UVIC - McPHERSON
3 2775 90517180 6

W.S.W

191

T. MACCI PLAVTI

COMOEDIAE

RECENSVIT

INSTRVMENTO CRITICO ET PROLEGOMENIS

AVXIT

FRIDERICVS RITSCHELIVS

SOCIIS OPERAE ADSVMPTIS

GVSTAVO LOEWE GEORGIO GOETZ FRIDERICO SCHOELL

TOMI III FASCICVLVS I

BACCHIDES CONTINENS

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MDCCCLXXXVI

T. MACCI PLAVTI

BACCHIDES

RECENSVIT

FRIDERICVS RITSCHELIVS

EDITIO ALTERA A GEORGIO GOETZ RECOGNITA

COMOEDIARVM PLAVTINARVM

TOMI III FASCICVLVS I

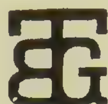

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MDCCCLXXXVI

LIPSIAE, TYPIS B. G. TEVBNERI

PRAEFATIO

Post Ritschelium, cuius editio anno huius saeculi undequinquagesimo prodiit, Ambrosiani reliquias tractaverunt Geppertus*) et Studemundus**): illius opera integra, huius lectionibus paucioribus usus est Gustavus Loewe, cum annis 1876 et 1877 hanc fabulam describeret.***) Huic igitur apographo, quod ne iterum cum codice conferretur fata prohibuerunt, quae in nova editione ex **A** adnotavimus deberi monemus: nisi quod consentaneum est Studemundi lectiones quascumque indigavimus diligenter adhibitas esse. Servavit autem liber rescriptus Bacchidum reliquias hasce:

A. a
B. b
C. c
239. 240 = 476 — 494; 495 — 513
251. 252 = 514 — 530; 531 — 539. 552 — 560
D. d
E. e
F. f

[XV]

---

*) Cf. Plautin. Studien fasc. II pag. 33—37: cuius lectionibus sive bonis sive falsis utpote a Loewio accurate examinatis apparatum onerari nolui.

**) Cf. 'Festgrufs der philol. Gesellschaft zu Würzburg an die XXVI. Versammlung deutscher Philologen und Schulmänner' ed. a. 1868 p. 41 sqq.: ubi errores aliquot graviores a Ritschelio admissi rectissime corriguntur.

***) Ex Loewii apographo desumpta sunt quae Gualtharius Brachmann (de Bacchidum Plautinae retractatione scaenica capita quinque) edidit.

241. 242 = 663*) — 680; 681 — 699
G. g
H. h
I. i.
K. k
L. l
M. m
249. 250 = 922 — 943; 944 — 961 } XVI

Ex octo his paginis facilius expediri potuerunt 240, 250 251: perdifficiles sunt 239, 249, 252: quas tamen difficultate 241 et 242 adeo superant, ut perpauca ex his Loewius protulerit, de quibus non ipse dubitari aliquo modo posse significaverit: quod hoc loco semel monuisse satis habui, ne in apparatu molestissima repetitione taedium legentibus moverem.

Codicem veterem (**B**) Hinckius denuo excussit, Vaticanum (**D**) Augustus Mau, Heidelbergensem (**C**) Gottholdus Gundermann. De codice Lipsiensi (**F**) et editione principe (**Z**) acquievi in eis quae Ritschelius adnotaverat. Codicum Laurentianorum scripturas, quas Ritschelius per primam scaenam adhibuerat, 'ut denuo intellegeretur quam nihil auxilii ad emendandum poetam noviciorum multitudo codicum**) afferret', consulto omisi. 'Quorum collatione vix quicquam proficitur nisi primum hoc, quod ad codicum **SU** (Laur. pl. XXXVI 37 et XXXVII 38) similitudinem proxime accessisse eum librum perspicimus, e quo princeps exemplum Merulae ductum est: alterum, quod Brixiani exempli editorem Pyladem cognovimus multas mutationes suas, etiam ubi codices antiquos non antestetur, tamen non debere coniecturae, sed interpolatis libris mss. acceptas referre.'**) — Donati lectiones codicum Parisini et Bodleiani benevole mihi misit Carolus Dziatzko.

'Veteri codice aliquo etiam Scaliger usus est, in cuius annotatiunculis Leidensi exemplo, de quo Proleg. pag. LIV

*) Errore accidisse videtur, ut apud Studemundum l. s. s. p. 42 versum 666 paginae primum esse legamus.

**) Quae ut hoc loco uncinulis inclusi et includam, ea integra ex Ritschelii praefatione transcripta sunt.

dixi*), ascriptis haud raro *V. C.* litterae redeunt. Quas notas cum olim putassem ad veterem codicem Camerarii (B) spectare, quocum exprompta a Scaligero scriptura saepe convenit: (nam ubi minus conveniebat, in causa esse valde obscuram lectuque difficilem manum suspicabar:) tamen postea intellexi a B diversum librum illi in promptu fuisse, mixtam e bono et interpolato genere recensionem tenentem, sed quaedam etiam singularia habentem, ut v. 1094. Eique libro dubitari nequit quin etiam non commemorato nonnullas Scaliger correcturas in schedis illis Parisinis (n. 8185) consignatas debeat, velut *obsequendo* v. 1082, *tumultuauti nomine* v. 1120: qualia quidem, si nulli posse usui esse viderentur, silentio praetermittenda duxi.

Praeterea de B restat ut annotetur, creberrimas quae in illo sunt, et multo quidem crebriores in Bacchidibus quam vel in Trinummo vel in Milite, et rasuras et radendo ortas lacunas non ad corrigendae scripturae consilium spectare omnes, sed magna ex parte ad tollendam membranae scàbrietem factas esse. Quanquam singulis in locis utram rasura causam habuerit, valde ambiguum esse iudicium solet.**)

---

*) 'Hoc exemplum, Antverpiense Ioannis Sambuci, in Parerg. I p. 575 narravi haec in fronte scripta ostendere: 'Omnia quae in libro isto annotata sunt, Scaligeri e libris descripsit Commelinus, aut Gruterus.' Praeterea autem in praemissa libri indici scheda haec leguntur: 'Quae Hieronymus Commelinus heic annotauit ad oram, sumpsit e Scaligeri Plauto. At alium deinde Plautum habuit idem Scaliger ubi pleraque erant quae adscripserat priori libro. quaedam tamen ibi minime comparebant. multo tamen plura ultimus ille complectebatur quae heic ego Gruterus ascripsi (1620) eum nactus a Rutgersio Regiae Sueciae magistratus legato ad regem Bohem miae ufus. Interim NB multa ita evanuerant ob litterarum exilitatem et atramenti colorem evanidum ut coniecerim potius nonnulla quam descripserim.'

**) Hac de re moneo non consentire Hinckium cum Ritschelio; is enim multo saepius disertis verbis indicavit quid intercidisse videatur aut intercidisse possit. Velut v. 97 post *sit meum* erasum est *sit* (cf. v. 99, ubi *dare* bis scriptum est et priore loco lineola subducta deletum, v. 162); cf. v. 304, 349, 1093. Ab illis locis profecti vix dubitabimus, quid de his similibusque lacunis iudicemus: v. 108 (*inlectum*), 130 (*mentest*), 203 (*ubi ea*), 225 (*nec*), 245 (*salutem*), 424 (*quoi*), 463 (*tace*), 461 (*triduum*), 480 (*labra*), 490 (*perire*), 547 (*amici*), 693 (*finge*), 998 (*aut*), 1090 (*pudet*): quamvis non uno loco incertum esse iudicium et ipse teneam. V. 57 post *cupias* erasum *es*: quod ita explico, ut ad *cupies* spectare dicam: *cupies* qui legit, non potuit Fleckeiseni *ne* ante oculos habere.

— Ceterum fontis e quo **B** fluxit antiquitatem etiam *k* litterae pro *h* positae in priore potissimum fabulae parte frequentia prodit: nam non alia forma nisi hac K Ambrosianum uti suo loco nuper annotavi.

Ipsius autem B codicis scripturaeque in eo reapse exstantis ignoratio una est earum causarum, quibus, ut vel Godofredi Hermanni ingeniosa opera in perpoliendis Bacchidibus posita relinqueret quod emendari posse videretur, effectum est. Alia causa e prosodiaci generis ambiguitate repetenda est. In quo cum ille mirifico quo pollebat, sed eidem aliquoties fastidiosiori aurium iudicio obtemperaret, etsi nunquam non elegantissimos numeros effinxit: tamen ego, cum non possem non eas rationes sequi, ad quas prosodiacam disciplinam omnem in Prolegomenis Trinummi ipse revocassem, saepe aut servavi quae posse defendi intellegerem aut aliter atque Hermanni acumine factum viderem vitia scripturae corrigenda putavi. Qui si forte, ut fit, etiam alia quaedam sive in verbis sive in sententiis corrupta aut obscurata vel indagarim felicius vel probabilius sanarim, tamen non nescio quam hoc sit modicum prae tot egregiis inventis tamque praeclaro exemplo, quibus plus quam cuiusquam curis et Bacchidum emendatio et mea emendandi opera debeat. Quae virtus in nulla parte luculentius quam in canticis canticorumque similibus scaenis metrorum varietate insignibus enituit. Quorum quam sit anceps et lubrica tractatio, evidentissime semet ipsum corrigentis exempla docent quae in libro de metris, in Elementis doctrinae metricae, in ipsa denique nupera editione huius fabulae sibi successerunt. Quid igitur mirum, si certo eoque novo praesidio tuti aliquoties vel progredi ultra postremum exemplum Hermannianum ausi sumus non sine spe indagati veri? Id autem praesidium cum in Prolegomenis Trinummi p. CCC ostendi tum ad Bacchidum v. 612. 643. 989. 1100. 1166. 1190 explicavi e versuum in **B** distributione peti, quippe quae plerumque aut antiquitatis memoriam servet aut turbatae pristinae concinnitatis manifestas causas habeat. Sed tamen cum vel sic multa aut intacta relinquenda essent quae nec Plautina nec ullo modo vel sana vel tolerabilia esse certissime constaret, aut libe-

rioris coniecturae ope ea substituenda quae nec indigna Plauto et a librorum fide non nimis aliena viderentur: nos quidem et membranarum illuvie sese ingurgitantium vitioso appetitui et lautiorem artis munditiem concupiscentium honestis desideriis simul hoc artificio consuluimus, ut liberaliter instaurati poetae exemplo subiceremus in annotatione non singula librariorum peccata, sed integrae scaenae continuitatem e Vetere codice expressam: idque consilium in posterum tenebimus.'*)

Inter hanc editionem et priorem cum plus triginta anni interpositi sint, quo tempore Ritschelius et ipse quae in Prolegomenis exposuerat continuavit retractavitque et alios eodem studio incendit, non potuit non evenire, ut de multis locis nunc aliter quam olim iudicaretur: atque ne nimia anxietate prioris editionis premerem vestigia, ipsius praeceptoris optimi exemplo in retractanda prima scaena anno 1866 proposito effectum est.

In retractationis vestigiis indicandis fortasse erunt qui iusto cautiorem me fuisse accusent: atque multo saepius quam indicavi factum esse, ut mihi magnopere arriderent vel Brachmanni mei**) vel Anspachii***) suspiciones lubenti animo fateor: quod tamen quae incertiora mihi iterata cogitatione visa sunt ab huius generis editione exclusi et in adnotationes reieci, id probatum iri confido. Qua in re ne quis erret denuo monendum duco uncinis angularibus me interpolationes, uncinis semirotundis retractatorum operam indicari velle.

In plagulis corrigendis et oculis et consilio prudenti me iuverunt Fridericus Schoell et Oscarus Seyffert, quorum amica opera praeter eos locos ubi disertis verbis testari potui saepissime usus sum. Quas illorum adnotatio-

---

*) Quam subiecerat Ritschelius codicis Veteris scripturae continuitatem, eam ut tollerem persuasit infinita coniecturarum interim ortarum copia, quam non potui non commemorare; discriptionis igitur varietatem alio modo indicavi.

**) De Bacchidum Plautinae retractatione scaenica capita quinque. ed. Lips. a. 1880.

***) De Bacchidum Plautinae retractatione scaenica. ed. Bonnae a. 1882.

nes apparatui inserere non potui, hoc loco subicere liceat. V. 6. Annis uiginti qui errans *Schoellius.* — 121. *Confert Seyffertus Auson. ed. XII de hist. v. 22*: Barbarus est Lydus, bellax Geta, femineus Phryx. — 140. Quom hic intus sit in lustro et cum amica accubet *Schoellius.* — 218. ut gnatam rem esse intellego *Schoellius.* — 261. Continuo iam *Seyffertus.* — 266. et non eum] erroneum *Schoellius.* — 267. eumpse *Seyffertus.* — 274. Etiámnest quíd porro? CH. Em áccipitrina *metiri vult Seyffertus.* — 394. *Confert Seyffertus locum hunc Ausonii (p. 256, 140 ed. Schenkl)*: Ingrato homine terra peius nil creat. — 426. solem autem *Seyffertus.* — 434. *Confert Seyffertus Frontonis locum hunc (p. 162 Nab.)*: maculosa maculosioraque quam nutricis pallium. — *V. 447 parallelum esse versui 448 suspicatur Schoellius.* — 471. acerrume aestuosam: absorbet *Seyffertus.* — obsorbet *proposuit Muellerus Pros. p. 438.* — 472. eamnam esse *Seyffertus.* — 482. Quom] Quin *Seyffertus.* — 488. Plus uidissem quam deceret. MN. *** ‖ *** quam me atque illo aequom foret *Schoellius.* — 511. Amare aiio hercle ut pote *Schoellius.* — 606. In eum nunc haec redit *Schoellius.* — 633. prodest? pro fidem *Schoellius.* — 695. ac *in suspicionem vocat Seyffertus.* — 760. Frúgi homo's. MN. Vós *Schoellius.* — 806. Egone istuc ei dixi? *Seyffertus.* — 852. Nuptast illaec *Schoellius.* — 893. Nerio, Latona, Spes *Schoellius.* — 897. neque — illud quod dicis — solet. *Schoellius.* — 932. Nunc primum priusquam huc senex uenit *Schoellius.* — 1127. Ter rerin in anno uno tu has t.? *Schoellius.* — 1150. ulteriorem] uolturium *dubitanter Schoellius.* — *Extrema olim talia fuisse suspicatur Schoellius*: Spectatores, uos ualere uolumus et, ⟨si placuimus, ‖ Aecumst uos hanc fabulam adprobare et⟩ clare adplaudere.

Cum iam dimidia pars huius editionis typis exscripta esset, prodiit editio Friderici Leonis, quam cum coniecturarum uberrimam segetem exhibeat in corrigendis plagulis respicere non potui. Praefationem autem nolui nimio onere onerari. Item doleo quod libellis Pauli Schraderi,*)

---

*) De particularum -ne, anne, nonne apud Plautum prosodia. ed. Argent. a. 1885.

Guilelmi Kaempf,*) Brunonis Baier**) uti non iam potui.

Denique moneo ne me hiatus patronum esse clament, cum paucis quibusdam locis certa de causa in sola adnotatione remedia commemoraverim. In rebus orthographicis ut in ceteris fabulis ita ne in hac quidem constantiae anxie consului, idque in huius generis editione facile ferri et excusari posse censeo.***)

Scr. Ienae m. Novembri a. 1885. G. G.

*) De pronominum personalium usu et collocatione apud poetas scaenicos Romanorum. ed. Berolini a. 1886.

**) De Plauti fabularum recensionibus Ambrosiana et Palatina commentatio critica. ed. Vratislaviae a. 1885.

***) Dum Stichum iterum pertracto, haec praeter ea quae alibi monita sunt corrigenda vel addenda esse inveni: in adn. v. 21: *tuo* pro *tu* in Hermanni coniectura; in adn. v. 50: *huiust* iam Lambinus; in v. 55: *maerore*, in adn. v. 100: *proinde* iam Lambinus; in adn. v. 136: *tu me* etiam Lambinus; in adn. v. 162: *cepisse illam* iam Lambinus; in adn. v. 182: *Negare nulli* Bentleius in Hor. carm. II 20, 6; in adn. v. 191: *hercle* etiam Lambinus; in adn. v. 216: *demortuus* iam Lindemannus in Charis. p. 30; in adn. v. 523: *si diu afueris* iam Lambinus; in adn. v. 570: *Grăphicum B*; in adn. v. 732. 733: *nollo BC, ut v. 631. 718;* in adn. v. 735: *aliut B*; v. 737: post *amoena* comma delendum. — Hanc opportunitatem nactus moneo, folia apographi nostri, quae in corrigenda Poenulo non praesto erant (cf. praef. p. VII), inventa esse; neque tamen quicquam corrigendum est, nisi quod SONA exhibet v. 1008 Ambrosianus et COMFERRE v. 1048.

PERSONAE

PISTOCLERVS ADVLESCENS
BACCHIDES SORORES MERETRICES
CLEOMACHVS MILES
SERVOS
LYDVS SERVOS
CHRYSALVS SERVOS
NICOBVLVS SENEX
MNESILOCHVS ADVLESCENS
PHILOXENVS SENEX
PARASITVS
PVER
ARTAMO LORARIVS
CATERVA

ACTVS I

PISTOCLERVS

* * *

Quíbus ingenium in ánimo utibilest, módicum et sine uernílitate

* * *

Víncla, uirgaé, molae: saéuitudó mala
Fit peior * * * * * * * * * *

* * *

Quaé sodalem átque me exércitos habet

* * *

BACCHIS I. PISTOCLERVS

BACCHIS

Vlíxem audiui fuísse aerumnosíssumum,
Qui uíginti annis érrans a patria áfuit.

Deperditum in libris principium fabulae (v. 1—34) e grammaticorum testimoniis instauravit Ritschelius Musei Rhenan. vol. IV (a. 1845) p. 354 sqq. et 567 sqq. = Opusc. vol. II p. 292 sqq.: cuius distributionem quamvis non semel incertissimam retinui: quae contra proposuit Ussingius, plerumque incertiora sunt et ex parte adeo falsa. Ipse quid iudicem ad v. 34 paucis exponam 1. *Non. p. 342:* modicum ueteres moderatum et commodum dici uolunt. Plautus Bacchidibus: 'quibus . . . uernilitate' *Charis. p. 206, 11:* modice . . . Plautus in Bacchidibus: 'quibus . . . modicum est' quibus *in Charisii cod. N non apparet* ingenium] ignes *Nonius* utibile est *Nonius.* utibile et *Charisius* et] est *Charisius* 2. 3. *Nonius p. 172:* saeuitudo pro saeuitia. Plautus Bacchidibus: 'uincla . . . peior' 4. *Non. p. 6:* exercitum dicitur fatigatum . . . Plautus Bacchidibus: 'quae . . . habet' *Charis. p. 229, 21:* atque pro et . . . Plautus in Bacchidibus: 'quae . . . habet' exercitis *cod. Charis.* exercitos sic *Ritschelius Opusc. vol. II p. 339* 5—8 *Charis. p. 201, 17:* ilico pro in loco Plautus in Bacchidibus: 'Vlixem . . . ciuicos' 5. aerumnosissimum *codex* 6. qui uiginti annis *Bothius.* q ann̄ xx *codex* abfuit *Ritschelius: at cf. Opusc. vol. II p. 322 et Fleckeisenus Philol. vol. IV (a. 1849) p. 322*

Verum híc adulescens múlto Vlixeum ántidit:
Qui hic ílico errat íntra muros cíuicos

* * *

BACCHIS

Illa mea cognominis fuit

* * *

Conuórrite aedes scópis, agite strénue
* * * * * * * * ecquis éuocat
Cum nássiterna et cúm aqua istum inpuríssumum?

* * *

CLEOMACHVS. BACCHIS II. SERVOS

* * *

CLEOMACHVS

Sin lénocinium fórte conlubitúmst tibi,
Videás mercedis quíd tibist aequóm dari,

---

7. adulescens multo Vlixeum *Buechelerus Mus. Rhen. vol. XV (a. 1860) p. 438.* adulescens multo ulixem *codex.* Vlixem multo adulescens *Bothius, Ritschelius: at cf. Luchs Comment. prosod. I p. 5.* adulescens multo Vlixem iam *Keilius* antidit *Bothius.* anteit *codex: cf. Ritschelius Opusc. vol. II p. 322* 8. hic ilico *Ritschelius.* ilico *Charisius.* huc illuc *Langenus p. 159* 9. *Serv. ad Aen. VI. 383:* facit . . . hic et haec cognominis. nam in Plauto lectum est, cum una de Bacchidibus diceret: 'illa . . . fuit' *Verbum* illa *om. Ritschelius propter versum: idem* mei *scripsit, quod est in FC:* mea *exhibent cetcri: mihi frustula misere truncata esse videntur, quod etiam* cognomĭnis fŭit *verba indicant: cf. Luchsius in Studemundi Stud. vol. I p. 45* 10. *Charis. p. 219, 16:* strenue Plautus . . . in Bacchidibus: 'conuerrite . . . strenue' conuerrite *codex* aedis *add. Ritschelius: om. codex*

11. 12. *Festus p. 169 M.:* nassiterna est genus uasi aquari ansati et patentis quale est quo equi perfundi solent. Plautus in Bacchidibus: 'haec . . . impurissimum'. *Cf. Paul. p. 168:* nassiterna genus uasis aquarii ansati et patentis. *E Festi loco pendet Fulgentius p. XVII ed. Lersch:* mnasiternam dicunt aque urnam id est urceum. Vnde . . . et Plautus in bachide ait: 'effer mnasiterna cum aqua foras. *Cf. Plac. p. 69, 3:* nasiterna: uas aquarium: *quae glossa in alia quaedam glossaria transiit* ecquis] haec quis *Festus* impurissimum *Festus* *Coniunctos Charisii et Festi versus sic redintegrabat Ritschelius:* Conuorrite aedis scopis, agite strenue, Munditias facite, spargite. ecquis euocat Cum nassiterna et cum aqua istum impurissumum? 13—15. *Charis. p. 200, 7:* gratiis Plautus in Bacchidibus: 'sin . . . gratiis' 13. forte] facere *Ussingius* collibitum est *Charisius* 14. tibi est *Charisius* aecum *Charisius.* pactum *Ritschelius*

Ne istác aetate mé sectere grátiis.
* * * * * * * * * * *
Ne a quóquam acciperes álio mercedem ánnuam
Nisi ab sése nec cum quíquam limarés caput.

* * *

* * * * * * * limaces uiri.

* * *

PISTOCLERVS

* * *

Sícut lacte láctis similest: quídquid est nomén sibi.

* * *

SERVOS

Latronem suam qui auro uitam uenditat.
* * * * * * * * * * *
Sció spiritum eíus maiórem esse múlto

---

15. aetate me sectere *Charisius.* me aetate sectarere *Ritschelius: sed vix probabile versus spectare ad militem* 16. 17. *Nonius p. 334:* limare etiam dicitur coniungere. Plautus Bacchidibus: 'Ne . . . caput' 16. necum quoquam acceperis alio *(vel* salio*) Nonii codices: corr. Mercerus.* Nec a quoquam alio acciperes *Ritschelius Opusc. vol. II p. 324* 17. Nisi ab se *Mercerus, Ritschelius* 18. *Nonius p. 333:* idem *(scil.* Plautus*)* Bacchidibus 'limaces uiri': quod atterant et consumant, *ubi* uiri *aut corruptum est aut alio in conexu positum fuit* 19. *Concinnavit Ritschelius e duobus hemistichiis: priorem partem servaverunt Pompeius Comm. Donati p. 199, 16:* superest ut sequamur regulam Plauti, lacte ut dicamus: habemus in Bacchidibus: 'sicut lacte lactis simile', *Cledonius p. 48, 21:* lacte dicitur in nominatiuo singulari iuxta Plautum *et paullo post:* aut currit hoc lacte, quod dicit Plautus, 'sicut lacte lactis, non 'sicut lac lactis', *Prob. p. 7, 7 (Marius Pl. p. 471, 24):* Plautus hoc lacte declinauit ubique 'sicut lacte lactis simile est'. *Posteriorem partem debemus Servio Danielis, qui ad Aen. X, 493:* quidquid, *inquit,* pro quodcumque: Plautus in Bacchidibus: 'quidquid . . . sibi' lacti *edidit Ritschelius: at cf. Opusc. vol. II p. 331* simile est *cod. Probi.* simile *Pompeius: om. Cledonius et Mar. Pl.* similist *Ritschelius: idem postea* simil est*: cf. Opusc. vol. II p. 331 et Amph. v. 537* sibi] tibi *Ladewigius Philol. vol. II (a. 1847) p. 361* 20. *Servius Dan. ad Aen. XII, 7:* idem *(scil.* Plautus*)* in Bacchidibus exsecutus est, militem latronem dicens suam qui auro uitam uenditat *Versum bacchiacum Ritschelius discripsit: eum fortasse integrum fuisse tetrametrum idem suspicatur* PIST. Vah. *in fine addens. Contra disputat Andreas Spengel 'Reformvorschläge' p. 249 sq. cf. Opusc. vol. II p. 334* 21—24. *Additamentum post Prisciani librum XI vel XVI (I p. 575 ed. H.):* Plautus 'hic cuias', 'huius cuiatis' declinauit in Bacchi-

Quam fólles tauríni halitánt quom liquéscunt
Petraé, ferrum ubí fit.

PISTOCLERVS

Quoiátis tibi uísust?

SERVOS

Praenéstinum opíno esse: ita erát gloríosus.

PISTOCLERVS

* * oppidum * * * * * * *
Neque id haúd subditíua arbitrór gloria ésse.

* * *

BACCHIDES. PISTOCLERVS

SOROR

* * * * cór meum, spés mea,
Mél meum, suáuitudó, cibus, gaúdium.

* * *

Síne te amem * * * * * * * * *

* * *

* * * * * Arabus * * * * * *

---

dibus: 'Scio spiritum eius maiorem esse multo quam folles taurini habeant praenestinum . . . gloriosus' *Servius et Philargyrius in Georg. IV, 171:* Taurinis follibus. Plautus: 'quam folles . . . fit' *Nonius p. 474:* Opino pro opinor. Plautus Bacchidibus: 'Praenestinum . . . gloriosus 22. Quam] quę *cod. Bamb.* quod *cod. Darmstadt. Prisciani* halitant *Hermannus.* habeant *libri Prisciani.* habent *Servius et Philargyrius* *Verba* quom . . . uisust *om. libri Prisciani* cum *libri* 23. ibi *Servius* Cuiatis . . . uisust *addidit Ritschelius omissa utrobique, pro quibus* sed quoiatis est is *Ussingius maluit* 24. opino *Nonius.* opinor *codd. Prisciani* erat] erit *cod. Vind. et Bamb. Prisciani.* errat *codd. Nonii* 25. 26. *Donatus in Andr. I 2, 34:* Neque haud tu dicas tibi non praedictum] Vera lectio neque haut dicas . . . Plautus in Bacchidibus: 'neque haud subditiua gloria oppidum arbitror': *unde ea quae dedimus effecit Ritschelius* Neque haú subditíua ‖ Glória óppidum árbitror *dimensus est Studemundus improbante Ritschelio Opusc. vol. II p. 336: quid scriptum fuerit incertum est* 27. 28. *Nonius p. 173:* suauitudo pro suauitas. Plautus Bacchidibus: 'cor . . . gaudium' 29. *Donatus in Eun. IV 2, 13:* amare modo frui amore dicit. Plautus in Bacchidibus . . . et: 'sine te amem' 30. *Charisius p. 123, 8:* Arabis . . . quid ergo si sic declinauit ut Plautus in Bacchidibus * * * et in Poenulo 'arabus murrinus odor arabus', Lucilius . . .: *ubi* arabus *e margine irrepsisse putat Keilius, ante* et in Poenulo *exstitisse Fabricius: cf. Ritschelius Opusc. vol. II p. 339*

* * * * * * Cupidon té confecit ánne Amor?

* * *

* * * * fortásse ted amare suspicárier

* * *

* * * argentum hinc facito * * *

* * *

Nám tu equidem credo éxcantare quoíuis facile cór potes.

SOROR

* * * * * * * * * * *

BACCHIS

Quíd si hoc potis est út tu taceas, égo loquar?

---

35. *Charis. p. 204, 18:* Lepide Plautus in Bacchidibus 'quid . . . licet' pro recte.

---

31. *Nonius p. 421:* cupido et amor idem significare uidentur. Et est diuersitas: cupido enim inconsideratae est necessitatis, amor iudicii. Plautus Bacchidibus: 'cupidon . . . amor' *Servius Danielis ad Aen. IV 194 ex eodem cum Nonio fonte, ut videtur:* Plautus cum distinctione posuit: 'cupidon . . . amor' te confecit *Ritschelius.* te cum sicut *Serv. Dan.* tecum saeuis *Nonius: unde* tecum saeuit *effecere.* te conficit *Daniel ap. Serv.* te configit *Bothius* 32. *Donatus in Hecyr. III 1, 33:* Fortasse . . . sic Plautus: 'fortasse te amare suspicabere', *ubi* ted *et* suspicarier *Ritschelius, qui fragmentum huc rettulit incerta argumentatione: cf. Opusc. vol. II p. 340* tete *pro* ted *Bentleius in Terentii locum* 33. *Donatus in Phorm. IV 3, 30:* haec hinc facessat . . . Plautus: 'argentum hinc facite' facito *Ritschelius: qui fragmentum huc rettulit: res dubia* 34. *Composuit Ritschelius e Nonii p. 102 et Serv. in Bucol. VIII, 71 his testimoniis:* excantare significat excludere. Plautus Bacchidibus: 'nam credo cuiuis excantare cor potest' *et* . . . 'nam tu quidem cuiuis excantare cor facile potes' nam tu equidem *Abraham 'Wochenschrift für klass. Philol.' a. 1885 p. 271.* nam tu quidem *Ritschelius: cf. Luchsius comm. pros. I p. 20: reliqua scripsi cum Ritschelio: cf. Opusc. vol. II p. 329 Ex initio potius quam quo Lachmannus in Lucr. p. 150 rettulit, ex v. 736, petitum* noenum, *quod e Bacchidibus excerptum exhibet gloss. Plaut.: cf. Ritschel. Opusc. vol. II p. 242 Intercidisse suspicor veluti haec:* 1. Pistoclerus secum loquitur (v. 1—4). 2. Bacchis loquitur cum Pistoclero (v. 5—9). 3. Pistoclerus loquitur cum puero vel parasito Bacchidis e portu veniente (v. 21—26). 4. Puer (vel parasitus) loquitur cum Bacchide (v. 10—12). 5. Soror advenit cum puero. 6. Sorores colloquuntur inter se.

Act. I scaena 1 Emendatam et personis rectius quam antea distributam proposuit Ritschelius Musei Rhen. vol. IV (a. 1845) p. 361 sqq., denuo post editionem recensitam Opusc. vol. II p. 301 sqq. Plautinos

SOROR

Lepidé: licet.

BACCHIS

Vbi me fugiet mémoria, ibi tu fácito ut subueniás, soror.

SOROR

Pól magis metuo míhi in monendo né defuerit mémoria.

BACCHIS

Pól ego metuo lúsciniolae né defuerit cántio.
Séquere hac.

PISTOCLERVS

Quid agunt duaé germanae méretrices cognómines?

---

esse v. hos: 35—37. 39. 40. 41. 42—48. 52—55. 57—66. 68. 71. 70. 72. 89. 90. 92 sqq., reliquos e diasceue repetendos censet Anspachius de Bacch. Plautinae retractatione scaenica p. 2 sqq.: contra quem disputavit P. Weise de Bacch. Plautinae retractatione quae fertur p. 1 sqq. Bacchides duc. Pistoclerus ądolescens *F.* bachides *CD. om. B Z Pers. notas usque ad v. 108 CD nullas, nisi ubi memorabuntur, habent, sed earum spatia vicaria in mediis quidem versibus.* A *et* E *pro Bacchidibus,* G *pro Pistoclero B: quo de dictum est Opusc. vol. II p. 294 et Prol. Trin.*[1] *p. XXIX. Bacchidis utriusque nulla in reliquis distinctio est: Ritschelium ut* BACCHIS *et* SOROR *potius quam* BACCHIS I *et* BACCHIS II *nominibus uteretur, codicis B in ultima fab. scaena exemplum movit: quem secutus sum* 35. BA.] E *B* *Verba* Quid . . . est *in ras. C* potis est *libri cum Charisio, nisi quod* potius *Z et in* potis *post* s *erasum est* st *in B.* potiust *Hermolaus, Pylades* ut tuta crās *cod. Charisii.* ut taceas *libri Plautini* ego loquar *B*[2] *cum reliquis.* eloquar *B*[1] SO.] A *B* licet *om. cod. Charisii: habent excerpta Bernensia* lepide licet *iungebatur ante Dousam* 36. BA.] E *B* fugiet *B.* effugiet *CD.* effugerit *F Z* ib *in* ibi *ex* ut *B* 37. BA.] A *B* mi in *Ritschelius* ne defuerit memoria *exempli causa scripsi.* ne defuerit oratio *libri.* ne defuerit optio *Ritschelius cum Bernaysio coll. Asin. v. 101, cum olim* ne defuerit monitio *proposuisset.* ne defuerit concio *Hugius in thesi post diss. de Q. Enni annal. l. 7—9 (ed. Bonn. a. 1852).* ne defuat oratio *Pylade duce Camerarius.* oratio ne defuat *Hermannus* *Contra versum delendum censent Ritschelius Opusc. vol. II p. 301 et Ussingius* *V. 38—42 quattuor versibus conclusos B habet, qui his vocibus terminantur:* — hac, — consuluistis, — mulier, — reperiam 38. BA.] E *B* Pol ego metuo *Ritschelius cum Reizio.* Pol quoque metuo *B.* Pol ego *(*Polego *D)* quoque metuo *CDFZ* Pol lusciniolae quoque metuo *Hermannus* lusciniolę ne *BC.* luscinio lene *D*[1]. lusciniole ne *D*[3] ne defuat cantio *Pylades.* cantio ne defuat *Hermannus* 39. BA. *praemittit F, spatium B. Pistoclero dat Weisius* hac] me *C* PI.] G *B, quod posthac non notabo* due *D* germanę *D* meritrices *D*

Quíd in consilio cónsuluistis?

BACCHIS

Béne.

PISTOCLERVS

Pol haud meretríciumst.

BACCHIS

Míserius nihil ést quam mulier.

PISTOCLERVS

Quíd esse dicis dígnius?

BACCHIS

Haéc ita me orat, síbi qui caueat áliquem ut hominem réperiam
Áb istoc milite: út, ubi emeritum síbi sit, se reuehát domum.
Íd, amabo te, huic cáueas.

PISTOCLERVS

Quid isti cáueam?

BACCHIS

Vt reuehatúr domum,
V́bi ei dederit óperas: ne hanc ille hábeat pro ancillá sibi.
Nám si haec habeat aúrum, quod illi rénumeret, faciát lubens.

V. 40—41 inverso ordine collocavit Ritschelius 40. *Spat. praem. B* consilio *Ritschelius ut v. 1154.* concilio *libri* BA. Bene. PI. Pol haud *Acidalius.* A bene pol G haud *B et sive* BA., PI. *sive vacuis spatiis substitutis reliqui, nisi quod* pel D^1, pol D^2 *et* haut *C* meretricium est *C.* meretritium est *B.* meritricium est *D.* meretricum est *FZ* 41. BA.] A *B* dixis *Hermannus in Iahnii Ann. phil. nov. vol. XIX (a. 1837) p. 272* dignius D^2. dignus $D^1 Z$ 42. BA.] A *B* Hec *DF* ita] iam *Hermannus* Ita me haec *Hermannus in Iahnii Ann. phil. nov. vol. XIX (a. 1837) p. 272* qui] que D^1. qui D^2. quî *volebat H. Stephanus* qui caueat aliquem ut *om. Z* 43. Ab istoc milite *F, Ritschelius Opusc. vol II p. 301.* Vt istoch militem *BCD.* Istoc milite *Z.* Ad istunc militem *cum Hermanno Ritschelius* emeritum *(prior* e *s. v.) D* se *Pylades.* seu *BCD.* se ut *FZ, Rauterbergius Quaest. Plaut. p. 9, ut olim Ritschelius* reueat *F* 44. Idamabo *D* te ut hic *F* PI.] *spat. om. D* isti] si *F* caueam. A ut *B.* caueam A *(A s. v.)* ut *D.* caueam aut *C.* caueam ut *F.* caueam. BA. ut *Z: cf. Opusc. vol. II p. 295* reuehatur *C.* reueatur $B^1 D^1$. reueh*(*h *s. v.)*atur $B^2 D^3$. reuehat *Z.* reueam *F. cf. Parerg. I p. 418* 45. Vbi] Vt ubi *Hermannus* dederit *FZ.* dediderit *BCD* *Post* dediderit *in B spat. circ. 5 litterarum* operam *Langenus Beitr. p. 105: cf. Brixius ad Capt. 429*³ *Colon post* operas *Ritschelius Opusc. vol. II p. 301 ponit cum aliis: in editione post* domum *colon posuerat, post* operas *comma* 46. si haec *CF.* si hec *D.* haec si *B.* si hic *Z* quid *Z* remuneret *F.* remaneret *Z* fatiat *et* c *sup.* t *B*

PISTOCLERVS

V́bi nunc is homost?

BACCHIS

Iam híc credo aderit. séd hoc idem apud nos réctius
Póteris agere: atque ís dum ueniat sédens ibi opperíbere.
Eádem biberis, eádem dedero tíbi, ubi biberis sáuium.

PISTOCLERVS

Víscus merus uostrást blanditia.

BACCHIS

Quíd iam?

PISTOCLERVS

Quia enim intéllego,
Éxpetitis palúmbem: perii, sí harundo alas uérberat.

---

48. *Huc spectare putat Loewius Prodr. p. 264 glossam Maii VI p. 536*^{b}*:* obperibere : expectabis 49. *Charis. p. 209, 12:* Obiter diuus Hadrianus . . . cum Scaurus Latinum esse neget, addit quia ueteres eadem soliti sint dicere, non addentes uia, ut sit κατὰ ἔλλειψιν, ut Plautus, inquit: 'eadem bibes . . . sauium' 50. *Charis. p. 32, 14:* Plautus uiscus dixit*: quibuscum verbis cf. Exc. p. 548, 19:* hoc uiscum : ἰξός; sed Plautus uiscus dixit. *Porro huc spectare vidit Loewius Prodr. p. 256 glossam hanc Libri glossarum:* Viscum. genere masculino Plautus: 'uiscus merus et uera moratio' *(h. e.* uiscus merus est uestra oratio*). Unde probabilius est Charisium huc spectare quam ad Poen. 479. A Libro gloss. pendent Papias et gloss. Salomonis. Eodem spectat Cyrilli glossa haec (p. 495, 44):* ἰξός : uiscum. singulariter tantum declinatur: et dicitur: hic uiscus 50. 51. *Non. p. 219:* Palumbes *(*Palumbi *codd.)* . . . Plautus Bacchidibus: 'quia . . . palumbem'. *Cf. Charis p. 106 et glossam cod. Paris. (nouv. acq.) lat. 1298 hanc:* Palumbe. que in arboribus degerunt ur̃g. *(sequuntur circ. 4 litt. erasae)* rauce palumbe plaunt. aliter unum expetitis inquid. palumbe

---

47. PI. *om. F.* P *in margine habet* D^3 homo st *B.* homo est *reliqui* BA.] A *B* credo aderit hic *B* sed *B.* s; *CD* apud *CFZ.* ap̄ *D.* ap' *B* 48. is dum ueniat sedens ibi *BCD.* is dum ueniat sedens hic *FZ.* ibi sedens dum is ueniat *Ritschelius cum Hermanno, in adnotatione* opperibere ibi sedens *reiciens.* is dum ueniat interibi *idem Opusc. vol. II p. 267* operibere *BF* 49. bibes *Z cum Charisio* eadem tibi dedero sauium *omissis reliquis Charisius*
50. *Cf. testim.* uostrast *B.* ur̃a est *CD.* uestra est *FZ* blandicia *CDF* BA.] A *B* Quidiam *D* Quia] qui *Nonius* intelligo *Z* 51. *Cf. testim.* Expetitis *scripsi.* Duae *(*Duę *D)* unum expetitis *cum Nonio libri: at vix explicari cur duas unum expetere hoc loco dicat poeta recte exponit Muellerus Pros. Pl. p. 704.* Duae me unum *Ritschelius collato Fleckeiseno Exerc. p. 15 sq. et 26: quam scripturam*

Nón ego istuc facinús mihi, mulier, cónducibile esse árbitror.

BACCHIS

Quí, amabo?

PISTOCLERVS

Quia, Bácchis, Bacchas métuo et bacchanál tuom.

BACCHIS

Quíd est quod metuis? né tibi lectus málitiam apud me suádeat?

PISTOCLERVS

Mágis inlectum tuóm quam lectum métuo: mala tu's béstia.
Nam huíc aetati nón conducit, múlier, latebrosús locus.

BACCHIS

Égomet apud me síquid stulte fácere cupias, próhibeam.
Séd ego apud me te ésse ob eam rem, míles quom ueniát, uolo:
Quía, quom tu aderis, huíc mihique haud fáciet quisquam iniúriam.

---

missam facit cum Lachmanno (ad Lucr. p. 200) Opusc. vol. II p. 302, cum olim Duae iam unum *coniecisset.* Duae ut unum expetitis *Muellerus l. s. s.* Duae dum u. e. *Bergkius Op. I p. 674* palumbum *Quicheratius, Dousa ms.* perii, si harundo alas uerberat *scripsi.* perii harundo (arundo *CD)* alas uerberat *BCD.* parua hirundo (hyrundo *Z)* alas uerberat *FZ.* prope arundo alas uerberat *Ritschelius: idem interpretis esse* perii *proverbium explicantis, expulsum autem* iam *putabat Proleg. Trin. p. CCIII.* parum arundo alas uerberat *Hermannus.* perii arundo uerberat *Guyetus, Fritzschius Anal. Pl. p. 4: quam scripturam propter obscenitatem praefert Spengelius T. Maccius Pl. p. 208 adversante Ritschelio Opusc. vol. II p. 303.* perii: harundo alas uibrat *Fleckeisenus praef. Bacch. p. XII obnitente Ritschelio l. comm. et V p. 566.* pertica alas uerberat *Ribbeckius Mus. Rhen. vol. XII (a. 1857) p. 457, Palmerus Hermath. vol. IV (a. 1881) p. 135 sqq.* si arundo alas uerberat *Ussingius. cf. Anspachius p. 4* 52. istuc (istuch *D^1)* facinus (fatinus *B)* mihi *libri.* mihi istuc facinus *Ritschelius.* istuc mihi facinus *Ritschelius in adn., Fleckeisenus, Hermannus Nov. ann. vol. XIX (a. 1837) p. 272, qui et* mi istuc facinus. *contra* ego istuc facinus *omisso* mihi *Guyetus et* istuc fac. mihimet *om.* mulier *Anspachius p. 5* ee esse *B* 53. A Quid amabo *B* bacchis bacchas *Z.* bachis bach(h *s. v.)*as *B.* bachis bachas *reliqui* bacchanal *BZ.* bachanal *CDF* tuum *libri* 54. A Quid *B* est quod *Gronoviana.* est quid *libri* metuus *C* maliciam *DF.* malaciam *Lambinus* 55. illectum *libri* tuum *libri* tu es *CDFZ.* es tu es *B* 56. ętati *C.* etati *BD^2.* etati *D^1* latebrosus *ex* latobrosus *corr. B.* lathebrosus *F* 57. BACCH. *Saracenus.* PISTOCLERVS *CD. om. BFZ* siquid *Camerarius.* quid *libri.* quidquid *codices quidam deteriores, Gertzius* ne quid stulte facere occupias *Fleckeisenus duce Lindemanno Nov. annal. vol. XIX (a. 1837) p. 132, atque* ne *etiam Bentleius adscripsit Post* cupias *erasa* es *B* 58. Sed *C, Saracenus.* A Sed *B.* A *(s. v.)* sed *D.* BA. sed *FZ: cf. Opusc. vol. II p. 294. 297* te esse apud me *Mahlerus p. 32* quom *F.* cum *reliqui* 59. quom *F.* cum *reliqui* adderis *B^2.* adderis *B^1* huice *Ritschelius coll. Proleg. Trin. p. CLXX sqq.* iniuria *Z*

Tú prohibebis ét eadem opera tuó sodali operám dabis,
Ét ille aduenieus tuám med esse amícam suspicábitur.
Quíd, amabo, opticuísti?

PISTOCLERVS

Quia istaec lépida sunt memorátui:
Éadem in usu, atque úbi periclum fácias, aculeáta sunt,
Ánimum fodicant, bóna distimulant, fácta et famam saúciant.

SOROR

Quíd ab hac metuis?

PISTOCLERVS

Quíd ego metuam, rógitas? adulescéns homo
Pénetrem me huiusmodi ín palaestram, ubi dámnis desudáscitur?
Ýbi pro disco dámnum capiam, pró cursura dédecus?

---

66. *Donatus ad Phorm. III 1, 20:* Bene palaestram eius dixit lenonis domum, in qua est exercitus amator assidue. Plautus Bacchidibus 'a palaestra . . . desudascitur'*: quae vulgantur, interpolata esse videntur* Desudescere *explicat Plac. p. 32, 2*

---

60. prohibebis *ex* prohiberis *D* eandem B^2. eandem B^1 tua *ex* tuo *D* *V. 61—64 ita discriptos B habet, ut vocibus terminentur* opticuisti, aculeata sunt, amici page, malacissandus es 61. tuam medesse *C.* tuam medesse *(post* medesse *erasum* et*)* D^1. tuam med (*et e s.* d*)* esse D^3. tuam me esse *BFZ.* me tuam esse *Hermannus.* tuam memet esse *Umpfenbachius p. 27* 62. *Ante* Quid *spatium lineola deletum B* obticuisti *FZ.* obstipuisti '*nonnulli libri*' *Lambini* PISTOCŁ. *CD* istec *BCDF* laepida *CD* memora tua *C.* memoratu *Z* *Inter 62 et 63 unius versus scriptura vacat in D* 63. *Spat. praem. B* periclum *BCD.* periculum *FZ* facias *ex* facaas *B* 64. distimulant *ex* destimulant *B.* dissimulant *Z* *Ante* facta *spat. B* *Sequitur hic in libris v. 73 (sed ut suo loco redeat): deleri iussus ab Acidalio, Guyeto, frustra defensus a Ladewigio Mus. Rhen. vol. III (a. 1843) p. 524 sq. Vide Ritschelium Opusc. vol. II p. 297. hic adscriptus esse videtur a diasceuasta qui v. 65—72 omitti voluit: nisi forte censes in ea re signum esse, versus 72 et 73 olim post 64 collocatos fuisse inter Bacchidem Athen. et Pistoclerum distribuendos* 65. E Et quid *B, Gronovius.* BA. Hei quid *Bothius* adulescens homo *Bothius.* homo adulescens *(*adolescens *FZ) libri* rogas? homo adulescentulus *Camerarius, Schoellius Anal. Pl. p. 51* 66. Penetrem me *Bothius, Ussingius duce Lysandro (quaest. crit. et gramm. p. 57).* Penetrem *Donatus interpolatus.* Penetrare *libri, Ritschelius* huius modi *BD* in palestram *BCD.* a palestra *cod. Canonic. Donati* damnis] demens *cod. Canonic. Donati.* donis *Britzlmayrius programmatis Landishut. a. 1867/68 p. 5.* dominis *vel* dominae *Bothius. Aut* damnis *aut* damnum *proximo versu corruptum dicit Ritschelius* desuadascitur *C* *V. 67 cum Ribbeckio praef. Stich. p. XVIII*

SOROR

Lépide memoras.

PISTOCLERVS

Vbi ego capiam pró machaera túrturem,
[Vbique inponat ín manum alius míhi pro cestu cántharum]
Pró galea scaphiúm, pro insigni sít corolla pléctilis:
Pro hásta talos, pró lorica málacum capiam pállium:
Vbi mi pro equo léctus detur, scórtum pro scúto áccubet?
Ápage a me, apage.

SOROR

Ah, nímium ferus es.

PISTOCLERVS

Míhi sum.

SOROR

Malacissándus es:
Équidem tibi do hanc óperam.

PISTOCLERVS

At nimium prétiosa's operária.

---

delebat Ritschelius Opusc. vol. II p. 304. cf. Schneidewinus Philol. vol. V (a. 1850) p. 376 scamnum *pro* damnum *scribens* 'disco] *habuerunt omnes* uisco'*: Longolius: quod quo spectet prorsus latet* dampnum *D* 68. BA.] A *B, Anspachius p. 4* PIST *D.* PISTOCŁ *C* machera *BCD* *V. 69 delet Buechelerus Woelfflini Arch. t. II p. 117: quem ex diasceue repetierat Anspachius p. 6* imponat *F.* imponant *Z* ĩ manũ *C.* in manu *Z* pro cestu] incestu *D: corr. eadem manus* chantharum *B* 70. Scaphium pro galea *Hermannus: vide Prol. Trin. p. CCLXXII* scau|||um (*fuerat* scauium) D^1. scafium D^2*Z* corola *Z* pectilis *BZ* 71. asta *BC* talos *Anspachius l. s. s., Buechelerus loco v. 69 commemorato.* talus *libri, Ritschelius* mala cũ *C.* malachum *Z* 72. Vbi mi *Hermannus.* Vbi mihi *libri: vide Proleg. Trin. p. CCXCII.* Vbique *Ritschelius olim* pro equo *Z.* preco *DF.* p̃co *BC* *Ante* scortum *vacuum spatium D* scurtum *Schoellius Anal. Pl. p. 46: cf. ibidem p. 114* accubet *FZ.* accumbet *BD.* accumbent *C.* accubem *Muellerus Nachtr. p. 122* 73. *Huius versus quas lectiones libri post v. 64 habeant additis circulis indicavi* a me apage *FZ utroque loco et (D).* ame apage *(C)* (B^2). ameapage (B^1). mea apage *BCD* A. ah nimium *B(B).* Ah nimium *cum spat. C (C).* Ah nimium (ni *e corr.*) *(D).* A nimium *D* PIST *D (D).* PISTOCŁ *C (C)* SO.] A *B (B). spat. om. D (D): cf. Anspachius p. 4* malacissandus *Z.* malacisandus *reliqui* 74. *Bacchidi eidem continuandum esse dixit Ritschelius Opusc. vol. II p. 300: alteri tribuit Hermannus.* BA. *praem. F, non BCDZ* dabo *Z* PIST.] *spat. om. D* ah *B* preciosa es *FZ.* p̃ciosa es *BCD*

BACCHIS

Símulato me amáre.

PISTOCLERVS

Vtrum ego istuc iócon adsimulem an sério?

BACCHIS

Héia; hoc agere méliust: miles quom húc adueniat, té uolo
Me ámplexari.

PISTOCLERVS

Quíd eo mi opus est?

BACCHIS

Vt ille te uideát uolo:
Scío ego quid ago.

PISTOCLERVS

Et pól ego scio quid métuo. sed quid aís?

BACCHIS

Quid est?

PISTOCLERVS

Quíd si apud te eueniát desubito prándium aut potátio
Fórte aut cena, ut sólet in istis fíeri conciliábulis,
Vbi ego tum accubem?

---

75. *Charis. p. 220, 24:* Serio pro uere . . . Plautus in Bacchidibus: 'iocon . . . serio'

---

75. BA.] A *B* Simi*(*u *s. v. m. 2)*lato *B* mea mare *CD* Vtrum] uerum *Z*. iterum *C* ego istuc *(*istunc B^1*:* n *del. lineola* B^2*)* iocon adsimulem *(*ad similem *D: ubi eadem m.* u. *s.* i *post. scripsit) libri*. ego iocon id simulem *Ritschelius: cf. Proleg. Trin. p. CCXXXVI. CCLXXV.* ego, iocon assimulem *Hermannus* anserio *D* 76. BA.] A *B* Heia *BCD*. Eya *F*. Èia *Z* meliust BD^2, *Ritschelius Proleg. Trin. p. CCCXXV.* melius CD^1FZ agerest melius *Fleckeisenus* quom *F*. quam *BCD*. cum *Z* te *om. Z* 77. Meam plexari D^1*: corr.* D^2. Mea amplexari *C* PIST.] G *A. om. sine spatio CD cum reliquis* quid eo *BC et D post ras.* quid ego *ante rasuram D*. quidem *FZ* mi opus est *Hermannus Iahnii Annal. vol. XIX (a. 1837) p. 273, Ritschelius: cf. Proleg. Trin. p. CCLIX.* mihi opus est *BDF*. mihi opus *C*. opus est *Z* BA.] A *B. spat. om. CFZ* 78. Scio ego *Ritschelius, Reizius.* Scio *libri: cf. Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 258* quid *BC*. qđ *D*. quod *FZ* Et ego pol *Ritschelius: cf. Muellerus Nachtr. p. 104, Kellerhoffius p. 62* BA.] A *B* 79. Quid *om. Hermannus* eueniat *Camerarius.* ueniat *libri*. euenat *Hermannus Iahnii Annal. vol. XIX (a. 1837) p. 273: cf. Proleg. Trin. p. CCXII* desubito *extremo versu additum post* ueniat *inserendum indicat* B^2 80. aut] ut *C* cena *BCFZ*. caena *D* fieri inistis fieri *B* concilia bulis *D*. conciabulis *F* 81. Vbi ego tum accubam *superiori versui continuat B* accubem *Camerarius.* accubam B^2C. accumbam B^1. adcubiam *Z*. accubiam *DF* BA.] A *B. spat. om. CD* apud *ex* aput *C*. Aput B^1. Apud B^2 accubet *F*. accumbet *BCDZ*

BACCHIS

Ápud me, mi anime: ut lépidus cum lepida áccubet.
Lócus hic apud nos, quámuis subito uénias, semper líber est.
Ýbi tu lepide uóles esse tibi, méa rosa, mihi dícito:
'Dáto qui bene sit'. égo ubi bene sit tíbi locum lepidúm dabo.

PISTOCLERVS

Rápidus fluuius ést hic: non hac témere transirí potest.

BACCHIS

Átque ecastor ápud hunc fluuium áliquid perdundúmst tibi.
Mánum da et sequere.

PISTOCLERVS

Ah mínume.

BACCHIS

Quid ita?

PISTOCLERVS

Quía istoc inlecebrósius
Fiéri nil potést: nox, mulier, uínum, homini adulescéntulo.

---

85. *Charis. p. 221, 11:* Temere pro facile Plautus in Bacchidibus: 'rapidus . . . potest' *Serv. Dan. ad Aen. IX 327:* Temere significat et facile. Plautus: magnus est hic . . . potest' *Cf. idem ad Aen. IX v. 373* 87. 88. *Charis. p. 202, 34:* Inlecebrosius Plautus in Bacchidibus: 'istoc . . . potest' *Donatus ad Adelph. III 4, 24:* Plautus in Bacchidibus: 'quia . . . adolescentulo'

---

82. aput B^1. apud B^2 83. tu lepide uoles esse tibi *libri.* uoles tu tibi esse lepide *Ritschelius coll. Proleg. Trin. p. CXLIX. CCXXVI sq.* tu bene uoles tibi esse *Hermannus Iahnii Annal. vol. XIX (a. 1837) p. 273.* uoles tibi esse lepide *idem edidit. De* ules *noli cogitare cum Kochio Nov. annal. vol. CI (a. 1870) p. 685* mea rosa, mihi dicito: *interpunxit Ritschelius recte: cf. Asin. 664.* mea rosa *ad verba* Dato *c. q. s. construit Lambinus* 84. PI. *praem. F* Da tu *Ritschelius: cf. Proleg. Trin. p. CCLXVII* quibenesit *D* sit. BA. ego *F* ubi bene sit *libri.* ubi sit *Ritschelius.* bene ubi sit *idem Opusc. vol. II p. 305* '*Licebat etiam, sed longius a libris:* Dá qui bene sit, ego bene ubi sit' *Ritschelius* 85. Rapidus fluuius est hic *libri cum Charisio et Servio Dan. posteriore loco.* Magnus est hic fluuius *Servius Dan. priore loco* non hac *corr.* D^3 *ex* non ac *(*D^1*)* transiri B^2CD^2. transire B^1D^1 86. BA.] A *B* castor *C* aput B^1. apud B^2
fluuiumst *et mox* perdundum *Ritschelius olim: cf. Proleg. Trin. p. CXCIV: Muellerus Pros. p. 549* hodie *vel* iam *vel* nunc *intercidisse suspicatur* perdundumst *B.* perdundum est *reliqui* 87. da consequere *FZ* ah *F.* aha *reliqui* minime *libri* BA.] A *B* istoc] hoc *cod. Canonic. Donati* inlecebrosius *B, Charisius e corr.* illecebrosius *CDF.* cerebrosius *cod. Canonic. Donati.* illecebrosus *Z* 88. nihil *libri: om. cod. Canonic. Donati* pote quam *Gertzius* adolescentulo *C*

BACCHIS

Age igitur: equidém pol nihili fácio nisi causá tua.
Ílle quidem hanc abdúcet: nullus tu ádfueris, si nón lubet.

PISTOCLERVS

Súmne autem nihilí, qui nequeam ingénio moderarí meo?

BACCHIS

Quíd est quod metuas?

PISTOCLERVS

Níhil est: nugae. múlier, tibi me emáncupo:
Túos sum, tibi dedo óperam.

BACCHIS

Lepidu's. núnc ego te facere hóc uolo:
Égo sorori meaé cenam hodie dáre uolo uiáticam:
Eó tibi argentúm iubebo iam íntus ecferrí foras:
Tú facito opsonátum nobis sít opulentum opsónium.

PISTOCLERVS

Égo opsonabo: nám id flagitium meúm sit, mea te grátia

---

95. *Charis. p. 201, 5:* Intus Plautus . . . in Bacchidibus: 'ego . . . foras'

---

89. BA.] A *B* *Ante* pol *spat. circ. 7 litt. B* nihil *Z* nisi causa tua *ad v. 90 construit Hermannus Iahnii Annal. vol. XIX (a. 1837) p. 274* 90. *Vac. spat. praem. D* nullus tu *Ritschelius.* tu nullus *libri.* tu nullum *Luchsius Comm. pros. I p. 1 ante Brixium Nov. annal. vol. CXXXI (a. 1885) p. 206: cf. tamen Abraham 'Wochenschrift für Philol.' a. 1885 p. 273.* nullus *Guyetus* 91. Summe *C* nichili *D* nequam *CF* 92. BA.] E *B: cf. Opusc. vol. II p. 299 et Anspachius p. 4* Quidẽ *C* PI. nihil est *Z.* nihil est G *B.* nihil est PIST̄ *CDF* nugae *C.* nugę B^2. nuge B^1D. nunc ego *FZ* mulier *et* o *s.* m *vocativi causa B* emancupio *C* 93. Tuus *libri* BA.] A *B* lepidu's. nunc *Meursius.* lepidus nunc CB^1D^1*:* es *sup.* nunc *adscripserunt* B^2D^2. lepidus es nunc *FZ:* lepidus, nunc *Olsenus p. 31* ego facere te *Ritschelius.* te facere ego *Hermannus* 94. mee B^1. meę B^2 hodie cenam *Hermannus, Ritschelius: vide Proleg. Trin. p. CCLV* dare *B.* dari *reliqui* 95. Eo *Hermannus.* Ego *libri cum Charisio.* Ergo *Dousa* iubebo *Charisius, Pius.* iubeo *libri* iam] tam *Charisius.* nam *F* ecferri *D.* ec ferri *B.* et ferri *C.* efferri *FZ.* et ceteri *codex Charisii* 96. facito opsonatum nobis sit *B, Ritschelius Proleg. Trin. p. CCLV.* facito ñobis obsonatum s̊it *D.* facito nobis obsenatum sit *C.* facito sit nobis obsonatum *F.* facito sic nobis obsonatum *Z.* opsonatum facito nobis sit *Hermannus* opsonium *B.* obsonium (ob sonium *D) reliqui* 97. PI.] G *B. om. FZ: add. Saracenus* Ego opsonabo *B.* Ego obsanabo *C.* Ego obsonabo *DFZ.* Opsonabo ego *Ritschelius cum Guyeto* obsonabo. BA. Nae id *Hermannus Iahnii*

Ét operam dare mi ét ad eam operam fácere sumptum dé tuo.

BACCHIS

Át ego nolo dáre te quicquam.

PISTOCLERVS

Síne.

BACCHIS

Sino equidem, sí lubet.
Própera amabo.

PISTOCLERVS

Príus hic adero, quám te amare désinam.

SOROR

Béne me accipies áduenientem, méa soror.

BACCHIS

Quid ita, ópsecro?

SOROR

Quía piscatus meó quidem animo hic tíbi hodie euenít bonus.

BACCHIS

Méus ille quidemst. tíbi nunc operam dábo de Mnesilochó, soror,
Ýt hic accipias pótius aurum quam hínc eas cum mílite.

---

100. *Donatus ad Eun. IV 2, 13:* Amare modo frui amore dicit. Plautus in Bacchidibus: 'prius . . . desinam'

Annal. vol. XIX (a. 1837) p. 275 meum sit *CDFZ.* sit meum *craso* sit *post* meum *B.* sit *Lomanus Spec. crit. p. 46, Ritschelius* te gratia] tegram *C* 98. mihi *libri* adeam *D* facerere *Z* detuo *D* 99. BA.] A *B.* BA. *F.* PI. *Z. om. CD: cf. Hermannus loco modo commemorato* dare nolo dare *(prius* dare *lineola del. m. 2) B* quicquam. G sine A sino equidem *B.* quicquam *(spat.)* sine *(spat.)* sinoe quidem *C.* quicqnam *(spat.)* sine *(spat.)* sinequidem *(o sup.* e *prior. scripsit* D^2, e *expunxit* D^3*)* *D.* quicquam sine. BA. sino quidem *FZ* 100. '*Interpretare: citius huc recurram quam nunc finem facio amplexui' Ritschelius* hic adero] adē ꝑ *cod. Canonic. Donati* 101. SO.] E *B* me accipies *Bentleius.* me accipis *libri.* me accepisti *Hermannus Iahnii Annal. vol. XIX (a. 1837) p. 276, Ritschelius Opusc. vol. II p. 306.* med accipis *Ritschelius cum Guyeto ediderat: cf. Proleg. Trin. p. CCLXXII. Alia temptat Roeper Philol. vol. XVIII (a. 1862) p. 240* BA.] A *B.* PI. *FZ. spat. CD* obsecro *libri* 102. SO.] E *B. om. FZ: add. Saracenus* animo *om. Z* 103. BA.] A *B. om. FZ: add. Angelius* ille quidē st̃ *CD.* ille quidem est *BF.* quidem ille est *Z, Hermannus. cf. Proleg. Trin. p. CCXXV* de mnesilo cho *(ch in litura)* soror *B.* demnesilo cho soror *D.* de mnesi lochosor *C.* de mnesiloco soror *Z* 104. hinc *FZ* Hic ut aurum accipias potius *edidit Ritschelius etiam* Vt tu hic potius aurum accipias *proponens: quas scripturas postea reiecit*

SOROR

Cúpio.

BACCHIS

Dabitur ópera. aqua calet: eámus hinc intro út laues.

Nám ut in naui uécta's, credo tímida's.

SOROR

Aliquantúm, soror.

[Simul huic nescio qui turbare qui huc it: decedamus.]

BACCHIS

Séquere hac igitur me íntro in pyelum, ut sédes lassitúdinem.

---

106. *Donatus ad Adelph. III 2, 7:* Timidum perturbatum . . . Sic Plautus in Bacchidibus: ‘non ut mari timide’ *(ita cod. Canonic.)* *Idem ad Phorm. II 1, 54:* Timidum perturbatum. Plautus: ‘nam ut ex mari timida es’ *Idem ad Eun. IV 2, 14:* Timida modo aegra, turbata, commota. Plautus: ‘manum ex mari timide’ *Idem ad Hec. III 1, 41:* Pauere et timere et ad corporis et ad animi perturbationem ueteres referebant. Plautus in Bacchidibus: ‘nam ut ex mari timida ecce ergo’ *(ita cod. Canonic.)*

---

105. SO.] E *B* BA.] A *B*. PI. *FZ* opera *(o ex a) B* *Post* opera *spat. D, pro quo* BA. *F* aqua calet *libri, nisi quod* kalet *B notabili scriptura et spat. post* calet *D*. calet aqua *Hermannus, Ritschelius. cf. Proleg. Trin. p. CCXXVII* eamus hinc kinc intro *B eraso* kinc *B* leues *Z* 106. *Totum v. post v. 107 iterant BC: cf. Parerg. p. 420* in naui *B(C)D*[2]. in nau *(B)*. naui *CD*[1]. e naui *FZ: cf. Donati testimonia et Ritschelium Opusc. vol. II p. 342* uecta's *Ritschelius*. uectes *C(C)D*. uecta es *BFZ* timida es *libri* SO.] E *B*. *om. (B)*
107. *Verba aut aliunde illata aut olim alio in conexu posita uncis circumdedit Ritschelius Opusc. vol. II p. 306: cf. Schneidewinus Philol. vol. V (a. 1850) p. 375 sq. et Ladewigius Philol. vol. XVII (a. 1861) p. 268* huic *BCD*. hic *FZ* quiturbarequi huc it decedamus *B*. qui turbare qui huc it decedamus *C*. qui turbare qui huc te decedamus *D*. quid turbae *(*turbe *F) est (om. F)* quin hinc decedamus *FZ* Simul hic nescio qui turbare coepit: decedamus hinc *Ritschelius: cf. Opusc. vol. II p. 356. 357 sqq.* Simul huic nescio quid turbarumst qui huc it: decedamus hinc *idem olim*. Simul hic nunc nescio qui turbat, qui huc it: quin decedimus *Hermannus edidit: cf. idem Iahnii Annal. vol. XIX (a. 1837) p. 276*. Simul hic nescio qui turbare uisust *e. q. s. Fritzschius Anal. Pl. p. 4*. Simul huic nescio cui turbare qui huc it decedamus. BA. Hui *Vahlenus Hermae vol. XV (a. 1880) p. 260*
108. BA.] A *B*. *om. FZ* kac *B*. hanc *C* me igitur *Kellerhoffius p. 84* meintro *D* in pyelum *Seyffertus coll. Stich. v. 568 Philol. vol. XXIX (a. 1870) p. 390*. in lectum *libri (in B praecedit rasura circ. 8 litt.)*. lotum *Beckerus Quaest. de com. Rom. fab. p. 8, Ritschelius: pro quo Plautum* lauatum *dicturum fuisse docet Langenus p. 298*. in lectu *Vahlenus Hermae vol. XV (a. 1880) p. 260 cum sequentibus iungens*

ACTVS II

LYDVS. PISTOCLERVS

LYDVS

Iamdúdum, Pistoclére, tacitus té sequor
Exspéctans, quas tu rés hoc ornatú geras.
Namque íta me di ament, út Lycurgus míhi quidem

Act. I scaena 2 '*Actuum descriptionem secutus sum eam quam Mus. phil. IV p. 597 sqq.* [= *Opusc. vol. II p. 354 sqq.*] *explicavi: nisi quod, quem illic secundum actum feci, in duos esse dispertiendos intellexi: nec enim per breviculae scenae quae est a. v. 368 ad 384 intervallum fieri potuisse videtur, ut illa omnia Mnesilochus e Chrysalo rescisceret quae v. 390 sq. et 392 sq. sibi innotuisse testatur. Quo evenit ut sex actibus divisam fabulam non reformidandam putarem' Ritschelius: quem secutus sum nisi quod actus II et III cum Spengelio de actibus p. 36 rursus in unum coniunxi Enarravit hanc scaenam Schneidewinus Musei Rhen. vol. II (a. 1843) p. 415 sqq. Duplicis recensionis vestigia tractaverunt Brachmannus l. s. s. p. 115—123 et Anspachius l. s. s. p. 6—11, quorum ille duplicem constituebat recensionem, hic triplicem: utrique obloeutus est P. Weise l. s. s. p. 6—8: ego quid sentiam suo loco apparebit* LIDVS SERVVS·ET PISTOCLERVS ADOLESCENS *BCD, nisi quod* ET *om. B.* Lydus seruus. Pistoclerus adulescens *FZ*
109. LIDVS *prope constanter BCD* 110. Exspectans quas tu res *Weisius, Fritzschius ind. Rostoch. (a. 1846) p. 4, Bergkius Opusc. vol. I p. 130. 176.* Spectans quas tu res *libri, nisi quod* tures *B et* spectans *corr. ex* spectaris *expunctis* ri *et suprascripta* n D^2. Spectans quas tute res *Camerarius.* Inspectans quas tu res *Ritschelius, Hermannus* hoc] h *e* k *corr. B* *V. 111—127 exhibui ordine librorum servato: quos ita collocat Brachmannus: 113—117. 111. 112. 118—124, versus 125 sq. frustula alius recensionis esse suspicatus: contra tres recensiones Anspachius distinguit hasce: A: 111—120. 121. 124. 127. B: 111—120. 123. 122. 127. C: 111—112. 125. 126. 127. mihi duplicis recensionis vestigia incertiora esse videntur: nec probo, quod v. 125 et 126 olim post v. 112 transponebam Act. vol. VI p. 320, quos post 131 collocaverat Ladewigius Philol. vol. XVII (a. 1861) p. 269* 111. nanque *F.* nam *Z* diament *D.* dii ament *FZ* ligurgus *BCD*

Vidétur posse hic ád nequitiam addúcier.
Quo núnc capessis téd hinc aduorsá uia
Cum tánta pompa?

PISTOCLERVS

Húc.

LYDVS

Quid, huc? quis istíc habet?

PISTOCLERVS

Amór, Voluptas, Vénus, Venustas, Gaúdium,
Iocus, Lúdus, Sérmo, Suáuisauiátio.

LYDVS

Quid tíbi commercist cúm dis damnosíssumis?

PISTOCLERVS

Malí sunt homines quí bonis dicúnt male.
Tu dís nec recte dícis: non aequóm facis.

LYDVS

An déus est ullus Suáuisauiátio?

PISTOCLERVS

An nón putasti esse úmquam? o Lyde, es bárbarus,

---

112. hic] hisce *Ussingius* 113. ted *Guyetus.* te *libri.* tu te *Pylades* istinc *Umpfenbachius Mel. Pl. p. 29* aduersa *libri.* aliouersa *Ussingius.* auorsa *Brachmannus* 114. pompad *Guyetus, Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 78.* pompa hac *Muellerus Pros. p. 503* huc] h *e* k *B* huc lidus. quid *CD.* Huc LY. Huc? quid *Hermannus* huc] h *e* k *B* habet̃ *B.* habitat *F* 115. Amor] A *ex* V B^2 116. Suauisauiatio *cum Hermanno Ritschelius:* suauis sụauiacio *B (*u *del. m. 2).* suauis sauiatio *(*sauiacio *D) CDFZ.* Suauisuauiatio *Ussingius coll. Pseud. v. 65 (A).* Sauisauiatio *Bergkius Opusc. I p. 145* 117. lidus *quasi in contextu CD* commercist *B.* commercii est *CD.* commertii est *FZ* dis *BCD.* diis *FZ* dampnosissimis *D.* damnasissimus *C.* damnosissimis *BFZ* 118. bonis] deis *van Ijsendijk de Plauti Persa thes. III* 119. diis *F* nec recte dicis. non B^2*CDF.* non recte dicis. non B^1. nec dicis recte nec *FZ* aequum *C.* ęquum *DZ.* equum *BF*
120. lidus *quasi in contextu C* Suauisauiatio *Hermannus.* suauis suauiatio *BZ, nisi quod* ụ *et* c *pro* t *B.* suauis sauiatio *DF.* suauis sauitio *C.* Suauisuauiatio *Ussingius: cf. v. 116* 121. putasti esse umquam *(*unquam *DF.* nunquam *Z)? o libri, quod defendi fortasse potest: si non potest, cum Bergkio Opusc. I p. 145* putasti esse umquem *scribam.* putasti esse? hem quam, o *Ritschelius.* putasti esse? nimium quam o *Gruterus.* putasti? est inquam. o *Hermannus, Fleckeisenus (*putas*) praef. Bacch. p. XII.* esse eum? quam o *Sigismundus de Haud p. 233* lide *BCDZ, nisi quod* olide *iungunt CZ* es *ex* ẽs *C*

Quem ego sápere nimio cénsui plus quám Thalem.
I, stúltior es bárbaro potício,
Qui tántus natu deórum nescis nómina.

LYDVS

Non híc placet mi ornátus.

PISTOCLERVS

Nemo ergó tibi
Hoc ádparauit: míhi paratumst quoí placet.

LYDVS

Etiám me aduorsus éxordire argútias?
Qui sí decem habeas línguas, mutum esse áddecet.

PISTOCLERVS

Non ómnis aetas, Lýde, ludo cónuenit.

---

123. *Festus Pauli p. 216:* Putitium Plautus dicit pro stulto *Apud Festum ignem effugerunt haec:* tior est barbaro*: quae melius quam O. Muellerus sic supplet Merklinus (Observ. p. 8):* Putitium Plautus in Bacchidibus rettulit pro stulto quom ait: 'is stultior est barbaro Putitio'. *Cf. Leidolphus de Festi et Pauli locis Pl. p. 247 et Buechelerus Mus. Rhen. vol. XXXVII (a. 1882) p. 530*

V. 122—124 hoc ordine collocat Berghius l. s. s.: 124. 122. 123
122. ego *om. Hermannus* talem *C* 123. i *in litura B.* is *CDFZ* stultior es *BCDF*, *Ritschelius Proleg. Trin. p. CLXXV.* stultior est *Z.* stultior tu es *Hermannus.* tior est *apparent in Festi codice: quibus usus est Berghius l. s. s.* is stultior est *scribens* barbare *DZ* poticio *vindicavit Buechelerus Mus. Rhen. vol. XXXVII (a. 1882) p. 530.* poticio *BCF, codd. Pyladis.* poticio *(*ci *s. v. m. 2) D.* putitio *legisse videtur Paulus.* Poticio *Ritschelius* 124. natu *in ras., in qua* deorum *fuit, B* *De v. 125 sq. cf. quae adnotavi v. 111—127* 125. hic] h *e* k *corr. B*[2] mihi *BC* 126. hoc *Z, Guyetus.* Haec *BC.* hec *DF.* Hunc *Bothius* apparauit *libri* Noenu ergo *(vel* ego*)* tibi *(vel* Non ergo tibi*)* haec apparaui *margini adscripsit Berghius: cf. Opusc. I p. 674* michi *D* paratum est *libri.* paratust *Bothius* quoi *B.* cui *reliqui* licet *C* 127. me aduorsus *B*[2]*D*[2]. meaduorsus *B*[1]. me aduersus *CD*[1]*FZ.* med aduorsum *edidit Ritschelius, improbat Nov. exc. p. 44* argucias *B* 128. Qui si] quasi *F.* Quoi si *Bothius*
V. 129—169 triplicis recensionis esse vult Anspachius p. 11 sic discribendos: A. 129—136. 145—147. 151. 152. 148. 150. 161. 162. 163—165. 168. 169. B. 137—144. 145—147. 151. 153—158. 159. 160. 168. 169. C. 129—136. 145. 149. 161. 162. 166—169. duas recensiones agnoverat Brachmannus: 129—131. 163—165. 134. 135 = 129—131. 132. 133. 134. 135 et paulo post 147. 152. 148. 149. 153—160. 168. 169 = 147. 150. 151 (lacuna unius versus). 161. 162. 166—169. contra quos disputat Paulus Weise l. s. s. reliquorum sententiae suo loco commemorabuntur 129. ętas *C* lide *BCD*

Magis únum in mentemst míhi nunc, satis ut cómmode
Pro dígnitate opsóni haec concurét coquos.

LYDVS

Iam pérdidisti te átque me atque operám meam,
Qui tíbi nequiquam saépe monstrauí bene.

PISTOCLERVS

Ibidem égo meam operam pérdidi, ubi tú tuam:
Tua dísciplina néc mihi prodest néc tibi.

LYDVS

O praéligatum péctus.

PISTOCLERVS

Odiosús mihi's:
Tace átque sequere, Lýde, me.

LYDVS

Illuc sís uide:
Non paédagogum iám me, sed Lydúm uocat.

PISTOCLERVS

Non pár uidetur néque sit consentáneum,
Quom haec íntus sint et quóm erus cum amica áccubet

---

134. *Charis. p. 201. 23:* Ibidem Plautus in Bacchidibus: 'ibidem . . . tuam'

---

130. in mentemst *Ritschelius in adnotatione, Fleckeisenus praef. Bacch. p. XII.* in mentest *B, Ritschelius.* in mente est D^2*CFZ.* in mente D^1 *Post* mentest *rasura circ. 7 litt. in B* 131. opsonii *B.* obsonii *CDFZ* hoc *Bothius* concurret *F* cocus *BCDF.* coquus *Z* 133. nequiquam *BCD.* nequicquam *FZ* sepe *BCDF* monstrauit *C* *Interrogationis signum ponit Ussingius* 134. ego meam operam perdidi ubi *B cum Charisio.* meam operam perdidi ubi *CDFZ.* meam operam perdidi ego, ubi *Ritschelius.* meam operam perdidi cubi *idem Opusc. vol. III p. 137 duce Bergkio Beitr. p. 119. hiatum excusant Lachmannus in Lucr. p. 387 et Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 23, vix recte* 135. nec tibi *BZ.* neque tibi *reliqui*
136. pręligatum *B (*p *ex* p *rasura facta corr.).* preligatum *CDF.* perligatum *Z* mihi es *libri* 137. ac *FZ* lide *BCD* sise *corr. in* sis *B.* scis *Z* 138. pedagogum *libri* lidum *BCD* 139. uidere *Z* 140. Quom haec intus sint *scripsi.* Cum haec intus sit *B.* Cum haec intus intus sit *CD, nisi quod* hec *D.* Cum hic intus sit *FZ, Ritschelius coll. Proleg. Trin. p. CLXXXII.* Cum herus hic intus sit *Pylade duce Camerarius.* Cum hic intus erus sit *Muellerus Nachtr. p. 87 cum Ritschelio Nov. exc. p. 69.* Quom ephebus intus sit *Vahlenus Hermae vol. XV (a. 1880) p. 259.* Quom erus in conuentu

Quomque ósculetur ét conuiuae alii áccubent,
Praeséns ibi paedagógus una ut ádsiet.

LYDVS

An hóc ad eas res ópsonatumst, ópsecro?

PISTOCLERVS

Sperát quidem animus: quo éueniat dis ín manust.

LYDVS

Tu amícam habebis?

PISTOCLERVS

Quóm uidebis, túm scies.

LYDVS

Immó neque habebis néque sinam: i cursím domum.

PISTOCLERVS

Omítte, Lyde, ac cáue malo.

LYDVS

Quid, cáue malo?

---

sit *Ussingius.* Quom hic ipsus intus siet *Bothius.* Quom haece intus assint *Hermannus* et quom erus cum *scripsi.* et cum *libri* et una cum amica *Ritschelius.* et cum amica una *Muellerus l. l. s.* et cum amicad *vel* et cum sua amica *Ritschelius Nov. exc. p. 69.* et erus cum amica *Hermannus* accumbet *B* Quom cenet intus et cum amica amans cubet *Palmerus Hermath. vol. IV (a. 1881) p. 137* 141. cumque *BCD.* cunque *FZ.* et] et cum *F* conuiue *BF* 142. Praesens ibi paedagogus una *scripsi.* Praesentibus (presentibus *BF*) illis paedagogus (pedagogus *BCD*) una (unam *D*) *libri.* Praesens ibi illis paedagogus *Lindemannus Iahnii Annal. vol. XIX (a. 1837) p. 140.* Praesente una illis paedagogus *Hermannus Bothio duce.* Praesente ibus una paedagogus *Ritschelius cum Scaligero et Guyeto* (iis *pro* ibus)*: cf. Spengelius ad Truc. I 2, 14* (praesente una ībus) *et Dziatzko Zeitschr. für roman. Philol. vol. VII p. 127.* Praesens ibi ullus paedagogus *Ussingius.* Praesentibus illis paedagogus *Frid. Schmidt de demonstr. pron. form. p. 68 et Vahlenus l. v. 140 indicato.* Praesens simitu paedagogus *Muellerus Nachtr. p. 87* ut adsiet *scripsi.* ut siet (sicet *D*) *libri.* ut sies *Lorenzius in Bursiani Annal. 1874/5 p. 663* 143. opsonatum st *B.* obsonatum est *reliqui.* est opsonatum *Hermannus.* obsonatumst *etiam Bentleius in Andr. II 6, 20* 144. PI.] *om. D (initio versus)* euenat *Bothius, Ritschelius* diis *BFZ* manu st *B.* manu est *reliqui* 145. PISTOCLERVS Habebis *ab initio versus D* quom *F.* cum *reliqui* tum *CDFZ.* tunc *B* 146. nec sinam *Z* i cursim *scripsi.* iturus sum *libri: in quo latere* i tu rursum (*'immo* russum' *Ritschelius) putat Scriverius.* ituru's *Bothius.* i rusum *Ritschelius.* intus te in *vel* te intus *idem olim.* i meeum *aptius esse annotat Ussingius* 147. LY. *om. C* lide *BCD* aceaue *D.* aut caue *Teuffelius Mus. Rhen. vol. XXX (a. 1875) p. 317* LID D^2: *om.* D^1

O bárathrum, ubi nunc es? út ego te usurpém lubens.
[Videó nimio iam múlto plus quam uólueram.]
Vixísse nimio sátiust iam quam uíuere.
Magístron quemquam dísciputum minitárier?

PISTOCLERVS

Iam excéssit mi aetas éx magisterio tuó.

LYDVS

Nil móror discipulos míhi esse plenos sánguinis:
Valéns adflictat mé uaciuom uírium.

PISTOCLERVS

Fiam, út ego opinor, Hércules, tu autém Linus.

LYDVS

Pol métuo magis, ne Phoénix tuis factís fuam
Teque ád patrem esse mórtuom renúntiem.

PISTOCLERVS

Satis hístoriarumst.

---

148. *Praecedit in libris v. 152, quem conferas* baratrum *libri* ubi es nunc *Hermannus, Ritschelius* 149. Video nimio iam *libri.* Viuo nimio iam *Scaliger.* Video iam nimio *Ritschelius Proleg. Trin. p. CCXXIII.* Viuo nimio iam *idem edidit.* Iam uideo nimio *Hermannus. Versum parallelum esse sequenti voluit Teuffelius Mus. Rhen. vol. XXX (a. 1875) p. 318: uncis inclusit Ritschelius. certe una cum sequenti ferri non potest* 150. sacius est *BC.* saciuus est *D.* saciüus est D^2. satius est *FZ* 151. magistrum *Z* quenque *Z.* quãquã *F* 152. *Hic collocavit Ritschelius, qui in libris legitur post v. 147: post v. 138 parum apte inseruit Bothius: de Acidalio vide ad v. 166—169* mihi *libri* ȩtas *CD* magisterio *BCD.* magistratu *FZ* 153. nichil *D.* nihil *reliqui* moror *(*mor *D.* morũ *C) libri.* moro *Ritschelius edidit* mihi esse *Ritschelius.* mihi esse iam *libri* Nil mihi moror discipulos plenos s. *Hermannus, quibus* Nil iam moror *praestare dicit Ritschelius in adn.: cf. Langenus p. 63. Trochaicum septenarium e tragoedia petitum agnoscere sibi visus Bothius: ut spurium expungi Guyetus iubebat: quem si sequeris, v. 152 et 154 simul damnandi* 154. calens *FZ* aflictat *B.* afflictat *CFZ.* afflictat *ex* afflectat *D.* afflictat *def. Fritzsche Anal. Pl. p. 5, Ussingius, sed diversa ratione.* afflictet *Acidalius, Ritschelius, Bentleius in Heautont. I 1, 38* uaciuom *B.* uacuum *(et* u *s.* u *2 D^2) CDFZ.* uociuom *Fleckeisenus: cf. Ritschelius Nov. exc. p. 59* uirum *D^1 (corr. D^2) F* 155. Fiam ut ego *B.* fiam utet ego *D^3.* fia mutet ego *CD^1.* Eia *(*Eya *F)* nunc esse ego *FZ, Vaticani Lipsii Ant. lect. II 7.* Fiam ego, ut *Acidalius* ercules *CD.* ercules *B* lynus *F* 156. fuam *BD^2F.* suam *CD^1.* fiam *Z* 157. |||mortuum *B.* mortuum *CDZ* renunciem *DZ* 158. historiarum st *B.* historiarum est *CFZ.* istoriarum est *D* LY.] *om. Z* uereri *(*ri *s. v.) B*

Lydvs

Híc uereri pérdidit:
(Compéndium edepol haúd aetati optábile
Fecísti, quom istanc náctu's inpudéntiam.)
Occísus hic homost. écquid in mentémst tibi
Patrém tibi esse?

Pistoclervs

Tíbi ego an tu mihi séruos es?

Lydvs

Peiór magister te ístaec docuit, nón ego.
Nimio és tu ad istas rés discipulus dócilior
Quam ad ílla quae te docui, ubi operam pérdidi.
Edepól fecisti fúrtum in aetatém malum,

---

164. *Charis. p. 208, 5*: Nimio pro nimis . . . Plautus in Bacchidibus: 'nimio dociliter'

V. 159—162 edidi eo ordine quo libri exhibent; eosdem ita transponit Ritschelius 161. 162. 159. 160: cf. quae dicam ad v. 166—169
159. compedium *BCD*. ł cõpendiũ B^2 *in marg.* haud B^2DFZ. haut B^1. aut *C* ętati *CD* aetati haud *Sigismundus de Haud p. 255*
160. cum *libri* nactus inpudenciam *B ex rasura.* inpudentiamactus inpudenciam *B ante rasuram.* nactus inpudentiam *CD.* nactus es impudentiam *FZ.* nactus inp. *def. Olsenus p. 17* 161. Occisus] *cf. v. 485* homo est *libri (*h e k *corr. B)* et quid *C* mentem est *B.* mente est *reliqui* 162. an tu (antu *CD) CDFZ.* aut tu *B* seruus *libri* es *om.* B^1: *add.* B^2 163. istec *FZ.* ista ec *D.* ista et *C* 164. Nimio dociliter *Charisius omissis reliquis* testu *ras. corr. in* estu *B* discipulis D^1. discipulus *supra scr.* u *corr.* D^2
165. que *CDF* *V. 166—169 eo ordine posuit Ritschelius quo hos quattuor versus post v. 175 iterat B (ubi tamen lineolis subductis eos delendos esse indicat B^2): nam hoc quidem loco sic illi se excipiunt in BCDFZ: 168. 169. 166. 167. ceterum transpositionibus quibusdam opus esse in hac scaena Acidalius senserat, qui hunc ordinem commendabat: 147. 148—151. 153—158. 159. 160. 166—168. 152. 161. 162. 163—165. 169. atque vix ferri posse v. 166—167 una cum v. 159. 160 perspexerunt Teuffelius Mus. Rhen. vol. XXX (a. 1875) p. 318 et Seyffertus Stud. Pl. p. 10, qui v. 166—167 una cum sequentibus duobus a diasceuasta breviandi studio in locum v. 158. 161—165. 168. 169 esse substitutos suspicatus est: contra Langenus Anal. Pl. I p. 11 sqq. v. 159. 160 propter* compendium *et* nactus *vix esse Plautinos demonstravit Plautique hos esse versus statuit: 158. 166. 167. 168. 169, ex parte Brachmannum secutus: cuius sententiam una cum Anspachii supra adscripsi. mihi versus 159. 160 excludendi, reliqui ferri posse videntur* 166. furtum *B(B)CD (ex* fustum*) Z.* fustum *F* in aetatem *CD (ex* aetatum*).* inetatem *(B).* in aetate *B.* aetati *Z.* in archectum *F* malus *(B)*

Quom istaéc flagitia mé celauisti ét patrem.

PISTOCLERVS

Istáctenus tibi, Lýde, libertás datast
Orátionis: sátis est. sequere hac me ác tace.

CHRYSALVS

Erílis patria sálue, quam ego biénnio
Postquam hínc in Ephesum ábii conspició lubens.
Salúto te, uicíne Apollo, qui aédibus
Propínquos nostris áccolis, ueneróque te,
Ne Nícobulum mé sinas nostrúm senem
Prius cónuenire quám sodalem uíderim
Mnesílochi Pistoclérum, quem ad epístulam
Mnesílochus misit súper amica Bácchide.

---

167. Qum *(B).* Cum *B cum reliquis* istec *CDF* cela . . . isti *(cum rasura)* D^1*: unde* celauisti *suprascripta* u D^2 168. Istec tenus *(B).* Ista hactenus *F* tibi lide *(ex* idid*)* libertas data st *B.* tibi lyde libertas datast *F et, nisi quod* data est*, Z.* tibi lida et libertas data st *(B).* tibi id delibtas dataẽ *D, unde* datast D^2 s *supra scripta.* ubi id delibertas data est *C* 169. est. Orationis satis est *iungebatur ante Beroaldum et rursus ante Meursium* hac me ac *Bothius.* me hac ac *BCD.* me kac ac *(B).* me ac *FZ* seque me hac ac *Kochius Mus. Rhen. vol. XXV (a. 1870) p. 617.* sequere me ac *cum Hermanno Ussingius*

Act. II scaena 1 CHRYSALVS SERVVS *BCFZ. om.* D^1. CRISALVS SERVVS D^2 170. ego *om. Hermannus* 171. Posteaquam *Ritschelius: at vide Opusc. vol. II p. 547* ephesum *Z.* efesum *CD.* effesum *B.* ephebum *F.* Epheson *Bentleius* Post hinc in Ephesum quam *Muellerus Pros. p. 696.* Postquam hinc in Ephesum ego *Hermannus. cf. Koenig Quaest. Pl. (ed. a. 1883) p. 2* abiui *Reizius* lumbens *C* 172. Salutote *D* apolle *C* qui edibus *BCF.* quiedibus *D* 173. Propinquus BD^2Z. Propinquis CD^1F accollis *C* ueneroque *CDZ,* '*cod. prisci*' *Pii.* uenerorque *F et ex* ueneroque *suprascr.* r *B* 174. Ne nicobolum *FZ* Nenicobolum *D* mesinas *D* 175. conuenire *(*en *ex* in*) B* *Post h. v. redeunt v. 166—169 in B* 176. Mnesilohi *B* epistolam *libri* 177. Nesilockus B^1. MNesilockus B^2. mnesilochis *C* bachide *BCD constanter*

PISTOCLERVS. CHRYSALVS

PISTOCLERVS

Mirúmst me, ut redeam, te ópere tanto quaésere,
Qui abíre hinc nullo pácto possim, sí uelim:
Ita mé uadatum amóre uinctumque ádtines.

CHRYSALVS

Pro di ínmortales, Pístoclerum cónspicor.
O Pístoclere, sálue.

PISTOCLERVS

Salue, Chrýsale.

CHRYSALVS

Compéndi uerba múlta iam faciám tibi.
Veníre tu me gaúdes: ego credó tibi.
Hospítium et cenam póllicere, ut cónueuit,
Peregre áduenienti: ego aútem uenturum ádnuo.
Salútem tibi ab sodáli solidam núntio.
Rogábis me, ubi sit: uíuit.

PISTOCLERVS

Nempe recté ualet?

---

185. *Charis. p. 212, 18:* Peregre . . . Plautus . . . in Bacchidibus: 'caenam peregre aduenienti'

Act. II scaena 2 PISTOCLERVS ADOLESCENS CHRISALVS SERVVS *BCD*^{2}*F, nisi quod* CHRYSALVS *C. om. D*^{1}. Pistoclerus adolescens. Charinus seruus *Z* 178. PIST.] *om. CD*^{1}. *add. D*^{2} Mirun st *B*. Mirum ēst *C*. Mirum est *reliqui* quesere *BC*. quefere *D*^{1}. querere *D*^{3}*FZ* 179. kinc *B ante ras.* 180. uictumque *F* attines *Z* 181. CH.] *om. C* Proh *Z et ex* pro *D*^{3} dii *FZ* immortales *B* 182. Opisto clere *C* PISTOCLER̃ *in ras. D* chrisale *(*h *s. v.) D.* chrisale *ex* chrisele *B* 183. Compendii *BC*. Compendio *DFZ* 184. Venire tu*(*tu *s. v. add. m. 2)*me *B*. Venire tume *C*. ueni tu me *Z*. uenisse tu me '*prisca exemplaria*' *Pii* 185. Hospicium *BD* caenam *Charisius* pollicē *F* ut c̃uenit *D*^{1}*, ubi super* c̃ *scr.* cõ *D*^{3} 186. *Cf. Charisii testim.* Pregre *B* aduuo *BCZ. idem ex* adno *suprascr.* u *D*. annuo *F* 187. ab sodali *libri*. sodalis *cum Hermanno Ritschelius* nuncio *DZ* 188. me ubi sit. uiuit PI. Nempe recte ualet *BDFZ*. me sed uiuit. Pistoclerus. nempe recte ualet *C*. me ubi sit? PIST. Viuitne et recte ualet? *Gulielmius c. 4, Langenus p. 131.* me ubi sit? uenit. PI. Viuitne et ualet *Ritschelius coll. v. 246 et vv. 191. Trin. 52. 773. 1075.* me ubi sit? uenit. PI. Nempe r. u. *Fleckeisenus.* me ubi sit? uiuit. PI. Num recte ualet *Scaliger et, nisi quod* num et, *Parcus ed. tert. idem Bentleius, qui tamen altero loco* recte *delet.* me ubi sit PI. nempe uiuit et ualet? *Fritzschius Anal. Pl. (a. 1846) p. 4*

CHRYSALVS

Istúc uolebam ego éx te percontárier.

PISTOCLERVS

Qui scíre possum?

CHRYSALVS

Núllus plus.

PISTOCLERVS

Quemnam ád modum?

CHRYSALVS

Quia, sí illa inuentast quám ille amat, recté ualet.
[Si nón inuenta est, mínus ualet moribúndusque est.]
Animást amica amánti: si abest, núllus est.
Si adést, res nulla est, ípsus est, nequam ét miser.
Sed tú quid factitásti mandatís super?

PISTOCLERVS

Egon út, quod ab illoc áttigisset núntius,
Non ínpetratum id aduenienti ei rédderem?
Regiónes colere máuellem Accherúnticas.

CHRYSALVS

Eho, an ínuenisti Bácchidem?

---

189. percunctarier *B* 190. Quem nam ad modum *B.* quemadmodum *Z* 191. Quia *ex* Qui *(a s. v.) B* inuenta est *libri* quam ille amat, recte ualet *Bothius.* quam ille amat uiuit recte et ualet *libri, nisi quod* uit *ante* uiuit *B,* et recte *pro* recte et *Z,* et *autem om. D.* quam amat, uiuit et ualet *Bentleius in Heautont. II 3, 3, Ritschelius.* quam ille amat, uiuit, ualet *Ritschelius olim* 192. *Versum uncis circumdedit cum Hermanno Ritschelius* nimis *Z.* moribundus est *Camerarius, Bentleius* Si minus inuentast, non ualet, moribundus est *Fritzschius Anal. Pl. p. 5 (cf. comm. a. 1846 ed. p. 4) V. 193—194 damnat Anspachius p. 12* 193. Anima st *B.* anima est *reliqui, sed tantum sup. scr. D* amanti amica *posuit Bentleius* ab est *B* 194. *Versum damnat Ribbeckius praef. Stich. p. 18* ad est *B* res nulla st *B.* res nulla est *CDF, codd. Pyladis.* res: nullus est *Z* ipsius *C* est, nequam *dixtinxit Hermannus.* est nequam *vulgo.* '*nisi forte integer versus excidit inter* est *et* nequam' *Ritschelius* 196. Egonut *(n s. v.) B* quid *Z* illoc attigisset *Ritschelius.* illo attigisset *libri.* illo attulisset '*alibi' scribi narrat Pius.* illo me attigisset *Hermannus.* illod attigisset *dubitanter Ritschelius cum Guyeto Nov. exc. p. 67* nuncius *DZ*

197. impetratum *libri* ei *om. Z* 198. regione scolere D^1*: corr.* D^3. religiones colere *F* mauelle colere mauellem *B (lineolam add.* B^2*)* collere *Z.* coleres *Dousa Expl. II 21* mauellem me *errore Bentleius* acheruntticas B^2 *ex* achaeruntticas *(*B^1*).* acheruntticas *CDZ.* acheruntidas *F* 199. 200. Eho *extra versum posuit cum Hermanno*

PISTOCLERVS

Samiám quidem.

CHRYSALVS

Vide quaéso ne quis tráctet illam indíligens:
Scis tu út confringi uás cito Samiúm solet.

PISTOCLERVS

Iamne út soles?

CHRYSALVS

Dic úbi ea nunc est, ópsecro,

PISTOCLERVS

Hic, éxeuntem me únde aspexistí modo.

CHRYSALVS

Vt istúc est lepidum: próxumae uicíniae
Habitát. ecquidnam méminit Mnesilochí?

PISTOCLERVS

Rogas?
Immo únice unum plúrumi pendít.

CHRYSALVS

Papae.

PISTOCLERVS

Immo út eam credis? mísera amans desíderat.

---

205. *Charis. p. 223, 11:* Viciniae . . . Plautus in Bacchidibus: 'proxime uiciniae' 207. *Charis. p. 223, 3:* Vnice Plautus in Bacchidibus: 'immo . . . pendit'

Ritschelius. Eo *Z* bachidem *libri* Et Samiam *Ritschelius et in edit. et Opusc. vol. II p. 314* 201. queso *BCDF* nequis *BD* indiligens *ex* indiliens *sup. scr.* g *B.* indilligens *Z* 202. Scis tu ut *libri, nisi quod inter* tu *et* ut *una littera erasa est in B.* Scin tu *vel* Scito *vel* Scis tu *Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 254* confringi|||| *B* uas] u *e corr. B.* uos *C: unde man. rec.* uas 203. *Post* ubi *ras. circ. 5 litt. B* obsecro *libri*
204. *Post* hic *ras. circ. 4 litt. B* inde *Z* de aspexisti *omnia e corr. ex rasura, in qua ultimae litterae* do *fuerunt B* aspexi *F* 205. proximae uicinię *B, nisi quod inter utramque vocem aliquid erasum est: cf. Buechelerus de decl.*[2] *p. 118.* proximę uicinę *D.* proxime uiciniae *C, Charisius, Ritschelius.* proxume uicine *F.* proxime uicine *Z* 206. ecquidnam *Pius.* et quid nam *B.* et qđ nam *C.* et quidnam *DFZ*
Mnesilochi *ex* Mnesilochum *D* rogitas *B* 207. prurimi B^1. plurimi B^2 *cum reliquis.* plurimique *Charisius* pape *BCF* 208. eam *Acidalius in Curcul. c. 1 p. 106.* eum *libri, Fritzschius Anal. Pl. (a. 1846) p 4* credis] i *facta ex* o *D* misera B^1CDFZ, *Seyffertus Stud. Pl. p. 8.* miserae B^2. misere *cum Acidalio Ritschelius*

CHRYSALVS

Scitum ístuc.

PISTOCLERVS

Immo, Chrýsale, em non tántulum
Vnquam íntermittit témpus quin eum nóminet.

CHRYSALVS

Tanto hércle melior.

PISTOCLERVS

Ímmo

CHRYSALVS

Immo hercle ábiero
Potiús.

PISTOCLERVS

Num inuitus rém bene gestam audís eri?

CHRYSALVS

Non rés, sed actor míhi cor odio saúciat.
Etiam Épidicum, quam ego fábulam aeque ac me ípsum amo,
Nullam aéque inuitus spécto, si agit Péllio.
Sed Bácchis etiam fórtis tibi uisást?

PISTOCLERVS

Rogas?
Ni nánctus Venerem essem, hánc Iunonem dícerem.

CHRYSALVS

Edepól, Mnesiloche, ut rém natam esse intéllego,

---

209. scitum] dictum *FZ*. fictum *Dissaldeus. fuisse cum in mentem veniret* Scin tu istuc *annotat Ritschelius* chrisale *e corr. post ras. B.* chrisale *CD* em *Ribbeckius de partic. p. 31 cum Brixio.* hem *libri.* en *Ritschelius* Chrysale. Ch. Hem. Pi. Non *Bothius* tantullum *F.* tantillum *Z* 210. Vnquam *D* inter mittit *BD* 211. ercle *utroque loco BD* melior *suadente Bothio Hermannus, Bentleius.* melior bachis *libri* hercle *om. Pylades.* hercle ego *Hermannus* abiuero *vel* abscessero *vel* hinc abiero *Muellerus Pros. p. 645* 212. gestam at audis *B* 213. res *Bothius.* erus *BCD.* herus *FZ* s; *D* michi *D* odio sauciat D^2. odios auciat D^1 *In* sauciat *paenultima littera e corr. B* 214. eque *BCDF* 215. nulla *Z* eque *BCD.* ego *F* agit *(g s. v.) D* Pellio *BCD, Bentleius in Heautont. prol. 13: cf. Studemundus comm. in honorem Th. Mommseni edit. p. 800.* pelio *Z.* Pollio *Gulielmio duce Bothius, Ritschelius Parerg. p. 392* 216. bachis *libri* etiam etiam *B, ubi prius* etiam *del. m. 2* uisa st *B.* uisa est *reliqui* 217. nanctus *B.* nanctus *CD.* nactus *FZ* esse *Z* dicerem *libri: cf. Teuffelius Mus. Rhen. vol. XXX (a. 1875) p. 319.* ducerem *('veterem lectionem' Pii) Lipsius, Ritschelius* 218. mnesilokhe *B* rem natam esse *C. E. Schneiderus teste Ritschelio, Fritzschius Anal. Pl. (a. 1846) p. 4,*

Quod amés paratumst: quód des inuentóst opus.
Nam istíc fortasse auróst opus.

PISTOCLERVS

Philippó quidem.

CHRYSALVS

Atque eó fortasse iám opust.

PISTOCLERVS

Immo etiám prius:
Nam iam húc adueniet míles

CHRYSALVS

Et milés quidem.

PISTOCLERVS

Qui de ámittenda Bácchide aurum hic éxigit.

CHRYSALVS

Aduéniat quando uólt, atque ita ne sít morae.
Domíst: non metuo míhi nec quoiquam súpplico,

---

221. *Charis. p. 210, 13:* Prius pro melius ... Plautus in Bacchidibus: 'fortasse ... prius'

Muellerus Pros. p. 300. hanc rem natam esse *libri.* rem hanc natam esse *Pylades, Ritschelius.* hanc rem natam *Bentleius in Adelph. III 1, 18.* rém esse hanc natam *Ritschelius Prol. Trin. p. CXIII* intelligo *Z* 219. paratun st *B.* paratum est *reliqui* des *c corr. post ras. et cum rasura post* des *B: qua re ad* duis *formam commendandam abusus est Kochius Emend. Pl. p. 7* inuento st *B.* inuento est *reliqui* 220. istic *FZ.* istoc *(*o *ex* u *D) BCD* fortasse auro est opus *FZ.* fortasse aurum est opus *BCD, ubi* aurost opus *Ritschelius Proleg. Trin. p. CCLIII.* f. auro opus est *Camerarius.* f. opus auro est *Bothius.* fortassis auro opust *Brugmannus p. 20* Philippo *Brugmannus, Langenus p. 86.* Philippeo *FZ, Ritschelius.* Filippeo *BCD* 221. Chr.] *om. F* iam opust *Ritschelius olim et Proleg. Trin. p. CCLIX. CCCXXV.* iam opus est *libri cum Charisio* PI.] CH. *F* 222. PI. *praef. F* et miles *om. Z* et miles quidem, *quae Pistoclero continuant libri (nisi quod* equidem *F), Chrysalo tribuit Gulielmius c. 4 et interrogandi nota addita Bentleius in Heaut. III 3, 44* 223. *De pers. cf. 222* amittenda C^1*: inde* admittenda *manus recentior.* admittenda *Z* hinc exiget *Bothius.* hoc exigit *Ussingius* 224. Adueniat *Hermannus.* Veniat *libri. cf. Proleg. Trin. p. CCXXII* uult *libri* Quando uolt ueniat *Guyetus* ne *Hermannus.* ne mihi *(fortasse e proximo v. ortum) BCDF.* ne sibi *Z* Veniat quando ita uolt atque ne mihi *Fritzschius Anal. Pl. p. 5* morę *C.* more *D* 225. Domi st *B.* domi est *reliqui* metuo mihi *Ritschelius Proleg. Trin. CLXXII.* metuo *cum trium litt. ante* nec *ras. B.* metuo *reliqui.* metuo quid *Fritzschius l. s. s.* nec quoiquam *B.* nec cuiquam *reliqui.* neque ego quoiquam *Bothius.* nec quoiquam homini *Ritschelius olim* subplico *D*

Dum quídem hoc ualebit péctus perfidiá meum.
Abi íntro: ego hic curábo. tu intus dícito
Mnesílochum adesse Bácchidi.

PISTOCLERVS

Faciam út iubes.

CHRYSALVS

Negótium hoc ad me áttinet aurarium.
Mille ét ducentos Phílippum attulimus aúreos
Ephesó, quos hospes débuit nostró seni:
Inde égo hodie aliquam máchinabor máchinam,
Vt aúrum ecficiam amánti eríli fílio.
Sed fóris concrepuit nóstra: quinam exít foras?

NICOBVLVS. CHRYSALVS

NICOBVLVS

Ibo ín Piraeum: uísam eo ecquae aduénerit
In pórtum ex Epheso náuis mercatória.

---

226. hoc *om. Hermannus: vide Proleg. Trin. p. CCCXXVII* pectus pectus *C* 227. abintro *C* dicito *BCD.* dicito nunc *FZ: unde* nuncia *Scaliger* 228. mnesilochum *(*mne *ex* nunc *ut vid. et sup.* esi *script. et eras.* mnes*) D.* mnesilochum *ex ras. pro* mnesilockum *B* ad esse *BD* 229. negocium *FZ* ad me hoc *Ritschelius* adtinet aurarium *CD.* attinet aurarium *BFZ: defensum Proleg. Trin. p. CLXXXIV.* attinet. aurariam, *Hermannus* 230. Philippum attulimus *Bothius, Bentleius, Seyffertus Stud. Pl. p. 7, qui tamen vix recte solam reduplicatam formam poetae vindicat.* philippos attulimus *libri, nisi quod* philippeos *F.* Philippos tulimus *Ritschelius (*ferimus *dici possit).* Philippos attuli *Bergkius Opusc. vol. I p. 35* 231. Epheso quos *iungebat Gulielmius misc. qu. c. 3 p. 320* hospes] *prius* s *e corr. B.* ospes *D* 232. machimam *B* 233. Vt aurum *Ritschelius.* Vnde aurum *libri: quo servato versum parallelum esse v. 232 vult Anspachius p. 12: omnino versus 230—232. 239. 240. 234—238. 241 parallelos esse his: 230—231. 233. 234—238. 241: cf. v. 239, ubi idem* illam *(scil.* machinam*) scribit duce Buechelero.* Vt amicam *Ritschelius in adnotatione* efficiam *libri* erili C^1*: unde* herili C^3 234. s; *C.* st *Gruterus*

Act. II scaena 3 NICOBALVS SENEX · CHRISALVS SERVVS · *B. om.* CD^1. NICOBOL'. S. CRIS. SER D^2. Nicobolus Senex. Chrysalus Seruus *FZ* 235. NICOBOLVS *BD. om. C* Ibo] bo *C* pireum *BCD.* pireeum *Z.* pyreeum *F* eo ecquae *Muellerus Nachtr. p. 122.* et quae *C.* ec quę *B.* ecquae *FZ.* ecque *D.* ecquaenam *cum Hermanno Ritschelius* deuenerit *Palmerus Hermath. vol. IV (a. 1881) p. 136*

Nam méus formidat ánimus, nostrum tám diu
Ibi désidere néque redire fílium.

CHRYSALVS

Extéxam ego illum púlcre iam, si dí uolunt.
Haud dórmitandumst: ópus est chryso Chrýsalo.
Adíbo hunc, quem quidem ego hódie faciam hic árietem
Phrixi: ítaque tondebo aúro usque ad uiuám cutem.
Seruós salutat Nícobulum Chrýsalus.

NICOBVLVS

Pro di ínmortales, Chrýsale, ubi mist fílius?

CHRYSALVS

Quin tú salutem prímum reddis quám dedi?

NICOBVLVS

Salué. sed ubinamst Mnésilochus?

CHRYSALVS

Viuít, ualet.

NICOBVLVS

Venítne?

CHRYSALVS

Venit.

NICOBVLVS

Eúax, aspersísti aquam.

---

247. *Charis. p. 240, 5:* Euax Plautus in Bacchidibus: ‘euax . . . aquam’ fili nuntio (f. n. *om. Fabricius)*

---

238. desidem *Z* *V. 239 obelo notat Guyetus: eundem una cum 240 = 241. 242 esse vult Brachmannus p. 136: cf. ad v. 233* 239. pulchre *ex* pulckre *B.* pulchre *reliqui* dii *FZ* 240. Hau *Ritschelius* dormitandum st *B.* dormitandum est *reliqui* chryso *CFZ.* chriso *D.* chriso *ex* ckriso *B.* χρυσῷ *Bothius* chrysalo *CF, Pius.* ckrisalo *ex* ckrisolo *B.* chrisali D^1. chrisalo D^2. chrysale *Z* 241. ego *om. Hermannus* hic faciam *Luchsius Comm. prosod. I p. 22*

242. Phrixi: itaque tondebo *defendi potest.* Phrix itaque tondebo *B.* phrixitaque tondebo *D.* phrix itque tondebo *C.* phryxi itaque tondebo *Z.* Phrixi: ita detondebo *Hieron. Grosslotius in marg. Dous., Ritschelius.* Phrixi: ita tondebo *Bothius.* Phrixi atque detondebo *deleto* auro *(vel* ita eum tondebo*) Bergkius Opusc. I p. 674* 243. seruus *libri* salutat *ex* salutet *C* nicobolum *BDFZ* ckrysalus *B* 244. pro D^1*: inde* proh D^3 immortales *BFZ* chrisale *ex* ckrisale *ras. B* mihi st *B.* mihi est *reliqui* 245. quantu *(et* i *s.* a*) D* salutem primum *Bothius.* primum salutem *libri (cum rasura circ. 7 litt. inter utramque vocem B). cf. Prol. Trin. p. CCXXI* 246. ubi nam st *B.* ubinam est *reliqui* mnesilo ckus *B.* mnesilochis *C.* mnesilogus *D* ubi Mnesilochus nam est *Bothius: cf. Proleg. Trin. p. CCXII* 247. *Cf. testim.* Venit ne *BD* ashersisti *Z.* asperxisti *F*

Benene úsque ualuit?

CHRYSALVS

Páncratice atque athlétice.

NICOBVLVS

Quid hóc, qua causa eum hínc in Ephesum míseram?
Accépitne aurum ab hóspite Archidémide?

CHRYSALVS

Heu, cór meum et cerebrum, Nícobule, fínditur,
Istíus hominis úbi fit quomque méntio.
Tun hóspitem illum nóminas hostém tuom?

NICOBVLVS

Quid ita, ópsecro hercle?

CHRYSALVS

Quía edepol certó scio,
Volcánus, Luna, Sól, Dies, dei quáttuor,
Sceléstiorem núllum inluxere álterum.

NICOBVLVS

Quamne Árchidemidém?

CHRYSALVS

Quam, inquam, Archidémidem.

NICOBVLVS

Quid fécit?

CHRYSALVS

Quid non fécit? quin tu id mé rogas?

---

248. Bene ne usque *B*. Beneneusque *D*. Benene usquam *Z*. Benine usque *Ritschelius Opusc. vol. II p. 560* paneratice *F*. pancratie *Z* adletice *D* 249. hinc *Camerarius. om. libri* 250. Accepit ne *BD* hospide *C*. ospide D^1. ospite D^3 251. Heu cor *FZ*. Eu cor (Eucor *C*) *BCD* mi *Ritschelius cum Hermanno* crebrum *Z* nichobole *Z*. nicobole *reliqui* 252. sit D^1: fit D^2 quomque *Lambinus: cf. Proleg. Trin. p. XCIV*. quaque *libri* 253. Tum *D*. tu *Z* ospitem *D* tuum *libri* 254. obsecro *(infra versum D) libri* ercle *B* certo *B*. certe *reliqui* 255. uulcanus *libri* Luna, Sol, Dies *Guyetus, Ritschelius Proleg. Trin. p. CCXXXI*. sol luna dies *libri*. Sol, luna et dies *Camerarius* dei B^2 *ex* dies *corr*. dei D^2*FZ*. diei *C*D^1. diui *Bothius*. di *Hermannus* quatuor *BDF* 256. scelestiarulluxere *corr. in* scelestiorem illuxere D^1: *inde* scelestiorem nullum illuxere D^3 inluxure B^1: *inde* inluxere *suprascripta* e B^2. illuxere *CZ*. inluxe *F* 257. Quam ne *B*. Quam ni *C*D^1. Quemne D^3*FZ* archidemidem] h *ex* k *corr. B* hem *add. post* Archidemidem *cum Hermanno Ritschelius coll. Proleg. Trin. p. CCLXXXIV* quam inquam *BC*D^1, *codd. Pyladis*. quem inquam D^3*F*. quem inquam me *Z* arckidemidem *B* 258. NIC.] *om. CZ, non deleto proximo* CHR. quintu *D* merogas *D*. me rogis *Z*

Primúmdum infitias íre coepit fílio:
Negáre se debére tibi trióbulum.
Contínuo ibi antiquom hóspitem nostrúm sibi
Mnesílochus aduocáuit, Pelagoném senem:
Eo praésente homini extémplo ostendit sýmbolum,
Quem túte dederas ád eum ut ferret fílio.

NICOBVLVS

Quid, úbi ei ostendit sýmbolum?

CHRYSALVS

Infit dícere
Adúlterinum et nón eum esse sýmbolum,
Adúlterare eum aíbat rebus céteris:
Quotque ínnocenti ei díxit contumélias.

NICOBVLVS

Habétin aurum? id prímum mihi dicí uolo.

CHRYSALVS

Postquám quidem praetor récuperatorés dedit,
Damnátus demum, uí coactus réddidit
Mille ét ducentos Phílippum.

---

259. NIC. *praem. C* Primum dum *B*. Primundum *F* inficias *DFZ* cepit *BCDF* 260. sedebere *D* triobolum *CD*. obolum *Z* 261. Continuo ibi antiquom *Hermannus*: Continuo antiquum *libri*. Continuo antiquum ibi *Pylades*. Continuo anticuum *Schneiderus Gramm. lat. I p. 332*. Continuod antiquom *Ritschelius Nov. exc. p. 86* hospitum D^1: *corr.* D^2 262. Mnesilockus *B*. mnesilochis *C*. mnesilogus *D* pelago nem *(erasa* s*) B* 263. presente *BF* ex templo *B* symbolum *BZ*. simbolum *CDF*. *Et sic etiam v. 265. 266.* sumbolum *Ritschelius coll. Prol. Trin. p. XCVI* 264. uite D^1: *corr.* D^2 adeum *D* 265. *Ante* ubi *una litt. erasa B* insit *Z Cf. v. 263* 266. et non eum *libri*. non uerum *Guyetus, Ritschelius*. non tuum *Ussingius cum Gertzio, Fritzschius Anal. Pl. p. 6 Cf. v. 263 V. 267. 268. hoc ordine collocat Ribbeckius praef. Stich. p. XVIII: inverso libri, Ritschelius* 267. cum *libri*. etiam *cum Bothio Hermannus* aibat *Guyetus*. aiebat *BF*. alebat *C*. agebat *DZ* cęteris *BC*. exteris *Z Ceterum v. delet Ussingius* 268. quodque *C* ei *om. Bothius* 269. Habetin *D (ex* Habet in*) F*. Habet in *CZ*. Kabet in *B*. Habetne *Dousa ms.* primum mihi *Bothius*. mihi *libri*. id adeo mihi *Braunius Obs. gramm. p. 39*. mihi primum *Pylades* 270. Postquam quidem] Nam postquam *Bentleius in Adelph. III 4, 44* pretor BCD^2F. precor D^1 271. dampnatus *ex* damnatus *supra scr.* p *D* demum BD^3FZ. deotium *C*. de otium D^1: *ubi* doenicum *quaerebat Bergkius Opusc. I p. 674* 272. Mille et ducentos Philippum *Pareus ed. tert., Seyffertus Stud. Pl. p. 7*. ducentos et mille philippum *libri*,

NICOBVLVS

Tantum débuit.

CHRYSALVS

Porro étiam ausculta púgnam quam uoluít dare.

NICOBVLVS

Etiámnest quid porro?

CHRYSALVS

Ém, accipitrina haec núnc erit.

NICOBVLVS

Decéptus sum: Autolyco hóspiti aurum crédidi.

CHRYSALVS

Quin tu aúdi.

NICOBVLVS

Immo ingenium áuidi haud pernoram hóspitis.

CHRYSALVS

Postquam aúrum abstulimus, ín nauem conscéndimus,
Domí cupientes. fórte ut adsedi ín stega,
Dum círcumspecto me, átque ego lembum cónspicor

278. *Fulgentius Exp. serm. p. XVII ed. L.*: 'istega nauis est proscenium uel tabulatum, super quod nautae ambulant. sicut Plautus ait in Crisalo: 'forte . . . consedi'. *cf. Parerg. p. 163*

Bentleius in Adelph. III 4, 44. cf. Ballas p. 18. Mille et ducentos Philippos *Ritschelius coll. v. 230.* Philippum mille et ducentos *Guyetus* Ducentos Philippum et mille *Camingius* Ducentos mille Philippum *Hermannus* 273. etiam] et *Z* *Post ausculta erasa te D* 274. Etiam ne st? quid *B.* etiam ne est quid *reliqui.* Etiam quid *Hermannus, Ritschelius.* Etiamne *Camingius.* Etiamst quid *Fritzschius Anal. Pl p. 6* Em — erit *quae Chrysalo libri tribuunt, Nicobulo continuant Hermannus, Ritschelius* Em *B, Brixius Emend. in Capt. p. 21, Ribbeckius de part. p. 32.* Hem *CDFZ.* Immo *Fritzschius Anal. Pl. p. 6* accipitrina *Hermannus.* accipe trina *BCDF.* accipe trine *Z* nec *D* 275. Autolyco *Camerarius.* auiolico *CD.* auioloco *B.* autilico *F.* aurilego *Z.* autolico *Scutarius* 276. Quintu *D* audi me (me *pro* Immo) *Bergkius Opusc. I p. 643* NI.] NICOBALVS *B, qui solet* NICOB. Immo *libri.* Hem *Ritschelius* Enim *Bothius. del. Camingius* ingenium auidi *BDF.* ingenii auidi *C* ingenium audi *Z.* auidi ingenium *cum Bothio Ritschelius* haut *B[1]* persnoram (o *ex* u) *D* 277. Postquam] t *ex* a *corr. B* conscendimus *Z* demum. in nauem inscendimus *Ritschelius.* inde, nauem conscendimus *Bothius.* atque in nauem escendimus *Hermannus.* 'fortasse tamen dedit poeta Posteaquam abstulimus aurum, in nauem inscendimus' *Ritschelius, quod improbat Opusc. vol. II p. 547* Postquam aurum abstulimus, post in nauem inscendimus *proponens* 278. Domi *Ritschelius Proleg. Trin. p. CCCXXIII.* domum *libri* forte ego ut istega consedi *Fulgentius* stega '*codex Romanus*' *Longolii* 279. circumspecto me *Ritschelius coll. Trin. v. 146. 263.* circum specto

Longúm, strigorem máleficum, exornárier.

NICOBVLVS

Perii hércle: lembus ílle mihi laedít latus.

CHRYSALVS

Is erát communis cum hóspite et praedónibus.

NICOBVLVS

Adeón me fuisse fúngum ut qui illi créderem,
Quom mi ípsum nomen éius Archidémides
Clamáret dempturum ésse, si quid créderem?

CHRYSALVS

Is nóstrae naui lémbus insidiás dabat.
Occépi ego obseruáre eos quam rém gerant.
Intérea e portu nóstra nauis sóluitur.
Vbi pórtu eximus, hómines remigió sequi,
Neque aués neque uenti cítius. quoniam séntio
Quae rés gereretur, náuem extemplo státuimus.
Quoniám uident nos stáre, occeperúnt ratem

---

libri. circumspecto ibi *Hermannus.* me circumspecto *Fleckeisenus* adque *B.* at ecce *Geppertus Trin.*[2] *p. 140* 280. Longum, strigorem maleficum *Fritzschius Anal. Pl. p. 6 cum Dacerio.* Longum st rigorem maleficum *B et, nisi quod* est *pro* st, *reliqui.* Longum, strigonem, maleficum *Salmasius, Muretus Var. lect. XII 19.* Longum abs tricone malefico *Ritschelius.* Longum a strigore malefico *vel ut supra Dacerius in Fest. v.* strigores *p. 314 ed. M.* Longum est triconem maleficum *Acidalius transponens hunc v. post 268.* Longum, strigore maleficum *Hermannus praef. p. VII.* Longum e regione maleficum *Beckerus Quaest. Pl. p. 6.* Longum, trygonem maleficum *Gertzius.* Longum, triremem, maleficum *Palmerus Hermath. vol. IV (a. 1881) p. 137* ex ornarier *B.* '*alias* exnarrier'*: Longolius* *Versum delet Weisius* 281. herole *D.* ercle *B. om. Z* ilie *cum ras. sup.* ie *B* ledit *libri* lembus lumbos laedit is mihi *van Ijsendijk de Pl. Persa thes. IV* 282. cum hospite] hospiti *Geppertus Trin.*[2] *p. 130* predonibus *BF* 283. me ẽẽ fuisse *CD*[1]*: corr. D*[2] utqui *D* crederem *om. C.* credere *D*[1]*: corr. D*[2] 284. Qum *B.* cum *reliqui* mihi *libri* Archidemides *Fleckeisenus ep. cr. p. 23.* archidemidis *libri, nisi quod* dem *in lit. B* 285. dempturus *D*[1] *et D*[3]*:* dempturum *D*[2]. adempturum *Z* siquid *B.* si quod *ex* si quid *D.* si quod *FZ* *De v. 286—293 levem suspicionem movit Brachmannus p. 132: de v. 286 Anspachius p. 13* 286. nostrae naui lembus *Pylades.* lembus nostrae naui *libri, nisi quod* nostre *D et* nostri *Z* 287. occaepi *D.* accepi *Z.* hoc coepi *C* *Post* obseruare *rasura duarum litt. B* quamnam rem *Hermannus* 288. eportu *D* 289. exiimus *Camerarius* remulco *Z* 290. quoniam *Z.* q͞m *BCD.* quom *F* 291. que res *D*[3]. queres *D*[1] gerentur *Z* 292. Quoniam *Pylades.* q͞m *CD.* Qum *B.* quom *F.* qũo *Z*

Tardáre in portu.

NICOBVLVS

Édepol mortalís malos.

Quid dénique agitis?

CHRYSALVS

Rúrsum in portum récipimus.

NICOBVLVS

Sapiénter factum a uóbis. quid illi póstea?

CHRYSALVS

Reuórsionem ad térram faciunt uésperi.

NICOBVLVS

Aurum hércle auferre uóluere: ei rei operám dabant.

CHRYSALVS

Non mé fefellit, sensi: eo exanimatús fui.
Quoniám uidemus aúro insidias fíeri,
Capimús consilium cóntinuo: postrídie
Auférimus aurum omne íllim illis praeséntibus
Palam átque aperte, ut ílli id factum scíscerent.

---

293. Tardare in portu *Hauptius Opusc. III p. 209, Britzlmayrius progr. Landishut. a. 1867/68 p. 5.* Turbare in portu *libri, defensum a Rostio Opusc. I p. 113.* Seruare in portu *Ritschelius, qui postea Nov. Exc. p. 78* Tardare in portud *probavit.* Urbare *(i. e.* uruare*)* in portum *Salmasius.* Turbare in ponto *Acidalius.* Inhibere in portu *Gronovius.* Turbare inportune *Bothius. de* turbare in apertum *vel* Probere portu *vel* gyrare *cogitavit Bergkius Opusc. vol. I p. 674* Hem edepol *Hermannus.* Heu edepol *Camerarius: cf. Muellerus Pros. p. 645* 294. portu *F* 295. *Ante* auobis *(ita BD)* Qu *erasum B* nobis *Z* qui D^1*: corr.* D^2 296. reuersionem D^1*: corr.* D^2. reuersionem *FZ* ad terram] alteram D^1*, cod. Scaligeri: corr.* D^2 297. ercle *BCD* dabant *om. C* 298. *V. obelo notat Guyetus* fe fellit *C* sensĩ eo *C.* sen sieo *D* eo *del. Ussingius 'Tidskrift for Fil.' a. 1880 p. 59 sqq.* ex animatus *B.* exanimus *cum Bothio Ritschelius.* animatus *Brachmannus p. 132* 299. CHRIS. *praem.* D^1*: del.* D^2 Quoniam *D: cf. v. 290. 292.* Qum *B.* quõ *C.* quom *F.* cum *Z* uidemus *Gruterus, Bentleius.* uidimus *libri Ceterum v. expellit Brachmannus p. 132; longius progreditur Anspachius hasce recensiones parallelas dignoscens: I. 300. 302. 306. 307. 312—314. 315. 330. 342 sqq. II. 299—301. 303—306. 308—311. 315—330. 331—334. 337—341. 342 sqq.* 300. Consilium capimus *Hermannus* continuo hoc *cum Hermanno Ritschelius* posttridie *(sed* t *altera s. v.) B.* post tridie *CD* 301. inde aurum *Camerarius* illim illis *Ritschelius.* illis *libri.* illis ibi *Hermannus.* illi omnibus *Bergkius Opusc. I p. 674* presentibus *BCF.* praesente omnibus *Muellerus Pros. p. 340* 302. scirent B^1

NICOBVLVS

Scite hércle: cedo, quid ílli?

CHRYSALVS

Tristes ílico,
Quom extémplo a portu íre nos cum auró uident,
Subdúcunt lembum cápitibus cassántibus.
Nos ápud Theotimum omne aúrum deposíuimus,
Qui illíc sacerdos ést Dianai Éphesiae.

NICOBVLVS

Quis istíc Theotimust?

CHRYSALVS

Mégalobuli fílius,
Qui núnc in Ephesost Éphesiis caríssumus.

---

305. *Serv. ad Georg. I 74:* Quassante . . . . Plautus: ‘capitibus quassantibus’

---

303. Seite] sic ite *C* ercle *B.* crede D^1*: expunxit et* ercle *s. v. scripsit* D^2 cedo *om. Z* ilico D^2. uico D^1 304. Qum *(post eam v. erasa* aportu *in B.* qm̃ *C.* qvm D^1*:* dum D^3. quom *F, Scioppius Susp. lect. V 15.* cum *Z)* extemplo *libri.* Quom extempulo *Bentleius, Fleckeisenus Misc. crit. p. 41, Muellerus Pros. p. 489.* Quoniam extemplo *Ritschelius: cf. E. Hoffmann ‘Studien zur lat. Syntax’ p. 29 adn.* Quom extemplod *Ritschelius Nov. exc. p. 73* aportu ire *B.* aportuire *D.* a portud ire *idem Ritschelius l. s. s.* a portu abire *Bergkius Opusc. I p. 35* 305. cassantibus *Ritschelius ut Mil. v. 852. 856.* quassantibus *libri, Servius.* casantibus *Lambinus* 306. apud] ad *Hermannus* theothimum *BCD, ut fere constanter.* teothimum *F.* Theutimum *Muellerus Nachtr. p. 57* omne | Omne *D in fine et ab initio: in fine expunxit* D^2 deposiuimus *Acidalius, Scioppius l. s. s., Bentleius.* deposuimus *libri* 307. est Dianai *Camerarius.* est diane (dianae *Z) libri.* est Dianas *post Buechelerum de decl. p.* 62^2 *commendat Ritschelius Nov. exc. p. 115, qui* est Dianae *ediderat. cf. Proleg. Trin. p. CCIV.* deae Dianaest *Muellerus Pros. p. 528.* Dianaist *Abraham Stud. Pl. p. 217. hiatum tutatur Lachmannus in Lucr. p. 161 ante alios. totum v. sic Hermannus formavit:* Illic sacerdos qui Dianae est Eph.*: insequenti postponit cum Bothio Bergkius Opusc. I p. 35* ephoesię *e corr. D.* et thiresie *F* *Ceterum versum tollit Brachmannus p. 133*
308. *Pers. Nic. om. C* Quis *Brunckius, Seyffertus Stud. Pl. p. 27.* Qui *libri, Ritschelius* theothimus est *BCDF* Megalobuli *BCF.* margalobuli *D.* megaloboli *Z.* Megalobyzi *Ritschelius (cf. Parerg. p. 410) cum Hemsterhusio in Lucian. I p. 135.* Megalobuzi *Meursius et sic edidit Ritschelius.* Megabyzi *Pius, Turnebus Adv. XVIII, 31. ‘Μεγάβυζος fuit apud Menandrum’ Ritschelius. cf. Bergkius Opusc. I p. 35*
309. epheso st *B.* epheso est *reliqui* ephesiis] ii *ex* ei *ras. B* karissimus *B.* carissimus *reliqui*

NICOBVLVS

Ne ille hércle mihi sit múlto tanto cárior,
Si me ílloc auro tánto circumdúxerit.

CHRYSALVS

Quin ín eapse aede Díanai cónditumst:
Ibidém publicitus séruant.

NICOBVLVS

Occidístis me:
Nimio híc priuatim séruaretur réctius.
Sed nílne huc attulístis inde aurí domum?

CHRYSALVS

Immo étiam: uerum quántum attulerit néscio.

NICOBVLVS

Quid, néscis?

CHRYSALVS

Quia Mnesílochus noctu clánculum
Deuénit ad Theotímum, nec mihi crédere
Nec quoíquam in naui uóluit, eo ego néscio,
Quantum íllim attulerit: uérum haud permultum áttulit.

NICOBVLVS

Etiám dimidium cénses?

---

312. 313. *Charis. p. 214, 1:* Publicitus . . . Plautus in Bacchidibus: 'in aede . . . seruant'

---

310. ercle *BCD* michi *D* 311. me illoc *Pylades.* me illo *libri.* is illo me *Hermannus.* med illo *(ita Fleckeisenus) vel* me illod *vel* me illoc *Ritschelius Nov. exc. p. 43. 67* circunduxerit *F.* circumduxeriṣ (t *sup.* ṣ *scr. m. 2) D* 312. in eapse *Ritschelius.* in ipsa *libri.* ipsa in *Pylades* aede Dianai *Goellerus in Trin. v. 358, Abraham l. s. s.* ede (ęde *Z)* dianę (diane *CDF.* diantę *Z) libri.* aede deae Dianae *Hermannus, Ritschelius Aliquid excidisse velut* Ephesiae *statuit Ussingius* conditum st *B.* conditum est *reliqui* in aede Dianae publicitus aurum seruant *memoriter Charisius* 314. hic] id *Ritschelius. 'nisi delendum est* hic *ut* c *v. proximo invectum' idem* 315. nilne huc *Hermannus.* nihil ne *B.* nihilne *CF.* nichil ne *D.* nihil nam *Z.* uos nihilne *Pylades.* nilne adeo *Braunius Obs. gramm. p. 35.* nilne eius *Muellerus Nachtr. p. 49.* nil nec *Kochius Mus. Rhen. vol. 25 (a. 1870) p. 622.* nilne ad me *Belowius de hiat. Pl. p. 85* 317. Qui nescis *Bothius* mnesilogus *D.* mnesilo chus *B* 318. adthe othimum *D et ex* adte otimum *C, post quam vocem colon ponit Ritschelius*

V. 319. 320 in unum contrahit Brachmannus p. 132: Nec quoiquam uoluit: uerum h. p. a. 319. cuiquam *libri* innaui *D* 320. Quantum illim *Bothius.* Quantulum *libri.* Quantillum *Pylades, Bentleius in Heaut. IV 2, 1.* Quantum ille *Hermannus* adtulerit (d *ex* t) *D* hau *Fleckeisenus* 321. Etiam] *cf. Langenus p. 160 et Brixius Nov. annal. vol. CXXI (a. 1881) p. 50 sq.* Noedepol *B*[1]*: corr. B*[2]

CHRYSALVS

Non edepól scio.
Verum haúd opinor.

NICOBVLVS

Fértne partem tértiam?

CHRYSALVS

Non hércle opinor: uérum uerum néscio.
Profécto de auro níl scio nisi néscio.
Nunc tíbimet illuc náui capiundúmst iter,
Vt illúd reportes aúrum ab Theotimó domum.
Atque heús tu.

NICOBVLVS

Quid uis?

CHRYSALVS

Ánulum gnatí tui
Facito út memineris férre.

NICOBVLVS

Quid opust ánulo?

CHRYSALVS

Quia id sígnumst cum Theotímo, qui eum ílli adferet,
Ei aúrum ut reddat.

NICOBVLVS

Méminero, et recté mones.
Sed istíc Theotimus díuesnest?

CHRYSALVS

Etiám rogas?
Quin hábeat auro sóccis subpactúm solum?

---

322. opinior *D* Fert ne partem *B*. Fert nepartem *D* 323. *V. delet cum Guyeto Brachmannus p. 132* Non *om. C*. ercle *BCD* uerum uerum] uerum *Z* 324. deauro *D* nihil *libri* 325. Nunc *BC*. Nec *D*. Ne *F*. Nę *Z* tibimet] m *e corr. post ras. 1 litterae B* capiundum st *B*. capiundum est *CDZ*. capiendum est *F* 326. theothimo *D*. theothimum *C* demũ *(ũ ex* o *vel* a*) C* 328. Quod *D* opu st *BD*. opus *C*. opus est *FZ* 329. id *(s. v.)* signum st cum theothimo *B*. id signum est cum theotimo *CDFZ, nisi quod* teothimo *(ut aliquoties) F*. signum id cum Theotimost *Ritschelius* afferet *Camerarius*. adferret *B* (re *expunxit m. 2)*. adfert *CD*. affert *FZ*. adferat *Ussingius* 330. NI. D^2 et *om. Bothius* 331. istic Theotimus diuesne est *Bothius, Ritschelius Proleg. Trin. p. CCXIII*. diuesne *(*diues ne *B:* ne *s. v. D)* est istic theotimus *(*teothimus *F*. theothimus *B) libri*. diuesne iste est Theotimus *Hermannus*. diuesne = disne *def. Spengelius T. Macc. Pl. p. 96: at cf. Langenus p. 279* 332. Quin habeat auro soccis *Bergkius Opusc. I p. 33*. Qui auro habeat soccis *libri*. Quin auro soccis habeat *Ritschelius*.

NICOBVLVS

Quor íta fastidit?

CHRYSALVS

Tántas diuitiás habet:
Nescít quid faciat aúro.

NICOBVLVS

Mihi dederít uelim.
Sed quí praesente id aúrum Theotimó datumst?

CHRYSALVS

Populó praesente: núllust Ephesi, quín sciat.

NICOBVLVS

Istúc sapienter sáltem fecit fílius,
Quom díuiti homini id aúrum seruandúm dedit.
Ab eó licebit quámuis subito súmere.

CHRYSALVS

Immo ém tantisper númquam te morábitur,
Quin hábeas illud quó die illuc uéneris.

NICOBVLVS

Censébam me effugísse a uita márituma,
Ne náuigarem tándem hoc aetatís senex.
Id mi haúd utrum uelím licere intéllego:
Ita béllus hospes fécit Archidémides.
Vbi núnc est ergo méus Mnesilochus fílius?

Quin aurod habeat soccis *idem Nov. exc. p. 63.* Qui soccis habeat auro *Pylades.* Qui auro sibi habeat soccis *Hermannus.* Quine *iam Bothius* subpectum D^1*: corr.* D^2. subpictum *FZ* 333. Quor *F.* Qur *BD.* Cur *CZ* ita] tam *vel* sic *Braunius Obs. gramm. p. 17* 334. quid *BFZ.* qui *C.* quid *ex* qui *D* auro] auro aliquid *C. adscriptum fuit* aliquid *proximis Nicobuli verbis* mihi dederit *libri.* mi dederit *Bergkius Opusc. I p. 32. cf. Luchs Studemundi Stud. vol. I p. 30.* mihi duit *cum Hermanno Ritschelius* *V. 335 sq. del. Brachmannus p. 133* 335. Set *D* presente *B* datunst *B.* datum est *reliqui* 336. presente *BF* nullu st *BD.* nullus est *reliqui* effesi *BCD* sicat *C* 338. quom *F.* cum *reliqui* 340. em *Brixius Emend. in Capt. p. 21, Ribbeckius de part. p. 31.* hem *libri.* en *Ritschelius.* enim *Bothius.* hau *Bergkius Opusc. I p. 674* tantis per *BD* te morabitur *BCD.* remorabitur *FZ* 341. illud] d *pro* m *minio B.* illum *C.* illuc D^1*: corr.* D^2 quo die *BCD, codd. Pyladis.* quom *FZ* 342. *Post* me *una litt. erasa B* effugisse] ef *e corr. B* maritima *Z* 343. ętatis *C.* etatis *D* 344. Id mihi aut utrum uerim (*sed in marg. ead. m. additis* al haud utrum uelim licere) *B.* id mihi haud utrum uelim *CDF.* id mihi haud ut uelim *Z.* Id iam mi, utrum uelim, haud *Ritschelius Proleg. Trin. p. CCXVIII* intelligo *Z* 345. ospes *D.* ospes *C* 346. |||m̃s *ex* om̃s *D* mneselochus *D.* mnesclochus *C*

CHRYSALVS

Deos átque amicos íit salutatum ád forum.

NICOBVLVS

At ego hínc eo ad illum ut cónueniam quantúm potest.

CHRYSALVS

Illést oneratus récte et plus iustó uehit.
Exórsa haec tela nón male omninó mihist,
Vt amántem erilem cópem facerem fílium.
Ita féci, ut auri quántum uellet súmeret,
Quantum aútem lubeat réddere, ut reddát patri.
Senéx in Ephesum hinc íbit aurum arcéssere:
Hic nóstra agetur aétas in malacúm modum,
Siquidem híc relinquet néque secum abducét senex
Med ét Mnesilochum. quás ego hic turbás dabo.
Sed quíd futurumst, quóm hoc senex rescíuerit?
Quom se éxcucurrisse ílluc frustra scíuerit,
Nosque aúrum abusos, quíd mihi fiet póstea?
Credo hércle aduenìens nómen mutabít mihi

---

347. ïit *(puncta minio picta) B.* it *cum Bothio Fleckeisenus Exerc. p. 8, Ritschelius* 348. eo ad illum *Ritschelius.* ad illum *libri.* abeo, illum *Bergkius Opusc. I p. 35.* ibo, illum *Abraham p. 208* conuenam *Ritschelius cum Bothio ut v. 144. cf. Proleg. Trin. p. CCXI* quantum potis *Fleckeisenus* 349. Ille est *libri* honeratus *D. post* oneratus *erasum* et plus iusto *in B* iusto] *add. signum D, quod ad marginis scripturam* secum *spectat* uehit *ex* uekit *B* 350. hec *D* omnino mihi est *BDF.* omni. ñ mihi est *C (ut* omni *sit in fine versus).* est omnino mihi *Z* 351. copem *Scutarius.* quopem *BD.* quiopem *C.* inopem *F.* ope *(et iunctim quidem* opefacerem) *Z.* compotem *codices quidam Pii, item codices Pyladis.* al. ut amanti erili opẽ facerẽ filio *in marg.* B^2, *colore paullo pallidiore: ubi* copiam *pro* opem *proponebat Camerarius* 352. aurun *Z* 354. Epheson *Bentleius* hinc *Camerarius. om. libri* bitet *pro* hinc ibit *Loewius Gloss. nom. p. 225* ibi taurum CD^1*: corr.* D^2. ibi aurum *Z* arcessere *Z.* arcesere *BCD.* accersere *F* 355. etas CD^1F mala eũ *C.* malachum *Z* 356. Si quidem *CD* hic *om. Hermannus: vide Prol. Trin. p. CCCXXVII* relinquit *Z* senex] semul *Brachmannus p. 135* 357. Med et *B.* Medet CD^2. Mede D^1. Me et *FZ.* Meque et *Muellerus Pros. p. 732.* Me hinc et *Umpfenbachius Melet. p. 32* 358. futurum st *B.* futurum est *reliqui* quom *F.* cum *reliqui* *V. 359—360 damnat ut interpolatos Brachmannus p. 134* 359. quom *FZ.* cum *reliqui* excurrisse *Z.* excucurrisse *ex* excurrisse *D.* excucurrissẽ *C* 360. abusos? quid *vulgo* mihi] me *Bothius* *V. 361. 362 = 363. 365 esse vult deleto v. 364 Brachmannus p. 135: sic collocandos abiectis v. 361 sq. putat Anspachius p. 17: 365. 363. 364: cf. Langenus 'Phil. Rundschau' vol. I (a. 1880) p. 435* 361. ercle *BD*

Faciétque extemplo Crúcisalum me ex Chrýsalo.
Aufúgero hercle, sí magis usus uénerit.
Si eró reprehensus, mácto ego illum infortúnio:
Si illí sunt uirgae rúri, at mihi tergúm domist.
Nunc íbo: erili fílio hanc fabricám dabo
Super aúro amicaque éius inuenta Bácchide.

LYDVS

Pándite atque aperíte propere iánuam hanc Orci, ópsecro:
Nam équidem haud aliter ésse duco: quippe quo nemo áduenit,
Nísi quem spes relíquere omnes, ésse ut frugi póssiet.
Bácchides non Bácchides, sed Bácchae sunt acérrumae.
Ápage istas a mé sorores, quae hóminum sorbent sánguinem.

---

362. cruci salumme *C* crisalo *BCD*. Chrusalo *vel potius* Crusalo *olim scriptum fuisse significavit Ritschelius Prol. Trin. p. CCCXXV* 363. ercle $B D^1$: *corr.* D^2 364. Siero *BD* reprensus *Z* macto ego *BCD*. matto ego *F*. in acto ego *Z*. macto *Guyetus, Ritschelius* 365. uirge $B^1 C D F$ aut *F* domi st *BDF*. domi est *CZ* *V. 366 sq. ut suspectos notavit Ussingius. post 366 lacunam esse credit Anspachius p. 18* 366. filio *FZ*. filio eius *BCD, lineola per* eius *ducta in B* 367. auroque amica *F*

Act. III scaena 1 LIDVS SERVVS $B D^2$. *om.* $C D^1$. lydus seruus *FZ* *Totam scaenam uti nunc est Plautinam vix esse intellexerunt multi frustraque negavit P. Weisius p. 56 sqq.: in qua cum v. 379—381 Guyetus damnasset, v. 377—378 (quibus v. 382 addit Fleckeisenus) Ritschelius, v. 379—382 (quibus v. 378 adicit Langenus p. 165) Ussingius, v. 380 solum Fritzschius Anal. Pl. p. 6 versu 381 (sic correcto:* Quos tua infamia*) post 378 collocato: duplices recensiones nobis hasce indagasse videbamur ego (Acta soc. phil. Lips. vol. VI p. 259): 375—378. 383. 384 = 379—382; Bergkius (Opusc. I p. 33): 375. 376. 379—381. 383. 384 = 375. 376. 379. 377. 378. 382. 384; Brachmannus (p. 124): 379—381. 383. 384 = 375—378. 382. 384 (simul coniciens v. 368—374 sic uti nunc sunt posterioris rec. esse); Anspachius (p. 20): 368—370 = 371—374 et 375—377. 383. 384 = 375. 376. 379. 377. 378. 382 (addens v. 374 indicare, scaenam a retractatore post I 2 positam esse). Rebus iterum perpensis v. 375—382 eiusdem esse cuius v. 368—374. 383. 384 sunt negasse satis habeo* 368. andite *C* horci *Z* obsecro *libri* 369. quipe B^1. *corr.* B^2 quo *Lambinus, Cavallin 'Nordisk Tidskrift f. Fil.' vol. I (a. 1874) p. 279.* qui *B*. cui *reliqui.* qui huc *vel (*huc quippe qui*) Fleckeisenus Misc. cr. p. 33* nemet D^1: *corr.* D^2 ad uenit *D* 370. relinquere *C* esse] ex se *FZ* frugi *BC*. frui *DFZ* possidet *C* 371. bachides *utroque loco libri* bache *BCDF* acerrumę *C*. acerrume *BF*. acerrime *Z* 372. Apage *ex* Apages *rasura D* istas *sup. scr. B* ame *D* *Post*

Ómnis ad perníciem instructa dómus opime atque ópiparest:
Quaé ut aspexi, mé continuo cóntuli protinam ín pedes.
(Égone ut haec conclúsa gestem clánculum? ut celém patrem,
Pístoclere, túa flagitia aut dámna aut desidiábula?
Quíbus patrem et me téque amicosque ómnes adfectás tuos
Ád probrum, damnúm, flagitium adpéllere una et pérdere.
Néque mei neque té tui intus púditumst factis quaé facis:
Quíbus tuom patrém meque una amícos adfinís tuos
Tuá infamiá fecisti gérulifigulos flágiti.
Núnc prius quam malum ístoc addis cértumst iam dicám patri.)
Dé me hanc culpam démolibor iám et seni faciám palam,
Ýt gnatum ex lutulénto caeno própere hinc eliciát foras.

---

376. 377. *Nonius p. 75:* affectare afficere. Plautus Bacchidibus: 'tua . . . tuos' 379. *Priscian. in Gramm. lat. vol. II p. 421, 1:* Quamuis antiqui 'puditum ire' dicebant et 'puditus' participium, ut Plautus in Bacchidibus: 'neque mei . . . facis' *Idem p. 560, 28:* quamuis quidam puditum posuerunt, ut Plautus in Bacchidibus: 'neque mei . . . facis'. *A Prisciano pendet excerptor, de quo egit Kleinius de cod. Cus. p. 36*

---

sorores *erasa* se *ut vid. B* que *BDF* omnium *Z, cod. Schobingeri* 373. permitiem *B*[1]. pernitiem *B rasura.* pernitiem *CD* optime *Z* opiparest *Ritschelius.* opipare (opi pare *D) libri.* '*nisi* instructast *scriptum fuit' Ritschelius. cf. Olsenus p. 28* 374. Que *D* continuo *om. Z* 375. Ego ne *B* haec conclusa *B.* haec conclusi *C.* clusa *DFZ* clanculum *ex* clancula *D* 376. sua *Z* desidiabola *(et* u *sup.* o*) D.* desi diabula *C.* dispoliabula *Nonius.* despoliabula *Dousa V. 377. 378 non posse ab eodem scriptos esse qui versus 380. 381 scriberet adnotat Ritschelius* 377. tecum *Fritzschius l. s. s. p. 7* affectas *Z e Nonio.* adflictas *B.* aflictas *C*[1]. afflictas *C*[2]*DF, Scioppius lect. V 15, Langenus p. 166* 378. appellare *F* 379. mei] me *D*[1] *(corr. D*[2]*), libri Prisciani fere omnes* neque te tui *(*te *e* tu *corr. B) libri, Priscianus priore loco.* neque tui te *Priscianus posteriore loco.* neque tui ted *Fleckeisenus cum Bergkio Opusc. I p. 35.* te neque tui *olim Ussingius* puditum st *B.* puditum est *reliqui, Priscianus* factisque *CD.* factis q, *B*[1]*: corr. B*[2] 380. tuum *libri* adfinis *B.* affinis *C.* affines *DFZ* 381. Tua tu *Ritschelius Proleg. Trin. p. CCIII.* De tua *placebat Camerario.* Tuad *Ritschelius Nov. exc. p. 68: cf. Mahlerus p. 18. hiatum tutantur cum alii tum Lachmannus in Lucr. p. 200* geruli figulos *BCD.* feruligerulos *Bergkius Opusc. I p. 36* ναρϑηκοφόρους *interpretatus* flagitii *libri* 382. priusquam *C* malum ístoc *Hermannus.* málum istoc *Ritschelius* adis *Z.* addis *etiam codd. Pyladis* certum st *B.* certum est *reliqui* 383. Deme *BD* culpam hanc *Z* demolibor] demo: libet *F.* demo. ibo *Z* 384. Vt gnatum

MNESILOCHVS

Múltimodis meditátus egomet mécum sum et ita esse árbitror:
Hómini amico quíst amicus íta uti nomen póssidet
Nísi deos ei níl praestare: id ópera expertus sum ésse ita.
Nám ut in Ephesum hinc ábii — hoc factumst férme abhinc biénnium, —
Éx Epheso huc ad Pístoclerum meúm sodalem lítteras
Mísi, amicam ut mi ínueniret Bácchidem. illum intéllego
Ínuenisse, ut séruos meus mi núntiauit Chrýsalus.
Cóndigne is quam téchinam de auro aduórsum meum fecít patrem,
Ýt mihi amanti cópia esset. (séd eccum uideo incédere.

Ritschelius. Vt eum *libri.* Vt suem *Palmerus Hermath. vol. IV (a. 1881) p. 137.* Vt eum isto *Hermannus.* Hinc eum, *mox autem* ut *pro* hinc *Bothius.* Vt ille eum *Fleckeisenus.* Vt te una *Fritzschius l. s. s.* Meum ut erum *vel* Vt puerum *Britzlmayrius progr. Landishut. a. 1867/8 p. 6* luculento *Z, Gulielmius* ceno *BF.* coeno *CDZ.* hocce coeno *Bentleius* eliceat *D.* eiciat *FZ*

Act. III scaena 2 MNESILOCHVS ADOLESCENS *BDFZ, nisi quod* MNESILOCVS *B. om. C* *Novi actus hic principium statuit Ritschelius: cf. ad I 2* 385. Mnesilochus *praemittit C* Multimodis *Camerarius.* Multis (ultis *C*) modis *libri* arbitros (r *s.* s) *D* 386. qest *B.* qui est *reliqui* 387. nihil *libri* prestare *BCDF* esse ita *CDFZ.* ita esse *B* 388. Nam ego *Seyffertus Stud. Pl. p. 20* habii *D* factum st *B.* factum est *reliqui* 389. meum sodalem *Camerarius.* sodalem meum *libri* 390. mihi *libri* intelligo *Z* 391. seruus meus mihi *libri.* meus mihi seruos *Ritschelius (ubi* mi *Fleckeisenus).* seruos mihi meus *Hermannus* nunciauit *DZ* chrisalus *D.* ckrisalus *B* 392. Condigneis *D* techinam *Ritschelius Opusc. vol. II p. 476 sq.* tecnam *BCD.* technam *FZ* aduorsum *B.* aduersum *reliqui* facit *Z* *V. 393 a* sed eccum *usque ad vocem* celabis *v. 403 non simul olim lecta esse cum reliqua scaena primus vidit Weisius in editione (cf. eiusdem libri 'Die Komoedien des Pl.' p. 55): quem secuti sunt Ritschelius et Brachmannus p. 93 sqq. (ubi simul coniectura proponitur quomodo exclusa paullatim nata sint): contra Plauto omnia vindicaverunt Ussingius, Paulus Weise p. 12 sqq., Kiesslingius Anal. Pl. p. 17 adn. (nisi quod v. 396 utpote ex 394 male detortum expellit): ex diversis exemplaribus (breviato altero) scaenam consutam etiam Anspachius p. 23 vult, Plauti tamen haec esse statuit: 392. 399. 400. 402. 396. 394. 398. 403. 404. versus 395 et 397 e margine irrepsisse. eosdem v. sic transponi Scaliger iubebat: 393. 398. 394—397. 399. 402. 400. 401. 403, sic autem Rostius Opusc. p. 114: 393. 396. 394. 397. 395. mihi non dubium est quin diversae recensiones sint, quarum altera et in fine et in principio mutila sit* 393. mi *Hermannus*

Nám pol meo quidem ánimo ingrato hómine nihil inpénsiust.
Málefactorem amítti satiust quám relinqui béneficum.
Nímio inpendiósum praestat té quam ingratum dícier.
Íllum laudabúnt boni: hunc etiam ípsi culpabúnt mali.
Quá me causa mágis cum cura esse aéquomst: obuigiláto opust.
Núnc, Mnesiloche, spécimen specitur, núnc certamen cérnitur,
Sísne necne ut ésse oportet: málus, bonus quoiquoímodi:
Iústus, iniustús: malignus, lárgus: comis, incómmodus.

---

sed eccum uideo incedere *scripsit qui diversas partes conglutinavit.* aequom uideo id reddere *cum Bothio Ritschelius.* sed aequum id ei reddere *Muretus Var. lect. XIII 18.* enarrauit ordine *vel similem exitum versum habuisse et alium post intercidisse versum censet Palmerus Hermath. vol. IV (a. 1881) p. 138* 394. pol meo quidem *cum Bothio Ritschelius.* pol quidem meo *libri.* pol equidem meo *Brachmannus p. 96* ingratod *vel* homone *Ritschelius Nov. exc. p. 75 sq.* ingratost *(et paullo post* inpensius*) Muellerus Pros. p. 549.* grato *Salmasius* inpensiu st B^1. inpensius st B^2. inpensius est *CD.* impensius est *Z.* impensus est *F.* infensiust *Ussingius* 395. Malifactorem *Ritschelius Opusc. vol. II p. 562* amitti *(alt.* t *s. v. m. 2) B* satiust *Hermannus.* satius *libri* beneficum *F, Pylades.* beneficium *(*bene ficium *D)BCD Z.* benificum *Brachmannus p. 98 ducc Ritschelio* 396. impendiosum praestat *Hermannus.* prestat inpendiosum *libri, nisi quod* praestat *Z,* inpendi usũ CD^1 *(corr.* D^2*),* impendiosum *FZ* Praestat nimio impendiosum *Anspachius l. s. s.* quam te *Hermannus.* quamde *Acidalius* 397. Illud *Ussingius* laudabunt *ex* ladabunt *(supr. script.* u*) B.* laudauit *F* hunc *Aldus.* hoc *libri* 398. Quamecausa *B.* Qua te causa *Brachmannus p. 97 collato Ter. Phorm. v. 203* cum cura esse aecumst: obuigilato opust *Ritschelius.* eum cura ẽẽ ea cum obuigilato st opus *B.* eum cura esse ea cum obuigilato *(*ob uigilato *D) est opus *CD.* eum cura esse ea cum obiurgato est opus *FZ, nisi quod* curam *Z.* accurare atque aduigilare est opus *Pylade duce Lambinus.* cum cura esse atque aduigilare est opus *idem.* concurato atque aduigilato est opus, *simul* me *mutato in* mi, *eodem Lambino duce Bothius olim,* cum cura esse aequom et obuigilato opust *idem postea.* concurare atque obuigilare est opus *Guyetus.* curare est aequom: obuigilatost opus *Hermannus.* cum cura esse et cum obuigilatu est opus *Anspachius p. 24* 399. mnesiliche *(*n *s. v.) D.* mnesilocho *F* nun certamen *BC.* nuncertamen *ex* nunce tamen *D* 400. Sis ne *B.* Scis ne *Z* nec ne *BD* te esse *Brixius Nov. ann. CI (a. 1870) p. 768.* bonus cuicuimodi *Scaliger.* bonus quacuius modi *(*qua cuius modi *B.* qua cuiusmodi *C) BCD.* bonusque cuiusmodi *FZ.* bonus cuiusmodi *Camerarius.* bonus quoiuismodi *Luchsius de genet. p. 32.* bonusne aut quoiusmodi *Ussingius. fortasse scriptum fuisse aut* quoiquoimodi ‖ Tu fueris *aut* quoiuismodi ‖ Tute eris *suspicatur Brachmannus p. 97* 401. comis incommodus *Bugge 'Tidskrift for Fil.' vol. VI (a. 1865) p. 1 sq.: quod in loco spurio ferendum sit.* com in comodus

Cáue sis te superáre seruom síris faciundó bene.
Vtut eris, moneo haúd celabis.) séd eccos uideo incédere
Pátrem sodalis ét magistrum: hinc aúscultabo quám rem agant.

LYDVS. PHILOXENVS. MNESILOCHVS

LYDVS

Núnc experiar sítne aceto tíbi cor acre in péctore:
Séquere.

PHILOXENVS

Quo sequár? quo ducis núnc me?

LYDVS

Ad illam quaé tuom
Pérdidit, pessúm dedit tibi fílium unice únicum.

PHILOXENVS

Éia, Lyde, léniter qui saéuiunt sapiúnt magis.
Mínus mirandumst íllaec aetas sí quid illorúm facit

---

odus
B^1. com in comodus B^2. commodus incommodus *reliqui.* comincommodus *Bergkius Opusc. I p. 145.* tristis commodus *cum Hermanno Ritschelius* *Num Plautinus sit versus dubitat Ussingius: inconditum glossema esse statuit Brachmannus p. 98. eiectis glossematis unum esse versum efficiendum credidit Guyetus hunc:* Sisne necne ut esse oportet iustus, largus, commodus 402. Cauesis te *D.* Caue siste *B* seruum *Scutarius.* serum *libri* siris *BCD.* syris *F.* sinas *Z.* sieris *Fleckeisenus* *Post* siris *erasa* s *ut vid. B* 403. Vt uteris *BCDF, codd. Pyladis.* Vt eris *Z* celabis *B, Pylades.* celabas *reliqui* equos B^1*:* q *exp. et* cc *supr. scr.* B^3 404. Mei patrem sodalis *Ritschelius Proleg. Trin. p. CLVIII: cf. tamen Opusc. vol. IV p. 404* magistrum. ausculto *Ritschelius l. s. s.* magistrum. auscultabo hinc *Fleckeisenus* agam CD^1*: corr.* D^2. agat *Z*

Act. III scaena 3 LID' SERVVS PHILOXENVS SENEX. MNESILOCVS ADOLESCENS · *B.* LIDVS SERVVS Philoxen' senex M$\overset{n}{e}$siloc' ADOŁ D^2. *om.* CD^1. Lydus seruus. Philoxenes senex. Mnesilochus adolescens *FZ, nisi quod* Philo. senex *Z* 405. LIDVS unc *C* experior *cum signo quodam super* p *B.* experier D^1*:* a *s.* ier *add.* D^2 sit ne *BC* aceto *Lambinus, Dousa.* acetum *libri, Ussingius* cor acre] peracre *Gruterus.* teracre *Ussingius* acetum — corque acre *Bergkius Opusc. I p. 675. an* tibi et? sitne acetum tibi acore acre i. p. *Fritzschius Anal. Pl. p. 5.* sitne necne tibi acetum acre in pectore *Acidalius* inpectore *B* 406. PHILOXENVS *praemittit* D^1*, sed rursus induxit* D^2 que *BCDF* tuum *libri* 407. pessundedit *FZ* unice *Bothius.* uni *BCDF. om. Z* 408. PH. *om.* D^1*: add.* D^2 Eya *F* lyde *libri hoc loco habent* que *F* seuiunt *BCDF* 409. Nimis *F* mirandum st *B.* mirandum est *reliqui* illec *CDF* ętas *C* siquid *BD*

Quám si non faciát: feci ego istaec ítidem in adulescéntia.

LYDVS

Eí mihi, ei mihi, pérdidit illum ístaec adsentátio.
Nam ábsque te esset, égo illum haberem réctum ad ingeniúm bonum:
Núnc propter te tuámque prauos fáctus est fidúciam
Pístoclerus.

MNESILOCHVS

Di ínmortales, meúm sodalem hic nóminat:
Quíd hoc negotist, Pístoclerum Lýdus quod erum tám ciet?

PHILOXENVS

Lýde, paulispér lubidost hómini suo animo óbsequi:
Iam áderit tempus, quóm sese etiam ipse óderit. morém geras:
Dúm caueatur praéter aequom né quid delinquát, sine.

LYDVS

Nón sino neque équidem illum me uíuo corrumpí sinam.
Séd tu qui pro tám corrupto dícis causam fílio,
Éademne erat haec dísciplina tíbi, quom tu adulescéns eras?

---

415. *Huc pertinere dicit Placidi glossam* (*p. 25, 14 ed. Deuerl.*) ciet : mouet uel inuocat *Kochius Mus. Rhen. vol. 26* (*a. 1871*) *p. 550*

---

410. sinon D istec *CDF*. istęc B^1*:* istaec (a *s. v.*) *corr. manus Camerarii* inadulescentia *D* 411. L̃. (*pro* LYD) D^2*: om.* D^1 Hei mihi hei *FZ, Ritschelius* perdidit illum istaec (*vel* istaec perdidit illum) *Fleckeisenus Nov. ann. vol. LXI* (*a. 1850*) *p. 37.* istaec (istec *CDF*) illum perdidit *libri.* istaec illum perdit *Bentleius, Bergkius Opusc. I p. 674* assentatio (ti *in ras. C*) *libri omnes.* assectatio *Dousa* 412. LIDVS *praemittit* D^1*: del.* D^2 413. prauus *BCD* fidutiam *BC* 414. dii *FZ* im mortales *D.* immortales *reliqui* 415. quid] quod *CD* hoc *fortasse delendum adnotat Ritschelius: delevit Fleckeisenus praef. Bacch. Ritsch. p. XIII: quam sententiam in editione recte improbat* negotii est *BCD.* negocii est *FZ* erum *B.* herum *FZ, raro exemplo etiam CD* 416. Lyde, paulisper lubido est *Bothium secutus Hermannus.* Paulisper lide est libido *libri, nisi quod* paulus p lide *D,* lyde *FZ. traditum ordinem retinuit Ritschelius coll. Prol. Trin. p. CCXLI et CXCIV* Paulisper homini lubidost, Lyde *inter alia Muellerus Pros. p. 550* 417. qum *B.* cum *reliqui Post* sese *lacuna trium litterarum e rasura B* gerans *B* 418. preter *BCF* equm *B.* ęquum *CD.* equum *F* nequid *BD* 419. illum meuiuo *D.* me uiuo illum *Hermannus: quod fortasse verum esse annotat Ritschelius et recepit Fleckeisenus* sinam||||| *B* 420. Sedtu *D* protam *B.* tam pro *Z* conrumpto *Fleckeisenus* 421. Eadem ne *B.* eadem D^1*:* ne *s. v. add.* D^2 hec *CDF* tibi *BC. om. DFZ* quom

Négo tibi hoc annís uiginti fuísse primis cópiae,
Dígitum longe a paédagogo pédem ut ecferres aédibus.
Íd quom optigerat, hóc etiam ad malum áccersebatúr malum:
Ét discipulus ét magister pérhibebantur ínprobi.
Ánte solem nísi tu exorientem ín palaestram uéneras,
Haúd mediocris gýmnasi praefécto poenas pénderes.
Íbi equo, cursu, lúctando, hasta, dísco, pugilatú, pila,
Sáliendo sese éxercebant mágis quam scorto aut sáuiis.
[Íbi suam aetatem éxtendebant, nón in latebrosís locis.]
Índe de hippodromo ét palaestra úbi reuenissés domum,
Cíncticulo praecínctus in sella ápud magistrum adsíderes

FZ. qum *B.* cum *C.* quin *D* adolescens *BFZ* 422. Nego ego *Hermannus: vide Proleg. Trin. p. CLXVII* hoc *Z.* haec *B.* hec *CD.* ee *F* annis *radendo ex* amnis *D* fuis se *D* 423. Digitum D^2: Dignum D^1 pedagogo *BCF et sic plerumque.* pedagoga *D* pedem ut] pedemue *F.* pedem ne *Z* efferres edibus *BF.* efferre sedibus *CD.* efferres ex aedibus *Z* *V. 424. 425 qui in libris secuntur post v. 427 huc reposuit Grosslotius apud Dousam* 424. Id quom *Bothius.* Id quoi *B (cum ras. circ. 4 litterarum ante* optigerat*).* id quio D^1. id quo CD^2. idque *FZ* optigerat *BCD, sed* o *ex* n *corr. B.* obtigerat *FZ* accersebatur *BCDF.* arcesebatur *Z.* accensebatur *Dousa. vide Bentleium in Phorm. III 3, 11* 425. dicipulus B^1 peribebantur B^1. prohibebantur *F* Inꝑbi *D.* improbi *reliqui* 426. Ante] Adue *Petitus Miscell. II 17* nisi tu exorientem *Ritschelius Proleg. Trin. p. CCXXXVIII.* exorientem nisi *libri (*ex *in litura B)* palestram *omnes* 427. Haud mediocris gymnasi praefecto poenas p. *Bergkius Opusc. I p. 33.* Gymasii *(*gimnasii *D)* praefecto *(*prefecto *B.* profecto *FZ)* haud mediocris poenas *(*penas *BF)* penderes *(*penderes *ex* penderas *supra scripta* e *B) libri.* Gymnasi praefecto poenas haut mediocris penderes *Ritschelius cum Hermanno.* Guminasi *idem Opusc. II p. 484* 428. Ibi] Illi *et hic et v. 430 Bothius olim* equo *add. Luchsius Herm. vol. XIII (a. 1878) p. 498. om. libri* cursura *Palmerus Hermath. vol. IV (a. 1881) p. 138* asta *BC* luctantod *Bothius, Ritschelius Nov. exc. p. 63, qui cum Hermanno* disco hasta *ediderat. alia hiatus removendi conamina vide apud Muellerum Pros. p. 602* pugilatu *Lambinus.* pugillatu (pugil|||latu *D) libri* 429. suauiis *F* *Versum 430, quem parallelum esse versibus 428. 429 sic olim scriptum* 'suam aetatem exercebant' *suspicatus est Bergkius Opusc. I p. 33, rectius cum Guyeto et Fleckeiseno exstirpandum esse monuit Brachmannus p. 68 sq.* etatem *BCF* excudebant '*alibi legi*' *Pius ait* 431. inde dephippodromo *C.* indede hippo dromo *D.* inde de hyppodromo *F.* inde hippodromo *Z* palestra ubi *libri.* palaestrad ubi *vel* palaestra cubi *Ritschelius Opusc. III p. 141, hoc cum Bergkio Beitr. p. 119, cum illud iam Nov. exc. p. 75 commendavisset* ubire *et in novo v.* Venisses *D.* ubi re Venisses *F* 432. precinctus *CDF* assideres *FZ*

Cúm libro ut legerés: si hercle unam péccauisses sýllabam,
Fíeret corium tám maculosum quámst nutricis pállium.

MNESILOCHVS

Própter me haec nunc meó sodali díci discruciór miser:
Ínnocens suspícionem hanc sústinet causá mea.

PHILOXENVS

Álii, Lyde, núnc sunt mores.

LYDVS

Íd equidem ego certó scio.
Nam ólim populi príus honorem cápiebat suffrágio,
Quám magistro désinebat ésse dicto obédiens.
Át nunc prius quam séptuennis ést, si attingas eúm manu,
Éxtemplo puer paédagogo tábula disrumpít caput.
Quóm patrem adeas póstulatum, púero sic dicít pater:
'Nóster esto, dúm te poteris défensare iniúria.'
Próuocatur paédagogus: 'ého senex minumí preti,
Ne áttigas puerum ístac causa, quándo fecit strénue.'

---

445. *Nonius p. 75:* Attigat contingat... Plautus Bacchidibus: 'ne . . . strenue'

---

433. Cum libro ut legeres: si hercle unam *scripsi.* Cum librum legeres si unam (siunam *D) libri, nisi quod* tum *FZ.* Si librum quom l. unam *Hermannus.* Ibi librum quom l. *Ritschelius.* Ac librum quom l. si unam *Ussingius ut videtur.* Quom librum l. si in una *(et* syllaba*) Bergkius Opusc. I p. 36 (*in unam *idem ibidem p. 674), Brixius Nov. ann. vol. CI (a. 1870) p. 430.* Quom libellum l. si unam *Kochius Mus. Rhen. vol. XXXII (a. 1877) p. 97 sq.* Quom librum l. modo si unam *(vel* legeres si unam ullam*) Muellerus Pros. p. 601: cf. Nachtr. p. 97* peccauisses *B*[2]*FZ.* peccauisset *B*[1]*CD* sillabam *BCD.* syllabam *F.* syillabam *Z* 434. fieret *CD* quam est *libri* palium *Z* 435. me haec (hec *CDF)* nunc meo sodali dici *libri, Ritschelius Proleg. Trin. p. CCLXV.* me nunc meo sodali haec dici *Hermannus* discrutior (dis crutior *D) CDF* 436. suspitionem *BCD* 437. lyde *BFZ.* lide *CD* equidem] quidem *Bentleius* ego certo] certe *Z* 438. capiebat *Z.* capiebant *BCDF* 439. magistro *(i s.* o *m. 1) B* oboediens *C* 440. priusquam *CFZ* antingas *B*[1] septuennist, si attigas puerum *Ritschelius.* septuennist, si tu eum attingas *Hermannus.* attigas *ante Ritschelium iam Dousa* 441. Puer extemplo *post Guyctum Hermannus: cf. Proleg. Trin. p. CLXIV.* '*fortasse tamen e glossemate est* puer, *ut Plautinum sit* Extemplo ille' *Ritschelius* pedagogo *BD* disrumpit *B.* dirrumpit *CD.* dirumpit *FZ* 442. Cum *libri* ad eas *Z* 443. deffensare *Z* iniuria *proximis iungunt FZ* 444. Prouocatur] uo *c corr. B parum perspicue: qua re in marg. iteratum est* prouocatur *ead. m.* pedagogus *BD* eho] h *e* k *corr. B* minimi *libri* pretii *C.* precii *BDFZ* 445. Ne

Íta magister quási lucerna úncto expretus línteo
Ágitur illinc iúre dicto. hócine hic pactó potest
Ínhibere imperiúm magister, si ípsus primus uápulat?

MNESILOCHVS

Ácris postulátio haec est: quom húius dicta intéllego,
Míra sunt ni Pístoclerus Lýdum pugnis cóntudit.

LYDVS

Séd quis hic est quem astántem uideo ante óstium? o Philóxene,
Déos propitios mé uidere quám illum haud mauellém mihi.

PHILOXENVS

Quís illic est?

LYDVS

Mnesílochus, gnati tuí sodalis. pól hic quidem

---

446. *Festus Pauli p. 79:* Expreta antiqui dicebant quasi expertia habita

---

attigas *Nonius, Bentleius.* Ne adtingas *BC.* Ne attingas (Neattingas *D) DFZ* istac *BC.* ista *DFZ cum Nonio* 446. Ita *Leidolphus de Festi et Pauli loc. Pl. p. 249.* It *FZ.* Et *C.* Id *B: ubi* al it *sup. scr. eadem manus.* Fit *D, Ritschelius.* Vt *Brantium secutus Bothius.* Sit *Ussingius* lucerna uncto *(ex* unde *fecit* D^2*) D.* laterna uncto *Salmasius.* lucerna uncta *Fritzschius Anal. Pl. p. 7* expretus *CD, Turnebus Adv. III 5, Dousa Expl. II 22, O. Muellerus in Fest. p. 79.* ex pretus *B.* expletus *FZ et ante* uncto *collocatum cum Pylade Rostius Opusc. p. 116.* extertus *Salmasius, sed* 'expretta *pro* expressa' *idem alibi.* spretus *Gronovius.* expletust *Bothius.* exspreta *Scaliger, Hermannus.* expertus *Scaliger alibi. intacta reliqui cum Ritschelio verba obscurissima* lacerna Punica exornatus sit *Britzlmayrius progr. Landishut. a. 1867/8 p. 6 Cf. Fritzschius l. s. s.* 447. Agitur *Leidolphus l. s. s.* Itur *libri, Ritschelius.* Ilicet *Scaliger* dictod *Ritschelius Nov. exc. p. 75 cum Guyeto* hoccine (hoc cine *B.* occine *D) libri.* istoccine *Camerarius.* istocine *Muellerus Nachtr. pr. 96* 448. Inhiberi imperium, magister *Acidalius* uapulat *Langenus p. 47.* uapulet *libri* 449. Postolatio *B: corr. eadem manus* u *sup. scripta* hec *CD* cum *libri, quod cum superioribus construebatur ante Hermannum* 450. lidum *BCD* contutit *D (ubi supra hac voce et supra* pugnis *rasura est).* contuderit *FZ V. 451. 452 Lydo continuavit post Pyladem Hermannus* 451. LY.] PHIL *B.* Philoxen' *DF. om. CZ* est quem astantem hic *Ritschelius: cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 26* ostium. LID' O *B.* ostium LIDVS. PHILOXENVS. O *(ut ab* O *novus versus incipiat) C.* hostium. Lidus. O *DFZ* philexene *B* 452. MNE *praem. FZ, nihil BCD* propicios *BD* me] minus *Sigismundus de Haud p. 250* haud *Hermannus. om. libri* quam hunc haud *Anspachius l. s. s.* 453. mnesilogus *D* sodalis. pol hic quidem *scripsi.* sodalis pistocleri (pisto cleri *B) libri, Spengelius T. Macc. Pl. p. 167.* sodalis hic quidemst *Ritschelius.* sodalis qui fuit

Haúd consimili ingénio atque illest quí in lupanari áccubat.
Fórtunatum Nícobulum, qui íllum produxít sibi.

Philoxenvs

Sáluos sis, Mnesíloche: saluom te áduenire gaúdeo.

Mnesilochvs

Dí te ament, Philóxene.

Lydvs

Hic enim ríte productúst patri:
Ín mare it, rem fámiliarem cúrat, custodít domum:
Óbsequens obédiensquest móri atque imperiís patris.
Híc sodalis Pístoclero iám puer pueró fuit:
Tríduom non ínterest aetátis ut maiór siet:
Vérum ingenium plús triginta ánnis máiust quam álteri.

Philoxenvs

Cáue malum et conpésce in illum dícere iniusté.

---

455. *Donatus ad Andr. I 1, 70:* Plautus: 'fortunatum . . . sibi'

Ussingius *Sic totum versum Hermannus transformavit:* Quis illic est homo? LY. Sodalis Mnesilochus gnati tui 454. ille est *libri* 455. fortunatum qui illum eduxit (eduxiti *A.* adduxit *cod. Canonic.*) sibi *Donatus* nicobolum *BDFZ et ante corr. C* 456. Saluus *libri* saluum *libri* 457. dii *FZ* ament *ex* ||oment (doment?) *D.* donent *FZ* productu st *B.* productust *D.* productus est *CFZ* 458. inmari *C* it *FZ.* ut *BCD, nisi quod Camerarius in B* it *correxit* curã D^1: *inde* curāt D^2 459. obediensque (obediens que *B*) est *BCD.* obediensque *FZ* mori *Pius.* more *BCDF.* morę *man. Camer. in B. idem Z* *Post hunc v. inserit Ribbeckius praef. Stichi p. XVIII v. 465 sq. omisso* Nam *et velut tali versu adiecto:* Pol profecto ab adulescente quantum adulescens discrepat: *quem sequitur Fleckeisenus: cf. v. 462 et 465. 466* 460. hic *ex* kic *ras. B* 461. Triduum *libri* inter est *B cum lacuna post* inter *septem litterarum, quarum ultima* m *fuit* (triduum?). inter eos est *Camerarius* ętatis *C.* etatis *BDF* ut *Hermannus.* uter *BCFZ.* iter *D* 462. triginta annis maiust (maius est *CFZ*) *libri: quod firmare conatur Buechelerus de decl. p.* 93^2 *improbante Bergkio Beitr. p. 92.* triginta huic annis maiust *Ritschelius simul de* ei *cogitans.* triginta est annis maius *post Bothium Hermannus.* triginta maiust annis *Scaliger, Guyetus, Ritschelius Proleg. Trin. p. CXCV.* huic *post* Verum *inserebat Dousa ms. cum Lambino* maius quam alterist *Fleckeisenus* *Post hunc v. inserit v. 465 sq. Ussingius: cf. 459 et 465* 463. malo *Scaliger, Bothius:* '*nescio an vere*' *Ritschelius addit* conpesce BD^3. conpeste D^1. compesce *CFZ.* comperce *Dousa, Dacerius in Fest. p. 387 Lind. (ut Poen. 350), Iordanus Beitr. p. 139: at cf. Langenus p. 292* *Ante* tace *ras. 4 litterarum B*

LYDVS

Tace:
Stúltus es qui illí male aegre pátere dici quí facit.
(Nám illum meum malúm promptare málim quam pecúlium.

PHILOXENVS

Quídum?

LYDVS

Quia, malúm si promptet, ín dies faciát minus.)

MNESILOCHVS

Quíd sodalem meúm castigas, Lýde, discipulúm tuom?

LYDVS

Périit tibi sodális.

MNESILOCHVS

Ne di sírint.

LYDVS

Sic est út loquor:
Quín ego quom períbat uidi, nón ex audito árguo.

MNESILOCHVS

Quíd factumst?

LYDVS

Meretrícem indigne déperit.

MNESILOCHVS

Non tú taces?

LYDVS

Atque ea acerrume aéstuosa absórbet, ubi quemque áttigit.

---

471. *Vix huc spectat glossa quam Loewius Prodr. p. 287 adfert Placidi p. 12, 1 ed. Deuerl.*

---

464. '*Mirer ni accentuum concinnitati sic potius poeta consuluerit:* Stúltus es, qui mále illi dici aégre patere, quí facit' *Ritschelius* *Ceterum hunc v. suo loco omissum in margine posuit B, ubi nunc* facit *abscissum* egre *BCDF* pateret *D* quifacit (f *inter scribendum ex* q *facta) D* 465. 466. '*Bonos alioqui versiculos, sed hic mire frigidos, ut suppositicios notavit Guyetus*' *Ritschelius. eosdem ex alia recensione repetit Anspachius p. 26* 465. promptare *CFZ.* promtare BD^2. prom · tare *(quod fuisse videtur Ritschelio* promitare*)* D^1 peculum D^1*: corr.* D^2 466. Qui dum *B* promtet *B.* ppromtet *D* (p *exp. m. 3)* 467. sosodalem *C.* sosodalem (so *exp. m. 2) D* lide *CD* tuum *libri* 468. disirint *D.* di sirint *(et sup. v.* ał na, *h. e* aliter sinant*) B.* descrint *C.* difruit *F.* dixeris *Z* 469. quom *F.* qum *B.* qtum *D.* cum *CFZ* audito B^1*: auditu fecit* u *sup. scripta* B^2 470. factum est *libri* 471. Atque ea acerrume aestuosa *Ritschelius addens: 'nisi* Ac quae acerrume aestuosa

MNESILOCHVS

Vbi ea mulier hábitat?

LYDVS

Hic.

MNESILOCHVS

Vnde ésse eam aiunt?

LYDVS

Éx Samo.

MNESILOCHVS

Quaé uocatur?

LYDVS

Bácchis.

MNESILOCHVS

Erras, Lýde: ego omnem rém scio
Quemádmodumst: tu Pístoclerum fálso atque insontem árguis.
Nám ille amico et béneuolenti suó sodali sédulo
Rém mandatam exséquitur: ipsus néque amat nec tu créduas.

LYDVS

Ítane oportet rém mandatam gérere amici sédulo,
Vt ipsus in gremio ósculantem múlierem teneát sedens,

476. *Festus Pauli p. 60*: Creduas credas. Plautus: 'ipsus . . . creduas.' ipsus pro ipse

audebis': quod recepit Fleckeisenus. Atque acerrume ae(c *sup.* e)stuose *B.* atque acerrumea est uos *C.* atque acerrum ea ẽ uose *D.* Atque acerruma ea est: uos *F.* Atque acerrime uiros ea *Z.* Atque acerrime ac aestuose *Camerarius.* Atque acerrime ea est, uiuos *Gulielmio duce Acidalius.* At quae acerrime atque aestuose *Lambinus.* Atque acerrime est uiuosque *Guyetus.* Atque acerrumam: aestuose *Bothius.* Atque quae acerrume, aestuose *Hermannus.* Atque acerrumo aestu uos *Fritzschius Anal. Pl. (a. 1846) p. 5.* Quae *pro* Atque *iam Bentleius:* At quae *Muellerus Pros. p. 438* queque *CDF* 472. esse eam *Guyetus.* eam esse *libri* 473. Que *D.* Quis *Fleckeisenus Epist. cr. p. 27* lide *BC* 474. Quem admodumst *B.* Quem admodum st *D.* quemadmodũ̃s *C.* quemadmodum est *FZ* 475. beniuolenti suo C^2. beneuolentis uo D^1: *corr.* D^3 476. *Ita A, nisi quod* MANDATAMEXSEQUITURIPSUS *et* NETU exequitur *FZ* ipsius *C* nec amat *libri praeter A, Paulus* nec *libri praeter A, Paulus. cf. Gepperti Stud. Pl. II p. 36* creduas *DF cum A, 'prisca exemplaria' Pii, Paulus.* credas *(sed* u *sup* a *addita) B.* crederas *C.* creditas *Z* *De v. 477—488 egerunt Brachmannus p. 129 (ex cuius sententia 477—478. 481—485 = 479. 480. 486. 488 sunt deleto v. 487), Anspachius p. 27 (qui sequitur Brachmannum nisi quod v. 487 retinet), P. Weisius p. 59 sqq. (cui omnia optime cohaerere videntur). cf. Langenus 'Phil. Rundschau' vol. I (a. 1881) p. 434. mihi v. 484 sq. suspecti sunt una cum verbis extremis v. 483, item v. 479* 477. *Ita A, nisi quod* ITANEOPORTET *et* AMICISEDULO gerere] agere *B* 478. Vt ipsus *B cum A.* Vt ipsius *CD.* Et ipsius *FZ.* Ipsus ut *Pylades.* Ipse

(Núllon pacto rés mandata pótest agi, nisi idéntidem)
Mánus ferat ad éius papillas, lábra a labris nusquam aúferat?
Nám alia memoráre, quae illum fácere uidi díspudet:
Quóm manum sub uéstimenta ad córpus tetulit Bácchidi
Mé praesente néque pudere quícquam: (quid uerbis opust?
Míhi discipulus, tíbi sodalis périit, huic suos fílius:
Nám ego illum perísse dico, quoí quidem periít pudor.)
Quíd opust uerbis? si ópperiri uéllem paulispér modo,

---

481. *Charis. p. 198, 8:* Dis pro ualde Plautus in Bacchidibus: 'nam illa ... dispudet'

---

ut *Hermannus* ingremio osculantem *D.* DEO(DEO *incertissimae)*SCULANTEMINGREMIO *A* TENEATSEDENS *A* 479. Nullon *B*²*DF.* Nulloñ *C.* Nullo *B*¹*Z.* NULLO(NUL *incertissimae) A* pactores *D* potis *Bothius, Bentleius* IDENTIDEM *A.* itidem *C* 480. *De versus syntaxi suspecta cf. Langenus p. 50* Manus ferat ad eius papillas *scripsi.* MANUSFERAT ......PAPILLAS *A, ubi lacunam explet* contra*: quod tamen recte reiecit Anspachius p. 27.* Manus *(u e corr. D)* ferat ad papillas *BCDFZ: quod defendit Ritschelius coll. Proleg. Trin. p. CXLII.* Manus suas ferat ad papillas *Anspachius l. s. s.* Ad papillas manus ferat *Weisius, Brixius de pros. p. 37, Fleckeisenus.* Manum ad papillas adferat *Muellerus Pros. p. 200* labra *insequente lacuna 5 litterarum B.* aut labra *Ritschelius.* nisi labra *Ussingius* nunquam *Bothius* auferat] ateferat *D*¹*: corr. D*² *Totum versum sic formavit Hermannus:* nisi item manus ‖ Ad papillas adferat, labra a labris nusquam auferat *et sic Buggius Philol. t. XXX (a. 1871) p. 652:* Manus ferat ad papillas, a labellis labra n. a. 481. Nam alia *libri cum A, nisi quod* Namq, *manus recens in B.* Nam illa *Charisius.* Nam alia me *cum Bothio Hermannus: cf. Proleg. Trin. p. CCXXV* QUAEILLUM *A.* que *(quē C)* illum *CD* FACERE *A* DISPUDET *A.* disputet *C.* dispudet, et *ex corr. B* 482. Quom *F.* Qum *B.* Cum *reliqui cum A* manu *D cum A.* manus *Anspachius l. s. s.* UESTIMENTA *A* CORPUS *A* tetulit *C cum A,* '*prisca exemplaria*' *Pii, Lambinus.* detulit *BDFZ* BACCHIDI(CHIDI *incertissimae) A* 483. presente *B* QUICQUAM *A* opust *BD.* opus est *CFZ.* OPUS- *apparere visa sunt in A* 'Quid uerbis opust *huc irrepisse e v. 486 videntur atque aliud quid loco movisse, velut* neque pudere quicquam factis prodidit' *Ritschelius optime* 484. MIHI *A* DISCIPULUS *A.* dispulus *B* TIBI *A* huic suos *Muellerus Nachtr. p. 131.* huic *libri cum A.* huice *Ritschelius Proleg. Trin. p. CLXXIII cum Hermanno: cf. Schmidtius de pron. demonstr. p. 48 sq. et 57* 485. DICO *A.* dico *BCDF.* duco *Z* cui *libri cum A* E*(vel* I*)*QUIDEMPERIIT *A* *V. 486—488 solos uncis inclusit Ussingius: versum 487 ex interpretamentis conflatum censet Loewius* 486. OPUST *A. idem BCD.* opus est *FZ* uelbis *B ante corr.* SIOPERIRI *litteris omnibus praeter* IRI *incertissimis A.* si operiri *BD*³*F*

Ṿt opinor illius ínspectandi mi ésset maior cópia,
Plús uidissem quám deceret, quám me atque illo aequóm foret.

MNESILOCHVS

Pérdidisti mé, sodalis. égone ut illam múlierem
Cápitis non perdám? perire mé malis malím modis.
Sátin ut quem tu habeás fidelem tíbi aut quoi credas, néscias?

LYDVS

Víden ut aegre pátitur esse gnátum corruptúm tuom,
Suóm sodalem, ut ípsus sese crúciat aegritúdine?

PHILOXENVS

Mnésiloche, hoc tecum óro ut illius ánimum atque ingeniúm regas.
Sérua tibi sodálem et mi autem fílium.

MNESILOCHVS

Factúm uolo.

---

487. Vt opinor illius *libri cum A: quod corruptum est.* Vt illi illius *Ritschelius* opinor *ex versu proximo invectum esse suspicatus: cf. Opusc. vol. II p. 697 sqq.* Vt opinor si illum *Hermannus.* Vt opino illius *Spengelius T. Macc. Pl. p. 64.* Aut inopinato *exspectabat Bothius.* Vt opera illius *Buechelerus teste Anspachio p. 27.* Vt opinor illi *Vahlenus Hermae vol. XV (a. 1880) p. 260* mihi *libri* 488. uiderem *Guyetus* miser opinor quam me atque illo *Fleckeisenus.* opinor quam med atque illoc *Ritschelius* opinor *e superiore versu ascito. cf. Ritschelius Opusc. vol. II p. 697 sqq.* illo] illi *'codices antiquiores' Pii.* eo *Guyetus* equm *BD.* ęquum *C, man. rec. in B.* equum *F.* aequum *Z.* dignum *Guyetus* 489. ego ne *B.* EGON *A* ut illam mulierem *Pylades.* illam mulierem *BCDFZ: idem ut vid. A, sed litteris praeter ultimas tres incertissimis* 490. *Ita A, nisi quod* MODIS *Post* perire *rasuram circa 6 litterarum B* 491. SATINEUTQUEM *litteris* EUTQUE *incertissimis A* HABEAS *A* Satin] Itan *Guyetus* quem habeas tibi fidelem *Ritschelius.* quem fidelem tu habeas *Hermannus* tibi aut *libri, nisi quod* tibi *om. Z et* AUT *litterae incertae in A: cf. Buechelerus de decl. p. 113*[2]. *an* tibi? cui *BDFZ et ut vid. A. om. C* credas nescias *in A legi nequeunt* nescis (*et* a. *s.* i) *B* Satin ut quem habeas tibi fidelem aut quoi tu cr. n.? *Muellerus Pros. p. 386* 492. ęgre *C.* egre *BDF* patiatur *F* ESSEGNATUM *A, sed ut litterae* EGNATUM *incertissimae sint: atque ita post Bothium Hermannus.* gnatum esse *BCDFZ.* gnatum tam esse *Muellerus Nachtr. p. 87* *Post* GNATUM *in A nihil legi potuit* correptum *C ante corr.* tuum *libri* 493. *Post* ipsus *in A nihil apparuit nisi quod* AEGRITUDINE *in fine videtur fuisse* Suum *libri* sese crûciat *C.* sese cruciatur *DZ.* sese excruciatur *F.* secruciat *B.* sese excruciat *Muellerus Nachtr. p. 88* ęgritudine *C.* egritudine *BDF* 494. PH. *om. D* MNESILOCHE *A* UT *A, quod post* ingenium *transposuit Hermannus: vulgatum ordinem tenuit Bentleius in Adelph. III 1, 10* ATQ·INGENIUMREGAS (*litteris* TQ·IN *incertissimis*) *A* 495. *Ita A, nisi quod* autem *omittit* mi autem *Hermannus.* mihi *libri cum A* tibi simul sodalem et gnatum mihi *Guyetus: atque*

LYDVS

Méliust multo mé quoque una sí cum hoc hic relíqueris.

PHILOXENVS

Ádfatimst. Mnesíloche, cura et cóncastiga hominém probe.
[Quí dedecorat té me amicum atque álios flagitiís suis.]
Ín te ego hoc onus ómne inpono. Lýde, sequere hac mé.

LYDVS

Sequor.

MNESILOCHVS

Inimíciorem núnc utrum credám magis
Sodálemne esse an Bácchidem incertum ádmodumst.

simul *intercidisse videtur etiam Haulero Stud. Vindobon. vol. IV p. 323* *V. 496—499 hoc ordine A exhibet, sic dispositos B cum reliquis: 499. 496. 497. 498* 496. Meliust (= M. erit) multo *scripsi duce Muellero Pros. p. 251.* Melius esset *libri praeter A.* MELIUSMULTO *A, Ritschelius* si cum hoc hic *scripsi.* SICUMHOC *A.* si cum (sicum *CD)* illo *BCDFZ, nisi quod post* illo *aliquantulum erasum in B.* hic cum illo *Ritschelius.* cum illo si *Hermannus.* cum illoc hic *Fleckeisenus, Muellerus Pros. p. 251* reliqueris *scripsi ex A (in quo pro* E *secundo loco etiam* I *legi potest).* relinqueres *BCDFZ, Ritschelius.* relinquier *Muellerus l. s. s.* Melius . . . una hic cum illo te relinquerest *idem Muellerus eodem loco. an* melius esset multo me quoque una si relinqueres? 497. Adfatim est *BCDFZ, nisi quod* adsatim est D^1 *(corr.* D^3*) et* affatim est *F.* ADFATIM *A* *Pers. Lydi ante* Mnesiloche *add. Hermannus* cura et] CURAT *A* Adfatim Mnesilocho curaest. Lyd. *Ritschelius.* Adfatim Mnesilocho est curae. Lyd. *Ussingius.* Adfatim Mnesilocei curast *Buechelerus de decl. p. 5* congastiga D^1*:* o *sup.* g *1 add.* D^2*:* c *sup.* o D^3. castiga *FZ* *V. 498 uncis inclusi ut fictum e 377. 380* *Ita A, nisi quod* DEDECORATTEMEAMICUM *et* FLAGITIIS Quidedecorat *D* te me amicos atque *libri praeter A.* me te amicum atque *Ritschelius.* te me amicosque *Camerarius, Bentleius* aliis *in* alios *corr.* o *supr. scripta D* 499. *Ita A, nisi quod* SEQUERE Inte *BD* ego] ergo *libri praeter A, Mahlerus p. 19* onus hoc *Ritschelius cum Hermanno* impono *Z.* inpone *B.* impone *CDF*

Act. III scaena 4 *Novam scaenam ordiuntur libri* MNESILOCVS ADOLESCENS *inscriptam in B,* MNE adol. *in* D^2, Mnesilochus adolescens *in FZ (nisi quod* adul. *F), inscriptione carentem in C. unius v. intervallum est in A: contra Ritschelium qui hanc scaenam cum antecedente coniungit cf. Spengelius 'Sitzungsberichte der bayr. Acad.' 1883 p. 274* 500. MNESILOC' *praem. C,* M D^2 *Ita A, nisi quod* INIMICIOREM *et* UTRUM Immitiorem *B.* Immitior ẽ *D.* mmitior ẽ *cum spat. init. C.* Amiciorem *Z, Dousa.* In uitio *F, cod. Scaligeri, duo libri Lambini. verum inuenit iam Lambinus* Non uideo nunc utrum credam amiciorem magis *e cod. affert Sambucus.* Amissiorem nunc utinam credam magis *adscripsit Scaliger* 501. ESSEANBACCHIDEM *A* sodalem ne *B* admodum

Illum éxoptauit pótius? habeat: óptumest.
Ne illa íllud hercle cúm malo fecít suo:
Nam míhi diuini númquam quisquam créduat,
Ni ego íllam exemplis plúrumis planéque—amo.
Ego fáxo haud dicet náctam, quem derídeat:
Nam iám domum ibo atque—áliquid subrupiám patri. 507a
Id istí dabo. ego istanc múltis ulciscár modis. 507b
Adeo égo illam cogam usque út mendicet — méus pater.
Sed sátine ego animum ménte sincerá gero,
Qui ad húnc modum haec hic quaé futura fábulor?
Amo hércle opino, utpóte quod pro certó sciam:
Verúm quam illa umquam dé mea pecúnia

---

st *B.* admodum ẽ *DF.* est admodum *Z* 502. *Ita A, nisi quod* EXOPTAUIT *et* OPTUMUMEST optume st *B, Bentleius in Phorm. III 2, 30.* optũ ẽ *D.* optumum est *F, Pylades.* opertum est *Z* *In v. 503—519 duplicis rec. vestigia esse statuit Kiesslingius Anal. Pl. p. 18 (503* c. malo fecit suo. *506—514 = 503* c. malo fecit meo. *504. 505. 515—519. 512. 513. 519a—519c), non male, quamvis contra disputet Brachmannus p. 84 sqq. de duplici recensione cogitat etiam Anspachius p. 30 (503. 504. 505.* Sed autem quam illa umquam ex meis opulentiis Ramenta fiat grauior aut propensior, Moriri memet malim excruciatum inopia. *515—519 = 503. 506 — 514). Ussingio v. 506 — 511 additicii videntur: cf. Tidskrift for Filologi vol. V (a. 1880) p. 59* 503. illa illud *BCDZ.* illa haud *F.* ILLAID *A* HERCLE *A.* ercle *D.* hrecle *Z* FECIT *A* suo *A, Dousa, Pareus ed. tert., Hermannus.* suo meo *BCD.* summo meo *FZ.* meo *post Pyladem Fritzschius Anal. Pl. (a. 1846) p. 5, Brachmannus p. 82: cf. 503—519* 505. NI*(vel* E*) A* EXEMPLIS *A* plurimis *FZ* 506. HAU *A.* haud *reliqui* nanctam *Fleckeisenus* derideat *BCDFZ.* DELUDERE*(vel* I*)*T *A.* deluserit *Ritschelius sic in A esse testans* *Versum deleri iubet Brachmannus p. 83* *Pro 507—509 unum v. exhibet A hunc:* NAMIAMDOMUMIBOATQ·UTMENDICETMEUSPATER 507a. ·/·ibo ·/·domum *D* surrupiam *BCD.* subripiam *FZ* 507b. *Versum qui Hermanno e glossematis consutus videbatur omisit Ritschelius: at non prorsus abhorret a totius loci ratione* ulciscar] le *e corr. B* 508. Adeo illam *Bothius* usque] *cf. Langenus p. 141, qui propter hanc vocem totum v. expellit* pater meus *ante corr. B* meus mendicet pater *Hermannus* 509. SATINE *A.* satin *D³FZ* animi mentem sinceram *Lipsius Ant. lect. II 15* 510. Quiadhuc *ante corr. B:* n *add. eadem man. s. v.* quiahunc *et* d *s.* a *D:* d *paullo distinctius expressit m. 2* hęc *C.* hec *D* quę *C.* que *D* futura] futtilia *Teuffelius Nov. annal. vol. CXIII (a. 1876) p. 539: cf. Brachmannus p. 85 adn.* 511. ercle *D* opino ut pote quod pro *Weisius, Ritschelius in adn.* opinor utpote quod pro certo (procerto *B) libri cum A.* opinor ut quod pro certo *Ritschelius edidit cum Hermanno.* opinor ut pote quod *Bothius cum Camerario* 512. UERUMQUAM *A cum*

Raménta fiat plúmea propénsior,
Mendícum malim méndicando uíncere.
Numquam édepol uiua me ínridebit: nám mihi
Decrétumst renumeráre iam omne aurúm patri.
Igitúr mi inani atque ínopi subblandíbitur
Tum, quóm blandiri níhilo pluris réferet,
Quam si ád sepulcrum mórtuo narrét logos.
[Sed autem quam illa umquam meis opulentiis 519[a]

---

513. *Nonius p. 222:* Ramenta generis neutri ut saepe. feminini Plautus: 'ramenta . . . propensior'

---

reliquis, nisi quod Verum antequam *F.* Set autem quam *Ritschelius cum Hermanno e v. 519[a]* UNQUAM *A ut C* de mea *(*demea *B)* pecunia *(*peccunia *D) BCDFZ.* de meis opulentiis *Ritschelius cum Hermanno e v. 519[a]: cf. Langenus p. 105* 513. FIAT *A cum reliquis.* fiam *Nonius* plumia *Z.* plumbea *Nonius, probantibus Ussingio, P. Weisio, aliis* PROPENSIOR *A* 514. MENDICUM *A* MENDICANDO *A* UINCERE *A.* uiuere *Sambuci codex, Pylades: quod probans Scaliger* Mendicus *proponebat* 515. uiua me *ACDZ.* uina me *F.* uiua *B, ubi* uiua me *man. Camerarii.* uiuom *Ritschelius* inridebit *B cum A.* irridebit *reliqui* 516. decretumst *C.* decretum st *B.* decretum est *DFZ cum A* re numerare *D.* remunerare *CFZ* OMNEM *A* 517. IGITUR *A.* gitur *C* mihi *libri cum A* INANI *A* subblan*(*u *s. v.)*-dibitur *B.* sublandibitur *F* 518. Tum quom blandiri nihilo pluris referet *Brachmannus p. 83.* TUMQUOMNIHILOPLURISMIHIBLANDIRIREFERT *A.* Tum cum mihi nihilo pluris referet *reliqui, nisi quod* quom *F,* eum *Z,* nichilo *D exhibent et ante* nihilo *littera erasa est in B.* Quom mihi blandiri nihilo pluris referet *Niemeyerus de Plauti fab. rec. dupl. p. 37 et ante eum, nisi quod* nihili *scribit, Kochius Ind. phil. vol. V (a. 1873) p. 90.* Tum quom nihilo plus ad suam rem illut referet *Ritschelius.* Tum quom illut nihilo plus ad suam rem referet *Brugmannus p. 35.* Tum cum mea illud nihilo pluris referet *Camerarius.* Tum cum mea mihi nihilo pluris referet *Haasius in Reisigii Schol. gramm. p. 388, Fleckeisenus Exerc. p. 16.* Tum quom sibi ea res nihilo pluris referet *Pylade duce Bothius.* Tum quom nihilo plus ad meam rem refferet *Hermannus. cf. Parerg. p. 421 et Proleg. Trin. p. CCXXI* 519. sepulcrum *B.* sepulchrum *reliqui cum A* NARRETLOGOS *A (idem vel* NARRES *teste Studemundo 'Abh. d. 36. Philol.-Vers.' p. 53).* dicat iocum *reliqui.* dicat logos *Hermannus.* dixit logos *Ritschelius de A errans.* narret iocos *quasi ex A Geppertus* *V. 519[a]—519[c] om. A: eosdem damnat Guyetus adiuncto v. 511, quo versu servato Ritschelius eum sequitur Parerg. p. 422, cum in editione Hermanno assentiatur: cf. v. 512. aliam viam ingressus Osannus Anal. cr. p. 201 v. 512—516 = 519[a]. 519[b]. 519[c]. 520 esse voluerat. de Anspachii sententia vide ad v. 503—519. omnia concoxit formula mira excogitata P. Weise p. 46 sqq. de glossematis a nescio quo in versus redactos cogitavi Actor. Soc. philol. Lips. vol. VI p. 236 ac ne nunc quidem audeo retractatori talia attribuere* 519[a]. *Cf. v. 503—519*

Ramenta fiat grauior aut propensior,
Mori me malim excruciatum inopia.]
Profécto stabilest mé patri aurum réddere.
Eadem éxorabo, Chrýsalo causá mea
Patér ne noceat neú quid ei suscénseat,
Mea caúsa de auro quód eum ludificátus est.
Nam illi aéquomst me consúlere, qui causá mea
Mendácium ei díxit. uos me séquimini.

Sed antequam *FZ* unquam *CD* 519ᶜ. Mori me malim misera excruciatum inopia *ms. Schobingeri, Pylades.* Mori me mauelim e. i. *Camerarius.* Mori mala me malim e. i. *Lambinus.* Moriri malim med e. i. *vel* Moriri malim excruciatum me inopia *Bothius.* Moriri memet malim e. i. *Anspachius l. s. s. cf. Langenus p. 82* 520. STABILEST *A.* stabile est *reliqui* PATRI *A* arum *C* 521. Eodem *F* chrisalo *BCD* mea causa *Z* MEA *A* *V. 522. 523 in unum contrahit Brachmannus hunc:* Pater ne noceat quod eum ludificatus est 522. ei *BCDFZ.* EO *A* SUSCE(*vel* I)NSEAT *A.* succenseat *F.* subcenseat *Z* 523. EST *A* *Versum delet Kiesslingius Anal. Pl. p. 18* 524. illi *BCDFZ.* EI *A* ęquūst *CZ.* equum st *BD.* AEQUOMEST *A.* equum est *F* 525. Mendatium *B* EI *A. om. reliqui.* illud *Hermannus cum Reizio.* nunc *vel* iam *Bothius.* modo *Kampmannus de reb. mil. Pl. p. 17* *Ante* uos *rasura unius litt. in B* ME *A*

ACTVS III

PISTOCLERVS

Rébus aliis ánteuortar, Bácchis, quae mandás mihi:
Mnésilochum ut requíram atque ut eum mécum ad te adducám simul.
Nám illud animus méus miratur si á me tetigit núntius,
Quíd remoretur. íbo ut uisam huc ád eum, si fortést domi.

MNESILOCHVS. PISTOCLERVS

MNESILOCHVS

Réddidei patrí meo omne aurum. núnc ego illam mé uelim
Cónuenire, póstquam inanis súm, contemptricém meam.

Act. III scaena 5 PISTOCLERVS ADOLESCENS *BF.* Pistoclerus *Z. om. CD. unius versus spatium A. scaenas 5 et 6 coniunxit Ritschelius cum A: at cf. A. Spengelius* '*Sitzungsberichte der bayr. Acad.*' *1883 p. 283* 526. PISTOCLER' *praem. CD* ebus *C* anteuortar *CF.* ante uortar *D.* anteuortat *Z.* ante uertar *praecedente trium litt. lacuna B.* ANTEUERTAR *A.* anteuortam *Scutarius.* anteuortas *codd. Pii* quę *C* 527. UṬ *A* ADQ· *A* aducam *(altera* d *addita s. v.) B* SỊMUL *A* 528. Nam *BCDFZ.* NUNC *A, Ussingius* ILLUD*(vel* T*) A* ANỊMUS *A* MIRAṬUR *A* si a me *(*si ame *B.* siame *D) BCDFZ: atque* SIAṂE *in A legit Loewius, ubi* SIIAM *exstare testatur Studemundus* '*Verhandlungen der 36. Philologenversamml.*' *p. 65* TEṬIGIṬ *A.* te tegit B^1*: corr.* i *supra scripta* B^2 nuntius *F cum A.* nuncius *reliqui* 529. REMORETUR *A, Bentleius in Eun. III 4, 7 et Heaut. I 1, 18.* remoratur *BCDFZ* IBOUT *A.* ibo et *BCDFZ* forte est *libri cum A*

Act. III scaena 6 MNESILOCVS PISTOCLERVS ADOLESCENTES *B.* MNESILOCHVS PISTOCLERVS ADOLESCENTES DVO *F.* Mnesilochus. Pistoclerus *Z. om. CD. eandem scaenam continuat cum A Ritschelius: cf. ad III 5* 530. MNESILOCH' *praem. CD* REDDIDEỊ*(vel* IE*) A.* Reddidi *BDFZ.* eddidi *C* meo omne *Ritschelius cum Pareo.* oīe *B.* omnem D^1. omne D^3 *cum reliquis.* iam omne *Reizius, Muellerus Nachtr. p. 122.* omne id *Fritzschius Anal. Pl. (a. 1846) p. 6* ego *om. A* 531. POSṬQUAM *A* ỊNANISSUM *A.* inanissum *B*

Séd ueniam mihi quám grauate páter dedit de Chrýsalo:
Vérum postremo ínpetraui, ut né quid ei suscénseat.

PISTOCLERVS

Éstne hic meus sodális?

MNESILOCHVS

Estne hic hóstis quem aspició meus?

PISTOCLERVS

Cérte is est.

MNESILOCHVS

Is ést.

PISTOCLERVS

Adibo cóntra et contollám gradum.
Sáluos sis, Mnesíloche.

MNESILOCHVS

Salue.

PISTOCLERVS

Sáluos quom peregre áduenis,
Céna detur.

MNESILOCHVS

Nón placet mihi céna quae bilém mouet.

PISTOCLERVS

Númquae aduenienti aégritudo obiéctast?

MNESILOCHVS

Atque acérruma.

CONTEMPTRICEM *A* 532. UENIAM *A* grauate *ex* grauote *B* *Ante* pater *rasura 7 litt. B* PATERDEDIT *A.* dedit pater *Fleckeisenus* Set ille ueniam quam grauate mihi dedit *cum Hermanno Ritschelius: cf. Proleg. Trin. p. CLVIII* chrisalo *BD.* crysalo *C.* CRI*(vel* Y*)*SALO *A* 533. impetraui *libri cum A* nequid *BCD* SUSCENSEAT *A.* subcenseat *FZ* 534. Est ne *BD* meus hostis quem aspitio *C* MEUS *A* 535. *Ita A, nisi quod ab initio* CERTEISEST ⌗ ISESTADIBO *A, sed litteris* RTEIS *et* SEST *incertissimis* MN. Is est PI. Adibo contra et contollam gr. *Hermannus* contollam *(quod confirmat A) sumens a Camerario.* MN. is est. adibo contra et tollam gradum *BCDFZ.* MN. Is est. PI. adibo contra. MN. contollam gradum *Acidalius, Goellerus in Truc. p. 68* 536. Pistocleri *notam praem. BCD* SALUUS *A, item reliqui* mnesilochę *D.* mnesilo che *C* Saluus *libri praeter A, ubi teste Loewio* SALUOS *exstare videtur* quom peregre *BF.* cum peregre *CDZ cum A.* peregre quom *cum Hermanno Ritschelius* 537. cęna *C.* coena *Z: item paullo post* *Post* Cena *lacuna duarum litt. e ras. in B* DETUR *A, sed* TUR *litteris admodum incertis.* detur *e* ditur *B* mi *Fleckeisenus: cf. Bergkii Opusc. vol. I p. 84* cęna *C* quę *C.* que *D* 538. Num quę *C.* Numque *D. in A litt.* QUAE *apparere visae sunt: quid ante has litteras fuerit dici nequit* aduenienti aegritudo *(ęgritudo C.* egritudo *BDF) BCDFZ.* AEGRITUDOADUENIENTI *A*

PISTOCLERVS

Vnde?

MNESILOCHVS

Ab homine quém mi amicum esse árbitratus sum ántidhac.

PISTOCLERVS

Múlti more isto átque exemplo uíuont, quos quom cénseas
Ésse amicos, réperiuntur fálsi falsimóniis,
Língua factiósi, inertes ópera, sublestá fide.
Núllus est quoi nón inuideant rém secundam optíngere.
[Sibi ne inuideatur ipsi ignaui recte cauent.]

MNESILOCHVS

Édepol ne tu illórum mores pérquam meditaté tenes.

---

545. *Charis. p. 205, 5:* Meditate Plautus in Bacchidibus: 'edepol . . . tenes.' in quibusdam non ferunt: *ubi* in quibusdam non feruntur *Ritschelius Parerg. p. 418, cui adsensus est Studemundus 'Festgruss' p. 40 ad v. 545—551 referens. (ad v. 545—547 rettulerat Fritzschius Anal. Pl. (a. 1846) p. 6): at rectissime Keilius de lacuna cogitavit*

---

obiectast *C.* obiecta est *reliqui cum A* ACERRUMA *A, Pius.* acerrume *BCDF.* acerrime *Z* 539. mihi *libri cum A* AMICUMESSE *A, sed litteris praeter* AM *admodum incertis.* antiacum esse *D.* antucũ *(ex* antiũcũ *rasura factum)* esse *C* antid hac *C.* antidhac *D*[1]. andedhac *cum nescio quo signo (*t ?*) sup.* n *B.* anteac *(et* h *s.* e*) sup. scr. D*[3]. antehac *FZ. in A proprium occupabat hoc voc. versum: sed legi nil potuit* *V. 540—551 iam Studemundus 'Festgruss an die Wuerzburger Philologenvers. (a. 1868) p. 42' abesse ab Ambrosiano et retractatori tribuendos dixit: cui obsecutus est Brachmannus p. 90, nisi quod v. 544 et 548 prorsus tollit. Anspachio p. 32 Ambrosiani recensio posterior visa est: Plautinam esse hanc: 539. 540—542. 545. 549. 550. 551. 553. omnia retinet ut solet P. Weise p. 13. mihi de duplici recensione constare videtur: utram priorem dicam anceps haereo: sed inclinat animus in Studemundi vel potius Brachmanni sententiam* 540. uiunt *(*u *s.* i *add. m. 2) B: quod tutatur Kochius Nov. annal. vol. CI (a. 1870) p. 284.* uiuunt *CDFZ* quom *F.* cum *BCDZ* 541. esse *BCD.* tibi *FZ* repperiuntur *B* falsi *Pius.* falsis *libri* falsimoniis *CDF.* falsi moniis *(erasa* s*) B.* testimoniis *Z* 542. sublesta *Z.* subuesta *(et* rs *sup.* st*) B.* subuesta *DF.* subuecta *C.* subficta *cod. Sambuci, cod. Pauli Stephani ap. Pareum.* sublesti *Acidalius* 543. quoi non inuideant *Dousa, Scaliger.* qui non inuideat *libri* secdm̄ *D ante corr.* optingere *B.* obtingere *reliqui* 544. *Dedi ex librorum scriptura et uncis circumscripsi cum Lachmanno et Brachmanno l. s. s.* Sibimet ne *cum Bothio Ritschelius.* Sibi nec *Kochius Mus. Rhen. vol. XXV (a. 1870) p. 622.* Ne sibi *et mox* ipsis *Acidalius.* Sibi illi ne *Hermannus* ignauia *Hermannus, Ritschelius* 545. MN. *om. D*[1]*: add. D*[2] ne tu] tu ne *F.* ne tu *et s. v.* certe *CD* perquam *et s. v.* ualde *CD* meditate *et s. v.* sapienter *CD*

Séd etiam unum hoc: éx ingenio málo malum inueniúnt suo:
Núlli amici súnt, inimicos ípsi in sese omnís habent.
Átque i se quom frústrant, frustrari álios stolidi exístumant.
Sícut est hic, quém esse amicum rátus sum atque ipsus
súm mihi:
Ílle, quod in se fúit, accuratum hábuit, quod possét mali
Fáceret in me, incónciliaret cópias omnís meas.

PISTOCLERVS

Ínprobum istunc ésse oportet hóminem.

MNESILOCHVS

Et ego ita esse árbitror.

PISTOCLERVS

Ópsecro hercle, lóquere quis is est?

MNESILOCHVS

Béneuolens uiuít tibi:

---

546. *Post* hoc *interpunxit primus Vahlenus ind. lect. Berol. a. 1880 p. 8* malum malo *post Bothium Hermannus* 547. *Post* sunt *lac. 5 litt. e ras. B* insese *B.* in se *Z* 548. *Hunc v. damnavit Brachmannus p. 91 probante Langeno 'Philol. Rundschau' vol. I (a. 1881) p. 433* i *Ritschelius, ut Trin. v. 17.* ii *B.* hi *DF et C ex rasura, ubi* c *fuerat: om. Z* quom *F.* qum *B.* cum *CDZ* frustrant *Acidalius.* frustrantur *libri, nisi quod* frustantur *B* frustrare *Acidalius* existimant *FZ* 549. sum atque ipsus sum *BCDF.* ipsus sum *Z.* sum aeque ipse ut sum *Brachmannus suasore Ribbeckio p. 92.* aeque ut ipsus sum *Fuhrmannus Nov. annal. vol. XCVII (a. 1868) p. 847* quem aeque esse *(vel* quem esse aeque*)* amicum ratus sum atque ipsus sum *Muellerus Pros. p. 305.* quem aeque amicum ratus sum atque ipsus sum *Teuffelius Nov. annal. vol. CXIII (a. 1876) p. 537 sq.* 550. Ille *B.* ipse *reliqui* inse *B* posset ut mali *ante rasuram D* 551. facere in me *Z.* Facere et in me *Camerarius.* Facere in me et mi *Acidalius* inconciliaret *Ritschelius.* inconciliare *(ex* incon-cillare *ras. B et* ł incčiliare B^2 *in marg.) BCDZ.* conciliare *F* 552. IM*(vel* N*)*PR *et paullo post* N, *dein in exitu* BITRO *ita ut vix videatur* R *secuta esse A* Inprobum *B.* Improbum *CDFZ* istuc *Z* MN. *om.* D^1*: add.* D^2 Et ego ita esse *Seyffertus Stud. Pl. p. 12 simul de* item *cogitans.* Ego ita esse *libri defensum ab Olseno thes. IV.* Ita ego esse *Ritschelius.* Ita esse ego *Bothius.* Ego ita eum esse *Muellerus Pros. p. 645.* Ego esse ita *post Guyetum Hermannus* 553. O *ab initio, dein post* BSECROHERCLE *litterarum incertissima vestigia* LOQUERE *et in fine* BENEUOLENSUIUITTIBI *A* Obsecro *Camerarius et ut vid. A.* obsequere *BCDFZ* hercle *ex* heccle *B* loquere *libri cum A ut videtur, Ritschelius: cf. Langenus p. 183 sqq.* eloquere *Fleckeisenus, Muellerus Nachtr. p. 3* is *om. Z* MN *om.* D^1*: add.* D^2 bene uolens *B.* beneualens D^1 *(littera* l *incerta) FZ.* boneuolens D^2

Nám ni ita esset, técum orarem ut éi quod possés mali
Fácere faceres.

PISTOCLERVS

Díc modo hominem quí sit: si non fécero
Eí male aliquo pácto, me esse dícito ignauíssumum.

MNESILOCHVS

Néquam homost, uerum hércle amicus ést tibi.

PISTOCLERVS

Tantó magis
Díc quis est: nequam hóminis ergo párui pendo grátiam.

MNESILOCHVS

Vídeo non potésse quin tibi éius nomen éloquar.
Pístoclere, pérdidisti mé sodalem fúnditus.

PISTOCLERVS

Quíd istuc est?

MNESILOCHVS

Quid ést? misine ego ád te ex Epheso epístulam
Súper amica, ut mi ínuenires?

PISTOCLERVS

Fáteor factum, et répperi.

MNESILOCHVS

Quíd? tibi non erát meretricum aliárum Athenis cópia,

---

554. TQUODPOSSESMALI *A in fine, reliquis incertissimis* ne *Z* ut *om. F* ut eii quod posses *Bothius.* ego ut ei quod posses *Guyetus.* ut ei quod potis esses *Hermannus.* ut quod potesses ei *Fleckeisenus praef. Bacch. ed. R. p. XIII* male *Z* 555. QUISITSINONFECERO *apparuerunt in A* siñ *C* faecero *C* 556. IGNAUISSIMUM *apparuerunt in A* esse] etiam *Z* ignauismum *(et si s. v.) C.* ignauissimum *BDFZ* 557. *Incertissimas reliquias litterarum* OST *et* TIBI ⌗ TANTOMAGIS *in A indagasse sibi visus est Loewius* homo st *B.* homo est *reliqui* Hem tanto *Hermannus* 558. DICQUIS *et in fine* PARUIPENDOGRATIAM *A* nequam h. ergo parui *Brixius progr. Brig. (a. 1847) p. 12.* nequam hominis ego parui *libri, ubi* pol ego *Ritschelius.* nam nequam ego h. parui *Hermannus.* homonis nequam ego parui *Teuffelius Nov. annal. vol. CXIII (a. 1876) p. 539 sq.* nequam h. ego perparui *Spengelius T. Macc. Pl. p. 230* 559. UIDEO(DEO *dubiae)*NONPOTESSEQUINTIBIEIUS(TIBIEIU *incertissimae)*NOMENE(ENE *incertissimae)*LOQUAR *A* potesse *BC cum A.* posse *DFZ* eloquar *om. Z* 560. *Ita A: versus qui sequuntur 561—662 interciderunt in palimpsesto* 561. Quid sit *Beckerus in Studemundi Stud. vol. I p. 200 fortasse vere* misi ne *B.* me sine *C* ephoeso *D* eplam *B.* epistolam *reliqui* 562. mihi *libri* 563. Quid? *Angelius, Seyffertus Philol. vol. XXIX (a. 1870) p. 392* Qui *cum libris Ritschelius* mere-

Quíbuscum haberes rém, nisi cum illa, quám ego mandassém tibi,
Éam ut occiperes tute amáre et mi íres consultúm male?

PISTOCLERVS

Sánun es?

MNESILOCHVS

Rem répperi omnem ex tuó magistro: né nega.
Pérdidisti me.

PISTOCLERVS

Étiamne ultro tuís me prolectás probris?

MNESILOCHVS

Quíd amas Bacchidém?

PISTOCLERVS

Duas ergo hic íntus eccas Bácchides.

MNESILOCHVS

Quíd, duas?

PISTOCLERVS

Atque ambás sorores.

MNESILOCHVS

Lóqueris nunc nugás sciens.

PISTOCLERVS

Póstremo, si pérgis paruam míhi fidem arbitrárier,

---

tricum aliárum érat *Ritschelius: cf. Proleg. Trin. p. CCLXXIII* meritricum *corr.* e *supr. scripta C et* abarum *idem exhibet* athaenis (ae *in ras.) C* 564. Quibus cum *BD* quam *ex* qum *supr. scripta* a *B* 565. Eam ut occiperes tute *Ussingius.* Occiperes tute (Occiperestute *D.* Occiperes tu te *B) libri.* Occiperes tute ipse *Ritschelius.* Ipse occiperes tute *Hermannus.* Tute amare occiperes *et mox* med *Bothius.* Quin occiperes tute *Muellerus Nachtr. p. 123* mi *Ritschelius.* me *libri ut v. 684* 566. sanun es BD^3. sanun es *ex* sanũn es *C.* sanum es D^1FZ MN. *om.* D^1*: add.* D^2 reperi *B* nega] n *e corr. D* 567. Etiam neultro *BD* ꝑlectas *B ut cod. Scaligeri. idem ex* ꝑiectas *D.* proiectas *CFZ* 568. Quid amas Bacchidem? PI. Duas *Camerarius.* Quid amas (*pro* amas *D* duę *et s. v.* amas) PI. (PI. *om.* D^1*: add.* D^2) bachidem duas *BCD.* quid clamas? MN. bachidem. PI. Duas *FZ, et nisi quod* amas, *cod. Sambuei, Pylades.* Quid? amas Bacchidem. PI. Duas *cum Scaligero et Hermanno Ritschelius.* Quid, amas Bacchidem? PI. Duas *vulgo.* Quin' amas Bacchidem? PI. Duas *Seyffertus Philol. vol. XXIX (a. 1870) p. 392.* Quia amas Bacchidem. PI. Duas *Ussingius* 569. MN. *om.* D^1*: add.* D^2 Quid duas *Pylades, Muellerus Pros. p. 176, Seyffertus l. s. s.* Quid duae (Quiddue *D) libri, Ritschelius.* Qui duae *Hermannus* sorores *om. FZ* MN. *om.* D^1*: add.* D^2 570. Postremo *libri, nisi quod* Posteemo *B ante corr.* Postremo ego *cum Bothio Hermannus* si spergis *Z* paruam *Scaliger, Bentleius in Eun. I 2, 117.* parum *libri*

Tóllam ego ted in cóllum atque intro hinc aúferam.

MNESILOCHVS

Immo ibó: mane.

PISTOCLERVS

Nón maneo neque tú me habebis fálso suspectúm.

MNESILOCHVS

Sequor.

PARASITVS. PVER. PISTOCLERVS

PARASITVS

Ego súm parasitus hóminis nequam atque ínprobi,
Milítis qui amicam sécum auexit éx Samo.
Nunc me íre iussit ád eam et percontárier,
Vtrum aúrum reddat ánne eat secúm semul.
Tu dúdum, puere, cúm illac usque istí semul:
Quae harúnc sunt aedes, púlta: adi actutum ád fores.
Recédin hinc dierécte? ut pulsat própudium.
Comésse panem trís pedes latúm potes,
Forés pultare néscis. ecquis in aédibust?

---

571. Sustollam *Muellerus Pros. p. 30* ego ted *BC.* ego tet *DF.* ego te *Z.* iam te *Hermannus.* ego te hoc *Umpfenbachius Mel. Pl. p. 30* MN. immo ibi *F.* imo. MN. ibi *Z* 572. PI. *om. D*[1]*: add. D*[2] manebo neque me *Hermannus*

Act. IV scaena 1 PARASITVS · PVER · ADOLESCENS *BD*[2]. *om. CD*[1]. Parasitus. Puer *Z.* Parasitus *F* 573. PARASIT' *praem. D* Ego sum parasitus hominis *Muellerus Pros. p. 761.* Parasitus (arasitus *C.* Paratus *eorr. in* Parasitus *sup. scriptis* si *D)* ego sum hominis *libri.* Parasitus hominis ego sum *cum Guycto Ritschelius.* Parasitus ego sum homonis *Usenerus de Pseud. p. 9. hiatum tutantur Fleckeisenus, Spengelius T. Macc. Pl. p. 198, alii* inprobi *CD.* improbi *BFZ* 574. amicam qui *deleto* ex *Guyetus* 575. meire|||| *D.* mei re *C* adeam *BD* percontarier *FZ.* percunctarier *BCD* Nunc me ad eam ille ire iussit perc. *Hermannus* 576. Vtrumne *Z* reddit *D*[1]*: corr. D*[2] semul *BCF.* simul *DZ: cf. Prol. Trin. p. XCVII* 577. puere cum illac *Bothius.* puer cum illa *libri.* puere, qui cum illa *Pyladc duce Hermannus. de* iuisti *cogitat Belowius de hiat. Pl. p. 54* semul *BCDF.* simul *Z* 578. quę *D*[2]. que *CD*[1]*F* harunc *Studemundus Nov. annal. vol. CXIII (a. 1876) p. 60.* harum *libri, Ritschelius* edes *CDF* actutum *D*[2]*:* actitcū *ut vid. D*[1] foris *Pareus, Ritschelius* 579. PA. *praem. Z.* PV. *autem post* dierecte Recedin *Bothius.* Recede *libri.* Recede tu *Hermannus* 580. Commesse *B.* cōmesse *C* 581. foris *Ritschelius* pultares *C*[1] *Post* nescis *personae notam* PVER *habent BC,* puer *D*[1]*,* Puer *D*[2]*,* PA. *Z: nullam F* ecquis in aedibust *Ritschelius duce Scaligero (*aedibus est*) post Linde-*

Heus, écquis hic est? écquis hoc aperit óstium?
Ecquis éxit?

PISTOCLERVS

Quid istuc? quae ístaec est pulsátio?
Quid est? quaé te mala crux ágitat, qui ad istúnc modum
Aliéno uiris tuás extentes óstio?
Forés paene exfregísti. quid nunc uís tibi?

PARASITVS

Aduléscens, salue.

PISTOCLERVS

Sálue. sed quem quaéritas?

PARASITVS

Bacchídem.

PISTOCLERVS

Vtram ergo?

PARASITVS

Níl scio nisi Bácchidem.
Paucís me misit míles ad eam Cléomachus,
Vel út ducentos Phílippos reddat aúreos
Vel ut hínc in Elatiam hódie eat secúm semul.

---

mannum Nov. annal. vol. XIX (a. 1837) p. 147. ecquis his in aedibus est *BCZ, nisi quod* edibus *B.* hecquis is inaedibus est *D.* ecquis is in edibus est *F* his *defendit* hauscis *reposito pro* nescis *Muellerus Pros. p. 186: quod* hisce *esse debuit: cf. F. Schmidtius de dem. pron. form. p. 18* 582. est hic *F* hecquis *D:* ecqui *Fleckeisenus ep. crit. p. 20* hocaperit *D.* aperit *Guyetus* hostium *DFZ* 583. Ecquis (ec quis *C:* hecquis *D) libri.* Ecqui *Ritschelius*
Act. IV scaena 2 *Post* exit *novam scaenam ordiuntur libri, eandem recte continuavit Bothius.* PISTOCLERVS ADOLESCENS *inscripsit* B^1, PARASITVS *addidit* B^2*: om.* CD^1. PIST M̃ PA D^2. Pistoclerus adolescens. Parasitus *F.* Pistoclerus. Parasitus *Z* que *CDF* istec *libri* pultatio *F* 584. Quid est? quae te *Seyffertus.* Qui te (Quite *D) BCD.* Quid? quae te *Ritschelius.* quae te *Z.* que te *F.* Pol qui te *Ussingius simul de* Quaenam te *cogitans: cf. Seyffertus Diurn. gymn. vol. XXXIII (a. 1879) p. 470* exagitat *Fritzschius Anal. Pl. (a. 1846) p. 6* quia distunc *C.* ad istunc qui *Acidalius* 585. uiris tuas *BCD.* iuris tui *FZ* hostio *DFZ* 586. Foris *Ritschelius* pene *BCZ.* pone *F* exfregisti *B.* effregisti *reliqui.* ecfregisti *Bothius* 587. adolescens *F* Pl. D^2 *in ras. ubi* MNESIL̃ *fuerat: idem tota hac scaena factum. pro* Pl. *habet* MN. *C tota scaena* queritas *omnes* 588. Vtran *F.* Vtramne *cum Bothio Ritschelius* *Suspicor aliquid intercidisse* nihil *libri* bachidem *BCD* 589. *Post* Paucis *colon ponit Ussingius* adeam *D* cleomatus *F* 590. philippos *ex* philippios *rasura B* 591. Velut *D* inelatiam *D* '*Pro* elatia *scriptum est* ilecia'*: Pius* semul CD^1F. semel *(et* u *s.* e *post.) B.* simul D^3Z

PISTOCLERVS

Non ít: negat se itúram. abi et renúntia
Alium ílla amat, non íllum. duc te ab aédibus.

PARASITVS

Nimis íracunde.

PISTOCLERVS

At scín quam iracundús siem?
Ne tíbi hercle haud longest ós ab infortúnio:
Ita déntifrangibula haéc meis manibus géstiunt.

PARASITVS

Quom ego húius uerba intérpretor, mihi caútiost,
Ne núcifrangibula excússit ex malís meis.
Tuo ego ístaec igitur dícam illi perículo.

PISTOCLERVS

Quid aís tu?

PARASITVS

Ego istuc ílli dicam.

PISTOCLERVS

Díc mihi,
Quis tú's?

PARASITVS

Illius sum íntegumentum córporis.

---

592. *Parasito continuat C.* PA *praem.* D^1 id *Z* negat se *Ritschelius.* negato esse *libri.* negat esse *Acidalius.* negato *Hermannus, Muellerus Pros. p. 645.* negat eo se *Britzlmayrius progr. Landishut. a. 1867/8 p. 6.* negito esse *Bergkius Opusc. vol. I p. 130* abiet *D.* abei *Kiesslingius Nov. ann. vol. XCVII (a. 1868) p. 629* 593. edibus *BCDF* 594. iracundus sum *Beckerus in Studemundi Stud. vol. I p. 281* 595. Ne tibi hercle *def. post Bentleium in Heaut. IV 2, 1 et Hermannum Op. VIII p. 441 Seyffertus Stud. Pl. p. 5.* Ne tibi pol *Ritschelius cum Fleckeiseno Philol. vol. II (a. 1847) p. 85 collatis Mil. gl. v. 1270 et Proleg. Trin. p. CXXVII.* Tibi hercle *Hermannus in editione* longe est os (estos D^1. es tu D^3) *libri* infortuno D^1*: corr.* D^2 os ab infortuniost *cum Fleckeiseno Ritschelius* 596. denti frangibula *BCD.* dentifragibula *Bergkius Opusc. vol. I p. 124, fortasse vere* hec *D* 597. Quom *F.* Cum *reliqui* interpretor] *mediam* r *litt. ex* i *corr. BD* cautiost *C.* cautio st *B.* cautio est *reliqui.* cauitiost *Fleckeisenus* 598. Ne nuci frangibula *B.* Nenuci frangibula *D.* Ne nŭcifrangibula *Z.* Ne nucifragibula *Bergkius Opusc. vol. I p. 124* excusserit *F* ex *add.* D^2*: om.* D^1FZ 599. ergo D^1*: corr.* D^3 istęc *C.* istic D^1*:* istec D^2 600. PI. Dic] $\widetilde{M}$ dic D^1*: corr.* D^2. *pers. om. C* 601. tu es (tues *D*) *libri* integimentum *BC et, nisi*

PISTOCLERVS

Nequam ésse oportet quoí tam integumentum ínprobumst.

PARASITVS

Sufflátus ille huc uéniet.

PISTOCLERVS

Disrumptúm uelim.

PARASITVS

Numquíd uis?

PISTOCLERVS

Abeas: céleriter factóst opus.

PARASITVS

Vale, déntifrangibule.

PISTOCLERVS

Ét tu, integumentúm, uale.

In eum haéc reuenit rés locum, ut quid cónsili
Dem meó sodali súper amica nésciam:
Qui irátus reuumeráuit omne aurúm patri,
Neque númmus ullust quí reddatur míliti.
Sed húc concedam: nám concrepuerúnt fores.
Mnesílochus eccum maéstus progreditúr foras.

---

quod e *post. ex* o *inter scrib. corr., D* 602. cui *libri* tam integumentum improbum est *Bothius.* tu integumentum inprobus *(*impr. *FZ)* es *libri.* tu integimentum improbum es *Lambinus, ubi* probum *Fritzschius Anal. Pl. (a. 1846) p. 6.* tu integumentum sies *Hermannus.* tu integumentum, improbe, es *Gertzius teste Ussingio* Nequam esse oportet scutum: integumentum improbum est *Turnebus Advers. XXIV 11: atque* scutum: integumentum improbust *Scaliger quoque in suo cod. esse testatur* 603. PA. *om. C: item v. 604. 605 personarum notas omnes* PI. *om.* CD^1*: add.* D^3 dirrumptum *B.* dirrumptum *CD.* diruptum *FZ: cf. Proleg. Trin. p. CII et Neumannus de compos. a dis (di) incip. p. 13* 604. Numquid *Z.* Nunc quid *BCDF, nisi quod* nc *ex corr. C* abeas celeriter *iungebatur ante Hermannum* factost *D.* facto st *BCF.* facto est *Z* 605. Vale denti frangibule *BC.* Valenti *(et* de s. en*)* frangibule *D.* Vale dentifragibule *Berghius Opusc. vol. I p. 124* intugumentum *ex* integumentum *C* 606. eum haec reuenit *Bothius.* eum nunc haec reuenit *libri, nisi quod* secum *super* eum *et* hec D^2. eum reuenit *Guyetus.* eum haec nunc reuĕnit *Muellerus Nachtr. p. 82.* eum haec deuenit *Gertzius* qui D^1F*: corr.* D^3 consilii *libri* *V. 607—610 in margine habet C* 607. dem meo] deo *Z* 608. ratus *F* remunerauit *Z* 609. ullu st *B.* ullust *CD.* ullus *FZ* 610. crepuerunt *Z* 611. mestus *BCDF.* molestus *Z* pergreditur *Z*

MNESILOCHVS. PISTOCLERVS

MNESILOCHVS

Pétulans, propteruo, íracundo ánimo, indomito, incógitato,
Síne modo et modéstia sum, síne bono iure átque honóre,
Íncredibilis ínposque animi, ínamabilis, inlépidus uiuo,
Máleuolente ingénio natus: póstremo id mist quód uolo
aliis. 615
Credíbile hoc est? nequiór nemost

Act. IV scaena 3 MNESILOCVS PISTOCLERVS ADOLESCENTES *B. om. CD*[1]. MNESILOCHVS *D*[2]. Mnesilochus. Pistoclerus *FZ (nisi quod* c *pro* ch *Z)* *'Miris modis depravatam scaenam cum secundum vulgatam versuum distributionem, quae Camerarium auctorem habet, inde a v. 626 nos olim trochaicis numeris descripsissemus, contra iambicis septenariis Hermannus nuper: ut in tanta opinionum fluctuatione certiore fundamento niteremur, nunc ab ea versuum descriptione profecti sumus quam B servavit. Quam dum tenemus quantum fieri potuit, trochaici prodierunt post tres octonarios continui septenarii undecim' Ritschelius: eandem viam secutus paullo propius ad libros accedere studui. tractaverunt autem numeros post Ritschelium Spengelius de vers. cret. p. 31 (v. 620—625), T. Macc. Pl. p. 158 sq. (v. 620—639), 'Reformvorschläge' p. 343 (v. 612—639): Crainius 'über die Compos. der Pl. Cant.' p. 18 sqq. (v. 612—624): Seyffertus de bacch. vers. p. 10 (v. 615—617), p. 28 (v. 625—627): Studemundus de cant. p. 85 totam scaenam paucis stringens: Muellerus Pros. p. 352 (v. 612—617). a quibus quid sumpserim accurate adnotabitur: quid improbem rarius disertis verbis dicam: nisi quod consentaneum est, quotiens ab Ritschelio recesserim diligenter commemorari* *De v. 612—614 vide Hermannum Elem. d. metr. p. 92* 612. MNẼS. etulans *C.* Pecculans *D*[1]. Pectulans *D*[2]. *de* Petulanti *cogitat dubitanter Spengelius 'Reformvorschl.' p. 138* propteruo *BCD: quod obscurare nolui: cf. Bergkius Opusc. vol. I p. 380 et Loewius Gloss. Nom. p. 184: quamvis non nesciam quid contra monitum sit a Kellero 'Wochenschrift für klass. Philol.' a. 1885 p. 433 sq.* proteruo *FZ* iracundod *Ritschelius Nov. exc. p. 75 cum Bothio* 613. Sinemodo *D* honore] ịuṛẹ honore *D.* more *Acidalius* 614. Incredibilẹs *(et* i *s.* ẹ*) B* imposque *ex* sim postque *B.* impos quẹ *C.* impos quem *D*[1]*: corr. D*[3] illepidus *FZ* 615. Male uolente *B* genio *Pius, Meursius, Gronovius Lect. Pl. p. 177*

Post natus *rasura 5 litterarum (*natus*?) B* id mihi *(*idm̃ *with* i *above D) est libri* uolo *CDFZ: idem ex* nolo *corr. B.* nolo *'vetus lectio' Pii: cf. Wolffius de cant. p. 38, Muellerus Pros. p. 352* aliis *Hermannus.* ego esse *(*esse *om. Z)* aliis *BDFZ, ita ut ab* ego *novus versus incipiat in B: item C, ubi verba* ego — nemost *in margine tantum sunt.* ego aliis *Spengelius 'Reformvorschl.' p. 138* *V. 616 sq. sic discripsit Ritschelius:* Néquior némo quisquámst, neque indígnior ‖ Quoi dí bene faciánt nec quem homo aút amet aut ádeat *simul verba* credibile hoc est *in v. 623 collocans 'sententia exigente': at cf. Seyffertus de bacch.*

Neque indígnior, quoi di béne faciant neque quém quisquam homo aut amet aút adeat.
Inimícos quam amícos aequómst med habére,
Malós quam bonós par magís me iuuáre.
Ómnibus probris, quae ínprobis uiris
Dígna sunt, dígnior núllus est homo,
Quí patri réddidi omne aúrum amens modo,
Quód fuit praé manu? Súmne ego homo miser?
Pérdidi me ác simitu óperam Chrysali.

---

vers. p. 9 et Spengelius 'Reformvorschl.' p. 37. eosdem octonario et dimetro anapaesticis discripsit Spengelius loco modo commemorato de homo quisquam *vel delenda* aut *voce cogitans. sic olim Hermannus Elem. p. 220 disponebat:* Incrédibilior, nequiór nemo núnc est ‖ Neque índignus, quoí di ‖ Benefáciant, neque quém quisquam *e. q. s.: ad hoc autem exemplum idem in edit.:* Incrédibile hoc ést: nequiór nemo est quoí di ‖ Benefáciant *e. q. s.* 616. hoc est *(*est *om.* D^1*FZ: add.* D^2*) libri* nemo st *B.* nemo est *FZ* 617. quoi dii *Z.* cui dii *F.* quo di *C.* quidi *(et* o *sup.* i *priore) D, ubi* i *priorem expunxit* D^2 quispiam *F.* quisque *Z De exitu versus molliendo cf. v. 616 sq.* 618. aequomst med habere *Hermannus olim (idem postea* aequom mest habere*): cf. Ritschelius Nov. exc. p. 75.* equust *(*equiũst *D.* equiust *C.* equum est *F.* aequum est *Z)* me habere *libri.* aequomst me habere *def. Seyffertus de bacch. vers. p. 46, Studemundus de cant. p. 44, Bergkius Beitr. p. 51.* habere aequiust me *Fleckeisenus* 619. par magis *(*permagis D^1*FZ: corr.* D^2*) libri, Olsenus p. 88.* par magist *Ritschelius* 620. probis *Z* quę *B.* que *CD.* quam *FZ* improbris *B.* improbris *CD.* improbis *FZ* 621. digna est *Z.* dignust *'antiqua exemplaria' Pii* est] aeque est *Hermannus V. 622—624 sic discripsit Ritschelius:* Quí patri réddidi quód fuit praé manu. ‖ Crédibile hoc quoípiamst? súmne ego améns homo? ‖ Quí misere pérdidi me átque operam Chrýsali*: sic autem Hermannus:* Quí patri réddidi quód fuit praé manu. ‖ Súmne ego améns homo? ‖ Heí miser, pérdidi me átque operam Chrýsali *(cf. idem Elem. p. 220): quas discriptiones impugnavit Spengelius de vers. cret. p. 32, T. Macc. Pl. p. 159, 'Reformvorschl.' p. 22* 622. reddidi *(sed* di *post. s. v. m. 2) B Post* aurum *rasura 3 litterarum B* amens *Saracenus.* amans *libri* modo *addidi: om. libri* 623. pręmanu *B.* prae manis D^1. prae manus D^3. prae manibus *FZ Post* ego *rasura 5 litterarum, in qua* miser *fuerat, B* 624. me ac simitu *scripsi.* me atque *libri* chrisali *libri Ceterum iambicum dimetrum esse vult Spengelius 'Reformvorschl.' p. 307 V. 625—627 discripsi cum Spengelio 'Reformvorschl.' p. 344 (ex parte cum Muellero Nachtr. p. 27: cf. Seyffertus p. 28, Studemundus Diurn. gymn. vol. XVIII (a. 1864) p. 548): eosdem sic ordinavit Ritschelius:* Consólandus híc nunc mihíst: ad eum adíbo. ‖ Heús, Mnesiloche, quíd fit? MN. Perii. PI. Dí meliora fáxint. MN. Perii. ‖ PI. Nón taces, insípiens? MN. Taceam? PI. Sánus satis nunc nón. es. MN. Perii

PISTOCLERVS

Consólandus hic mist: íbo ad eum. 625

Mnesíloche, quid fit?

MNESILOCHVS

Périi. 626a

PISTOCLERVS

Di mélius faciant.

MNESILOCHVS

Périi. 626b

PISTOCLERVS

Non táces, insipiens?

MNESILOCHVS

Táceam? 627a

PISTOCLERVS

Sanús satis non es.

MNESILOCHVS

Périi. 627b

Múlta mala mi in péctore nunc ácria atque acérba eueniunt.

Críminin fidém me habuisse? inmérito iratus tíbi fui.

PISTOCLERVS

Éia, habe bonum ánimum.

MNESILOCHVS

Vnde habeam? mórtuos plurís pretist quam ego sum. 630

PISTOCLERVS

Mílitis parasítus, qui modo aúrum petere hinc uénerat,

625. Consolandus] secum *sup. scr.* D^2 hic mihist *BCDF*. hic mihi est *Z* adeum *BD* *Bacchiacum trimetrum esse vult Christius 'Metrik' p.* 422^2 *V.* 626ª *et* 626ᵇ *coniungit B* 626ᵇ. dii *FZ* meliora faxint *Fleckeisenus Exerc. crit. p. 19* *V.* 627ª *et* 627ᵇ *coniungit B* 627ª. tacens *Z* 627ᵇ. satine sanus nunc es *Ritschelius in adnot.* 628. mihi in pectore *(*inpectore *B) libri.* mihi in pectóre *defendunt Studemundus de cant. p. 14, Spengelius ad Truc. II 7, 43.* mi in pectorē *Buechelerus de decl. p.* 97^2. *Ritschelius* nunc *post* acerba *collocat* acri *CDF* acerba eueniunt *Z.* acerua eueniunt *C.* acerbę ueniunt *(et* a e *s.* ę*) B.* acerbi eueniunt *DF* 629. Criminin fidem me habuisse *Bothius.* Criminin me *(*crimini in me *F.* crimin in me *C.* crimini me *Z)* habuisse fidem *libri* immerito *FZ* iratus tibi fui *Fleckeisenus duce Hermanno.* tibi iratus *(*iartus *Z)* fui *libri.* iratus fui tibi *Ritschelius* 630. Eiia B^1 *notabili scriptura.* Eia *ex ras.* B^2. eya *F* habe bonum *Ritschelius duce Hermanno.* bonum habe *libri* mortuos *(et* u *sup.* o*) C* preciist *D.* pretii est *B.* preci ist *CFZ* pluris quam ego sum mortuost *Ritschelius.* pluris mortuos quam ego sum pretist *Spengelius 'Reformvorschl.' p. 344 iambice versum dimetiens* 631. qui

Éum ego meis dictís malis his fóribus atque hac múliere
Rép̣puli reiécique hominem.

MNESILOCHVS

Quíd mi id prodest, díc mihi?
Quíd faciam? nil hábeo miser: illé quidem hanc abducét, scio.

PISTOCLERVS

Si míhi sit, pollic̣eár.

MNESILOCHVS

Scio dares: nouí. sed nisi ames nón habeam 635
Tibi fídem tantam. nunc ágitas sat tuté tuarum rerum: égone ut opem 636. 637
Mihi férre putem posse ínopem te?

PISTOCLERVS

Tace módo: deus respiciét nos 638

---

modo aurum petere hinc uenerat *Kiesslingius Mus. Rhen. vol. XXIII (a. 1868) p. 423.* modo uenerat aurum petere hinc *libri.* huc modo, aurum petere hinc uenerat *Ritschelius.* aurum uenerat petere hinc modo *Spengelius l. s. s.* 632. eum *sup. scr. C* meis] me his *Z* his *BCD*[3]*F.* hic *Z.* is *D*[1] atque *post* reppuli *F* hac muliere *Ritschelius.* hac *BC.* ac *D*[2]. *om. D*[1]*FZ.* hac semita *Ussingius* Eum égo meis dictís malis his fóribus atque hac réppuli *Spengelius l. s. s.* ianua *add. in B man. Camerarii* 633. Repuli *BDZ* reiecique *Ritschelius (postea* homonem *Acta soc. phil. Lips. vol. II p. 462).* reieci *libri, nisi quod* reici *D*[1]*: corr. D*[2] id *sup. scr. C* Quid mi id prodest, dic mihi? *scripsi.* quid mihi id prodest *libri.* Quid id autem prodest mihi *Ritschelius* Reiéci hominem. Quid mi íd prodest? *Spengelius l. s. s.* 634. *Iambos discribit Spengelius l. s. s.* faciam miser? nil habeo *Ritschelius* equidem *Spengelius l. s. s.* *V. 635—640 sic discripsi: quorum in B initia haec sunt:* Si mihi, Sed nisi, Nunc, Ego ne, Tace, Mane*: eosdem sic disposuit Ritschelius:* Pól si mihi sit, nón pollicear. MN. Scío, dares: nouí tuum, ‖ Ét, nisi ames, nunc tíbi fidem habeam tántam quantam máxumam. ‖ Núnc agitas sat túte tuarum rérum, ego ut opem té mihi ‖ Férre putem posse ínopem. PI. Tace modo: áliquis respiciét deus. ‖ MN. Núgae. PI. Mane. MN. Quid ést? PI. Tuam copiam éccum uideo Chrýsalum. *alii ubi hos versus tractaverint supra indicavi: adde Studemundum Diurn. gymn. vol. XVIII (a. 1864) p. 540* 635. mihi sit *Camerarius.* mihist *C.* michist *D.* mihi est *BF.* mihi non est *Z* pollicear *Spengelius T. Macc. Pl. p. 160, 'Reformvorschl.' p. 344.* non pollicear *(*polliceor *DZ.* policeor *F) libri, ubi* sed dem *supplet Ritschelius* deres *(et a sup.* e *prior.) B.* dare *D*[1]*: corr. D*[2]. des *Spengelius l. s. s., fortasse vere* 636. 637. sat tute] satrute *CD*[1]*: corr. D*[2] Ego ne ut *B.* Ego neut *D.* Egone *Z* 638. posse] ẽẽ posse *D* PI. *om. D*[1]*: add. D*[2] deus *BC.* deus *ex* ds̃ *D*[1]. deus *sup. scr. D*[3]. deus secundus *FZ*

Aliquís.

MNESILOCHVS

Nugae.

PISTOCLERVS

Mane, máne.

MNESILOCHVS

Quid est?

PISTOCLERVS

Tuám copiam éccam Chrysalum uídeo.

CHRYSALVS. MNESILOCHVS. PISTOCLERVS

CHRYSALVS

Hunc hóminem decet auro éxpendi: huic decet státuam statui ex aúro.
Nam dúplex hodie facinús feci: duplicíbus spoliis sum adféctus.
Erum méum maiorem ut ego hódie lusi lépide, ut ludificátust.
Cállidum senem cállidis dolis
Cónpuli et pérpuli mi ómnia ut créderet.

Post deus *rasura 3 litt. B* respiciet] r *e corr. B* 639. Nuge *libri* PI. Mane] PI. *om.* D^1*: add.* D^2 mane *addidi: om. libri* eccam (*et* u *sup.* a) *B*. eccam *CDFZ* chrisalum *libri*

Act. IV scaena 4 CRISALVS SERVVS·MNESILOCVS PISTOCLERVS·ADOLESCENTES *BFZ, nisi quod* Chrys. *et* lochus *FZ*, adulescentes *F*, adolescens *Z*. *om. CD* *V. 640—667 tractat Crainius 'Ueber die Compos. der Pl. Cant.' p. 11, v. 640—670 Spengelius 'Reformvorschl.' p. 344, Anspachius l. s. s. p. 35* *V. 640—642, quos trochaeis discripserat Ritschelius, anapaestos esse statuerunt Bergkius Opusc. vol. I p. 674, Buechelerus de decl. p. 11², Muellerus Pros. p. 95, Spengelius 'Reformvorschl.' p. 175 sq.* 640. *Chrys. not. om. CD* unc *C*. Nunc *FZ* huc *Z* statuam statui decet *Ritschelius cum Hermanno* 641. *Versum Plautinum esse negat Anspachius p. 35* duplum *cum Brixio Quaest. p. 43 Ritschelius* duplex feci hodie facinus *Hermannus* spoliamusum (*et* is *sup. a*) D^1*: ubi* amu *expunxit* D^3 affectus *libri praeter B* 642. Erum meum maiorem (*vel* Meum erum maiorem) *Muellerus Pros. p. 96:* Erum maiorem meum *libri* Erum ego meum maiorem ut hodie *Bothius* ut ego *libri, nisi quod una litt. erasa post* ut *in D*. ita ego *Ritschelius* ludificatus est *libri* *V. 643—650 ita discripsit Ritschelius praeeunte Hermanno vel Elem. doctr. metr. p. 200 vel in editione* 643. Callidis senem incallidum *Fritzschius Anal. Pl. (a. 1846) p. 6 et* Callidum illum *Crainius p. 11* callidis (is *ex* um *C*. i *post. in litura B*) *BC*. calidis *codex Romanus Longolii* 644. Compuli *libri* pepuli *Z et B ante corr.:* p||puli *B post corr.* mihi *libri* om̄a (o *ex* u) D^1*:* oṃa D^2*:* oīa *sup. scr.* D^3 utcrederet *D*

Núnc amanti ero, fílio senis,
Quicum égo bibo, quicum édo et amo,
Régias cópias aúreasque óptuli,
Ýt domo súmeret neú foris quaéreret.
Nón mihi istí placent Pármenonés, Syri,
Quí duas, trís minas aúferunt eris.
Nequíus nihil est quam egens cónsili seruos, nísi habet multi-
poténs pectus,
Ýt ubiquomque usús siet
Péctore expromát suo.
Nullús frugi esse pótest homo,
Nisi qui ét bene facere et mále tenet.
Ímprobus sit cum ímprobis:
Hárpaget cum fúribus

V. 645 sq. in unum contrahit B 645. senis] secus *Z* 646. *Iambos ante Hermannum agnoverat Ritschelius* Qui cum ego *B* *V. 647 et 648 coniungit B* 647. aureas que *B* optuli *BF*. obtuli *CD*. attuli *Z* 648. quęreret *B*. quereret *D*. adquęreret *C ante ras.* *V. 649—662 tractavit Spengelius T. Macc. Pl. p. 161* 649. *Post* mihi *ras. trium litterarum B* placent isti *CDFZ* siri *D* 650. Quiduas *B* tris *Hermannus*. aut tris *BCD*. aut tres *FZ* eris] suis eris *Hermannus acatalectum efficiens: cf. de hoc v. Spengelius 'Reformvorschl.' p. 115* *V. 651—653 sic discripsit Ritschelius:* Néquius níl quam egens cónsili séruos est, ‖ Nísi is habet múltipotens péctus ut cópias, ‖ Vbicumque usús siet, péctore promát suo*: at vide Studemundum de cant. p. 20 et maxime Spengelium 'Reformvorschl.' p. 23* *V. 651. 652 anapaestis discripsit Spengelius l. s. s. aliter Anspachius p. 35* consilii *CFZ*. consilio *D*. consiliis *B* seruus *libri* *Verba* multipotens pectus *cum sequenti v. iungit B* multipatens (a *ex* o *m. 2*) *B*. multi potens *C* pectus multipotens *Z* *V. 653ª et 653ᵇ coniungit B* 653ª. Vt *addidi duce Guyeto. om. libri* ubicumque *libri* sit *F* 653ᵇ. suo *om. CDFZ* *V. 654—662 e diasceue repetit Anspachius p. 35 duce Brachmanno l. s. s. p. 178 obnitente Paulo Weise l. s. s. p. 45 sq.* 654. *Iambicum feci duce Spengelio T. Macc. Pl. p. 161:* Núllus frugi ésse homo * * * potest *Ritschelius edidit* frui *(et* g *sup.* u*) D* 655. Nisiet *(et* qui *sup. ser.) B* bene facere et male *Ritschelius duce Hermanno.* bene et male facere *libri* *V. 656. 657 et ex v. 658 verba* quod queat *in unum v. contrahit B: quae sic ordinat Spengelius l. s. s.:* Impróbus cum impróbis sit, hárpaget, ‖ Furíbus furétur quód queat 656. Improbus sit cum improbis *Hermannus*. Improbis *(*Inprobis *CDZ*. Improbus *F)* cum *(*quom *F)* improbus *(*improbis *F)* sit *libri* 657. arpaget *BCD*. arpaga *F*. harpaga *Z* cum furibus *Hermannus*. furibus furetur *libri praeter sententiam*

Quód queat. uórsipellém frugi cónuenit
Esse hóminem, pectus quoí sapit:
Bonus sít bonis, malus sít malis.
Vt quaéquest res, animum íta habeat.
Séd lubet scíre, quantum aúrum erus sibi
Démpsit et quíd suo réddidit patri.
Sí frugist, Hérculem fécit ex patre:
Décumam partem eí dedit, síbi nouem abstulit.
Séd quem quaero, óptume eccum óbuiam mihist.

---

667. *Charis. p. 209, 6*: Obuiam pro obuius . . . Plautus in Bacchidibus: 'oho . . . obuiam'

V. 658 sq. ita distribui: contra sic Ritschelius duce Hermanno: Quód queat. uórsipellem ésse hominem cónuenit*: sed cf. Spengelius 'Reformvorschl.' p. 24 sic scribens:* Vórsipellem cónuenīt esse hóminem pectus quoí sapit. *alia temptavit Christius 'Metr. Bemerk.' p. 67* 658. *Cf. 656. 657* Vesipellem *(et* r *sup. scr. m. 2)B* frugi *cum Bothio Ritschelius delevit ut e v. 654 iteratum: at defendi videtur posse talis abundantia: cf. v. 651* *V. 659—661 dochmiacos esse voluit Hermannus* 659. *Verba* Esse hominem *superiori v. adnectit B* *Iambicum feci* *V. 660/61, quem B cum 659 coniungit, dispescit Ritschelius cum Hermanno Elem. d. m. p. 221:* Bonús sit bonís, ‖ Malús sit malís. *iambos agnoverunt cum alii tum Seyffertus de bacch. vers. p. 40, Studemundus de cant. p. 40, Spengelius l. s. s. alia temptavit Anspachius p. 34* malus] mal' *D^3 post rasuram, ante quam quid fuerit non liquet* 662. Vt quaéquest res, animum íta habeat *scripsi.* Vt quẹ cumq *(*q *sup. v. add. m. 2)* res sit ita animum habeat *B.* utcumque res sit *(*ressit *D)* ita animum habeat *CDFZ: ubi* Vticumque *Hermannus olim.* Vt quaécumque rés est, ita ánimum habeat úsque *Ritschelius.* Vtcúmque rest, animum hábeat *Spengelius l. s. s. 'ceterum etiam licebat sive dochmiacos sive bacchiacos numeros continuare*: Vt quaécunque rést, ‖ Ita hábeat animúm' *Ritschelius. cf. Seyffertus de bacch. vers. p. 8* sit, *pro quo iam Reizius* est *scripsit, defendit Muellerus Nachtr. p. 141* 663. *Ab hoc v. accedit A, ubi v. 663—669 paullulum ab initio remoti sunt* SEDLUBET*(*LUBET *litteris prorsus incertis) et* SIBI *litteris incertissimis in fine A* 664. DEMP *et paullo post* DSUO *A* et quid *F.* etquid *C.* ecquid *(et* et *sup.* ec *m. 2) B.* ut quid *D^1: corr. D^2.* et quidem *Z* *Cf. Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 192, Fuhrmannus Nov. annal. vol. CV (a. 1872) p. 828, Luebbertus 'der Conjunct. Perf.' p. 51* 665. SIFRUG *ab initio A* frugi est *libri, nisi quod* en *pro* est *F* ercule *D^1: corr. D^2* 666. DEC *ab initio A* Decimam *BCDF* 667. SEDQUEMQUAER *ab initio A* quero *BDF* optume *F.* obtume *CD.* optime *BZ* oho oportune mihi est obuiam *Charisius* eccum *Langenus p. 3.* ecce *libri* mihi est *libri*

Numquí nummi, ere, tibi éxciderunt, quód sic terram optúere?
Quid uós tam maestos trístisque esse cónspicor?
Nón placet nec témerest. etiam quíd respondetís mihi?

MNESILOCHVS

Chrýsale, occidí.

CHRYSALVS

Fortassis tu aúri dempsistí parum?

MNESILOCHVS

Quíd malum parum? ímmo uero nímis multo minus quám parum.

CHRYSALVS

Quíd malum igitur, stúlte, quoniam occásio ad eam rém fuit
Meá uirtute párta, ut quantum uélles tantum súmeres,

V. 668 sq. ita discripsit Ritschelius cum Hermanno: Núm qui tibi nummi éxciderunt, ére, quod sic terrám tacens || Óptuere? quíd uos maestos trístisque esse cónspicor? *Veteris discriptionem tutatur Muellerus Nachtr. p. 123. cf. praeterea Spengelius T. Macc. Pl. 163 V. 668 coniungit Spengelius 'Reformvorschl.' p. 345: quem sic dispertiunt BCDFZ:* Num qui nummi exciderunt *(*exciderint *F)* ere tibi || Quod sic *(*sit *et* c *sup.* t *C)* terram optuere *(*obtuere *CDFZ). eandem discriptionem A habuit, ubi in priore versu* RUNTERE *et in posteriore medio dubiam* S *Loewius sibi legere posse visus est* ere, tibi exciderunt *Spengelius l. s. s.* exciderunt ere tibi *libri cum A ut vid.* 669. STOSTAMTRIS *in medio v. A* uos tam maestos tristisque *Muellerus Nachtr. p. 123.* uos mestos *(*moestos *Z)* tam tristesque *(*tãquam tristes *Z) BCDFZ.* tam uos maestos tristesque *Spengelius 'Reformvorschl.' p. 345, T. Macc. Pl. p. 163.* maestos uos tam tristesque *idem ibidem Dc* esse *voce delenda cogitat Ritschelius:* tamque tristes *Pius* 670. NONPLACET, dein ESTETIAMQUID *litteris omnibus praeter* EST *et* QUID *incertissimis A* temere est. etiam quid *Bothius.* temerest etiam quin *BC et (nisi quod* temerẽ *D,* temere est *FZ) reliqui.* est temere. eia quin *Acidalius* respondetis mihi *Acidalius.* mihi respondetis *BCDFZ.* mihi respondeas *C V. 671. 672 hoc ordine A, Camerarius in editione et in codice vet. numeris 1 et 2 appositis: inverso BCDFZ* 671. *Litterarum* CHRYSALE *perdubiae reliquiae et in medio v.* S *Loewio apparuerunt in A* MN. *om. libri* Crisale *(et* h *s.* r*) B.* CHRISale *D* tuauri *D* 672. QUAMPARUM *in fine A* MN. *om. FZ* Quid *Ritschelius.* Qua *(et* i *sup. a) B.* quia *CDFZ.* Qui *Camerarius.* Quam *Fritzschius Anal. Pl. (a. 1846) p. 7* parum MN. immo *FZ* nimis multo minus quam parum *Ritschelius.* nimio minus multo parum *libri.* nimio minus multo ac parum *Hermannus.* nimio nimis multo parum *Brixius Nov. annal. vol. CI (a. 1870) p. 768. cf. Fraessdorf de comp. p. 10 et Vahlenus 'Monatsberichte' a. 1881 p. 349* 673. REMFUIT *in fine A* CH. *add. Camerarius* malum igitur *Ritschelius.* igitur *libri.* igitur tu *Bothius* qm̃ *B.* quõ *C* 674. PARTAAUTQUAN *suo loco et in fine* SUMERES, *sed hoc litteris incertissimis A* sumeres] m *c corr. B*

Síc hoc digitulís duobus súmebas primóribus?
Án nescibas, quam eíus modi homini ráro tempus sé daret?

MNESILOCHVS

Érras.

CHRYSALVS

At quidem túte errasti, quóm parum inmersti ámpliter.

MNESILOCHVS

Pól tu quam nunc méd accuses mágis, si magis rem nóueris.
Óccidi.

CHRYSALVS

Animus iam ístoc dicto plús praesagitúr mali.

MNESILOCHVS

Périi.

CHRYSALVS

Quid ita?

MNESILOCHVS

Quía patri omne cúm ramento réddidi.

CHRYSALVS

Réddidisti?

---

677. *Huc spectare potest Charis. p. 79, 13:* nam et duriter Terentius dixit et Plautus ampliter: *quibuscum cf. idem p. 195, 12:* ampliter Plautus in * * * pro ample*: cf. Ritschelius Parerg. p. 416*
679. *Non. p. 476:* praesagitur pro praesagit. Plautus Bacchidibus: 'occidi . . . mali' 681. *Charis. p. 209, 26*: oppido pro uero uel statim Plautus in Bacchidibus: 'reddidi . . . oppido'

---

675. G (digitulis) *suo loco A* sic hoc *CDF*. Si hoc *BZ* sumebas duobus digitulis *post Bothium Hermannus* sumaebas *D* prioribus *Z* 676. AN *ab initio A* nescibas *Guyetus*. nesciebas *libri* eius modi *BD* sedaret *B* 677. ERR *ab initio, dein suo loco* CUM *et in fine* AMPLITER *A* at quidem] atqui *Hermannus* cum *BCDFZ* inmersti *D*. immersti *BCF*. immersisti *Z* *De Charisio cf. testim.* 678. POLTUQU *ab initio A* Poltu *D* quam nunc, med *Bentleius in Eun. II 3, 65, Ritschelius Nov. exc. p. 37.* quam nunc me *BCDFZ*. me quam nunc *Hermannus* magis accuses me quam *Umpfenbachius Mel. p. 44* accules *Z* simagis (m *ex* on) *C* 679. OCC *ab initio A* Occidi *Mnesilocho tribuit Dousa, Chrysalo BCDFZ* iam animus *Z*. animis iam *Nonius* stoc *Nonius* presagitur *B* 680. PERII *ab initio A* omnẽ *F* *Versuum 681—685 in A vix ulla littera legi potuit: sed certum est, ibi quoque 5 versus fuisse* 681. CH. *om.* D^1*: add.* D^3 Redidisti B^1*: corr.* B^2 redidi B^1: d *add.* B^2 omne ne *BD*. omne *F* opido *F*. omne oppido *Z* reddidi aurum omne oppido *Charisius* occisisumu's *Kiesslingius Mus. Rhen. vol. XXIV (a. 1869) p. 117*

MNESILOCHVS

Réddidi.

CHRYSALVS

Omnene?

MNESILOCHVS

Óppido.

CHRYSALVS

Occisí sumus.

Qui ín mentem uenít tibi istuc fácinus facere tám malum?

MNESILOCHVS

Bácchidem atque hunc súspicabar própter crimen, Chrýsale,
Mále mi consuluísse: ob eam rem omne aúrum iratus réddidi
Meó patri.

CHRYSALVS

Quid, úbi reddebas aúrum, dixistí patri?

MNESILOCHVS

Mé id aurum accepísse extemplo ab hóspite Archidémide.

CHRYSALVS

Em,

Ístoc dicto tú dedisti hodie ín cruciatum Chrýsalum:
Nam úbi me aspiciet, ád carnuficem rápiet continuó senex.

MNESILOCHVS

Égo patrem exoráui.

CHRYSALVS

Nempe ergo hóc ut faceret quód loquor?

---

682. tibi uénit *ut lenius commendavit Ritschelius Proleg. Trin. p. CCXLV* 683. MN. *om.* D^1*: add.* D^3 suspicabat *Z* chrisale *BCD* 684. Male mi *Ritschelius ut v. 565 coll. Prol. Trin. p. CCXCI et CCCXLVII.* Male *B.* me male *reliqui.* Mi male *Lambinus.* Male me *Hermannus* 685. CH. *om.* D^1*: add.* D^3 redebas *(et* d *sup.* e*) B* 686. *In A ab initio vers. dubiae reliquiae litterarum* MEIDAURUM *exstare visae sunt* Me id aurum *libri.* Id aurum *Camerarius.* Aurum id *Guyetus.* Id me aurum *Kampmannus de AB praep. p. 14* ospite *B.* hoste *(et* pi *sup. scr.) D* archimenide *Z* CRIS. Em *huic versui continuat B, proximi initio posuerunt Ritschelius olim, Hermannus* Hem *libri praeter B, Ritschelius* 687. ISTOCDICTO *ab initio A* de dicto *Muellerus Pros. p. 574* tu dedisti hodie *Fleckeisenus.* dedisti hodie *libri.* dēdisti (= dedidisti) hocedie *Kochius Nov. annal. vol. CIII (a. 1871) p. 827.* dedidisti hodie *cum Acidalio Ritschelius.* hodie dedisti tu *Hermannus* incrutiatum *CZ* chrisalum *BCD* *V. 688—690 nihil in A apparuit* 688. Nam nisi me aspicet *Z* ad carnuficem *C.* adcarnuficem *B.* ad carnificem *(*adcarnificem *D) DFZ* rapice D^1*:* rapiçet D^2 689. hoc ergo ut *Hermannus:* '*potuerat saltem* ergo hoc uti' *Ritschelius*

MNESILOCHVS

Ímmo tibi ne nóceat neu quid ób eam rem suscénseat.
Átque aegre inpetráui. nunc hoc tíbi curandumst, Chrýsale.

CHRYSALVS

Quíd uis curem?

MNESILOCHVS

Vt ád senem etiam tu álteram faciás uiam.
Cónpara, fabricáre, finge quod lubet, conglútina,
Ýt senem hodie dóctum docte fállas aurumque aúferas.

CHRYSALVS

Víx uidetur fíeri posse.

MNESILOCHVS

Pérge, ac facile ecféceris.

CHRYSALVS

Quám malum facile, quém mendaci préndit manufestó modo?
Quém si orem ut mihí nil credat, íd non ausit crédere.

MNESILOCHVS

Ímmo si audiás quae dicta díxit me aduorsúm tibi.

---

691. *Charis. p. 195, 24 de* aegre *agens:* aliter Plautus in Bacchidibus: 'aegre impetraui'

---

690. nenoceat *BD* succenseat *FZ* 691. ATQ·AE *sed litteris admodum incertis ab initio et* CHRYSALE (LE *incertis litteris) in fine A* egre *BCDF* inpetraui *D.* impetraui *BCFZ, Charisius* curandu st *B.* curandus est *CD*¹. curandum est *D*³*FZ, nisi quod* "chrysale" est *F* chrisale *BCD.* Chrysale . . . *Bothius* 692. *Litterarum* QUIDUIS *perdubias reliquias servavit A* Quiduis *D* M̄ *add. D*² etiam tu *Hermannus.* etiam *libri* altrimsecus *Muellerus Pros. p. 550: transponit* facias alteram *Guyetus* 693. RAFABR *suo loco A* Compara *libri* *Post* fabricare *lacuna quinque litterarum e rasura B* 694. U *ab initio versus A* sene modie *C.* senemodie *D*¹*: corr. D*³ doctum *libri.* indoctum *Hermannus, Ritschelius* falsas *ZD*¹*: corr. D*² arumque *C* 695. UIXUIDETURFIERIPOSSE#PERGE *apparere visa sunt in A* ac *BC.* hac *DZ.* ha *F. cf. Ballas p. 42* ecfeceris *Palmerius, Meursius, Acidalius.* hęc feceris *B.* haec (hec *D*) feceris *CDFZ* 696. QUAMMALUMFACILE *ab initio A teste Loewio, ubi in fine exstare* UFESTOMODO *testatur Studemundus apud Schroederum de fragm. Amphitr. p. 30* Qua malum *B*¹. Quã malum *B*². qamalum *C.* qua malum *DFZ.* Quid malum *Muellerus Nachtr. p. 21.* Qui *iam Guyetus* mendatii *BD.* mendacii *CFZ* prehendit *BFZ.* p̃hendit *CD* manufesto *cum rasura duarum litt. post* u *B.* manifesto (*et* u *sup.* i) *C.* manufesto *in fine versus D, ubi* Festo *proximi v. initio iteratum D*³ *delevit.* manifesto *FZ.* manifestom *Gulielmius.* manifestum *Ritschelius: at cf. Schroederus l. s. s. et Lochius de genet. p. 23* 697. QUEM *initio v. A* ego orem *cum Hermanno Ritschelius* mihi nihil *BDFZ.* nihil mihi *C, Ritschelius* 698. IMMOSIAUDIASQUAE *A*

CHRYSALVS

Quíd dixit?

MNESILOCHVS

Si tu íllum solem síbi solem esse díceres,
Se íllum lunam crédere esse et nóctem qui nunc ést dies.

CHRYSALVS

Émungam hercle hominém probe hodie, ne íd nequiquam díxerit.

PISTOCLERVS

Núnc quid nos uis fácere?

CHRYSALVS

Nil enim nísi ut ametis ínpero.
Céterum quantúm lubet me póscitote aurum: égo dabo.
Quíd mihi refert Chrýsalo esse nómen, nisi factís probo?
Séd nunc quantillum úsust auri tíbi, Mnesiloche, díc mihi.

MNESILOCHVS

Míliti nummís ducentis iam úsus est pro Bácchide.

CHRYSALVS

Égo dabo.

MNESILOCHVS

Tum nóbis opus est súmptu.

CHRYSALVS

Ah, placidé uolo,
Vnumquidque agámus: hoc ubi égero, tum istúc agam.

M *add.* D^2 quedicta *D.* quę dicta *C* dixitme *D* aduersum *libri*
699. QUIDDIXIT⁑SITUILLUMSOLEMSIBISOLEMESSEDICERES(ESSEDICERES *litteris admodum incertis) A* qui *C* dixeris *Z, Ritschelius* *V. 700—921 desunt in A* 701. Emugam *B: corr. man. Camerarii* nequicquam D^3*FZ* 702. *Pistoclero tribuunt BCDF: Mnesilocho Z* Nil enim *Muellerus Nachtr. p. 6.* Enim *(praecedit lacuna 3 litterarum c ras. in B)* nihil est *(*est *del. man. Camerarii lincola in B) libri.* Enim nihil *Camerarius, Ritschelius, Langenus p. 265* ames *Z.* ameris *Guyetus, imprudens fortasse* impero *(ex* imperio *B) libri* 703. Caeterum *Z* quam lubet *D.* quãlibet *Z.* cum lubet *F* 704. chrisalo *BCD* 705. quantillum *B.* quantulum *reliqui* usust *B.* usus est *reliqui* auri] i *c corr. et post eam vocem aliquid erasum: ut videatur* aurum *fuisse ut v. 663. 703 B* tibi] tui *F* 706. iam *sup. scr. D* 707. MNES. *om. Z.* PIST. *Bothius* sumptu *cum ras. ante quam* i *fuerat B.* sumptud *Ritschelius Nov. exc. p. 77.* sumptus *Lachmannus in Lucr. p. 120 post Fritzschium Anal. Pl. (a. 1846) p. 7* sumptu nobis opus est *cum Bothio edidit Ritschelius* Ah *BFZ.* a· *C.* ·a· *D.* at *Guyetus* 708. Unum quidque *BD.* unumquodque *F.* unum quod *Z* ubi ego egero *Hermannus* agrã *D ante ras.*

Dé ducentis núminis primum inténdam ballistam ín senem.
Eá ballista sí peruortam túrrim et propugnácula,
Récta porta inuádam extemplo in óppidum antiquom ét uetus:
Si íd capso, geritóte amicis uóstris aurum córbibus,
Sícut animus spérat.

PISTOCLERVS

Apud test ánimus noster, Chrýsale.

CHRYSALVS

Núnc tu abi intro, Pístoclere, ad Bácchidem atque ecfér cito . . . .

PISTOCLERVS

Quíd?

CHRYSALVS

Stilum, ceram ét tabellas, línum.

PISTOCLERVS

Iam faxo híc erunt.

MNESILOCHVS

Quíd nunc es factúrus? dic mi.

CHRYSALVS

Díc, coctumnest prándium?

---

712. *Cf. glossa, quam huc revocavit Loewius Prodr. p. 264:* capso : cepero

---

709. Deducentis *BD* intendebam *vitium Gronovianae* ballistam D^1*:* ballistam D^3. balistam *(*l *sup. v. erasa B) BFZ* 710. Ea balista *B*. etaballista *C*. etaballistam *ex* etaballistum *corr. D*. et balista *FZ* sip uortam *C* 711. Fracta porta *Kiesslingius Symb. philol. Bonn. p. 840* opidum *F* anticum *BCD*. antiquum *FZ*

712. Id si c. a. u. geritote *Bothius* uostris B^1C. nostris B^2DFZ corbibus BCD^2 *et* D^3. cordibus D^1. cornibus *F*. cor *Z: vide ad v. sq.* 713. Sicut animus sperat *Scioppio auctore Bothius.* sicui animus sperat *BCDF*. sperat bus si cui animus *Z*. Si quoi superat animus *Acidalio duce Hermannus.* Sed quoi animus sperat *vitium Gronovianae* Mnes. Apud *Fritzschius Anal. Pl. (a. 1846) p. 7* test *B*. te est *reliqui* amicus *C* chrisale *BCD* 714. ęcfercito *C*. ec fercito *(*ec fer cito *B)* B^1D^1. ęc fer cito B^2. affer cito D^3. effer cito *FZ* 715. ceram et tabellas linum *BCD*. ceram *(*ceras *Z)* et tabellas et linum *FZ*. ceram, tabellas, linum *Bothius, Ritschelius* Stilum et tabellas, ceram, linum *Ussingius* PI.] MN. *BCD* fęxo *(et* a *sup.* ę*) D*

716. *Person. om. BCD* dic mi. CHR. Dic: coctumnest *scripsi.* id mihi dice. CHR. Coctum st *B*. id mihi dice. CHR. coctum *(*coetum *D) CDFZ.* id mihi dic. CHR. coctum esto *cum Hermanno Ritschelius.* id mihi dice, coctumst *Gronoviana prox. v. Chrysalo tribuens.* dic mi. CHR. Coctum si erit *Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 127.* CHR. Id mihi dice: coctumst prandium? *Ussingius*

Vós duo eritis átque amica túa erit tecum tértia.

MNESILOCHVS

Sícut dicis.

CHRYSALVS

Pístoclero núlla amicast?

MNESILOCHVS

Ímmo adest:
Álteram ille amát sororem, ego álteram, ambas Bácchides.

CHRYSALVS

Quíd tu loquere?

MNESILOCHVS

Hoc, út futuri súmus.

CHRYSALVS

Vbist biclínium
Vóbis stratum?

MNESILOCHVS

Quíd id exquaeris?

CHRYSALVS

Rés itast: dicí uolo.
Néscis quid ego actúrus sim neque fácinus quantum exórdiar.

MNESILOCHVS

Cédo manum ac subséquere propius me ád fores. intro ínspice.

CHRYSALVS

Eúax, nimis bellúst atque ut esse máxume optabám locus.

PISTOCLERVS

Quae ínperauisti: ínperatum béne bonis factum ílicost.

---

718. *Miram personarum distributionem Scioppius Susp. lect. V 24 comminiscitur* pistoclero *(ex* pistoclere *B) BFZ.* pistoclere *CD* amica est *libri* adest] est *Z* 719. amabas *Z* 720. loquere? MN. hoc ut *Ritschelius.* loqueris. MN. hoc ut *libri.* loqueris? MN. ut *Hermannus.* loquere hoc ut *Bothius.* loqueris? MN. Quot *Ussingius* *Post* loquere *aliquot versus intercidisse suspicatur Ladewigius Philol. vol. XVII (a. 1861) p. 267* facturi *Bothius* Quin tu loquere hoc, ubi futuri estis? *Guyetus* Vbi st *B.* ubi est *reliqui* 721. Quiid id *D.* Cur id *Z* exquaeris *Scutarius.* exqueris *B*[1]*CDF.* exquiris *B*[2]. exequeris *Z* ita st *B.* ita est *CDF.* si ita est *Z* 723. sub sequere *D* foris *Pareus, Ritschelius* aspice *F* 724. 725. Euax *extra versum posuit Ritschelius cum Hermanno* Euhax *B* nimis bellust *Muellerus Pros. p. 298.* nimis bellus *libri.* Nimis hic bellus *cum Hermanno Ritschelius* *an* ut ego? maxime *BZ* locust *Ritschelius simul de* bellust *cogitans: tradita servat Olsenus p. 11* 726. Quae . . . imperatum *contra Salmasium Acidaliumque defendit Gronovius Observ. III 2: vers. del. Guyetus: integrum versum deesse putat*

CHRYSALVS

Quíd parasti?

PISTOCLERVS

Quaé parari túte iussisti ómnia.

CHRYSALVS

Cápe stilum propere ét tabellas tu hás tibi.

MNESILOCHVS

Quid póstea?

CHRYSALVS

Quód iubebo scríbito istic: nám propterea té uolo
Scríbere, ut patér cognoscat lítteras, quandó legat.
Scríbe.

MNESILOCHVS

Quid scribám?

CHRYSALVS

Salutem tuó patri uerbís tuis.

PISTOCLERVS

Quíd si potius mórbum, mortem scríbat? id erit réctius.

CHRYSALVS

Ne ínterturba.

MNESILOCHVS

Iam ínperatum in céra inest.

CHRYSALVS

Dic quemádmodum?

MNESILOCHVS

'Mnésilochus salútem dicit suó patri.'

CHRYSALVS

Adscribe hóc cito:

Ussingius, recte, ut videtur Quẹ *C.* Que *D* imperauisti *libri* imperatum *libri* ilico st *B.* ilico est *CDF.* illico est *Z* 727. parasti B^3. parusti B^1*: parauisti corr. man. Camerarii* que *CDF* parari *C.* parau i *(et sup.* ui *m. 2* ri*) B.* parare *DFZ* tute *Ritschelius cum Bothio.* tu *libri.* tu me *Ritschelius in adnotatione, Fleckeisenus* 728. Capestilum *D* ettabellas *D* tu has *Z,* tuas tibi *BCDF.* tu tibi has *Hermannus.* tene '*in prisca lectione*' *esse Pius dicit* 729. iubeo *CZ* te uolo *Camerarius, cuius manu* te *sup. scr. in B.* uolo *libri* 730. litteras *Z.* lr̄as *F.* literas *BCD* 732. mortem *CDFZ, Lachmannus in Lucr. p. 80.* et mortem *B, Ritschelius* id] it *ex* ut *D* 733. Neinter turba *D: quae verba Chrysalo adscripsit Ritschelius: Mnesilocho dant libri* imperatum *libri* incera B^1*D.* incẹra B^2. incerta *C.* in cena *F* inest] est *Z* quem admodum *BD* 734. adscribe *BFZ.* asscribe *CD* hoc cito] cito hoc cito *B (lineolam add.* B^2*)*

'Chrýsalus mihi úsque quaque lóquitur nec recté, pater,
Quía tibi aurum réddidi et quia nón te defraudáuerim.'

PISTOCLERVS

Máne dum scribit.

CHRYSALVS

Célerem oportet ésse amatorís manum.

PISTOCLERVS

Át quidem herclest ád perdundum mágis quam ad scribundúm cita.

MNESILOCHVS

Lóquere: hoc scriptumst.

CHRYSALVS

'Núnc, pater mi, proín tu ab eo ut caueás tibi,
Sýcophantiás conponit, aúrum ut abs ted aúferat:
Ét profecto se áblaturum díxit.' plane adscríbito.

MMESILOCHVS

Díc modo.

CHRYSALVS

'Atque id póllicetur sé daturum aurúm mihi,

---

735. *Charis. p. 223, 5:* usquequaque Plautus in Bacchidibus: 'Chrysalus . . . pater'

---

735. chrisalus *BCD.* crissalus *(et* h *sup. scr.) cod. Charisii* usquequam *Z* nerecte *Meursius* 736. tibi aurum] aurum tibi aurum *(lin. add. B²) B* non te defraudauerim *Camerarius: cf. Parerg. I p. 541.* non te (nonte *D:* non *sup. scr. C)* fraudauerim *libri* (defrudauerim '*nonnulli libri veteres*' *Lambini).* noenu te fraudauerim *Lachmannus in Lucr. p. 150, Bergkius Opusc. vol. I p. 121 adn. 1: at vide Ritschelium Opusc. vol. II p. 242 et v. 34* 737. MNE. Mane dum scribo id *Fritzschius Anal. Pl. (a. 1846) p. 7* celerem] ederem *D¹: corr. D² et D³* 738. At quidem *Muellerus Nachtr. p. 100.* Atque idem *libri.* Haec quidem *Ritschelius cum Hermanno.* Atque equidem *quod coniecerat reicit Ussingius* est ad *Camerarius duce Pylade.* em *B.* hem *CDF.* cst *Z* Tua quidem hercle ad rem p. *Fritzschius Anal. Pl. (a. 1846) p. 7.* Atqui haec est ad *vel* Haec quidem hercle ad rem perdundam *Britzlmayrius l. s. s. p. 7* perdunde *(et* ū *sup.* e *post.) C* ad scribundum *F.* asscribundum *CD.* adscribendum *B et divise Z* cita *Hermannus.* cito *B.* scito *CDF.* citus *Z* 739. scriptum st *B.* scriptum est *DFZ.* scribtum est *C* pin..tu abeo *(duae litt. crasae) B.* prointuab eo *D* 740. Sycophantias *F.* Sichophantias *B.* sicophantias *CD.* sycophantas *Z* ted *Camerarius.* te *libri.* te id *Fleckeisenus probante Ritschelio praef. Bacch. p. XIII.* te hoc *Hermannus* 741. adscribito *BFZ.* asscribito *CD* 742. policetur *F* sedaturum *D*

Quód dem scortis quódque in lustris cómedim et congraecém, pater.
Séd, pater, uide né tibi hodie uérba det: quaesó caue.'

MNESILOCHVS

Lóquere porro.

CHRYSALVS

Adscríbedum etiam.

MNESILOCHVS

Lóquere, quid scribám, modo.

CHRYSALVS

'Séd, pater, quod prómisisti míhi te quaeso ut mémineris,
Né illum uerberés, uerum apud te uínctum adseruató domi.'
Cédo tu ceram ac línum actutum. age óbliga, obsigná cito.

MNESILOCHVS

Ópsecro, quid istís ad istunc úsust conscriptís modum,
Vt tibi ne quid crédat atque ut uínctum te adseruét domi?

CHRYSALVS

Quía mi ita lubet: pótin ut cures te átque ut ne parcás mihi?
Meá fiducia ópus conduxi et meó periclo rém gero.

---

743. *Nonius p. 83:* Comedim pro comedam. Plautus Bacchidibus: 'quod dem . . . pater'

---

743. quoddem *(o ex ẽ) C* quotque *D* illustris D^1 *(corr.* D^3*), Nonii quidam libri* comedim *(sed* a *sup.* i *et post* e *littera erasa B) B, Nonius.* comedam *(ex* comegam *fecit* D^3*) CDFZ* et congraecem *Camerarius duce Aldo:* et congregem *libri.* congreger *Nonius: unde* congraecer *Ussingius* 744. uide *B. om. reliqui* queso *BCDF*
745. *Chrysali notam del.* D^3 Adscribedum etiam. MN. Loquere *Bothius.* adscribedum *(*adscribe dum *B.* asscribedum *CD)* MN. etiam *(*etiam *add.* B^2*)* loquere *libri.* adscribedum MN. etiam. loquere *idem Bothius postea* quid *BC.* dum id *DFZ, defensum ab Acidalio* modo *add.* B^2*: om.* B^1 746. te *BCD.* id *FZ* queso *BCD* 747. ullum D^1*:* illum *corr.* D^3 adseruato *B.* asseruato *reliqui* 748. ac] hac *ex* kac *B* ac tutum *B* *Ante* age *personae nota erasa D* cito *om.* B^1*: add.* B^2 749. Obsecro *libri* istunc] istuc *Z* usu st *B.* usus est *CDF.* usus es *Z* conscriptus *F* 750. CHRIS. *praem.* D^3 nequid *BD* 751. Quia mihi ita lubet. potin ut *BDFZ.* Quia ita mihi lubet. potin ut *C.* Quia lubet ita. potin ut *Ritschelius.* Quia lubet. potin ut tu *Hermannus* ut *om. Z, Hermannus* 752. fidutia *BC* conduxit *Z* et *ex* ut *rasura D: om. Brixius Emend. in Capt. p. 12 post Fritzschium Anal. Pl. (a. 1846) p. 7* periclo *Bothius.* periculo *libri, nisi quod rasura duarum litt. praecedit in D*

MNESILOCHVS

Aéquom dicis.

CHRYSALVS

Cédo tabellas.

MNESILOCHVS

Áccipe.

CHRYSALVS

Animum aduórtite.

Mnésiloche et tu Pístoclere, iám facite in biclínio
Cúm amica sua utérque accubitum eátis — ita negótiumst —
Átque ibidem ubi núnc sunt lecti stráti potetís cito.

PISTOCLERVS

Númquid aliud?

CHRYSALVS

Hóc atque etiam: úbi erit accubitúm semel
Né quoquam exsurgátis, donec á me erit signúm datum.

PISTOCLERVS

O ímperatorém probum.

CHRYSALVS

Iam bís bibisse opórtuit.

MNESILOCHVS

Eámus.

CHRYSALVS

Vos uostrúm curate offícium, ego ecficiám meum.

---

753. MNES. *FZ.* PIST. *BCD* Equum *BCD.* Aequum *Z.* Et quum *F* animaduortite *Z* 754. et] ut D^1*: corr.* D^2 pistolere *(et c sup. o) D* 755. acubitum *BCD* etatis D^1*:* eṭatis D^2 negotium st *B.* negotium est *CD.* negocium est *FZ* 756. ubi nunc *BC.* ubi *DF.* ibi *Z.* hic ubi nunc *Ritschelius.* ut, ubi nunc *Hermannus. de* cubi nunc *cogitat Bergkius Beitr. p. 119* lecti *ex* tecti *C* cito] scire *C ante corr.* 757. Nunquid *F* hoc atque etiam hoc: ubi *Ritschelius edidit.* hoc atque etiam: cubi *idem Opusc. vol. III p. 140 duce Bergkio Beitr. p. 119.* istuc atque etiam *vel* hoc atque etiam: ibi ubi *Muellerus Pros. p. 550.* haec: atque etiam ut ubi *Hermannus* acubitum *BC* 758. Nequo quam *BD* ex surgatis *B.* exurgatis *reliqui* donicum *Ritschelius Opusc. vol. II p. 241* 759. PI. *om. C* O *om.* B^1*: add.* B^2 CHRYS. *Acidalius: Pistoclero continuant libri* 760. MNES. *FZ. om. BC.* PIST. *D* Eamus *Muellerus Pros. p. 271 post Lindemannum Nov. annal. vol. XIX (a. 1837) p. 151.* Fugiamus *libri.* Euge eamus '*Camprarius in notis postumis' teste Grutero h. e. ut apparet Camerarius: quo adscito* uos curate uostrum *omisso* officium *Ritschelius cum Hermanno, ubi* uos curate uostrum, ego officium meum *Bergkius Opusc. vol. I p. 674:* Fugimus *Fritzschius Anal. Pl. (a. 1846) p. 7* uestrum *FZ* ego efficiam *BCDZ.* ego faciam *F*

CHRYSALVS

Insánum magnum mólior negotium
Metuóque ut hodie póssiem emolírier.
Sed núnc truculento mi átque saeuo usús senest.
Nam nón conducit huíc nunc sycophántiae
Seném tranquillum esse, úbi me contra aspéxerit.
Vorsábo ego illunc hódie si uiuó probe.
Tam fríctum ego illum réddam, quam frictúmst cicer.
Adámbulabo ad óstium, ut quando éxeat
Extémplo aduenienti eí tabellas dem ín manum.

NICOBVLVS. CHRYSALVS

NICOBVLVS

Nimio íllaec res est sáne diuidiaé mihi,
Suptérfugisse síc mihi hodie Chrýsalum.

---

761. *Cf. Festus Pauli p. 113:* Insanum pro ualde magnum usus est Plautus: *ubi* Insanum magnum *Lipsius Epistol. quaest. III 20*

Act. IV scaena 5 CHRISALVS SERVVS *B. om. CD.* Chrysalus *FZ. sine intervallo continuavit cum Bothio Ritschelius: cf. Spengelius* '*Sitzungsber. der bayr. Acad.*' *1883 p. 275* 761. nsanũ agnum *C.* Insane magnum *Bothius* negocium *FZ* 762. ut *om. F* possiem *B.* possim *reliqui.* possim id *cum Hermanno Muellerus Pros. p. 515, Nachtr. p. 83* emolier B^1Z. ri *sup. scr.* B^2. emollirier *F* 763. mihi *libri* seuo *BCDF* *Post* usus *erasa* t *in B* sene st *B.* sene est *reliqui* 764. non *om. C* huic nunc *Hermannus.* huic *libri.* huice *Ritschelius.* nunc huic *Camerarius: cf. Muellerus Nachtr. p. 83* sycophantię *FZ.* sicofantiae *B.* sicophantie *CD* 765. esse ubi me contra *Ritschelius.* esse ubi me *libri.* esse ubi me primum *Muellerus Nachtr. p. 83.* mi esse, ubi ubi me *Hermannus.* esse, cubi me *Bergkius Beitr. p. 119 dubitanter* 766. uersabo *libri* illunc hodie *Camerarius iam in B correxit.* illum hodie *BDFZ.* hidie *(o sup.* i *prior.)* illum *C.* hercle hodie illum *Hermannus.* illum hocedie *Bergkius Opusc. vol. I p. 111: cf. Ritschelius Nov. exc. p. 93* 767. frictum est *libri* 768. hostium *libri* 769. ei *om. FZ* manu *Z*

Act. IV scaena 6 NICOBOLVS SENEX CRISALVS SERVVS *B. om. CD.* Nicobolus. Chrysalus *FZ.* LORARIVS *addidit Ritschelius ex inscriptione proximae scaenae* 770. NICOBOLVS imio *C.* NICOB. Nimio *D* illa‿ec *B (ex* illa hec*).* illece *ante ras. C.* illec *C post ras. et DZ.* illic *F* est *ex* rest *rasura C* sane *Langenus p. 334.* mane *libri.* magnae '*ex codd. ant.*' *Pylades, Ritschelius* 771. Supter fugisse *B.*

CHRYSALVS

Saluós sum: iratus ést senex. nunc ést mihi
Adeúndi ad hominem témpus.

NICOBVLVS

Quis loquitúr prope?
Atque híc quidem, opinor, Chrýsalust.

CHRYSALVS

Accéssero.

NICOBVLVS

Bone sérue, salue: quíd fit? quam mox náuigo
In Éphesum, ut aurum répetam ab Theotimó domum?
Tacés? per omnis deós adiuro, ut, ní meum
Gnatúm tam amem atque ei fácta cupiam quae ís uelit,
Vt túa iam uirgis látera lacerentúr probe
Ferrátusque in pistríno aetatem cónteras.
Omnía resciui scélera ex Mnesilochó tua.

CHRYSALVS

Men críminatust? óptumest: ego súm malus,
Ego súm sacer, sceléstus. specta rém modo.
Ego uérbum faciam núllum.

NICOBVLVS

Eho, etiam, cárnufex,

Subder fugisse *D ante corr.* Subterfugisse *D (post corr.) CFZ* chrisalum *BD.* crisalum *C* 772. Saluos B^1*: u sup.* o *add.* B^2. saluus *CDFZ* 773. adeundi *ex* adeundē *C* NIC. quis] hic quis *Z* 774. *De* hic quidem *cf. Luchsius Comm. pros. II p. 13* Chrysalust *Camerarius.* chrisalus *BCD.* chrysalus *FZ: cf. Olsenus l. s. s. p. 11* 776. theothimo *B.* teothimo *F.* te ohimo *C.* te othimō *ex* te othimū *D* 777. omnis *B.* o͞m͞s *CD.* omnes *FZ* ut *delet cum Bentleio in And. IV 2, 11 Ritschelius: def. Ussingius* 778. queis uelit *D* *Post v. 778 talem versiculum excidisse putat (779) Ritschelius:* Profecto non nunc me operae parsurum meae 780. uirgis *ex* uirgas *rasura B* 781. ferrat usque CD^1. ferrat usque D^3. ferrea: ut usquam *F* pistrino *ex* pristino *D* 782. resciui *(s erasa)* scelera *B.* resciuis celera *C.* res ciuis ethera D^1. th *del. et* l *sup. scr.* D^2 783. criminatu st *B.* criminatus est *reliqui* optume est *F.* optime st *B.* optime est *CDZ*

784. specta rem modo *BC.* spectarem D^1. spectare$\overset{o}{\text{m}}$ D^2. spectare modo *FZ.* specta me modo *Brixius ad Trin. 808: cf. Langenus p. 276.* specta erum modo *Fritzschius Anal. Pl. (a. 1846) p. 3 sq.* *V. 785—786 a diasceuasta additos esse demonstrare conatur Ladewigius Philol. vol. XVII (a. 1861) p. 269, reprobant Brachmannus l. s. s. p. 71 sq, Paulus Weise p. 15* 785. Ego *om. F* uerbum faciam

Minitáre?

CHRYSALVS

Nosces tu íllum actutum quális sit.
Nunc hás tabellas férre me iussít tibi:
Orábat quod istic ésset scriptum ut fíeret.

NICOBVLVS

Cedo.

CHRYSALVS

Nósce signum.

NICOBVLVS

Nóui. ubi ipsest?

CHRYSALVS

Néscio.
Nil iám me oportet scíre: oblitus sum ómnia.
Scio me ésse seruom: néscio etiam id quód scio.
Nunc áb transenna hic túrdus lumbricúm petit:
Pendébit hodie púlcre, ita intendí tenus.

---

792. 793. *Nonius p. 6:* Tenus est laqueus, dictus a tendicula. Plautus Bacchidibus: 'nunc . . . tenus' *Serv. ad Aen. VI 62*: tenus proprie est extrema pars arcus, ut Plautus ostendit: *quibus verba* ita intendi tenus *adscripsit Fabricius*

---

nullum. NIC. Eho, etiam *Brachmannus l. s. s. p. 71.* uerbum faciam. (*fatiam B*). NIC. Etiam *libri.* uerbum nullum faciam. NIC. Etiam *Ritschelius duce Hermanno, ubi* nec uerbum *Lambinus,* uerbum non *Dousa proposuerant.* uerbum nullum iam faciam (*vel* nullum muttiam) NIC. Etiam *Muellerus Pros. p. 685. alia temptat Fritzschius Anal. Pl. (a. 1846) p. 3 sq. ceterum* specta rem modo: Ego uerbum faciam *ut glossemata delevit Hermannus: quorum prima offensioni non fuerunt Bentleio in Heaut. V 4, 21* carnifex *FZ* 786. tu illum actutum qualis sit nunc hascae *in loco raso habet D* ac tutum *B* qualis sit] qui siet *Hermannus quod 'fortasse verum' esse annotat Ritschelius.* qualis sit et ubi sit *Pylades, idemque e cod. Schobingeri pr. affertur* 787. has tabellas *Fleckeisenus, Muellerus Nachtr. p. 14 et 130, Schmidtius de demonstr. pron. form. p. 25.* hasce (hascae *D*) tabellas *libri.* hasce tabulas *Ritschelius cum Hermanno* 788. quod *DFZ.* quid (*et o sup.* i) *C.* ut quod *B* esset] ẽ et *D.* est *FZ* ut *BC. om. DFZ* fierit *D*[1]: *corr. D*[2] 789. Cedo *D* ipse est *libri* 790. Nihil *BCD* 791. Scio] Nisi *Brixius Nov. annal. vol. CI (a. 1870) p. 768* seruum *libri* 792. ab transenna *Nonius.* abtra senna *B.* ab trasenna *reliqui* lubricum *Nonius* 793. pulcre *B.* pulchre *reliqui cum Nonio* intendi tenus *Z, Nonius.* intendit erus *B*[1]*D*[2]*C.* intendit erius *D*[1]. intendit enus *B correctus.* intendi tẽnis *F. cf. Jordanus Vindic. serm. Lat. p. 18 sq. et Woelfflinus Archii vol. I p. 415*

NICOBVLVS

Manedúm parumper: iam éxeo ad te, Chrýsale.

CHRYSALVS

Vt uérba mihi dat. néscio quam rém gerat.
Seruós arcessit íntus, qui me uínciant.
Bene náuis agitur, púlcre haec confertúr ratis.
Sed cónticiscam: nam aúdio aperirí fores.

NICOBVLVS. CHRYSALVS. LORARIVS

NICOBVLVS

Constrínge tu illic, Ártamo, actutúm manus.

CHRYSALVS

Quid féci?

NICOBVLVS

Inpinge púgnum, si muttíuerit.
Quid haé locuntur lítterae?

CHRYSALVS

Quid mé rogas?
Vt ab íllo accepi, ad te óbsignatas áttuli.

NICOBVLVS

Eho tú, scelus, loquitátusne es gnató meo

---

794. Mane dum *BCD* exeo ad te *Guyetus.* ad te (adte *B*) exeo *libri.* ad te exibo *Bentleius* chrisale *BCD* 795. nescio *scripsi.* ut nescio *libri, Ritschelius.* at scio *Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 261* 797. agitur *Bentleius, Hermannus.* agitatur *libri, Ritschelius* pulcre *B.* pulchre *reliqui* hec B^2CDF. hic B^1 ratus *C* 798. conticis cam *D.* coticiscam B^1*: corr.* B^2 nam audio aperiri fores *pallidiore colore in litura scripsit* B^2 fortes *C.* foris *Ritschelius*

Act. IV scaena 7 NICOBOLVS SENEX·CHRISAL' SERV' LORARIVS *B. om. CD.* Nicobolus. Chrysalus *FZ. superiori scaenae continuavit Ritschelius: cf. Opusc. vol. II p. 367 et Spengelius 'Sitzungsberichte der bayr. Acad.' a. 1883 p. 297* 799. onstringe *C.* Constringito *Bentleius* tu illic *Ritschelius, Fleckeisenus.* tu illi *libri.* tu illi iam *Hermannus.* tute illi *Camerarius. de* illic *dativo cum Ussingio dubitat Belowius de hiat. Pl. p. 41* arthamo *Z* 800. fecisti *C* impinge *FZ* mutu uerit *D.* mutiuerit *F.* mutiueris *Z* 801. he *CDF.* haec *Schmidtius de demonstr. pron. form. p. 44, Studemundus Nov. annal. vol. CXIII (a. 1876) p. 61, Luchsius de gen. p. 53, fortasse vere* litterę *BZ.* littere *F.* litere *CD* 802. adtuli *Z* 803. eo *Z* scelus *add. Ritschelius. om. libri* loquitatus ne es *BCD.* loquitatusne es dudum *Ussingius* non es gnato tu meo *Lindemannus Nov. annal. vol. XIX (a. 1837) p. 153* gnato meo ‖ Male per ser-

Male pér sermonem, quía mi id aurum réddidit,
Et té dixisti id aúrum ablaturúm tamen
Per sýcophantiam?

CHRYSALVS

Égone ei istuc díxi?

NICOBVLVS

Ita.

CHRYSALVS

Quis homóst qui dicat mé dixisse istúc?

NICOBVLVS

Tace.
Nullús homo dicit: haé tabellae te árguont,
Quas tu áttulisti: em, haé te uincirí iubent.

CHRYSALVS

Aha, Béllerophantam túos me fecit fílius:
Egomét tabellas tétuli ut uincirér: sine.

NICOBVLVS

Proptérea hoc facio, ut suádeas gnató meo
Vt pérgraecetur técum, teruenéfice.

---

monem quia *libri.* gnato meo male ‖ Per sermonem, quia *Pylades.* meo gnato male ‖ Per sermonem ideo, quia *Hermannus* 804. mihi *vel* $\overset{1}{m}$ *libri* id *ex* ud *ras. D* 805. oblaturum *D* 806. sycophantiam *FZ.* sicophantiam B^1CD. sicophantias *in B man. Camerarii correxit* Ego ne *B* ei istuc dixi *Muellerus Pros. p. 635.* istuc dixi *libri.* dixi istuc *cum Hermanno Ritschelius* 807. homost *B.* homo est *reliqui* 808. hę C. haec *eidem qui v. 801* tabellę *C.* tabel D^1*:* tabelę D^2 arguunt *libri* 809. 810. adtulisti *C* em hae te] em he te B^1. em hę te B^3. hem hę te *C.* hem D^1. hem (m *exp. et* te *sup.* m *scripsit m. 2) D.* hę te *FZ.* em haec te *eidem qui v. 801* haec *commendaverunt.* en hae te *Ritschelius edidit cum Bothio: at vide eundem Opusc. vol. II p. 700* uincirubent D^1*:* ii *sup. scr.* D^2 iubent ‖ CH. Aha *Bothius.* iubent CH. aha ‖ *libri.* iubent. ‖ CH. Ah *cum Hermanno Ritschelius* Bellerophantam *Ritschelius Opusc. vol. IV p. 296.* Bellorophontem (Bello rophontem *D)* iam *CDZ.* Bellorofontem iam *F.* Bello rophantem iam *B.* Bellorophantam *formam tutatus est Fleckeisenus Nov. annal. vol. XCIII (a. 1866) p. 8.* Bellerophontem *Bothius.* 'Aha *extra versum posito fuit cum placeret:* Iam Bellerophontem t. m. f. f.' *Ritschelius* tuus *libri* 811. Ego met *D* tetuli B^1, '*aliquot libri veteres*' *Lambini, Bentleius.* detuli B^2 *cum reliquis* ut *om.* B^1*: add.* B^3 uincirer? *in interrogatione vulgo* 813. pergregetur *BCDF* ter uenefice *B*

CHRYSALVS

O stúlte, stulte, néscis nunc ueníre te:
Atque ín eopse adstas lápide, ut praeco praédicat.

NICOBVLVS

Respónde, quis me uéndit?

CHRYSALVS

Quem di díligunt,
Adeléscens moritur, dúm ualet, sentít, sapit.
Hunc si úllus deus amáret, plus anníś decem,
Plus iám uiginti mórtuom esse opórtuit.
Terrae ódium iam pridem ámbulat: iam níl sapit
Nec séntit: tantist quántist fungus pútidus.

NICOBVLVS

Tun térrae me odium esse aútumas? abdúcite hunc
Intro átque adstringite ád columnam fórtiter.
Numquam aúferes hinc aúrum.

CHRYSALVS

At pol qui iám dabis.

NICOBVLVS

Dabo?

CHRYSALVS

Átque orabis mé quidem ultro ut aúferam,
Quom illúm rescisces críminatorém meum

---

814. nenire *BF.* uenire *(et sup. scr.* i·uendi *C,* uendi D^{2}*) CD.* uendi *Z* 815. in eopse *Ritschelius, Fleckeisenus.* in eo *(*ineo *BD)* ipso *libri* ut prȩco *C, Scioppius Susp. lect. V 15.* ut preco *BD.* ubi preco *FZ.* praeco ubi *Beckerus Quaest. p. 9 sq.* predicat *BCDF*
816. di diligunt *B, Pylades.* diligunt di *(*dii *F) CDFZ* 817. adolescens *F* 818. Nunc *FZ* 819. mortuum *libri* opportuit *Z* 820. Terrae odium iam pridem ambulat *Ritschelius.* Terre *(*Terrȩ B^{2} *Z)* odium *(*hodium D^{1}*: corr.* D^{3}*)* ambulat *libri.* Nam nunc terrae odium inambulat *Hermannus* inambulat *debens Pyladi.* Terrae odium stolidus ambulat *Bergkius Beitr. p. 100.* Terrae odium iam diu ambulat *Gertzius teste Ussingio.* Terrais odium inambulat *temptat Ritschelius Nov. exc. p. 116* iam *libri.* ita *Langenus p. 255.* tam *Scioppius Susp. lect. V 24, Ritschelius: alia temptat idem Langenus.* iam *defendit Ussingius* nihil *libri* 821. tan ti st quanti st *B.* tanti est quanti est *reliqui* 822. Tum *Z* terre *CDF* meo dium *C* 823. astringite *FZ* columpnam *D* 824. Nũququã *B* At pol qui iam *Muellerus Pros. p. 645.* Atqui *(*At qui *B)* iam *libri, Ritschelius.* Atqui ultro iam *Pylade auctore Hermannus* 825. atque orabis me qdē *in ras.* B^{2} 826. Quom *F.* Qum *B.* Cum *reliqui* reccisces *B ante corr.* rescisses *Z*

Quanto ín periclo et quánta in pernicié siet.
Tum líbertatem Chrýsalo largíbere:
Ego ádeo numquam accípiam.

NICOBVLVS

Dic, scelerúm caput,
Dic, quó in periclost méus Mnesilochus fílius?

CHRYSALVS

Sequere hác me: faxo iám scies.

NICOBVLVS

Quo géntium?

CHRYSALVS

Tres únos passus.

NICOBVLVS

Vél decem.

CHRYSALVS

Agedum tu, Ártamo,
Forem hánc pausillulum áperi: placide, né crepa.
Sat ést. accede huc tú. uiden conuíuium?

NICOBVLVS

Video éxaduorsum Pístoclerum et Bácchidem.

CHRYSALVS

Qui súnt in lecto illo áltero?

NICOBVLVS

Interií miser.

CHRYSALVS

Nouístine hominem?

NICOBVLVS

Nóui.

CHRYSALVS

Dic, sodés mihi,

---

827. periclo *Guyetus.* periculo *libri* pernitie BD^2. permittie CD^1 sciet *Z* 828. chrisalo *BCD* lagibere *ante corr. B.* largibem rem *ante ras. D* 830. periclo est *CD.* periculo est *BFZ* 831. seque D^1*: corr.* D^2 faxo iam scies *hic collocant BC, post* Sat est *v. 834 FZ, post* crepa *v. 833 D* 832. tre unos *Z.* Tris unos *Ritschelius praef. Stichi p. 17* arthamo *Z* 833. fortem *C* pausillulum *Ritschelius (*pauxillulum *iam Pylades).* pausillum B^1*:* pauxillum B^3 *cum reliquis: cf. Ritschelius Opusc. vol. II p. 250* crepet *Angelius 'fortasse vere' iudice Ritschelio* 834. stat D^1*:* sṭat D^3 *An* accedin*?* huc nunc tu *Ritschelius* conuiuum D^1*:* i *add.* D^2 837. Nouisti ne *BD* Ñ *(person.) om.* D^1*: add.* D^2

Bellán uidetur spécie mulier?

NICOBVLVS

Ádmodum.

CHRYSALVS

Quid? illám meretricemne ésse censes?

NICOBVLVS

Quíppini?

CHRYSALVS

Frustrá's.

NICOBVLVS

Quis igitur ópsecrost?

CHRYSALVS

Inuéneris.

Ex mé quidem hodie númquam fies cértior.

CLEOMACHVS. NICOBVLVS. CHRYSALVS

CLEOMACHVS

Meamne híc Mnesilochus Nícobuli fílius
Per uim út retineat múlierem? quae haec fáctiost?

NICOBVLVS

Quis illést?

CHRYSALVS

Per tempus híc uenit milés mihi.

CLEOMACHVS

Non me árbitratur mílitem, sed múlierem,
Qui mé meosque nón queam defendere.

---

838. N̄ *(pers.) om.* D^1*: add.* D^2 839. meretricem ne esse *B.* meretricem neesse *D* quippini *Ritschelius Opusc. vol. II p. 557 cum Camerario.* quippeni (quippe ni *B) BCD.* quippe *FZ*
840. N̄ *praem.* D^1*:* C D^2 frustras *Z.* Frustres *BCD.* Frustra es *F* obsecro st *B.* obsecro est *reliqui* 841. cercior *B*
Act. IV scaena 8 MILES · NICOBOLVS SENEX · CHRYSAL̄· S. *B.* NICOBOŁ CLEOMAC̄ CRIS D^2*: om.* D^1*C.* Cleomachus. Nicobolus. Chrysalus *FZ* 842. CLEOM *praem. B.* CLE D^2*: om.* D^1*C* Meam ne hic *B.* Meam nehic *D.* eamne hoc *(et i sup. o) C* nicoboli *libri ut solent Cf. Ritschelius Opusc. vol. II p. 315*
843. utretineat *D.* retineat *Hermannus* quę hęc *C.* que hec *D* factio st *B.* factio est *reliqui* 844. ille st *B.* ille est *reliqui* Pertempus *B* miles mihi B^1*C.* michles *D.* miles *FZ.* miles mihi cleomachus B^2 845. CLEOM *add.* B^2 Non me] Nonne *F*

Nam néque Bellona mi úmquam neque Mars créduat,
Ni illum éxanimalem fáxo, si conuénero,
Niue éxheredem fécero uitaé suae.

NICOBVLVS

Chrysále, quis illest quí minitatur fílio?

CHRYSALVS

Vir hic ést illius múlieris quicum áccubat.

NICOBVLVS

Quid, uír?

CHRYSALVS

Vir, inquam.

NICOBVLVS

Núptanest illa, ópsecro?

CHRYSALVS

Scies haúd multo post.

NICOBVLVS

Óppido interií miser.

CHRYSALVS

Quid núnc? scelestus tíbi uidetur Chrýsalus?
Age núnc uincito me, aúscultato fílio.
Dixín tibi ego illum te ínuenturum quális sit?

NICOBVLVS

Quid núnc ego faciam?

CHRYSALVS

Iúbe sis ·me exsoluí cito:
Nam ní ego exsoluor, iám manufesto hominem ópprimet.

---

847. Duellona *Fleckeisenus* mihi *vel* $\overset{1}{\text{m}}$ *libri* 848. niillum *ex* nilllum *C* 849. exheredem *ex* exeredem *B* uitę suę *C.* uite sue *D* 850. chrisale *BCD* ille est *libri.* est hic *Hermannus* minitatur *B, Camerarius.* minatur *CDFZ, Ritschelius* 851. *Ante* illius *littera erasa B* qua·cum *solus B* 852. nuptane est illa *Pylades.* nupta est illa *libri.* nupta est illan' *Camerarius.* '*licentius et praeter necessitatem Hermannus:* nupta illa obsecro est? CH. scies ‖ Haud multo post. NI. ego oppido —. *cf. Proleg. Trin. p. CCXXII, ubi quod suspicatus sum enclisim accentus pati* multóplus, *exemplis et certis nec paucis confirmari intellexi' Ritschelius* obsecro *libri* 853. CHR. *om.* CD^1*: add.* D^2 haud B^2DFZ. aud *C.* haut B^1 854. Quid? nunc *vulgabatur ante Acidalium in Aulul. c. 1* chrisalus *BCD* 856. ego illum *om. Ritschelius cum Hermanno* te qualis siet *retinens: sed ut simul* te *transposita et ceteris servatis de* qui siet *cogitet* te inuenturum qualis sit *Fleckeisenus.* inuenturum *(*uenturum *D)* te qualis *(*tequalis *D)* siet *libri* 857. exolui *FZ: item v. 858. 861. 862* cito] ilico *Muellerus Nachtr. p. 115* 858. ni *libri.* nisi *Camerarius* manufesto *(*st *c corr.) B.* manifesto *FZ*

CLEOMACHVS

Nihil ést lucri quod me hódie facere máuelim
Quam illúm cubantem cum ílla opprimere, ambo út necem.

CHRYSALVS

Audín quae loquitur? quín tu me exsoluí iubes?

NICOBVLVS

Exsóluite istum. périi, pertimuí miser.

CLEOMACHVS

Tum illám quae corpus públicat uolgó suom,
Faxó se haud dicat náctam quem derídeat.

CHRYSALVS

Pacísci cum illo paúlula pecúnia
Potés.

NICOBVLVS

Pacisce ergo, ópsecro, quod tíbi lubet,
Dum né manufesto hominem ópprimat neue énicet.

CLEOMACHVS

Nunc nísi ducenti Phílippi reddantúr mihi,
Iam illórum ego animam ambórum exsorbebo óppido.

NICOBVLVS

Em, illóc pacisce, sí potes. perge ópsecro:

V. 859—861 ex altera recensione repetit Anspachius p. 36: cf. Paulus Weise p. 16 859. est lucri, quod *vulgo* 860. obprimere *D* 861. audin D^1*: h sup.* a *add.* D^3 quę CD^2. que D^1 quintu *D* ubes *D* 862. N *(pers.) add.* D^2*: om.* D^1 863. quę *C.* que *D* uolgo *B.* uulgo *reliqui* suum *libri* 864. hau *Ritschelius, ut solet ante* d *et* t*: cf. 506* dicat *def. Fleckeisenus Philol. vol. II (a. 1847) p. 104.* dicet *Hermannus* nanctam *Fleckeisenus* 865. CHR. *om.* D^1*: add.* D^2 illa *ante corr. C* paulula *BCD.* paula *FZ* peccunia *D* 866. potis *Fleckeisenus. idem vel* potest *Langenus p. 64* pacisce *Bothius.* paciscere *libri* obsecro *libri* quod *Lambinus.* quid *libri, fortasse recte.* quo *vel* qui *Acidalius* tibi lubet *BDFZ.* lubet tibi *C* tibi quid lubet *Lindemannus Nov. annal. vol. XIX (a. 1837) p. 153* 867. manifesto *libri* obprimat *D* niue *Scaliger* enicet *B (ante corr.) C.* enecet *corr. man. 1 in B.* eniceat *DFZ* 869. amborum animam *Hermannus* ex orbebo B^1*:* s *sup.* o *add.* B^2. exorbebo *C.* exorbabo *DFZ* opido *F* 870. *Nicobulo tribuunt FZ, Chrysalo BCD, verba* perge *c. q. s. Nicobulo adsignantes* Em illoc *B.* h̄ Em illoc *C.* Hem illoc *DFZ.* Cum illoc *Ritschelius* pacisce *Bothius.* pacisscere *B.* paciscere *reliqui* potes *ex* potest *rasura B* *Librorum BCD distributione servata* Em illoc pacisci rem potes *Gertzius teste Ussingio* pergere *Z* obsecro *libri*

Pacísce quiduis.

CHRYSALVS

Íbo et faciam sédulo.

Quid clámas?

CLEOMACHVS

Vbi erus túos est?

CHRYSALVS

Nusquam: néscio.

Vis tíbi ducentos númmos iam promíttier,
Vt né clamorem hic fácias neu conuícium?

CLEOMACHVS

Nihil ést quod malim.

CHRYSALVS

Atque út tibi mala multa íngeram?

CLEOMACHVS

Tuo árbitratu.

NICOBVLVS

Vt súbblanditur cárnufex.

CHRYSALVS

Pater híc Mnesilochist: séquere, is promittét tibi.
Tu aurúm rogato. céterum uerbúm sat est.

NICOBVLVS

Quid fít?

CHRYSALVS

Ducentis Phílippis rem pepigí.

NICOBVLVS

Vaha,
Salus méa seruasti mé. quam mox dicó 'dabo'.

---

871. Pacisce B^1. Paciscere B^2 *cum reliquis* quid uis *libri.* qui uis *Acidalius* fatiam *B* 872. eros *B.* erus *CD.* herus *FZ* tuus *libri* CH. *om.* D^1*: add.* D^2 nusquam nescio *(et sup. scr.* secum*) CD* 873. nummos *ras. ex* mummos *B* iam B^2*: om.* B^1
874. clamorem] a *ex* o *corr. B* nec *FZ* neu *ex* meu *C* conuitium *CDFZ* 875. quod] quid *D* CH. *add.* D^2*: om.* D^1 geram *(et* in *sup. scr.) D* 876. Vt . . . carnufex, *quae Nicobulo tribuunt libri, Chrysalo dedit cum Acidalio Ritschelius* subbanditur *ante corr. B.* sublanditur *DFZ* carnifex *FZ* 877. hic *sup. scr. B* mnesilochę *(et* i *sup.* ę*)* est *C.* mnesilochi est *reliqui* 878. tuarum *pro* tu aurum D^1*Z: corr.* D^2 cęterum *C* satē D^1*:* sat ē D^3 879. 880. Philippis rem pepigi. NI. Vaha ‖ Salus méa, seruasti me. quam *scripsi duce Hermanno.* philippis rem pepigi. NI. uah salus ‖ Mea seruasti me quam *libri.* Philippis rem pepigi. NI. Vaha, ‖ Salus, seruauisti me. quam *Hermannus (*rem

CHRYSALVS

Roga húnc tu, tu promítte huic.

NICOBVLVS

Promittó: roga.

CLEOMACHVS

Ducéntos nummos aúreos Philippós probos
Dabín?

CHRYSALVS

Dabuntur ínque: respondé.

NICOBVLVS

Dabo.

CHRYSALVS

Quid núnc, inpure? númquid debetúr tibi?
Quid illí molestu's? quíd illum morte térritas?
Et ego ét ille te mactámus infortúnio.
Si tíbist machaera, at nóbis ueruinást domi:
Qua quídem te faciam, sí tu me irritáueris,

887—889. *Horum versuum apud Festum p. 161 hae laciniae supersunt (cf. Leidolphus l. s. s. p. 231):* . . . chedem ad nob . . . te reddam u . . . rem soricina . . . *Eorundem apud Fulgentium p. XIX L. haec species est:* 'si tibi machera est foris, at mihi ueruina est domi, quo te ego (quem ego *al.*) et illos conficiam ut soricina nenia'
Donatus ad Eun. V 7, 23: Plautus: 'confossiorem te faciam soricina nenia' *Novicium esse testimonium quod Fleckeisenus praef. Stichi ed. Ritschel. p. XXX ex Excerptis Pithoeanis p. 67 petitum* (murrire : clamare, proprium murium. soricum naenia Plauto) *commemorat, demonstravit Loewius Prodr. p. 26*

---

delebat Acidalius). Philippis pepigi. NI. Vah, Salus, || me seruauisti Hem quam *Ritschelius, ubi* ehem *Fleckeisenus.* Philippis rem pepigi. NI. Ah, salus || Mea seruauisti me, quam *Bothius: cf. Muellerus Pros. p. 396 adn.* 883. inquam *FZ.* inque *(et sup. scr.* i. dio*) C: cf. Parerg. p. 419* *V. 884—901 ex altera rec. repetit Anspachius p. 37* 884. inpure *B.* impure *reliqui* num quid *D*
debetur] debetur p̃ure*, sed per hanc vocem lineola ducta, D* 885. molestus *libri, Olsenus p. 13* quid *Camerarius.* quia *libri* 886. Et ego et ille te mactamus *Muellerus Pros. p. 333.* Et ego te et ille mactamus *(*mattamus *F) libri, Ritschelius, ubi* mactat *Guyetus.* Ego et ille te m. *Hermannus.* Et ego et illic mactamus te *Engerus de pros. p. 18* 887. Si tibi est machera *libri (de Festo cf. testim.).* Si tibi machaera est foris *Fulgentius.* Tibi si est machaera *cum Guyeto Ritschelius.* Si tibi machaera est *Bothius cum Fulgentio.* Si tibi machaera *Hermannus* at nobis *Acidalius, Guyetus (cf. Festus).* et nobis *libri.* at mihi *Fulgentius.* nobis *Bothius* ueruina est *Pylades cum Fulgentio.* uerbina st *B*[1]. uerbena st *B*[2]. urbina est *reliqui* 888. Quã *Z*

Confóssiorem sóricina nénia.
Iam dúdum hercle equidem séntio, suspício
Quae té sollicitet: éum esse cum illa múliere.

CLEOMACHVS

Immo ést quoque.

CHRYSALVS

Ita me Iúppiter, Iunó, Ceres,
Minérua, Luna, Spés, Opis, Virtús, Venus,
Castór, Polluces, Márs, Mercurius, Hércules,
Summánus, Sol, Satúrnus dique omnés ament,
Vt ílle cum illa néque cubat neque ámbulat
Neque aúsculatur néque illud quod dici haúd solet.

NICOBVLVS

Vt iúrat: seruat me ílle suis periúriis.

CLEOMACHVS

Vbi núnc Mnesilochus érgost?

CHRYSALVS

Rus misít pater:
Illa aútem in arcem hinc ábiit aedem uísere
Minéruae. nunc apértast: i, uise: éstne ibi?

---

fatiam *B.* faciam *CDFZ, Donatus: atque ita Ritschelius.* reddam̃ *Festus, Leidolphus p. 231* si] ubi *Festus: cf. Leidolphus l. s. s.* irritaueris *FZ* 889. confossiorem *BC, Donatus.* confessiorem *DFZ, cod. Schobingeri* soricinanenia *B.* soricina (soricinia *D)* nenia (uenia *F.* renia *Z) CDFZ.* soricina menia *cod. Canonic. Donati* 890. Ian dudum *B.* Iamdudum *reliqui* ercle *D* suspitio *BCD* 891. quę *C.* que *D* solicitet *FZ* eum] cum *Z* esse eum *Hermannus* 892. est *om. B* Iupiter *BFZ* 893. Luna, Spes *Bergkius Opusc. vol. I p. 36.* latona spes *libri.* Spes Latona *Ritschelius cum Guyeto et Hermanno.* Lato, Spes *Ussingius* opis *C.* opes *B.* obs *D.* ops *FZ* 895. Summanus] Submanus *BCDF.* Sumanus *Z* SATVRNVS *(sic) B* diique *libri* 897. ausculatur *Ritschelius.* auscultatur *BCD.* osculatur *FZ* illud quod dici haud solet *scripsi.* illud quod dici solet *libri.* quod non dici solet *vel* illud quod fieri solet *Ussingius* 899. hunc *Z* ergo st *B.* ergo est *C.* ergo *DFZ* 900. hinc *Schneidewinus in Fleckeiseni Exerc. crit. p. 33, Hermannus. om. libri* ędem *C.* edem *BDF* 901. Mineruę *C.* Minerue *D* aperta st *B.* aperta est *reliqui* i uise (inuise *Z.* i uis e *D.* i uise *et sup. scr.* imp̃ exũbo eo *C: cf. Parerg. p. 419)* estne ibi (est ne ibi *B.* est neibi *CD) libri: quod temptaverunt Fuhrmannus dissert. p. 46* (i uide sitne ibi), *Beckerus in Studemundi Stud. vol. I p. 206 (idem vel* uise, sitne ibi *deleto* i *imperativo): cf. idem Fuhrmannus Nov. annal. vol. CV (a. 1872) p. 825*

CLEOMACHVS

Abeo ád forum igitur.

CHRYSALVS

Vél tu hercle in malám crucem.

CLEOMACHVS

Hodie éxigam aurum hoc?

CHRYSALVS

Éxige ac suspénde te:
Ne súpplicare, homo níhili, tibi nos cénseas.
Illést amotus. síne me, per te, ere, ópsecro
Deos ínmortales, íre huc intro ad fílium.

NICOBVLVS

Quid eo íntro ibis?

CHRYSALVS

Vt eum dictis plúrumis
Castígem, quom haec hic fácta ad hunc faciát modum.

NICOBVLVS

Immo óro ut facias, Chrýsale, et ted ópsecro,
Caue pársis in eum dícere.

CHRYSALVS

Etiam mé mones?
Satin ést, si plura ex me aúdiet hodié mala,
Quam audíuit umquam Clínia ex Demétrio?

---

902. uel . . . crucem *Chrysalo tribuit Z: Nicobulo BCDF* uel tu *Ritschelius, Kampmannus de IN praep. p. 32, Hermannus:* uel *libri.* immo *Brixius de Pl. et Ter. pros. p. 26* 903. suspendete *D* 904. suplicare *B.* subplicare *D* homo nihili, tibi nos censeas *Ritschelius.* censeas nihili homo *libri, nisi quod* nihil *Z.* tibi me, nihili, censeas *Hermannus.* censeas nos, nihili homo *vel* censeas tibi, nihili homo *Ussingius, illud non male* 905. Ille cst *libri* ere] here *F.* habere *Z* opsecro *B.* obsecro *reliqui* 906. immortales *BCDF.* immortalis *Z* 907. eo intro ibis *libri:* eo introd ibis *Ritschelius Nov. exc. p. 81: cf. Schoellius ad Trin. v. 10.* eo nam introibis *edidit Ritschelius coll. Prol. Trin. p. CLX* eum] cum *F* plurimis *DFZ* 908. cum *libri* hic facta ad hunc *Hermannus.* facta si adhuc B^1. facta sic ad hunc B^2 *cum reliquis.* sic facta ad hunc *Camerarius* 909. chrisale *BCD* ted opsecro B^1. tc obsecro *(et* d *sup.* e *in* te*) C.* te obsecro B^2*DFZ: cf. Ritschelius Nov. exc. p. 28.* tc id obsecro *Hermannus* 910. parsis *B* ineum *D* Etam me mones *B.* etiamne mones *FZ* 911. satin est *Z.* sat inest *CF.* sat in est *B.* sat ancst D^1*: corr.* D^3 '*De* audiét *vide Prol. Trin. p. CLXXXIII coll. CCXXIX: ut non opus sit transpositis* hodie ex med audiet' *Ritschelius* 912. clinio *D.* Dinia *Bergkius Op. vol. I p. 674*

NICOBVLVS

Lippi íllic oculi séruos est simíllumus:
Si nón est, nolis ésse neque desíderes:
Si est, ábstinere quín attingas nón queas.
Nam ni íllic hodie fórte fortuna híc foret,
Milés Mnesilochum cum úxore opprimerét sua
Atque óbtruncaret moéchum manufestárium.
Nunc quási ducentis Phílippeis emi fílium,
Quos dáre promisi míliti: quos nón dabo
Temere étiam, prius quam fílium conuénero.
Numquam édepol temere quícquam credam Chrýsalo.
Verúm lubet etiam mi hás perlegere dénuo:
Aequómst tabellis cónsignatis crédere.

---

913. illic *Aldus.* ille *libri* seruus *libri* simillimus *libri* 914. nolis (li *ex* ll) *C* 915. ñ||||queas *cum ras.* (nequeas *fuerat ante ras.*) *B* 918. moechcum *C.* mechum *DF.* mecum *Z* manifestarium *FZ* 919. philippeis *B.* philippis *reliqui* emi] eini *C* 920. dere B^1*: corr.* B^2 921. temere; et iam *Z* priusquam *C* 922. *Ab hoc v. accedit A* NUN(*vel* M)QUAMEDEPOLDEMEREQUỊÇQUAM· CREDAMCHRYSALỌ *A* aedepol *Z* quicquam temere *libri praeter A, Ritschelius* cridam D^1*:* credam *corr.* D^2 credam. CHR. Verum *C* 923. *Cf. 922* LUBẸT *A.* libet *reliqui* ETIAṂ *A.* et *Z* mihi *vel* $\overset{1}{m}$ *libri* HASPELLEGERE(*sed litteris* ELLE *incertissimis*) *A.* has perlegere *BDFZ.* hasp legere *C* 924. AEQUONST *A.* Aequõ st *B.* aequum est *Z.* ęquum est *C.* equum est *DF* ṬABELLISỌỌN-SIGNATIS *A*

ACTVS IV

CHRYSALVS

Atrídae duo fratrés cluent fecísse facinus máxumum,
Quom Príami patriam Pérgamum diuína moenitúm manu
Armís, equis, exércitu atque exímiis bellatóribus

Act. IV scaena 9 CRISALVS SERVVS · NICOBOLVS SENEX *B.* CHRISALVS *(*CH *in ras.) D. om. C.* Chrysalus. Nicobolus *FZ. unum v. vacuum reliquit A. vide ad 979* *Chrysali canticum variis conaminibus tentatum est: nam ut taceam de Guyeto, qui v. 929. 937—942. 950. 951 obelo notavit, Kiesslingius Anal. Pl. p. 14 sqq. v. 931. 945—52. 961 eiecit reliquorum ordine constituto hoc: 925—930. 932—944. 953—958. 962—965. 959. 960. 966—978: quo etiam longius progressus Brachmannus p. 98 sqq. acerrimo iudicio hoc canticum tamquam Plautinum restituit: 925—929. 932—934. 953—960. 968.* 969^a *(*Cepi áb eo spolia. iam has tabellas opsignatas quas fero*). 935. 936. 943. 944. 941. 942. 973—975.* 969^b *(*Namque ís duc. n. Philippos dare promisit militi*). 970—972. 978. denique Anspachius p. 39 sqq. v. 931. 945—972. damnat, et Ussingius 'Nordisk Tidskrift for Fil.' vol. V (a. 1880) p. 59 sqq. v. 931. 937—940. 949—952. omnia praeter v. 931 defendit Paulus Weise p. 20 sqq., nisi quod v. 946 post v. 948 collocat. ipse non dubito quin interpolatus sit v. 931 et ex altera recensione repetendi sint v. 945—952* *Ceterum Kiesslingius v. 925—934 iambicis dimetris discripsit: cf. Anal. Pl. p. 6—14: at vide quae contra monuit Brachmannus p. 108. certe constat v. 925—934 singulari quadam condicione esse* 925. *Ita A, nisi quod* AṬRIDAE *et* FACIṆUSṂAXUMUM Atridae duo *cum A Pylades.* Atridas duo B^1*:* i e *sup.* s*, h. e.* uel Atridae *corr.* B^2. Adtrides duo D^1. trides duo *C.* Atrides duo D^3FZ cluent *BD cum A.* clauent *C.* dicuntur *FZ* maximum *BCDZ* 926. *Ita A, nisi quod post* PERGAMUMDIUINA *nil legi potuit* Cum *libri praeter A* Perami *Brachmannus duce Fleckeiseno Nov. annal. vol. XCIII (a. 1866) p. 8 adn. coll. Ritschelii Opusc. vol. II p. 497 adn.* moenitum *B.* maenitum *F,* '*codex vetustissimus*' *Pii.* moenium *Z.* menitum *(et sup. scr.* pro munitum*) C.* mo pro munitũ enitũ D^1. *inde* m^e^onitu enitũ *(et sup. prior. voc.* pro munitum*) effecit* D^2 927. ARMISEQUISEXERCIṬUATQ·EXIMIISBELLATORIḄUS *(litteris* ATQ· *admodum dubiis) A* ęquis *C* atque *del. Anspachius p. 43*

Millé cum numero náuium decumo ánno post subégerunt:
Non pédibus termentó fuit, praeut égo erum expugnabó meum
Sine clásse sineque exércitu et tánto numero mílitum.
[Cepi, éxpugnaui amánti erili fílio aurum ab suó patre.]
Nunc príus quam huc noster sénex uenit, lubet lámentari, dum éxeat.
O Tróia, o patria, o Pérgamum: o Príame, periistí senex,

---

929. *Festus p. 363:* termentum pro eo quod nunc dicitur detrimentum utitur Plautus in Bacchidibus. *cf. Paul. p. 362:* termentum apud Plautum detrimentum *Glossas quas huc spectare putat Loewius Prodr. p. 265 aliter explico: cf. Woelfflini Archii vol. II p. 338*

---

928. MILLE, *dein suo loco* DECUMOANNOPOSTSUBEGERUNT *litteris tribus primis et quinto tribusque ultimis incertissimis A* Mille cum *BCDFZ: cf. Buechelerus de decl. p.* 99^2. Milli cum *Hermannus: cf. Lucil. IX 65 ed. M.* Millenum *Camerarius.* Et mille *cum Beckero Quaest. p. 8 Ritschelius.* Cum mille *Bergkius Opusc. I p. 674, Ussingius, Kiesslingius l. s. s.* post *om. Z* 929. NONPEDIBUSTERME*(his quinque litteris admodum dubiis)*NTOFUIT*(*F *et* T *incertissima lectione)*PRAE*(quattuor litteris perdubiis)*UTEGOERUMEXPUGNABOMEŪ *A* Non pedibus termento fuit *aliter atque Bothius explicare conabar Woelfflini Arch. vol. II p. 338.* Non pedibus *(*t pelides *sup. scr.* B^2CD^2*:* pelides *in contextu FZ)* tormento fuit *(*tormento‿rūit *C) libri praeter A.* Non peius termento ruit *Ritschelius,* termento *cum Festo ducibus Curione, Cantero Nov. lect. III 8, Lambino et* peius *cum Kampmanno de reb. mil. p. 40. pro* termento *cod. pr. Schobingeri* ornamento *habet,* tam ornamento *eiusdem codex sec.* Non peius termentum hoc fuit *Brachmannus l. s. s.* Non penitus termento fuit *Kiesslingius l. s. s. alia (*Non proinde id *vel* Non equos iis *vel* Nemo ibus*) temptat Ussingius.* Non Phrygibus termento fuit *Gertzius teste Ussingio* prę ut *B.* prout *FZ* *V. 930 sq. interpolatos dicit Brachmannus p. 109* 930. SINECLASSESINEQ·EXERCITUETTANTONUMEROMILITUM *A* Sine armis *Anspachius p. 43* exercitud *Ritschelius Nov. exc. p. 78* ettanto *D.* atque tanto *corr. in B Camerarius* militum] nauium *Kiesslingius* 931. CEPIEXPUGNAUIAMANTI*(*IAMA *litteris perdubiis)*ERILIFIL *et* PATRE *in fine A* Coepi *BDZ* erili *CD.* herili *praeter FZ raro exemplo etiam B* 932. NUNCPRIUSQUAM *dein incertissimae reliquiae litterarum* HUCSENEXUENIT *ut videtur, et in fine* DUMEXEAT *A* prius quam huc noster senex uenit *Brachmannus l. s. s. p. 109.* prius quam huc senex uenit *libri.* prius quam huc senex noster uenit *Wilamowitzius teste Kiesslingio, qui ipse de* húc priusquam sénex *cogitaverat.* huc prius quam senex uenit *Ritschelius.* prius quam huc hic senex uenit *Muellerus Nachtr. p. 123* libet *BCDFZ* ex eat *B* 933. OTROIAOPATRIAOPERGAMUM *in A legi potuit* Perame *Fleckeisenus Exerc. p. 42, Nov. annal. vol. XCIII (a. 1866) p. 8 adn.: cf. Ritschelius Opusc. vol. II p. 497 adn.*

Qui mísere male mulcábere quadrigéntis Philippis aúreis.
Nam ego hás tabellas óbsignatas, cónsignatas quás fero,
Non súnt tabellae, séd equos quem misére Achiui lígneum.
Epíust Pistoclérus: ab eo haec súmptae. Mnesilochús Sinost
Relíctus. ellum: nón in busto Achílli, sed in lecto áccubat:
Bacchídem habet secum, ille ólim ut habuit ígnem qui signúm daret:
Nunc ípsum exurit. égo sum Vlixes, quóius consilio haéc gerunt.
Tum quae híc sunt scriptae lítterae, hoc in equo ínsunt multi mílites
Armáti atque animatí probe. ita rés successit mi úsque adhuc.
Atque híc equos non in árcem, uerum in árcam faciet ímpetum.
Exítium, excidium, exlécebra fiet híc equos hodie auró senis.

---

934. QUIMIS *et perdubias reliquias litterarum* EREMALE *in A legere sibi visus est Loewius* mulcabere *D*[1]*:* multabere *D*[3], *Ussingius* quadrigentis *Ritschelius Parerg. p. 406.* quadringentis *B Z.* quadragentis *C D F* 935. NAMẸGOḤASTABELLAS *(litteris duabus ultimis incertis) A* 936. NONSUNTTABELLAESED *(quinque ultimis litteris incertis) A: ubi etiam* EQUU*(vel* O*)*S *exstare videri testatur Studemundus 'Verhandl. der 36. Phil. Vers.' p. 56* tabelle *C D F* sed equos *B*[1]*:* u *sup.* o *add. B*[2]. sed equus (seq ęquus *C) C D F Z* *V. 937—940 om. A* 937. Epius est *B C D.* epeus est *F.* epeius est *Z* ab eo] inde *Muellerus Nachtr. p. 98* hęc *C.* hec *D* sumptae *Kiesslingius.* sumpta *libri, Ritschelius* Sinost *Angelius.* sinon est *B C F.* si non est *D Z* 938. ellum *B.* illum *C D F.* ille *Z* imbusto *Z* inlecto *B.* lecto *C D F Z* 939. ut *Pylades. om. libri* 940. Nunc *Guyetus.* Hunc *libri.* Haec *Camerarius, Palmerius.* Hic *Lambinus* esurit *F.* eccum urit *Palmerius* ulixes *B C D F.* ulisses *Z* cuius *libri* consilioh *ante ras. B* haec *B F Z.* hanc *C D* gerunt *B*[1]*C D F.* geruntur *B*[2]*Z, Kiesslingius l. s. s. p. 11* 941. TUMQUAEHICSUNTṢÇṚỊPTẠẸLI *A* Túm qui hic insunt *e. q. s. Kiesslingius l. s. s. p. 11 trochaicum discribens praecedente hypermetro iambico* quę *C.* que *D* scriptę *C.* scripte *D* litterae *B.* littere *C.* literae *vel* litere *D F Z* hoc in equo insunt multi *Muellerus Nachtr. p. 123.* hoc in equo insunt *libri, nisi quod* in ęquo *C et* in i equo *B.* hoc insunt in equo *cum Guyeto et Hermanno Ritschelius.* hoc in equo quae insunt sunt *Luchsius Hermae vol. VIII (a. 1875) p. 123 sq.* tot hoc in equo insunt *Ussingius: cf. Brachmannus p. 110. de* equod *cogitat cum Buechelero Ritschelius Nov. exc. p. 64. 66* 942. ARMATI*(et ut vid.* A *sup.* I*)*TQ·ANIMATI *A* mi usque *Bothius.* meliusque *B C D F Z* 943. ATQ·HICEQU *in A legit Loewius: ibidem* EQUU*(vel* O*)*S *videri extare testatur Studemundus l. ad v. 936 exscripto* equus *B C D F Z* arcam *ex* arcum *C.* archam *Z.* artham *F* 944. *Ita A* Exidium *(et* c *sup. scr.)* exicium *B.* ex-

(Nostró seni huic stolido, eí profecto nómen facio ego Ílio.
Milés Menelaust, égo Agamemno: idém sum Vlixes Lártius:
Mnesílochust Alexandér, qui erit exítio rei patriaé suae.'
Is Hélenam auexit, quoía causa núnc facio obsidium Ílio.
Nam illi ítidem Vlixem audíui, ut ego sum, fuísse et audacem ét malum.
Doli égo deprensus sum: ílle inuentus méndicans paene ínterit,
Dum ibi fácta exquirit Íliorum. adsímiliter mi hodie óptigit:

---

cidium exitium *CDFZ* lacebra D^1*:* ex *add.* D^2*:* ex latebra *corr.* D^3*: atque ita FZ* equus *libri praeter A* 945. *Ita A, nisi quod* EIPROFECTO *et* FACIOEGOILICO 946. MENELAUST *A.* menelauust *ex* menelaus est *B.* menelaus est *CDFZ, nisi quod* mene laus est *CD.* Menelauost *coll. Ribbeckio Trag. fragm. inc. fab. v. 90 Fleckeisenus loco mox commemorando* AGAMEMNO *A.* agamenno CD^1. agamennon BD^3. agamemnon *F.* agamenon *Z.* Agamemino *Ritschelius Opusc. vol. II p. 498* sum *add. Hermannus. om. libri. cf. Ritschelius Opusc. vol. II p. 498, Fleckeisenus Nov. annal. vol. XCIII (a. 1866) p. 8 et Muellerus Pros. p. 698* ULIXES *A.* ulysses *Z* LARTIUS *A, Acidalius.* lertius *CDF.* lercius *B.* laertius *Z: Fleckeisenus l. s. s., Ritschelius l. s. s.* 947. *Ita A, nisi quod* MNESILOCHUSEST *et* EXITIOREIPATRIAE mnesilochus est *etiam BCDFZ* Alixenter *Fleckeisenus Nov. annal. vol. XCIII (a. 1866) p. 11: cf. Ritschelius Opusc. vol. II p. 497* quierit *D* exitium *libri praeter A* patrię suę *C.* patrie sue *D* 948. SIHELENAMAUEXIT*(vel* EI *vel* TE*)*CUIA *et reliqua ut supra A* His elenam abduxit *B.* Is elenam abduxit *D.* Is helenam abduxit *CFZ.* auexit *iam Bergkius Opusc. vol. I p. 674* cuia *BCD cum A, Scioppius Susp. lect. I 21.* cuius *Z.* cui haec *F* hunc facio obsideri '*alibi scriptum*' *esse Pius annotat* obsidi *Z* 949. ILLIITIDEM *A, Bothius.* illic eidem *BCDFZ* ULIXEMAUDIUI *A.* audi ulixem B^1. audiui ulixem B^2CDFZ*, nisi quod* ulyssem *Z* ego ut *Muellerus Pros. p. 241* FUISSE *A.* fuise *ante corr. B* ETMALUM *in novo versu A*
950. Doli ego deprensus *Acidalius.* DOLISEGOPRENSUS *A.* Dolis ego deprensus *BDZ.* Dolis ego deprehensus *CF.* Mendaci ego prensus *Brachmannus p. 101.* Fallens ego prensus *Ussingius. cf. Muellerus Pros. p. 172. 333* ille inuentus mendicans paene *Ritschelius.* ILLEMENDICANSPAENEINUENTUS *A. item reliqui nisi quod* pene*: ceterum cf. Fleckeisenus Nov. annal. vol. LXI (a. 1851) p. 23, Engerus* '*Zur Pros. des Pl.*' *p. 6 et 17, Muellerus Pros. p. 333, 357* interiit *libri cum A: praesens restituit cum aliis Ritschelius* 951. ibi] sibi *Z.* illic *Kiesslingius l. s. s. ceteris servatis* facta exquirit *Ritschelius.* exquirit facta *B (ante ras.)* D^1 *et* D^3*:* EXQUIRITFATA *A, atque ita BD (post ras.) et CFZ* exquaerit ibi facta *Fleckeisenus* Iliorum *Gulielmius Verisim. I 22, Scaliger.* illorum *libri cum A* adsimiliter *DFZ cum A, nisi quod post eam vocem* udoiem *erasa in D.* autsimiliter *C* ac similiter *B.* id similiter '*alibi codicum legi*' *Pius ait*

Vinctús sum, sed dolís me exemi: item se ílle seruauít dolis.)
Ílio tria fuísse audiui fáta, quae illi fórent exitio:
Sígnum ex arce sí periisset: álterum etiamst Tróili mors:
Tértium quom pórtae Phrygiae límen superum scínderetur.
Pária item tria eís tribus sunt fáta nostro huic Ílio.
Nam dúdum primo ut díxeram nostró seni mendácium
Et de hóspite et de auro ét de lembo, ibi sígnum ex arce iam ábstuli.
Iam dúo restabant fáta tunc, nec mágis id ceperam óppidum.

---

953. 954. *Cf. Serv. ad Aen. II 13:* secundum Plautum tribus, uita scilicet Troili, Paladii conseruatione, integro sepulcro Laomedontis quod in Scaea porta fuit ut in Bacchidibus lectum est: *de quibus verbis cf. Brachmannus p. 180 et Ostermayer de hist. fab. p. 21 sq.*

---

mihi *libri cum A* HODIE *A* obtigit *FZ cum A* 952. *Ita A, nisi quod* DOLIS *et* ITEM *et* DOLIS *(S incerta)* sum] fui *Fleckeisenus* me *Pylades cum A. om. BCDFZ* exemi *rasura ex* exiemini *D* ille se *Hermannus, Ritschelius.* illic se *Muellerus Pros. p. 115* seruat *Hermannus, Ritschelius* *Trochaicum una cum v. 951 esse volunt Christius Mus. Rhen. vol. XXIII (a. 1867) p. 579, Spengelius T. Macc. Pl. p. 92: cf. Muellerus Pros. p. 172 sq.* *Versum in suspicionem vocat Ussingius* *V. 953—956 iambicos (praeeunte Acidalio) sic transformavit Hermannus repugnante etiam A:* Tum tría fuisse audiui fata, quae Ilio exitio forent: ‖ Ex árce signum si perisset: alterum est mors Troili: ‖ Quom pórtae Phrygiae limen superum scinderetur, tertium. ‖ Eis ítidem paria tria tribus sunt fata nostro huic Ilio 953. Ilio] ILLI *A* tria] ia *e corr. B*[2] fata *B post ras. CDFZ.* FAT*(vel* I*)*A *A ut videtur* QUAE *A.* quę *CD*[2]. que *D*[1] illo *C ante corr.* forent *BCDFZ.* FUERE *A* exicio *B.* exitium *(um expunct. et o supr. scr.) D* exitio forent *Brachmannus p. 109 duce Hermanno* 954. ARCE *A* periisset *BCD cum A.* perisset *FZ* etiam est *(*etiam st *B) libri cum A.* autemst *Ritschelius cum Bothio.* fuit *Ussingius* TROILI *A.* truili *D*[1]*: corr. D*[2] 955. TERTIUM *A.* tercium *C* cum *libri cum A* PORTAEPHRY*(vel* I*)*GIAE *A.* forte phrigię *C.* forte phrigie *D.* forte frigie *B*[1]. forte frigię *B*[2]. portae scaeae *Z.* Phrygiae *etiam Scaliger e suo cod. adscripsit* LUMEN *A* 956. PARIA *A.* patria *Z* ITEMTRIA *A* eis *BCDFZ.* E*(vel* H *vel* I *vel* T*)*E*(vel* I *vel* T*)*I*(vel* E *vel* T*)*S *A: ubi* illis *legit Geppertus Stud. Pl. II p. 37* TRIBUS *A* facta *B ante ras.* nostro *Meursius cum A.* nostra *BCDFZ* HUICILIO *A* 957. *Ita A, nisi quod* UT mendatium *B* 958. ETDEHOSPITEETDEAURO *(reliqua ut supra) A* ospito *D*[1]. ospite *D*[2]. hospite *D*[3] signum *sup. scr. in B* aroe *D*[1]*:* arce *D*[3] 959. IAM *A* RESTABANT *A* facta *ante ras. B* TUNC *A.* dum *D*[1]. tum *BCD*[2]*FZ* coeperam *BZ* opidum *F*

Post úbi tabellas ád senem detúli, ibi occidi Tróilum,
Quom cénsuit Mnesílochum cum uxore ésse dudum mílitis.
Ibi uíx me exsolui: atque íd periclum adsímulo, Vlixem ut praédicant
Cógnitum ab Helena ésse proditum Hécubae. sed ut illim ílle se
Blánditiis exémit et persuásit se ut amítteret,
Item égo dolis me illo éxtuli e períclo et decepí senem.
Post cúm magnifico mílite, urbes uérbis qui inermús capit,
Conflíxi atque hominem répperi. dein púgnam conseruí seni:
Eum ego ádeo uno mendácio deuíci, uno ictu extémpulo
Cépi spolia. is núnc ducentos númmos Philippos míliti
Quos dáre se promisít dabit.

Hunc versum damnat Langenus 'Philol. Rundschau' vol. I (a. 1881) p. 433 960. TABẸLLAṢ *A* DETULIỊBI *A: itemque reliqui.* tetuli, ibi ego *Hermannus et Ritschelius.* tetuli ibi *Acidalius: quam scripturam tutantur cum alii tum Lachmannus in Lucr. p. 387* 961. CUM *A cum reliquis* MNESILOCHUS *A* UXORẸẸSSE *A Ceterum v. expunxit auctore Wilamowitzio Kiesslingius l. s. s.: defendit Langenus p. 35* 962. *Ab hoc v. deficit A* uix me exsolui *BC, nisi quod una littera erasa ante* exsolui *in C.* m̃e ũix &solui D^1*:* x *sup. & add.* D^2*: etiam* e *ante* x *add.* D^3. me iniunxit solui *FZ, cod. Schobingeri* periculum *FZ* adsimilo *libri* ulyssem *Z* predicant *BCF* 963. 964. *Trochaeos defendit Studemundus de cant. p. 76: quem secuti sunt Kiesslingius l. s. s., Brachmannus p. 102. cf. Muellerus Pros. p. 172 sq., Nachtr. p. 69. iambos discripsit Ritschelius* 963. Ab Helena cognitum *cum Acidalio Ritschelius* eccubę *B.* eccube *CD.* heccube *F* illim *Seyffertus de bacch. vers. thes. V, Muellerus Pros. p. 172, Kiesslingius.* olim *libri, Ritschelius* 964. Blandiciis *BCDZ* ab ea exemit *duce Pylade Hermannus.* ab illa exemit *Ritschelius* persuadit *D* et] et ei *Seyffertus l. s. s.* ut se *Pylades, Hermannus* 965. Itaẽ *B* ilio *BC* extuli *Dissaldeus.* expuli *libri* epericlo *D.* e periclo *C.* e periculo *FZ.* periculo *B* decipi D^1*: corr.* D^3 966. Post *cum Acidalio Ritschelius.* Poste *CD.* Post‿ea *B.* posthec *F.* post haec *Z: cf. Opusc. vol. II p. 543.* Ibi *Kiesslingius versu transposito* inermis *Z* 967. Conflixi B^2FZ. Confixit B^1CD 968. Eum ego adeo uno B^2DF. Cum ego adeo uno B^1CZ. Eum adeo uno ego *Hermannus* mendatio *BC* extemplo *FZ* 969. *Sic discripsi cum Studemundo de cant. p. 76, Spengelio T. Macc. Pl. p. 139, Kiesslingio l. s. s.: iambicum fecit Ritschelius* Cepi ab eo *scribens duce Hermanno (*Ego cepi*)* Coepi *BCD.* Caepi *Z* 970. *'Sic hunc versiculum singillatim perscriptum non B tantum, sed CD quoque. Quem mutilum esse censeo deperdita parte altera quae potuit similis esse ac v. 842* ita res successit mi usque adhuc. *cum proximis sic concinnavit Hermannus:* Quos dáre se

Nunc álteris etiám ducentis úsus est, qui díspensentur
Ílio capto, út sit mulsum quí triumphent mílites.
Sed Príamus hic multo ílli praestat: nón quinquagintá modo,
Quadrigéntos filiós habet atque equidem ómnis lectos síne probro:
Eos égo hodie omnis cóntruncabo duóbus solis íctibus.
Nunc Príamo nostro síst quis emptor, coémptionalém senem
Vendam égo, uenalem quem hábeo, extemplo ubi óppidum expugnáuero.
Sed Príamum adstantem eccum ánte portam uídeo. adibo atque ádloquar.

NICOBVLVS. CHRYSALVS

NICOBVLVS

Quóianam uox própe me sonat?

CHRYSALVS

O Nícobule.

---

promisit dabit. nunc alteris etiam usus est, ‖ Qui díspensentur ut sit mulsum qui triumphent milites' *Ritschelius: lacunam reiciunt eidem Studemundus, Spengelius, Kiesslingius locis quos v. 969 commemoravi* *Ante* Quos *in B spat. circ. 5 litterarum* 971. 972. qui dispensentur ‖ Ilio capto *libri, Studemundus, Kiesslingius (cf. v. 970), Brachmannus p. 110:* capto Ilio ‖ qui dispensentur *cum Acidalio Ritschelius, adnotans librorum scripturam qui retinere velit, non posse non duos trochaicos (acatalectum cum catalectico) agnoscere sic pauculis transpositis:* Nunc etiam alteris ducentis*: cf. Parerg. p. 425.* Núnc altris etiám *Muellerus Nachtr. p. 69* dispensetur *CDZ* *Inter* capto *et* ut *erasa* k *in B* triumphunt *(et* e *sup.* u*) D* 973. Peramus *Brachmannus: cf. 933* prestat *BD* 974. Quadrigentos *(ut v. 1183) Schneiderus gramm. lat. elem. I p. 735 Reizio duce.* Quadringentos *libri* atque equidem omnis *libri.* atque omnis *cum Hermanno Ritschelius.* atque equidem *Brachmannus p. 110. confert Ritschelius Proleg. p. LXXVIII: at vide Ribbeckium de part. p. 40* *Post* lectos *rasura, ante quam* sine *scriptum erat* probo *Z* 975. oms̄ *CD.* omnes *FZ* 976. si émptor est, coemptionalem *Hermannus* si est *libri* eptor *(et* m. *sup. scr.) C* comptionalem *ante corr. B, cod. Scaligeri:* e *add. in B eadem manus.* comptialem *vel* cõptialē *CD.* comicialem *FZ* 977. habebo *CD* et templo D^1*: corr.* D^2 *et* D^3 opidum *(et* p *sup. scr.) D.* opidum *F* expurgauero *Z* 978. adstantem eccum *B.* adstante mecum *CD.* astantem eccum *FZ* uideo *FZ.* uidebo *BCD* alloquar *Z*

979. *Novae scaenae initium fecit Ritschelius contra libros* *Personarum nomina usque ad v. 986 om.* CD^1*: add.* D^2 Cuianam *(*Cuia nam *C) libri* uox prope me sonat *libri.* prope me sonat uox hic

NICOBVLVS

Quíd fit?

CHRYSALVS

Euge.

NICOBVLVS

Quíd, quod te misi, écquid egisti?

CHRYSALVS

Hém, rogas? congrédere.

NICOBVLVS

Gradior.

CHRYSALVS

Óptumus sum oratór: ad lacrumas hóminem coegi cástigando
Máleque dictis, quaé quidem quiui cónminisci.

NICOBVLVS

Quíd ait?

CHRYSALVS

Verbum
Núllum fecit: lácrumans tacitus aúscultabat quae égo loquebar:
Tácitus conscripsít tabellas: óbsignatas mi hás dedit.
Tíbi me iussit dáre. sed metuo né idem cantent, quód priores.
Nósce signum: estne éius?

NICOBVLVS

Noui: lúbet perlegere has.

CHRYSALVS

Pérlege.

Spengelius 'Reformvorschl.' p. 345 duce Muellero Nachtr. p. 51 Rud. v. 229 comparante nicobole *FZ* CHR. Euge. NIC. *addidit Ritschelius (lacunam signaverat Hermannus): om. libri* O Nicobule, quid fit? NIC. Quid fit? *Ussingius* 980. Quid quod *BFZ.* Quid quid *C.* Quidquid *D* ec quid *BFZ.* hęcqd *D.* hęc qđ *C* egisti] cogistin *Z* hem *add. Ritschelius: om. libri* gradior *CDFZ.* congredior (i *in litura) B, servatum a Bentleio in Phorm. V 6, 12* 981. Optimus *FZ* ad lacrumas hominem coegi castigando *scripsi.* ad lacrumas coegi hominem castigando *libri, nisi quod* lucrumas *C,* lucromas *D*[1] (a *sup.* u *add. D*[3]), lachrymas *Z.* hominem ad lacrumas coegi castigando *Ritschelius.* hominem ad lacrumas castigando adegi *Hermannus* 982. quę *C* equidem *F, Spengelius 'Reformvorschl.' p. 345: cf. Luchsius Comm. pros. I p. 23* comminisci *BDFZ.* cõminis ci *(altera* c *ex* e*) C* 983. lachrymans *Z* auscultabat *ex* autcul tabat *D.* aucscultabat *B* que *CD* 984. obsignatas] *ante* i *rasura in B* mihi has dedit *libri.* has dedit mi *Ritschelius praeeunte Acidalio: cf. Proleg. Trin. p. CCXCI.* mihi has dedit: dein *Hermannus* has dedit mihi obsignatas *Bothius* 985. neidem *D*
986. est ne *BD* libet *libri* perlegerebas *C*

Nunc súperum limen scínditur, nunc própe adest exitium Ílio.
Turbát equos lepide lígneus.

NICOBVLVS

Chrysále, ades, dum ego has pérlego.

CHRYSALVS

Quíd me tibi adesse ópus est.

NICOBVLVS

Volo ego utí scias, quae hic scrípta sint. 989ª

(CHRYSALVS

Quíd me tibi adesse ópus est?

---

987. *Hunc versum (praeter* nunc *quod v. 986 annectitur) om.* B^1*: in marg. add.* B^2*, ubi nunc abscissum* lio *(*Ilio*)* Hunc *Z* scindiť n̄c *(*it *e corr. ut vid.)* B^2 prope *Acidalius: om. libri* nunc adest exitium Vilio *Spengelius 'Reformvorschl'. p. 346* exicium *B C* 988. equos *B.* equus *reliqui* lepide] lapides *Z* chrisale *B* ad es *B* pellego *Z* *V. 990—996 ita discripsit Ritschelius:*

CH. Quíd me tibi adesse ópus est, quaeso. NI. Vt scias quae scrípta sint hic.
CH. Níl moror, neque scíre uolo ego. NI. Támen ades. CH. Quid ópus est? NI. Taceas.
CH. Nólo inquam. NI. At uolo, ínquam. CH. Quid opust? NI. Át enim id quod te iúbeo facias.
CH. Adero. iustumst: tuús tibi seruos tuo árbitratu seruiát. NI. Vah,
Cérae haut parsit néque stilo. set quícquid est, pellégere certumst.
Hoc áge sis nunc iam. CH. Vbi lubet, recita: aúrium operam tíbi dico.
NI. Eúge litterás minutas. NI. Quí quidem uideát parum oculis:
Vérum qui satis uídeat, grandes sátis sunt. NI. Animum aduórtito igitur.

*Contra duplicem rec. agnoscit Brachmannus p. 139 statuens v. 989ª (*Volo ego ut scias, hic scripta quae sient*). 990, dein verba* Quód te iubeo id facias. CHR. Adero*, 991. 992 = 989ᵇ (*Volo ut quod iubebo facias*). 993. 994. 995. 996 esse, quem sequitur Anspachius p. 44 quamvis versiculos paullo aliter dimetiens: cf. etiam Langenum p. 201, qui licentius rem tractat. contra disputat Paulus Weise p. 25 sqq. hunc ordinem reliquis eiectis facit Spengelius 'Reformvorschl.' p. 346: 989ª. 991. 992. 993. 994. 995. 996: quid ipse iudicem infra apparebit* *V. 989—990 ita discribit Anspachius p. 47:* Quid mé tibi adesse opus ést? ‖ Vt sciás quae hic scripta siént ‖ Nil móror neque scire uoló. ‖ Tamen ádes. Quid opust? Taceás. ‖ Quod iúbeo id. fácias. Ádero*: sic autem Leo Mus. Rhen. vol. XL (a. 1885) p. 197:* Vt scias quae hic scripta sient. ‖ Níl moror neque scire uolo. ‖ Támen ades. Quid opust? Taceas. ‖ Quód iubeo id facias. Adero*: cf. etiam Studemundus de cant. p. 77* 989ª. 989ᵇ. *Ita scripsi: quos sic exhibet B:* Quid me tibi ad esse opus est? NI. uolo ut quod iubebo facias. ‖ Vt scias quae hic scripta *(*r *sup. v. m. 1)* sient*: nec discrepant reliqui, nisi quod* adesse *et* iubeo B^3CDFZ, quę *C,* scripta *exhibent CDFZ: verba* quod

NICOBVLVS

Volo uti quód iubebo id facias.

CHRYSALVS

Ádero.) 989^b

CHRYSALVS

Níl moror neque scíre uolo ego.

NICOBVLVS

Támen ades.

CHRYSALVS

Quid ópus est?

NICOBVLVS

Taceas.

Eúge, litterás minutas.

CHRYSALVS

Quí quidem uideát parum.

Vérum qui satis uídeat, grandes sátis sunt.

NICOBVLVS

Animum aduórtito igitur.

CHRYSALVS

Nólo, inquam.

NICOBVLVS

At uolo, ínquam.

CHRYSALVS

Quid opust?

NICOBVLVS

Át enim id quod te iúbeo facias.

CHRYSALVS

Iústumst, ut tuós tibi seruos tuo árbitratu séruiat.

---

iubebo id facias. CHR. Adero *(989^b) ante* NIC. Euge *v. 991 exstant Versum 989^b a diascenasta repeto, qui versibus aliquot eiectis ad v. 994 transire voluerit* Volo ego *v. 989^a iam Brachmannus p. 139:* ut scias hic scripta quae sient *idem ibidem.* Tute ut scias hic scripta quae sient *Muellerus Nachtr. p. 28.* Vt scias quae scripta sint hic *Ritschelius cum Hermanno.* Volo uti tu scias quae hic scripta sint *Spengelius 'Reformvorschl.' p. 346* 990. Nihil *libri* nec *F* uolo ego *Ritschelius:* nolo *libri* opus est *FZ.* opust *BCD* tacias D^1*: corr.* D^2 991. *Cf v.* 989^b Euge *B.* Eu *CD.* heu *FZ: cf. Brachmannus p. 139.* Em *Langenus p. 201* literas D^1*: corr.* D^2 uideat *ex* uidead *D* parum oculis *Ritschelius duce Hermanno* 992. grandis D^1*: corr.* D^3 aduorte *FZ* igitur *del. Brachmannus p. 139* 993. aduolo *Z* opus est *FZ* Atenim *D* te *om. FZ* 994. Iustum st *B.* Iustum est *CDFZ* ut *add. Hermannus: om. libri.* uti *post* tuos *inseruit Spengelius 'Reformvorschl.' p. 346,* ut *post* seruos *Brachmannus p. 139* tuus *libri* seruos semper *Anspachius l. s. s.* tuo] tunc *C* seruiat *ex* seruiad *D* seruiat tuo arbitratu *Hermannus* *Cf. Muellerus Nachtr. p. 62*

NICOBVLVS
Hoc áge sis nunc iam.

CHRYSALVS
Vbi lubet, recita: aúrium operam tíbi dico.

NICOBVLVS
Cerae équidem haud parsit néque stilo. certúmst pellegere quídquid est.
'Patér ducentos Phílippos quaeso Chrýsalo
Da, si ésse saluom nís me aut uitalém tibi.'

CHRYSALVS
Malúm quidem hercle mágnum: tibi dicó.

NICOBVLVS
Quid est?

CHRYSALVS
Non príus salutem scrípsit?

NICOBVLVS
Nusquam séntio.

CHRYSALVS
Inde á principio iam ínpudens epístulast.

---

995. nunc iam *B*. iam nunc *CDFZ* iubet *D*[1]*: corr. D*[2] Hóc age nunciam. úbi lubet recitá sis, tibi dico aúrium operam *Fleckeisenus praef. Bacch. p. 13* dico] dabo *FZ* Hóc age sis nunc. CH. úbi lubebit, récita: tibi dico aúrium operam *Hermannus: cf. Brachmannus p. 140* 996. Cerę *B*. caerę *Z* equidem *F:* quidem *reliqui* par sit *D* certumst pellegere, quicquid est *scripsi.* sed quicquid est pellegere (pellere *D*[1]*: corr. D*[2]. perlegere *Z)* certum st (certum est *CDFZ) libri.* at perlegere certumst quicquid est *Brachmannus p. 130. librorum scriptura servata hypermetrum constituit Spengelius 'Reformvorschl.' p. 346* 997. EPLA *(h. e.* EPISTOLA*) praem. B: eandem idem notam singulis epistulae partibus praefigit. novam seaenam hinc CD ordiuntur, vacuo spatio praemisso CD*[1]*, cum hac inscriptione* NICOBOLVS CRISALVS *D*[2] NIC. ater *C*. NIC. O pater *D*. O pater *FZ* philipp os *(i erasa) B* queso *BCF* chrisalo *BC* *V. 998—1035 duplicem recensionem esse voluit Brachmannus p. 143 sic: 1000. 998. 1001. 999. 1002—1006. 1013—1024. 1028—1035 = 1007—1012. 1025—1035: hoc autem modo Anspachius p. 46 sq.: 998—1001. 1007—1035 = 998. 999. 1002—1006. 1028—1035. neutri assentitur Paulus Weise p. 28 sq.* 998. saluum *libri* me uis *F* *Ante* aut *tres litterae erasae in B* 999. CHR. *FZ: om. CD, Ussingius:* NIC *praem. B* magnum tibi dico. NIC. Quid est *FZ*. magnum CH. tibi dico. NI. quid est *CD, Ussingius.* magnum *(sequitur spat. 9 litterarum)* Tibi dico. CRI. Quid est *B* 1000. CHR. *om. B* NIC. *om. D*[1]*: add. D*[2] 1001. *Huc transposuit Acidalius qui in libris est post 1006* printipio *D* inpudens *cum C etiam B, in quo post eam vocem lacuna est e rasura verbi* inpudens *orta:* impudens *DFZ* epistula est *F*. epistola est *reliqui*

Non dábis, si sapies: uérum si das máxume,
Ne ille álium gerulum quaérat, si sapiét, sibi:
Nam ego nón laturus súm, si iubeas máxume.
Sat síc suspectus súm, quom careo nóxia.

NICOBVLVS

Auscúlta porro, dum hóc quod scriptumst pérlego.
'Pudét prodire me ád te in conspectúm, pater:
Tantúm flagitium té scire audiuí meum,
Quod cúm peregrini cúbui uxore mílitis.'
Pol haúd derides: nám ducentis aúreis
Philippís redemi uítam ex flagitió tuam.

CHRYSALVS

Nihil ést illorum, quín ego illi díxerim.

NICOBVLVS

'Stulté fecisse fáteor: sed quaesó, pater,
Ne me, ín stultitia sí deliqui, déseras.
Ego ánimo cupido atque óculis indomitís fui:
Persuásumst facere quoíus me nunc factí pudet.'
Prius cáuisse ergo quám pudere aequóm fuit.

CHRYSALVS

Eadem ístaec uerba dúdum dixi illi ómnia.

1002. Nodabis *(et* n *sup. scr.) D* sapes *ex* sapis *C* maxime *B* 1003. gerurulum *C* quęrat. *C.* querat *BF:* quaeret *(vel* quaerat si sapiat*) Brachmannus p. 134* 1004. Nã, *sed* a *B*[2] *in litura* non *sup. scr. B*[1] siubeas *C* maxime *B* 1005. cum *libri* 1006. scriptum st *B.* scriptum est *reliqui* pellego *F* *Cf. v. 1001* 1007. Nl. *praem. FZ.* EPLA *B* conspectu *B* 1008. flagicium *C* sciui *(et* re *sup. scr.)* audire *(et* ui *sup. scr.) D.* sciuire audiuire *C* 1009. multis *C* 1010. NIC. *praem. B* 1012. Nil *(et* hi *sup. scr.) C* illi *om. D*[1]*: sup. scr. D*[2] 1013. Nl.] EPLA *B* fetis se *D*[1]*: corr. D*[2] queso *BCF* 1014. stultia *C.* stulti||cia *(erasa* a*) D* *Ante* si *erasum* et *in B* 1015. sui *B*[1]*: corr. B*[2] 1016. Persuasum st *B.* persuasum est *reliqui* quoiius *vel* quoiuis *B.* cuius *(post* cuius *rasura, ante quam* me nunc *fuerat C) reliqui.* cui *(ut sit genetivus) Scaliger* nunc me *Z* facti *om. C* 1017. NIC. *praem. B,* CHRIS. *D*[3] Prius . . . quam *in ras. C* cauisse ergo *Acidalius.* te cauisse ergo *libri.* te cauisse *Ussingius.* causse te ergo *Kochius Nov. annal. vol. CIII (a. 1871) p. 828* equm *B.* ęquum *C.* aequum *Z.* equum *DF* 1018. istęc *C* uer badudum *D* dixi illi *Hermannus.* illi dixi *libri*

NICOBVLVS

'Quaeso út sat habeas íd, pater, quod Chrýsalus
Me obiúrigauit plúrumis uerbís malis
Et mé meliorem fécit praeceptís suis,
Vt te éi habere grátiam aequom sít bonam.'

CHRYSALVS

Estne ístuc istic scríptum?

NICOBVLVS

Em specta, túm scies.

CHRYSALVS

Vt, quí deliquit, súpplex est ultro ómnibus.

NICOBVLVS

'Nunc sí me fas est éxorare abs té, pater,
Da míhi ducentos númmos Philippos, te ópsecro.'

CHRYSALVS

Ne unúm quidem hercle, sí sapis.

NICOBVLVS

Sine pérlegam:
'Ego iúsiurandum uérbis conceptís dedi,
Datúrum id me hodie múlieri ante uésperum
Prius quam á me abiret. núnc, pater, ne périerem,
Cura átque abduce me hínc ab hac quantúm potest,

1019. NI.] EPLA *B* Queso *BCF* chrisalus *B* 1020. Me obiurigauit *Ritschelius Opusc. vol. II p. 428 sq.* Me obiurgauit *libri.* Med obiurgauit *Ritschelius cum Bothio edidit* plurumis *CD.* plurimis *reliqui* 1021. preceptis *BF* 1022. ei te *Ritschelius* equum *BF.* ęquum *C.* aequum *DZ* 1023. *Pers. om. C* Esne *(et t minio additum) B* hem *libri praeter B.* en *Ritschelius edidit* spectatum *BCD.* spectadum *Gruterus* 1024. quid *Z* deliquid D^1: *corr.* D^3 subplex *D* ultro *ex* ultio *D* 1025. NIC.] EPLA *B.* NIC. D^1: *del.* D^2 exorare abs te *Langenus p. 319.* obsecrare abs te *libri, quod e proximo versu ortum esse adnotat Ritschelius* orare etiam abs te *scribens.* obsecrare te *Acidalius.* hoc precari abs te *Gertzius teste Ussingio. cf. Bergkius Beitr. p. 43* 1026. numbos *B* obsecro *libri* 1028. EPLA *praem. B* 1029. odic D^1: *corr.* D^3 1030. pater ne perierem *Usenerus Nov. annal. vol. XCI (a. 1865) p. 227.* pater ne periurem *BDFZ.* ne periurem *C.* ne periurem pater *Pylades.* pater ne peierem *cum Camerario edidit Ritschelius. mentitur Scioppius Susp. lect. V 15* 1031. adduce *C.* abduc *FZ* potest *B (ante ras.).* potes *B (post ras.) CDFZ.* potis *Fleckeisenus*

Quam própter tantum dámni feci et flágiti.
Caue tíbi ducenti númmi diuidiaé fuant:
Sescénta tanta réddam, si uiuó, tibi.
Vale átque haec cura.' quíd nunc censes, Chrýsale?

CHRYSALVS

Nihil égo tibi hodie cónsili quicquám dabo
Neque ego haúd committam ut, sí quid peccatúm siet,
Fecísse dicas dé mea senténtia.
Verum, út ego opinor, sí ego in istoc sím loco,
Dem pótius aurum quam íllum corrumpí sinam.
Duae cóndiciones súnt: utram accipiás uide:
Vel ut aúrum perdas uél ut amator périeret.
Ego néque te iubeo néque ueto neque suádeo.

NICOBVLVS

Miserét me illius.

CHRYSALVS

Túos est: non mirúm facis.
Si plús perdundum sít, periisse suáuiust

1032. qua propter *Z* dãpni *CD* flagicii (la *in ras.) C.* flagitii *reliqui* 1033. diuidiae *Camerarius.* diuitiae *Z.* diuitię *B.* diniciae *C.* diuitie *DF* 1034. sexcenta D^3FZ tantum *Z.* tanta *etiam Pyladis codd. Inter* tibi *et* Vale *ras. circ. 5 litt. D* 1035. Valeatque *D* hec *CF* NIC Quid *B* censes] n *e corr. B.* cesses *D* chrysale (l *s. v.) C.* chrisale *B* *V. 1036—1049 duas discernit recensiones Brachmannus p. 145 sq. hasce: 1036—1040. 1047—1049 = 1041—1046 et hasce Anspachius p. 48: 1036—1038. 1044—1049 = 1041—1043. 1039. 1040. 1044—1049: contra disputat Paulus Weise p. 30 sq.* 1036. Nil (*et* hi *sup. scr.) C* hodie consilii *BCDF.* consilii hodie *Z* 1037. Neque ego haud] *cf. Ritschelius Opusc. vol. II p. 335* Vtsiquid *C.* Vt siquid *B.* Vt si quid (*ex* qui||||) *D* fiet *DFZ* 1038. dicas *ex* dicati *rasura D* de mea *Z.* de me (deme *D*) mea *BDF.* de'' mea me'' *C.* de meamet *olim Ritschelius.* te de mea *Muellerus Nachtr. p. 124 dubitanter* 1039. NIC *praef. B* ego si *Hermannus, Ritschelius* sim *BCDF.* sum *Z* 1041. due *CDF* conditiones *libri* utram *Guyetus.* utram tu *libri.* tu utram *Acidalius, Muellerus Pros. p. 176* 1042. perdam *ex* perdas *B* perieret *Usenerus Nov. annal. vol. XCI (a 1865) p. 227.* periuret *libri.* peieret *cum Camerario ed. Ritschelius* 1043. CRI *praem. B* nec te *F* 1044. meillius *D* Tuus *libri* faciás *B* 1045. *Nicobulo dat v. 1045 sq. Brachmannus p. 146, quos Chrysalo cum libris adsignat Ritschelius rectissime* perisse *Z.* periisse (perii se *C*) *reliqui* suauiust *B.* suauius est *reliqui: cf. Brachmannus p. 147.* satius est *Scaliger, Dousa, Ritschelius*

Quam illúd flagitium uólgo dispaléscere.

NICOBVLVS

Ne ille édepol Ephesi múlto mauellém foret,
Dum sáluos esset, quám reuenissét domum.
Quin égo istic quod perdúndumst própero pérdere?
Binós ducentos Phílippos iam intus écferam:
Et míliti quos dúdum promisí miser
Et ístos. mane istic: iam éxeo ad te, Chrýsale.

CHRYSALVS

Fit uásta Troia, scíndunt proceres Pérgamum.
Sciui égo iam dudum fóre me exitium Pérgamo.
Edepól qui me esse dícat cruciatú malo
Dignúm, ne ego cum illo pígnus haud ausím dare:
Tantás turbellas fácio. sed crepuít foris:

1046. illum *B* uuolgo *D ante ras.* uulgo *F* *V. 1047 et 1048 B in margine habet* NIC *ut saepius in fine prioris v. adscripto: eosdem expellit Ussingius Tidskrift for Filologi vol. V (a. 1880) p. 65, cum in editione post eos inseruisset v. 1045 sq.: at sana sunt omnia* 1047. ephi *Z* molto *D* foret] t *man. rec. B* 1048. saluus *libri* Ephesi] *sequitur in C bibliopegi vitio huc traiecta membrana exitum fabulae complectens a versus 1163 verbis* Audes qui non 1049. Quin ego istic quod perdundumst propero perdere? *Kienitzius de Quin p. 4 duce Ritschelio,* Quin *et* propero *cum Grutero.* Quid ego istic quod perdundum est *(*perdundu st *B)* properem *(*pperem D^1: pperem D^3*)* perdere *BDFZ.* Quid ergo istic quod perdundum est propere perdere *C, unde* ergo *scribit post* istic *interrogationis signo posito et post* properem perdere *sublato Ussingius.* Quin ergo istic *in 'antiquis exemplaribus' esse Pius testatur.* Quid ego istuc? quod p. e. properem perdere *Acidalius,* Quid ego istic? quod p. e. properem perdere *Bothius, uterque sine interrogatione:* Quid istic? ego, quod *(vel* Quid istic? quod est p.*)* perdundumst properem perdere *Fleckeisenus praef. Bacch. p. 13, qui tamen in sua ed. ad Ritschelii sententiam revertitur.* Quid istic? ut quod perdundumst properem perdere, Binos *e. q. s. Kochius Emend. Pl. p. 8.* Quin ego istuc, quod perd. e. properem perdere? *Bothius olim. vide Acidalium etiam alia comminiscentem* 1050. philippos ducentos *B* ecferam *B (ante corr.)* CD^1. efferam *B (correctus)* D^3FZ 1051. 1052. promisimus eret istos *C* 1052. chrisale *BCD* 1053. CHR *(et sup. scr. m. 2* secum*)* *D* Fituasta *D* *V. 1054 damnat Brachmannus ut ad similitudinem versuum 987. 944. 947 factum* foreme *D* exicium *BD.* '*a Plauto nescio an* exitio *scriptum sit ut v. 947' Ritschelius* 1055. crutiatu *B* 1056. Digno *(et* ū *sup.* o*)* *D* ego cum *libri, Spengelius T. Macc. Plaut. p. 210, Ussingius:* cum *Hermannus, Ritschelius: cf. Philologi vol. II (a. 1847) p. 72 et Hermanni Opusc. vol. VIII p. 438* ausim] sim *c corr. in ras. circ. 7 litterarum* B^2 1057. tur bellas *D*

Ecfértur praeda ex Tróia. taceam núnc iam.

NICOBVLVS

Cape hóc tibi aurum, Chrýsale: i, fer fílio.
Ego ád forum autem hinc íbo, absoluam mílitem.

CHRYSALVS

Non équidem accipiam: proín tu quaeras quí ferat.
Nolo égo mi credi.

NICOBVLVS

Cápe uero: odiosé facis.

CHRYSALVS

Non équidem capiam.

NICOBVLVS

At quaéso.

CHRYSALVS

Dico ut rés se habet.

NICOBVLVS

Moráre.

CHRYSALVS

Nolo, inquam, aúrum concredí mihi.
Vel quí me seruet, da áliquem.

NICOBVLVS

Ohe, odiosé facis.

1062. *Charis. p. 209, 23:* Odiose Plautus in Bacchidibus: 'odiose . . . uero'

1058. Ecfertur *B (ante corr) C* D^1. Effertur *B (correctus)* D^3 *FZ* preda *BF* tateam *ut vid.* D^1. tatea *corr.* D^3 1059. cap *(et* e *sup. scr.)* hoc tibi *D.* Cape cape hoc *Scaliger* chrisale *BCD* i] id est *F.* ·i· *(et sup. scr.* īmp.*) D: cf. ad v. 901* 1060. absoluam militem *Fleckeisenus.* ut soluam militem *libri.* ut soluam militi *Lambino duce Bothius, Ritschelius: ubi* militei *Buechelerus de decl. p.* 108^2 Ego autem hinc ibo ad forum, ut absoluam militem *Scaliger: cf. Muellerus Pros. p. 282 Versuum 1061—1065 duplicem recensionem hanc dignosci posse probabiliter censet Brachmannus p. 148: 1061. 1062 = 1063—1065: contra disputat Paulus Weise p. 31* 1061. prointu *D* queras *BCDF* 1062. Nolo mihi *B ante corr., Hermannus, Ritschelius.* Nolo ego mihi *B correctus cum reliquis* capeuero *ex* capeuer *corr. D* odiose facis caue uero *cod. Charisii, ubi* caue uero *scripsit Fabricius* 1063. queso *BCDF* 1064. morare *ex* morere *D.* mo- rare? *C* credi *F* 1065. Vel qui me seruet da aliquem *Muellerus Pros. p. 65 (cf. Nov. annal. vol. 83 p. 268).* Vel da aliquem qui me seruet *B, Ritschelius. om. CDFZ* ohe odiose *libri.* odiose *Guyetus, Ritschelius* seruet me. NI. Ohe *Ussingius cum aliis: at cf. Ritschelii Prol. Trin. p. CCXIX. CCXXII*

CHRYSALVS

Cedo, sí necessest.

NICOBVLVS

Cúra hoc. iam ego huc reuénero.

CHRYSALVS

Curátumst esse té senem misérrumum.
Hoc ést incepta ecfícere pulcre: ut núnc mihi
Euénit, ut ouans praéda onustus céderem.
Salúte nostra atque úrbe capta pér dolum
Domúm reduco iam íntegrum omnem exércitum.
Sed, spéctatores, uós nunc ne mirémini
Quod nón triumpho: péruolgatumst, níl moror.
Verúm tamen accipiéntur mulso mílites.
Nunc hánc praedam omnem iam ád quaestorem déferam.

1066. necesse sit *(et* est *sup.* sit*)* *C.* necesse est *BDFZ* cura *ex* cure *D* ho *C* iam ego huc *BCDF, Fleckeisenus.* iam ego *Z, Bergkius Opusc. vol. I p. 36.* iam huc *cum Hermanno Ritschelius ut Mil. gl. v. 863. cf. Muellerus Pros. p. 399* 1067. CHR. Curatum est *BCFZ.* CHR. *(et sup. ser.* secum*)* Coratum est *D* miserumum *B.* miserrimum *FZ* *V. 1068 sq. = 1070 sq. esse voluit Brachmannus p. 148 sq.: quo longius progressus Anspachius p. 50 v. 1070—1074 = 1068. 1069. 1075 esse pronuntiavit: neutri assentitur Paulus Weise p. 31 sq.* 1068. efficere *libri* pulcre: ut nunc mihi *Langenus p. 76.* pulcre *(*pulchre *CDFZ)* ueluti mihi *libri.* pulchre: uti nunc mihi *Guyetus.* ueluti nunc mihi *deleto* pulcre *Hermannus, Fuhrmannus Nov. annal. vol. CI (a. 1870) p. 687.* pulcre: uel mihi *Bothius, Ritschelius.* pulcre: uel mi uti *Brachmannus p. 149:* pulcre: uti mihi *Bentleius in Hor. Epist. II 1, 67* 1069. preda *BF* honustus *ante ras. B* cederem *Scaliger, Bentleius in Hor. Epist. II 1, 67.* incederem *libri. cf. Goellerum in Trin. p. 131, Kampmannum de reb. mil. p. 41* Ouans incedam praeda onustus euenit *Brachmannus p. 149* 1070. capta *ex* capte *D* 1071. educo *FZ* iam *add. Ritschelius: om. libri.* ego *add. Hermannus* integum *(*r *sup. ser.) C* Exercitum integrum omnem redduco domum *Fleckeisenus Nov. annal. vol. LXI (a. 1851) p. 57. alia comminiscitur Muellerus Pros. p. 497* *De v. 1072—1075 vide Ritschelium Parerg. p. 423 sqq.* 1073. peruulgatum est *libri* nil *F.* nihil *BCDZ* 1075. predam *BF* iam *B: om. reliqui* questorem *(*questo rem *D) BCDF* defferam *Z*

ACTVS V

PHILOXENVS

Quam mágis in pectore meó foueo, quas méus filius turbás turbet,
Quam se ád uitam et quos ád mores praecípitem inscitus capéssat:
Magis cúraest magisque adfórmido, ne is péreat neu corrúmpatur.
Scio: fúi ego illa aetate ét feci illa omnía, sed more modésto.
Duxi, hábui scortum, pótaui, dedi, dónaui: at enim id ráro.
Neque plácitant mores quíbus uideo uolgo in gnatos essé parentes.

Act. IV scaena 10 PHILOXENVS SENEX *B. om. CD.* Nicobolus *FZ. primo versui Nicobuli personam praemittunt CD* *Anapaesticis acatalectis et catalecticis alternantibus olim discripserat Hermannus Elem. doctr. metr. p. 415 sq., continuis octonariis idem in editione (cf. praef. eius p. V), Ritschelius., qui tamen praef. p. 11 sq. sententiam suam retractat. post illos tractaverunt hanc scaenam praeter Fleckeisenum inprimis Vossius de vers. anapaest. Plaut. p. 14 et Spengelius 'Reformvorschl.' p. 346* 1076. uam magis *C* 1077. amores *Z* p̃cipitem *CD.* precipitem *BF* inscitis *Z* capescat *C* ille inscitú' capessat *Ritschelius cum Hermanno* 1078. curae est *libri* adformido *BFZ.* afformido *CD* pereat *ex* peread *D* 1079. ego fui *B* illa *om. C* ętate *C* *Post* feci *hiatu admisso octonarium constituit cum Hermanno Ritschelius* *V. 1080. 1081 sic collocarunt Scaliger, Acidalius, Pareus: inverso ordine libri. v. 1081 delet Ussingius* 1080. Dixi *C* dedi donaui *libri, sed ut post* dedi *erasa sit* et *in C.* edi *Mercerus apud Gulielmum Misc. quaest. c. 3, Ritschelius octonario constituto: septenarium tutatur Spengelius l. s. s.* at enim *Pareus.* et enim *libri.* sed enim *Dousa, Acidalius* 1081. mores D^1: more D^2 quis *Guyetus: cf. Buechelerus de decl. p. 132*[2] uolgo *CDZ.* uulgo *BF* in gnatos *Seyffertus.* gnatos *BCDF.* gnatis *Z, Ritschelius* gnatis uolgo esse parentis *Ritschelius praef. p. 12*

Ego dáre me meo gnato ínstitui, ut animo ósbequium sumére possit:
Aequom ésse puto, sed nímis nolo ei désidiae dare lúdum.
Nunc Mnésilochum, quod mándaui,
Viso, écquid eum ad uirtútem aut ad frugem ópera sua conpúlerit:
Sicút eum, si conuénit, scio fecísse: eost ingenió natus.

1082. *Huc respicit Donatus in Andr. I 1, 41:* falsum est autem quod Cicero dixit obsequium primum dixisse Terentium, cum et Plautus et Naeuius ante dixerint

V. 1082—1086 discripsi cum Vossio et quidem v. 1082 et 1083 et 1086 cum B, ubi post 1083 haec initia sunt: Nunc, Aut ad, Sicut. *eosdem sic constituit Ritschelius:*

Ego dáre me ludum meó gnato instítui, animo suo ut óbsequium
Sumére possit: aequom ésse puto: set ením nimis nolo désidiae
Et néquitiae illum operám dare. nunc ad Mnésilochum, quod mándaui,
Viso, écquid eum mi ad uírtutem aut ad frúgem opera sua cómpulerit:
Sicút eum, si conuénit, scio fecísse: eost ingenió natus.

Quattuor versibus sic comprehendit Hermannus in edit. omnia:

Ego dáre ludum gnato ínstitui, animo óbsequium ut sumére possit:
Aequom ésse puto: sed nímis nolo: nunc Mnésilochum, quod mándaui,
Viso, écquid eum ad uirtútem aut ad frugem ílle opera sua cómpulerit:
Sicút eum scio, si cónuenit, fecísse: eost ingenió natus.

'*Quae ratio universa si prae nostra placeat, saltem propius a veritate abesse hanc versuum conformationem putarim,* ad uirtutem aut *ut pro glossemate habeantur:*

Ego dáre me ludum gnáto institui, animo óbsequium ut sumére possit:
Aequom ésse puto: set nímis nolo desídiae. nunc ad Mnésilochum,
Quod mándaui, uiso, écquid eum mi ad frúgem opera sua cómpulerit.

ceterum ultimo versu nescio an catalexis praestet eo ingenio natust' *Ritschelius: quibuscum conferenda sunt quae idem praef. p. 12 protulit* 1082. me meo gnato *Buechelerus Mus. Rhen. vol. XXXIX (a. 1884) p. 287.* me ludum (medum *et* lu *sup. scr. C)* meo gnato (nato *FZ) libri.* ludum gnato *Hermannus* ut animo *(ex* animū *C)* obsequium (obsequio, *sed* ū *sup.* o *D:* obseq̃ndo *F.* obsequi dando *Z) libri.* animo obsequium ut *Hermannus* 1083. Equum *BCDF.* Aequum *Z* uolo *Z* ei desidiae *Vossius l. s. s.* desidiae (desidię *C)* ei *libri.* me desidiae ei *Spengelius l. s. s.* sed nimis] *cf. Brixius Nov. annal. vol. CXXII (a. 1881) p. 48* 1084. *Cf. Studemundus de cant. p. 53.* Nunc . . . uirtutem *septenarium esse vult Spengelius l. s. s.* mesilochum *(sed* n *sup. scr.) C* 1085. *Cf. 1084* Aut frugem opera . . . scio *octonario inclusit Spengelius l. s. s.* cum] cum *Z* compulerit *BFZ* 1086. Fecisse: eost ingenio natus *dimetro inclusit Spengelius l. s. s.* siconuenit *B.* conuenit *FZ* eost *B.* eo est *reliqui*

NICOBVLVS. PHILOXENVS

NICOBVLVS

Quicómque ubi ubi sunt quí fuerunt quiqué futuri sunt pósthac
Stultí, stolidi, fatuí, fungi, bardí, blenni, buccónes,
Solús ego omnes longe ántideo stultítia et moribus índoctis.
Perií: pudet. hocine me aétatis ludós bis factum esse índigne.
Magis quam íd reputo, tam mágis uror, quae méus filius turbáuit.
Perdítus sum atque etiam erádicatus sum: ómnibus exemplís crucior.
Omnía me mala conséctantur, omníbus exitiis ínterii.
Chrysálus me hodie delácerauit, Chrysálus me miserum spóliauit.

1088. *Festus Pauli p. 35*: Blennos stultos esse Plautus indicat qui ait: 'stulti . . . buccones': *unde pendet Osbernus p. 72. glossas ex eodem vel simili fonte petitas attulit Loewius Prodr. p. 265*

Act. V scaena 1 NICOBOLVS SENEX · PHILOXENVS SENEX *B.* NICOBOLVS · PHILOXENVS *D²* *et, nisi quod* Philoxenes, *FZ. om. CD¹* *Anapaesticis septenariis hanc scaenam Hermannus discripsit in ediditione: septenariis octonariisque idem in Elem. doctr. metr. p. 414 sqq. post Hermannum et Ritschelium Fleckeisenumque eam tractaverunt Vossius l. s. s. p. 14 sq., Spengelius 'Reformvorschl.' p. 346 sq. (cf. T. Macc. Pl. p. 129), Anspachius p. 52 sq.: cf. Studemundus de cant. p. 65* *V. 1087—1103 Anspachius in tres discernit recensiones: quod quomodo perficiat apud ipsum p. 51 legas* 1087. uicumque *C.* Quicunque *Z* ubi ubi *e cod. Schobingeri affert Pareus (cf. Spengelius l. s. s.).* ubique *B.* ubi *CDFZ.* ubi ubique *Ritschelius.* ubicumque *Vossius l. s. s.* quique *olim Ritschelius* ubi *probato* fuere *Z* Qui sunt et ubi ubi, quique fuerunt *Hermannus* futuri *ex* future *D* posthaec *B ante ras.* 1088. stulti stolidi blemni buccones *Osbernus* stolididi *F* bucones *CD* 1089. oms *BCD.* omnis *F* *Post* longe *erasum* ante *in B* antideo *Bothius.* antedeo *(*anted eo *B.* ante deo *C) BCD¹.* ante eo *D³FZ. cf. Ritschelius Opusc. vol. II p. 557, Buechelerus de decl. p. 96²* stulticia *BFZ* indoctis *libri.* moris *cum Hermanno Ritschelius* 1090. *Post* pudet *erasum* pudet *in B* hoccine *libri* ętatis *C* ludos bis *BC.* ludus bis *DF.* ludum bis *Z. cf. Parerg. p. 427 sqq.* esse *om. cum Hermanno Ritschelius* *De v. 1091—1094 cf. Anspachius p. 52* 1091. Quam magis *Z, Fleckeisenus* repeto *FZ* quae *Camerarius.* quem *BCDFZ* tubauit *B¹: corr. B²* 1092. etiam *om. cum Hermanno Ritschelius* exemblis *C* crucior *CDFZ.* excrutior *B* 1093. Om|||nia *(crasa* a*) B.* nam *F* me *sup. scr. B* confectantur *D* exitiis *(*exiciis *C. post* exitiis *erasum* inte *in B)* interii *libri.* interii exitiis *cum Hermanno Ritschelius* 1094. Ita *addit initio*

Is mé scelus auro usque áttondit dolis dóctis indoctum út lubitumst.
Ita míles memorat méretricem esse eam quam ílle uxorem esse áiebat:
Omníaque ut quidque actúmst memorauit: eám sibi hunc annum cónductam:
Relicúom id auri factúm, quod ego ei stultíssumus homo promísissem.
Hoc hóc est quod cor péracescit, hoc ést demum quod pércrucior:
[Me hoc aetatis ludificari: immo edepol sic ludos factum.]

Anspachius p. 52 chrisalus *B* me hodic dclacerauit *Ritschelius.* me hodic lacerauit *(*lazerauit *D) libri.* mcd hodic laccrauit *Hermannus olim,* hodie me lacerauit *idem in edit.* autauit *pro* lacerauit *e suo codice Scaliger adscripsit: in quo latere vel* aurauit *vel* deaurauit *coniecit. de* hocedie *cogitat Ritschelius Nov. exc. p. 94 cum Bergkio Opusc. vol. I p. 111* chrisalus *BD* me *om. cum Hermanno Ritschelius* 1095. adtondit *Z* Is scélus me usque dolis áttondit *Ritschelius (addens 'nisi* mc *males post* dolis *collocare') duce ex parte Camerario* auro *delente ut ex v. 1101 receptum* lubitumst *B.* lubitum est *CD.* libitum est *FZ De v. 1096—1098 cf. Ritschelius Op. II p. 307* 1096. *Post* miles *2 litt. erasae in B* eam *om. CDFZ* esse uxorem quam ille esse aibat *Ritschelius.* quam ille uxorem csse aiebat *Hermannus* csse *antea deleto* 1097. Omnia ut B^1: que *add.* B^2 quidque *CDF.* quidquid *B.* quodque *Z* actum est *libri* memorauit eam *(*ca *B, ubi* m *minio addita est)* sibi *libri.* memorat eam sibi esse *Anspachius l. s. s.* memorat: sibi eam *cum Hermanno Ritschelius coll. Trin. proleg. p. CLII et falli dicens Beckerum Quaest. p. 12. cf. Muellerus Pros. p. 72* conductu *(ct ã sup.* u*) C* 1098. Relicum *B.* reliquum *reliqui* eis *D ante ras.* stultissimus *libri.* stultus *Hermannus* promisississem *C.* permisissem *Z.* promissem *cum Reizio Ritschelius De v. 1099—1100 cf. Anspachius p. 52* 1099. Hoc est, hoc est *Acidalius* quod cor *Seyffertus Stud. Pl. p. 13.* quod *BCDF. om. Z.* quo pectus *Ritschelius.* quod pectus *Hermannus* peracescit *Z.* peracccssit *(*ac *c corr.* B^2*) BC.* peracessit *F.* peraccessit *(*accessit *punctis deletum et sup. scr.* al. acescit*: super* acescit *denique m. 3 addit* per*) D V. 1100 expulit Ritschelius ut ad v. 1090 similitudinem confictum. 'interpolationis indicio hic quoque ut alibi saepe (velut Bacch. 989 sqq. et fortasse 1082 sqq.) turbata versuum descriptio est, quae haec est in B:*

Relicum. id auri factum. quod ego ei stultissimus
Homo promisissem; hoc hoc est quod peracccssit.
Hoc est demum quod percrucior. me hoc actatis ludificari
Immo edepol sic ludos factum.
Cano capite *c. q. s.*'

Ritschelius *Ceterum* ctatis *CF* ędcpoh *Z* ludus *C*

Canó capite atque albá barba miserúm me auro esse emúnctum.
Perii. hóc seruom meum nón nauci facere ésse ausum. atque ego, si álibi
Plus pérdiderim, minus aégre habeam minusque íd mihi damno dúcam.

PHILOXENVS

Certe híc prope me mihi néscio quis loqui uísust. sed quem uídeo?
Hic quidém pater Mnesilochíst.

NICOBVLVS

Euge, socium aérumnae et mei máli uideo.
Philoxéne, salue.

1101. Cono B^1: o *expunxit superscripto* a B^2 alba] cana *codex Romanus Longolii* meauro *D* 1102. seruum *libri* non *inseruit* B^2: *om.* B^1 naucifacere *B.* nauti facere *DF* si] sibi *Z* 1103. egre *BCF* habebam *radendo in* habeam *corr. B* dampno *CD* *V. 1104—1108 sic constituit Ritschelius ex parte duce Hermanno:*

Cérto hic prope me míhi loqui nescío quis uisust. sét quem uideo?
Híc quidem patér Mnesilochist. NI. Eúge socium aerúmnae uideo.
Philóxene, salue. PH. Ét tu, unde agís te? NI. Vnde homó miser atque ínfortunátus.
PH. At pól certo ego íbi sum, esse ubi hóminem decét miserum atque ínfortunátum.
NI. Igitúr nos parí fortuna, aétate ut súmus, utimúr. PHI. Sic est. sét tu

'*parum probabiles sint de quibus cogitet quispiam bacchiaci hexametri tales:*

Certe híc prope me míhi nesció quis loquí uisus ést. set quem uídeo?
Hercle híc quidem patér Mnesilochíst. NI. Euge sócium aerumnae ét mei mali uídeo.

contra certa est talium bacchiacorum descriptio a. v. 1106 ad 1108: quae debetur Hermanno' Ritschelius. cf. praeter eos quos supra commemoravi Muellerus Pros. p. 128, Studemundus de cant. p. 34 1104. Certe *Langenus p. 26.* Certo *libri* nescio quis loqui mihi *Bothius.* mihi nescio quis loquier *idem· improbante Kampmanno de AB praep. p. 20: cf. Ritschelii Proleg. Trin. p. CLXVIII* uisust *B.* uisus est *reliqui* uisus loquist. sed quem uideo *Hermannus.* mihi uísus loqui nescio quis *idem in Iahnii Annal. vol. XXXV (a. 1842) p. 195* 1105. mnesilochi est *Z.* mnesilochi *reliqui* quidemst pater Mnesilochi *Fleckeisenus* Euge ego *Anspachius p. 53* Pater hic quidem Mnesilochist. NI. socium, euge, aerumnae atque mali uideo *Hermannus* aerumnę *B.* erumne *CDF* 1106. O Philoxene *Spengelius l. s. s. p. 244 octonarium efficiens* agis] *cf. Ritschelius Nov. exc. p. 80* miseratque *D*

PHILOXENVS

Et tu, unde ágis?

NICOBVLVS

Vnde homo miser átque infortunátus.

PHILOXENVS

At pól ego ibi sum, esse ubi míserum hominem decet átque infortunátum.

NICOBVLVS

Igitúr pari fortuna, aétate ut sumus, útimur.

PHILOXENVS

Sic est. séd tu

Quíd tibist?

NICOBVLVS

Pól mihi par idemst quód tibi.

PHILOXENVS

Númquidnam ad fílium haec aegritudo ádtinet?

NICOBVLVS

Admodum.

PHILOXENVS

Idém mihi mórbus in péctorest.

NICOBVLVS

At mihi Chrýsalus frúgi homo atque óptumus
Pérdidit fílium, me átque rem omném meam.

1107. PHILOỊXEN' *C* polgo *(et* e *sup. scr.) C* ibi] ubi *Z* infortuatum *(et* n *sup.* u) *C* 1108. fortuna *(*a *ex* e*) D* utimur philoxen' sic *C* ętate *C* *Transposuit Hermannus bacchiacos efficiens:* Pari ígitur fortúna utimúr nos, aetáte ut sumús. Sic est. séd tu *V. 1109 sqq. creticos Bothius discripsit, a v. 1112 etiam Hermannus Elem. doctr. metr. p. 213* 1109. 1110. tibi st *B* tibi est *reliqui* par idem *(*paridem *D)* est quod *(*quod est *FZ) libri.* aegrest idem quod *Ritschelius ('quando* curae idemst quod *parum Plautinum').* cordi est idem quod *Ussingius.* partum idemst quod tibi *Britzelmayrius l. s. s. p. 7* tibi. Philoxenus. Numquid nam *C* Numquid ad *Bothio praeeunte Hermannus* hęc *C* egritudo *BCDZ* attinet *CDZ* *Cf. Anspachius p. 53* 1111. pectore st *B.* pectore est *reliqui* 1112. 1113. chrisalus *BC.* crysalus *D* frugi homo atque optumus *scripsi.* optumus *(*obtumus *CD)* homo *libri.* optumus homo meum *Ritschelius cum Hermanno* Át mihi iste óptumus Chrýsalus homó meum *edidit Hermannus. iambicum vel anapaesticum (*hominum*) esse vult Spengelius 'Reformvorschl.' p. 126* At mihi Crúsalus || Óptumús homo perdidit || Fílium me átque rem omném meam *Anspachius p. 53. cf. Beckerus Quaest. p. 24* meatque *D*

PHILOXENVS

Quíd tibi ex fílio nam, ópsecro, aegrést?

NICOBVLVS

Scies:

Ís perit cúm tuo: aeque ámbo amicás habent.

PHILOXENVS

Qui scís?

NICOBVLVS

Vidi.

PHILOXENVS

Ei mihi, dísperii.

NICOBVLVS

Quíd dubitamus púltare atque huc éuocare ambós foras?

PHILOXENVS

Haúd moror.

NICOBVLVS

Heus Bácchis, iube sis áctutum aperirí fores,
Nísi mauoltis fóres et postes cómminui secúribus.

1114. obsecro *libri* egrest *B.* ęgre est *DZ.* egre est *CF* 1115. Is perit *Bothius.* is periit *Z.* Id periit *B. item* id. periit *reliqui, pronomen cum* scies *iungentes.* Periit is *Hermannus, Fleckeisenus Nov. annal. vol. LXI (a. 1851) p. 23* aeque ambo *Hermannus.* atque ambo aeque *libri, nisi quod* ęque *B,* eque *CDFZ.* ambo aeque *Acidalius.* atque ambo *Guyetus* 1116. *Anapaesticum fecit Hermannus in ed.: creticum catalecticum* misero *post* mihi *addito Ritschelius: cf. Spengelius l. s. s. p. 45* Quiscis *D* *Ante* uidi *unius litt. ras. B* hei *FZ: atque ita Ritschelius edidit* 1117. ambos *BCD.* ambas *FZ* 1118. Haut *B.* hud *(a sup. scr.) C* moror ego *Hermannus* *Ante* NIC *ras. unius litt. B* iubesis *D* Actutum *ex* Ectutum *D* apperiri *D* fores *(*foras *ante corr. B) BCDF. om. Z* 1119. nisi *sup. scr. C* mauoltis *BCDF.* mauelis *Z.* uoltis *Hermannus.* mauis *Guyetus* '*Aut* mauoltis *aut* foris *pronuntiando contrahitur' Ritschelius* potes B^1. postes B^2 *cum reliquis*

BACCHIDES. NICOBVLVS. PHILOXENVS

BACCHIS

Quis sónitu ac tumúltu tantó nominát me atque púltat aedes? 1120

NICOBVLVS

Ego átque hic.

BACCHIS

Quid hóc est negóti nam, amábo? 1121[a]

Quis hásce huc ouis adégit? 1121[b]

NICOBVLVS

Ouís nos uocánt pessumaé.

SOROR

Pastor hárum

1122. 1123. *Charis. p. 141, 8*: Pecu Plautus in Bacchidibus: 'pastor . . . halitantes'

Act. V scaena 2 BACHIDES DVAE·SENES·II· *B. om. CD.* Bachis. Nicobolus. Bachis altera. Philoxenus *F et omisso* altera *Z* *Duplicem recensionem constituit Brachmannus p. 151 sqq. (1122—1132. 1140 = 1133—1136. 1138. 1139): triplicem Anspachius p. 55, quem ipsum inspicias: cf. Paulus Weise p. 17 sqq.* *Totam scaenam tractat Spengelius 'Reformvorschl.' p. 348 sqq.* *V. 1120—1121[b] bacchiacos hexametros constituit Ritschelius hosce:*

Quis sónitu ac tumúltu tantó nominát me atque tám pultat aédis?
NI. Ego átque hic. BA. Quid hóc est negóti nam, amábo? quis hás ouis adégit?

*quos tribus discribit versibus B (*Quis — Me atque — Nam amabo*): cf. Seyffertus de bacch. vers. p. 32, Studemundus de cant. p. 44, Spengelius T. Macc. Pl. p. 206, Muellerus Pros. p. 206. tres tetrametros constituit duce Hermanno Brachmannus p. 151:* Quis sónitu ac tumúltu tantó nominát me? ‖ Quis hás pultat aédis. NI. Ego átque hic. B. Quid hóc est ‖ Negóti? SOR. Quis hásce huc nam amábo ouis adégit? *quorum in tertio* Negóti nam, amábo? NI. quis ouís huc adégit? *Hermannus voluerat. alia molitur Anspachius p. 55. cf. Christius Metr. p. 455[1] et Leo Mus. Rhen. vol. XL (a. 1885) p. 188* 1120. uis sonitu *C* tumultu tantu *B*[1]*: corr. B*[2]. tumultu tanta *D*[1]. tumultu tanto *D*[2]. tumulto tanto *C.* tumultuanti *FZ* nominat *Pylades.* nomine nominat *libri* me atque] me ‖ Meásque *Spengelius p. 224* aedes *CD.* edes *BFZ* 1121[a]. hic. Bahis. quid *D* negotii *BCD.* negocii *FZ* amalo *D*[1]*: corr. D*[2]. ambo *F* 1121[b]. *Sorori dat. Brachmannus* hasce huc ouis] has huc ouis *(*hic *et* u *sup.* i *B:* hc *et* u *sup.* c, *dein* couis *D*[1] *et sup. scr.* sex uocat oues *D*[2]*) libri.* hasce ouis *Frid. Schmidt de demonstr. pron. form. p. 33* *De* ouis has adegit *cogitat Ritschelius*

1122. Quis *pro* Ouis *B*[1] uocat *(et* n *sup. scr.) B* pessumę SOROR Pastor *B.* pessume. BA. pastor *FZ, Brachmannus, qui etiam in sequentibus personas mutat.* BACHIS. pessume pastor *CD* harum] a *rescripsit B*[2]

Dormít, quom huc eúnt a pecú palitántes.

BACCHIS

At haúd pol nitént: sordidae ámbae uidéntur.

SOROR

Attónsae hae quidem ámbae usque súnt.

PHILOXENVS

Vt uidéntur

Derídere nós.

NICOBVLVS

Sine suo úsque arbitrátu.

BACCHIS

Rerín ter tu in ánno posse hás tonsitári?

SOROR

Pol hódie alterá iam bis détonsa cértost.

V. 1123—1134 personarum notas C nullas habet 1123. quom huc eunt *Spengelius p. 204.* cum h̄ *(h. e.* haec*)* eunt *Charisius (cf. Ussingius, Frid. Schmidt de demonstr. pron. form. p. 42) ubi* haec *moleste iterari monet Ritschelius: pro quo* hac *Anspachius p. 55.* cum hęc *(*hec *D.* hae *Z.* he *F)* eunt sic *CDFZ.* quom hae eunt sic *cum spatiis (altero quidem e rasura circ. 3 litterarum orto) B.* quom eunt sic *Ritschelius.* hae sic *apud Charisium scripsit Fabricius* peccu *D* palitantes *Camerarius.* balitantes *(*halitantes D^1*: corr.* D^2. batantes *et* li *sup. scr. C) libri.* halitantes *Charisius* 1124. BACCH. *BZ. om. CD.* PHILOX. *F* At haut pol nitent: sordidae ambae uidentur *Ritschelius (cf. tamen Kellerhoffius p. 71).* At pol nitent. haud sordidae uidentur ambae *libri, nisi quod* Et *Z,* sordidę *et* ambę *C,* ambe *D: quod tutantur cum Studemundo de cant. p. 28 Ussingius versu Reiziano discripto et Leo l. s. s.* At edepol nitent: sordidae ambae haud u. *Bothius.* At hae pol nitent: sordidae ambae haud u. *Hermannus.* At pol haud nitent, sordidae ambae u. *Lomanus Spec. crit. p. 46* 1125. SOROR *B. om.* CD^1. NIC. D^2. BA. *FZ, Brachmannus* Attonsae *(*At tonsę *B.* attonsę *C.* At tonse *F)* hae *(*hę *D.* he *CF) libri: cf. Frid. Schmidt de demonstr. pron. form. p. 44 et Luchsius Comment. pros. II p. 8.* Attonsae *cum Bothio Ritschelius* ambę *C.* ambe *D* PHIL' *B. om. CD.* NIC. *FZ* 1126. NIC. *B. om. CD.* PHIL. *reliqui* suo sine *Seyffertus de bacch. vers. p. 21* 1127. BA. *om. CD* Rerin ter tu in anno posse has tonsitari? *scripsi.* Rerin ter *(ex* Rerinter *B.* rein ter *Z)* in anno tu has *(*tubas *D)* tonsitari *libri, ubi* tu in anno has ouis *Ritschelius,* tute in anno ter has *Frid. Schmidt de demonstr. pron. form. p. 35,* Hem rerin tu in anno ter has tonsitari *Hermannus,* Rerin ter tu in anno lanam his t. *Spengelius,* R. ter in anno tu has ouis t. *Anspachius p. 56. librorum scripturam suo quisque modo tutantur Studemundus de cant. p. 50, Ussingius, Leo l. s. s.* 1128. SOROR *B. om. CD.* BA. *Z, Brachmannus.* NIC. *F* altera *libri, Buechelerus de decl. p. 21*[2]*: cf. Fleckeisenus Misc. crit. p. 11 sq.* altera haec *Ritschelius Parerg. p. 405.* altera est *et in fine* certo *Bothius.* alterae *Spengelius l. s. s.: cf*

BACCHIS

Vetulaé sunt minae ámbae.

SOROR

At bonás fuisse crédo.

BACCHIS

Vidén limulís, opsecro, út contuéntur?

SOROR

Ecástor sine ómni arbitrór malitia ésse.

PHILOXENVS

Merito hóc nobis fít, qui quidem húc uenerímus.

BACCHIS

Cogántur quidem íntro.

SOROR

Haud sció quid eo opús sit:
Quae néc lacte néc lanam habént: sic sine ádstent.
Exóluere, quánti fuére: omnis frúctus
Iam illís decidít. non uidés, ut palántes
[Solae libere]

Muellerus Pros. p. 9 iam his D^1*: corr.* D^2 certo est *libri* *Cf. Studemundus de cant. p. 44 et Leo l. s. s.* 1129. BA. *FZ. om.* BCD^1. P D^2 Vetulę B^2. Vetule B^1CF minae ambae *Colerus.* thimiame *(*e *in ras. D)* B^1D. thimiamę B^2. thimiame *C.* timiame *F.* thymianae *Z, Turnebus Adv. XXIV 11.* cimianae *cod. Scaligeri.* chimiamae *'ms. unus et alter' Lambini.* Thynae minae *Palmerius.* thymiama *Lambinus.* thymiamae *h. e.* thymi amantes *defendebat Salmasius.* hae minae *Scaliger.* nimis ambae *Ussingius.* his mammae *Bergkius Opusc. vol. I p. 675.* humanae *Palmerus Hermath. vol. V (a. 1885) p. 53 sqq.* SOR. at *Camerarius.* BAC. at *B.* at *reliqui* *De versu cf. Leo l. s. s.* 1130. BA. *Gronovius.* SOROR *B. om. reliqui* uidem· *Z* obsecro *libri* contuentur *Bothius.* intuent CD^1. intuentur BD^2FZ. te intuentur *Hermannus. libros tutantur Seyffertus de bacch. vers. p. 46, Studemundus de cant. p. 45, alio modo Lachmannus in Lucr. p. 387* in te intuentur *Bergkius Opusc. vol. I p. 675.* Viden obsecro ut limulis intuentur *Spengelius l. s. s.* 1131. SOR. *Gronovius.* BA. *Z. om. reliqui cum* D^1. N D^2 Haec castor *B* omni *ex* omne *D* malicia *CF* 1132. PHIL. *om. CD* 1133. BA. *om. CD* intro. SOROR. *B.* imro D^1. intro *C.* intro P D^2. intro. BA. *reliqui* 1134. Quę *C: om. Hermannus* ullam *servato* lacte *Lambinus.* lactaẽ *C.* lactem *reliqui.* lactent *codex Romanus Longolii* lanam *Bothius.* lanam ullam *libri* nec lac nec lanam ullam *Spengelius l. s. s.* sine *(et* s *sup.* e*) D.* sines *FZ* astent *libri* *De* sic *vix recte egit Th. Braune Herm. XV (a. 1880) p. 612 sq.* 1135. exoluere *FZ.* exsoluere BCD^1. ex soluere D^2 *V. 1136 (*Non uides —*) —1139*[a] *(*absunt*) damnat Ussingius 'Nordisk Tidskrift for Fil.' vol. V (a. 1880) p. 67* 1136. uides *ex* uedes *D* palantes *Camerarius.* balantes *libri*

Grasséntur? quin aétate crédo esse mútas:
Ne bálant quidém, quom a pecú cetero ábsunt: 1139[a]
Stultae átque malae uidéntur. 1139[b]

BACCHIS

Reuórtamur íntro, sorór.

NICOBVLVS

Ilico ámbae 1140[a]
Manéte: haec oues uolúnt uos. 1140[b]

SOROR

Pródigium hoc quidémst: humana nós uoce appellánt oues.

PHILOXENVS

Haéc oues uobís malam rem mágnam quam debént dabunt.

BACCHIS

Sí quam debes, té condono: tíbi habe, numquam abs té petam.
Séd quid est qua própter nobis uós malum minitámini?

1137. 1138. Solae liberae, *quae ab interprete adscripta esse Hermannus vidit, dochmiacum interpretabatur Lomanus p. 47: cum proximis uno versu comprehendit B* Sole liberę *exhibens.* solae libere *Z.* solę liberę *B*[2]*D.* sole libere *CF* solaé libére grasséntur *Seyffertus de bacch. vers. p. 25 et 40 reliqua trimetro includens* crassentur (erassentur *ante corr. D) libri* etate *BCDF* mutas *B*[2]*DFZ.* mutatas *B*[1]. ruitas *C* *V. 1139ᵃ—1140ᵇ hexametrum discripsit Ritschelius* ac *cum Lomano pro* atque *scribens et pro* hae oues *recepto* hae. *contra deleto v. 1139ᵇ ut ex interpretatione orto tetrametros continuavit Hermannus:*

BA. Reuórtamur íntro, sorór, iam ilico ámbae.
NI. Immo ámbae manéte: haece oués nunc uolúnt uos.

B codicis discriptionem ut nos tutantur Lomanus p. 47, Spengelius de vers. cret. p. 23, T. Macc. Pl. p. 120, Studemundus de cant. p. 34, Christius de metr. p. 455[1]*, Seyffertus de bacch. vers. p. 36, Muellerus Pros. p. 195, Nachtr. p. 23* 1139ᵃ. Nebalant *BD* apecu *B* ab sunt *D* 1139ᵇ. NI. *praem. D*[2]*F,* PHIL. *Z* Stulte *B (ante corr.) CDF.* Stultę *B (corr.).* stultae *Z* haud *(ante* male *collocandum solus B in marg.: quod retinet sine* atque *Anspachius p. 55* male *BCDF* 1140ᵃ. reuertamur *CDZ* NIC. Ilico *cum B Camerarius.* BACH. ilico *C.* BACHILICO *D.* bachilico BAC. *F.* Bacch. *sine* ilico *Z* ambę *BC.* ambe *DF* 1040ᵇ. NIC. *praem. CD(in ras.)FZ* baec *Frid. Schmidt de demonstr. pron. form. p. 42 et ante eum Lomannus l. s. s. et Muellerus Nachtr. p. 23.* hę *BCD* hae *FZ* uelunt *C* 1141. SOROR *B. om. CD.* BA. *reliqui* quidem st *B.* quidem est *reliqui* apellant *B.* appellant *reliqui* 1142. PHIL. *BZ.* NIC. *F. om. CD* Haec *Bothius.* Hae *(*hę *C) libri.* Haece *Hermannus* malam *ex* malum *D* quam *B.* cum *reliqui* debent] dent *Z* 1143. BA. *om. CD*[1]. B. *add. D*[2] *in spatio* Siquam *B* abste *BD* 1144. quidẽ *C*

PHILOXENVS

Quía nostros agnós conclusos ístic esse aiúnt duos.

NICOBVLVS

Ét praeter eos ágnos meus est ístic clam mordáx canis:
Quí nisi nobis próducuntur iam átque emittuntúr foras,
Árietes trucés nos erimus: iam ín nos incursábimus.

BACCHIS

Soror, ést quod te uolo sécreto.

SOROR

Eho, amábo, dic.

NICOBVLVS

Quo illae ábeunt?

BACCHIS

Senem illúm tibi dedo ultériorem, lepide út lenitum réddas:
Ego ad húnc iratum adgrédiar, si possúmus nos hosce intro ínlicere huc.

1150. *Prisc. III 21 (Gramm. lat. vol. II p. 97, 10):* . . . etiam comparatiuum u e t e r i o r protulit Plautus in Bacchidibus: 's e n e m . . r e d d a s' *Cf. idem p. 264, 18*

1145. nostros *ex* nostro *corr. B* annos D^1*: corr.* D^2 eiunt *Z* 1146. preter *BDF* canes *Fleckeisenus* 1147. iamque emittantur *Z* 1148. nos] nam *Z* iam] tam *Bothius* 1149—1206. *Hinc usque ad finem scaenae anapaesticos septenarios in ed. discripsit Hermannus, cum de trochaicis tetrametris Reizio auctore cogitavisset in libro de metris p. 125 sqq., 136 sqq., de anapaesticis systematis Elem. p. 390. cf. Spengelius 'Reformvorschl.' p. 348, Vossius l. s. s. p. 15 sqq., Anspachius l. l. s. V. 1149—1166 ita collocat Anspachius p. 57: 1149. 1155—1165. 1154. 1150—1153. 1166: diasceuastam breuiandi studio scaenam contrahere voluisse versibus 1150—1153 hic collocatis: contra Brachmannus p. 176 sqq. aut soliloquium Bacchidum retractatorem voluisse tolli aut totam mediam partem scaenae (v. 1141—1165) iudicat* 1149. SOROR. Eho. *B.* BA. eho *reliqui. de Nicobuli persona cogitabat Acidalius* amabo, dic *Seyffertus Stud. Pl. p. 15.* amabo *libri, Ritschelius* illę *BD.* ille *CFZ.* illaec *cum Bothio Ritschelius.* illae hinc *Hermannus* habeunt. BA. senem *C.* habeunt Bachisenem D^1*: corr.* D^2. abeunt Bac. Bachi senem *F* 1150. *Cf. 1149* illum tibi dedo ulteriorem *BCD.* tibi dedo illum ueteriorem *Priscianus.* illum dedo tibi ueteriorem *FZ* ulteriorem] *sup. scr.* philox̃. *D* lapide *codd. Prisciani, Bergkius Opusc. vol. I p. 146* lenitum iam *Anspachius l. s. s.* 1151. ahunc *(et* d *sup. scr.) C.* adhunc *Z* iratum *(et sup. scr.* nicobulum*) D.* nunc iratum *Hermannus, Ritschelius.* magis iratum *Anspachius l. s. s.* aggrediar *F* si *add. Ritschelius. om. libri* BA. possumus *Z* nos hosce *Ussingius.* nos hos *libri.* nostros *Bergkius Opusc. I p. 146* intro *om. C* inlicere hoc *(et* u *sup.* o*) B.* illicere huc *CDFZ* adgrediar: si

Soror

Meum pénsum ego lepide accúrabo, quamquam ódiost mortem ampléxari.

Bacchis

Facito út facias.

Soror

Taceás. tu tuom facito: égo quod dixi haud mútabo.

Nicobvlvs

Quid illaéc illic in cónsilio duae sécreto consúltant?

Philoxenvs

Quid aís tu, homo?

Nicobvlvs

Cedo quíd me uis?

Philoxenvs

Pudet dícere me tibi quíddam.

Nicobvlvs

Quid est quód pudeat?

Philoxenvs

Sed amíco homini tibi quód uolo credere cértumst.

Nihilí sum.

---

hos póssumus intro inlícere huc *Ritschelius: octonarios def. Bergkius Opusc. vol. I p. 146* 1152. *Bacchidis notam praemittunt libri: corr. cum aliis Ritschelius* pensum] Ensum *C (ab initio versus)* quamquam odiost *Bergkius Opusc. vol. I p. 146.* quam odiosum est (odio sū ē *D) libri.* quamquam odium est *Bothius.* quom odiosumst *Anspachius l. s. s.* quamquamst *cum Hermanno Ritschelius* 1153. BA. *om. CD* SOROR *B.* Bachis *reliqui* tacitas *C* tuum *libri* dixi haud mutabo *libri.* dixi, eficiam *Ritschelius et* dixi, faciam *Hermannus tradita verba e v. 1202 illata esse arbitrati Septenarium restituerunt Scioppius Susp. lect. IV 17* (Facito ut taceas: tu *c. q. s.) et Muellerus Nachtr. p. 55, Pros. p. 417* (tace. tu tuum) 1154. illęc *C.* illec *Z.* ille? *F* due *CDF.* diu *Anspachius p. 57* secretae *Z* 1155. Phil. *BZ. om.* CD^1. P D^2. BA. *F* tu, mi homo *Hermannus, Ritschelius* Cedo quid me uis *scripsi.* Quid me uis (meuis *D) libri.* Quid me nunc uis *Fleckeisenus.* Quid? quid me uis *Spengelius. libros tutatur dimetros restituens Vossius l. s. s.* PHIL. *BFZ.* BACHIS *CD* dicereme *D.* me dicere *sine* tibi *Z* 1156. NIC. *BFZ. om.* CD^1. P *in spat.* D^2 PHIL. *om.* D^1. B *add.* D^2 sed] st *Gruterus* quid *Taubmanniana Post* uolo *expuncta* t *C* certum st *B.* certum est *reliqui*

1157. nihili *CDF.* Nihil *BZ* NIC. *om.* CD^1. P *add.* D^2 scio iam pridem *Bothius, Muellerus Pros. p. 212* qui *Guyetus.* quid *libri. cf. Bergkius Beitr. p. 55* nihili's id *Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 148.* nihili sit *BF.* nihile sit *CD.* nihil sis *Z.* nihili sis *cum Angelio Ritschelius* merora *C*

NICOBVLVS

Istuc iam prídem scio: sed quí nihili's, id mémora.

PHILOXENVS

Tactús sum uehementér uisco.
Cor stímulo foditur.

NICOBVLVS

Pól tibi multo aequíus est coxendícem.
Sed quíd istuc est? etsí iam ego ipsus quid sít prope scire putó me:
Verum aúdire etiam ex té studeo.

PHILOXENVS

Viden hánc?

NICOBVLVS

Video.

PHILOXENVS

Haud malast múlier.

NICOBVLVS

Pol uéro ista mala et tú nihili.

PHILOXENVS

Quid múlta? ego amo.

NICOBVLVS

An amas?

PHILOXENVS

Ναὶ γάρ.

V. 1158 sq. sic scribit Ritschelius: Tactús sum uehementér uisco: cor pól mihi stimulo fóditur. ‖ NI. Pol tíbi multo aequius ést nequam stimulári coxendícem. *alia comminiscitur Brachmannus l. s. s. p. 176. sequor Spengelium T. Macc. Pl. p. 134* 1158. Phil. *om.* CD^1 *Alteram partem versus intercidisse putat Hermannus* 1159. *Verba* Cor . . . foditur *versui superiori adhaerent in B* NIC. *BFZ. om.* CD^1 equius est *(post* est *erasum* sit *in B.* equus est *F.* ęquius est *Z.* equiuest *et* s *sup.* u *C) libri* coxen dicem *D.* coxen dicere *F: cf. Hermanni praef. p. 5* 1160. et si iam ego *BC.* etsiam ego D^1*: corr.* D^3. etsi ego iam *Ritschelius* ipsus *Ritschelius.* ipse *(cum rasura duarum litt. post* e *B) libri* ipse ego iam *Hermannus. cf. Muellerus Pros. p. 360* poto *F* 1161. etiam *om. C* exte *BD* PHIL. *BFZ. om.* CD^1. B *in spatio scr.* D^2 Viden hanc *(*n hanc *in ras.) C* NIC. *BFZ. om.* CD^1. P *in spat. scr.* D^2 PHIL. *BFZ. om.* CD^1. B *in spat. scr.* D^2 mala est *libri* mulier *ex* muleer *D.* mulierẽ *C* *Ceterum verba* PHIL. Haud . . . mulier *proprium v. occupant in B*
1162. uero *om. C* ista] iusta *ut uid. C* PHIL. *om. CD: et sic in reliqua scaena, in qua eas tantum personarum notas, quas vel* D^2 *vel* D^3 *addidit, memorabo* an amas? PHIL. *Ναὶ γάρ Weisius, Hermannus.* an amas *(*anamas *C)* Necar *(cum spat. post* amas *et ras. sup. vers. B) BCD.* ł ne carpe *marg. B.* an amas. PH. necas *FZ.* an amas nequam? *Ritschelius olim*

NICOBVLVS

Tune, hómo putide, amatór istac fieri aétate audes?

PHILOXENVS

Quí non?

NICOBVLVS

Quia flágitiumst.

PHILOXENVS

Quid opúst uerbis? meo fílio non sum irátus,
Neque té tuost aequom esse íratum: si amánt, sapienter fáciunt.

BACCHIS

* * * sequere hác.

NICOBVLVS

Eunt eccas tándem
Probri pérlecebrae et persuástrices. quid núnc? etiam reddítis nobis
Filiós et seruom? an ego éxperior tecúm uim maiorem?

1163. NIC. *om. B: add. D*[2] Tun *(ex* Tum *ras. B) BCDF.* tu *Z: quo sic usus Hermannus:* Tu homó putide amatorne. *vide Proleg. Trin. p. CLXXV* putidus *Z* fieri ętate *D.* ferietate *C* audes] *cf. ad v. 1048 dicta* PHIL. *add. D*[2] 1164. flagitium est *libri* PHIL. *add. D*[2] opust uerbis *Bothius, quod fortasse verum esse adnotat Ritschelius.* opus uerbist *B, Ritschelius.* opus uerbis *reliqui* itus *(et* ra *sup. scr.) C* 1165. te *om. Z* tuo st *B.* tuo *F.* tuo est *reliqui* equm *B.* equum *CD.* ęquum *Z.* equum est *F* fatiunt *D*

V. 1166—1206 retractatorum culpa nunc valde perturbatos exhiberi Brachmannus p. 156 sqq. demonstrare conatus est: qui quibus argumentis verba Hanc ueniam illis sine te exorem. NIC. Quod semel dixi hau mutabo*, v. 1188. 1189. 1190. 1191. 1202 (*Satin ego istuc habeo offirmatum? BAC. It dies: ite intro accubitum*). 1204 a Plauto abiudicet et hoc ipso ordine constituto retractatori tribuat apud ipsum videas. contra Anspachius p. 58 sqq. satis habet v. 1197 (a* mel*). 1198. 1202. 1205 eiecisse v. 1191 cum v. 1203 conflato (*Age . . . patiar. BACCH. It . . . accubitum*)* 1166. *Lacunam significavit Hermannus, quam sic expleri posse censet Ritschelius:* BA. Quid tám diu, soror, hic ádstamus? *dimetrum tutatur Spengelius T. Macc. Pl. p. 133 et l. s. s. aliter rem instituit Brachmannus p. 165 ad B proxime accedens, ubi a vocabulis:* Sequere hac, Quid nunc, Experior *initia fiunt* BA. *om. praeter CD etiam FZ* hac eunt eccas *C.* hac eunt eccas *D.* N *ante* eccas *add. D*[2]. hac eunt. NIC. eccas *FZ*
1167. probri *(*probi *Z)* perlecebrae *(*perlecebrę *B.* perlecebre *CF.* per lecebre *D) libri.* Probriperlecebrae *Hermannus, Ritschelius. cf. Buechelerus de decl. p. 70*[2] psuas strices *C* etiam] iam *cum Hermanno Ritschelius* 1168. seruum *libri* uim maiore *D.* uĩ maior *C.* ui maiore *FZ, Dousa Expl. II 25, Gulielmius c. 3* PHIL. *BF.* P *D*[2]. *om. etiam Z* aibin *Z*

PHILOXENVS

Ábin hinc?

Non hómo tu quidem es, qui istóc pacto tam lépidam inlepide appélles.

BACCHIS

Senex óptume, quantumst ín terra, sine me hóc exorare ábs te,

Vt istúc delictum désistas tanto ópere ire oppugnátum.

NICOBVLVS

Ni abeás, tibi quamquam tu bellá's, malum mágnum dabo iam.

BACCHIS

Pátiar:

Non métuo ne quid míhi doleat quod férias.

NICOBVLVS

Vt blandíloquast.

Ei míhi, metuo.

BACCHIS

Hic magis tránquillust: * * *

I hac mécum intro: atque ibi sí quid uis filiúm concastigáto.

NICOBVLVS

Abin á me, scelus?

1169. homo quidem es *sinc* tu *C.* tu quidem homo es *Hcrmannus.* homo tu equidem es *Spcngelius l. s. s.: cf. Luchsius Comm. pros. I p. 14* illepide *Z* 1170. BA.] B D^2 optime *BCDZ* quantu st *B.* quantum est *Z.* quantus est *CDF* interra *BD.* intereã *C* sine me *Ritschclius.* sine *libri.* sine med *Anspachius l. s. s.* exorarier *(servato* sine hoc*) Hermannus* abste *BD* 1171. istu|||c *(n erasa) B* tanto opere *B.* tantopere *rcliqui* 1172. *Dimetros constituunt cum B (ubi a* malum *novus v. incipit) Studemundus dc cant. p. 54, Muellcrus Pros. p. 122 adn. 2, Vossius l. s. s.* NI.] N *add.* D^2 Ni *B.* nisi *reliqui* Ni a me *Anspachius l. s. s.* ab eas *B. post* abeas *(ita* D^3*:* habeas D^1*) spat. D* tibi quamquam *Spengclius.* quamquam *libri, Ritschelius* tu bella es *libri.* tu es bella *Hcrmannus* malum *Spengclius.* malum tibi *libri, Ritschelius* magnum] malo *Z. sequitur spat. in D* BA.] B D^2 paciar *C* 1173. |||nequid *B.* nequid *D* tu ferias *Anspachius l. s. s.* NI] N D^2 blandiloqua st *B.* blandiloqua *(post* b *crasa* b *D)* est *CDFZ* 1174. *Prima vcrba Bacchidi tribui Acidalius volebat, reliqua sorori, proximum versum rursus Bacchidi* Ei *BCD.* Hei *FZ: atque sic Ritschelius edidit* BA.] B D^2. SOROR *B fortassc rcctc* tranquillum est *CDFZ* *Lacunam a sc consignatam sic expleri posse Hermannus adnotavit:* tu quóque tranquillus fíto. *cf. Brachmannus p. 169. lacunam reiciunt cum Vossius l. s. s., tum Spengclius T. Macc. Pl. p. 133 ct l. s. s.* 1175. i hac *CDFZ.* I i hac *B.* Ei *?* adque D^1*: corr.* D^3 ibi *Pylades.* habi D^1. abi D^3 *cum reliquis* siquid *B* c̃ castigato *(*c̃ *add. m. 2) B.* c̃gasti gato *C.* congastigato *D.* cõ castigasto *Z* 1176. NI.] N D^2 ame *B* BA.] B D^2

BACCHIS

Sine, méa pietas, te exórem.

NICOBVLVS

Exores tú me?

SOROR

Ego quídem ab hoc certe exórabo.

PHILOXENVS

Immo ego te óro ut me intro abdúcas.

SOROR

Lepidúm te.

PHILOXENVS

At scin quo pácto me ad te intro ábducas?

SOROR

Mecum út sis.

PHILOXENVS

Omnía quae cupio cónmemoras.

NICOBVLVS

Vidi égo nequam homines, uérum te nemínem deteriorem.

PHILOXENVS

Íta sum.

BACCHIS

I hac mécum intro, ubi tibi sít lepide uictíbus, uino atque unguéntis.

NICOBVLVS

Satis sátis iam uostrist cónuiui: me níl paenitet ut sim ácceptus.

---

petas *(et* i *sup. scr.) D* te exorem *om. FZ* NI.] N D^2 1177. SOR. *Acidalius.* BAC. *BFZ* abhoc *B.* ad hoc *F* egote *D* ut meintro *D* *Huic versui, non proximo,* mecum ut sis *subicit C* 1178. *Verba* Lepidum . . . abducas *hic omissa in medio v. 1199 collocat Z* SOR̃. *B.* BA. *FZ.* B D^2 mead teintro *D.* me adte intro *B* PHI.] Phi. D^3 SOR. *Acidalius.* BA. *FZ. om. B cum CD* 1179. PHI.] B D^3. BAC. *B* quę cupio *B.* que cupio *CF.* quecupio *D* memoras *(et* cõ *sup. scr.) B.* cõmeras *(et* mo *sup. scr.) C* *Post haec verba lacunam significat cum Hermanno Ritschelius, talia olim extitisse coniciens:* SOR. Omnía quae cupis euénient *vel* SOR. Lepide áput me tu eris accéptus. *lacunam reiciunt Vossius l. s. s., Spengelius T. Macc. Pl. p. 133 et l. s. s.: rem aliter instituit Brachmannus p. 166* 1180. *Verba* NIC. Vidi *(*Vi *e corr.* B^2*, ante* Vidi *spat. et post eam vocem ras. B)* ego nequam *superiori versui adnectit B* NIC.] BAC. *Z.* Nic. D^2 nequam *(*q *ex* g*) C* homines *Lambinus.* hominem *libri* te neminem *(*teneminem *D) libri.* te nullum *cum Hermanno Ritschelius* PHI.] BAC. *Z.* Nic. D^2. Phil. D^3 1181. Ii hac *B.* E hac *C.* Ei hac *Spengelius l. s. s.* sit tibi *Z* unguent' *C.* unguent tis *D* 1182. NIC. D^2 Satis satis iam uostri st *(*uostrist

Quadrigéntis Philippis fílius me et Chrysálus circumduxérunt.
Quem quídem ego ut non hodie éxcruciem, altérum tantum
auri nón meream.

BACCHIS

Quid tándem, si dimídium auri reddítur? in' hac mecum
íntro
Atque índuces animum haéc ut eis delícta ignoscas?

PHILOXENVS

Fáciet.

NICOBVLVS

Minumé, nolo: nihil móror: sine sic. malo íllos ulcisci ámbo.

PHILOXENVS

Etiám tu homo nihili, quód di dant boni cáue culpa tua amíssis.

1185. Dimidium auri, *quod v. 1189 redit, e Bacchidibus commemorat Gellius III 14*

C) conuiuii *(*conuiui *C) B C.* Satis satis iam uostrist *(sequitur spatium)* conuiuii *D.* Satis iam satis uos tristes. PH. conuiuii *F Z*, *proximo versui* NI. *praemittentes. sic autem haec cum proximis C turbat:*

Satis satis iam uostrist philippis filius me et chrisalus circũduxer̃
Conuiui me nihil penitet utsim acceptus quadrigentis

ubi tamen signis super philippis, Conuiui, quadrigentis *positis error correctus est* me nihil *libri.* nil *cum Hermanno Ritschelius* penitet *B C D F.* poenitet *Z* 1183. Quadrigentis *C, sed* igentis *in rasura.* Quadringentis *reliqui. cf. v. 974* *Post* filius *erasum* et *in B* chrisalus *B C D* 1184. *Dimetros constituit cum B Vossius l. s. s.* ergo *C* non hodie *cum Hermanno Ritschelius.* non *libri.* nunc non *Anspachius l. s. s.* alterum *(*Aterum *et* l *sup. scr. B)* tantum auri *libri.* alterum tantum *Ritschelius.* bis tantum auri *Hermannus.* tantum altrum auri *Brachmannus coll. Ribbeckio Com. fragm. praef. p. X, Ritschelio Opusc. vol. II p. 458* non meream B^1*C D Z.* non merear *is qui personas in B scripsit.* nunc meream *F* non alterum tantum auri meream *Spengelius l. s. s.* *Post hunc v. collocat v. 1198 Vossius l. s. s.* 1185. BA.] B D^2 Qđ *C* tandem] tu autem *Langenus p. 91* *Post* redditur *erasum* q, *ut vid. in B* in hac *C D.* isne in hac *B,* isne hac *Ritschelius.* ·i· hac *F.* i *(sine* hac*) Z* 1186. Atque induces animum haec ut eis *Ritschelius.* Atque ut eis *(*uteis *D) libri* delictas *C* PHI.] P D^2 *Post* ignoscas *inseruit* potin animum inducere *Brachmannus. versum sic constituit Hermannus una cum sequenti:* Atque út eis delicta ígnoscas. PH. Faciét. NI. Minume. PH. * * ‖ NI. Noló, nil moror istúc*:* sine sic *e. q. s. contra dimetrum tutatur Vossius deleto* Atque, *item Spengelius* Atque *servato et* faciet *in proximo versu posito (*Faciét. NI. Minume. nil móror*)* 1187. *Cf. 1186* *Totum v. om. F Z cum aliis libris noviciis* NIC. *in spat.* D^2 Minime *B C D* moro *Ritschelius ut v. 153* sint *D* illos] ill *e corr. post ras.* B^2 1188. PHIL. *B.* P D^2. NIC. *F Z* etiam? tu *Ussingius.* sed iam tu *Langenus p. 161* nihili quod dii *C D.* nihil dii B^1*:* q *sup. scr.* B^2.

Dimídium auri datur: áccipias potésque et scortum accúmbas.

NICOBVLVS

Egon úbi filius corrúmpatur meus, íbi potem?

PHILOXENVS

Potándumst.

NICOBVLVS

(Age iam, íd utut est, etsist dédecori, patiár: facere inducam ánimum.)

Egon quom haéc cum illo accubet ínspectem?

BACCHIS

Immo equidém pol tecum accúmbam. 1192a

Te amábo et te amplexábor. 1192b

NICOBVLVS

Caput prúrit: perii. uíx negito.

BACCHIS

Non tíbi in mentemst, te amábo,

Si dúm uiuas tibi béne facias, tam pól id quidem esse haud perlónginquom,

---

nihili. PHI. quod dii *F*. nihili. PHI. quod alii *Z* boni *om. Hermannus sic versum dimensus:* Etiám tu homó nihili quod dí dant culpa tua *(sequitur spatium) D.* tua culpa *Muellerus Pros. p. 417.* culpa *Fleckeisenus* 1189. scurtum *B, Schoellius olim Anal. Pl. 46.* scortum D^1. seorsum *sup. scr.* D^3. *cf. Anal. Pl. p. 114* accum bas *D* 1190. NIC. D^2 Egonubi *D.* Ergo nubi *C* potem] potest *C (ortum* e potẽ*)* PHI.] P D^2 potandumst *B.* potandust *CD.* potandum est *FZ* 1191. (1201 *Ritsch.*). *Post 1200 collocat Ritschelius: at versus a diasceuasta adscriptus: cf. v. 1202* NIC. D^2 Age] Ego *Ussingius versum Philoxeno continuans* iam idut ut est *B.* iam idut utest *D.* iam aduitest *C.* iam id ut est *FZ.* iam utut est *Ritschelius* iam *delet P. Weisius p. 33* etsist dedecori *Ritschelius.* etsi est dedecorum *libri* Age iam etsist dedecori *Anspachius l. s. s.* paciar *C* facereinducam *D* *Pro* facere *'in aliis codd. legi'* facile *testatur Pius* 1192a. (1191). NIC. *praem.* D^2. *om. reliqui, nisi quod ante ras. habuerat pers. notam F* Ego *Z* cum *libri* hec *CF* accubet *FZ.* accumbet *BCD* inspeotẽ *C* BA.] B D^2 1192b. (1199b). *Cf. Spengelius T. Macc. Pl. p. 134 et Brachmannus p. 167* Teamabo *D* ette *D* am plexabor *D* *Versiculum cum v. 1200 iunxit Ritschelius, quem locum conferas* 1193. (1192). *Verba* Caput . . . negito *superiori versui add. B* NIC.] P D^2 capud *D* BA. *B.* B D^3. PHIL. *FZ, Ritschelius. cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 1* Nontibi *B* in mentemst te *Fleckeisenus.* uenit in mentem *(*inmentem *B) libri* Non iam tibi uenit in mentem *Ritschelius,* amabo *ex v. 1192b irrepsisse arbitratus.* Non tibi amabo uenit in mentem *Spengelius T. Macc. Pl. p. 232 et l. s. s. item nisi quod dimetros discribit Vossius l. s. s.* Non uenit in mentem tibi, amabo *Muellerus Pros. p. 91* *Ceterum reicit*

Neque si hóc hodie amiséris, post in morte íd eueuturum esse úmquam?

NICOBVLVS

Quid agó?

PHILOXENVS

Quid agas, rogitás etiam?

NICOBVLVS

Lubet ét metuo.

PHILOXENVS

Quid métuis?

NICOBVLVS

Ne obnóxius filio sim ét seruo.

BACCHIS

Mel méum, amabo, istaec fíunt.
Tuost: únde illum sumére censes, nisi quód tute illi déderis?
Hanc uéniam illis sine te éxorem.

NICOBVLVS

Vt terebrát: satin offirmátum
Quod míhi erat, id me exórat?
Tua sum ópera et propter te ínprobior.

Ritschelius quae in adn. Parerg. p. 411 exposuerat 1194. (1193). *Verba* Si . . . facias *superiori versui addit B* uias (*et* u *sup. scr.*) *D* iam pol id quidem esse *libri: ubi* tam *correxit Bothius probante Seyfferto Stud. Pl. p. 14.* pol id esse *cum Hermanno Ritschelius* plonginqum *B.* perlonginquum *reliqui* 1195. (1194). odie *D* admiseris *F.* amissis *cum Bothio Ritschelius* post in morte id *libri.* post in morte *Ussingius, Vossius l. s. s. taciti.* id post mortem *Ritschelius* '*nisi e glossemate sunt* in morte, *poeta ut sic scripserit:* id póst haut éuenturum esse umquam (*coll. ann. ad v. 1037*)' *adnotans* uenturum *F* si hodie amissis postid in morte hoc *Brachmannus* posthac tibi id *Anspachius l. s. s.* 1196. (1195). *Personarum notas D^2 has habet:* NIC. — P. — NIC. — P. *pro* PHIL. *exhibet cum Z* BA. *Ritschelius.* '*ego nescio an Bacchidi etiam illa tribuenda* sint. Quid agas, rogitas etiam?' *Ritschelius* libet *libri* et] sed *Ussingius* 1197. (1196). NIC. D^2 Neob noxius *D* obnoxius] ob *add.* B^2 BA.] B D^2 istec (istęc B^2)*libri* fiunt] mitte *Seyffertus Stud. Pl. p. 14.* sinito *Brachmannus p. 168.* fiant *Ussingius* 1198. (1197). Tuust *Ritschelius.* Tuus est *libri.* Tuumst *Hermannus* sumere censes *Weisius, Ritschelius.* censes sumere *libri* *Cf. ad v. 1184* 1199. (1198). sinete *D* *Post* exorem *inseruit versus 1178 verba* Lepide . . . abducas *Z* NIC. D^2 Vtterebrat *D* satis *F* 1200. (1199). Quod míhi erat, nunc id me éxorat. BA. Te amábo et amplexábor *Ritschelius: cf. v. 1192*[b] *Dimetrum tutatur Spengelius T. Macc. Pl. p. 134 et l. s. s., Vossius l. s. s.* (iam id *scribens*) 1201. (1200). sum] sunt *C*

BACCHIS

Ne tís quam mea mauéllem.

(NICOBVLVS

Satin égo istuc habeo offírmatum?

BACCHIS

Quod sémel dixi, haud mutábo.)

It diés: ite intro accúbitum.

Filií uos exspectánt intus.

NICOBVLVS

Quam quídem actutum emoriámur.

BACCHIS

Vespér hic est: sequimini.

PHILOXENVS

Dúcite nos quo lúbet tamquam quidem addíctos.

BACCHIS

Lepide ípsi hi sunt captí, suis qui filiís fecere insídias.

---

improbior *libri* · tis quam mea mauellem *C. E. Schneiderus et* uellem *substituens Hermannus.* Ne is quam mea mauellem *B.* neisquam Meam uellem *CD.* neisquam meam uellem *F.* nusquam me auelles *Z.* nusquam tu a me te auelles *Camerarius. pro* tis *conicit* eius *Ussingius,* tua *Spengelius l. s. s.* 1202. NIC. *Scaliger. om. libri.* BA. *Ritschelius* obfirmatum *Z.* firmatum *Anspachius l. s. s.* *Post* offirmatum *alterum hemistichium intercidisse putat Ritschelius (veluti* ut illis iratus ne sis?*) reliqua uno v. complectens* *Versus 1202 a diasceuasta additus est: cf. 1191 et Brachmannus l. s. s.* BA. Quod *scripsi.* NIC. Quod D^2FZ, *Ritschelius.* Quod *cum spatio BC* dixi semel *cum Pylade Ritschelius* haut B^1: *corr.* B^2 *Verba* haut mutabo *versui 1203 adhaerent inB De v. 1203 cf. Spengelius T. Macc. Pl. p. 134 et l. s. s., Vossius l. s. s. Bacchidis pers. add.* BD^2FZ, *Ritschelius: spat. CD* it dies *BC, codd. Pyladis.* id dies *D.* id dicis *F. om. Z* ite] inte *D ante ras.* 1204. ecspectant *B.* expectant *reliqui* NIC. D^2 quam quidem] quamne *Hermannus* emorimur *FZ: post eam vocem interrogandi signum non recte collocasse Ritschelium annotat Ussingius* 1205. B D^2 Iam uesper *Ritschelius* sequimini] ite sequimini *Ritschelius cum Hermanno.* sequite hac *Brachmannus l. s. s.* NIC. *BF.* PHI. *Z.* P D^2 quidem tamquam *C* addict' C Ducite nos tamquam addictos *Ritschelius.* Ducite quo lubet addictos *Hermannus* 1206. B D^2 ipsi hi *BDF.* hi *C.* ipsi hic *Z* capiti *C.* captis *ante ras. D* filis B^1: *corr.* B^2 insidias *FZ.* insidias ite (Ite *B) BCD.* '*quod qui servare volet, Bothio duce sic scribere poterit:* Lepide hí sunt capti fíliis qui fecére insidias. íte' *Ritschelius. cf. v. 1205. alia adscripsit Bergkius Opusc. vol. I p. 675* *Ceterum* BAC. Ite *Brachmannus p. 168 reliqua cum Bothio constituens et sorori tribuens*

CATERVA

Hí senes nisi fuíssent nihili iam índe ab adulescéntia,
Nón hodie hoc tantúm flagitium fácerent canis cápitibus:
Néque adeo haec facerémus, ni ante hoc uídissemus fíeri,
V́t apud lenonés riuales fíliis fierént patres.
Spéctatores, uós ualere uólumus: clare adplaúdite.

1207. CATERVA *Ritschelius.* GREX *Pylades. Bacchidi sine ullo intervallo continuant libri. vide Proleg. Trin. p. XXX* 1208. hic *Z* flagium D^1*:* ti *add.* D^3 1209. Nequea deo *D* hęc *C.* hec *D* ni ante hoc *Langenus Anal. Pl. III p. 14.* ni ante hac (niantehac *D) libri*

1210. leones *C* 1211. uale B^1*:* re *add. eadem manus* uos ualere uolumus: clare adplaudite *Bergkius Opusc. vol. I p. 33.* uos ualere uolumus et clare adplaudere *libri, nisi quod* dare *Z et* applaudere D^3F. uos ualere et uolumus clare applaudere *Bothius, qui olim transposuerat* uolumus uos ualere et clare adplaudere. uos ualere et clare uolumus plaudere *cum Hermanno edidit Ritschelius* *Pro* adplaudite *scribendum esse* plaudite *censet Spengelius ad Truc. vers. extremum* EXPLICIT PLAVTI BACHIDES *B.* PLAVTI BACHIDES EXPLICIT *CD.* Finis *Z*

T. MACCI PLAVTI

COMOEDIAE

RECENSVIT

INSTRVMENTO CRITICO ET PROLEGOMENIS

AVXIT

FRIDERICVS RITSCHELIVS

SOCIIS OPERAE ADSVMPTIS

GVSTAVO LOEWE GEORGIO GOETZ FRIDERICO SCHOELL

TOMI III FASCICVLVS II

CAPTIVOS CONTINENS

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MDCCCLXXXVII

T. MACCI PLAVTI

CAPTIVI

RECENSVIT

FRIDERICVS SCHOELL

COMOEDIARVM PLAVTINARVM

TOMI III FASCICVLVS II

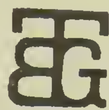

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MDCCCLXXXVII

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEVBNERI

RVDOLFO · SCHOELL

CONTVBERNALI · OLIM · IENENSI · SYMPHILOLOGO

ET

ROBERTO · SCHOELL

CONTVBERNALI · OLIM · FRANCOGALLICO · SYMMVSICO

FRATRIBUS · DILECTISSIMIS

D · D

VIDEAS · CORDE · AMARE · INTER · SE

PRAEFATIO

Serius quam exspectari poterat haec Captivorum editio emittitur. Cuius rei causae cum ex parte neque huc pertineant neque mihi Plautoque nostro gratae faustaeque fuerint, una saltem utrique profuit: quod quidem benigne permittentibus adiuvantibusque eis penes quos arbitrium et potestas erat per sex menses et quod excedit Italiam peragrare potui. Vbi cum tandem aliquando urbes locos thesauros monumenta diu sperata oculis viderem, simul Mediolani Romaeque apparatum ad editionem nostram necessarium complere studui: quem socium desideratissimum et huic negotio unice accommodatum absolvere fata noluerant.

Quamquam huius ipsius fabulae memoriam Loewius noster dudum composuerat eiusque maxime copiis nititur haec recensio. Itaque ultimas tantum commorationis Mediolanensis horas huic Ambrosiani codicis particulae relegendae impertii, quam plus sedecim horis diligentissime perscrutatus erat Loewius m. Apr. a. MDCCCLXXX.

A codicis sane dolendum est non plus duobus foliis superesse 217/218 et 219/220*): ubi p. 217 versus 905—917 continet (cum versuum 2. 9. 13. 17 = 906. 911. 913. 916 voces extremae seorsum scriptae sint, versus autem 6 vacet scriptura), p. 218 versus 918—931 (versibus 2. 5. 14. 15 = 919. 921. 928. 929 bipartitis et versu 7 vacuo). Versus vero fere omnes medii perforati sunt paucis laciniis plene servatis. Multo etiam miserior alterius folii condicio est, in

*) Quae hodie sic conversa servantur, ut f. 219/220 praecedat: at in vulgatae codice non alium ordinem fuisse atque olim numeri docent.

cuius superiore parte nil nisi particulae laciniatim contractae conversaeque exstant, post mediam paginam paulo plura in utroque latere legi possunt, in extremo demum pleniores sunt versus. Itaque p. 219 sub finem (v. 11—19) sunt v. 1023—1029 dispesto v. 14 = 1026 et vacuo ut videtur v. 18. Praeterea nihil enotavit Loewius nisi $\overset{?}{\mathrm{QU}}$ ab initio v. 9, unde effecit aut versus 1018—1022 omissos esse dispesto ante v. 1023 versu 1017 — quem vix credideris unius versus spatium excedere — aut inter versus 1022 et 1023 'tautologos' alium intercessisse, qui quaestionem indirectam a verbis *in memoriam redeo quom mecum recogito* pendentem continuerit (vix a QUASI inceperit). Vnde v. 1—8 huius paginae v. 1016 vel 1017—1022 praebuisse computavit bipartito aut uno versu aut etiam duobus (1018? 1019?). Quod cum a Loewio comperissem, non sine voluptate excepi. Diu enim erat, ex quo conieceram — quod etiam nunc teneo — inter versus 1022 et 1023 lacunam statuendam esse: quos neque violenter cum nonnullis in unum conflari posse crederem neque pro dittographia haberi cum plerisque*): nam cum verba *quasi per nebulam* v. 1024 verbo *recogito* v. 1022 adiungi nequeunt, verbis autem *in memoriam redeo* illo intercedente aegre adplicantur, tum ipsa exordia similia *Nunc demum* — *Nunc edepol demum* eadem fere ratione inter se continentur, qua versus 805 et 811 item perperam a nonnullis pro dittographia habiti. Atque lentius sic Tyndarum se colligere optime convenit cum tota huius scaenae descriptione (cf. append. crit. ad v. 1018). Quae sententia iam plane confirmari videbatur codicis antiquissimi testimonio. Quod secus esse intellexi ipsum librum cum inspicerem. Nam et v. 10, quem finem versus ab $\overset{?}{\mathrm{QU}}$ incipientis continere Loewius opinatus erat ab initio conscriptum fuisse vidi ipsumque NUNC DEMUM exordium dispicere mihi visus sum, et clarius etiam apparuit primum paginae versum fuisse v. 1015, in quo FIL et T(U)O(M) suis locis dignoscerem certis L et O litteris, quocum iam convenit quod tertius post hunc versus (4 = 1018)

*) De tertia ratione cogitare omnino non poteram, antequam Niemeyerus excogitavit: nimis enim absona est et a sensu communi aliena.

ab NUNC, quartus (5 = 1019) ab (A)TE(GO), sextus (7 = 1020) ab MER(ITUSEST) incipit: interim v. 5 = 1019 bipartitum fuisse etsi per se non improbabile fuerit, tamen etiam v. 6 ab initio scripturam habuisse videbatur. Quodsi verum est, iam hoc loco amplior fuit Ambrosiani recensio. Nam versus 8 cum ab ILICET verbo incohetur certa saltem L littera non tam inter v. 1022 sq. alium in *A* intercessisse quam pro versu 1021 duos exstitisse longe diversos colligimus: quos si certior esset principiorum lectio tales fere fuisse conicerem:

HEGIO

Ilicet⟨, mastigia, hinc in maxumam malam crucem,⟩
Qui mihi filiu⟨m alienasti! nil meministi, gnate mi?⟩

Antea vero Philocratis verba *Meritus est ⟨erga te⟩* facile adiungi tali versiculo potuerunt:

⟨Edepol nunc in lapicidinas huic eundumst, ut quidem⟩
Meritus est ⟨erga te⟩.

Ceterum praeter haec quae dixi initia versuum mea, non Loewii fide testatus sum in hac pagina litteras R——REMU(O)-C(AR)IER v. 1024 et litteras PRINCI | PI v. 1026, item p. 217 E et L litteras v. 907, p. 218 alteram C litteram v. 930: atque ideo meam lectionem accuratius a Loewiana separo, ne si novicius in instaurando libro deleticio erraverim, id amico candidissimo peritissimoque imputetur. Si vero omnino mihi contigerit, ut quae illum fugerint expiscari potuerim, id inde explices, quod sub auspiciis viri summopere venerandi ANGELI CERIANI lacinias quasdam plane contortas omni cautione adhibita levigatas legere studui: quod facere non ausus erat, ut videtur, Loewius. Denique de pagina 220 perpauca monenda sunt: quam septem (vix octo) primis versibus v. 1030—1036 complexam esse probabile est sequente subscriptione novaeque fabulae indictione: unde etiam inscriptione (CAPTIUI) PLAUTI caret, ut fit in commissuris fabularum. At legi omnino nihil potuit, nisi quod extremo versu ductus quidam ornandi causa additi contine-

bantur, quales Loewius Anal. Plaut. p. 140 depinxit*). Postremo hoc adscripsit Loewius:

„*Zwischen den erhaltenen Blättern werden wohl 6 verloren sein:*

217. 218 [= 905 — 917. 918 — 931]
A. a
B. b
C. c
D. d
E. e
F. f
219. 220. [= 1015 — 1029. 1030 — 1036]

*Doch ist dann vielleicht etwas mehr im Palimpsest vorhanden gewesen**): das in den Palatinen reicht kaum aus. Doch sind solche Berechnungen — worin Geppert gegen Ritschl Recht hat — im höchsten Grade unsicher, wo es sich nicht um Reihen iambischer Verse handelt — bei denen hat Ritschl in der Hauptsache Recht —. Wollte man annehmen, dass es nur 4 Blätter waren, so müsste in A sehr viel gefehlt haben. Übrigens habe ich auf p. 220 die zu erwartende Quaternionennummer nicht gesehen.*“

B codicem Loewius a. MDCCCLXXVII et MDCCCLXXVIII contulit itemque *D* bis mense Maio a. MDCCCLXXVIII: quem notum est in versu 503***) finem facere scribendi (post tria folia vacua sequitur a f. 73 Bacchides). Denique *E* bis contulit Mediolani m. Apr. a. MDCCCLXXX: ubi manus tertiae scripturam plerumque, ut par erat, neglexit, nisi aut aliqua ratione memorabilis esset aut manum primam plane obscurasset: rasuras autem fere omnes ab hac manu in *E* pro-

---

*) Sub priore versus 19 parte clare hae lineolae , , conspiciuntur: ante quas quod v. 15 sqq. umbrae quaedam litterarum ad didascaliam (Cistellariae!) pertinere mihi videbantur, nimis incertum est et incredibile.

**) Studemundus ubi v. 1009 (EXI)GUO in *A* invenerit (cf. append. crit.) ignoramus. De contextu olim pleniore cf. ad v. 1014 et fragm. Quamquam dubito de 6 foliis deperditis.

***) Miro errore Muellerus Pros. p. 547 sq. *D* (ut *C*) omnino non praebere hanc fabulam dixit.

fectas videri adnotavit. Ceterum f. 49^v-51^r (v. 432—573) 'rubricator' caeruleo atramento usus est.

J codicem etsi ob editionum aequabilitatem deesse nolui, inutiliorem habeo. Quare cum plenior huius libri imago in aliis fabulis exhibita sit, nolui cum aliis rebus tum accurate indicatis eis quae legi iam nequeant onerare adnotationem: sed satis habui bonam quae praesto erat collationem Sonnenscheinii viri doctissimi ita adhibere, ut nonnulla omitterem*), nihil supplendum curarem. Nihil igitur de hoc codice ex silentio concludendum tam propter ipsius libri quam propter testimoniorum defectus: quod etiam de *FZ* valere per se patet, ex quibus *F* codicem a bibliothecae Paulinae praefecto honoratissimo liberaliter huc transmissum Heidelbergae conferre potui.

Iam vero in hac fabula accedunt praeter Turnebi ex membranis suis lectiones nimium parcas — de quibus cf. praef. Poenuli p. VIII — duo folia in codice *O* (Ottobon. lat. 687 miscellaneo) v. 400—555 exhibentia, quae sane misere lacerata et discissa sunt: quae inventa a Bethmanno ex Loewii apographo diligentissimo et descripsit et transcripsit Goetzius Anal. Plaut p. 86 sqq. Atque Loewius codicem illum paulo prius ipso saeculo XI scriptum videri affirmabat, duobus saeculis ut *EJ* superare uideatur ipsosque *CD* codices decenniis nonnullis.

De his codicibus vix est quod adiciam**). Etiam in canticis ubi a *B* codicis discriptione plerumque servata***)

---

*) Velut omisi *mi* formam saepius pro *mihi* indicatam, cum illis locis $\overset{i}{m}$ potius exstare crediderim i. e. *mihi*, non *mi*.

**) De externa huius editionis conformatione valent quae in praemonitis ad Trin. ed. III p. VIII dixi: quam conformationem cum probari idoneis arbitris intellexerim, retinui, etsi Goetzius meus in Bacchidibus sequi noluit.

***) Interdum cum tamen solius metri causa verba immutarim, facere non possum quin diserte pronuntiem nihil perversius esse quam quod nuper non sine gravitate exstitit qui inculcaret rarissime hoc admittendum esse. Qui cum ipse concedat in metris simplicioribus hoc saepissime statuendum esse non modo hiatus causa, sed ne omnino syllaba aut pede deficiant versus, unde fidelius cantica maxime servata esse in animum induxit? Mihi multo gravius videtur 'crimen laesae

discesserim satis accurate indicavi. Attamen ne quid desideretur, siquis sub uno conspectu versuum terminos perlustrare voluerit, haec habeto:

v. 195—239*) sic claudit *B: ex seq — labos erit — liberi — bonust — oho hoh — miraclitis — adiuuat — postea — uinculis — emerit — nos — sinat — agitis — deceat — dehortor — arbitris — locum loquendi — incipesse — ambo — uolumus nos — compotes — procul — queant — fallatia — colas — prouenit — assimulo — arbitris — diligenter — somniculose hoc — spero — capite — uilitati — habebis — uolunt — penes sese habent — fraudulentissimi — autumo — patri — nominem — proxumus.*

v. 781—790: *uoluto — in animo — quiui — inridebor — loquentur — data sunt — uideo — acturust — hanc rem.*

v. 832—837: *uocat — iubes — quantum est — aduenis — fastidis.*

v. 922—929: *magnas — redderunt — exemerunt — sustentabam — nostra — nobis — maceraui hoc — memorasti.*

De personarum nominibus notisque nihil restat, cum veram Ergasili nominis explicationem = ἐϱγάσιμος i. e. scortum (cf. v. 69 sqq.) ex Artemidoro Oneirocr. I 78 stabiliendam**) Koenigius de nom. propr. quae sunt apud Pl. et Ter. ed. Patzschk. a. 1876 p. 19 sq. praeceperit, quem alii ironice 'operosum' dici opinabantur opinanturque, velut Ritschelius Opusc. phil. III p. 302, Vssingius, Lorenzius (etiam in altera editione Militis gloriosi a. 1886 p. 5). Vnum sane non tam novavi quam servavi, quamvis plerosque miraturos esse sciam: quod *lolarium lolariosque* scripsi. At hanc formam non modo

auctoritatis', siquis dochmios describendae velocitati exanimatae aptos habet (cf. ad v. 506 sq.) vel per anapaestos balbutire ebrium credit.

*) Versuum numeros curavi ut cum Fleckeisenianis — nunc etiam Brixianis — concinerent: discrepantia cum non exstet nisi intra paucorum versuum ambitum, ubi ex ipsa adnotatione quid necessario discrepet eluceat, nolui his locis in margine alienos addere numeros.

**) Recte hunc locum dudum adhibuerat Carolus Fridericus Hermannus in Lindemannianae editionis exemplari adnotationibus manu scriptis referto quod in bibliotheca Gottingensi servatur. Vnde liberaliter mihi transmisit Wilmannsius vir clarissimus mihique benevolentissimus. Ceterum perpauca esse, quae ex commentariis quamvis diligentibus Hermanni adhibuerim, non miraberis.

in inscriptione scaenae I 2 librorum *BEJ* consensus firmat, sed bis deinde lorarii verbis plene praescripsit *B*, semel *Lol* addens, itemque in scaenae II 1 inscriptione *BE* (non *J*) praebent.*) Quae cum iam sufficiant ad casum excludendum, accedit locus Gellii X 3, 19, ubi prima apud Hertzium codicum familia (*QZB*) *lolarii* scripturam exhibet. Itaque quamvis certa sit *lorarius* forma et ex codicum memoria et ex inscriptionibus quibusdam et ex etymologia, ipsa tamen etymologia quominus sonus immutaretur non magis impedivit, quam in 'caeruleo' a 'caelo' derivando et in 'Parilibus' a 'Pale' dictis. Quae ipsa exempla una cum 'pluralis — singularis' terminationum vicissitudine aliisque formis**) ad causam immutationis deducunt. Quare *lolarius* formam ut minime contenderim ab ipso Plauto adhibitam esse in Captivis, ita sat antiqua aetate et in hac fabula et aliubi lectam dictamque esse patet, unde in adnotationibus diutius delitescere nolui.

Paulo fusius video de *Alidis Aleorumque* nomine disputandum esse in hac fabula frequenti. Quod cum olim et Aulide atque adeo Aulidensibus interpolatis et aliis mutationibus vitiisque removerint, Turnebus demum Advers. XXIII 24. Opp. I p. 71, 38 'et fide librorum veterum et auctoritate rerum adductus' Alidem et Alios Aleosve reducendos esse intellexit***). Iam vero Spengelius Philol. XXXVII (a. 1877) p. 416 sq. quoniam saepius hoc ipsum nomen cum hiatu in libris legitur, ad antiquiorem etiam formam dialecticam per digamma auctam provocavit: quae cum locis tantum non omnibus reponi possit, quae contradicunt exempla corrigenda esse duxit. Atque persuasit Spengelius duobus viris Plau-

*) Contra in scaenae III 5 inscriptione etiam *BE* habent LORARII neque diversa est memoria scaenarum Mil. gl. V 1, Men. V 7, Most. V 1^b (*A*), Pseud. I 2 vel in Rudente (ubi tamen *B* caret omnino inscriptionibus).

**) Nescio an ab eadem ratione profecta sit formarum 'puerarius — puellarius' vicissitudo, de quibus cf. Havetus in Woelfflini Archio I p. 194: in eodem Archio III p. 540 recte monuit Thielmannus non sine dissimilationis studio in *r* litteris syllabam concludentibus conspicuo vulgum ex 'meretrice' effecisse 'mene(t)ricem'.

***) Post quem Gulielmius Quaest. in Capt. p. 356 formae Alis pro Elis positae non aliam esse causam credidit quam Aliae dieique Aliensis similitudinem!

tinissimis Langeno ('Beitr.' p. 5: cf. Plaut. Stud. p. 117) et Brixio, qui in editione quarta ubique *Validem Valeosque* reposuit. Ac mihi quoque olim arrisit coniectura, nisi quod plane evanuisse apud Plautum litteram illam non tam facilem quam in Homericis carminibus explicatum haberet. Nam perverse Spengelius vestigia illius formae in *aulide* scriptura agnovit: quam invecto nomine ex fabulis notissimo interpolatam esse quis est quin sentiat? Tum Seyffertus dubitationem de hac re auxit in editionis Brixianae[4] censura ('Berl. philol. Wochenschr.' a. 1884 p. 1351) tribus locis quibus hiatus sic simpliciter removeatur item tres obstare arguens, qui sic demum immutandi fuerint*). At multo gravius argumentum inde repetendum esse censeo, quod qui maxime coniecturae favere videantur loci, aliam potius medelam efflagitant. Nam primo loco v. 26:

Postquam belligerant Aetoli cum | Aleis,
Vt fit in bello, capitur alter filius:
Medicus Menarchus emit ibidem in Alide,

quod sequitur *ibidem* non habet quo referatur, nisi antea praeter populos belligerantes locus ubi bellum geratur indicetur: quem nanciscimur, si supplemento lenissimo post *Aetoli* sumimus *illi* intercidisse. Idem vero cadit in alterum locum v. 93:

Ita nunc belligerant Aetoli cum | Aleis,

ubi quae secuntur *Nam Aetolia haec est* item male adplicantur, nisi in Alide bellum versari significatum sit**). Iam in

---

*) Nam v. 59 codicis vestigium immerito neglexit Spengelius, v. 881 *Validensem* scribens pro *illum Alidensem* pronomen removit aptissimum. Minus recte Seyffertus tertium locum (v. 94) huc traxit tanquam sine vitio traditum.

**) Iam igitur ex ipsa rei ratione intellegas, quonam iure multi et ipse olim Spengelius hos locos sese invicem tueri clamarint. Neque enim Bentleius satis cavere potuit, ne 'uni loco qui emendandus erat ex altero aeque mendoso patrocinium quaereretur'. Atque de illis versibus sententiam recoxit nuper Vahleni discipulus Ericus Below de hiatu Plautino quaest. ed. Berol. a. 1885 p. 22: quem par erit non minus firmos habere versus 34 et 111 inter se comparatos, ubi sane non de hiatu agitur, sed de senariis hypermetris. Praeterea Spengelium dudum meliora edoctum edocentemque (cum Vssingio) ille ducem sequitur eodem modo, quo Geppertus ad Kampmanni tirocinia ab ipso abiecta olim se adplicaverat: unde clare cognoscimus tironibus eius

hoc versu 94 ipsum quod antea desideramus adverbium *illic* excurrit: quare hoc loco non tam ex coniectura quam ex memoria revocamus eadem prorsus ratione, qua antea v. 59 *esse* ex v. 58 protrahimus et *scortum* ex v. 71 in v. 74 adhibemus*). Quae cum ita sint, unus restat versus 31 qui *Valeum* forma emendari videatur. Nam quem Spengelius adiunxit v. 169 praeterea cum Fleckeiseno additamento *emi* affecit, cum non modo sufficiat, sed iterum necessaria sit alia eaque satis lenis ratio, qua simul alius hominum doctorum error refutetur. Vbi cum traditum sit:

Nam eccum hic captiuum | adulescentem | aleum,

haud pauci inter alias mutationes *eccum hunc* scripserunt**). Quam ipsam coniecturam Dombartus cum alias tum Annal. phil. CXXIII (a. 1881) p. 185 sqq. pro fundamento firmissimo habuit eius opinionis, qua captivos per primum actum in scaena versari acriter defendit. Neque qui hanc opinionem fusius quam diligentius impugnaverat Martinsius Quaest. Plaut. ed. Hal. a. 1879 p. 28 sqq. aut talis fundamenti levitatem castigaverat aut omnino quae gravioris momenti sunt attulerat. Notavit vero illud Niemeyerus 'Zschr. f. Gymn. w.' t. XXXIX a. 1885 p. 362. Iam etsi ad curandos captivos abeundum esse lorario aperte dicit Hegio v. 125, quocum concinit secundi actus exordium, ubi redit lorarius cum captivis 'foris ambulaturis' (v. 114), nihilominus Dombartus Brixiusque cum eo miro artificio e contrario fingunt captivos

---

modi placita convenire. Ceterum quamvis liberaliter ex huius editionis instituto diversissimas atque etiam frivolas hominum doctorum sententias congesserim, tamen ab animo impetrare non potui, ut Belowii dissertationem excerperem: neque enim erat quod hunc potius nominarem 'hiatum non sollicitantem' quam quemvis alium σοφὸν ἄσοφον.

*) Praeterea cf. v. 208 sq., 209 sq., 349: 351, 371 sq., 479: 481, 505 sq., 571 sq. (v. append. crit.), 847: 850. Atque de duobus quos supra commemoravi aliisque exemplis nemo umquam qui sanae mentis esset dubitavit. Quodsi 'quidam' omnem hanc artis criticae rationem in praef. Trucul. novis certisque exemplis firmatam quasi nugatoriam 'mei similibus' relinquit 'qui taxare sciant' (Herm. XVII p. 611 adn.), importuna saevitia abreptus iniquius sibi ipse sanum abrogat iudicium.

**) Hanc scripturam per Dombarti adnotationem etiam in nova editione Brixius ad v. 1 retinuit, etsi ipsum versum iam ex Spengelii coniectura aliter constituit.

in ipsa scaena ad pilas alligatos solvi*). Quae cum ita sint, necessario mancus ille a quo profecti sumus versus *intus* adverbium post *adulescentem* addendum requirit (cf. v. 1015. Amph. 120. Bacch. 568. Mil. 545): unde contrariam Dombartianae sententiam ipse quoque induit.

Captivos ex quonam exemplari expresserit poeta barbarus plane ignoramus. Nam quod Fleckeisenus adscripsit GRAECA [ANAXANDRIDI] Mureti nititur sententia**), qui Lect. var. XIV 9 p. 485 cum verbis 636 sq. illius locum ab Athenaeo XV p. 688 b servatum (fragm. inc. VIII Mein. = 59 Kock.) contulit *ὦ πονηρὰ καρδία | ἐπιχαιρέκακον ὡς εἶ μόνον τοῦ σώματος· ὀρχεῖ γὰρ εὐθύς, ἂν ἴδῃς δεδοικότα*: quorum locorum similitudo etiamsi maior esset — neque enim dicti tenor quadrat ad locum Plautinum —, nihil probaret. Atque minus etiam valet Ladewigii coniectura (de Volc. Sed. can. p. 28 sq.: at cf. eundem in Paulyi Encycl. V p. 7773), qui

---

*) „*Wir haben uns zu denken, dass der Sklave entweder allein fortgeht, um die* catenae singulariae *zu holen, die er dann, während Hegio und Ergasilus sich unterhalten, den Gefangenen, nachdem er sie von den Pfeilern gelöst, anlegt oder dass er die schweren Ketten von den Pfeilern loshakt, die Gefangenen ins Innere des Hauses führt, dort mit den leichteren Fesseln versieht und dann bei Beginn des 2. Aktes mit ihnen wieder auf dem Proscenium erscheint.*“ Pilarum nec volam nec vestigium apud Plautum inveniri recte identidem monuit Lorenzius ceteroqui rem obiter tractans ‘Jahresber.’ XXVII (a. 1881) p. 31, cum et *his* v. 112 dudum correctum et *hunc* interpolatum v. 169 adhibeat et fingat quae non minus quam pilae a Plauto aliena sint. Ceterum concatenatos ab initio domi fuisse captivos duos iam ex v. 112 sq. perspicimus, ex quibus v. 2 emendatio pendet.

**) Idem Muretus Lect. var. XIV 16 p. 334 primus quod sciam vituperavit quod plurimi dein repetiverunt: male poetam Pseudo-Tyndarum finxisse intra paucarum horarum spatium iter ex Aetolia in Alidem et ex Alide in Aetoliam cum negotiis illic absolvendis confecisse, cum tamen viatico opus fuerit ex v. 449. Quam vituperationem quod Brixius dixit p. 3 ne ipsum quidem Lessingium prorsus improbasse (“*ein Vorwurf, der . . . selbst einem Lessing nicht ganz ohne Grund gemacht zu werden schien*”), neglexit illud adulescentulum dixisse Lessingium, antequam id ipsum quod cum aliis opposuit Brixius primus omnium recte docuerit. Redintegravit autem opprobrium et accuratius persecutus est Langenus Plaut. Stud. p. 119 sqq. Sed ipse quoque eis nititur rationibus, quas inimus, ubi singula singillatim comprehendimus, non totam fabulam oculis animisque subicimus: neque in communis vitae tempore vivimus, sed idealem quem vocamus diem poetae concedimus.

praeter Anaxandridem contaminando Antiphanem adscitum esse posuit ob fragmentum quoddam cum versu 77 comparandum, qui non tam Captivorum est quam Persae quique eiusmodi est, ut ne hanc quidem fabulam nedum Captivorum particulam ad Antiphanem revocet. Itaque ne dubitanter quidem haec nomina proferre debuit Brixius neque recte cum Ladewigio contendit non sine veri similitudine exemplar attribui mediae quam vocamus comoediae. Nam quotquot novimus exemplaria Plauti Terentiique novae comoediae sunt: unde recte idem sumimus de ceteris, nisi forte graviores causae contrarium suadeant. Sed quod unum allatum est de Captivis argumentum nihili est: scilicet resecto parasito puram putam exstare fabulam familiarem lacrimabilemque*): qualis aliena sit a nova comoedia. Iam ut mittam immerito sumi aut aliunde contaminatam aut ab ipso Plauto affictam esse**) Ergasili personam: quasnam illius modi fabulas ex media novimus comoedia? Quales raro omnino reperiri ipse poeta inculcat in epilogo***). Atque ad rationem generalem quam

---

*) Brixius p. 4: *„Anlangend das griechische Original der Gefangenen darf man, gestützt auf die Wahrnehmung, dass nach Ausscheidung der Parasitenrolle ein reines Familienrührstück übrig bleibt, von welcher Art von Lustspielen kein weiteres Beispiel bei Dichtern der neuen attischen Komödie nachweisbar ist, wohl mit einiger Wahrscheinlichkeit die Vermuthung aufstellen, Plautus möge in diesem Stück ein Lustspiel eines Dichters der mittleren Komödie nachgebildet und vielleicht die Parasitenrolle aus eigener Erfindung hinzugethan haben, welcher Dichter aber (Anaxandrides? Antiphanes?) und welches Stück in nähere Beziehung zu den Gefangenen zu setzen sei, darüber sind zwar Vermuthungen gewagt, aber kaum bis zu irgend einem Grade der Wahrscheinlichkeit erhoben worden.“*

**) Illud Ladewigius, hoc Herzogius Annal. phil. CXIII (a. 1876) p. 363 sqq. coniecit. Sed cum duobus locis ipsam actionem provehat parasitus ea ratione qua omnino in fabulis adhiberi solet, quid quaeso nos movet, ut aliter olim rem compositam fuisse suspicemur? Itemque Ergasilum maxime ad res Romanas alludere inde simplicius repetimus quod omnino 'praeter rem' loqui solent parasiti maxime.

***) Epilogo ut alias recte CATERVA inscribunt libri: eidem probabile est sollemne illud 'Plaudite' tribuendum esse: quod ex Horatii loco notissimo *cantori* tribuimus. Fuit cum suspicarer C͞A vel C͞A͞T nota quadam deceptum esse Horatium vel auctorem eius grammaticum itemque ω litteram clausulae praescriptam 'catervam', non 'cantorem' significare: non quod tota grex has particulas pronuntiaverit, sed quod

notavimus accedit, quod bellum inter Aetolos Aleosque commemoratum in hac fabula quamvis obscurum sit, in universum tamen novae comoediae temporibus probabilius tribueris ex graecae historiae memoria civitatiumque graecarum condicionibus.

Non magis constat de tempore quo acta sit Plautina fabula: neque enim recte Herzogius l. s. s. Turdetanos (v. 183), Boios (v. 888), regem regum (v. 823), cui basilicas edictiones (v. [811] 814) perperam adiunxit, ex annorum 562/3 a. u. c. rebus gestis commemorari putavit, cum ex singulorum ubi exstant locorum condicione proprio acumine haec maxime adhibuerit poeta.

Tota vero fabula 'ad pudicos mores facta' cum et ipsi poetae praeter ceteras placuerit et multis eius lectoribus velut Camerario Lessingioque nostro, non uno nomine nuper vituperata est a Langeno in libro bonae frugis plenissimo, cui inscripsit 'Plautinische Studien'*) Berolini ed. a. 1886 p. 116 sqq. Ac de nonnullis rebus, in quibus aut consentiam aut dissentiam cum viro humanissimo iam in appendice (adde p. XVI adn.) monui**), de aliis hoc loco paucis disputem.

---

in eis qui agant in scaena omnes se ostenderint spectatoribus loquente domino gregis. Quamquam non negaverim ex ipso etiam usu scaenico loqui posse Horatium.

*) Et hic liber et Crameri dissertatio de perfecti coniunctivi usu potentiali Marburgi ed. a. 1886 et Caesaris libellus de Plauti memoria apud Nonium servata plenius mox dissertationibus Argoratensibus vol. XI inserendus in manus meas pervenerunt, cum iam haec editio absoluta et bibliopolae tradita esset: sed inter corrigendum illorum sententias inserere potui.

**) De v. 288, quem vituperavit, non seclusit Langenus, hic addo minus recte contendi (l. s. s. p. 118) "*hätte er hier nicht den wahren Namen hinzugefügt, so würde Hegio nicht umhin gekonnt haben auch danach zu fragen*": nam cum v. 633 sqq. aperte pro iusto nomine Hegio ficticium habeat, verum ignoret, quidni idem poetam priore loco instituere aut potuisse aut debuisse concedamus? Omnino autem cavendum ne comoediam ad severiores rationes ratiocinationesque revocemus. Quare illud quoque improbo quod cum Dombarto Langenus p. 121 lapsum memoriae in eo agnoscit, quod v. 703 Hegio Tyndaro dicat: *votuin te quicquam mi hodie falsum proloqui*, cum v. 264 Philocrati potius dixerit: *quarum rerum te falsidicum mi esse nolo.* Nam etsi haec verba propius sese attingunt, tamen eadem sententia v. 296 ipsi Tyndaro dixit: *hic fassust mihi, haec eadem si confiteri vis, tua ex re feceris*, ubi Tyndarus concedit: *fecit officium hic suom, quom tibist confessus*

Ac primum quidem quod nominibus vestibusque ante fabulae exordium commutatis consilia sua longiore colloquio*) v. 218 sqq. persequuntur, cum Hegio versibus demum 330 sqq. pronuntiet se aliquem missurum esse in Alidem: in hac re nulla deprehenditur discrepantia aut lacuna, quoniam ipsi captivi eo tendunt ab initio, ut dominum in hanc rem inducant (quo spectant Tyndari verba v. 260 sqq. 276 sqq.). Quocum cohaeret quod Hegio a principio dicit, ubi indutiae factae sint se mittere velle, deinde statim mittit: nequaquam prius illud neglegente poeta (ut Langenus putat), qui interposuerit Tyndari verba seni persuadentis v. 348: *Neque adeo quoi tuom concredas filium hodie audacius***).

Neque rectius abhorrere a veri similitudine arguit Langenus quod Hegio servum quem credit dimittat antequam ex aliis captivis percontatus sit, num revera Philocratem retinuerit. Neque enim Plautus dicit, sed Langenus, tali suspicione motum Hegionem percontatum esse, ecquis adulescentem noverit (v. 459). Immo Aristophontem ipsius precibus obsecutus ad Philocratem sodalem Hegio adducit (v. 512 sq. 515), nequaquam ut ab eo certior fiat de Philocrate: et ab omni suspicione quam alienus sit certissima quam habet

---

verum. Item iniuria aliquis haeserit in eo, quod v. 645 (640) Aristophontes quaerit *Sed ubi is nunc est*, cum antea v. 573 Hegio iam dixerit *Nam ille quidem quem tu esse hunc memoras hodie hinc abiit Alidem.* Nam iterari quaestiones cum omnino neque a vitae consuetudine neque a comoediarum descriptionibus abhorreat (cf. append. ad v. 1018), illo loco Aristophontes totus haeret in Tyndari offuciis nihil praeterea curans.

*) Leviusculum est quod lorarii 'suspiciosi' personam Plautum non servasse arguit p. 117 in longiore colloquio admittendo. Nam etsi ex eri imperio agendum fuit lorario, tamen quid ipse sentiat satis prodit v. 209 (cf. v. 119 sq.): atque vel Hegio praeceperat v. 114 sq.: *sinite ambulare ... sed uti adseruentur.* Quod vero in fine colloquii haesit Langenus p. 272 sqq. ex parte cohaeret cum versibus 240 sqq. minus recte intellectis (cf. append.): nam *propterea* v. 240 optime refertur ad verba *quod tibi suadeo, suadeam meo patri*, neque male, ubi se iam servum esse servuli inculcat, illud adiungit: ut nihilominus pristinam pietatem servet.

**) Minus etiam haerendum in eo quod per inquisitionem efficit ex captivis, quae iam sciat seque scire profiteatur: ea enim omnino valet inquisitionis ratio, velut iudex solet publice quaerere ex reis, quae satis ipse scit quaeque illi iam antea confessi sunt.

inquisitione absoluta, satis prodit, cum mox vix capiat et aegre credat, ubi Aristophontes falsum Philocratem dicit detegitque (v. 545 sq. 559. 564 sq. 573). Denique Langenus p. 123 sq. poetam dicit v. 947 sq. oblitum esse versuum 331 sq. cum magnifice promittat quae dudum spoponderat Hegio. At id quod hoc loco promittit non sine ambagibus cum maxime postulaverat Philocrates*): neque huic ipsi antea promiserat Hegio, sed Pseudo-Philocrati ero non praesente. Quare ne hoc quidem loco vera exstat discrepantia, sed novo potius argumento firmatur iudicium quod de v. 292 sq. et 335 tulimus. Neque vitae communis consuetudini vel huius senis naturae contradicit, si debita solvuntur impensius verbosiusque.

Postremo attingo scaenam multum vexatam v. 768 sqq., ubi parasitus ad Hegionem currens omnia alia agit et verbis et rebus sibi senique moram afferens, quam amovere diserte vult. Quam scaenam scurriliorem nostro iure dicimus, unde etiam contraxisse videtur, qui v. 800—802 scripsit versibus 790—799. 803—824 substituendos: neque tamen recte illam ipsam discrepantiam inter festinationem commorationemque parasiti tanquam absonam vituperavit Langenus p. 121 sqq. Nam poeta sive Plautus fuit (ut ego credo) sive alius (ex multorum sententia) sine dubio per hanc discrepantiam acumen vimque comicam quaesivit omnino in eiusmodi discrepantiis maxime conspicuam: eademque ratione continentur quae singillatim hoc loco serio magis quam vero Langenus notavit.

Multo magis cum Langeno mihi convenit in eis, quae de singulis versibus aut servandis aut delendis disputat, etsi paulo saltem quam ille vult longius progrediendum esse in statuendis dittographiis interpolationibusque persuasum habeo**). Sed de his rebus sufficiant quae in adnotationibus significavi.

---

*) De hac re ne perperam iudicemus, non neglegenda est quam omnino in quaestionibus pecuniariis deprehendimus morum anxietatem rusticitatemque (cf. v. 318 sqq. et 406 sqq.).

**) Cf. exempli causa quae de versibus 189 sqq. adnotavimus, itemque de v. 152 sqq. Quos locos si Plautus sic scripsit, vituperandus sane est. Illud autem satis mirari non possum, quod Brixius pravam de his versibus sententiam vindicaturus Hegionem omnino lepidum senem dicit (append. crit. ad v. 152: „*dazu sind die Scherze so decent*

Etiam de lacunis pauca tantum adiciam. Nam si qui mirabuntur quod multo plures quam priores critici lacunas detexisse mihi visus sum*), illud secum reputent velim: intra paucorum quos Ambrosianus praebet versuum ambitum praeter locum quem supra tractavi ampliorem huic uni libro deberi versum 912[b]. Quo loco nemo antea lacunam suspicatus erat ac ne nunc quidem in ipso contextu signavit Brixius. Quamquam vel sine codicis ope *Nimisque* ad priora minus recte adplicatum animos advertere debebat. Quare eiusmodi vestigia et in verbis et in sententiis cum non pauca restent, non putavi forte fortuna in eis partibus ubi desit Ambrosianus maiorem esse reliquorum librorum 'fidem atque auctoritatem' aut nihil simile temporibus utraque recensione antiquioribus accidisse: quamquam multos hodie talem fere superstitionem si non verbis at certe ipsa re rationeque amplecti videas. Itaque ut exemplum promam luculentum v. 959 in verbis:

Si eris uerax, tua ex re facies ex mala meliusculam

cum multum sese torserint homines docti, Vahlenus nuper non modo sibi, verum etiam Brixio viro prudenti aliisque persuasit omnia recte se habere distinctione ante *facies* posita, ut ad verba *tua ex re* mente suppleas aut *facies* aut *erit*. Sed ut mittam Plautum non balbutire, sed latine loqui, quae proxime adiunguntur verba:

Recte et uera loquere, sed neque uere neque tu recte adhuc
Fecisti umquam

---

und fein gehalten, dass sie dem jovialen alten Herrn, der schon vorher 121ff. mit dem lorarius zu scherzen in der Laune war, ebensowohl anstehen, als sie ganz und gar nichts Parasitisches enthalten"): quem ab his iocis si discesseris acerbum, durum, morosum simulque molestiorem importunioremque atque inaniter operosum non sine arte descripserit poeta, simul vero et maerore familiari excusaverit et amore paterno mitigaverit.

*) Contra nullas lacunas agnoscere potui cum aliis post v. 26. 171. 235. 994. Versu vero 925 etsi ingeniosam Acidalii coniecturam omnibus probatam retinui, tamen rectius ni fallor de lacuna cogitavi (cf. append.): nam et violentior videtur coniectura, praesertim cum *A* ei non faveat, et tota periodus minus molesta est ex exemplo proposito: quod ad explicandam detrimenti originem sic emendes:

Ioui disque .... exemerunt.
Quae adhuc te carens dum hic fui sustentabam
⟨Mala, hau sunt mala, hau frustra quom sustentabam.⟩

non habent quo referantur: neque enim versibus 955 sqq. haec sententia respondet, sed responsum his est versu 958 sq.:

Propemodum ubi loci fortunae tuae sint facile intellegis *e. q. s.*

Contra si ad exemplum a me propositum lacunam et statueris et expleveris non modo dialogus bene procedit, verum etiam versus 959 hiulcus soloecusve esse desinit.

Qualia commenta etsi hodie plerisque displicere scio atque experior et pro nugis argutis venditari ab eis qui nugandum argutandumque non esse arbitrantur nisi in codicum sordibus perversa subtilitate defendendis, tamen non desistam ab ea ratione, quam si non ubique veram, at saltem veritati plerumque propiorem adpropinquantemque esse sentio. Nam etiam de crisi Plautina valet*) quod posui:

Factis rem, non dictis facies ex mala meliusculam.

Quae cum ita sint, nolim dictis censurisque quorundam hominum doctorum hoc loco respondere, quamvis ampla praesto sit respondendi copia, sed potius Rudenti post paucos menses edendae operam navabo.

Scripsi Heidelbergae m. Dec. a. MDCCCLXXXVI.

F. S.

---

*) Verum est quod nonnulli praedicare non desinunt vel maxime opus esse disquisitionibus grammaticis metricisque quam accuratissimis: sed ne hae quidem quaestiones recte tractari possunt aut recte tractari solent, ubi meram rem grammaticam metricamque curant neglectis non modo rationibus criticis, sed ante omnia neglecto ipso poeta comico. Velut in Trin. v. 807 cum coniecerim *Opust fusti et uiatico ad tuom nomen*, perverse obicitur 'scipionem' non 'fustem' habere senes qualis Charmides sit. Nam illorum verborum sententia est vi atque argento extricandum videri nomen: unde proprie 'fustis' adhibetur vel ab elegantiore homine. Idem vero qui et in hac re et in similibus usum loquendi parum observatum esse arguit itemque archaismos perperam invectos esse, utriusque 'peccati' statim ipse reus fit, ubi Trin. v. 207 *delicat* pro *dixerit* proponit: nam *in aurem delicare* non minus absone diceretur quam '*ins Ohr erklären*'. Atque alius criticus prioris vestigiis insistens vel *disserere in aurem* aptum habet. Sed in eiusmodi adnotationibus vel adeo in 'cuiusdam' vitiis et conviciis exagitandis si tempus terere vellem, libellus conscribendus esset pro praefatione.

INDEX LOCORVM

CORRIGENDVM ET ADDENDVM

In contextu v. 519 existiόst *pro* exitiόst *relictum esse monuit Goetzius meus, qui non tantum eiusmodi monitis amice me adiuvit. Idem mecum communicavit Ladewigium in exemplari ad v.* 52. 55. 67. 68. 71. 88 sqq. 92 *adscripsisse* Flade p. 4 (6. 7). *Cuius viri docti operam Plautinam cum ignoraremus iuxta cum bibliographis biographisque Eduardum Heydenreich adii Fribergensem, philologum bibliographumque diligentissimum. Isque indagavit programma Fribergense a. 1804 Chr. G. Fladii (de Plauto in scholis legendo et de locis quibusdam dubiae interpretationis in eius Captivis): quod tamen nihil novi continet, nisi quod v. 90 conl.* aqua saccata *apud Senecam epist. 86, 11 perperam sic vertitur „der mache sich nur fort vors Drillingsthor und lerne da filtriren." Denique nuper accepi Harringtonis editionem (Capt. Trin. et Rud.) Americani (a. 1884) elegantem, sed nobis plane inutilem.*

T·MACCI·PLAVTI

CAPTIVI

ARGVMENTVM

Captúst pugna alter Hégionis fílius,
Aliúm quadrimum fúgiens seruos uéndidit.
Patér capteiuos cónmercatur Áleos
Tantúm studens ut nátum recuperét retro,
Et in íbus emit ólim amissum fílium.
Is suó cum domino uéste uersa ac nómine
Vt ámittatur fécit: ipsus pléctitur.
Et ís reduxit cáptum et fugitiuóm simul,
Indício quoius álium agnoscit fílium.

INCIPIT FABVLA CAPTIVORVM PLAVTI · ARGVMENTVM *B*. CAPTIVI D^3. Incipit fabula captiuoꝝ plauti | AR GV MEN TVM *E*. INCIPIT FABVLA CAPTIVORVM PLAVT . I ARGVMENTVM *J*. PLAVTI . POETE . CLAR^{m}J . FABVLA . CAPTIVI DVO . INCIPIT | ARGVMENTVM *F*. Captiui duo. Comoedia quarta *Z*

1. Captus est *libri* (*pro* C *spat. DE*) pugna alter 𝔖. inpugna *libri* (*cum spat. 7 fere litt. E*) egionis *FZ, constanter* h *omittentes in hoc nomine* (*) 2. seruus *libri* 3. Pater egio *F* capteiuos *Angelius ex acrosticho.* captiuos *libri* commercatur *libri* (u *ex* o *D*) aleos BDE^1. alios E^3JF (*) 4. gnatum *F* retro *add.* 𝔖. *om. libri* (*) 5. in ibus *Gulielmius Qu. in Capt. p. 353.* inibi *BDEJF*, *sed* in B^2 *s. v.* mihi *Z* (*) 6. Insuo E^1, *corr.* E^3 ueste||| *B*, *cr.* s *ut vid.* domino uersa *J* uorsa *F* 8. fugitiuum *libri* 9. Indicio B^1 *ex* Indicium *itemque* D^2 *ex* Indixio *ut vid.* Inditio *E* quoius *F*. cuius *ceteri* (*)

PERSONAE

ERGASILVS PARASITVS
HEGIO SENEX
LOLARII
PHILOCRATES CAPTIVOS
TYNDARVS CAPTIVOS
ARISTOPHONTES CAPTIVOS
PVER
PHILOPOLEMVS ADVLESCENS
STALAGMVS SERVOS
CATERVA

PROLOGVS

Hos quós uidetis stáre hic captiuós duos,
Iugáti qui adstant, — í stant ambo, nón sedent:
Hoc uós mihi testes éstis me uerúm loqui.
Senéx qui hic habitat, Hégio, huius ést pater.
Sed ís quo pacto séruiat suo síbi patri,
Id ego híc apud uos próloquar, si operám datis.
Seni huíc fuerunt fílii natí duo:
Altrúm quadrimum púerum seruos súrpuit
Eumque hínc profugiens uéndidit in Álide
Patri húius: cette, iam hóc tenetis? óptumumst.
Negat hércle ille ultumís accensus. cédito:
Si nón ubi sedeas lócus est, est ubi ámbules,
Quando hístrionem cógis mendicárier.
Ego mé tua causa, ne érres, non ruptúrus sum.
Vos quí potestis ópe uostra censérier

PROLOGVS IN CAPTIVOS PLAVTI · *B.* PROLOGVS INCAPTIVOS PLAVTI *J.* ꝓlogvs in captiuịs plavti *E.* *unius versus spat. D* 1. HOS *B.* os *cum spat. init. DE* (h *in marg.* E^3). Vos *FZ* 2. Iugati (*vel* Vi iuncti) 𝕾: *cf. v. 113.* Illi *libri* qui astant *BDJ.* qui stant *EJFZ* i *post Camerarium Seyffertus Stud. Pl. p. 17.* hi *libri* hi stant *om. F* ambio *J* (*) 3. Hoc uos B^2. Hos uos B^1DEZ. . os quos *J.* Vos uos *F* testes *JFZ.* testis *BDE* estis *om. EFZ* 4. qui habitat *EJ* (hic *in marg. add.* E^3) huius est *ms. Lang., Luchsius de genct. p. 37.* est huius *libri* (*) 5. seruiịt *D* 6. Iid *ex* Hic *D* ægo *D* 8. Altrum *Ritschelius Opusc. II p. 673 sq. adn.* Alterum *libri* seruos *F.* seruus *ceteri* surpuit *Camerarius.* surrupuit *BD.* suprupuit *E.* subrupuit *Z.* surripuit *JF* (*) 9. fugiens *J* inalide *BDE.* in aulide *JFZ* (*) 10. huius cette 𝕾 *conl. testim. ad Merc. v. 965.* huiusce (huisce *E*) *libri* optumum est *libri* (*) 11. ultumis accensus cedito 𝕾. ultimus accedito *libri* (*) 13. hystrionem *B* (*) 14. cusa *E* rapturus E^1, *corr* E^2 15. uostra *F.* uestra *ceteri* (ur̄a *E*) censenrier *J*

Accípite relicuom: álieno uti níl moror.
Fugitíuos ille, ut díxeram ante, huiús patri,
Domo quém profugiens dóminum abstulerat, uéndidit.
Is póstquam hunc emit, dédit eum huic gnató suo
Pecúliarem, quía quasi una aetás erat.
(Hic núnc domi seruit suó patri nec scít pater:
Enim uéro di nos quási pilas hominés habent.)
Ratiónem habetis quómodo unum amíserit.
Postquám belligerant Aétoli illi cum Áleis,
Vt fít in bello, cápitur alter fílius.
Medicús Menarchus émit ibidem in Álide.
Coepít captiuos cónmercari hic Áleos,
Si quém reperire póssit, qui mutét suom
— Illúm captiuom: hunc súom esse nescit quí domist —
Et quóniam heri indaudíuit de summó loco
Summóque genere cáptum unum esse equitem Áleum,
Nihil prétio parsit fílio dum párceret:
Recónciliare ut fácilius possét domum
Emít hosce e praeda ámbos de quaestóribus.
Hisce aútem inter sese húnc confinxerúnt dolum,
Quo pácto seruos súom erum hinc amittát domum:

16. rcliquom *BDEJ* reliquum *FZ* nihil *libri* (nichil *E*) 17. Fugitiuus *libri* (*) 18. profugiens B^2*EJFZ*. profugens B^1*D* abstulerit B^1, *corr.* B^2 19. Is *Fleckeisenus*. Hic *libri* post quam *DE* 20. etas *BDF* 22. Enim *Pylades*. Est *libri*. Ast *ms. Lang.* dinos *JF* (*) 24. Post quam *DE* belli gerant B^1, *coni.* B^2 Aetoli illi 𝕾: *cf. praef.* aetoli *BDJ* (aetolicum) *Z*. actolli *E*. ctholi *F* alidis *BE et* (is *ex* es) *D cum membr. Turn.* aulidis *JFZ* (*) 25. in · capitur *D* (. bello *supra*) bello *ex* belli *B* (*) 26. aulide *JFZ* 27. Cepit *BDF* comercari B^1. cõmercari B^2*DEJ* alios *libri* 28. Siqucm *BE* rcpperire *DEJ* possit *Reizius*. posset *libri* qui *Parcus*. cum quo *BDEJZ*. quocum *F* suum *libri* (*) 29. captiuom *BDE* suum *libri* domist *BDE* (*) 30. indaudiuit *Gulielmius Qu. in Capt. p. 354.* indc audiuit *libri, nisi quod* audiunt *J* 31. captum unum 𝕾. captum *libri* essc *om. EZ* equidcm *F* alium *Z itemque ex ras. E.* altum *F*. aleum *E ante ras. cum ceteris membranisque Turn.* (*) 32. Nichil *EJ* p̄tio *B*. precio *D* par sit B^1*E*. parsit B^2 *cum ceteris* 33. facilius ut *F* 34. c praeda *Studemundus dubitanter.* de praeda *libri* (dcpreda *DEJ*) dequcstoribus *B*D^2*EF* dcquestioribus D^1*J* (*) 35. Hisce *B* (*punctum add.* B^2) sc se *D* hunc *om. EJFZ* confixerunt *DJ* dolum *ex* domum *D* 36. seruos 𝕾. his seruus B^1*D*. hic seruus B^2*Z*. hic seruũ

Itaque ínter se conmútant uestem et nómina:
Illíc uocatur Phílocrates, hic Týndarus,
Huius ílle, hic illius hódie fert imáginem.
Et hic hódie expediet hánc docte falláciam
Et súom erum faciet líbertatis cónpotem:
Eodémque pacto frátrem seruabít suom,
Reducémque faciet líberum in patriam ád patrem
Inprúdens, itidem ut saépe iam in multís locis
Plus ínsciens quis fécit quam prudéns boni.
(Sed ínscientes suá sibi fallácia
Ita cónpararunt ét confinxerúnt dolum
[Itaque hí conmenti dé sua senténtia],
Vt in séruitute hic ád suom maneát patrem.)
(Ita núnc ignorans suó sibi seruít patri:
Homúnculi quantí sunt, quom recógito!)
Haec rés agetur nóbis, uobis fábula.
Sed étiamst paucis uós quod monitos uóluerim.
Profécto expediet fábulae huic operám dare:
Non pértractate fáctast neque item ut céterae,
Neque spúrcidici insunt uérsus inmemorábiles:

---

56. *Osbernus p. 538:* spurius componitur spurcificus ·i· immunda faciens et spurcidicus ·i· immunda dicens, unde Plautus in Captiuis 'neque spurcidici insunt uersus inmemorabiles'

E. is seruos *JF* suum *libri* herum *FZ* (*) 37. interre *E.* inter sese *F* conmutant *E.* commutant (*vel* cōm.) *ceteri* 38. Philocrathes *B* tindarus *BDE* 39. ille *Fleckeisenus.* illic *libri* (*) 40. fallatiam *BDE* (*) 41. Etiam *F* suum *libri* herum *FZ* fatiet *E* compotem *libri* (*) 42. seruabit *JF.* seruauit *BDEZ* 43. fatiet *E* patrē *ex* patriā *B* 44. Inprudens *BDE* itidem ut *DF.* itidemque ut *B.* itidem et *EJZ* sepe *libri* 45. quid *Z* *Versus 46—49 dittographiam continere Lorenzius vidit Philol. t. XXX (a. 1870) p. 432 sq., e quibus v. 48 iam Guietus del. versui 46 parallelum: post eundem Fleckeisenus epist. crit. p. XX v. 51 interpolatum monstravit, a quo praecedens divelli nequit* (*) 46. fallatia *BDE* 47. comp. *vel* cōp. *libri* confixerunt *J* 48. conmenti *E.* cōmenti *vel* comm. *ceteri* 50. seruit *ex* seruio *D* 51. quom *F.* cum *ceteri* rem cogito *F* 52. Hec *B* (*) 53. etiam est *libri* 54. hinc *J* 55. cęterę *B.* cetere *EF* pertractare *FZ* facta est *libri* (*) 56. spurcidiei *J* uorsus *F.* uersus *ceteri* inmemorabiles *libri*

Hic néque periurus lénost nec meretríx mala
Neque míles gloriósus: ne uereámini
Quia béllum Aetolis ésse dixi cum Áleis:
Foris íllic extra scaénam fient proélia.
Nam hoc paéne iniquomst cómico chorágio
Conári desubito ágere nos tragoédiam.
Proin sí quis pugnam exspéctat litis cóntrahat:
Valéntiorem náctus aduorsárium
Si erít, ego faciam ut púgnam inspectet nón bonam,
Adeo út spectare póstea omnis óderit.
Abeó. ualete, iúdices iustíssumi,
Domí duellique duéllatores óptumi.

---

68. *Osbernus p. 64:* bellum componitur hoc duellum . . . unde hic duellator ris ·i· ille qui duellum peregit, unde Plautus in Captiuis 'domi bellique duellatores optimi'

---

57. Hi . c *J* leno est *libri* 58. gloriosus ẽẽ (*vel* esse) neuereamini *B^1DEJF*. gloriosus: esse ne uereamini *Z:* esse *del. B^2, Pylades* (*) 59. actollis *E*. etholis *F* ẽẽ dixi *B^2*. dixi *JFZ*. dix *B^1DE*: *cf. ad v. 58* alidis *BDEJ*. aulidis *FZ* (*) 60. fiant *B ut vid.* p̄lia *B*. prelia *EF* 61. pene *libri* · in quomst *EZ*. iniquum est *F* coragio *F* 62. desubitontos agere *B^2DFZ*. desubitontos age *E*. desubito neos agere *J*. desubito nos agere *B^2, Valla* (agere nos *transpos. Bothius*) tragoeidiam *B*. trago eidiam *E* (*) 63. *Hunc versum iuxta praecedentem scripsit B^2* Pro in *BD* expectat *B et* (p *ex* s) *D*. expetat *EFZ* contraat *DE* 64. aduorsarium *F*. aduersarium *ceteri* 65. fatiam *E* (*) 66. Valete *B* iustissimi *BDEFZ* 68. duellique *Lambinus*. bellique *libri* duellares *J* (*) *Post v. 68 quinque versus vacuos reliquit B, unum D*

ACTVS I

ERGASILVS

Iuuéntus nomen índidit Scortó mihi,
Eo quía inuocatus sóleo esse in conuíuio.
Scio absúrde dictum hoc dérisores dícere,
At ego áio recte: nám certo in conuíuio
Sibi amátor talos quóm iacit scortum ínuocat.
Estne ínuocatum scórtum an non? planíssume.
Verum hércle uero nós parasiti plánius,
Quos númquam quisquam néque uocat neque ínuocat.
(Quasi múres semper édimus alienúm cibum.
Vbi rés prolatae súnt, quom rus hominés eunt,
Simúl prolatae rés sunt nostris déntibus.)
Quasi quóm caletur cócleae in occultó latent,

72 *sq. Porphyrio ad Hor. Od. I 4, 28 p. 8, 28 M. Cf. ad Asin. v. 904* 80 *sq. Macrobius exc. Bob. (Gr. lat. vol. V) p. 648, 14 K.:* caletur Plautus (platus *B*) in Captiuis 'quasi cum . . . latent' *Symmachus epist. I 33 (27) p. 18, 26 Seeck.:* Aiunt cocleas cum sitiunt uitio aeris

Act. I Sc. 1 PARASITVS *BEJFZ. unius v. sp. D* 69. IVVENTVS *B.* uuentus *c. spat. init. D* (i *in marg. D*[2] *ut vid.*). Nuentus *c. spat. init. E* indidit scorto *ex* scorti indidit *D* michi *E* 70. . oc *J* con . uiuio *J* (*) 71. absurde, b *post* su *a. m. 1 del., E* 72. aio *Camerarius.* ᐧᐧ clio *B*[1] (ᐧᐧ ut dico *B*[2]). 'clio (*sic*) *D.* dio *E*[1]. dico *E*[3] *JFZ* certo 𝔖 *praeeunte Vssingio.* scortum *libri* inuiuio *J*[1], *corr. J*[2] (*) 73. taleͦs *D* cum *JZ* scortum *om. Z* 74. Est ne *BDE* scortum *Bentleius. om. libri: cf. ad. v. 71* planussume *B.* planis sume *E* ? *in fine v. add. B*[2] (*) 75. uero *Pareus ex ms.* uerum *libri* 77 *sqq. Versum 77 (cf. Persae v. 58) ab hoc loco alienum esse vidit Spengelius Philol. t. XXXVII (a. 1877) p. 421, cui adhaeret insequentium versuum dittographia* (*) 77. cybum *B* 78. prolate *EF* (*item v. 79*) quom *F.* qum *BD et, ras. in* quin *corr., E* 80. quom *F.* cum *ceteri* calent *F* cocleae *Z.* coclee *F.* coccleę *B*[2]. coccleo *B*[1]. occleo *DEJ.* cocli . . . *Macrobius* (*)

Suó sibi suco uíuont, ros si nón cadit:
Itém parasiti rébus prolatís latent
In occúlto miseri, uíctitant sucó suo,
Dum rúri rurant hómines quos ligúrriant.
Prolátis rebus párasiti uenátici
Sumus: quándo res rediére, tum molóssici
Odióssicique et múltum incommodéstici.
Et híc quidem hercle nísi qui colaphos pérpeti
Potís parasitus frángique aulas ín caput,
Vel éxtra portam trígeminam ad saccum ílicet.
Quod míhi ne eueniat nón nullum perículumst.
Nam póstquam meus rex ést potitus hóstium —
Ita núnc belligerant Aétoli illi cum Áleis:

(*sic* 𝕾 *pro* sitiunt aeris. sitiunt roris *Seeckius cum Latino Latinio non sentientes ad Verg. ecl. VII 57 respicere scriptorem*) atque illis de caelo nihil liquitur, suco proprio uictitare 84. *Nonius p. 164, 20:* rurant pro rusticantur Plautus Captiuis 'dum rurant homines quos ligurriant' 86. *Osbernus p. 339:* a molio quoque secundum quosdam dicitur hic molossus si ·i· canis magnus et quasi ad demoliendum paratus et inde molossicus a um ·i· mordax uel rapax, unde Plautus 'quando res redierit molosisci sumus' 87. *Osbernus p. 388:* dicimus odiosicus pro hoc nomine odiosus, unde Plautus in Captiuis 'odiosici sunt, inquit, et multum inconmodestici' et inde odiosice pro odiose adu. 92. *Vix huc pertinet Nonius p. 408, 25:* genetiuus pro ablatiuo . . . Plautus Captiuis 'ille alter potitus hostis est': *cf. v. 762 et append. crit. ad v. 21 sq.*

---

81. succo *FZ* uiuunt *F*. inuunt *J* 83. *Post* miseri *distinxerunt Camerarius Lambinusque, ante* miseri *Gruterus* uiccitant *E* succo suo *FZ*. suo suco *B* 84. ruri *om. Nonius* liguriant *FZ*

85. uenatici *Pylades*. uenatici canes *libri, nisi quod* uenatiq (ci *supra*) (q *ex* o) *D* 86. res rediere (*vel* redierunt) tum 𝕾. res redierunt *BDEJZ*. rure redierunt *F, Angelius* molos sici E^1. *corr.* E^3 (*) 87. Odiosici inque *B*. odiosici quae *D*. Odio sici quę *E*. Odiosicique *JFZ* incomodestici *BDEJF* (*) 88. ercle *D* colophos *J* 89. Potis *Camerarius*. Potes *BDE*. Potest *JFZ* frangitque *J* aulas B^2. aulos B^1 incapud *DE* (*) 90. extra *Bothius*. ire tra B^1. ire (Velire *BDE*) extra B^2 *cum ceteris* poram B^1, *corr.* B^2 trigeminam, g *ante* t *incohata, D* sacculum *EJFZ* ilicet *Bothius*. licet *libri* (*)

91. Quot B^1DE. Quod B^2 michi *E* neeniat (ue *supra*) (ni *ex* ui) *B*. nec ueniat *D* non nullum *E*. nonnullum *ceteri* periculum est *libri*
92. post quam *E* potius *J* (*) 93. Aetoli illi 𝕾: *cf. ad v. 94, praef.* aetoli *libri* (etholi *F* aetolicum *D*) alidis *BDEJ*. aulidis *FZ* (*)

Nam Aetólia haec est, cáptus est in Álide
Philopólemus huius Hégionis fílius,
Senís qui hic habitat, quae aédes lamentáriae
Mihi súnt, quas quotiensquómque conspició, fleo —,
Nunc híc homo occepit quaéstum hunc fili grátia
Inhonéstum, maxume álienum ingenió suo:
Hominés captiuos cónmercatur, sí queat
Aliquem ínuenire suóm qui mutet fílium.
Quod quídem ego nimis quam cúpio fieri ut ínpetret:
Nam ni íllum recipit, níhil est quo me récipiam.
(Necúllast spes iuuentútis: sese omnís amant.
Ille démum antiquis ést adulescens móribus,
Quoius númquam uoltum tránquillaui grátiis.
Condígne pater est eíus moratus móribus.)
Nunc ád eum pergam. séd aperitur óstium,
Vnde sáturitate saépe ego exiui ébrius.

---

106. *Osbernus p. 586:* trans praepositio inde . . . secundum quosdam . . . et tranquillo as ·i· pacificare. Plautus in Captiuis 'cuius numquam uultum tranquillauit'

---

94. etolia *E.* ectolia *D* etholia *F* hec *B* captus est 𝕾. illic est captus *libri: cf. ad v. 93* inalide *BDEJ.* in aulide *FZ* (*) 95. Philopolomeus *B.* Philopole meus *DE* egionis *libri* 96. Seras qui *J* 97. Michi *E* quotiens cūque *BDE.* quotiescunque *FZ* conspitio *BDE* 98. hic homo 𝕾. hic *libri* questum *BDE* filii *libri* (*) 99. In honestum *DJ* maxime *B.* et maxime *ceteri* 100. cap⁊ *post* captiuos *eras. D* commercatur *BJFZ.* comercatur *E.* comertatur *D* siqueat *D* 101. suum *libri* qui mutet *Scioppius Susp. lect. V 11 p. 264 cum edit. Argent. (cf. Acidalius Divin. p. 89).* qui cūmutet *BD.* qui cum mutet *EJ.* quicum mutet *Z.* qui commutet *F* (*) *Versus 102—107, quos libri praebent post v. 125 huc traiecit Acidalius l. s. s.: quos cum interpolatos habeat Langenus Symb. p. 206 sqq. omnes, v. 102 sq. tam necessarii videntur quam 104 sqq. alieni ab hoc loco* (*) 102. fieri ut impetret 𝕾. ut imperet *BDEZ.* ut impetret *JF.* 103. inillum *DE itemque B ante corr.* nichil *E* quo *ex* qđ *D* recipiat *Z* 104. Necullast *Brixius.* Nulla est *libri* se se *E* omnes *JZ* (*) 105. adhulescens *B.* adholescens *FZ* adolescens est *J* 106. Quoius *F.* Cuius *BEZ.* cui ius *D.* cui uis *J* uolutum tranquillauit *J* tranquilla ingratiis *D.* tranquilla ingratis *E.* tranquillauit gratus *Z* 107. est pater *B.* pater est *ceteri* 108. hostium *BDEJF* 109. saturitate *priore a m. 2 in ras. B* sepe *BDE* exiui *Bothius cum ms.* exii *libri* ebrios *J ante corr.* febrius *Z* (*)

HEGIO. LOLARIVS. ERGASILVS

HEGIO

Aduórte animum sis tu. ístos captiuós duos
Herí quos emi dé praeda a quaestóribus,
Is índito caténas singulárias,
Istás maiores quíbus sunt iuncti démito.
Sinito ámbulare, sí foris si intús uolent:
Sed uti ádseruentur mágna diligéntia.
Libér captiuos áuis ferae consímilis est:
Semél fugiendi sí datast occásio,
Satis ést — numquam postílla possis préndere.

LOLARIVS

Omnés profecto líberi lubéntius
Sumus quám seruimus.

HEGIO

Nón uidere ita tú quidem.

(LOLARIVS

Si nón est quod dem, ména uis dem ipse ín pedes?

HEGIO

Si déderis erit extémplo mihi quod dém tibi.)

Act. I Sc. 2 SENEX · LOLARIVS · PARASITVS *BJ itemque, sed* PARASIT|||||VS (V^S *post* PARASIT *del.*) *E.* Egio senex. Lorarius. Parasitus *F.* Egio senex. Ergasilus. Parasitus. Lorarius *Z. unius v. spat. D* 110. EGIO *praem B.* egt *E* ADVORTE *B.* duorte *cum spat. init. DE* scis *Z* (*) 111. de praeda a quaestoribus *Fleckeisenus.* depreda (dep̄da *B*) dequestoribus *libri* (*) 112. Is *Seyffertus Stud. Plaut. p. 16 sq.* His *libri* (*) 113. iuncti *BD.* uincti *ceteri* demitto *DEZ* 114. fores *J* 115. uti adsentur *J.* uti asseruentur *F* 116. captiuus *libri* ferae *Turnebus Aduers. XXIII 24 Lambinusque.* ferre *DJ* fere *ceteri* 117. data est *libri* 118. post illa *DE.* postillā *B* (*lineolam fort.* B^2 *add.*). post illam *JFZ* (*) 119. *Lorario dedit Pylades, Hegioni continuant libri* Omnis *BDE* luberitius *J* 120. *Post* seruimus *Hegionis pers. dedit Pylades, lorarii libri* (LOLARIVS *B.* LOR *DE*) non uidere *EJFZ.* Noui dere *B.* nouidere *D* 121 *sq. Versus parallelos inclusit* 𝔖 (*) 121 *Lorarii pers. add. Pylades, cui continuant libri* meneius *E.* menetuis *D* impedes *Z* 122. SENEX *BE.* SEÑ *D*

LOLARIVS

Auis mé ferae consímilem faciam ut praédicas.

HEGIO

Ita ut dícis: nam si fáxis, te in caueám dabo.
Sed sátis uerborumst: cúra quae iussi átque abi.
Ego íbo ad fratrem ad álios captiuós meos:
Visám ne nocte hac quíppiam turbáuerint.
Inde mé continuo récipiam rursúm domum.

ERGASILVS

Aegrést mi hunc facere quaéstum carcerárium
Proptér sui gnati míseriam miserúm senem.
Sed si úllo pacto ille húc conciliarí potest
Vel cárnuficinam hunc fácere possum pérpeti.

HEGIO

Quis hic lóquitur?

ERGASILVS

Ego, qui tuó maerore máceror,
Macésco, consenésco et tabescó miser:
Ossa átque pellis súm miser, I macritúdine.

---

123. *Seruius Danielis ad Verg. Aen. X 559:* alitibus feris σαρκοφάγοις οἰωνοῖς. Plautus 'aui . . . . praedicas' 132. *Osbernus p. 119:* caro nis inde . . . . et haec carnificina ae ·i· macellum, unde Plautus in Captiuis 'carnificinam hic facere possum perpetim'
134. *Osbernus p. 348:* macesco is ·i· esse macrum, unde Plautus in Captiuis 'macesco . . . . miser' 135. *Nonius p. 136, 1:* macritudine pro macie. Plautus Captiuis 'ossa . . . . macritudine'

---

123. LOLARI' *B.* LOR̃ *DE* aui *Seruius* ferae *ms. Lang., Seruius.* fere *libri: cf. ad v. 116* fatiam *E* similem *Seruius* praedicas *Seruius, Camerarius.* p̄dicisti *B.* predicisti *DE.* predixisti *JF.* praedixisti *Z.* 124. SEÑEX *B.* SEN *DE* (*) 125. cura que *EF.* curaq; *D* *Post hunc versum libri habent v. 102—107, quibus* Lol *praescr. B,* LOR *F, nihil DE: parasiti esse Valla vidit, traiecit Acidalius* 126. SENEX Ego *B.* Ego *ceteri* (*) *In sequentibus* SENEX *et* parasitus *praescr. B,* SEÑ *et* PAR̃ *vel* PARS̃ *DE, nisi quod saepius om. pers. D: ubi nihil testor consentiunt libri* 127. Visamne B^1D, *corr.* B^2 quipiam *BD* (*) 128. sursum *J* 129. Aegre (Egre *BDE*) est mihi (michi *J*) *libri* questum *BDEF* 131. ullo *ex* ullu *D.* nullo *F* pacto ille pacto ille *J* 132. carnifici nā *D.* carmificinam *J.* carnificinam *ceteri* 133. hic *om. F* Ego *B* merore *BDEF*
135. pelli sum *Nonius.* pellis ut *Z* miser, I macritudine 𝔖. miseri amacritudine B^1. miser amacritudine B^2DE. misera macritudine *JF.* miser macritudine *Z, Nonius*

Neque úmquam quicquam mé iuuat quod edó domi:
Foris áliquantillulum étiam quod gusto íd beat.

HEGIO

Ergásile salue.

ERGASILVS

Dí te bene ament, Hégio.

HEGIO

Ne flé.

ERGASILVS

Egone illum nón fleam? egon non défleam
Talem ádulescentem?

HEGIO

Sémper sensi fílio
Meo té esse amicum et íllum intellexí tibi.

ERGASILVS

Tum dénique homines nóstra intellegimús bona,
Quom quaé in potestate hábuimus ea amísimus:
Ego póstquam gnatus tuós potitust hóstium
Expértus quanti fúerit nunc desídero.

HEGIO

Aliénus quom eius incómmodum tam aegré feras,
Quid mé patrem par fácerest quoi illest únicus?

ERGASILVS

Aliénus? ego aliénus illi? aha, Hégio

---

136. unquam *EF* uiuat *J* quod ędo *B*. quo ędo *D* 137. Foribus *Z* aliquantillulum *Spengelius Philol. t. XXXVII p. 422.* aliquantillum *BDEJ.* aliquantulum *FZ* et iam *BD* 138. Ergo sile *B* Di *BD*. dii *JF* egio *BDE*(g *s. v.*) 139. Se. *om. Z* (*corr. Saracenus item v. sq.*) Nefle *BD* Egonne (egone *D*) illum non fleam? egone non *BD*. ego ne illum fleam? ego me non *EJF itemque* Se. *praem. Z* defleam? *BDE* (*) 140. Talem (l B^2 *ex* c *ut vid.*) adulescentem? (c *ex* t *D*) *BD*. Tale adǒlescente? *E*. Talem adolescentem *J* Se. *om. Z* Semper *B* 141. illum, ll *ex* n, *D* 142. *Parasiti pers., quam v. 144 habent libri, huic versui praescripsit Pylades* intellemus (i *suprascr.*) E^1, gi *suprascr.* E^2 143. Quomque *F*. Qumque *DE*. Cum quę B^2. Cumq' B^1 144. *Cf. ad v. 142* postq. *D* tuus potitus est *libri* ostium *B*. h'ostium (*sic*) *D* 145. fuerint *B* desidero *ex* desiderio *E* 146. quom *F*. cum *ceteri* egre *BDE* 147. facerest *DE*. facere est *BFZ* quoi *F*. cui *ceteri* ille est *libri, nisi quod* ll *ex* n *ut vid. D*, illi *F* 148. PAR̃ *in v. principio om., ante interiectionem add. DE, ubi 4—5 litt. spat. habet B* Alienus? ego 𝕾. Alienus

Numquam ístuc dixis néque animum induxís tuom:
Tibi ille únicust, mi etiam único magis únicus.

HEGIO

Laudó malum quom amíci tuom ducís malum.
Nunc hábe bonum animum.

ERGASILVS

Éheu!

HEGIO

Huic illúd dolet,
*   *   *   *

ERGASILVS

*   *   *   *
Quia núnc remissus ést edundi exércitus.

HEGIO

Nullúmne interea náctu's, qui possét tibi
Remíssum quem dixti ímperare exércitum?

ERGASILVS

Quid crédis? fugitant ómnes hanc prouínciam.
[Quoi obtigerat postquam captus est Philopolemus tuus.]

HEGIO

Non pól mirandumst fúgitare hanc prouínciam.
Multís et multigéneribus opus ést tibi

---

ego? *vulgo cum* B^2 illi *Bothius.* ille *libri* aha Hegio *Richterus de usu partic. exclam. ed. Argentor. a. 1874 p. 7 sqq.* hah egio B^1E. ha hegio B^2D. ah egio *FZ* (*) 149. Nunquam *DF* induxis *ex* eduxis *D.* induxisti *E.* induxti *J* 150. unicus est *libri* mihi *BDFZ.* michi *EJ* 151. quom *F.* cum *ceteri* tuum *libri* (amicituum *D*) dicis *EJF* 152. animum J^2. amicum J^1 Eheu *B.* heu heu *F.* heu *Z* Huic *B* *Lacunam signavit* 𝕾 *ad hoc exemplum explendam:*

Quia régem amisit mílitia. ⸢ Immo illúd dolet,

quali versu absumpto v. 153 *Hegioni continuant libri, versus* 154–157 *parasito dant: sed* P̃ *add.* E^2, P *in 3 litt. ras. scr. D* (*) 153. edundi *F* (*sed* edundi remissus est). edendi *ceteri* 154. Nullum ne *BDE* nactus *libri, corr. Lambinus* (*) 155. dixti *JZ.* dixit *BDE.* dixi *F* (*) 156. *Hegionis personam praescr. F, parasito continuant (v. s.) ceteri* hanc omnes *F.* omnes hanc *ceteri* 157. *Vncos posuit* 𝕾 *praeeunte Bosscha* P *praem Z* Cui *Camerarius in annot.* Quod *libri* optigerat *E* est *om. FZ* (*) 158. Para *praem. F* mirandum est (*ex* ē *D*) *libri* 159. *Parasito dant BDEZ, Hegioni continuavit Lambinus* multi generibus *J et ex ras. E.* multis generibus *DE ante ras. F*

Milítibus: primumdum ópus est Pistorénsibus,
[Eorúm sunt aliquot génera Pistorénsium,]
Opus Pániceis, opus ést Placentinís quoque,
Opus Túrdetanis, ópust Ficedulénsibus,
Iam márituml omnes mílites opus súnt tibi.

ERGASILVS

Vt saépe summa ingénia in occultó latent:
Hic quális imperátor nunc priuátus est.

HEGIO

Habe módo bonum animum. nam íllum confidó domum
In hís diebus mé reconciliássere.
Nam eccum híc captiuom aduléscentem intus Áleum
Prognátum genere súmmo et summis dítiis:
Hoc íllum me mutáre confidó pote.

ERGASILVS

Ita dí deaeque fáxint! Sed num quó foras
Vocátu's hodie ad cénam?

---

162. *Osbernus p. 433:* hic paneta ae ·i· ille qui panem facit, quod etiam hic paniceus cei dicitur, unde Plautus in Captiuis 'opus paniceis est opus et placentinis' *idem p. 442:* hic placentarius rii ·i· ille qui facit placentas, quod etiam hic placentinus dicitur, unde Plautus in Captiuis 'opus est paniceis opus et placentinis'
163. *Osbernus p. 232:* item a physis haec fisedula ae ·i· paruus piscis quod etiam fiscedulensis dicitur, unde Plautus in Captiuis 'opus est turdetanis opus fiscedulensibus'*: cf. p. 244* 164. *Nonius p. 482, 2:* opus est illam rem pro illa re. Plautus Cistellaria . . . . et in Captiuis 'iam . . . . tibi'

---

160. primo dum *Z.* primum dum *ceteri* pistorem sibus *D* (*) 161. *Versum del.* 𝔖 aliquod *E* pistorum ensium *E* (*) 162. panice is *D* opus est 𝔖. est opus *libri* (ē *B*) planicentinis *E* (*)
163. tardetanis *J.* turdentanis *F* opust *E.* opus est *ceteri* (*)
164. mili . tes *J.* *post* sunt *2 litt. spat. D* (*) 165. *Hegioni dant FZ, parasito continuant ceteri, reddidit Lambinus* 167. *Hegionis pers. om. E, eidem continuat Z (corr. Lambinus cum BD)* modo *om. JF* nallum (*sic*) *D.* nam illum *ceteri* 168. his *s. v. D.* hisce *F* reconcilias sere *D.* reconcilias sere *B.* reconciasse *adscr.* vel re *J.* reconciliasse *F.* reconciliascere *Z* 169. Nam hic eccum adulescentem captiuum *F* captiuum *EZ* adhulescentē *B* (*non D*) intus 𝔖. *om. libri* alium *libri* (per aliensem *adscripsit J*) (*) 170. ditiis *Bothius.* diuitiis (diuiciis *BD*) *libri* 171. pote *Muellerus in Fleckeiseni Annal. vol. 93 (a. 1866) p. 503.* fore *libri* (*ex* fere *J*) 172. dii *J* deque *BDE.* daequae *J.* deeque *F* *Hegionis personam ante* sed *habent libri, del. Spengelius Philol. vol. XXXVII p. 426* nunquo J^1. nunquam J^2 quo *ex* quā *D* 173. Vocatu's hodie 𝔖. Vocatus

HEGIO

Nusquam quód sciam.
Sed quíd tu id quaeris?

ERGASILVS

Quía mist natalís dies:
Proptérea a te uocári ad te ad cenám uolo.

HEGIO

Facéte dictum: séd si pauxilló potes
Conténtus esse.

ERGASILVS

Né perpauxilló modo:
Nam istóc me adsiduo uíctu delectó domi.
(Age sís roga emptum: nísi qui meliorem ádferet
Quae mi átque amicis pláceat condició magis
Quasi fúndum uendam, meís me addicam légibus.

HEGIO

Profúndum uendis tú quidem, haud fundúm mihi.
Sed sí uenturu's, témperi.

ERGASILVS

Em, uel iam ótiumst.)

BDEJZ. uocatus es *F*, *Pylades* '*ex cod. ant.*' *Hegioni Spengelius l. s. s. dedit, quae libri parasito* (*pers. om. Z*) Nusquam *B* (*) 174. quid tu *BD.* quid diu *EJ.* quiddum *FZ* hoc *F.* id *ceteri* queris *BDF* *Senis pers. libri habent* (*om. Z*): *corr. Spengelius* Quia *BD* mihi (michi *E*) est *libri* (*) 175. a te uocari ad te ad cenam 𝕾. te uocari ad te ad nam *B.* te uocari ad te (adte *D*) nam *DE.* te uocari ad cenam *JFZ* (*) 176. *Totum versum Hegioni dedit Spengelius, parasito dant BDE, nisi quod* || *ante* sed *s. v. scr. D*², *ubi Hegionis pers. add. FZ* Face te *E* pauxillo *Lambinus ex* '*vet. libris*' *Acidaliusque Div. p. 90.* pauxillum *libri* (*) 177. Contemptus *BDE* Ne *post 6 litt. sp. B.* SEÑ ne *DE.* Par. nae *FZ* perpauxillo (o *ex* ũ) *D.* perpauxillum *ceteri* (*) 178. meas si duo *BDE* uictū *D* *V.* 179—183, *qui post* domi *v. 190. non v. 178, locum habeant, ut v. 191 dittographiam seclusit* 𝕾. *Quos Hegioni dant FZ exceptis verbis* Profundum uendis *v. 182: pers. om. BDEJ* (*) 179. Aie *BDE* emptũ *E.* eptum *J.* emtum *BD* quis *Z* 180. Que *BDF* mihi (michi *EJ*) *libri* condicio *D.* conditio *ceteri* 181. Quasi ꝑ fundum *D* 182. Pro fundum *J.* Proh fundum *FZ* haut *E* michi *E* 183. Set *E* uenturus *libri: corr. Bentleius ad*

HEGIO

I módo uenare léporem: nunc ictím tenes:
Nam méus scruposam uíctus conmetát uiam.

ERGASILVS

Numquam ístoc uinces me, Hégio: ne póstules:
Cum cálceatis déntibus ueniám tamen.

HEGIO

Aspér meus uictus sánest.

ERGASILVS

Sentisne éssitas?

HEGIO

Terréstris cenast.

ERGASILVS

Sús terrestris béstiast.

HEGIO

Multís holeribus.

ERGASILVS

Cúrato aegrotós domi.
Numquíd uis?

HEGIO

Venias témperi.

---

185. *Osbernus p. 537:* scrupulosus a um ·i· asper et anxius quod etiam scruposus dicitur, unde Plautus in Captiuis 'non meus scruposam uictus conmeat uiam'

Ter. Heaut. I 2, 13 temperi *J.* tempori *ceteri: cf. v. 191* *Pers. sp. D* Em uel *B.* em uel *D.* emut *E.* emulis *F.* aemulis *Z* otium est *E.* ocium est *BDFZ* (*) 184. *Pers. om. BDEF: add. Z* ictim *Erasmus cum Laelio Bisciola.* irim *BDEF.* itym *Z* cenes *F* (*) 185. Nam *Pylades.* Non *libri* scruposam, cr *ex* a, *D* commeat *EZ.* commetat *ceteri* (*) 186. istoc, o *ex* u, *D.* istec *F* heio *BE.* egio *J* 188. HE. *om. D* est sane *F.* sane est *ceteri* ER. *Saracenus. pers. sp BD. om. EFZ* Sentisne? *BD* essitas *BE D ante corr. ut vid.* essit os (o *e corr.*) *D.* hesitas *F.* haesitas *Z* 189. HE. *Saracenus. om. libri* cena est *libri* *Pers. sp. D* Susterrestris *B* bestia est *libri* 190. HE *om. BDE: corr. FZ* oleribus *EJFZ* *pers. sp. BDE* Curato *BD* egrotos *EF* dom i *D* 191. Num quid *BDE.* Nunquid *F* Venias *BD* temperi *BD.* tempori *EJFZ* Memorem *B.* me-

ERGASILVS

Memorém mones.

HEGIO

Ibo íntro atque intus súbducam ratiúnculam,
Quantíllum argenti mi ápud tarpezitám siet.
Ad frátrem quo ire díxeram mox íuero.

---

mores *J* 192. HE. *om. D* rctiunculam, c *ex* ā, *D* 193. Quantulum *Z* mihi (michi *J*) *libri* trapeizitam *B*. trapaxetam *J*. trapezitam *ceteri* (*) 194. quo ire *partim e corr. partim in ras. B* dixeram, a *ex* o, *B* iuero *Pylades*. iero *libri* (*)

ACTVS II

LOLARII, CAPTIVI (PHILOCRATES. TYNDARVS)

LOLARIVS

Si di ínmortales íd uoluere uós hanc aerumnam éxsequi,
Decet íd pati ambo animo aéquo: si id faciétis leuior lábos erit.
Domi fuístis credo líberi:
Nunc séruitus si euénit, ei uos mórigerari mós bonust:
Eam queít erili império, ingeniis uóstris lenem réddere.
Indígna digna habénda sunt erus quaé facit.

CAPTIVI

Oh óh oh.

LOLARIVS

Eiulátione haud ópus est: multabó bolis 201a
Oculós si multum ráditis. 201b
In ré mala animo sí bono utare, ádiuuat.

Act. II Sc. 1 LOLARII (*sequitur nomen eras.: cf. E*) PHILOCRATES CAPTIVI TY^{N}DARVS *B*. LOLARII PHILOCRATES (*in fine v. 194*) PHILOCRATES TYNDARVS. *E*. LORARII. PHILOCRATES. TINDARVS *J*. *unius v. sp., iuxta quem* LOR̄ *eras., D*. Lorarius. Philocrates. Tyndarus. Captiui duo *F* 195. Si *B*. i *cum sp. init. DE* (S *in marg. D*). Dii *J*. *om. FZ* di *DZ*. dii *BEJF* immortales *libri* (s B^2 *ut vid. in spat.*) id uoluere *F*. iduo lueř B^1 *ante* id *eras. 1 litt.* (ol *coni.* B^2, du *disi. rubr.*). id uoluerunt *ceteri* hanc uos *F*. uos an *E* aerū nam *BD* (*coni.* B^2). erum nam *E*. erumpnam *J* ex seq *B*. exeq᾽ *E* 196. patri *E* ambo-𝔖. *om. libri* aequo animo *JF* equo *E* fatietis *E* li^{i}uor *E* (*) 197. *Post* fuistis *2 litt. sp. ut vid. D* 198. Seruitus nunc *F* seruitutis *E*. seruitis *Z* sic *J* sie uenit & *D* (*) 199. Eam queit 𝔖. Eam que et *B*. Eamque et *ceteri* herili *DFZ* uostris *EFZ itemque B, sed* u B^2 *e corr.* nostris *J*. uĩris *ex* nĩris *D* leuem *Z* (*) 200. que herus *F* 201—214. CAPT̄ *vel* CA *vel* C et LOR̄ *vel* L *praem. libri: inde a v.* 203 TYN. *pro* CA *Pareus scripsit* (PH. *Dousa*) 201. oho hoh *libri in fine v. 200* haut *E* multabo bolis Oculos si multum raditis 𝔖. multa oculis multa miraclitis *libri, nisi quod* mira clitis *vel* ditis *D*, mira litis *J ex ras.*, mira dicis *Z*, mira cuditis *F* (*) 202. utare, e *ex corr., D* (*)

TYNDARVS

At nós pudet quia cúm catenis súmus.

LOLARIVS

At pigeat póstea
Nóstrum erum sí suos éximat uínculis
Aút solutós sinat quós argento émerit.

TYNDARVS

Quid a nóbis metuit? scímus nos 206a
Nóstrum officiúm quod est, sí solutós sinat. 206b

LOLARIVS

Át fugam fíngitis, 207a
Séntio quam rém agitis. 207b

TYNDARVS

Nos fúgiamus? quo fúgiamus?

LOLARIVS

In pátriam.

TYNDARVS

Apage haud nos déceat
Fugitíuos imitari.

LOLARIVS

Ímmo edepol, si occásio erit, id haud dehórtor.

TYNDARVS

Vnum exoráre nos sínite uos.

LOLARIVS

Quídnam id est?

TYNDARVS

Vt sine hisce árbitris
Aéquiter nóbis detís loquendí locum.

---

203. *Post* pudet *6 litt. ras. J* catenatis *B* Ad pigeat *BE.* ad pigeat *D* 204. suos *Spengelius.* uos *libri* (*) 205. At *J* solutor *EJ* sinat quos *F.* sinatqꝰ quos *ceteri* (sinat qꝰ *E.* sin atqꝰ *D*) 206. ano bis *B* Scimus *E* officium, c *ex* t, *E* (*) 207. fugam, f *ex corr., D.* fugiam *F* fingitis, i *ex* u, *D.* fugitis *EJF* scio *JF* (*) 208. Apage *B. om F* hud *E* nos deceat *Z.* nos decet *JF.* nos di deceat *E.* nos dideceat *D.* nos id deceat *B: cf. ad v. 209* (*) 209. si occasio erit id haud *Muellerus Pros. p. 71.* si erit occasio haud *libri* (*verba* occasio haud dehortor *add. B² ut vid.*) (*) 210. uos sinite nos *Mahlerus de pron. pers. ap. Pl. colloc. ed. Gryphisw. a. 1876 p. 30.* nos sinite uos *libri* quid nā *BD* (*verba* quid nā id est CAP ut sine hisce *in ras. B, quae cum* arbitris *vocc versui 210 adplicantur* 211. *Cf. ad v. 210* sinebis *D.* sine hisce *ceteri* 212. Aequiter nobis 𝕾. At-

LOLARIVS

Fíat abscédite hinc: nós concedámus huc.
Séd breuem orátionem íncipisse.

TYNDARVS

Em istúc mihi certum erat: cóncede huc.

LOLARIVS

Abíte ab istis.

PHILOCRATES

Obnóxi ambo
Vóbis sumus própter hanc rém quom quae uólumus nos
Cópiast: cónsili fácitis nos cónpotes. —
Sécede huc núnciam sí uidetúr procul,
Ne árbitri dícta nostra árbitrarí queant
Neú permanét palam haec nóstra fallácia.
Nám doli nón doli súnt, nisi astú colas:
[Séd malum máxumum, si íd palam próuenit.]
Nam sí erus tu mi es átque ego me tuom ésse seruom adsímulo,
Tamen uíso opust cautóst opus ut hoc sóbrie sineque árbitris
Adcúrate agátur docte ét diligénter.

---

que uobis (u *ex* n *B*) nobis *libri* loquendi locum *Pylades: et sic D ante corr.* loqcum (q *del. m. 1*) loquendi *E.* locum loquendi *B J Z itemque ex corr. D.* modum loquendi *F* (*) 213. hinc uos: concedamus *F* uos *J* 214. *Priori adhaeret versiculus* set *E* incipisse *D ante corr. J.* incipesse *B D ex corr. E Z.* incepisse *F* (*) 215. TY. *Pareus.* P̅H̅I̅ *B.* phil *E F Z. om. D* Em *B D E.* hem *J F Z* mihi *om. E Z* LO.] *pers. spat D* abite abistis *ex* abistis abite *E.* abite ab illis *D* PHIL. *Saracenus.* TYN. *B F Z.* TIN *E. spat. D: cf. ad v. 217* obnoxi ambo 𝕾. obnoxi iā bo *D.* obnixii ambo *J.* obnoxii ambo *B E J Z* (*) 216. cum quae *Z.* cūq' *B E.* cumq. *D.* cumque *J.* cunque *F* (*) 217. PH̄I *praem. B,* phil *E: cf. ad v. 215* Copia est *libri* consili 𝕾. ea *libri* compotes *libri* (*) 218. nunc iam *libri* 220. Neue *libri* (Ne ue *B*)*: corr. Guietus, Hermannus El. d. m. p. 211* palem *D ante corr.* fallatia *B D E* (*) 221. nisi *F, Camerarius.* ni *B D E J Z* (*) 222. *Vncos posuit* 𝕾 maxumum, *priore* u *s. v., B.* maximum *E* 223. tu mihi's *Hermannus.* mihi (michi *E*) es tu *libri* (estu *D*) tuum *et* seruum *libri* asimulo *J.* assimulabo *F.* assimulo *ceteri* (*) 224. opus est *F* cauto est opus *B J Z et D ex corr.* causto est opus *E et D ante corr.* cauto opus est *F* si neque *E* 226. Accurate *Guietus, Hermannus.* Accurate hoc *libri* (e *ras. ex* ę *B*) agat̃ *D, 1 litt. post* t̃ *er.*

Tanta íncepta rés est: haud sómniculóse hoc
Agúndumst.

TYNDARVS

Ero út me uolés esse.

PHILOCRATES

Spéro.

TYNDARVS

Nam tú nunc uidés pro tuó caro cápite
Carum ófferre meúm me capút uilitáti.

PHILOCRATES

Scio.

TYNDARVS

Át memento scíre, quando id quód uoles habébis.
Nam fére morem hunc hominés habent:
Quod síbi uolunt, dum id ínpetrant,
Boní sunt: sed id ubí iam sese pénes habent:
Éx bonis péssumi et fraúdulentíssumi
Fíunt. nunc út mihi té uolo esse, aútumo.

PHILOCRATES

Quód tibi suádeo, suádeam meó patri.
Pól ego si te aúdeam meúm patrem nóminem:
Nám secundúm patrem, tú's pater próxumus.

TYNDARVS

Aúdio.

---

227. incoeptares *B* somniculose, c *m. 2 ex corr. et* e *ras. ex* ę, *B* (*) 228. Agendum est *libri* TY] *spat. D* Ero *B* PH] *spat. D* 229. TY. *Lambinus. om. libri* 230. me meum *Hermannus, Bentleius: inv. Bothius.* meum *libri* capud *DE* *ante* uilitati *6—7 litt. ras. in B* uitilitati *J* 231. TYN. Scio. PHI *libri, nisi quod* Scio *cum spat. D: pers. inv. Lambinus* At *B* scire memento *libri: inv. Fleckeisenus* *ante* id *apex m. 1 del. in B* habebis, e *ex* i, *B* (*) 232. fere 𝕾. fere maxima pars *libri* mortem, *del.* t, *D* (*) 233. *Verba* quod sibi uolunt *priori,* Dum id impetrant *sequenti versui adplicantur* id *om. F* 234. sese penes 𝕾. penes sese *libri, sed* penes|||| *cum 2 litt. ras. et* s *e corr. B* (*) 235. pessimi (pissimi *D*) et fraudulentissimi *BDE* 236. Fiunt *Hermannus.* Sunt *libri* (t *e corr. B*) michi *E* autumo B^2 *in ras.* autumno *J* (*) 237. PHIL. *om. libri, add.* 𝕾 suadeo *Camerarius.* suadeam *libri* sua deam, *ante* d *1 litt. er., B* (*) 238. sitc *BD* meum, u *ex corr., B* (*) 239. tues *libri* proxumus B^2F. proximus B^1DEZ (u *ex corr. D*) 240. PHI *om. D* sepius *libri* ted *Fleckeisenus.* te *libri* (*)

PHILOCRATES

Et proptérea saepiús ted ut memíneris moneo:
Nón ego erus tibí, sed seruos súm. nunc obsecró te hoc unum:
Quóniam nobis di ínmortales ánimum ostenderúnt suom,
Vt qui erum me tíbi fuisse atque ésse conseruóm uelint,
Quom ántehac pro iure ímperitabam meó, nunc te oro pér precem:
Pér fortunam incértam, per mei te érga bonitatém patris,
Pér conseruitiúm commune quód hostica euenít manu,
Né me secus honóre honestes quám quom seruibás mihi,
Átque ut qui fuerís et qui nunc sís meminisse ut mémineris.

TYNDARVS

Scío equidem me te ésse nunc et te ésse me.

PHILOCRATES

Em istuc sí potes
Mémoriter meminísse in hac spes nóbis est astútia.

HEGIO. PHILOCRATES. TYNDARVS

HEGIO

Iam égo reuortar íntro, si ex his quaé uolo exquisíuero.
Ýbi sunt isti quós ante aedis iússi huc producí foras?

---

241. sed tibi *F*. tibi *om.* sed *D* seruũ *D* sum *E ex corr.* (*)
242. diim mortales *ex* dum mortales *B* (imm. *vel* ĩm. *etiam ceteri* dii *J*) dii immortales nobis *F* ostenderunt, os *ex corr.*, *D* suum *libri*
243. erũ, *2 litt.* (nt?) *post* ũ *eras.*, *B* conseruom *Bothius.* nunc conseruum (conseruon *F*) *libri* (*) 244. Quom *Fleckeisenus.* Quod *libri* ante hac *BDE* im perita bam *B* (peritabam B^2) meo] modo *Z* perp̄ccm *E* (*) 245. per 𝕾. et per *libri* mei (e *ex* ę *ras.*) tę *B* erga te *F* 246. Per *Lindemannus.* Perque *libri* c̃mune *E* (*) 247. Neme *ras. ex* Nęmę *B* honore, e *ras. ex* ę, *B* quam ego te quum *Z* seruiebas *libri, corr. Pylades* 248. Atque qui *Z* *et ante* nunc *2—3 litt.* (*fort.* sis) *eras. et post* nunc *3 litt. ras. in B* (*) 249. TY *om. D* Scio equidem *Luchsius Herm. t. VI (a. 1870) p. 277.* Scio quidem *libri, sed* o *e corr. B* hunc *F* PHI] *spat. D* Hem *JFZ* emistuc *BE* potest *B* 250. menisse *J* inest spes nobis in hac *libri: corr* 𝕾. (*)

Act. II Sc. 2 SENEX HEGIO PHILOC̃R EIDEM TYNDARVS *BE.* EGIO SENEX PHILOCRATES . ET IDEM TINDARVS *J.* ægio Philocrates et idem Tyndarus *F. unius v. spat. D.* 251. HE *praem. BE* Nam *F* ego reuertar intro B^2 *in spat.* (reuertar *cum cet.*) que *BD* ex quisiuero *B.* exquisi uero *J* (*) 252. edis *BDE* Foras *proximo versui adplicant libri* (*post* PHI *BE*)

PHILOCRATES

Édepol tibi ne in quaéstione essémus cautum intéllego:
Ita uinclis custódiisque círcummoenití sumus.

HEGIO

Quí cauet ne décipiatur, uíx cauet quom etiám cauet:
Étiam quom cauísse ratus est, saépe is cautor cáptus est.
Án uero non iústa causast, út uos seruem sédulo,
Quós tam grandi sím mercatus praésenti pecúnia?

PHILOCRATES

Néque pol tibi nos, quía nos seruas, aéquomst uitio uórtere
Néque te nobis sí abeamus hínc, si fuat occásio.

HEGIO

Vt uos hic itidem íllic apud uos méus seruatur fílius.

PHILOCRATES

Cáptus est?

HEGIO

Ita.

PHILOCRATES

Nón igitur nos sóli ignaui fúimus.

HEGIO

Sécede huc tu: nám sunt, quae ex te sólo scitarí uolo,
Quárum rerum té falsilocum míhi esse nolo.

---

253. PH *om. D, ut semper inde ab hac scaena in principiis versuum, cum in mediis spatia reliquerit* ne ·in· questione *B*. ne questione *DJF*. ne questionē *E*. ne quaestioni *Z* HE cautum *B in ras.* (HE *in 5 litt. ras. ut vid.*). chautũ (ũ *ex* o *ut vid.*) *D*. chautum *E* (*) 254. PHI *praem.* B^2 uinculis *B* custodiis que *B*. custodi isque *E* circum moeniti *BDJ*. circum moenitis *E*. circummoniti *Z*. circummuniti *F* 255. me *J* quom *F*. cum *BDE* 256. etiam *cum spat. init. BD* cum *libri* sepe *libri* (*) 257. causa est *libri* seruet *DE et B ante corr.* 258. grandis *DE et B ante ras.* immercatus *D*. inmercatus *E* presenti *BD*. p̄sentia *E*. presentia *JF* 259. aequom est uitio *Camerarius.* equõ stulcio (·t· ł stulte B^2) *B*. equõ stul cio *D*. equõ stultio *EJ*. equum stulticie *F*. aequom stultitiae *Z* uertere *EJ* 260. phi *praem. del. rubr. E* habeamus *E* (*) 261. uos, u *ex* n *rubr.*, *E ante* illic *2—3 litt. ras. et* ill *ex corr. B* aput *BJ* me *D* (*) 262. PHI (I *ex* E *ras.*) *B* Ita *B* ignari B^1*DEF*. igitari *J* (ł ingnaui B^2 *in marg. cum Z*) sumus *Z* (*) 263. HE *om. E* huc tu 𝕾. huc *libri* (hic *F*) nam *ex* nos *E* solio *J* stitari *DE* (*) 264. rerum te *ex* te rerum *E* falsilocum B^1*JD*. falsu (u *ex* ũ *ras.*) locum *E*. falsiloqum B^2. falsiloquum *FZ*

PHILOCRATES

Nón ero,
Quód sciam: si quíd nescibo, id néscium tradám tibi.

TYNDARVS

Núnc senex eist ín tostrina, núnc iam cultros ádtinet.
Ne íd quidem, inuolúcrum inicere, uóluit, uestem ut ne ínquinet.
Séd utrum strictimne ádtonsurum dícam esse an per péctinem,
Néscio: uerúm si frugist, úsque admutilabít probe.

HEGIO

Quíd tú? seruosne ésse an liber máuelis memorá mihi.

PHILOCRATES

Próxumum quod sít bono, quodque á malo longíssume,
Íd uolo: quamquám non multum fúit molesta séruitus
Néc mihi secus erát quam si essem fámiliaris fílius.

TYNDARVS

Eúgepae! Thalém talento nón emam Milésium:
Nam ád sapientiam húius nimiam nímius nugatór fuit.
Ýt facete órationem ad séruitutem cóntulit!

---

269. *Osbernus p. 341:* mutilo as et admutilo as omnes in uno sensu pro detruncare dicuntur, unde Plautus in Captiuis 'si frugi est usque admutilabit probe'

---

265. si qđ *E.* si quod *Z.* id quod *JF* nescibo *Acidalius Divin. p. 94.* nesciui *libri* (*) 266. TY. *Saracenus. om. BD.* he *E.* EG *JFZ* eist 𝔖. est *libri* intostrina *B,* in *ex corr.* bitostrina *D* (ri *ex* oi) *et* (to *s. v.*) *E et fort. B ante corr.* in tonstrina *JFZ* (*) 267. involucrum *Turnebus Adv. XXVIII 38.* inuolucre *BDEJZ.* inuoluere *F* ne *s. v. B* ne $\overset{in}{\text{quinet}}$, ne *ex* nẽ, *D* (*) 268. uerum *F* strictim ne B^1DEF (*coni.* B^2) adtonsurũ, ũ *ex* ã, *D.* attonsurum *F.* at tonsutum *Z* esse *om. F* ꝑ *ex corr. D* $\overset{c}{\text{petinem}}$ *B.* petinem *D* (p *ex corr.*) *et E* 269. PH *praem. libri, del. Saracenus* frugi est *FZ* admutalabit *D.* admutila labit *B.* ad mutilalabit *E* prope B^1 (*corr.* B^2) 270. seruus ne *BDE* ma ue lis *E* 271. PH *add.* B^2. *om.* B^1EJ: *cf. ad v. 272* $\overset{x}{\text{Proumum}}$ *B* (x B^2). Proximum *EF* bonũ *E.* bonum *JFZ* quod que *D* longissime *BDE* (*) 272. PH. *praem. EJ. in B pers. nota rubra cr.* quã quã *BD* molestia *E* 273. esse *J* 274. TY B^2 *in ras.* he *E.* EG *JFZ* Eugepae Thalem *Gulielmius Qu. in Capt. p. 356.* Euge petalem *BD.* Euge potalẽ *E.* Euge potalem (*suprascr.* vel ob) *J.* Euge ob talem *F.* Euge pol thalem *Z* tanlento *BD* milesium? *BD* (*) 275. $\overset{u}{\text{huis}}$ *E* nimiam nimius 𝔖. nimius *libri* (*) 276. facere *JZ.* uocete *D* ad seruitutẽm (*sic*) *B.* adseruiturem *E*

HEGIO

Quó de genere gnátust illic Phílocrates?

PHILOCRATES

Polyplúsio:

Quód genus illic únumst pollens átque honoratíssumum.

HEGIO

Quíd ipsus hic? quo honórest illic?

PHILOCRATES

Súmmo atque ab summís uiris.

HEGIO

Tum ígitur, tanta ei in Áleis quom grátiast ut praédicas,

Quíd diuitiae? súntne opimae?

PHILOCRATES

Vnde éxcoquat sebúm senex.

HEGIO

Quíd pater? uiuítne?

PHILOCRATES

Viuom quom índe abimus líquimus:

Núnc uiuatne nécne, id Orcum scíre oportet scílicet.

TYNDARVS

Sálua res est: phílosophatur quóque iam, non mendáx modost.

HEGIO

Quód erat ei nomén?

---

277. He *add.* B^2. *om.* B^1 *cum EJFZ: cf. ad v. 274* de, d *c corr. et cum ras., B* natust *BDEZ.* natus est *JF* philo crathes *BD* poliplusio *DE.* Polyphrusio *J.* polifrusio *F* (*) 278. unum est *Pylades.* est unum *libri* (*inv. in B man. Cam.*) honoratis sumum *E* (*) 279. Quod *EJ* honore *ex* honere *D* est *libri* Summo *B* atque atq. (*alt.* t *ex* l *vel* b) *D* absumis *E* 280. tanta ei in Aleis quom 𝔖 *praeeunte Spengelio.* ei cum inaleis (in aliis *JFZ*) tanta *libri* est tanta gratia *F.* tanta gratia est *ceteri* predicas *BF* (*) 281. diuiciae *B* sunt ne *BDEJZ.* insunt ne *F* opimae *Camerarius in annot.* optume *BDEF.* optumae *JZ* Vnde *BD* exquoquat *B* seuum *libri, corr. Lambinus* (*) 282. uiuit ne *BDE* uiuum (Viuum *BD*) cum *libri* abiimus *libri, corr. Bothius cum Italis* linquimus, n *er., B* 283. uiuatne necne *Bothius cum aliis.* uiuat nec ne *libri* idortum *J.* (*) 284. Ty B^2 *in ras.* he *E.* Eg *JFZ* modo est *libri* (*ex* est modo *E*)

PHILOCRATES

Thensaurochérsinicochrýsides.

HEGIO

Vídelicet proptér diuitias índitum id nomén quasist?

PHILOCRATES

Ímmo edepol proptér auaritiam ipsíus atque audáciam.
[Nam ílle quidem Theodóromedes fúit germano nómine.]

HEGIO

Quíd tu ais? tenáxne pater est eíus?

PHILOCRATES

Immo edepol pértinax.
Quín etiam ut magis nóscas: genio súo ubi quando sácruficat,
Ád rem diuinám quibus opus est Sámiis uasis útitur —
Ne ípse Genius súbrupiat. proinde áliis ut credát uide.

HEGIO

* * * * * * * * * *
Séquere hac me igitur. — eádem ego ex hoc quaé uolo exquaesíuero. —
Phílocrates, hic fécit hominem frúgi ut facere opórtuit.
Nám ego ex hoc quo génere gnatus sís scio, hic fassúst mihi.

---

285. HE B^2. *om. EJFZ: cf. ad v. 284* nomen *ex* nomem *B* Thensaurochersinicochrysides 𝕾. Thensauro (Tensauro *E.* Thesauro *FZ*) chrysonico (chrusonico *E.* chrisonico *DF*) chrisides (chri|||sides *B.* crisides *EJ.* chrysides *Z*) *libri* (*) 286. HE *add.* B^2. *om.* B^1*EJ* Vi delicet *B* nomem *B* quasi est *libri* (*) 287. PHI *add.* B^2. *om.* B^1*EJ* auariciam *B in ras. et DF* atque *om. J* audatiam *BE* (*) 288. *Versum spurium esse intellexit Bothius* ille *Camerarius.* illi *EJFZ.* illic *BD* theodoro medes *BDE* (*tert.* o E^3 *e corr.*) *J* (*) 289. tenax ne *BDE* eius est *JF* Immo *B* 290. quandoq; *F* (*) 291. opus est *JF.* est opus *ceteri* utimur *E* 292. surripiat *libri* pro inde *BE* alius *DJ et B ante corr.* et *J.* ut *om. EZ* (*)
Lacunam significavit 𝕾 *ad hoc exemplum:*
Sátis ex te iam audíui: resta. Phílocrates, nunc té uolo.
293. HE *om. E* me hac *F* exquesiuero *BD e corr. E.* exquisiuero *JFZ et D ante corr.* 294. Philo crates *B* 295. nam, n *ex* a, *E* ex, x *ex* o, *om.* hoc *D* natus *FZ* sis . . scio *J.* sis sci *E.* scio sis *Z* fassus est *libri* (est *itemque* mi(hi) *in ras. B*) michi *E*

Haéc tu eadem si cónfiteri uís tua ex re féceris,
Quaé tamen aio scíre me ex hoc.

TYNDARVS

Fécit officium híc suom,
Quóm tibist conféssus uerum: quámquam uolui sédulo
Meám nobilitatem óccultare et génus et diuitiás meas,
Hégio: nunc quándo patriam et líbertatem pérdidi,
Nón ego istunc me pótius quam te métuere aequom cénseo.
Vís hostilis cum ístoc fecit méas opes aequábiles.
Mémini quom dicto haúd audebat, fácto nunc laedát licet.
Séd uiden? fortúna humana fíngit artatque út lubet:
Mé qui liber fúeram, seruom fécit, e summo ínfumum.
Qui ímperare insuéram nunc altríus imperio óbsequor.
Ét quidem si proínde ut ipse fui ímperator fámiliae
Hábeam dominum, nón uerear ne iniúste aut grauiter mi ímperet.
Hégio, hoc te mónitum nisi forte ípse non uis uóluerim.

HEGIO

Lóquere audacter.

TYNDARVS

Tám ego fui ante líber quam gnatús tuos:
Tám mihi quam illi líbertatem hostílis eripuít manus:
Tám ille apud nos séruit quam ego núnc hic apud te séruio.
Ést profecto déus qui quae nos gérimus auditque ét uidet:

---

296. tua ex *Valla* (e *Camerarius*). tua *libri* refeceris B^1DE (*disi.* B^2) 297. tamem *B* aio 𝔖. scio *BDEJ*. scito *FZ* offitium *E* suum *libri* (*) 298. Cum tibi est *libri* uerum *om. Z* quamquam *Camerarius*. quam *BDEJ*. quem *FZ* se dulo *E* 299. occul tare *E* diuicias *B* (*) 300. E.gio; (egio *F*) Nunc patriam (*om.* quando) *JF* 301. istuc *E* equum *BDE* (*) 302. histilis *D* equabiles *BDEF* 303. audebat, t *e corr.*, *B* ledat *BDE* 304. furtuna *J* iubet *E* (*) 305. lib⁊ fueram, m *ex* t, *E* seruon *F*. seruum *Z* infimum *libri* 306. insueueram *F* altrius *Ritschelius Opusc. I p. 436* (*cf. II p. 672 sq.*). alterius *libri* (*) 307. Equidem *FZ* pro inde *B* 308. uerebar, *sed* b *del. m. 1*, *E* iniust aut *E* 309. Hegio, H *ex* C, *D*. Heio *B*. He(i)o *E* uoluerim *Brixius*. uolueram *libri* 310. tuus *libri* 311. illi *s. v. D* 312. apud *bis ex* aput *B*. aput *semel EJ* hic *om. F* seruio, o *ex* t, *D* 313. quiq̃ *ex* quiq⁊ *B*. quiq. *D*. q(i)q⁊ *E*. quique *J* audit que *D et B ante corr.* (*) 314. pro inde *BD*

Ís uti tu me hic hábueris proinde íllum illic curáuerit.
Béne merenti béne profuerit, mále merenti pár erit.
Quám tu filiúm tuom tam patér me meus desíderat.

HEGIO

Mémini ego istuc: séd faterin éadem quae hic fassúst mihi?

TYNDARVS

Égo patri meo ésse fateor súmmas diuitiás domi
Méque summo génere gnatum: séd te optestor, Hégio,
Né tuom animum auáriorem fáxint diuitiaé meae:
Né patri tametsi únicus sum décore uideatúr magis
Mé saturum seruíre apud te súmptu et uestitú tuo
Pótius quam illi ubi mínume honestumst méndicantem uíuere.

HEGIO

[Égo uirtute deum ét maiorum nóstrum diues súm satis.]
Nón ego omninó lucrum omne esse útile homini exístumo:
(Scío ego multos iám lucrum lutuléntos homines réddidit.)
Ést etiam ubi profécto damnum praéstet facere quám lucrum.
Ódi ego aurum: múlta multis saépe suasit pérperam.
Núnc hoc animum aduórte, ut ea quae séntio paritér scias.
Fílius meus íllic apud uos séruit captus Álide:
Eúm si reddis míhi, praeterea núllum nummum né duis,
Ét te et hunc amíttam hinc — alio pácto abire nón potes.

---

315. parerit *BD.* parer *J* 316. tuum *libri* 317. ego, e *ex* ist, *B* istoc *libri, corr. Brixius* (*alii* istaec) faterin, n *ex* m, *D.* frater in *E* fassus est *libri* *V. 318—324 initia in rasura scripsit* E^1
318. patri, i *ex* e, *D* diuicias *B* 319. meque *B.* Me|||que, i *ut vid. er., E* optestor, s *ex* c, *B.* optector *D.* obtector *E.* obstentor *J* 320. animum tuum *J.* tuum animum *ceteri* meę *D* 321. tam etsi *E.* tamet si *D.* tam et si *J* decore 𝕾. decere *libri* (*) 322. aput *J* 323. illi *ex* ulli *ras. B.* illi $^{\text{uel lic}}$ *J.* illic *FZ* honestust *E.* honestu est *BD.* honestum est *FZ* 324. *Versum ex Aulul. 166 interpolatum esse monstravit Ritschelius Opusc. II p. 283* Eg. *ante v. 325 Z* (*corr. Pylades*) uirtutem *J* ||||||deum (de *etiam in ras.*) *B* magiorum *D, sed* g *del. m. 1* 325. omnem *J* existumo *F.* et istimo *D.* existimo *ceteri, sed* exi *litt. in B obscuriores* 326. lutulentos *B.* luculentos *ceteri* (*) 327. dampnum *J* prestet *BDEF* (*) 328. ego *ex* ero *B* sepe *DEF et in 6 litt. ras. B* 329 aduorte *JF.* aduortite *BDEZ* sciatis *Z* 330. *Post* seruit *5 litt.*, alide *ut vid., er. B* captus alide *add.* B^2 aulide *FZ* (*) 331. preterea *BF* nullum 𝕾. unum *libri* dius *DE* (*) 332. *Post* Et *2 litt. er. B* admittam *E*

TYNDARVS

Óptumum atque aequíssumum oras óptumusque hominum és homo.
Séd is priuatam séruitutem séruit illi an públicam?

HEGIO

Príuatam medicí Menarchi.

TYNDARVS

Pól is quidem huius ést cluens:
Tám hoc quidem tibi ín procliui quam ímber est quandó pluit.

HEGIO

Fác citissume út redimatur.

TYNDARVS

Fáciam, sed te oro, Hégio —

HEGIO

Quíduis, dum ab re né quid ores, fáciam.

TYNDARVS

Ausculta, túm scies.
Égo me amitti dónicum ille huc rédierit non póstulo:

---

339 *sq. Priscianus inst. XV p. 74, 12 H.:* quod (*scil.* donec) etiam donicum antiqui dicebant. Plautus in Captiuis 'ausculta . . . . redierit' *Item* donicum *hinc excerpsit glossar. Plaut. p. 58, 3 H.: cf. Ritschelius Opusc. II p. 241 sq.*

---

333. equissumum *F.* equissimum *BE.* aequissimum *D* optumus que *B* hominum es homo *JFZ et D e corr.* hominum homo es *B et D ante corr.* hominum homo *E* (*) 334. HE *praem. BEF* priuatum *E.* priuatim *D ante corr. ut vid.* seruitutem . . . . publicam *in ras. J* illic *FZ* publicam, bl *ex* pi, *D* 335. TYN *praem. BEF* Priuatum *E* menarchy *E.* ^{me}narchi *D* TY *Z.* HE *BE.* EG. *JF* is *Fleckeisenus.* hic *libri* clienius *J.* cliens *ceteri* (*) 336. TYN *praem. BE* inproclue *B.* inprodiui? *J.* inprocliui, *er.?, D* ymb' *E cum linea rubricatoris* (*) 337. Fac citissume 𝕾. Facis *D.* Fac is (Facis *BE*) homo *ceteri ex v. 341* ut redimatur? *B*(?*B*^{2}). utredimatur *D.* ut redimator *E* fatiam *E* te 𝕾. id te *F.* te id *ceteri* (*) 338. Quid uis *BDE* nequid *BD* fatiam *E* tu scies *Z.* tum scies (scias *B ut vid.*) *ceteri cum Prisciano* (*) 339. ad mitti *E* donicum *FZ: cf. testim.* donec cum *BDEJ post* redierit *spat. in D*

Vérum te quaeso aéstumatum hunc míhi des quem mittam ád patrem,
Ýt is homo redimátur illi.

HEGIO

Immo álium potius mísero
Hínc ubi erunt indútiae illuc, tuóm qui conueniát patrem,
Quí tua quae tu iússeris mandáta ita ut uelis pérferat.

TYNDARVS

Át nihil est ignótum ad illum míttere: operam lúseris:
Húnc mitte, hic rem omném transactam réddet, si illuc uénerit.
Néque quemquam fidéliorem néque quoi plus credát potes
Míttere ad eum néque qui magis sit séruos ex senténtia,
Néque adeo quoi tuóm concredas fílium hodie audácius.
Né uereare: meó periclo ego húius experiár fidem
Frétus ingenio eíus quod me esse scít sese erga béniuolum.

HEGIO

Míttam equidem istunc aéstumatum tuám uicem si uís.

TYNDARVS

Volo.

---

340. queso *BEF* aestumatum *Ósscha.* ut aestumatum *B.* ut aestimatũr *D.* ut aestimatum *JZ.* ut estimatum *EF* (*) 341. illic *JFZ* initio *J* misero, ero *in ras. m. 2, B* 342. indutiae, t *ex* c, *B* tuum *libri* conueniat *FZ.* conuenit *BDEJ* 343. tu *ex* tua *D* proferat *Z* (*) 344. nichil *ex* $\overset{i}{\mathrm{m}}$ *rubr. in E* *post* mittere *spat. in B* (*3 litt.*) *et D* oper|||am, *2 litt. er., J* 345. mitte *ex* mittere *D* rem omnem transactam 𝔖. omne transactum (trans actum *BD*) *libri* (*) 346. Nec *JFZ.* Ne *BDE* (Nequemquam *B*) cui *libri* credat, e *ex* a, *B* 347. nec qui *JF.* nequi *BDEZ* seruus *libri* 348. quoi *F.* cui *ceteri* tuum *F.* suum *ceteri* concredas 𝔖. concredat *libri* hodiẽ *D* audatius *ED ante corr.* (*) 349. perido *J ante corr.* periculo *BFZ* ego huius *Fleckeisenus.* huius ego *libri* ex periar *B* fidem *F* uice (uicẽ *EZ*) fidem *BDEZ.* fidem uel uicem *J: cf. ad v. 351* (*) 350. *Verba* Fretus ingenio$\overset{ei'}{|||.|||}$. quod me esse scit *al. m. in lac. add. in D* esse *ex* isse *B* sese erga *Muellerus Pros. p. 68, Bentleius.* erga sese *DEJFZ.* erga se *B* beniuolum *BJ.* bene uolum *E.* beneuolum *DFZ* (*) 351. istunc *Camerarius.* istum *libri* aesty matum *B.* estumatum *E* tuam uicem 𝔖: *cf. ad v. 349.* tua fide *libri* *ante* tua *2 litt. er. in B* siuis *E.* suus *J*

HEGIO

Quám citissumé potest, tam hoc íter eat.

TYNDARVS

Factúm uolo.

HEGIO

Núm quae causast quín, si ille huc non rédeat, uigintí minas
Míhi des pro illo?

TYNDARVS

Óptuma immo.

HEGIO

Sóluite istum núnciam,
Átque utrumque.

TYNDARVS

Dí tibi omnes ómnia optata ófferant,
Quóm me tanto honóre honestas quómque ex uinclis éximis.
Hóc quidem haud moléstumst, iam quod cóllus collarí caret.

HEGIO

Quód bonis benefít beneficium grátia ea grauidást bonis.
Núnc tu illum si illó's missurus díce monstra praécipe,
Quae ád patrem uis núntiari. uín uocem huc ad té?

TYNDARVS

Voca.

---

352. *Glossar. Plaut. p. 58, 3 H.* citissime *hinc execrpsit* 357. *Donatus art. gramm. III 2 p. 393, 31 K.:* (fiunt soloecismi) per genera sicut 'validi silices' et 'auarae cortices' et 'collus collari caret'

---

352. HE. *add.* 𝕾. *om. libri* citissime *BDEZ* hoc iter eat. TY. Factum 𝕾. hoc cedere ad factum *libri, nisi quod* credere *J, 2 litt. spat. et ante et post* cedere *B,* adfactum *DE* (*) 353. Numquae *B.* Nunq̃ *F* causa est *libri* 354. Michi *E* optuma *E.* optima *B.* Optima *D.* optume *JFZ* Soluite *BD* nunc iam *libri* (*) 355. Di *B.* dii *JF* om̄is *BDE* offerant *Fleckeisenus.* ferant *libri* (*) 356. Quom *et* quomque *F.* cum *et* cumque (cum que *B*) *ceteri* uinculis *JF* 357. aut *E* molestumst *E.* molestum est *ceteri* tam *D* collari caret *Bothius, Bentleius: atque* collari^a caret *Leid. Don.* collarigaret *Iulianus.* collaria caret *BDEJ²FZ cum. Berol. et Par. corr. Don.* (collario *Don. Par. ante corr. cum ms. Lang.* colloraria *J¹*) (*) 358. *Hegioni Camerarius dedit, Tyndaro continuant libri: cf. ad v. 359* bene fit *BE.* bene sit *J* benefitium *E* grauida est *libri* 359. *Hegionis pers. in libris praem. del. Camerarius* illim *B¹, corr. B²* illõ *B* es *libri* monstra *Camerarius.* demonstra *libri* (*) 360. nunciari *BD* Voca *BD* (*)

HEGIO

Quae rés bene uortat míhi meoque fílio
Vobísque: uolt te nóuos erus operám dare
Tuo uéteri domino quód is uelit fidéliter.
Nam ego te huíc dedi aestumátum uigintí minis,
Hic aútem te ait míttere hinc uelle ád patrem,
Meum ut íllic redimat fílium: mutátio
Intér me atque illum ut nóstris fiat fíliis.

PHILOCRATES

Vtróque uorsum réctumst ingeniúm meum,
Ad te átque ad illum: pró rota me utí licet.
Vel ego húc uel illuc uórtar quo imperábitis.

HEGIO

Tuté tibi tuopte ingénio prodes plúrumum,
Quom séruitutem ita férs, ut eam ferrí decet.
Sequere: ém tibi hominem.

TYNDARVS

Grátias habeó tibi,
Quom cópiam istam mi ét potestatém facis,

---

368. *Priscianus inst. XV p. 75, 22 H.:* similiter (*scil.* ut dextrouorsum, deorsum uersum) utroque uorsum Plautus in Captiuis 'utroque .... meum' *Item* utroqueuorsum *hinc excerpsit gloss. Plaut. p. 58, 3 H.*

Act II Sc. 3 HEGIO (EGIO *JF*) SENEX PHILOCRATES (P *ex* F *B*) ADOLESCENS (adulescens *F*) TYNDARVS (N *postea ead. m. inserta in B.* TINDARVS *J*) SERVVS (seruos *F*) *BEJF. unius v. spat. D* 361. HĒ *praem. B*². TYN *E* Que *B.* ue *cum spat. init.* (*praefixo* q) *D* uortant *F et* n *delcta D* mihi *B*² (ihi *in ras. 2 litt.*). meo *DE* meo qne *B* 362. Vobis que *BE.* Vobis quae *Z* bonus *F.* nouus *ceteri* 363. ucteri, t *ex* r, *B* 364. huic dedi aestumatum *Bothius.* aestumatum (estum. *EF*) huic dedi *libri* minis *ex* minas *ut vid. B*² (*) 365. mitte *D* hinc uelle *in* uelle hinc *corr. m. Camer. in B* 366. ·he· *ante* mutatio *E, pers. nota erasa in B* 367. ut nostris *in* nostris ut *corr. m. Camer. in B* 368. Vtroque, o *ex* u, *D* (Vtrobique *effecit m. Camer. in B*) rectūst *E.* rectum est *ceteri* 369. Ad te *ex* At te *B, ex* Aq' *D* atque ad *EZ.* atque *ceteri* (*) 370. uortar uortar *D* quod *E* imperabis *D.* impeabitis *E.* impetrabitis *F* 371. Te ut e *E* tibi ca *libri: del.* ca *Fleckeisenus, C. F. Hermannus* (*cf. ad v. 372*) tu opte *BDE* prodis *Z.* prode *J* plurimum *F* (*) 372. Quom *F.* Cum *ceteri* cam ferri 𝕾 (*cf. ad v. 371*). ferri *libri* (*) 373. Seq̄re *E* hem *JF.* en *Z* gratias *Guietus, Bothius.* gratiam *libri* (*) 374. cupiam *D* mihi *libri* (michi *J*)

Vt ego ád parentis húnc remittam núntium,
Qui mé quid rerum hic ágitem et quid fierí uelim
Patrí meo ordine ómnem rem illuc pérferat.
Nunc íta conuenit ínter me atque hunc, Týndare,
Vt te aéstumatum in Álidem mittam ád patrem,
Si nón rebitas, huíc ut uigintí minas
Dem pró te.

PHILOCRATES

Recte cónuenisse séntio.
Nam páter exspectat aút me aut aliquem núntium,
Qui hinc ád se ueniat.

TYNDARVS

Érgo animum aduortás uolo,
Quae núntiare hinc té uolo in patriam ád patrem.

PHILOCRATES

Phílocrates, ut adhúc locorum féci, faciam sédulo:
Vt potissumúm quod in rem récte conducát tuam,
Íd petam idque pérsequar corde ét animo, ore atque aúribus.

TYNDARVS

Fácis ita ut te fácere oportet: núnc animum aduortás uolo.
Ómnium primúm salutem dícito matri ét patri
Ét cognatis ét si quem alium béneuolentem uíderis.
Me híc ualere et séruitutem séruire huic homini óptumo,
Quí me honore honéstiorem sémper fecit ét facit.

---

380 *sq. Osbernus p. 509:* rebitare redire. Plautus 'si non rebitas . . . . . pro te'

---

375. parentes meos *B.* parentes *ceteri* 376. hic *om. EZ* agi temet quid B^1E. agitem etquid B^2 377. ordinem, *del.* m, *E* omnem : illuc *B in marg. add.* : rem (*puncta rubr.*, rem *helvo atram. scr.*) 379. estimatum *DE* aulidem *FZ* 380. rebitas *et* ·|· † redeas *in marg. B.* reditas *FZ* huic *Lomanus Spec. crit. p. 3.* huc *libri* (*) 381. ppote (*sic*) *D* PH *om. E* censeo *pro* sentio *F* 382. expectat *libri* (*) 383. Quin *E* ergo *BDJF.* ego *EZ* 385. PH. Philocrates ut *Z.* Philocrates PHI ut *BE.* Philocrates ut *D.* PH. ut *F* feti *D* 386. potissimum *BDEZ* tuum *DE et B ante corr.* 387. petam idque persequar *Camerarius* (*quod etiam in B not.*). petam id persequarque *libri* ore atque auribus 𝔖. atque auribus *BDE.* atque uiribus *JFZ* (*) 388. Nunc *B* 389. matri ex patri *E.* patri et matri *F* 390. cagnatis *E* siquem *BD.* quem *EJFZ* bene uolentem *DE* . 392. honore honestiorem *ex* honestiorem honore (*sic Z*) *E* (*)

PHILOCRATES

Ístuc ne praecípias: facile mémoria meminí tamen.

TYNDARVS

Nam équidem nisi quod cústodem habeo líberum me esse árbitror.
Dícito patrí quo pacto míhi cum hoc modo conuénerit
De húius filió.

PHILOCRATES

Quae memini móra merast monérier.

TYNDARVS

Vt eum redimat ét remittat nóstrum huc amborúm uicem.

PHILOCRATES

Méminero.

HEGIO

At quam prímum pote: istuc ín rem utriquest máxume.

PHILOCRATES

Nón tuom tu mágis uidere quam ílle suom gnatúm cupit.

HEGIO

Méus mihi, suos quoíquest carus.

PHILOCRATES

Núm quid aliud uís patri
Núntiari?

TYNDARVS

Me híc pol et te túte audacter dícito,
Týndare, inter nós fuisse ingénio haud discordábili,

---

393. PH B^2. *om.* B^1E ne precipias *DF*. neprecias B^1 (pi *s. v. add. ead. m., quae v. 377* rem). ñ p̄cipias *EZ* memini tameu *B*. meminit amen *E*. meminit ameñ *D*. memini TI. tamen *JFZ* (*) 394. TY *add.* B^2. *om.* B^1E *et* (*cf. ad v. 393*) *JFZ* equidem *Lambinus.* quidem *libri* nisi E^3 *in ras.* 395. modo 𝔖. *om. libri* conuenit *F* (*) 396. morā *D* mera est *BDEZ*. me est *J*. est *F* 397. TY B^2. *om.* B^1EFZ redimat, a *ex* e *vel* i, *B* huc nostrum *Z* 398. PH. B^2. *om.* B^1EF HE B^2 *in ras.* TYN *E* pote *Spengelius Philol. XXXVII p. 435.* poteris *libri* re *F* utriquest *DE*. utrique est *BFZ* maxime *BDE* (*) 399. PH B^2. *om.* B^1E tuum *et* suum *libri* 400. HE B^2. *om.* B^1E suus quoique est *F*. suus cuique est *ceteri* Numquid *B*. Nunquid *JF* patri *s. v. D* 401. nuntiari (nunciare B^1, i *ex* e B^2) *versui 400 adplicant libri proximos versus vocabulis* fuisse, culpam, morem, deseruisse te, sciet *concludentes: corr. Pylades* pol et te 𝔖. ualere (uale *F*) et *libri* (*ex v. 391*) tu te *EZ* (*) 402. tindare *DE* Inter *B* aut *E*

Néque te conmeruísse culpam néque te aduorsatúm mihi
Béneque ero gessísse morem in tántis aerumnís tamen,
Néque med umquam déseruisse té neque factis néque fide
Rébus in dubiís egenis. haéc pater quandó sciet,
Týndare ut fuerís animatus érga suom gnatum átque se,
Númquam erit tam auárus, gratiís quin te emittát manu.
Ét mea opera, si hínc rebito, fáciam ut faciat fácilius.
Nám tua opera et cómitate et uírtute et sapiéntia
Fécisti, ut redíre liceat ád parentis dénuo:
Quóm apud hunc conféssus es et génus et diuitiás meas:
Quó pacto exemísti e uinclis túom erum tua sapiéntia.

PHILOCRATES

Féci ego ista ut conmémoras et te méminisse id gratúmst mihi.
Séd merito tibi ea éuenerunt á me: nam nunc, Phílocrates,
Sí ego item memorém quae me erga múlta fecistí bene,
Nóx diem adimat: nám quasi seruos ésses, nihilo sétius,
Ére, mihi obsequiósus semper fuísti.

---

418. *Osbernus p. 530:* obsequiosus a um ·i· obsequio plenus unde Plautus in Captiuis 'mihi obsequiosus semper fuisti'

---

403. commeruisse *libri* te aduorsatum mihi *Brixius.* me aduersatum tibi *libri* (aduersatum mihi *ms. Lang.*) (*) 404. beneque, que *postea inserta, B* ero (hero *FZ*) gessisse morem *B ex corr. JFZ.* ero gesis amorem *B ante corr. D.* eroges sis amorē *E* erumnis *BDEOF.* erumpnis *J* 405. med umquam B^2*D.* me dumquam B^1. me umquam *EJFZ* 406. egenis, i *ex* u, *E* ĥ *E.* hoc *Z* 407. Tindare *DE.* Tydare (n *supra*) *O* suum *libri* 408. Num quam *B.* Nunquam *DF* gratiis quin te 𝕾. quin te gratus *libri, nisi quod* quinte *B,* qui integratus *E,* gratis *OJF* mittat (e *supra*) *E* (*) 409. .? s mea *J* redibo *FZ* fatiam *E* 410. sapientia, a *e corr. et cum ras., B* 412. Quom *F.* Cum *ceteri* es confessus *ex* confessus es *m. Camer. in B* es, e *ex al. litt., D, ex* est *ras. O* diuicias *B* diutias (i *supra*) *O* 413. exemisti *Lambinus.* emisisti *libri* uinclis *Pylades.* uinculis *libri* tuum *libri* herũ *OFZ* (*)
414. Fecisti *J* cmemoras *E.* commemoras *ceteri,* c *ex corr. B* est *libri* (*) 415. Sed merito *Brixius.* Merito *libri* philo crates *O* (*) 416. erga me *D.* me erga *ceteri* (*) 417. ad imat *D* nam quasi *Fleckeisenus.* nam si *libri* (nāsi *O*) seruos *Guietus.* seruus meus *libri* setius *DO.* se tuis *E.* secius *BFZ* (*) 418. Ere, mihi 𝕾. Mihi *libri* (Michi *EJ*) Di *D.* dii *JF.* Dii *O* uostram *OF.* urām *BDE* (*)

HEGIO

Di uostrám fidem,
Hóminum ingenium líberale! ut lácrumas excutiúnt mihi!
Vídeas corde amáre inter se: quántis laudauít *
* * * * * * * * *
Súom erum seruos cónlaudauit.

PHILOCRATES

Pól istic me haud centénsumam
Pártem laudat quam ípse meritust út laudetur laúdibus.

HEGIO

Érgo quom optumé fecisti, núnc adest occásio
Bénefacta cumuláre, ut erga hunc rém geras fidéliter.

PHILOCRATES

Mágis non factum póssum uelle quam ópera experiar pérsequi:
Íd ut scias Iouém supremum téstem do laudo, Hégio,
Me ínfidelem nón futurum Phílocrati.

HEGIO

Probus és homo.

PHILOCRATES

Néc me secus umquam eí facturum quícquam quam memét mihi.

---

426. *Nonius p. 335, 10:* laudare etiam significat nominare . . . . Plautus Captiuis 'Id ut scias . . . . . egio'

---

419. *Verba* hominum ingenium *adplicantur versui 418 in libris, qui dein vocabulis* corde, seruus, partem *versus claudunt: corr. Pylades* lacrimas *E* ex cutiunt *BD* michi *E* 420. laudauit *DEOJF.* laudibus *Z et B, sed* ibus B^2 *in ras. Lacunam significauit* 𝔖 *ad hoc exemplum:* quantis laudauit ⟨suom Seruolum hic modo laudibus, tum quam sincere suam uicem⟩ Suom *e. q. s.* (*) 421. suum erum (herum *OJFZ*) seruus Collaudauit (Colladauit *E*) *libri* Pol *BDO* haud, d *ex* t, *B* centeṣsimā *O.* centessimam *J.* centesimam *BDEFZ* 422. meritus est *libri* ut E^3 *ex corr.* laudibus *ex* laudabilis *D* 423. quom *F.* cum *ceteri* optunc *J* ad est *BDE* 424. Bene facta *BDE* cumǐlare *E* 425. (*) 426. suppremum *BDE* do laudo 𝔖 *praeeunte* laudo do *Pareo*[3]. laudo *Nonius.* do *libri* egio *OJFZ cum Nonio* (*) 427. me *cum spat. init. BD* in fidelem *B.* infidem *F* 428. PH. *om. BE* quicquam quam *BEZ.* quicquam *D.* quam *OJF* me met *DOE*

TYNDARVS

Ístaec dicta tua éxperiri re ét opera et factís uolo,
Ét quo minus dixí quam uolui dé te animum aduortás uolo.
Átque horunc uerbórum causa cáue tu mi iratús fuas.
Séd, te quaeso, cógitato hinc meá fide mittí domum
Te aéstumatum et méam esse uitam hic pró te positam pígneri,
Né tu me ignorés, quom extemplo meo é conspectu abscésseris,
Quóm me seruom in séruitute pró ted hic relíqueris
Túque te pro líbero esse dúcas, pignus déseras,
Néque des operam pró me ut huius réducem facias fílium.
[Scíto te hinc minís uiginti aéstumatum míttier.]
Fác fidelis sís fideli, cáue fidem fluxám feras,
(Nám pater scio fáciet quae illum fácere oportet ómnia.)
Sérua tibi in perpétuom amicum me átque hunc inuentu ínueni.
Haéc per dexterám tuam te déxtera retinéns manu
Ópsecro, infidélior mihi né fuas quam ego súm tibi.

---

439. *Nonius p. 512, 29:* Fidele pro fideliter Plautus Captiuis 'fac fidele caue .... feras': *cf. Reblinius de Non. Marc. l. Pl. (ed. Gryphisw. a. 1886) p. 84*

---

429. TY *om. BEO: cf. ad v. 430* Istec *BDE* tua experiri re 𝕾. te (dictate *BDE*) experiri *libri, nisi quod* experire B^1 (*corr.* B^2), experi *E* opera *DOEJFZ.* operis *B* uolo, u E^3 *ex corr.* (*) 430. TY *BEO: cf. ad v. 429* quo *BDE.* quo^d *O.* quod *JFZ* (*) 431. horum *OJFZ* caueto mihi (michi *J*) *libri: corr. Bothius, Bentleius* (*) 432. Set^{te} *E.* Sete *J* queso *BDEO* mea *Camerarius* (*etiam in B*). te mea *libri* (*) 433. estunatum *B.* estimatum *DE.* estumatum *F* pigneri *Pareus.* pignori *libri* 434. quom *F.* qum *BD.* quum *E* extemplo *B, sed* templ *in ras.* B^2 abscesseris *B, sed* a B^2 *e corr. et post 3 litt. ras.* (*) 435. seruon *F* pro ted *Bothius.* pro te *libri* 436. ducas *om. EJFZ* deseras *Z.* † deseras B^2 *in marg.* desideras B^1*DEJF* 437. Atque *FZ.* Atquae *J* huius huius *BD* fatias *E* 438. *Vncos posuit Brixius* Scitote *BD.* Scio te *EJ* hinc *om. EZ* estumatum *BDEF* mi^{t}tier *D.* mitier *E* 439. fidelis sis fideli *libri.* fidele *Nonius* caue fidelem *F* feras *Nonius, nisi quod* referas *Harl.*[1]. geras *libri* (*) 440. *Seclusit* 𝕾 *praeeunte Muellero Pros. p. 574* Nunc scio pater *F* fatiet *F* face re opotet *E* 441. Seruo J^1, *corr.* J^2 imperpetuum *BD.* in perpetuum *EFZ* hõ *E* inuentu 𝕾. inuentum *libri* (*) 442. tua te *J* 443. Opsecro *D.* obsecro *ceteri* mihi me fuas *J*

Hóc age tu: tu míhi erus nunc es, tú patronus, tú pater:
Tíbi commendo spés opesque meás.

PHILOCRATES

Mandauistí satis.
Sátin habes mandáta quae sunt fácta si referó?

TYNDARVS

Satis.

PHILOCRATES

Ét tua et tua húc ornatus réueniam ex senténtia.
Númquid aliud?

HEGIO

Vt quam primum póssis redeas.

PHILOCRATES

Rés monet.

HEGIO

Séquere me, uiáticum ut dem á tarpezitá tibi:
Eádem opera a praetóre sumam sýngraphum.

TYNDARVS

Quem sýngraphum?

HEGIO

Quem híc ferat secum ád legionem, hinc íre huic ut liceát domum.
Tu íntro abi.

TYNDARVS

Bene ámbulato.

PHILOCRATES

Béne uale.

HEGIO

Edepol rém meam

447. *Rufinus comm. in metra Ter. p. 561, 8 K.:* (Sisenna) in Captiuis sic 'hic ornatu s litteram metri causa amisit'. *Cf. Ritschelius Parerg. p. 383 et Hermannus ibid. p. 384 adn. (ad v. 997)*

---

444. Hoc age tu : tu *Spengelius T. M. P. p. 227.* Tu hoc age tu *BDJF*. Tu hoc age *EZ* (*) 445. opes que *B* mandauistis *E ante corr.* (*) 446. Satui *E* TY *om. E* 447. PH *B*[2]. *om. B*[1]*E* Et tua huc (*om.* et tua) *JFZ cum O ut vid.* hucor natus *E* reueueniam *J* 448. Num quid *B*. Numqid *D* HE 𝕾. TY *libri* Vt *B* Res *BO* 449. Sequere *ex* Sequare *B* trapazaeta *J*. (tr)apazeta *O*. trapezita *ceteri, sed* dem atrapezita *B*[2] *in ras.* (*) 450. apretore *BD*. ap̃tore *E* sumam *D*. sũmam *B*. sūna *E*. sumas *JFZ* singraphum *EJF* Quem *BO* singraphum *DEOF* 451. Quę *E* liceat, a *ex al. litt., D* 452. Bene *bis BO* Edepol *BO*. ędepol *D*

Cónstabiliui quóm illos emi dé praeda a quaestóribus:
Éxpediui ex séruitute fílium, si dís placet.
Át etiam dubitáui hosce homines émerem an non emerém diu!
Séruate istum súltis intus, sérui, ne quoquám pedem
Écferat sine cústode: ego desúbito adparebó domi.
Ád fratrem modo éo captiuos álios inuisúm meos:
Eádem percontábor equis hunc ádulescentem nóuerit.
Séquere tu, te ut ámittam: ei rei prímum praeuortí uolo.

---

453. quom *F*. cum *ceteri* illo *E*. illum *JF* depreda *BD*. de p̄da *cum 6—7 litt. sp. E* questoribus *BDEO* 454. Ex pediui *B* diis placet *OJF*. displicet *E* 455. Ac *Z* etiam, ti *ex* u, *B* hosce *Beckerus in Studem. Stud. I p. 268 (cf. Schmidtius de pron. dem. p. 12. 38)*. hos *libri* (homines hos *F*) non emere *E* 456. Seruare *F* stultis *B* 457. Ecferat *B*. Ec ferat *DE*. Efferat *OJFZ* desubito 𝔖. *om. libri* apparebo *libri* (*) 458. modo eo 𝔖. modo *libri* captuos *E* inuisum 𝔖. inuisu *DE*. inuiso *BOJFZ* (*) 459. Eadem *E* percunctabor *BEJF*. per cunctabor *DO* ec quis *DE*. ecquis *BOJFZ* hunc adolescentem (ad olescentem *D*) *BDE*. adolescentem *OJFZ* (*) 460. Seq̄re *E* tu te *E*. tute *BDOJF*. te *Z*

ACTVS III

ERGASILVS

Míser homost, qui ipsús sibi quod edit quaérit et id aegre ínuenit.
Séd illest misериór, qui et aegre quaérit et nihil ínuenit.
Ílle miserrumúst, qui quom se rúpit, quod edit nón habet.
Nam hércle ego huic dié si liceat óculos ecfodiám lubens:
Íta malignitáte onerauit ómnis mortalís mihi.
Néque ieiuniósiorem néc magis ecfertúm fame
Vídi nec quoi mínus procedat quídquid facere occéperit:
Íta uenter guttúrque resident ésurialis férias.
Ilicet parasíticae arti máxumam malám crucem:
Íta iuuentus iám ridiculos ínopes ab se ségregat.
Níl morantur iám Lacones ími subsellí uiros,
Plágipatidas, quíbus sunt uerba síne penu et pecúnia.

---

472. *Gloss. cod. Vatic. 1469 (saec. X):* plagipatida est qui plagas patitur ut seruus uel (*add.* parasitus). *Cf. Most. v. 356*

Act. III Sc. 1 PARASITVS DV *BE.* PARASITVS *OJFZ. unius v. sp. D* 461. homo est *libri* ipsus *Bothius.* ipse *libri* quę et id *E* egre *BE* (*) 462. Sct *E* ille est *libri* aegre, r *ex* e, *D.* egre *BE* nichil *E* 463. miserrimus est *libri* quom *F.* cum *ceteri* se rupit 𝔖. esse cupit *libri* edat *OJFZ* (*) 464. ego *s. v. O, om. FZ* diei *libri, corr. Bothius* effodiam *libri, corr. Bothius* lubens *OF.* libens *BDE* 465. honerauit *DO.* honorauerit *J.* onerauerit *F* omnis *F.* omnes *vel* oms̄ *BDOE* michi *E* 466. Nequae *J* neque *libri, corr. Bothius* ecfertum *B.* ec fertum *D.* ecfr tū *E.* effractum *OJFZ* (*) 467. nec quoi *F.* nec cui *OJ.* ne cui *Z.* nec qui *BDE* quicquid *libri* occepit *J* (*)
468. Ita *Pylades.* Itaque *libri* 469. Ilicet *BD.* Licet *EOJFZ* maximam *BDE* (*) 470. inopes *Gulielmius Qu. in Capt. p. 357 ex ms. Lang.* inopesque *libri, nisi quod* inopes que *B,* opesque *E* ab se *Camerarius.* ab sese *libri* segragat *D ante corr.* (*) 471. Nihil *libri* (Nichil *E*) locones *O ante corr.* imi *FZ.* uni *ceteri* sub selli *BDE.* subsellii *FZ* (*) 472. Plagi patidas *DE*

Eós requirunt, quí lubenter quom éderint reddánt domi.
Ípsi obsonant, quaé parasitorum ánte erat prouíncia:
Ípsi de foró tam aperto cápite ad lenonís eunt
Quam ín tribu ante apérto capite sóntis condemnánt reos.
Néque ridiculos iám terunci fáciunt: sese omnés amant.
Nám ego ut dudum hinc ábii, accessi ad ádulescentis in foro:
'Sáluete' inquam. 'quo ímus' inquam 'ad prándium?' atque illí tacent.
'Quís ait: hoc? aut quís profitetur?' ínquam: quasi mutí silent,
Néque me rident. 'úbi cenamus úna?' inquam: atque illi ábnuont.
Díco unum ridículum dictum dé dictis melióribus,
Quíbus solebam ménstrualis épulas ante adipíscier:
Némo ridet. scíui extemplo rém de conpectó geri.
Né canem quidem ínritatam uóluit quisquam imitárier.
Sáltem si non ádriderent, déntis ut restríngerent.
Ábeo ab illis, póstquam uideo mé sic ludificárier:
Pérgo ad alios, uénio ad alios, deínde ad alios — úna res!
Ómnes de conpécto rem agunt quási in Velabro oleárii.

---

484. *Charisius inst. II p. 197, 13 K.:* de conpecto Plautus in Captiuis 'spem de compecto gero' 489. *Osbernus p. 615:* uelum . . . inde . . . et hoc uelabrum ri ·i· uas in quo oleum contunditur uel in quo frumentum purgatur. Plautus 'omnes rem gerunt quasi in uelabro olei'

---

473. lubénter *F.* libenter *BDEZ* quom (cum *JZ*) ederint *JFZ.* comederint (o *ex* õ *E*) *BE.* comederunt *D* 474. Ipsi, p *ex* s *ut vid., BE.* Laesi *Z* $\overset{r}{\text{e}}$at *D* 475. Isi *E* operto *Z* capite, e *ex* o, *D* lenones *libri* (*) 476. ante aperto 𝕾. aperto *BDEJ.* operto *FZ* sontes *libri* condempnant *BEJ, sed* d B^2 *ex* t (*) 477. iam *B ex corr. E.* tam *B ante corr. DJFZ* terunci *F.* terrunci *BJZ* (*ex* terrerunci *J*). terrunti *D.* terrumci *E* fatiunt *E.* faciunt quam *F* 478. Nam ego *Bothius*^{3} (*cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 20*). Nam *libri* ad *om. F* adulescentes *F.* ad olescentes *D.* addolescentes *J.* adolescentes *BEZ* (*) 479. imquam *E* imus inquam 𝕾. imus una inquam *libri* (imquam *E et* una E^3 *in ras.*): *cf. ad v. 481* (*) 480. agit hoc *OF* at quis *F* profiteor *J ante corr.* imquam *E* (*) 481. Vbi *BO* una inquam 𝕾*: cf. ad c. 479.* inquam *libri* (imquam *E*) Atq. *O* abnuunt *libri* (*) 482. dictis, d *ex* u, *B* 483. solebam, o *ex* e, *D* menstrualis *DOF.* menstrualis *E.* menstruales *BJ.* mestruales *Z* (*) 484. Sciui *O.* sclui E^3 *e corr.* exemplo *D* spem *Charis.* compacto (c̄pacto *E*) *libri: at cf. testim.* gero *Charis.* 485. Nei *J.* Nec *OF* irritatam *libri* 486. arriderent dentes *libri* 487. post quam *D* 488. (*) 489. de *Fleckeisenus. om. libri* compacto *libri:*

(Núnc redeo inde, quóniam me ibi uídeo ludificárier.
Ítem alii parasíti frustra obámbulabant ín foro.)
Núnc barbarica lége certumst iús meum omne pérsequi:
Qui ín concilium iére, quo nos uíctu et uita próhibeant,
Ís diem dicam, ínrogabo múltam, ut mihi cenás decem
Meo árbitratu dént quom cara annóna sit. sic égero!
Núnc ibo ad portum hínc: est illic mi úna spes cenática:
Si éa decolabít, redibo huc ád senem ad cenam ásperam.

HEGIO. (ARISTOPHONTES)

Quid est suáuius quam bene rém gerere
Bono público,
Sicút ego feci herí,
Quom emi hósce homines? ubi quísque uident,

---

496. *Osbernus p. 115:* coenaticus a um ·i· ad coenam pertinens, unde Plautus in Captiuis 'est illic una spes coenatica mihi' 497. *Diomedes art. gr. I p. 365, 4 K.:* decollo decollaui: hoc uerbum apud ueteres decipio (*sic BM.* dicipio *A.* decapito *b: cf. Loewii Prodr. p. 380*) significat, ut apud Plautum 'una est decollauit'*: cf. Winterus Pl. fab. deperd. fragm. ed. Bonnae a. 1885 p. 16* 503. *Osbernus p. 513:* a praeterito restiti dicitur restito as ·i· saepe in diuersis locis restare, unde Plautus in Captiuis 'me miserum restitando lassum reddiderunt'

---

corr. Pareus[3] *Versum 490 Fleckeisenus inclusit, in cuius societatem proximus adsciscendus erat* (*) 490. inde inde *OJ* quoniam *B.* quom *DEF.* cum *OJ.* quum *Z* 491. ob ambulabant *D.* obambulant *F* 492. certũst *E.* certum est *ceteri* iussũ, *er.* sũ, *E* 493. in concilium iere 𝔖. concilium iniere *libri* quos *J* prohibebant, *alt.* b *ex corr. J* (*) 494. Is *B*[1]*DE.* His *B*[2]*JFZ* dicat *D* irrogabo *libri* multam, a *ex* u, *D* 495. quom *F.* cum *ceteri* annona (na *ex* sa) sit sit egero *D* 496. portum, r *ex* s, *D* mihi *libri* cęnatica *E* 497. decolabit '*quidam*' *apud Lambinum.* decollabit (de collabit *O*) *libri.* decollauit *Diomedes* (*)

Act. III Sc. 2 HE GIO *B.* HEGIO. *E.* Egio senex *F.* *unius v. spat. D.* EG *versui 498 sine sp. praescr. O* 498—503. *sic B:*

Quid est suauius quam bene rem gerere bono publico sicut ego feci heri
Cum emi hosce homines? ubi quisque uident eunt obuiam
Gratulanturque eam rem. ita me miserum restitando
Retinendoque lassum reddiderunt

itemque ceteri, nisi quod v. 501 Quom *F* enim hosce *J* hosce *E* Vbi *O* quisquam *Z*

Eúnt obuiám gratulánturque eám rem:
Íta me miserum réstitando rétinendo assum rédditerunt.
Vix éx gratulándo misér iam eminébam.
Tandem ábii ad praetorem: íbi uix requieui: ílico
Rogo sýngraphum : datúr mihi:
Dedi Týndaro : ille abiít domum.
Domo índe ilicó praeuortór, postquam id áctumst.
Eo prótinus ad fratrem índe, ubi mei súnt alii captíui:
Rogo: Phílocratem equitem ex Álide
Écquis hominum nóuerit?
Tandem híc homo exclamat eúm sodalem síbi esse: dico esse ápud me.
Hic éxtemplo orat óbsecratque eum síbi uidere ut líceat.
Iussi ílico hunc exsólui: nunc tu séquere me,
Vt quód me orauisti ímpetres, eum hóminem uti conuénias.

---

v. 503 Ita *O* *post* lassum *6—7 litt. spat. E* redderunt (di *suprascr.*) *D* (*in quo iam cetera deficiunt tribus foliis uacuis relictis*) retinendo *Hermannus.* retinendoque *libri* assum 𝕾. lassum *libri* (*) 504. egratulando *F* 505. habii *J* ad pretorem *BOF. om. E* ubi *J* requieui ilico 𝕾*: cf. ad v. 506.* requieui *libri* (*) 506—508. *sic B:*

Rogo syngraphum datur mihi ilico dedi|| (*1 litt. er.*) tyndaro ille abiit domum
Inde ilico reuortor domum postquam id actum est

itemque ceteri, nisi quod v. 506 simgraphum *E.* singraphum *F* *v.* 507 de tyndaro *OJFZ.* de tindaro *E* *v.* 508 praeuortor *OJZ.* preuortor *EF* 506. mihi 𝕾. mihi ilico *libri: cf. ad v. 505* 508. Domo *post* domum 𝕾. domum *ante* postquam *libri* (*) 509. inde ubi mei *Brixius praeeunte Spengelio.* inde abii mei ubi *libri* (*) 510—514. *sic B:*

Rogo philocratem ex alide ecquis omnium
Nouerit tandem hic ex clamat eum sibi esse sodalem
Dico esse (eum *suprascr.*) apud me (eum *add. B*²) hic extemplo orat obsecratque
Eum sibi ut liceat uidere iussi ilico hunc ex olui nunc tu sequere me

itemque ceteri, nisi quod v. 510 phylocratem et *J* exalidæ *E.* ex aulide *FZ* *v.* 511 ec quis *OE* *v.* 512 tandem *om. OJFZ* Hic *O* exclamat (s. aristophon *suprascr.*) *O* (*suprascr. m. 2*) *J.* aristophontes exclamat *F* eum esse *OJFZ.* eam esse *E* *v.* 514 Iussi *O* ex olui *B*¹. exolui *O.* exsolui *E cum B*² seq̄re *E* 510. Philocratem equitem 𝕾*: cf. v. 31.* philocratem *libri* (*) 511. hominum *Hermannus.* omnium *libri* 512. hic homo 𝕾. hic *libri* sodalem sibi esse 𝕾. sibi esse sodalem *libri* esse *Spengelius cum B*¹. esse eum *B*². eum esse *ceteri* 513. uidere ut liceat *Hermannus.* ut liceat uidere *libri* (*) 515. llrauisti *E* uti *Hermannus.* ut *libri*

TYNDARVS

Nunc íllud est quom mé fuisse quam ésse nimio máuelim:
Nunc spés opes auxíliaque a me ségregant spernúntque se.
Hic íllest dies quom núlla uitae meaé salus sperábilist:
Neque éxitium existióst neque adeo spés quae hunc mi aspellát metum.
Nec súbdolis mendáciis mihi úsquam mantellúmst meis.
(Nec sýcophantiís nec fucis úllum mantellum óbuiamst.)
Neque déprecatió perfidiis meís nec malefactís fugast.
Nec cónfidentiae úsquam hospitiumst néc deuorticulúm dolis.
Opérta quae fuére aperta súnt: patent praestrígiae.
Ómnis res palámst nec latitat: néque de hac re negótiumst,
Quín male occidam óppetamque péstem mortemque éri uicem.
Pérdidit me Arístophontes híc, qui intro uenít modo:
Ís me nouit: ís sodalis Phílocrati et cognátus est.
Néque iam Salus seruáre si uolt mé potest : nec cópiast,
Nísi si nimis scitam áliquam corde máchinor astútiam.

---

521. *Philargyrius ad Verg. georg. IV, 377:* Mantilia: huius singulare mantelum. Plautus in Captiuis 'nec hi sycophantes . . . . obuiam est'. *Praeterea huc traxit Bothius Festum p. 133, 30 M.:* . . Plautus hoc significare uidetur quibus quotidie paruae noxae extergeantur. frequens enim antiquis ad manus tergendas usus fuit mantelorum*: v. Leidolphus de Festi Paulique l. Pl. p. 250*

Act. III Sc. 3 TYNDARVS *BEJFZ* 516. quom *F.* cum *BEZ* nimio, o *ex corr., B.* nemo *EJFZ* 517. opesq; *F* auxilia que *et* spernunt que *B* se *Gulielmius Veris. p. 300.* me *libri* 518. ille dies est quom *F.* ille est dies cum *BEJZ* sperabilis est *libri, cui* mecum *add. EFZ : cf. ad v. 519* 519. exitium *Pontanus ad Macr. Sat. VI, 2 'ex cod. vet.'.* exilium *libri* exitio est *libri* hunc mi *Bothius.* mihi hunc *libri* metum *om. EFZ: cf. ad v. 518* 520. mendaciis (mendatiis *B.* mendat' *E*) subdolis *libri: inv. Pylades* mantellum est *libri* (*) 521. Nei *BE.* Ne *J* sicophantiis *BJ.* sicophant' *E.* hi sycophantes *Philarg.* mantelum *Philarg.* obuiam est *libri* 522. deprecatio *B.* precatio *JFZ.* p̄catio *E* fuga est *libri* 523. hospicium *B* est *libri* deuerticulum *E.* diuorticulum *F.* diuerticulum *BJZ* 524. Opera *J* praestigiae (prest. *BEOF*) *libri* 525. palam est *libri* nec latitat 𝔖. *om. libri* negotium (negociũ *O*) est *libri* (*) 526. mortemque eri uicem 𝔖. eri (heri *OFZ*) uicem meamque *libri* (*) 527. Perdiditque *Z* aristophontis *B.* astriphontes *J* intro uenit modo *Camerarius.* uenit modo intro *libri* (*) 529. seruare salus *ex* salus seruare *Camer. man. in B* copia est *libri* (*) 530. Nisi|||si, *1 litt. er., B.* nisi *F* nimis scitam 𝔖. *om. libri* astuciam *B* (*)

Quám, malum? quid máchiner? quid cónminiscar? máxumas
Núgas, insidiás ineptas íncipisso: em, haéreo.

HEGIO. ARISTOPHONTES. TYNDARVS

HEGIO

Quo illúm nunc hominem próripuisse fóras se dicam ex aédibus?

TYNDARVS

Núnc enim uero ego óccidi : eunt ad te hóstes, Tyndare. eí mihi
Quíd loquar? quid fábulabor? quíd negabo aut quid fatébor?
Res ómnis in incertó sitast: quid rébus confidám meis?
Vtinám te di prius pérderent quam périisti e patriá tua,
Arístophontes, qui éx parata re ínparatam omném facis.
Occísast haec res, nísi reperio atrócem mi aliquam astútiam

HEGIO

Sequere: ém tibi hominem, adi átque adloquere.

TYNDARVS

Quís homost me hominum míserior?

ARISTOPHONTES

Quíd istuc est quod meós te dicam fúgitare oculos, Týndare,
Próque ignoto me áspernari, quási me numquam nóueris?
Équidem tam sum séruos quam tu, etsi égo domi libér fui,
Tu úsque a puero séruitutem séruiuisti in Álide.

---

531. Qua *BE* cominiscar *J.* comm. *vel* cõm. *ceteri* maxumas *OF.* maximas *BE* 532. insidias ineptas incipisso em 𝕾. ineptias incipisse (incepisse *OJFZ*) *libri* herco *OF* (*)
Act. III Sc. 4 HEGIO . TYNDARVS ARISTOPHONTES *BEJ.* EGIO . TYNđ. ARISTOPHONTES *O* 533. HE͠ *praem.* B^2 proripuiisse *E* edibus *BEF* 534. T͠Y B^2. *om.* B^1E ego *om.* *Z* tindare *E* ei mihi *Lindemannus: cf. ad v. 535. om. libri* (*) 535. fatebor *Lindemannus.* fatebor? mihi *BOZ.* fatebor mihi *EJF: cf. ad v. 534* 536. sita est *libri* Quid *O* 537. dii *OJF* prius *s. v. O* peristi *BEOJZ* 538. expata *E* imperatam (a *supra* e) *cum 2 litt. sp. B.* imparatam rem *Z.* imparatam *EJF* 539. Occisa est *libri* hec *EF* repperio *E* atrocem mihi *libri* (*invertit in B Camer. man.*)
540. *ante* em *1—2 litt. ras. B.* hem. *JFZ* alloquere *OFZ* Quis *B.* quist *E* homonst *E* homo est *OFZ* (*) 541. ARI*ft* B^2. *om.* B^1 me os *E* tindare *E* 542. Proque, e *ex* a, *B.* Proquę *E* 543. sem *J* seruos *F.* seruus *ceteri* quantũ *E* et sego *J.* et si ego *B* 544. Tuusque B^1E (*disi.* B^2). Tu usquam *J* seruitutem seruitutẽ *E, sed m. 1 alt. del.* aulide *FZ*

HEGIO

Édepol minume míror, si te fúgitat aut oculós tuos
Aút si te odit, qui ístum appelles Týndarum pro Phílocrate.

TYNDARVS

Hégio, istic homó rabiosus hábitus est in Álide:
Né tu quod istic fábuletur aúris inmittás tuas.
Nám istic hastis ínsectatus ést domi matrem ét patrem
Ét illic isti qui ínsputatur mórbus interdúm uenit.
Proín tu ab istoc procúl recedas.

HEGIO

Vltro istum a me.

ARISTOPHONTES

Ain, uérbero?
Mé rabiosum atque ínsectatum esse hástis meum memorás patrem?
Ét eum morbum mi ésse, ut qui med ópus sit insputárier?

HEGIO

Né uerere: múltos iste mórbus homines mácerat,
Quíbus insputarí saluti fúit atque is prófuit.

ARISTOPHONTES

Quíd tu autem? etiam huic crédis?

HEGIO

Quid ego crédam huic?

ARISTOPHONTES

Insanum ésse me?

545. Edepol, l *ex al. litt.*, *E* minime *libri* (hoc *in B adscr. Cam. ut vid.*) site *B*, si B^2 *in ras.* iste *E*. is^{si}te *O* (si O^2). is si te *JFZ* (*) 546. tindarum pro philocrate (e *ex* ȅ) *E* 547. istic *Luchsius Comment. pros. I* (*ed. Erl. a. 1884*) *p. 6 sq.* hic *libri* abitus *E* aulide *FZ* (*) 548. istuc *EF* aures *ex* auris O^1 immittas *libri praeter E* 549. hastis] istis *E* 550. qui insputatur *Pylades* '*ex cod. ant.*' qui sputatur *libri* (quis putatur *E*) (*) 551. abstoc *J* 552. |||atque|||*e corr. inter 2 litt. ras B* (*) 553. mihi *BFZ*. michi *E*. $\overset{i}{u}$ *O* med *Bothius.* me *libri* (*) 554. HE͠ B^2. *om.* B^1 istaec *Z* 555. iis *B ante corr.* *EZ*. his *B ex corr.* *J̇F* (*) 556. Quid tu autem? *pro* Quid, tu autem *Bothius* Quid ego *B*. Quid *om.* ego *J* m *ante* esse *er. in B*

TYNDARVS

Víden tu hunc, quam inimíco uoltu intúitur? concedi óptumumst.
Hégio, — id quod tíbi ego dixi — glíscit rabies: cáue tibi.

HEGIO

Crédidi esse insánum extemplo, ubi te áppellauit Týndarum.

TYNDARVS

Quín suom ipse intérdum ignorat nómen neque scit quí siet.

HEGIO

Át etiam te suóm sodalem esse aíbat.

TYNDARVS

Haud uidí magis:
Ét quidem Alcumeus átque Orestes ét Lycurgus póstea
Vna opera mihi súnt sodales qua íste.

ARISTOPHONTES

At etiam, fúrcifer,
Mále loqui mi audés? non ego te nóui?

HEGIO

Pol planum íd quidemst
Nón nouisse, qui ístum appelles Týndarum pro Phílocrate.
Quém uides eum ignóras: illum nóminas quem nón uides.

ARISTOPHONTES

Ímmo iste eum sese aít qui non est ésse et qui ueróst negat.

---

557. uoltu||||| (*1—2 litt. er.*) *B*. udt nu *E* intuitur *Bothius, Bentleius*. intuetur *BJFZ*. in (nuin) tuetur *E* optumumst *E*. optumunst *B*. optumum est *FZ*. optunum est *J* 558. id *S*. fit *BJ*. sit *E*. sic *FZ* (*) 559. apellauit *B* 560. Quin *Is. Pontanus*. Quia *BEFZ* suum *libri* interdum ipse *F* quid siet *J* (*) 561. Aut, *er*. u, *E* suum *libri* agiebat *E*. aiebat *BJFZ* haud||| uidi magis, *er*. i, *B*. audiui di magis *EJ*. audiui di (dii *F*) magni *FZ* 562. Alcumeus *Ribbeckius Annal. phil. t. LXXVII p. 193: atque* alc,^u^meus (^u^ *er.*) *E*, alc|||meus *B ex corr*. alcmeus *J*. alcinous *FZ* aque *J* licurgus *EF*. ligurgus *BJ* (*) 563. At *B* 564. loqui mihi (michi *J*) *EJFZ*. mihi loqui mihi *B*[1]. mihi loqui *B*[2] Pol *B* planum *B*. pa^h^num *E*. phanum *JF*. phanõ *Z* quidem est *BZ*. quidẽ *E*. quid est *JF* 565. nouisse, *alt*. s *e corr*., *B* istum *om. JF* appellas *EJF* (*) 566. quem .^non^. uides *B* (: *rubr*., non *ead. m. quae v. 377* rem) 567. ait *B ex ras. FZ*. aut *B ante ras. EJ* uero est *libri*

TYNDARVS

Tu énim repertu's, Phílocratem qui súperes ueriuérbio.

ARISTOPHONTES

Pól ego ut rem uideó tu inuentu's, uéra uanitúdine
Quí conuincas. séd quaeso hercle agedum áspice ad me.

TYNDARVS

Em.

ARISTOPHONTES

Díc modo:
Tún negas te Týndarum esse?

TYNDARVS

Négo inquam.

ARISTOPHONTES

Tun te Phílocratem
Ésse ais?

TYNDARVS

Ego inquam.

ARISTOPHONTES

Túne huic credis?

HEGIO

Plús quidem quam tibi aút mihi:
Nam ílle quidem, quem tu ésse hunc memoras, hódie hinc abiit Álidem
Ád patrem huius.

---

569. *Nonius p. 184, 2:* uanitudo pro uanitate Plautus 'pol ego ..... uanitudine'

---

568. TY *om. E* repertus *libri: corr. Lambinus* ||ueri uerbio (*1 litt. er.*) *B.* ueri uerbio *EJF* (*) 569. AR *om. E* utrem *B* inuentus *libri* uero a uanitudine *Nonius* 570. queso *EFB*[1] (quęso *ead. m. quae v. 566. 377*) age dum *BE* adme dic modo *JF* hem *Z* 571. Tun negas te *Bosscha.* Te negas *libri* tindarum *E* Tunte *B.* tu te *EZ.* tute *JF* philocrate *E* (*) 572. ||ais *B* (*1 litt. er.*). aias *E* TY *add. E*[2] Tune *B.* tu ne *E* Plus quidem quam tibi aut mihi *BJ.* Plus tibi quidem quam aut michi *E.* Tibi plus quidem quam aut mihi *Z.* Plus quidem quam tibi mihi aut *F* (*) 573. tu esse hunc memoras *Bothius.* tu hunc memoras (e *ex* æ *ut vid.*) esse *B.* tu memoras (o *E*[2] *ex* e *ut vid.*) esse *EJFZ* aulidem *FZ* (*)

ARISTOPHONTES

Quém patrem? qui séruos est.

TYNDARVS

Et tú quidem
Séruos es, libér fuisti: et égo me confidó fore,
Si húius huc recónciliasso in líbertatem fílium.

ARISTOPHONTES

Quíd ais, furcifér? tun te, gnatum íme, memoras líberum?

TYNDARVS

Nón equidem me Líberum, sed Phílocratem esse aió.

ARISTOPHONTES

Quid est?
Ýt scelestus, Hégio, nunc íste te ludós facit.
Nám is est seruos ípse neque praetér se umquam ei seruós fuit.

TYNDARVS

Quía tute ipse egés in patria néc tibi qui uiuás domist,
Ómnis inueníri similis tuí uis. non mirúm facis:
Ést miserorum ut máleuolentes sínt atque inuideánt bonis.

ARISTOPHONTES

Hégio, uide sís, ne quid tu huic témere insistas crédere:
Átque ut perspició, profecto iám aliquid pugnae édidit:
Fílium tuom quód redimere se aít id ne utiquam míhi placet.

TYNDARVS

Scío te id nolle fíeri: ecficiam támen ego id, si di ádiuuant.

---

574. Quem *B* seruos *F*. seruus *ceteri* (*item v. 575*) Et *B* 575. es *Fleckeisenus*. et *libri* 576. hunc *E* reconliasso *B* 577. ime memoras 𝕾. memoras *libri* (*) 578. Liberum *Pontanus Anal. I 13*. liberum *ed. vet.* Quid *B* 579. egio *E* iste te *Gruterus*. iste *libri* ? *B*² *in fine v.* (*) 580. preter *BF* se umquam *B*. eũ q̊ *E*. eum quisquam *JFZ* ei *s. v. in B ead. m., quae v. 377* seruos *F*. seruus *ceteri* *ante* fuit *4 litt. ras. in B* 581. tu te *E* do mist *B*. domi est *FZ* 582. inueniri *Camerarius*. inuenire *libri* tui *Fleckeisenus*. tibi *libri* (*) 583. misero|||rum *B* (o *et* r *e corr., 1 litt. er.*) male uolentes *BE* indeant *B* 584. AR *om. E* nequid *B* 585. ut perspitio *E*. ut prospicio *F*. perspicio *J* profecto iam *in* iam profecto *corr. m. rec. in B* ȩdidit *B* (*) 586. tuum *libri* quem *F* ne utiquam *B*¹ (*coni. B*²). ne imq̃ *E*. ne inquam *JF*. ne unquam *Z* 587. TY *om. E* eficiam *E*. efficiam *BJFZ* ego, e *ex* i, *B* si dii *JF*. sibi *E* ad iuuant *E*

Íllum restituam huíc, hic autem in Álidem me meó patri:
Própterea ad patrem hínc amisi Týndarum.

ARISTOPHONTES

Quin túte is es:
Néque praeter te in Álide ullus séruos istoc nóminest.

TYNDARVS

Pérgin seruom me éxprobrare esse, íd quod ui hostili óptigit?

ARISTOPHONTES

Énim uero hau queo cóntineri.

TYNDARVS

Heus, aúdin quid ait? quín fugis?
Iám illic hic nos ínsectabit lápidibus, nisi illúnc iubes
Cónprehendi.

ARISTOPHONTES

Crúcior.

TYNDARVS

Ardent óculi: ui opust, Hégio.
Víden tu illi maculári corpus tótum maculis lúridis?
Atra bilis ágitat hominem.

ARISTOPHONTES

At pól te, si hic sapiát senex,
Píx atra agitet ápud carnuficem tuóque capiti inlúceat.

TYNDARVS

Iám deliraménta loquitur: láruae stimulánt uirum.

---

588. aulidem *FZ* meo *ex* memoro E^1 *et* E^2 589. tindarum *E* Quin *B* tu te *EF* 590. preter te *BF*. praeter . . te *J* aulide *FZ* seruos *F*. seruus *ceteri* nomię nest *E* est *FZ* 591. Pergim *E* seruon *F* in hostili *F* obtigit *JFZ* 592. AR *om. EJ* hau queo 𝔖. iam nequeo *libri* TY *om. JZ. 6 litt. sp. E* heus audin qui^{d} ait B^2 *in ras.* (*ead.* quin fugis, qu *in ras., scr.*). h^{e}us inquid ait *E*. Heus tu quid agis *JFZ* (*) 593. Iam B^2 *in 6 litt. sp.* insectabitur *JF* ill^{n}uc *B* (^{n} B^2 *ut vid.*) 594. Conprehendi *B*. Cõphrehendi *E* crutior *E* ui opust 𝔖. fit opus *BEJ* (fune *m. Camer. in B*). fune opus est *FZ* (*) 595. Videntu *E* 596. Atrabilis *BE* agitant *J* 597. Pix atra *Lindemannus*. Atra pix *libri* aput *J* carnuficem *F*. carnificem *B* (a *ex* r) *et EJZ* capiti *ex* capite *J* illuceat *FZ* (*) 598. de liramenta *E* larue B^1EF (laruę B^2)

HEGIO

Heu,
Hércle. quid si hunc cónprehendi iússerim?

TYNDARVS

Sapiás magis.

ARISTOPHONTES

Crúcior lapidem nón habere mé, ut illi mastígiae
Cérebrum excutiam, quí me insanum uérbis concinnát suis.

TYNDARVS

Aúdin lapidem quaéritare?

ARISTOPHONTES

Sólus te solúm uolo,
Hégio.

HEGIO

Istinc lóquere, si quid uís: procul tamen aúdiam.

TYNDARVS

Námque edepol si adbítes propius, ós denasabít tibi
Mórdicus.

ARISTOPHONTES

Neque pól med insanum, Hégio, esse créduis
Néque fuisse umquám neque esse mórbum quem istic aútumat.
Vérum si quid métuis a me, iúbe me uincirí: uolo,
Dúm istic itidem uínciatur.

TYNDARVS

Ímmo enim uero, Hégio,
Ístic qui uolt uínciatur.

ARISTOPHONTES

Táce modo: ego te, Phílocrates

---

600 *sq. Osbernus p. 359:* mano as ·i· decurrere et inde uerbalia et haec mastigia ae ·i· monstrum quodlibet et dicitur mastigia quasi ex Styge manans, unde Plautus 'crucior . . . excutiam'

---

599. Heu, hercle 𝔖. Hercle *EJFZ.* Quid B^2 *in ras.* quid *sequenti deleto* conp̄hencli *E.* comprehendi *ceteri* (*) 600. Crutior *EJ* mastigie *BF* 601. concinat *EJZ.* con|||cinat, *1 litt. er. ac dein* c *et* a *e corr., B* 602. Aud inlapidem *E* queritare *BEF* Solus *B* (*) 603. istinc *ex* istic *B* siquid *BE* 604. si habites *JF.* si addites *Z* h̀os denas abit *E.* os desan̄abit (ał denasabit *in marg.*) *F* 605. med *Bothius.* me *libri* (insanum me *F*) creduis *E, sed* e *ex* u E^2 insanum esse credius *J* (*) 606. quem *in marg.* B^2 607. siquid *BE* uinciri *EFZ.* uincire *B.* uincinri *J* (*) 608. uĩtiatur (*del.* ˜) *E* uero *add.* B^2 609. uintiatur *E* Tace *B* te *s. v.* B^2. *om.*

Fálse, faciam ut uérus hodie réperiare Týndarus.
Quíd mi abnutas?

TYNDARVS

Tíbi ego abnuto?

ARISTOPHONTES

Quíd agat, si absis lóngius?

TYNDARVS

* * * * * * * * *

HEGIO

Quíd ais? quid si adeam húnc insanum?

TYNDARVS

Núgas: ludificábitur,
Gárriet quoi néque pes umquam néque caput conpáreat.
Órnamenta absunt: Aiácem hunc quóm uides, ipsúm uides.

HEGIO

Níhili facio, támen adibo.

TYNDARVS

Núnc ego omnino óccidi. —
Núnc ego inter sacrúm saxumque stó nec quid faciám scio.

HEGIO

Dó tibi operam, Arístophontes, sí quid est quod mé uelis.

ARISTOPHONTES

Éx me audibis uéra quae nunc fálsa opinare, Hégio.
Séd hoc primum me expúrigare tíbi uolo me insániam

---

*B*¹*EJFZ* 610. fatiam *E* tindarus *EZ* longius *in fine huius v. EJFZ: cf. ad v. 611* 611. mihi (michi *J*) *libri* Tibi *B* abnuto, o *ex* u, *B* AR. *Lessingius: Tyndaro continuant libri* abis (s *superscr.*) longius *B*. absis *EJFZ: cf. ad v. 610* (*) *Post hunc v. Tyndari verba quaedam intercidisse praeeunte Fleckeiseno significavit* 𝔖 *ad hoc exemplum:* Quin hic te uidet insanum esse, et si non absit longius (*) 613. HE͠ *B*² (H *in ras.*). AR͠ *E* qđ si ad eam *E* Nugas *B: post quam vocem recte distinxit Acidalius Div. p. 88* ludificabit *Z* 614. quoi *Acidalius l. s. s.* quod *BJZ.* in quo *F* unquam *BF* capud (t *superscr.*) *E* cōpareat *vel* comp. *libri* (*) 615. Ornamenta *BF.* Hortamenta *J.* Ortamenta *E.* armenta *Z* quom *F.* cum *ceteri* (*) 616. HE͠ *B*² *in ras.* AR͠ *E* Nihili *Lambinus.* Nihil *BFZ.* Nichil *EJ* fatio *E* Nunc *B* omnino ego *F* 617. ergo *EJZ* fatiam *E* (*) 618. HE͠ *B*² *in ras.* AR͠ *E* siquid *BE* 619. AR͠ *B*². *om. EF* 620. hͬ *E.* hec *JF* ne *F. om. Z* expurigare *Ritschelius Opusc. II p. 431.* ex purgare *B.* expurgare *EFZ.* expugnare *J* *post* tibi *3 litt. spat. E* (*)

Néque tenere néque mi esse ullum mórbum, — nisi quod séruio.
Át ita me rex deórum atque hominum fáxit patriae cónpotem,
Ýt istic Philocratés non magis est quam aút ego aut tu.

HEGIO

Eho díc mihi,
Quís illic igitur ést?

ARISTOPHONTES

Quem dudum díxi a principió tibi,
Hóc si secus repéries, nullam caúsam dico, quín mihi
Ét parentum et líbertatis ápud te deliquió siet.

HEGIO

Quíd tu ais?

TYNDARVS

Me túom esse seruom et té meum erum.

HEGIO

Haud istúc rogo.
Fuístin liber?

TYNDARVS

Fúi.

ARISTOPHONTES

Enim uero nón fuit, nugás agit.

TYNDARVS

Quí tu scis? an tú fortasse fuísti meae matri óbstitrix,
Qui íd tam audacter dícere audes?

ARISTOPHONTES

Púerum te uidí puer.

---

626. *Huc rettulit Deuerlingius Placidi glossam p. 32, 16:* deliquio: oblivio*: maiore saltem probabilitate quam p. 84, 7* (tenax) *v. 289 et p. 7, 11* (aequabiles) *v. 302 adscripsit*

---

621. nu *J.* mi *ceteri* 622. |||| At (*pers. nota er.*) *BE* faxit, x *e corr., B* ɔpotem *E.* compotem *ceteri* 623. autu *E* Eho *B.* eho *E* 624. Quem *B* a principio dixi *F* 625. sicecus J^1 (*corr.* J^2) repperies *E* michi *E* 626. aput *J et B ante corr.* de liquio *E.* deli|||quio, *er.* n, *B* fiet *B* (*corr. m. Camer.*) (*) 627. tuas *E* Me *B* tuum *libri* seruon *F.* seruum *BEZ* Haud istuc rogo *proximis adplicant libri: corr. Pylades* 628. Fui *B* Enimuero *B* 629. an|||, e *ut vid. er., E* obstetrix *JFZ* (*) 630. qui (quid *EJF*) id tam *in fine v. 629 libri: corr. Pylades* Puerum *B*

TYNDARVS

Át ego te hodie uídeo maior máiorem: em rursúm tibi.
Meám rem non curés, si recte fácias: num ego curó tuam?

HEGIO

Fúitne huic patér Thensaurochérsinicochrýsides?

ARISTOPHONTES

Nón fuit, neque égo istuc nomen úmquam audiui ante húnc diem.
Phílocrati Theodóromedes fuít pater.

TYNDARVS

Pereó probe.
Quín quiescis? í dierectum, cór meum, ac suspénde te:
Tú subsultas, égo miser uix ádsto prae formídine.

HEGIO

Sátin istuc mihi éxquisitumst fuísse hunc seruom in Álide
Néque esse hunc Philocratém?

ARISTOPHONTES

Tam satis quam númquam hoc inueniés secus.

HEGIO

Tum ígitur ego derúncinatus deártuatus súm miser

---

640. *Nonius p. 95, 17:* deartuare est quasi per artus concidere. Plautus Captiuis 'tum igitur . . . . miser' *Osbernus p. 8:* ab arceo hic artus tus, unde . . . . et artuo as, quod non est in usu, sed componitur . . . . et deartuo ac similiter pro diuidere et inde deartuatus a

---

631. hodie 𝔖. *om. libri* hem *libri: corr. Brixius* tibi rursum *F* (*) 632. meam rem *in fine v. 631 libri: corr. Pylades* (Rem meam *invertens*) fatias *E* Num *B*. arist. num *F* cura *E* tua *BEZ* 633. fuitne huic *in fine v. 632 libri: corr. Pylades* thensauro (theusauro *E*. thesauro *FZ*) chrysonico chrysides *libri: cf. ad. v. 285* (*) 634. non fuit *in fine v. 633 libri: corr. Pylades* nomen *ex* nomem *B* unquam *BF* 635. theodoro medes B^1J (*coni.* B^2) Pereo *B* 636. Quin *B, sed* ui B^2 *in ras.* i *Gulielmius Qu. in Capt. p. 357: om. libri* die rectum B^1E (*coni.* B^2). di . erectum *J*. dic ereptum *F* (*) 637. sussultas *B* (as B^2 *e corr.*) *Z*. sus sultas *E*. susultas *F* adsto *F*. asto *ceteri* preformidine *BF* 638. Satin *E, sed* atin E^2 *e corr.* Satine *J* istuc *om. JF* ex quisitum *B* est *libri* seruon *F*. seruum *ceteri* aulide *FZ* 639. esse *add.* E^2 phicocratem *B ante corr.* Tam *B*. Iam *J*. ta *E* nunquam *BJF* inuenies hoc *JF* *Post hunc versum in libris sequitur, quem post v. 644 collocavit* 𝔖 (*) 640. igitur *ex* ego *B* deruncinatus *membr. Turn.: cf. Adv. XIV 7.* erumnatus *BEFZ*. erumpnatus *J*. deunciatus *Non. Harl.*[2] *cum. Guelf.* deuniatus *Harl.*[1]. denuciatus *Par.* deunctus *Leid.* de artuatus *J*. dearmatus *Z* (*)

Huíus scelesti téchinis, qui me ut lúbitumst ductauít dolis.
Séd uide sis.

ARISTOPHONTES

Quin éxploratum díco et prouisum hóc tibi.

HEGIO

Cérton?

ARISTOPHONTES

Quin nihil, ínquam, inuenies mágis hoc certo cértius:
Phílocrates iam inde úsque amicus fuít mihi a pueró puer.
Séd ubi is nunc est?

HEGIO

Vbi ego minume atque ípsus se uolt máxume.
Séd qua faciest túos sodalis Phílocrates?

ARISTOPHONTES

Dicám tibi:
Mácilento ore, náso acuto, córpore albo, oculís nigris,
Súbrufus aliquántum, crispus, cíncinnatus.

HEGIO

Cónuenit.

TYNDARVS

Vt quidem hercle in médium ego hodie péssume procésserim:
Vaé illis uirgis míseris, quae hodie in térgo morientúr meo.

HEGIO

Vérba mihi data ésse uideo.

TYNDARVS

Quíd cessatis, cónpedes,
Cúrrere ad me méaque amplecti crúra, ut uos custódiam?

---

um, unde Plautus in Captiuis 'ego erumnatus et deartuatus sum miser' *idem p. 193:* aerumpnatus inops factus. Plautus 'aerumpnatus . . . . miser' 641. *Huc rettulit Loewius Anal. Pl. p. 211 glossam* techinis: fraudibus dolis *Osbernus p. 160:* ducta as uerb. frequent., unde Plautus in Captiuis 'hic me ut libitum est ductauit dolis'

---

641. techinis *Ritschelius Opusc. II p. 477: cf. testim.* thechnis *BE.* tech.nis *J.* technis *FZ* est *libri* 642. Quin *B* tibi *B, sed* ti *e corr.* B^2 643. Qui nihil *B.* qui nichil *E* inquam B^2 *ex* inuenies *ut vid.* imquam *E.* unquam *Z* certotercius *J* 645. *Hic v. in libris extat post v. 639 (v. s.), ubi* HE *praem. BE, om. nota ante* ubi (*sed* Vbi *B*) nunc is *F* minime *libri* maxime *E* 646. fatie *E* tuus *libri, sed* tuis E^1 (*corr.* E^2) Dicam *B* 647. oculis *Guietus, Bothius, Bentleius.* et oculis *libri* 648. Subruffus *F* *post* aliquantum *distinguunt FZ* cicinnatus *EZ.* cinnatus *J* Conuenit *B* (*) 650. Ve *BEF* illi *Z* 651. Quid *B* compedes *libri* 652. meaque, *priore* e *ex* a, *E* crura *B, sed* crur B^2 *in ras.*

HEGIO

Sátine me illi hodié scelesti cápti ceperúnt dolo?
Íllic seruom se ádsimulabat, híc sese autem líberum.
Núculeum amisí, retinui pígneri putámina.
Íta mi stolido súrsum uorsum os súbleuere offúciis.
Híc quidem me numquam ínridebit. Cólaphe, Cordalió, Corax,
Íte istinc, ecférte lora.

LOLARII

Núm lignatum míttimur?

HEGIO. LOLARII. TYNDARVS. ARISTOPHONTES

HEGIO

Inícite huic manicas máxumas mastígiae.

TYNDARVS

Quid hoc ést negoti? quíd ego deliquí?

HEGIO

Rogas?
Satór sartorque scélerum et messor máxume.

---

655. *Nonius p. 137, 29:* putamina non solum arborum sunt, uerum omnium rerum purgamenta: nam quidquid ex quacunque re proicitur, putamen appellatur. Plautus in Captiuis 'nuculeum . . . . putamina' *Donatus ad Ter. Ad. V 3, 10:* putemus] tractemus, purgemus: nam et hinc putamina purgamenta dicta sunt, ut Plautus in Captiuis ait 'nucleum . . . . putamina' *Osbernus p. 450:* hoc putamen nis ·i· alicuius materiae recisio, unde Plautus in Captiuis 'nucleum amisi reliqui pignori putamina' 661 *sqq. Nonius p. 7, 24:* sartores

---

653. Satine *inter alia Ritschelius N. Exc. Pl. I p. 94 adn.* Santin *B.* Satin *EFZ* hodie illi *F* capiti *B ante ras. JZ* cæperunt *B.* coeperunt *J* (*) 654. seruon *F.* seruum *BEZ* sese *F* adsimulabat *F.* assimulabat *BEZ* se se *E* 655. Nuculeum *B cum Nonio.* Nucleum *EJFZ cum Donato* retinui *Donatus.* reliqui *BFJ cum Nonio.* reliquit *FZ* pigneri *Nonius.* pignori *libri.* pignoris *Don. ed. princ.* (*) 656. mihi *libri* (michi *J*) uersum *B.* uorsus *F.* uersus *EJZ* subliuere B^1*EJFZ* (*corr.* B^2) offutiis *EJ.* officiis *B ante corr.* (*) 657. irridebit *libri* 658. Iste *E* istinc *Guietus, Bothius.* istinc atque *libri* ec ferte *BE.* haec ferte *J.* hec ferte *F* CO *BEZ.* COLAPH. *JF* Num *B* (*)

Act. III Sc. 5 HEGIO (EGIO *JFZ*). LORARII. (Lorarius *Z. om. F*). TYNDARVS. ARISTOPHONTES (ARISTOPHOFONTES *J*) *BEJFZ* 659. HE *praem. BE* Inicite, icite *in ras., B.* Iniicite *FZ* maxumas *Spengelius Philol. XXXVII p. 442. om. libri* mastigie *BF* (*)

660. negotii *BEZ.* negocii *JF* Rogas *B* 661 Sator satorque *EJZ.*

TYNDARVS

Non óccatorem dícere audebás prius?
Nam sémper occant príus quam sariunt rústici.

HEGIO

At ut étiam· confidénter mihi contra ádstitit!

TYNDARVS

Decet ínnocentem uél seruom atque innóxium
Confídentem esse suom ápud erum potíssumum.

HEGIO

Adstríngite isti súltis uehementér manus.

TYNDARVS

Tuós sum: tu has quidém uel praecidí iube.
Sed quíd negotist? quam ób rem suscensés mihi?

HEGIO

Quia mé meamque rém, quod in te unó fuit,
Tuís scelestis fálsidicis falláciis
* * * * * *
Delácerauisti deártuauistíque opes,

---

dicti non solum a sarciendo, uerum etiam a sariendo (serendo *libri*). Plautus in Captiuis 'sator .... maxume'. et in sequentibus aperuit 'non .... rustici' 672 *sq. Nonius p. 95, 17* (*cf. ad v. 646*)*:* deartuare . . . idem in eadem 'deartuasti dilacerauisti atque opes confecisti'

---

sartor satorque *Nonii Harl.* sartor que scelerum (l *e corr.*) *B* maxime *E* 662. Non *om. EJFZ* hoccatorem *E* debebas E^3FZ prius audebas dicere *Nonius* 663. *Post* prius *3—4 litt. spat. E* sariunt *Nonii Harl.*^{2} *cum Bamb. aliis.* sarriunt *BEJF* (*ex* sarciunt) *Z* (*) 664. HE *om. E* At ut etiam 𝔖. At ut *libri* michi *E* astitit, *prima* t *e corr., B.* adsistit *F.* astitit *ceteri* (*) 665. uel 𝔖. *om. libri* seruum *F* (*) 666. suum *libri* aput *J* potissimum *BE.* postissimum *J* 667. adstringinte *J.* astringite *FZ* sultus *E* 668. Tuus sum *BEJZ.* Tuus seruus *F* tu has E^3JF. tuas BE^1Z precidi (*alt.* i B^2 *in ras.*) *BEF* (*) 669. negoti est B^1E. negotii est B^2. negocii est *JF.* negotii *Z* quam obrem *B.* quam obsem *E* sus-cens$\overset{e}{\text{u}}$s *E.* succenses *BJFZ* michi *E* 670. inte *BE.* te in *F* 671. falsis dicis *E* fallatiis (ii *ex* u) *B* *Lacunam signavit* 𝔖 *ad hoc exemplum:* Perturbauisti perdidisti funditus. 672. de artua uistique *E* *Cf. testim.* (*)

Confécisti omnis rés ac rationés meas.
Ita mi éxemisti Phílocratem falláciis.
Illum ésse seruom crédidi, te líberum:
Ita uósmet aiebátis itaque nómina
Intér uos permutástis.

TYNDARVS

Fateor ómnia
Facta ésse ita ut tu dícis et falláciis
Abiísse eum abs te méa opera atque astútia:
An, óbsecro hercle te, íd nunc suscensés mihi?

HEGIO

At cúm cruciatu máxumo id factúmst tuo.

TYNDARVS

Dum ne ób malefacta péream, parui exístumo.
Si ego híc peribo, ast ílle ut dixit nón redit,
At erít mi hoc factum mórtuo memorábile
Me méum erum captum ex séruitute atque hóstibus
Reducém fecisse líberum in patriam ád patrem,
Meúmque potius mé caput perículo
Praeóptauisse quam ís periret pónere.

HEGIO

Facito érgo ut Accherúnti clueas glória.

---

673. omnes *B* 674. mihi *libri* (michi *J*) ex emisti *B, sed* x *B*² *e corr.* et emisti *EJ*. emisisti *FZ* fallatiis *BE* 675. seruon *F* credi te *B*. (*corr. m. Camer.*) credite *E* 676. uos met *E* itaque uos *F* nomina, *post 2 litt. ras. et* om *e corr. B* (*) 677. Ita (n *supra* a) ter *E* p mutastis *B* Fateor *B* 678. ut tu *Camerarius* (*etiam in B*). ut *libri* fallatiis *BE* 679. Abisse *BEJ* astucia *B* 680. succenses *JFZ* 681. crutiatu maximo *E* factumst *E*. factum est *BFZ* 682. male facta *E* existumo *Bothius*. estumo *EJF*. estimo *BZ* (*) 683. rediit *F* (*) 684. mihi *libri* (michi *E*) 685. Me meum *Fleckeisenus, Bentleius*. Meum *libri* herum *JFZ* (*) 686. Reduce *E* *Versibus* 677–689 *binos v. coni. J, v.* 687–690 *item BE, dein v.* 691–725 *his verbis versus terminantur:* sutelas, praedicent, faxis, afforet, negotii, patria, uelim, malam, quicquam, mihi, prosunt, seruatum, meus, recte, tuo, emitteresne, responde, fidelior, nuperum, illi, petito, compedes, lapidarias, confeceris: *corr. Pylades* 687. capud *E* periclo *BEJ* 688. preoptauisse *BF*. promptauisse *Z* perieret *F* (*) 689. acherunti *BEZ*. acheronti *F*. acherunta *J* dueas *B*¹ (cl *B*²). ducas *EJFZ* gloriam *JFZ*

TYNDARVS

Qui pér uirtutem périt, abit, non ínterit.

HEGIO

Quando égo te exemplis péssumis cruciáuero
Atque ób sutelas tuás te Morti mísero,
Vel te ínteriisse uél periisse praédicent:
Dum péreas, nihil intérdico aiant uíuere.

TYNDARVS

Pol si ístuc faxis, haúd sine poena féceris,
Si ille húc rebitet, sícut confido ádfore.

ARISTOPHONTES

Pro di ínmortales: núnc ego teneo, núnc scio
Quid hoc sít negoti: méus sodalis Phílocrates
In líbertatest ád patrem in patriá domo.
Benést: nec quisquamst mi aéque melius quoí uelim.
Sed hóc mihi aegrest me huíc dedisse operám malam,
Qui núnc propter me méaque uerba uínctus est.

HEGIO

Votuín te quicquam mi hódie falsum próloqui?

---

690. *Nonius p. 422, 4:* perire et interire plurimum differentiae habet quod perire leuior res est et habet inuentionis spem et non omnium rerum finem. Plautus Captiuis 'qui per . . . . interit' *Osbernus p. 189:* a pereo perito as ·i· perire uerb. frequent., unde Plautus in Captiuis 'quod per uirtutem peritat non interit' 703. *Osbernus p. 619:* uoueo . . . inde . . . et uoto as ·i· uouere . . . Plautus 'uotaui te ego quicquam hodie falsa proloqui'

---

690. perit abit 𝕾. peritat *BEJFZ.* perit at (*sic Harl. Leid.*[1] aut *Leid.*[2] *al.*) *Nonius* (*) 691. extemplis *J* pessumus *J.* pessimis *E* cruciauero *Bothius.* excruciauero *libri* (excr^{u}etiauero *E*) (*) 692. obsutelas *BE.* obsubtelas *J* morti *vulgo* 693. predicent (c *ex* d *ras. E*) *BEF* 694. nichil *E* aiant *Fleckeisenus.* dicant (*ex* dicat *J*) *libri* (*) 695. pena *EF* 696. rebitet *quidam apud Pareum.* redibit et *libri* confide *J* affore *Pius.* afforet *BEFZ.* aud (?) *J* (*) 697. dii *JF* immortales *BFZ* 698. qđ *E.* quod *Z* hoc sit *Bothius.* sit hoc *libri* negotii B^2*EJ.* negocii *FZ* philo crates *B* (*) 699. est *libri* inpatria, a *ex* r, *B* domo 𝕾*: cf. Stichi v. 406. Merc. 831. om. libri* 700. Bene est *libri* est mihi (michi *J*) *libri* ęque melius cui *BEZ.* atq; quoi melius *F* (*) 701. aegre (egre *EF*) est *libri* dixis *ante* dedisse *m. 1 del. in E* 703. Votuin te *Pareus.* Votu inte B^1*E* (*coni.* B^2). Votauin te *J.* Vetauin te *F.* Vetuin te *Z* quicquam, c *ex al. litt., B.* quiquam *E* Mihi *BEFZ.* michi *J* (*)

TYNDARVS

Votuísti.

HEGIO

Quor es aúsus mentirí mihi?

TYNDARVS

Quia uéra obessent ílli quoi operám dabam:
Nunc fálsa prosunt.

HEGIO

Át tibi oberunt.

TYNDARVS

Óptumest:
At erúm seruaui, quém seruatum gaúdeo,
Quoi mé custodem addíderat erus maiór meus.
Sed málene id factum tu árbitrare?

HEGIO

Péssume.

TYNDARVS

At ego áio recte, qui ábs te sorsum séntio:
Nam cógitato, sí quis hoc gnató tuo
Tuos séruos faxit, quálem haberes grátiam?
Emítteresne nécne eum seruóm manu?
Essétne apud te is séruos acceptíssumus?
Respónde.

HEGIO

Opinor.

TYNDARVS

Quór ergo iratús mihi's?

HEGIO

Quia illí fuisti quám mihi fidélior.

---

704. Votuisti *Pareus.* Votauisti *BEJ.* Vetauisti *F.* uetuisti *Z* quor *F.* Cur *BJZ.* Cũ *E* (*hoc non* ·he· *rubr.*) 705. quoi *FZ.* cui *BE* 706. optũ est *E.* Optume est *BJ.* optumũst *Z.* optumum est *F* 707. ad *E* serua tum *J* Gaudeo *B, sed* Gaud *in 3 litt. ras.* B^2 708. quoi *F.* cui *BEZ* seruatũ *post* custodem *del. m. 1 in E* 709. male ne *E* tu *Pylades. om. libri* (*) 710. seorsum *FZ* (*) 711. siquis *BE* 712. Tuus seruos *F.* tuus seruus *BEZ* (*) 713. emitteres ne *E* Nec ne *BE* seruum *libri* (*) 714. esset ne *BEF* aput *J* acceptissimus *BE* 715. Oppinor *E.* opinior *J* Quor *F.* Cur *BEJZ* ingratus *JF* mihi es *libri* 716. (*)

TYNDARVS

Quid tu? úna nocte póstulauisti ét die
Recéns captum hominem núperum nouícium
Te pérdocere, ut mélius consulerém tibi
Quam illí quicum una a púero aetatem exégeram?

HEGIO

Ergo áb eo petito grátiam istam. dúcite,
Vbi pónderosas crássas capiat cónpedis:
Inde íbis porro in látomias lapidárias:
Ibi quom álii octonos lápides ecfodiúnt, nisi
Cottídiano sésquiopus conféceris,
Sescéntoplago nómen indetúr tibi.

---

717 *sq. Nonius p. 143, 10:* nuperum pro recenti positum ab eo quod est nuper id est ante non multum temporis. Plautus Captiuis 'quid tu . . . . . nouicium' *Priscianus inst. III p. 96, 3 H.:* nomen enim positiuum (*scil.* superlatiui nuperrimus) in us desinit ut Capro uidetur nuperus cuius accusatiuum Plautus profert in Captiuis 'recens . . . . . nouicium' et bene ut super superus sic nuper nuperus debet esse (*cf. XIIII p. 44, 9 H.:* inferus ueluti nuperus quod approbat Caper)*: v. Osannus de Flavio Capro p. 12* *Osbernus p. 376:* nouicius a um, quod aliter dicitur nuperus a um tractum ab hoc aduerbio quod est nuper, unde Plautus in Captiuis 'postulauisti hominem nuperum atque nouicium' et dicitur nuperus nuper adueniens, nouicius autem ad noua paratus 723. *Osbernus p. 329:* latoma ubi lapides caeduntur Plautus 'ibis pol in latomas lapidarias'

---

717. Qd̄ *E* Quid tu? *Seyffertus Stud. Pl. p. 18.* Quid? tu *vulgo* 718. captum, t *ex* s, *E* nuperum nouicium *Nonius.* nuperum et nouicium *libri cum Prisciano, nisi quod* nuper Et nouici|||um, *1 litt. er., B* (nuperum *m. Camer.*), nuperum *in fine v. om. E,* nouitium *EF,* et nuperum et nouitium *Z* 720. Qui cum *BEF* una a *Pylades, B m. Cam.* una *libri* etatem *BEF* exegeram *B, sed* egera *B^2 in ras* 721. habeo *J* gratiam istam *Pylades, B m. Camer.* Istam gratiam *libri* Ducite *B* (*) 722. c̃pedes *E.* compedes *BFZ.* 723. inlatomias, s *ex* m, *E* 724. cum *F* octo^{n}nos (octo^{u} B^2, ^{u} *ob litt.* on *ligaturam*) *B.* octo nos *J.* octones *F* effodiunt *BEFZ. om J in fine v. post* nisi *apex er. B* nisi *huc traxit Bentleius ad Ter. Heaut. IV 5, 7, ad v.* 725 *Pylades* (*) 725. Cottidiano *Gulielmius Qu. in Capt. p. 357 ex libris, Lipsius ad Tac. Ann. IV p. 115.* Cotidianos *BEJ.* quotidianos *F.* cotidianus *Z* sesquiopus *Z.* ses que opus *BJ.* es q' opus *E.* sequiopus *F* confeceris] quem feceris *J* 726. Ses cento plago *B.* sescento plago *E.* sextento plago *J.* sexcentoplago *FZ* uidetur *J* tibi] mihi *F*

ARISTOPHONTES

Per deós atque homines égo te obtestor, Hégio,
Ne tu ístunc hominem pérduis.

HEGIO

Curábitur:
Nam nóctu neruo uínctus custodíbitur,
Intérdius sub térra lapides éximet.
Diu ego húnc cruciabo, nón uno absoluám die.

ARISTOPHONTES

Certúmnest tibi istuc?

HEGIO

Nón moriri cértius.
Abdúcite istum actútum ad Hippolytúm fabrum,
Iubéte huic crassas cónpedis inpíngier:
Inde éxtra portam ad meúm libertum Córdalum
In lápicidinas fácite deductús siet.
Atque húnc me uelle dícite ita curárier,
Ne quí deterius huíc sit quam quoi péssumest.

TYNDARVS

Quor égo te inuito me ésse saluom póstulem?
Períclum uitae meaé tuo stat perículo.
Post mórtem in morte níhil est quod metuám mali.
Et sí peruiuo usque ád summam aetatém, tamen
Breue spátiumst perferúndi quae minitás míhi.

---

727. te ego *EZ* ob testor *J* 728. istunc, c *ex* t *ras.*, *E*. ist$\overset{\text{n}}{\text{u}}$c *B* (n *B*[2]) Curabitur *B* *V.* 729—745 *his voc. terminantur in BEJ:* eximet, istuc, fabrum, meum, siet, sit, postulem, in morte, tamen, mihi, uale: *corr. Pylades* 728. nocte *J ante corr.* 730. inter diu *E*. interdiu *JFZ* eximet *add. B*[2] *ut vid.* 731. ego hunc *F*, *Pylades*. hunc ego *BEZ*. hunc ergo *J* crutiabo *E* 732. Certumne (Certum ne *BF*) est *libri* cercius *B*. certius *cum 4—5 litt. spat. E* (*) 733. ac tutum *EJ* ippolytum *F*. yppolitum *BEJ* 734. Iube te *E* compedes *libri* impingier *Z*. impigier *F* 735. ex tra *B* cordalium *JF* 736. diductus *BEF* 737. me uelle dicite ita *Fleckeisenus*. ita me uelle dicite (ducite *E*) *libri* (*) 738. Nequid *EJFZ* quoi *FZ*. cui *BE* pessume est *libri* 739. Quor *F*. cur *BEJFZ* saluum *libri* 740. Periculum *libri, corr. Pylades* (*) 741. inmortẽ *E, ut vid.* Nichil est quid *E* mali, a *ex* e, *E* (*) 742. Et si *Brixius*. Etsi *vulgo* & si p uiuo *ras. ex* & supuiuo *E*. etsi super uiuo *B* etatem *EF* (*) 743. spatium (spacium *BEZ*) est *libri* michi *E*

Vale átque salue, etsi áliter ut dicám meres.
Tu, Arístophontes, dé me ut meruisti, íta uale:
Nam míhi propter te hoc óptigit.

HEGIO

Abdúcite.

TYNDARVS

At únum hoc quaeso, si húc rebitet Phílocrates,
Vt mi éius facias cónueniundi cópiam.

HEGIO

Periístis, nisi iam hunc é conspectu abdúcitis.

TYNDARVS

Vis haéc quidem herclest ét trahi et trudí simul. —

HEGIO

Illic ést abductus récta in phylacam ut dígnus est.
Ego illís captiuis áliis documentúm dabo,
Ne tále quisquam fácinus incipere aúdeat.
Quod ábsque hoc esset, quí mihi hoc fecít palam,
Vsque óffrenatum suís me ductarént dolis.
Nunc cértumst nulli pósthac quicquam crédere:
Satis súm semel decéptus: speraui miser
Ex séruitute me éxemisse fílium —
Ea spés elapsast. Pérdidi unum fílium,
Puerúm quadrimum quém mihi seruos súrpuit:
Neque eúm seruom umquam répperi neque fílium:

---

744. et si *B.* etiamsi *F* 745. meruisti isti ita *E* *V.* 746—749. 752—759 *binos v. coniungit J, v.* 758 *sq. etiam BE* 746. hoc te *Z* optigit *EJ.* obtigit *BFZ* Abducite *B* (*) 747. Atque, *er.* que, *B.* Aut *J* unum, *alt.* u *e corr., B* queso *BEF* huc *om. J* rubitet *ut vid. E.* redicet *F* 748. mihi *BEFZ* conueniundi, iu *ex* ie *B, ex* icu *E* 749. Peristis *BEJF* ni *J* iam hunc *Pylades.* hunc iam *libri* (*) 750. hercle est *libri* 751. inphilacam ut *BE.* inphilatamut *J.* in philacham ut *F* 752. captiuus *J* 753. Natale *E* incipere, c *ex* p, *B* 754. michi *E* 755. offrenatum *Gulielmius Veris. III 1 p. 299 itemque Acidalius.* ofere natum *B.* offerre natum *EJFZ* 756. certum est *BEFZ* posthac *Bothius ex Guelf.* post haec (hęc *E.* hec *F*) *libri* 757. deceptis *E* 758. seruite, e *extrema in 3 litt. ras., B* me *om. J* ex emisse *B* 759. eabsa est *B c corr.* elapsa est *B ante corr. cum ceteris* 760. seruus *BE* surpuit *Camerarius.* surripuit *BJFZ.* subripuit *E* 761. seruon *F.* seruum *B* (*alt.* u *c corr.*) *E* unquam *BF* reperi *J* repperi umquam *E* nec *JFZ* (*)

Maiór potitus hóstiumst. quod hoc ést scelus?
Quasi in órbitatem líberos prodúxerim.
Sequere hác : redducam te úbi fuisti. néminis
Miserére certumst, quía mei miseret néminem.

ARISTOPHONTES

Exaúspicaui ex uínclis : nunc intéllego
Redaúspicandum esse ín catenas dénuo.

---

762. *De Nonio p. 498, 25 cf. ad v. 92* 764 *sq. Nonius p. 143, 14:* neminis positum pro nullius. Plautus captiuis 'neminis me (me *om. Harl.*[1]) miseret nam me miseret neminem' *Cominianus apud Charisium II p. 159, 33 = Diomedes I p. 333, 33 = Excerpta [ex arte Charisii] ex cod. Bob. p. 561, 17 K.:* conuincitur uero haec opinio (*scil.* nemo pronomen non habere genetiuum) auctoritate Plauti qui ita dixit in Captiuis 'neminis . . . . . neminem' *Charisius I p. 138, 7 K.:* neminis Plautus in Captiuis 'neminis misereri certum est' *Priscianus inst. II p. 106, 7 H.:* neminis . . . Plautus in Captiuis 'neminis . . . . . nemo' *Quae testimonia ad Caprum redeunt. Ceterum cf. Reblinius l. s. s. p. 45*

---

762. potitus *B in ras.* hostium est *libri* quid *J* 763. filios *JF* per duxe|||rim, x *er., E.* perduxerim *JFZ* *V.* 764—767 *his vocibus terminantur in BEJ:* certum est, uinculis, denuo*: corr. Pylades* 764. reducam *libri* Neminis *B* 765. Miserere *Spengelius ad Truc. II 1, 13 (223).* misereri *libri* (mifereri *E*) *cum grammaticis, nisi quod* me miseret *Nonius* certum *Priscianus.* certum est *libri cum ceteris praeter Nonium* Quia *B*[1]. Quia mei *B*[2]*EJFZ cum grammaticis, nisi quod* qua me *Diom. ABM,* qui me *cod. Bob.,* nam me *Nonius* (miseret mei *Prisciani A*) nemine *Charisii N.* nemo *Z cum Prisciano* (*) 766. AR. *Pylades: Hegioni continuant libri* *Verba* exauspicaui ex uinculis *om. B* (*add. m. Camer.*) exauspiscaui *E* uinculis *EJFZ: corr. Lambinus* 767 redauspicandum, spi *c corr. B* catenis *F* (*)

ACTVS IV

ERGASILVS

Iúppiter supréme, seruas mé measque augés opes:
Máxumas opímitatis ópiparasque offérs mihi:
Laudém lucrum, ludúm iocum, festíuitatem férias,
Pompám penum, potátionis sáturitatem, gaúdium.
Néc quoiquam homini súpplicare núnc certumst mihi quód domist:
Nam uél prodesse amíco possum uél inimicum pérdere.
Íta hic me amoenitáte amoena amoénus onerauít dies:
Síne sacris heréditatem sum áptus ecfertíssumam.
Nunc ád senem cursúm capessam hunc Hégionem, quoí boni
Tantum ádfero, quantum ípse a diuis óptat atque etiam ámplius.

---

769. *Nonius p. 146, 5:* optimitas ab optimo Plautus Asinaria ... idem Captiuis 'maximas .... mihi'*: cf. Reblinius l. s. s. p. 43* 769. *Osbernus p. 390:* opiparus a um ·i· habundans, unde Plautus in Captiuis 'opes maximas opiparasque offers mihi'

Act. IV Sc. 1 PARASITVS ERGASILVS *B*². PARASITVS ERGA IllOS. (S ERGA IllOS. *in ras.*) *E*. ERGASILVS. PARASITVS *JFZ* 768. Iupiter *F* suppreme *B* (*alt* p *e corr.*) *et E*. supre me *J* meas que *B* 769. Maximas *BEJ* opimitates *B*. opimates *EZ*. epimates *J*. optimitas *Nonius*. optimitates *F* opiparas que *B*. opi parasque *EJ* offert *Nonius* michi *E* 770 *sq. Sic distinxit* 𝕾*:* Laudem, lucrum, ludum, iocum *etc. vulgo* potationes *JFZ* 772. Hec *F* cuiquam *BE* me nunc *JF* certum est *libri* mihi quod domist 𝕾 *conl. Rud. 1335. Bacch. 225. Mil. 190 sq.* mihi *libri* (michi *E*) (*)
773. Nam t, t *in ras., B* (*) 774. *Trochaice Spengelius l. s. s. p. 444: iambice vulgo* me dies *Z* ᵃmoenitate *B*. moenitate *E* onerauit *B*² *in ras.* honerauit *J* dies *Pylades duce Z*. mihi *BEJF*. me *Z* 775. hȩreditatem *B* adeptus *JFZ* effertissumam *F*. effertissimam *BEJZ* (*) 776. legionem *E* cui *BEZ* 777. affero *B*. offero *EJFZ* a diuis *Bothius*. adis *BEZ*. adiis *JF* (*)

Nunc cérta res est, eódem pacto ut cómici serui solent,
Coníciam in collum pállium, primo éx med hanc rem ut aúdiat:
Speróque me ob hunc núntium aetérnum adepturúm cibum.

HEGIO. ERGASILVS

HEGIO

Quanto ín pectore hánc rem meó magis uolúto,
Tantó mi aegritúdo auctiór est in ánimo.
Ad íllum modúm sublitum ós esse mi hódie!
Neque íd perspicere quíui.
Quod quóm scibitúr, tum per úrbem inridébor:
Quom extémplo ad forum áduenero, ómnes loquéntur
'Hic íllest senéx doctus, quoí uerba dáta sunt'. —
Sed Érgasilus éstne hic procúl quem uideo? óhe!
Conlécto quidémst pallió: quidnam actúrust?

ERGASILVS

Moue áps te morám moram atque, Érgasile, age hánc rem.
Éminor intérminorque, né quis mi obstet óbuiam,

---

779. conitiam *E.* coniiciam *FZ* collam *J* med *Bothius.* me *libri* (*) 780. ob hoc *JF* numtium *E.* nuncium *BZ* ad epturum *E* (*)

Act. IV Sc. 2 SENEX . PARASITVS B^2. hegio. Senex. ERGASILVS PARSITVS (*sic*) *E.* SENEX . ERGASILVS . PARASITVS *J*

781. S *praem. E* hac *J* inpectore *post* magis *iterat E* meo magis rem *F* uolupto *J* 782. mihi *libri* (michi *J*) egritudo *BEF* auctiorē *E* 783. sublitum *FZ.* subitum (sub B^2 *e corr.*) *BEJ* mi hodie *Bothius, Reizius.* hodie mihi *BEZ.* mihi *JF* (*) 784. *Priori adiungunt BEJ* 785. cum *E.* com (comscibitur) *B* scibitur tum *Lindemannus.* scibitur *libri* irridebor *EFZ* (*) 786. Cum *BEZ* ex templo *BE* uenero *F* aduenero ad forum *invertit in B m. Camer.* 787. doctus *Dousa Centur. I 19 cum aliis* (*ut ms. Lang.*). ductus *libri* quo B^1E. quoi B^2FZ. cui *J* dota J^1, *corr.* J^2 (*) 788. erga silus *E* est ne B^1EJ, *coni.* B^2 uideo? ohe 𝔖. uideo *libri* (*) 789. Collecto *FZ* quiđ est *B.* quidem est *EFZ* quid nam *BEJ* acturus est *F* 790. P *BE. om. J* (*usque ad v. 810* P *Ergasilum,* S *Hegionem notant BE, dein* E *et* H *iterumque illis*) Mone *J* apste *B.* abs te *ceteri* moram moram 𝔖. moram *libri* erga sile *E* (*) 791. nequis *BE* mihi *libri* (michi *J*) obstet *Spengelius conl. Stichi v. 287.* obstiterit *libri* (*ex v. 793*) (*)

Nísi qui satis diú uixisse sése homo arbitrábitur:
Nám qui obstiterit, óre sistet.

HEGIO

Híc homo pugilatum íncipit.

ERGASILVS

Fácere certumst. proínde ita omnes ítinera insistánt sua,
Né quis in hanc plateám negoti cónferat quicquám sui:
Nám mihi hoc ballísta pugnumst, cúbitus catapultást mihi,
Vmerus aries: túm genu ad quem adiécero, ad terrám dabo.
Déntilegos omnís mortalis fáciam, quemque offéndero.

HEGIO

Quaé illaec eminátiost nam? néqueo mirarí satis.

(ERGASILVS

Fáciam ut huius dié locique meíque semper méminerit,

---

796. *Nonius p. 552, p. 13:* catapulta iaculum celer uel sagitta... Plautus in Captiuis 'nam meus......mihi' *Grammaticus de dubiis nominibus p. 587, 12 K.:* pugnum Plautus genere neutro dixit 'mihi haec balista pugnum est'. sed melius masculinum est 798. *Osbernus p. 178:* dentilegus qui fractos habet dentes. Plautus 'omnes mortales dentilegos faciam' 800. *Cf. Terentius Eun. v. 801*

---

792. qui *Gruterus.* quis *libri* (qui homo '*quidam libri*' *Lambini*) se se *E.* se *F* abrbitrabitur *E.* arbitratur *B* 793. are B^1. ore B^2 pugillatum *BEF* 794. P *B. om. EJF: cf. ad v. 795* certust *B.* certum est *FZ* pro inde *B* ita *Fleckeisenus.* ut *BEFZ.* ut ut *J* (*) 795. P͠ *praem. E,* PAR *JF* Nequis *BJ* in hanc plateam *Bothius*^{3}. in hac platea *libri* negotii *BE.* negocii *JFZ* 796. mihi hoc 𝕾. mihi haec *gramm. d. d. n.* meus est *libri cum Nonio* pallista *B, sed* lista B^2 *in ras.* balista *JF cum Nonio* (ballista *Leid.*^{1}) *et gramm. d. d. n.* pugnum est *gramm. d. d. n.* pugnus *libri cum Nonio* cata pultast mihi *B.* catapultast (c *ex* a) $\overset{i}{m}$ *E.* catapulta est mihi *Nonius.* catapulta est *JFZ* (*) 797. Humerus *JFZ* ad quem adiecero 𝕾. adquemque (ad quenq; *F*) iecero (ce B^2 *in ras.*) *libri* (*) 798. Dentilegos *F, Osb., Saracenus.* Dentilecos *BEJ.* Dentiloquos *Z* omnes mortales *BEFZ* fatiam *E* (*) 799. Quę B^2E. Que B^1F illec eminatiost? *B.* ille cominatio est *E* est nam? *Acidalius Div. p. 98.* est? nam *vulgo cum B* namqueo *J* *Versus* 800—802 *ut dittographiam versuum* 791—799 *praeeunte Spengelio seclusit* 𝕾 (*) 800. Fatiam *E* huius *EJFZ.* cius *B* die *Bothius.* diei *libri*

Quí mi in cursu opstíterit * * * * *
* * * fáxo uitae is éxtemplo opstiterít suae.

HEGIO

Quíd hic homo tantum íncipissit fácere cum tantís minis?)

ERGASILVS

Príus edico né quis propter cúlpam capiatúr suam:
Cóntinete uós domi, prohibéte a uobis uím meam.

HEGIO

Míra edepol sunt ní hic in uentrem súmpsit confidéntiam.
Vaé misero illi quóius cibo iste fáctust imperiósior.

ERGASILVS

Túm pistores scrófipasci quí alunt furfuribús sues,
Quárum odore praéterire némo pistrinúm potest,
Eórum si ego quoíusquam scrofam in público conspéxero,
Éx ipsis dominís meis pugnis éxculcabo fúrfures.

HEGIO

Sátur homost, habét profecto in uéntre confidéntiam.

ERGASILVS

Túm piscatorés qui praehibent pópulo piscis foétidos,
Qui áduehuntur quádrupedanti crúcianti canthério,

---

807. *Osbernus p. 561:* scrophipascus qui pascit porcos. Plautus 'scrophipasci qui alunt furfure sues' 813. *Hunc versum respexit Ausonius Epist. XXI 2, 39:* trinodem dactylum Vidi paratum crucianti cantherio *Cf. Fronto p. 220, 6. 184, 16 ed. Nab.*

---

801. mihi *BEFZ* opstiterit *B.* obstiterit *EJFZ: cum 2 litt. spat. E Lacunam significavit* 𝕾 *ad hoc exemplum:*

Quí mi in cursu obstíterit capite aut cúbito aut pedibus aút genu:
Nám qui obstiterit, fáxo *c. q. s.*

uite *BF* is *om. F,* extemplo *JF* obst. *libri* (*) 803. nequis *BF* (*) 804. Continere *Z* domi *ex* domu *B* 806. Ve *BEF* cuius *BEZ* imperiosior *B, sed* riosior *add.* B^2. impensior (o *ex* a *ut vid.*) *E cum JFZ* (*) 807. scrophi pasci *BEJF.* scrophipaci *Z* furfuribus *Luchsius in Studem. Stud. I p. 56.* furfure *libri* (*) 808. preterire *BF* pistrinium *E* 809. si ego quoiusquam 𝕾 (*cf. v. 815. 821*). siquoius quam *B.* si quo uis quam *EJ.* si quoiusquam *F.* si quouisquam *Z* scropham *libri* (*) 810. fur fures *J Post hunc versum libri habent quem inter v. 816 sq. interposuit* 𝕾 811. homust *E.* homo est *FZ* (*) 812. praebent *libri* (prebent *BE.* populo prebent *F*) pisces *libri* fetidos *BF.* fe^{c}tidos *E* 813. quadrupedancia B^1, *corr.* B^2 crutianti *E* canterio *F*

Quórum odos subbásilicanos ómnis abigit ín forum,
Eís ego ora uérberabo súrpiculis piscáriis:
Vt sciant, aliéno naso quam ẹ́xhibeant moléstiam.

HEGIO

Básilicas edíctiones átque imperiosás habet.

ERGASILVS

Túm lanii autem, quí concinnant líberis orbás ouis,
Quí locant caedúndos agnos ét dupla agninám danunt,
Quí petroni nómen indunt uérueci sectário:
Eórum ego si in uiá petronem pública conspéxero,
Ét petronem et dóminum reddam mórtalis misérrumos.

HEGIO

Eúgepae! edíctiones aédilicias híc quidem habet,
Mírumque adeost ni húnc fecere Aetóli sibi agoránomum.

ERGASILVS

Nón ego nunc parasítus sum, sed régum rex regálior:
Tántus uentri cónmeatus méo adest in portú cibus.

---

814. *Priscianus inst. I p. 31, 19 H.:* odos pro odor Plautus in Captiuis 'quorum ..... forum' 820. *Festus Pauli p. 336, 8 M.:* sectarius ueruix (uerbex *Gu.*): qui gregem agnorum praecedens ducite*: cf. Leidolphus l. s. s. p. 236* 826. *Priscianus inst. VI p. 158, 23 H.:* cibus cibi, quamuis et huius cibus antiqui protulisse inueniuntur. Plautus in Captiuis 'tantus ..... cibus'

---

814. subbasilica nos *BJ.* subbalsicanos *E.* sub basilica nos *FZ, corr. Pylades* omnes *BE* abegit *BJZ.* ab egit *E.* adegit *Priscianus.* abigit *F* (*Camer. m. in B*) (*) 815 ergo *EJ* hora *J* sirpiculis *FZ* 816. exhibeant *B, sed* ex B^2 *in ras.* 817. *Hunc versum libri Hegioni una cum v. 811 dant (v. s.) v. 816. 818 parasito continuantes* edictiones *Z.* editiones *BEJF* 818. lanii B^2*FZ.* lanu B^1. lanũ *E.* lanum *J* orabas *J* oues *libri* 819. cedundos *BEJF* an|||||gnos *B,* gn *er. et* g *ex* o (◡ B^2) dupla *Rostius Opusc. I p. 41.* duplam *libri* (*) 820. uerueti *BEJ* 821. Eorum *Brixius.* Eum *libri* publico *J* 822. mortales *libri* miserumos *J* 823. Eugepe *B, ubi* pe . . . . habet B^2 *scripsit in lacuna.* Euge pe *E.* Euge *JFZ* edictiones *BZ.* editiones *EJF* edilìcias *BF.* edi(ni)tias *E* (i E^2). etdelicias *J* (*) 824. Mirum que *B* adeo est *FZ* *post* adeost *2 litt. sp. E* *Verba* ni . . . . agoranomum B^2 *add. in lacuna* n(i) *E.* nisi *Z* fecere *B.* fecerunt *EJFZ* Aetoli sibi *Guietus, Hermannus Act. litter. Lips. a. 1830 p. 2423.* sibi aetoli *libri* (etoli *B.* aetholi *J.* etholi *F*) agora nomum *E* (*) 826. cõeatus *E.* comeatus *Prisciani DHLK.* commeatus *ceteri* ad est *E* inportucibus *E.* inporticibus *J*

Séd ego cesso hunc Hégionem oneráre laetitiá senem?
Quín hoc homine adaéque nemo uíuit fortunátior.

HEGIO

Quaé illaec est laetítia, quam illic laétus largitúr mihi?

ERGASILVS

Heús ubi estis? écquis hic est? équis hoc aperit óstium?

HEGIO

Híc homo ad cenam récipit se ad me.

ERGASILVS

Áperite hasce ambás foris,
Príus quam pultando ássulatim fóribus exitium ádfero.

HEGIO

Perlúbet hunc hominem cónloqui: Ergásile.

ERGASILVS

Ergasilum quí uocat?

HEGIO

Respíce.

ERGASILVS

Fortuna quód tibi nec fácit nec faciet mé iubes.
Séd quis est?

HEGIO

Réspice ad me: Hégio sum.

ERGASILVS

Ó mihi,

---

832. *Nonius p. 72, 22:* assulatim ut minutatim Plautus Captiuis 'priusquam .... dabo': *cf. Reblinius l. s. s. p. 44*

---

827. concesso *F* egionem *E* honerare *J* letitia *E*. leticia *BF*. laeticia *J* (*item v. 829*) 828. Quin hoc homine 𝕾. Qui homine *BZ*. Qui hominē, *sed* ē *m. 3 in ras.*, *E*. Qui hominem *J*. Qui hominum *F* ad eque *B*. adeque *EF*. adaequae *J* furtunatior *J* (*) 829. illec *BF*. illa hęc *E* letus *EF* lagitur B^1, r *s. v.* B^2 830. est is *ex* estis B^2 ecquis hic est ecquis *Bothius*. ecquis *libri* (ec quis *BE*) hoc *B*, *sed* oc B^2 *in ras. om.* *E* hostium *EJF* (*) 831. Aperite *B*. a^p^erite *cum 2 litt. sp.* *E* fores *libri* (*) 832. Prius quam *B*. Priusquam *ceteri* pulsando *Nonius* assulatim *Nonius*. uel assultatī *B*, *sed* tatī B^2 *in spat.* uel absultatī † assultatim *E*. uel assultatim *J*. uel assulatim *F*. assultatim *Z* affero *FZ*. dabo *Nonius* (*) 833. Periubet *E* cōloqui *E*. colloqui *BFZ* erga sile *E* erga silum *E*. hergasilum *B* (*) 834. tibi *om.* *J* ne *F* facit *B*, *sed* it B^2 *in ras.* fatiet *EZ* me *Brixius*. hoc me *libri* (*) 835. quis est *F*. qui est *BJ*. quid est *EZ* Respice *B* ego sum *J* oh *BEFZ*

Quántumst hominum óptume, in témpore eopse áduenis.

HEGIO

Nescío quem ad pórtum náctus es, ubi cénes: eo fastídis.

ERGASILVS

Cédo manum.

HEGIO

Manúm?

ERGASILVS

Manum, inquam, cédo tuam actutúm.

HEGIO

Tene.

ERGASILVS

Gaúde.

HEGIO

Quid ego gaúdeam?

ERGASILVS

Quia ego ímpero: age gaudé modo.

HEGIO

Pól maerores fámiliares mi ánteuortunt gaúdiis.

ERGASILVS

Iám ego ex corpore éxigam omnis máculas maerorúm tibi. Gaúde audacter.

HEGIO

Gaúdeo, etsi níl scio quod gaúdeam.

ERGASILVS

Béne facis: iubé —

HEGIO

Quid iubeam?

ERGASILVS

Ígnem ingentem fíeri.

---

836. Quantumst hominum (*aut* Optumorum) optume 𝕾. quantum est (*in fine v. 835*) Hominum optumorum optume *libri* eopse 𝕾. *om. libri* (*) 837. cænes *B* (*) 838. Credo manu H manu *E* Manum *bis B*. ac tutum *E* Tene *in libris proximo versui adiunctum* 839. ·h· gaude *E* (*etiam proximis versibus et subinde* ·h· *parasitum*, h *senem ac denique* E *illum*, ·E· *Hegionem notans*) Quid *B* imperio *E* 840. maerores familiares 𝕾. merores *libri* mihi *libri* (michi *J*) ante uortunt *BEJF* gaudiis E (PAR *J*) Noli irascier | Iam *libri, ubi verba* Noli irascier (*male ex v. 845 repetita*) *ferri non posse primus perspexit Acidalius Div. p. 98 sq.* (*) 841. ego *om. F* exigo *F* omnes *Z* merorum *BEF* (*) 842. Gaudeo *B* et si *BE* nihil *libri* (nichil *EJ*) sciam *Z* quid *JF* 843. Quid *B* Ignem *B* (*)

HEGIO

Ígnem ingentem?

ERGASILVS

Ita díco: magnus út sit.

HEGIO

Quid? me, uólturi,
Tuán causa aedis íncensurum cénses?

ERGASILVS

Noli iráscier.
Iúben an non iubés astitui aúlas, patinas élui,
Láridum ac pernás foueri fóculis feruéntibus,
Álium piscis praéstinatum abíre?

HEGIO

Hic uigilans sómniat.

ERGASILVS

Álium porcinam átque agninam et púllos gallináceos?

HEGIO

Scís bene esse, sí sit unde.

ERGASILVS

Sépiolam atque opthálmiam,
Hóraeum scombrum ét trugonum et cétum et mollem cáseum?

HEGIO

Nóminandi istórum tibi erit mágis quam edundi cópia
Híc apud me, Ergásile.

ERGASILVS

Mean me caúsa hoc censes dícere?

---

844. Ita dico *cum 2 litt. ras. B* Quid *B* me uolturi *Gruterus praceunte Palmerio Spic. p. 880.* me uolt (o *ex* u *B*) uri? *BJF.* uol uri *E.* uolt uri *Z* 845. Tu ancausa *B*[1], *corr. B*[2]. tu an causa *E.* Tua causa *J ut vid.* aedis *Gruterus.* me aedis (aedes *J.* edes *F*) *libri* Noli *B* 846. patinas .....? clui *J* eliu *E* (*) 847. Lar|||dum, *er.* ri, *B.* Laridarum *E* ac pernas 𝔖: *cf. ad v. 850.* atque epulas *libri* (*) 848. pisces *libri* prestinatũ *B in ras. et cum 3—4 litt. ras* 849. portinam atque agminam *J* 850. si *s. v. E* sepiolam 𝔖 *ut Cas. II 8, 57.* pernam *libri* (Pernam *B*): *cf. ad v. 847* optalmiam *FZ.* opthalmia *BEJ* (*) 851. Horęum *B.* Horreum *BJFZ* trigonum *libri* (*) 853. erga sile *E* me an *B*[1]*E, coni. B*[2]

HEGIO

Néc nihil hodie néc multo plus tu híc edes, ne frústra sis:
Proín tu tui cottídiani uícti uentrem ad me ádferas.

ERGASILVS

Quín ita faciam, ut túte cupias fácere sumptum, etsi égo uotem.

HEGIO

Égone?

ERGASILVS

Tu ne.

HEGIO

Túm tu mi igitur érus es.

ERGASILVS

Immo béne uolens.
Vín te faciam fórtunatum?

HEGIO

Málim quam miserúm quidem.

ERGASILVS

Cédo manum.

HEGIO

Em manúm.

ERGASILVS

Di te omnes ádiuuant.

HEGIO

Nil séntio.

ERGASILVS

Nón enim es in sénticeto, eó non sentis. séd iube

---

855. *Nonius p. 484, 10:* uicti pro uictus Plautus Captiuis 'pro ..... adferas' *Priscianus inst. VI p. 258, 15 H.:* hic uictus huius uicti Plautus in Captiuis 'proin ..... adferas'

---

854. nichil *E* 855. Proin (Pro in *J*) tu tui *BEJFZ.* proin tui tu *Priscianus.* pro uicti *Nonius* coctitiani, *alt.* c *ex* t *ut vid., B.* quottidiani *E.* quotidiani *FZ.* cotidiani *ceteri, nisi quod* cottidiani *Prisciani H* afferas *BEZ* 856. fatiam *E* tute cupias *Bothius, Bentleius.* te cupias *BJ²F.* te capias *J¹.* recupias *EZ* et si *BE* uotem *Pareus.* uetem *libri* (*) 857. Ego ne *BE* tu ne *E.* tune *ceteri* mi igitur *B in ras.* igitur mihi *F* Immo *B* Immobene uolens *J* bene uolens *BE* 858. fatiam *E* Malim *B.* Malum *J* 859. Credo *E* Em *B.* hem *JFZ* emmanum *E* dii *JF* oms̄ *E* adiuuant, *alt.* a *e corr., B.* adiuuent *E* *Verba* Nihil (Nichil *EJ*) sentio *in libris incipiunt v. 860*

Vása tibi pura ádparari ád rem diuinám cito
Átque agnum adferrí propteruom pínguem.

HEGIO

Quor?

ERGASILVS

Vt sácrufices.

HEGIO

Quoí deorum?

ERGASILVS

Mihi hércle: nam ego nunc tíbi sum summus Iúppiter,
Ídem ego sum Salús Fortuna, Lúx Laetitia, Gaúdium:
Proín tu diuom hunc sáturitate fácias tranquillúm tibi.

HEGIO

Ésurire míhi uidere.

ERGASILVS

Mi équidem esurio, nón tibi.

HEGIO

Tuo árbitratu: fácile patior.

ERGASILVS

Crédo: consuetú's puer.

HEGIO

Iúppiter te díque perdant.

ERGASILVS

Te hércle — mi aequomst grátias
Ágere ob nuntiúm: tantum ego nunc pórto a portu tíbi boni.
Núnc tu mihi placés.

HEGIO

Abi, stultus: séro post tempús uenis.

---

861. apparari *BEFZ* (*) 862. afferri *libri* propteruum 𝕾. proprium *libri* pinguem *in ras. B* Quor *F*. Cur *BEJZ* Vt *B* (*) 863. Quoi *F*. Cui *BEZ* Mihi *B* ercle *E* (*) 864. *Vulgo etiam post* Salus *et* Lux *distinguunt* fortunax *EJ* letitia *E*. leticia *BF* 865. diuum *Bothius*. deum *libri* (tudeum *J*) fatias *E* (*) 866. mihi *libri* (Mihi *B*) equidem *Z*. quidem *BEJF* 867. Eg. *add. Pylades. om libri* ER. *Pylades: atque* ·h· (*cf. ad v. 839*) *E*. H *B*. EG. *JFZ* Credo *B*. *om. J, praem.* Para. *post* puer *reiecit F* consuetus *libri, corr. Fleckeisenus* (*) 868. *Hegioni continuant BEJZ, reddit F cum Pylade* Iupiter *F* diique *JF* perflant *E* Te *B* ercle *E* mihi *Z* *Post* hercle *distinxit Palmerius Spicil. p. 755* (*puncto*) aequum (equum *EF*) est *libri* 869. tibi porto a portu *F* 870. Abi *B* sero *del. m. Camer. in B* (*)

ERGASILVS

Ígitur olim si áduenissem, mágis tu tum istuc díceres.
Núnc hanc laetitiam áccipe a me quám fero: nam fílium
Tuóm modo in portú Philopolemum uíuom saluom et sóspitem
Vídi in publicá celoce, ibidémque illum adulescéntulum
Áleum una et tuóm Stalagmum séruom qui aufugít domo,
Quí tibi subrupuít quadrimum púerum filiolúm tuom.

HEGIO

Ábi in malam rem, lúdis me.

ERGASILVS

Ita me amábit sancta Sáturitas,
Hégio, itaque suó me semper cóndecoret cognómine,
Vt ego uidi.

HEGIO

Meúmne gnatum?

ERGASILVS

Tuóm gnatum et geniúm meum.

HEGIO

Ét captiuom illum Álidensem?

ERGASILVS

Μὰ τὸν Ἀπόλλω.

HEGIO

Et séruolum
Meúm Stalagmum, meúm qui gnatum súbrupuit?

---

874. *Nonius p. 533, 2:* celox est nauigium breue dictum a celeritudine. Plautus in Asinaria .... idem in Captiuis 'uidi ...... adulescentulum'

---

871. tutum *B* (tũ *m. Camer.*) *EF* 872. letitiam *E.* leticiam *BF* nam, a *e corr.*, *B* 873. Tuum *libri, item* uiuum saluum 874. celote *J.* cę lo te *E.* celocem *Nonius* ibi demque *J* ibidem ullum (*sic Harl. cum aliis.* illum *Par. Colb.*) *Nonius* adolescentulum *B* 875. Alium *libri* unam *J* tuum *libri* stalagnum *F*, stalaginum *Z* (*sic constanter: corr. Pylades*) seruom *JFZ.* seruum *BE* 876. subripuit *E.* surripuit *BJFZ* tuum *libri* 877. Ita *B* saturnitas *B* 878. Egio *BE* me *om. J* 879. Meumne *Fleckeisenus, Bentleius.* meum *libri* (Meum *B*) tuum *libri* (Tuum *B*) gemum *J* 880. HĒ *B. om. EJFZ* captiuum *libri* E. Maton appollo (*coni. B*²) *B.* ·h· maton apollo *E.* Eg. Maton apollo *JFZ* HĒ et *B.* ·E· ut *E.* PAR. et *JF* 881. h *praem. E.* Eg. *J* stalag̃num *E* sur-

ERGASILVS

Ναὶ τὰν Κόραν.

HEGIO

Iám, diui, —

ERGASILVS

Ναὶ τὰν Πραινέστην.

HEGIO

— uénit?

ERGASILVS

Ναὶ τὰν Σιγνίαν.

HEGIO

Cérton?

ERGASILVS

Ναὶ τὰν Φρουσινῶνα.

HEGIO

Víde sis —

ERGASILVS

Ναὶ τὰν Ἀλάτριον.

HEGIO

Quíd tu per barbáricas urbes iúras?

ERGASILVS

Quia enim item ásperae
Súnt, ut tuom uictum aútumabas ésse.

HEGIO

Vae aetatí tuae!

---

ripuit *libri* E. netancorā B^2 *in ras.* ne tan (n *ex* m *ut vid.*) corã *E.* Netan coram *J.* Ne tam coram *F.* nae tan corã? *Z: atque* ναὶ (*sic Valla et Saracenus*) *non* νὴ (*sic vulgo cum Pylade*) *Schroederus in progr. gymn. Mariaewerder. a. 1853 p. 17 Cobetusque Nov. lect. p. 652* (*) 882. Iam, diui, 𝔖. HE͠ Iam diu? (? B^2) *B.* E (PAR. *JF.* Er. *Z*) Iam diu *EJFZ: distinctionem corr. Bothius* E. netam prenestem *B.* ·h· ne tã prenestẽ *E.* Eg. Netan prenestem *J.* Eg. nae tan praenestẽ *Z.* Eg. Ne tam preneste *F* HE B^2 *in ras.* ·E· *E.* PAR. *JF.* Er. *Z* E (*in ras.*). netan signeam *B.* h (*sic* E^3 *e corr., sed fort. ex* h) ne tã signeam *E.* Eg. Netan signeam *J.* Eg. ne tã signiã *Z.* Egi. Ne tam sigeam? *F* (*) 883. HE͠ *B.* Er. *Z.* para *F. om. EJ* E. *B.* Eg. *FZ. om. EJ* Ne tã (B^2 *in ras.*) frusinonem (— em *in* α *corr. m. Camer.*) *B.* ne tam frusi n̄ est *E.* netan frusi? non est *J.* nae tã frusinonẽ *Z.* Ne tanfrusinomen *F* HE B^2 *in ras.* E *E.* PAR. *JF.* Er. *Z* E *B in ras.* ·h· *E.* EG. *JFZ* Ne tã (B^2 *in ras.*, o *ex* a *m. Camer.*) alatrium *B.* ne ton alatrina *E* (de ciuitate alater E^3 *s. v.*). netan alatrium *J.* nae tã aleternam *Z.* Ne tam aliterium *F* (*) 384. HE͠ *B.* E. *E.* PAR. *JF.* Er. *Z* perbarbaricas *B.* barbaricas *JF.* barraricas *E.* babaricas *Z* E *B in ras.* ·h· *E.* EG. *JFZ* Quia *B* enim item *B in ras.* ite *E.* ita *F* aspere *BEJ* 585. tuum *libri* E. *BE.* PAR. *JF.* Er. *Z: corr. Sara-*

ERGASILVS

Quíppe quando míhi nil credis, quód ego dico sédulo.
Séd Stalagmus quoíus erat tunc nátionis, quom hínc abit?

HEGIO

Sículus.

ERGASILVS

At nunc Sículus non est: Bóius est — boiám terit:
Líberorum quaérundorum caúsa ei credo uxór datast.

HEGIO

Díc, bonan fidé tu mi istaec uérba dixistí.

ERGASILVS

Bona.

HEGIO

Di ínmortales, íterum gnatus uídeor, si uera aútumas.

ERGASILVS

Aín tu? dubium habébis etiam, sáncte quom ego iurém tibi?
Póstremo, Hegió, si parua iúri iurandóst fides,
Víse ad portum.

HEGIO

Fácere certumst: tu íntus cura quód opus est.
Súme, posce, próme quiduis: té facio cellárium.

ERGASILVS

Nám hercle nisi mantíscinatus próbe ero, fusti péctito.

---

cenus Ve *BJF*. ue *ras. ex* Ille *vel* Isse *E* 886. ER. *Saracenus. om. libri* nihil *libri* (nichil *EJ*) 887. quoius erat B^2FZ. quo iusserat B^1E. cuius erat *J* tunc B^2FZ. nunc B^1EJ quom *F*. cum *ceteri* hinc abit *Bothius: atque* hic (n B^2) abit *B*. hinc abiit *JFZ*. habiit *E* 888. HE. Siculus. ER. at nunc Siculus non est *Camerarius*. HI. Sicuius. E. et nunc si cuius non est *B*. Sicuius et nunc si cuius non est *E*. Cuius et nunc. PAR. Sicuius (Er. Si cuius *Z*) nunc est *JZ*. Egi. quoius et nunc. para. Si quoius nunc est *F* boius *B ex corr.* bolus *B ante corr. EJFZ* (*corr. Saracenus*) est *om. FZ* bolam *E* 889. querundorum *BEF* data est *EFZ* 890. Dic ei *E* mihi *libri* (michi *J*) istec *BEF* 891. Dii *JF* immortales *BFZ* uara B^1, *corr.* B^2 (*) 892. Ain tu? *Gulielmius Qu. in Capt. p. 358 ex ms. Lang.* Ain^tu *B*. A|||n tu, i *er.*, *E*. An tu *FZ* sanctę *E*. sanctæ *B* cum ego *Z*. cum *J* urem *J* 893. egio (h B^2) *B* iurando est *FZ* 894. Visc B^2 (Vos e B^1 *ut vid.*) Vis erat *E* Facere *B* certun st *B*. certunst *E*. certum est *FZ* 895. pro me *F* quid uis te *B* (te *e corr.*) *et J*. quid iuste *E* fatio *E* 896. ER. *om. EJZ* ercle *E* hero uisti *J*. hero (haero *Z*) fuisti *FZ* petito *FZ* (*)

HEGIO

Aéternum tibí dapinabo uíctum, si uera aútumas.

ERGASILVS

V́nde id?

HEGIO

A me meóque gnato.

ERGASILVS

Spónden tu istud?

HEGIO

Spóndeo.

ERGASILVS

Át ego tuom tibi áduenisse fílium respóndeo.

HEGIO

Cúra quam optumé potest.

ERGASILVS

Bene ámbula et redámbula.

Illic hinc abiit: míhi rem summam crédidit cibáriam.
Di ínmortales, iam út ego collos praétruncabo tégoribus!
Quánta pernis péstis ueniet, quánta labes lárido,
Quánta sumini ábsumedo, quánta callo cálamitas,
Quánta laniis lássitudo, quánta porcináriis!

---

897. *Osbernus p. 162:* do as .... inde .... et dapino as uerb. actiu. ·i· largiri, unde Plautus in Captiuis 'aeternum tibi dapinabo uictum' 900. *Osbernus p. 33:* ambulo as .... componitur redeambulo as ·i· redire remeare, unde Plautus in Captiuis 'bene ambula et redeambula' 904. *Osbernus p. 130:* calleo es... inde... et hic callus li ·i· cuana laridi, unde Plautus in Captiuis 'quanta sumini a sumendo ..... calamitas'

---

897. HE *om. EJFZ* damnabo *F* autumnas *J* 898. Vude *J* Ame *B* Sponden *F*. Sponde *BEJZ* Spondeo *B* (*) 899. tuum *libri* 900. Cur aquam optume petes *EJ* Bene *B* (*)

Act. IV Sc. 3 PARASITVS B^2E 901. llic *cum. spat. init. BE* habiit *J* michi *E* remsumam *J* tibariam *E*. cybariam *J* 902. Dii *JF* immortales *libri* (*ex* im mortales *ut vid.* B^2) iam *om. JFZ* pretruncabo *B*. p truncabo *E*. pertruncabo *JF*. detruncabo *Z*

tegoribus *Turnebus Adv. XXII 6.* tergoribus *libri* 903. ueniet .... larido B^2 *in ras.* 904. absumedo *Valla.* absumendo *BJZ.* absum̃do *E.* assumendo *F* quanto *J ante corr.* collo B^1E, *corr.* B^2

905. QUANTAL——L——UDOQ——TAPQRC——RIIS *A spatiis quadrantibus* lan' *E* lassitado *J* portinariis *B, sed* ti B^2 *ex* u *ut vid.*

Nám si alia memorém, quae ad uentris uíctum conducúnt, morast.
Núnc ibo, ut pro ré agam praeturam ét ius dicam lárido,
Ét quae pendent índemnatae pérnis auxilium út feram.

---

906. NAMSIALIA——Q——UENTRISUICTUMCONDUCUNT ‖ MORA— *A spatiis quadrantibus* mora est *FZ* (*) 907. —IBO *A* (*quadrante* NUNC) ut pro re agam praeturam 𝕾. UTPROR————AM *A* (*ubi* R *post* O *certam habeo: probabiliorem saltem quam* P *vel adeo* B *Loewius: inter* R *et* A *nihil enotavit Loewius, sed videbatur proxima littera* E *vel* I *esse.* ut praefecturam (prefecturam *BF*) *BEJFZ* —USDI——— *A, ubi* ETI (*non* UTI) *locum habet* (*dein* L *post* CAM *litt. spat. mihi apparuit*) (*) 908. ETQUAEPENDENTINDEMNATAEP———— IUM———RÃ *A, ubi* ERNISAUXIL (*non* ERNAEEISAUXIL) *et* UTFE *spatia explent* que *BF* indẽ nate *B* (*coni.* B^2). indemnate *EF*. indempnatae *J* perne eis *B, sed* ne eis B^2 *in ras.* pernies *E*. pernis *JFZ* (*)

ACTVS V

PVER

Diéspiter te díque, Ergasile, pérdant et uentrém tuom
Parasítosque omnis ét qui posthac cénam parasitís dabit.
Cladés calamitasque íntemperies módo nostram aduenít domum.
Quasi lúpus esuriens métui ne uel ín me faceret ímpetum:
Vbi uóltum aegre intuébar, exporgébat labia lámbitum, 912b
Nimisque hércle ego illum mále formidabam: íta frendebat déntibus.
Aduéniens totum déturbauit cúm carni carnárium,

Act. IV Sc. 4 De actu hinc incipiendo cf. etiam Spengelius in progr. Monac. ed. a. 1877 p. 24 Langenusque Stud. Plaut. ed. Berol. a. 1886 p. 123 PVER *B²EF.* Egionis puer *Z. unius versus spat. A* 909. DIESPITERTE-DEIQ·ERGASILEPER ———— REMTUUM *A quadrante spatio* Diespiter *B² in spat.* ies piter *cum sp. init. EJ* tediq; *B.* te diique *JF* tuum *omnes* 910. PARASITOSQ·OMNESETQUIPOSTKACCENAMPARASITISDABIT *A litteris 7 mediis et 8 extremis valde oblitteratis* omnes *Z* post hac *B²EJ.* post hanc *B¹* 911. CLADISCALAMITAT—Q· ———— MODOINNOSTRAMAD | UENITDOMUM *A* (*ubi* intemperies *quadrat*) Cladis *etiam BE* (*cf. Append. Probi p. 198, 16 K.*), *unde* calamitatisque *videtur scripsisse A* calamitas q³ *B.* calamitas q̄ *E.* calamitas quae *Z* modo nostram *Abrahamus Stud. Plaut. ed. Lips. a. 1884 (Annal. phil. Suppl. XIV) p. 199.* modo in nostram *BJFZ cum A.* modom nostram *E* 912. QUASILUPUSES ———— CERETIMPETUM *A* uel 𝕾. *om. libri cum A, ut vid. ex spat.* (*) 912ᵇ. *Vnus servavit A, in quo haec apparuerunt:* UBIUOLT ———— R—N ———— MB —UM, *unde suppl.* 𝕾: *atque priora saltem spatia et extremum quadrant, ante* MB *Loewio* O *vel* U *probabilior quam* A *visa* (*certe non* E *vel* I *fuit*) (*) 913. NIMISQ·KERCLEEG ———— IDABAM ———— FRENDEBAT | DENTIBVS *litteris inter* KERCL *et* FRENDEBAT *dubiis, spatiis omnino quadrantibus* Nimis q³ *B* ercle *E* 914. ADUENIENS ———— ———— CARNECARNARIUM *A, ubi* TOTUM *post* ADUENIENS *Ritschelius legebat in lacinia hodie abscissa: spatium praeter hanc vocem non capit*

Arrípuit gladium, praétruncauit tríbus tegoribus glándia,
Aulás calicesque omnís confregit, nísi quae modialés erant:
Cocum pércontabatúr, possentne sériae feruéscere:
Cellás refregit ómnis intus réclusitque armárium.
Adséruate istunc súltis, serui: ego íbo, ut conueniám senem.
Dicam út sibi aliud pénus adornet, síquidem sese utí uolet:
Nam hercle híc quidem ut uti adórnat aut iam níhil est aut iam níhil erit.

HEGIO. PHILOPOLEMVS. PHILOCRATES. STALAGMVS

Hegio

Iouí disque agó gratiás merito mágnas,
Quom té redducém tuo patrí reddidérunt

---

920. *Priscianus inst. V p. 170, 19 H.:* hic et haec et hoc penus et hoc penum ..... Plautus in Captiuis 'dicam seni curet sibi aliud penus'*: ubi* aliud penus *ex ordine exemplorum confirmatur*

DETURBAUITCUM, *sed aut* DETURBATCUM *aut aliud verbum: unde* deputauit *coni.* 𝕾 (*conl. Placido p. 30, 14 D.* deputat: despoliat, detrahit) deturbauit totum *BEJFZ* carni *Bothius.* carne *libri cum A ut vid.* (*) 915. ARRIPUITGLADI——CAUITTRIBUSTEGORIBUSGLĀDIA *A spatio quadrante* pretruncauit *B.* pertruncauit *F* tergoribus *BEJFZ* (*) 916. AULASCALICESQ·OMNESCONFREGITNISIQUAEMODIALES | ERANT *A* oms̃ *B.* omnes *Z* confringit *BE* 917. C—UM——NTNESERIAEFERUESCERE *A* percunctabatur *BF cum A ut vid. ex spat.* possent ne *BEF* serire feruescere *E.* seri referuescere *JFZ* (*) 918. CELLASREF—O——CL—Q—— *A spatiis congruentibus* omis|||intus. *B, er. puncto* omnes *Z* reclusit q' *B* 919. —RU——U—A— | —E— *A spatiis congruis.* (S)E(NEM) *ut vid. novo v. scr.* Asseruate *Z* istum *JF* 920. DICAM——QUIDEMSES—— *A* aliud penus adornet 𝕾*: cf. testim.* penum aliud ornet *BEJEZ* (*de A non plane liquet*) se se *E* se se uti uolet B^2 *in spat. vac.* (*) 921. NAMKICQ——UT—RNATAUTIAMN——AUTIAM | NI—— *A* hercle hic quidem ut uti 𝕾*: cf. Epid. v. 690.* hic quidem ut *libri cum A* adnat E^1, or *s. v.* E^2 nichil *bis E* (*)

Act V Sc. 1 HEGIO (HEIO *B.* EGIO *J*). PHILOCRATES. PHILOPOLEMVS. STALAGMVS (STALACMV^S *B*) B^2EJ. Egio. Philocrates (*inv. F*). Philopolemus *FZ. unius versus spat.* AB^1 *Versus* 922—927 *tribus conplectitur J* 922. HE *praem.* B^2. philo *E: cf. ad. v. 924* IOUIDEISQ·AGOGRA——RITO—NAS *A spatiis congruis* oui *cum sp. init. E.* Noui *J* diisque *BJFZ.* di is que, e *ras. ex* ę *ut vid., E* gras *J* 923. CUMTEREDUC——DERUNT *A, ubi*

Quomque éx miseriís plurumís me exemérunt,
Quas dúm te caréndum hic fuít sustentábam,
Quomque húnc conspicór in potéstate nostra
Quomque haéc re repértast fidés firma nóbis.

PHILOPOLEMVS

Sátis iam dolui ex ánimo, satis me et cúra et lacrumis máceraui,
Sátis iam audiui túas aerumnas ád portum mihi quás memorasti:
Hóc agamus.

PHILOCRATES

Quíd nunc, quoniam técum seruauí fidem
Tíbique hunc reducem in líbertatem féci?

HEGIO

Fecisti út tibi,
Phílocrates, numquám referre grátiam possím satis,
Proínde ut tu proméritu's de me et fílio meo.

---

ex lineolis quibusdam sane incertis concludas EMPATRITUOREDDI *extitisse* redducem (*ut Reizius Rud. v. 909*) *Schneiderus de elem. ling. lat. p. 587 sqq.* reducem *libri cum A* redderunt *B* (*) 924. h *praem. E* CUMQ·EXMỊS——IS——MIṢMEẸXEMERUṆṬ *A* Quom qꝫ *B*. Cumque *JZ* ex B^2 *cum A.* & B^1*E*. et *JZ*. e *F* plurimis *libri* (*cum A ut vid. ex spat.*) me exemerunt *B*, *sed* me exe B^2 *in ras.* mei emerunt (i *non prorsus certa*) *E* 925. QUẠẸẠḌḲỤ——————S——NTA—*A* Quas dum te carendum hic fuit *Acidalius Div. p. 100.* Quae (Que B^1, ę B^2, Quas F^2, Qui *ut vid.* F^1) adhuc te carens dum hic fui *libri cum A ut vid. ex initio et spatio* sustentebam *E*. sustinentabam *J* (*) 926. CUMQ·K——————TẸṢTẠTẸNOSTRA *A* conspicor *Geppertus.* conspicio *BJFZ* (*neque aliorsum ducit spat. in A*). conspitio *E* (*) 927. CUMQ————————ỌḄIS *A* cumque hec *J* re repertast *Spengelius Philol. XXXVII p. 449.* reperta est *libri cum A ut vid. ex spatio* (*) 928. PHILOP. *Pylades.* phiľ *inter v. 927 et 928 E.* egi *F. om. BZ* SAṬISIAMDOLUỊEXANIMỌẸṬÇURAS—————LACRUMIS | (*reliqua in versu proximo evanuerunt*) *A* satis me et cura et 𝕾. et cura me satis et *BEJFZ*. et cura s(atis me) *vel* s(at me et) *A ut vid. ex spatio* maceraui *Camerarius.* maceraui hoc *BEJFZ* (*) 929. philo *praem. F* SATISIAMAUDIUITUASAERUṂṆAṢADP̣ORṬUMṂIḲI-QUAS | —ỌRASTI *A* erumnas *BEF*. erumpnas *J* apud *J* mihi *om. JF* memorasti *ex* marceraui h *E*. memorauisti *Z* 930. KOCAGAMUS ⌗ QUIDNUNC———UMSERUAUIFIDE͠ *A quadr. spat.* PHIC. *B* (*etiam in proximis*). Phiťc *E* (*mox* phiľ *et* ·phi· *et* philōc). *om. Z* (*corr. Pylades*) Quid *B* 931. TỊBIQ·KUNCREDUCEMỊNLỊḄE——E——Ç——Ç——Ṭ—Ḅ *A spatiis congruis* (*cum pers. sp.*) H. *B* (*et sic et* HE *in proximis*). h *s. v. E* Fecisti *B* 933. promeritus *libri: corr. Fleckeisenus*

PHILOPOLEMVS

Immó potes,
Páter, et petere a té ego potero et dí eam potestatém dabunt,
Vt beneficium béne merenti nóstro merito múneres:
Síc tu una huic potés, pater mi, fácere merito máxume.

HEGIO

Quíd opust uerbis? língua nullast quá negem quidquíd roges.

PHILOCRATES

Póstulo abs te ut mi íllum reddas séruom, quem hic relíqueram
Pígnus pro me, quí mihi melior quám sibi sempér fuit,
Pró benefactis éius uti ei prétium possim réddere.

HEGIO

Quód bene fecistí, referetur grátia: aequom póstulas:
Ét id et aliud quód me orabis ímpetrabis: átque te
Nólim suscensére quod ego irátus ei fecí male.

PHILOCRATES

Quíd fecisti?

HEGIO

In lápicidinas cónpeditum cóndidi,
Vbi resciui míhi data esse uérba.

PHILOCRATES

Vae miseró mihi:
Própter meum capút labores hómini euenisse óptumo.

---

filio meo *B.* filio *EJFZ* PHIP *B.* PhiloP, P *ex* l, *E* (phil *in proximis*). PHILOCR. *J* Immo *B* potes *ex* potesi *J* (*) 934. et petere a te ego 𝕾. et poteris et ego *libri* dii *F* 935. benefitium *E* benemerenti *BFZ.* bene meriti *EJ* muneres *J*². muneros *ex* muneris *J*¹ (*) 936. Sic tu una huic 𝕾. Sicut tu huic *libri* maxime *E* 937. opust *B.* opus *EJFZ* nulla est *EFZ* quicquid *libri* 938. ab ste *B* te . . ut *J* mihi *libri* (michi *J*) seruon *F* *Post hunc versum sequitur in BE v. 941* (*numeris additis in B corr. m. Camer.*) 939. prome *BE* fuerit *F* (*) 940. bene factis *BE* uti ei *BE.* uti *JFZ* precium *BF* 941. *In BE exstat ante v. 939, unde* HE (h) *hic omittunt et versui 942 adscribunt* bene fecisti *B.* benesicisti *E* refertur *EJFZ* aequom 𝕾. id quod *libri, cum 3—4 litt. spat. ante* id *E* (*) 942. *Cf. ad v. 941* quo *F* impetrabis, tra *ex corr.*, *B* et te *JF* 943. succensere *JFZ* *ante* ei *2 litt. ras. B* malae *E* 944. lapicidinas *B, sed* cidinas *B*² *in ras.* compeditum *FZ* 945. data uerba esse *F* Ve *B.* ue *EF* 946. capud *E*

HEGIO

At ob eam rem míhi libellam pró eo argenti né duis:
Grátiis a me út sit liber dúcito.

PHILOCRATES

Edepol, Hégio,
Fácis benigne. séd quaeso hominem ut iúbeas arcessí.

HEGIO

Licet.
Heús, ubi estis? íte actutum, Týndarum huc arcéssite.—
Vós ite intro: intéribi ego ex hac statua uerbereá uolo
Érogitare, meó minore quíd sit factum fílio.
Vós lauate intéribi.

PHILOPOLEMVS

Sequere hac, Phílocrates, me intró.

PHILOCRATES

Sequor.

HEGIO. STALAGMVS

HEGIO

Age tu illuc procéde, bone uir, lépidum mancupiúm meum.

STALAGMVS

Quíd me oportet fácere, ubi tu tális uir falsum aútumas?
Fúi ego bellus, lépidus: bonus uir númquam neque frugí bonae
Néque ero: ne spem pónas umquam mé bonae frugí fore.

---

947. libella *E* pro ea *F* 948. Gratiis *Bothius.* Cratis *BE.* Gratis *JFZ* ducito *Lindemannus.* aducito *BE.* ad ducito *J.* adducito *F.* abducito *Z* Edepol *B.* hedepol *E* (*) 949. queso *BF* accersi *JF* Licet *B* 950. Heus ubi estis *Brixius olim.* Vbi estis uos *libri* Ite *B* ac tutum *BE* t(n)ydarum *B.* tindarum *E* arcessite *Z.* arccersite *E.* accersite *BJF* (*) 951. interibi *FZ* inter ibo *BEJ* uerberea uolo *quidam apud Pyladem.* ueruere auolo *add.* B^2. uer,(ue)ce auolo *E.* ueruecea uolo *JFZ* 952. qđ *E.* quod *Z* (*corr. Pylades*) 953. inter ibi B^1J (*coni.* B^2) PHYLOCR. *J* Sequere *B* SEQUOR *B* (*)

Act. V Sc. 2 SENEX. SERVVS FVGITIVVS *BE.* EGIO SENEX. STALAGMVS SERVVS FVGITIVVS *J.* Senex (*om. F*) Egio. Staladinus (Stalagnus *F*). seruus fugitiuus *FZ* 954. HE *praem. B* ge tu *cum spat. init. E.* AGE'TU *B* mancipium *EFZ* 955. Qđ *E om.* ST (*) 956. lepidus: bonus *post alios Vahlenus Herm. t. XVII p. 602.* lepidus, bonus *vulgo* unquam *F* bone *B* 957. ne spem ponas umquam 𝕾. umquam ne spem ponas *libri, nisi quod* unquam *F* (um-

HEGIO

Própemodum ubi locí fortunae tuaé sint facile intéllegis:
Sí eris uerax, tua éx re facies.

STALAGMVS

* * * *
* * * * * éx mala meliúsculam.

HEGIO

Récte et uera lóquere: sed neque uére neque tu récte adhuc
Fécisti umquam.

STALAGMVS

Quód ego fatear crédin pudeat quom aútumes?

HEGIO

Át ego faciam ut púdeat: nam in rubórem te totúm dabo.

STALAGMVS

Éia, credo ego ínperito plágas minitarís mihi:
Tándem istaec aufér, dic quid fers, út feras hinc quód petis.

HEGIO

Sátis facundu's: séd iam fieri dícta conpendí uolo.

STALAGMVS

Vt uis fiat.

HEGIO

Béne morigerus fuít puer: nunc nón decet.

---

quam ero *B m. Cam.*), neque spem *EJF*, neque spero *Z* bone *BEF* (*) 958. HE *om. E* Prope modum *E* fortune *BF.* furtunae *J* 959. facies ex (ex *del. man. Camer. in B*) mala *libri: lacunam significavit* 𝔖 *ad hoc exemplum*:

STAL. Quín abibo in rém malam:
Fáctis rem non díctis facies éx mala meliúsculam.

melius culam B^1 (*coni.* B^2) *E* (*) 960. HE. *praem.* 𝔖 Recte *EJZ.* Recta *BF: at cf. Ter. Ad. v. 609 al.* s& *E* tu *ante* recte *add.* 𝔖 *conl. Men. v. 960* (*ante* uere *Pylades, post* uere *Bothius*) 961. ST *om. E cum 6 litt. spat.* quid *JFZ* fatear, r *ex* t, *E* egi. credin *F* cum *BEZ* autu mes *E* (*) 962. *Pers. hic om. F* ruborem *FZ.* roborem *EJ.* rumorem *B* 963. imperito *libri* plagas *add.* J^2 michi *E* (*) 964. *Hegionis pers. hic, non v. 955, praem. EJF* istaec *Schmidtius de pron. dem. p. 79.* ista *libri* quid *B, sed* id B^2 *e corr.* (*) 965. *Cf. ad v. 964* facundus *libri* (*ex* faciundus *ras. E*): *corr. Lambinus post* iam *5 litt. ras. B* dicta conpendi *Guietus, Bothius, Bentleius.* dictis compendium (conpendium *E*) *libri* (*) 966. ST *om. E* Bene *B* (*)

Hóc agamus. iam ánimum aduorte ac míhi quae dicam edíssere.
[Sí eris uerax, éx tuis rebus féceris meliúsculas.]

STALAGMVS

Núgae istaec sunt: nón me censes scíre quid dignús siem?

HEGIO

Át ea supterfúgere potis es paúca, si non ómnia.

STALAGMVS

Paúca ecfugiam, scío: nam multa euénient et meritó meo,
Quía ecfugi et tibí subrupui fílium et eum uéndidi.

HEGIO

Quoí homini?

STALAGMVS

Theodóromedi in Álide Polyplúsio
Séx minis.

HEGIO

Pro di ínmortales: ís quidem huius ést pater
Phílocratei.

STALAGMVS

Quin mélius noui quám tu et uidi saépius.

HEGIO

Sérua, Iuppitér supreme, et me ét meum gnatúm mihi.
Phílocrates, per tuóm te genium exóbsecro, exi: té uolo.

---

967. aduerte *J* ac *Camerarius.* hæc *B.* ħ *E.* hec *JF.* haec *Z* quem *J* 968. *Versum ad corrigendam v. 959 contractionem consutum del.* 𝔖 e tuis *Camerarius.* tuis *libri, nisi quod* p (?) *suprascr.* B^2 melius culas B^1 (*coni.* B^2)*E* (*) 969. Nuge *BEF* ista ęc *om.* sunt *E* num me *F* 970. subter fugere *BEJ*, sub *e corr. B.* subterfugere *FZ* potisses *B* (*corr. m. Camer.*) *E* 971. *Hunc versum post v. 973 habent BEJF* (*om. Z*), *unde etiam* ST *versui 972 praemittunt: utrumque corr. Valla* (*atque numeris add. in B signif. Camer. m.*) effugiam *B, Valla.* efficiam *JF.* effitiam *E* 972. *Cf. ad v. 971* ecfugi 𝔖. et fugi *libri* subripui *E.* surripui *BFZ* (*) 973. Quoi *F.* Cui *BEZ* theodoro (teodoro *J*) medico *BEJF, corr. Z* aulide *FZ* poliplus io B^1E (*coni.* B^2). poliphrusio *J.* polyphrusio *F* 974. Pro di *B.* prodii *J.* prohe dii *F* inmortalis *E.* immortales *BFZ* pater est *F* 975. Philocrati *Fleckeisenus ep. cr. p. XXIII.* Philocrates *EJ.* Philocratis *BFZ* Quin *B* nolu *E* tu *Weilius Annal. phil. t. LXXXIX* (*a 1864*) *p. 49.* te *libri* sepius *BEF* 976. iupiter *F* suppreme *B.* suppme *E* me meum *E* michi *E. om. Z* (*) 977. tuum te *B.* tuum *EJFZ* genium *F.* ingenium *BEJZ* exobsecro 𝔖. obsecro *libri* exi te *ex* te exi *E* (*)

PHILOCRATES. HEGIO. STALAGMVS

PHILOCRATES

Hégio adsum: sí quid me uis ímpera.

HEGIO

Hic gnatúm meum
Tuó patri ait se uéndidisse séx minis in Alide.

PHILOCRATES

Quám diu id factúmst?

STALAGMVS

Hic annus íncipit uicénsumus.

PHILOCRATES

Fálsa memorat.

STALAGMVS

Aút ego aut tu: nám tibi quadrímulum
Tuós pater pecúliarem páruolo pueró dedit.

PHILOCRATES

Quíd erat ei nomén? si uera dícis, memoradúm mihi.

STALAGMVS

Paégnium uocitátust: post uos índidistis Týndaro.

PHILOCRATES

Quór ego te non nóui?

STALAGMVS

Quia mos ést obliuisci hóminibus
Néque nouisse quóius nihili sít faciunda grátia.

PHILOCRATES

Díc mihi, isne istíc fuit quem uéndidisti meó patri,
Quí mihi pecúliaris dátus est?

Act. V Sc. 3 PHYLOCRATES · HEIO · STALACMVS *B.* Philocrates. hegio. Stalagmus *E* 978. phite gio *cum sp. init. E* assum *BEZ* siquid *BF* 979. aulide *FZ* 980. Quandiu *JF* factum est *BEFZ* ST] egi. *F* uicensimus *BE.* uigesimus *JF.* uicesimus *Z* 981. *Pers. om. E* Aut *et* Nam *B* 982. Tuus *libri* pecculiarem *J* paruulo *Lindemannus ex cod.* paruulum *BEF.* paruolum *JZ* 983. Quod *EJFZ* siuera *B* memora dum *BE.* memorandum *J* michi *E.* et mihi *F* 984. Pecnium *BE.* Pec mium *J.* Pecinium *FZ: corr. Valla* uocitatus est *libri* tindaro *E* 985. Cur *BEZ* Quia *B* (*) 986. cuius *BEZ* nihili *Z.* nihil *BJF.* nichil *E* fatiunda *E* 987. *Pers. om. E* is ne *BEJ* (neistic) 988. Qui|||, s *er., E* michi *E* peculiarias *J*

STALAGMVS

Huius fílius.

HEGIO

Víuitne is, homo?

STALAGMVS

Argéntum accepi: níl curaui céterum.

HEGIO

Quíd tu ais?

PHILOCRATES

Quin ístic ipsust Týndarus tuos fílius,
Ýt quidem hic arguménta loquitur: nam ís mecum a pueró puer
Béne pudiceque éducatust úsque ad adulescéntiam.

HEGIO

Ét miser sum et fórtunatus, sí uos uera dícitis.
Eó miser sum quía male illi féci, si gnatúst meus.
Éheu, quom ego plús minusue féci quam me aequóm fuit.
Quód male feci crúcior: modo si inféctum fieri póssiet.
Séd eccum incedit húc ornatus haúd ex suis uirtútibus.

---

997. *Cf. ad v. 447, ubi quod exstat Sisennae fragmentum huc trahit Hermannus l. s. s., ut ille perperam legerit:* ornátu haud éx suís uirtútibus

---

ST. *Brunckius duce Acidalio Div. p. 101 sq. om. libri* (? *post* filius B^2) (*) 989. HE *om. E* Viuit ne *BEJF* is, homo 𝕾 (*cf. ad v. 337*). is homo *vulgo* Argentum *B* accipe *E* nichil *EJ.* nihil *BZ* cęterum *E* 990. HE *om. E* Quin *B* istuc *J* ipsus est *F.* ipsius est *J* tindarus *E* tuus *libri* 991. apueropuer *B* (*) 992. pudice quę *E* educatus est *BEF* adadulescentiam *BE.* adolescentiam *J* 993. HE E^2. *om.* BE^1 fortunatus, o *ex* u, *J.* fortunatis *E* si uos *Camerarius.* si *libri* dicitis *B, Pylades.* diteris *ut vid. E.* dictetis *J.* dictitetis *F.* dictes *Z* 994. meus est *F* (*) 995. Heu quum *Z* minusue *Gronovius ad Men. IV 2, 35.* minusque *EJFZ.* minus que *B* quā *ex* qua B^2 me *add. Brixius, Bentleius* equom *E.* aequum *FZ* (*) 996. crucior: modo si *Pylades.* crucior modo, si *vulgo* 697. ornat̄ *E* haud ex *Muretus ad Ter. Ad. II 1, 22.* haud *B.* audax *EJFZ* uiribus *JZ*

TYNDARVS. HEGIO. PHILOCRATES. STALAGMVS

TYNDARVS

Vídi ego multa saépe picta quae Accherunti fíerent
Crúciamenta: uérum enim uero núlla adaequest Áccheruns
Átque ubi ego fui in lápicidinis: íllic ibi demúmst locus,
Ýbi labore lássitudost éxigunda ex córpore.
Nam úbi illo adueni, quási patriciis púeris aut monérulae
Aút anites aut cóturnices dántur quicum lúsitent:
Ítidem mi haec aduénienti upupa quí me delectém datast.
Séd erus eccum ante óstiumst: erus álter eccum ex Álide
Rédiit.

HEGIO

O salue, éxoptate gnáte mi.

TYNDARVS

Hem, quid 'gnáte mi'?

---

999 *sq. Nonius p. 191, 27:* Acherontem . . . . feminino Plautus Captiuis 'uerum . . . . . fui' 1003. *Osbernus p. 303:* et lusito as ·i· saepe ludere, unde Plautus in Captiuis 'coturnices dantur quibuscum lusitent' 1004. *Cf. glossa cod. Leid. apud Loewium Prodr. p. 261:* upupa: ferramenti genus a similitudine animalis quod ἔποπα Graeci uocant *et Philoxenus p. 146, 41. 150, 39:* upupa: ὄρυξ

Act V Sc. 4 TYNDARVS. HEGIO (HEIO *B*). PHYLOCRATES *BEJZ*. Stalagnus *add. F* 998. TY *praem. B* idi *cum sp. init. BE* sepe *BEF* acherunti *B.* acheronti *EJFZ* 999. Crutiamenta *E* enimuero *B* ad aeque *B.* adequę *E* est *libri* achęruns *B.* acherons *EJFZ cum Nonio* 1000. ego ubi *F* inlapricidinis *E.* in lapricidinas *B* demunst *E.* demum est *FZ* (*) 1001. lassitudost *Bosscha, Bentleius.* lassitudo (l *ex* s *B*) est omnis (oms B^1E. oͥms B^2. est *postpos. m. Camer.*) *libri* (*) 1002. ad ueni *B* patricus B^1 (*corr.* B^2). patritus *E* monedulae *FZ* (*) 1003. aut cotornices *E.* a coturnices (u *ex* o *ut vid.*) *B* qui cum *BJF.* qui coụm *E.* quiscum *Z* 1004. mͥ ĩ *E.* mihi hec *F.* haec mihi *B.* mihi huc *Z* aduementi *J* hupupa *JF* qui *adscr.* uel e *J.* que *F.* quae *Z* delectem *Lambinus post alios.* delectet *libri* data est *FZ* (*) 1005. ostium est *Brixius Annal. phil. t. CXXIII (a. 1881) p. 57.* ostium et *libri* (hostium *JF*) herus *JFZ* eccum, u *in ras.*, *B* aulide *FZ* (*) 1006. Redit *libri, corr. Camerarius* o salue *Spengelius Philol. XXXVII p. 449 praeeunte* salue o *Gepperto.* Salue *B.* salue *EFZ* ex optate *B* Hem *B, sed* H B^2 *ex al. litt.* em *E* qđ *E* (*)

Attat scio quor té patrem esse adsímules et me fílium:
Quía mi item ut paréntes lucis dás tuendi cópiam.

PHILOCRATES

Sálue, Tyndare.

TYNDARVS

Ét tu quoius caúsa hanc aerumnam éxigo.

PHILOCRATES

Át nunc liber ín diuitias fáxo uenies: nám tibi
Páter hic est: hic séruos, qui te huic hínc quadrimum súrpuit,
Véndidit patrí meo te séx minis. is té mihi
Páruolum pecúliarem páruolo pueró dedit.
Íllic indicium fécit: nam * * * * *
* * * * hunc ex Álide huc reddúximus?

TYNDARVS

Quíd, huius filium?

PHILOCRATES

Íntus eccum frátrem germanúm tuom.

TYNDARVS

Quíd tu ais? addúxtin illum huius fílium captíuom?

1009. *Nonius p. 291, 17:* exigere . . . . significat agere. Plautus Captiuis 'salue . . . . exigo'

1007. Atat *F* scio *s. v. E* quor *F.* cur *BEJZ* esse adsimules *Guietus, Bentleius.* adsimules (ad simules *B.* assimules *JZ*) esse *libri* (*) 1008. Quia mihi *B.* Qui mihi *EFZ* utparentes, r *ex* p, *B* tuendae *JFZ* 1009. Tindare *E* Et *B* quoius *B, sed* i *B*[2] *ex* u *ut vid.* quouis *E.* cuius *Nonius* erum nam *B*[1]. erumnam *B*[2]*EF.* erumpnam *J* ex iguo *B* 1010. PH. *om F* indiuicias *B* nam *B, sed* na *e corr.* 1011. seruos *F.* seruus *BEJZ* surripuit *libri, corr. Pylades* (*) 1012. Vendidit *B* (que *add. m. Cam.*) iste michi *E* 1013. Paruulum *BEF* pecculiarem *J* paruulo *BEF* 1014. inditium *E* *Lacunam praeeunte Muellero Pros. p. 429 sq. significavit* 𝕾 *ad hoc exemplum:*

nam huius fílium gnouít probe,
Quóm ei occurrit: íta prensum hunc *c. q. s.* (*nisi plura desunt: cf. fragm.*)

aulide *FZ* hunc *E* reduximus *Pareus ex cod.* reducimus *libri* (*) 1015. Intus *B* fratrem *om. B*[1], đ *adscr. et in marg. int.* ħ frm̄ *add. B*[2] tuum *BEFZ sed* um *B e corr.* T * O * (*et antea* FIL *suo loco*) *apparuit in A* 1016. Aduxtin *B.* addustin *F* huius, iu *e corr., B* captiuum *libri* Ita 𝕾. *om. libri* (*) *Nihil hoc v. et sequenti legi potest in A*

PHILOCRATES

Ita.

Quín inquam intus híc est.

TYNDARVS

Fecisti édepol et recte ét bene.

PHILOCRATES

Núnc tibi pater hic ést. hic fur est tuós qui paruom hinc te ábstulit.

TYNDARVS

Át ego hunc grandis grándem natu ob fúrtum ad carnuficém dabo.

PHILOCRATES

Méritus est ergá te.

TYNDARVS

Ergo edepol méritam mercedém dabo.
Séd dic, oro, páter meus mihi tún es?

HEGIO

Ego sum, gnáte mi.

TYNDARVS

Núnc demum in memóriam redeo, quóm mecum recógito
* * * *

HEGIO

* * * * *

TYNDARVS

Núnc edepol demum ín memoriam régredior audísse me,
Quási per nebulam, Hégionem meúm patrem uocárier.

1017. Fecisti *B* 1018. N∗∗C *initio ut vid. A* tibi B^2 *in ras.* tuus *et* paruum *libri* te hinc *F* (*) 1019. ∗ TE *initio ut vid. A* hunc B^2 *in ras.* nunc B^1 *ut vid. EJFZ* carnif. *BEZ* (*) 1020. PH. *om. BE* MER *ut vid. initio A* erga te. TY. ergo 𝔖. ergo *BE.* TY. ergo *JFZ* ȩdepol *B* (*) 1021. *Pro hoc versu duo videntur in A extitisse plane discrepantes, quorum alter ab* ILICET *alter ab* QUIMIKIFILIU *inceperit: sed praeter* L *in priore versu et* Q *in posteriore omnia incertissima: cf. praef.* meus mihi 𝔖. meus *libri* tu ne es *BEF.* tune es *JZ* Ego sūn *B* (*) 1022. TY *om. B* NUNC *ut vid. initio A* quom *F.* cum *BEZ* recogito *Gruterus.* cogito *libri* (*) *Post hunc versum lacunam significavit* 𝔖 *ad hoc exemplum (cf. Poen. v. 1056 sq.):*

Quósdam Aetolum mé uocasse. HE. Némon memorabát patrem? TY.

1023. NUṆÇEDE———UDỊSSEMẸ *A* ædepol *B* audissem (e *ex* i B^2 *ut vid.*) me *BJ* 1024. QUASIPẸR ———REMU∗C∗∗IẸR *A* patrem meum *F* (*)

HEGIO

Ís ego sum.

PHILOCRATES

Conpédibus quaeso ut tíbi sit leuior fílius
Átque huic grauior séruos.

HEGIO

Certumst príncipio id praeuórtier.
Eámus intro, ut árcessatur fáber, ut istas cónpedis
Tíbi adimam, huic dem.

STALAGMVS

Quoí peculi níhil est, recte féceris.

CATERVA

Spéctatores ád pudicos móres facta haec fábulast,
Néque in hac subigitátiones súnt neque ulla amátio
Néc pueri suppósitio nec argénti circumdúctio,
Néque ubi amans adoléscens scortum líberet clam suóm patrem.
Huíus modi paucás poetae réperiunt comoédias,
Vbi boni melióres fiant. núnc uos, si uobís placet,

1025. ỊSEGOSUM——M————————ILIUS *A quadrante spatio (initio* ⌗ CO) Is ego *Bothius cum A.* Ego *BEJFZ* PHY B^2 (HY *in ras.*). TY *EJFZ* compedibus (Comp. *B*) *libri cum A* queso *BEF* 1026. ẠTQ·KUICGṚẠUIORṢẸRU————————PRINCI | P̣I—— *A* Atque hic *BEJFZ* seruus *BEZ et J ante corr.* Certum *B* est *libri* principio id *Lambinus.* principium id *BEJZ.* idprincipium *F* pre uortier *B* (*)
1027. ẸAMUSIN———— *A* compedis *B.* compedes *FZ* 1028. TIBIADIMAMKUICDẸMQUOỊPẸÇU———TREÇTẸF̣ẸCERIS *A spat. congruo* SERVVS Cui *BEJ.* T. Cui *Z* peculi B^1. peculii B^2EJFZ nichil *E* (*)
CATERVA B^2EJFZ. *versus vacuus ut vid. A* 1029. S—C——RESADPU————MORESFẠCṬAKAECFABULAEST *A spatiis congruis* fabula est *BEFZ* 1030. subi cogitationes *E.* subite (subitae *Z*) cogitationes *JFZ* nequlla *J* 1031. Neque *F* supposicio *B* circum ductio *B.* circunductio *J* (*) 1032. adolescens *BEFZ* suum patrem *BEJZ.* suo patre *F* 1033. Huius modi *B* poete *EF* comedias *BEF* 1034. *Post* fiant *3 litt. spat. B* Nunc *B*

Ét si placuimús neque odio fúimus, signum hoc míttite,
Quí pudicitiae ésse uoltis praémium: plausúm date.

1036. pudicitie *B*. pudicicie *F* premium *EFZ* *ante* plausum *colon posuit* 𝔖: *vulgo ante* Qui *ponitur*
PLAVTI CAPTIVI expliĉ *EJ*

FRAGMENTVM

Nonius p. 220, 12: pilleus generis masculini. Plautus Captiuis 'pilleum quem habuit diripuit eumque ad caelum tollit', *ubi* deripuit *et* sustulit *corr. Bothius (cf. append.. crit. ad v. 917): quae revocare possis ad narrationem deperditam, quomodo Stalagmum pilleatum in Alide deprehenderit Philopolemus (cf. ad v. 1014). At fortasse erratum est in nomine fabulae, neque inepte de* Carbonaria *cogitaveris a Nonio mox p. 221, 10 commemorata fragm. III v. 38 W. 'secundum campse aram aurum abscondidi'. Iam his fragmentis aliquid lucis adfert Petronius c. 38 ('quom Incuboni pilleum rapuisset, thesaurum inuenit') ipsique fabulae inscriptioni, siquidem proverbii 'carbones pro thesauro inuenire' memineris.*

APPENDIX CRITICA

Arg. v. 1 sq. Hiatum defendit Hermannus El. d. m. p. 88 ex nomine proprio. Captus fuit *Camerarius.* — in pugnad *Bothius: at cf. Ritschelius Nov. Exc. Pl. I p. 123 et Studemundus Hermae t. I p. 309.* ui pugnando *inter alia improbabilia Muellerus Pros. p. 696 sq.* in Alide *Stowasserus Stud. Vindob. t. III p. 297 et Opitzius Stud. Lips. t. VI p. 251. 274. Addito* alter *hiatum tam sententiae quam versus sanandum esse* alium *demonstrat v. 2 adhibitum, ubi* altrum *ne scribas (itemque v. 9) cum Stowassero post Buechelerum et Ribbeckium Luchsius Studem. Stud. t. I p. 58 sq. et Opitzius p. 244 sq. cavebunt.*

Arg. v. 3. Pro alios *Pylades* plurimos, *Camerarius* alteros *scripsit: verum primus perspexit Turnebus Adv. XXIII 24 (cf. Opp. I p. 71, 38).* Valeos, *ut semper, Spengelius Philol. t. XXXVII p. 417: cf. praef.*

Arg. v. 4. eii rei *post* Tantum *Bothius suppl.*, mutatum *ante* ut natum *Opitzius l. s. s. p. 251,* captum *ante* gnatum *Bothius*[3] (*post* gnatum *Brugmanus quemadm. in iamb. sen. Rom. vet. verb. acc. cum num. consoc. ed. Bonnae a. 1874 p. 19), post* recuperet *Pylades* suum (*ante* recuperet *Lambinus* uti *cum Camerario scribens*), sibi *Vssingius*, domum *Muellerus Pros. p. 697 adn. Ceterum* gnatum *cum Most. arg. v. 11 et Poen. arg. v. 7 probari videatur,* natum *ut retineam Truc. arg. v. 8 suasit.*

Arg. v. 5. interibi *Camerarius.* — emit sibi *Pylades.* — *De* ībus *recte iam Bothius iudicavit ad Rud. v. 73 (adde Spengelium ad Truc. I 2, 14).*

Arg. v. 9. Indicioque eius (*quo Philocrates significaretur!*) *Vssingius.* — altrum *Stowasserus (cf. ad v. 1 sq.).*

2. Illi qui non (*vel* ne) stant *Bothius*[1]. Illi quia stant hic *Bothius*[3]. Vincti quia astant *Fleckeisenus.* Inuiti qui astant *Spengelius Philol. XXXVII p. 418.* In uinclis qui astant *Brixius.* Ita uincti qui astant *Niemeyerus 'Zschr. f. Gymn. w.' XXXIX (a. 1885) p. 362. Vix cogites de* Vniti qui astant.

4. *Male post hunc versum v. 21 sq. collocavit Niemeyerus Hermae t. XIV p. 448 sq.* Sed *v. 5 se non intellegere fassus, quamquam praecedit captivum stare apud patrem suum, ut nequaquam opus sit molestissima verborum iteratione* seruit suo patri. *Cf. ad v. 34.*

8. Alium *Acidalius Div. p. 88 ex arg. acr.: vide supra ad v. 1 sq.*

9. uenum dedit cum *Beckero de com. Rom. fab. p. 108 Ritschelius Proleg. p. CLXXXVI mox cedens Fleckeiseni Lachmannique rationibus (cf. Opusc. II p. 641 al.).*

10. Huiusce patri iam *Pylades.* Domino patri huiusce iam *Fleckeisenus.* huius patri. iamne *Geppertus.* patri huius hunc. iamne *Spengelius Philol. t. XXXVII p. 418 neglegens Epid. v. 401 al.* Patri huiusce: hic is est. iam *Seyffertus 'Berl. phil. Wochenschr.' a. 1884 p. 1351 mira usus ratione.* Patri huius capti(ui) *Niemeyerus l. s. s.*

11. Sed negat hercle se illic *Pylades, unde* illic *multi retinuerunt, quamvis et versui et usui officiat potius.* — Negat mehercle *Bentleius ad Ter. Heaut. prol. 31.* Negat sed hercle *Guietus.* Negat hercule *Bothius.* Negat hercle uero *Naudetus Ritscheliusque Parerg. p. 222.* Negauit hercle *Spengelius Philol. XXIV p. 176* Negat hércle *suo iure expostulans ibid. XXXVII p. 420.* — ultumus. huc *Guietus.* uoltumus *Kochius Annal. phil. vol. CI p. 686 sq.* ultumus. tu uero *Vssingius.* ultumus exaudire *Palmerus Hermath. t. XII p. 139.* — accedito (*cum versu 12, de quo videas Langenum Symb. p. 202 sqq.*) *non recte explicavit Ritschelius l. s. s., artificiose Dombartus 'Bl. f. bayer. Gymn.' V p. 161.* discedito *Bentleius.* descendito *Bosscha.* abscedito *Rostius Opusc. I p. 101, quod post Bothium, Naudetum, Ekium, alios Spengelius l. s. s. defendit.* age abscedito *Niemeyerus l. s. s. At praeter versus defectum et* accedito *corruptum reputandum erat v. 15 huic aperte oppositum non habere quo referatur, etiamsi praeter rationem* ope *pro* opibus *sumamus* (*cf. Ritschelius l. s. s. adn.*), *unde* ac⟨census⟩ cedito *supplevi* (*cf. Men. v. 182 sqq. Friuol. fragm. IV W.*).

13. mendice rauier *Palmerius Spicil. p. 698 sq.* mentitarier *Neilson 'Four notes on Plaut. words' ed. Greenock. a. 1876 p. 7. Etiam Camerarius mendosum* mendicarier *iudicaverat. V. del. Guietus.*

17. *De* huiús *dubitat Luchsius* (*cf. ad v. 4*): *possis* ante dixeram *cum Bothio* (*ex ms.*) *vel* antea huíus.

21 *sq. Seclusi versus ex alio prologo illatos* (*similiter ac v. 50 sq. et 46—49*), *qui non melius quadrant aliis locis* (*cf. ad v. 4 et 34*). *Prologi fortasse fuerunt verba a Nonio excitata p. 498, 21* ille alter potitus hostis est (*an:* alter Alide*?*)*: nisi ad v. 762 referas* (*quem om. Reblinius de Non. Marc. l. Pl. p. 60*).

24. Posteaquam *Bothius.* Posthac quom *Geppertus.* Post quom *Vssingius.* — belligerarunt *Guietus.* — Aetoli olim *vel* olim Aetoli *Bothius in adn.* (*cf. Muellerus Pros. p. 739*). autem Aetoli *Ritschelius Parerg. p. 22, Lachmannus.* — cume Aliis *Meursius Exerc. crit. p. 53* (*item v. 93*). cum Valeis *Spengelius. Cf. praef.*

25. Vt in bello fit capitur alter *Pylades.* Vti fit in bello alter capitur *Bothius. Mox post v.* 26 *lacunam statuit Geppertus velut* Vtroque orbatus filio senex miser.

28. posset *cum exemplis nequaquam plane similibus defendant, praestat certam v. 100 formam sequi nulla fere mutatione.* — quo (*del.* cum) *Acidalius Div. p. 89 Gifaniusque.*

29. *Versum del. Guietus, def. Niemeyerus 'Zschr. f. Gymn. w.' a. 1882 p. 347, post v. 33 traiecit Geppertus.*

31. captum militem Aleum *Bothius olim ex ms.* captum esse hunc equitem a. *Pylades.* captum etiam equitem alterum *Camerarius.* captum etiamque item alterum *Acidalius p. 88.* captum esse atque item alterum *Bosscha.* captum esse equitem ex Alide *Otto* (*cf. Fleckeiseni epist. crit. p. XX*). natum captum esse Aleum *Muellerus Pros. p. 528 de* equite *dubitans cum aliis.* captum esse equitem Valeum *Spengelius l. s. s.*

34. Emit hosce ambos de praeda a quaestoribus *Reizius conl. v. 453: idque ipse Studemundus Annal. phil. t. CXIII p. 67 sq. praefert suae quam recepi mutationi leniori recte repudians Schmidti de pron. demonstr. form. Plaut. p. 23. 38 transpositiones* hosce emit *vel* de praeda hosce *duplici* de *seruato: at minus recte scriptura* e praeda . . . de quaestori-

bus *hic* (*et v. 111?*) *recepta v. 453 quoque sic mutandum contendit, cum Plautus omnino utriusque structurae exempla exhibeat. Ceterum de quaestoribus cf. Mommsenus de iure publ. Rom. II*² *p. 538* (*Quaest. Rom. II p. 438 adn.*). *Iam post hunc versum Geppertus v. 21 sq. traiecit* Hic *in* Sic *mutato, post quem Brixius olim versum 50 et 22 hic adiunxit deleta versuum 21 et 51 dittographia nunc cum Niemeyero faciens* (*v. ad v. 4*). *Recte Vssingius oblocutus est subiecti mutationem ferri posse negans.*

36. Quo pacto hinc (*vel* Quo hinc pacto) seruos seruom herum *Bothius.*

39. hic huius *Lindemannus e cod. Guelf.* hodie *del. Bothius. Cf. Ritschelius Opusc. II p. 687, Muellerus Pros. p. 381, Brandtius de varia gen. sing. pron. mens. p. 18.*

40. hodie docte expediet hanc *Bothius: at cf. Brugmanus p. 32. Ceterum v. Langenus Symb. p. 3.*

41. Vt s. e. faciat *Geppertus.*

46 *sqq.* Sic inscientes *Bothius olim.* — hi sua sibi *Fleckeisenus* (*idem v. 50* domi suo sibi *et* aput suum *v. 49*). *De solis versibus 50 sq. dubitat Vssingius, quos ipsos clausulam 'egregiam' habet Niemeyerus l. s. s. non declarans quid egregii insit neque in metrica depravatione verborum ex Rud. v. 155 desumptorum neque in verbis* quom recogito *praeter usum subiectis* (*cf. exempla a Luebberto collecta de synt. part.* QVOM *p. 46. 211 sq.*). *Et hos versus et praecedentes ex alia recensione huc illatos esse non tam molesta repetitio quam hiulca coniunctio docet. V.* 48 sunt *pro* de *Geppertus.*

52. *V. del. Guietus.* fabulae (*conl.* res amoris) *Bothius. De* nobis uobis *transponendis cogitabat Lessingius adiuncta altera explicatione, quae praestat Gronovianae a Dombarto Brixioque probatae* (res *est* ἔργον, fabula μῦθος): *nam 'quasi res' pervertit sententiam.*

55. Nam pertractate *Valla cum aliis.* Non praetextate *Meursius Exerc. crit. I p. 53. De* uorsus *v. 56 cf. Fleckeisenus epist. crit. p. VIII.*

58. neu uereamini *Gulielmius Qu. in Capt. p. 354 del.* etiam *pro* esse *a Camerario substitutum. Ceterum cf. Ladewigius Annal. phil. vol. XCIX p. 475.*

59. Aetolis dixi cum Aulidensibus *Pylades.* dixi esse Aetolis cum Valeis *Spengelius Philol. vol. XXXVII p. 417.*

62. Desubito conari agere nos *Bothius.* Conari subitam (*sic Itali*) agere nos *Lindemannus. At neque probabile est* nos *in* ntos *abiisse neque ipsum pronomen quadrat* (*unde* Nam hoc plane iniquom esset *Pylades*). Conari desubito inritos *del.* agere *S.*

65. faxim *olim coni.* — pugnam cernat *Bosius.*

68. *Plerique cum Pylade atque Acidalio Div. p. 88 distinxerunt* iudices iustissimi domi, duellique duellatores optumi (*Geppertus vitiose* duelli *del.* que): *neque tamen recte divellunt formulam* domi duellique (*cf. Asin. 559*), *cum* domi duellatores *aperte ad v. 63 sqq. respiciant. Ceterum cf. Ritschelius Parerg. p. 232 adn., Lachmannus in Lucr. p. 112.*

70. Quod inuocatus *Pylades.* Quia inuocatus *G. Hermannus Annal. phil. XXXV p. 191.* Eo quia inucatus *Kochius Annal. phil. CI p. 686. Item v.* 71 Scio dictum absurde *Bothius*³ — *cf. Fleckeisenus epist. crit. p. XXI — praeeunte* Scio derisores dictum absurde *Guieto.*

72 *sq.* nam certe *Vssingius olim* (nam certo *Amph. 904. Mil. 379*) *postea versu potius 73* suum *pro* scortum *scribens cum Seyfferto Philol. XXIX p. 386. Priore* scortum *del.* sibi *Camerarius adiunxerat versui*

71 (cf. Luchsius in Studem. Stud. I p. 42): rectius nam sibi in conuiuio Amator *Bothius, qui in ed. III* sibi *in alterius* scortum *locum traiecit (cf. Goetzius Act. soc. phil. Lips. t. IV p. 341).* — recte scortum. nam in conuiuio *Spengelius, quod abhorret ab usu locutionis et ab* hoc *v. 71.*

74 *sq.* ut dico an non? *Pylades.* an non est? est *Camerarius* (*prius* est *del. Gronovius: cf. Muellerus Pros. p. 482 adn.*). an non? plane *Gruterus. V.* 74 *post v. 76 reiciebat Meursius Exerc. crit. I p. 54, del. Guietus. V.* 75 nos uerum *Guietus,* enim uero nos *Geppertus.*

77. *De v. interpolato videsis etiam Martinsium Qu. Pl. ed. Hal. a. 1879 p. 26 sqq.: quem def. Seyffertus l. s. s. p. 1349 Niemeyerusque l. s. s. p. 361 (gravius post* planius *quam post* inuocat *distinguens, ut uno tenore et scortorum metaphoram explicet et murium inferat poeta). Cf. Langenus Plaut. Stud. ed. Berol. a. 1886 p. 271. 23.*

80. coculeae in occulto *Fleckeisenus Misc. crit. p. 39 (cf. Ritschelius Opusc. II p. 509).*

85—87. *Hos v. del. Guietus, v.* 87 *etiam Geppertus* (*dein* Set *corr.*).

86. ad res redierunt '*nonnulli*' *apud Lambinum.* Canes *huc trahentes* res *del. Fleckeisenus Bentleiusque* (*non melius de* res redeunt *cogitans*). rure redierunt *post alios def. Spengelius Schererusque de part.* QVANDO *ed. Argentor. a. 1883 p. 28* (*vel* in urbem r.), *etsi* prolatis rebus *praecedit: cf. Graevius Manutiusque ad Cic. epist. ad Att. VII, 12. XIV, 5 al.* — res quando *Geppertus.* — Sumús quandó res rédierúnt *non plane damnabat Ritschelius Proleg. p. CCXXIII, def. Brixius: at cf. v. 120 al. An fuit* rediere (*vel* redierunt) Commolossici? *quo clarius appareat quonam sensu adhibeat nomen: quem non capiens* inuenatici *Bothius v.* 85 *conl. Aristot. H. A. IX 1.*

87. *Hariolatur Palmerius Spicil. p. 620 aliique* odorisequique *vel* odorificique *vel* odiosidicique *coni.: cf. Lambini adn.* — incommodistici *Camerarius.* incommedestici *Palmerius praceunte Pio.*

89. frangi auxillas in caput *Kochius Mus. Rhen. XXV p. 619.* frangique aula sinciput 𝔖 (*itemque Amph. fragm. III* infringatur aula cineris sinciput, *ubi sequitur apud Nonium versus per* in caput *clausus*).

90. Vel extra portam ire *Pylades.* Ire extra portam *Guietus.* — Vel ire tras porum trigeminum ad saeclum licet *Verralius in Soc. philol. Cantabr. a. 1883 (cf. 'Academy' N. 600).* — ad sagulum *Gruterus. Male Plin. N. H. XXXIV 5 adhib. Lambinus alii: cf. Lobeckius Aglaoph. p. 1033.*

92. Nunc postquam *Lambinus.* Nam *del. hunc v. praecedenti adi. Vssingius non capiens structurae obstructae flebilem facetiam.* — meus est rex *Fleckeisenus.*

93 *sq.* Vt nunc Aetoli belligerantur *Guietus.* Itá belligerant nunc A. *Bothius.* — Ita enim nunc *Fleckeisenus: cf. Braunius Obs. gramm. et crit. p. 18 sq. Vide ad v. 24. Ceterum hunc versum cum insequenti olim Brixius delebat ut ex prologo Plautino petitos, ex quibus rectius videntur Vssingius Spengeliusque efficere hanc scaenam ipsam prologi vicem explere. Adde sis Martinsium Quaest. Plaut. p. 22 sqq.*

94. ibi captust in *Guietus.* illist captus in *Bothius, ubi* in *del. Brixius (itemque Car. Frid. Hermannus in exemplari).* captust illi in *Geppertus, Ritschelius. Dactylum def. conl. Amph. 309 Seyffertus. Contra* captus *del. Vssingius Spengeliusque Philol. XXXVII p. 422. Vide praef.*

98. *Hunc locum praetermisit Luchsius Comment. prosod. I p. 3 sqq.*

recte ceteroqui de hĭc *pronomine disputans: post quem de loci integritate suo iure dubitavit Seyffertus — nam* hic *adverbium ineptum, subiecti significatio post* meus rex *necessaria.*

101. quicum *servans* suum *del. Bentleius.*

102 *sqq.* Quod égo quidem nimís *Pylades.* — cupio senex *Fleckeisenus.* cupio nunc *Ritschelius.* misere cupio *Bentleius,* cupide cupio *Spengelius Philol. XXIV p. 350, non recte confundentes locutiones* nimis quam cupio *et* nimis *vel* quam misere (cupide) cupio. *Structura* cupio ut impetret *cum inaudita sit — nam perperam Cas. II 3, 49 sq. comparavit Schnoorius de* VT *coni. ap. Pl. ed. a. 1885* (*Monast. nov.*) *p. 6 — melius hoc ad lacunam explendam adhibueris quam ad suspicionem de versu aperte corrupto movendam. Possis etiam* cupio exopto *vel* expecto (et opto *Niemeyerus 'Zschr. f. Gymn. w.' a. 1885 p. 362, ut ipse a. 1882 in scholis*) ut impetret *vel* cupio eum impetrassere. *Versus 102 sq cum transitum parent ad v. 108 sq. aptissimum insequentes cum ob alias rationes offendunt a Langeno expositas* (*adde Plaut. Stud. p. 271*) *tum quia v. 107 — ubi* Condignis pater eius est moratus moribus *Bothius — aperte pugnat cum prioribus, ubi in uno filio spem ponit parasitus.*

104. Nulla est iuuentutis spes *Pylades.* nulla iuuentutis est spes *Bothius*[3], *Ritschelius Proleg. p. CCXXX.* Nullast spes in iuuentute *Muellerus Pros. p. 5.* Nullast spes iam iuuentutis *Vssingius.*

109. Vndé satur atque s. e. e. e. *Spengelius Philol. XXIV p. 735. De* exiui *forma cf. Engelbrechtus Stud. Vindob. vol. VI p. 232 sqq., de* ebrius *Casinae III 6, 18* (*alienissimus est locus Curc. v. 318 a Brixio adhibitus*).

110. Aduorte animum huc sis: istos *Fleckeisenus: cf. Brugmanus l. s. s. p. 36.*

111. Here *Camerarius.* — de praeda ẹmi de quaestoribus *Bothius.* emi e praeda de qu. *Vssingius etiam hoc loco, ubi probabilius videtur a post* praeda *deleta* de *ex v. 34 interpolatum esse, ubi videas.*

112. Has *Kochius Em. Plaut. p. VI. De* Is *adde Schmidtium l. s. s. p. 32 Studemundumque l. s. s. p. 64. De* catenis singulariis *varias pariterque importunas explicationes excogitarunt homines docti non detecto vitio vulgari* uincti *pro* iuncti *v. 113.*

118. post illam numquam *dubitanter Ritschelius Proleg. p. CCXXII* (*assentientibus Fleckeiseno Brugmanoque*) *mox* postilla (*cum Valla Saraceno Pylade Scaligero aliis*) *agnoscens Opusc. II p. 545.* postillac *Brixius provocans ad Ritschelium l. s. s.* numquam postilla(c) *legitimam esse demonstrans collocationem, quam hic etiam allitteratio commendat: an* necumquam posthac?

121 *sq.* men uis dem ipsus in pedes *Schraderus de partic.* -NE ANNE NONNE *ap. Pl. pros. ed. Argentor. a. 1885 p. 9* (*263*). — *Dittographiam et sententia prodit et verborum lepida argutia ab hoc loco hisque personis aliena. Cf. ad v. 124.*

124. Fac ita ut dicis. ni faxis *Guietus.* — nam ne faxis *Lambinus, quocum sententiae acumen pervertens, quamvis recte Boxhornius aliique dudum explicaverint, neque intellegens eandem 'offensionem' praebere* si dederis *v. 122, versus 123 sq. praeeunte L. R(einhardto?) 'Phil. Anz.' II p. 249 tanquam ineptissimos del. Vssingius vel* praedixisti *ne traditum quidem afferens. Cf. ad v. 121.*

126. ad fratrem ac (atque ad *al.*) alios *Gruterus Suspic. VI 5. Post* ibo *distinxit Kochius Em. Plaut. p. VI conl. v. 457: at cf. cum v. 497 tum v. 194.*

127. ne — turbauerint *pro* turbauerintne *poni putabat Gulielmius Qu. in Aul. I p. 343. De* quipiam *Fleckeiseno Brixioque olim probato cf. Kienitzius de* QVI *loc. mod. p. 562. Ceterum v* 128 Continuo me inde *Guietus.* — rursus *Guietus, Bothius.*

135. miser a macritudine (*ubi* prae *locum haberet*) *Scaliger, Gulielmius Veris. I 12 p. 267, alii.* misera mācritudine *del.* sum *Guietus, Spengelius Philol. XXIV p. 350.* miser aegritudine *Fleckeisenus non recte removens* ἅπαξ εἰρημένον (*a Rassowio omissum in indice accuratissimo*). *Nihil profecit Reblinius de Non. Marc. l. Pl. p. 51. Quod scripsi duce B eo firmatur quod alias quoque in litteris ipsaque longa littera ludit Plautus.*

139. Egone non fleam illum *Guietus.* Egon út illum non fleam *Spengelius Philol. XXXVII p. 422 sq. redarguente Brixio.* egon non defleam *Bosscha confirmante Seyfferto l. s. s.* (*ad v. 77*). ego non defleam *Bothius, Bentleius. An:* Egone illum nefleam? egon non defleam? *V.* 143 habuimūs *Crainius Philol. IX p. 673.*

148. Ego alienus? *Fleckeisenus recte offendens ex volgari distinctione* (*cf. ad v. 208 sq.*). — illi *praeter alios vindicavit Spengelius l. s. s.*

152 *sqq. Hos iocos cum colloquium impedire tum abhorrere ab Hegionis persona Spengelius sensit Philol. vol. XXXVII p. 424 — nam aliter et cum lorario et dein cum parasito ludit —: at male v.* 153 *Hegioni continuans eidem v.* 156 *sq. et v.* 165—171 *tribuit, cetera parasito* (*quod vel* tibi *v.* 154. 159. 164 *excludit et notio verb.* imperare exercitum remissum) *simili vitio quo v.* 155 dixi *Lambinus, Gulielmius Qu. in Capt. p. 354, alii vel* duxti *Palmerius Spicil. p. 667, Siberus, alii. Neque tamen melius post Bothium Koepkiumque Kampmannus 'res mil. Pl.' p. 31* Eheu! huic (*i. e.* mihi *vel* uentri) . . . exercitus *Ergasilo continuavit. In sequentibus ubi Lambinus recte personas distribuit 'aliquot librorum antiquorum auctoritatem' in hac re affert. Cf. ad v. 161.*

152. Eoi ei *Bentleius ad Ter. Eun. IV 4, 47 adsentientibus Ritschelio Proleg. p. CLXXIII Fleckeisenoque* (oiei)*: cf. Muellerus Pros. p. 646. 716. Vide supra.*

154. nactus *om.* es *male def. Olsenus Quaest. Pl. de verbo subst. p. 16.*

155. reparare *Pius. Vide supra.*

157. Posteaquam captus est Ph. t. *del.* Quod obtigerat *Pylades.* Quoi óbtigerat postquám captúst Philópolemus *Bosscha.* Quoi obtígerat post Philopólemus quam captúst tuus *Fleckeisenus.* postquam captust Ph. t. *post* Quid credis? *collocans* Quoi obtigerat *prorsus praeter morem praemisit a qua pendet notione* fugitant omnes hanc prouincam *Brixius cf. Em. in Pl. Capt. p. 3.* Q. o. p. filius captust tuos *Muellerus 'Nachtr.' p. 57* (*debuit saltem* captus est gnatus tuos). *De aliqua* Philpolemus *pronuntiatione somniat Spengelius l. s. s.* (*conl.* malficium*!*). *Traditum defendit, ut solet, Vahlenus Hermae XVII p. 615. Scilicet nomen proprium habemus, quod tamen recte bis numeris concludere potuit poeta. Languidissimum est glossema traiectis verbis* quoi obtigerat *in versus si dis placet speciem redactum neque neglegendum in hac re* interea *v. 154.*

158. fugitari *Geppertus.*

160. primodum *Pylades, Meursius Exerc. crit. I p. 55 alii.* — Pisto-

riensibus (*et v. sq.* Pistoriensium) *Angelius, Camerarius, alii: unde* dum *del. Guietus,* opus Pistoriensibust *corr. Fleckeisenus.*

161. Eorum aliquot genera sunt Pistoriensum *Fleckeisenus deceptus Parei inversione* genera aliquot. *Versum non ideo damnavi, quia qui scripsit aperte de 'pistore' cogitavit qualis post Plauti aetatem fuit — nam nescio an re vera v. 152 (vel 158) — 166 postea adiecti sint (cf. ad v. 152) —, sed quia ipsa forma prodit insiticium esse: quem si ipse scriptor adhibuisset, aut scripsisset* Eorum opus sunt aliquot genera Pistorensium *aut perrexisset* Sunt Panicei *cet. Vide ad v. 163.*

162. Opus est Paniceis *Pylades.* Paniceis opus est *Fleckeisenus: at non modo lenius* opus est *pro* est opus *transponimus* (est *om. Bothius*), *sed etiam aptiorem nominis formam* Panicis *lucramur* (ei *enim diphthongus est*) *tamquam* Poenicos (*non ab urbe Panna plane obscura*). *Ceterum* Polentinis *Colerus* (palentinis *ms. Lang.*).

163. Turundanos (*Τουρονταvοί!*) *et* Fideculenses *perverse finxit Spengelius Philol. t. XXXVII p. 425, cum sane* Pistorenses *ex 'versu' 161 expectaret. Quanto vero facetius et* Turditani *dicuntur et* Ficedulenses (*cf. Lucil. XXIX, 87 M.*) *ex* Ficulensibus *fiunt* (*ut* Crucisalus *ex* Crusalo). *Nam quod* Ficedulas *'vicum Romanum' interpretes a Pylade usque ad Brixium excipiunt, prava nititur et scriptura et interpretatione Martialis VI 27, 2. Ceterum* ópus Ficédulensibus *om.* est *Bosscha, Bentleius,* opus est Fícēdulensibus *vulgo. Vix cogitabis de* opus est Ficellensibus *coll. Lachmanno ad Lucr. p. 204.*

164. Tum *Fleckeisenus Brixiusque: at* Iam (*sic libri cum Nonio*) *recte habet, quo* maritumi o m n e s *efferatur.* opus sunt ibi (*item v. 159*) *Acidalius Divin. p. 90.*

169. captiuom hic *Bothius, Geppertus cum aliis.* captiuom hunc *Fleckeisenus mox* emi *post* adulescentem *inserens, ubi* habeo *Pylades,* hunc *Geppertus. De* hic captiuom quem emi a. A. *cogitat Muellerus Pros. p. 482. Cf. praef.*

171. *Recte iam Lentzius offendit de verb. auxiliar. ed. Regim. a. 1863, sed inaniter de lacuna cogitavit.* Hoc, illum me mutare, confido fore *olim distinguebant. Nihil iuvat Lachmannus ad Lucr. p. 297. Exempla dissimillima contulit Votschius de infin. usu Plaut. p. 21, ex quibus Amph. v. 171 vel Brixius simile habet* (*ubi* animi accidit *pro* homini accidit *scribendum atque* accidit *respondet* retur *verbo,* lubere *infinitivo* posse, *minime significat* accidit, ut lubeat). *Praeterea* H. i. mihi mutatum c. f. *vel* H. i. me mutare id c. f. *idem temptavit,* fore *scilicet servans, quod facillime ex insequentis versus exitu* (foras) *depravari potuit, depravansque dictionem. Cf. Truc. v. 317. Aul. 309, al.*

173 *sq.* nusquam equidem *Pylades.* nusquam pol *Angelius.* — es (is *Guietus et dein* mihi natalist) *versui etsi satis facit, tamen* (h)odie *ante* adce *ut suppleamus cum hic versus suadet tum v. 174, ubi aut* hodie *aut* hic *desiderans* mi hic natalist dies *coni. Luchsius Herm. VIII p. 106 coll. Pseud. 165. 179. 775. 1237. Pers. 768. Ceterum ex eisdem locis Spengelius effecit agi de parasiti die natali dialogumque et personis et verbis unice convenienter discripsit.* — Sed quidum id quaeris *Gifanius* (quiddum *ex 'vet. cod.' Meursius Exerc. crit. I p. 55.*)

175. te uocarier ad c. *Pareus, Reizius.* te uocari ego ad c. *Hermannus apud Beckerum p. 106.* te uocari ad me ad c. *Fleckeisenus* (*quod* uoco *dicendum non* uocari uolo). te uocatum esse ad c. *Geppertus.* te uocari

ad te ad c. *Spengelius* (*quod parasito dici, non dicere parasitus potuit*). te uocari ad cenam uolueram *Pylades. Nihil egit Osannus Anal. p. 113.*

176. pausillum (*et* perpausillum *v. 177*) *Fleckeisenus ep. cr. p. XII. Accusativum qui defendunt* (*cf. Fleckeisenus Philol. II p. 96*) *plane neglegunt v. 178 efflagitari ablativum: neque enim victus dici potest 'ein wenig* (= *sehr*) *genügsam sein'. De* esse = edere *hariolatur Gronovius itemque Bosscha post* pauxillum *distinguens* (*sc.* est quod edas).

177. pernae pauxillum modo *Brantius. Cf. Fleckeisenus l. s. s.*

179 *sqq. Dittographiam cum alia monstrant tum v. 183 cum v. 191 comparatus. In ipsis verbis plerique aberrarunt. Recte parasito v. 179—181 reliquit Palmerius Spicil. p. 657 sq., Beckerus de com. R. f. p. 67 sq., Spengelius l. s. s. p. 427. Hegioni Pylades tribuit* tibi *v. 180 corrigens. Alii vel* roga emptum *formulam dirimebant — de qua errantem Brixium redarguit Dig. XVIII, 1 l. XLI 'de contrahenda emptione'* (*Iulian. 'cum ab eo qui fundum alii obligatum habebat, quidam sic emptum rogasset'*) —, *velut* He. Age sis roga. Er. Emptum, nisi ... magis. He. Quasi... legibus. Er. Proh fundum uendis? He. Tu... tempori *Saracenus.* (He. Nam istoc ... domi.) Er. Age sis roga. He. Emtum ... afferet. Er. Quae ..: magis? He. Quasi fundum uendens (*sic*) ... legibus. Er. Profundum... mihi. He. Sed... tempori *Camerarius.* (He. Nam istoc... domi.) Age sis roga. He. Emtum ... adferet. Er. Quae ... magis? Quasi ... legibus. He. Profundum ... tempori *Lambinus.* He. Age sis roga. Er. Emin tu? (*sic*) He. Nisi ... adferet (*reliqua cum Lambino*) *Acidalius Divin. p. 90 sq.* He. Age sis roga. Er. Emptum ... legibus. He. Profundum... tempori *Turnebus Adv. XIV 7 adsentientibus Fleckeiseno, Brixio, al.* He. Age sis rogo (*sic etiam Is. Pontanus*). Er. Emptum, ... legibus *Salmasius adsentiente Gronovio* (*nisi quod* emptum ... me addicam *coniunxit*) *Demelioque 'Zeitschr. f. Rechtsgesch.' II* (*a. 1863*) *p. 184.* Er. (Nae perpauxillum ... domi.) Quasi fundum ... legibus. He. Profundum ... mihi. Age sis roga. Er. Emin tu? He. Nisi ... magis. Sed ... tempore *Bothius.* He. Age sis roga. Er. Emptum? (*vel* Ain tu?) nisi ... legibus *Bosscha.* Age sis roga. He. Emptum? Er. Nisi ... legibus *Ekius Verba* Age sis roga *etsi plerique Hegioni tribuerunt tribuuntque, tamen neque apta eius personae est exhortatio ad iocum neque* Emptum! *sic recte dicitur. Ceterum v. 181* uendens eis me *Acidalius,* uendam me, is me *Spengelius: at cf. Asin. v. 234 sq., al.*

183. *De* uenturus *vide sis Olsenum l. s. s. p. 24, de* em *Brixium Em. in Capt. Pl. p. 17 sqq.* hem mihi iam *Pylades.* hem sis iam *Bothius. Hariolantur Turnebus l. s. s., Palmerius Spicil. p. 658, Gruterus Suspic. VI 5, Bothius, alii.*

184. ichtym *Pius.* i, rem *Camerarius.* irim *Turnebus l. s. s.* cirim *Scaliger.* erem *Salmasius Plin. ex. p. 390c* (*cf. 310d*) *itemque* erim (*i. e.* erinaceum) *Palmerius Spicil. p. 658. Cf. post alios Schneiderus de proverb. Pl. et Ter. p. 7 sq. ac de v. 189 Gilbertus Cognatus Nazarenus Collect. Proverb. ed. Francof. a. 1670 p. 566.*

185. commetat *post Acidalium Div. p. 91 vindicavit Bentleius ad Hor. serm. II 5, 79.*

193. *Cf. Ritschelius Opusc. phil. II p. 524* (*Fleckeisenus ep. crit. p. XIII*).

194. iero *conl. Ter. Ad. v. 27 def. Seyffertus: at cf. Engelbrechtus l. s. s. p. 238. V. Luchsius in Studem. Stud. I p. 33.*

196. *Possis* patiri (*non ex* patri *E, sed ex* moriri, parire, aggrediri, *sim. analogia*). *Sed neque hoc neque* ambo *neque cum Brixio* Decét id *probaveris neque trochaicam Spengelii mensuram neque* id *inter* animo aequo *interpositum* (*cf. Brixius de Pl. et Ter. pros. Vratisl. ed. a. 1841 p. 10, Muellerus Pros. p. 760. 193*). *Malim:* Decet íd pati animo aequó: labos erit, si íd facietis, lénior. — labor *Bentleius. V.* 197 ambo credo *Guietus.*

198. euenīt ei *suspectum Fleckeiseno Annal. phil. t. LXI p. 37 sq.*

199. Eamque herili *om.* et *Pylades.* Eamque ex herili *Gruterus.* eamque etiam erili *Fleckeisenus.* Feramque herili *Acidalius Div. p. 91 sq.* Duramque erili *Brixius.* Eamque ex rigido *Geppertus.* Aptamque erili *Vssingius.* — Atque herile imperium ingeniis uestris lene reddere *Lambinus.* herili imperio *post* liberi *v. 197 reiciebat Bothius. Dativos, non ablativos vel adeo utrumque casum extare patet ac sententia aptissima morem morigerandi tam ero quam servo levare posse servitutem.*

201. oh oh oh *v. 200 relicto septenarium fecit Spengelius, per* ohe ohe *octonarium vitiosum Studemundus de cant. p. 23,* oh *v. 201 praemisit Fleckeisenus,* oh oh *extra v. posuit Brixius cum Gepperto. De monstro scripturae* multa oculis multa miraclitis (*vel* ditis) *multi multa mira. Ex certa* eiulationis *commemoratione et probabili* raditis *exitu provocamur ad illud 'mulieres genas ne radunto neue lessum* (*i. e. eiulationem: cf. Cic. Tusc. II 23, 56. de legg. II 23, 59*) *funeris ergo habento', quo facete lorarius suadeat, ne muliebriter se gerant tanquam in funere* (*libertatis*). multa oculis multa misera editis *Saracenus.* oculis multa misera cuditis *Pylades 'ex cod. ant.'* multa (*del. Lambinus*) oculis multam miseriam additis (coadditis *Acidalius Divin. p. 91*) *Camerarius.* oculis multam miseri accuditis *Gulielmius p. 355, itemque sed* additis *Ekius.* multas oculos multa Heraclitei *Pareus.* multam oculis modo irrogatis *Gronovius.* multam oculis multam iniuriarum (*vel* miseriai) edicitis *Bothius.* oculis multa mira cernitis *Geppertus.* oculis lamenta editis *Brixius olim.* oculis multam iram editis *Kienius Annal. phil. XCIII* (*a. 1866*) *p. 482* (*similiter Crainius 'Zschr. f. Gymn.' XXI p. 153*), *quod quamvis contraria sit ira eiulationi, recepit Brixius.* oculis multam miram dicitis *Vssingius.* oculis melius parcitis *Spengelius Philol. XXXVII p. 428.*

202. *Verba male traicientem Luchsium in Studem. Stud. I p. 26 refutavit Brixius.* utare, id iuuat *Meursius Exerc. cr. I p. 55. Ceterum* concatenati *unus Pareus.*

204. si ille uos *Reizius.* si *del.* uos *Hermannus de metr. p. 192* (*etiam* uinculis *om. El. d. m. p. 210*). nunc si uos *Fleckeisenus.* istis si uos *Geppertus.* si suos *Spengelius 'Ref.' p. 13* (*cf. p. 43 et 96*)*: sed nescio an sic positum significet 'Angehörige', non 'Gehörige', unde* si uiros *praeferam.*

206. *Sic primus Bosscha numeros constituit probante nunc Spengelio.* quid ille *cum Guieto scribens iamb. octon. Hermannus l. s. s., quem secutus* si solutos sinat *del. post Bothium Fleckeisenus ut ex v. 205 repetitum, per* quid id *septen. troch. Spengelius Philol. t. XXIV p. 735. De* quod est *dubitationem movit Beckerus in Studem. Stud. I p. 310 adn. neque a Brixio neque ab Vssingio recte remotam. Possis:*

Quid a nóbis metuit? scímus pol nos (*cf. Truc. v. 240*) nóstrum officium quód siet,
Sí solutós sinat. ‖ At fugam fíngitis.

207. quam rem agitis sentio *Pylades.* subolet q. r. a. *Geppertus.* sentio quam rem agis *Hermannus El. d. m. p. 219 itemque Muellerus 'Nachtr.' p. 68 sq. Spengeliusque Phil. XXXVII p. 429 et 'Ref.' p. 17 (olim Philol. XXIV p. 735 cum Christio 'metr. Bem.' p. 67* agitis *servans*). sentio hanc rem agitis *Brixius olim, nunc etiam de trip. troch. cogitans, ubi dim. catal. separandus erat.*

208 *sq.* Fugiamus nos? *Fleckeisenus (cf. epist. crit. p. XXI) accentus gratia non recte invertens (cf. ad v. 148). Anapaestos agnovit Reizius apud Hermannum de metr. p. 127 dimetros constituens, quos contraxit Studemundus de cant. p. 69 Muellerusque Pros. p. 71. Troch. octon. Hermannus El. d. m. p. 210.* — id nos haud deceat *Sigismundus de* HAVD *negat. ap. prisc. scr. usu (diss. Ien. 1883) p. 255. At pronomen quod ipsi libri produnt ex margine insertum esse ad v.* 209 *pertinet (ubi Fleckeisenus epist. l. s. s.* si erit óccasio, haut id dehórtor *vel* haut istúc dehortor *obloquente Sigismundo l. s. p. 257). de* si erit occasjo haud *etiam Spengelius dubitat 'Ref.' p. 185 sq. 321 adn.*

212. Átque a uobís nos (*sic ed. Charp.*) detís loquendí locum *Hermannus l. s. s.* átque uobís locum Détis nobís loqui *Fleckeisenus.* Átque te n. d. l. l. *Geppertus.* átque uobis Nóbis detís locum conloquendi *Brixius ad normam clausulae sat dubiae v. 214.* átque a uobís procul Nóbis detís l. l. líberum *Spengelius 'Ref.' p. 110 (cf. Philol. XXXVII p. 430).* atque uobis — *non recte dinumeratum a Studemundo 'Zschr. f. Gymn. w.' XVIII p. 549 — ut lingua et metrum respuit, ita iuxta* hisce arbitris *nihil valet (cf. etiam v. 219). Nam perverse alios captivos adesse olim Pareus, alios praeter lorarios servos Brixius finxit, qui Meiningensium, non Romanorum more in scaena versarentur. Itaque* uobis *aut adscriptum aut ex dittographia ortum (cf. B) delens* Aequiter *restitui, quo Plautum usum esse Priscianus testatur inst. XV p. 71, 1 H. (vel* Nobis detis lubentis l. l.).

214. *Male* Hem mi istuc (*sic cod. interpol.*) *adiunxit Hermannus.* incipisse hanc tuam *suppl. Spengelius l. s. s.,* incipisse exsequi 𝔖 *conl. Trin. v. 282. Vide sis Christium 'metr. Bem.' p. 59 et Studemundum de cant. p. 20. Ceterum* incipesse *cum aliis def. Meursius Exerc. crit. I p. 55.*

215. *De verbis Tyndaro tribuendis cf. post alios Dombartus 'Bl. f. bayer. Gymn.' t. XXI (a. 1885) p. 156. Anap. octon. duce B constitui* a-bite *admittens, quod alteri lorario dicatur, et* obnoxi *formam cum per* noxia noxa *tum per glossam* noxae: colligatae *stabilitam. Cf. Kampmannus de* AB *praepos. p. 22 adn. 1. Dim. anap. iteratam penthem. iamb. subiecit Muellerus p. 105 sq., dim. iamb.* (Ambo *dispescens*) *Spengelius l. s. s.(cf. p. 19. 39. 293).* — concedite huc *Acidalius p. 23.* — ábite isti. ‖ obnóxii Ambo *Hermannus.* ábi tu istim. ‖ obnóxii Ambo *Fleckeisenus.*

216. *Creticos vitiosos Muellerus constituit l. s. s., unde* Ambo *adsciscens et* Volumus nos *cum Hermanno traiciens* uti *pro* quae *scripsit Spengelius. De* uo(b)is *monosyllabo si dis placet vide sis Leonem Herm. t. XVIII p. 586.* — uoluimus (*cf. Mil. 1025, al.*) *del.* uos 𝔖.

217. et ea *Pylades.* atque ea *Angelius.* et eius *Lambinus,* atque eo *Acidalius p. 93* (quod uolumus *accipientes a Camerario*). uosque eorum *Guietus.* — Copiae istae *Scaliger.* copiam esse, ea (*et* quom quam) *Bothius.* copiae *Hermannus adsentientibus Fleckeiseno, Spengelio, aliis. At neque*

copiae *neque* ea (*i. e.* copia) compotem facere *latine dicitur, ut necessario genetivus suppleatur adiuvante metro. Ceterum sequenti versui Parcus cum aliis Philocratis nomen praescripsit, quoniam priora Tyndaro adscripserat Camerarius.*

220. Neue permanet haec *del.* palam *Lambinus Hermannusque de metr. p. 193.* promanet *'quidam' ante Lambinum.*

221 *sq.* non súnt doli ni astú colas *Pylades.* — etsi astu colas (nisi astu celes *olim*) *Vssingius. Cf. Truc. v. 461 sq. Sane v. 222 turbat et structura et verbis* (prouenit *atque* id *alienis exemplis frustra sustentato*) *et sententia ineptus.*

223. Nam] Nunc *Muellerus Pros. p. 299.* — si mihi herus es tu *Pylades.* si herus es mihi tu *Guietus.* si tu mi erus es *Spengelius. an:* tu si erus mi es? — átque egō (ego esse *Fleckeisenus*) me tuum Séruum assimulo ... caúto opust *Hermannus. Iambos agnovit Studemundus de cant. p. 69.* esse séruom me adsimuló tuom *Spengelius Philol. XXXVII p. 431* (*cf.* '*Ref.*' *p. 117*). *Ceterum v.* 224 (*non 225*) hoc *deleverat Pylades, ubi* ut hoc sobrie adcurate Sineque arbitris agatur *transponebat Bothius,* sine arbitris *inter alia corr. Guietus.*

227. inceptu *Acidalius Divin. p. 94.*

231. scire tunc (tum *Parcus*) memento *Pylades.* scito *Guietus.* sic, ere, memento 𝔖: *ubi tamen caesura minus placet.*

232 *sqq. Variis mutationibus creticos affectarunt Hermannus* (Morem *post* habent *traiciens, dein* impetrant id *et* sed id iidem *scribens*), *Fleckeisenus* (fere *post* pars, Sibi *post* impetrant *traiciens,* id *bis delens*), *Brixius* (hunc *falso cum Bothio*[3] *inter* maxuma *et* pars *inculcans*), *Spengelius* '*Ref.*' *p. 127* (hunc morem habent homines pars maxuma *ludens*). homines *Vssingius del. recte negans* pars maxuma homines *dici posse* (*Most. v. 19 dissimillimum adscribunt atque adeo Mil. v. 93 sq. Schaafius de gen. usu Pl. ed. Hal. a. 1881 p. 16*): *at potius vim* fere *particulae per* maxuma pars *illustrari et versus et res docet.*

234. Sunt boni *Bothius itemque post alios Spengelius l. s. s. p. 196 adn. 2* (*cf. 130 sq.*) *creticos efficiens, cum tamen versui* 235 *aptior sit conversio numerorum.*

235. Sunt: núnc ut te mihí uolo esse, esse autumo *Gulielmius Qu. in Capt. p. 535 praeeunte Lambino.* út uolo te mi esse autumo *Mahlerus de pron. pers. ap. Pl. colloc. p. 31.* Fiunt (Sunt) *delens cum Bothio*[3] *refragante lingua, iamb. dim. constituens refragante metro* (*cf. Seyffertus l. s. s. p. 1352*), *Philocrati haec verba cum tribus v. sequentibus Spengelius dedit Philol. XXXVII p. 431 refragante sententia, quamquam probavit Brixius. Post hunc versum maiorem lacunam statuit Acidalius Divin. p. 93 probantibus Fleckeiseno, Ekio, Dombarto, aliis: qui v.* 237 *aut tribuerunt Tyndaro cum Camerario aut reliquerunt cum Lambino insulsa plane sententia, quasi filius patri pietatis causa consilia det* (*sic Vssingius quoque*). *Immo Philocrates dicit* quod tibi suadeo (*scil.* nunc ut liber sis causa mea), olim suadeam patri (*scil.* olim ut te reuera liberet, *quo spectaverat Tyndarus v. 231—236*). *Neque recte v. 236 sq. del. Langenus Plaut. Stud. p. 272. Cf. praef.*

238. te si *Gruterus adsentientibus plerisque:* si te *def. Brixius.*

240. saepe melius te ut m. m. *Muellerus Pros. p. 734. Sept. iamb. admisso* Audjo et *Ritschelius Opusc. III p. 122 constituit* (*at cf. Muellerus* '*Nachtr.*' *p. 68*), *trochaicum Brixius olim* moneo saepius te ut memi-

neris *disiciens, Spengelius l. s. s.* moneo ut memineris te saepius *scribens.* saepiuscule ut memineris m. *Geppertus.* saepe ius te moneo ut memineris 𝔖. *Gravius hunc v. corruptum esse interpolatis v. 241—248 putat Langenus l. s. p. 272 sq. Cf. praef.*

241. conseruus *Acidalius p. 94 probantibus Fleckeiseno* (sed tibi conseruos) *Vssingioque: at aperte* (*cf.* saepius moneo) *ad v. 223 h. l. respicit.* — nunc te hoc unum obsecro *Brixius, Reizius.* nunc hoc unum te obsecro *Spengelius.*

243. tibi fuisse me ac nunc esse conseruom *Bothius.* — nunc seruom *Geppertus: at hoc loco agitur de conservitio a dis dato, non de servitio per dolos ficto.* nunc *ex v. 248 sq. repetitum. Cf. Muellerus Pros. p. 300 sq.*

244. Quae *Bothius.* Qui *Muellerus Pros. p. 289. Ceterum cf. Langenus Anal. Pl. III* (*ed. a. 1883*) *p. 8 sq. V.* 245 tederga *Meursius Exerc. crit. I p. 55.*

246. Perque seruitium commune quod *Bothius.* Perque conseruitium mihi (meum *Geppertus*) quod *Fleckeisenus ep. crit. p. XXI. Vtique servandum* conseruitium commune *sublato errore tralaticio, unde idem v. 245 statuendus erat.*

248. *Prius* ut *cum Z del. Bothius, posterius Beckerus in Studem. Stud. I p. 251.*

250. est nobis spes *Fleckeisenus praeeunte* est spes nobis *Kampmanno de* IN *praepos.* (*Vratisl. ed. a. 1845*) *p. 18 adn. 3.* inĕst nóbis spes *potius quam* ín hăc astutia (*sic Brixius*) *Muellerus admiserit Pros. p. 114 sq.* (*cf. 390*)*: neque magis hoc admisit Plautus quam* ad hanc unam *Rud. v. 549, ubi* unam hanc *A ut Reizius.* huic astutiae *Bothius. De* no(b)is *Leonis cf. ad v. 216.*

251. intus *et* inquisiuero *Camerarius.*

253. quaestioni *Scioppius Susp. lect. III, 15 p. 217.* in quaestione *post Camerarium vindicavit Fleckeisenus.*

256. Etiam qui c. r. c., s. is c. c. e. *Bothius.* cauitor *Fleckeisenus ep. cr. p. XXI. Totum versum conl. Epid. v. 359 pro interpolato habuit Buechelerus Annal. phil. a. 1869 p. 536* (*cf. ibid. a. 1870 p. 536*) *ut interpretamentum v. 255, quocum ipsa structura* etiam quom ... is *perperam addubitata arctius coniungitur. Ceterum v.* 257 cur nos *Lambinus.*

260. si hinc abeamus *Ritschelius Proleg p. CLXXXIII probante Fleckeiseno Luchsioque Studem. Stud. I p. 31.*

261. illi *Bothius adsentiente Fleckeiseno Muelleroque 'Nachtr.' p. 10 adn.*

262. Cáptus est. ⸢Ita. ⸢nón nos igitur s. i. f. *Bothius*[3]. Cáptust. ⸢Ita. ⸢non ígitur soli nos i. f. *Fleckeisenus.*

263. Huc secede *Bothius.* Secede ⟨ad me⟩ huc *Kochius Em. Plaut. p. VI.* tu *inter* en *supplevi conl. v. 110 al.* — ex te quae *Camerarius.* quae ⟨ego⟩ ex te *Fleckeisenus, quod cum exemplis firmet Brixius contraria omisit velut v. 251. Rud. 1023. 1312. Cas. III 5, 48.* quae ex te solo ⟨solus⟩ *om.* nam *Weidnerus Advers. p. 8.*

265. Si quid nescirim 𝔖. — id·nescius *vel* nescitum *Lambini amici.*

266. *Philocrati v. 266—269 continuabat Pylades* (*v.* 269 strictim me *corrigens*)*. De* attinet (atterit *olim coni.*) *cf. Acidalius Div. p. 94.* nunc iam cultrum attinet *Guietus.* nunc iam hic. c. a. *Bothius.* hic

nunciam cultros tenet *Geppertus.* nunciam os cultro *vel* nunc iam cultro os attinet *Seyffertus Philol. XXVII p. 441.* hic iam c. a. *Vssingius. De* nunciam — *quod olim efflagitabat Brixius de Pl. et Ter. pros. p. 49 — vide Langenum 'Beitr.' p. 285 sqq., ubi p. 288* nunc iam cultrum erus adtinet *suadet praeeunte Brixio Em. in Pl. Capt. p. 12, qui iam mutatum subiectum exemplis dissimillimis defendit.*

267. Ne is quidem inuolucre *Dissaldeus.* Ne id quidem inuolucri *Lindemannus. Recte distinxit Bothius*[3]*: cf. Vahlenus ind. schol. Berol. a. 1880 p. 6 sq. et a. 1881/2 p. 4 sq., Leo Mus. Rhen. t. XXXVIII p. 16.*

271. Proxime *Gronovius, contra* longissimum *Geppertus. Ceterum nescio an praestet* bonum *i. e.* bonorum.

274. Thalem caule uno *vel* Thaletem lente (*sic etiam Tyrrelius*) *vel* Thaletem talla *Palmerus Hermath. VIII* (*a. 1881*) *p. 140. An fuit* Milesio, *ut lateat iocus de viliore pecunia? Cf. Ostermeyerus de hist. fab. in com. Pl. ed Gryphisw. a. 1884 p. 25 sq.*

275. Namque is *Bothius* (Nam is *Pylades*). Nam pol *idem.* — ille nimius *Camerarius.* nimius nimius *Gruterus.* nimius nugax *Spengelius Philol. XXXVII p. 433.*

277. Quonam genere gnatust *Geppertus.* Dic quo genere g. *Beckerus in Studem. Stud. I p. 145 praeeunte* quo dic *Brixio.* quod est genere gnatus *Weidnerus Advers. p. 8 non improbante Haspero 'Phil. anz.' a. 1883 p. 32.*

278. illist unum *Bothius* (*unde etiam v.* 277 illi *Fleckeisenus dedit*). *An:* quod genus illic pollens est atque unum honoratissumum? *Cf. Paulius de* VNVS *nom. num. ap. pr. ser. usu* (*ed. Ienae a. 1884*) *p. 29 sq. De v.* 279 *cf. Kampmannus de* AB *praepos. p. 17.*

280. Rumpitur *Madvigius Advers. II p. 5.* — ei quom in Aleis est gratia tanta *Fleckeisenus eodem quo F uitio.* ei quom in eieis tanta gratiast *Lachmannus in Lucr. p. 262, post quem* quom illic (*vel* quando illic) *Muellerus Pros. p. 461,* quom in illis *Brixius corr.* tanta in Valeis quom ei gratiast *Spengelius l. s. s. Totum versum pro spurio habet Vssingius.*

281. opimae *post Camerarium certatim Lambinus Lipsius Scaliger emendarunt. Ceterum* excoquas seruom *Guietus.* — sebum tenax *Gruterus.* sebum. HE. senex Quid pater? *Dousa.*

283. At nunc uiuat necne *Camerarius.* Nunc uiuatne an non *Guietus.* Nunc num u. n. *Loewius.*

285. Thesaurochrysonychochrysides *Camerarius in annot.,* Thesaurocrypsonicochrysides *Heraldus* (*quos confundit Ritschelius Opusc. III p. 313*)*:* Thesaurochrysonicocrypsides *Geppertus, itemque sed -νεικο- Fleckeisenus apud Ritschelium l. s.* Thesaurochrysonicocroesides *Bothius:* Thensaurocroesonicochrysides *Spengelius. At reputandum erat non tam* -chrys- *iteratum offendere quam tenaciae atque adeo audaciae significationem ex versibus sequentibus desiderari. Quodsi* -chersi- *vel* -chiro- *reponimus etiam* -nico- *vim adsciscit. Ceterum* -idei *pro* -ides *coni. Beckerus l. s. s. p. 171 adn.* (*ut Studemundus Pseud. v. 989 duce A*).

286. quasist] quidemst *Geppertus: vide sis Vahlenum Herm. XVII p. 618.*

287. audaciam] tenaciam *post alios coni. Acidalius l. s. s.* (*unde* ac

tenaciam *Lindemannus*). auentiam *Gruterus dubitanter.* auidinem *ex Placido Spengelius l. s. s. Cf. ad v. 285.*

288. *De* ille quidem *cf. Luchsius Herm. VI p. 278, Comm. pros. II p. 3. V. non solum ob v. 635 intolerabilem def. Osannus Anal. p. 204 atque Geppertus 'Zschr. f. Gymn. w.' XX (a. 1866) p. 444 inepte post Lindemannum contendens sibi spectatoribusque, non Hegioni dixisse actorem haec verba. Neglegentiam poetae statuit Langenus Plaut. Stud. p. 113.*

290. ubi suo sibi *Pylades.* suo sibi quando *Brantius.* suo sibi quom *Schererus de partic.* QVANDO *ed. Argentor. a. 1883 p. 25 sq. (cf. p. 47) praecunte* suo quom *Guieto. At* ubi quando *vindicavit Acidalius l. s. s. Sequentia ad rem a Cicerone pro Mur. § 75 sq. et Seneca epist. 95, 72 sq. narratam vix recte refert Holthoeferus in sentent. controv. Animadvers. in Eur. Herc. et Alc. add. (Bonnae a 1881). V.* 291 Rem ad diuinam quibus haud opus est *Guietus.*

292 *sq.* proin tu aliis *Fuhrmannus Annal. phil. t. XCVII (a. 1868) p. 853 sq. — Ceterum perverse cum ceteris Brixius Geppertusque Stud. Plaut. I p. 69 verba* Sequere hac me *Philocrati dici sumunt repugnantibus et v. 360. 373 et tota dialogi ratione et* igitur *particula.*

297. tu scito *Guietus.* tam scito *Bothius (cf. Fleckeisenus ep. crit. p. XV) refragante Braunio Observ. gramm. p. 50.* tamen scio *post Pareum Gruterumque (cf. Analecta p. 311 sq.)* scito *recte reicientes retinet Spengelius l. s. s. p. 434.* tamen scis *Geppertus. Ceterum v.* 296 tuam in rem *Bothius ex* tua in re *Italorum.*

299 *sqq. Primus sic distinxit Brantius (ante quem gravius post* meas *interpungebant): at simul puncto post* perdidi *posito v.* 301 *subiciebat versui* 302 ergo *pro* ego *substituens. Rectius v.* 300 *versui* 301 *subicias servato puncto post* meas. *Ceterum v.* 391 me istunc *pro* istunc me *Fleckeisenus, quode videas Mahlerum l. s. s. p. 27.*

304. ut fingit *Guietus.* findit *Geppertus.* — aptatque *Meursius Exerc. crit. I p. 55. De* flatat (*conl. Placido p. 46, 9 D. vel* largat) artatque *cogitabat Loewius.*

306 *sq.* insuéueram nunc álieno i. o. *Bothius duce Guelf.* insueram hinc alterius i. o. *Soltauius in progr. Tabern. a. 1882 p. 22 totum versum pro insiticio habens. Cf. Brandtius l. s. s. p. 26* (altérius *praeferens*) *et Luchsius l. s. s. p. 54.* alternis 𝔖 (*cf. ad Trin. v. 593*). *De v.* 307 *Muellerus 'Nachtr.' p. 46 dubitat* (fúi i. *notans*). Et quidem nunc si *Brixius olim.*

309. uolueram *def. Rotheimerus de enunt. cond. Pl. ed. Gottingae a. 1876 p. 21, Cramerus de perf. coni. usu potent. ed. Marburgi a. 1886 p. 59 sqq. (conl. Asin. v. 452!). Ad sequentia* monitum *spectare tam sententia quam* Loquere audacter *verba docent. — V.* 310 antehac fui *Geppertus.*

312. quam ego nunc hic apud te *Muellerus 'Nachtr.' p. 10. — V.* 314 illi *Bothius.*

316. tam me pater *Guietus.* tam me meus pater *Fleckeisenus epist. crit. p. XXI (cf. Koehlerus de verb. acc. in troch. septen. ed. Hal. a. 1877 p. 63, Meyerus Act. acad. Bavar. a. 1884 p. 78. 80): ibid. v.* 318 fateor esse.

321. Ne patri unicus etsi sum decere u. m. *Guietus.* Ne tametsi unicus sum magis decere u. p. *Fleckeisenus* (Ne patri etsi sum unicus decere u. m. *Brixius praeferat praeeunte Muellero*). *Pro* decere *iam Bentleius* esse e re, *ut Muellerus Pros. p. 268 (at cf. v. 323),* decori

Brixius olim nunc voc. dactyl. una cum laesa caesura tolerans. De (in)decŏr(is) = (in)decorus (*cf. Asin. v. 689 sq.*) *a vetustissimis usurpato cf. Priscianus inst. VI p. 235, 20 H., Nonius p. 489* (*adde Rud. v. 193 edit. meae*).

326 *sqq.* lutulentos *Pareus Bentleiusque vindicarunt. Totum versum, quem olim recte inclusit Brixius* (*nisi quod glossema dixit pro sententia parallela*) *praecedentem ad causam revocare putat Niemeyerus 'Zschr. f. Gymn. w.' XXXIX* (*a. 1885*) *p. 360* (*mutata distinctione*) *idem vel v. 324 auspice Vahleno triumque versuum initia* Ego, Non ego, Scio ego (Odi ego) *defendens. Arctiore vinculo contineri v.* 325 *cum v.* 327 *non magis intellexit L. R(einhardtus?) 'Phil. anz.' II p. 249: neque Langenus haeret l. s. s. p. 24. Ceterum v.* 327 profecto praestet damnum *Brixius commendat.*

330. illi (*cf. ad. v. 261. 278. 312*) *Bothius.* — in Alide *Lindemannus cum ms. Lang.*

331. unum mihi praeterea *Guietus.* — praeterea tu *Fleckeisenus.* praeteread *Ritschelius Nov. Exc. I p. 83.* praeterea ut *Brixius.* praeterea mi *Muellerus Pros. p. 547 inter alia.* — nummulum unum *Geppertus. An fuit v.* 332*:* abiti non potis (*scil.* et te et hunc)*?*

333. homonum homo's *Ballas gramm. Plaut. I* (*ed. Gryphisw. a. 1868*) *p. 46* (*cf. Luchsius in Studem. Stud. I p. 49*). hominum tu homo es *Olsenus l. s. s. p. 56.* es hominum homo 𝕾.

335. *Verba* Pol hic .... pluit *male plerique cum Camerario Philocrati dant* (*cf. v. 293. 360*)*: Tyndaro vindicarunt Pistoris Fleckeisenus Vssingius* (*quem inepte haec spectatoribus dicere putabat Weisius*). *De* is quidem *adeas Luchsium Comment. prosod. I* (*ed. Erlangae a. 1883*) *p. 21. An:* Pol is quidem meus est*?*

336. procliuist *Fleckeisenus improbante post alios Olseno l. s. s. p. 95.*

337. Facis homo ut redimatur? *Camerarius.* — Fac sis *Scioppius Susp. lect. II 9 p. 84.* — ted oro id *Guietus.* te id oro, o *Bentleius.* te id orabo *Bothius.* ted oro hoc *praeeunte Pareo Fleckeisenus Ritscheliusque N. Exc. Pl. I p. 30.* tecum oro hoc *Brixius* (*ubi de* hoc *ab his addito dubitationem movet Kaempfius de pron. pers. usu et colloc. ed. Berol. a. 1886 p. 31*). te obtestor *Geppertus. At* id *aperte interpolatum, sedes corruptelae in priore potius versus parte quaerenda, ubi* is homo *ex v. 341 illatum: quod cum nominativo pro accusativo posito ab usu abhorrere Engelbrechtus in Stud. Vindob. t. VI p. 216 sqq. demonstraverit, multo magis offendit ab Hegione de filio usurpatum.* Fac meum filium ut redimatur *cum vix corruptelae obnoxium fuerit* citissume *exempli gratia posui.*

338. Quid uis faciam? dum ab re nequid ores. ‖ Ausculta scies *Fleckeisenus. Servatis prioribus* Auscultadum, scies *Gulielmius Qu. in Capt. p. 356 ex ms. Lang.* auscultadum, ut scias *Brixius: at cf. Muellerus Pros. p. 646, Abraham Stud. Plaut. ed. Lips. a. 1884 p. 234, Weissenbornius paratax. Plaut. ed. Burghausseni a. 1884.*

340. te quaeso aestumatum hunc mi ut des *Bothius.* quaeso ut a. h. m. d. *Brixius assentiente Muellero Pros. p. 384.*

342. illic *pro* illuc *Geppertus.* — conuenit *coniunctivum def. Scioppius Susp. l. VII p. 264 sq.*

343. quae tu miseris *Camerarius.* quae iussis (*ac dein* ei perferat) *Ritschelius Proleg. p. CXLIX obloquente Fleckeiseno Annal. phil. t. LXI p. 41.* — ut uis *Bothius.* ut ulis *Kochius Annal. phil. t. CI p. 685.*

345. transactum reddet omne *Guietus, Bothius: at praeter metrum offendit* omne *contra usum nude positum. An:* transactam rem omnem reddet?

348. tuum *post ed. vet. Gulielmius p. 356: unde* concredas *scribendum fuit* (*etiam ob* hodie *adv. et* credat *antecedens*).

349. periclod huius ego *Ritschelius Nov. Exc. Pl. I p. 75: at* ego huius *vindicat Kaempfius l. s. s. p. 25* (*unde refutantur et* periculo *et hiatum et* huiusce *qui admiserunt: cf. Spengelius T. M. P. p. 181, Muellerus Pros. p. 547. 'Nachtr.' p. 130, Schmidtius de pron. dem. p. 55*). *Mira scriptura* † uicem *aperte ad v. 351 pertinet, ubi* tua fide *illatum ex hoc v. et v. 432*, tuam uicem *etiam allitteratio commendat: cf. v. 435. 436. 526. al.*

350. quod med esse scio erga beniuolum *Gulielmius l. s. s.* (*possis* quod med erga scio esse b.). esse quod scit se erga b. *Guietus.* esse *del.* (*servato* erga sese) *Lindemannus.* quod me esse erga se scit b. *Ritschelius l. s. s. p. 37.*

352. *Cf. Lachmannus ad Lucr. p. 64* (istunc *subintellegens*). — occidere *Pistoris.* — pactum *Madvigius apud Vssingium.* — tam hoc celeriter factum *vel* tam hoc mihi dari effectum *Brixius.* tam hunc reddere id factum *Schneiderus de proverb. p. 55.* (pote,) tam hoc celerrume (*vel* citissume) factum *Braunius Obs. gramm. p. 19* (*ubi neglexit Mil. gl. v. 781, sim.*). *Verba sic ut feci distribuenda esse tam universa dialogi ratio quam* Factum uolo *formula* (*cf. As. 685. Aul. 146. Bacch. 495. Pers. 311. Aul. 686. Truc. 877*) *docet. V.* 353 Num qua *Guietus.*

354. Pro illo mihi des *Guietus.* — tu des *Reizius* (*possis* Tu mihi des). duis *Kochius Em. Pl. p. VI* (*cf. v. 331. Rud. 1367: Luchsius in Studem. Stud. I p. 30 sqq.*) — illoc *Muellerus Pros. p. 646 post Bothium.* — Optume, immo — *Lambinus.* Immo optume *Gulielmius l. s. s.* (*unde* Quin soluite *Geppertus*). *Cf. Gronovius ad h. l. Valckenarius ad Eur. Phoen. v. 406, Handius Turs. III p. 227. Sed hiatus h. l. vel ex* immo *postposito suspectus,* duis *probabilissimum.*

355. afferant *Camerarius, quod servans Ter. Ad. v. 978 iam Bothius comparavit.*

357. iam *om. Camerarius, cum* molestumst *olim coniunctum ad sequentia traxit Bothius.*

359. dic demonstra *olim quidam,* doce demonstra *duce Dissaldeo Fleckeisenus epist. crit. p. XXI* (*cf. XXV*) *temptarunt ante Mil. gl. v. 256 ex A emendatum.*

360. Volo *pro* Voca *Bothius cum Guelf. Post hunc versum quod libri novam incipiunt scaenam primus Lessingius improbavit vix recte impugnatus a Spengelio in Actis acad. Bavar. a. 1883 II p. 390.*

364. te dedi aestumatum huic *Bosscha.* aestumatum huic dedi te (*sic Fleckeisenus*) *vel* aestumatum te huic dedi *Ritschelius Proleg p. CLXVIII* (*cf. Muellerus Pros. p. 167*). te aestumatum huic dedo *post Bothium Spengelius l. s. s. p. 434.*

369. adque illum *Rittershusius: cf. Scioppius Susp. lect. V 11 p. 265.* ad ted atque illum *post Bothium Ritschelius Opusc. III p. 121 sq.: sed* utroque uorsum *iteratam praepositionem desiderat.*

371. Tute tibi a tuopte *Boxhornius: cf. Kampmannus de* AB *praepos. p. 32, ubi* Tu tibi tuopte. T. t. ex t. *Gertzius.*

372. fers ita ut *Pylades.* ita fers uti *Camerarius.* sic fers ut *Muellerus Pros. p. 489.*

373. habeo gratiam tibi *Reinius Quaest. Pl. ed. Crefeld. a. 1834 p. 13: cf. Luchsius in Studem. Stud. I p. 21 sqq.* gratiam hanc habeo tibi *Dziatzko 'Ien. Lit. z.' a. 1877 p. 655.* gratiam ut habeo tibi *Weidnerus Advers. p. 13 non improbante Haspero 'Phil. anz.' a. 1883 p. 32, qui etiam de* gratiam habeo ego tibi *cogitat.* gratiam hercle habeo tibi *Muellerus 'Nachtr.' p. 122 adn. in loco gemino Mil. gl. v. 1425.* gratias *probat Spengelius Philol. XXXVII p. 434 itemque Ribbeckius in versu gemino post Langeni disputationem 'Beitr.' p. 12 sqq. Reinianae similem: cf. app. crit. ad Trin. v. 659.*

380. Si huc non rebitas, huic ut n. m. 𝔖 (*v.* 375 hinc *Bothius cum Italis*).

382. *Male iam huic versui Tyndari personam praescripsit Madvigius Advers. II p. 5 sq.*

387. id petessam id persequarque *Bothius* (*cf. Ballas l. s. s. p. 19*). id petam semper sequarque *Brixius refutatus a Langeno 'Beitr.' p. 217 sq.* id petamque et persequar 𝔖. — corde et animo atque uiribus *etsi amplexi sunt omnes (nisi quod particulas nonnulli immutabant metri causa) ac nube exemplorum defendit Burmannus ad Virg. Aen. X 357, tamen optimorum codicum vestigiis insistendum fuit* (*cf. Rud. v. 224*), *praesertim cum nihil h. l. aptius* (ore atque) auribus *sit, quamvis offendat Muellerum Pros. p. 328. Ceterum v.* 386 ut potissum: quod *Palmerius Spicil. p. 885.*

392. Honore *Tyrrelius Hermath. VII p. 113 conl. Asin. v. 268: quod tamen nec* semper *admittit nec v. 394. Rectius versum del. Langenus Plaut. Stud. p. 274, nisi* semper faxit ut facit *corrigendum.*

393. facili memoria *Gulielmius Qu. in Capt. p. 360 recte primus personam ante* tamen *delens. Totum vero versum post v.* 394 *reicit* 𝔖.

395. cum hoc mihi *Pylades.* mihi nunc cum hoc *Fleckeisenus.* mihi cum hoc hic *Muellerus Pros. p. 739.* mihi cum hoc hoc *Brixius.* — conuentum siet *Spengelius l. s. s. p. 434 sq.*

398. poterit, tam in rem *Lambinus.* poterit, in rem *Bothius, Reizius.* poterit, stuc in rem *Geppertus.* istuc in rem *Pylades, Bentleius.* — utrique *del. Guietus.*

401 *sq.* me hic ualere et tu te (*scil.* hic ualere) *redintegravit Kuklinskius crit. Plaut. comment. gramm. illustr.* (*ed. Berol. a. 1884*) *p. 14 sq. Verba* me hic .... inter *v. 402 delebat Fleckeisenus adsentiente olim Brixio, nunc Langeno.* Hoc si quaeret *pro* Me hic ualere *temptabat Vssingius. Post* ualere *comma posuit Madvigius Advers. crit. II p. 6: paulo melius verba* tute audacter dicito *separavit Brixius duce Spengelio l. s. s. p. 435: at cf. Langenus Plaut. Stud. p. 274 sq. Sed* me et te *vel tale quid praecessisse* inter nos *docet, quod quis adscripserit?*

403. me aduorsatum tibi *contra Brixium Madvigiumque l. s. s. defendit Votschius de inf. usu Pl. p. 39 sq. Cf. Mahlerus l. s. s. p. 27. Ceterum v.* 404 *post* morem *priores, post* tamen *Camerarius distinxit, v.* 405 me haud (*vel* hodie*!*) *pro* med *Muellerus Pros. p. 728* (*cf. Mahlerus l. s. s.*), me numquam *Vmpfenbachius melet. Pl. p. 16, v.* 406 *sq.* In rebus d. e. *et* Tyndare uti f. a. *Koehlerus l. s. s. p. 46.*

408. quin te gratiis mittat manu *Lindemannus* (*alii* gratis *vel* gratus *def.*). quin manu te emittat gratiis *Fleckeisenus epist. crit p. XXII.* quin

manu emittat te gratiis *Luchsius in Studem. Stud. I p. 46.* quin te manud emittat gratiis *Brixius. Verba* emittat manu *a fine versus ne removeantur suadent Curc. 616. Men. 1023. 1042. 1059. Poen. 429. Pseud. 358. Rud. 1388. 1410. Cas. II 8, 38: neque neglectae sic caesurae ratio et exempla desunt. Ceterum vide sis Schererum l. s. s. p. 30 sq. adn.*

413. Quo facto exemisti *Lambinus* (*de* exemisti *ne dubites cf. cum v. 204. 356. 758 tum v. 674. 924*). — *Versum Fleckeisenus ep. cr. p. XXII post v. 407 traici maluit probante Lorenzio 'Phil. anz.' II p. 246.*

414. ita ut commemoras *Bothius.* ista ut memoras 𝔖.

415. Ea tibi merito *Guietus.* Merito tuo tibi *Fleckeisenus* (*cf. Muellerus Pros. p. 710. 'Nachtr.' p. 60*). — prouenerunt *Spengelius l. s. s.* conuenerunt *Weidnerus Advers. p. 9.*

416. Si égo item memorem quaé med erga *Camerarius* (*cf. Ritschelius Nov. Exc. Pl. I p. 37 adn. 42, Spengelius l. s s. p. 436*). — fecisti bona *Is. Pontanus conl. Cas. II 8, 32, al.*

417. quam si seruos esses *Guietus.* nam seruos meus si esses *Pylades.* nam si seruos mi esses *Bosscha, Bentleius* (*def. Blasius de mod. temp. in enunt. condic. permut. Argentor. ed. a. 1885 p. 35 [89]*). nam ut si seruos mi esses *et* si seruos meus sis *Bothius.* nam quasi seruos meus sis *Fleckeisenus.* quasi seruos meus esses *Vssingius.*

418. Obsequiosus mihi semper fuisti *Camerarius.* Obsequiosus mihi fuisti semper *Bothius, Reizius* (*cf. Fleckeisenus epist. crit. p. XXII*). Mi obsequiosus s. f. *servato* obsecro *in fine v. suppl. Lindemannus.* Mi óbsecue obsequiosus s. f. *Lachmannus in Lucr. p. 303.* Mi obsequiosus semper tu fuisti *Vssingius praeeunte Fleckeiseno.*

420 *sq.* quantis laudibus suum herum Seruus collaudauit *Pylades, quod servans* haud me *Camerarius,* istic pol *Gruterus invertit.* quantis suom herum laudibus Seruos collaudauit *Guietus, Bothius, Bentleius* (*unde* Istuc haud pol me *Guietus,* Pol med istic haud *Bothius,* Istic me pol haud *Geppertus,* Edepol istic me haud *Brixius*). quantis istic laudibus Suum herum seruos collaudauit *Lindemannus, post quem* quantis hic modo *Fleckeisenus,* quantis lautis *Spengelius l. s. s.,* quibus et quantis *Gertzius. Verba* Pol istic .... laudibus *Fleckeisenus aliique Tyndaro dederunt, cum tamen aperte ad effusiorem laudem v. 403—413 spectent itemque Hegionis quae secuntur verba confirment recte illa Philocrati assignari a libris. Quo minus de lacuna dubitandum.*

425. Mage non factum uelle possum *Bothius.* Non magis factum possum uelle *Sigismundus de* HAVD *negat. p. 259.* Non magis factum possis u. *Vssingius.*

426. Hegio, Iouem supremum testem laudo, id ut scias, Me *c. q. s. Guietus.* — Id uti scias *Ritschelius Proleg. p. CXXXVI adn. obloquente Muellero Pros. p. 211* (*cf. p. 698*). — testem do tibi *Reizius apud Hermannum El. d. m. p. 88 sq.* testem laudo, o *Bentleius.* testem do et laudo *Bothius[3] in annot.* mihi testificor *Geppertus.* testem testor *Spengelius assentiente Langeno 'Beitr.' p. 219.* do laudo *scripsi ex formularum* do dono, do lego, *sim. analogia.*

429. me experiri *Lambinus post alios.* te expedire *'vir doctus' apud Gruterum improbante Langeno 'Beitr.' p. 104* (*cf. p. 3*), *ubi* operis *probans et* et factis *in suspicionem vocans e. g.* me experiri uera esse operis tuis uolo *temptat.* tua dicta experiri et opera te *Geppertus.*

430. minus quod *Pylades.* quom minus *Fleckeisenus probante Luch-*

berto Stud. gramm. II p. 115 sq. At cf. Brixius Em. in Pl. Capt. p. 13. — uolui, recte a. a. u. *Vssingius.*

431. mihi caue *Pylades. Cf. Muellerus Pros. p. 267.* cauito mihi *Guietus.* — caueto iratus mihi *Geppertus.*

432. Sic te *Vssingius.* — mea te fide *Pylades deleto* Te *ante* aestumatum. *Cf. Muellerus Pros. p. 183.*

434 *sqq.* extemplo méo ex *vel* extemplo hinc e *Muellerus Pros. p. 387. Versum* 435 *Fleckeisenus inclusit adsentiente olim Brixio* (*cf. Langenus Plaut. Stud. p. 24 sq.*). *Rectius Brixius v.* 438 *a Gepperto* Scis tete *corr. post v. 433 traiectum delevit ut adscriptum ad v. 433* (*ex v. 364. 378 sqq.*)*: quod probans Muellerus Pros. p. 474 sq.* (*ubi* uiginti hinc *corr. post Guietum*) *etiam v.* 440 *alienum esse animadvertit a Brixio ante v.* 439, *a Gepperto ante v.* 409 *traiectum sine emolumento.*

439. Fac fidele, sis, fideli *Pylades.* Fac fidele sis fidelis *Scioppius, alii: at cf. Bergkius Opusc. I p. 164 sq., Landgrafius Act. semin. Erl. t. II* (*ed. a. 1881*) *p. 58 sq., Reblinius l. s. s. p. 84. Ad* feras *etiam Spengelio Reblinioque probatum cf. Poen. v. 195 et app. crit. ad Trin. v. 692.*

441. Serua in perpetuum tibi *Lambinus.* — huic inuentum inueni *Pistoris.* — aeque atque hunc inuentum tibi *Geppertus.* — hunc inuentu (*sc.* filii *cf. Merc. 847*) inueni 𝕾*: nam neque* inuentum inueni *aptis exemplis defenditur neque Hegio iam amicus inventus Pseudo-Tyndaro dici potuit neque probari artificiosa Landgrafii ratio l. s. s. p. 56.*

444. Hoc age sis: tu *Fleckeisenus.* Hoc age nunc: tu *Muellerus Pros. p. 677* (*cf.* '*Nachtr.*' *p. 82*). Hoc age: tu *Brixius* (*cf. Wagnerus Mus. Rhen. XXII, a. 1867, p. 425*). *Malui* Tu *traditum traicere cum Spengelio conl. v. 110.* — tu mihi nunc herus es *Camerarius, quod retinens* tu mihi patronus *Guietus.* tu mihi nunc meus herus es *Bosscha.*

445. Mandauisti satis? *Bothius cum ms. Lang. V.* 448 possit *Geppertus.*

449. dem hinc (nunc *Pylades*) a *Camerarius.* duim a *Bothius* (*cf. ad. v. 354*). iam dem a *Geppertus.* dem iam a *Muellerus Pros. p. 547.* dem meo a *Brixius praeeunte* a meo *Muellero.* parem (pem: *cf.* '*adornare viaticum*' *Epid. v. 615*) *vel* pendam a 𝕾.

457. (custode.) at ego mox *Pylades.* iam ego *Camerarius.*ego iam mox *Guietus.* — custodela (*quod sic non adhibet Plautus*) *Gruterus, unde* custodela. iam ego *cum Bothio*[1] *plerique.* sic sine custode. Ego mox *Bothius*[3].

458. modo] sed modo *Guietus.* ego modo *Bothius.* modo ad *Fleckeisenus.* ibo, dum *Vssingius. Possis etiam* modo eo, c. a. inuiso m.

459. ecquis adolescentem hunc *Pareus.* ecqui hunc adolescentem *Fleckeisenus: cf. Muellerus Pros. p. 424 et Ribbeckius trag. fragm.*[2] *p. LI.*

461. *De* DV *in BE praescripto cf. Ritschelius Opusc. III p. 22* [*adde praef. Asin., ubi p. XV v. 12 corr.* bis (8. 10) *pro* semel (10)]. *De* ipsus *vel* ipse sibi *cf. Luchsius in Studem. Stud. I p. 47 et Brugmanus l. s. s. p. 25 sq.* ipsi (*om.* sibi *cum ms. Lang., al.*) *Bothius*[1]. sibi qui ipse *Bothius*[3]. *An:* ipsipte? *cf. Loewius gl. nom. p. 189.*

463. cupit esse *Guietus, Bothius.* esse cupiat *Bentleius,* eupit, id

Lindemannus, cupiit *Bothius*[3] — *de quo cf. post Fleckeisenum Engelbrechtus l. s. s. p. 231* —, cupidust *Fleckeisenus Annal. phil. t. CI p. 431*, ei lubuit *vel* lubitumst *Muellerus 'Nachtr.' p. 98 adn.* (*cf. 145 adn.*), cupit, tum *Niemeyerus Herm. XIV p. 448, quae omnia versum fulciant, non sententiam: unde censor 'Phil. Anz.' II p. 248 sq. assentiente Brixio et Vssingio versum deleverat. Satis quomodo currendo 'se ruperit' enarrat parasitus. Ceterum ex hoc loco versum a Pontano allatum* non edit ut possit, sed posse hic ut edat cupit *petitum esse verisimile habet Winterus Pl. fragm. p. 81* (*!*).

466. neque mage ecfertum *Guietus, Spengelius l. s. s. p. 436.* — effarctum *Siberus.*

467. qui (*i. e.* quo die) . . . occeperis *Scioppius Susp. lect. V 11 p. 265*). ubi . . . occeperim *Geppertus. Mire Brixius et* quoi — occeperit *servat et haec omnia ad diem refert deleta post* mihi *v. 465 distinctione. De v.* 468 *cf. Turnebus comment. l. I de leg., Salmasius ad Epid. III 4, 33* (*male* sedent *Acidalius p. 94 sq.*).

469. in maximam *Camerarius.* maximam in *Gruterus.* — parasitica ars in m. m. c. *Heinsius*

470. iam *delebat Pylades servato* inopesque ab sese.

471. Laconas *Camerarius.* Salaconas *coni. Hesych. s. v. Valckenarius in sched. ined. Leid.* Lacones *ne perperam explices cum plerisque cf. Cic. pro Mur. XXXV, 74.* — uni *def. Luchsius de gen. p. 8. At cf. Paulius Qu. gr. I de* VNVS *num. ap. pr. scr. usu ed. Ienae a. 1884 p. 21 sq., Marquardtus 'Privatalterth.'* [2] *p. 175. 301. Ceterum v.* 473 *ante* lubentes *Lambinus, post* lubentes *Camerarius distinxit, cum ad utrumque membrum pertineat.*

475. ad laniones *Dousa.*

476. Quam in tribubus *Pylades.* In tribu quam *Dousa.* Quam in tribud *Ritschelius Nov. Exc. Pl. I. p. 62 sq.* — sontis aperto capite *Bothius.* quom aperto c. s. *Muellerus 'Nachtr.' p. 124.* coperto c. s. *Weidnerus Advers. p. 10. Ceterum cf. Niebuhrius hist. Rom. III p. 388.*

478. Namque ut *Bosscha.* Nam uti *Fleckeisenus.* — Nam ut abii dudum hinc *Guietus.* — abiui *post Bothium non debuit suadere Leo Mus. Rhen. XXXVIII p. 23* (*cf. Engelbrechtus l. s. s.*).

479. inquam *del. Guietus, Bothius* (*cum cod. Guelf.*), *Bentleius, al.*

480. *De* ait hoc *primus recte Gulielmius iudicavit Qu. in Capt. p. 357, ultimus prave Vssingius* agit hoc *pro novo vendens* (*cf. Langenus 'Beitr.' p. 173*). — [aut] quis prōfitetur *Fleckeisenus apud Ritschelium N. Exc. Pl. I p. 54 adn.: at cf. Buechelerus Annal. phil. t. CI p. 488 sq.*

481. cenamus hodie *Fleckeisenus.* — inquam ego *Guietus.* — atque illisce *Muellerus Pros. p. 686* (*cf. p. 536 adn.*).

483. Quis (*item v.* 472) *Pylades.* Qui *Dousa* (*ut mendo typogr. ed. Parm.*). — apiscier *Fleckeisenus defendente Goetzio Anal. Pl. 100 sqq. obloquente Langeno 'Beitr.' p. 59. V.* 482 dictis de melioribus *Bothius.*

488. rest *Fleckeisenus defendente Brixio in progr. a. 1854 p. 5, al. At cf. Bentleius ad Ter. Eun. II 2, 37 et Olsenus l. s. s. p. 90 sq.*

490 *sq. Hos versus invertit Geppertus assentiente Brixio Langenoque l. s. s. p. 25: ubi* me (med *Guietus*) ibi *post* item alii *auget molestiam. V.* 490 *ut cum v.* 487 *conciliari possit, tamen pugnat cum v.* 496 *sq. itemque v.* 491 *neque cum prioribus neque cum sequentibus apte coniungitur. Minus recte Spengelius v.* 489 *pro dittographia v.* 484 *habuit l. s. s. p. 437.*

492. Hinc *Geppertus.*

493. Qui concilium iere *Pylades.* Qui consilium iniere *Bosscha.* Consilium qui iniere *Fleckeisenus praceunte Guieto.* Quí consilium iníere *Loewius Anal. Pl. p. 210. Procedeusmaticum defendunt Vahlenus Herm. XVII p. 613 atque Abraham Stud. Plaut. p. 228. At* concilium inire *cum dici nequeat, pessime h. l.* consilium *corrigitur. Nam ne per iocum quidem pro 'consilio' multa inrogari potuit, sed totus locus aperte de conciliabulis coitionibusque victui damnosis (ut olcariorum quondam in Velabro) agit. Ceterum cf. Rostius Opusc. I p. 56, Visseringius Qu. Pl. II p. 30, Osannus Annal. phil. t. LXXVII p. 706 sqq. Pro* quo nos *fuerunt qui* qui nos *scriberent.*

497. decollassit *Geppertus.* decolabit *vindicavit Gronovius in Lect. Plaut. et ad Liv. XXVII, 17 obloquente Vrsino Obs. philol. p. 9 et Arntzeno ad Aur. Vict. epit. 29.*

498 *sqq. Praemisso* Quid ést suauiús *Hermannus El. d. m. p. 314* quam . . . . heri (*transpos.* publico bono) *octon. iamb. esse voluit mox dim. et anap. et bacch. recte separans. Baccheos continuavit Fleckeisenus traiecto* feci Ego *et add.* me hodie *post* uident (*cf. Spengelius 'Ref.' p. 222. 269*). *De dochmio cum creticis coniuncto praeeunte Lindemanno Bergkius cogitat Opusc. I p. 167 sq. adn. Priorem dim. anap. recte separantes media baccheos Geppertus et* (quom *adsciscens in v. finem*) *Brixius faciunt, ubi item dim. anap. admisso* publico *et transpos.* feci ego *Seyffertus constituit de bacch. p. 11* (*cf. p. 16. 32*) *adsentiente Spengelio l. s. s. Duobus octon. anap. foedissimis v. 498–502 comprehendit Muellerus Pros. p. 110.*

503. *Baccheos Hermannus continuavit* Ita nunc *scribens, ubi de* itā *Brixius, de* itaque *cogitabat Braunius Obs. gramm. p. 8 (de* itā̆ *vide si tanti est Stadelmannum de quant. vocal. lat. voces term. ed. Lucernae a. 1884 p. 27 sq.). Octon. troch. Spengelius agnovit* lassum *del. 'Ref.' p. 219 sq.* (*cf. 271. 274*), *quo loco utique adiectivum ponendum erat* (*ad* assum *cf. Most. 1115. Poen. 279*).

505. adii *Pistoris. Adscito* rogo *sen. compl. Hermannus, ubi Brixius cum Seyfferto p. 20. 42 olim baccheos continuabant* (*cf. Muellerus Pros. p. 620. Spengelius p. 206 sq. 251*), *iambicobacch. Studemundus de cant. p. 47* (*cf. p. 23*), *iamb. trip. catal. dupl. statuebat Winterus de cant. ed. Mon. a. 1880 p. 27.*

506 *sq. Dochmios cum a Plauto tum ab hoc loco alienissimos praeeunte ex parte Hermanno Crainius 'Zschr. f. Gymn.' XX p. 441* (*quos certos habet Leo Mus. Rhen. XXXVIII p. 20. XL p. 171: quasi flens syngraphum rogaverit dederitque Hegio*). *Iambos Fleckeisenus agnovit* Mihi *ante* syngraphum *traiecto* (*ubi iteraverat Hermannus*), *cum* ilico *potius* (*non tantum metri gratia*) *post* requieui *locum habeat: diiambus* datur mihi *in hoc versiculorum genere et exemplo* (*Amph. 992. 1058*) *defenditur et ratione. Ceterum* do (*ex* de) Tyndaro *Pylades, alii. — Cf. Muellerus Pros. p. 620.*

508. *Verba* inde ilico reuortor domum (*post quae gravius disting. ante Hermannum*) *removit Acidalius quamvis dubitans Div. p. 95 sq. probantibus multis: eadem interpretatus Brixius*[1] *vim fecit linguae itemque Hermannus* praeuortor *ut defendit* (*quem secutus Leo l. s. s.* exilico *suum inculcat*). *Iambos habet Spengelius 'Ref.' p. 227* (*cf. 292*).

509. *Verba* inde abii *expunxit Pylades ante Acidalium: eadem in*

v. 514 *post* exsoluier (*sic iam Pareus*[3]) *traiecit Hermannus hic* mei ub sunt Alii *scribens* (mei ubi alii sunt *Fleckeisenus.* mei cubi sunt alii *Ritschelius Opusc. III p. 140 dubitanter*). inde ubi sunt alii captiui mei *Spengelius.* inde abii *cum* Protinus ad fratrem *coni. Guietus delens* Inde ilico . . . . . eo *inter alias mutationes graviores.*

510 *sq.* Philocratemne *Bothius*[1]. Philocraten *Bothius*[3]. Philócratem *post Hermannum fere omnes: at semper — vicies sexies —* Phílocratés *acuitur. Adscito* iam (*pro* tandem) hic *Hermannus hunc ut proximos iamb. septen. fecit* (norit: atque hic *Fleckeisenus: quodc cf. Engelbrechtus l. s. s. p. 229*)*: etiam priorem versiculum troch. vult Spengelius, bacch. vitiosos Kampmannus constituit de* EX *praepos. p. 12, iamb. sen. del.* omnium *Guietus. An:* Rogo Phílocratem hominum ex Álide ecquis nóuerit?

512. *Bacch. olim Brixius del.* tandem *et* extemplo *ante* exclamat *trai.: cf. Spengelius p. 232* Tandem hic sodalem exclamat e. s. e. d. e. a. m. *proponens.*

513. *Alias transpositiones temptat Mohrius de iamb. sept. p. 23. V.* 514 (*cf. ad v. 509*) Me *ante* ut *Hermannus, del. Fleckeisenus. V.* 516 mauolim *cum ms. Lang. Meursius Exerc. crit. I p. 56. V.* 517 se *post* opes *ex ms. inserebat Lambinus,* spernuntque me *def. Balbachius Obs. crit. ed. Erl. a. 1822 p. 13 sqq.*

519. exitium exitio *vindic. Acidalius Div. p. 97, Bothius, Tyrrelius ad Mil. v. 1432. 646.* exilium (*om.* exitio) *Camerarius.* exitio (*om.* exilium) *Vssingius.* auxilium exitio *Dissaldeus.* auxilium mi *Bentleius ad Ter. Heaut. II 3, 20* (*cf. Meyerus l. s. s. p. 74*). expectatio *Geppertus.* exillim exitio *Leo Mus. Rhen. XXXVIII p. 22.* — cispellat *Acidalius Palmeriusque: at cf. Bentleius l. s.* — quae mi *del* hunc 𝔖.

520. mendaciolis subdolis 𝔖. — *Pro* mantellum *Lambinus ex libro Io. Tilii* integumentum *simul de versu ipso dubitans: quem Guietus una cum v. 519 Bothiusque damnavit, dittogr. Osannus Anal. p. 199 dixit: idque etiam de v.* 518 *sq. valere Fleckeisenus voluit* (*cf. Goetzius Act. soc. phil. Lips. VI p. 259*) *idem v.* 523 *secludens. Obloquitur Langenus l. s. s. p. 23, nisi quod v.* 521 *damnat* (*cf. p. 275 sq.*) *ab* 𝔖 *quoque inclusum.*

525. Omnis res est palam neque ullum iam de hac re *Pylades.* Omnis res palamst neque ullumst hac de re *Kampmannus de* EX *praep. p. 6.* — quin male *ex v. 526 adsc. Camerarius,* perspicue *post* palamst *add. Geppertus* (*at cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 23 sq.*), ut factast *vel* quae clam erat *Brixius, qui tamen cum Bothio*[3] *Fleckeisenoque maluit* palamst res *traiecto iamb. sen. interponere, quam lacunae vestigium conl. v. 530. 532 agnoscere* (*cf. etiam Studemundus de cant. p. 23*). *Male hunc v. cum sequenti Guietus, cum tribus insequentibus Vssingius del., itemque v. 530 sqq. Guietus Langenusque Stud. Plaut. p. 275, v.* 531 *sq. Vssingius* (*vel ex corruptelis suspicionem firmans!*)*: vide sis Niemeyerum 'Phil. Wochenschr.' I* (*a. 1881*) *p. 351.*

526. pestem heri uicem mei *Pylades.* pestem heri uicem et meam *Pareus*[3], *Bentleius.* pestem nunc, heri uicem, meam *Bosscha idem in adnot. aut* p. h. u. malam *aut* p. h. uicariam *commendans.* ego eri uicem pestem malam *Luchsius in Studem. Stud. I p. 61.*

527. qui intro aduenit modo *Fleckeisenus.* intro qui uenit modo (*del* hic) 𝔖. *De* Philocrati *dat. v. 528 cf. Lochius de genet. ed. Bartenst. a. 1880 p. 25.*

529. iam *del. Ritschelius Proleg. p. CLXXIX sq.* Nec Salus si me seruare cupiat etiam nunc potest *Geppertus.* Neque iam me S. s. si uolt pote nec copiast 𝔖. *Cf. Studemundus l. s. s.*

530. Nisi si meo *Camerarius.* — Me expediundi nisi si astutiam aliquam corde machinor *Ritschelius l. s. s.* (*cf. Fleckeisenus Annal. phil. t. LXI p. 27*). *Iamb. sen. post Bothium def. Studemundus de cant. p. 77, Brixius, alii: at ne sententiae quidem* 'aliqua astutia' *satisfacit, non magis quam v. 539.*

532. ineptiasque uideo incoepisse *Pylades.* atque ineptias me uideo incepisse *Spengelius Philol. XXXVII p. 439.* ineptiasque haud dubiumst me coepisse *Angelius.* ineptiasque incepisse accusabor *Geppertus.* ineptiasque incipisso *Camerarius.* — ineptiasque incepisse exhorreo (horreo *pro* haereo *ms.*) *Pareus.* — haereo Nisi nugas ineptiasque iam incipisso maxumas *Ritschelius l. s. s.* (ego *pro* iam *Fleckeisenus l. s. s.*).

534. Enim uero nunc ego *Lindemannus refutatus a Kaempfio l. s. s. p. 36.* — occidi ego, eunt ad ted *Guietus.* ego occidi. eunt ad ted *Lachmannus in Lucr. p. 338* (*cf. Ritschelius N. Exc. Pl. p. 43*). e. o. adeunt ad ted *Brixius olim.* e. o. incedunt *vel* cedunt ad te *Weidnerus Advers. p. 11 non improbante Haspero. Duos dim. troch. catal. Spengelius admisit. Ceterum cf. Studemundus de cant. p. 65. 75.* mihi *huc adscitum a Lindemanno* (*cf. Ter. And. 263 sq.*) *inter* Res *et* omnis *v.* 536 *inculcavit Brixius, cum Fleckeisenus v.* 535 *reliquerit praeiuncto* nam *delens* Quid loquar, *praeiuncto* iam *ante* Res omnis *traiecit Guietus* (quid loquar *versui* 534 *adiungens*).

540. en *Lindemannus* (*item v.* 570). *De troch. mensura non debuit cogitare Muellerus Pros. p. 292 sq. Ceterum de caesura v.* 539 *vide Meyerum l. s. s. p. 71 adn. Ante v.* 539 *v.* 536 *Geppertus traiecit, v.* 535 *post v.* 540.

545. minime miror si is te fugit *Pylades.* miror minime is si te fugitat *alii.*

547. hic homo homo *Spengelius l. s. s. Ceterum cf. Rostius Opusc. I p. 44.*

550. insputatur *post Hier. Mercurialem Var. lect. V 11 Bothiumque vindicarunt Langenus 'Beitr.' p. 220 Vssingiusque 'Nord. Tidskr. f. Phil.' a. 1880 p. 67 sq.* cui insputatur *Geppertus.*

551. apscedas *Bosscha.* ab istóc procul *recte praetulit Seyffertus l. s. s. p. 1352* (*cf. Muellerus Pros. p. 133*). — ain, uerbero? *Brixius.* ain, uerbero, *vulgo.*

552. hastis meam matrem et patrem *Bosscha. An fuit:* Me rabiosum esse atque insectatum hastis meum memoras patrem (*cf. B*)?

553. Et eum mihi esse morbum ut qui me *Fleckeisenus* (*cf. Annal. phil. LXI p. 51. 'Krit. misc.' p. 33*): *v. Ritschelius N. Exc. Pl. I p. 45.* — ut qui mihi *Geppertus.*

555. atque aliis *Camerarius.* TY. atque Aliis *Gruterus Suspic. l. I 4.* atque illis *Bosscha.* atque ibus *Bothius.* atque eieis *Lachmannus in Lucr. p. 262.* atque is id *Muellerus 'Nachtr.' p. 84 adn.* atque aeque is *Spengelius l. s. s. p. 440. In* fūit *non haerendum* (*cf. Rud. v. 217*): *sed* atque is *vix sanum. An:* et quamuis?

558. fit quod tibi *Bothius.* fit quod ego *Fleckeisenus.* est quod tibi ego (*vel* Fit q. t. e. . . . caue tibi, Hegio) *Muellerus Pros. p. 465.* quod tibi ego *Spengelius l. s. s. p. 441.* tibi *monosyllabum credit Leo*

Herm. t. XVIII p. 585. Ceterum v. 557 Viden hunc uoltu quam inimico intuetur *Guietus.*

560. Quin suompte interdum 𝕾. *Ceterum v.* 561 Nam etiam *Bothius ex Guelf.*

562. Alcmaeon *Pylades.* Alcmaeo *Camerarius.* Alcmaeus *Bothius.* (*et* Equidem). Alcumaeo *Ritschelius Opusc. II p. 485 sq. 508* (*cf. 514*).

565. istunc *Gronovius. Versum Osannus Anal. p. 181 conl. v. 546 damnavit. Cf. Langenus Stud. Plaut. p. 26.*

566. eum *del. Bothius.*

568 *sq.* repertus, inuentus *om.* es *Olsenus l. s. s. p. 28 barbare.*

571 *sq.* Té negas Tyndarum ésse? ⁋ Nego inquam. ⁋ Tún te Philocratem ésse ais *Pylades: unde.* Ego sum. ⁋ Tune *et* ego quidem *Guietus,* Aio ego inquam. ⁋ Tune *Lindemannus.* Tén negas Tyndárum esse? ⁋ Nego ego ⁋ Tun te Ph. e. a.? ⁋ Ego uero inquam. ⁋ Tune *Ritschelius Proleg. p. CXLVIII* (*cf. CCXXXIX*). negas (*del.* modo) Tete T. e.? ⁋ N. i. ⁋ Tun te Ph. e. a.? ⁋ Aio ego inquam. ⁋ Tun *Geppertus.* Týndarum esse té negas? ⁋ N. i. ⁋ T. t. Ph. Ésse ais? ⁋ Aio. ⁋ Tunc *Fleckeisenus Annal. phil. t. CI p. 818.* Ten negas tu *Vssingius in edit., ubi* Tu (*vel* Tun) n. te *post Bosscham Muellerumque Pros. p. 204 Seyffertus et Kaempfius l. s. s. p. 14. V.* 572 aut mihi aut tibi *Muellerus 'Nachtr.' p. 126.* aut mihi *del. Langenus 'Beitr.' p. 220 sq.* Aio ego *recipiens probante Brixio Vssingioque l. s. s. refutante Seyfferto l. s. s. p. 1349 sq.* (*cf. 1351*) *et Niemeyero l. s. s. p. 362* (*cf. Amph. 725*). Tún negas te Týndarum esse? ⁋ Ego ínquam. ⁋ T. t. Ph. Ésse ais? ⁋ Ego ínquam. ⁋ Huic credis? ⁋ Plus quidem quam mi aut tibi (*vel* Plus quam tibi quidem aut mihi) 𝕾 (Tune *ex altero v. in priorem traiecto*).

573. quem hunc memoras esse *Lindemannus.*

576 *sq.* huius huic *Meursius Exerc. crit. I p. 56 conl. v. 588.* — te gnatum esse huic memoras *Pylades.* te gnatum memoras esse *Camerarius.* tete gnatum memoras *Gruterus.* gnatum memoras te esse *Guietus.* ten (*del.* tun) gnatum memoras esse *Bothius*[1]. gnatum te esse memoras *Bothius*[3]. memoras gnatum te esse *Fleckeisenus obloquente Brixio Kaempfioque l. s. s. p. 45, qui* te esse gnatum memoras *cum Spengelio l. s. s. p. 441 probant: at* gnatum (esse) *sic adhibitum excludit Tyndari responsum — ubi* non me, sed Philocratem liberum aio *perverse explicabat Bosscha —, quare* gnatum (= gnatorum *cf. Rud. v. 706, adde* nemo gnatus, *al.*) ime (*cf. v. 471. Stichi v. 489 sq. al.*) *dedi. Ceterum v.* 578 Quid est *Hegioni tribuit Acidalius Div. p. 97 sq., nisi* Viden, Vt *scribatur* (aio quidem *Bothius*).

579. is te ludos *Pylades.* iste ludos hic *Camerarius* (Hegioni huic iste l. *Dousa f.* is te ludos hic *Acidalius*). iste ludos te *Guietus.* iste ludos nos 𝕾.

582. tui *Ritschelius quoque Opusc. II p. 572, quod 'temerarium' visum Vssingio ad Amph. 595.* tis *Weidnerus Advers. p. 11.*

585. dedit *Scioppius Susp. lect. V 11 p. 266 refutatus post Bosscham a Spengelio l. s. s. p. 442.*

592. Enim uero iam nequeo *del.* audin *Guietus, del.* quid ait *Bosscha.* Enim iam nequeo *Bothius cum ed. Argent. Praeterea* heus *deleri non temerarium visum Vssingio.*

594. fune opus, Hegio, 'st *Fleckeisenus ep. crit. p. XXII.* funest *potius expectans* est *post Bothium om. Olsenus l. s. s. p. 85.*

597. Atra te agitet carnificis pix *Guietus.* Atra pix apud carnuficem agitet *Busscha.* Atra pix agat a. c. *Weidnerus Advers. p. 32.* Pix agitet apud c. *Vssingius.* — ad carneficem *Geppertus. V.* 598 laruiae *Bentleius.*

599. Quid si hunc hodie *Geppertus.* Quid ais? quid si *Seyffertus Philol. t. XXVII p. 441 Muellerusque Pros. p. 548 adn. At proficiscendum ab* Hercle *scriptura vel B duce.*

602. solus solum te uolo *Kellerhofius de colloc. verb. Pl. ed. Argent. a. 1881 p. 35 (81).*

605. Mordicibus *Pylades: cf. Gruterus Suspic. VI, 14.* — neque nunc pol me insanum *Muellerus Pros. p. 548.* neque pol tu insanum me *Geppertus.* — neque pol me insanum creduas esse, Hegio *Guietus.*

607. uinciri ilico *Muellerus Pros. p. 191. De v.* 608, *ubi* uinciatur mecum *Guietus, cf. ibid. p. 697 sq.*

611. obnutas? Ty. Tibi ego obnuto? He. Quid agat si — Ty. Absis longius! *Bothius. Post* abnuto *duo hemistichia intercidisse Fleckeisenus significavit.*

614. quo *Lambinus.* quod *def. Gronovius ad Liv. V, 34.*

615. armenta *retinere studuerunt Meursius Exerc. crit. I p. 57, Acidalius Div. p. 210* (ceterum *add. post* absunt), *Muretus in epist. ad P. de Nolhac* (*ed.* '*Melanges Graux*' *Paris. a. 1884 p. 385*), *Bothius* (armenta adsient *scribens*), *alii.* ornamenta *def. Camerarius* (absint *scribens*), *Dousa Centur. c. 19* (adsint), *Salmasius, Schottus Observ. V 5, Bentleius ad Ter. Heaut. IV 7, 8, Rostius Opusc. I p. 119, alii.* hostimenta (= *hostiae, greges*) 𝔖: *nam sententiae loci contradicit de Aiace scaenico cogitari.*

617. ego sacrum inter saxumque *Guietus.* inter s. s. ego *Bothius.* ego *del. Geppertus* (*cf. Ritschelius Proleg. p. CXXVII*). *Versum conl. Cas. V 4, 36* (*Ambr.*) *delebat Osannus Anal. p. 208. Ceterum cf. Iordanus* '*Krit. Beitr. z. Gesch. d. lat. Spr.*' *p. 179.*

620. Hoc sed primum me *Guietus.* Sed me hoc primum *Lindemannus.* Sed istuc primum me *Busscha.* Sed primum hoc med *Fleckeisenus* (*atque* primum hoc *retinuit Ritschelius l. s. s.: cf. Muellerus Pros. p. 324*). Sed istuc primum 𝔖.

626. deliquium *Gulielmius Qu. in Capt. p. 357. Cf. Langenus* '*Beitr.*' *p. 221.*

629. tu id scis *Geppertus.*

631. Ast egó te uideo maior maiorem *Bothius*[1]. At ego te maior maiorem uideo *Bothius*[3]. At ego te maiorem uideo maior *Fleckeisenus.* At ego te uideo maiorem maior *Guietus, Bentleius obloquente Seyfferto l. s. s. p. 1350. Possis etiam* At ego pol te u. m. m. — en rusum *Fleckeisenus.*

633. Fuitne huic ibi pater *Muellerus* '*Nachtr.*' *p. 84 adn.: cf. ad v. 555.*

636. quiesce tu dierecte *Lambinus.* quiescis dierecte, c. m., i ac *Muretus Var. lect. XIX, 9 ex* '*libris emendatis*'. *Cf. Rostius Opusc. I p. 120, Schoemannus* '*Redetheile*' *p. 54 adn., Palmerus Hermath. X p. 65 sq.*

639 *sqq. Turbas perpexit Brixius Emend. in Capt.* (*ed. Lign. a. 1862*) *p. 7 sq., ubi v.* 640 (641 *ed. Fl.*) *sq. post v.* 644 (645) *reiecit. Sed multo aptius v.* 645 (640) *ante v.* 646 *ponimus, ubi et facillime omitti poterat propter idem principium* (Sed) *et optime ad v.* 645 (644) *sententiam se*

adplicat quaestio. Ceterum v. 640 (641) *sq. 'vere barbaros' temere proscripsit Vssingius (ubi de* cruncatus *cogitaverat Lambinus).*

648 *sq. Distinctionem ed. vet. Gronovius, alii vindicarunt:* subrufus, aliquantum crispus *Camerarius, Lambinus, Bosscha, alii. Cf. Dombartus 'Bl. f. b. Gymn.' XVII a. 1881 p. 57. Idem ibid. p. 338 v.* 649 *vindicavit, quem Langenus 'Beitr.' p. 221 sq. del. assent. Wintero Pl. fragm. p. 3.*

653. *De* Satin med illi (*sic Bothius*[3]) *vel* me illis (*atque etiam de* hocedie) *cogitabat Ritschelius l. s. s.* Satin me illisce *Muellerus Pros. p. 729 assentiente Schmidtio de pron. dem. p. 69 et Schradero de partic.* -NE *etc. p. 33* (*ubi* Satine *coniectura illatum improbat, traditum probat*).

655. Nuculeum *primus suasit Meursius Exerc. crit. I p. 57 conl. Curc. v. 55.* reliqui *def. H. Caesar de Pl. mem. ap. Non. ed. Argentor. a. 1886 p. 25 conl. Curc. v. 387.*

656. uorsutis *Gulielmius Veris. p. 299 e ms. Lang.* sursum deorsum *Bosscha.* susum uorsum *Fleckeisenus in ed.: at cf. ep. crit. p. XII.* — obleuere *Brixius allitterationem cum* os — offuciis *affectans, cum* stolido sursum *delens.*

658. Exite *del.* istinc *Geppertus.* — istuc atque *Lambinus.* istim atque *Lachmannus in Lucr. p. 489 et Ritschelius Opusc. phil. II p. 454 refragante Fleckeiseno Annal. phil. LXI p. 18. 58* (*ubi etiam* ite istinc *conl. Poen. v. 1308 def.:* istinc ecferte *coni. Brixius*). *De iamb. octon. servato* istinc atque *non debuit cogitare Spengelius 'Sitzungsber. der k. b. Akad.' a. 1883 p. 281 adn.* — ligatum *et ante Spengelium Philol. XXIV p. 736, al. erant qui conicerent et post illum Lorenzius, Brixius, alii commendarunt: languidissime, cum* lignatum *facete dicatur de fustibus, patibulo, furca, similibus 'lignis' afferendis* (*cf. Aul. 411*). *Rectius Spengelius l. s. s. de proxima scaena cum libris separanda disputat, quam Fleckeisenus Brixiusque adiungunt* (*unde* LORARII *addunt inscriptioni huius scaenae*).

659. Iniicite *duplicabat Gruterus,* Properate *praemittebat Geppertus.* huic actutum manicas *Pylades* (a. m. h. *Bothius.* m. a. h. *Fleckeisenus.* h. m. a. *Brixius*). manicas manibus huic *Palmerus Hermath. VIII a. 1881 p. 148* (*poterat* huic manicas in manus). — *Ante* mastigiae *distinxit Vssingius: at cf. v. 600.*

662. rustici quam sarriunt Prius *Bothius itemque del.* prius *Guietus. De* sariunt *cf. Ritschelius Proleg. p. CLXII, Fleckeisenus Annal. phil. t. XCVII (a. 1868) p. 212, Loewius Anal. Pl. p. 210. De* debebat *v.* 661 *cf. Langenus 'Beitr.' p. 284, de verbo* dicere *collocando Caesar l. s. s. p. 70.*

664. Attat ut *Hermannus apud Beckerum de com. Rom. fab. p. 108* (*qui de* uide *adiciendo cogitaverat*), *minus apte: nam stuporem cum dolore exprimit, non cum indignatione; quamquam cum aliis probant Richterus de usu partic. exclam. ed. Argentor. a. 1874 p. 25 sq. et Langenus Stud. Pl. p. 278.* At ecce ut *Geppertus.* Satin ut homo *vel* Hoc sis uide ut *Muellerus Pros. p. 58 adn.* (*cf. Beckerus Studem. Stud. I p. 293*). At ut scelus *Brixius conl. Aul. v. 52.* — At ut mihi contra confidenter *Guietus itemque Spengelius l. s. s. p. 443, qui tamen hunc v. ut ex Pseud. v. 459 effictum delet cum sequentibus.*

665. sic seruom *Pylades.* seruom decet (*pro* atque) *Guietus.* seruolum *commemorat Bothius.* seruom hominem *Fleckeisenus. Audacius Geppertus Muellerusque Pros. p. 520 ex Pseud. v. 460 sq. locum refingebant, ex quorum similitudine hos versus damnabat Kiesslingius Annal.*

phil. XCVII (a. 1868) p. 631 assentientibus Brixio Spengelioque refutantibus Seyfferto l. s. s. p. 1349, Niemeyero l. s. s. p. 361, Langeno l. s. s. p. 277.

668. tuas *propugnabat Taubmannus:* tu has *Gifanius (cf. Scioppius Susp. lect. V 11 p. 266).* — has quidem mihi *Fleckeisenus.* hasce quidem *Brugmanus l. s. s. p. 12: at cf. Schmidtius de pron. dem. p. 23 sqq. et Luchsius Comment. pros. II (ed. a. 1884) p. 11.*

672. *Lacunam non agnoscentes male post* Delacerauisti *distinguebant Pylades alii,* probe *pro* -que opes *temptabat Leo Mus. Rhen. XXXVIII p. 12 sq. Cf. Caesar l. s. s. p. 70 sq.*

676. aiebatis *merito suspectum Brixio.* alienastis 𝔖: *cf. Amph. v. 399. Ceterum v.* 678 ut dicis et meis f. *Pylades.*

682. *Hiatum post Spengelium def. Luchsius Studem. Stud. I p. 6. Cf. Ritschelius ad Most. v. 76 Muellerusque Pros. p. 528.* parui id *Pylades (quod Cam. etiam in B intulit). De* perbitam *cogitabat Bothius.* istuc parui *Geppertus.*

683. ast *obscurare nolui post egregiam Iordani disputationem 'Krit. Beitr. z. Gesch. d. lat. Spr.' ed. a. 1879 p. 293 (cf. ad Truc. v. 399): quamquam ipse eum Camerario h. l.* at *probat* (et *Lambinus.* atque *Guietus, Bothius.* si *Brixius Emend. in Capt. p. 14 sq.*).

685. Meum herum captum me *Pylades.* Meum herum captiuum *Camerarius (etiam in B).* Herum me captum *Guietus, Bothius.*

688. Hic praeoptauisse *Fleckeisenus.* Praedoptauisse *Ritschelius Nov. Exc. Pl. I p. 98 (cf. Bergkius 'Beitr.' p. 90).* Praeoptauisse ultro *Muellerus Pros. p. 454 adn.* Praeoptauisse ipse (*del.* is) 𝔖. *Vide sis Rothium Qu. gr. ed. Berol. a. 1876 p. 65 sq. et 1881 p. 5.*

690. peritat, is *Valla 'ex cod.'* periit, is *Alciatus Parerg. VIII 14.* perbitat *Camerarius (etiam in B) cum Scaligero in Coniect.* perbitit *Spengelius l. s. s.* periit, at *Lindemannus male redintegratum ab Reblinio l. s. s. p. 59.* perit, at (*et* non is) *Fleckeisenus.* perierit *Brixius olim dubitanter.* perit, aiunt, *Vssingius (!).* perit, perit, at *Gertzius.* perit, auct *Goetzius.* — abire = obire *notum.*

691. excruciauero (excruciaro *Bosscha.* excruciasso *Bothius*). pessumis *Camerarius. An:* pessume excruciauero (*cf. Most. v. 1116*)?

694. interduo *Dousa Expl. I 9, Gulielmius Veris. III p. 299, Scaliger, Lipsius, alii.* interdo *Spengelius l. s. s. p. 444 cum Vssingio. Cf. Benoistius 'Rev. de phil.' VI (a. 1882) p. 155, ubi et* interdo *et* interduo — *quod tamen def. Darmesteter de coniug. lat. v.* DARE *p. 27 sq.* — *auctoritate destitui monet. De* aiant *cf. Poen. v. 1344, append. crit. ad Trin. v. 218, Baierus de Pl. fab. rec. ed. Vratisl. a. 1885 p. 149.*

698. Quid hoc negotist *cum Fleckeiseno (at cf. ep. cr. p. XXII) Fuhrmannus Annal. phil. CV p. 816: at v. Muellerus Pros. p. 324 et Beckerus in Studem. Stud. I p. 259. Ceterum v.* 699 apud patrem *Fleckeisenus ubi quod* domo *adieci etiam collocatione verborum commendatur: aliter enim* in patria ad patrem *dixisset.*

700. Benest *in finem v. 699 reiciens — quod retinuerunt omnes —* Nec quisquamst mihi nunc *Pylades.* Nec est quisquam mihi *Camerarius.* Nec est mihi quisquam *Lindemannus, unde* melius aeque *traiciebat Fleckeisenus* est mi alius aeque *praeferens ep. crit. p. XXII* (est hominum homo aeque *vel* est hominum adaeque *Muellerus Pros. p. 513*

obloquente Brixio et Langeno 'Beitr.' p. 22). Nec quisquamst mihimet *Geppertus.* Nec quisquam sit mihi *Brixius.*

703. Voluin (*et* Voluisti) *Meursius Exerc. crit. I p. 58.* — hodie mihi *Camerarius* (*etiam in B*). *Ceterum post Dombartum cf. Langenus Stud. Plaut. p. 121: at v. praef.*

709. id arbitrare factum *Camerarius* (*etiam in B*). id factum esse arbitrare *Bentleius* (*cf. Muellerus Pros. p. 489*). factum id arbitrare *Geppertus.* id factum a me arbitrare 𝔖.

710. atque *pro* qui *temere Vssingius.* — sorsum *ut Epid. v. 402* (*BJE*[1]).

712. *Ordo est:* cogitato qualem .... haberes, si faxit: *cf. Rud. 1345.* faxet *Fleckeisenus praeeunte Hermanno: de quo cf. post Madvigium, Luebbertum, Neuium, Langenum 'Beitr.' p. 53 Blasius de mod. temp. in enunt. condic. permut. ed. Argent. a. 1885 p. 32 (88) sq., qui* faceret *saltem vult.*

713. *Hunc versum pro certo damnavit Muellerus 'Nachtr.' p. 101 vel ob v. 721 necessarium. At sane v.* 714 *aut omittendus aut huic praeponendus videtur ex sententiarum ratione, nisi* semper *pro* is seruos *malis.*

716. tu quam mihi *Fleckeisenus refutante Kaempfio l. s. s. p. 24. Ceterum de* recens captum *v.* 718 *cf. Woelfflinius Mus. Rhen. XXXVII p. 111 sq. V.* 719 et *cum Nonio omittendum esse Mercerius intellexit.*

721. abducite *Geppertus. Cf. v. 733. 746. 749. De* Petito ergo ab eo istam gratiam. ¶ Heus abducite *cogitat Kellerhofius l. s. s. p. 75.*

724. quom octonos alii lapides effodint *Camerarius* (*etiam in B.* effodent *Meursius Exerc. cr. I p. 58.* effoderint *Lambinus*). Ibi octonos quom a. l. *Pareus* (*unde erravit Muellerus Pros. p. 366 sq.*). quom *post* lapides *Geppertus. Cf. Ritschelius Proleg. p. CCXCVI adn.*

725. quottidianum *Pylades. Cf. Bentleius ad Ter. Heaut. IV 5, 7.*

730. Sub t. l. e. interdius *Fleckeisenus ep. cr. p. XX. V.* 731 ego *del. Geppertus.*

732. Ah, Certum est *Bothius*[3]. — certiust *Camerarius.*

737. ita me uelle dicite hunc *Pylades* (*cf. Luchsius Herm. t. VIII p. 113 adn.*). hunc ita uelle me dicite *Camerarius* (*etiam in B*). hunc ita uelle dicite *cum Gronovio Kampmannus Annot. in Rud. p. 4.* hunc me ita uelle dicito (dicito *Guelf.*) *Lindemannus praeeunte Bosscha.* ita me uelle dicite accurarier (*om.* hunc *conl. v. 734. 738*) 𝔖. *De v.* 732 *videsis Vahlenum apud Rothium Qu. gr. II (ed. Berol. a. 1881) p. 4.*

740. stat tuo *Pylades probante Muellero 'Nachtr.' p. 62.* — Vitae periclum meae stat tuo *Guietus. V.* 741 post mortem in sorte *Heinsius Advers. p. 46.* Postremo in morte *Geppertus.*

742. etsi superfuo *Scioppius. Cf. Muellerus Pros. p. 258.*

746. Namque *Camerarius* (*etiam in B*). — te propter *Pylades. Ceterum v.* 747 Atque *cum B*[1] *Spengelius l. s. s. p. 444. De* unum hoc *cf. Langenus 'Beitr.' p. 223, Paulus l. s. s. p. 25 adn.*

749. hunc nisi iam *Guietus.* ni istunc iam *Brixius olim.* nisi hunc iam hinc *Muellerus Pros. p. 319.* nisi odium 𝔖. *Ceterum v.* 751 Illest *Bothius,* Abductust illic *Guietus* (*cf. Muellerus Pros. p. 428, Luchsius de gen. p. 47*), *v.* 752 *his pro* illis *Bothius, v.* 754 fecit hoc *Guietus.*

761. Neque enim *Gronovius.*

765. quia mis miseret *Pareus* (*ed. III et. Lex.*) *probantibus Fleckeiseno,*

Brixio, Luchsio Herm. VI p. 274 (de Prisciano errante cum Muellero 'Nachtr.' p. 61). quoii miseret 𝔖. *V.* 764—767 *del. Guietus.*

767. Redamptruandum (!) *Weidnerus Advers. p. 12.*

772. Saluos sum *praem. Fleckeisenus.* — me nunc est certum *Bothius.* nunciam certumst *Geppertus. Studemundus de cant. p. 77 e quatern. et penthem. troch. consutum credebat versum. Cf. ad v. 775.*

773. Nam *om.* uel *Pylades,* Vel *om.* Nam *Muellerus Pros. p. 121 sq., ubi dubitanter v.* 770—775 *trochaicos facit.* — prodesse possum amico *Brixius aptiorem collocationem prae allitteratione augenda neglegens.*

775. Ita sine *Fleckeisenus,* Nam sine *Geppertus obloquente Studemundo l. s. s. (cf. etiam Hermannus El. d. m. p. 166). Ceterum hunc versum post v.* 772 *transponebat Bothius.*

777. ipse adipisci optat *Camerarius* (apisci a dis *Gruterus Susp. VI, 14).* a diis optat ipse *Guietus.* ipsus a dis o. *Bothius, Reizius (cf. Fleckeisenus ep. cr. p. XXII).* ipse a dis sibi o. *Bosscha. Ceterum v.* 778 Nunc res certa est *Camerarius et (om.* est) *Pylades.*

779. primo ex me hanc rem ipsus *Bentleius.* ex me primo rem hanc ut *Bosscha.* primo ex me ille hanc ut rem *Fleckeisenus. Cf. Muellerus Pros. p. 737 et Ritschelius Nov. Exc. Pl. I p. 36.* — Pallium in collum coniiciam *ceteris servatis Guietus.*

780. nuntium esse aeternum *Fleckeisenus.* nuntium aeuiternum *Bosscha conl. Prisciano inst. II 62 probante Kochio Mus. Rhen. XXV p. 620 et Goetzio Anal. Pl. p. 105 (praeterea* indepturum *suadente): at cf. Meyerus l. s. s. p. 71.*

783. hodié mi *olim def. Spengelius T. M. P. p. 117. 141: at cf. 'Ref.' p. 273 adn.*

785. scibitur, iam *Bosscha.* scibitur, quam *Spengelius 'Ref.' p. 224 adn. (cf. 251).*

787. *Ad* ductus *cf. Bentleius ad Hor. epist. II 1, 75.*

788. procul quem uideo ire *Guietus* (ire uideo *Bosscha).* — Sed illic procul quem uideo, estne hic Ergasilus *Geppertus. Versum baccheo-iambicum def. Seyffertus de bacch. p. 45, Studemundus de cant. p. 45, Winterus de cant. p. 23, anapaesticum admisso* Ergasilustne *pro* Ergasilusnest *Spengelius Philol. XXXVII p. 445 et 'Ref.' p. 353 (cf. Kaempfius l. s. s. p. 44).*

790. moram actutum atque, Ergasile *Guietus.* moram omnem atque, Ergasile *Bosscha.* moram nunc, Ergasile, atque *Fleckeisenus.* moram atque, Ergasile, sis *Gertzius.* — hanc age rem *Spengelius l. s. s. anapaestorum ingratorum gratia. Totum versum pro interpolato habet Langenus 'Beitr.' p. 172 sqq.*

791. Eminor interminor ne quis mi *Bentleius ad Ter. Heaut. prol. 31.* Eminor ego interminorque, me mi *Guietus.* Minor (*sic iam Weisius*) interminorque ne quis nunc mi *Ritschelius (vel* ne quis mihi iam, *ubi* mi hodie *Fleckeisenus,* mi hic *Brixius,* nunc ne quis mi *Langenus 'Beitr.' p. 174).* Eminor interminorque ne quis obstiterit mi obuiam *Muellerus Pros. p. 45.* Comminor *pro* Eminor *Weidnerus Advers. p. 9 ut v.* 799 comminatiost *olim Brixius dederat praeeunte* nam minatiost *Ritschelio Proleg. p. CCCXXVII sq.,* est minatio *Fleckeiseno. V.* 792 sat diu *Pylades.*

794. proin *Fuhrmannus Annal. phil. t. XCVII (a. 1868) p. 953 sq. In* ut *recte iam Pylades offendit, quod ita def. Spengelius l. s. s. quasi*

grammatica sit offensio idem in hac platea *v.* 795 *obsoleta ratione tutatus.*

796. *Testimonium anonymi ad Caprum Probumque recocandum videtur. De* catapulta *adeas post Lipsium Poliorcet. III 2 Langenum l. s. s. p. 275.*

797. ut quemque icero *Pylades in adnot.* ad quemque icero *Lindemannus, Bentleius.* ut quemque legero *Gruterus conl. Amph. v. 316, quod deleto* ut *etiam simili compositi* diligere *usu item sane dubio defendas (Curc. v. 424).* ad quemque genu iecero *Guietus.*

798. Dentilocos (*conl. Livio XXXX 22, 9!*) *Valla.* dentilabos *Geppertus.* — quemquem *Lambinus.* ut quemque *Fleckeisenus epist. cr. p. XXII. De v.* 799 *cf. ad v. 791.*

800 *sqq. Aut v.* 800—802 *aut* 799—801 *in suspicionem vocabat Spengelius Philol. XXXVII p. 446 v.* 800 *ex Terentio desumptum et v.* 799 = 802, 801 = 798 *esse monens. Quodsi v.* 791—793 *addimus manifesta est dittographia atque contractio. Cf. praef.*

801. extemplo *post Pyladem plerique (etiam Bentleius) delebant,* in cursu *Bothius olim et Bosscha, quod paulo saltem probabilius Spengelio l. s. s. visum. Neutrum probabile neque illud quod iam post* meminerit *v.* 800 *gravius distinguere cogebantur.*

803. praeter culpam *Bosscha.*

805 *sq. De* ní hic (*non* ni híc *neque* nisi hic) *cf. Luchsius Comment. pros. I p. 4. Cf. ad v. 811. V.* 806 factus est impensior *post alios def. Meursius Exerc. crit. I p. 58 et Palmerius: neque inepte conl. Bacch. v. 394 reponas.*

807. furfuri sues *Camerarius, alii, unde* furfuri qui alunt sues *traiciebat cum Palmerio Vossius de anal. I 42 (ex libris vet.).* furfurē *olim Wagnerus Mus. Rhen. XXII p. 115, alias.*

809. quoiusquam umquam *Luchsius de gen. p. 36 sq. suo iure* quoiúsquam *improbans. V.* 810. Ex ipso abdomine m. p. *Palmerius Spicil. p. 660.*

811. *Hunc versum post Guietum Brixius olim delebat ob similitudinem versus 805: unde illum potius excludit Spengelius l. s. s. p. 447 neglegens* habet profecto *aperte respicere ad* mira sunt ni. *Idem v.* 816 *in libris hunc praecedentem delebat conlato v. 823, de quo ipso dubitationem moverat Muellerus Pros. p. 715 sq., ubi debebat saltem v. 824 adiungere. Vnum recte monet v.* 816 (811) *et* 811 (812) *uno tenore dici non potuisse: unde priorem eo confidentius traieci quia inter* Tum piscatores *e. q. s. et* Tum lanii autem *e. q. s. aliquid interponendum erat ex loci concinnitate ipsaeque* basilicae edictiones *huic parti (cf. v. 814) aptiores erant quam apud pistores ac pistrina. Ex ipsa vero basilicae commemoratione quas dubitationes inter alios moverant Ritschelius Parerg. p. 207 sq. (cf. p. XVIII) et Vrlichsius Mus. Rhen. XXIII p. 85 egregia disputatione removit Iordanus Hermae t. XV (cf. imprimis p. 116 sq. 133 sq.). Cf. Conradus Lange 'Haus und Halle' (ed. Lips. a. 1884) p. 155. Certe aut totus locus v.* 800—824 *pro additamento haud sane volgari habendus aut Plautinus vel adeo Plautinissimus est: dittographiae quas hic habebant figurant orationem. Cf. praef.*

814. 'abegit *recte se habere et mihi Fleckeisenus persuasit et aliis olim probabit' Ribbeckius trag. lat. fragm.*[1] *p. VIII (cf. p. IX): adde Loewium*

Anal. Pl. p. 175. 180. 197, al. — *V.* 815 serpiculis *Pareus: cf. Scaliger in Coniect., Fleckeisenus ep. cr. p. VIIII.*

819. duplo *Bothius.* duplam *non melius aliis def. Ekius.* duram *Geppertus* (*et* exsecant *pro* locant*!*). dubiam (*!*) *Vssingius.*

823. hic habet quidem *Pylades* (*etiam in B m. Camer.*). hic habet *Geppertus: at cf. Fleckeisenus ep. cr. p. XXII, Luchsius de gen. p. 26 et Comment. prosod. II p. 11 sq. 13. Vide ad v. 811.*

824. sibi fecere Aetoli hunc *Bothius.* hunc Aetoli sibi fecere *Fleckeisenus. Ceterum v.* 826 Tantus, uentri commeatus meo, adest *distinguebat Gronovius.*

828. Quo *ms. Lang., alii: neque* Qui *sic adhiberi posse demonstrarunt Wichmannus Kienitziusque, quem cf. de* QVI *loc. mod. ed. Lips. a. 1879* (*Annal. phil. suppl. X*) *p. 532 sq.* — Quoi hominum *Pylades.* Qui homine hominum *Camerarius. Servato* Qui homine *Gruterus* nemo nemo, *Spengelius* nemo quisquam, *Guietus* uiuit hodie*: recepto* Quo homine *Kellerhofius l. s. s. p. 80* alter fortunatior *supplebant.*

830. Heus ubi estis? heus ubi estis *Gruterus, non male: cf. Pseud. v. 1136.* Heus *duplicato sen. fecit Bothius*[3] (*om.* hoc). Pultabo aedis: heus ubi estis *Fleckeisenus* (ecqui *idem ep. cr. p. XX: cf. ad v. 458*).

831. se ad me *ante* ad cenam *Fleckeisenus ep. crit. p. XXII.* sese ad me *Muellerus Pros. p. 646.* se ad med 𝕾. *De* uel assultatim *scripturae origine v.* 832 *iam Gruterus recte iudicavit: adde sis Langenum 'Beitr.' p. 75 sq.* affero *praefert Fleckeisenus quoque ep. cr. p. XXII. Dubitat Caesar de Pl. mem. ap. Non. ed. Argentor. a. 1886 p. 25.*

833. Lubet hunc hominem conloqui *Bentleius.* Perlubet hominem conloqui hunc *Bosscha.* Perlubet hunc conloqui hominem (*et* Qui Ergasilum) *Fleckeisenus.* Perlubet h. h. adire *Geppertus. Iambos agnovit Seyffertus Philol. XXV p. 454 sq. frustra obloquente Muellero Pros. p. 64. 192.* — quis uocat *Brixius olim.*

834 *sq.* Réspice me. ‖ F.q. t. n. f. n. f. hoc Mé iubes. Sed quis tu? Respice: Hegio *Bosscha, ubi* Sed tu qui es *praeierat Pylades.* Réspice me. ‖ F. tibi quod nec faciet nec nunc facit Hóc me iubes: sed quist? ‖ Respicedum ad me: Hegio *Fleckeisenus.* Réspice hoc. ‖ Fortúna quod nec fácit nec faciet mé iubes *Muellerus l. s. s. Et iambos et creticos agnovit Seyffertus l. s. s. Cf. Kaempfius l. s. s. p. 34.*

836 *sq. Trochaicos fecit Lindemannus* optume (tu optime *Fleckeisenus*) optumorum *scribens* (*quo recepto olim Brixius per* aduenisti *iamb. septen. constituit*) *et* Néscioquem (Néscioquem tu *Bosscha*) ad portum nactu's. *Creticos continuavit Seyffertus l. s. s.* (*cf. cens. p. 1350 sq.*) *ab* Aduenis *novum v. incipiens, item admisso* Nesciōquem. *V.* 837 *iamb. septen. agnoscens monom. anap. et dim. cret. cum penthem. troch. praemitti voluit Studemundus Hermae t. VI p. 268, ubi per* homo optume optumorum *Geppertus tetr. troch., Spengelius male deleto* aduenis *tetram. cret. fecit, per* optumum optume in ipso t. a. *septen. iamb. Abraham Stud. Pl. ed. a. 1884* (*Annal. phil. suppl. XIV*) *p. 202 aut hoc aut* temperi *ex usu postulans. Sed non minus* quantumst hominum optum(or)um optume *coniungitur contra usum: unde alterum utrum delendum erat. Contra sanissima* mihi *et* in tempore ..... eo fastidis (*ubi* fastidis *Fleckeisenus corruptum habebat*) *seclusit Vssingius ex reliquiis foedum septen. troch. efficiens.* tempore optumo aduenis *Guietus* (*qui del. v. 837*).

840. *Pro* Noli irascier *Acidalius Div. p. 98 sq.* Non itast scies,

Bothius Nolo *vel* Non ita siet, *Geppertus* Noli angier, Quin animo bono's *Brixius,* Gaude modo *post alios Gertzius et Kriegius de enunt. concess. ap. Pl. et Ter. ed. Hal. a. 1884 p. 21 adn. parasito dederunt, cuius oratio melius ab* Iam ego *incipit, praesertim cum claudat* Gaude audacter. familiares *e. gr. suppl. conl. Cist. IV 2, 60 (possis etiam* maerores et aegrores, *al.*).

841. exuam *ms. Lang., unde* eluam *Gulielmius Veris. p. 301.* eximam *Io. Hoffmannus. Cf. Acidalius l. s. s.*

843. sed iube *Pylades.* — iubeam quid *Guietus.* — uis iubeam? *vel* iubeam? ‖ Iam *Muellerus Pros. p. 647.* iubeam nam? 𝕾 (*cf. v. 799*). — *V.* 844 quid in eo uolt urier *Camerarius, unde* quid uolturie *elicuit Palmerius l. s. s.*

846. igni aulas *Geppertus.* iam aulas *Muellerus Pros. p. 548.* auxillas *Kochius Mus. Rhen. XXV p. 619.* aquales 𝕾. — aulas astitui *Guietus.*

847. ebolas *Hermolaus Barbarus in Corolloriis: atque* obolas Barb. Corol. 65 *in B adscr. m. Camer.* (*an Varro l. l. VII 108 has* e(x)bolas *paruit?*). — Lardum et caepulas *Geppertus.* epulas, *de quo silent ceteri, ineptum h. l. neque quidquam aptius* pernis (*cf. v. 903. 907 sq.*). *Vnde et huius v. et v. 850 corruptelam ad correcturas male confusas revocaverim.* — foculis feruescentibus *Pylades.* foculis in feruentibus *Lindemannus.* coculis f. *Lambinus.* ferculis f. *Bentleius.*

850. *De* bene esse *cf. Gulielmius Qu. in Epid. p. 385 sq.* — pernas *Bothius.* pernulam *Geppertus.* muraenam *Fleckeisenus.* percamque *Brixius. Male Plin. N. H. XXXII 11, 51 adhibebant Saracenus alii. Cf. ad v. 847.* — optaleam *Valla.*

851. Horaeum scombrum *Pylades.* Horaeum, scombrum *vulgo.* Horaeum et scombrum *Bothius, fort. recte: idem* trugonem (trygona *vel* triglam *Pylades*), *quod vel post Lobeckii Paralip. gr. gr. p. 138 aliorumque disputationes redintegravit Vssingius..*

856. ut te tu *Bosscha ex Leid.* tute ut *Bothius*[3] *ex reg. Neap.* ut ultro 𝕾 *conl. Ter. Eun. v. 813.* — ut facere sumptum (te) cupias *Guietus. V.* 857 Tute *Camerarius. De* Tu ne *cf. Schraderus l. s. s. p. 11 (256) adn.*

860 *sq.* senticetod *Ritschelius Nov. Exc. Pl. I p. 75. Cf. Muellerus Pros. p. 548, ubi proximo versu velut* uasa pura adornari tibi *exspectat* (appararier *Camerarius,* celeriter *pro* cito *Spengelius,* intus cito 𝕾).

862. propensum *Pius.* propere *Scaliger, cui* unum *adiecit Bothius, ante* adferri *Fleckeisenus* huc, *Spengelius* ad te. propritim *Bentleius.* properiter *Goetzius.* — aut porcellam adferri *Muellerus Pros. p. 548 adn. Ad* propteruom *cf. Lucr. II 368 et Serv. ad Aen. XII 170.*

863. Quoi deum? ‖ Mihi quidem hercle *Fleckeisenus* (*cf. Spengelius l. s. s. p. 448*). — tibi nunc *Camerarius.*

865. Proin tu deum hunce *Camerarius, Fuhrmannus Annal. phil. XCVII p. 854: cf. Muellerus 'Nachtr.' p. 131.* Proinde tu deum hunce *Pareus* (*itemque, sed* hunc *Bentleius, Fleckeisenus,* Proinde deum tu hunc *Geppertus*). Proin deum tu hunc *Brixius obloquente Seyfferto l. s. s. p. 1350, Abrahama l. s. s. p. 204, Kaempfio l. s. s. p. 37. Ceterum v.* 867 *pudice om. Camerarius: recte personis distribuit Meursius Exerc. cr. I p. 59, nisi quod aut interruptam post* puer *orationem aut deficientem habuit. Ibid.* consuetus *om.* es *'firmissimum' habet Olsenus l. s. s. p. 32.*

870. He. Non tu mihi places, abi *Acidalius Div. p. 100.* — stultu's

Muellerus Pros. p. 290 adn. (*cf. Olsenus l. s.*). *In v.* 870 *sq. distribuendis explicandisque nugatur Pylades.*

877. I in malam rem *Camerarius* (*cf. Ter. Phorm. v. 368*). Abi malam rem *Muellerus Pros. p. 345.* — amassit *Guietus.*

881. *De* μὰ *et* ναὶ *adde Hertzium Ann. phil. t. CIX* (*a. 1874*) *p. 264 sq.* νὴ τὰν Σόραν *Camerarius, etiam in B, ubi graece in marg. nomina adscripsit.* Κόραν *vindicavit Meursius l. s. s. Ceterum cf. Meinekius Men. et Phil. p. 16, Naekius Mus. Rhen. V p. 2, al.*

882. † Iam diu *Fleckeisenus.* Ain tu *Acidalius l. s. s.* Tuan fide *Buechelerus ad Petron. p. 186, 14.* Tam modo *Wagnerus* (*at cf. Muellerus 'Nachtr.' p. 7*). Iam dies — *Vssingius.* Iam diu *nunc servat Brixius: at inepta est quaestio* (*cf. etiam v. 873*).

883. νὴ τὸν ἀλέτρινον *Lambinus.* νὴ τὰν Ἀλέτριον *Geppertus.*

885. uae uitae tuae *Fleckeisenus conl. Ritschelio ad Stichi v. 594: at v. Muellerus Pros. p. 723 et Lorenzius Philol. XXX* (*a. 1870*) *p. 431. De* sedulo *v.* 886 *cf. Buechelerus Mus. Rhen. XXXV p. 629 sq. V.* 887 Dic *pro* Sed *Geppertus* (*ibid.* quóius érat tunc *praefert Brandtius de gen. p. 67*).

891. uera si (*sic iam man. Camer. in B*) *ob allitterationem et hic et v.* 897 *praefert Fleckeisenus cp. crit. p. XXII. At cf. Rothheimerus de enunt. condit. Pl. ed. Gottingae a. 1876 p. 15. De* ain tu? *v.* 892 *adde Bentleium ad Ter. Phorm. V 8, 77.*

896. manticinatus (= *vaticinatus,* μάντις!) *Valla, Meursius, alii* (*unde* hercle tu *Lindemannus ex Guelf.,* hercle ego *Fleckeisenus,* nisi hercle *Brixius olim*) *quasi omnino 'vaticinatus' sit parasitus et hoc loco aliud spectare possit atque v. 895.* manticulatus *Pylades inter alias mutationes, quod redintegrarunt Colvius, Acidalius Div. p. 171, alii.* panticinatus *Salmasius finxit.* mantiscinatus *obscurare nolui cum fortasse glossematicum potius sit quam corruptum* (*an derivandum a* tesco- *ad analogiam verborum in* -ino-r, *ut sit manu tesca sibi facere 'eine* (*schöne*) *Verwüstung anrichten'??*). *Eodem spectat 'de alieno manticinor et impendo' apud Don. ad Ter. Eun. II 2, 27. Ceterum* plectito *Camerarius* (*corr. Acidalius l. s. s.*).

897. dapinato uictum *cum Pylade Bothius.* dapinabo cibum *Camerarius.* dapsilabo uictum *Guietus. Cf. ad v. 891.*

898. istuc *Schmidtius de pron. p. 84* (*adde Studemundum l. s. s. p. 74 sq.*)*: at cf. Luchsius Comment. pros. I p. 13.*

900. potes *olim Brixius. — Proximos versus huic scaenae adiungendos esse post alios Spengelius demonstravit l. s. s. p. 278 sq.: cum libris separat Baierus de Pl. fab. recens. ed. Vratisl. a. 1885 p. 112.*

906. alia si *Guietus, Bothius.* — quae uentris uictu conducunt *ms. Lang., al. Ceterum v.* 905 *suspectus, et ex his verbis et quia nimium quantum languet post v. 903 sq.*

907. ad meam praefecturam et *Pylades* (ad praefecturam meam *Gruterus.* in *pro* ad (ut) *Gronovius alii,* ut ius *pro* et ius *Camerarius.* ius ut *Bothius*[3]). ut geram praefecturam et *Beckerus de com. Rom. fab. p. 68.* ut properem in praefecturam, ut *Geppertus: de quo suo iure dubitavit Muellerus Pros. p. 575, cum non modo ab Ambrosiano abhorreat verum etiam a Plauto. Quae posui conl. Aul. v. 541. Epid. v. 25 etiam cum B E conciliari possunt, siquidem inde aut fieri aut 'emendari' potuit* praefecturam (*'wobei mittelalterliche Anschauung — la prefettura —*

hereinspielt' Loewius, qui properem secturam *templaverat ut spatio congruens: quod paululum excedit supplementum meum, nisi* AGĀ *fuerit*). *Vix huc pertinet Philoxenus p. 6, 48:* ad praefecturam πρὸς τὴν ἐπαρχότητα.

908. auxilium feram *om.* ut *Pylades 'ex cod.' itemque Guietus* Vt quae *corr.* auxilium adferam *Ballas gramm. Plaut. spec. I p. 14.*

912. ut *ante* metui *add. Pylades* (*sublata post* domum *distinctione*), quoque *post* in me *Lambinus,* si sit *post* quasi *Lindemannus,* fremuit *post* esuriens *Geppertus,* esset *ibid. Brixius praeeunte Rothio Quaest. gramm. ed. Berol. a. 1876 p. 36.* mihi metui (*!*) *Gertzius.* ne etiam *vel* ne adeo *inter alia temptabat Brixius.* — faceret in med *Guietus. Ceterum v.* 911 Clades calamitas *Bothius: idem* Modo *ante* Quasi *v. 912 traiecit.*

912ᵇ. UBINOL———R———UM *Geppertus, unde suppl.* Vbi uolui illi morem gerere, ibi os pandebat improbum*: at* U *tam certe quarta littera est quam septima non est neque reliqua quadrant. Initio* Vbi uolt (inhia)r(e i)n *temptabat Loewius ut spatio congruens.*

914. decribrauit *pro* deturbauit *Palmerius Spicil. p. 879* (decribauit *ms. Lang.*). — carnibus *pro* cum carne *malit Bothius*³. carnecum *Guietus.* praetruncat *Camerarius.* — pecoribus *Lambinus* (*item v. 902*). tergóribus *h. l. praeferebat Bosscha* (*contra* tégoribus *v. 902*). *Cf. Fronto p. 141, 17 ed. Nab.*

917. percontabat *Guietus.* cunctabatur *Geppertus.* — possent *Bosscha: at cf. Muellerus Pros. p. 93. Inepte post hunc versum Geppertus 'Zschr. f. Gymn. w.' t. XX p. 442 inserebat fragmentum quod Nonius servavit* (*v. sub finem fabulae*) *sic conformatum:*

Tum píleum qûem habuít deripuit eúmque ad caelum sústulit.

920. Dicam ut penum sibi aliud ornet *Guietus.* Dicam aliud ut penum sibi adornet *Bothius*¹ (adornet *ex ms. Lang.*). Dicam illi ut sibi penum aliud ornet *Fleckeisenus. Etiam h. l.* (*cf. ad v 796*) *testimonium de genere probabiliter ad Caprum Probumque revocaveris.* — si quidem se uti uolet *Guietus.* si quidem sese uolet Vti *Bothius*³.

921. Nam isthuc quidem hic ut *Guietus.* Nam in hoc hic quidem ut *Pylades* (*ubi* Nam hoc *aut* Nam hic *Lindemannus,* ut hic quidem *Fleckeisenus*) *refutante Seyfferto cens. p. 1351.* Nam hiquidem ut istic homo *Luchsius Comment. prosod. II* (*ed. a. 1884*) *p. 14.*

923. *Versum iambicobaccheum* (*item v. 926 sq.*) *def. Studemundus de cant. p. 47* (*ob* reducem *v. 931*). redducem *vindicarunt Seyffertus de bacch. p. 11 sq. et cens. p. 1350 Spengeliusque 'Ref.' p. 209.* te reducem nunc tuo *Fleckeisenus.* reducem te tuo *Brixius.*

925. *Versum aut delendum aut sic conformandum putabat Acidalius.* Quas dum te carendum, dum hic fuit *Guietus. An fuit:* exemerunt. Quae adhuc te carens, dum hic fui, sustentabam ⟨Mala, haud iam sunt mala quom in meam rem fuere⟩*?*

926. hunc nunc *Lindemannus.* hunc ego *Fleckeisenus.* istunc *Brixius.* — conspicio iam *Vssingius.* — in potestate conspicio nostra *Seyffertus de bacch. p. 43* (*cf. Spengelius Philol. XXIX p. 185. XXXVII p. 449*). *Cf. ad v. 923.* hunc furem spicio *vel tale quid* 𝕾 *dubitans num* conspicere *et* conspicari in potestate *dici possit* (*cf. app. crit. ad Trin. v. 636*).

927. *Versum iambicobaccheum def. Seyffertus de bacch. p. 46* (*v. ad v. 923*) *obloquente Spengelio 'Ref.' p. 283.* huius *pro* haec *Bothius.* haec est reperta *Guietus.*

928. *Anapaestos hunc v. cum sequenti fecit Muellerus Pros. p. 410 admisso* macerăui hic: *cf. Spengelius 'Ref.' p. 139* (*ubi* hoc *retinet*). et cura et lacrumis *intercedente* satis me *coniunxit Pylades,* ex animo et cura *perversa locutione Winterus de cant. p. 17.* et cura me sat *Dousa.* et satis me cura *Guietus.* et cura satis me *Fleckeisenus.* et cura med *Brixius olim.* oh *pro* hoc *Gronovius,* ohe *Guietus:* hoc *repetendum ex v.* 930 *initio, scil. altero v. ab* Satis *incipiente praeceptum.*

933 *sqq.* promeritus (*om.* es) *Olsenus l. s. s. p. 22.* — Immo tu potes *Geppertus* (*et* ut poteris). Immo nunc potes *Muellerus Pros. p. 637.* Immo, mi pater, Et tu poteris *Brixius: cf. Em. in Pl. Capt. p. 16.* PHILOCR. Immo potes *Langenus 'Beitr.' p. 224 sqq. deletis versibus 934 — 936, quos tamen ut traditi sunt ne interpolator quidem scribere potuit: neque si delemus quadrat* Quid opust uerbis *v. 937.* benemerens noster (*i. e. nobis cum Philocrate communis*) *Tyndarus dicitur, quem quantopere liberatum cupiat erus scit Philopolemus.* — di potestatem eam *Pylades,* di potestatem *Bosscha* (*non improbante Ritschelio Proleg. p. CCCXXVII*). di éam potestatem *Muellerus Pros. p. 248 sq.* di eam postatem *Kochius Ann. phil. t. CIII* (*a. 1871*) *p. 828.* — *An:* danunt? *V.* 935 munerer (*sic Vssingius*) *vel* munerem (*sic Brixius*) *Gertzius. V.* 936 merito maxumo *Lindemannus.*

939 *sq.* qui mihi melior quum ipse sibi *Guietus.* mihi qui melior quam sibimet *Fleckeisenus: at cf. Kaempfius l. s. s. p. 35. V.* 940 uti par pretium *Weidnerus Advers. p. 13.*

941 *sq.* Quom bene fecisti *Fleckeisenus, Luebbertus Stud. gramm. p. 104.* — gratia, id quod postulas, Et id et aliud *Lindemannus distinxit.* gratia: et quod postulas Et si tu aliud quid *Brixius* (*cf. l. s. s.*).

948. abduc *Bothius.* abduce *Kampmannus de* AB *praepos. p. 7 adn.: sed* libera ducito *corruptum ex* libella *suprapositio.*

950. Vbi uos estis *Bosscha, quod etsi ferri posse contra Muellerum Pros. p. 308. 'Nachtr.' p. 41* (Vbi ĕstis uos? ite atque *suadente*) *demonstrat Langenus 'Beitr.' p. 227 tamen* Heus ubi estis *et usus commendat et* Vos ite *v. 951 oppositum, aliqua cum omnino opus sit mutatione.*

953. *Novam scaenam quam libri ordiuntur iniuria post Camerarium plerosque sustulisse Spengelius arguit l. s. s. p. 278.*

955. facere oportet, ubi *Pareus, Bentleius.* oportet facere, cubi *Ritschelius Opusc. III p. 139 obloquente Muellero 'Nachtr.' p. 28 sq., qui* facere oportet *defendens locos aliter comparatos comparat: nam hiatus nullus est* ubí *admisso.* — salsum *D. Heinsius. V.* 956 *recte iam Guietus alii intellegebant.*

957. Neque ego ero *Fleckeisenus Philol. II p. 98.* — unquam, ne tu spem *Camerarius.* unquam ne tu in spe *ex libro quodam Acidalius Div. p. 100* (in spem *Guietus, Fleckeisenus l. s. s. Anal. p. 41 sq.*). numquam, ne spem *Vahlenus Herm. t. XVII p. 602. De verborum* me bonae frugi fore *integritate dubitabat Bothius.*

959. rem tuam (tuam rem *Bosscha, Kampmannus de* EX *praepos. p. 18*) facies ex m. m. *Pylades. Versum del. Guietus, om. Bothius* (*cf. ad v. 968*) *dittographiamque et Osannus Anal. p. 200 et alii statuerunt.* tua ex re (*scil.* erit *vel.* facies): facies *Vahlenus l. s. s. hiante et lingua et dialogo.* tua ex re est, facies *Langenus Stud. Pl. p. 28. V. praef.*

961. Quid ego fatear? *redintegravit Luebbertus l. s. s. p. 83.* Quid ego haud fatear *Guietus.* credi pudeat † quom autumes. *Vssingius. Veram*

Lambini interpretationem repetiit Vahlenus l. s. s. V. 960 neque recte usque adhuc *Guietus.* neque dum recte adhuc *Geppertus.*

962. in robur *Lipsius ad Tac. Ann. IV 65 p. 107.*

963. credin inperito plagas minitari mihi? *Geppertus.* — minitabis *𝔖 conl. Brixio ad Mil. v. 505 et 396.*

964. dicque *Camerarius* (ac dic *in B*). dice *Gruterus.* id dic *Beckerus in Studem. Stud. I p. 129* (*cf. p. 148*). — quid adfers *Geppertus.* — ut scias *Gifanius.*

965 *sq.* facundus *om.* es *Olsenus p. 49.* dictis uolo compendium *Bothius: cf. Langenus Anal. I* (*ed. a. 1882*) *p. 10. De* bene morigerus *v.* 966 *idem Anal. II* (*ed. a. 1882*) *p. 9 sq. et quem adfert Woelfflinius 'Lat. u. rom. Compar.' p. 14: ubi* fui *cum Leid. scribens totum v. Stalagmo dedit Bothius.* Quiduis fiat *Bosscha ex Leid.* (fit *pro* fuit *alii*). Quid uis fiat? *Geppertus.*

968. res tuas (tuas res *Pylades*) feceris *Saracenus.* tuam rem facies ex mala *vel* tuis e rebus feceris *Bothius hoc loco* (*cf. ad v. 959*). tuas res facies ex malis *Kampmannus l. s. s. p. 18 adn. melius sane quam interpolator rem agens.* — tua uel paulo feceris *Guietus.*

972. Et quia fugi *Guietus.* Quin et fugi *Bentleius.* Quia ego et fugi *Hermannus Annal. phil. t. XXXV p. 191.* Quia (*vel* Quia ego) fugi *Brixius olim.* Quoniam et fugi *Geppertus.* Quia et aufugi *Spengelius Philol. t. XXXVII p. 449: at non sine lusu poeta* Pauca ecfugiam ...quia ecfugi *videtur dedisse. V.* 973 Polyplusio Theodoromedi in Alide *Fleckeisenus. V.* 976 et méd *Bothius*[3], *Fleckeisenus commendante Ritschelio Nov. Exc. Pl. I p. 41. 47. Opusc. III p. 122: at cf. Studemundus Annal. phil. XCIII p. 59 sq. Muellerusque Pros. p. 548.*

977. tuum ingenium ted obsecro *Guietus. Cf. Bentleius ad Ter. Andr. I 5, 54.* tuom te genium obtestor *Geppertus.* te tuom genium obsecro *Muellerus Pros. p. 549 obloquente Seyfferto Kaempfioque l. s. s. p. 21.* exobsecro *etiam Mil. v. 69 libri praeter A obscurarunt. Possis etiam* oro obsecro.

985. mos obliuisci est *Bothius.* iam mos est obli(ui)sci *Fleckeisenus et in edit. et in Annal. phil. t. CI* (*a. 1870*) *p. 73: cf. Bergkius Opusc. I p. 92 adn.* (*de* iam mos est liuisci *cogitans*) *Spengeliusque T. M. P. p. 95.*

988. mihimet *Fleckeisenus* (*idem v.* 978 quadrimulum tibi*: cf. Luchsius in Studem. Stud. I p. 32*). *Acidalius Div. p. 100 aut versum intercidisse aut* St. Is *in fine huius v. addendum esse opinabatur. Ceterum* Istic huius *dederat Brunckius.*

991. hic quidem *Geppertus ad Trin. p. 170: at cf. Poen. 664 al.* — argumenta hic *Bothius.*

994. *Post hunc versum plus quam ieiune Geppertus supplebat velut* Fortunatus quoniam inueni quem ego puerum perdidi (*similiter Brixius Vssingiusque*) *neque recte comparatur Trin. v. 1169 sq., cum hic aperta fortunae significatio praecedat.*

995. Eheu qur *Camerarius* (*at cf. Luebbertus l. s. s. p. 104 sq.*). *De* plus minusque *corrupto cf. Preussius de bimembris dissol. ap. scr. Rom. usu sollemni* (*ed. Edenk. a. 1881*) *p. 47.* — feci illi quam *Pylades.* feci quamde *Gulielmius Qu. in Capt. p. 358.* feci praequam *Geppertus* feci quam quae *Spengelius T. M. P. p. 226 sq.*

1000. Quam ubi *Fuhrmannus Ann. phil. t. XCVII* (*a. 1868*) *p. 842.* —

illic ibi demumst *Bothius.* ilicine demumst *Geppertus. V.* 1001. omnis est *primus Pylades.* omni exigunda est corpore *Guietus.*

1002. monetulae *Camerarius.* monerulae *def. Ausonius Popma de usu ant. loc. I 3 p. 15 cum Meursio Exerc. crit. p. 60 ante Lachmannum in Lucr. p. 205 (cf. ibid. p. 16 de* anites *forma, pro qua post Saracenum* anates *dabant).* — Nam illo ubi adueni, ut patriciis *Guietus.*

1004. haec aduenienti mi *Bothius.* mi aduenienti haec *Fleckeisenus.*

1005. eccum herum *cod. interpol.* — est *subaudiebat Lindemannus. Cf. Langenus 'Beitr.' p. 5 sq.*

1006. exoptate salue *Guietus.* — salueto *Fleckeisenus: cf. Muellerus Pros. p. 596. 680.* — Em quid *male Spengelius.*

1007 *sq.* scio cur? te .... filium, quia *distinxit Is. Pontanus. De* cur *cf. Langenus Anal. II p. 3.* patrem quor ted adsimules et 𝔖. *Cf. Meyerus l. s. s. p. 80. De* lucis tuendi *vide Bergkium 'Beitr.' p. 146 sqq., Hertzium Vind. Gell. alt. p. 58 sq. et Annal. phil. CXI (a. 1875) p. 507, Vsenerum Annal. phil. t. CXVII (a. 1878) p. 77 sq. Ceterum v.* 1009 (EXI)GVO *A cum B teste Studemundo apud Caesarem de Pl. mem. ap. Non. Argentor. ed. a. 1886 p. 35.*

1011. seruost *Fleckeisenus Brixiusque non obloquente Olseno.*

1014 *sq.* Indicium illic *Guietus.* — Ille *Bothius.* Illi (*scil.* in Alide) 𝔖. Hic *Geppertus.* Nunc *Vssingius.* Illic *vix recte ex* is *praecedente def. Brixius simul* una *pro* hunc *reposito, quoniam cum Fleckeiseno sequentem versum totum Philocrati continuavit* Quin *initio corr.*

1016. Quid ais? (tu *ante* capteiuum filium *traiciens*) *Guietus.* — illum (illunc *Bothius*) huius captiuum filium *Pylades.* illum captiuom huius filium *Fleckeisenus. Cf. Muellerus Pros. p. 549.*

1018. *Hunc versum cum v. 1011 eidem poetae tribui posse negans Brixius assentiente Muellero Pros. p. 430 de altera recensione cogitat, ut olim post v.* 1010 *hic subsecutus sit a* Nam tibi *pro* Nunc tibi *incipiens. Cf. etiam Goetzius Act. soc. phil. Lips. VI p. 266. At non sine arte descripsit poeta quomodo Tyndarus ex Accherunte rediens vix recte audiat fortunamque miram inexpectatamque aegre capiat. Cf. similes Aristophanis locos a Bambergio tractatos 'Zschr. f. d. Gymn. w.' XX p. 222, Exerc. crit. in Aristoph. Plutum ed. Berol. a. 1869 p. 38.*

1019. nunc *cum Boxhornio multi praetulerunt, unde* At nunc *Lindemannus dedit om.* ego (*cf. v. sq.*).

1020. Meritus est. ⁋ ergo edepol merito *Gruterus.* Meritus est. ⁋ Ergo edepol illi *Guietus.* Meritust. ⁋ Ergo ego edepol merito *Lindemannus in adn.* huic *addiderat Camerarius (etiam in B ut vid.).*

1021. oro te *Bothius*[3] (ted oro *Kaempfius l. s. s. p. 30*). obsecro *Geppertus itemque Lochius de imperat. (ed. Memel. a. 1871) p. 14 et Heerdegenus 'Vnters. z. lat. Semasiol.' III (ed. Erl. a. 1881) p. 20. 25.* — Tune meus es genitor *Guietus.* — Ego is sum *Bosscha (et antea* tune pater es meus). Egone 𝔖 *duce B.*

1022 *sq. Hos versus sic contraxit Bothius:* Edepol demum in memoriam nunc regredior quom cogito, *sic autem Weidnerus Advers. p. 21:* Nunc demum in memoriam redeo et quasi per nebulam cogito Audiuisse me H. m. p. u. *Dittographiam statuit Osannus Anal. p. 200, versum* 1023 *ut glossema prioris post Guietum inclusit Fleckeisenus in*

editione mox contrarium suadens Annal. phil. LXI p. 28, quod plerique secuti sunt (cf. etiam Goetzius l. s. s. p. 236). Nugatur Niemeyerus 'Zschr. f. Gymn. w.' XXXIX (a. 1885) p. 360. Cf. Langenus Stud. Pl. p. 278. Vide praef. Ad removendum hiatum v. 1024 Nebulam quasi per *Guietus,* nebulas *Fleckeisenus,* nebulam tum *Geppertus,* nebulam olim (*pro* olim audisse me *vel* audisse me olim) *Muellerus Pros. p. 596,* nebulam hoc 𝔖*: cf. Rud. 246. Versu* 1022 Nunc ego *supplebat Camerarius* (*etiam in B*) Hegio ego *Bothius*[3], *v.* 1025 te quaeso *Bosscha.*

1026. huic *recepi conl. v. 1019 sq.* — principium *def. Bosscha conl. Cat. de r. r. 157: at cf. Abraham Stud. Plaut. p. 224.*

1028. Cui peculi nihil est (*scil.* des). Recte feceris *Boxhornius.*

1031. argenti nec *Guietus.* aut argenti *Bosscha: cf. Muellerus Pros. p. 291. V.* 1032 clam patrem suum liberet *Guietus* (*idem del. v.* 1035).

T. MACCI PLAVTI

COMOEDIAE

RECENSVIT

INSTRVMENTO CRITICO ET PROLEGOMENIS

AVXIT

FRIDERICVS RITSCHELIVS

SOCIIS OPERAE ADSVMPTIS

GVSTAVO LOEWE GEORGIO GOETZ FRIDERICO SCHOELL

TOMI III FASCICVLVS III

RVDENTEM CONTINENS

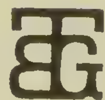

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MDCCCLXXXVII

T. MACCI PLAVTI

R V D E N S

RECENSVIT

FRIDERICVS SCHOELL

COMOEDIARVM PLAVTINARVM

TOMI III FASCICVLVS III

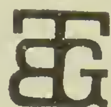

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MDCCCLXXXVII

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEVBNERI.

FRANCISCO · BVECHELERO
ALFREDO · FLECKEISENO
OTTONI · RIBBECKIO

VIRIS · ET · INTER · SE · ANTIQVA · AMICITIA · IVNCTIS · ET · CVM · PLAVTO · INTIMAM · FAMILIARITATEM · CONSECVTIS · ET · DE · NOBIS · NOSTRAQVE · OPERA · IN · PLAVTO · POSITA · OPTIME · MERITIS · MERENTIBVS · MERITVRIS

D · D

FRIDERICVS · SCHOELL

PRAEFATIO

Rudentem ex Diphilo expressam esse cum ipse poeta testetur in prologo — neque enim habemus cur prologum exceptis versibus 13—30. 56. 78 a Plauto magnamque adeo partem a Diphilo abiudicemus —, quamnam maxime illius comoediam adhibuerit, frustra quaesiverunt homines docti. Nam cum *Σχοινιάν* quandam sibi finxerit M. C. Benoitus in libro de Menandro deque graeca comoedia, E. Benoistus*) sibi persuasit Rudenti *Σχεδίαν* respondere, quam vero similius — vere enim vix dixerim**) — Studemundus Vidulariae admovit. Franckenus quoque (Mnemos. N. S. III p. 34) diserte monuit neque *Σειρά* neque *Κάλως* nomen inter Diphili fabulas nobis notas inveniri, quamquam ipse sensit Plautinum potius esse Rudentis titulum non minus quam Trinummi. Neque plane reiecit Franckenus commentum, ex quo *'Αναϭῳζόμενοι* Diphili respondeat huic fabulae, quamvis contrarium sit fragmentum apud Athenaeum XI 499 C (I M. 12 K.) servatum. Hae igitur coniecturae non multo plus valent, quam priorum hariolationes, qui Rudentem atque Vidulariam vel adeo Addictum atque Rudentem pro una fabula venditarent. Scitius ex ipsa inscriptione insolentiore effecerunt post Vidulariam factam videri Rudentem, aptiorem titulum ut illa occupaverit.

Sed ipsam fabulam graecam etiamsi recuperare non possumus, tamen, quae in universum de Diphilo poeta veteres

---

*) De pers. muliebr. apud Pl. p. 54. T. Macci Plauti Rudens ed. Paris. a. 1864 p. XIV.

**) Nam cum uno tenuique testimonio in illius fabulae notitia nitamur, patet quam facile aliarum 'Schediarum' memoria prorsus abolita esse possit. Ipsa vero similitudo inter Rudentem et Vidulariam aperte intercedens ut nequaquam impedit quominus uni eidemque auctori tribuamus, ita minime demonstrat quod Studemundus voluit.

iudicant, per Rudentem egregie et confirmari et illustrari dudum monuerunt critici*). Quem cum a media quae dicitur comoedia prope afuisse sciamus, huc recte rettulerunt choricam piscatorum particulam huic uni comoediae propriam. Gravitatem vero poetae insignem cum alia redolent tum sacerdotis anus persona item prorsus singularis: eundem quod frigidiorem fuisse arguunt, non male provocarunt ad 'partes amantis ephebi' nequaquam ea arte sustentatas in Rudente, quam velut in simili Cistellariae argumento a Menandri ingenio adiutus Plautus probarit. Denique ut alias res graecas quas memoratas invenimus — Palaemonem, Philomelam, Thyestam, Tereum, Thalem, Stratonicum, alia — ita Alcumenae Euripidi mentionem ex Diphilo Plautum transtulisse manifestum erat.

De hac vero Alcumenae memoria est quod paulo fusius dicam, cum ab omnibus perperam accipi videam. Etenim v. 86:

Non uentus fuit, uerum Alcumena Euripidi,

quem eleganter sic vertit G. Hermannus:

τί δ' ἄνεμος; Ἀλκμήνη μὲν ἦν Εὐριπίδου,

plerique ad tempestatem trahebant, quam Iuppiter movisset, geminos cum Alcumena eniteretur. Alii primum potius cum muliere dilecta concubitum Iovem tempestate commotiorem reddidisse credebant. Alciatus autem Alcmaeonem substituebat, qui matre caesa per insaniam tegulas omnes domi confregisset. Iam post Welckeri de fabula Euripidea coniecturas (p. 691) incertas atque incertiores etiam vel potius ineptas Hartungii (Eurip. restit. I p. 535, ubi ab ipsa tempestatis descriptione profectus ad Tlepolemum Licymniique necem pervenit) Franckenus (l. s. s. p. 36) sibi persuasit apud Euripidem Iovem non Amphitruonis forma assumpta, sed per tectum de caelo intrasse, ut Danaes congressum cum Iove tegulas perpluente ad Alcumenam transtulerit! Denique Ostermeyerus (de hist. fab. in com. Pl. ed. Gryph. a. 1884 p. 45) ad Engelmannum provocavit, qui (Annal. instit. archaeol. a. 1872 p. 14 sqq.) ex vasculo picto exposuerit apud

*) Cf. post alios Benoistus edit. p. XIV sqq. Non multum valet quod fragm. inc. (31 M. 113 K.) *ἂν γνῷς τί ἐστ' ἄνθρωπος ἥδιων ἔσει* Rud. v. 155 attingit. Incertiora sequitur Birtius 'Elpides' ed. Marburgi a. 1883 p. 56 sqq.

Euripidem Iovem tonitru et fulmine Amphitruonem prohibuisse, quominus uxorem infidelem combureret: huc igitur Diphilum spectare voluit. Hae omnes sane explicationes 'in vento' scriptae sunt. Neque enim in loco Plautino agitur de vento vel tempestate, qualis fuerit in Alcumena Euripidi*), verum ipsa Alcumena dicitur ventus fuisse: quodsi apte dicitur, nihil significare potest, nisi aut personam aut fabulam cognominem venti instar i. e. turbulentam dissolutamque esse. Quod cum ex sana et simplici verborum interpretatione per se satis certum sit, luculenter insuper stabilire possumus Eupolidis exemplo in Bekkeri Anecdotis p. 401, 8 allato (fragm. 78 M. 376 K.): *ἄνεμος καὶ ὄλεθρος πάνυ καινῶς εἴρηται καὶ ἐναργῶς. ἔστι δὲ Εὐπόλιδος. τὸ μὲν γὰρ ἄνεμος δηλοῖ τὸν πανταχοῦ φερόμενον ἀνέμου δίκην καὶ ἀλώμενον καὶ ἀβέβαιον.* Itaque nihil ex Rudente de scaena aliqua Alcumenae Euripideae comperimus, sed iudicium habemus non inficetum, at frigidiusculum, de Euripide solito more mulierem infidelem per fabulam detrectante. Quo certius ad Diphilum ipsamque consuetudinem criseos poeticae per mediam maxime comoediam propagatam hunc locum referimus, quem ut ipse quidem Plautus transferendo satis intellexerit, ex spectatoribus certe perpaucos percepisse censuerim. Simul autem hac ratione alius error profligatur. Nam cum post Taubmannum Koepkius, Visseringius, alii contenderint Euripidis tragoediam sic demum Plautum memorare potuisse, si per Ennium populo Romano innotuerit, longius progressus Bergkius (Opusc. I p. 224 sq.) duas iam illa aetate Romae extitisse tragoedias de Alcumena affirmavit, quarum altera ex Euripide (ab Ennio) altera ex Ione vel Astydamante vel alio (a Livio fortasse aut Naevio) conversa fuerit: inde igitur repetens Euripidi genetivum additum ex comparatione 'Achillis Aristarchi' acumen loci Diphilei plane delevit.

Omnino autem satis fideliter Diphili vestigia pressisse

---

*) Itaque aliquid saltem Barthius sensit in mutatione versus illius ceteroqui perversa (Advers. XVI 32 p. 855):

Non uentus fuit uentus Alcumenae Euripidi

'cum hoc comparatus indignus venti nomine fuit ille, qui in Alcumena tanto ambitu verborum praepingitur'.

Plautum omnes consentiunt. A quo quin etiam personarum nomina retinuerit, non est quod dubitemus: omnia enim et facilem et aptum explicatum habent, ab uno Plesidippo si discesseris nobis certe obscuro. Quod cum non verius quam alii expedire possim*), vix hoc loco commemorarem, nisi nuper etiam in altera Militis gloriosi editione p. 5 Lorenzius *Πλευσίδιππον* appellasset et cum Pleusicle contulisset. Quae nomina longe alia ratione inter se cohaerent neque sese invicem illustrant, sed quomodo vitium ex vitio oriatur demonstrant. E Pleusicle enim cum Pleusides in Militis memoria factus esset, haec ipsa forma vitiosa Plesidippi nomen in Rudente affecit, ut Pleusidippus fieret. Nam illam formam dudum post Fleckeisenum ex Ambrosiani consensu cum potiore Veteris Decurtatique lectione stabilivit Ritschelius (Opusc. III p. 327), a quo cur rursus desciscat rationem neque attulit neque afferre potuit Lorenzius.

Iam vero de aliis huius fabulae corruptelis priusquam nonnulla componam, de codicum subsidiis accuratius dicendum erit.

De *A* quod Ritschelius exemplari suo inscripsit 'Rudentis emendationi ab Ambrosiano codice non multum est praesidii' quamvis verum sit, tamen plus saltem quam ille olim autumaverat efficere possumus. Quo magis doleo quod operam meam intra septem folia continere coactus eram, quae et Geppertus in editione sola respexerat et Ritschelius in collatione: ubi cum ex tribus foliis, quae ut nimis dilacerata atque desperata illi solito more non attigerint (cf. praef. Mercat.[2] p. VIII), quaedam saltem non inutilia expiscatus sim, fortasse etiam de quinque quae restant foliis**) valde detritis idem contigisset. Sed quoniam hoc omnino non poterat spectare nisi ad versus perpaucos, non erat quod propterea editionem diu expectatam diutius retinerem. De universa autem ratione harum reliquiarum, ut hoc loco disputare

---

*) Nam ne ex *Πλῆξις* forma breviore ex *Πληξίππῳ* derivanda iterum compositum esse *Πληξίδιππον* credas, et ipsa formationis insolentia et *s* pro *ξ* nequaquam similibus exemplis fulcienda impedimento sunt.

**) Duodecim enim folia, non undecim (ut Ritschelius Opusc. II p. 219 monuerat), ad Rudentem pertinere Geppertus docuit (de cod.

possim, eis quae aliunde comperta habeo efficitur. Nam ex quinque foliis illis cum tribus Geppertus postea locum designaverit (quibus uncos infra adposui) non definitis p. 425. 426 B et 469. 470 C (ubi litteras BC Geppertus adiecisse videtur), horum foliorum alterum quaternionis LXXXI primum esse, alterum proxime praecessisse p. 387. 388 in quaternione LXXXIII inde colligo, quod Studemundus data occasione ad v. 257 et ad v. 702 singulas Ambrosiani scripturas attulit. Atque prius illud inde patet, quod certum est post Pseudolum sic incepisse Rudentem in quaternione LXXX:

389. 390 = Pseud. 1313 — 1326. 1326 — inscr. Rud.
A. a
B. b
C. c
D. d
E. e
F. f
403. 404 = Rud. 199 — 216. 217 — 230*).

Iam cum non minus certum sit post Rudentem Stichum incepisse a pleno quaternione LXXXVI**), quinque quaterniones LXXX—LXXXV continuisse videntur Rudentis versus 231—1423: id quod credi nullo modo potest. Sic enim singuli quaterniones, medium si efficimus numerum, 238 fere versus caperent, cum undecim quaternionum, quorum versus

---

Ambr. ed. Lips. a. 1847 p. 24 sq.). Vssingius sane neque Ritschelii epistulam famosam neque posteriorem Gepperti operam respexit (vol. V ed. a. 1886 p. 462). Quod vero Geppertus l. s. s. p. 26 contra Ritschelium affirmavit p. 111. 112 nequaquam commode legi posse, egregie erravit. Item p. 373. 374 et 97. 98 et 404 maiorem non praebent difficultatem: cetera difficillima sunt et media fere tota perierunt, nisi quod p. 387. 388 nonnulli saltem versus pleniores restant.

*) Prioris paginae numeri ita effici videntur, ut lin. 1—4 = v. 199—202 dim. [l. 5 = 202 dim. 203, l. 6 = v. 206 dim.], l. 7 = v. 206 dim., [l. 8—13 = v. 204. 205. 207—210] l. 14 = v. 211, l. 15 = v. 212 [l. 16—18 v. 213—216 dim.], l. 19 = v. 216 dim. continuerint: quamquam perdifficilis est et perdubia reliquiarum huius paginae lectio. Alterius paginae numeri constant quattuor versibus (220. 221. 225. 227) bipartitis et duobus inscriptioni vacantibus.

**) Neque enim quaternionis LXXXVI primam paginam Rudentis exitum praebuisse (cf. Ritschelius Parerg. 1 p. 261), non est quod post Studemundum Loewiumque moneam: cf. praef. Stichi[2] p. VII.

plenius summare possumus, inter 244 et 299 versus ita varient, ut medium si efficimus numerum, 270 fere singulis conveniant. Quare qui credi potest quinque quaterniones continuos omnes vel minimo minorem versuum numerum complevisse? Quodsi ex universa hac computatione colligimus aliquid turbatum fuisse in his quaternionibus, id aliunde confirmatur, ubi simili ratione quam in Stichi quaternione LXXXVIII deprehendimus, iustum quaternionis ordinem dissolutum fuisse intellegimus. Habemus enim folia inter se continentia

(387. 388 = 725 — 743. 744 — 762*)
(111. 112 = 763 — 779. 780 — 797**),

post quae proxima servata sunt folio

377. 378 = 837 — 853. 854 — 872***):

ubi non plus quam unum folium inter hoc et illa intercessisse eo certius affirmare possumus, quia v. 798—836 senarii sunt sine interstitio prolati. Atque cum hoc folio deperdito necessario illud coniungimus, quod supra ex Studemundi testimonio vidimus par illud foliorum proxime antecessisse: id ipsum quod olim praecedebat iam folio 377. 378 respondebat, quibus si extrema folia adiunxerimus, quaternionem LXXXIII recuperabimus. Nam sic qui restant versus (c. 909—1423) optime duo quaterniones ultimos explere potuerunt. Atque unum restat folium ex quaternione LXXXIV:

383. 384 = 1002 — 1020. 1020b — 1039†).

Porro non dubium est, quin quaternionem LXXXIII haec folia praecesserint:

[443. 444 = 482 ———————— 517]
(97. 98 = 518 — 536. 537 — 555
(373. 374 = 556 — 570. 570 — 587††)
[425. 426 = 588 ———————— ?].

---

*) Constant numeri alterius paginae, etsi inter v. 749 et 752 unus tantum in *A* fuit, cum alius intercedat inter v. 747 et 748.

**) In priore pagina unus v. (767) bipartitus est, extremus vacat ob novam scaenam suprascriptis personis.

***) Inter v. 850 et 851 novus accedit et unus v. inscriptionem habet.

†) In priore pagina unus v. (1004) bipartitus est.

††) Quattuor v. (564. 565. 570. 586) bipartiti sunt, duo inscriptionem praebent.

Iam vero hunc quoque si plenum quaternionem (LXXXII) fuisse sumimus, quae inter media quaternionum LXXXII et LXXXIII paria intercederent 6 folia haec fere caperent: 73 troch. sept., 24 iamb. sept., 22 sen., c. 20 versiculos lyricos, 4 inscriptiones: quae si computamus facile 4 foliis vindicamus: quomodo 6 explere potuerint plane non intellegimus. De lacunis autem maioribus in his locis vel omnino in hac fabula nemo cogitabit. Vnde conicio binionem, non quaternionem, fuisse LXXXII, praesertim cum idem ex altera parte probetur. Sic enim folium

[437. 438 = ? ——————— 481]

ultimum quaternionis LXXXI fuerit, cuius primum quoque servatum esse supra ex Studemundi testimonio effecimus. Quam apte autem v. 231—481 unius quaternionis spatium explere potuerint, apparet: simul autem difficultas quam supra de toto huius fabulae ambitu in Ambrosiano movimus, hac ratione evanescit.

Quam suspicionem etsi tacere nolui, tamen cum aliis Studemundi de hac re iudicium expecto atque exopto. In ipso vero apparatu quod saepius meam lectionem Studemundianae opposui, id sic accipias explicesque. Cum Mediolani a. MDCCCLXXXV versarer, Ambrosiani reliquias non statim eo consilio in manus cepi, ut conferrem, sed ut cognoscerem, quippe cum nimis meis viribus oculisque diffiderem. Mox cum melius quam expectaveram negotium procedere videretur, diutius commoratus fabulas nonnullas sedulo pertractavi. Quo factum est, ut perpaucae priorum post Ritschelium lectiones praesto mihi essent. Iam vero ex consensu cum Studemundo cum postea non paucis locis recte me legisse intellegerem, ubi discreparent testimonia nostra nolui illius lectionem simpliciter meam facere, quamvis veri simile ac prope certum sit his locis me errasse. Ceterum si proximo anno iterata cura ad Ambrosianum redibo, illud incommodum quoad fieri potest me evitaturum esse non est quod moneam.

B codicem post Ritschelium et Loewius contulit a. MDCCCLXXVIII et ipse excussi a. MDCCCLXXXVI. Quem per hanc fabulam notum est neque scaenarum inscrip-

tiones*) praebere (praeter unam) neque personarum notas, sed spatia his reliquit ac saepissime litteras maiusculas initio adhibuit. Praeterea et saepius et latius per duplices in hac fabula columnas scripserunt librarii (velut in prologo, dein f. 172ᵛ. 174ᵛ. 175ʳ. 176ᵛ), quod singillatim adnotare non iuvat. Diversis autem scribis mandatum fuisse describendi munus ideo urgendum, quia inde explicantur lacunae in scaena II 4 relictae, quibus decipiebatur Fleckeisenus.**) Nam Vssingio quidem l. s. s. p. 478 nescio unde 'apparuit', cum in archetypi membrana vitiosi loci fuissent scripturam aegre recipientes eosque vitasset librarius, pro lacunis eos cepisse codicis *B* librarium nimiaque cura eos reddidisse: at non modo simpliciorem, sed veram dicere nostram explicationem (cf. ad inscr. sc. II 4) eo minus dubitabis, quia altero loco, quem neglexit Vssingius, plane confirmatur (cf. ad v. 976). In singulis autem et de *B* et de *C* codice testimoniis si in unaquaque fere pagina apparatum nostrum ab Vssingiano non semel, sed saepius tam in minutis quam in gravioribus rebus differre invenies, has omnes discrepantias scias me tacite respexisse. Ipsam enim recensionem cum fere iam absolvissem, ubi Vssingii editionem accepi, inter corrigendum ubicunque illius testimonia differrent de *B* iterum exemplar a Ritschelio, Loewio meque ipso correctum consului, *C* vero ipsum inspexi, quem iam vere a. MDCCCLXXXVI accurate contuleram. Quo factum est, ut tribus quattuorve locis meum quendam in transscribendo vel corrigendo errorem deprehenderem, plerumque illum errare probarem.

D quoque codicem et Loewius et ego totum excussimus. Atque schedulae cuidam Loewius adscripsit, quod omnino

---

*) Ipsius fabulae inscriptioni INCIPIT RVDENS quod praeter consuetudinem additur LEGE Loewius dubitabat, utrum LEGI significaret, an LEGE (feliciter), nisi ad *pantio* vocabulum adhibeas sub finem Persae traditum: hoc certe excludere mihi videntur ipsae litterae: sed ne priores quidem explicationes prorsus satisfaciunt. Etsi LEGEI non male cogitatione coniungas cum insigni notarum criticarum copia in marginibus erasa in *B*.

**) Et per lacunas numeratas et per alias discrepantias quamquam huius editionis numeri admodum differant a Fleckeiseniana, tamen item ut in Captivis curavi, ut in universum convenirent.

verum est, saeculi XI, non saeculi XII, Vrsinianum esse.*) Eiusdem vero aetatis est manus altera, nisi forte ipse librarius postea correxit fabulam: saepe enim aegre distinguas utramque manum, cum D^3 coniecturas hominis docti ex saec. XIV/XV intulerit. *D* autem per hanc fabulam eo maioris momenti est, quia non paucas personarum notas — plures saltem quam *C* — ex antiquitate servavit.

Denique Lipsiensem huc transmissum contuli editionisque principis scripturas ex Schneideriana hausi.

Iam *BCD* codices et ipse ex parte saltem *A* ex archetypo fluxerunt, qui cum aliis vitiis inquinatus, tum saepius in marginibus atque etiam in mediis paginis sive madore affectus sive mutilatus fuerit. Quas mutilationes attigit Franckenus l. s. s. p. 52 sq., neque tamen satis accurate aut exempla congessit aut rem ipsam definivit**).

Recte inde profectus est quod saepius ubi initia versuum abscissa sunt paucis versibus post finem abesse videmus. Sed

---

*) Idem valere de Decurtato iam in Trinummi editione III p. XII adn. 2 cum Zangemeistero affirmavi: atque confirmavit iudicium in scripturae exemplis exhibitis Aemilius de Chatelain. Ceterum in eadem schedula Loewius iudicium de fragmento Ottoboniano in Analectis Plautinis prolatum retractans Vrsiniano antiquius non esse scripsit: unde corrigas quae in praefatione Captivorum p. XI rettuli.

**) En habes tabulam Franckeni, quo facilius compares:

‘V. 648—651	666—671	666—648 = 18
finis versuum desideratur.	initium des.	inscriptio scenae 3. 2
		nova pag. post 20 versus.
666—671	698—700	698—666 = 32
init. des.	init. des.	novum fol. post 32 v.
		nov. pag. post 16
698—700	712, 713	712—698 = 14
init. des.	finis des.	inscr. sc. 2
		16
712, 713	723, 724	723—712 = 11
fin. des.	init. des.	

In tribus paginis h. l. invenimus 16 versus (in singulis), in una 20, in postrema non amplius 11 versus’. Ceterum ubi ipsi codices lacunas significant, tam accurate expressi, quam per typographiam licuit. Quod eo magis necessarium erat, quod saepius falsa de ambitu lacunarum protulerunt homines docti (velut Benoistus collationi sat neglegenti fidem habuit). Quamquam ne nimium tribuas in hac re codicum vestigiis ipsa discrepantia saepius manifesta monet.

contrarium quoque accidit, velut primo statim exemplo. Nam v. 166 exeunte deest *rectius*, quod Reizius Bentleiusque suppleverunt: iam v. 186 sq. initia desunt: atque intercedunt 17 senarii, scaenae inscriptio unusque versus Reizianus, unde 20 versus paginam archetypi continuisse computamus. Quod vero duo desunt initia, unus exitus, facile explicatur ex v. 167 brevitate, qui lacunam non attigerit.

Egregie confirmat alterum exemplum. Cum enim in fine v. 237 post *palẽst**) suppleverim *ra: em tibi*, postea intellexi hoc cohaerere cum defectu v. 256, ubi initio *Hunc quisquis* deest: iam ex Flekeiseni discriptione 18 versus intercedunt, ex nostra 20. Porro v. 295 initio *Cotidie* deest: neque dubitabis quin cum hoc defectu gravior ampliorque turba cohaereat, quam v. 312 sq. tam verba versusque quam mira in *B* discriptio ostendit: scaenam autem intercedentem versusque longiores si respexeris, hoc quoque loco facile 20 versuum ambitum efficies.

Fortasse ne id quidem casui tribuendum, quod cum v. 457 exitus mutilus sit, antea intercedentibus 7 senariis et 11 septenariis item turbam graviorem longe alio et testimonio et argumento usus statui. Quae si cohaerent utroque loco defectus latius postea serpsit, quod minime mirum. Quod vero antea v. 417 sq. extrema vocabula desunt, nihil respondet**).

Idem cadere videtur in v. 497 sexto pede carentem: sed videtur tantum primo obtutu. Nam v. 537 cum pro senario exstet 'quinarius' tam in *BCD* quam in *A* post aliorum

---

*) Ubi ~ nomen proprium significare videtur (cf. ad Trucul. v. 266). Ceterum saepius illa ratione me non motum esse, sed postea confirmatum, vel inde intelleges quod mox exemplum proferam non recte a me tractatum, cum haec finita demum recensione et ex parte typis exscripta plane perspexerim.

**) Quae cum ita sint, neglegendum non erit in priore versu *uesperi* post *uenies* non minus facile ob simile vocabuli exordium intercidere potuisse, quam in altero, ubi post *inanem* coniunctivum requirimus, similis terminatio vitium procreare potuit. Nam praeter causam quam supra altius repetivimus etiam eiusmodi detrimenta Rudentem cepisse sat multa exempla probant. Ceterum v. 417 sq. minus recte Hermannus scribebat: *si nox venies, ita uti nunc* | *Affectatam: enim* e. q. s. Cf. etiam Mercklinius Symb. ad Curc. Pl. ed. Dorp. a. 1862 p. 8.

conamina initio pedem supplevi: idque recte me instituisse inde intellexi, quod inter hunc versum et v. 497 iusti intercedunt 40 senarii. Duplex vero paginarum spatium qui explicandum esse videatur priusquam explicem, ipsam rem novo argumento fulciam. Nam illae lacunae quin inter se nectendae sint, vix iam dubitabis, si animadverteris tertium qui utrumque versum antecedat item iusto breviorem esse (etiam in *A*), ut hoc quoque loco corruptelae aperte cohaereant. Iam v. 494 cum ita comparatus sit, ut neque in initio neque in fine versus defectus sedem quaerere possimus, sed in medio versu, v. autem 534 ita, ut in fine certe vix medelam admittat, non recte initio (*CH. Quid istuc? LA.*) supplevi sed inter *aqua* et *arerem* trochaeum (velut *aride* vel *ilico*) inserere debebam. Quod vero 40, non 20, versus intercedunt, vix recte in tam antiquo codice de duplicibus columnis passim (ut in *B*) adhibitis cogitabimus, sed potius ad duarum paginarum ordinem permutatum, adscriptis fortasse signis ad restituendum, refugere debebimus. Quam permutationem ne mero casui tribuam, sed potius ex vetere dittographia repetam, qualem saepius coniunctam esse cum versuum quadam inversione constat, ipse locus accuratius perpensus suadet. Nam versus 507—526 interpositos esse si sumimus, hos locos ex hac pagina et insequenti propius sese attingere invenimus*):

v. 507: Pessum dedisti me blandimentis tuis. 514 sq.: Mendicitatem mi optulisti opera tua, Dum tuis ausculto magnidicis mendaciis.	v. 540 sqq.: Tibi auscultaui: tu promittebas mihi Illi esse quaestum maxumum meretricibus e. q. s.
v. 523 sq.: O scirpe, scirpe laudo fortunas tuas, Qui semper seruas gloriam aritudinis.	v. 533 sq.: Vtinam fortuna nunc anetina uterer, Vt quom exissem ex aqua arerem tamen.

*) Quae si recte disputo iam ex loco codicum auctoritate non prorsus destituto iudicare poteris de rationibus, quales nuper Langenus iniit velut Stud. Plaut. p. 72.

v. 525 sq.:	Equidem me ad uelitationem exerceo: Nam omnia corusca prae tremore fabulor.	v. 535 sq.:	Quid si aliquo ad ludos me pro manduco locem . . . quia pol clare crepito dentibus.
v. 520 sqq.:	Eheu, quis uiuit me mortalis miserior? ⟦Ego multo tanto miserior quam tu, Labrax, . . . quia ego indignus sum, tu dignus, qui sies	v. 557 sqq.:	iure optumo me lauisse arbitror . . . quia auderem tecum in nauem ascendere.

Praeterea v. 552 sq. conferas cum v. 512. Quae ut singula non multum valeant ad persuadendum, coniuncta et inter se et cum ratione critica quam indagavimus, aliquantum ponderis adsciscunt.

Haec ipsa autem ratio rursus exemplis etiam luculentioribus in proximis illustratur. Nam v. 613 sq. exitus quod deest (*meae uiciniae* et [*mirat*]*ur meus*) apertissime eo referendum est, quod v. 593 initio pro *Miris* spatium praebent *BCD*, nisi quod in *D* rubricator supplevit, non ex codice, sed ex loco parallelo Merc. II 1: ex eodem autem loco cum v. 594 perperam illatum esse viderint Ritschelius Langenusque, iam externo testimonio demonstrare possumus in communi codicum *BCD* archetypo (*P*) hunc versum illatum esse, non extitisse in libro antiquiore codicis *P* fonte*). Nam quod duobus versibus in exitu mutilis unus respondet initio deficiens, inde explicatur, quod hunc qui antecedebat versus inscriptioni vacabat: sic autem cum v. 614 (non 613) respondeat versui 593, 21 versus pro 20 intercederent, nisi unus ex his insiticius esset.

Aliis rationibus declaratur quod proximo quoque exemplo ambitus intercedens, non numerus versuum truncorum concinit. Nam v. 629 initio cum *Quod tu*(*multues*) interciderit, optime respondet, quod v. 648 exitu *homo audacissimus* sup-

---

*) Si v. 601 *Videbatur* initio interpolatum esse non vana est suspicio (cf. append. crit.), quod nulla lacuna respondeat, ad septenarii bipartiti partem vacuam oppositam trahere possis.

plendum erat, ubi ex 19 septen. troch. intercedentibus unum (v. 641?) bipartitum fuisse perquam probabile sit. Sed post hunc defectum tres deinceps desiderantur versuum fines, quibus nihil respondere videatur. At primum quidem animadvertimus eo loco, qui *liberas* voci v. 649 certa ratione suppletae congruat, ipsos libros lacunam congruentem signare: unde apparet vana specie nos decipi, quod v. 630 plenum sanumque nobis traditum esse putabamus: ubi facillime interpolator *multum* ad similitudinem v. 633 inserere potuit, ipse Plautus cum initio *Affatim* vel tale quid dederit*). Tum sane versuum 650 sq. lacunis neque vestigium neque suspicio lacunae respondet. At iam respiciendum erit aliter hos defectus comparatos esse aliter illos. Nam *paucis expedi* post *pendit* tam facile per se omitti potuit quam *sumus* post *plenus* vel *plenis*: itaque hos defectus non ad archetypum truncatum, sed ad *P* redire iudicabimus, ut aliis locis et novas lacunas habemus (v. s. de v. 417 sq., al.) *BCD* communes et *CD* omisisse, quae *B* servaverit, aut *B* delevisse, illi quae praebeant, etiam per hanc fabulam deprehendimus.

Omnia rursus conveniunt in continenti 6 versiculorum lyricorum mutilatione 666—671, ubi cum in tribus versibus paulo maiores in tribus minores sint lacunae initiales, fere eadem ratione versus longi 684—689 ante finem perforati sunt, nisi quod v. 688 ob personae spatium congruum labem non traxit**). Atque inter has lacunas iusti intercedunt ex nostra discriptione 20 versus, siquidem clausulas 678^b et 681^b consueta ratione prioribus adnexas fuisse sumimus. Sed latius patet consensus. Nam quod v. 675 suadente et versu et *pars* scriptura supplevi *par nos* nescio an cohaereat cum

*) Item fortasse cohaeret quod et v. 636 et v. 656 in medio perturbatus est, ubi iam non sufficiat Brixii medela v. 656, sed altius lateat ulcus. Ceterum de locis hac pagina et insequenti tractatis cf. Franckeni tabula p. XV adn. repetita, cuius errores nolui diserte impugnare.

**) Quod praeterea v. 686 minorem in septenario lacunam habemus quam v. 667 extitisse cum libri tum metrum arguunt, item fortasse ex personae spatio perperam relicto declaratur. Deinde si recte priore loco et *Ampelisca* supplevi et totum canticum (quod hucusque uni Palaestrae tribuebant) ex vestigiis cum memoriae tum sententiarum ambabus distribui, facile nomen pro persona habitum iam olim omitti poterat.

aperto v. 692 defectu, qui recte ab illo distat, si v. 690 sq. longiores bipartitos fuisse censemus.

Eodem modo aliud supplementum meum postea confirmari vidi. Etenim v. 715 cum alii transponendo sanaverint, mihi satius visum est reliquis servatis vocem in fine addere, quoniam v. 712 sq. aperte in fine mutili sunt. Iam vero ut hoc loco unus intercedit non truncatus, ita v. 698—700 et v. 702 carent principiis, ut v. 699 sq. et 702 lacunas congruas ostendant, versui 698 plenus versus respondeat, cuius litterae pauciores marginem abscissum non tetigerint, nisi forte *mihi* in fine recte olim additum, non traditum fuerit. Intercedunt autem 14 sept. troch. cum saenae inscriptione, quibus commode 20 versus expleri poterant.

Idem septenariorum numerus sine inscriptione intercedit inter v. 724 initio deficientem et v. 738 ante finem dilaceratum: ubi cum vix tot versus quot desiderantur bipartitos fuisse concesseris, iterum hac computatione stabilitur suspicio aliunde prognata, qua ante v. 726 lacunam statui uno versu, qualem exempli causa proposui, fortasse nondum expletam. Praeterea cum proximus etiam post v. 724 versus careat exordio, contra versui 739 nihil deesse videatur, illic nescio an *esse natam* verba ex versu antecedenti suppleta sint.

Planiorem etiam explicatum habet, quod versus 798 detrimento nihil respondet: praecedunt enim 18 senarii cum inscriptione, ante quam totus versus in *BCD* intercidit: itaque congrua lacuna aut ad inscriptionis spatium pertinet, si duo versus complebat, aut ad versum omissum.

Manifesto item cohaerent naevi, quibus v. 930 post initium et v. 945 ante finem voculae (*ero*: *retro*) obscuratae potius quam prorsus deletae fuisse videntur in archetypo: nam non modo sedes corruptelarum oppositae sunt, sed etiam quae intercedunt 20 versuum paginae conveniunt.

Porro cum duorum versuum 1065 sq. defectu unum saltem convenit, quod qui iusto spatio intermisso antecedit v. 1046 metro deficiat: quod cum alii aliis versus locis affectis sustentarint, hiatus autem fautores sibi favere crediderint, iam necessario in versus principio addendo curamus, ubi *Male* (*metuo*) scripsi. Quod vero prior versus (praeter litteram

initialem) labe immunis est, inde fortasse repetendum erit, quod ut primus scaenae ab initio ob personam remotus fuerit: nam v. quoque 593 maiorem lacunam *BC* signant in scaenae initio quam metrum sensusque capiant. Quamquam interim si bipartitus erat versus, etiam v. 1047 respondere poterat, ubi *Quae* vel *Quae me* a correctore addi potuisse haud cunctanter largiemur.

Accedit luculentum exemplum versibus 1118 in. et 1138 ex.: sed in eodem folio praeter marginem uno loco medium versum perforatum fuisse arguit v. 1132 ante finem hians, quocum apte conveniat v. 1152 aperte turbatus, ubi iam suspicor extitisse potius: *Iniustum* (*edepol orat*), verba inepta et immodulata (*edepol*) *haud te* (*orat*) ut interpolata sint, non corrupta.

Similem vero mox corruptelam sine librorum vestigiis ex ipsis versibus detegimus. Nam versui 1182 cum pes desit, num casui tribues quod 9 septenariis et 9 senariis cum inscriptione intercedentibus v. 1200 non recte decurrat? Itaque hic versus non transpositione cum Acidalio sanandus erat, sed supplemento congruo.

Quam observationem novis exemplis firmare possumus ex ultima scaena petitis, ubi v. 1384 extremus pes abscissus est atque v. 1365 initio metrum vacillat, nisi cum 'licentiariis' *me* | *hercle* admittimus in ipso *B* ne traditum quidem. Atque hoc quoque loco excludemus coniecturam, nisi qua versus initio sedes corruptelae quaeratur. Deinde vero in eodem folio v. 1369 sine fulcro neque versus neque sententia stat, cum v. 1389 respondens et ob metrum corrigendus et ob dicendi usum *ego* addito sanandus fuerit. Mox cum fine v. 1399 aperte truncato, ubi (*tibi mu*)*ttitiost?* supplevi conl. Amph. v. 519, aptissime congruit, quod v. 1382 initio *Minus* visum est excidisse, eam legis Plaetoriae commemorationem ut recuperemus, quam aliis rationibus ab arte grammatica exclusis alii v. 1381 inferebant*).

---

*) Quod proximus v. 1383 in medio detrimentum cepit, cui nihil respondeat, hoc posteriore archetypi illius tempore in *P* ortum esse patet. Contra manco v. 1337 respondet (ante 19 sen.) inscriptio, cum quarto autem post hunc v. item manco (cf. append. ad v. 1341) coniungas quod v. 1359 (post 15 sen., inscr., 2 sept.) *infuere* offendit.

Denique calculum addit extremus fabulae versus 1423 eodem loco dehiscens, quo v. 1404 *ego* post *nolo* omissum esse ex Nonio percipimus: unde illo loco missis aliorum conaminibus sana affectantium corruptelam ex medio versu sustulimus, ubi *fiat* cum metro pugnans facile ex v. 1417 repeti poterat, de v. autem 1404 observatione nostra solvemus Hermanni Caesaris dubitationem, qui pronomen apud Nonium additum, non in libris omissum esse posse innuebat.

Haec omnia quamquam nescio an 'quidam' pro 'nugis argutis' habiturus sit, 'quibus non delectetur', — nisi litteris traditis servandis inserviant, ubi vel destitutas argutia nugas in deliciis habet, — tamen liquido confirmant Rudentis memoriam redire ad archetypum, qui viginti versus in unaquaque pagina habuerit (ut undeviginti *A*) quique saepius aut perforatus aut in marginibus laesus fuerit.

Qua in re illud maxime memorabile est, quod uno loco deprehendimus eiusmodi labem pariter ad *A* quam ad *P* pertinere. Neque tamen inde sequitur de omnibus illis lacunis idem statuendum esse. Nam de communi utriusque recensionis archetypo cum etiam aliunde constet, potuit tamen recensionis Ambrosianae exemplar ex illo transscribi, cum minus late labes serpserit, quam recensio Palatina ubi inde duceretur. Revera autem videtur *A* velut v. 702 integriorem servasse. Quo accedit quod tribus locis (v. 613. 671. 724) membranae Turnebi (cf. praef. Poen. p. XI sq.) pleniorem scripturam exhibent.

Iam duobus ex his locis *T* codicis supplementa ex suis 'libris veteribus' Lambinus profert*), nisi quod v. 724 *ita* addit (nequaquam melius, quamquam retinuerunt Fleckeisenus, Brixius, Vssingius, alii): ex quibus memorabilius est de v. 613 testimonium, cum quam profert scripturam non plane probet, sed *uicini e meo* sat miro iudicio desideret pro *meae uiciniae*. Quo uti Ritschelius poterat, cum olim (Opusc. II p. 121 sq.) de fide Lambini lenius quam et alii plerique et ipse postea iudicaret. Quod iudicium si iterum perpendimus, nihil effici potest in alteram utram partem ex plerisque scripturis, ubi

*) Levius est quod etiam v. 122 (*exicasque*) cum *T* congruit.

modo cum Palatinis (v. 297. 447. 509. 767. 942. 984. 1012. 1126) modo cum libris interpolatis (329. 596. 1062. 1145. 1169) 'veteres' Lambini consentiunt. Idem autem valet de scripturis, quae facillime correctoribus tribuuntur: v. 457. 483. 600. 731. 1326. 1331. Item v. 666, quam non satis accurate reddere potuit scripturam ad *sed nec uiast* ab interpolatore quodam excogitatum revocaverim. Apertae interpolationi debentur inepti *semihomines* (cf. append. ad v. 315), quos (*uidisti*) *seni* scriptura peperit, itemque scripturae *neue occentassit* v. 776 merus aut error aut fraus subest. Sed ad illa supplementa cum *T* convenientia accedunt v. 295 et v. 648, ubi utroque loco unum idque praestantius ex duobus quae Camerarius in annotationibus proposuerit supplementis ex 'libris veteribus' affert: atque altero loco memorabile est Lambinum Camerarii supplementa v. 649. 651 non minus certa plane omittere, v. autem 650 pro Camerarii coniectura per se non prorsus reiectanea scripturam multo exquisitiorem ipsaque quam supra explanavimus observatione commendabilem *paucis expedi* testatur, quae ab ipsius saltem Lambini supplementis toto caelo distet. Item egregium supplementum similique ratione commendabile *uesperi* v. 417 illius fide nititur. Quodsi statim v. insequenti 418 post *mane* (vel ob *nunc* vocem prae *B* scriptura *inanem* spernendum) ineptum me iudice supplementum *mulierem**) profert, vix dubito, quin schedis suis deceptus male huc traxerit, quod ad v. 415 (*mulier*) exitum corrigendum pertinuerit. Illud vero iam Ritschelius extulit saepius Lambinum diserte graviterque etiam quae admittat supplementa codicum ope destituta dicere (cf. app. ad v. 1138).

Quae si animo comprehenderimus, fatendum erit neque decipere voluisse Lambinum et scripturas quasdam, vix coniecturas, egregias (ex *T*?) excerpsisse: quas tamen adeo cum

---

*) Ne G. Hermanni quidem commentum quo scripturam illam tutabatur probari poterit, qui conl. Varrone apud Nonium p. 140, 16 coniunctivum esse voluit verbi neque Plautini neque de ipsa muliere omnino apti. Ceterum hanc Hermanni sententiam (cf. etiam p. XVI adn.) ideo per praefationem commemoro, quia exemplar Reizianum ab illo usque ad sc. III 3 pertractatum absoluta iam editione in manus meas pervenit: quamquam pleraque inter corrigendum inserui, nonnulla mox cantici locis subscribam.

alienigenis excerptis sub vago 'veterum librorum' nomine miscuit, ut de nonnullis locis dubii haereamus.

His expositis solito more conspectum de canticorum in *B* discriptione subiungam, quamvis accurate etiam in apparatu ipsoque contextu respexerim.

V. 185—216: — *memorantur* — *acerbum* — *ornatam* — *eiectam* — *memorabo* — *praecipuam**) — *potiri* — *impiaui* — *cauerem* — *inmodeste* — *posthac* — *apud uos* — *miserer***) — *habet* — *inmari* — *simul* — *sola sum* — *labor* — *opera****) — *capessam* — *compotita sum* — *necquis qua* — *uenit* — *oppido* — *scio* — *uelim* — *fui* — *locis* — *ita nunc* — *consilii* — *conspicor* — *tenent* — *miseri* — *uti sum* — *nequiquam fui* — *nata* — *eduxerunt*†).

V. 229—254: — *sonat* — *prope* — *michi* — (*uenit* —) *metu* — *meas* — *audio* — *suo* — *palēst* — *plurimis* — *tua* — *aemula* — *ecce me* — *sedulo* — *obsecro* — *uelim* — *michi* — *amplectere* — *leuas* — *oratio* — *ibimus* — *lubet* — *grassabimur* — *perpeti* — *amabo* — *addextrã* — *uiderier*.

---

*) V. 185—189 sic constituebat Hermannus:

Nimio hóminum fortunaé miserae
Minus mémorantur, quamdé reapse cis
Expériundo dantúr acerbae.
Hoccíne iustum, hoc deo cómplacitum est
Me hoc órnatu ornatam ín incertas
Regiónes timidam eiéctam?
Hanccíne ego ad rem natám miseram
Me mémorabō? hanccíne partem
Capio ób pietatem praécipuam?

**) V. 196 sq. *Nam me si sciam fecisse aut sceleste parentis minus mei miserer B* (*parentis sceleste CDFZ*: possis *sciam scelus f. a. p. Minús m. m.*

***) V. 199—203 sic Hermannus:

Náuem is atque ómnia hic ín mari pérdidit.
Néc bonorum éius sunt réliquiae: etiám quoque
Quaé simul uécta mecum ín scapha est, éxcidit:
Ego núnc sola súm quae forét salua sáltem,
Labór leniór mi esset híc eius ópera.

†) V. 216—219 sic Hermannus:

Haec haúd scitis míseri paréntes meí nunc
Miserám me esse utí sum.
Libéra prognata máxume fuí, fui nequídquam.
Nam quí minus ego séruio, quam sí forem sic náta?
Neque quídquam umquam illis prófuit, qui mé sibi eduxérunt.

V. 258—288: — *cxpetessunt — excitauit — grauatam — iubemus tc — (puellę —) uos — uestitas — loco — sumus — cęruleas — crat — ad hoc — solet — obsccro — uoluisti huc — opum — sumus — nos — misercat — parata cst — q̓ quast — ambae — feminarum — pucllae — seruiuo — Fatcor — (cluco —) ualcbit — honorcm — Oportct**).

V. 664—681: — *opum — tenct — afferat — perscquamur — ambac — iniuria — hcro — praccipes — modis — sua — nostrae — in malis — oratiost — Qui uocat — qui uocat — scics — animo es — opprimat — inepta es.*

V. 906—927: *gratias — pisculentis — expcdiuit — hoňestum — fluctuoso — competiuit — mihi — eucnit — rctc — exurrcxi — quicti — expetiui — sententiam — nimis homo — ego male — officia — suscitet officium — quiescunt — (fui — sicm —) mari quicquid inest — instaurum hic — ullus homo — praet̃ te.*

V. 938—963: — *cōplico — bonis quod — hcri fuit — postules — pccu — indigens — mane — audi — quid uis — narrarc uolo — propc nos — scilicet — mihi est — tace — forc infidum — audi — fiebat — hoc pacto — factum est — dimidium — faciam — respondit — dari mihi — dicas — amplius — ccnsco — faciam — ad te — cuiusnest — Quid est.*

Ceterum ut supra (p. XXIV adn.) v. 196 *B* pro *parentis sceleste* habere *sccleste parentis* addidi, quae adnotatio in apparatu exciderat, ita in adnotatione ad v. 728 addendum erat *Do tibi* (quod ex *A* enotaveram) *BCDFZ* habere. Gravius vitium, quod v. 424 *Súbuolturiumst íllud* pro *Súbuolturium illúd* contra memoriam ipsamque veritatem invito me relictum est (unde etiam nulla discrepantia in apparatu eno-

---

*) V. 282—289 sic Hermannus:

Sed haé pauperés res inopés sunt, puéllae.
Egomét uix coló uitam: Véneri cibátu
Meó serua uíuo.
A. Venerís obsecró fanum hoc ést? S. esse fáteor.
Ego húius sacérdos faní clueo Véneri.
Verúm quidquid ést, comitér fiet á me,
Quo nóstra ops ualébit.
Ite hác mecum. P. amíce benígneque honórem,
Matér, nostrum habés. S. sic opórtet, puéllae.

tatur) itemque quod Frontonis et Donati testimonia*) ad v. 299 et 1331 omissa sunt, iam in appendice correxi. Denique praeter accentus (v. 237. 242. 434. 741. 1044. 1362. 1367. 1382) aliasque distinctiones (v. 285[b] *clueo.* — 391 *naui:* — 412 *sim,* — 1142 *sciam.* —) non mea culpa omissas corrigas v. 287 in contextu *Ite* pro *Ita* et in adn. ad v. 550 *ex* (pro ex) et ad v. 656 *CXXXI* pro *CXXXIII.* Denique stellula adicienda fuit v. 234. 277. 424. 432. 778.

De dittographiis quibusdam et lacunis aliisque locis difficilioribus etsi non deessent, quae commode hoc loco disputarem, tamen finem faciam praefando, quoniam gravior quaestio critica quam supra tractavimus solitum spatium fere explevit. Quo minus hac occasione abutar ad illustrandam Seyfferti censuram, qua his ipsis diebus de Captivorum editione referens πάϑος potius quam λόγον prodidit. Quam censuram omnino iniquam iniustamque esse ex ipsius verbis probare possum, in singulis autem castigationibus non paucos errores continere meis argumentis fretus dico. Sed cum tam re quam verbis satis ostendam me criticorum plausum non curare, ne Seyfferti quidem, cuius iudicium in multis magni faciam, et illam censuram et alias non minus iniquas, quas tam de Captivis quam de hac fabula edita exspecto, aequo animo patiar, praesertim si et Langeni et virorum primariorum, quorum nominibus frontem huius editionis exornavi, ne in posterum quidem me derelinquet benigna exhortatio.

Heidelbergae m. Iulio a. MDCCCLXXXVII.

F. S.

---

*) Consulto omisi Frontonis verba p. 40, 6 N. cum v. 115 comparata.

INDEX LOCORVM

(Stellulam addidi eis locis quibus aliquid correxi)

T·MACCI·PLAVTI

R V D E N S

GRAECA · DIPHILV

ARGVMENTVM

Retí piscator dé mari trahit uídulum,
Vbi eránt erilis fíliae crepúndia,
Dominum ád lenonem quaé subrupta uénerat.
Ea ín clientelam ípsipte inprudéns patris
Naufrágio eiecta déuenit: cognóscitur
Suóque amico Plésidippo iúngitur.

PLAVTI PERSA EXPLICIT. INCIPIT RVDENS LEGE (*vel* LEGB) *B itemque, sed om.* LEGE, *CD.* PLAVTI . POETE . CL^{mi} . RVDENS. INCIPIT. *F* AR GV MEN TṼ *D.* ARGVMENTVM *F. unius versus spat. BC* 1. Reti *B, Pylades.* ete *cum spat. init. C.* Rete *DFZ* trahit 𝔖. extraxit *libri* (*) 2. herilis *libri praeter B* crefunda *B* 3. que *CF* subrupta *F.* subrepta *B.* surrepta *CDZ* 4. Eain *D.* Eam *C* ipsipte 𝔖. suspte *B.* suscepte *CD.* suscepta *FZ* imprudens *FZ* (*) 5. cogn$\overset{o}{i}$scitur *B* 6. pleusidippo *libri*

PERSONAE

ARCTVRVS PROLOGVS
SCEPARNIO SERVOS
PLESIDIPPVS ADVLESCENS
ADVLESCENTES III
DAEMONES SENEX
PALAESTRA MVLIER
AMPELISCA MVLIER
PTOLEMOCRATIA SACERDOS
PISCATORES
TRACHALIO SERVOS
LABRAX LENO
CHARMIDES SENEX
LORARII
GRIPVS PISCATOR

PROLOGVS

ARCTVRVS

Qui géntis omnis máriaque et terrás mouet,
Eius súm: sum ciuis cíuitate caélitum,
Ita út uidetis, spléndens stella cándida,
Signúm quod semper témpore exoritúr suo
Hic átque in caelo: nómen Arcturóst mihi.
Noctú sum in caelo clárus atque intér deos,
Intér mortalis ámbulo in terrá dius.
Et ália signa dé caelo ad terram áccidunt:
Quist ímperator díuom atque hominum Iúppiter,
Is nós per gentis áliud alia dísparat,
Qui fácta hominum, animum, móres, pietatem ét fidem
Noscámus, ut quemque ádiuuet opuléntia

* * * * * * *

(Qui fálsas ·litis fálsis testimóniis

ARC TVRVS DVO *D.* ARCTVRVS *F.* *unius versus spat.* *BC* 1. gentes omnes *libri* 2. sum : sum 𝕾*: cf. ad v. 3.* sum *libri* cuius *C.* cui' *D* celitum *libri, sed* cęlitũ *D*[3] 3. sum *ante* ut *B*, *ante* splendens *ceteri : del.* 𝕾 plendens *B* (*) 4. Signũ, ũ *ex o, B* [s] suo [s]exoritur *B* (*) 5. celo *BF* (*item v.* 6) est *libri* michi *B* 6. *Post* deos *s. v.* & *D.* deos et *FZ* 7. mortalis *B.* mortales *ceteri* in terra dius 𝕾. inter dius *CD.* interdius *BFZ* (*) 8. celo *DF* occidunt *Z* (*) 9. est *et* diuum *libri* iuppiter, u *ex* p *incohata, B.* iupiter *F* 10. gentes *B, sed fort. corr. in* gentis aliud *Seyffertus Stud. Pl. p. 24.* alium *libri* disparat *s. v. D.* dis parat *C* (*) 11. hominum animum 𝕾. hominum *libri* piętatem *D* (*) 12. noscamus, u *ex* o, *B* quem que *D* *Lacunam signavit* 𝕾 *ad hoc exemplum:*

Proinde ut promeritust uirtute et sapientia

versibus 13—27 *seclusis duce Dziatzkone Mus. Rhen. t. XXIV (a. 1869) p. 580 sq.* (*)

Petúnt quique in iure ábiurant pecúniam,
Eorúm referimus nómina exscripta ád Iouem.
Cotídie ille scít quis hic quaerát malum.
Qui hic lítem apisci póstulant peiúrio
Malí, res falsas qui ínpetrant apud iúdicem,
Iterum ílle eam rem iúdicatam iúdicat:
Maióre multa múltat quam litem aúferunt.
Bonós in aliis tábulis exscriptós habet.
Atque hóc scelesti sí animum inducúnt suom
Iouem sé placare pósse donis hóstiis,
Et óperam et sumptum pérdunt: id eo fít, quia
Nihil éi acceptumst á periuris súpplici.
Facílius si qui píus est a dis, súpplicans,
Quam quí scelestust ínueniet ueniám sibi.)
Idcírco moneo uós ego hoc, qui estís boni
Quique aétatem agitis cúm pietate et cúm fide:
Retinéte porro póst factum ut laetémini.
Nunc, húc qua causa uéni, argumentum éloquar.
Primúmdum huic esse nómen urbi Díphilus
Cyrénas uoluit. íllic habitat Daémones

---

14. qui que *D* inpure *pro* in iure *scripturus erat B* (*) 15. ex scripta *D*. excripta *F* iouem, i *ex* s, *D*. ioũe *C* 16. Quotidie *FZ* (*sublato post* Iouem *puncto, quod corr. Pylades*) querat *BCD* (*) 17. apisci, pi *ras. ex* pl, *B*. adipisci D^3*FZ* peiurio *Pareus*. peiorio *CD*. pelorio *B*. periurio *FZ* 18. malires D^1. ma lites D^3 *post* Mali *distinxit Acidalius* (*post* periurio *priores*) imp. *libri* (*) 20. mulcta mulctat *F* 21. (*) 22. sceļesti *D* si 𝔖 *praeeunte* si in *Muellero Pros. p. 509.* in *libri* inducunt *FZ*. indicunt *BCD* suum *libri* (*) 23. placere (a *supra* e) *B* posse donis *B*. posset oñib; *CD*. posse omnibus *FZ* hostiis, *alt.* i *ex* s, *D*. ostiis *C* (*) 24. sup̄ tū *B* perdunt *Pylades*. perduunt *BCDZ*. perdiunt *F* ideo *libri, corr. Gulielmius Qu. in Rud. p. 439* 25. Nichil *B* est *libri* aperiuriis *libri, corr. Camerarius* supplicii *libri* 26. pius *Z*. plus *ceteri* diis *BF* (*) 27. est *libri* 28. Idcir co *B*. Iccirco *F* moneo, eo *ex* eu, *C* hoc *Fleckeisenus*. haec *BCZ*. hec *DF* qui estis *Z*. q;uestis *B*. que uestis CD^1. qui ue estis D^3*F* (*) 29. quique, *priore* q *ex corr.* (*fuit* b *ut vid.*), *D* aetatē *ex* aetates *ut vid. D* Conpletate CD^1. Conplectate D^3 et fide, *om.* cum, *B* 30. post] est *F* letemini *BF*. lętimini *CD* 31. (*) 32. Primum dum *libri: corr. Lambinus* 33. Cirenas *libri* illic *ex* hic *D* habitat demonies *BCD, sed* td *ex* re *D*. habitare daemones *Z*. habitare demonem *F*

In agro átque uilla próxuma proptér mare,
Senex qui húc Athenis éxul uenit, haú malus.
Neque is ádeo, propter málitiam patriá caret:
Sed dum álios seruat, se ínpediuit ínterim,
Rem béne paratam cómitate pérdidit.
Huic fíliola ultro uírgo periit páruola:
Eam dé praedone uír mercatur péssumus:
Is eam húc Cyrenas léno aduexit uírginem.
Aduléscens quidam cíuis huius Átticus
Eam uídit ire e lúdo fidiciní domum.
Amáre occepit: ád lenonem déuenit,
Minís triginta síbi puellam déstinat
Datque árrabonem et iúre iurando ádligat.
Is léno, ut se aequomst, flócci non fecít fidem
Neque quód iuratus ádulescenti díxerat.
Ei áderat hospes pár sui, Siculús senex,
Sceléstus Agrigentínus, urbis próditor:
Is illíus laudare ínfit formam uírginis
Et áliarum itidem quae eíus erant muliérculae.
Infít lenoni suádere, ut secúm simul
Eat ín Siciliam: ibi ésse homines uoluptários
Dicít, potesse ibi démum fieri díuitem.
[Ibi ésse quaestum máxumum meretrícibus.]

---

34. proxima *libri* 35. senex, n *ex* x *incohata, C* 36. maliciam *B* caret, t *ex* r *ut vid., B* 37. Sed, d *ex* t *ut vid., B* impediuit *BDZ.* inpediunt *C.* impediunt *F* 38. partam *Z* (*corr. Pylades*) comita te D^1 (*coni.* D^3) per didit *D* 39. ultro uirgo 𝔖. uirgo *libri* paruola *B.* paruula *CFZ.* par uula *D* (*) 40. depredone *BF* pessimus *B* 41. cirenas *libri* 42. adolescens *libri* :huius : ciuis *D* (*puncta add.* D^2). huius ciuis *FZ* (*corr. Pylades*) atticus *Z.* atticos *BCD.* atthicos *F* 43. fidicini 𝔖. fidicinio BCD^2FZ. fidicio D^1 (*) 44. occoepit *CDZ* deuenit, n *ex* p, *B* 46. arabonem *Z* iure (ii *ex* a *ut vid.*) iurando *C.* iureiurando *BZ* alligat *libri* 47. equumst *F.* ęquum (aequum *C*) est *ceteri* 48. adolescenti *CDZ* 49. Ei aderat 𝔖. Ei erat *libri* (eierat *C*) par sui *Fleckeisenus.* parui *libri* paruisi culus *B* (*) 50. agri (g *ex* r *ut vid.*) gentinus *D.* agri geminus *F* prodito D^1, *corr.* D^2 53. lenonis uadare *B* simul *s. v. add.* D^2 (*)
54. sicillã *B* uoluptuarios *F* (*) 55. potes se *D* ibi demum 𝔖. ibi cum *libri* (*) 56. *Versum ex v. 541 huc illatum esse Fleckeisenus vidit, qui debuit saltem praecedere v. 55* questum *BF* maximum *libri*

Persuádet: nauis clánculum condúcitur:
Quidquíd erat noctu in náuem conportát domo
Leno: ádulescenti, quí puellam ab eo émerat,
Ait sése Veneri uélle uotum sóluere
— Id híc est Veneris fánum — et eadem ad prándium
Vocáuit adulescéntem huc. ipse hinc ílico
Conscéndit in nauem, áuehit meretrículas.
Adultéscenti alii nárrant ut res gésta sit:
Lenónem abiisse. ad pórtum adulescens áduenit:
Illórum nauis lónge in altum abscésserat.
Ego quóniam uideo uírginem asportárier,
Tetuli éi auxilium et lénoni exitiúm simul:
Incrépui hibernum et flúctus moui máritumos.
Nam Arctúrus signum sum ómnium unum acérrumum:
Vehemèns sum exoriens, quom óccido uehementior.
Nunc ámbo leno atque hóspes in saxó simul •
Sedént eiecti: náuis confractást eis.
Illa aútem uirgo atque áltera itidem ancíllula
De náui timidae désuluerunt ín scapham.
Nunc eás ab saxo flúctus ad terrám ferunt

---

69. *Servii Vatic. 3317 ad Verg. Georg. I 67:* arcturum autem pluuiarum et tempestatum esse auctorem et Plautus ostendit in Rudente, cum eundem ipsum dicentem facit 'increpuit hibernum et fluctus mouit marinos'

---

57. danculũ, n *ex* u *ut vid.*, *C* 58. Quicquid *BCD* cõportat *BFZ* domoleno D^1 (*disi.* D^2) 59. adolescenti *B* (*) 61. et eadem ad 𝔖. et eo ad *BCDZ.* exeo ad *F* (*) 62. adolescentem *BDZ* huc, c *ex* i, *D* hinc *B.* hunc *CDFZ* 63. in nauem *inter alia Muellerus Pros. p. 492.* nauem *libri* auehit D^3*FZ.* auenit BD^1. a///uenit *C* (*) 64. adolescenti *libri* 65. abisse *B.* abiis se *er.* ad portũ *in fine pag. ante* Ad portum *D* adolescens *B et C ante corr.* aduenit 𝔖. uenit *libri* (*) 67. qm̃ *B* 68. teluli *D ante corr.* ei *Z.* et *vel* & *ceteri* lenononi *D* exicium *B* (*) 69. *Cf. testim.* maritimos *BCDZ* 70. suum D^1, *corr.* D^3 omnium unum *Seyffertus Stud. Pl. p. 24.* omĩ ũ *B.* omnium *CDFZ* acerrimum (c *ex* r *D*) *libri* (*) 71. Vaehemens *Z* cum *libri* (*) 72. amabo *BF* in saxo leno atque hospes *libri, traiecit Reizius* simul, u *ex* e *ut vid.*, *D* (*) 73. Sedent ciecti *Z.* Sedente lecti *B.* Sedenti lecti *CD.* Sedent electi *F* confracta, r *ex* a, *B* est iis *BCDZ.* est . sed *F* (*) 74. Illa *s. v.* D^2 ancilla *CDFZ* 75. timide *C ante corr.* *FZ* insca phã *B* 76. Nuno, o *cum ras. superne*, *B*

Ad uíllam uiuas, éxul ubi habitát senex:
[Quoius déturbauit uéntus tectum et tégulas.]
Sed séruos illic est éius qui egreditúr foras.
Aduléscens huc iam aduéniet, quem uidébitis,
Qui illám mercatust dé lenone uírginem.
Valéte, ut hostes uóstri diffidánt sibi.

---

77. Ad *F*. At *vel* Ac *ut vid. B*. At *CDZ* uiuas 𝕾. illius *libri* (*) 78. *Versum interpolatum esse demonstravit Dziatzko l. s. s. p. 583* Cuius *libri* uentum *Z* 79. Sed *Luchsius Herm. t. VIII (a. 1874) p. 121.* Et *libri* seruus *libri* (*) 80. Adulescens *D ante corr. Z.* Adolescens *BC et D ex corr.* 81. mercatus ẽ *F* delelone *C* 82. uestri *FZ.* uestịri/// (*er.* s) *B.* uestiri *CD*

ACTVS I

SCEPARNIO

Pro di ínmortales, témpestatem quoíusmodi
Neptúnus nobis nócte hac misit próxuma.
Detéxit uentus uíllam — quid uerbís opust?
Non uéntus fuit, uerum Álcumena Eurípidi,
Ita omnís de tecto déturbauit tégulas:
Inlústrioris fécit festrasque índidit.

PLESIDIPPVS. (ADVLESCENTES III.) SCEPARNIO. DAEMONES

Plesidippvs

Et uós a uostris ábduxi negótiis
Neque íd processit quóia duxi grátia:
Nequíui ad portum lénonem prehéndere.

Act. I Sc. 1 SCEPARIO SERUVS (*in fine v. 82*) *D itemque FZ. unius versus spat. BCD* 83. ro *cum sp. init. C* di immortalis *BCDZ.* dii immortales *F* cuiusmodi *libri* 84. proxima *libri* 85. opus ẽ *F* 86. Alcumena Euripidi *Angelius.* alcumena-euripidi *B.* alcumenae urippidi $CD^{1}F$. alcumenae euripidi $D^{3}Z$ (*) 87. omnes *CDFZ* delecto *F* (*) 88. Illustrioris *FZ* festrasque *Meursius Exerc. crit. I p. 220.* fenestras que *B.* fenestrasque *CDFZ* in indidit CD^{1} (*corr.* D^{3})*F* (*)

Act. I Sc. 2 PRESIDIPP' ADOLESCENS SCEPARIO SERVVS *D.* Plesidippus (Pleusidippus *F*) adolescens. Daemones senex. Scepario seruus *FZ. unius versus spat. BCD* 89. & ṭuos, *puncto semicr. ut vid., D.* ttuos *cum sp. init. C* auestris *CDF.* aurĩs *B.* et urĩs *Z*(*) 90. quoia 𝔖. quia uos *D.* quauos *B.* qua uos *CFZ*(*) 91. Nequiui *Bothius.* Ne que quiui *BC.* Neque quiúí (*alt. lineola* D^{3}) *D.* Neq; qui *F.* Neque quiui *Z* lenonem ad portum *FZ* prehendere, h *ex* n, *D.* p̄hendere *C* (*)

Sed méa desidia spém deserere nólui:
Eo uós, amici, détinui diútius.
Nunc húc ad Veneris fánum uenio uísere,
Vbi rém diuinam sé facturum díxerat.

SCEPARNIO

Si sápiam hoc quod me máctat concinném lutum.

PLESIDIPPVS

Prope me híc nescioquis lóquitur.

DAEMONES

Heus, Scepárnio.

SCEPARNIO

Qui nóminat me?

DAEMONES

Quí pro te argentúm dedit.

SCEPARNIO

Quasi mé tuom esse séruom dicas, Daémones.

DAEMONES

Luto úsust multo, múltam terram cónfode.
Villam íntegundam intéllego totám mihi:
Nam núnc perlucet éa quam cribrum crébrius.

PLESIDIPPVS

Patér, salueto, ambóque adeo.

DAEMONES

Et tu sáluos sis.

---

100. *Servii Vatic. 3317 ad Verg. Georg. II 348:* uerbum infode uenit ab eo quod est fodio fodis fodit: unde Plautus in Rudente 'luto . . . . . confode'

---

92. Volui *F* 95. Vbi *om. Z* 96. Sc. *Camerarius.* dem. *FZ* sapiētia *F* mattat *F* concinnem, ci *ex* n *ut vid., C.* c̄ cinuō *B* (*)

97. Pl. *Camerarius.* S *D.* Sce *FZ. sp. C* Pro^pe^ me *B* hic *Z.* hinc *BCD.* hūc *F* dem. *FZ.* P *D. spat. BC* heuscerpanio *B.* heusce parmo *C.* heu ceparnio *D.* heus scepario *F* (*sic semper*). heu sceparnio *Z* 98. S *D. spat. C* Dem. *F.* P *D.* Ple *Z. spat. B* 99. S *D. spat. C* tuum *et* seruum *libri* demones *BCF.* domones *D. om. Z.* *Inde ab hoc versu personarum spatia sunt in BCD, nisi ubi propter versuum interstitia res dubia est aut contrarium indicatur: ubi nihil additur personas recte habent FZ* 100. luto usus est *BCDF.* luto usus *Z, Servii Vatic. 3317: corr. Reizius* multo, o *ex* u, *D*

multam, *priore* m *ex* t *incohata, C* 101. michi *B* 102. nun^c^ *D* (*) 103. Et tu saluos 𝔖 (*cf. v. 416. Stichi v. 316*). saluus *libri* (*)

Duas sécum adduxit, quícum adornarét sibi,
Vt rém diuinam fáciat aut hodie aút heri.

DAEMONES

Non hércle, adulescens, iam hós dies conplúsculos
Quemquam ístic uidi sácruficare: néque potest
Clam me ésse, si qui sácruficat: sempér petunt
Aquam hínc aut ignem aut uáscula aut cultrum aút ueru
Aut aúlam extarem aut áliquid — quid uerbís opust?
Venerí paraui uása et puteum, nón mihi.
Nunc ínteruallum iam hós dies multós fuit.

PLESIDIPPVS

Vt uérba praehibes mé periisse praédicas.

DAEMONES

Meá quidem hercle caúsa saluos sís licet.
Fortásse tu huc uocátus es ad prándium?

PLESIDIPPVS

Ita.

DAEMONES

Quí uocauit núllus uenit?

PLESIDIPPVS

Ádmodum.

SCEPARNIO

(Nullúmst periclum te hínc ire inpransúm domum:

---

131 *sq. Schol. Veron. ad Verg. Aen. X 557:* Lon(gus). istic pro hic ut Plautus in Rudente 'non . . . . sacrificare'

Annot. p. 17 129. quicum 𝔖. quique *libri* (*) 130. hodce *C* 131. hercule *schol. Veron.* ercle *B* adul. *schol.* adol. *libri* istos *schol.* c̄pl. *B.* compl. *vel* cõpl. *CDFZ, schol.* 132. Quē quam *B* sacruificare *B.* sacruficare, f *ex* c *ut vid., C.* sacrificare *schol. cum F* 133. sacrificant *F* 134. hic *DFZ* 135. aulam *B, Pylades.* alilam *CDFZ* extare *B.* exitarē *F* ē *F* 137. inter uallum *C* 138. prehibes *B.* phibes D^1. phibes D^3 *cum FZ* perisse *F* predicas *BCF* (*) 139. ercle *BC* saluus *libri* *Secuntur in libris, quos* 145. 146 *feci praecunte ex parte Dziatzkone Mus. Rhen. XXIV (a. 1868) p. 578 adn.* (*)
140. *Daemonis esse Barthius vidit Advers. XII 5 p. 675, quem cum v.* 145 *sq. Sceparnioni editiones cum FZ continuant* huic *F* 141. PL. Ita. DAE. Qui 𝔖. illu (illu///, *er.* c *ut vid., C*) ‡ tui *CD.* Illu tui *B.* Ille qui te *FZ* ‡ ad modum *BCD.* domum *F* (*) *Versus* 142—144 *ut dittographiam versuum* 145 *sq. seclusit* 𝔖 142. SC. *om. F*
Nullūst *B.* nullust *CD* periculum *et* impransum *FZ* (*)

Cererém te meliust quám Venerem sectárier,
Amóri haec curat, trítico curát Ceres.)
Heus tú qui fana uéntris causa círcumis,
Iubére meliust prándium ornarí domi.

PLESIDIPPVS

Delúdificauit me íllic homo indignís modis.

DAEMONES

Pro di ínmortales, quíd illuc est, Scepárnio,
Hominúm secundum lítus?

SCEPARNIO

Vt mea opíniost,
Proptér uiam illi súnt uocati ad prándium.

DAEMONES

Qui?

SCEPARNIO

Quía post cenam, crédo, lauerúnt heri.

DAEMONES

Confrácta nauis ín marist illís.

SCEPARNIO

Itast.
At hércle nobis uílla in terra et tégulae.

DAEMONES

Hui,
Homúnculi quanti éstis! eiecti út natant!

---

155. *Priscianus inst. III p. 109, 1 H.:* homo homunculus Plautus in Rudente 'homunculi . . . . natant'. dicitur tamen et homuncio et homullus et homullulus

---

143. Cererem D^3FZ. prerem *cum sp. init. B.* prȩrem CD^1 meliust *Reizius.* melius *libri* sectarier *Camerarius.* spectarier *libri* (*)
144. Amori *Meursius Exerc. crit. I p. 22, Scioppius Susp. lect. IV 1 p. 177.* Amorẽ *BDF.* amorem *CZ* triticum *Z.* triticus *F* curat, t *ex* s, *C* cȩres *D.* uenus *B* (*) 145 *sq. Cf. ad v. 139* 145. ueneris D^2FZ 146. lubere CD^1 (*corr.* D^3) est *libri* ad prandium *F* 147. illic *Luchsius Herm. t. VI (a. 1872) p. 279.* ille *libri* 148. dii *libri* imm. *CDFZ* scerparnio *B* 149. littus *Z* ut *Z.* aut *BCDF* opinio est *Reizius.* est opinio *libri* (*) 151. Quia *BZ.* qui *CDF* cȩnam *D* lauerunt. heri *F* 152. DAE. *praem.* 𝕾 est *bis libri* SC. 𝕾. Dem. *FZ* (*) 154 *sq.* ercle *B* nouis *BCD* uillā in *B* DAE: Hui *Camerarius.* Sce. Hui *FZ* (*) 155. *Post* estis *distinxit Acidalius Div. p. 435* eiecti ut natant *Z cum Prisciano.* electi ut narrant *BCDF*

PLESIDIPPVS

Vbí sunt homines, óbsecro?

DAEMONES

Hac ad déxteram:
Vidén secundum lítus?

PLESIDIPPVS

Video. séquimini.
Vtinam ís sit, quem ego quaéro, uir sacérrumus.
Valéte.

SCEPARNIO

Si non móneas, nosmet méminimus.

Sed ó Palaemon, sáncte Neptuní comes,
Qui aerúmnae Herculeae sócius esse díceris,
Quod fácinus uideo?

DAEMONES

Quíd uides?

SCEPARNIO

Muliérculas
Videó sedentis ín scapha solás duas.
Vt ádflictantur míserae! euge, euge, pérbene,
Ab sáxo auortit flúctus ad litús scapham:
Nequé gubernator úmquam potuit réctius.
Non uídisse undas mé maioris cénseo.
Saluaé sunt, si illos flúctus deuitáuerunt.
Nunc núnc periclumst: éia, eiecit álteram.
At ín uadost: iam fácile enabit. eúgepae!

---

167. *Nonius p. 519, 23:* censere et arbitrari ueteres cognatione quadam socia ac similia uerba esse uoluerunt . . . . Plautus in Rudente 'non . . . . . censeo'

---

156. hi homines *B* obsecro, c *ex* r, o *in ras., C* dextram *B* (*) 158. quero *BF* sacerrimus *libri* (*) 159. *ante* ualete *spat. CD* 160. ó *B* palemon *libri* 161. Qui aerumnae herculeae 𝕾. qui (q[a] *F*) hercule *CDFZ.* Qui herculis *B* (*) 162. *ante* quod *spat. CD* uideo, o *ex* ris, *D* muerculas *C.* merculas D^1*: corr.* D^2 163. sedentes *B* scapha, ca *ex* ch, *D* 164. ad flictantur *B.* afflictantur *CF* 165. abuortit *DFZ* 166. gubernatoꝝ quã *B.* gubernatorum quam CD^1*: corr.* D^2 potuit rectius *Reizius coll. Asin. v. 402.* potuit *libri* (*) 167. Non, n *ex* u, *C* me *om. Nonius* 168. deuitarunt *BF* (*) 169. periculum est *F* eia, eiecit 𝕾. eiecit *libri* (*) 170. uado est *F* eugepae *Camerarius.* eugepace *B.* euge pace *CZ, itemque praem. spat. D,* Sce *F* (*)

Viden álteram illam ut flúctus eiecít foras?
Surréxit, horsum sé capessit: sálua res.
(Desíluit haec autem áltera in terram é scapha.
Vt praé timore in génua in undas concidit!
Saluást, euasit éx aqua: iam in lítorest.)
Sed déxtrouorsum auórsa it in malám crucem.
Hem,
Errábit illaec hódie.

DAEMONES

Quid id refért tua?

SCEPARNIO

Si ad sáxum, quo capéssit, ea deorsúm cadit
Errátionis fécerit conpéndium.

DAEMONES

Si tú de illarum cénaturus uésperi's
Illís curandum cénseo, Scepárnio:
Si apúd me essuru's, míhi dari operam máuolo.

SCEPARNIO

Bonum aéquomque oras.

DAEMONES

Séquere me hac ergó.

SCEPARNIO

Sequor.

176. *Priscianus inst. XV p. 75, 19 H.:* antiqui etiam dextrouorsum dixerunt. Plautus in Rudente 'sed . . . . crucem'

171. Vide ne *BCD.* Videsne *FZ* 172. orsum *CDF* (*) *Versus* 173—175 *ut dittographiam versuum 169 sq. seclusit* 𝔖 174. ingenua *BCD* (*) 175. litore est *BDF.* littore est *CZ* 176. dextro uorsum *CDFZ* auersa it *BCD.* aduersa it *FZ.* auersa est *Priscianus* 177 *sq. Ante* hem *spat. D,* dem *F* Em *B* errabat *F* illec *CDF* Sce. quid *F* refe[r]t *B* (*) 179. *Pers. om. F* eadeorsum *B.* ea de orsum *D* quod *Z* (*) 180. fecer[a]it *B* comp. *vel* cōp. *libri* 181. Si *Z.* Sit *BCD.* Sic *F* ornaturus D^1Z (o[c]rn. D^2) uesperi es *Camerarius.* ue[pe]ries *B.* neperies *D.* ue (cenaturusue) peries *C.* ut peries *F.* ueparies *Z* (*) 183. *Ante* si *sp. CD* essuru's *Fleckeisenus.* essurus BCD^1. es esurus D^3. es serius *F.* es seruus *Z* mauolo 𝔖. uolo *libri* (*) 184. ęquomque *B.* aequumq; *CZ.* ęquumque *D.* equūq; *F* ergo Sce. sequor *FZ.* ‡ ergo sequor *C.* ergo sequor *D.* ‡ sequor *B* (*)

PALAESTRA

Nimio hóminum fortunaé minus miseraé memorantur
Quam, quí sciunt experiúndo, eis uis dátur acerbum.
Nescíoquoii hoc deo cónplacitumst me hoc órnatu ornatam ín incertas
Regiónes timidam eiéctam? 187b
Hancíne ego ad rem natám miseram memorábo? hancine ego pártem
Capio ób pietatem praécipuam?
Nam hoc míhi nil labórist labórem hunc potíri,
Sic si érga paréntem aut deós me inpiáui:
Sed íd si paráte curáui ut cauérem,
Tum hoc mi índecore iníque inmodéste datís di.
Nam quíd sibi habebunt ínpii insígne posthac,
Si ad húnc modumst innóxiis honór apud uos?
Nam mé si fecísse aut paréntis sceléste
Sciám, minus me míserer.
Sed eríle scelus me sóllicitat, eius méd inpietas mále habet:

Act. I Sc. 3 PA LES TRA MVLIER *D.* Palestra puella *F.* *unius v. sp. BC* 185—89 *sic B:*

Nimio hominum fortune minus misere memorantur
experiundo iis datur acerbum
hoc deo cõplacitum est me hoc ornatu ornatam
In incertas regiones timidam eiectam
Hancine ego ad rem natam miseram memorabo
Hancine ego partem capio obpietatem praecipuam

a quo ceteri sic differunt: imio *cum spat. init. C* fortunę *CZ* miserae *Z* *post* memorantur *spatium in fine v. C itemque post* acerbum *in medio v. 14 fere litt. sp., ubi velut pers. sp. habet D* 187. complacitũst *F* 188. Hanccine *F* *verba* ad rem . . . . . Hancine ego *om. CDFZ* Quam qui sciunt *et* uis *et* Nescioquoii *suppl.* 𝕾 (*) 190. nil 𝕾. aut *BCDZ.* haud *F* (*) 191. Sic si 𝕾. Si *libri* imp. *libri* (*)

192. it *BC* parte *Z* 193. tñ *F* mihi *libri* inq' (i *supra*) *B.* iniqueq' *F* Datis di (dinã *B*) *in proximi v. initio habent libri* (*) 194. sibi habebunt inpii insigne 𝕾 *duce Ottone.* habebunt sibi igni (sibigni *B.* sibi igitur *Z*) impii *libri* (*) 195. modum est *libri* innoxus *C.* innoxius *F* amor *F* (*) 196 *sq. uno versu comprehendit B* nam, n *ex* r *ut vid., D* sciam *post* si *libri, post* sceleste 𝕾 me *Camerarius.* mei *libri* miseret *F.* misererer D^3*Z* (*) 198. herile *CDFZ* sollitat *B.* solicitat *F* med 𝕾. me *libri* impietas *libri* (*)

Is náuem atque omnia pérdidit in mari: em haéc eius sunt bonum rélliquiae.
Étiam quae simúl
Vécta mecum ín scaphast, Ampelisca, éxcidit:
Égo nunc sola súm. 201b
Quaé mihi sí foret sálua saltém labor
Lénior ésset hic mi éius operá.
Nunc quám spem aut opem aút consilí quid capéssam,
Ita híc solis sólis locís conpotíta?
Hic sáxa sunt hic máre sonat neque quísquam mi obuiam hómo uenit.
Hóc quod indúta sum súmmae opes óppido,
Néc cibo néc loco técta quo sím scio:
Quaé mihist spés qua me uíuere uelím?
Néc loci gnára sum néc dius híc fui:
Áliquem saltém uelim quí mihi ex hís locis
Aút uiam aut sémitam mónstret: ita núnc

199—181 *vocibus* mari, simul, sola sum *versus terminat B*
199. Q *et* R *ad* (at)q(ue omnia pe)r *quadrans in A dispicere mihi visus sum, dein altero versu* QU *ex* reliquiae em haec eius sunt bonum relliquiae 𝔖. haec (Hec *B.* nec *Z*) bonorum eius sunt reliquię (reliqę *B*) *libri* (*) 200 *sq.* ———QUAE *v. 3 apparuit in A post spatium* ETIAM *capiens.* etiam q̃; *B.* etiamq; CD^1F. etiam q̄ D^3 Ampelisca excidit *Muellerus Pros. p. 191.* excidit *libri* (*) 201^b *sq.* ———LA ——Q *A* (*v. 4*) *quadrante* Ego nunc so *et* sum nunc ego D^1, *corr.* D^2 (*)
202. Quam *F* forte *DZ.* forent *F* 203. leuior *F*, '*libri vet.*' *Lambini* leniores sed CD^1: *corr.* D^3 mihi *libri* (*) 204. Nunc quam *Z.* Numquam *BCD.* Nunquam *F* consilii *libri* 205. solis (*vel* lucis) solis 𝔖. solis *libri* compotita *Pylades.* compotita sum *BCDZ*, *nonnulli ex* '*libris vet.*' *Lambini.* compotior sum *F* (*) 206. neque quisquam mi obuiam homo uenit 𝔖. nec quis qua Homo mihi obuiam uenit *B.* nec quisquam homo mihi (mi *D*) obueniam (obuiam D^3FZ) uenit *CDFZ.* NEQ·QUISQUAM *in A mihi apparuit certissimis tribus* Q *litteris: quae cum versus 7 principio exstent, duobus versibus post* 201^b *sq. interiectis, cumque v. 211 sex versibus interpositis sequi videatur, suspicor v. 204 sq. in A subiectos fuisse versui 206* (*) 207. summe *DF* (*)
208. ne^c^loco *B* (*) 209. est *libri* (*) 210. gnata *F* dius 𝔖. diu *libri* (*) 211. Aliquem saltem 𝔖 (*cf. Ter. And. 314. 328*). Saltem aliquem *libri cum A in quo* —LTE———ẸLI——I *dispicere mihi visus sum* (*certis* ẸLI *litteris*), *ita ut* sa — m aliquem u — m qu *spatia expleant* uellim *B* (*) 212. Monstrec *C et D ante corr.* ——TR—— *in A* (*v. 15 in.*) *pelluxit, ut verba* monstret —— uti sum (*v. 216*) *quattuor versibus complexus esse videatur: extremo tantum paginae versu litterarum umbras quasdam aegre agnovi, quas* (nun)C (me m)IS(e)RA(m

Hác an illác eam incérta sum cónsili,
Néc prope usquam híc quidem cúltum agrum cónspicor,
Álgor, errór, pauor, me ómnia tenént.
Haéc, parentes meí, me hauscitis míseri nunc miseram ésse ita uti sum.
Leíbera ego prognáta fui máxume, nequíquam fui.
Nunc quí minus seruio Áttica quam sí forem serua náta?
Neque quícquam umquam ibus prófuit qui mé sibi eduxérunt.

AMPELISCA. PALAESTRA

AMPELISCA

Quid míhi meliust, quid mágis in remst, quam córpore uitam ut sécludam?
Ita mále uiuo atque ita míhi multae in pectóre sunt curae exánimales:
Ita rés se habent: uitae haú parco: perdídi spem qua me obléctabam.

ita es)s(e uti s)u(m) *interpretabar valde dubitanter* 213. ac *C ante corr.* incerta sum *Gruterus* (sum incerta *Pylades*). incerta *BFZ.* incertam *CD* consilii *libri* 214. Neq; *F* usq. *cum 2 litt. spat. B post* conspicor *spatiolum C* 215. omñ *B* (*) 216. me hauscitis miseri nunc 𝔖. haud (aut *B*) scitis miseri me (Me *B*) nunc *libri* esse ita uti *B.* esse uti *CDFZ. Cf. ad v. 212* (*) 217. LEIBERAPROGNATAFUEIMAXUMENEQUIQUAMFUEI *A, ubi* fuei *bis veri simile habeo* (fui *Arg,* leibera *etiam Ar*), ego *sine dubio abest* (*cf. Epid. v. 498*). Libera ego prognata fui maxime nequiquam (nequicquam *FZ*) fui *ceteri* 218. NUNCQUIMINUSSERUIO—— RUANATA (T *ex* R *facta ut vid.*) *A* seruio Attica 𝔖. seruio *libri* (*de A non liquet*) serua forem *B.* forem serua *ceteri cum A ut vid.* (*) 219. NEQ·QUICQUAMUMQUAM———QUIMESIBIEDUXERUNT (UNT *per ligat.*) *A, ubi quod ceteri habent in medio versu* iis (us *C.* his *B*) profuit (pro suit *D*) *vel* EISPROFUEIT *non sufficit explendo spatio* (ibus 𝔖) me *om. B* umquam *om. F* (*)

Act. I Sc. 4 AMPELICA PALAESTRA, *uno praeterea versu vacuo, A.* PA LES TRA AM PE (*post* eduxerunt) ‖ LISCA MULIERES DVÆ *D.* Amphelisca (*sic semper*) Palestra puelle due *F.* *unius v. spat. BC* 220. *Sic A* (ACORPORE *As*), *nisi quod* REMEST *cum ceteris,* MELIUST *cum Reizio:* melius est (meliu' ẽ *B*) *ceteri,* UITAMUTSECLUDAM *in proprio versu, ubi* uitam secludam *CDZ.* uitam seclusam *F.* uitã sedulã *B* (*) 221. *Sic libri cum A, nisi quod ille* EXANIMABILES (*in proprio versu*) 222. *Sic A, nisi quod* AU(KAU *Ar*), *ubi* haud *ceteri, qui pro* ITARESSEKABENT *praebent* dent (deniq; *F*) *cum 3 litt. sp. B, cum 10 litt. sp. C* perdidispẽ, *priore* d *ex* t *ut vid., B* OBLECTABA *A* (*)

Omnía iam circumcúrsaui atque omníbus latebris perréptaui
Quaerére conseruam: uóce, oculis, auríbus ut uestigárem.
Neque eam úsquam inuenio néque quo eam neque quá quaeram consúltumst,
Neque quém rogitem respónsorem quemquam ínterea conuénio.
Neque mágis solae terraé solae sunt quam haéc loca atque haec regiónes.
Neque sí uiuit eam uíua umquam quin ínueniam desístam.

PALAESTRA

Quóianam mihí uóx prope hic sonát?

AMPELISCA

Pértimui: quis híc lóquitur tam propé?

PALAESTRA

Spés bona, obsecró, súbuenta mihí.

AMPELISCA

Múlier est, múliebris uóx mi ad aurís uenit.
Éximesne me éx hóc miseram metú?

223. *Sic A, nisi quod* ATQ· ——BUS*: sed* OMNIBUSLATEBRIS (*sic Reizius*) *certum, ubi* inlatebris omnibus *CDFZ.* omĩbꝰ in latebris *B* perperptaui D^1*:* r *pro alt.* p D^3 (*) 224. Querire *BC.* Quę rire D^1*: corr.* D^3 *cum AFZ* OCULISQ· *A* ut uestigarem 𝕾. UESTIGAREM *A.* ut peruestigarem *ceteri* 225. *Sic A, nisi quod ter* NEQ· *et* CONSVLTVM(E)ST (*in proprio versu*) Nequeã *B.* nequeã CD^1*: corr.* D^3FZ q̊ eam *B.* coeam CD^1*: corr.* D^3 queram *BCDF* consultũst *CDF.* consultũ est *BZ* (*) 226. *Sic A, nisi quod* CÕUENI∗, *ubi ceteri* inuenio (*) 227. NEQ·MAGISSOLAETERRAESOLAESUNTQUAMKAECSUNTLOCA ‖ ALQ·KAECSOLAEREGIONES *A, ubi in altero versiculo* LQ· KAE *et* OLA *et* REG *litterae certae visae sunt* (*nihil notavit Ar,* KAE, *non* KAEC, *As*). Neq; magis solae terrę solę s̃t quã hec loca ‖ atq; hae regiones *B.* neque magis solę terrę solę sunt quam hęc loca atque hę regiones *CDZ itemque* (*sed* e *pro* ę) *F:* haec *pro* hac *Schmidtius de pron. p. 45 sqq. et Studemundus Annal. phil. t. CXIII p. 61* (*) 228. uiua umquam *Reizius cum A, ut vid. ex spatio inter* UI *et* QUAM. uiuã nũquã *B.* uiuam numquam *CDZ.* uiuã unquam *F* quini ueniam D^1, *corr.* D^3 (*) 229. Quoianam *Rittershusius apud Scioppium Susp. lect. I 21 p. 58.* Quianam *BCD* (i *del* D^1 *et* D^3). QUAETAM *A* (*certa* T *littera*). Quenam *F.* Quaenam *Z* MIKIUOXPROPEKICSONAT (*certis maxime* ——O—RO *litteris*), *ubi* uox mihi *ceteri* (*) 230. PERTIMUI *in fine v. 229 (et paginae) A praecedente pers. spat. itemque CD.* Pertimui *B* tam prope 𝕾 (*cf. A v. 229*). prope *BCDFZ* (*) 231. michi *B* (*) 232. mihi *libri* aures *CDFZ* (*) 233. eximesne me 𝕾. eximes *libri* (*cum sp. init. B antecedenti hunc v. adiungens*) miseriam *F* mitu *C* (*)

PALAESTRA

Cérto uox múliebris aúris tetigít meas:
Num Ámpelisca óbsecrost?

AMPELISCA

Tén, Palaestra, aúdio?

PALAESTRA

Quín uoco, ut me aúdiat, nómine illám suo?
Ampelisca!

AMPELISCA

Hém, quis est?

PALAESTRA

Égo, Palaestra: ém tibi.

AMPELISCA

Díc ubi's?

PALAESTRA

Pól ego nunc ín malis plúrumis.

AMPELISCA

Sócia sum néc minor párs meast quám tua.
Séd uidere éxpeto té.

PALAESTRA

Mihi's aémula.

AMPELISCA

Cónsequamúr gradu uócem: ubi's?

PALAESTRA

Écce me:
Accede ad me átque adi cóntra.

AMPELISCA

Fit sédulo.

PALAESTRA

Cédo manum.

---

234. *Hinc* P *et* A *praem. D, nisi ubi contrarium testor* 235. obsecrost, *alt.* s *ex* e, *D* palestra *libri* (r *s. v. D*) 236. nomine, no *ex* mo *ut vid., C* scio *F* 237. Palaestra em tibi 𝔖. palẽst *B.* palam est *C.* palã ẽ *D.* palestra *FZ* (*) 238. ubi es *et* plurimis *libri* 239. Sotia *BCD* meaẽ *B.* mea est *F* 240. expecto *Z* es aemula *FZ.* essaemula *B.* esse (ẽẽ *D*) mula *CD* 241. ubi es *libri* 242. adq' *C* (*) 243. *Vnus versus est in B* cędo *CD*

AMPELISCA
Accipé.
PALAESTRA
Díc: uiuisne, óbsecro? 243[b]
AMPELISCA
Tú facis mé quidem uíuere ut núnc uelim,
Quóm mihi té licet tángere: ut uíx mihi
Crédo ego hoc, té tenere. óbsecro, ampléctere,
Spés mea: ut me ómnium iám laborúm leuas.
PALAESTRA
Óccupas praéloqui quaé mea órátiost.
Núnc abire hínc decet nós.
AMPELISCA
Quo amabo íbimus?
PALAESTRA
Lítus hoc pérsequamúr.
AMPELISCA
Sequor quó lubet.
PALAESTRA
Sícine hic cum úuida uéste grassábimur?
AMPELISCA
Hóc quod est íd necessáriumst pérpeti.
Séd quid hoc óbsecrost? 253[a]
PALAESTRA
Quid?
AMPELISCA
Víden, amabo, fánum?

---

251. *Macrobii Exc. Bob. p. 652, 1 K.:* grassatur iteratio est a graditur: Plautus in Rudente 'sicine . . . . grassabimur'

---

uiuis ne, n *ex* m *ut vid., C* (*) 244. uiuere ut *Reizius.* ut uiuere *libri* 245. Quom *Pareus.* Quã *BCDF.* Quando *Z* uix michi *B* 246. (*) 247. lãborum D^1, *corr.* D^3 leuas *B, Pylades.* leuias *CDFZ* 248. quae mea oratiost *Reizius.* quę mest (que $\overset{i}{m}$ est *F.* quae inest *Z*) oratio *libri* (*) 250. Littus *Z* 251. PA. *Camerarius. om. DFZ, neque spat. est in CD* Siccine *FZ* hic cum *FZ.* hie cum, i *pro* e *incohata, B.* hiecum *CD.* hic in *Macr.* uuida ueste *Saracenus.* uiuo aueste *BCDZ.* uiuo aucte *F.* umida ueste *Macr.: cf. ad v. 264. 409. in marg. aliquid eras. ut vid. in B* 252. AM. *Camerarius. om. DFZ neque spat. est in CD* necessarium est *libri* (*) 253[a]. obsecro est D^3FZ. obsecro es BD^1. obsecra es *C* 253[b]. # quid # uiden amabo (*cum v. 253a*) Fanum uidesne hoc

PALAESTRA

Vbist?

AMPELISCA

Ad déxteram: uidésne hoc?

PALAESTRA

Videó decorum dís locum uidérier.

AMPELISCA

Haud lónge abesse opórtet homines hínc, ita hic lepidúst locus.

PALAESTRA

Hunc quísquis est deus uéneror ut nos éx hac aerumna éximat
Aut míseras inopes aérumnosas út aliquo auxilio ádiuuet.

PTOLEMOCRATIA. PALAESTRA. AMPELISCA

PTOLEMOCRATIA

Qui súnt qui a patróna precés mea expetéssunt?
Nam uóx me precántum huc forás excitáuit.
Bonam átque obsequéntem deam átque haud grauátam
Patrónam exsequóntur benígnamque múltum.

⫲ ubi est ⫲ ad dexteram (dextrã *B, pers. pro spat. DFZ) libri:* uidesne hoc *traiecit* 𝕾 (*) 254. PA. *Camerarius. om. DFZ (sine sp. CD)* Videor *F* (*) 255 *sqq. Sic B:*

Haud longe abesse oportet homines hinc
ita hic lepidust locus ꞔeximat
est dš ueneror ut nos exhac erũna
Miseras inopis ęrumnosas ut aliquó auxi
lio adiuuet

a quo haec notandae discrepantiae: P haud *DFZ* (AM. *Camerarius*) oportet esse *F* homines, h *ex* o *ut vid., B* hic *s. v. D* *post* locus *spat. in fine v. CD, ubi* Nunc (PA. Hunc 𝕾) quisquis *suppl. Camerarius* deus *CDFZ* erumna *CDF* Aut 𝕾. *om. libri* inopes *F, Fleckeisenus ep. crit. p. XX* aerumnosas *CD* aut aliquo *Z* adiuuat *CD¹Z: corr. D³.* ad(iuu)et *ex A testatur Studemundus in Act. congregat. philol. Caroliruh. (ed. Lips. a. 1884) p. 46* (*)

Act. I Sc. 5 SACRDOS (*sic*) et eidẽ C (*post* adiuuat, e *supra* a) *D.* Sacerdos et eedem puelle *F.* Sacerdos et caedem mulieres *Z. unius versus spatium BCD* 258. ui *cum sp. init. C* quia *CD* p̄ces *libri* expetessunt, pe *ex* pa, *B.* expetes sunt *CD.* expetentes sunt *Z.* expetescunt *F* (*) 259. me p̄cantum *B.* p̄cantum me *CDZ.* precantum *F* 260. adq; *C* haut *B* 261. exsequuntur *BC.* exsecuntur *D.* execuntur *Z.* execquuntur *F* bengnamque (i *supra*) *B* *Personas FZ habent, spatia BCD*

PALAESTRA

Iubémus te sáluere, máter.

PTOLEMOCRATIA

Saluéte,
Puéllae: sed unde uós íre cum uuidá
Véste, dicam, óbsecro,
Tam maéstiter uestítas?

PALAESTRA

Ílico hinc ímus haud lóngule ex hóc loco:
Vérum longe hínc abest, únde aduectae húc sumus.

PTOLEMOCRATIA

Némpe equo lígneo pér uias caérulas
Éstis uectae?

PALAESTRA

Ádmodum.

PTOLEMOCRATIA

Ergo aéquius uós erat
Cándidatás uenire hóstiatásque: ad hoc
Fánum ad istúnc modum nón ueniri solet.

PALAESTRA

Quaéne eiectae é mari súmus ambae, obsecró,

---

264 *sqq. Nonius p. 597, 11:* maestiter pro maeste Plautus in Rudente 'sed . . . . uestitas' *Priscianus inst. XV p. 71, 1 H.* maestiter *ex Plauto eodem quo Nonius fonte usus* (*Capro ut vid.*) *profert*

262 *sq.* iubemus te *in fine v. 261 B, dein* Saluere mater ‡ Saluete puellę S7 (*ex* d *ut vid.*) unde nos *coniungens et* Ire . . . . uestitas 263 *sq.* uos ire (Ire *B: v. s.*) *libri cum Nonio, nisi quod* uorsire *Harl. Par.* cum uuida ueste dicam *Z cum Nonio.* cum uiu dauest (d *ex* o *ut vid.*, a u *ras. separ.*) edicã *B.* cum uuidauest Edicã *CD*¹ (ueste *D*²). cum humida ueste edicam *F* (*) 265. tam mestiter, te *ex* at *ut vid., B.* tam aestiter *C.* tam ęstiter *D*¹*: corr. D*³ ueste uestitas *Nonius* 266. *4—5 litt. sp. ante* Ilico *B* aut *BCD* longule *F.* longula *BCD.* longulae *Z* (*) 267. abest unde aduectę huc *B.* ab es bundę uectę *CD*¹. abest unde uectae *D*³*FZ* 268. *3 litt. sp. ante* Nempe *B. pers. sp. om. CD* equo *FZ.* et quo *CD.* & qđ *B* caerulas *Guietus, Reizius, Bentleius.* cęruleas *libri* 269. ęstis *DZ* uectę, ue *in ras. ex* ad *ut vid., B* At modum *B* (*in medio versu*). at modum *C* ergo equius, g *ex* o, *B.* Equius *D*¹ (Ergo *add. D*²) suos *B* orat *cum spatiolo C.* orat *D*¹*Z: corr. D*³ 270. *Ante* ad hoc *distinxit Camerarius, ante* ad istunc *Z* 271. istunc *B* 272. *Spat. om. CD* Quaene *Gulielmius Qu. in Rud. p. 437 cum Mureto.* Quę nec, c *puncto del. et semicr., B.* quę nec *CD.* Quae nunc *Z.* Que *F* eiectæ *C* e maris *F* ambo *D*¹*: corr. D*² (*)

Vnde nos hóstias ágere uis tibi húc?
Núnc tibi ampléctimur genua egentés opum,
Quae ín locis nésciis néscia spé sumus,
Vt tuo récipias técto seruésque nos
Míseriarúmque te ambárum uti mísereat:
Quibús nec locúst ullus néc spes parátast,
Neque hóc ampliús quod uidés nobis quícquamst.

PTOLEMOCRATIA

Manús mihi date éxsurgite á genibus ámbae:
Mísericordiór nulla mést feminárum.
Sed haéc pauperés res sunt ínopesque aedículae:
Egomét uix hic uitám colo: Venerí cibo meo séruio.

AMPELISCA

Venerís fanum, obsecro, hóc est?

---

273. *Charisius inst. II p. 224, 17 K.:* unde pro e quo loco Plautus in Rudente 'unde .... uoluisti' 275. *Gellius N. A. IX 12, 21:* nescius quoque dicitur tam is qui nescitur quam qui nescit. sed super eo qui nescit frequens huius uocabuli usus est, infrequens autem est de eo quod nescitur.... Plautus in Rudente 'quae .... sumus' *Nonius p. 145, 7:* nescium pro incognito. Plautus in Rudente 'quae ... sumus'*: Cf. Gulielmius Qu. in Rud. p. 437*

---

273. tibi amplectimur *D³Z.* tibij amplectimur *D¹.* tibi iam plectimur *BC.* tibi amplectemur *F* uis tibi huc 𝕾. uoluisti huc *libri.* uoluisti *Charisius* (*) 275. in loco si nescis *Harl. aliique Nonii codd.* nescias pessimus *codd. Gell.,* nescias pessumus *Non. Harl.* (*) 277. miseriarumq; *D³.* Miseriarum quę *BCD¹Z.* miserarumque *F* ambarum, m *ex* b *inter scribendum, B* 278. locust *Reizius.* locus *libri* parata est *libri* (*) 279. amplius, p *ex* b, *B* quod *Reizius.* quam quod (quot *BC*) *libri* uides *FZ.* uidens *BCD¹.* uideas *D³* Quicquamst *D³Z.* q (i s. v.) quast *B.* Qui quast *CD* 280. *5 litt. spat. ante* Manus *B* date, da *ex* ex *ut vid. corr., B.* datę *C* exurgite *libri* 281. me est *libri* 282. hęc *ex* hic *ut vid. B.* hae *Z.* he *F* res *B. om. CDFZ* aediculae (*vel* uillae) 𝕾. puellae *libri* (*) 383 *sqq. Sic B:*

Egomet uix uitã colo ueniri cibo meo seruiuo
Veneris fanũ obsecro hoc est. Fateor
ego hui' fani facerdos clueo. Verũ quicquid
ē comiter fiet ame quo n̄c copia ualebit
Ite hac mecũ. Amice benigneq; honorē
mat̃ nr̄m habes. Oportet

a quo hae notandae discrepantiae: hic uitam 𝕾. uitam *ceteri quoque, nisi quod* ui *s. v. D²* ueneri *D³FZ* seruio *D¹, Camerarius* (ser-

PTOLEMOCRATIA

Fateór: ego huius fáni
Famula ét sacerdos clúeo
Verúm quicquid ést comitér fiet á me,
Necópia quo ualébit.
Ita hác mecum.

PALAESTRA

Amíce benígneque honórem,
Matér, nostrum habes.

PTOLEMOCRATIA

Opórtet.

---

uiuo D^2). seruibo *FZ* (*post hanc vocem spat. in fine v. CD*) ergo D^1, r *del.* D^2 *ut vid.* Famula et sacerdos 𝕾. sacerdos *CDFZ* (*non B*) comiter D^3. comite D^1. comitem *C* quo non (ñ *D*) copia *CDFZ* (necopia quo 𝕾) Amicę *CD* benignęque *C* mater *CDFZ* (*)

ACTVS II

PISCATORES

Omníbus modis qui paúperes sunt hómines miseri uíuont,
Praesértim quibus nec quaéstus est nec dídicere artem unquam úllam.
Necéssitate quícquid est domi íd sat est habéndum.
Nos iám de ornatu própemodum ut locupletes simus scítis.
Hisce hámi atque haec harúndines sunt nóbis quaestu et cúltu,
Cotídie ex urbe ád mare huc prodímus pabulátum.
Pro exércitu gymnástico et palaéstrico hoc habémus:
Echínos, lopadas, óstreas, balanós agitamus, cónchas,
Marínam urticam, músculos, placúsias striátas.

Act. II Sc. 1 PISCATORES (*post* Oportet *v. 289*) *DFZ. unius versus spat. BD, reliqui tantum post* Oportet *C* 290. NO. *in marg. adscr. D*³ mnibus *cum sp. init. C* uiuunt *libri* 291. Presertim (Presertĩ. quib; *B*) *et* questus *libri* unquam ullam 𝔖. ullam *libri* (*) 292. it sat *BC* 293. Nos, o *ex* e *ut vid., B* prope modum *CDZ* sumus *om.* scitis *Z: corr. Pylades* (*) 294. Hisce hami *Camerarius* (*etiam in B*). His cenã i *B*. His cęnam *CD*². His cenam *D*¹*F*. his coenam *Z* haec harundines *Bentleius ad Ter. Eun. II 2, 38:* hearundines *B*. hę (he *F*) harundines *ceteri* questu *BD*³*F*. quest tu *CD*¹ (*) 295. Cotidie ex urbe *Camerarius in annot.: et sic 'libri vet.' Lambini.* Ex urbe *libri* (r *ex* b *incohata B ut vid.*)*: sed B cum 3 litt. spatio, C cum spat. in fine versus praecedentis* (*) *Post* pabulatum *spatiolum C: item post finem v.* 296. 297. 298. 303

296. ᵉˣercitu *B* (ex *suprascr. minus claro ideoque* ex *in marg. repetito*) gimnastico *libri* palestrico *D*³*F*. palestricum *CD*¹*Z*. palecᶠtricum (f *et ex* c *corr. et suprascr.*) *B* (*) 297. æchinos *F* lopadas *libri cum nonnullis Lambini* hostrias *B*. ostrias *CD*¹*: corr. D*² balanos agitamus 𝔖. bala noc aptam' *B*. balano (baiano *Z*) captamus *CDZ*. balanos captamus *F* (*) 298. plagusias *libri: corr. Reizius auctore Salmasio* (*)

Postíd piscatum hamátilem et saxátilem adgredímur,
Cibúm captamus é mari: si euéntus non euénit
Neque quícquam captumst píscium, salsí lautique púre
Domúm redimus clánculum, dormímus incenáti.
Atque út nunc ualide flúctuat mare, núlla nobis spés est:
Nisi quíd concharum cápsimus, in caéno sumus profécto.
Nunc Vénerem hanc ueneremúr bonam, ut nos lépide adiuerit hódie.

TRACHALIO. PISCATORES

TRACHALIO

Animum áduorsaui sédulo, ne erum úsquam praeterírem:
Nam quóm modo exibát foras, ad pórtum se aibat íre:
Me huc óbuiam iussít sibi ueníre ad Veneris fánum.
Sed quós perconter cómmode eccos uídeo adstare: adbíto.
Saluéte fures máritumi, conchítae atque hamiótae,
Famélica hominum nátio: quid ágitis, ut perítis?

---

299. P' id (*sic*) *B.* post id *ceteri* hammattilem CD^2F (hamatilem D^1 *cum BZ*) aggredimur *Z.* adgreditur *CDF.* ac greditur *B* 300. cybum *D* euenit *Bothius.* uenit *libri* (*) 301. est *libri* sal sila utique purç *B* 302. incęnati *CD* 303. ut nunc *CDFZ.* ñc *B* 304. qđ D^1, *corr.* D^3. quit *B.* quod *FZ* conclarum BCD^1 (l *del.* D^3) in caeno 𝔖. incenati *libri* (incęnati *CD.* incoenati *Z*) *ex v. 302* (*) 305. adiuuerit *libri, corr. Fleckeisenus, Bentleius* (*)

Act. II Sc. 2 TRA CHALIO (*in fine v. 305*) SERVVS ET IDEM PISCA C *D.* Tracalio seruus et iidem pisca *Z.* Tracalio seruus. Piscatores *F.* *unius v. spat. BC* 306. TR. *praem. D* Animum aduorsaui *Bothius post Dissaldeum.* Animo aduersaui (*vel* adũsaui) *libri* necrum' quam *B.* ne erumus quam CD^1: *corr.* D^2 preterirem *CF.* praeterimus *B* 307. cum *libri* portũ *an* purtũ *in B sit dubium* aiebat *D ex corr. FZ.* alebat *D ante corr. BC: corr. Acidalius Div. p. 437* 308. Iussit (*sic*) *B* 309. per conter *C.* percuncter *F* eccos uideo D^3. eccon si uideo *B.* Eo (*ex* Ec) consuideo *C.* Eocons (Eo *ex* Ec) uideo D^1. eos quos uideo *Z.* eos uideo *F* astare *libri* adbito 𝔖. adito *BCD.* adibo *FZ* (*) 310. mures *F* maritimi *libri* conchite atque hamitte *F* 311—317. *Sic B:*

Famelica hominũ natio quid agitis ut peritis
Vt piscatorẽ ęquũ est fame sitiq, speq'
Ec quẽ adulescentẽ huc dũ hic astatis
Strenuã facie rubicundum fortẽ qui tres
Duceret clamidatos cũ macheriis uidisti seni
Nullũ istac facie ut ꝑdicas uenisse huc scim'
ec quem Recaluũ at silanũ senẽ statutũ uentriosũ

PISCATORES

Vt píscatorem aequómst, fame sitíque alguque spéque.

TRACHALIO

Enim * * * * * * * * Ecquem adulescéntem
Nunc dum híc adstatis strénua facié rubicundum fórtem
Vidístis, qui tris dúceret chlamydátos cum machaéris?

PISCATORES

Nullum ístac facie ut praédicas uenísse huc scimus.

TRACHALIO

Écquem
Recáluom ac siloném senem, statútum uentriósum,
Tortís superciliís, contracta frónte, frauduléntum,
Deorum ódium atque hominum, mále malum, uití probrique plénum,
Qui dúceret muliérculas duas sécum satis uenústas?

PISCATORES

Cum istíus modi uirtútibus operísque natus quí sit,
Eum quídem ad carnuficemst aéquius quam ad Vénerem conmeáre.

TRACHALIO

At sí uidistis, dícite.

PISCATORES

Huc profécto nullus uénit.
Valé.

---

a quo hac notandae discrepantiae: v. 2 P *praem. DFZ* piscotorẽ *B ante corr.* piscatores *ut vid. D ante corr.* famae *C.* famę *D* alguque 𝔖 *coni. Most. v. 193. om. libri* *post* speque *spat. in fine pag. CD.* Tra *FZ* *Lacunam significauit* 𝔖 *ad hoc exemplum:*
Enim (*vel* Em *ex v. 5*) síc decet. sed dicite. Pi. Quid uis? Tr. Ecquem *v.* 3 adol. *FZ* Nunc 𝔖. huc *libri* Strenua, u *ex* a *ut vid., B* *v.* 4 Vidistis *hoc loco Kampmannus Annot. p. 21 (ex v. 5)* *inter* qui *et* tres *lineola del. B* *v.* 5 cum machaeris *Saracenus.* cũ (qui D^1 *corr.* D^2) macheriis *etiam CDFZ* uidisti seni *etiam* CD^1. uidistis D^3FZ *v.* 6 P *praem. DFZ, sp. C* Nullam *D ante corr.* *v.* 7 ec quem *cum sp. etiam CD.* Pi. ecquem *FZ* ac silonem *FZ.* at silanum *CD quoque* uentricosum D^3F (*) 319. male malum 𝔖. malum mali *libri* uitii *libri* (*) 320. mulierculas, li *ex* ci, *B* 321. *8 fere litt. spat. ante* Cũ *B, pers. sp. D* modis *B* operis q, *B* qui sit *Pylades.* qui siet ($\overset{i}{\text{qs}}$ iet *B*) *libri* (*) 322. at BCD^1 (d *suprascr.* D^3) carnificem est *libri* quã, q *ex corr., B* cõeare *B.* commeare *CDFZ* 323. TR. *praem. D, spat. C itemque in versus principio B* P huc *D* (*post* uenit *spatium*) huc, u *ex* a *ut vid., B*

TRACHALIO

Valete. — crédidi: factúmst quod suspicábar,
Data uérba ero sunt: léno abit sceléstus exulátum.
In náuem ascendit, múlieres auéxit: hariolús sum.
Is húc erum etiam ad prándium uocáuit, sceleris sémen.
Nunc quíd mihi meliust quam ílico hic oppériar erum dum uéniat?
Eadem haéc sacerdos Véneria si quídpiam ampliús scit,
Si uidero, exquisíuero: faciét me certiórem.

AMPELISCA. TRACHALIO

AMPELISCA

Intéllego: hanc quae próxumast tu uíllam Veneris fáno
Pulsáre iussisti átque aquam rogáre.

TRACHALIO

Quoia ad aúris
Vox mi áduolauit?

AMPELISCA

Óbsecro, quis hic lóquitur? quem ego uídeo?

TRACHALIO

Estne Ámpelisca haec, quaé foras e fáno egreditur?

---

324. factum est *libri* quod *FZ.* quo *BCD* 325. abiit *FZ* scelestũs ex ulatum *B* (*) 327. herum *Z. om. F* 328. Nunc quid *B, Acidalius Div. p. 437.* Nunquid *CFZ.* Numquid *D* melius *B.* meliust *ceteri* illico *B raro exemplo* operiar erum *B* D^2. operia rerum D^1. opperiarerum *C* (*) 329. haec *Z cum 'libris vet.' Lambini.* hanc *BC*D^1. hec D^3. hac *F* uenerea D^3*Z* si quidpiam 𝔖. siquit *B.* siquid *ceteri* (*) 330. ex qui siuero *B* me *suprascr. B*

Act. II Sc. 3 MVLIER AMP (*in fine v. 330*) PELISCA TRACHALIO SERVVS *DZ.* Amphelisca Trachalio *F. unius v. spat. BC*

331. ntellego *cum sp. init. C* proxumast *C*D^1 (e *s. v.* D^2). proxima est *BZ.* promissa est *F* tu uillam 𝔖. uillam *libri* fano, f *e corr., B.* fano *cum spat. CD* (*) 332. atquaquam *BC.* atqua quâ *ex* atquam quã *D* TR. *Valla. om. FZ* (*spat. est in BCD*) cuia *Z.* cuius *F.* cui *cum sp. CD itemque in fine v. B post 7 l. sp.* Ad auris . . . . obsecro *uno versu comprehendens* (*sed* Vox *et* quis) 333. mihi *libri* AM. *D. om. FZ* (*testor ubi personas habet D, ubi non habent FZ neque spatia noto nisi extraordinaria*) *ante* quem (Quem *B*) *spat. BC,* TR. *DFZ: del. Camerarius* (*) 334. TR. *Camerarius. spat. D. om. FZ: cf. v. 333* Est ne *BD* haec *Pylades.* hĩ *B.*

AMPELISCA

Éstne hic

Trachálio quem cónspicor, calátor Plesidíppi?

TRACHALIO

Eást.

AMPELISCA

Is est. — Trachálio, salué.

TRACHALIO

Salue, Ampelísca:

Quid agís tu hic?

AMPELISCA

Aetatem haúd malam male.

TRACHALIO

Mélius omináre.

AMPELISCA

Verum ómnis sapientís decet conférre et fabulári.
Sed Plésidippus túos erus ubi amábost?

TRACHALIO

Heia uéro,

Quasi nón sit intus?

AMPELISCA

Néque pol est neque húc quidem ullus uénit.

TRACHALIO

Non uénit?

AMPELISCA

Vera praédicas.

om. CDFZ Est ne hic Trachalio (*sic*) *in v. 335 in. post 7 l. sp. B* (*corr. Reizius*), *mox a* plesidippi, Salue (*cum 7 litt. sp.*), Aetatem *versus incipiens* (*sed* East *et* Quid agis)*: corr. Camerarius* (*) 336. *Personas habet D* Ea est *CFZ* 337. Am. *praem. FZ: del. Camerarius* tu hic *Camerarius.* tu *libri* Am. *Camerarius.* Tr. *FZ* haut *B* mala male *B* Tr. *Camerarius.* AM *DFZ* (*) 338. Am. *Camerarius. om. DFZ* omnes (*vel* oms̄) sapientes *libri* (*) 339. plenidippus *BCD*, *nisi quod* eni *an* em *in B incertum* (*idem* d *ex* c *ut vid.*). plegidippus *Z.* pleusidippus *F* tuus *et* amabo est *libri* Helauero *BC.* TR. Heia uero (i *ex* l) *D.* Tr. eia (eya *F*) uero *FZ* Helauero *in initio v. 440 B*, *dein ab* Vllus, Non est (*cum 4 litt. sp.*), Quot, Facitis *versus incohans* (*sed* Quasi *et* ampelisca· sed *et* Nempe *scribens*)*: corr. Camerarius* 340. AM. *D* Neque *B* huc quidem ullus *BC*, *Pylades.* ullus quidem huc *DFZ* 341. TR. *D* Vera (p *supra* a) dicas (*ex* dicis *ut vid.*) *B* predicas *C*

TRACHALIO

Non ést meum, Ampelísca.
Sed quám mox coctumst prándium?

AMPELISCA

Quod prándium, obsecró te?

TRACHALIO

Nempe rém diuinam fácitis hic?

AMPELISCA

Quid sómnias, amábo?

TRACHALIO

Certe húc Labrax ad prándium uocáuit Plesidíppum,
Erúm meum erus uostér.

AMPELISCA

Pol haud miránda facta dícis:
Si deós decepit ét homines, lenónum more fécit.

TRACHALIO

Non rém diuinam fácitis hic uos néque erus?

AMPELISCA

Harioláre.

TRACHALIO

Quid tu híc agis igitur?

AMPELISCA

Éx malis multís metuque súmmo
Capitálique ex perículo orbas aúxilique opúmque huc
Recépit ad se Véneria haec sacérdos me et Palaéstram.

TRACHALIO

An híc Palaestrast, óbsecro, erí mei amica?

AMPELISCA

Cérto.

---

342. est *libri* AM. *D* Quot *B* obsecro, c *ex* r, *C* 343. hic hic *B* Quid *B* 344. TR. *D* ad prandium uocauit Pleusidippum *Reizius.* plesidippum (pleus. *FZ*) ad prandium uocauit *CDFZ et B m. Camer. ex* plesidippum uocauit ad prandium (*) 345. uester (ũr *B*) *libri* AM. *D* dicis, c *ex* e, *D* (*) 346. decępit *D* 347. uos *ex* nos *ut vid. C.* nos *s. v. D* ariolare *Z* 348. TR. *D. spat.* (*3—4 l.*) *B* hic agis 𝕾. agis hic *CDFZ.* agis *B* AM. *D* Ex mat *B* (*) 349. periculo *FZ.* periclo *BCD* or bas, r *ex* l *vel* b, *D* auxiliique *libri* (a *ex* x *vel* & *D*) *post* huc *spatiolum C* (*) 350. Recepit D^3 *FZ.* Recipit *BCD* hęc ueneria sacerdos D^1 (*corr.* D^2). haec sacerdos ueneria *Z* palestram *libri* 351. TR. *D. spat.* (*5 litt.*) *B* palestrast *CDZ.* palestra sit *B.* palestra est *F* ameica *B* AM. *D* (*) Certo *in v.* 352, am-

TRACHALIO

Inést lepos in núntio tuo mágnus, mea Ampelísca.
Sed istúc periclum pérlubet quod fúerit uobis scíre.

AMPELISCA

Confráctast, mi Trachálio, hac nócte nauis nóbis.

TRACHALIO

Quid, náuis? quae istaec fábulast?

AMPELISCA

Non aúdiuisti, amábo?

* * * * * * * * *

Quo pácto leno clánculum nos hínc auferre uóluit 356[b]
In Síciliam et quidquíd domi fuit ín nauem inposíuit?
Ea núnc perierunt ómnia.

TRACHALIO

Ió! Neptune, sálue:
Ne te áleator núllus est sapiéntior. profécto

---

355 *sq. Lacunam signavi cum quia coniunctis* audiuisti, quomodo . . . uoluit *coniunctivus requireretur tum quia non sine emolumento hic adhiberi potest Sisennae testimonium apud Rufinum comm. in metr. Ter. p. 561, 3 K. (a Ritschelio Parerg. p. 381 ad Curcul. v. 548 adhibitum):* Sisenna in Rudente sic . . . . . postea sic 'latronem producit metri causa', *unde sic lacunam expleas:*

Neque erúm scis nostrum, réctius quem látronem appelláres,
Quo pacto leno *c. q. s.*,

nisi latro *pro* leno *scripseris, praecedente tali versiculo:*

Ergo Labracem qui homo sit, Trachalio, hau nouisti.

Cf. append. crit.

---

pelisca (*sic*) *in v.* 353 *initio* (*sed* Inest *et* Sed) *B: corr. Camerarius* 352. TR. Inest̄ *D* *post* ampelisca *spatiolum C* 353. periculum *F* quod̄ (*sic*, t *ex* d *ut vid.*) *B* nobis *F* 354. AM. *D. spat.* (*3 litt.*) *B* Confracta est *libri* mitra . chalio (*sic*) *B* (*) 355. TR. *D* Quit *B* *ante* nauis *distinxit Lambinus* nauis q› *BC.* nauis *D*¹ (quę *s. v. D*²) ista cc *BCD* fabula st *B.* fabula est *cetcri* AM. *D* Non *B* 355 *sq.* amabo Quo (*sic*) *in versus initio B* (*corr. Pylades*), *ubi* amabo? *cum unius versus lacuna* (*cf. testim.*) 𝔖 *pro* amabo, Quo (*) 357. quit quit *B.* quicquid *CFZ.* quic *D*¹*:* qd *s. v. add. D*² imposiuit *Camerarius.* inposuit *BCD.* imposuit *FZ* 358. TR. *D* Io Neptune 𝔖. Ioh Nept une (u *e corr., fuit* Nepide *ut vid.*) lepide *B.* oh (o *F*) neptune lepide *CDFZ* (lepide *ex v. 360*) *a* lepide salue Nec (*sic*) *versum incohat B* *post* salue *spatiolum C* 359. Ne *Fleckeisenus: cf. Philol. II p. 68.* Nec *libri* ullus *FZ*

Nimis lépide iecistí bolum: periúrum perdidísti.
Sed múnc ubist lenó Labrax?

Ampelisca

Periít potando, opínor:
Neptúnus magnis póculis hac nócte eum inuitáuit.

Trachalio

Credo hércle ἀναγκαίῳ datum quod bíberet. ut ego amó te,
Mea Ámpelisca: ut dúlcis es, ut múlsa dicta dícis.
Sed tu ét Palaestra quó modo saluae éstis?

Ampelisca

Scibis fáxo:
De náui timidae ambae ín scapham insilúimus, quia uidémus
Ad sáxa nauem férrier: properáns exsolui réstim,
Dum illí timent. nos cúm scapha tempéstas dextrouórsum
Differt ab illis. ítaque nos uentísque fluctibúsque
Iactátae exemplis plúrumis miseraé perpetuam nóctem:
Vix hódie ad litus pértulit nos uéntus exanimátas.

Trachalio

Nouí, Neptunus íta solet: quamuís fastidiósus
Aedílis est: siquae ínprobae sunt mérces, iactat ómnis.

---

360. Iecistibolum *B* per iurum *B*. peiurum *CD* 361. ubi est *libri* AM. *D* perit *BCDZ* portando *D* opinor *B* 362. Neptunevs *B, in quo signum in marg. er. vid. ad h. v.* cum *C* 363. TR. *Carpentarius, Pistoris* (*del. ante* ut) herche *B* anancaeo *cum Camerario Turnebus ex membr. Opp. I p. 61, 2 (cf. Advers. XXI 12).* an ancaeo *B*. anan eo *CD* (eodatum *C*). ananeo *FZ* TR. ut *DFZ.* ut *cum sp. C. ab* Vt *novum v. incipit B, dein a* mulsa *et* Scibis (*post 2—3 litt. sp.*) *et* quia (*sed* Mea *et* At *habet*)*: corr. Pylades* (*) 364. multa *C* dicis *cum spatiolo in fine v. CD* 365. Sed tu *FZ*. S& tu *C ex corr.* Scitu *C ante corr. D*. scita *B* palestra *libri* q°mo *B* salue *CDF* AM. *D* 366. De naui *Fleckeisenus praeeunte* E naui *Pylade.* nauis *libri* scpham (*sic*) *B* uidemus, m *ex* ti *ut vid., B* (*) 367. At *B* ferrier, rr *ex* ri, *B* exsolui *B*. exsoluisti *CD*. exolui *FZ* restẽ *B* *post* restim, *non post* timent, *lenius distinxit Reizius* 368. Dum, D *ex* O *ut vid., B* scapha, p *e corr., D* 369. ab (*sic* b *cum lineola*) illis (*alt.* l *ex* i) *B, in quo nota er. in marg. ad hunc v.* uentis que *B* *post* fluctibusque *sp. CD* 370. iactate *CDF* plurimis *libri* misere *F* perpetuã, a *ex* e, *B* (*) 372. nos *om. B* ex animatas *B* 373. TR. *D. spat.* (*5—6 litt.*) *B* quauist a fastidiosus *B* *post* fastidiosus *spat. in fine v. et pag. CD* 374. Aedilis, l *ex* d, *B* inprobe *F*. improbae *Z* omis *B*. om̄s *D*. omnes *Z*

AMPELISCA

Vae cápiti atque aetatí tuae.

TRACHALIO

Tuó, mea Ampelísca.

Sciuí lenonem fácere ero hoc quod fécit, saepe díxi:
Capíllum promittam óptumumst occípiamque hariolári.

AMPELISCA

Cauístis ergo tu átque erus ne abíret, quom scibátis?

TRACHALIO

Quid fáceret?

AMPELISCA

Si amabát, rogas quid fáceret? adseruáret
Dies nóctisque: in custódia esset sémper. uerum ecástor
Vt múlti fecit, íta probe curáuit Plesidíppus.

TRACHALIO

Quor tu ístuc dicis?

AMPELISCA

Rés palamst.

TRACHALIO

Scin tu? étiam qui it lauátum
In bálineas, quom ibi sédulo sua uéstimenta séruat,
Tamen súbrupiuntur: quíppe qui quem illórum obseruat fálsust:

---

377. *Nonius p. 362, 28:* promittere etiam significat ad magnitudinem nutrire. Plautus Rudente 'capillum . . . hariolari'
381. *Huc rettulit Deuerlingius Placidi glossam p. 67, 4:* multi facere: magni facere *conl. Pauli Festo p. 152, 5: unde rectius concluseris Catonianam esse glossam, non pravam huius versus explicationem*

---

375. Vae *cum sp.* (*5 l.*) *B.* Ve *F* Tuo *B, dein* ampelisca Sciui *in v. 376 in.* (*) 376. facere ero hoc 𝔖. facere hoc *libri* sepe *libri* (*) 377. optumũst *F.* optimumst *CDZ.* optimũ est *B, Nonius* incipiantque *Nonius* hariolari, h *s. v.*, *D* 378. *sp.* (*4 l.*) *B* cum *libri* scibatis? *Pylades pro* scibatis. (*) 379. TR. *D. sp.* (*4 l.*) *B* Si *B* asseruaret *Camerarius.* at seruaret (*sic ante* Dies *in v. 380 in.*) *B.* aut seruaret *CDFZ* 380. noctes que *D.* noctesque *BCFZ* ueru me castor *B* e castor *C* 381. multifecit *F* plesidippus *cum sp. in fine v. CD* 382. Cur tu *libri* (*in fine v.* 381 *B, sed* istuc) Res *B* palam est *libri* Scin *B* tu? etiam *Pylades pro* tu etiam 383. balineas *D*[1] (i *exp. D*[3]) ibi cum *CDZ.* cum ibi *B.* ubi cum *F* seruat, se *ex* u *inter scribendum, B.* seruat *cum sp. in fine v. CD* 384. surripiuntur *libri, nisi quod* subr. *F* obseruat *CD et B ante corr.* obseruet *B ex corr. FZ* falsus est *libri* (*)

Fur fácile quom hau seruát uidet: custós qui fur sit néscit.
Sed dúce me ad illam, ubíst.

AMPELISCA

I sane in Véneris fanum huc íntro:
Sedéntem flentemque ópprimes.

TRACHALIO

Vt iam ístuc mihi moléstumst.
Sed quíd flet?

AMPELISCA

Ego dicám tibi: hoc sése excruciat ánimi,
Quia léno ademit cístulam ei quam habébat ubique habébat,
Qui suós parentis nóscere potésset: eam uerétur
Ne périerit.

TRACHALIO

Vbi nam éa fuit cistéllula?

AMPELISCA

Ibidem in náui
Conclúsit ipse in uídulum, ne cópia esset éi
Qui suós parentis nósceret.

TRACHALIO

O fácinus inpudícum,
Quam líberam esse opórteat, seruíre postuláre.

AMPELISCA

Nunc eúm cum naui scílicet abiísse pessum in áltum.
Et aúrum et argentúm fuit lenónis omne ibídem.

---

385. quom hau seruat 𝔖. quem obseruat *libri* custos, u *ex* o, *B* (*) 386. ubi est *libri* illam, ubist. *pro* illam : ubist? *Muellerus Philol. IX (a. 1854) p. 740* I *B* inuenerit *B ante corr.* fanum huc intro *ante* Sedentē (*sic*) *in v. 387 B dein* Vt iam . . . . flet *comprehendens* (*) 387. fl///entẽ q, *cr.* u, *B* molestust (st *ex* s *B*) *BCD*[1]*Z*. molestumst *D*[3]. molestum est *F* 388. sed quit *B* (*cf. ad v. 386*) Ego *B* excruciat, a *ex* ti, *C*. excrutiat *D* (*) 389. cistula mei, u *ex* il, *B* ubiq *BCD*[3], *sed* q *ex* o *ut vid. B*. ubi q̄ *D*[1] 390. Quis uos *B*, *sed* s u *lineola iunctis*. qui (*ex* cui *D*) uos *CD* parentes *F* potis esset *Reizius, Bentleius* (potesset *Bothius*). posset *libri* uerétur, re *ex* ro, *B*. ueretur *cum spatiolo CD* (*)

391. Vbi nam ea *BD*. Vbinamea *C* Ibidem in naui *ante* Conclusit (*sic*) *in v. 392 B* *post* naui *spatiolum C* (*) 392. ne opia ee (ss *suprascr.*) *B* ei *Luchsius apud Kienitzium de* QVI *loc. mod.* (*Annal. phil. suppl. X ed. a. 1879*) *p. 545*. eius *libri* 393. quis uos *CD*[1] (*corr. D*[3]). quis suos *Z* parentes *libri* O *B* impudicum *CZ* 395. Nunc *cum sp.* (*4—5 litt.*) *B* eum *Reizius, Bentleius*. eam *libri* abisse *B* 396. lenonis

TRACHALIO

Credo áliquem inmersisse átque eum excepísse.

AMPELISCA

Id misera maéstast,
Sibi eórum euenisse ínopiam.

TRACHALIO

Iam istúc magis usus fáctost,
Vt eam íntro consolérque eam, ne síc se excruciet ánimi.
Nam múlta praeter spém scio multís bona euenísse.

AMPELISCA

At ego étiam qui speráuerint spem décepisse múltos.

TRACHALIO

Ergo ánimus aequos óptumumst aerúmnae condiméntum.
Ego eo íntro, nisi quid uís.

AMPELISCA

Eás: ego quód mihi imperáuit
Sacérdos id faciam átque aquam hinc de próxumo rogábo.

Nam extémplo si uerbís suis peterém daturos díxit.
Neque dígniorem cénseo uidísse anum me quémquam,
Quoi deós atque homines cénseam bene fácere magis decére.
Vt lépide, ut liberáliter, ut honéste atque haud grauáte

(en *ex* eti *ut vid.*) omne *B*. lenonis *CDFZ* (*) 397. TR. *Camerarius. spat. BCD. om. FZ* in mersisse *B*. immersisse *Z* excepisse, p *e corr., D* AM. *Bothius. spat. BCD. om. FZ: atque* It . . . . inopiam *et* Iam . . . . intro *comprehendit B* (*sed* Sibi *et* Ne *ac dein* consoler) It misera mestast *B*. it misera ma est ast *CD*[1]. id miserrima est ait *D*[3]. id miserrima est *F* (*) 398. eorum, r *ex* s *ut vid., B* uenisse *CDFZ* (*cf. Pseud. v. 70*) istuc *Muellerus 'Nachtr.' p. 31.* istoc *libri* facto est *F* 399. Vt *Camerarius* (*etiam in B*). Ne *libri* ea *F* consoler quę *B*. consoler que *D*. consoler quod *FZ* sic se *Guietus, Reizius, Bentleius.* se sic *libri* excrutiet *CD* (*) 400. preter *C* bonę uenisse *B* (a *s. v. m. Camer.*) 401. At *cum sp.* (*4 litt.*) *B* 402. Ergo *cum sp.* (*4—5 litt.*) *B* ęquus optimum est *libri, nisi quod* optimu ẽ, p *ex* n *vel* pt *ex* m *ut vid., B* aerum nae *B* 403. Eas *B* Ego, g *ex* t *ut vid., D* mihi . . . . aquam *et* hinc . . . . suis *duobus versibus comprehendit B* (*sed* Nam) 404. it *B* deꝓximo (v *s. v.*) *D*. deproximo *BC* 405. exemplo *BCD*[1] (*corr.* D^3FZ) siue uerbis BCD^1FZ: *corr.* D^3 406. dignior ẽ *B* cesseo *D*[1], *corr.* *D*[2] quẽ quã *BD*. q (a *s. v.*) q (a *s. v.*) *F* 407. Cui *libri* 408. honestae *C* haut *B* grauatę *BCD*

Timidás, egentis, úuidas, eiéctas, exanimátas
Accépit ad sese: haúd secus quam si éx se simus nátae.
Vt cápse succincta ádiuuat, calefáctat ut lauémus.
Nunc né morae illi sím petam hinc aquam, únde mi imperáuit.
Heus équis in uillast? écquis hoc reclúdit? ecquis pródit?

SCEPARNIO. AMPELISCA

Sceparnio

Quis ést qui nostris tám proterue fóribus facit iniúriam?

Ampelisca

Ego sum.

Sceparnio

Hém, quid hoc boníst? eu, edepol spécie lepida múlierem.

Ampelisca

Sálue, adulescens.

Sceparnio

Ét tu multum sálueto, adulescéntula.

---

409. timidas, ti *ex* u *ut vid.*, *D* egente is uuidas *BC.* isiuuidas D^1. e gente isiuuidas D^2. egentes uuidas D^3. egentis (egentes *Z*) humidas *FZ* 410. Accepit *F*. Accipit *BCDZ* atsese haut *B* nate *DF* (*) 411. eapse *Vgoletus* 'ex codd.' ea spe *BCD*. ea ipsa *FZ* adiuuat 𝔖. aquam *libri* (*) 412. nemora illis impetam *BC*. memora illis impetã, t *ex* r, D^1 (im petã D^3 *adser.* x *in marg.*). memora illis impa *FZ: corr. Camerarius* (*) 413. ec quis *BCD*. ecquis *FZ* uilla est *F* ec quis *BD* hoc recludite quis *B*. recludit ecquis *CDFZ* (*)

Act. II Sc. 4 SCEPAR NIO SERVVS AMPELISCA. MVLIER *D*. Sceparío seruus. Amphelisca mulier II *F*. *unius v. sp. C, trium adeo versuum sp. B: qui quod praeterea in hac pagina (f. 173ᵛ) post v. 426 et 444 duos, post v. 433. 438. 447. 449 unum v. vacuos reliquit — ubi lacunas et significavit et numeravit Fleckeisenus, vel v. 438 sq. — neglegendum non est inde a f. 174ʳ alia manu scriptum esse codicem, ut aperte qui priora suppleverit spatiis paginam compleverit* 414. AM. *praem. D* uis *c. sp. init. C* proterue *libri* (ꝑter ue *B*)*: cf. ad Truc. v. 256* (*) 415. SC. *ante* ego (*non* Hem) *D* boni, b *ex* b, *B* est *libri* heu *DFZ* mulierem *Dousa f.* mulier *libri* 416. Ã *D* adolescens *libri* SC. *D* E (*i. e.* Et *per ligat.*) D^1 (t *add.* D^3)*: item v. 436* tumultum *C* salucto *ut vid.* D^1, *corr.* D^2 adolescentula *B*

AMPELISCA

Ád uos uenio.

SCEPARNIO

Accípiam hospitio, sí mox uenies uésperi,
Ítem ut adfectam: nám nunc nihil est quí te inanem ecférciam. 418
Séd quid ais, mea lépida hilaria?

AMPELISCA

Aha, nímium familiáriter 420
Me ádtrectas.

SCEPARNIO

Pro di ínmortales, Véneris ecfigia haéc quidemst:
Vt in ocellis hílaritudost: héia corpus quoíus modi:
Súbuolturiumst — íllud quidem 'subáquilum' uolui dícere.
Vél papillae quoíusmodi: tum quae índoles in sáuiost.

AMPELISCA

Nón ego sum pollúcta pago: pótin ut me abstineás manum? 425

SCEPARNIO

Nón licet te síc placidule bélle bellam tángere? 426

AMPELISCA

Ótium ubi erit, túm tibi operam lúdo et deliciaé dabo. 429
Núnc quam ob rem sum míssa, amabo, uél tu mi aias uél neges.

---

418. *Huc rettulerunt Scaliger et Turnebus Advers. XIV 12 Pauli Festum p. 2, 10:* affecta femina uel in bonam partem dicitur uelut honorata uel in malam quasi ad extremum periculum adducta*: dubitante Muellero ad h. l.*

---

417. hospicio *BD* uenies uesperi *Lambinus ex 'libris vet.'*. ueni is *cum 10 f. litt. sp. CD*[1]. uenis *BD*[3]*FZ* (*) 418. ita ut affectam *F* AM. Nam *Z: corr. Camerarius* inanem ecferciam 𝕾. inanem *B*. manem *cum 9 litt. sp. C.* manē *cum 11 litt. sp. D.* maneam *FZ.* mane mulierem *Lambinus ex 'libris vet.'* (*) 420. Scep. *praem. Z, om. Camerarius* hilaria 𝕾. hilara *libri* aha nimium *Camerarius.* ah animum *B.* ah nimium *CDFZ* (*) 421. at trectas *B.* adtractas *CDF* SC. *D* ꝓdii *B.* pro dii *F* immortales *et* effigia (ecf. *Bothius*) *et* est *libri* 422. ut *cum spat. init. B* est *libri* eia *DZ.* eya *F* cuius (i *ex* s D[1]) modi *libri* 423. sub uolturium *BCD* est *libri* sub aquilum *B* 424. papillæ, æ *ex* a, *C.* papille *DF* cuius modi *libri* salost *B.* sauio est *CDFZ* 425. AM. *D* pol lucta *C.* polluta *F* (*) 426. sic *s. v. B* placidule *Fleckeisenus.* placide *libri* belle bellam 𝕾. bellam belle *libri, sed* bellam *ex* belle (*inter scribendum*) *B* (*) *Post hunc v. spat. in fine v. C, duorum versuum spatium (ac dein* O *grandiorem ut in scaenarum exordiis) B: cf. ad scaenae inscript.* 429. delitię *CD* 430. quam obrem *BCD* mi alas *CD* (das *suprascr. D*[3]). mihi alas *B.* mihi aias *FZ*

SCEPARNIO

Quíd nunc uis?

AMPELISCA

Sapiénti ornatus quíd uelim indiciúm facit.

SCEPARNIO

Méus quoque hic sapiénti ornatus quíd uelim indiciúm facit.

AMPELISCA

Haéc sacerdos Véneris hinc me pétere aquam iussít cito
A uobis * * * * * * aulam ábstulas. 434

SCEPARNIO

Át ego basilicús sum: quem nisi óras guttam nón feres:
Nóstro illum puteúm periclo et férramentis fódimus.
(Nísi multis blandítiis a me gútta non ferrí potest.)

AMPELISCA

Quór tu aquam grauáre, amabo, quam hóstis hosti cómmodat? 438

SCEPARNIO

Quór tu operam grauáre mihi, quam cíuis ciui cómmodat? 440

---

434. *Lacunas in B relictas etsi ceteroqui non agnosco (cf. ad inscript. scaenae), tamen hoc loco servavi, quia cum versus* 433 *in libris excurrens suspicionem augere poterat tum optime huc quadrat fragmentum servatum a Diomede p. 380, 15 K.:* item adfero attuli quoniam et fero tuli dicimus. quamquam et id perfectum quod est attuli ex alio uerbo proficisci reperimus apud ueteres ex eo quod est attulo (*sic Putschius cum b.* attollo *Keilius cum ABM*) . . . . Plautus pluraliter * (*lacunam significavit Keilius, ubi pluralis exemplum — Cas. II 6, 5 — interciderit cum observatione de* aufero abstuli) conpositum efficit in Rudente 'aullas abstulas' (rudentem *AB.* ridentem *M* ollas *B.* ullas *AM*) ut sit instans abstulo*: ubi facile pro* ullas *aut* aulam *aut* urnam *reponimus versumque ad hoc exemplum explemus:*
A uobis: datúros dixit. núnc sis tu hanc aulam ábstulas.

---

431. sapienti ornatus *F, Camerarius* (*etiam in B*). sapientior natus *BCDZ* inditium *C* (*) 432. sapientior natus *BCDZ: cf. ad v. 431* inditium *CD* *post* facit *12 f. litt. sp. in fine pag. C* 433 *sq.* Hęc *B.* Hic *CDFZ* iussit cito A uobis *cum lacuna* (*cf. testim.*) 𝔖. iussit auobis *libri, cum unius v. sp. B* (*) 435. SC. *D* bassilicus *B.* basiliscus *C* 436. nostro illum *FZ.* Nos pillum *BD* (p *del. D*[3]). Nos proillũ *C* periculo *libri, corr. Guietus, Reizius, Bentleius* et] *cf. ad v. 416* (*) 437. *Versum inclusit Fleckeisenus* blandiciis ame *B* 438. Cur *libri* tua quam *B* *post hunc versum unum vacuum reliquit B: vide supra* 440. Cur *libri* ciui commdat, ui *ex corr., B*

AMPELISCA

Ímmo etiam tibi, méa uoluptas, quaé uoles faciam ómnia.

SCEPARNIO

Eúgepae, saluós sum: haec iam me suám uoluptatém uocat.
Dábitur tibi aqua, né nequiquam mé ames. cedo mi urnám.

AMPELISCA

Cape:
Própera, amabo, ecférre.

SCEPARNIO

Manta: iam híc ero, uoluptás mea. 444

AMPELISCA

Quíd sacerdotí me dicam hic démoratum tám diu? 447
Ýt etiam nunc mísera timeo, ubi óculis intueór mare. 449
Sed quíd ego misera uídeo procul in lítore? 450
Meum erúm lenonem Sícilíensemque hóspitem,
Quos périisse ambos mísera censebam ín mari.
Iam illúd mali plus nóbis uiuit quám ratae.
Sed quíd ego cesso fúgere in fanum ac dícere haec
Palaéstrae, prius in áram ut confugiámus quam huc 455
Sceléstus leno uéniat nosque hic ópprimat?
Confúgiam hinc: ita res súppetit subitó mala.

---

442. Euge pae (Eugepe *CD*) saluus *BCD*. Euge p saluus *F*. Euge saluus *Z* (*corr. Scioppius Susp. lect. V 5 p. 251*) 443. ne nequiquam *B*. ne nequiquam *CD*. ne nequicquam *Z*. nequicquam *F* meam scedo *B* mihi *libri* urnam cape *om. spat. BCD* (*) 444. efferre *BCDZ*. afferre *F* manc *F* hicero *B* *Post hunc v. duos vacuos habet B: vide supra* 447. me *B*, *codd. Lambini.* meo *CD.* me(a)e *FZ* demoratum *Muellerus 'Nachtr.' p. 113 adn.* demoratam *libri* (*) 449. *Hunc versum inter duos vacuos habet B: vide supra* miserati meo *CD* occulis *C* 450. procul uideo *B* littore *CDFZ* 451. Sicillensemque *B* 452. perisse *F* 453. mali plus *Camerarius.* plus mali *libri* rate *CD* 454. haec? *B* 455. palestrae *libri, sed* — re, r *e corr., D* prius *quod ante* quam huc *libri habent traiecit* 𝕾 cum fugiamus *C.* cũfugiamus *D* (*) 456. *a* Scelestus (*non a* quam huc) *versum incipit B* (*) 457. hinc *Z.* huic *BCDF.* huc *codd. Lambini* ita res *B.* res ita *CDFZ* subito mala 𝕾. subit *BCD.* subito *FZ* (*) *Secuntur in B v.* 466 *sq., quos tamen hoc loco subductis lineolis del. B*[1] *ut vid.*

SCEPARNIO

Pro di ínmortales, ín aqua numquam crédidi
Voluptátem inesse tántam: ut hanc traxí lubens!
Nimió minus altus púteus uisust quám prius.
Vt síne labore hanc éxtraxi! praefíscine,
Satin néquam sum, ut pote amáre qui hodie occéperim?
Em tíbi aquam, mea tu bélliata: em síc uolo
Te férre honeste, ut égo fero, ut placeás mihi.
Sed úbi tu's, delicáta? cape aquam hanc sís: ubi's?
Amat hércle me ut ego opínor: delituít mala.
Vbi tú's? etiamne hanc úrnam accepturá's? ubi's?
Commódule melli's: tándem uero sério.
Etiam ácceptura's úrnam hanc? ubi tu's géntium?
Nusquam hércle equidem illam uídeo: ludos mé facit.
Adpónam hercle urnam iám ego hanc in mediá uia.
Sed aútem quid si hanc hínc abstulerit quíspiam
Sacram úrnam Veneris? mi éxhibeat negótium.
Metuo hércle ne illa múlier mi insidiás locet,
Vt cónprehendar cúm sacra urna Véneria.

Act. II Sc. 5 SCEPARIO. SERV̓ (*dein* AMPELIS *er.*) DV *D.* Scepario seruus *F.* *unius v. spat. BC* 458. SC *D* dii *BCF* immortales *libri* nunquam *BF* 460. min⸗ *B* est *libri* (*) 461. praefiscine *Camerarius in annot.* praeficiscine *BC cum membr. Turn.* (*cf. Opp. I p. 61, 2*). P̄ ficiscine *D.* ꝑ ficisci ne *F.* praeficisci ne *Z* (*) 462. Satin *Fleckeisenus praeeunte Bothio.* Satis *libri* ne quam *B* utpote *Camerarius.* utp̣te (*vel* prote) *libri* amare *ex versus fine huc traiecit Bothius* (*post* hodie *Pylades*) hodie occeperim 𝕾. hodie inceperim *libri, sed* ie *ex* oe *ut vid. D,* incoeperim *C* (*) 463. Em *B.* Hem *CDFZ* belliata *libri* (el *ex* ei *ut vid. D*) em *B.* hem *CDFZ* (*) 464. fero *s. v.* D^2. ferro *C* *post* mihi *spatiolum et* Sed *C* (*) 465. tu es *B.* es *CDFZ* sis ubi es *B.* si ubi es *CD* (ı *supra* u *D*). sic ubi es *FZ* 466 *sq. Cf. ad v. 457* 467. tu es & iãne ^{h}anc ur Nã acceptura ubi es (anc ur *ex* an cur *ut vid.*) *B priore loco,* acceptura (*om.* es) *bis.* tu est (ē *D*) etiamne anc (h *add.* D^2) urnam (an curnam *C*) accepturas ubi es *CD.* tu es etiamne hanc urnam acceptura es ubi es *FZ* (*) 468. melli's 𝕾. melius *libri* uõ *B.* uerio *C* (*) 469. acceptura es *BFZ.* accepturaes *C.* acceptura es *D* tues *CD.* tu es *BFZ* 470 *sq. Verba* equidem . . . . . . hercle *om. CDFZ* fecit (a *supra* e) *B* Apponam *B* 473. mi *Z.* mihi *ceteri* ex hibeat *D.* exhibebat *F* negocium *BF* 474. mulier *add.* D^2 mihi *libri* 475. comprendas *F.* comprehendar *ceteri*

Nempe óptumo me iúre in uinclis énicet
Magistrátus, si quis me hánc habere uíderit.
Nam haec lítteratast: eápse cantat quóia sit.
Iam hercle éuocabo hinc hánc sacerdotém foras,
Vt hánc accipiat úrnam: accedam huc ád foris.
Heus, éxi, Ptolemocrátia, cape hanc urnám tibi:
Muliércula hanc nescíoquae huc ad me détulit.
Intró ferundast. répperi negótium,
Siquidem hís mihi ultro intro ádgerunda etiámst aqua.

LABRAX. CHARMIDES

LABRAX

Homó qui sese míserum et mendicúm uolet,
Neptúno credat sése atque aetatém suam:
Nam sí quis cum eo quíd rei conmíscuit,
Ad hóc exemplum amíttit ornatúm domum.
Edepól Libertas lépida's, quae numquám pedem
Voluísti in nauem cum Hércule una inpónere.

---

476. optimo me *Camerarius.* optimo *B.* obtimo *C.* obtime D^1. optime D^3FZ uinculis *Z* enecet *ex* enicet D^3 477. Magistratus siquis *BZ.* magistra iussi quis CD^1. magistra eius si quis D^3. magistram uissi quis *F* hanc Hanc *C* ũiderit (*sic*) *D* (*) 478. litterat est *B.* litteratas *CD.* litterata est *FZ* capse *B cum* 'libris vct.' *Lambini.* abse *CD.* ab se *FZ* abse,cantat (*sic*) *D* cuia sit *BDFZ.* cui asit *C* (*) 480. accipiatur nã CD^1 (*corr.* D^3). accipiat. nam *Z* fores *libri* (*cum spat. CD*) 481. Heus exi *Scyffertus Stud. Plaut. p. 21.* Eu si *B.* heus (eus *C*) si (*sic cum sp.*) *CD.* heus si *FZ* Ptolemocratia *Camerarius.* ptolemo (sipt.) gratia *B.* ptolemeo (sipt. *C*) gratia (*vel* grã) *CDF.* ptolemaeo gratia *Z* (*) 482. nescio quę *BCD* 483. Introferundast *Lambini* '*libri vct. omnes*'. In proferundast *BZ.* Inpro (Inp *DF*) ferundast *CDF* negocium *BF* (*) 484. ultro intro 𝔖. ultro *libri* aggerunda *F* etiam est *libri* (*)

Act. II Sc. 6 LABRAX LENO CHARMIDES (AR *s. v.*) PARASIT' *D* Labrax leno. Carmides parasitus *FZ.* *unius versus spat. BC* 485. LA. *pracm. D* Homo qui *Guictus.* Qui homo *libri* se se *B* mirum *C* (*) 487. siquis *CD* commiscuit *libri* (*) 489. liber tas *D* lepida es *libri* nunquam *BF* 490. cum Hercule *Camerarius.* cum hercle *BCDF.* mecum hercle *Z* unã *B* imponere *libri* (*)

Sed úbi ille meus est hóspes qui me pérdidit?
Atque éccum incedit.

CHARMIDES

Quó malum properás, Labrax?
Nam equidém te nequeo cónsequi tam strénue.

LABRAX

Vtinám te, pus, prius quam óculis uidissém meis
Malό cruciatu in Sícilia perbíteres,
Quem própter hoc mihi óptigit miseró mali.

CHARMIDES

Vtinám quom in aedis me ád te adduxistí, lutum,
In cárcere illo pótius cubuissém die:
Omnís tui similis hóspites habeás tibi.

LABRAX

Malám fortunam in aédis te adduxí meas.
Quid míhi scelesto tíbi erat auscultátio?
Quidue hínc abitio quídue in nauem inscénsio?
Vbi pérdidi etiam plús boni quam míhi fuit.

CHARMIDES

Pol mínume miror, náuis si fractást tibi,
Scelus te ét sceleste párta quae uexít bona.

LABRAX

Pessúm dedisti mé blandimentís tuis.

CHARMIDES

Sceléstiorem cénam cenauí tuam

---

492. eccum, u *ex* c, *D* CH. *D* Quo *B* 494. LA. *D* pus 𝕾. *om. libri cum A teste Studemundo Annal. phil. XCIII (a. 1866) p. 63* occulis *D* (*) 495. Sicilia *Camerarius.* siciliam *libri* perbiter es *D.* prebiteres *Z.* proficisceres *F* 496. optigit *B.* optigi *C.* obtigi *D.* obtigit *FZ* 497. CH. *Camerarius. om. DFZ* quom *B cum As.* cum *CDFZ* aedes *B* me ad te adduxisti *BF itemque cum 8 litt. sp. C, cum pers. sp. D.* meas adduxi *Z* lutum (*vel* malum) 𝕾. *om. libri* (*) 498. incarcare *CD*[1], *corr. D*[2] 499. immortales *libri* quęro *D*[1]*: corr. D*[2] 500. Omnes (*vel* Om̃s) *libri* tui *FZ.* lui *BCD* similes *libri* 501. LA. *Camerarius. spat. D. om. FZ* aedes *B* 502. erat *BF.* erit *CDZ* 503. Quidũe *B.* quid ue *D* abitio *FZ.* abito *BCD* 505. *spat. D* minime *BCD* fracta st *C.* facta sit *F* tibi *F.* ibi *BCDZ* 506. Sceluste *C* *Ad v.* 506 *et* 507 *notulas vel litteras in marg. er. habet B* 507. Pessũdedisti *B.* Pessundedisti *F* (*) 508. CH. *Pylades. spat. CD. om. FZ* cęnã cęnaui *CD*

Quam quaé Thyestae quóndam * * *
* * * * * ánteposita st Téreo.

LABRAX

Perii, ánimo male fit: cóntine quaesó caput.

CHARMIDES

Pulmóneum edepol nímis uelim uomitúm uomas.

LABRAX

Eheú, Palaestra atque Ampelisca, ubi éstis nunc?

CHARMIDES

Piscíbus in alto crédo praehibent pábulum.

LABRAX

Mendícitatem mi óptulisti operá tua,
Dum tuís ausculto mágnidicis mendáciis.

CHARMIDES

Bonámst quod habeas grátiam meritó mihi,
Qui te éx insulso sálsum feci operá mea.

LABRAX

Quin tu hínc eis a me in máxumam malám crucem.

CHARMIDES

Eás: easque rés agebam cómmodum.

LABRAX

Eheú, quis uiuit mé mortalis míserior?

CHARMIDES

Ego múlto tanto míserior quam tú, Labrax.

LABRAX

Qui?

---

509. Quãque *C* thiestę *C.* thieste *DF* *Lacunam signavit* 𝔖 anteposita est *libri* tereo *B.* ettereo *CD*[1] *cum codd. Lambini.* et atreo *D*[2]*FZ* (*) 510. LA. *Pylades. om. FZ* Perii *Z.* Peri *BCDF* queso *D.* quaeso *etiam As* 511. CH. *F. om. Z* 512. palestra *libri* amplisca *BC* (*) 513. CH. *F. spat. D. om. Z* praebent *BZ.* prebent *CDF* papulum *B ante corr.* 514. mihi *libri* optulisti *BC.* obtulisti *DFZ* 516. est *libri* 518. *Sic A* (EASQ·), *ubi* hinc is *et* maximam *ceteri* (hince is *Ritschelius Opusc. II p. 223 ex A*) 519. CH. *D* *Sic A cum Camerario, ubi* Das (da *Z*) eas que (quę *C.* quae *Z*) *ceteri* (*) 520. LA. *D* *Sic libri cum A, nisi quod* heu *Z.* heus *F et* miserrior *CD* 521. CH. *D* *Sic libri, nisi quod* TANTA *A cum CD.* tanta (o supra a) *B.* 522. *Sic libri cum A* (LA *et* CH *D.*

CHARMIDES

Quía ego indignus súm, tu dignus quí sies.

LABRAX

O scírpe, scirpe, laúdo fortunás tuas,
Qui sémper seruas glóriam aritúdinis.

CHARMIDES

Equidém me ad uelitátionem exérceo:
Nam omnía corusca praé tremore fábulor.

LABRAX

Edepól, Neptune, es bálneator frígidus:
Cum uéstimentis póstquam abs te abii, álgeo.
Ne thérmipoliúm quidem ullum una ínstruit:
Ita sálsam praehibet pótionem et frígidam.

CHARMIDES

Vt fórtunati súnt fabri ferrárii,
Qui apúd carbones ádsident: sempér calent.

LABRAX

Vtinám fortuna núnc hic anetina úterer.

CHARMIDES

Quid istúc?

---

525. *Pauli Festus p. 28, 20 M.:* aduelitatio iactatio quaedam uerborum figurata ab hastis uelitaribus. uelites dicuntur expediti milites quasi uolantes *Huc traxit Turnebus: cf. praef. Poen. p. XI*
533 *sq. Nonius p. 406, 4:* tamen ipsum significat statim. Plautus Rudente 'utinam . . . tamen'

---

spat. pro CH *ABC*) (*) 523. *Sic A cum ceteris* (LA *D*) 524. *Sic libri cum A, nisi quod* gloria amaritudinis *CD* 525. CH. *Camerarius. om. DFZ* me ad uelitationem *Camerarius.* MEADUELITATONEM *A.* meatuelitationē *B.* mea tuelitationem *CDF.* me at uelitatione *membr. Turn.* meam uelitationem *Z* (*) 526. *Sic libri, nisi quod* PRAEETREMORE *A.* pre timore *F* 527. LA. *Camerarius.* CH. *DFZ: cf. ad v. 525 et 531* *Sic libri cum A* 528. QUOMUESTIMENTISPOSTQUAMABSTEABIIALGEO *A, ubi* cum *et* abi *ceteri,* ate *B* (*) 529. NETHERMIPOLIUMQUIDEMULLUMINSTRUIT *A itemque ceteri, nisi quod* thermopolium *BCZ.* ther///mopolium, *er.* i, *D.* temopolium *F* una *add.* 𝕾 (*) 530. *Sic A, ubi* praebet *ceteri* (prebet *F*) 531. CH. *Camerarius* (*cf. ad v. 527*). *om. DFZ* *Sic etiam A* *Signum inter hunc v. et sequentem in marg. er. B* 532. *Sic libri cum A, nisi quod* assident *BF* 533. LA. *D* fortunam *Nonius* nunc hic anetina uterer 𝕾. NUNCANATINAUTERER *AZ.* nunc anetina uterer *B.* nunc anet in auterer *CF.* nunc an etin aut erer *D.* nunc anutinam terent *Nonius: cf. ad v. 534* (*) 534. CH. Quid istuc? LA. 𝕾.

LABRAX

Vt quom exissem éx aqua arerém tamen.

CHARMIDES

Quid si áliquo ad ludos mé pro manducó locem?

LABRAX

Quaprópter?

CHARMIDES

Quia pol cláre crepito déntibus.
Atquí iure optumó me lauisse árbitror.

LABRAX

Qui?

CHARMIDES

Quía id auderem técum in nauem ascéndere,
Qui a fúndamento mi úsque mouistí mare.

LABRAX

Tibi aúscultaui: tú promittebás mihi
Illi ésse quaestum máxumum meretrícibus:
Ibi mé conruere pósse aiebas dítias.

CHARMIDES

Iam póstulabas te, ínpurata bélua,
Totám Siciliam déuoraturum ínsulam.

---

535 *sq. Pauli Festus p. 128, 12 M.:* manduci effigies in pompa antiquorum inter ceteras ridiculas formidolosasque ire solebat magnis malis et late dehiscens et ingentem sonitum dentibus faciens, de qua Plautus ait 'quid si . . . dentibus'*: cf. Leidolphus de Festi Paulique l. Pl. p. 237*

---

om. libri cum A et Nonio, qui ceteroqui consentiunt, nisi quod ut *om. Nonius vel potius in* (ter)ent *corrupit,* cum *BCD cum Nonio* aquã arerem *D.* aqua in aerem *F* (*) 535. CH. *FZ. sp. CD Sic libri cum A:* aliquo *om. Paulus* (*) 536. LA. *FZ. sp. CD Sic libri, nisi quod sp. pro* CH *ABCD,* quapropter q *D,* Quia *B. om. Paulus,* pol-l care *D* 537. Atqui 𝕾*: om. libri cum A ceteroqui consentientes, nisi quod* optimo *omnes praeter F, qui* uino optumo me lauissem *habet* (*) 538. QUI ⌗ *A cum BCD* quia id auderem 𝕾. QUIAUDEREM *A* (*reliqua ut supra*). quia auderem *ceteri* (*) 539. *Sic A, ubi* mihi usque *pro* MIUSQ· *ceteri* 540. *Sic A cum B, ubi* aut auscultaui *CD,* autem auscultaui *FZ* 541. ILLIESSEQUAESTUM *A, Camerarius.* Illic esse questum (quęstum *C*) *ceteri* maximum *libri cum A* 542. *Sic A, nisi quod* DIUITIAS *cum ceteris* (*corr. Pareus*), *ubi* corruere *ceteri,* alebas *BCD* 543. *Sic A cum BF, nisi quod* IMPURATA, *ubi* inpura tabellula *CD.* impurata belula *Z* (*) 544. *Sic A cum B corr. F, ubi* deuortaturum *B ante corr. CDZ* (*)

LABRAX

Quaenám ballaena meúm uorauit uídulum,
Aurum átque argentum ubi ómne conpactúm fuit?

CHARMIDES

Eadem ílla credo quaé meum marsúppium,
Quod plénum argenti fúit in saccipério.

LABRAX

Eheú, redactus sum úsque ad unam hanc túniculam
Et ad hóc misellum pállium. perii óppido.

CHARMIDES

Vel cónsociare míhi quidem tecúm licet:
Aequás habemus pártis.

LABRAX

Saltem sí mihi
Muliérculae essent sáluae, spes aliquaé forent.
Nunc sí me adulescens Plésidippus uíderit,
Quo ab árrabonem pró Palaestra accéperam,
Iam is éxhibebit híc mihi negótium. heu!

CHARMIDES

Quid stúlte, ploras? tíbi quidem edepol cópiast,
Dum língua uiuet, quí rem soluas ómnibus.

---

545. *Sic A, sed* BALAENA, *ubi* ballena *BF.* bellana *CD* Que (*ex* Quẽ *D*) nam *CDF* 546. *Sic A* (ATQ·), *ubi* omnem *CD et* compactum *vel* cōpactũ *BCFZ* (*non D*) 547. *Sic A, ubi* marsippium *B.* marsupium *DFZ* 548. *Sic libri cum A* 549. EKEU *A cum BCD.* Heu *Z.* Ehu *F* USQ·ADUNAMKANC *A cum B et Reizio.* usque ad hanc unam *ceteri* TULNICULA (D suprascr., ~) *A, sic exp.* L *et* D *ut vid. suprascr.* 550. *Sic libri cum A, nisi quod* palbum *C* (b ex p) *D et* opido *F* 551. *Sic A cum Pylade, ubi* conscia re *B.* consciare *CDFZ* (*) 552. *Sic libri cum A, sed* partes *omnes* 553. *Sic libri cum A* (muliercule *et* salue *D*) 554. *Sic libri cum A, nisi quod* adolescens *DF,* pleusidippus *F* 555. *Sic A, nisi quod* ARRABONE, *ubi* A quo arrabonem pro palestra *ceteri* 556. Iam is exhibebit *Camerarius.* IAMISEXIBEBIT *A.* iam sexhibebit *B.* iam se exhibebit *CDFZ* negocium *BF* heu (*vel* Oieï *extra v.*) *add.* 𝕾 *duce A, in quo post* NEGOTIUM *tres quattuorve litterae perdubiae* (*) 557. *Sic libri cum A, nisi quod in A post* COPIAST *fortasse* IAEST *additur, in D* stulte *ex* tibi *incohato factum est* 558. *Sic etiam A*

SCEPARNIO. LABRAX. CHARMIDES

SCEPARNIO

Quíd illuc opsecró negotist, quód duae muliérculae
Híc in fano Véneris signum fléntes amplexaé tenent,
Néscioquid metuéntes miserae? nócte hac uero próxuma
Sé iactatas átque eiectas hódie esse aiunt é mari.

LABRAX

Ópsecro hercle, aduléscens, ubi istaec súnt quas memoras múlieres?

SCEPARNIO

Híc in fano Véneris.

LABRAX

Quot sunt?

SCEPARNIO

Tótidem quot ego et tú sumus.

LABRAX

Némpe meae?

SCEPARNIO

Nempe néscio istuc.

LABRAX

Quá sunt facie?

SCEPARNIO

Scítula:

Act. II Sc. 7 SCEPARNIO CHARMIDES LABRAX *A litteris dubiis et uno praeterea versu vacuo, in quo* SERUUS, *ut vid., legit Studemundus.* DEMONIS (*in fine v. 558*) SENEX · CHARMIDES PARASIT *D.* Sceparío seruus. Labrax leno. Charmides (Carm. *F*) parasitus *FZ. unius versus sp. BC* 559. QUIDILLUC *A, Reizius.* Quid illuc est *B.* Quid est illuc *CDFZ* OPSECRO *A.* obsecro *ceteri* negotist *Fleckeisenus.* NEGOTI *A.* negotii *CD.* negocii *BFZ* (*) 560. *Sic libri cum A, nisi quod* amplexe *CDF* 561. NESCIOQUIDMETUENTESMISERAENOCTEKACUEROETPROXUMA *dubiis* UERO *litteris nec prorsus certa* UMA *terminatione deminuta, post quam interiecto sp.* T *est in marg.: ubi* Nescio quem *ceteri cum Ar*, misere *CDF, inter* nocte *et* proxuma (proxima *C*) hac nc̃ *B.* hac non (n̄ *D*)*CD.* hac uero *FZ cum Ar* (*) 562. SEIAC * * * ASATQ·EIECTASKODIEESSEAIUNTEMARI *A, ubi* atq' iectas *BCD* (*corr. FZ*) 563. *Sic libri cum A, nisi quod* obsecro *omnes*, adolescens *DF*, istec *BCD.* ISTAE, *non* ISTÀEC, *As* (*)

564. *Sic libri cum A, nisi quod* Quot *et* Totidem *B*, to(ti)dem *D*, quod *vel* qd̄ *CD*, e(go) *ex* & *D* 565. *Sic libri cum A, nisi quod* Nempe (*bis*) *et* Qua s̃ *et* Scitula *B* (meae? *Bothius.* meae. *vulgo*)

Vél ego amare utrámuis possum, sí probe adpotús siem.

LABRAX

Némpe pullae?

SCEPARNIO

Némpe molestus és: i, uise, sí lubet.

LABRAX

Méas oportet íntus esse hic múlieres, mi Chármides.

CHARMIDES

Iúppiter te pérdat, et si súnt et si non súnt tamen.

LABRAX

Íntro rumpam iam húc in Veneris fánum.

CHARMIDES

In barathrum máuelim.

Ópsecro, hospes, dá mihi aliquid úbi condormiscám loci.

SCEPARNIO

Ístic ubi uis cóndormisce: némo prohibet, públicumst.

CHARMIDES

Át uides me, ornátus ut sim uéstimentis úuidis:
Récipe me in tectúm, da mihi uestímenti aliquid áridi,

---

572. *Schol. Veron. ad Verg. Aen. X, 557 (cf. ad v. 131):* Lon. istic pro hic ut Plautus in Rudente . . . . et infra 'istic . . . . est'

---

566. UELEGOAMAREUTRAMUISPOSSIMSEIPROBEADPOTUSSIM *A, ubi* utram uis *CD,* possum si *BCDFZ,* probe at potussiem *B.* probeat potuissim *C.* probeat potuis $\overset{e}{\text{sim}}$ *D* (e *D*[2]). probe adpotuissem *FZ.* probe adpotus siem *Pylades* (*) 567. Nempe pullae 𝕾*: atque* Nempe pulle *B.* Nempe puellae *CDFZ.* NEPUELLAE *A* Nempe *B* es : i uise *Bothius conl. Bacch. v. 901.* est (ẽ *BD*) uise *BCD.* es uise *FZ.* ESTUTESSE *A non prorsus certis litteris adpunctis, ubi* UEIS *'ut vid.' Ar* (*) 568. *Sic A (sed* MI*), ubi* esse intus esse *B,* me *BCD.* me(a)e *FZ* (mi *Angelius)* 569. *Sic libri cum A* (SISINT *Ar*) 570. *Sic libri cum A, sed* BARATRŨ *A cum CDFZ post* mauelim *spat. CD (antea* ueneris *priore* e *e corr. D)* 571. *Sic A, ubi* obsecro *ceteri,* loci ubi condormiscam *CDFZ (non B)* 572. *Sic libri cum A, nisi quod* condormiscę *D,* publicum est *omnes (etiam schol. Veron.)* 573. ATUIDESMEUTORNATUSSIMUESTIMENTISUUIDIS *A, ubi* uides, e *ex* o, *B,* ornatus ut sim *BCDFZ,* humidis *F* (*) 574. ———DAMIKI *A quadrante spatio* intectum *BC.* intec tũ *D* uestimenti aliquid aridi *Z.* ALIQUIDUESTIMENTIARIDI *A.* uesti aliquid aridi *BCD.* uestiũ aliquid aristi *F* (*)

Dum árescunt mea: ín aliquo tibi grátiam referám loco.

SCEPARNIO

Tégillum eccillúd: mihi unum id áret: id si uís dabo.
Eódem amictus, eódem tectus ésse soleo, sí pluit.
Tu ístaec mihi dato: éxarescent fáxo.

CHARMIDES

Eho, an te paénitet,
Ín mari quod élaui, hic in térra ni iterum éluam?

SCEPARNIO

Éluas tu an éxunguare, cíccum non intérduim.
Tíbi ego numquam quícquam credam, nísi si accepto pígnore.
Tú uel suda uél peri algu uél tu aegrota uél uale.

---

576. *Festus Pauli p. 366, 1 M.:* Tegillum cuculiunculum ex scirpo factum. Plautus 'tegillum mihi aret id si uis dabo'*: cf. Leidolphus l. s. s. p. 224 (ubi* Rud. 576 *corr. pro* Truc. 572, *itemque in indice)* 582. *Charisius inst. I p. 122, 20 K.:* algu Plautus in Rudente 'tu uel suda uel peri algu' *Priscianus inst. VI p. 235, 7 H.:* algor algoris quod etiam hic algus huius algus dicitur. Plautus in Vidularia . . . idem in Rudente 'tu uel suda uel peri algu uel etiam aegrota uel uale' (*cf. sub finem libri V p. 192, 15*): unde pendet Osbernus p. 18* (uel tu suda uel [*sic cod. Amplon.* et *Mai.*] peri algu *exhibens) et cod. Cus. p. 35 apud Kleinium: cf. Loewius Prodr. p. 255*

---

575. *Sic A, ubi* meae *Z,* loco *om. BCDFZ* (*) 576. TEGILLUMECILLUMMIKIUNUMIDARETIDSIUISDABO *A, ubi* Tigillum *BCDFZ,* tegillum *etiam Paulus* (*dubitat de* E *As*), ec illud *B.* eo illud *CDZ.* habeo illud *F. om. Paulus,* unum aretit *BCD* (e *ex* c *vel* o *ut vid. B*). unum aret id *F cum Ar,* unum arescit *Z.* aret id *Paulus* (*) 577. EODEMAMICTUSEODEMTECTUSESSESOLEOUT * * * * * LUIT *A: fortasse* UTQUOMPLUIT *fuit* (*ubi* UISH \— *Ar,* ut si friget *dubitanter coni.*) si pluuit *BCD.* si pluit *FZ* 578. *Sic A, ubi* istec *BDF,* exarescent, sc *ex* ti *ut vid., C.* exarescant *Z,* penitet *CDF.* poenitet *BZ* (*cum membr. Turn.?*) 579. INMARIQUODEL * * INEKICINTERRAITERUMELUAM *A, ubi* q (*i. e.* quod, *ut saepe, non* quia) elaui ne *B.* quod delauine *CDFZ.* quod elaui nisi *membr. Turn.* (*cf. Advers. XXI 12*) *cum Camerario, ubi* ni (*sic Ar cum vulgata*) *traiecit Kochius Philol. XXXIII p. 703 adn.,* iter in eluam *B.* eluam *CDFZ* (*) 580. ELUASTUANEX* * * UARECICCUMNONINTERDUIM *A, ubi* tuanexungare *B.* tua ne (tu ane *D*) exungare *CD.* tu hãc exungare *F,* siccum uero *FZ,* interdum *BCDFZ* (*atque* † *in marg. B*[1]): *corr. Camerarius* (*) 581. TIBIEGONUMQUAMQUICQUAMCREDAMNISIACCEPTOPIGNORE *A, ubi* nunquam *B cum Ar,* credã qcquã *B,* nisi si *BCD,* accoepto *C* (*) 582. *Sic A, ubi* uepi[1]///ri (*cr.* g) *D,* algens *F,* uel etiam *Priscianus.* CH. uel tu *Z* (*corr. Camerarius, idem pers. v. 583 del.*).

Bárbarum hospitém mihi in aedis níl moror: sat lítiumst.

CHARMIDES

Iámne abis? uenális illic dúctitauit, quísquis est:
Nón est misericórs. sed quid ego hic ádsto infelix úuidus?
Quín abeo hinc in Véneris fanum, ut édormiscam hanc crápulam,
Quám potaui praéter animi quám lubuit senténtiam?
Quási uinis Graecís Neptunus nóbis suffudít mare,
Ítaque aluom prodí sperauit nóbis salsis póculis.
Quíd opust uerbis? si ínuitare nós paulisper pérgeret,
Íbidem obdormissémus: nunc uix uíuos amisít domum.
Núnc lenonem quíd agat intus uísam, conuiuám meum.

---

583. Car. *F* BARBARUMKOSPITEMMIKIINAEDISNIKILMORORSATLITIUST *A, ubi* mihi in aede is nihil *BCDZ* (aedeis *C, Pylades,* Sc. nihil *Z*). Sce. mihi in aedem is Car. nihil *F,* litium est *BCDFZ* 584. Sce. *F* IAMNEABEISUENALESILLICDUCTITAUITQUISQUISQUISEST *A, ubi* ABIN *Ar.* abis *ceteri,* uenalis uenalis *BDFZ* (*alt. exp.* B^3), quisquis est *BCD et* Car. *praem. FZ* 585. *Sic libri cum A, sed* asto *omnes,* inuidus *F* 586. *Sic libri, nisi quod* KUC *pro* hinc *A* 587. *Sic libri cum A, sed* libuit *omnes* (*) 588. gcis *B.* grecis *CD* 589. aluum *B.* aluum *ceteri cum As* prodi sperauit *Gulielmius Qu. in Rud. p. 438.* prodisperauit *BZ.* pro disperauit *CD.* predisperauit *F* salsis *B, Saracenus.* Falsis *CDFZ* poculis *cum spat. CD* (*) 590. opus ē *F* nobis *CDFZ* (*ex v. 589*) 591. obdor missemus *B.* obdormiuissemus *F* nunc *ex* nam *ut vid. corr. B* 592. agat *Camerarius.* agit *libri* uisam, i *e corr., D* (*)

ACTVS III

DAEMONES

Mirís modis di lúdos faciunt hóminibus
[Mirísque exemplis sómnia in somnís danunt]:
Ne dórmientis quídem sinunt quiéscere.
Velút ego hac nocte quaé processit próxuma
Mirum átque inscitum sómniaui sómnium.
Ad hirúndininum nídum uisast símia
Adscénsionem ut fáceret admolírier:
Neque eás eripere quíbat inde. póstibi
Vidétur ad me símia adgredírier,
Rogáre scalas út darem utendás sibi.
Ego ad hóc exemplum símiae respóndeo:

---

598. *Priscianus inst. II p. 79, 20 H.:* formica formicinus Plautus in Menaechmis . . . . . hirundo hirundininus idem in Rudente 'Ad hirundininum . . . . . adoririer'

Act. III Sc. 1 DEMONIS·IS· *D.* Demones . is *Z.* Demones *F.* *unius v. spat. BC* 593. Miris *rubr. in sp. D. 9—10 litt. sp. B, 14 fere litt. sp. C* diludos *B* homnibus *Z* 594. *Versum ex Merc. II 1 perperam huc illatum esse demonstravere Ritschelius Opusc. II p. 282 sq. et Langenus Pl. Stud. p. 368 sq.* Virisque *B* somnia *Camerarius.* omnia *BF.* Nam omnia *CDZ* (*) 596. que *D* processit *BCD* (*def. Scioppius Susp. lect. IV 14 p. 214*). praecessit *FZ cum 'libris antiquis' Lambini* proxima *BCDZ* 598. At[d] *B.* at *CD* hyrundinum *F* uisa est *libri cum Prisciani D.* uisa est mihi *Prisciani RBHGLK* 599. Adcensionem *CD.* Ascensionem *BF* admolier *F.* adoririer *Priscianus* 600. eri perequibat *D.* deripere quibat '*codd. vet.*' *Lambini* indepost ibi *D.* inde p̓ ibi *B* (*) 601. Videtur *Guietus, Reizius, Bentleius.* Videbatur *libri* adgredirier *CDZ.* aggredirier *B.* adgredier *F* (*) 603. simie *DF* respoǹdeo *B* (\` *del. m. rec., sed non m. Camer.*)

Natás ex Philomela Áttica esse hirúndines.
Ago cum ílla, nequid nóceat meis populáribus.
Atque ílla nimio iám fieri ferócior:
Vidétur ultro míhi malum minitárier.
In iús uocat med. íbi ego nescio quó modo
Irátus uideor médiam adripere símiam:
Conclúdo in uincla béstiam nequíssumam.
Nunc quam ád rem dicam hoc ádtinere sómnium,
Numquam hódie quiui ad cóiecturam euádere.
Sed quíd hic in Veneris fáno meae uicíniae
Clamóris oritur? ánimus miratúr meus.

TRACHALIO. DAEMONES. (LORARII)

TRACHALIO

Pró Cyrenensés populares, uóstram ego inploró fidem,
Ágricolae, adcolaé propinqui qui éstis his regiónibus:
Férte opem inopiae átque exemplum péssumum pessúm date.
Víndicate, ne ínpiorum pótior sit polléntia

618. *Nonius p. 155, 28:* polentia potentia a polendo dicta. Plautus Rudente 'ne ineptorum .... polentia'. polere ergo commune est.

604. philomena *Z* attica esse 𝕾. atque ex progne esse *libri* (*) 605. illā *B* (*nisi lincola* a *a vicina* n *separabat librarius*) nequid *CD.* neqt *B* (*) 606. At *F* nimio iam *Acidalius Div. p. 439.* animo iam *libri* ferotior *D: cui vocabulo* Videtur *adiungebant ante Camerarium* (*) 608. inius *CD* med *Guietus, Bothius.* me *libri* (*) 609. arripere *libri* 610. nequissimam *libri* 611. Nunc quam *FZ.* Nunquam *B.* Numquam *D.* Nũquã *C* attinere *libri* 612. Numquam *D.* Nũquã *C.* Nunquam *BFZ* qui uiᵛ at *B* col ccturam *B.* coniecturam *ceteri* *post* euadere *spat. CD* 613. quid hic *BC.* quid *DFZ* fano meae uiciniae *membr. Turnebi* (*cf. Advers. XXI 12*) *et codd. Lambini.* fanom *B cum spat. in fine v.* fano *CD* (*cum sp. in fine pag.*) *FZ* (*) 614. animus miratur meus *Camerarius.* animus mirat *BC itemque punctis additis ex* mirat animus *D.* animus miratur *Z.* miratur animus *F*

Act. III Sc. 2 TRA CHA LIO S̃ DEMONIS. SEN̉ *D.* Tracalio seruus. demones senex *F.* Trachalio seruus Demonis s. *Z.* *unius v. sp. BC* LORARII *add.* 𝕾 615. TRAC̃ *praem. D,* TRACH *C* Proh *D* Procirenenses *B* uostram *BC.* uestram *DFZ* imploro *libri* 616. Agricolae *om. F* accolae *BCZ.* accole *DF* (*post quam vocem comma vulgo positum del. Fleckeisenus*) 617. pessimum *libri* pessumdate *B.* pessundate *FZ* 618. impiorum *libri.* ineptorum *Nonius* polentia *Z cum Nonio*

Quam ínnocentum, quí se scelere fíeri nolunt nóbilis:
Státuite exemplum ínpudenti, díte pudori praémium,
Fácite hic lege pótius liceat quám ui uicto uíuere.
Cúrrite huc in Véneris fanum, uóstram iterum inploró fidem,
Quí prope hic adéstis quique audítis clamorém meum:
Férte suppetiás qui Veneri Véneriaeque antístitae
Móre antiquo in cústodelam suóm conmiserúnt caput.
Praétorquete iniúriae prius cóllum quam ad uos péruenat.

DAEMONES

Quíd istuc est negóti?

TRACHALIO

Per ego haec génua te optestór, senex,
Quísquis es, —

DAEMONES

Quin tu érgo omitte génua et quid sit mi éxpedi,
Quód tumultués.

TRACHALIO

—teque oro et quaéso, si sperás tibi
Hóc anno multúm futurum sírpe et laserpícium
Eámque euenturam éxagogam Cápuam saluam et sóspitem
Átque ab lippitúdine usque síccitas ut sít tibi —

---

619. uolunt *F* nobiles *libri* (*) 620. impudenti *libri* 621. facite, a *ex* i *inter scribendum, D* uiuicto *B* (*) 622. urãm *B*. Vrãm *CD*. uestram *FZ* imploro *libri* 623. adẽ is *B* 624. qui *s. v. D* antistitae *B*. antistę *CZ*. antiste *DF* 625. antiquo, q *ex* ti *incohato, B*. audito *F* custodelam *Gruterus*. custodiam *libri* suum commiserunt *libri* (*) 626. Prętorquetę *C*. Praetor quęte *D*. Praetor que te *F*. Praetorque te *Z* peruenat *Guietus, Reizius, Bentleius*. perueniat *libri* 627. DEM. *CD* Qꝗ distuc *B* negoci i *B*. negotii *CD*. negocii *FZ* TRAC(H) *CD* te ob te *F* optestor *B*. obtestor *CDFZ* 628—631. *sic B*:

Qꝗ sqs es qn tug(o) omitte genua & qd sit m(i) expeti
multues teq; oro ⁊ q̄so si speras tibi
hoc anno multũ futuꝝ sirpe ⁊ lasserpiciũ
Eãq; euenturã exagogã capuã saluã & sospitẽ,

ubi initio quis quis *D* DEM *CD* & *s. v. D, mox sic C*:

Mihi expedi tues TRACH. teq; oro & quęso si speras tibi
hoc anno multũ futurũ sirpe & laserpicium
Eamq; euenturã exagogã capuam saluã et sospitẽ atq; ab lippitudine,

ubi nihil expedi *Z, dein 7 tantum litt. sp. D, in quo* et quiq(i) tu es *F*. Ecqui tu es *Z*. Quid (Quod *Lambinus cum G. Reutero*) tumultues *Camerarius* queso *D* *6—7 tantum litt. sp. D* scirpe et laserpitium *F* capram *F* (*)

DAEMONES

Sánun es?

TRACHALIO

—seu tíbi confidis fóre multam magúdarim,
Vt te ne pigeát dare operam míhi quod te orabó, senex.

DAEMONES

Át ego te per crúra et talos térgumque optestór tuom,
Vt, tibi ulmeám ni metere spéras uirgidémiam
Ét tibi euentúram hoc anno úberem messém mali,
Vt mi istuc dicás negoti quíd sit, quod tumúltues.

TRACHALIO

Quí lubet maledícere? equidem tíbi bona optaui ómnia.

DAEMONES

Béne equidem tibi díco, qui te dígna ut eueniánt precor.

TRACHALIO

Óbsecro, hoc praeuórtere ergo.

---

633. *Probus Cathol. I p. 13, 36 K.:* 'dur' terminatum unum legi in Plauto accusatiuo casu 'magadur': est ergo tertiae declinationis 'ris' faciens genetiuo: sed uide ne melius sit nominatiuo non 'magadur' dicere, sed 'magaduris', aut si rationabiliter quaeramus, placebit ut monoptotum sit uel indeclinabile, quoniam nullus accusatiuus 'ur' [*sic Keilius cum ed. princ.:* in, *corr.* im *ut vid., cod. Bob.:* uel ris uel ur *exc. cod. Par. 7520: mihi videntur verba* aut si . . . declinandum est *alius esse grammatici, qui* magadur *perperam accusativum habuerit, quem nominativum ad* magadurim *ipsi auctori fuisse ex prioribus patet*] syllaba terminaretur. magadur ergo per totos casus declinandum est

Priscianus inst. VII p. 329, 21 K.: praeterea inueniuntur latina in 'im' terminantia accusatiuum hanc turrim burim securim puppim sitim restim uim peluim tussim magudarim . . . . Plautus in Rudente 'seu . . . . magudarim', quod significat frugis genus [id est caulis qui nascitur ex ea parte cuius radix sirpis auellitur uel ut alii siliginem]*: ubi* silphium *P. Leopardius Emend. VIIII 10 inter alias coniecturas, uncos Hertzius posuit de tricis extricandis desperans*

---

633. DEM. *CD* Sanũ *D* TRAC(H) *CD* magudarim *CDZ, Priscianus.* magidarim *B.* maguderim *F.* magadur(im) *Probus: cf. testim.* (*) 634. quot *B* 635. DEM *CD* obtestor *libri* tuom *D.* tuum *BCFZ* 636. ulmeam *FZ.* uimeam *CD.* ui meã *B* ni metere 𝔖. ubi re ẽẽ *B.* uberem esse *CDFZ* speras *D.* speres *BCFZ* uirgidemiam *FZ.* uirgidẽ iam *B.* uirgi demiam *CD* (*)
637. euenturam hoc anno *B.* hoc anno euenturam *CDFZ* (*)
638. mihi *libri* negocii *BF.* negotii *CD* ꝗ (*i. e.* quod) tu multues *B* 639. TRAC(H) *CD* libet *B* male dicere *D* optaui *Guietus, Reizius, Bentleius.* exoptaui *libri* 640. DEM. *CD* ꝑcor *B* 641. TRACH: *C.* TRA͠ *er. D. om. FZ* li (*i. e.* hoc *B*) prae-

DAEMONES

Quíd negotist?

TRACHALIO

Múlieres
Duae ínnocentes íntus hic sunt, tui índigentes aúxili,
Quíbus aduorsum iús legesque hic ínsignite iniúria
Fáctast fitque in Véneris fano. túm sacerdos Véneria
Índigne adflictátur.

DAEMONES

Quis homost tánta confidéntia,
Quí sacerdotem aúdeat uioláre? sed eae múlieres
Quaé sunt? aut quid ís iniqui fít?

TRACHALIO

Si das operam, éloquar.
Véneris signum súnt amplexae: núnc homo audacíssumus
Eás deripere uólt. eas ambas ésse oportet líberas.

DAEMONES

Quís istic est, qui deós tam parui péndit? paucis éxpedi.

---

uortere *'legit' Turnebus Advers. XXI 12.* reuortere *BCDZ* reuertere *F* DAE. quid *Gronovius.* quid *s. sp. libri.* negocii ẽ *BF.* negotii est *CD* TRAC(H) *CD* (*) 642. auxilii *libri* 643. aduorsum *libri* hic insignite iniuria *Reizius.* insignite (insignitae *BCD*) iniuria hic *libri* (*) 644. Facta est *libri* (faetaẽ *C*) fit (q' in) ueneris *D* (*) 645. afflictatur *F* DEM. *D* homo est *libri* 646. audeat uiolare *Pylades.* uiolare audeat *libri* se deae *B.* sed ęę *D* (*)
V. 647—652 *sic B:*
Quae s̃ aut q diis iniqui fit si das operam eloquar
Veneris signum sunt amplexae nunc
Eas deripere uult eas ambas esse oportet
Quis istic est qui deos tam paruipendit
Fraudis sceleris parricidii periurii plenus
Legirupa impudens impurus inuerecundissimus,
sic autem C:
quęsunt aut qui diis
Iniqui fit si das operam eloquar ueneris signũ s̃ amplexe nunc
Eas deripere uult eas ambas esse oportet
Quis istic est qui deos tamparuipendit
Fraudis sceleris parricidii periurii plenis
Legirupa impudens inpurus inuerecundissimus uno uerbo
itemque D, nisi quod v. 647 TR, *v.* 650 D, *v.* 651 T *habet, ubi* quid his iniq̃ *et* diripere *et* plenus *et* impurus *F,* Quis hic est *Z, v.* 648 homo audacissimus *add. Lambinus e 'libris vet.' itemque v.* 650 paucis expedi, *v.* 649 liberas *et v.* 651 (plenis)sumus *suppl. Camerarius* (*)

TRACHALIO

Fráudis, sceleris, párricidi, périuri plenissumus,
Légirupa, inpudéns, inpurus, ínuerecundíssumus:
Vno uerbo absóluam: lenost — quíd illum porro praédicem?

DAEMONES

Édepol infortúnio hominem praédicas donábilem.

TRACHALIO

Quí sacerdotí scelestus faúcis interprésserit.

DAEMONES

Át malo hercle cúm magno suo fécit. ite istínc foras,
Túrbalio, Sparáx: ubi estis?

TRACHALIO

I óbsecro intro, súbueni
Íllis.

DAEMONES

Iterum autem ímperabo? * * * *
* * * * séquimini hac.

TRACHALIO

Age múnciam
Iúbe oculos elídere, itidem ut sépiis faciúnt coqui.

DAEMONES

Póricite hominem pédibus huc itidém quasi occisám suem.

---

659. *Nonius p. 291, 39:* elidere etiam excludere significat . . . Plautus in Rudente 'iube . . . . coqui'

---

653. lenost *libri* predicem *D* 654. predicas *CD* 655. sacerdotisceIestus *C.* sacerdotis scelestus *DFZ* fauces *B* inter presserit *D* 656. hercle cum magno suo fecit *Brixius Annal. phil. CXXXIII (a. 1885) p. 203. 206.* cum magno suo fecit hercle *libri* (*)
657. Turbalios parax *BCD* I *B. om. F* intus *F* 658. autem *FZ.* aut *CD.* haud *B* *Lacunam signavit* 𝔖 *ad hoc exemplum:* ⟨serui, ite istinc. LOR. Em tibi. DAEM. Sacrilegust in Veneris fano.⟩ sequimini *c. q. s.* nunc iam *libri* (*) 659. Iube n̄c̄ *B* idem ut *Nonius* sepiis *FZ.* sepiis (v *supra*) *B.* sepius *CD, Nonius* 660. Poricite 𝔖. Porrigite (p *supra*) (*i. e.* Proripite *ex* Porrigite) *B.* Proripite *ceteri* (*post spatiolum CD*) huc D^2 *s. v.* occisa *C* suem audio *s. sp. CD* (*)

TRACHALIO

Aúdio tumúltum: opinor léno pugnis péctitur.
Nímis uelim inprobíssumo homini málas edentáuerint.
Séd eccas ipsae huc égrediuntur tímidae ac pauidae múlieres.

PALAESTRA. AMPELISCA. TRACHALIO

PALAESTRA

Núnc id est, quom ómnium cópiarum átque opum
Aúxili praésidi uíduitas nós tenet. 665

---

661. pectitur *B*. plectitur *CDFZ* 662. improbissimo *FZ*. inprouissimo *C*. improuissimo *BD* malas edentauerint *Valla*. mala se dentauerint *BCDZ*. malas sedentauerint *F* 663. Sed eccas *Reizius*, *Bentleius*. Sed ecce *BCFZ*. Sec ecce *D* ipse *D* huc *B*. *om. ceteri* *post* timidae *spat. CD* ac pauidae 𝕾: *cf. Curc. v. 649.* aefandę *C*. aefande *D*. efandae *B*. ac fande *F*. e fano *Z* (*)

Act. III Sc. 3 TRA CHALIO SERV' PALESTRA · AMPELICA · SORORES · II · *D itemque Z*. Palestra. Amphelisca puelle. Tracalio seruus *F* *V*. 664—672 *sic B:*

Nunc id est cum omnium copiarum atque opum
Auxilii praesidii uiduitas nos ten&
cuiast quae salutẽ afferat
artẽ ingredi ꝑsequamur
In metu nunc sumus ambae
importunitas tantaqꝫ iniuria
nos est modo hic intus ab nr̃o hero
scelestu sacerdotem anum ꝑ cipes
Reppulit ꝓpulit ꝑ quã indignis modis,

[*ubi v.* 668 Max. miserę, *v.* 669 tanta (*sic Valla*), *v.* 670 Facta *del.* cuncta *ut vid.* (Facta in *Pylades*), *v.* 671 Qui (*sic Saracenus*) *adscr. man. Camer.*], *sic autem C:*

unc idest cum omniũ copiarũ atqꝫ opũ auxilii praesidii
Viduitas nos tenet cuia est quę salutem afferat
rtem ingredi persequamur
In metu nunc sumus ambae inportunitas
Tantaqꝫ iniuria nos est modo hic intus ab nr̃o ero
scelestus sacerdote manum pręcipes reppulit propulit
Perquã indignis modis *c. q. s.*

atque D:

PA Nunc idẽ cũ omnium copiarũ atqꝫ opũ auxilij ꝑsidij
Viduitas nos ten&. cuia ẽ quę salutẽ afferat
rtem ingredi ꝑsequamur
In metu nunc sumus ambę inportunitas
Tantaqꝫ iniuria nos ẽ modo hi c intus ab nr̃o ero
scelestus sacerdote manũ precipes reppulit ꝓpulit
ꝑ quã indignis modis *c. q. s.*,

Núlla diua ánculast, quaé salutem ádferat,
Apériat quam in pártem ingredí persequámur.
Quid aís, Ampelísca?

AMPELISCA

In metú nunc sumus ámbae:
Tánta inportúnitas tántaque iniúria
Fácta in nos ést modo hic íntus ab nóstro ero.

PALAESTRA

Quín scelestús sacerdótem anum praécipes
Réppulit própulit pérquam indignís modis
Nósque ab signo íntumo uí deripuít sua.

AMPELISCA

Sed núnc se ut ferúnt res fortúnaeque nóstrae,
Par nós est moríri neque ést melius mórte
Malís in rebus, míseriis.

TRACHALIO

Quid ést? Quae illaec orátiost?
Césso ego has cónsolari? heús Palaestra.

PALAESTRA

Quí uocat?

TRACHALIO

Ámpelisca!

---

ubi v. 664 idem cum *FZ, v.* 666 Cuia est *post sp. cum* † *F.* se nec (*vel* sed ne) uia est *'libri vet.' Lambini.* specula est *Z.* Nulla diua anculast 𝕾, *v.* 667 item *post sp. F.* rtem *post sp. Z.* quam in partem *Valla, cui* Aperiat *praem.* 𝕾, *v.* 668 Quid ais Ampelisca? AMP. *suppl.* 𝕾 (*cf. B: spat. om. FZ*), *v.* 669 *spat. FZ, v.* 670 nos *cum sp. Z.* apud nos *F* intus hic *F,* scelestus *cum sp. FZ.* Quin scelestus *Turnebus Adv. XXI 12 'e vet.', cui* PAL *praem.* 𝕾 sacerdote manum precipes *FZ* (*) 673. intimo *libri* ui deripuit sua *B.* uideri potuit sua *CD.* uideri potuit suas *FZ* (*) 674. AMP *praem.* 𝕾 se *Guietus, Reizius.* sese *libri* (*) 675—678 *sic B:*

Pars est moriri neque est melius morte in malis
Rebus meiseriis. Quid est quae illec oratiost
Cesso ego has consulari heus palestra Qui uocat
Ampelisca obsecro quis est qui uocat
Quis is est qui nominat si respexes scies,

ubi Par est *Z.* Par nos est (*et mox* Malis in) 𝕾 meis seriis *CDZ* (*punctum sub* e *in B vix casu ortum*). miserimis *F* ille (c *supra* e) *D.* illęc *C* oratiost, i *ex* o, *D.* est oratio *F* consolari *FZ* (*non CD*) PA. qui uocat

AMPELISCA

Óbsecro, quís is est qui nóminat?

TRACHALIO

Sí respexís, scies.

AMPELISCA

Ó salutís meae spés, —

TRACHALIO

Tace ac bóno animo's:
Mé uide.

AMPELISCA

Sí modo id líceat, uis ne ópprimat:
Quaé uis uim mi ádferam ipsa ádigit.

TRACHALIO

Ah, désine:
Nímis inepta's.

AMPELISCA

Desíste dictis núnciam miserám me consolári:
Nisi quíd re praesidi ádparas, Trachálio, acta haec rés est.

PALAESTRA

Certúmst morirei quam húnc pati malefácere lenonem ín me.
Sed múliebri animo súm tamen: miseraé quom uenit in méntem
Mihi mórtis, metus membra óccupat. edepól nimis hoc acérbum.

TR. Ampelisca Ã *D* (*itemque FZ*) quis est qui uocat *del.* 𝔖 ‡ quis c̃ qui is nominat *D, sed punctis aut m. 1 aut m. 2* is *post* quis *revocavit.* Pal. Quis est qui no/// at *F,* s *ut vid. er.* TR. sirespexes *D.* TR. si respexis *FZ* (*) 679. AM. 𝔖. Pal. *FZ: cf. D v. 682 et v. 678* animo es *libri* 680. AM. 𝔖. Pal. *FZ* ius ne *D* (*) 681. Quaeuis *B* mihi afferam *libri* inepta es *libri: clausulam separavit Bothius, continuat B* (*) 682. AM. *DZ. om. F* dictis *Pylades.* dictus *BCD.* dictu *FZ* nunc iam *libri* consolari *Z.* consulari *BCD.* consolare *F* (*) 683. Pal. *FZ. del. Pylades* praesidi *Fleckeisenus.* praesidium *BZ.* presidium *CDF* apparas trachalio *BFZ.* appara strachalio *CD* res, r *ex* c, *D* (*) 684. PA. *Fleckeisenus. pers. sp. D* Certun st *B.* Certumst *CDZ.* Certum est *F* moreirei *B.* morire *CDFZ* *post* pati *5 litt. sp. B, 10 litt. sp. C,* lenonẽ *er. et 6 litt. sp. D, ubi* malefacere *suppl.* 𝔖 (*) 685. tam *F* miserae *cum 8 litt. sp. B.* miserę *cum 5 litt. sp. C,* misere *cum pers. sp. D, sine sp. FZ: ubi* quom uenit *Fleckeisenus praeeunte* ubi uenit (*etiam in B*) *Camerario* (*) 686. menbra *B* edepol nimis 𝔖. edepol *cum 4 litt. sp. B, cum 10 litt. sp. C.* edepol TR. *DFZ: cf. v. 687* hoc *Pylades.* hc̃ *B.* hunc *CDFZ* (*)

TRACHALIO
Bonum ánimum habete.

PALAESTRA
Nam, óbsecro, unde animús mihi inuenítur?

TRACHALIO
Ne inquám timete: adsídite hic in ára.

AMPELISCA
Quid istaec ára
Prodésse nobis plús potest quam sígnum in fano hic íntus
Venerís, quod amplexaé modo, unde arréptae per uim mí-
serae?

TRACHALIO
Sedéte hic modo: ego hinc uós tamen tutábor: aram habéte
hanc
Vobís pro castris: moéniam manu: hínc ego defensábo.
Praesídio Veneris málitiae lenónis contra incédam.

AMPELISCA
Tibi aúscultamus ét, Venus alma, ámbae te obsecrámus
Aram ámplexantes hánc tuam lacrumántes, genibus níxae,
In cústodelam nós tuam ut recípias et tutére:
Illós scelestos, qui tuom fecérunt fanum párui,
Vt úlciscare, nósque ut hanc tua páce aram obsidére
Sinás, quae elautae ambaé sumus operá Neptunei nóctu:

---

687. TR. *hic Bothius* PA. nam ob secro (ob *ex* un) *D* unde animus *Pylades.* unde mus *cum 4 fere l. sp. BCD, in quo* TR. *add.* D^2 *Z.* unde Tra Mox *F* (*) 688. TR. *hic Pylades: cf. v. 687* adsidite *Pylades.* adsidete *B.* ne adsidete *CD.* assidete *F.* adsidere *Z* ara quid *cum 4 litt. sp. B, cum 7 litt. sp. C.* ara AM. quid *DFZ* istaec *Camerarius* (*sed ante* quid). ist^{h}a (*i. e.* isthaec, h *pro* lī) *B.* ista *CDFZ* 689. prodesse nobis plus *Camerarius.* plus prodesse nobis *F.* prodesse nobis *BCDF* 690. amplexe *DF* arreptae *BC.* arrepte *D* abrupte *F.* abreptae *Z* perium *C et D ante corr.* misere *F* 691. TR. *D* 692. moeniam manu *S.* moenia *BCDZ.* menia *F* ego *B.* ego uos (*ex v. 691*) *CDFZ* (*) 693. maliciae *B.* maliciam *Z.* militiam *F* incendam *Z* 694. AM. *DZ.* Pal. *F* (*) 695. lacrumantes *BC.* lacrimantes *D.* lachrymantes *FZ* 696. custodelam *Pius.* custodiam *libri* (*) 697—703. *sic B:*

Illos scelestos qui tuum fecerunt fanum parui
arenosq' ut han tua pace arã obsidere
aut hæ ambæ sumus opera neptunei noctu

Ne inuísas habeas néue idcirco nóbis uitio uórtas,
Si quídpiamst minus quód bene esse laútum tu arbitráre.

TRACHALIO

Venus, aéquom has petere intéllego: decet ábs te·id impe-
trári:
Ignóscere his te cónuenit: metus hás id ut faciant súbigit.
Te ex cóncha natam esse aútumant: caue tu hárum conchas
spérnas.
Sed óptume eccum exít senex, patrónus mihique et uóbis.

DAEMONES. LABRAX. LORARII. TRACHALIO. PALAESTRA. AMPELISCA

DAEMONES

Éxi e fano nátum quantumst hóminum sacrilegíssume.
Vós in aram abíte sessum. séd ubi sunt?

---

habeas ne ue idcirco nobis uicio uortas
Siqppiã st minus q. bene esse lautu arbitrare
aequum has petere intellego dec& abs te id impetrari·
ignoscere his te conuenit met' has id ut faciant subigit·,
sic autem CD:
Nos tuam ut recipias et tutere illos scelestos qui tuũ fecerunt fanũ
Parui arenosq› ut hanc tua pace aram obsedere
aut ae ambę sumus opera neptunei noctu
Habeas neue idcirco nobis uitio uortas si quippiam st minus
Quod bene esse lautu arbitrare aequm has petere
Intellego decet abste id impetrari noscere his te conuenit *c. q. s., nisi quod spatia non prorsus paria, v.* 699 ambe *D, v.* 700 -tas si D^2 *in sp., v.* 701 ambitrare *D, v.* 702 ęquum *D, ubi v.* 699 aut eae *FZ, v.* 700 iccirco *F, v.* 701 quippiam est *F, v.* 703 Ignoscere *FZ: atque v.* 698 Vt ulcisc(are) *suppl. Camerarius* (*etiam in B*) *idemque v.* 699 Patiare (Sinas *Bothius*) quae el(autae) *et v.* 700 Ne inuisas *et v.* 701 (lau)tum (tu), *v.* 702 Venus *add.* 𝕾, *ubi cum ceteri lacunam habeant, Studemundus in A ab initio versus* UT *dispicere sibi visus est* (*certe neque* AE *neque* KA *fuit*) *Annal. phil. t. CXIII p. 64* (*) 703. subigit, g *ex* t *ut vid., D* 704. exconchanatã *B* 705. TR. *praem. D* *Act. III Sc. 4* LABRAX (B *ex* R) LENO MVLIERES · II · LORARIVS DEMONES SENEX TRA CHALIO SERV *D.* Demones senex. Labrax leno. mulieres due lorarii. Tracalio seruus *F, itemque sed* duae. lorarius. Trachalio *Z. unius v. sp. BC* 706. quantum est *et* sacrilegissime *libri* 707. sunt huc *sine sp. BCD*

TRACHALIO

Huc réspice.

DAEMONES

Óptume: istuc uólueramus.

LORARII

Iúbe modo accedát prope.

DAEMONES

I húc.

LABRAX

Legirupiónem hic nobis cúm dis facere póstulas?

DAEMONES

Púgnum in os inpínge.

LABRAX

Iniqua haec pátior cum pretió tuo.

DAEMONES

Át etiam minitátur audax.

LABRAX

Iús meum ereptúmst mihi.
Meás mihi ancillás inuito me éripis.

TRACHALIO

Tace aút cedo
Dé senatu Cýrenensi quémuis opulentum árbitrum,
Sí tuas esse opórtet niue opórtet esse líberas,
Neú te in carcerém conpingi est aéquom aetatemque íbi tuam
Te úsque habitare, dónec totum cárcerem contríueris.

---

708. *Ab* Istuc, *non ab* optume, *versum incohat B* DAE *praem. Camerarius* obtume *D.* optime *F* LO. *Guietus. sine sp. om. libri* (*) 709. DAE. I huc (*vel* Tu i huc) LA. 𝔖. Tunc *BCD.* hunc *FZ* legirupionem *F.* legerupionem *Z.* lege rupionem *BCD* nobiscum dis *libri: corr. Pylades* (*) 710. impinge *BF.* inpunge *CD.* impunge *Z* p̄tio *D.* p̄cio *B.* precio *F* 711. LA. ius *D* ereptum est *libri* (ereptũ ẽ *B*) 712. mihi ancillas inuito me *B.* ancillas mihi inuito *CDFZ, sed cum sp. 2—3 litt. post* inuito *CD* *Lacunam post* eripis *in fine v. habent BCD, ubi* TR. Tace aut cedo *suppl.* 𝔖 *conl. Ter. Ad. I 2, 43* (*) 713. cirenensi *BCD* quem uis *D* *Post* opulentum *lacunam in fine v. habent BCD, ubi* arbitrum *add. Camerarius* 714. Tra *praem. FZ: del. Camerarius* Situas *BC* oportet esse 𝔖. eas oportet esse *BCDF.* eas esse oportet *Z* (*) 715. Neute *B.* neute *CD* compingi est aequom *B.* conpingi est aequm *C.* conpingi ẽ æqum *cum sp. 1—2 litt. post* ẽ *D* ibi tuam 𝔖. ibi *libri, sed cum lacuna (15 f. litt. C, 10 f. litt. D) inter* ibi *et* teusqꝫ *CD* (*)

LABRAX

Nón hodie isti rei aúspicaui, ut cúm furcifero fábuler.
Té ego appello.

DAEMONES

Cum ístoc primum quí te nouit dísputa.

LABRAX

Técum ago.

TRACHALIO

Atqui mécum agundumst. súntne illae ancillaé tuae?

LABRAX

Súnt.

TRACHALIO

Agedum ergo, tánge utramuis dígitulo minumó modo, —

LABRAX

Quíd si attigero?

TRACHALIO

Extémplo hercle ego te fóllem pugilatórium
Fáciam et pendentem íncursabo púgnis, periuríssume.

LABRAX

Míhi non liceat meás ancillas Véneris de ara abdúcere?

DAEMONES

Nón licet: est léx apud nos —

---

717. fur cifero *B* 719. agendumst *DZ*. agendũ c̃ *B*. agendum est *CF* sunt ne *BD itemque post 2 litt. sp. C* 720. *Spat. post* sunt *om. CD* agedum *F*. agendum *BCDZ* digitulo, g *ex* c *ut vid., B* minimo *libri* *post* modo *vulgo plene distinguunt*

721. LA. quid *D* ġ̊ hercle ego te *B*. hercle te *F* pugillatorium *libri* 722. periurissime *libri* 723—726. *sic B:*

Mihi ñ liceat meas ancillas ueneris de ara adducere
est lex apud nos Mihi cũ uris legibus
commercli eqdẽ istas iã ambas educã foras
Tu senex si istas amas huc arido argentost opus,

sic autem CD:

Incursabo pugnis periurissime mihi ñ liceat meas
Ancillas ueneris deara adducere
Est lex apud nos mihi cum uestris legib;
Commerdi equidẽ istas iã ambas educã foras tu senex si istas
Amabas huc arido argentost opus,

nisi quod ante mihi ñ *et* mihi cum *D* LA. *habet et* liceat, t *ex* s, *ubi v.* 723 abducere *FZ*, *v.* 724 non licet est '*legit*' *Turnebus Adv. XXI 12* (non licet ita est '*libri vet.*' *Lambini*) *post* nos *vulgo plene distinguunt*

LABRAX

Míhi cum uostris légibus
Néc ciccumst commérci: equidem istas iam ámbas educám foras.
* * * * * * * * *
Tú senex si istás amas, huc árido argentóst opus.

DAEMONES

Haéc autem Venerí conplacuere.

LABRAX

Hábeat, si argentúm dabit.

DAEMONES

Dét tibi argentúm? nunc adeo meam út scias senténtiam:
Óccipito modo illís adferre uím ioculo pausíllulum,
Íta ego te hinc ornátum amittam, tu ípsus te ut non nóueris.
Vós adeo, ubi ego innúero uobis, ni eí caput exoculássitis,
Quási murteta iúncis, item ego uírgis circumuínciam.

---

726. *Nonius p. 245, 9:* aridum purum lucidum. Plautus in Rudente 'argento arido'

Quid mihi cum uestris *FZ, v.* 725 cũmordi *F.* commercii *Z, cui* Nec ciccumst *praem.* 𝕾 *mox lacunam statuens ad hoc exemplum:*
DAE. Tu ne tangas lautas puellas manibus auidis aridis. LA., *v.* 726 istas ambas huc *FZ* arido argento est *F.* argento arido *Nonius* (*) 727. *Pers. sp. om. CD* Haec autem Veneri conplacuere 𝕾*: cf. Truc. v. 301.* Hae (hę *C.* he *DF*) autem ueneri complacuerunt (conplacuerunt *CD*) *BCDFZ.* SI——MUEN—I *As Annal. phil. CXIII p. 69* (*ego* ——C——MUEN—I——————BIT *enotavi*) *sp. ante* habeat *om. B* (*) 728. D *D* Det tibi *Dissaldeus: quod ex A* (*vix* DEITIBI) *firmat Studemundus: ego* DOTIBIARGENTUMNUNCADEO———— *enotavi, ille praeterea* MEAMUTS—— *quam collocationem restituit ex Cist. II 1, 45 iam Fleckeisenus Annal. phil. XCV p. 632.* ut scias meam *ceteri* (*)
729. OCCIPITOMODOILLISAFFERREUIMI—————— *A, ubi* atferre *BD.* at ferre *C* ui mi oculo *C.* uimi occulo *D.* uim oculo *F* pausillulum, p *ex* c *ut vid., D.* pauxillulum *F* (*) 730. ego te hinc *Guietus, Reizius, Bentleius.* hinc ego te *BCDFZ* amittam *Z.* te amittam *BCD.* dimittam *F* *Contra sic A:* ITAEQUIDEM**** ṚṂỌSUMMOSTREMṬỤỤ————UERIT, *quod sic fere suppleas:* Ita equidem [te] formosum mostrem, tuum te ut nemo gnouerit (*) 731. UOSADEOU**E—————— *A* inuero *BC.* in uero *D* uobis ni *Reizius.* uobis sine *BCD.* uobis si non *FZ.* uobis si '*vet. libri*' *Lambini* exoculas sitis *CD* (*) 732. QUASIMURT————— *A* murreta *F* iuncis *Z.* luncis *BCDF* ego *Guietus, Bothius.* ego uos *BCDFZ* circum uinclam *BCD.* circumuinclam *FZ: corr. Py-*

LABRAX

Ví agis mecum.

TRACHALIO

Etiám uim porces, flágiti flagrántia?

LABRAX

Tún trifurcifér mihi audes ínclementer dícere?

TRACHALIO

Fáteor, ego trifúrcifer sum, tú's homo adprimé probus:
Númqui minus hasce ésse oportet líberas?

LABRAX

Quid, líberas?

TRACHALIO

Átque eras tuás quidem hercle atque éx germana Graécia:
Nam áltera haec est náta Athenis íngenuis paréntibus.

DAEMONES

Quíd ego ex te audio?

TRACHALIO

Hánc Athenis ésse natam líberam.

DAEMONES

Méa poplaris óbsecro haec est?

TRACHALIO

Nón tu Cyrenénsis es?

---

lades (*) 733. UIAGISMECU——— *A* TR. *Camerarius.* D *DFZ* porces 𝔖. proportas *libri* flagitii *CDFZ.* flagicii *B* flagrancia *B* (*) 734. LA. *praem. Camerarius* TUNTRIFURC————— *A* trifur eifer *BD* 735. TR. *Camerarius.* LA. *DFZ* FATEOR————OBUS *A* tu es *libri* (sumtues *C*) adprime *BZ.* atprime *CD.* apprime *F* 736. TR. *FZ: del. Camerarius* NUMQUIMINUS *A, Camerarius.* Nunc qui minus *BCDFZ* hasee esse oportet *Reizius, Bentleius.* hasee (has *F*) oportet esse *BCDFZ.* KASESS——— *As l. s. s. p. 66* (*mihi post* MINUS *nil nisi* ———ERAS *apparuit*) LA. *FZ.* D *D* 737—739 *sic B:*

Atq; heras tuas q dẽ herele atq, ex germana grecia
Nã altera hæc est nata athenis in e tibus
Q d ego ex te audio hane athenis ẽe natã liberã,

ubi eras *CD ac dein* (*nisi quod* greeia *et* natam, ta *ex* tr, *D*):

Quidem herele atq, ex germana gretia nã altera haee est nata
Athenis sine tibus quid ego exte
Audio hane athenis esse natam liberam mea popularis,

in A haec apparuerunt: ATQ·ERASTUASQUIDE——————— || NAMALTER——————TIB· || QUIDEGOEX———————— : ingenuis parentibus *suppl. Camerarius.* sine summis parentibus *F.* sine testibus *Z* (*) 740. MEAPOPULARISKAECEST‡‡NONTUC——— *cum vestigiis litterarum* YR*N**S *A* popularis *libri cum A: corr. Fleckeisenus* circ-

DAEMONES

Ímmo Athenis nátus altusque éducatusque Atticis.

TRACHALIO

Óbsecro, defénde ciuis tuás, senex.

DAEMONES

O fília
Méa, quom hanc uideo meárum me absens míseriarum cónmones:
Tríma quae periít mihi, iam tanta ésset, si uiuít, scio.

LABRAX

Árgentum ego pro istísce ambabus quóiae erant dominó dedi:
Quíd mea refért Athenis nátae haéc an Thebís sient,
Dúm mihi recte séruitutem séruiant?

TRACHALIO

Itane, ínpudens?
Túne hic feles uírginalis líberos paréntibus
Súblectos habébis atque indígno quaestu cónteres?
Nam huíc altrae patria ét parens quae sít profecto néscio:
Nísi scio probiórem hanc esse quám te, inpuratíssime.

---

748. *Ad huius loci imitationem Lipsius Epist. qu. I 4 p. 212 revocabat Ausonium epigr. 70, 5* feles nuper pullaria dictus, *qui tamen paulo etiam propius ad Persae v. 751 accedit*

---

nensis *CD.* cireriensis *B* 741. IMMOATKENISNATUSALTUSQ·EDUCATUSQ·ATTICIS *A, ubi* attigis *BCD.* atthicis *F* 742. OBSECRODEFENDECIUESTUASSEN——OFILIA *A* (*ubi* EX‡ *explet sp.*) *cum ceteris* (LA o *D*) 743. MEAQUOMKANCUIDEO *A.* Mea cum ego hanc uideo *B itemque, sed* mea *CDFZ* mearum me absens miseriarum cōmones *B.* mearum absens Miseriarum commones *CDFZ.* MEMEṬ———SMISERIARŨTUMO∗ES *A, ubi vix* (MEMET)ABSEN(S) *extitit, fortasse* EXSPE(S) (*) 744. ——————SCI∗ *apparuit in A* (*) 745. LA. *D* ego *B. om. CDFZ* istis ce *C* cuiae *libri* ————DỊDI *A* 746. Athenis natae haec 𝔖. hae athenis (e *c corr. B*) natae *libri* thebis *BF.* thebę *CZ.* thebe *D* *nihil hoc v. apparuit in A, sed inter v. 747 et 748:* TU——————KEBI——T, *ubi ante litteram extremam* SSIEN *locum habet* (*) 747. TR. *Camerarius.* D *DFZ* ————ITANEIMPUDENS *A, ubi* inpudens *CD* *Cf. ad v. 746* 748. ————G——LISLIBEROSPARENTIBUS *A* feles *Lambinus cum Turnebo Advers. III 19. XXI 12.* fallis *BCDFZ* 749. Sublectos *CD e corr.* Subiectos *BD ante corr. FZ* questu *BCDF* —— CONTERES *A* 750. altrae patria et parens 𝔖. alterae (altere *DF*) patria *BCDFZ* (*) 751. Nisisi *B.* nisi *CDFZ* inpuratissime *C et,* r *ex* i, *D.* impuratissime *BFZ* *Inter v. 749 et 752 unus extat in A,*

LABRAX

* * * * * * * * *

Tríae istae sunto.

TRACHALIO

Cóntende ergo, utér sit tergo uérior:
Ni ófferumentás habebis plúris in tergó tuo
Quam úlla nauis lónga clauis, tum égo ero mendacíssumus.
Póste aspicito tú meum, quando égo tuom inspectáuero:
Ní erit tam sincérum, ut quiuis dícat ampullárius
Óptumum esse operí faciundo córium et sinceríssumum,
Quíd causaest, quin uírgis te usque ad sáturitatem saúciem?

DAEMONES

Quíd illas spectas? quás si attigeris óculos eripiám tibi.

LABRAX

Átqui, quia uotás, utramque iám mecum abducám semul.

DAEMONES

Quíd facies?

LABRAX

Volcánum adducam: is Vénerist aduorsárius.

---

756. *Glossae nom. p. 12, 139 L.:* ampullarius: ampullarum factor

---

cuius exitus ———NESCIO *comparuit: quare aut v. 751 deest aut 750 sq. om. alius omnino exstitit. Nam ante v. 752 talis fere desiderari videtur:*

At uerissimum te, mendax, Punicum esse ni scio

752. LA. *praem. Pylades* sunto 𝔖. sunt *libri* TR. *Camerarius.* LA. *DFZ* intersit *Z* tergo uerior *Camerarius: atque* ———GO-UERIO* *A.* tergo ueri *cum sp. in fine v. BCD.* tergo utri *Z.* ergo utri *F* (*) 753. Dem. *FZ: del. Pylades* NIOF——— *A* ferrumentas *F* pluri sint ergo *CD* (*) 754. QUA———SIMU* *A* dauos *C* mendacissimus *libri cum A* 755. POS———ECTAUER* *A* Poste aspicito tu *Muellerus 'Nachtr.' p. 68 praeeunte* tu aspicito *Fleckeiseno.* Postea aspicito *BCDFZ* tuum *libri* 756. NISI———LLARIUS *A* Ni *BCDFZ.* Nisi *Camerarius cum A* sinc erum *C* 757. OPT——— *A* Optimum *libri* opere (*ex* opero *C*) faciundo *libri: corr. Pylades* sincerissimum *libri* 758. ———ATEMSAUCIẼ *A* causae est *libri* ·D· quin *D* sautiem *CDZ* (*ex* sautio *D*) 759. ———IGERISOCULOSERIPIAMTIBI *A* Quidĉ *F* occulos *D* 760. LA. *om. F* ATQ———ABDUCAMSIMUL *A* Atqui *Camerarius.* Atquin *BCDZ.* At *F* uetas *F.* uocas *Z.* semul *BCD* (*) 761. QUIDFACIES ‡UUL———A———S———ISTADUERSARI— *A* LA. *D* ueneris ẽ *BCDFZ: corr. Guietus cum A* aduersarius *libri cum A* abducam *F*

TRACHALIO

Quó illic it?

LABRAX

Heus, écquis hic est? heús.

DAEMONES

Si attigeris óstium,
Iam hércle tibi mergeís in ore fíet messis púgneis.

(LORARII

Núllum habemus ígnem: ficis uíctitamus áridis.

TRACHALIO

Égo dabo ignem, síquidem in capite tuó conflandi cópiast.)

LABRAX

Íbo hercle aliquo quaéritatum ígnem.

DAEMONES

Quid quom inuéneris?

LABRAX

Ígnem magnum hic fáciam.

DAEMONES

Quin inhúmanum exurás tibi?

LABRAX

Ímmo hasce ambas híc in ara ut uíuas comburam: íd uolo.

---

762. TR. *Reizius.* D *DFZ* *Sic A* ec quis *D.* ḥecqs *B* heus si *sine sp. BCD* (*non A*) OSTIŨ *A.* hostium *BFZ* (*) 763. IAMKERCLETIBIMESSISINOREFIETMERGEISPUGNEIS *A, ubi* mergis pugnis *BCDFZ* (MERGIS *etiam Ar*): pugneis *corr. Camerarius cum A,* messis *et* mergis *permutavit* 𝕾 (*) 764 *sq. Hos versus, qui versibus 769 sq. potius substituendi sint, seclusit* 𝕾 764. LO. *Saracenus.* LA. *Z. om. F. spat. in fine v. anteced. CD* NULLUMKABEMUSİGNEMOLFICISUICTITAMUSARIDIS *A, non prorsus certis* NEMO *litteris, certissima* L *ante* FICIS, *quam etiam Ar testatur, ubi* ignem ficis *ceteri,* uictimamus *B* 765. TR. 𝕾. Dem. *Z* (*om. F*) *Sic A cum ceteris* copia est *F*

766. IBOKERCLEALIQUOQUAERITATUMIGNEM‡QUIDQUOMINUENERIS *A* (*in quo de* QUAERITATUM *non recte dubitabat Ar*), *ubi* queritatum *CDF et* cum *BCDFZ* (*) 767. *Sic A, nisi quod* QUINUTKUMANUMEXURAS||TIBI *enotavi, ubi* QUININKUMANUM *c. q. s. As apud Kienitzium de* QVIN *partic. ed. Carolsr. a. 1878 p. 2.* quin ut humanum exurias tibi *BCDF: itemque Turnebus 'ex vet.' Advers. XXI 12* (*cf. Opp. I 61, 9*) *et Lambinus 'ex libris vet.'* (*sed* exuras). ut manum exuras tibi *Z* (*) 768. IMMOKASAMBASKICINARAUTUIUASCOMBURAMIDUOLO *A, ubi* hasce ambas *ceteri* ut uias *CD* comburẽ, b *ex corr. ut vid. et* e *ex* a, *B* *ante* id *spatiolum C* (*non B*), D *s. v. sine sp. D,* dem. *FZ: del. Bothius et v. 769 praescr., ubi* TR. 𝕾 (*)

TRACHALIO

Iam hércle ego te contínuo barba arrípiam, in ignem cóniciam
Téque ambustulátum obiciam mágnis auibus pábulum.

DAEMONES

Quóm coniecturam égomet mecum fácio, haec illast símia,
Quae hásce hirundinés ex nido uólt eripere ingrátieis,
Quód ego in somnis sómniaui.

TRACHALIO

Scín quid tecum oró, senex?
Ýt illas serues, uím defendas, dúm ego erum adducó meum.

DAEMONES

Quaére erum atque addúce.

TRACHALIO

At hic ne —

DAEMONES

Máxumo maló suo,
Si áttigerit siue ócceptassit.

TRACHALIO

Cúra.

DAEMONES

Curatúmst: abi.

---

769. *Sic A* (*nisi quod* CONICIÃ), *ubi* Nam *ceteri cum Ar* (Iam *Seyffertus Stud. Pl. p. 3*) ego *om. DFZ* barba continuo arripiam et in *BCDFZ: ubi* et *del. Weisius cum A* coiciam *CD* (˜ *supra* a *er.*). coniciam *B.* coniiciam *FZ* (*) 770. *Sic A* (TEQ·AMBUSTULATUM), *ubi* ambustilatum *BCDF* (*non Z*) obiiciam *FZ cum Ar* 'ut vid.' papulum *C* 771. *Daemoni tribuit* 𝔖, *cui continuant ceteri* (*cf. ad v. 768*) *Sic A, ubi* Cum *ceteri* ego met *B* illast, s *e corr.*, *B.* illa est *CDFZ* 772. QUAEKASKIRUNDINESINUDOUOLTERIPERE-INGRATIEIS *A* (ENUDO *As l. s. s. p. 67*), *ubi* ex nido *ceteri* uult *F* iugratiis *B cum Ar et Pylade.* ingratus CD^2FZ. gratis D^1: hasce *corr. Schmidtius de pron. dem. p. 36* 773. *Sic A, ubi* Quid *Z* somniis *Z* (*corr. Gulielmius p. 439*) LA. scin *D.* TRa. scin *FZ* te cũoro *B* 774. *Sic A, nisi quod* ERUMDUCO, *ubi* erum (herum *BFZ*) adduco *ceteri* seruas *CDFZ* ui *F* 775. D *D* *Sic A, nisi quod* ATQ· *et* MAXIMO *cum BCDZ* (maximo . . . . cura *om. F*), *ubi* Quere *CD* herum *BFZ* abduce *F* hicne *B* (*) 776. *Sic A* (OCCEPTASSIS '*ut vid.*' *Ar*), *ubi* occeptas sit *CD* curatum est *BCDFZ cum Ar* (*)

TRACHALIO

Húnc quoque adserua ípsum, ne quo abítat: nam promísimus
Cárnufici aut taléntum magnum aút hunc hodie sístere.

DAEMONES

Ábi modo, ego dum pró te tela téneam.

TRACHALIO

Iam ego reuénero.

DAEMONES. LABRAX. PALAESTRA. AMPELISCA. LORARII

DAEMONES

Vtrúm tu, leno, cúm malo lubéntius
Quiéscis an sic síne malo, si cópiast?

LABRAX

Ego quaé tu loquere flócci non fació, senex.
Meas quídem ted inuito ét Venere et summó Ioue
De ará capillo iám deripiam.

DAEMONES

Tángedum.

LABRAX

Tangam hércle uero.

DAEMONES

Ágedum ergo, accede húc modo.

---

777. KUNCQUOQ·ADSERUAIPSUMNEKABITATAUṬPROMISIMUS *A*, *ubi* atserua *B*. at serua *CD*. asserua *FZ* nequo habitat *B*. ne quo abitat *CD*. ne quo abeat (abiat *Z*) *FZ* nam *BCDFZ* promissimus *B*. permisimus *F* (*) 778. *Sic A*, *ubi* carnifici *CDF*, hodie (h *supra* o) *B* 779. *Hunc versum unus servavit A*, *in quo* ABIMOD*EGODUM—————— ♯ỊAṂEGỌREUENERO *legi* (*post* DUM *inter alia* PROTE**TATERIAM *notans nimis incerta*), *quae exempli causa supplevi* (ABIMODOEGODUM***-OUTABEA***♯*A***G***UENERO *Ar*) (*)

Act. III Sc. 5 DAEMONES LABRAX PALAESTRA AMPẸLISCA (RAX *syllaba non prorsus obscurata*, *pro* [AM]P *ut vid.* C *vel* O *scripta*) *A*. labri. palester. ampelisca. senex. leno *cum unius v. sp. B*. LAB̃ LENO PALESTRA ÃPELISCA·DEMONES SENES *cum unius v. sp. D*. *duorum v. sp. C*. Demones (senex *add. Z*). Labrax leno. Palestra. Amphelisca. Lorarij (*om. Z*) *FZ* 780. D *D* *Sic libri cum A*, *nisi quod* libentius *BZ* 781. *Sic libri cum A*, *sed* sic, i *ex* c *ut vid.*, *D*, si *om. C*, est *ACDFZ* (*non B*) 782. LA. *D* *Sic libri cum A*, *sed* nũc *pro* non *F* 783. *Sic libri cum A*, *sed* te *omnes*, *ubi* ted *Pius* (*) 784. *Sic libri cum A* (D tange dum *D*) 785. *Sic libri cum A* (LA. *et* D *D*), *nisi quod* uere *B*, age dum *CD*, accede, a *e corr.*, *B* (*)

LABRAX

Iubedúm recedere ístos ambo illúc modo.

DAEMONES

Immo ád te accedent.

LABRAX

Nón hercle equidem célseo.

DAEMONES

Quid agés, si accedent própius?

LABRAX

Ego recéssero.
Verúm, senex, si te úmquam in urbe offéndero,
Numquam hércle quisquam mé lenonem díxerit,
Si té non ludos péssumos dimíssero.

DAEMONES

Facito ístuc quod minitáre. sed nunc ínterim
Si illás attigeris, dábitur tibi magnúm malum.

LABRAX

Quam mágnum uero?

DAEMONES

Quántum lenoní sat est.

LABRAX

Minácias ego flócci non faciám tuas:
Equidem hás te inuito iam ámbas rapiam.

DAEMONES

Tángedum.

---

786. LA. *D* *Sic libri, nisi quod* Iube dum *B D*, AMBOS *A cum B*. amabo *C* 787. D *D* *Sic A, ubi* //// LA. non (*er.* non) *D*, hercle egomet censeo *BCDFZ* 788. D *om. DF* *Sic AB, ubi* propius accedent *CDFZ* (*cum 9 l. sp. D*) 789. *Sic A et hoc loco et post v. 791 itemque, sed* unquam *B, ubi* uerum sit senex eum quam *CD*. uerum si senex te unquam *FZ*, defendero *C* 790. *Sic libri cum A* (Nunquam *BF*) 791. *Sic A, sed* PESSIMOS *cum ceteris, ubi* Si non te *BCDFZ*, dimiserio *BC*. dimiser(i)o *D*. dimisero *FZ* (*) *Post hunc v. A iterat v. 789* 792. D *D* *Sic A, ubi* minitares sed CD^1F. minitaris sed BD^3Z (minitare *Seyffertus*) 793. *Sic libri cum A* 794. *Sic libri cum A* (LA *et* D *D*), *nisi quod* quã magnũ lenoni (e *ex* o) *B* 795. *Sic A, ubi* ego istas flocci non (nũc *F*) facio *ceteri:* istas *del. Guietus, Bentleius* (*) 796. EQUIDEMKASTEINUITOIAMAMBASRAPIAM ╫ TANGEMODO (ODO *parvis obscurisque litteris*) *A, ubi* eas (e *ex* o *B*) *ceteri* (has *Schmidtius de pron. p. 24*), tange dum *BD* (*praem.* D). tangedum *CFZ* *Ad v.* 796 *sq. signa er. in marg. B*

LABRAX

Tangam hércle uero.

DAEMONES

Tánge, sed scin quó modo?
Idúm, Turbalio, cúrriculo, adfer céleriter
Duas cláuas.

LABRAX

Clauas?

DAEMONES

Séd probas: properá cito.
Ego te hódie faxo récte acceptum, ut dígnus es.

LABRAX

Eheú, scelestus gáleam in naui pérdidi:
Nunc mi ópportuna hic ésset, salua sí foret.
Licét saltem istas mi áppellare?

DAEMONES

Nón licet. 803
Ehem, óptume edepol cláuator eccum áduenit.

LABRAX

Illúd quidem edepol tínnimentumst aúribus.

DAEMONES

Age, áccipe illanc álteram clauám, Sparax.
Age, álter istinc, álter hinc adsístite.
Adsístite ambo. síc. audite núnciam:
Si hercle íllic illas hódie digito tétigerit

---

797. *Sic libri, nisi quod* SET (*vix* SED) *A.* sat *BCDFZ* (tanges, at *Pylades.* tange, sed *Camerarius*), —ODO *evanuit in A* (LA. *et* D *habet D*) 798. I dum *B* adfer celeriter 𝕾. atfer *cum nota* (đ *ut vid.*) *cr. in marg. B.* affert *cum 3—4 l. sp. CD.* affer *FZ* (*) 801. LA. *D* Ehu *F.* heu *Z* 802. mi *CD.* mihi *BFZ* oportuna *BD* (*dein* hic e͠& *in fine v. cr. ante* Hic esset *D*) foret *FZ.* fort& *cum nota in marg. cr. B.* fortet *CD* 803. saltim, a *e corr.*, *D* mihi *libri* (*) 804 *sq. Ante* Ehem *sp. C.* hem *FZ* optime edepol eccum clauator aduenit *B* (*cr. nota in marg.*) *CDZ*, *sed* eccum clauator adue *D in ras.*, *in qua* clauatorẽ ẽ (*vel* c̃) Atuelit *videtur extitisse.* optume ædepol eccum clauatorẽ aduenit *F:* clauator eccum *traiecit Muellerus Pros. p. 472* (*) 806. LA. *om. F* est *libri* 807. Dem. *om. F* illanc *Camerarius.* illinc *BC* illin *D.* illi *F.* illam *Z* 808. assistite *BF* 809. Assistite *BF* sic *distinxit Pylades* nunc iam *libri*

Inuítas, nei istunc ístis inuitássitis
Vsque ádeo, donec quá domum abeat nésciat,
Periístis ambo. si áppellabit quémpiam,
Vos réspondetote ístinc istarúm uicem.
Sin ípse abitere hínc uolet quantúm potest,
Extémplo amplectitóte crura fústibus.

LABRAX

Etiám me abire hinc nón sinent?

DAEMONES

Dixí satis.
Et úbi ille seruos cúm ero huc ad uos uénerit,
Qui erum árcessiuit, ítote extempló domum.
Curáte haec sultis mágna deiligéntia.

LABRAX

Heu, hércle: ne istic fána mutantúr cito:
Iam hoc Hérculist, modo Véneris fanum quód fuit,
Ita dúo destituit sígna hic cum clauís senex.
Non hércle quo hinc nunc géntium aufugiám scio,
Ita múnc mi utrumque saéuit, et terra ét mare.
Palaéstra.

LORARII

Quid uis?

---

820. *Festus p. 301, 25 M.:* sultis: si uoltis. Plautus . . . . . et in Rudente 'curate . . . . . diligentia'

---

811. nisi (nei *Parcus*) istunc istis *Camerarius.* ne iis tunc (*ex* iistunc) istis *B.* ne iis tunc *CD.* nisi sic tunc *F.* nisi tunc *F* inuitas sitis *BCDF* (*corr. Camerarius*). exoculassitis *Z ex v. 731* (*) 812. Vsquadeo *B.* usque adhec D^1: *corr.* D^2 habeat *BC* 813. Peristis *libri* (*) 815. Sin ipse *FZ.* Sine ipse *CD.* Sine dpse (*sic*) *B* abbitere *Acidalius Div. p. 441.* abire *libri, sed* r *ex* l *B* (*) 817. Ettiam *C* sinent *Pylades.* desinent *BCDZ.* desinet *F* 818. seruus *libri* hero *BFZ* ad uos uenerit 𝕾. aduenerit *libri* (*) 819. herum *BFZ* accersiuit *BDFZ* (*non C*) 820. hec *cod. Festi* sultis *FZ, Festi lemma.* stultis *BCD, Festi cod.* deiligentia *B.* diligentia *ceteri cum Festo* 821. LA. *D* heu *Z.* Eheu *BCDF* mittantur *DZ* (*) 822. herculi est *BCDF.* herculis est *Z* modo *Acidalius Div. p. 442. om. libri* *Post* fuit *lenius distinxit Bothius, gravius priores* (*) 823. hiocū *B, in quo inter hunc v. et antecedentem signum cr. in marg.* 824. ñegentium *B* 825. nunc mihi *BC.* mihi nunc *DFZ* seuit *DF* 826. Palestra (tr *ex* ic *ut vid. D*) *et* controuersia (contro-

LABRAX

Ápage controuórsiast:
Haec quídem Palaestra quaé respondit nón meast.
Heus, Ámpelisca.

LORARII

Cáue sis infortúnio.

LABRAX

Vt pótis est, ignaui hómines satis recté monent.
Sed uóbis dico: heus, heús uos: num moléstiaest
Me adíre ad illas própius?

LORARII

Nil — nobís quidem.

LABRAX

Numquíd molestum míhi erit?

LORARII

Nil — si cáueris.

LABRAX

Quid ést quod caueam?

LORARII

Em, á crasso infortúnio.

LABRAX

Quaeso hércle abire ut líceat.

LORARII

Abeas, sí uelis —

LABRAX

Bene hércle factum et hábeo uobis grátiam.

LORARII

Hac caédi potius.

ũsia *B*) est *libri* (*) 827. Haec quidem *Acidalius, Brantius.* Haecеqdẽ *B.* hęc equidem *CDFZ* palestra *libri* quęrespondit *D in marg., sed add.* : : mea est (meaẽ *B*) *libri* (*) 829. LA. *Camerarius. spat. CD* potis est *Bothius.* potest *libri* LA. ignaui *FZ* monent *om. C* (*) 830. heus heus *inter alia Muellerus Pros. p. 685.* heus *libri* molestiaest *Muellerus.* molestia est *libri* (*) 831. nihil *libri* (Nihil *B*) uobis *C* 832. Nunquid *BC* nihil *libri* (Nih̄ *B*) 833. emacraeso (ae *ex* ao *B*) *BCD.* hem a crasso *FZ nota er. in marg. B* (*) 834. Queso *CD* hecle, c *ex* l, *D* abire *FZ.* adire *BCD* abeas *FZ.* habeas *BCD* habeassiuelis *B* *Orationem interruptam significavit* 𝔖 (*) 835. hercle *B.* ergo hercle *CDFZ* factum et *Acidalius Div. p. 443.* factum (f *ex* l *ut vid. D*) *libri* (*) 836. LO. Hac (*vel* Nunc) caedi potius. LA. 𝔖. ⌗ non (ñ *D*) accedam potius *CD.* Non accedam potius *BFZ*

Labrax

Íllic astate ílico. —
Edepól proueni néquiter multís modis:
Certúmst hasce hodie usque óbsidione uíncere.

PLESIDIPPVS. TRACHALIO. LABRAX. LORARII. PALAESTRA. AMPELISCA. CHARMIDES

Plesidippvs

Meamne ílla amicam léno ui, uioléntia
De ará deripere Véneris uoluit?

Trachalio

Ádmodum.

Plesidippvs

Quin óccidisti extémplo?

Trachalio

Gladius nón erat.

Plesidippvs

Caperés aut fustem aut lápidem.

Trachalio

Quid ego quási canem
Hominem ínsectarer lápidibus?

---

astate *CDZ*. astate||| (i *ut vid. cr.*) *B*. astare *F* (*) 837. E****-L——————ODIS (*dubiis litt. extremis*) *A* 838. ——————RE *A* Certumst *DFZ*. Certum ẽ *BC* *nota* (δ *ut vid.*) *cr. in marg. B*

Act. III Sc. 6 PLE—————— *A*. P̃SIDIPP' ADOLESCEN̄S. SERV' MVLIERES ·II·LENO·LORA *D*. *unius v. sp. BC*. Pleusidippus. Tracalio. Mulieres ·II· Labrax. Lorarii. Carmides parasit' *F*. Pleusidippus ado. Trachilio seruus. Mulieres duae. Leno. Lorarii. Charmides *Z* 839. P̃ *D* ——————TIA *A* eamne *c. sp. in. C* ille, ll *in ras. ex* st *ut vid.*, *B* leno *BFZ*. lenoni *CD* uiolentia, l *ex* C *ut vid.*, *B*. uiolenta *FZ* (*) 840. ——————DŨ *A* uoluit, uol *in ras.*, *C*. uoluN̄T *ut vid. D* S̃ *D*. *om. F* at modum *B* 841. P̃ *D* QUIḌNI *A v. in.* Quin *D*² *in pers. sp. cum ceteris* occidistis *Z* S *D* gladius *FZ*. claudius *BCD* *nota cr. in marg. B* 842. P̃ *D* C—————— *A* quasi canem *B*, *Pylades*. qua sic non (ñ *D*) amem *CD*. q(a)s nõ amem *F*. quasi canem amens *Z* (*) 843. K—————— *A* Hominum *F* insectarer *FZ*. inspectarer *BCD* lapidibus nequissimum *libri* (*nota cr. in

PLESIDIPPVS

* * *

* * * * * nequíssumum.

LABRAX

Nunc pól ego perii: Plésidippus éccum adest:
Conuórret iam hic me tótum cum puluísculo.

PLESIDIPPVS

Etiámne in ara túnc sedebant múlieres,
Quom ad mé profectu's íre?

TRACHALIO

Ibidem núnc sedent.

PLESIDIPPVS

Quis illás nunc illic séruat?

TRACHALIO

Nescioquís senex,
Vicínus Veneris, ís dedit operam óptumam:
Is núnc cum seruis séruat: ego mandáueram.

PLESIDIPPVS

Duc me ád lenonem récta. ubi illic ést homo?

LABRAX

Salué.

PLESIDIPPVS

Salutem níl moror. opta ócius:

---

marg. B), ubi lacunam duce Reizio et Fleckeiseno significavit 𝔖 *ad hoc exemplum:*

PL. Num serio
Hominem tu dicis miluom nequissumum?

844. NUN——————ADEST *A* pleus. *FZ* 845. CON——————— *A* Conuerret *libri* (*) 846. ETIAM——————L****S *A* tunc *FZ*. nč *B*. nunc *CD* 847. QUOM——————ENT *A* Cum *BCDFZ* profectus *libri: corr. Acidalius Div. p. 443* (*) 848. QUISILL——————ENEX *A* nescio quis (sc *ex* cc *D*) *libri* 849. UICIN——————A* *A* uicinus, c *e corr.*, *D* ueneris is *FZ*. ueneri sis *BCD*[1]*: corr. D*[2] *et planius rubr.* dedito operã *CD* optumã *B*. optimam *CDFZ* 850. IS——————UERÃ *A* Is nunc *D ex* Ist- *incohato ut vid.* nunc. *alt.* n *e corr.*, *C Post hunc v. aut novus sequebatur in A aut v. 848 repetitus: nam inter v.* IS —————— *et* DUCME—————— *legitur* Q——— *cum incertioribus* ENEX *litterarum umbris in fine: atque cogitare possis de tali supplemento:*

PL. Quin noui: is est quem hic hodie uidi in agro senex.

851. Duo *D*[1]*: corr. D*[2] 852. SALUE****L**L——————CIUS *A i. e.* nihil salutem (*ut Camerarius*), *ubi* salutem nihil *ceteri* ocius *BF cum A*. otius *CDZ* (*)

Rapí te obtorto cóllo mauis án trahi?
Vtrúmuis opta, dúm licet.

LABRAX

Neutrúm uolo.

PLESIDIPPVS

Abi sáne ad litus cúrriculo, Trachálio,
Iube illós in urbem ire óbuiam ob portúm mihi,
Quos mécum duxi, hunc qui ád carnuficem tráderent:
Post húc redito atque ágitato hic custódiam.
Ego húnc scelestum in iús rapiam, exigam éxulem:
Age, ámbula in ius.

LABRAX

Quíd ego deliquí?

PLESIDIPPVS

Rogas?
Quine árrabonem a me áccepisti ob múlierem
Et iam hínc eam auexti?

LABRAX

Nón auexi.

PLESIDIPPVS

Quór negas?

LABRAX

Quia pól prouexi: auéhere non quiuí miser.
Equidém tibi me díxeram praestó fore,

---

853. RAPITEOBTO——————ANTRAKI *A* Rapi te *F*. Rapite *BCDZ* nauis *Z* (*) 854. UTR——————————L* *A* Vtrum uis *libri* 855. *BIS——————IO *A* fane ad littus *Z* curri cul o *C* 856. ——————I *A* obuiam D^2 *expuncto* uel otius ob portum 𝕾 *coni. Festo p. 233, 28.* ad portum *libri* (*) 857. II—————T (*initio vix* Q) *A* hunc qui *Camerarius.* qui hunc *libri* carnificem *libri* 858. PO—————— *A* 859. E——————XULEM *A* exigam exulem 𝕾. exulem *libri* (*) 860. ——————QUI‡RO-GAS *A* 861. Quine *Gulielmius Qu. in Rud. p. 457, Dousa Centurion. p. 498, Acidalius.* Quin *BCD.* Qui *FZ* arabonem *Z* am e *D* ——————ULIE*EMET *A, non prorsus certis litteris extremis* (*at certe non* EST *fuit*). mulierem (mu lierem *B ante corr. D*) est *BCD.* mulierem et *FZ cum A ut vid., ubi et ad versum sequentem traxit Pylades* (*) 862. IA——————NEGAS (*certa* I *in.*) *A.* Iã *B.* iam *CDF.* eam *Z* hinc eam 𝕾. hinc BCD^3Z. hin D^1. hic *F* auexti *Acidalius p. 443 'ex cod.'* abduxisti *BCDZ.* adduxisti *F* auexi, x *c corr., D.* aduexi *F* cur *libri* negas o *DZ* (*) 863. Q****O-——————MISER *A* auehere D^2 *ex* authere 864. EQ———————————AESTOFORE *A* me *CDFZ.* ume *B* presto *BCF* (*)

Apud Véneris fanum: númquid muto? súmne ibi?

PLESIDIPPVS

In iúre causam dícito: hic uerbúm sat est.
Sequere.

LABRAX

Óbsecro te, súbueni mi, Chármides:
Rapiór optorto cóllo.

CHARMIDES

Quis me nóminat?

LABRAX

Vidén me ut rapior?

CHARMIDES

Vídeo atque inspectó lubens.

LABRAX

Non súbuenire mi aúdes?

CHARMIDES

Quis homo té rapit?

LABRAX

Aduléscens Plesidíppus.

CHARMIDES

Vt nanctú's, habe:
Bono ánimo meliust te ín neruom conrépere:
Tibi óptigit quod plúrumi exoptánt sibi.

LABRAX

Sequere, óbsecro, me.

---

865. AP———————BI *A cum spatio maiore, quam cui sufficiat ceterorum memoria* fanum numquid *Bentleius ad Ter. And. I 1, 13.* fanum quid *libri* muto *Gruterus.* multo *BCD.* multa *FZ* sum ne *CD* 866. P *D* IN——— ———SATEST *A* sat est D^2 *s. v.* 867. **QUER———————IDES *A* LA *D* mei *BCDF.* mi *Z, quem vocativum habent vulgo cum Pareo, dativum* 𝕾 868. ——— ——— —AT *A* obtorto *CDFZ.* opto *B* collo, c *ex* t *ut vid., C* C *D.* Pleu *F* (*) 869. ——— ——— ENS *A* LA *et* C *D* Vinden *BCD: corr. FZ* 870. ———————RAPIT *A* LA *et* C *D* mihi *libri* 871. LA *D* AD———————KA*E *A* adolescens *BF* pleusidippus *CFZ* nanctu's, habe. *Acidalius p. 443.* nanctus habe *BCD.* nactus habe (Bono animo.) *Z.* nąctus habe (Bonũ animũ.) *F* (*) 872. *Cf. ad v. 871* BO——— ———CONREPERE *A* animo, ni *ex* m, *D* meliust *B, Ar.* melius st *CD.* melius est *FZ* neruum *BCDFZ (non As)* correpere *B.* corripere *CDFZ* (*) 873. optigit *BC.* obtigit *DFZ* plurimi *libri* ^{ex}optant *B* 874. LA *et* C *D* querant *CDF* 875. obsecro me *Camerarius.* obsecrom *B.* obsecro *CDFZ: cf ad*

CHARMIDES

Páriter suades, quális es:
Tu in néruom rapere: eo óbsecras ut té sequar.

PLESIDIPPVS

Etiám retentas?

LABRAX

Périi.

PLESIDIPPVS

Verum sít uelim.
Tu, méa Palaestra et Ámpelisca, ibidem ílico
Manéte, dum ego huc rédeo.

LORARII

Equidem suádeo
Vt ád nos abeant pótius, dum recipís.

PLESIDIPPVS

Placet:
Bene fácitis.

LABRAX

Fures mi éstis.

LORARII

Quid furés?

PLESIDIPPVS

Rape.

LABRAX

Oro óbsecro, Palaéstra, —

PLESIDIPPVS

Sequere, cárnufex.

LABRAX

Hospés, —

CHARMIDES

Non sum hospes: répudio hospitiúm tuom.

LABRAX

Sicíne me spernis?

---

v. 876 CH. pariter *Camerarius.* ‡ pariter *B.* pariter Car. *FZ* (*) 876. neruom *B.* neruum *CDFZ* eo *Muellerus 'Nachtr.' p. 64.* eo me *libri: cf. ad v. 875* 877. PL. Etiam *Fleckeisenus.* ‡ etiam *CD.* etiam *FZ* PL. uerum *Camerarius.* Car. uerum *FZ* sic *F* (*) 878. Pleu *praem. FZ: del. Camerarius* palestra *libri* (l *ex* r *ut vid. D*) 879. ego huc *BFZ.* ego huic *C.* huc ego *D* (*) 881. benefacitis *C* mihi *libri* fures rape *om. sp. BCD* (*) 882. palestra *libri* P *D. om. F* carnifex *Z.* carmides *F* (*) 883. LA. *om. F* tuum *libri* 884. Sicine *D*[1]*Z.*

CHARMIDES

Síc ago: semel fél bibo.

LABRAX

Di te ínfelicent.

CHARMIDES

Ísti capiti dícito.

Credo álium in aliam béluam hominem uórtier:
Illic ín columbam, crédo, leno uórtitur:
Nam in cólumbari cóllum haud multo póst erit.
In néruom ille hodie nídamenta cóngeret.
Verúm tamen ibo, ei áduocatus út siem,
Siquí mea opera cítius — addicí potest.

888. *Priscianus inst. V p. 150, 10 H.:* alia uero omnia in — ar desinentia latina neutra sunt, ut hoc laquear lacunar lupanar instar far columbar, quod significat genus uinculi. Plautus in Rudente 'nam in . . . . . erit'*: unde pendet Osbernus p. 94:* hoc columbar ris ·i· quoddam genus uinculi uel catena in qua collum constringitur, unde Plautus 'collum . . . . . . poterit'

Siccine BCD^3F semel fel 𝕾 (*cf. v. 361 sqq. 530. 586 sqq.*). semel *libri* (*) 885. Dii te *B.* dite *C* infelicitent *Z* 886. belluam *Z* 887. columbam 𝕾 (*cf. Asin. v. 693. Cas. I 50. Varr. de l. l. IX 56*). columbum *BDFZ.* colunbum *C* 888. in columbari collus *Priscianus.* collum in columbari *Osbernus* haud (haut *K.* aud *RH.* aut *GL*) multum *Priscianus, Osbernus* poterit *Osbernus cum Prisc. H* (*) 889. In neruo mille *libri: corr. Camerarius* 890. Verumtamen *BCD* 891. Siqui *BDZ.* si qui *CF* cicius *BCD* adduci *B*

ACTVS IV

DAEMONES

Bene fáctum et uolup est mé hodie his muliérculis
Tetulísse auxilium: iám cluentas répperi,
Àtque ámbas forma scítula atque aetátula.
Sed uxór scelesta me ómnibus seruát modis,
Nequí significem quídpiam muliérculis.
Sed Grípus seruos nóster quid rerúm gerat
Mirór, de nocte qui ábiit piscatum ád mare.
Pol mágis sapisset, sí dormiuissét domi:

---

899 *sqq. Priscianus inst. VII p. 332, 19 H.:* rete . . . . quod etiam feminino genere protulit idem in Rudente 'pol . . . . . . tempestas est' *Idem inst. X p. 500, 10:* sapio tam sapui uel sapii quam sapiui protulisse auctores inueniuntur. Probo tamen sapui placuit dici, Charisio sapui uel sapiui, Aspro sapiui et sapii secundum Varronem, quod Diomedes quoque approbat. Nonius tamen Marcellus de mutatis coniugationibus sic ponit: sapiui pro sapui . . . . . Caper utrumque in usu esse contendit: Afranius in Brundisinis 'equidem nunc resipiui, postquam pectus est laetitia onustum', Plautus in Rudente 'pol . . . . . domi'

Act. IV Sc. 1 DEMONES SENEX *D in fine v. 891 om. sp. itemque FZ. duorum v. sp. B, unius C* 892. enefactum *c. sp. in. C* uolupest *B.* uolupe est *CDFZ* mulier culis *D* (*) 893. te tulisse *CD.* retulisse *F* clientas *BFZ.* dientas *C.* ᶜdientas *D* 894. soitula *DZ.* sortula *C* (*) 896. Ne qui *Acidalius Div. p. 444.* Nequid *B.* ne quid *CDFZ* significem, e *ex* o *ut vid., B* quippiam *libri* mulier culis *B* 897. gripus ser uus *B.* grippus seruus *CDFZ*

898. ad *supra scr. B* 899. sapisset *F.* sapis sed *B.* sapis Sed *C.* sapisseđ Sed *D, ubi* seđ (*sic* t *ex* d) *et add. et del.* D^2 *ut vid.,* se *iterum add.* D^3. sapuisset *Z et 'libri vet.' Lambini cum Prisciano, ubi priore loco FR et ex* sapiuisset *BG habent, altero loco L* (sapiuisset *BG.* sapiisset *K*) *ex Capri sententia* dormisset *Priscianus priore loco et B eius alt. loco, ubi* dormiuisset *ceteri cum BCDFZ*

Nam núnc et operam lúdos facit et rétia,
Vt témpestas est núnc atque ut noctú fuit.
In dígitis hodie pércoquam quod céperit,
Ita flúctuare uídeo uehementér mare.
Sed ad prándium uxor mé uocat: redeó domum.
Iam meás opplebit aúris uaniloquéntia.

GRIPVS

Neptúno hasce agó gratiás meo patróno,
Qui sálsis locís incolít pisculéntis,
Quom méd ex suís pulcre ornátum expedíuit
Templís redducém, plurumá praeda onústum
Salúte horiaé, quae in marí fluctuóso
Piscátu nouó me uberí conpotíuit.
Miróque modo atque incrédibili hic piscátus mihi lepide éuenit:

---

910. *Nonius p. 433, 20:* horia dicitur nauicula piscatoria. Plautus in Rudente 'salute . . . . . fluctuoso'

---

900. Nam *BC.* iã *DFZ* et operam et *F* ludos, o *ex* a, *C* facit *Z cum Prisciano.* dat *BCDF* retiam *Z cum Prisciano* (*) 901. Vt tempestas est *libri cum Prisciano* (*) 902. per coquam *Z.* perquoquam *F* quot coeperit *B cum nota er. in marg.* 904. (*) 905. meas, as *e corr.* (a *ex* c *ut vid.*) *B* opplebit D^3*FZ.* oppilebit *B*CD^2. *om.* D^1 (*in v. princ.*) auris uaniloquentia *Guietus.* aures sua uaniloquentia (uani loquentia *D*) *libri* *nota er. in marg. B* (*) *Act. IV Sc. 2* GRIPP' PIS CA TOR *in fine v. 905 cum unius v. sp. D itemque FZ. duorum v. sp. B. sp. in fine v. 905 C* 906. Neptuno, e *ex* i, *D.* eptuno *c. sp. in. C* hasce ago *Schmidtius de pron. dem. p. 36.* has ago *BC ex corr. DF.* has ego *C ante corr. Z* meo patrono gratias *libri: traiecit Reizius* 907. sal sis *D* incolit *D* pistulentis *F* *nota, δ ut vid., er. in marg. B* 908. Cum med *Reizius.* Cum me *libri* pulchre *Reizius.* locis pulchre *libri* (*) 909. redducem *Reizius.* reducem *libri* plurima *libri* onustum *Z.* honestum *B.* honestum *CDF* (*) 910. horiae quae in *Camerarius praeeunte* horriae in *Pylade.* horeia quae in *B.* horreia quae (que *DF*) in *CDF.* horreiaque in *Z.* horia *Nonius* *nota er. in marg. B* 911. competiuit *B.* compotiuit *ceteri* (cõpotiuit *D, ubi* ^ *add.* D^2 *et rubr.*) 912. incredibili *B, Pylades.* incredibile *CDFZ* hic pisca||||| (*er.* tus) mihi || Lepide euenit || *B cum nota (δ?) er.: octon. anap. fecit Bothius duce Reizio* (*)

Neque píscium ullam unciam póndo hodie cepí nisi hoc quod fero hic ín rete. 913 sq.
Nam ut dé nocte múlta inpigréque éxsurréxi,
Lucrúm praeposíui sopóri et quiéti:
Tempéstate saéua experíri expetíui,
Paupértatem erí qui et meám sentiléntam
Tolerárem: opera haud fui párcus mea.
Nimis hómo nihilist si quís piger est nimisque íd genus odi ego mále malacum:
Vigiláre decet hominém qui uolt sua témperi conficere ófficia:
Nón enim illum exspectáre oportet dúm erus se ad suom súscitet.
Nám qui dormiúnt lubenter síne lucro et cum málo quiescunt.
Nám ego nunc mihí qui ínpiger fuí
Répperi, ut pigér sí uelim siém. 924b
Hóc ego hic ín mari, quídquid est, répperi:

---

913 *sq.* unciam *BC.* uno iam *DF.* una iam *Z* (*corr. Valla et Anselmus cum Pylade 'ex cod. ant.'*) pondo hodie *Pylades* (*cf. Muellerus Pros. p. 322. 415. 421*). hodie pondo *libri* cępi *BC* $\overset{i}{\text{nh}}$ *B* hic *B. om. CDFZ*(*) 915. inpigre que *D.* impigreque *BC* (igr *e corr.*) exsurrexi *D.* exurrexi *BCFZ* 916. praeposiui *Camerarius.* praeposui *BFZ.* proposui *CD* sopori, po *ex* pi *D* & *ex* q *ut vid. B* (*) 917. seua *CDFZ* et expetiui *F* 918. heri *CFZ* sentilentam (*vel* senticosam*: cf. Capt. v. 185. 188*) 𝕾. sententiam *libri* (*) 919. me a(nimis, *alt.* i *ex* o) *D.* mei *F* (*) 920. nimis homo *in fine prioris versiculi B Cf. ad v. 919* nihilist si quis 𝕾. Nihil ist quis *B.* nihil ist quis *C.* nihilst quis *D.* nihilst qui *FZ* piger est *CDFZ.* est piger *B* odi *s. v.* D^2 male malacum 𝕾. male *libri* † *in marg. B* (*) 921. uult *BF* (*) 922. exspectare *D.* expectare *BCFZ* dumerus *D.* dum herus *CFZ* se, s *e corr., D* suom suscitet 𝕾. suum suscitet officium *libri* (*) 923. libenter *libri* qui escunt *D* (*) *notae cr. B* 924 *sq. Verba* Nam — in mari quicquid est *uno versu comprehendit B, sed* Reperi *habet in medio versu* (repperi *CDFZ*) *itemque* Hoc, *unde v. 924 trip. troch. separavit* 𝕾 impiger *libri* 925—927 *sic B:*

(Nam ego nunc mihi qui impiger fui Reperi ut piger si uelim siem)
Hoc ego in mari quicquid inest
Repperi quicquid inest graue quidē instaurum hic
Ego inesse reor nec mihi conscius est ullus homo
Nunc haec tibi occasio gripe optigit ut liberes ex populo s praet͠ te,

ubi v. 925 hic in mari quidquid est repperi Quidquid est 𝕾. in mari quic quid inest (est *add.* D^2 *ut vid.* hic inest *FZ*) Repperi (i *ex* c *D*) quid quid (quicquic *D.* quicquid *FZ*) inest *CDFZ* quid ẽ instaurum *C.*

Quídquid est, gráue quidemst: 925b
Aurum híc ego inesse reór: nec mi conscíus est ullus homó nunc.
Haéc tibi occásio, Grípe, pulcre óptigit,
Lége uti líberet praétor te extémpulo. 927b
Nunc síc faciam, sic cónsiliumst: ad erúm ueniam docte átque astu.
Pauxíllatim pollícitabor pro cápite argentum, ut sím liber.
Iam ubi líber ero, igitur démum instruam agrum atque aédis, mancupia ádiungam:
Nauíbus magnis mercáturam faciam, ápud reges rex pérhibebor.
Post ánimi causa míhi nauem faciam átque imitabor Strátonicum:
Oppido circúmuectabor: úbi nobilitas méa erit clara,
Óppidum magnúm conmoenibo: éi ego urbi Gripo índam nomen,
Mónimentum meae fámae et factis, íbique regnum mágnum instituam.
Mágnas res hic ágito in mentem instrúere. nunc hunc uídulum abdam.
Séd hic rex cum acetó pransurust ét sale, sine bóno pulmento.

---

quidem instaurũ *D: corr. Camerarius.* quidem est Thesaurum *F.* quidem Theusarum *Z* *v.* 926 reor, *prior* r *e corr., D* *v.* 927 Gripe pulcre 𝕾. gripe *Z cum B.* pigre *CF.* pigrę *D* obtigit *DFZ* (*non C*) Lege uti liberet praetor te extempulo 𝕾 *praeeunte* ut liberet extemplo praetor te *Pylade* (extempulo *'alii libri' Lambini*). ut liberes ex populo praeter (prẹt̃ *D.* preter *CF*) te *libri, sed* s *in B post* populo (po *ex* pu) *redire videtur ad* ʕ *transpositionis signum itemque* (libere)s (*) 928. sic *B.* sicut *CDFZ* consilium est *libri* herum *CFZ* astu *Reizius.* astute *libri* (*) 929. policitabor *F* 930. liber ero igitur *Camerarius.* liber erigitur *B.* liber igitur *intercedente 3 litt. sp. CD, sine sp. FZ* domum *Z* (*corr. Gulielmius p. 440*) atque aedis *B.* adędes *CD.* aedes *FZ* mancupia adiungam 𝕾. mancipia *libri* (*) 931 *sq.* mercaturã faciã atq; imitabor *B, om.* apud reges . . . . faciam (*cum nota cr. in marg.*) *itemque D incohaverat, sed verbis* atque imitabor stratonicum *expunctis* apud reges rex perhibebor *suprascr. plenumque v. 932 subiunxit* 933. Oppido 𝕾*: cf. Most. v. 809.* Oppida *BCDZ.* opida *F* (*item* opidum *v. 934*) cir cũuectabor *B* (*) 934. communibo *libri* ei ego *Z.* elego *BCD, sed* l *ex* i *B ut vid.* et ego *F* grippo *CF* indam nomen *BFZ.* indampno *C.* in damno *D* (*) 935. ubique *Z* 936. Magna *CD* in mente *F* nun hunc *D.* num hunc *F* abdam 𝕾. condam (dã D^2 *ut vid.: om.* D^1 *in fine v.*) *libri* (*) 937. pransurus (p *ex* ro *ut vid. B*) est *libri: corr. Pareus* *nota cr. B* (*)

TRACHALIO. GRIPVS

TRACHALIO

Heus máne.

GRIPVS

Quid maneam?

TRACHALIO

Dum hánc tibi quam tráhis rudentem cónplico.

GRIPVS

Mitté modo.

TRACHALIO

At pol ego te ádiuuabo, núnc ut das operám bonam:
Bonís quod bene fit, haúd perit. 939b

GRIPVS

Turbída tempestas héri fuit:
Nil hábeo, adulescens, píscium,
Ne tú mihi esse póstules. 941b
Non uídes referre me úuidum

---

938. *Nonius p. 221, 28:* rudens generis est masculini . . . . feminino Plautus in Rudente 'dum hanc rudentem complico' *liber glossarum s. v.* rudentem Plautus genere feminino dixit 'dum ego tibi hanc quam trahis rudentem complico' in fabula Rudente (*cf. Loewius Prodr. p. 256*) *gloss. Philipps ab Ellisio ed. in Diurn. phil. Americ. VII s. v.:* rudentes sunt nauium funes a stridore uentorum dicti, quod nomen feminine protulit Plautus 'hanc quam trahis rudentem complico' 940. *Fortasse huc pertinet* (*cf. v. 130. 151*) here *ex Rudente excerptum in glossario Plautino* (*Gramm. lat. III p. 59, 2 H.*), *quode cf. Ritschelius Opusc. II p. 254 sqq.* 942. *Nonius p. 158, 27:* pecus non solum quadrupes animal, uerum omnia animalia pecudes dicuntur. Plautus Rudente 'non . . . pecu' *Charisius inst. I p. 141, 11 K.:* pecu Plautus in Bacchidibus

---

Act. IV Sc. 3 TRA CHA LIO SERV GRIPP' PIS CA TOR *D itemque FZ. duorum v. sp. B, unius C* *Per hanc scaenam usque ad v. 986 personas* (T *et* G) *recte habet D, nisi ubi contrarium testor* 938. eus *c. sp. in. C.* Teus (T *rubr.*) *D* dum ego (ergo *Ambr.*) tibi hanc *liber gl.* tibi *om. gl. Phil.*, tibi quam trahis *Nonius* complico *vel* cōplico *omnes* (*) 939. adiuuabo nunc ut das operam bonam 𝕾. adiuuabo nam *BFZ.* adiuua bonã *CD* (l *supra* ad *D*) *Verba* bonis quod *cum hoc v., verba* Bene . . . . perit *cum v. 940 coni. B, quae separavi, ut v.* 940—944 *dim. separavit Reizius, ubi octon. sunt in B* donis *et* aut *D* (*) 940. *Cf. testim.* (*)
941. Nihil *libri* adolescens *BDFZ* neu tu *F* 942. Non *CDFZ cum Non. Char. Prisc.* (*item 'libri vet.' Lambini*). Nã *B* referre me *BC cum Non. Char. Prisc.* (*nisi quod altero loco* proferre *habent libri Prisc. praecedente* protulit*: corr. Dr*). me referre *DFZ*

Reté sine squamosó pecu? 942b

TRACHALIO

Non édepol piscis éxpeto
Quam tuí sermonis sum índigens. 943b

GRIPVS

Énicas iám odio, quísquis es.

TRACHALIO

Nón sinam
Égo abire hinc té: mane. 944b

GRIPVS

Caue sís malo: quid tú, malum, nam mé retro retrahis?

TRACHALIO

Aúdi.

GRIPVS

Non aúdio.

TRACHALIO

At pol qui aúdies, modo póst.

GRIPVS

Quin loquere quíd uis.

TRACHALIO

Homo, est óperae pretium, quód tibi ego uólo narrare.

GRIPVS

Elóquere,
Quid id ést?

TRACHALIO

Vide, num quíspiam conséquitur prope nos.

. . . . idem in Rudente 'non . . . . pecu' *Priscianus inst. VI p. 270, 15 H.:* uetustissimi etiam 'hoc pecu' unde 'haec pecua' plurale dicebant . . . . Plautus in Mercatore . . . . idem in Rudente 'non . . . . pecu' *idem inst. VII p. 332, 14:* rete pro reti Plautus in Rudente . . . . quod etiam masculino genere protulit idem in eadem 'non . . . . pecu'

retem *Prisc. alt. loco* (*priore* recte *R.* rectum *GL.* restem *K.* rete *rk*) sines quã mos opte CD^1: opṭe cu D^2 (*) 943. sum *B. om. CDFZ* indigen S *C* (*) 944. Enecas *B* odio 𝕾. me odio *libri* quis quis *D* (*) 945. malo ⌗ quid *B* me retro retrahis 𝕾 *duce B, in quo inter* me *et* retrahis (*quae vocabula deinde coni.* B^1) mihi *ut vid. er., pro quo tamen primitus alia vox, fort.* retro, *scripta fuit.* me retrahis *ceteri* audi///, *er.* s, *C* (*) 946. audio, u *vel* au *ex* o, *D* modo post 𝕾: *cf. ad v. 947.* post *libri* (*) 947. Homo 𝕾. Eho modo *BCD: cf. ad v. 946.* Tr. eo modo *Z.* eo modo Tr. *F* opere p̄tium *libri* ego ego *D* uolo narrare *Pylades.* narrare uolo *libri* Eloquere (Eloq̄re *F*) *in v. 948 in. libri* (*) 948. quididẽ *D* uide num quispiam *Camerarius.* uide (d *ex* s *D*) nuspiam *CDFZ.*

GRIPVS

Némost.

Écquid est, quód mea réferat?

TRACHALIO

Scílicet:

Séd boni cónsili seí quid in té mihist. 950

GRIPVS

Quíd negotíst? modo díc.

TRACHALIO

Dicam, tacé,

Sí fidem modó dás te non foré 952
Ínfidum mihí.

GRIPVS

Dó fidem tibí:
Fidús ero, quisquis es.

TRACHALIO

Aúdi. 955

Furtum égo uidi qui fáciebat:
Norám dominum id quoi fíebat. 956b
Post ád furem egomet déuenio
Feroque eí condicionem hóc pacto: 957b
'Ego istúc factum scio quoí factumst:
Nunc míhi si uis dare dímidium, 958b
Indícium domino nón faciam.'
Is míhi nil etiam réspondit. 959b

---

uiden uspiam *B* Nemost *add. Spengelius 'Ref.' p. 413. om. libri* (*) 949. Ec quid est *CD.* Ecquid`ea *F* (*) 950. sed, d *ex* t, *D* boni *B.* bonis *CDFZ* consili sei quid 𝔖. consiliis ecquid *B.* consiliis ec quid *C.* consiliis eo quid *DFZ* mihi est *libri* (*) 951. G *om. D* negotii est *CDZ.* negocii est *BF* (*) 952—955. te non fore Infidum mihi 𝔖. mihi te non fore infidum *libri* (*Mox* Do . . . . audi *unus v. est in B*) tibi : fidus *dist. F* quis quis es *B* es audi *sine sp. CD: sed* T *suprascr. D* audin *Z* (*) 956—961. *dim. anap. discripsit Reizius atque ipse B v.* 958 *et* 959 *idem v.* 956 *et* 957 *comprehendens ac dein post* dari mihi, dicas, amplius, censeo *versiculos finiens* (*) 956. noueram *libri: corr. Guietus, Reizius* cui *libri* (˜ *supra* u *er. in B ut vid.*) fiebat, f *ex* g *vel* q *ut vid., C* 957. Post ad *B.* Portat *CD.* Porro ad *FZ* conditionem *libri* 958. ego, e *ex* i, *et* furtum, r *ex* c, *D* istuc hoc *F* cui *libri* factũst *F.* factum est *BCDZ* 959. Indicium //// domino, do *vel* de *er., B* nihil *libri*

Quid? inde aéquomst dari mihi dímidium?
Volo tú dicas. 960b

GRIPVS

Immo hércle etiam amplius: nám nisi dat
Dominó dicundum cénsebo. 961b

TRACHALIO

Tuo cónsilio faciám: nunc aduorte ánimum: namque hoc ómne
Attínet ad te.

GRIPVS

Quid fáctumst? 962b

TRACHALIO

Vídulum istum quóiust noui ego hóminem iam pridém,

GRIPVS

Quid est?

TRACHALIO

Ét quo pacto périit.

GRIPVS

At ego quó pacto inuentúst scio: 964
Ét qui inuenit hóminem noui, et dóminus qui nunc ést scio.

TRACHALIO

Níhilo pol plurís tua hoc quam quánti illud refért mea.

GRIPVS

Égo illum noui quóius nunc est, tú illum quoius antehác fuit:
Húnc homo feret á me nemo, né tu te sperés pote.

---

960. *Post* Quid *distinxit Lambinus* aequom est *B.* ęquum est *CDFZ* Volo tu dicas 𝕾. uolo ut dicas *libri* (*) 961. G *om. D in v. in.* I modo hercle (*om.* etiam) *Z* nisi dat *BC.* si dat *D.* si non dat *FZ* dicunclum *C.* dicendum *F* censebo 𝕾. censeo *libri* (*) 962. T *om. D in v. in.* Nunc *BD³FZ.* num *CD¹* nam hoc *F* *In B versiculi post* faciam *et* ad te *finiunt, deinde* Quid — est *et* Noui — Quid est *comprehendit* (*) G *om. D in v. in.* factumst *D.* factum est *BCFZ* 963. G *praem. D* (*corr. FZ*) Vidulũ (*sic*) *ex* Vidũlũ *B* cuius est *FZ.* cuius nest *B.* cuiusmest *CD* iampridem *BD* T quidẽ *D: corr. FZ* (*) 964. G *et* T *D: corr. FZ* periit *Z.* perit *BCDF* inuentust *Acidalius p. 444 ex 'libris vetust.'* inuentũst *BF.* inuentum st *CDZ* 966. TR. 𝕾. *om. libri: sed cf. ad v. 967* Nihil o *C.* Nihil *F* illut *B* (*) Nihilo — hoc, Quam — mea, Ego — est, Tu — fuit, Hunc — potius, Non — ueniat, Dominus — frustrases *versiculis compr. B* 967. G *D: om. editiones cum FZ* cuius *bis libri* ante hac *BCDZ* 968. a me nemo ne tute (tu te *FZ*) speres *BFZ.* amene monet (ame nemonet *D*) ut esperes *CD* pote 𝕾 *praeeunte* potis *Benoisto.* potius *libri* (*)

TRACHALIO

Nón ferat, si dóminus ueniat?

GRIPVS

Dóminus huic, ne frústra sis,
Nísi ego nemo nátust, hunc qui cépi in uenatú meo.

TRACHALIO

Ítane uero?

GRIPVS

Ecquem ésse dices ín mari piscém meum?
Quós quom capio, síquidem cepi, meí sunt: habeo pró meis:
Néc manu adserúntur neque illinc pártem quisquam póstulat:
Ín foro palam ómnis uendo pró meis uenálibus.
Máre quidem commúne certost ómnibus.

TRACHALIO

Adséntio:
Quí minus hunc commúnem quaeso míhi esse oportet uídulum?
Ín mari inuentúst communi.

GRIPVS

Abin, ínpudenter ínpudens?
Nám si istuc ius sít quod memoras, píscatores périerint.
Quíppe quom extemplo ín macellum písces prolatí sient,

---

979 *sqq. Priscianus inst. VII p. 332, 1 H.:* ablatiuus tertiae declinationis in aliis per e correptam in aliis per i in aliis et per e et per i profertur. per i in neutris quae in e correptam desinunt

---

969. Tr. Non ferat *Z.* G Non ferat *D.* Non ferat Tr. *F* TG dominus *D* ne *Reizius.* nemo ne *BCD*[3]*FZ.* nemone *D*[1] frustra sies *Camerarius* (sis *Gruterus*). frustrases *B.* frustrasses *CD.* frustrassis *FZ* (*) 970. nisi, si *s. v., D* ego nemo, go n *in ras., C* coepi *B.* cępi *C* (*) 971. G it ane, *om.* G *ante* Ec quem *in v. in., D: corr. FZ* Ec quem *CD* 972. cum *libri* coepi *B* ꝑ meis, ꝑ *ex* o *ut vid. et ras. supra* me, *B* 973. asseruntur *BF* 974. omnes *vel* om̄s *libri* uende *Z* 975. At sentio *B* (*in proprio v.*). at sentio *CD.* assentio *FZ* (*) 976. queso *DF* *Post hunc v. in B 12 v. vacant scriptura, cum dein (f. 178*[r]*) alia manus scripserit*

977. mari, i *ex* e *ut vid., cum 1—2 l. sp.* (*idem sp. post* inuentust *et* inpudenter) *B* inuentust *B ex ras. C.* inuentūst *B ante ras. F.* inuentumst *DZ* communi. ſabin 𝔖. commune est G (⌗ *BC*) ne (Ne *B.* nae *Z*) *libri* impudenter *FZ* impudens *DFZ* (*) 978. ius sit *B ex corr. D*[2]*Z.* iussit *B ante corr. D*[1]*C.* uis sit *F* Piscatores *D*[2]*s. v.* perierunt *DZ* 979. cum *BCDFZ.* quam *Prisciani DHL,* quum *K,* quod *RBh,* quem *G* pisees *BCDFZ cum Prisciani RHGd* prolati si essent *Priscianus*

Némo emat: suam quísque partem píscium poscánt sibi:
Dícant in marí communi cáptos.

TRACHALIO

Quid ais, ínpudens?
Aúsis etiam cónparare uídulum cum píscibus?
Éadem tandem rés uidetur?

GRIPVS

Ín manu non ést mea:
Vbi demisi réte atque hamum, quídquid haesit éxtraho.
Meúm quod rete atque hámi nancti súnt, meum potíssumumst.

TRACHALIO

Ímmo hercle haud est, síquidem quod uas éxcepisti.

GRIPVS

Phílosophe.

TRACHALIO

Séd tu enumquam píscatorem uídisti, uenéfice,
Vídulum piscém cepisse aut prótulisse ullum ín forum?
Nón enim tu hic quidem óccupabis ómnis quaestus quós uoles:
Ét uitorem et píscatorem te ésse, inpure, póstulas.

---

per nominatiuum et sunt appellatiua ut hoc mare, hoc monile: ab hoc mari, ab hoc monili. uetustissimi tamen solebant huiuscemodi nominum ablatiuum etiam in e proferre . . . Plautus in Rudente 'quippe . . . . captos' 984. *Priscianus inst. VII p. 332, 17 H.* (*cf. ad v. 899 sqq. 942*)*:* idem in eadem 'ubi . . . . . extraho'

---

980. eat *CD*¹*: corr. D*² poscant *Priscianus.* poscat *BCDFZ* 981. Dicant *CD cum Prisciano.* Dicãt *F.* Dicat *BZ* mare *Priscianus* G T *D* Quid *B* impudens *DFZ* 982. Ausis *Seyffertus Philol. XXIX p. 407.* Ausus *libri* comparare *libri* (*) 983. In *B* est non *F* 984. dimisi *Prisciani BLKd* rete *B.* retem *CDFZ cum Prisciano et 'libris vet.' Lambini* amum *B ante corr. D*¹ (*corr. D*³) *cum Prisciani RDG ante corr.* quit quit *B.* quicquid *CD cum Prisciano* haesit *Z cum Prisciano.* aesit *B.* hesit *CD.* exit *F* extrabo *B* 985. quot *B* ami *D*¹*: corr. D*³ $\overset{n}{a}$cti *B.* meum nancti *CD.* meũ nacti *F.* mei nacti *Z* potissimũst *FZ.* potissimust *BCD* 986. T *D* (*dein spatia, ubi nil testor*) haut est, e *ex* ẽ, *B* excępisti *C* Gr. *om. F* Philosophe *B.* philosophę *DZ* (*) 987. Tr. *om. F, sp. CD* tu en umquam *Gruterus cum Scioppio Susp. l. IV 1 p. 179.* tue (tuę *CD*) numquam *BCD.* tu nunquam *FZ* (*) 988. ullum, u *ex* o, *D.* illum *Z* pro Tulisse *CZ* 989. occupabis *ex* occupabilis *B* questus *BCD* 990. uietorem *F* impure *CFZ* (*)

Vél te mihi monstráre oportet píscis qui sit uídulus,
Vél quod in marí non natumst néque habet squamas né feras.

GRIPVS

Quíd, tu antehac numquam aúdiuisti esse uídulum piscém?

TRACHALIO

Scelus,
Núllus est.

GRIPVS

Immóst profecto: ego quí sum piscatór scio.
Vérum rare cápitur: nullus mínus saepe ad terrám uenit.

TRACHALIO

Níl agis: dare uérba speras míhi te posse, fúrcifer.
Quó colorest?

GRIPVS

Hóc colore cápiuntur pauxílluli:
Súnt alii puníceo corio, mágni item atque atrí.

TRACHALIO

Scio:
Tu hércle, opinor, ín tuom piscem té conuortes, nísi caues:
Fíet tibi puníceum corium, póstea atrum dénuo.

GRIPVS

Quód scelus hodie hóc inueni.

TRACHALIO

Vérba facimus, ít dies.
Víde sis, quoius árbitratu fácere nos uis.

---

995. *Charisius inst. II p. 217, 9 K.:* rare Cicero pro raro, ut idem Maximus notat. Catonem quoque ita locutum. sed et Plautus in Rudente 'uerum rare capitur'

---

991. quid, qu *ex* uic *i. e.* uidulus *incohato ut vid., D* 992. natum est *libri* 993. Quid *Camerarius.* Qui *libri* antehac numquam audiuisti esse 𝔖. numquam (Nunquã *C*) audiuisti esse ante hac *libri* Scelus *B* (*)
994. G *D* Immo *B* est *libri* *sp. ante* scio *D* 995. Verum *Pylades cum Charisio.* uero *libri* rare *Z cum Charisio.* raro *BCDF* sepe *CDF* at *B* 996. Nihil *B* speras *ex* si eras *ut vid. B* 997. colore est *libri* Hoc *B.* hoc, o *e corr., D* 998. corio *B.* colore *CDFZ*
magni ♯ item *CD.* magnitem *B* adq' *C* Scio *B* 999. in tuum piscem te 𝔖. in uidulum te piscem *libri* conuertes *libri* (*)
1000. *sp.* ante denuo (*et post* denuo *in fine v.*) *CD* 1001. Quot *B* Verba *B* 1002. ——————LI *A* cuius *libri,* cu *ex corr., fort. ex* di, *D* facere nos *Brixius Annal. phil. CXXXI p. 203.* nos facere *libri* (*atque* cere uis ♯ uiduli *C in ras.*) Viduli *B* (*)

GRIPVS

Víduli

Árbitratu ita fít.

TRACHALIO

Enimuero stúltus es.

GRIPVS

Salué, Thales.

TRACHALIO

Tú istunc hodie nón feres, nisi dás sequestrum aut árbitrum,
Quóius haec res árbitratu fíat.

GRIPVS

Quaeso, sánus es?

TRACHALIO

Cérritus sum.

GRIPVS

At ego élleborosus: húnc non amittám tamen.

TRACHALIO

Vérbum etiam adde unúm: iam in cerebro cólaphos apstrudám tuo.
Iam égo te hic itidem quási peniculus nóuos exurgerí solet,
Ni húnc amittis, éxurgebo quídquid umorís tibist.

GRIPVS

Tánge: adfligam ad térram te itidem ut píscem soleo pólypum.

1003. ————————ES *A* ita fit ⌗ 𝕾. ⌗ ita (Ita *B*) *libri* enim uero *D* ẽs *D*, ˜ *fort.* D^2 thales, ales *in ras. C* (*)
1004. ————————RUM ‖ ————————RUM *A versu ut vid. post* sequestrum *partito* Tu istunc D^3Z. Tu is tunc BD^1. Tuis tunc *C*. Tu is nunc *F* ferres D^1: *corr.* D^3 seq̄strum aut arbitratum *F*
1005. QU———— *As.* Cuius *BCDFZ* Quęso *B*. queso *DF* sanus es *BCDFZ*. ————SES9 (*sic*, 9 *post* S) *A* (*)
1006. ————————MTAMEN *A* Cerritus sum. ⟦at ego elleborosus 𝕾. Elleborosus (*ex* Elleboro sis *ut vid. B*. helleborosus *F*. eleborosus *Z*) sum at (ad *BC*. Gr. at *FZ*) ego cerritus (ceritus *Z*) *libri* tamem *B* (*)
1007. *Nihil apparuit in A* etiam adde *B*. adde etiam *CDFZ* cerebro, *alt.* e *ex* b, *B* apstrudam *B*. abstrudam *CDFZ*
1008. Gr. *praem. FZ: del. Pistoris* ————ISOLET *A* Iam ego *Brixius l. s. s. p. 205.* Ego iam *libri* peniculus *Guietus, Reizius.* penicillus *libri* exurgeri *Camerarius cum A ut vid.* exurgere *CFZ*. ex urgere *B*. exsurgere D^1: r *del.* D^3 (*)
1009. Tra *praem. F* ————ST *A* nihunc *D* ex urgebo *B*. exugebo D^3F quic quid *BCD*. quicquid *FZ* umoris BCD^1. humoris D^3FZ tibi sit *F*
1010. *Hunc v. om. A* Gr. *F, Pistoris. om. Z* ad fligam *B*. affligam *CDFZ* at terram te *B*. te adterram *CDFZ* itidem /////ad ut *B, 2 litt., fort.* ad, *er.* et ad *lineola del.* polipum *libri* (*)

Vís pugnare?

TRACHALIO

Quíd opust? quin tu pótius praedam díuide.

GRIPVS

Hínc tu nisi malúm frunisci níl potes, ne póstules.
Ábeo ego hinc.

TRACHALIO

At ego hínc offlectam náuem, ne quo abeás: mane.

GRIPVS

Sí tu proreta ísti naui's, égo gubernatór ero.
Mítte tu restém, sceleste.

TRACHALIO

Míttam: omitte uídulum.

GRIPVS

Númquam hercle hinc hodié ramenta fíes fortunátior.

TRACHALIO

Nón probare pérnegando míhi potes, nisi párs datur
Aút ad arbitrúm reditur aút sequestro pónitur.

GRIPVS

Quémne ego excepi ín mari —

TRACHALIO

At ego ínspectaui e lítore.

1014. *Glossam* proreta: magister nauis *huc traxit Loewius Prodr. p. 275*

1011. Tr. *praem. FZ* ——————IDE *A* T quid *D* Quid *B* opus ẽ *F* quintu *B* predam *CF* 1012 *sq.* KIN————————ASMANE||A*E——————————STULES *A transmutatis ut vid. verbis* ne postules *et* ne quo abeas mane *in utriusque versus exitu* 1012. fruuisti *Z.* frunisci *etiam Lambini 'libri vet.'* nihil *libri* nepotules *B.* nisi postulas *CDF et praem.* Tr. *Z: corr. Camerarius* (*) 1013. Habeo *B.* habeo *C.* ab eo *D* Tr. *F.* G *DZ* (*et* T *ante* ne, *sed s. v. sine sp. D: om. Camerarius cum F*) At *B* nequo habeas *BCD* 1014. Gr. *Camerarius. om. DFZ: cf. ad v. 1015* SITUPR———— *A* pro reta *BF* naui es *libri* (*) 1015. *Nihil apparuit in A* G *praem. DFZ, sed s. v. sine sp. D: del. Camerarius* tu restem 𝕾*: cf. v. 1036.* rudentem *libri* T *D post* mittam *sp. in B ob maculam ut vid. er.* (*) 1016. N———— *A* G *D* hic *F* 1017. N———— *A* T *D* per negando *C* (*) 1018. A———— *A* adbitrium D^1: ar *s. v.* D^2. ad arbitrium *F* reditura ut *BCD.* reditura in *F.* reditura aut *Z: corr. Pylades* 1019. QUE————LITORE *A* G *D* Quem ne *BCD* excępi *C post* mari *et* horia *recte distinxit Bothius praeeunte Lambino* At *B* elitore *B cum As.* elittore *CDFZ* (*)

GRIPVS

Méa opera, labóre et rete et hória?

TRACHALIO

Numquí minus,

*   *   *   *   *   *   *   *   *   *

Sí ueniat nunc dóminus quoiust, égo qui inspectauí procul
Te húnc habere, fúr sum quam tu?

GRIPVS

Níhilo.

TRACHALIO

Mane, mastígia:
Quo árgumento sócius non sum et fúr sum? facdum ex té sciam.

GRIPVS

Néscio, neque ego ístas uostras léges urbanás scio,
Nísi quia hunc meum ésse dico.

TRACHALIO

Ét ego item esse aió meum.

GRIPVS

Máne: rem repperí, quo pacto néc fur nec sociús sies.

1020. *Nonius p. 533, 21:* horia dicitur nauicula piscatoria. Plautus in Rudente . . . . idem in eadem 'm e a . . . . h o r i a' *Priscianus inst. VII p. 332, 12 H.:* rete pro reti Plautus in Rudente 'm e a . . . . h o r r e a'

1020. MEAOPER—————————QUIMINUS *A* laborare *Nonius. om. Priscianus* pete D^1*: corr.* D^3 horia D^1. horea D^2. horrea *Prisciani RHL,* horreia *GK,* horre///a *D* Num qui mini *B.* numquiminus *D, sed* in *ex* m D^3. num qui minus *FZ* (*) 1021. **U——————————— *A* (*v. 2*)*: in quo alius v. praecessisse videtur: nam in primo pag. v. nihil legi potest, cum tamen ultimus pag. anteced. v. plenum v. 1020 continuerit: quare cum lacunam post v. 1021 iam Seyffertus Stud. Pl. p. 16 statuerit, antea potius statuenda erit ad hoc exemplum:*

Sic si te sino hinc abire neque furtum indico ilico

domini *B* cuius est *libri* (*) 1022. TEK——————— *A* fur sum *F.* fur tum *D.* furtum *BCZ* Gr. *et* Tr. *om. FZ* (*corr. Camerarius*) Nihilo *et* Mane *B* (*) 1023. QU——————— *A* sotius *BCD* sumet *B* fursum *D, ubi ? pro puncto Lambinus posuit* fac dum *libri* (*) 1024. NESCIO——————— *A* G *D* uestras *BFZ.* urās *CD* urbanas *om. C* nescio *D, sed* ne *del. punctis* D^1 *vel* D^2*, lineola* D^3 1025. NISIQUIA——————— *A* T *D* Et *B* alo *B* (*) 1026. *Hunc v. om. A* G *D* rem repperi 𝔖 (*cf. Pers. v. 81, al.*). iam reperi rem CD^3. iam reperirem D^1Z. iam repperirē *C.* iam repperi rem *F* pacto, a *ex* o, *D* sotius *BCD* (*)

TRACHALIO

Quó pacto?

GRIPVS

Sine me hínc abire: tú abi tacitus tuám uiam,
Néque tu me quoiquam índicassis néque ego tibi quidquám dabo:
Tú taceto, ego mússitabo: hoc óptumum atque aequíssumumst.

TRACHALIO

Écquid condiciónis audes férre?

GRIPVS

Iam dudúm fero:
V́t abeas, rudéntem amittas, míhi molestus né sies.

TRACHALIO

Máne, dum refero cóndicionem.

GRIPVS

Te, ópsecro hercle, aufér modo.

TRACHALIO

Écquem in his locís nouisti?

GRIPVS

Opórtet uicinós meos.

TRACHALIO

V́bi tu hic habitas?

GRIPVS

Pórro illic longe úsque in campis últumis.

TRACHALIO

Vín qui in hac uilla hábitat eius árbitratu fíeri?

1027. Q——— *A* T *et* G *D* Quo *ex* Q (*i. e.* Qui) *B* me////////// hinc abire, *er.* abire, *B* 1028. NEQ——— *A* Nec *BCDFZ* cuiquam *libri* (cui quã *C*) qui^{c}quam *B*. quicquam *CDF* 1029. TUTACE——— *A* musitabo hoc optimum atque aequissimum (equissimum *B*) est *libri* 1030. ECQ——— *A* T *et* G *D* Eo quid *DZ*. Eho quid *F* conditionis *CDFZ* (*non B*) Iam dudum *B* 1031. UTABEA——— *A* habeas *CD* ammittas *C* nesi es *D* 1032. M——— *A* conditionem *CDFZ* Te opsecro //// hercle aufert *B* (*er.* er *ut vid.*). te obsecro hercle aufer *CDFZ* (*) 1033. E——— *A* Ec quem *BCD* heis *B* Oportet *B* uicinos, o *ex* c, *D* 1034. U———S *A* Porro *B* ultimis *libri* (*) 1035. U———RI *A* fieri *BCD*[1]*: corr. D*[3]*FZ*

GRIPVS

Paúlisper remítte restem, dúm concedo et cónsulo.

TRACHALIO

Fíat.

GRIPVS

Euge, sálua res est, praéda haec perpetuást mea:
Ád meum erum arbitrúm uocat me hic íntra praesepís meas.
Númquam hercle hodie abiúdicabit áb suo trióbulum.
Né iste hauscít quam cóndicionem tétulerit: cibo árbitrum.

TRACHALIO

Quíd igitur?

GRIPVS

Quamquam ístunc esse iúre meum certó scio,
Fíat istuc pótius quam nunc púgnem tecum.

TRACHALIO

Núnc places.

GRIPVS

Quámquam ad ignotum árbitrum me adpéllis, si adhibebít fidem,
Étsi ignotust, notus: si non, nótus ignotíssumust.

1038. *Nonius p. 218, 6:* praesepia neutri sunt generis . . . . feminino Plautus in Curculione . . . . idem 'ad meum . . . . meas'

1036. ∗A∗L——————————LO *A* Paulisper remittere stem *B*. Paulisper remitterest hem *CD: corr. Z.* rudentem paulisper remitte *F* (*) 1037. FIAT——————————A *A* Euge *B* p̄da *D*. preda *BCF* perpetua est *libri* 1038. ADMEU————(M)EAS *A* At *BCD* meum D^2 *in ras., ubi* arbit *ut vid. praeceperat* D^1 aerum *B*. herum *FZ* praesepis *D*. presepis *BCZ*. presepiis *F*. praesepias *Nonius* meas *B, Nonius.* meis *CDFZ* (*)
1039. NUMQUAM——————LŨ *A* adiudicabit *F* triobolum *B* (*ex* triobolo *ut vid.*) *FZ*. tribulum *D*. tribolum *C* 1040. Nae *Z* haud scit *libri* condicionem *B*. conditionem *DFZ*. conditione *C* te tulerit *BCD: corr. Z.* retulerit *F* cibo 𝕾 *duce Goetzio.* ibo ad *libri* (*) 1041. Quam quam *B* istunc esse iure 𝕾. istuc esse ius (nis *C*) *libri* certe *D* (*) 1042. Nunc *B* 1043. Quam quam *B* me appellis *FZ*. mea pellis *CD*. mea pillis *B* alhibebit *B ante corr.* 1044. Etsi ignotust *Acidalius p. 441.* Et sist ignotus *B*. et si est ignotus *CDFZ* ignotissimus est *libri: corr. Acidalius* (*)

DAEMONES. PALAESTRA. AMPELISCA. (LORARII.) GRIPVS. TRACHALIO

DAEMONES

Sério edepol, quámquam uolui, uós quae uoltis, múlieres,
Mále metuo proptér uos, ne uxor méa me extrudat aédibus:
Quaé me pelicés adduxe dícet ante oculós suos.
Vós confugite in áram potius quám ego.

PALAESTRA. AMPELISCA

Miserae périimus.

DAEMONES

Égo uos saluas sístam, ne timéte. — sed quid uós foras
Prósequimini? quóniam ego adsum, fáciet nemo iniúriam.
Íte inquam domum ámbo nunciam éx praesidio praésides.

GRIPVS

Ó ere, salue.

DAEMONES

Sálue, Gripe. quíd fit?

TRACHALIO

Tuost hic?

GRIPVS

Haúd pudet.

TRACHALIO

Níl ago tecum.

GRIPVS

Abi hínc sis ergo.

Act. IV Sc. 4 DEMONES SENEX MVLIERES PAŁ A͠PE *D, itemque sed add.* Trachalio. Grippus *Z.* Gripp'. Tracalio. Demones. Palestra. Amphelisca mulieres *F.* *unius v. sp. BC.* LORARII *add. Fleckeisenus duce Pistori coni. v. 1049 sqq.* 1045 D *praem. D* erio *c. sp. in. B* (*ubi* S *add. m. rec., sed non Cam.*) *CD* (*ubi* P *add. rubr.*). Cupio *FZ* quam quam *BD* uolui uos 𝕾. uobis *libri* uultis *F* (*) 1046. Male metuo 𝕾. Metuo *libri* edibus *B* (*) 1047. adduxisse *libri: corr. Camerarius* occulos *D* *ante* suos *3 litt.* (mea *ut vid.*) *er. B* 1048. *Post* ego *11 litt. sp. CD habet, in quo* M *D* Miserę *B.* misere *CDFZ* perimus *libri: corr. Camerarius* (*) 1049. D *D* Ergo *CD* (r *del.* D^3) sedquid *B* 1050. qũo *C* assum *FZ* 1051. amabo *Z* nunc iam *libri* (nunc: iam *F*) exp̄sidio presides *CD* (*) 1052. GR *om. F* O here *Camerarius.* O pre BCD^1 (ses *add.* D^3) *FZ* (presalue) DAE. *om. F* Salue *B* grippe *CDFZ* Tuost hic 𝕾. tuus (Tuus *B*) ne hic seruus est *libri* (*ex v. 1054: cf. v. 1057*) GR. *Saracenus.* Dem. *FZ* Haud *B* (*) 1053. Nil *D.* Nihil *BCFZ* GR. *Saracenus.* Dem. *FZ* abi hinc sis ergo *Brixius Annal. phil. CXXIII p. 51 sq.* (*coni. Cas. IV 2, 14*). ergo (e *ex* a *D.* Ergo *B*)

TRACHALIO

Quaéso respondé, senex:
Túos hic seruost?

DAEMONES

Méus est.

TRACHALIO

Em istuc óptume, quandó tuost.
Íterum te salúto.

DAEMONES

Et ego te. tún es, qui haud multó prius
Ábiisti hinc erum árcessitum?

TRACHALIO

Ego ís sum.

DAEMONES

Quid nunc uís tibi?

TRACHALIO

Némpe hic tuos est?

DAEMONES

Méus est.

TRACHALIO

Istuc óptume, quandó tuost.

DAEMONES

Quíd negotist?

TRACHALIO

Vír scelestus íllic est.

DAEMONES

Quid fecít tibi
Vír scelestus?

GRIPVS

Hómini ego isti tálos suffringí uolo.

---

abi hinc sis *libri* Queso *BCD* 1054. Tuus hic seruus est *libri* (*corr. Pareus*) D *D* Meus *B* hem *CDFZ. om. B: corr. Ribbeckius de partic. p. 30* Istuc *B.* istum *C* optime *et* tuus est (*c. sp. CD*) *libri* (*) 1055. te saluto *B.* saluto te *CDFZ* Et *B* tune (tu ne *B*) es *libri* 1056. Abisti *libri: corr. Gruterus* accersitum *BDFZ* (*non C*) Ego is sum *BFZ.* ego istum *CD* Quid *B* 1057. hic, ic *e corr.*, *D* tuus *libri* Meus *et* Istuc *B* optime *libri* tuust *BD.* tuus st *C.* tuus est *FZ* 1058. Quit *B* negotii est *B.* negocist *Z.* negociist *F* Vir *B* Quit *B* (*) 1059. GR. *Brixius Ann. phil. CXXXI p. 203 sq.* Tr. *FZ* Homini *B* subfringi *BCDZ.* substringi *F*

DAEMONES

Quíd est qua de re núnc inter uos lítigatis?

TRACHALIO

Éloquar.

GRIPVS

Ímmo ego eloquár.

TRACHALIO

Ego opinor rém facesso.

GRIPVS

Sí quidem
Sís pudicus, hínc facessas.

DAEMONES

Grípe, animum aduorte ác tace.

GRIPVS

Ýtin istic prius dícat?

DAEMONES

Audi. lóquere tu.

GRIPVS

Alienón prius
Quám tuo dabis órationem?

TRACHALIO

Ýt nequitur cónprimi.

1061 *sq. Nonius p. 307, 4:* facessere significat recedere . . . Plautus Rudente 'siquidem . . . facessas'*: cf. Servius ad Aen. IV 295*

1060. quadere *B.* qua dere *CD* nunc nunc *C* inter uos litigatis 𝔖. litigatis inter uos *libri* Eloquar *B* (*) 1061. Ego pinor *B* Siquidem *in v. 1062 in. BC* (*) 1062. sipudicus *B* facessas, ss *ex* sc *ut vid.* D^2. discedas *F cum nonnullis 'libris vet.' Lambini: cf. testim.* Gripe, i *ex* p *ut vid. corr., B.* grippe *CDFZ*
1063—1067 *sic B:*

Vt in istic prius dica Audi loquere tu alienon prius quam tuo
Dabis orationem Vt nequitur compremi
Ita ut occepi dicere illum quem dudum
Lenonem extrusisti hic eius uidulum ecillum
Non habeo Negas quod oculis uideo At ne uideas uelim,

sic autem C (*itemque, sed* ut inistic prius dicã *et* alienon *et* nequit̃ *et alt.* s *in* extrusisti *e corr. D*)

Actace utm istic prius dica audi loquere tu alie non
Priusquã tuo dabis orationẽ ut nequiter comprimi
Ita ut occepi dicere illum quem dudum
Lenonem extrusisti hic eius uidulum ec illum
Non habeo negas quod oculis uideo at ne uideas uelim,

ubi ut istic *FZ.* GR. utin' istic *Camerarius,* DAE. *idem* (*om. FZ*), *idem* TR. ut (Tra. ita *FZ*), comprimitur *FZ,* ecillum *Z.* illum *F:* e

Íta ut occepi dícere, illum quém dudum e fanó foras
Lénonem extrusti, híc eius uidulum éccillum subléctum habet.

GRIPVS

Nón habeo.

TRACHALIO

Negás quod oculis uídeo?

GRIPVS

At ne uideás uelim.
Hábeo — non habeó: quid tu me cúras quid rerúm geram?

TRACHALIO

Quó modo habeas, íd mea refert, iúrene anne iniúria.

GRIPVS

Ní istum cepi, núlla causast quín me condonés cruci.
Si ín mari reti ádprehendi, quí tuom potiust quám meum?

TRACHALIO

Vérba dat: hoc modó res gestast, út ego dico.

GRIPVS

Quíd tu ais?

TRACHALIO

Quód primariús uir dicat: cónprime hunc sis, sí tuost.

GRIPVS

Quíd, tu idem mihí uis fieri, quód erus consueuít tibi?
Si ílle te conprímere solitust, híc noster nos nón solet.

DAEMONES

Vérbo illo modo ílle uicit. quíd nunc tu uis, díc mihi.

TRACHALIO

Équidem ego neque pártem posco míhi istinc de istoc uídulo

---

fano (*sic iam Lambinus*) foras *et* sublectum habet (habet *cum Reizio*) *suppl. et* extrusti *corr.* 𝕾 (*) 1068. non habeos *D*[1]*:* s *del. D*[3] qđ tu *D*[1] (qd *D*[3]). quod tu *Z* 1069. Quomodo *CD* id mea 𝕾. it *B.* id *CDFZ* iure ne *B.* iure *CDFZ* (*) 1070. G nistũ (i *supra*) *D* cępi *C.* coepi *D* causa est *libri* 1071. mare *F* reti apprehendi *Z.* retia prehendi *B.* retia p̄hendi *CD.* rete app̄hendi *F* tuum potius est *libri: corr. Pylades* (*) 1072. T *D* gesta est *BFZ.* gestaẽ *CD* dico quid *s. sp. BCD* *post* tu *3 litt.*, mea *ut vid.*, *er. in B* (*) 1073. TR. *Saracenus.* Dem. *FZ* comprime *vel* cõprime *libri* hunc (h *ex* N *D*[2]) sis *BCD.* Gr. Num sis *Z.* Gr. Nunc scis *F* tuus est *libri: corr. Pareus* (*) 1074. GR. *Saracenus.* TR. *FZ* (*) 1075. comprimere solitus hic *libri: corr. Fleckeisenus* (*) 1076. tuuis *D* (*) 1077. ego neque *BC.* neque ego *DFZ*

Néque meum esse hodie úmquam dixi: séd isti inest cistéllula
Húius mulierís, quam dudum díxi fuisse líberam.

DAEMONES

Némpe tu hanc dicís quam esse aibas dúdum popularém meam?

TRACHALIO

Ádmodum: et ea quae ólim parua géstauit crepúndia
Ísti in ista cístula insunt, quaé isti inest in uídulo.
Hóc neque istic úsust et illi míserae suppetiás feret,
Si íd dederit, qui súos parentis quaérat.

DAEMONES

Faciam ut dét: tace.

GRIPVS

Níl hercle ego sum istí daturus.

TRACHALIO

Níl peto nisi cístulam
Ét crepundia.

GRIPVS

Hém, quid si ea sunt aúrea?

TRACHALIO

Quid istúc tua?
Aúrum auro expendétur, argentum árgento exaequábitur.

GRIPVS

Fác sis aurum ut uídeam: post ego fáciam ut uideas cístulam.

DAEMONES

Cáue malo ac tace tú: tu perge ut óccepisti dícere.

1078. esse hodie *BC.* hodie ẽ (ẽẽ D^2) *D.* hodie esse *Z.* hodie ipse *F* dixisset CD^1: *corr.* D^3 istinẽ (i superscr.) *D* (i D^2). istincest *F.* istic inest *Z* 1080. alebas *BCD.* aiebas *FZ: corr. Reizius* (*) 1081. gestabat *F* 1082. Istic *et* istic *libri: corr. Bothius* in est *B* (*) 1083. isti usus est *libri: corr. Fleckeisenus* misere *BF* (*) 1084. it *B* quis uos BCD^1Z: *corr.* D^3F parentes *CDFZ* querat (quę rat *B*) faciam *s. sp. BCD* (*) 1085. Nihil *libri* ercle *D* Nihil *B.* nihil *CDFZ* 1086. Hem quid 𝔖. Quid *B.* quid *CDFZ* istuc *B, Lambinus.* istic *CFZ.* isic, ic *ex* tc *D* (*) 1087. auro, a *e corr. D* ex pendetur *B* argento, g *ex* r *ut vid., D* exequabitur *B.* exęquabimus *CF.* exęquabimur *DZ* 1088. Fac sis *Gruterus cum Rittershusio apud Scioppium Susp. lect. II 9 p. 83 sq.* Facis *BCD.* facias *FZ* uideas, s *ex* m *ut vid.* D^2 (*) 1089. *Verba* tu perge . . . . . dicere *infra ultimum pag. v. scripta habent CD eaque post* cistulam *transponebat* D^3 tû perge *F.* perge *Z*

TRACHALIO

Vnum te obsecro, út ted huius cónmiserescat múlieris,
Sí quidem hic lenónis eiust uídulus, quem súspicor.
Híc nisi de opínione cértum nil dicó tibi.

GRIPVS

Víden, scelestus út palpatur?

TRACHALIO

Síne me ut occepí loqui.
Sí scelesti illíus est hic quóius dico uídulus,
Haéc poterunt nouísse: osténdere his iube.

GRIPVS

Ain? osténdere?

DAEMONES

Haúd iniquom dícit, Gripe, ut óstendatur uídulus.

GRIPVS

Ímmo hercle insigníte inique.

DAEMONES

Quídum?

GRIPVS

Quia, si osténdero,
Cóntinuo hunc nouísse dicent scílicet.

TRACHALIO

Scelerúm caput,
Vt tute's, item ómnis censes ésse? periurí caput.

GRIPVS

Ómnia ego istaec fácile patior, dúm hic hinc à me séntiat.

TRACHALIO

Átqui nunc abs té stat: uerum hinc cíbit testimónium.

1090. ted *Camerarius.* te *libri* (*ex* tu *C*) commiserescat *libri, cum ras. supra* t *B* (*) 1091. Siquidem *BCF* eius est *libri: corr. Fleckeisenus* (*) 1092. nihil *libri* tibi *B. om. CDFZ* (*) 1093. G *D* scelestus ut palpatur (*cf. Merc. v. 167*) 𝔖. scelestus usaucupatur *B.* scelestus is aucupatur (isaucupatur *praecedente spatiolo D*) *ceteri* T *D* Sine *B* occoepi *Z.* occepisti *F* (*) 1094. cuius *libri* 1095. Nec *F* his *Pylades, praeeunte* iis *Pio.* hic *libri* G *D* Ain *B.* an *F* (*) 1096. D *C.* DEM *D* iniquum *libri* gripe *DB ex ras.* grippe *B ante ras. CFZ* 1097. GR *CD* DEM quidum? GR. quia si *CD.* ⌗ Quidum ⌗ Quasi *B* 1098. conti^n^uo *D* T *D* Scelerum *B* 1099. tute es *BCF.* tu te es *D.* tu es *Z* (*) 1100. GR. *CD* ego istaec *Bothius.* istaec (istec *DF*) ego *libri* hic huic *FZ: corr. Pylades* (*) 1101. TR. *Camerarius.* D *DZ. om. F* At qui *B.* atqui *C.* atque *DFZ: corr. Pylades* cibit *Aci-*

DAEMONES

Grípe, aduorte animúm. tu paucis éxpedi, quid póstulas.

TRACHALIO

Díxi equidem: sed sí parum intelléxti, dicam dénuo.
Hásce ambas, ut dúdum dixi, ita ésse oportet líberas:
Haéc Athenis párua fuit uírgo surpta.

GRIPVS

Díc mihi,
Quíd id ad uidulum ístum, seruae sínt istaec an líberae?

TRACHALIO

Ómnia iterum uís memorari, scélus, ut defiát dies.

DAEMONES

Ápstine maledíctis et mihi quód rogaui dílue.

TRACHALIO

Cístellam isti inésse oportet caúdeam in isto uídulo,
Vbi sunt signa quí parentis nóscere haec possít suos,
Quíbuscum parua Athénis periit, sícuti dixí prius.

1105. *Huc Hermannus apud Ritschelium Parerg. p. 379 retulit testimonium apud Rufinum de metr. Ter. p. 561, 3 K.:* Sisenna in Rudente sic 'fuit extendit primam syllabam metri gratia' (et postea sic 'habiliore metro usus est ut solet in mulierum oratione')*: sed cf. app. crit. ad v. 217* 1109. *Placidus p. 25, 9 D.:* caudeam: iunceam, quod iuncea cauda emergat. dicunt et scirpum et tibim*: adde Pauli Festum p. 46, 11 M.:* caude[c]ae cistellae: ex iunco, ad similitudinem equinae caudae factae. *Cf. Loewius Prodr. p. 287. gl. nom. p. 96, Deuerlingius 'Bl. f. bayer. Gymn.' VIII p. 327*

---

dalius p. 446. ibi *BCDF.* tibi *Z* (*) 1102. Dem. grippe *F.* grippe *Z.* gripe, g *distincta a rubr. praecedente spatiolo D* aduorte, o *ex* e, *B* G *ante* quid *DZ, sed D s. v. s. sp.,* Tra *F: del. Camerarius* 1103. Tr. *Z.* DT *D. om. F* siparum *B* intellexi *F* 1105. Hec *DF* surrupta *BCDZ.* subrupta *F: corr. Hermannus* (*cf. testim.*) GR *CD* Dic *B* (*) 1106. id ad *Bothius.* ita ad *B.* ista ad *CDFZ* istum seruae sint istaec 𝔖. pertinet (*sic BF.* pertinent *CZ.* pertinẽnt, *alt.* n *ex* r *et fort.* t *ex* i, *D*) seruae sint istae *libri* libere *CDF* (*) 1107. T *D* 1108. DE(M) *CD* Apstine *B.* abstine *CDFZ* male dictis *D* 1109. istic *BCFZ: corr. Bothius.* isic, *alt.* i *ex* t, *D* opportet *Z: post quam vocem spat. est in B* gaudeam *libri: cf. testim.* (*corr. Valla*) in isto *DFZ.* isto *B. om. C* 1110. *Post* signa *sp. in fine v. C* parentes *libri* 1111. Quibus cum *B.* quib; cum *D* (; D^2 *ut vid.*) parua periit athenis *libri: trai. Acidalius p. 447* sicuti *B.* sicut *CFZ.* sič *D* (*)

GRIPVS

Iúppiter te díque perdant. quíd ais, uir uenéfice?
Quíd, istae mutae súnt, quae pro se fábulari nón queant?

TRACHALIO

Eó tacent quia tácitast melior múlier semper quám loquens.

GRIPVS

Túm pol tu pro pórtione néc uir nec muliér mihi's.

TRACHALIO

Quídum?

GRIPVS

Quia enim néque loquens es néque tacens umquám bonus.
Quaéso, enumquam hodié licebit míhi loqui?

DAEMONES

Si praéterhac
Vnum uerbum fáxis hodie, egó tibi comminuám caput.

TRACHALIO

Íta ut occepi dícere, senex, eám te quaeso cístulam
Vt iubeas hunc réddere illis: ób eam siquid póstulat
Síbi mercedis, dábitur: aliud quídquid ibist habeát sibi.

GRIPVS

Núnc demum istuc dícis, quoniam iús meum esse intéllegis:
Dúdum dimidiám petebas pártem.

TRACHALIO

Immo etiam núnc peto.

1112. G *D* Iupiter *BF* di que *B*. dii que *F* qs *F* uir *om. DFZ* 1113. quęant *B*. q̄ant *F* 1114. Tr. *FZ*. D *D* tacitast melior *Bentleius ad Ter. Phorm. II 3, 21.* tacita bonast (est *F*) *libri* (*ex v. 1116 om.* melior *ante* mulier) seper *B* (*) 1115. G *D* Tum pol tu *B*. tu pol tu *CD*. tu pol *FZ* pro portione *BFZ*. ꝓportione *CD* mihi es *libri* (*) 1116. Tr. *FZ*. D *D* G *D* Quia *B* tacens, c *ex* t, *B* umquam *D*. unquam *CFZ*. umq *B* 1117. T *DFZ: del. Camerarius* Queso *CDF* enumquam *B*. en unquam *CDFZ* D *D*. *sp. om. B* preter hac *BC* 1118. Vnum uerbum *Camerarius.* uerbum *libri, sed post spat. B* (*13—16 litt.*) *C* (*6 l.*) *D* (*4 l.*) cominuam *B*. cōminuam *CDZ*. diminuam *F* (*) 1119. T *D* Ita ut 𝔖. Vt id *libri* queso *CD*. queso senex (*non om. antea*) *B* (*) 1120. iubea *ut vid.* D^1, s *add.* D^2 reddere, *alt.* d *ex corr., fort. ex* id *B* ob eam *ex* ob istam *ut vid. B* si quid *CD* postulas *BCD: corr. FZ* 1121. quit quitibi est *B*. quicquid ibi est *CDFZ* 1122 GR *CD*. *om. Z* qm̄ *BC* uis *C* esse *om. B* intelligis *FZ* 1123. T *D* Immo *B*

GRIPVS

Vídi petere míluom etiam córuom: nihil aufért tamen.

DAEMONES

Nón ego te conprímere possum síne malo?

GRIPVS

Si istíc tacet,
Égo tacebo: si íste loquitur, síne me meam partém loqui.

DAEMONES

Cédo modo mihi uídulum istum, Grípe.

GRIPVS

Concedám tibi:
Át si istorum níl sit, ut mihi réddas.

DAEMONES

Reddetúr.

GRIPVS

Tene.

DAEMONES

Aúdi nunciám, Palaestra atque Ámpelisca, hoc quód loquor:
Éstne hic uidulús, ubi cistellam híc tuam inesse aibát?

PALAESTRA

Is est.

GRIPVS

Périi hercle ego misér: tu prius quam pláne aspexisti, ílico
Éum esse dixti.

PALAESTRA

Fáciam ego hanc rem ex prócliui planám tibi.

1124. G *D* miluum *libri* coruom 𝔖. cum *libri* aufert *B.* auferet *C.* auferret *DFZ* (*) 1125. D *D* comprimere *libri* G *D* Si istic *B.* sustic *C* (*) 1126. me meam partem (at mea pro re) *Gronovius.* me pro re mea parte *BZ.* mea pro re mea parte *CDF cum 'libris vet.' Lambini* 1127. D *D* uidulum istum *Pylades.* istum uidulum *libri* G *D* Concedam *BF.* Concredam *CDZ* (*) 1128. At *Lambinus.* Ac *B.* ac *CDFZ* nihil *libri* D redditur, *sed* i D^2 *ex* e, *D.* Rede(d)tur *B* Tene *B* (*) 1129. DAE. *Camerarius. om. FZ* nunc iam *libri* palestra *CDFZ, ubi in fine* s *supra scr.* D^2 *ut vid.* 1130. Est ne *B* hic tuam inesse aibat 𝔖 *praeeunte* tuam inesse hic aibat *Fleckeiseno.* tuam inesse aiebas (in esse alebas *B*) *libri* PA *D* Is *B* (*) 1131. G *D* Perei *B.* perii *CDFZ* miser, se *ex* b *ut vid., D* tu 𝔖. ut *libri* priusquam *DFZ* aspexisti 𝔖. aspexi *B.* aspexit *CDFZ* (*) 1132. dixti 𝔖. dixi *B.* dixit *CDFZ* PA. *Camerarius.* D *DFZ: cf. ad v. 1134* Faciam *B* ex procliui planam *Gulielmius Qu. in Mil. p. 410.* nam *post 16 litt. sp.* (*in quo* pla *m. Camer.*) *B.* Nã *in v. in. CD.* nam *FZ. in 'quibusdam libris' Lambini lacunula fuit, 'in aliis litterae*

Cístellam isti inésse oportet caúdeam in isto uídulo:
Íbi ego dicam quídquid inerit nóminatim: tú mihi
Núllum ostenderís. si falsa dícam, frustra díxero.
Vós tamen istaec quídquid inerit últro istic redhibébitis.
Sí erunt uera, tum ópsecro te ut méa mi reddantúr.

DAEMONES

Placet.
Iús merum oras méo quidem animo.

GRIPVS

At meo hércle malitiást mera.
Quíd si ista aut supérstitiosa aut háriolast atque ómnia
Quídquid inerit uéra dicet? ánne habebit hárióla?

DAEMONES

Nón feret nisi uéra dicet: néquiquam hariolábitur.
Sólue uidulum érgo, ut quid sit uérum quam primúm sciam

TRACHALIO

Hóc habet.

GRIPVS

Solútust. perii: uídeo cistellam.

exesae' (*) 1133. istic (isti *Bothius*) inesse *Camerarius.* isticine esse *BCDZ.* istancine esse *F* Gaudeam *c. sp. B.* gaudeam *CDFZ: cf. ad v. 1109* 1134. Pal. *FZ: del. Camerarius* ubi *Z* quit quit *B.* quicquid *CDFZ* tum (i *s. v.*) *D* 1135. *Ante* dixero *3 litt. ras. et* di *ex corr. ut vid. B* (*) 1136. *Sp. ante* uos *CD* tamem *B ante corr.* istec *DF.* istaiec *B* quitquid *B.* quicquid *CD* inerit ultro istic redhibebitis 𝕾. istic inerit uobis habebitis *libri* (*) 1137. Si (*vel* Sei) *Muellerus Pros. p. 109.* Sed si *libri* opsecro *B.* obsecro *CDFZ* meã *CD:* meam *B* mihi *libri* DAE. *Camerarius.* G *DFZ* Placit *B* (*) 1138. T *D. sp. C. om. FZ* uis *C* meum *B* G *D.* Dem. *FZ* At *B* hercle malitiast mera (*vel* summast malitia) 𝕾 *coni. Ter. Haut. v. 796.* hercle *BC* (*cum spatiolo*) *DFZ, 'libri vet.' Lambini* (*) 1139. Gr. *FZ: del. Camerarius in annot.* super sticiosa, a *ex* e, *B* ariola *C* (*cr.* h) *Z* atque *ex* aut *D* 1140. Quid (d *ex* t) quid *B.* quicquid *CF* inerit *Muellerus 'Nachtr.' p. 141 adn.* insit *libri* anne *Valla, Saracenus.* in me *libri* ariola *D.* ariola *C* (*cr.* h) *Z* (*) 1141. *Hunc v. priori adiungit B, sed* Non *habet, ubi* non *s. sp. CD, sed* D *s. v. D* fert *B.* refert *F cum 'libris vet.' Lambini* nequicquam *F* hariolabitur *Pylades.* ariolatur *BCDZ.* hariolatur *F* 1142. T *praem. D, sp. C,* Pal *FZ: del. Camerarius* quid *Camerarius.* qui quid (d *ex* t) *B.* quic quid *CDFZ* sciam *B.* faciam *CDFZ*(*) 1143. TR. *Bothius: cf. ad v. 1142.* Dem. *F. om. Z* abet, a *ex* e, *D* GR. *Bothius: atque* G *suprascr. D. sp. om. BCD, pers. FZ* solutum est *libri: corr. Acidalius p. 447 sq.* ah perii *ex Veneta Pistoris et Acidalius* (ah *del. Guietus*). aperi *libri* *ante* uideo (Video

DAEMONES

Haécinest?

PALAESTRA

Ístaec est. o meí parentes, híc uos conclusós gero:
Húc opesque spésque uostrum cógnoscendum cóndidi.

GRIPVS

Túm tibi hercle deós iratos ésse oportet, quísquis es,
Quaé parentis tám in angustum tuós locum conpégeris.

DAEMONES

Grípe, accede huc: túa res agitur. tú, puella, istínc procul
Dícito quid ínsit et qua fácie: memorato ómnia.
Si hércle tantillúm peccassis, quód posterius póstules
Te ád uerum conuórti, nugas, múlier, magnas égeris.

PALAESTRA

Iús bonum oras.

GRIPVS

Édepol haud recte órat: nam tu iniúria's.

DAEMONES

Lóquere nunciám, puella. Grípe, animum aduorte ác tace.

PALAESTRA

Súnt crepundia.

DAEMONES

Écca uideo.

GRIPVS

Périi in primo proélio:
Máne: ne ostenderís.

DAEMONES

Qua facie súnt? responde ex órdine.

B) sp. est in BCD, Pal. *in F* Dem. *FZ. sp. om. BCD* haecine st *B*. hecine (n *ex* l *D*) est *CD* (*) 1144. Istae c esto *B*. istaec esto *CD* (c *ex* e *D*[2]). Istec est. o *F* mi *libri* 1145. uestrum *BFZ*. ur̄m *CD*[2]. urem *D*[1] credidi *F cum duobus ex 'libris vet.' Lambini* 1146. hercle *om. F* oportet, op *ex* pp, *D* 1147. *Post* quę *sp. D* compegeris *libri* 1148. D *D* tu puella tu puella *C* 1150. *Ante* si *sp. CD* tantulum *FZ* quot *libri* posterius *Camerarius*. posteris *BCDZ*. posceris *F* 1151. conuorte, uo *ex* ue, *C*. conuerti *F* 1152. P *D*. Gr. *FZ* GR. 𝕾. D *D*. Tr. *FZ* recte *et* iniuria's 𝕾. te *et* iniurius *libri* (*) 1153. nunc iam *libri* aduorte *BF*. aduortite *CDZ* 1154. Ecca *B* G *D* Peri *B*. peri *CDFZ: corr. Pylades* prelio *B*. p̄lio *CDF* 1155. Dem. *praem. FZ, inter* ostenderis qua (*sic libri s. sp.*) *interposuerunt Meursius Exerc. cr. I p. 224 et Acidalius Div. p. 448* (*)

PALAESTRA

Énsiculust auréolus primum lítteratus.

DAEMONES

Dícedum,

Ín eo ensiculo lítterarum quíd est?

PALAESTRA

Mei nomén patris.

Póst altrinsecúst securicula áncipes, itidem aúrea,
Lítterata: ibi mátris nomen ín securiculást.

DAEMONES

Mane:

Díc in ensiculó quid nomen ést paternum?

PALAESTRA

Daémones.

DAEMONES

Di ínmortales, úbi loci sunt spés meae?

GRIPVS

Immo edepól meae?

1156. *Charisius inst. II p. 155, 17 K = Excerpta Bobiensia [ex Char.] p. 535, 25 K. = Dositheus p. 396, 1 K.:* ensis ensicula et ensiculus: Plautus [ensiculum *add. Char.*, ensicula *Bob.*, in singula et *Dos.: del. Keilius duce Fabricio*] in Rudente*: cf. ad v. 1169* 1158. *Charisius inst. I p. 120, 15 K.:* ancipes ueteres cum ratione dixerunt, ne genetiuus ancipitis duabus uideretur syllabis crescere: Plautus in Rudente 'post . . . . . ancipes' *Priscianus inst. III p. 105, 18 H.:* securis [securi] securicula: Plautus in Rudente 'post . . . . ancipes' (*unde pendet Osbernus p. 529*) *idem inst. VI p. 280, 20 H.:* antiqui tamen ancipes et praecipes et bicipes proferebant in nominatiuo, et sic secundum analogiam sequebatur genetiuus ancipes ancipitis, ut sospes sospitis. Plautus in Commorientibus . . . . idem in Rudente 'post . . . . aurea' altrinsecus *hinc excerpsit Gloss. Plaut.: cf. Ritschelius Opusc. phil. II p. 256*

1156. Insiculust *CZ.* En sicul' est *F: cf. testim.* Dice dum *B.* dice dum *CD* 1157. litteratum *B.* lr̂atum *F.* litterarum *CDZ* quidẽ *C* P *D* Mei *B* (*) 1158. altrinsecus (l *ex* n D^2. alterinsecus *Char.* abstrinsecus *Prisciani GL priore loco*) est *omnes: corr. Ritschelius l. s. s.* ancipes, a *ex* r *et* n *e corr., D.* anceps *Osbernus* itidem *Priscianus.* item *BCDFZ* (*) 1159. nomen insecuricula st, n i *ex* nest *ut vid. corr., B* securiculast, st *ex* sit *ut vid. C.* seruriculast D^1 (*corr.* D^2) *Z* 1160. dici nensiculo *CD* ensiculo *ex* cubiculo *ut vid. corr. B* quit *B.* quod *FZ* P *D* doemones *B.* demones *DF* (*) 1161. D *D* dii *DF* immortales *libri* edepol, d *ex* l *D*

TRACHALIO

Pérgite, opsecró, continuo.

GRIPVS

Plácide, aut i in malám crucem.

DAEMONES

Lóquere matris nómen hic quid ín securiculá siet.

PALAESTRA

Daédalis.

DAEMONES

Di mé seruatum cúpiunt.

GRIPVS

At me pérditum.

DAEMONES

Fíliam meam esse hánc oportet, Grípe.

GRIPVS

Sit per mé quidem.
Quí te di omnes pérdant, qui me hodie óculis uidistí tuis,
Méque adeo sceléstum, qui non círcumspexi eéntiens,
Príus me nequis ínspectaret, quám rete extraxi éx aqua.

PALAESTRA

Póstid ensicula árgenteola et duaé conexae mániculae
Ét suculast.

GRIPVS

Quin tu í dierecta cúm sucula et cum pórculis.

1169. *Cf. testimonia ad v. 1156, quibus addatur Priscianus inst. III p. 115, 18 H.:* Probus etiam ponit . . . . ensis ensiculus ensicula
1170. *Priscianus inst. III p. 108, 1 H.:* sus quoque commune abiecta s et assumpta cula facit diminutiuum sucula: Plautus in Rudente 'sucula quin . . . . porculis'*: unde pendet Osbernus p. 525*

1162. TR. *Weisius.* Dem. *FZ* perge tu *F* opsecro *B.* obsecro *CDFZ* GR. placide *Acidalius p. 448.* placide *s. sp. BCDF.* placide. Gr. *Z* aut i *Guietus, Bentleius.* aut ite *BCDZ.* at tu *F* (*)
1163. D *D. om. F* quid in securicula *Reizius, Bentleius.* in securicula quit *B.* insecuricula quid *CFZ.* insecurila quid *D* (*)
1164. P *s. v. s. sp. D* Dedalis *libri* D *et* G *D* Di *et* At *B* 1165. D *et* G *D* *post* meam *er.* h *D* Sit *B* (*) 1166. Quin *Z* (*) 1167. circum spexi *B* 1168. ne quis *D* recte *F* 1169. P *D* Postid ensicula 𝔖*: cf. testim.* postin sicula *CD.* Post in sicilicula *B.* post in situla *'libri vet.' Lambini.* post ẽ situla *F.* post est sicula *Z* argenteola, ente *ex corr., B* conexę (conexe *BD*) maniculae et *libri, ubi* et *in v. 1170 traxit Pylades* (*) 1170. *Cf. ad v. 1169* Sucula est *Bothius.* Sucula *libri cum Prisciano, nisi quod om. RGL* Quin *B.* Perge *Osbernus* tu i dierecta (die recta *C*) *BCDFZ.* tu

PALAESTRA

Ét bulla aureást, pater quam dédit mi natalí die.

DAEMONES

Éast profecto: cóntineri quín conplectar nón queo.
Fília mea, sálue: ego is sum quí te produxí pater:
Égo sum Daemonés et mater túa eccam hic intust Daédalis.

PALAESTRA

Sálue, mi pater ínsperate.

DAEMONES

Sálue: ut te amplectór lubens.

TRACHALIO

Vólup est quom istuc éx pietate uóstra uobis cóntigit.

DAEMONES

Cápedum hunc si potés, fer intro uídulum, age, Trachálio.

TRACHALIO

Écce Gripi scélera: quom istaec rés male euenít tibi,
Grípe, gratulór.

DAEMONES

Age eamus, méa gnata, ad matrém tuam,
Quae éx te poterit árgumentis hánc rem magis exquírere:
Quaé te magis tractáuit magisque sígna pernouít tua.

TRACHALIO

Eámus intro omnés simul, quando óperam promiscám damus.

---

dierecta *Priscianus* (tu e die recta *K*). uia (dic *Amplon.*) recta *Osbernus* et porculis *C* (*) 1171. P *D* E tabula *B* aurea est *libri* mihi *libri* (*) 1172. D *D* Ea est *libri* c̄plectar *CD*. complectar *BFZ* Nequeo *C* 1173. mea salue *B*. salue mea *CDFZ* (*) 1174. doemones *B*. demones *CDF* eccam *Fleckeisenus*. ecca *BCDZ*. *om. F* intus *libri: corr. Langenus 'Beitr.' p. 5* dedalis *CDF* 1175. P *et* D *D* Salue ut te *B*. salue inte *C* libens *BCDZ* 1176. TR. *F, Saracenus. om. Z* Volupest *CDFZ* (*disi. Fleckeisenus*). Volupe est *B* cum *libri* uestra *BFZ*. urã *CD* 1177. Cape dum *BC*. capedum *DFZ* potes ////// (*fort.* ĩtro *cr.*) *B* introui dũ *C*. intro uidum *D* (*) 1178. T *D* grippiscelera *D* Cum istęc *C*. Cũ istec *DFZ*. cum ista *B* (*) 1179. DEM *CD* Age *B* 1181. magis que *B* (*) 1182. simul 𝔖. *om. libri* operam *ante 4 litt. ras. et* e *ex* i *B* (damu[s] *fort. cr.*) promiscam *B*. promiscuam *CDFZ* *post* damus *3 litt. ras. B* (*)

PALAESTRA

Séquere me, Ampelísca.

AMPELISCA

Quom te dí amant, uoluptatíst mihi.

GRIPVS

Súmne ego homo sceléstus, qui illunc hódie excepi uídulum?
Aút quom excepi quí non alicubi ín solo abstrusí loco?
Crédebam edepol túrbulentam praédam euenturám mihi,
Quía illa mihi tam túrbulenta témpestate euénerat.
Crédo edepol ego illíc inesse argénti et auri lárgiter.
Quíd meliust quam ut hínc intro abeam et mé suspendam clánculum,
Sáltem tantispér dum abscedat haéc a me aegrimónia?

DAEMONES.

Pro di ínmortales, quís mest fortunátior,
Qui ex ínprouiso fíliam inuení meam?
(Satin sí quoii homini deí esse bene factúm uolunt,
Aliquo íllud pacto optíngit optatúm piis?
Ego hódie neque speráui neque istuc crédidi:
Is ínprouiso fíliam inuení tamen:)
Ego eám de genere súmmo adulescentí dabo

1183. PAL *et* AMP *CD* se quere *D* Cum *B.* cum *CDFZ* dii *F* uoluptati est *libri* 1184. GR *CD* Sum nc *DF* ego homo *Fleckeisenus.* ego *libri* illnc *BCDF.* illac *Z: corr. Camerarius* (*) 1185. cum *libri, post quam vocem* non *del.* D^2 1186. predam *CDF* 1187. tam *B. om. CDFZ* potestate *F* (*) 1188. in esse *B* argenti et auri *B.* auri & argenti *CDFZ* (*) 1189. Quit *B.* qui *F* melius est *libri: corr. Pylades* hic *F* 1190. tantis per dum *B.* tantis (*priore* t *ex* p) perdum *C.* tantisper ut *F* abscedat, e *ex* ẽ, *C* *Act. IV Sc. 5* DEMONES SENEX *D itemque FZ. unius v. sp. C. om. B* 1191. DEM *CD* RODII *c. sp. in. B.* ro di *c. sp. in. C* dii *F* immortales *et* me est *libri* (*) 1192. improuiso *FZ.* prouiso *C* *V.* 1193—1196 *damnavit Langenus Stud. Plaut. p. 369 sq.* 1193. sicui *libri: corr. Reizius* dei esse *FZ.* delesse *BCD* benefactum *CDFZ* uolunt *Valla.* uolant *Z.* uolo *BCDF* (*ex v. 1199*) (*) 1194. istuc *F* obtingit *F.* obtigit *Z* 1195. neque istuc 𝔖 *praeeunte* neque illud *Bothio.* neque *libri* (*) 1196. improuiso *FZ* inuenit *F* tamem *B* (*) 1197. Ego eam 𝔖: *cf. ad v. 1199.* Et eam *libri* degenere *BC* adolescenti *CDFZ* (*)

Ingénuo, Atheniénsi et cognató meo.
Eum ádeo arcessi huc ád me quam primúm uolo
Iussíque exire huc séruom eius, propere ut ád forum
Irét: nondum egressum ésse eum, id mirór tamen.
Accédam opinor ád foris. quid cónspicor?
Vxór conplexa cóllo retinet fíliam.
Nimis paéne inepta et ódiosa eius amátiost.

DAEMONES. TRACHALIO

DAEMONES

Áliquando osculándo meliust, úxor, pausam fíeri:
Átque adorna ut rém diuinam fáciam, quom intro aduénero,
Láribus familiáribus, quom auxérunt nostram fámiliam.
Súnt domi agni et pórci sacres. séd quid istum remorámini,
Múlieres, Trachálionem? atque óptume eccum exít foras.

TRACHALIO

Vbi ubi erit, iam inuéstigabo et mécum ad te adducám simul

1204. *Nonius p. 70, 30:* amatio Plautus Rudente 'nimis ..... amatio est' 1208. *Festus p. 318, 7:* sacrem [porcum dici ait Veri]us ubi iam [a partu habetur purus a qu]a re appel[latum esse sacrum dici]t. ita id adi[cit quod non opus est:] omisit uoca[buli formam. Plautus ...... in Rudent]e 'sunt domi [agni et porci sacres]'*: quae suppl. Vrsinus conl. Varrone de r. r. II 1, 20. 4, 16: cf. Leidolphus p. 237*

1198. *Post* ingenuo *ras. in B* (*fuit* & lib *ut vid.*) 1199. Eum *Braunius Observ. gramm. et crit. (ed. Berol. a. 1881) p. 38.* Ego eum (*ex* enim *D*) *libri: cf. ad v. 1197* accersi huc *D ex corr. FZ.* huc accersi *D ante corr.* (*) 1200. seruom eius propere 𝔖. seruum eius *libri* (*) 1201. non dum *D* eum admiror *F* *ante* tamen *dist. FZ: corr. Acidalius p. 449* 1202. at *B* fores *libri* quit *B* 1203. Vx or *B* conplexa *B.* cōplexa *CD* 1204. paene *B et 'libri vet.' Lambini.* pene *F cum Nonio. om. CDZ* amatio st *B.* amatio est *CDFZ, Nonius* (*)

Act. IV Sc. 6 DEMONES TRACHA LIO SERV' *D itemque Z.* Demones Tracalio *F. unius v. sp. C. om. B* 1205. DEM *CD: itemque postea* TR *et* DEM *servant* LI QUANDO *c. sp. in. B.* liquando *c. sp. in. C* melius est *libri: corr. Pareus* (*) 1206 *sq.* cum *bis libri* (*) 1209. Mulier estrachalionem *B* optime *libri* 1210. Vbi ubi erit *D* iam *Guietus, Reizius.* tamen iam *B.* tamen *CDFZ* (*)

Plésidippum.

DAEMONES

Elóquere, ut haec res óptigit de fília.
Eúm roga ut relínquat alias rés et huc ueniát.

TRACHALIO

Licet.

DAEMONES

Dícito datúrum meam illi filiam uxorém.

TRACHALIO

Licet.

DAEMONES

Ét patrem eius mé nouisse et mi ésse cognatúm.

TRACHALIO

Licet.

DAEMONES

Séd propera.

TRACHALIO

Licét.

DAEMONES

Iam hic fac sit, céna ut curetúr.

TRACHALIO

Licet.

DAEMONES

Ómnian licét?

TRACHALIO

Licet: sed scín quid est quod té uolo?
Quód promisisti, út memineris, hódie ut liber sím.

DAEMONES

Licet.

TRACHALIO

Fác ut exores Plésidippum ut mé manu emittát.

DAEMONES

Licet.

1211. Pleusidippum *CDFZ* Eloquere *B.* elequere *D ante corr.* res obtigit *CDFZ.* optigit *B* 1212. roga *Weisius, Bentleius.* rogat *B.* rogato *CDFZ* relinquit *B* Licet *B: itemque postea exceptis v.* 1218 *et* 1219 (*) 1213. daturam *DFZ* (*corr. Pylades*) 1214. mihi *libri* (*)
1215. ‡ Iam *B.* iam *D* sit *Acidalius p. 449.* sis *libri* cęna *C*
1216. Omnian licet *Camerarius.* Omnia in licet *CD.* Omnia in-licet *B.* Omnia i licet *Z.* Omnia licet *F* licet Tra. *F* (*) 1218. pleusidippum *CDFZ* me manu emittat *Fleckeisenus praeeunte Camerario.* me emittat *CDFZ.* emittat *cum pers. sp. maiore* (*sed non maiore quam v. 1213. 1219, al.*)*: ubi* manu *add. m. Camer.* (*)

TRACHALIO

Ét tua filiá facito oret: fácile exorabít.

DAEMONES

Licet.

TRACHALIO

Átque ut mi Ampelísca nubat, úbi ego sim libér.

DAEMONES

Licet.

TRACHALIO

Átque ut gratum míhi beneficium fáctis experiár.

DAEMONES

Licet.

TRACHALIO

Ómnian licét?

DAEMONES

Licet: tibi rúrsum refero grátiam.
Séd propera ire in úrbem actutum et récipe te huc rursúm.

TRACHALIO

Licet.
Iam híc ero: tu intéribi adorna céterum quod opúst.

DAEMONES

Licet.

Hércules istum ínfelicet cúm sua licéntia,
Íta meas repléuit auris: quídquid memorabám, 'licet'.

1219. DEM, D *ex* b, *D* (*) 1220. mihi *libri* *verbum* Licet *una cum proximo v. in ultimo pag. v.* (*post v. 1245*) *in marg. suppl. D add.* d̄h̄ 1221. *Hunc v. hic om. F: cf. ad v. 1220 et 1245* benene-ficium *B.* beneficium *CDZ: corr. Ritschelius Opusc. II p. 719* (*cf. 774*) facitis *B* (*) 1222. Omnia licet *libri: corr. Camerarius conl. v. 1216* licet. dem. *F* 1223. prepera *B* ac tutumet recipete *B* recipe//// *D er.* re. recipe *F* (*) 1224. dem. *praem. F* inter ibi *B.* interĩ *F* caeterum *Z* opus est *libri: corr. Pylades* Tr. licet *F* 1225. TR *praem. CDZ, codd. Meursii Ex. cr. I p. 227,* dem. *F: del. Camerarius* Hecules *B* infelicitet *Z* 1226. repleuit, i *ex* e *vel* it *ex* ei *D.* compleuit *F* aures *DFZ* quit quit *B.* quicquid *C et,* quid *s. v., D* (*)

GRIPVS. DAEMONES

GRIPVS

Quam móx licet te cónpellare, Daémones?

DAEMONES

Quid ést negoti, Grípe?

GRIPVS

De illo uídulo,
Si sápias, sapias: hábeas quod di dánt boni.

DAEMONES

Aequóm uidetur tíbi, ut ego alienúm quod est
Meum ésse dicam?

GRIPVS

Quódne ego inueni ín mari?

DAEMONES

Tanto ímmo melior! óptigit qui pérdidit:
Tuom ésse nihilo mágis oportet uídulum.

GRIPVS

Istó tu pauper és, quom nimis sancté piu's.

DAEMONES

O Grípe, Gripe, in aétate hominum plúrumae
Fiúnt transennae, ubí decipiuntúr dolis:
Atque édepol in eas plérumque esca inpónitur:
Quam síquis auidus póscit escam auáriter,
Decípitur in transénna auaritiá sua.
Ille quí consulte, dócte atque astuté cauet,

Act. IV Sc. 7 GRIPP' PISCATOR DEMONES SEN' *D itemque FZ. unius v. sp. C. om. B* 1227. VAMMOX *c. sp. in. B* (Q *m. Camer.*). uam mox *c. sp. in. C* compellare, el *ex* al *ut vid., B.* cõpellare *CDFZ* doemones *B.* demones *CDFZ* 1228. Qid *D* negoti *B.* negotii *CD.* negocii *FZ* De *B* 1229. DEM *praem. CDFZ: del. Pylades et v. 1230 add.* sapias *semel F* didant boni *B.* di danunt dant boni *C.* di boni danunt dant *D.* di (dii *F*) boni danunt *FZ* (*) 1230. *Cf. ad v. 1229* Aequom *B.* Aequũ *CDFZ* 1231. Quod ne *BCD* 1232. D D^2. GR D^1 immo melior 𝔖. melius illi *libri* obtigit *FZ* (*) 1233. Tuum *libri* 1234. pauperes *B* quom *B.* cum *CDFZ* pius *libri: corr. Pareus* (*) 1235. plurimę *libri* 1236. transe(t)nnae *D*, t D^2 *ut vid. eademque* N̄ *adscr. in marg.* (*) 1237. ędepol in eis *F* inponitur *B.* imponitur *CDFZ* 1238. si quis *CD* ponit D^1. poscit D^2 (*) 1239. intra senna *B.* intrasenna *CD* auaricia *CF* 1240. consulte, t *ex* e *ut vid., B*

Diútine uti béne licet partúm bene.
Mihi istaéc uidetur praéda praedatum írier,
Vt cúm maiore dóte abaetat quam áduenat.
Egone út quod ad me adlátum esse alienúm sciam
Celém? minume istuc fáciet noster Daémones.
Sempér cauere hoc sápientis aequíssumumst,
Ne cónscii sint ípsi malficiís suis.
Ego nísi quom lusi, níl moror ullúm lucrum.

GRIPVS

Spectáui ego pridem cómicos ad istúnc modum
Sapiénter dicta dícere atque is plaúdier,
Quom illós sapientis móres monstrabánt poplo.
Sed quom índe suam quisque íbant diuorsí domum,
Nullús erat illo pácto, ut illi iússerant.

DAEMONES

Abi íntro, nam moléstu's: linguae témpera.
Ego tíbi daturus níl sum, ne tu frústra sis.

GRIPVS

At égo deos quaeso, ut quídquid in illo uídulost,
Si aurúm si argentumst, ómne id ut fiát cinis.

1241. ubi bene licet parum *F* (*) 1242. istae cui detur *B* istec *DF* pręda praeda tu mirier *B*. p̄da Predatum irier *D* 1243. docte *B* abaetat quam aduenat 𝕾 *conl. Truc. v. 96.* abeat (*cum 2 litt. sp. C*) quam aduenerit *libri* (*) 1244. Gr. *praem. F* ame *DFZ* (*corr. Saracenus*) allatum *BCD.* ablatum *FZ* (*corr. Saracenus*) 1345. ///celem *C* minime *libri* nr̃ *CDF* doemones *B*. demones *CDFZ* (*) *Sequitur in F* hoc licet. Atq; ut gratum Mihi beneficium factis expiar: *cf. ad v. 1220 sq.* 1246. Dem. *praem. F* sapientis aequissimum st *B*. sapientissimũ est *CDFZ* (*) 1247. neconscii *C* sint *ex* sinti (*vix ex* sunt) *D* maleficiis *libri* (*) 1248. nisi quom *Bothius.* mihi cum *libri* nihil *libri, sed* h *ex* l *B* lucrum, l *ex* r *B* (*) 1249. GR. *om. F* ego quidem *F* ad istunc modum *libri, sed* nc *in ras. 3 litt.* (*fuit* ad istius ad modum *ut vid.*) *B* (*) 1250. Sapienter, nt *ex* rp *ut vid. corr. B* iis *libri* 1251. Cum *BCDZ.* Tamen *F* monstrabat *libri: corr. Pylades* potio *BCD.* populo *FZ: corr. Camerarius* (*) 1252. cum *libri* diuersi *B* 1253. Gr. ut illi *F* 1254. nam *Guietus.* ne *libri* molestus *libri: corr. Reizius* linguae, u *ex* ai *B* (*) 1255. nihil *libri,* ni *ex* m *post* su *er. B* (*) 1256. queso *D* quit quit *B*. quicquid *CD* 1257. argentum est *BCDZ* it *BC*

DAEMONES

Illúc est quod nos néquam seruis útimur:
Nam illic séruos si cum iníquo congressús foret,
Et ípsum sese et íllum furti adstríngeret.
Dum praédam habere sé censeret, ínterim
Praeda ípsus esset: praéda praedam dúceret.
Nunc hínc intro ibo et sácruficabo: póstibi
Iubébo nobis cénam continuó coqui.

PLESIDIPPVS. TRACHALIO

PLESIDIPPVS

Íterum mihi istaec ómnia itera, mi ánime, mi Trachálio,
Mí liberte — mí patrone pótius, immo mí pater:
Répperit patrém Palaestra suom átque matrem?

TRACHALIO

Répperit.

PLESIDIPPVS

Ét popularis ést?

TRACHALIO

Opinor.

PLESIDIPPVS

Ét nupturast?

TRACHALIO

Súspicor.

PLESIDIPPVS

Cénsen hodie déspondebit eám mihi, quaeso?

1258. nequaquam *B* 1259. seruos si cum iniquo 𝕾. cum seruo siquo (si quo *CD*) *libri* (*) 1260. se se *BC* forti *libri: corr. Pylades* at stringeret *B.* astringeret *F* 1261. haber& *D.* haberet *F* 1262. preda (ę D^2) predam *D.* preda p̄dam *F* 1263. sacrificabo *libri* post ibi *libri: corr. Scioppius Susp. lect. I 15 p. 45* 1264. Videbo *Z* cęnam *C itemque ex* conam *D*

Act. IV Sc. 8 PLEUSEDYPP' ADOLESCEN^S TRACHALIO SERV' *D itemque (sed* Pleusidippus) *FZ. unius v. sp. C. om. B* 1265. PLEV *praem. C,* PLE *D itemque postea* TR (*C saepius* TRA) *et* PLE(V) *servant* TERVM *c. sp. in. B,* terum *C* ////istaec, *fort.* ib *er., B.* istec *DF* animę *D* (*) 1266. potius, immo *Reizius.* immo potius *libri* (*) 1267. Re^p^perit *B.* reperit *D* palaestra *B.* palestra *CD* suum *libri* adq; *C* Repperit *B (constanter post pers. sp. maiusc. servans postea)* 1268. nupturast *Guietus.* nuptura est mihi *B.* mi nuptura est *CFZ.* mihi nuptura ē *D* (*) 1269. queso *D*

TRACHALIO

Cénseo.

PLESIDIPPVS

Quíd, patri etiam grátulabor quom íllam inuenit?

TRACHALIO

Cénseo.

PLESIDIPPVS

Quíd, matri eius —

TRACHALIO

Cénseo.

PLESIDIPPVS

Quid érgo censes?

TRACHALIO

Quód rogas,
Cénseo.

PLESIDIPPVS

Dic érgo, quanti cénses?

TRACHALIO

Egone? cénseo.

PLESIDIPPVS

Ádsum equidem, ne cénsionem sémper facias.

TRACHALIO

Cénseo.

PLESIDIPPVS

Quíd si curram?

TRACHALIO

Cénseo.

PLESIDIPPVS

An sic pótius placide?

TRACHALIO

Cénseo.

1273. *Placidus p. 27, 9 D.:* censio: multa qua citatos si non responderant [*sic Buechelerus Mus. Rhen. XXXV p. 403.* ponderum *cod.* prodierant *Deuerlingius praeeunte* prodirent *Mommseno 'Staatsr.' II*[1] *p. 366 adn.*] censor afficiebat: *huc rettulit Loewius cum Buechelero: cf. Festus Pauli p. 54, 5*

1270. *Hunc v. om. F* cum *libri* 1271. *Post* eius *interruptam orationem signavit* 𝔖 Quit ergo *et* Quot *B* (*) 1272. censebo *D*[1]*: corr. D*[2] TR *om. D in v. in.* 1273. Adsum equidem *Turnebus Adv. XXVI 2.* At (at *C.* ad *D*) sume quidem *BCD.* adsume (assume *F*) quidem *FZ* (*) 1274. Quit si curam *B* *Verba* Quid . . . . . potius pla(cide) *in ras. habet D deletis* etiãne eã adueniens salutem ℞ censeo

PLESIDIPPVS

Étiamne adueniéns salutem eam?

TRACHALIO

Cénseo.

PLESIDIPPVS

Anne etiám patrem?

TRACHALIO

Cénseo.

PLESIDIPPVS

Post éius matrem?

TRACHALIO

Cénseo.

PLESIDIPPVS

Quid póstea?
Étiamne adueniéns conplectar eíus patrem?

TRACHALIO

Non cénseo.

PLESIDIPPVS

Quíd matrem?

TRACHALIO

Non cénseo.

PLESIDIPPVS

Quid eámpse illam?

TRACHALIO

Non cénseo.

PLESIDIPPVS

Périi dilectúm dimisit: núnc non censet quóm uolo.

TRACHALIO

Sánus non es: séquere.

PLESIDIPPVS

Duc me, mí patrone, quó lubet.

1275. adueniens salutem eam 𝔖. eam adueniens salutem *libri, sed* eā *s. v. post* Etiam ne· *B* anne etiam 𝔖 *conl. Cist. II 1, 42.* etiam *libri* (*) 1276. Quit *B* 1277. Etiam ne *B* complectar *vel* cō-plectar *libri* (a *ex corr. D*) 1278. Quit *bis B* eam pse illā *D.* eam ipsam palestram *F* (*) 1279. Peri *CDZ* delectum *F* cum *libri* 1280. non esse quere *C* libet *BCDZ*

ACTVS V

LABRAX

Quis mést mortalis míserior qui uíuat alter hódie,
Quem ad récuperatorís modo damnáuit Plesidíppus?
Abiúdicata a mé modost Palaéstra: perditús sum.
Nam lénones ex gaúdio credo ésse procreátos,
Ita omnés mortales, sí quid est malí lenoni, gaúdent.
Nunc álteram illam quaé meast uisam húc in Veneris fánum,
Saltem út eam abducam, dé bonis quod réstat reliquiárum.

GRIPVS. LABRAX

GRIPVS

Numquam édepol hodie ad uésperum Gripum ínspicietis uíuom,
Nisi uídulus mihi rédditur.

LABRAX

Perií: quom mentiónem

Act. V Sc. 1 LABRAX LENO *D itemque FZ. unius v. sp. C. om. B* 1281. LABRAX *praem. D,* LABR̃ *C* VIS *c. sp. in. B,* uis *CD*[1] (Q *add. rubr.*) me est *libri* mortalis *Reizius, Bentleius.* mortalium *BCFZ.* mor talium *D* (*) 1282. quem Ad recuperatores (recuperator es *C*) *CDFZ.* Quae matre cuperato ris *B* dampnauit *C* pleusidippus *CDFZ* (*) 1283. Ab iudicata *BD* modo est *libri* palestra *CDFZ* 1284. gaudio, i *ex* e, *D* procreatores *B* (*) 1285. si quid *C* male *F* 1286. mea (e *ex* æ *B*) est *libri* 1287. quot *BC* reliquarum *B.* relliquiarum *Z*

Act. V Sc. 2 GRIPP' PISC̃ LABRAX L̃ *D.* Grippus Piscator. Labrax leno *FZ. unius v. sp. er.* GRI· unquã edepol hodie ad uesperu *C. om. B* 1288. GRIP. *praem. C,* GR *D, itemque postea* LA *et* GR *servant* VNC quam *c. sp. in. B,* unquã *C,* umquam *D*[1] (N *rubr.*) uiuom *B.* uiuum *CDFZ* (*) 1289. redditur *B.* reddatur *CDFZ* Peri *B.* peri *CD* cum *libri*

Fieri aúdio usquam uíduli, quasi pálo pectus túndit.

GRIPVS

Istíc scelestus líber est: ego qui ín mari prehéndi
Rete átque excepi uídulum, ei dareí negatis quídquam.

LABRAX

Pro di ínmortales, suó mihi hic sermóne arrexit aúris.

GRIPVS

Cubitum hércle longis lítteris signábo iam usquequáque:
Siquís perdiderit uídulum cum auro átque argento múlto,
Ad Grípum ut ueniat. nón feretis ístum, ut postulátis.

LABRAX

Meum hércle illic homo uídulum scit quí habet, ut ego opínor.
Adeúndus mihi illic ést homo: di quaéso subueníte.

GRIPVS

Quid me íntro reuocas? hóc uolo hic ante óstium extergére:
Nam hoc quídem pol e robígine, non ést e ferro fáctum,
Ita quánto magis extérgeo, rutilum átque tenuiús fit.
(Nam hoc quídem uenenatúmst uerum, ita in mánibus consenéscit.)

LABRAX

Aduléscens, salue.

GRIPVS

Dí te ament cum inráso capite.

LABRAX

Quíd fit?

1290. tundit (*cf. Ter. Andr. v. 124 sq.*) 𝔖. tundat *libri* (*) 1291. p̄hendi *DF* 1292. recte *C et D ante ras.* ei darei negatis *D.* ei dare i negatis *C.* ei dare inegatis *B.* ei dare (daret *Z*) negatis *FZ* quic quam *B.* quicquam (ic *ex* ã *D*) *ceteri* (*) 1293. dii immortales *libri, alt.* m. *s. v. D* suo mihi hic *B*, *Pylades.* suo hic *CDFZ* 1294. iam *B. om. CDFZ* usque quaque *BDF* 1295. si quis *C* 1296. Ad grippum *FZ.* A gripum *B.* agrippum *CD* is ut *F* 1298. dii *F* queso *B* 1299. Quit *B* hostium *FZ* 1300. erobigine *B.* erubigine *CF et,* g *ex* n *et* S *supra* er, *D.* est rubigine *Z* (*cf. Placidus p. 79, 5 D.*) non est e ferro factum *Bothius.* non e ferro (efero *CD.* effero *B*) factum est (factũc̃ *ex* facti D^2) *libri* (*) 1301. quanto magis *Pius.* quanti magis *BCD e corr. FZ.* magis quanti *D ante corr.* extergero *F* tenuus D^1: *corr.* D^2 (*) 1302. *Hunc v. damnavit Guietus* Nam hoc quidem uenenatum est *Bothius.* Nam quidem (idem *e corr. B*) hoc uenenatust (*sic CD.* uenatu st *BZ.* uenustust *F*) *libri* uerum, m *ex* it *ut vid. corr. D* (*) 1303. Adolescens *F* GR *om. C* (*non D*) *in v. in.* Di *B* (*)

GRIPVS

Verum éxtergetur.

LABRAX

Vt uales?

GRIPVS

Quid tú, num medicus quaéso's?

LABRAX

Immo édepol una líttera plus súm quam medicus.

GRIPVS

Túm tu

Mendícus es?

LABRAX

Tetigísti acu.

GRIPVS

Vidétur digna fórma.

Sed quíd tibist?

LABRAX

Hac próxuma nocte ín mari pecu álui:

Confráctast nauis, pérdidi quidquíd erat miser ibi ómne.

GRIPVS

Quid pérdidisti?

LABRAX

Vídulum cum auro átque argénto múlto.

GRIPVS

Ecquíd meministi, in uídulo qui périit quid ibi infúerit?

LABRAX

Quid réfert, qui periít?

1304. Ferrum *FZ*   LA. ut *FZ*. Aut *om. pers. in v. in. CD.* aut *s. sp. B*   Quit *B*   num, nu *ex* mi *ut vid., B.* non *F*   modicus D^1*: corr.* D^2 queso *CD*   es *libri, sed lineolam sub* e *add.* D^2 *ut vid.*   1305. LA. *C.* GR. *D*   edepol, ede *s. v. D*   GR. *D. om. C*   Tum tu *B.* Nũq̄d Tu *F* (*)   1306. Medicus *B.* Mendicus *D er.* b *supra* n*: atque in marg. ad h. v. aliquid er. velut* OḶỊṚ[b]IO   Tetigisti *et* Videtur *B*   1307. quit *B*   tibi est *libri*   Hac *B*   proxima *libri*   pecu alui ₰ (*cf. v. 513*). & alii *libri* (*)   1308. Contra facta est *BC*D^1. Contra fracta est D^2*FZ: corr. Pylades*   perdidi, *alt.* d *e corr., D*   quit quit *B.* quic quid *D.* quicquid *CF*   ibi *s. v. D*   1309. Vidulum *B*   1310. Ec quid *B.* Eo quid *CDFZ: corr. Pylades*   *post* uidulo D^2 *add.* ?   quid *FZ*   periit *F.* perit *BD ex corr. Z.* per id *CD ante corr.*   quit *B.* quid, *puncto er. sub* d, *D.* et quid *Z*   ibi infuerit *Reizius, Bentleius.* infuerit ibi *FZ.* infuere tibi (t *exp.* D^3) *BCD* (*)

GRIPVS

Abeo igitur.

LABRAX

Aúdi.

GRIPVS

Si hercle ábiero hinc, hic nón ero.

LABRAX

Vin céntum et mille?

GRIPVS

Dórmis.

LABRAX

Elóquere quantum póstules.

GRIPVS

Quo níhil inuitus áddas:
Taléntum magnum: nón potest trióbulum hinc abésse.
Proin tú uel aias uél neges.

LABRAX

Quid istíc? necessumst, uídeo:
Dabitúr talentum.

GRIPVS

Accédedum huc: Venus haéc uolo adrogét te.

LABRAX

Quod tíbi lubet, id mi ímpera.

GRIPVS

Tange áram hanc Veneris.

LABRAX

Tángo.

GRIPVS

Per Vénerem hanc iurandúmst tibi.

LABRAX

Quid iúrem?

---

e corr., *B* GR. abeo igitur. LA. 𝕾. GR. abi igitur LA. (*sp. B*) *libri* (*) 1328. Si///hercle *B*, i *ex* l *ut vid. et* h *vel* b *ut vid. er.* Vin *et* Dormis *B* 1329. Quõ *B* 1330. tri bolum *B*. tribolum *C et cum ras. supra* r (˘ *ut vid. er.*) *D*. triobolum *FZ* ab esse *B* 1331. Pro intu *C*. Pro in tu *B* uel *om. Z* aias *D ex corr. FZ*. alas *BCD ante corr.* Quid *B* istic? *Reizius praeeunte* istuc? *Lambino* '*ex libris vet.*' necessum est *libri* (*) 1332. Accede dum *BCD* at roget *BCD*. arroget *FZ* (*) 1333. Quod, o *ex* u, *B* libet *libri* it *B* mihi *libri* imperat *BCD: corr. FZ* Tange haram *et* Tango *B* 1334. iurandum est *libri* Quid

GRIPVS

Quod iubébo.

LABRAX

Praci uérbis quiduis. * * * * * * * * * *
* * * * id quód domist numquam últi supplicábo.

GRIPVS

Tene áram hanc.

LABRAX

Teneo.

GRIPVS

Déiera te argéntum mihi datúrum
Eodém die, tui uíduli ubi sís potitus.

LABRAX

Fíat.
Venus Cýrenensis, téstem te testór mihi:
Si uídulum illum, quém ego in naui pérdidi
Cum auro átque argento, sáluom inuestigáuero
Isque ín potestatém meam peruénerit,
Tum ego huíc —

GRIPVS

Tum ego huic Gripo ínquito et me tángito.

LABRAX

Tum ego huíc Gripo, em, —

GRIPVS

Dic: ó Venus.

---

et Quod *B* iubebo *B.* iubeo *CDFZ* 1335. Praci *Z.* Prac *B.* P̄ *D.* Pre *C.* Pro *F* quidem his *F* *Lacunam significavit* 𝔖 *ad hoc exemplum:* GR. ne mihi dare uerba posse speres. LA. Quin dic quid uis. id *e. q. s.* it *B* domi est *libri* nunquam *DFZ.* numquam *C.* numqui *B* ulli *FZ.* uili *BCD* (*) 1336. Tene haram *B.* teneram CD^1: a *suprascr.* D^2. tenaram *Z* Tenco *B* deiura te (Deiura te *B.* deiurate *C*) *libri: corr. Reizius, Bentleius* mihi argentum *libri: traiecit Bothius* (*) 1337. tui uiduli *Seyffertus Stud. Pl. p. 24.* uiduli *libri* Fiat *B* (*) 1338. G *praem. DZ: del.* 𝔖 cirenensis *BCDF* testem *B.* ⋕ testorem *CD. om. FZ* testor te *F* (*) 1339. illum, il *ex* is *ut vid., D* 1340. GR. *praem. CD* Quã *BC.* quam *D.* Cum *FZ* ///// auro, au *ut vid. er., B* saluom *B.* saluum *CDFZ* 1341. (*) 1342. Tum ego huic — GR. tum ego huic 𝔖. Tum ego huic *libri, praem.* GR. *CD* gripo *B.* gripo dico *CDZ* (*post* dico D^3 GR. *s. v. s. sp.*). GR. grippo dico *F* metangito *C* (*) 1343. Tum ego, m ego *in ras.* (*fort. fuit* Tui nego) *B* em — GR. dic o Venus. LA. O Venus tu 𝔖. dico

LABRAX

O Venus, tu aúdias:
Taléntum argenti mágnum continuó dabo.

GRIPVS

Siquí fraudassis, díc ut in quaestú tuo
Venus éradicet cáput atque aetatém tuam.
(Tecum hóc habeto támen ubi iuráueris.)

LABRAX

Illaéc aduorsum síquid peccassó Venus,
Venerór te ut omnes míseri lenonés sient.

GRIPVS

Tamen fíet, etsi tú fidem seruáueris.
Tu hic ópperire: iam égo faxo exibít senex:
Eum tú continuo uídulum repóscito.

LABRAX

Si máxume illum míhi reddiderit uídulum,
Non égo illic hodie débeo trióbulum.
Meus árbitratust, língua quod iurét mea.
Sed cónticiscam: eccum éxit et ducít senem.

---

uenus ut tu *libri* tuaudias *C*. tu/////audias *B*, sa *ut vid. er.* (*) 1345. Siqui 𝕾. Si *libri* fraudas sis BD^1: *coni.* D^3 ut *Acidalius.* ut te *libri* quaestu, a *e corr. B* quęstutuo *C* (*) 1347. *Hunc v. ut parallelum v. 1350 secl. Vssingius* (*) 1348. Illaec aduorsum *Muellerus 'Nachtr.' p. 143.* Illa (*alt.* l *ex* a *B*) negat (egat *B*) uorsum *libri* (*) 1349. sint *libri: corr. Pylades* 1350. et si *BCD* seruaris *F* (*) 1351. t^i (*i.* tibi) *F* oporire D^1. operire D^2FZ 1353. LA *D.* *om. C* maxime *libri* illum mihi *Pylades.* mihi illum *libri, sed* ^{i}m *s. v.* D^2 redierit *F* 1354. illic *Fleckeisenus.* illi *libri* triobulum *B.* triobolum *CDFZ* (*) 1355. Meus *ex* Mecu *incohato ut vid. D* arbitratus tungua BCD^1. arbitratus lingua D^3FZ: *corr. Lambinus praeeunte* est *Camerario* (*) 1356. contigiscam BCD^1. conticescam D^3FZ

GRIPVS. DAEMONES. LABRAX

GRIPVS

Séquere hac.

DAEMONES

Vbi istic lénost?

GRIPVS

Heus tu: ém tibi, hic habet uídulum.

DAEMONES

Hábeo et fateor ésse apud me: et, sí tuos est, habeás tibi:
Ómnia ut quidquíd fuit, ita sálua sistentúr tíbi.
Téne, si tuost.

LABRAX

O di ínmortales: méus est. salue uídule.

DAEMONES

Tuósne est?

LABRAX

Rogitas? sí quidem hercle Ióuis fuit, meus ést tamen.

DAEMONES

Omnia insunt sálua: una istinc cístella exceptást modo
Cúm crepundiís, quicum hodie fíliam inuení meam.

LABRAX

Quám?

DAEMONES

Tua quae fuít Palaestra, ea fília inuentást mea.

Act. V Sc. 3 GRIPP' PIS DEMONES S̃ LABRAX LENO *D itemque, sed* piscator *et* senex, *FZ. unius v. sp. C. om. B* 1357. GR *praem. CD itemque postea* DE (*C saepius* DEM) *et* LA *et* GR *servant, sed hoc v.* DAE. *et* GR. *add. Fleckeisenus ep. cr. p. XXVIII: om. libri s. sp.* EQUERE *c. sp. in. et* S *in marg. B,* equere *C* leno, en *ex* ic, *D* est *Camerarius.* et *vel* & *libri* em *B.* hem *CDFZ* uidulum, ui *ex* ni *ut vid., B* (*) 1358. Dem. *om. F* aput *B* tuus *libri* 1359. quit quit *B.* quicqd *CZ.* quic qd *D.* quidẽ *F* fuit 𝕾. infuere *libri* (*) 1360. tuus est *libri: corr. Pylades* LA *D ex corr.* GR *C et D ante corr.* Odi *B.* o dii *F* immortales *libri* (*) 1361. Tuusne (Tuus ne *B*) est *libri* LA. *F.* GR *CDZ* Rogitas *B* siquidem *BC* iouis, o *ex* u, *B* est *BC. om. DFZ* (*) 1362. insunt, in *s. v. D* excepta (ce *ex* ci *D*) est *libri* 1363. quibus cum *BFZ.* quib' cum *CD: corr.* 𝕾 *duce Kienitzio de* QVI *loc. mod. p. 532 adn.* filiam, a *ex* o, *B* (*) 1364. Tua *B* palestra *CDFZ* inuentast *C ex ras. DZ.* inuenta est *BC ante ras. F*

LABRAX

Aín? bene hercle fáctumst: quom istaec rés tibi ex senténtia
Púlcre euenit, gaúdeo.

DAEMONES

Istuc fácile — non credó tibi.

LABRAX

Immo hercle, ut sciás gaudere mé, mihi trióbulum
Ób eam ne duís: condono té.

DAEMONES

Benigne edepól facis.

LABRAX

Ímmo tu quidem hércle uero.

GRIPVS

Heus tú, quasi iam habeas uídulum.

LABRAX

Hábeo.

GRIPVS

Propera —

LABRAX

Quíd properabo?

GRIPVS

— réddere argentúm mihi.

LABRAX

Néque edepol tibi dó neque quidquam débeo.

GRIPVS

Quae haec fáctiost?
Nón debes?

LABRAX

Non hércle uero.

GRIPVS

Nón tu iuratús mihi's?

1365. Ain? bene hercle 𝔖. Bene hercle *B*. Bene mehercle *CDFZ* (me hercle *C*) factum est cum *libri* istec *DF* exententia *BC* (*) 1366. Pulchre *libri* Istuc *B* 1367. me *BFZ*. mei *CD* triobulum *B*. triobolum *CDFZ* (*) 1368. eamne *C* dius *CD* codono *F* Benigne *B* 1369. Heus *B* tu quasi iam 𝔖 tu iam (tuiã *D*) *libri* (*) 1370. Propera, Quit, Reddere *B* 1371. doneque CD^1: *corr.* D^2 quicquam *libri* Quae *B* factio es BCD^1. factio est D^3FZ 1372. Non ter *B* mihi es *libri* (*)

LABRAX

Iúratus sum et múnc iurabo, síquid uoluptatíst mihi:
Iús iurandum reí seruandae, nón perdundae cónditumst.

GRIPVS

Cédo sis mihi taléntum magnum argénti, perituríssume.

DAEMONES

Grípe, quod tu istúm talentum póscis?

GRIPVS

Iuratúst mihi
Dáre.

LABRAX

Lubet iuráre: tun meo póntifex peiúrio's?

DAEMONES

Quá pro re argentúm promisit híc tibi?

GRIPVS

Si uídulum
Húnc redegissem ín potestatem éius, iuratúst dare
Míhi talentúm mágnum argenti.

LABRAX

Cédo quicum habeam iúdicem,
Ní dolo malo ínstipulatus sís niue etiamdúm siem
Mínus quinque et uigínti natus ánnos.

GRIPVS

Habe cum hoc.

1381 *sq. Priscianus inst. VIII p. 388, 10 H.:* similiter protulerunt tam in actiua quam in passiua significatione . . . . . stipulor . . . . . Plautus in Cistellaria . . . . actiue dixit . . . . idem in Rudente passiue dicit 'ni dolo . . . . annos natus'

1373. uoluptati est *libri* 1374. Iusiurandum *CFZ* rei seruandę *B.* rei reseruandę *CZ et* (e *pro* ę) *DF* pdendę *C.* perdende *BFZ.* p dende *D* conditum est *libri* (*) 1375. periturissime *BCDZ.* periurissime *F, editiones post Z omnes* 1376. Iuratust *B.* iuratus est *F* (*) 1377. libet *libri* (Libet *B.* licet *F ante corr.*) tum meo *BCD.* tune o *Z.* tune *F* pelurio es *B.* peiurio es *CD.* periuro es *FZ* 1378. D *s. v. s. sp.* D^2. *om. C* quã *D* (˜ *del.* D^3) Si *B* 1379. Hunc *BC.* istũ *DFZ* ei' *in fine v. cr. ante* Eius *D* iuratus *libri: corr. Lambinus in annot.* redigissem *Z* mihi dare *F* 1380. Cedo *B* qui cum *CD* iudicem *s. v. add.* D^2 1381. In *FZ* (*corr. Pylades*) neue *F.* siue *Priscianus* etiam dum *DF* (*) 1382. Minus quinque 𝕾. Quinque *libri cum Prisciano* annos natus *Priscianus* Habe *B* hoc *ex* hac *vel* hab

LABRAX

Alio opust.

DAEMONES

Iám ab isto aufer te aút miser sim, si ístunc condemnáuero. —
Prómisistin huíc argentum?

LABRAX

Fáteor.

DAEMONES

Quod seruó meo
Prómisisti, méum esse oportet, né tu, leno, póstules
Te híc fide lenónia uti: nón potes.

GRIPVS

Iam té ratu's
Náuctum hominem quem défraudares? dándum huc argentúmst probum:
Íd ego continuo huíc dabo, hodie mé ut hic emittát manu.

DAEMONES

Quándo ergo ego beníguus erga té fui atque operá mea
Haéc tibi sunt seruáta —

GRIPVS

Immo hercle méa, ne tu dicás tua.

DAEMONES

Sí sapies, tacébis. — tum te míhi benigne itidem áddecet

---

ut vid. corr. B Alio est opus *B.* aliost opus *CDFZ: corr. Lambinus* (*) 1383. DAE. *Camerarius: om. CDFZ* (*cf. ad v. 1384*): *atque* iam *prioribus adi. F* aufer te aut miser sim si 𝕾. auferre aut sim si *libri* condempnauero *CD* (*) 1384. DE *praem. DFZ: del. Pylades* Promisisti *libri: corr. Reizius* LA. fateor *FZ.* Inteor *B.* GR intueor *CD* D *D e corr.* LA *C et D ante corr.* Quod *B* meo *add. Pylades. om. libri* (*) 1385. Promisisti *B* (si *ex* ss) *FZ.* promisti *CD* M Eum *D* oporte *B* ne *s. v.* D^2 1386. fidele (le *ex* li) non lauti *B.* fide lenoni lauti (l *in ras. C*) *CD: corr. FZ* Iam te ratus *BZ.* Iam teratus *CD.* lãterat' *F: corr. Reizius* (*) 1387. Nactũ *ex* Nactus *B.* nactum *CDFZ* defrau^{s}dandum S dares || Dandum *B ante corr.* (^{s} S *er. et* [d]andum *lineola del.*). defraudandum dares dandum *CDFZ: corr. Camerarius* huc *B.* huic *CDFZ* est *libri* 1388. LA *praem. D, sp. C* hodie 𝕾. adeo *libri* me *s. v.* D^2 mittat *F* (*) 1389. ego benignus erga te 𝕾. erga te benignus (*sic D.* tibi nignus *B.* tibi benignus *CFZ*) *libri* fuj *in fine v. er. ante* Fui/// (*er.* t) *D* adque *C* hęc tibi opera mea sunt seruata *DFZ* (*) 1390. *Cf. ad v. 1389* Immo *B, ubi distinguendi rationem agnovit Lambinus* dicas, d *ex* p, *B* 1391. te *om. F* benio ne *B.* benione CD^1 *ut vid.: corr.* D^3FZ addecet *FZ.* addem *BC.* addes *ex* addẽ D^3

Béne merenti béne referre grátiam.

LABRAX

Nempe pró meo
Iúre oras?

DAEMONES

Mirúm quin tuom ius meó periclo aps te éxpetam.
Vídulum istunc ílle inuenit: íllud mancupiúm meumst. 1395

GRIPVS

Sáluos sum: lenó labascit: líbertas porténditur. 1394

DAEMONES

Égo tibi hunc porró seruaui cúm magna pecúnia. 1396

LABRAX

Grátiam habeo et dé talento núlla causast quín feras,
Quód isti sum iurátus.

GRIPVS

Heus tu, míhi dato ergo, sí sapis.

DAEMONES

Tácen an non?

GRIPVS

Tun meám rem simulas ágere? tibi muttítiost?
Nón hercle istoc me ínteruortes, si áliam praedam pérdidi.

DAEMONES

Vápulabis, uérbum si addes únum.

GRIPVS

Vel tu hercle énica,
Nón tacebo umquam álio pacto, nísi talento cónprimor.

1392. referre *Lambinus.* ferre *libri* Nempe *B* (*) 1393. oras *ex* eras *ut vid. D: ubi* ? *add. Bothius* Mirum *B* tuum *libri* me *F* periculo *Z* (*corr. Pylades*) apste *B.* ab ste *D.* abs te *CFZ* expectā *C* 1395. 1394. 1396. *Sic ordinavit* 𝕾, *cum libri v.* 1395. 1396 *Daemoni continuent post Gripi verba* (*) 1395. DE *C.* LE *D* istunc *Dousa.* istic *libri* mancipium meum est *libri*

1394. Saluus *libri* ꝑtendit̄ *DFZ* 1397. habeto *CD* causa est (sa *s. v. et* ē *ex corr. D*) *BCDZ.* causa *F* 1398. quidem isti *Z* Heus *B* 1399. Tun *F.* Tum *BCDZ* rem simulas *FZ.* resimulas *BCD* tibi mu *B itemque cum sp.* (*11 litt. C, 6 litt. D*) *CDZ: ubi* (mu)ttitiost 𝕾. tibi *F* (*) 1400. inter uortes *BC* predam ꝑ didi *D* 1401. si uerbū *DFZ, sed* uerbū: *punctis sub* si *cr. D* addes unum *Brixius de Pl. et Ter. pros.* (*ed. a. 1841*) *p. 25.* adde istuc unum *libri, nisi quod* addes D^3*FZ* uel tu *Lambinus.* uel (Vel *B*) *libri* (*) 1402. tabebo *CD* coⁿprimor *B.* comprimor *CDFZ*

LABRAX

Tíbi operam hic quidem dát: tace.

DAEMONES

Concéde hoc tu, lenó.

LABRAX

Licet.

GRIPVS

Pálam age, nolo ego múrmurillum néque susurrum fíeri.

DAEMONES

Díc mihi, quanti íllam emisti tuam álteram muliérculam
Ámpeliscam?

LABRAX

Míllе nummum dínumeraui.

DAEMONES

Vín tibi
Cóndicionem lúculentam férre me?

LABRAX

Sané uolo.

DAEMONES

Díuiduom taléntum faciam.

LABRAX

Béne facis.

DAEMONES

Pro illa áltera,
Líbera ut sit, tíbi dimidium súme, dimidium húc cedo.

LABRAX

Máxume.

1404. *Nonius p. 142, 33:* murmurillum: murmuratio. Plautus Rudente 'nolo . . . . . fieri'*: cf. Caesar de Pl. mem. ap. Non. serv. (ed. a. 1886) p. 73*

1403. tace *Guietus, Bentleius.* tacebo *BCZ.* taceho *D.* GR. tacebo *F* Concede *B* huc *F* LA. licet *Pylades* ⌗ Licet *B.* licet *CDFZ* (*) 1404. nolo ego *F cum Nonio.* nolo *BCDZ* murmurillum *Nonius.* murmur ullum *B et* (ullum *ex* nullum) *D.* murmur illum *C et D ex alt. corr. cum 'libris vet.' Lambini.* murmitellum ullum *F* (*) 1405. (*) 1406. Mille *B* nummum, n *ex* m, *B.* nummos *CFZ.* nūmos *D* denumeraui *libri: corr. Fleckeisenus* Vin *B* 1407. Condicionem, Co *ex* Vi *ut vid., B.* conditionem *CDFZ* fere *BCD*[1]*: corr. D*[3]*FZ* LA *D e corr.* GR *C et D ante corr.* 1408. Diuiduum *libri* Bene *B* facis *F, Camerarius.* faeias *BCDZ* Pro *B* 1409. *Post* tibi *2 litt. sp. B* summe *Z* huc *B.* huic *CDFZ* cędo *CD* (*) 1410. Maxime

DAEMONES

Pro illó dimidio Grípum ego emittám manu,
Quém propter tu uídulum et ego gnátam inueni.

LABRAX

Béne facis.
Grátiam habeo mágnam.

GRIPVS

Quam mox mi árgentum ergo rédditur?

DAEMONES

Rés solutast, Grípe. ego habeo.

GRIPVS

Tu hércle: at ego me máuolo.

DAEMONES

Níhil hercle hic tibist, né tu speres: iúris iurandí uolo
Grátiam faciás.

GRIPVS

Perii hercle: nísi me suspendo, óccidi.
Númquam hercle iterum défraudabis mé quidem post húnc diem.

DAEMONES

Híc hodie cenáto, leno.

LABRAX

Fíat: condició placet.

DAEMONES

Séquimini intro. — spéctatores, uós quoque ad cenám uocem,
Ní daturus níl sim neque sit quídquam pollucti domi,
Níue adeo uocátos credam uós esse ad cenám foras.
Vérum si uolétis plausum fábulae huic clarúm dare,

---

libri Pro *B* Gripum ego *Pius.* ego griphum *BCD* (o g *ex* rip *incohato corr.*). ego grippum *FZ* (*) 1411. quep pt̃ *D* (e *ex* i) Bene *B* 1412. GR ///// (*er.* DE *in v. in.*) Quam *D.* ⌗ Quam *B* mihi *libri* 1413. soluta est *CDFZ.* soluta es *B* griphe *BCD* Tu *Reizius. om. libri* Hercle ad *B* ma uolo *D* (*) 1414. Nihil (h *ex* l *B*) *libri* hic tibi est *BCDZ.* tibi hic est *F* netus peres *C.* ne[tu]speres *D* iurisiurandi *FZ* (*) 1415. facias *FZ.* faciam *CD.* fatiam *B* Peri hercle *B.* Perii ergo *F* occidi, cc *ex* co, *D* 1416. defraudabis *D* 1417. cęnato *C* Fiat *B* conditio *CDFZ* 1418. quiqui *FZ* (*corr. Pylades*) cęnam *C* 1419. Nam *F* nihil *libri* sim *B.* sum *CDFZ* neque c̃ *F* quicquam *libri* pol lucti *B.* polluti *F* 1420. Neue *libri: corr. Dousa* cęnã *C* 1421. fabule *DF* clarum, l *ex* r, *B* date *Z*

Cómissatum omnés uenitote ád me ad annos sédecim.
(Vós hic hodie cénatote ambo.

GRIPVS. LABRAX
Óptume.

CANTOR
Plausúm date.)

1422. Comisatum *BCD*[1]. Comesatum *D*[3]. Comessatum *FZ* sexdecim *F* 1423. *Hunc v. secl. Weisius, ante quem 25 fere litt. sp. est in CD* cęnatote *CD* GR. *Fleckeisenus.* LA. *FZ. om. BCD s. sp.* optume 𝕾. fiat *libri* (*ex v. 1417*) CA. *Fleckeisenus.* Dem. *FZ. sp. CD. om. B* (*) PLAVTI RVDENS EXPLICIT (EXPLIC̃ *B*) *BCD*

APPENDIX CRITICA

Arg. v. 1. Retei *Opitzius de argum. acr. ed. a. 1883* (*Stud. Lips. vol. VI*) *p. 260* (*cf. ibid. p. 263 de mensura* de mari ĕxtraxit). — extraxit mare uidulum *Lambinus apud Barthium Advers. XVI 32 p. 854.* de mari traxit uidulum *Pareus.* uidulum extraxit mari *Bothius. In praepositione etiam Kampmannus haesit 'de* DE *et* EX *praepos. usu Pl.' ed. Vratisl. a. 1850 p. 2: neque tamen interpolationem redolet* de, *sed, item ut metrum,* extraxit *interpolatum esse* (*ex v. 1168: cf. v. 459: 461. 1184*) *arguit.* Reti piscator iaculo extraxit u. *Goetzius dubitanter.*

Arg. v. 4. suipte *Camerarius: optime, si admitteret caesura: quare* Ea suipte inprudens in clientelam (cluentelam *Fleckeisenus epist. crit. p. VIII*) patris *traiecit Bothius. Cf. Muellerus Pros. p. 279, Opitzius l. s. p. 265 sq.*

3. Ita sum ut uidetis *editores cum B: at melius in v.* 2 sum *reicitur, ubi et* Eiús *offendit* (*cf. Luchsius de genet. p. 36*) *et confusio ex duplici genetivo orta.* — stella splendens *Bothius etiam de* candide *cogitans.*

4 *sq. Post* exoritur suo, *non post* caelo, *gravius distinxerunt Saracenus Bothiusque: at cf. Acidalius Div. p. 434. Non recte disputavit Dziatzko Mus. Rhen. XXIV* (*a. 1869*) *p. 580* semper *neglegens.*

6 *sq.* interdius Et inter mortales ambulo et inter deos *Pylades.* inter deos Interdius mortales inter ambulo *Barthius l. s. s. p. 855.* — ambuloque *Camerarius.* ambulo autem *Reizius.* ambulans *Fleckeisenus.* ambulo et ego *Lachmannus in Lucr. p. 389* (itidem *alias*) *adsentiente Fleckeiseno Annal. phil. LXI p. 58 sq.: at cf. Ballas gramm. Pl. I p. 8 sq.* ambulo hic *Spengelius T. M. P. p. 237. De* dius *cf. ad Merc. v. 862.* Interdius et alia *e. q. s. coniungit F.*

8. Vt *fuit qui coniceret: at cf. Ballas l. s. s. Versum damnavit Dziatzko l. s. s. p. 583* (*simul de v. 6 sq. dubitans*) *maxime ob* accidunt *nove, at minime mire adhibitum* (*cf. Lucr. II 208*)*: non ex Poen. 485, sed similiter. Adde Langenum Plaut. Stud. ed. Berol. a. 1886 p. 366.*

10. alium in alia *Pylades.* alium quidem alia *Camerarius.* alium aliuta *Gulielmius Veris. II p. 298* (*cf. Kampmannus Annot. in Pl. Rud. ed. Olsen. a. 1830 p. 11 sq.*). alias alium *Barthius l. s. s.* alios alia *Guietus.* alium alio *Naudetius.* hic alium alia *Fleckeisenus.* aliad alium *cum eodem Ritschelius N. E. P. I p. 70: cf. Bergkius 'Beitr.' p. 116.* seorsum alium alia *Muellerus 'Nachtr.' p. 142.* aliorsum alium *Hermannus.*

11. Qui facta hominum, qui *Pylades.* Hominum qui facta *Camerarius* (*prava post* per gentis *collocatione*). Qui facta homonum *Spengelius T. M. P. p. 223.* Qui facta horum hominum *Muellerus 'Nachtr.' p. 143.*

12. adiuuet Opulentia *Pareus.* adiuuent opulentia *Bothius.* adiuuat opulentia *Havetus 'Rev. de phil.' VII p. 132. Mirifice in his*

verbis sese torserunt interpretes: atque Dziatzko ex ea explicatione quam nec lingua nec sententia admittit versum in suspicionem vocavit l. s. s. Aliquid Weisius sensit, nisi quod quam requirimus sententiam verbis traditis imputavit.

13 *sqq. Dziatzko maxime de versibus* 26 *sq.*, 21 *deque versuum* 17—19 (*vel* 20) *dittographia dubitavit* (*cf. ad v. 8 et 12*): *at omnino hanc particulam alienam esse non modo a Plauto, verum etiam a prologi ipsius tenore perspexit. Aliter Langenus iudicat l. s. s. p. 71. Ceterum v.* 14 *de* abierant *coni.* peier. *cogitavit Loewius post Bentleium Hermannumque* (*de* peiorio *v.* 17 *videsis Studemundum Mus. Rhen. XXI* [*a. 1866*] *p. 588*).

16. Illic cotidie *Pareus*[3]. — sibi quaerat *Pylades.* quaerit *Reizius.*

18 *sq.* ad iudicem *Rittershusius apud Scioppium Susp. lect. II 11 p. 89. V.* 19 iam *pro* eam *Marxius in sent. contr. VII Stud. Lucil.* (*ed. Bonnae a. 1882*) *add., quod post* rem *reiciendum fuerit.*

21. in albis tabulis *Saracenus. Versum incl. Hermannus.*

22. scelesti illi in animum inducunt *Camerarius.* scelesti inducunt in animum *Reizius. Cf. Funckius Annal. phil. CXXVII* (*a. 1883*) *p. 487 sqq. et Abrahamus Stud. Plaut. p. 231.* scelestis *explosit Muellerus 'Nachtr.' p. 47 adn.* scelesti se (*del.* se *v. 23*) *Hermannus.*

23. placare se posse (omnibus) *Pylades.* placari posse *Pareus*[3]. *De* hecatombis *cogit. Camerarius plaudente Gulielmio Qu. in Rud. p. 439* (duonis *alii*). *Post* posse, *non post* hostiis, *distinguebat Boxhornius.*

26. Nam facile *Hermannus.* — scelestust inuenit ueniam *Bothius.* scelestus est ueniam inueniet *Brugmanus de iamb. sen. p. 51.* (*cum his verbis, non cum* supplicans, *construendum esse* a dis *Rostius monuit Opusc. I p. 105 lexicographis non audientibus*).

28. uos ego, heic *Acidalius p. 434. V.* 30 factum ut post *Hermannus.*

31. Nunc quoia huc causa 𝔖: *cf. Truc. v. 9 et huius fabulae v. 90. 229. 332. 478, al.* Nunc hoc, qua causa u., a. e. *Hermannus.*

39. Isti filiola *Guietus.* Huiic filiola *Bothius* (*quod defendebat Fleckeisenus Exerc. Pl. p. 35 sq.*). Huic olim filiola *Pylades.* Huic filiola olim *Reizius.* Huic filia olim *Kampmannus Annot. p. 14 probante eum aliis Ritschelio Proleg. p. CLXXIII sq. At neque haerendum in* filiola — paruola *neque apte per* olim *hoc factum disiungitur a prioribus. Ceterum v.* 40 mercatust *Pylades, Pistoris. V.* 41 Leno. Huc Cyrenas is eam *Bothius.*

43. fidicino *Carpentarius, Camerarius, alii* (*cf. Hermannus de metr. p. 156. El. d. m. p. 132*) *obloquente Luchsio in Studem. Stud. I p. 14 Havetoque l. s. s. VIII p. 109 de re metrica errantibus.* domum ludo e fidicinio *trai. Brugmanus de iamb. sen. p. 19. At neque* fidicinus *neque* fidicinius *adiectivum recte defenditur, sed fuit* fidicinium, *ut* tibicinium.

49. Ei erat lenoni hospes *Pylades.* Erat hospes ei *Bothius.* Erát ei hospes *Fleckeisenus.* Ei erat hic hospes *Havetus l. s. s. VIII p. 102.* Namque ei erat hospes *Vssingius.* — paruus *Valla.* prauus *Saracenus.* paternus *Pylades.* par illius *Camerarius. Cf. Muellerus Pros. p. 61. 540. De re videsis Visseringium Qu. Pl. I p. 90 et Dziatzkonem l. s. s. p. 576. Ceterum v.* 51 infit *delebat Bothius ut ex v. 53 illatum: cf. Luchsius de gen. p. 54, Brandtius de gen. p. 18. Totum v.* 53 *del. Guietus.*

54. esse ibi homines *praeferat Muellerus Pros. p. 262,* ibi esse tot 𝕾 (*simili corruptela ut v. 23*) *coni. Most. v. 874 et Men. v. 259. Cf. Brugmanus l. s. s. p. 41.*

55. potesse ibi eum breui fieri *Pylades.* potesse ibi fieri eum *Camerarius.* ibi eum potesse fieri *Bothius. Cf. Muellerus Pros. p. 501. Hunc v.* (*item ut v.* 53) *del. Guietus. De v.* 56 *delendo adde Langenum l. s. s. p. 366.*

59. ab eo *delebat Kampmannus Annot. p. 14 sq.: cf. Studemundus Ann. phil. CXIII (a. 1876) p. 68. V.* 60 Ait se *Lambinus.*

61 *sq.* Isthic est *Guietus.* — fanum Veneris *Pylades: at eo vitiosum, quod neque causali notione quadrat neque locali* (*quam probantes v.* 62 hinc. ipse hanc *Saracenus,* hunc. ipse hinc *Reizius*). *Possis etiam* fanum — atque adeo *vel* adeoque ad pr.

63. Nauem conscendit *Camerarius.* — atque auehit *Pylades.*

65. Lenonemque abiisse *Pylades.* Lenonem abiuisse *Camerarius adstipulante Leone Mus. Rhen. XXXVIII p. 23.* Abisse lenonem *Hermannus.* — ad portum quom *Fleckeiseuus* (*cf. Ex. Pl. p. 47*) *adsentiente et Muellero Pros. p. 492 et Luebberto de* QVOM *coni. p. 64 sq. 223 sq.: etsi nullum Plautus exemplum huius generis habet* (*Terentius duo*) *totaque narratio caret coniunctionibus. Cf. ad v. 267. Trin. v. 67, al.*

68. et ei *Fleckeisenus non improbante Ritschelio Opusc. II p. 420.*

70. Nam A. signum sum omnium quam *Pylades.* Nanq; A. signum o. sum *Camerarius.* Nam A. o. sum signum *Guietus.* Nam signum A. o. sum *Reizius.* Nam A. signorum o. s. *Muellerus Pros. p. 539, Hermannus.*

71. *Versus ab interprete docto additus videbatur Dziatzkoni l. s. s. p. 278, qui tamen rusticam potius astronomiam redolet.*

72. Huc (*scil.* eiecti) *Bothius.* — ambo illi in saxo *Camerarius.* — lenoque atque *Guietus.* — atque hospes is *Pylades.* atque eius hospes *Fleckeisenus, Hermannus. Posses* lenoque et hospes*: sed allitteratio commendat traiectionem.* — semul *Pareus: itemque v.* 53 *et v.* 68 *Fleckeisenus.*

73. confractast ibus *Camerarius, de quo iam Bothius recte iudicavit ante Spengelium ad Truc. I 2, 24. De* eis *cf. Ritschelius Opusc. II p. 413 et Lachmannus in Lucr. p. 262.*

77. illius qui exul ibi *Guietus.* ille ipsus exul ubi *Bothius olim.* illius exul qui ibi *cum eodem Fleckeisenus Luchsiusque in Studem. Stud. I p. 14* (*cf. de gen. p. 39*). *Ad* uiuas (*praeter sc. I 3. 4*) *cf. v. 591.*

79. illic *Guietus.* ille est *Pareus*[3], *Bothius* (*olim* illic), *Muellerus 'Nachtr.' p. 44: at cf. Kampmannus Annot. p. 16 Luchsiusque Herm. VIII p. 121.*

86. Alcmaeon *Alciatus. Nugatur Barthius Advers. XVI 32 p. 855. Cf. praef.*

87. omnes tecto *Lambinus.* de tecto omnes *Guietus. De* 'ta *pronuntiando hariolatur Bergkius Opusc. I p. 186. Cf. Ritschelius Proleg. p. CXXXII, Muellerus Pros. p. 367 sqq.*

88. illustrius (*sc.* tectum) *vel* illustriorem (*sc.* uillam) *Lambinus obloquente Rigaltio ad Onosandri Strateg. p. 19 sq.* Illustrior (= Illustrius) is *Meursius Exerc. crit. I p. 219.* Illustriusque *Guietus.* illustria ora *Franckenus Mnemos. III (a. 1875) p. 37.* inlustriorem *redintegrans pessime verba* quid . . . . tegulas *parenthesi inclusit Seyffertus Stud. Pl. p. 24: at neque difficilius et facetius* nos (*ex v. 84*) *mente supplemus.*

Ad fe(n)strasque *adde Bentleium ad Ter. Heaut. III 1, 72 et Fleckeisenum epist. crit. p. X, Ann. phil. CI p. 72.*

89 *sq. Scaenam continuavit Fleckeisenus auctore Kampmanno Annot. p. 16: at cf. Spengelius in Actis acad. bavar. a. 1883 p. 282, ubi prol. v. 79 opp. v. 80 adhibere poterat.* — Vt uos *Pareus.* — abduxi uostris a negotiis *Bothius. Proximo versu* uos *tam ex interpolatione (cf. v. 109) quam ex* (t)uos *v. 89 corrigendo vel ex* qua (uoi) *oriri potuit. Cf. ad v. 31, Bergkius 'Beitr.' p. 62 sq.*

91. adprehendere *Bothius. De* diutius *v. 93 cf. Fleckeisenus Annal. phil. CI (a. 1870) p. 69 et Dziatzko Mus. Rhen. XXXII (a. 1878) p. 96 sq. An fuit ibid.* detini? nunc detínui díutius *Hermannus.*

96. Tractat *Barthius Advers. XIX 19 p. 962.* mantat *Fleckeisenus.* macerat (!) *Vssingius. Contra* hunc quo me mactat *corrigens versum post v.* 102 *reiecit Bothius adsentiente Kampmanno Annot. p. 16. Idem Bothius v.* 97 *totum Daemoni dedit.*

102. crebrum *Loewius conl. glossa* crefrat (*Prodr. p. 421*)*: quae forma etiam Most. v. 55 augeret parechesin* cribrum quod credo. *Cf. ad v. 96.*

103. saluetod *Christius Mus. Rhen. XXIII (a. 1868) p. 562. 564.* — uosque ambo adeo *vel* uosque adeo ambo *Muellerus Pros. p. 496 (at cf. Capt. v. 355).* — Et tu (*antea* salue) *etiam Hermannus.* — saluus sies *Pylades (cf. Kampmannus Annot. p. 16).* — *V.* 104 illunc *Bothius.*

106. Habui filiolam ego unam *Guietus.* Ego filiolam olim u. h. *Fleckeisenus (cf. Muellerus Pros. p. 492).* — habiui *Camerarius.* quam habui *Seyffertus l. s. s., Hermannus: quasi hoc secundarium sit.* — eamque *Pylades.*

107. secus *cum Popma scribentes* habiui *Bothius,* ego habui *Fleckeisenus Hermannusque,* etiam ullum *Muellerus Pros. p. 532,* diui *Leo Mus. Rhen. XXXVIII (a. 1883) p. 3.*

108 *sq.* Hem tibi *Fleckeisenus.* At tibi *Muellerus 'Nachtr.' p. 86, Hermannus. V.* 109 hic nos *Pylades.*

111. uenias mox *Camerarius.* nox uenias *Dousa.* nox uenas *Bothius.* uenias *Pareus*[3]*, Reizius, Bentleius. De* Furatum quo mox *vel* nox *del. An Loewius cogitabat: neque enim probari potest* mox (*ex Trin. v.*) *interpolatum esse cum tantum non requirat tale additamentum sententia.*

112. eum esse decet *Camerarius.* esse eum decet *Muellerus Pros. p. 96.* uidelicet 𝔖. — seruom decet esse *Bothius*[3]. — et improbum *Pylades.* probe *Acidalius Div. p. 435.* adprobe *Fleckeisenus, Hermannus. Ceterum huc referebat Dousa f. Augustinum Psalm. 38.*

113. Quoi herom praesentem *vel* Quoi, hero praesente, *Barthius Advers. XIX 19 p. 963.* Quoi heri praesentis *Bothius*[3]. — praeuortat *Pistoris.* haud (*ex* Aut *v. 114*) praetereat *Acidalius l. s. s.: de quo cf. Sigismundus de* HAVD *negat. (diss. Ien. III a. 1883) p. 236.* praeterire *dictum, ut alibi 'sic abire' sim.*

114. Quique inclementer *Acidalius (cf. ad v. 113).* Aut qui clementer *Reinius Quaest. Pl. I ed. Crefeld. a. 1834 p. 6 sq.*

118. opus adolescens est isti *Taubmannus.* opus *om.* est *def. Olsenus Qu. Pl. de verbo subst. (ed. Gryph. a. 1884) p. 84. De v.* 121 *nugatur Barthius Advers. XII 5 p. 675.*

122. exigisque *Camerarius.* exsiccasque *Lambinus in contextu.* excicasque *Is. Pontanus. V.* 123 protegamus *Reizius.*

125. hic *ob responsum del. Bothius Lingiusque de hiatu p. 56, fortasse recte, si* Ecquemnam *scripseris.* — hic crispum incanum conspicatus es *temptavit Beckerus in Studem. Stud. I p. 164.*

127. Nam propter eiusmodi ego *Fleckeisenus probante Brugmano de iamb. sen. p. 9. Possis* Nam ego eiusmodi propter.

128 *sq.* Huc dico in fanum *Lambinus. Idem v.* 129 adornauit, *ubi* adornarit *Camerarius* (faceret *v.* 130 *Reizius*): *quode cf. Luebbertus Stud. gramm. I p. 27. 44. 50. 103 Rothiusque Quaest. gr. ed. Berol. a. 1876 p. 17. 24.* adornarat *Vssingius pessime.*

138. Vt uera *Barthius l. s. s.* — perisse *Bentleius ad Ter. Phorm. II 3, 21, Fleckeisenus: at cf. Engelbrechtus in Stud. Vindob. VI (a. 1884) p. 232 sqq.*

140 *sqq. Versus I 2, 52* (145) *sq.* (*140 sq. ed. Fl.*) *praecedere non posse versus 54* (140) *sq.* (*142 sq. ed. Fl.*) *Daemoni tribuendos intellegens his subiecit Dziatzko l. s. s. versumque 56* (*144 Fl.*) *item Daemoni dedit aut benigne vocanti aut* Nimiumst *cum Kiesslingio reposito neganti, post quem Franckenus l. s. s. p. 37 versus* 142. 145. 146. 143. 144 *uno tenore Sceparnionem proferre voluit, nisi quod primum sibi murmuraverit potius, Brixius vero Annal. phil. CXXXI (a. 1885) p. 200 sq. versui* 141 *adiunxit v.* 147, *dein deletis versibus* 144 *et* 146 *Sceparnioni versus* 145. 143. 142 (*recepto* Nimiumst) *reliquit: at quanto simplicius continuam dittographiam agnoscimus, quacum cohaereat quod versus respondentes loco moti sunt.*

141 *sq.* Ille qui uocauit *Camerarius.* Illus tui (*vel* tibi *vel* tuus) uocator *Reuterus.* — nullus uenit ad modum Nullum. Est periclum *Bothius, ubi post* PL. Admodum *Barthius* SC. Nullumst piaculum, SC. Multumst pericli *Seyffertus Philol. XXIX (a. 1870) p. 405 (ut* Nimiumst periclum *Kiesslingius: v. supra). At aperte* Nullum *ad* Nullus *respicit (quo minus hoc loco v. 145 sq. interponas): i. e.* Periclumst te nullum hinc ire, *ut facile corrigas, nisi ex Ter. Andr. 247, sim. insolentiorem ordinem defenderis: cf. Boldtius de liberiore l. gr. et l. collocat. verb. ed. Gottingae a. 1884 p. 138, alias.*

143. Cererem quam Venerem melius te *Bothius.* melius *om. est def. Olsenus l. s. s. p. 89, nisi ubi A testem habemus!*

144. Amore *Carpentarius, Lambinus.* Amori curat, tritico hau curat uenus 𝔖 *duce B, praesertim cum* ceres *in CD facile ex* prerem *v. 145 corrigendo derivetur. De v.* 145 *v. Acidalius p. 435. Cf. ad v. 140 sqq.*

149. ut est mea opinio *Pylades. Ceterum v.* 148 illud *Bentleius ad Ter. Andr. IV 4, 6 cum Pareo. De v.* 150 *cf. Turnebus Advers. IX 4, al.: adde sis Bergkium Opusc. I p. 380 adn. V.* 151 lauerunt, here *Dissaldeus refutante Barthio l. s. s.*

152. *Personas etiam Vssingius recte constituit.*

154. Sce. *praem. Carpentarius: quod omittendum erat correctis v. 152 personis: nam neque bene* confracta — illis *ipse adiungit Sceparnio neque idem haec et v. 153 proferre potuit.*

156. ii homines *Camerarius* (i *Fleckeisenus Ann. phil. LXI p. 51*): *ubi* illi *saltem requiritur: at melius abest pronomen in CD.*

158. Vtinam sit is *Pylades.*

161. Qui quidem (Quique *Camerarius*) hercule illi (eius *Reuterus*) socius *Pylades.* Quique Herculi sociennus *Pareus*[3] *Bothiusque de Iolao cogitans.* Qui Nereinis socius *Hermannus. Versum aperte mutilatum*

neque facile interpolatum inclusit Fleckeisenus. Cf. sis Ostermayerum de hist. fab. in com. Pl. ed. Gryph. a. 1884 p. 47.

166. *Cf. Muellerus* 'Nachtr.' *p. 104.* usquam illis esse potuit *Pylades, in quo ineptit Acidalius Div. p. 436.* Aeque g. numquam potuit . . . . *vel* numquam ullus potuerit *Barthius l. s. s.* usquam melius potuit *Pistoris (etiam de versu proximo subiciendo cogitans), alii alia. V. del. Guietus.* rectius *etiam Bentleius. Cf. praef.*

168. deuitauerint *cum Pylade omnes.*

169 *sqq.* unda eiecit *Guietus.* hei, eiecit *Bothius.* periculumst *ne traditum quidem def. Spengelius T. M. P. p. 181. Versum delebat Fleckeisenus, vel ob* alteram illam (*v.* 172) *necessarium, sic reliqua ordinans:* 171. 170. 175. 173. 174. 172. 176*: dissolvit quae optime coniunguntur* eiecit alteram. At in uadost *et* iam in litorest. Sed dextrouorsum *neque recte expedivit quod sensit conciliari non posse* Desiluit . . . e scapha *et* eiecit. *Atque diversas descriptiones separare debemus simpliciter (ubi inter alia* salua res = saluast *repetitur ut in superiore dittographia* meliust). *Omnia (ex Fleckeiseni ordine) retinere studet Langenus l. s. s. p. 367 sq. (cf. p. 208). V.* 169 *sq.* '*spuriam circumlocutionem*' *habet Vssingius. V.* 172 *post v.* 174 *trai. Hermannus v.* 173 haec item *corr. V.* 169 alteram eiecit scapha *Lomanus spec. p. 60.*

170. iam facile euadit *Dissaldeus.* — euge tace *Saracenus.* euge pax *Pylades.*

172. horsum si capessit, salua rest *Fleckeisenus, ubi* res *relicto* se *recte defenditur a Bentleio ad Ter. Eun. II 2, 37. Cf. tamen Brixius in progr. a. 1854 ed. p. 5.*

174. ingenuo in undis *Bothius.*

177 *sq. De* Hem *extra versum posito contra Hirthium de interi. usu Pl. Ter. (ed. Rostochii a. 1869) Lorenzius disputat* '*Phil. anz.*' *II p. 292.* Em *recte h. l. sprevit Ribbeckius de partic. p. 31 ab* errabit *futuro alienum.* — Quid refert *Bothius.*

179. dorsum *Fleckeisenus epist. crit. p. X dubitanter.* — eo (*sc.* saxo) *pro* ea *Lambinus teste Grutero: idem* cadat, *Reizius* cadet, *ubi* cadit *cum* edit, duit *contulit Acidalius l. s. s.* capessit se, deorsum *Vssingius.*

181. numero puer es *Saracenus,* coenaturus supparis *Pylades (idem* Illas curandum).

183. me esurus es *Pylades, quod tanquam traditum def. Muellerus Pros. p. 90 Olsenusque l. s. s. p. 46 sq.* med esurus es *Reizius.* med esuru's *Fleckeisenus probante Ritschelio Nov. Exc. Pl. I p. 41. 49 (cf. sis Vmpfenbachius melet. Pl. p. 20 sq., Muellerus* '*Nachtr.*' *p. 9).* — darí operam *def. Lachmannus in Lucr. p. 195 Luchsiusque in Studem. Stud. I p. 22.* operam dari *Bothius Lomanusque spec. p. 60.* dicari operam *Fleckeisenus probante Ritschelio reprobante Luchsio. Possis* dari operam postulo *vel* dare operam te uolo. — Apud me si esuru's *Hermannus.*

184. sequere hac ergo me *Muellerus* '*Nachtr.*' *p. 50.* sequere hac me ergo intro *Kellerhoffius de colloc. verb. ed. Argentor. a. 1881 p. 84.* sequere hac me. ℾ ego uero 𝔖 *duce C conl. Asin. v. 941. Stichi 669.*

185—189. pol *post* Nimio *et* Quam reapse *ante* experiundo *suppl. Pylades,* me *ante* memorabo *Camerarius, quod plerique retinuerunt. Alia insuper mutantes 9 dim. anap. Reizius fecit, 5 octon. troch. Hermannus de metris p. 128 sq.* (minus multo, med, esse *ante* incertas) *non sine vitiis,*

de iambis quos credunt Benoisti et Franckeni l. s. s. p. 38 ut taceam. Non multo melius 6 trim. anap. formavit Spengelius 'Ref.' p. 328 lacunam v. 186 (Quam eas esse uident quom) *excedens, v.* 187 (Satin) *non explens et inutiliter* dantur acerba *corrigens,* errare *post Pyladem (ante* in incertas) *et* me *adiciens, alterum* ego *cum Guieto Bothioque delens. Denique Brixius l. s. s. p. 201 sq. v.* 187—189 *voluit 7 dim. anap. catal. esse (ab* Hocine dis est complacitum Med *incipiens, dein* incertas in *traiciens). De v.* 185 *recte iudicavit Studemundus de cant. p. 28, qui Reizianus est, de v.* 188 *sq. idem apud Schraderum de partic.* -NE *ap. Pl. pros. (ed. Argentor. a. 1885) p. 19 [273]: de reliquis vide sis quae molitus sit idem de cant. p. 46 sq. 86 sq. vel Seyffertus de bacch. p. 42 vel Muellerus Pros. p. 609. Cf. praef. Ad v.* 185 *similitudinem conformandus erat v.* 186, *ubi non modo* quam *certa ratione suppletur, sed etiam* qui sciunt *vel tale quid, cum* eis *ad* hominum *respicere non possit:* datúr acerbum *improbabile: possis* datur ácre (*vel* acidum) acerbum. *Item* Nescioquoii *v.* 187 *supplevi (conl. Bacch. v. 638, Afran. v. 419 R., CIL p. 254 n. 1306) ex eis quae recte monuit Brixius l. s. s., nisi quod ipse sana potius mutavit quam lacunam ad sanandum adhibuit. De* egō *v.* 188 *idem Poen. 1185 contulit. Ibidem* hanc *pro* hancine *Vssingius.*

190. Nam mi hoc haud laborist *Bothius.* Nam hoc mi hau sit labori *Fleckeisenus.* Nam hoc mi haud est labori *Rothheimerus de enunt. condit. ed. Gottingae a. 1876 p. 20 sq.* Namst hoc mi haud labori *Sigismundus l. s. s. p. 257. Cf. sis Seyffertum l. s. s. p. 46, Muellerum Pros. p. 746, Spengelium l. s. s. p. 204.* — Namque (*et* Si ego *v.* 191) *Hermannus. Cf. Bentleius ad Ter. Heaut. I 1, 30.*

191. Si me erga . . . deos impiaui *Bothius* (parentis *et* impiarim *Fleckeisenus: atque coniunctivos etiam Langenus requirit l. s. s. p. 71).*

193. *Cf. ad Capt. v. 321 de* (in)decōre, *de quo qui non cogitarunt aut* inique *male cum Bothio deleverunt (ut Spengelius p. 204. 207) aut improbabiliora sive metiendo (ut Studemundus de cant. p. 49, Seyffertus de bacch. p. 34) sive mutando (ut Muellerus Pros. p. 620. 765) temptarunt.*

194 *sq.* iugi *inter alia Reuterus.* insigne *Otto apud Fleckeisenum epist. crit. p. XXVII.* supplici *Bergkius Opusc. I p. 168.* remeliginis (!) *Muellerus p. 190 sq.* se . . dignum *Spengelius 'Ref.' p. 258 meliores saltem Fleckeiseni baccheos traiciendo efficiens. Vitiosos iambos Studemundus de cant. p. 39 Muellerusque, trochaeos Bergkius affectarunt. V.* 195 *cum aut Reizianus sit aut Stichi versui 9 similis ad eandem speciem v.* 194 *necessaria mutatione reducendus.* Nam quid canebunt inpii sibi posthac *Goetzius.* Nam quid nunc habebunt sibi posthac indigni *Hermannus.*

196 *sq.* Vos nam me *Meursius Exerc. crit. I p. 221.* Nam med in uos *Guietus.* sciam *ante* Sceleste *posito et* nunc *ante* me *addito tetram. bacch. catal. cum trim. fecit Fleckeisenus,* male fecisse aut sceleste (*deleto* parentis *verbo ipsoque sensus acumine) Spengelius l. s. s. (dein* mei miserear: *cf. p. 230 adn. de dittographia cogitans. Cf. Langenus l. s. s.* sciam ipsam *scribens) neque probabiles versiculi Seyfferti, Studemundi l. s. s., aliorum.* Nam me si sciam fecisse aut meos parentis Sceleste *Hermannus. Cf. praef.*

198. Sed erí me sollicitát scelus eius me habet inpietas male *Fleckeisenus. Anapaestos agnoverat Reizius duos dim. adscito* nauem is *constituens: melius septenarium fecit Spengelius, nisi quod* eiús *ad*

misit, ubi aut med *aut* male me *vel* me male (*sic Brixius l. s. s. p. 194*) habet *requiritur.* miseram male habet *Hermannus.*

199—201. *Iambos fecit del.* nauem atque *et admisso* omnia perdidit *Fleckeisenus deinde dimetros bacch. cum trip. troch. constituens* (*etiam v. 202 sq.*) semul ⟨Fluctuum ui⟩ *ante* excidit *collocans.* Etiam et ego nunc *del. Guietus. Dim. anapaest. Reizii continuans* indu mari *suasit Bergkius Opusc. I p. 303* (*cf. 'Beitr.' p. 75*). *Creticos continuavit Muellerus* (*praeter* Ampelisca) (omnia) hic [*item Hermannus:* omniā *Wagnerus Mus. Rhen XXII p. 427*], relicuae (reliquiae), Ea (etiam), ita (ego) *addens, ubi Christius 'metr. Bem.' p. 63 post* relicuae reliquiae *praemisso* Ego — sum *ab* Etiam quae *baccheos incohabat* (ex — Cidit *admittens*), *Spengelius 'Ref.' p. 217 post tetram. cret.* Is — in mari *dubitanter* Haec — mecum *octon. troch. cum hiatu in caes. interponebat. Cf. Studemundus de cant. p. 18* (*quo seductus pessimos versus procudit Franckenus l. s. s.*) *et Seyffertus de bacch. p. 27* (*quem in v. 200 sq. secutus sum, nisi quod. trim. cret. removi*). *Cf. praef.*

203. hic eius opera mihi *cum Reizio plerique. Melius quam Studemundus p. 20 vel Seyffertus l. s. s. Muellerus p. 191 clausulam ex analogia versuum 209. 212. 215 metitur.*

205. hoc *Saracenus.* hic misera *Reizius.* hic sola *Bothius.* hic erroris *Langenus 'Plaut. Stud.' ed. a. 1886 p. 390: cf. Woelfflini Arch. III p. 335.* — compedita sum *Camerarius. V. del. Guietus. Cf. sis Muellerus Pros. p. 396, Braunius Observ. gramm. ed. Berol. a. 1881 p. 22* capessam? *v.* 204 *distinguens.*

206. nec quisquam homo uenit mihi obuiam *Pylades.* nec mi obuiam homo quisquam uenit *Bothius.*

207. sunt meae *pro* summae *Lipsius Ant. lect. II 3 p. 106 sq.* (*cf. Acidalius Div. p. 436*). *Vide Langenum Anal. Pl. II* (*a. 1882*) *p. 12 sq.*

208. cibum nec locum *Reizius praeeunte Meursio Exerc. cr. I p. 22 et Acidalio Div. p. 437* (cibum nec loco tecta quo sint *Franckenus l. s. s. p. 40*). cibust, nec loco 𝔖, *nisi zeugma defendas.*

209. qūa me uelim uiuere *Reizius. At optime structuram horum versuum perspexit Kampmannus Annot. p. 18 duce Hermanno El. d. m. p. 216* (*quocum facit Spengelius p. 89: cf. 106*)*: omnia pervertit Muellerus l. s. s. adn.*

210. nec diu ante hic *Reizius.* necdum hic *Bothius, cui* umquam *Fleckeisenus adiecit,* adhuc *soloece Spengelius.* nec dius (= *'mein Tag nicht'*) *videtur defendi posse ex locutionum* in diem, aetatem, in aetate, *al. sensu.* neque etiam dum hic fui *Seyffertus 'Berl. phil. Wochenschr.' a. 1887 p. 394.*

211. Saltem ego aliquem *Reizius* (ita nunc ego *idem v.* 212). *Tripodias troch. cum Kampmanno relinquunt Studemundus de cant. p. 16* (*cf. 20*) *Spengeliusque: vix recte in tanta et structurae concinnitate et transpositionis facilitate.* qui ex his locis mihi uiam *Pylades.*

215. membra omnia tenent *Camerarius.* membra mi omnia tenent *Reizius.* me somno abstinent *Bothius* (*cf. praef. ed. 3 p. V adn.*). mi omnia tenent *Muellerus Pros. p. 11.* inopia *vel* inedia (me oīa*: cf.* uiuo a *pro* uuida *v. 351*) tenent 𝔖*: nam vix recte* me omnia *defendas neque cum Spengelio l. s. s., neque si* omnia *adverbialiter ex posteriorum usu sumas* (*de quo cf. Woelfflinus Arch. II p. 95 sqq. 616*).

216. parentes mei haud uos scitis *Pylades.* parentes haud mei scitis (*et* ita esse uti) *Camerarius.* hauscitis mei parentes (*dein* miseri *del.*) *Fleckeisenus.* miseram *cum Bothio del. Spengelius l. s. s. p. 145 adn. 5 inter alias mutationes. Cf. Studemundus p. 20 Muellerusque p. 111 sq. V.* 217. prognata si fui *(!) Vssingius. Ceterum huc traxit Fleckeisenus Ex. Pl. p. 52 Sisennae testimonium de* fūi(t) *ad v. 1105 adscriptum: fortasse recte, si quidem quae secuntur apud Rufinum:* et postea sic 'habiliore metro usus est, ut solet in mulierum oratione' *dicta esse nequeunt de loco versu 1105 posteriore, sed ad sc. I 4 vel 5 vel III 3 pertinent. Cf. praef.*

218. Numqui *Scioppius Susp. lect. IV 1 p. 178, quo recepto* minus sic *Bothius,* minus nunc *Fleckeisenus.* — ego seruio *Reizius.* serua seruio *Spengelius p. 409. Versum del. Vssingius.*

219. umquam iis profui *Camerarius.* unquam illis profui *Reizius.* iis unquam profui *Bothius.* umquam is id profuit *Fleckeisenus.* umquam illis profuit *Spengelius.*

220 *sqq. Octon. troch. statuit Reizius et Fleckeisenus, anapaestos Hermannus El. d. m. p. 415 adsentientibus Studemundo de cant. p. 54 sq., Muellero Pros. p. 228. 394, Ritschelio Nov. Exc. Pl. I p. 83, Bergkio 'Beitr.' p. 73, Spengelio 'Ref.' p. 163 sq., al.*

220. rem est meam *Pylades.* — melius *om.* est *Bothius* (ut uitam secludam *idem*).

222. Dein *Pylades.* Nunc dein *Camerarius.* Ita res sordent *Ritschelius Opusc. II p. 221 sq.,* S***INI *enotans ex A, ubi* SEKABENT *postea recte Geppertus quoque.* med *Guietus, Reizius.*

223. omnis latebras *Kampmannus Annot. p. 19. Cf. Spengelius T. M. P. p. 79 sq.* (*V.* 224 Quaerens *Bothius.*)

225. eam consultumst *Reizius,* est consultum *Bothius: cf. Kampmannus l. s. s.*

226. quemquam ego ullum interea inuenio *Reizius.* interea quemquam inuenio *Bothius.* quemquam interea hic hominem inuenio *Ritschelius l. s. s. ex A* O *tantum notans.* in terra quemquam inuenio *Bergkius 'Beitr.' p. 77 deceptus Gepperti de A testimonio* (*cf. etiam Seyffertus l. s. s. p. 394).* in terra hac (*vel* interea hic) *iam Hermannus.*

227. sola terrae sola *Meursius Exerc. crit. I p. 222.* solae terrae *Bothius.* — quam haec loca sunt *Reizius* (*cf. Muellerus Pros. p. 293. 194*). quam haec sunt loca *Ritschelius l. s. s.*

228. uiuam nunquam eam quin *Pylades.* eam uiua umquam quin uiuam *Reizius.*

229 *sq.* Quaenám mihi uox prope híc sonat? ‖ Pertímui: quis loquitúr prope *Bothius.* Quóia prope me hic uóx sonat? ‖ P.: q. l. p. *Fleckeisenus. Vitiosa Muellerus Pros. p. 394 adn. et 'Nachtr.' p. 51 suasit itemque Franckenus l. s. s. p. 40 et Spengelius 'Ref.' p. 409.* P.: quis est qui hic loquitur prope *Goetzius.* — prope hic *Hermannus.*

· 231. Bona Spés obsecro Subuénta mihi *Fleckeisenus: recte iam Bothius constituit.* Spés bona, oro óbsecro té, s. m. *Hermannus.*

232 *sq.* ad aurís mihi Vénit *Bothius.* — exime Hoc *Pylades.* an eximes ex hoc *Camerarius spatiolum in B ante* eximes *non recte intellegens.* ea eximet ex hoc *Pistoris.* PA. exime sis ex hoc *Gruterus* (*dein* AM. certo *et* PA. num). eximet illa Ex hoc me *Reizius.* tune eximes miseram me ex hoc *Fleckeisenus.* exanimis hoc misera sum

Franckenus. Iamne, Spes, me eximes ex hoc *Spengelius* '*Ref.*' *p. 1* (*cf. p. 107 adn., ubi recte errorem Studemundi de cant. p. 20. 16 refutat*). Sancta spes me eximes *Seyffertus l. s. s. p. 395 adn. hunc v. cum v.* 234 *Ampeliscae tribuens, v.* 230 *sq. Palaestrae hunc ordinem praelaturus* 230. 233. 232. 234. Mulier est: eximet me hoc miserta e metu *Hermannus.*

234. Certe *Camerarius.* Certa *Hermannus.* — tetigit auris meas *Bothius.*

237. Palaestra sum *Camerarius.* tua Palaestra sum *Reizius.* AM. Palaestrane? (Palaestra'sne? *Bergkius Opusc. I p. 419*) PA. Sum *Lachmannus in Lucr. p. 406* (*cf. Fleckeisenus misc. crit. ed. a. 1864 p. 19. Muellerus* '*Zschr. f. Gymn.*' *XXI p. 559*). Palaestra ipsa sum *Muellerus Pros. p. 7* (*coni.* ipsus est!) *assentiente Spengelio* '*Ref.*' *p. 2 adn.* (*cf. p. 121*) *Vssingioque, refutante Seyfferto l. s. s. p. 394 sq.*

242. Ad me accede atque *Reizius: om. Pylades.*

243. mihi manum. ⸢accipe, en. (em *Brixius Em. in Pl. Capt. p. 22*) ⸢uiuin dic *Reizius* (manum mi *Muellerus Pros. p. 631, cf.* '*Nachtr.*' *103 Hermannusque.* manus *Spengelius* '*Ref.*' *p. 121 sq., cf. 129*). manum. ⸢áccipe. ⸢aí: uíuisne 𝔖. — Dic, uiuisne? obsecro *Studemundus apud Schraderum p. 27* [*281*].

246. amplecte me *Langenus* '*Beitr.*' *p. 65 dubitanter.*

248. quae mea est potius oratio *Pylades.* quae mea est oratio *Camerarius itemque om.* est *Vssingius. Non praeferes* oratio quae meast *neque* quae mist oratio (*cf. Muellerus* '*Nachtr.*' *p. 55 adn.*). *Fortasse sub* oratio *aliud latet vocabulum, sicut Bacch. v. 37: puto* portio (*i. e. quae meae sunt partes*) *coni. v. 1115. 1125.*

252. *Versus vix sanus: cf. Meyerus in Act. acad. bavar. a. 1884 p. 95.* necessum homines est 𝔖.

253 *sq.* quid? ⸢uiden? ⸢quid uides? ⸢Fánum amabó uidesne hóc? ⸢ubi? ⸢ad déxteram *Reizius.* Quíd uides? ⸢Amábo fanum uíden hoc? ⸢ubist? ⸢ad déxteram *Bothius.* (Séd quid hoc obsecróst) quid est? ⸢uidésne amabo hoc fánum? ⸢ubist? ⸢Ad déxteram *Fleckeisenus itemque, sed* quid? ⸢uíden amabo fanum hoc uíden *Spengelius* '*Ref.*' *p. 410.* quid? ⸢uíden amabó? ⸢quid est? ⸢Fanúm uidesne hoc? ⸢Vbist *c. q. s. Studemundus apud Schraderum l. s. s. p. 23* [*277*] *adn.* quid? ⸢uiden fanum amabo hoc? ⸢ubi est? ⸢Ad dexteram *Vssingius.* Videsne hoc *traicere et simplicius est et aptius sic se adplicat responsum v.* 254, *ubi* Videor d. d. l. tuerier *Dousa f. obloquente Doederlinio* '*Syn.*' *IV p. 305.*

255 *sqq. Quattuor senarios constituit Acidalius Div. p. 437:* Haud . . . . hic Lepidust locus: nunc quisquis est deu ueneror [*vel* ueneror deus] Vt nos . . . . miseras eximat Inopes aerumnosas aliquo auxilio adiuuet *probante Reizio* (*nisi quod* aerumnosas *del.*) *et Bentleio ut vid.* — nunc quisque est *Lambinus.* Quísquis est *Fleckeisenus, Hermannus.* — aut aliquo auxilio ut *Pylades.* aliquo auxilio ut *Camerarius.* aliquo ut auxilio *Bothius: cf. Brixius Annal. phil. CXV* (*a. 1877*) *p. 332.*

258 *sqq. De metro cf. sis Muretum Var. lect. XIV 17 hariolantem.* paces mea expetissunt *Lambinus refutante Meursio Exerc. crit. I p. 223: cf. Nipperdeius Opusc. p. 117. De v.* 259 *cf. Muellerus Pros. p. 185. V.* 260 haud grauantem '*quidam*' *apud Lambinum.*

262 *sq.* ire uos *Pylades.* huc ire uos *Fleckeisenus cum Reizio ab* Ire uos *tetr. cret. incipiens post dim. bacch. Cf. Spengelius* '*Ref.*' *p. 230 et Leo Mus. Rhen. XL* (*a. 1884*) *p. 178.* uos ire *admisso* séd ŭnde

servavi. — ire sic cum *Vssingius. Verbis* cum uuida ueste *del. Crainius* '*Zschr. f. Gymn.*' *XXI p. 148* puellae — tam *tetr. bacch. esse voluit sequente trip. troch. Cf. praef.*

266 *sq.* Ilico huc *dubitanter Langenus* '*Beitr.*' *p. 158. Dein* unde hoc uectae *Camerarius.* unde uectae *Hermannus. V.* 265 *del.* tam *Guietus.*

272 *sq.* e *del. Weisius refutante Kampmanno de* EX *praepos. p. 11.* ambae sumus, te obsecro *Reizius, Hermannus El. d. m. p. 206.* simus ambae, obsecro *Fleckeisenus, Bentleius. Tradita cum Studemundo de cant. p. 12 eo magis servavi, quia etiam proximus versus ad eandem speciem revocandus erat, ubi tam metrica quam grammatica ratione* uoluisti *offendit: quod sensit Spengelius* '*Ref.*' *p. 48 sq.* (*cf. 132*), *etsi* uoluisti huc adigere *temptavit.* agere tu uoluisti huc *Crainius* '*Zschr. f. Gymn.*' *XXI p. 150.* agere uoluistis huc *Hermannus.*

275 *sqq.* nesciae ipsae sumus *Franckenus l. s. s. p. 40 sq. simul v. 277 corrumpens.* In tua ut recipias tecta *Reizius. De v.* 277 *cf. Muellerus Pros. p. 185 adn., ubi malim* Míserarumque te ámbárum uti misereát. Miserárumque te ámbarum utí misereátur *Hermannus.*

278 *sq.* locus nullus *Spengelius* '*Ref.*' *p. 194.* locust ullus (*om.* est *post* parata) *Fleckeisenus. Cf. Muellerus l. s. s. Mox* quicquam, *non* quam, *del. Guietus.* hoc quod uides amplius *Fleckeisenus. V.* 280 mi *Reizius obloquente Kampmanno de* AB *praep. p. 25.*

282. Sed hic (*sic cum B pr. Pareus.* heic *Gruterus*) pauperes et inopes res, puellae *Reizius.* Sed res pauperes sunt inopesque haec, puellae *Bothius.* Sed haec pauperes sunt inopes res, puellae *Fleckeisenus: cf. Muellerus Pros. p. 250.* Sed haec pauperes sunt opes, o puellae *Spengelius* '*Ref. p. 411.* Sed haec pauperes res inopes sunt, puellae *Hermannus.*

283 *sqq. Nihil effecerunt Reizius, Bothius, alii, nedum Crainius l. s. s. p. 149. 151* (*inter alia* egōmet *et* cībo *peccans*), *Franckenus l. s. s. p. 41. Fleckeiseni baccheos v. 283—285* (*cf. etiam Annal. phil. LXI p. 27*) *recte impugnavit Spengelius p. 303. 199. 209* (*cf. 286 sq.*), *quocum feci v.* 283 (meam uix uitam *ille praeeunte* uix meam uitam *Fleckeiseno*) *et v.* 288 *sq. At pessime* Veneris — clueo *anapaesticum fecit alienum vitiosumque neque recte post tetr. bacch.* Verum — a me (*sic iam Kampmannus de* AB *praepos. p. 18*) *scripsit* Quo nunc ualebit copia *uel* quod copia ualebo, *ubi* quod mea *vel* nostra c. u. *L. Carrio Ant. lect. II 16 p. 51,* quo nostra c. u. *Gulielmius Qu. in Rud. p. 439* (*simul* fateor. ego huius *contra* fateor ego. huius *Camerarianum vindicans*), nostra quo u. c. *Reizius,* quo u. c. *Bothius,* quoad c. u. *Fleckeisenus* (*cf. Muellerus* '*Zschr. f. Gymn.*' *XXI p. 559, Brixius ad Mil. v. 657, qui verba del.*). *Possis* Quo necopiā u. (*scil. fanum:* necopiam *etiam Curc. v. 330 adhibeas*). *De v.* 287. 289 *perversa profert Leo l. s. s. p. 188.* Verum *non habet quo referatur, nisi ad* sacerdos clueo *aliquid suppleas adiuvante et metro et memoria. Cf. praef.*

291. artem didicere ullam *Pylades.* didicerunt artem ullam *Reizius.* qui didicere artem ullam *Muellerus* '*Nachtr.*' *p. 119 adn.* didicere artem nullam *Spengelius* '*Ref.*' *p. 194.*

293 *sq.* Vos iam *Scioppius.* — Hice hami *Bentleius l. s. s.* Hi schoeni *Saracenus cum Valla, cui* enim *add. Pylades. Cf. Schmidtius de pron. p. 43.*

295. *Praeter* Cotidie *de* Illinc usque *cogit. Camerarius. De Lambini testimonio dubitat Gruterus. Cf. praef.*

296. *Olim* pro ex. gymn. *cum* prodimus, *et* palaestricum *cum* habemus *coniungebant. De* guminastico *videsis Ritschelium Opusc. II p. 484.* exercitio *Pylades, Bentleius.*

297 *sqq.* lepadas *Camerarius: at cf. fragm. Paras. med. III 92 ed. W. Cf. ad v. 300. Dein de* pelagusias *cogit. Camerarius, de* placussas *Lambinus cum Turnebo Advers. XVII 22, de* pelagias *Colvius: cf. Antonius Nebrissensis Quinquagen. c. 43. Ad v.* 299 *addas testimonium Frontonis p. 224, 15 N.:* conuiuium deinde regium agitares . . . . Plautino piscatu hamatili, ut ille ait, et saxatili.

300. raptamus *Bothius offendens in repetitione: sed v.* 297 *non tantum propter repetitionem mutandum erat verbum cum ex codd. tum ex sententia, cum* captamus *exercitui venatico, non palaestrico respondeat.* — sin euentus non uenit *Camerarius: cf. Mohrius de iamb. septen. Lips. ed. a. 1873 p. 24. Possis:* si Euentus noenu uenit.

304. conc(u)larum *def. Loewius: at cf.* herche *similesque scripturas.* — incenes sumus *Bentleius.* incenati imus *cum ruina metri Franckenus l. s. s. p. 41 sq.* cenati sumus *Reizius defendente et Hermanno El. d. m. p. 152 et Lorenzio in Bursiani Annal. phil. a. 1874/75 p. 668.*

305. adiurit *Reizius.* adiutet *Franckenus.* adiuuet *Hermannus: cf. Lorenzius ad Most. v. 401.*

309. commodum *Langenus 'Beitr.' p. 256, fortasse recte. Cf. Mohrius l. s. s. p. 12 (et p. 17 de v.* 308, *ubi* iussit obuiam sibi *Geppertus).*

312 *sqq.* sitique speque. ‖ Ecquem uos adolescentem ingenuum huc ire dum hic astatis . . . . uidistis *Pylades.* siti speque. ‖ ecquem adolescentem Dum hic astatis . . . . uidistis uenire *Camerarius.* adolescentem *om.* huc *et* expedite *post* astatis *et* semihomines (*scil. ex* uidisti seni) *post* qui treis *'nonnulli ex vet. libris' Lambini.* sitique. ‖ ecquem adulescentem huc Dum hic statis strenua facie r. f. qui tres Ducat cl. c. m. uidisti uenire *Guietus.* sitique speque. ‖ ecquemnam huc Dum hic ădstás (hic Dum adstas *Hermannus*), uidisti strenua f. r. f. Venire qui t. d. *Reizius.* siti spe. ‖ ecquem adulescentem Vidistis facie strenua dum illic astatis fortem Rubicundum qui t. d. *Bothius* (facie strenua *cum Bentleio*). *Ex* semi(homines) *Lambini* secum *effecit Mitscherlichius apud Fleckeisenum epist. crit. p. XXVIII, quo cum aliis supplementis (Pyladis, Camerarii, Reizii, suo) sic ille usus est:* sitique speque. ‖ ecquemnam Hodie adulescentem strenua f. r. f. Ingenuom dum hic astatis uos uidistis huc uenire, Qui tris secum homines d. c. c. m. *De* speque *delendo cogitaverant Bentleius Kampmannusque statim ipsi improbantes, quod serio suaserunt post Guietum Muellerus Pros. p. 741, Seyffertus Philol. XXIX (a. 1870) p. 407, ubi probans* secum homines *adiunxit* Vidistis eire *post Reuterum.* uidistisne *in fine enuntiati addi posse credebat Spengelius T. M. P. p. 32* tres *delens obloquente Studemundo Annal. phil. XCIII p. 51 sq., gravius peccavit Franckenus l. s. s. V.* 317 Silenum *Lambinus, v.* 318 toruis superciliis *Bentleius* contracta *notans: vide post Hermannum El. d. m. p. 154 Mohriumque l. s. s. p. 11 Meyerum l. s. s. p. 68. 75. Cf. praef.*

319. Deum *Pylades.* - - mali *del. Reizius, Bentleius.* hominum malum, *non* hominum, malum, *distinguebat Bothius.*

321. *De* isti(us)modi *cf. Ritschelius Opusc. II p. 690. 693, Luchsius de genet. p. 55. De* operis *Langenus 'Beitr.' p. 104. V.* 322 quidem *del. Angelius.* — equidem ad carnuficem aequiust *Hermannus.*

325. exulatum scelus lenonis abiit *temptavit Fleckeisenus Annal. phil. LXI p. 25 adn. Cf. Engelbrechtus l. s. s. p. 237.*

328. hic herum dum uenat opperiar *Bothius.* hic ut erum opperiar dum ueniat *Fleckeisenus* (herum opperiar *etiam Hermannus*)*: cf. Muellerus Pros. p. 109. Hunc versum una cum v.* 327 *et* 329 *sq. del. Guietus.*

329. hanc sacerdotem Veneream *Pylades.* sacerdotem hanc Veneriam *Bothius.* opera Veneria haec sacerdos *Fleckeisenus.* sacerdos haec Veneria *Mohrius l. s. s. p. 11. Vitiosa suasit Kampmannus Annot. p. 22 Franckenusque l. s. s. p. 42 itemque* siquid forte *vel* si quidquam *Vssingius.* hac sacerdos Venerist. ea *Hermannus. An fuit* hinc s. V.?

331. me *post* fanum *add. Camerarius* (*etiam in B*), *post* uillam *Weisius, ante* uillam *Bentleius, Brixius Annal. phil. CXXXI p. 302, Hermannus.* proxuma hic est uilla V. f. *Reizius* (*cui praestaret* hinc uillam a V. f.).

333. qui hic *Pius.* hic quis *Fleckeisenus.* — ego *del. Reizius.* TR. quom *Hermannus.*

334. fano hoc egredītur. Estne hic *Camerarius, unde* spicor *Guietus v.* 335*: atque* Trachălio *etiam Bentleius* estne (*non* hic) *in versum* 334 *adhibens et* is ipse est *v.* 336 *corrigens.*

337. tu agis. ‖ aetatem *Bothius.* agis tu ‖ aetatulam (*vel* ago aetatem) *Muellerus Pros. p. 764* (*cf. 667*)*: at cf. v. 343. 348.* tu hic agis 𝕾.

338. conferre fabulari *Bothius* (*i. e.* sapientes decet conferre uerum fabulari). *V.* 340 ullus equidem huc *Hermannus.*

344. huc Labrax leno *Pylades.* Labrax huc *Camerarius.*

345. Erum meum erus uoster. ‖ edepol hau *Fleckeisenus.* Erúm meum uoster réx. ‖ pol haud 𝕾.

348. tu ágis hic *Reizius:* tú agis *plerique.* hic *ex Cas. IV 2, 10. Epid. 345. Truc. 896. Most. 939 vindic. etiam Seyffertus* '*Berl. phil. Wochenschr.*' *a. 1887 p. 397 adn.: qui tamen ipsi loci traiectionem suadent.*

349. periculo *def. Kampmannus de re milit. p. 29, Spengelius T. M. P. p. 181 adn., Meyerus l. s. s. p. 70 adn.* periclod *Mohrius l. s. s. p. 11.* periclo *cum BCD* opumque huc *ante* orbas *traiecto* 𝕾. *De v.* 350 *cf. Mahlerus de pron. p. 45. Ibidem* haec Veneria *Hermannus.*

351. obsecro te *Camerarius.* — amicula *Bothius olim.*

354. Confracta, mi Trachalio, est *Pylades.*

356. auehere (*ut Lambinus in explicatione*) *Acidalius Div. p. 437 obloquente Kampmanno Annot. p. 22. Ceterum cf. Beckerus in Studem. Stud. I p. 288* uoluerit auehere *vel adeo* auehere uluerit *et* inposuerit *requirens potius quam commendans. Sed et indicativus et* auferre *vindicatur, si recte de lacuna Sisennaeque testimonio iudicavimus.*

363. *Errarunt interpretando Casaubonus Animadv. in Athen. II 3, alii, corrigendo Pylades* (annando ei)*, Bergius apud Scioppium Susp. lect. IV 1 p. 178 sq.* (ab Antaeo)*, Meursius Exerc. crit. I p. 223* (herclean Ancaei)*, Rostius Opusc. I p. 264 sqq.* (ἐν κανέῳ)*, alii. Cf. etiam Siberus in progr. Witeberg. ed. a. 1698 atque Hasperus Annal. phil. CXXV* (*a. 1882*) *p. 783 adn. Mirum fere neminem adhibuisse Pauli glossam p. 20, 3 ad hoc exemplum* hercle ei ancaeso, *quo navis disecta significetur. Ceterum verba* Credo . . . . biberet *Ampeliscae continuabat Rostius, fortasse recte. Cf. Kesebergius Qu. Pl. et Ter. ed. Lips. a. 1884 p. 46.*

366. Naui timidae *Scioppius Susp. l. IV 21 p. 232. Possis* Timidae de naui*: sed cf. v. 75. Ne huc referas Donatum in Ter. Eun. IV 2, 14.*

370. Iactamur ĕxemplis *Reizius refutante Kampmanno Annot. p. 23. Lacunam post hunc versum statuebat Fleckeisenus: at cf. Olsenus l. s. s. p. 59.*

375. Diu *pro* Tuo *Vssingius rectius offendens quam corrigens. Intercidisse videtur uelut* Ah, melius ominare! Malo Labracis dixeram, non tuo, mea Ampelisca.

376. facere ego hoc *Pylades.* ego facere hoc *Reizius.* facturum hoc *Camerarius.* facere idem hoc *Bentleius.* facere istuc *Fleckeisenus* (*cf. Mohrius l. s. s. p. 9*). facere, nunc *Muellerus 'Nachtr.' p. 49.* insistere hoc *Brixius Annal. phil. CXXXI p. 203.*

378. Cauistin *Fleckeisenus. V.* 379 si illam amabat *Pylades.*

384. Tam *Fleckeisenus in edit. probante Braunio Observ. gramm. p. 48* (Tamen *in misc. crit. ed. a. 1864 p. 32*). *Antea* in *in v. 382 reiecerat Reizius* ibi cum *servans.*

385. quem obseruet *Camerarius.* quem obsideat *Bothius in adn. edit. 3.* qui obseruat *Goetzius.*

386. duce dum *om.* Veneris *Reizius. Possis* illanc *om.* sane*: at cf. Hermannus El. d. m. p. 154, Mohrius l. s. s. p. 13.*

388. hoc sese illa *Pylades.* sese hoc *Reizius.*

390. potuisset *Kampmannus Annot. p. 24.* posset, eam uero ueretur *Guietus* (*noli* posset: uero ueretur *duce B*). possét eám *def. Seyffertus l. s. s. p. 393.* potesset *ipse olim Reizius.*

391. Vbi ea nam *Reizius.* — cistella *Kampmannus Annot. p. 24, Bentleius. Cf. Mohrius l. s. s. p. 25. 30.*

396. ibidem lenonis omne *Fleckeisenus.* lenonis ibidem. credo *Hermannus.*

397. immersisse se *Pylades,* se inmerse *Reizius refutante Kampmanno l. s.* — Aliquem se (*vel* Cetum aliquem) immersisse *Hermannus: cf. ad v. 396.*

399. *An* Betam intro? — se sic cruciet *Vssingius.*

410. essemus *Reizius refutante Kampmanno l. s.*

411. sic succincte (succincta *Lambinus*) aquam *Camerarius.* modo succincta aquam *Fleckeisenus.* succincta it aquam (*ac dein* calefactatum) *Seyffertus Stud. Pl. p. 24.* succinctast, aquam (*ac dein* ut calefaciat) *Leo Mus. Rhen. XXXVIII p. 9 adn.* succincta alte (!) aquam *Vssingius.*

412. me moror: ibo atque rogabo *Pylades.* ne in mora illi sim *Muellerus 'Nachtr.' p. 143.* aquam hinc, unde *del.* mihi *Hermannus.*

413. ecquist in uilla *Reizius.* ecquis in uilla *Bentleius, Hermannus.* ecqui in uillast *Fleckeisenus.* — reccludíte: quis prodit? *Benoistus* (*!*).

414 *sq.* Quist *Fleckeisenus et hunc versum et insequentem trochaicos faciens, quos iambicos habuit Reizius cum aliis.* nostris *om. Pylades et v.* 415 specie, *ubi* specie bona *Pareus eoque deceptus* mulier eu edepol specie bona *Bentleius,* eu edepol specie mulierem bona *Hermannus.*

417 *sq.* ueneris item ut adfectam amplectar *Pylades.* — si nox uenis (uenis *pro coniunctivo habens*) *Palmerius cum L. Carrione Ant. lect. II 6 p. 50 sq. Pro* adfectam *voluit Valla* affectem, *Brantius cum Carrione* adfectas, *Scioppius Susp. lect. V p. 248 sq. cum Scaligero* adfectata, *Passeratius ad Propert. I 20* adsectata, *Bothius* affecta, *Ampeliscae verba* Item ut adfectam? *tribuebat Gruterus.* uenies uesperi Iterum huc adfecta uiam *Vssingius. Pro* inanem (manem) *Carrio* iuuem (*vel*

ad inanem *aposiopesin verbi* expleam), *Salmasius* mantem, *Scioppius* induem *vel* induam (*Scaligero tamen locum emendandum relinquens*), *Palmerius* inan(i)em (*ab* ano) *vel* muniam (moeniam *Pistoris*), *Dousa* mane munerem, *Hildebrandus ad Apul. I p. 235* inarem, *alii alia velut Franckenus l. s. s. unumquodque fere versus vocabulum immutans. Inclusit versus Weisius, lacunam indicavit Fleckeisenus: neque inepte de tali supplemento cogites* qui te inanem uoluola Madida accipiam uel condigne te saginam ecferciam (*cf. Naevius com. v. 23 R.*). *Cf. praef.*

420. mea lepida, hilara. ‖ aha *vulgo.* mea hilara, lepida. ‖ ah *Fleckeisenus. De* hilaria *cf. Laber. v. 52 R., de* aha *Richterus de usu partic. exclam. ed. Argentor. a. 1874 p. 7 sqq.* mea lepida, mea hilara. ‖ ah *Hermannus.*

423. *Me invito in textum irrepsit Fleckeiseni scriptura* Súbuolturiumst — íllud *pro* Súbuolturium — illúd *utique servando* (*cf. etiam Luchsius comment. prosod. II p. 5*).

425. pol lucta (*ut C*) *Saracenus.* polluta palpo *codd. Vallae.* pollucta, apage *Lipsius Ant. lect. III 2 p. 116.*

426. sicce *Camerarius, quod* sic-ce *esse voluit* (= 'sobrie' *Lambinus*): *cf. Scioppius Susp. lect. V 5 p. 240.* sic, sic *Bothius.*

431. sapientior nata *Saracenus* (*urna litterata scil.!*).

433. Veneris hinc me petere iussit a uobis aquam *Camerarius traiecit* (*unde* Veneris *del. Reizius, Bentleius*), Veneris petere hinc iussit me a uobis aquam *Fleckeisenus.* Veneris hinc me a uobis iussit p. a. *Vssingius.* Veneris hinc me p. a. a uobis iubet *Hermannus. Cf. praef.*

436. illunc *Bothius. V.* 438 ferri non potest *Reizius obloquente Kampmanno de* AB *praep. p. 12 adn. 3. De toto versu adde Langenum l. s. s. p. 72.*

443. med *Guietus: cf. si tanti est Bergkius 'Beitr.' p. 45.*

447 *sq.* esse hic moratam *Fleckeisenus: at cf. Langenus 'Beitr.' p. 180. Mox* intuor *Spengelius ad Truc. I 2, 58 obloquente Muellero 'Nachtr.' p. 28 et Luchsio in Studem. Stud. I p. 34, ubi de* intuor oculis *cogitat: at cf. Lorenzius ad Mostell. v. 836.*

455 *sq. Ex vulgata a* Quam *novum versum incohantes uti cum Camerario inlato* scelĕstus *Reizius,* scĕlestus *Spengelius T. M. P. p. 92 defendebant,* Quamde huc *Bothius scribebat* Leno *ante* confugiam *traiciens, quam vocem Weisius delebat potius post Bentleium.* Quam scelus huc leno *ex coni. Ottonis Fleckeisenus* (*cf. epist. crit. p. XXVII, Annal. phil. LXI p. 25 adn.*) *antea de* antequam huc Scelestus *cogitans,* scelus lenonis *Muellerus Pros. p. 256 et antea* ambae ut *'Nachtr.' p. 83 probante Brugmano l. s. s. p. 16.* ⟨supplices⟩ Prius quam huc scelestus ueniat *Goetzius.* quam huc prius Scelestus leno u. *Hermannus.*

457. subito mihi *Camerarius.* subita mihi *Lambinus.* subitaria *Vssingius idem* huc *pro* hinc (huic) *amplexus, quoniam aliter* aufugiam *dicendum fuerit. Possis* hui, ita. subita subito suppetit *Hermannus. Cf. praef.*

460. prius, Vt (*itemque v.* 459 tantam, ut) *distinxit Muellerus Philol. IX p. 740.*

461 *sq.* Profecto ne *Saracenus.* praefestine *Pylades* (*dein* satis. Vt nequam). praeficissime (= *expeditissime*) *Camerarius in contextu.* perficissime *Gifanius. Recte distinxit Gruterus. Cf. Turnebus Advers. XXIV 31* (*adde XXIII 11. XXVII 23*) *et Ribbeckius de partic. p. 3.*

V. 462 (Amare *cum Camerario in v.* 463 *reicientes*) Satisne *Bothius*[3], Satine *Vssingius: at cf. Seyffertus 'Berl. phil. Wochenschr.' a. 1887 p. 394.* — ut propter te qui *Hermannus. Cf. Roeperus Philol. XVIII* (*a. 1862*) *p. 237.*

463. bella, hem *Camerarius* (*v. supra*). bella cata, hem (*vel* bella cape iam) *Reuterus.* bella tene iam *Bothius*[1]. bella enim (*v. supra*) *Bothius*[3]. bellula. hem eam *Fleckeisenus.* bellula. hem te *Benoistus. At cf. Studemundus Herm. I p. 303, qui* ampliatus *adhibet* (*adde* bonatus, malatus). *De* bdelliata *fuit cum cogitarem et hic et Casinae loco.*

464. ut ego hanc fero (*del.* hanc *v.* 465) 𝕾. *V.* 465 ubi es, mea *Hermannus.*

467. es acceptura *Camerarius* (*item v.* 469), *unde ineptit Olsenus l. s. s. p. 25.*

468. commodule ludis *Fleckeisenus. Cf. Truc. v. 704, Horat. sat. II 6, 32.*

477. Magistratus, si me *Lambinus. Fortasse melius ante* Magistratus *quam ante* si quis *distinguitur.*

478. apse *Ribbeckius fragm. trag.*[2] *p. XXXIX. Cf. Kampmannus de* AB *praepos. p. 31, Ritschelius N. E. P. I p. 52 adn.*

481. heus si tolloni gratia '*quidam*' *apud Saracenum.* heus sis tolle mea gratia *Saracenus* (*unde* sis *retinuit Camerarius, post* cape *traiecit Fleckeisenus, Hermannus*). *V.* 482 nescio quae hanc huc *Reizius.*

483. In proferunda repperi *Pylades.* In proferunda abiit. reperi *Camerarius.*

484. His si quidem *Kaercherus 'Pros. z. Pl.' ed. Carolir. a. 1846 p. 14.* — mihi ultro his *Pylades.* his ultro mihi *Camerarius.* mihi his ultro *Reizius* (*cf. Kaempfius l. s. s. p. 28 sq.*). his mihi ultrod *Ritschelius l. s. s. p. 82.* mihi his ultro iam *Hermannus. Cf. Schmidtius de pron. p. 21.*

485. sese] hominem sese *Bothius.* esse sese *Weisius, Bentleius.* sese esse *Vssingius, Hermannus.* — et] atque *Reizius.* — *Cf. Vidul. I 1, 1 St.*

487. cum illo quid *Pylades.* quid cum eo *Camerarius.* cum eo quidquam *Bentleius.* — reii quid *Hermannus: cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 26. V.* 488 Eum ad hoc *Fleckeisenus: at cf. Brixius l. s. s. p. 205.*

490. *De* Hercule *dubitantes Salmasius, Meursius Exerc. crit. I p. 224, alii* mecum hercle *redintegrarunt: at illud obscurum, hoc absonum: nec multo melius, si cum Franckeno l. s. s. p. 44 v.* 489 Labrassa's lepida *scribas.*

494. ego te prius quam *Pylades.* prius te quam *Guietus.* te prius quamde *Bothius.* tu prius quam te *Fleckeisenus, Hermannus.* te oculis priusquam *Benoistus.* te priusquam hic *vel* prius quam umquam *Muellerus Pros. p. 750.* te priusquam ego *Goetzius. Cf. praef.*

497. ego quom *Fleckeisenus.* aedis te adduxi meas *vel* tu adduxti meas *Saracenus.* aedis meas te adduxi primulum *Pylades..* aedis me ad te adduxisti tuas *Camerarius. Cf. praef.*

507. blandimentis me *Reizius: at cf. Brixius l. s. s. p. 205.*

509. quondam anteposita est ab Atreo *Valla.* quondam anteposita ab Tereo *Pylades.* quondam apposita est et Tereo *Camerarius.* olim posita est et Tereo *Guietus.* quondam posita et T. *Bentleius.* anteposita est et Tereo *Reizius.* est anteposita et Tereo *Fleckeisenus.* quondam adposita et Tereost *Kochius Emend. Pl. p. XVI. Neque*

quondam *neque* anteposita (*cf. Ritschelius Opusc. II p. 599 adn.*) *facile interpolatori tribuas. Vnde lacunam statui ad hoc exemplum:*

Quam quaé Tyestae quóndam ab adfiní suo
Quaeque á Philomela olim ántepositast Téreo.

512. Eheu *del.* mihi *in fine add. Hermannus El. d. m. Add. ad p. 142 deceptus* miserae *voce a Pylade adiecta* (*cf. Kampmannus Annot. p. 17*).

519. Da meas qui res *Saracenus lenoni continuans.* Da quas res tecum in naui *Pylades.* Meas tuasque res *Dissaldeus.* Eas quidem res tecum *Acidalius.* Eam quidem rem tecum *Guietus.* Deliras, eam quidem rem *et* Datas quas tecum res *Bothius.* Eo me measque res *Vssingius.* Tuas measque res *Hermannus.*

522. dignu's *Reizius obloquente Olseno l. s. s. p. 6. 61. V.* 523 '*vel* sirpe' *Camerarius: cf. Scioppius Susp. lect. IV 5 p. 188.*

525. aduelitatione *Turnebus Opp. I p. 61, 13. Cf. Lipsius Var. l. III 15, Franckenus l. s. s. p. 44, Reitzensteinius 'Verrian. Forsch.' p. 62.*

528. abs te postquam abi *Pylades.* posteaquam abs te abi *Camerarius.* postquam ego abs te abii *Pareus, Ritschelius Opusc. III p. 548* (abii ego *Hermannus*). postquam abs (a *Fleckeisenus Ex Pl. p. 12*) ted abii *Guietus.* postquam abii abs ted *Bothius. Cf. Kampmannus de* AB *praep. p. 21, Fleckeisenus epist. crit. p. XXVIII.*

529. instruxisti ullum quidem (*et v.* 530 praebes) *Guietus.* quidem ullum ille instruit *Camerarius: cf. Muellerus Pros. p. 535.* quidem nullum instruit *Bothius.*

533. fortuna nunc ego anthracina *Pylades, unde* anthracina *nonnulli,* ego *plerique retinuerunt obloquente Kaempfio l. s. s. p. 27. De* anetina *cf. Lachmannus in Lucr. p. 16* (*quocum de Nonio errat Muellerus l. s. s.*). fortunad anatina nunc *Bothius*[3] (ego anatina nunc *olim*). fortuna nunc anetinad *ob Nonii* fortunam *reicit Ritschelius Nov. Exc. Pl. p. 69, cui confuse obloquitur Bergkius 'Beitr.' p. 72. Accusativum ex Nonio h. l. defendi non posse patet. Cf. Langenus in Woelfflini Archio III p. 329. An fuit* nunc anaticulina (*cf.* catulinus, masculinus *al.*)?

534. Vt postquam exiuissem *Pylades.* Vti quom exiuissem *Camerarius.* Vt quom exiissem (*ut Ar falso*) *Kampmannus Annot. p. 33 obloquente Fleckeiseno Ex. Pl. p. 49.* Vt quom extemplo exissem *Muellerus 'Nachtr.' p. 70* (*cf. Pros. p. 485*). — Vt quom éxissem ex aqua ín terra arerem *Hermannus.* Vt quom éxissem ex aqua áride arerem 𝕾*: cf. praef.*

535. aliquoi *Franckenus l. s. s.* — manduce *Valla, Saracenus.* manduca *Angelius et Scaliger in Coniect.*

537. Sed nunc i. o. me *Pylades.* Nunc o. me i. *Guietus.* Sed o. me i. *Fleckeisenus.* Verum o. me i. *Muellerus Pros. p. 535.* I. o. modo me *Bothius.* I. o. me sice *Hermannus. Cf. praef.* — elauisse *Fleckeisenus, recte.*

538. Qui istuc? ⟦ quia tecum auderem *Guietus.* — quia (qui *Reizius*) ausus fuerim *Pylades.* quoniam auderem *Pareus.* quine auderem *Fleckeisenus.* quia ego auderem *Hermannus. An:* quia auiderem?

543. *De* Nam *cogitat Muellerus Philol. IX* (*a. 1854*) *p. 740, 'Nachtr.' p. 116* (*de C errans cum Pareo*).

544. deuoratum ire *Bothius. Cf. Ritschelius Opusc. II p. 225 sq.*

551. Vel consiliare *Valla.* Vel combinare *Salmasius.* Vis consociari? *Guietus.* Vae, consociare *Bothius. Cf. Langenus 'Beitr.' p. 76* Vel *servato* tibi quidem mecum *temptans. Cf. Demelius 'Zschr. f. Rechtsgesch.' II p. 210.* Vel inconscia re *Hermannus.*

556. Iam ipse *Naudetus. De* exibebit *cf. Brixius ad Capt. v. 814.* Is exhibebit hic iam mihi *Fleckeisenus: at cf. Spengelius T. M. P. p. 58 Kaempfiusque l. s. s. p. 31.* — hinc nunc mihi *Hermannus.*

559. Quid istuc est *Camerarius:* est *post* obsecro *transpos.* (*tacite*) *Gruterus, om. Reizius cum A. Cf. Brixius Em. Pl. ed. a. 1854 p. 4, Lochius de genet. ed. a. 1880 p. 14 sq.* negoti est *iam Hermannus.*

561. *De* nero *vitioso ut vid. cf. Langenus 'Beitr.' p. 114.* nocte hac nunc *Reuterus.* nocte hac tota proxuma *Muellerus Pros. p. 225 adn., ubi accusativum recte requirebat Brixius Annal. phil. CXXXI* (*a. 1885*) *p. 205.* nento nocte hac proxuma 𝔖. nocte hac nuper(!) proxuma *Vssingius. Mox post* iactatas *distinguebat Dissaldeus.*

563. istae *Angelius* (*ut As*)*: at cf. Schmidtius de pron. dem. p. 73, Studemundus Annal. phil. CXIII p. 74.*

566. possim *Camerarius* (*ut A*)*: sed* possum *post Benoistum vindicavit Brixius l. s. s.* (*cf. ad Mil. v. 763*) *Blasiusque de mod. temp. in enunt. condic. permutat. p. 43* [*99*].

567. puellae — *Muellerus Pros. p. 434: at rectius* pullae? *recipimus conl. v. 422 sq.* — es. uise intro *Camerarius.* es. abi, uise *Reizius.* ês. tu uise *Weisius.* (molestu's) i, uise intro *Fleckeisenus,* ipsus uise *Hermannus.* es: tu i uise 𝔖 (*cf. Truc. v. 339*) *memor Lochii de imperat. p. 25.*

573. *Cf. sis Ritschelium Opusc. II p. 217* (*qui N. E. P. I p. 39 de* med ut sim ornatus *cogitat*) *Baierumque de fab. Plaut. rec. dupl. p. 164.*

574. med in tectum da mihi uestiti aliquid *Bothius.* med in tectum da aliquid mihi uestimenti *Ritschelius Opusc. II p. 209.* in tectum uestimenti da mihi aliquid *Guietus.* me in tectum da mi aliquid sis uestimenti 𝔖.

575. Dum mea arescunt *Pylades.* Mea dum arescunt *Guietus, Bothius.* — in alio tibi *Michaelis in thesi dissert. de Apoll. Rhod. fragm. add. praeeunte* in aliquo tibi alio *Guieto.* — tibi referam gratiam *Camerarius.* referam gratiam tibi *Pylades.* gratiam referam tibi *Bothius.* — gratiam tibi in aliquo referam *Engerus de Pl. pros. p. X.*

576. *De* Regillum, Ricillum *cogitabat Loewius, de* Tegetillum (!) *vel* Texillum *Vssingius: at cf. Buechelerus Mus. Rhen. XXXVIIII* (*a. 1884*) *p. 422 sq.* — Eccillud tegillum *Benoistus.* — mihi unum arescit id *Angelius.* — quod unum mihi aret id *Guietus.* mihi aret unum id tibi *Muellerus Pros. p. 586 inter alia.* mihi unicum arescit *Geppertus ex A ut credebat.* nunc mi est unum id *pessime Schenkelius Stud. Plaut. p. 15* [*621*] *sq.*

579. quod elui *Bentleius.* quod illi elaui *Bothius.* quom hac nocte elaui *Fleckeisenus.* quod semel elaui *Muellerus Pros. p. 435 adn.* quom (quia *de B errans Lorenzius Philol. XXVIII p. 182*) semel elaui ne *Buggius 'Tidscr. f. Phil.' VII p. 24.* — ne hic in terra quoque *Pylades.* hic in terrad iterum ni *Kochius Em. Pl. p. XVI.* — inluuam *conl.* illuuies *Reuterus.* — quod modo delaui ni id hic in terra e. *Hermannus.*

580. emungare *Gulielmius l. s. s.* (*at cf. Qu. in Trin. I p. 448*). —

siccus uerum interim *Pylades. Ad* ciccum *cf. Loewius Prodr. p. 274 sq.* (*Winterus fragm. p. 15*). *Non recte huc refert Deuerlingius Plac. p. 69, 6 neque certo alii Ausoni cent. nupt. in.* — uero *pro* non *Hermannus.*

581. numquam hodie quicquam credam (*om.* tibi) *Pylades.* quicquam uero credam *Guietus.* numquam credam quicquam *non debebant recipere Fleckeisenus, alii.* — nīsi *Bothius.* non *Reizius.* nisi si *etiam Bentleius, de quo dubitans Muellerus Pros. p. 713* nisi capto ante *temptat. Orationem interruptam significaverat Camerarius. Ceterum v.* 583 mihi te aedis (= *exhibes*) *Saracenus. V.* 584 illuc *pro* illic *Guietus.*

587. praeter animo quae libuit *Guietus.* hac noctis praeter animi mei *Fleckeisenus.* — sententiae *Bothius.*

589. nobis sperauit salsis prodi *Brixius l. s. s.* (*potuit etiam* salsis sperauit nobis prodi*: at neutro opus*).

592. agat *post Acidalium vindicavit Fuhrmannus Ann. phil. CV p. 829 et Beckerus Studem. Stud. I p. 195: vix enim cogitabis de* agit *coniunctivo 'edit' al. simili.* — interuisam *Scioppius obloquente Grutero. Antea v.* 591 edormissemus *Camerarius improbantibus Acidalio p. 438, Scioppio Susp. l. IV 5 p. 186.*

594. omina *Gulielmius: aut hoc aut* omnia *Passeratius: atque* omina *etiam Reuterus. Cf. praef.*

600. *De* (d)eripere *cf. Acidalius Div. p. 438, de* postibi *Scioppius Susp. lect. I 15 p. 45.*

601 *sq. Non inepte cogites de* Videbatur *interpolato,* adgredirier, rogare *ut infinitivi historici sint: e. g.* postibi Vicissatim ad me s. a. *Cf. praef. Ob* Videtur *male* duim *v.* 602 *Bothius.*

604. ac Procne esse *Bothius, qui tamen* aut Procne esse *maluerit.* esse *del. Hermannus: cf. Ritschelius Opusc. II p. 887 sq., qui aut* Natas esse ex Philomela ac Procina *aut* Natas ex Philomela esse ac Procina *scribebat. At ipsa forma prodit* atque (*vel* at) Progne *scioli esse additamentum, qui ex noviciorum poetarum* (*Verg. Ov.*) *ratione Varroni nondum nota* (*cf. l. l. V 76, Serv. ad Verg. Ecl. VI 78 sq. Georg. IV 15*) *fabulam notaverit: atque* attica *ob v. 605 tantum non necessarium* (*cf. v. 35. 737 sqq.*). *Nihil egit Ostermayerus de hist. fab. in com. Pl. ed. Gryph. a. 1884 p. 46. Cf. Engerus l. s. s. p. XIX.*

605. Ago ea cum *Guietus.* Ago cum ea *Bothius.* — poplaribus *Muellerus 'Nachtr.' p. 68. Cf. v. 740 et Lorenzius ad Most. v. 312.*

606. illhaec animo iam *Pylades.* illa animo iam nunc *Pareus ed. III p. ult.* illa iam animo *Guietus, Bothius. Acidalio frustra adversatur Kampmannus Annot. p. 36.*

608. me. ibi tum *Reizius.* me. ibi *def. Fleckeisenus ep. cr. p. XXVIII, Ann. phil. LXI p. 51: at cf. Ritschelius N. Exc. Pl. I p. 49.* — nescio ego *Camerarius.* — quonam modo *Pylades.*

613 *sq.* quid nam *Pylades.* quid hoc *Fleckeisenus: at cf. Muellerus Philol. IX p. 740, Pros. p. 394, 'Nachtr.' p. 51. De* (fano) intus, obsecro *addendo cogitaverat Camerarius:* uicini e meo *concinniorem fore lectionem putabat Lambinus. Cf. Ritschelius Opusc. II p. 122 et praef.* phano clamoris oritur *ceteris del. Pylades: similiter per* oritur clamoris *octon. troch. effecit Reizius. De indicativo cf. Beckerus in Studem. Stud. I p. 226 adn. V.* 615 Porro *Rittershusius.*

619. innocentium *Camerarius* (*corr. Reizius, Bentleius*)*: quo servato*

se *del. Guietus. Mox v.* 620 impudentiae *Lambinus: neutrum non capiens. De toto v. dubitat Langenus 'Beitr.' p. 112 ex simili errore.*

621. lege liceat potius quam ui uincto uiuere 𝔖 (*cf. append. ad Trin. v. 658*). — ui uitam uiuere *Acidalio melius visum Div. p. 439.*

625 *sqq.* in tutelam *Pylades. Idem v.* 626 peruenit (*cf. append. ad Trin. v. 156, Brixius ad Trin. v. 41*). *V. Koehlerus l. s. s. p. 10 sq. V.* 627 per te haec genua *Camerarius.*

629 *sqq.* Et qui tu es primum *Pylades.* Quor tumultues *Fleckeisenus* (Quod *etiam Bentleius*). — Tecum oro *Muellerus Philol. IX p. 740, 'Nachtr.' p. 115: cf. Brixius ad Capt. v. 357. V.* 630 Multum hoc (*vel* in hoc) anno *Bothius.* ⟨Adfatim⟩ hoc anno [multum] 𝔖*: cf. praef. V.* 631 Eamque uenturam *Lambinus obloquente Acidalio p. 439.* — captam saluam et sospitem *Saracenus.* Capua salua et sospite *coni. Gruterus. De toto loco cf. Langenus Pl. Stud. p. 208 sq.*

633. multam fore *Bothius.* — maguderim (*ut F*) *Salmasius Plin. exerc. p. 353 e: cf. quos Hertzius ad Priscianum laudat Barthius 'Wanderungen durch Nord-Afrika' p. 497 adn. 170 et Linkius in Act. acad. Berol. cl. phys. a. 1829 p. 115 sqq.*

636. Si tibi *Acidalius Div. p. 439.* Ni tibi *Franckenus l. s. s. p. 49.* Vt tibi si *Vssingius.* — futuram *pro* uberem esse *Lomanus p. 61. De dittographia cogitat Muellerus Pros. p. 587. De* esse *in v. 637 adhibendo v. infra.* speras *post Acidalium Reiziumque vindicavit Brixius Annal. phil. CXXXI p. 205.*

637. esse euenturam *Camerarius.* esse uenturam (*cf. ad v. 631*) *Guietus:* esse (*ante* uberem?) *ex v. 636 etiam Muellerus adsciscit Pros. p. 586, fortasse recte: quamquam* uberem esse *ex* uberem messem *potius repetas. Cf. praef. — De* hoc annod *cogit. Bothius. V.* 638 (*ut v. 629*) quor tumultues *Fleckeisenus.*

641. DAE *post* ergo *add. Gronovius probante Brixio Annal. phil. CXXIII p. 52, ante* ergo *Camerarius. V.* 642 intus *om. Pylades,* hic *Bothius.*

643. iusque legesque *Bentleius, Hermannus.* ius et leges *Guietus.* — insignite iniuria *om.* hic *Pylades: possis etiam* insignite hic iniuria. *Cf. Muellerus Pros. p. 567.*

644. idque *pro* fitque *cum Rittershusio Scioppius Susp. lect. IV 5 p. 186 sq.*

646. *Possis* uiolare auideat (*cf. ad v. 538*) *vel* anum audet. uiolare auderet *Bentleius. De verbis* sed eae mulieres quae sunt *cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 27.*

648 *sqq. V.* 648, *ubi* nunc eas deripere uult *Pylades,* nunc deripere uult eas *Bothius adiunxit,* uir audacissimus (*vel* sceleratissimus) *iam Camerarius coniecerat, ubi* homo intestabilis *Naudetus idemque v.* 649 subplices *pro* liberas. *De* eloquere obsecro *v.* 650 *cogitaverat Camerarius, ubi initio* Quis hic *Pylades.* Quis istic *Bothius per* tam parui deos *versum claudentes. Cf. praef. V.* 651 Pendit . . . . parricidi periurique plenus *Bothius, ubi* parricidi plenus periurissimus *Reizius,* periuri plenissumust 𝔖. *V.* 653 quid illunc *Bothius,* qui illum *Weisius.*

656. suo hercle fecit *Camerarius.* fecit hercle suo *Bothius. Cf. Muellerus Pros. p. 317, Seyffertus 'Berl. philol. Wochenschr.' a. 1887 p. 394.* Magno cum malo suo fecit hercle *Hermannus.*

658. Iterum haud imperabis *vel* I tu autem, imperator *Pistoris.* Iterum

autem imperabo? *vindic. Acidalius p. 439, Handius Tursell. I p. 574.* Iterum haud imperabo *post Franckenum l. s. s. p. 50 mire explicat Langenus 'Beitr.' p. 317. Sed sane neque* Iterum autem (haud) imperabo *et* Sequimini hac *uno tenore lorariis dicere potuit senex neque* hominem *v. 660 sic simpliciter appellare: unde lacunam statui.*

660. Porrigite *rec. Pareus, Guietus.* Poricite *optime quadrat ad* occisam suem. *De* itidém quasi *cf. Koehlerus l. s. s. p. 62 sqq., Meyerus l. s. s. p. 80. De* edentauerint *v.* 662 *videsis Cramerum de perf. coni. usu potent. ed. Marburgi a. 1886 p. 55.*

663. Ipsae sed ecce huc *Guietus.* Sed ecce ipsae *Bothius (ac dein* e fanod ambae). ecce *male def. Schenkelius Plaut. Stud. p. 89* [695]. *Cf. Langenus 'Beitr.' p. 3, Leo Mus. Rhen. XXXVIII p. 8 adn.*

664—672. *V.* 664 Nunc demumst *Pylades.* Nunc illud est *Guietus* (*post del.* atque). *V.* 665 uiduertas *Dousa. V.* 666 Aedes haec cuia est *Valla.* Nec cuia est *Pylades.* Nec ulla (Vlla nec *Reizius.* Nulla nunc *Seyffertus*) speculast *Camerarius.* Nec uiast *Bothius.* Nulla spes nec uiast *Fleckeisenus.* Vox quoiast *Benoistus.* Nec locus nec uiast *Spengelius 'Ref.' p. 411: quae omnia cur ferri nequeant patet ex eis quae Langenus observavit Annal. phil. CXXV p. 677 sq. Quare in loco desperato* 'diuam anculam' *advocavi. Mox* asserat *cum Gulielmio Reizius. V.* 667 *ante* quam in partem *Valla* Nescimus, *Camerarius* Nec scimus, Nec *Pylades* (*et* scire possumus *post* persequamur, *ubi* scio *Reizius,* Scimus nos *Studemundus de cant. p. 80), nihil Benoistus* (*et* Incertum *ante* In metu), Neque adeo *Spengelius* (*et* Scimus maxumo quae *ante* in metu, *ubi* Liquet nobis: tanto *Vssingius*). *V.* 668 maxumo *praem. Pylades,* Maximo miserae *Camerarius* (*cui* ambae *adiunxit Reizius:* Maxumo nunc sumus ambae miserae in metu *Stamkartus comment. in Most. p. 127*), Nimis magno miserae *Fleckeisenus. V.* 671 *ante* scelestus *Valla suppl.* Namque is (*idem antea* aduersum nos), Qui sacram *Pylades.* — sceleratus *Lambinus.* — sacerdotis (sacerdotae *Saracenus*) manum praeceps *Valla.* sacerdotem anum praeceps *Pylades.* sacerdotem anum praecipem *Camerarius. Cf. praef.*

673. ui sua deripuit *Reizius.* eripere uoluit *Pylades.* ui deripuit summa *Rittershusius apud Scioppium Susp. l. IV 5 p. 187.* ui deripuit saeuus *Guietus.* — suas *ex ed. vet. Bothius, Hermannus.*

674. Sed nunc ut sese *Pylades.* Nunc sese ut *Muellerus Pros. p. 668 adn.* (*simul cum Reizio* ferunt *post* nostrae *traiciens*). *Dim. cret. cum semisept. iamb. constituit Studemundus l. s. s.*

675 *sqq.* Mori par est *Pylades.* Par moriri est *Reizius. Cf. praef.* — in malis rebus miseris *cum Pylade Studemundus Spengeliusque l. s. s.* rebus miseris *del. Reizius,* malis rebus *Fleckeisenus. V.* 677 consolari ego has *Pylades.* has ego consolari *Reizius.* ego illas consolari *Fleckeisenus.* — qui uocat *del. Bothius, mox* qui est qui uocat *corr.* — heus *ante* Ampelisca *add. Camerarius, post* Ampelisca *Reizius* Obsecro *ante* qui uocat *traiciens.* heus, Palaestra, heus — ⟦quis est Qui Palaestram uocat? ⟦Ampelisca. ⟦obsecro *Muellerus Pros. p. 668.* — quis is est qui uocat *Leo Mus. Rhen. XL p. 146. Ad* respexis *cf. Luebbertus Stud. gramm. I p. 49.*

680. ut (*pro* uis) ne opprimat *Reizius.*

681 *sq.* TR. Quae uis? PA. uim *cum Valla Meursius Exerc. crit.*

I p. 224. Vis quae uim *Reizius.* Quae uim *Franckenus l. s. s. p. 51* — mi adigit adferam ipsa *Fleckeisenus post Reizium septen. iamb. constituens. At cf. Hermannus El. d. m. p. 154. 209, Spengelius T. M. P. p. 152. 'Ref.' p. 3, Christius 'metr. Bem.' (acad. Monac. a. 1871) p. 50. 'Metr.'² p. 283, Ribbeckius trag. fragm.² p. XXXIII (Studemundus Annal. phil. XCIII p. 57). Sed post* nimis inepta's *aut* me uide *repetendum aut tale quid addendum esse videtur, quo referatur v. 682 (ubi* me miseram *Reizius*).

683. *Ampeliscae hunc v. dedit Fleckeisenus.* — mi Trachalio acta haec *Bentleius.* Trachalio haec acta *Guietus.*

684. nunc pati lenonem in me crassari *Pylades.* hunc pati grassari lenonem in me *Camerarius.* pati grassari in me lenonem (*om.* hunc) *Reizius.* pati hunc lenonem in me . . . *cum aposiopesi versusque defectu Bothius. Sane* grassari *quod retinuerunt ceteri, hac significatione ignorat Plautus: possis* saeuire*: sed praestat* malefacere*: cf. Amph. 184, al. Cf. praef.*

685. tamen ut miserae *Pylades itemque* est *post* mentem *add. Bothius. Cf. Luebbertus Stud. gramm. II p. 46 sq.* — miserae modo uenit in mentem, m. m. m. m. 𝔖.

686. *Post* metus *distinxit Camerarius, post* mortis *Lambinus.* occupat. TR. aedepol hoc *Pylades.* occupat. edepol hoc TR. *Bothius, itemque* est *post* edepol *add. Benoistus.* occupat edepol. TR. etsi hoc *Camerarius* (*unde* metu membra *post* edepol *traiecit Reizius*). occupat. TR. edepol quamquam hoc *Fleckeisenus. Cf. praef.*

687. unde? TR. intus inibi inuenitur *Saracenus.* unde animus mihi inueniatur *Pylades.* unde animus mihi? TR. inuenietur *Acidalius Div. p. 439.* unde nunc mi is inueniatur *Bothius.* unde animus bonus mi inuenitur *Fleckeisenus.* unde bonus animus (!) mihi inuenitur *Vssingius. Cf. Pseud. v. 866 sq. 1095. V.* 688 in hac ara *Pylades.* in aram *Camerarius. Cf. Langenus Pl. Stud. p. 312. De* sumus *v.* 690 *om. cf. Brixius 'Zschr. f. A. W.' a. 1855 p. 71, Ribbeckius trag. fragm.² p. XXI.*

692. moenia haec (*vel* hic): hinc ego uos *Lambinus.* moenia hinc ego *Meursius Exerc. cr. I p. 225.* moenia hunc: ego uos *Acidalius Div. p. 429.* moenia hinc ego uostra *Gruterus. Cf. praef. V.* 693 et maliciae *Pylades.*

694. ted *Camerarius, quod retinens* et *del. Guietus,* alma Venus *traiecit Reizius.*

696. Nos in custodiam tuam ut *Camerarius* (In custodiam nos ut tuam *Pylades*). custodelam *redintegrarunt Gruterus, Bergkius 'Zschr. f. A. W.' a. 1834 p. 1006 et Opusc. I p. 19 adn. 9, alii.*

698 *sqq.* cispellas tueare nosque *Valla.* disperdas arenosos *Pius.* et ausi sunt uiolare nos *Pylades. Mox* Patiare quae elautae sumus (*om.* ambae) *Reizius.* Amplexae miserae ambae sumus (*om.* obsidere) *Pylades.* Vuidae ambae sumus *Pius. V.* 700 Bene habeas *Pius.* Eiectos perditos hostes habeas *Pylades.* Neque indignum habeas *Bothius.* Ne miseras (*vel* uiles) habeas 𝔖 *conl. Thielmanno in Woelfflini Archio II p. 377. 382. V.* 701 minus quam decet lautum arbitrare *Pylades.* minus bene quod lautum esse tu arbitrere *Reizius.* minus quod bene nunc lautum esse arbitrere *Bothius. V.* 702. Aequum hasce petere *Camerarius* (Aequum hasce intellego petere *Guietus*). Aequum hasce

pacere *Meursius Exerc. cr. I p. 225.* Aequum petere has *Bothius.* Has aequom petere *Fleckeisenus.* At te aequom has petere *Schmidtius de pron. dem. p. 24.* Vt aequom has petere *def. Studemundus l. s. s., etsi absque A esset,* Quoniam (*vel* Quam ego) a. h. p. *praetulerit: utrumque parum apte.* Ego aequom has petere *Vssingius. Cf. praef. V.* 703 ut *del. Pylades, Bothius,* id *Weisius,* has *Reizius. Totum versum seclusit Fleckeisenus probante Schmidtio de pron. dem. p. 36, obloquente Langeno Pl. Stud. p. 73.*

708 *sq.* istuc uolueram *Acidalius p. 440.* LO. istuc uolueramus *Camerarius, quod servans* TR. iube modo *Reizius dedit* (LO. iube *etiam Brixius Annal. phil. CXV p. 336*). sine modo *Muellerus 'Nachtr.' p. 22. Cf. Bentleius ad Ter. Ad. V 7, 17.* — Hunc legirupionem sic nobiscum dis *Valla.* Legirupionem hunc hic nobis cum dis *Pylades.* Tun' legirupionem *e. q. s. Camerarius.* (accedat prope) Legirupionem hunc. DAE. Tun nobiscum hic dis *Acidalius praeeunte* prope Hunc legirupionem *L. Carrione Ant. l. II 17 p. 52.* legirupionem *recte 'legis ruptionem' Lambinus, male 'legirupam' plerique post Vallam acceperunt.* Tun, legirupio, te hic nobis ludos *Muellerus Philol. IX p. 741* (*itemque Studemundus apud Schraderum p. 6* [*260*]). Tun, legirupa, una hic nobiscum dis te *Kochius Philol. XXXIII p. 707* (*cf. Em. Pl. p. XII*). Tun, legirupa, raptionem hic nobis *Franckenus l. s. s. p. 51.* Tun, legirupa, indignam hic nobis nim dis *Brixius l. s. At Labracem de vi sibi apud aram Veneris facienda queri tam ipsa verba quam quae secuntur manifestant. V.* 710 impingam *Rostius Opusc. I p. 169 sq., verba* Pugnum i. o. i. *Trachalioni tributurus obloquente Klopschio Observ. in loca quaedam Rud. Pl. ed. Glogoviae a. 1824 p. 2 sq.* — patier *Pylades. V.* 711 ereptum eis *Gruterus olim.*

712. TR. ergo dato *Camerarius suppl., unde* med cripuisti *Guietus* (cripuisti *etiam Reizius*). igitur dato *Bothius. Cf. praef.: v. etiam v. 1381.*

713. quamuis opulentus *Valla: atque* quamuis *post Dousam redintegravit Muellerus Philol. IX p. 714 immemor loci Terentiani.*

714. Si tuas oportet esse niue oportet l. *Bothius. Cf. Luebbertus Stud. gramm. I p. 95.*

715. Niue *Acidalius et Gulielmius Qu. in Asin. p. 354, quo recepto* in carcerem conpingi te est aequom *Guietus,* te conpingi in c. est aequom *Reizius,* in carcerem conpingi te aequomst *Fleckeisenus* (aequomst *cum Bothio*). — compingier *Camerarius.* — ted *Pareus* (*v.* 718 *Guietus*). — *V.* 717 re *Bothius.*

723 *sqq.* me has ancillas *Scutarius.* ancillas meas *Pylades. V.* 724 Non licet inquam, est lex *coniecerat Camerarius.* Non licet: ita lex est *Fleckeisenus ep. cr. p. XXVIII: cf. Koehlerus l. s. s. p. 16. 57, Brixius Em. in Pl. Capt. p. IX, praef. V.* 725 commercii est (*servato* quid mihi) *Pylades.* Nihil est commerci *Camerarius, unde* equidem iam istas *Reizius,* istas equidem iam *Bothius praeeunte* Nihil commercist: istas equidem iam *Guieto. At quanto rectius verba addenda mutamus potius quam tradita* (*cf. Placidus p. 69, 6 D.:* nec ciccum: nihil). — abducam uuidas *Acidalius p. 440. V.* 726 sistat ambas *Pius.* si istas ambis *Pistoris.* — huic *Acidalius post Pium: cf. v. 1387. 1409. De arido argento somnia sunt interpretum, etiam Turnebi Adv. XXVI 2 et Klopschii Observ. p. 4 sq. lacunam non agnoscentium. Cf. praef.*

727. Hae autem Veneri *def. Brixius de Pl. et Ter. pros. p. 32.* Veneri haec autem *Fleckeisenus probante Schmidtio l. s. s. p. 43.* Si autem Veneri *cum A (?) Studemundus, vix apta hoc loco quaestione condicionali.*

728. Dem tibi argentum? *Lambinus.* — Eho? tibi argentum? *Acidalius p. 441.* Dea tibi argentum? *Reizius.* (habeat, si argentum dabit.) Do — DAE. Tibi argentum? 𝕾, *ut pretium indicaturum lenonem interrumpat senex.* — ut meam scias sententiam *Reizius.* — adeo *del. Guietus.* — Do tibi *habent BCDFZ.*

729. afferto *Saracenus.* — modo adferre illis *Bothius.* — pauxillulam *Reizius. Cf. Fleckeisenus ep. cr. p. XII.*

730. Ita ego ornatum te hinc amittam 𝕾. *Cf. Muellerus Pros. p. 34 et Luebbertus Stud. gramm. I p. 52.*

731. adeo *del. Guietus.* — inuenero *Camerarius.* — si non eí caput *Pylades* (*del.* uobis), si non caput ei *Bothius. An licet* [uobis] si nec ei caput*?*

732. Quasi murraenas iuncis *Alciatus Par. VI, 21.* Quasi iuncis murteta *Bothius, Bentleius.* — item *del. Reizius. Possis* item ego uos uirgis amuinciam.

733. Agis ui mecum *Guietus.* — uim opprobras *Valla* (opprobras uim *Fleckeisenus*). uim improperas *Pylades.* opprobras *etiam Bentleius improbabat.* — flagiti in flagrantia *Bothius.* flagiti flagrantia *pro convicio distinxi cum plerisque* (*quamquam ablativus a* porces *pendere possit*)*: atque* flagri flagrantia *tacite Lorenzius dedit ad Pseud. v. 136* (*aliter ad Most.*[2] *v. 1167*).

736 *sqq.* Nunc quidem hasce oportet esse *Pylades.* — *V.* 737 heras duas *Bothius probante Holtzio Annal. phil. XXXIV p. 5.* eras ciuis *fuit qui coniceret. V.* 738 sincerissumis testibus *Pylades. Cf. praef. V.* 741 natus sum *dubitanter Fleckeisenus ep. cr. p. XXVIII.*

742 *sq.* o filia [Mea] Cum ego hanc *Pylades.* o mea filia (*antea* senĕx) Cum ego hanc *Reizius.*

744. *Pro* esset *Lambinus et Lipsius* est (*quo recepto* periisti *Reizius,* iam ea *Fleckeisenus: cf. Langenus 'Beitr.' p. 52*), *Acidalius* escit, *Guietus* siet. *Eadem qua olim Fleckeisenus Ex. Pl. p. 32 ratione def. Rothheimerus de enunt. condit. p. 46 Blasiusque de mod. temp. permutat. p. 32* [*SS*] *sq.*

746. Athenis hae natae *Pylades itemque, sed* haec, *Bothius.* haec Athenis nataene *Fleckeisenus.* istae Athenis nataene *Schmidtius l. s. s. p. 43 dubitanter. Vix probabis* haec Athenis natae an Thebanae *duce CD. V.* 748 falsis *Camerarius. V.* 749 Subreptos *Pius.* Sublectos *vindic. Lipsius Epist. qu. I 4 p. 213.*

750. Alterae huic nam patria quae sit, ego *Guietus.* Namque huic alterae quae patria sit *Reizius.* Nam huiic alterae quae patria sit *Bothius.* Quamquam patria huic alterae quae sit *Muellerus Pros. p. 469* (*itemque, sed* Namque, *Vssingius obloquente Seyfferto l. s. s. p. 395*).

752. Tuaen istae sunt? *Camerarius.* Veran ista sunt *Dissaldeus.* Sunt tuae istae? *Guietus.* Tuae sunt istae? *inter alia Fleckeisenus* (*cf. Muellerus Pros. p. 711*). Tua sunt istaec (*scil. convicia*) *Bothius.* Nugae istae sunt *Bentleius* (*quod suum faciens Vssingius falso* Nugas *dicendum fuisse contendit*). Tricae istae sunt *Leo Hermae XVIII p. 376. Quae omnia quam non satisfaciant sententiarum conexui ex ipso exemplo*

proposito apparere puto. Verba contende c. *q. s. Daemoni tribuebat Pylades.* — tergo uter sit ergo *Reizius cum Dissaldeo (servans* Tuae istac sunt). ergo tergo uter sit *Vssingius (etiam de* tergo *delendo cogitans).* uter sit tergo uerior *ineptum est, nisi* uerbero *vel tale quid subintellegendum sit.* c. e. u. s. t. purior *Seyffertus 'Berl. philol. Wochenschr.' a. 1887 p. 396 sq. adn. versus initium frustra sperans ex A sanatum iri.*

753. offerumentas *plerique male adhibito Festi loco s. v. oferumenta (cf. Turnebus Advers. XVI 22), unde* Ni tu *Reizius,* Nīsi *Bothius olim, (postea* Ni obferrumenta exhibebis pluria *corrigens),* Ni hercle *Brugmannus 'Ueber d. Gebr. des condic. NI' ed. Lips. a. 1887 p. 5 adn.* offerīmentas *Vssingius inaniter.* offerrumentas *cohaerere cum ferrumine ferruminationeque et cicatrices designare dudum Valla intellexerat.* ferrumentas (*ut F*) *Guietus* (*v.* 754 ero *del. idem*). *De v.* 755 *cf. Studemundus apud Schererum l. s. s. p. 34.*

757. Optumum opere esse faciundo *Guietus.*

760 *sqq. De* atqui *cf. Ribbeckius de partic. p. 19, Kienitzius de* QVIN *partic. p. 10, de* semul *Ritschelius Proleg. p. XCVII. V.* 761 Veneris aduersariust *Pylades* (Veneri *etiam Bentleius*): *cui versui fuit qui v.* 766 *praeponeret mox sic ordinans* 767. 768. 762—765. 769. 770. 764 *sine emolumento, quamquam recte haesit in dialogo ipso. Neque enim* Volcanum adducam *verba v.* 764 *provocare poterant. Atque v.* 762 DAE. Quo illic iit (abit *Reizius.* Quod it illic *Guietus*) *et* TR. si *Bothius, v.* 764 *Labraci reddi iusserat Ladewigius 'Zschr. f. A. W.' a. 1842 p. 1086* (*ubi* habent, uictitant *desideraverat saltem Saracenus neque pluralem apte explicare potuit Ladewigius prorsus neglegens praeterea verba* ficis uictitamus aridis *sic posita carere sensu*). *V.* 763 tibi messis hercle in ore fiet *Guietus.* tibi hercle messis in ore fiet *Reizius.* tibi hercle in ore fiet messis *Fleckeisenus.* hercle tibi messis fiet in ore *Vssingius.* hercle tibi messis tuo in ore fiet *Goetzius.* — mergis pugnis probe *Pylades. V.* 765 quidem *del. Guietus.* — conflandi in capite tuo *Pylades. Cf. sis Franckenus l. s. s. p. 55. V.* 766 Ibo hercle alio *Goetzius.* — aliquo ignem quaeritatum *Pylades.* ignem aliquo quaeritatum *Guietus.* aliquo quaeritatum mi ignem *Muellerus Pros. p. 567.* a. q. lignum 𝔖. — quid tum cum *Camerarius.*

767. quin ut tu manum *Camerarius.* quine (*sic Acidalius*) tu manum *Reizius, Franckenus l. s. s. p. 55.* quin ut tu fanum (*et* ibi) *Is. Pontanus.* Quin tute humanum *Seyffertus Stud. Pl. p. 3.* humanum *mire explicat Langenus Annal. phil. CXXV p. 759: sed ne* inhumanum *quidem aptum videtur aptiusque Trachalioni adscribas velut* Quine hirsutum anum exuras tibi?

768. ut *om. Pylades. — An:* ambas hic in ara . . . amburam*?*

769 *sqq. Trachalioni dandi erant versus non modo ob v.* 771 *sq. male continuatos, sed etiam ob minas ipsas uni servo aptas. Nam Daemones vim semper lorariis mandat.* continuo arripiam barba et *Reizius.* barba continuod arripiam et *Bothius.* barba continuo arripiam *Weisius. De* co(n)iciam *cf. ad Merc. v. 932 (adde Fleckeisenum Annal. phil. LXI p. 20). V.* 770 magnis obiciam auibus *Fleckeisenus. Cf. Turnebus Adv. XXVI 2. XXIII 5. V.* 771 ego[met] *Scioppius Susp. l. III 7 p. 135. V.* 772 deripere *Lambinus.* — ingratis *Valla. V.* 773 scin quid? tecum oro *Camerarius.*

775. hic ne. *Z.* hie ne? *Camerarius: orationem interruptam Valla alii notarunt. Cf. Acidalius p. 441.* — eum magno malo suo *Luchsius in Studem. Stud. p. 59 sq.*

776. neue oeeentarit *Lambini* '*libri vet.*', *unde* siue occentassit *Dousa f.*, siue oeeepsit *Pareus. Cf. praef.* — euratum esit *Meursius p. 225.*

777. Nunc quoque asseruato ipsum ne abeat *Pylades.* Hunc quoque asserua ipsum ne abitet *Lambinus* (ne quod abitet *Guictus*). *Cf. L. Muellerus in Lucil. p. 225 sq.*

778. talentum earnufiei magnum *Guictus.* — istune hodie *Pylades probante Acidalio p. 441.* hune hie hodie *Pareus*[3] *praecunte Camerario in annot.* hune hocedie *dubitanter Ritschelius N. Exc. Pl. I p. 93.* hune nos hodie (*vel* nos magnum) *Muellerus Pros. p. 567.*

779. ego istunc adseruabo. ‖ sine mora reuenero *Bothius.* ego dum abes ut abeat non sinam. ‖ Huc reuenero *Ritschelius Opusc. II p. 224.* ego eum non sinam hinc abire. ‖ Iam reuenero *Vssingius. Cf. Seyffertus* '*Berl. phil. Wochenschr.*' *a. 1887 p. 391 sq., qui et Ritschelii et Vssingii supplementa refutans* iam ego reuenero *recte assecutus est.* ego — — inimicus esto, donicum ego reuenero *Bergkius* '*Beitr.*' *p. 197, 19 male huc trahens Charisii testimonium p. 197, 19* donicum pro donec . . . . Plautus quoque 'inimieus . . . . reuenero'*: cf. Winterus fragm. v. 264 p. 70 sq. Mox scaenam del. Fleckeisenus libris invitis: cf. Spengelius l. s. s. p. 276.*

783. Meás quide(m) te ínuito ét Venere *Langenus Stud. Pl. p. 73 vix recte: cf. Luchsius comm. prosod. I p. 15* (*ipsum versum non expediens*). Meas inuito te et Venere *Pareus*[3]. Meas té quidem inuito et Venere *Kampmannus de praep.* EX *p. 1.* Meas equidem te inuito et Venere *Muellerus Pros. p. 134. 517, Bentleius.* Meas quídem te inuito et Venered *Ritschelius N. E. P. I p. 67* (*cf. p. 45*). ted *etiam Guietus Reiziusque. Ceterum in v. 782 sqq. cum v. 795 sqq. similitudine haerebat Muellerus l. s. obloquente Langeno l. s.*

785. nerod *Guictus, Bothius.* — agedum ergo, aceedas *Pylades.* agedum tu ergo aeeede *Pareus*[3]. age (*vel* agedum) ergo aeeededum *Muellerus Pros. p. 509 conl. Aul. v. 646, fortasse recte.*

791. delusero *Guietus. Cf. Ritschelius Parerg. p. 429, Thielmannus* '*d. Verbum* DARE' *ed. Lips. a. 1882 p. 33. Ceterum v.* 789 uerum si senex umquam te *Pylades, v.* 794 magnum *del.* quam (*cf. B*) *Bentleius.*

795. Minacias istas flocei haud faeio tuas *Parcus*[3]. Minacias non floeci (ego?) facio istas tuas *Bothius.* Minas ego istas flocci non facio tuas *Reizius itemque, sed* faciam, *Ritschelius Opusc. II p. 650 sq. obloquente Hauptio Opusc. II p. 110 sq.* (*cf. Muellerus Pros. p. 216 adn., Baierus de Pl. fab. rec. A et P ed. Vratisl. a. 1885 p. 174, al.*). *V.* 796 eas *del. Camerarius,* iam *om. Pylades,* iam iam *corr. Lambinus.*

798 *sq.* atque currieulo affer hue *Camerarius.* atque eurriculo adferto simul *Pareus*[3]. curriculod atque affer hue *Guictus.* eurrieulo affer hue domo *Reizius* (e domo *Bentleius.* hue foras *Weisius*). *Cf. praef.* eurriculo adferto mihi *Bothius, postea* duas *pro* mihi *adsciscens et v. 799* Quas *inter* clauas *inserens. Ibidem* ac probas *Acidalius p. 443.* et probas *Scioppius Susp. lect. IV 5 p. 187,* propere eito *Meursius Exerc. crit. I p. 225. V.* 801 Heu heu *Pylades.*

803. Licet sáltem istas mihi appellare *Reizius* (*corr. Fleckeisenus*). Licet sáltem mihi istas áppellare *vel* Licetne áppellare sáltem mi istas *malit Muellerus Pros. p. 116.*

805. Ehem optume edepol eccum clauator uenit *Bentleius.* Ehem optume: nam eccum clauator aduenit *Guietus.* Ehem ‖ Eccum optume edepol huc clauator aduenit *Fleckeisenus.* Ehem optume eccum edepol clauator aduenit *Geppertus. De* clautor *post Kampmannum Annot. p. 41 cogitabat Spengelius T. M. P. p. 95. Receptam Muelleri scripturam praecepit Engerus de Pl. pros. p. XII.*

811. nisi hunc *Pius.* nisi tunc illum nos *Pylades. De* inuitassitis (= *vitam sustuleritis*) *nugabatur Lipsius refutante cum Grutero tum Klopschio Observ. p. 3 sq.,* exoculassitis *reducebat Meursius p. 225 sq. Cf. Brixius Annal. phil. CXV p. 330.*

813. quampiam *Pylades probante Lambino: at cf. Acidalius p. 441, Fleckeisenus Exerc. Pl. p. 44. V.* 814 uice *Pylades.*

815. Sin ipsus hic abire uolet *Pylades.* Si uero hic ipse abire uolet *Camerarius.* Sin ipse abire hinc fors uolet *Pareus*[3]. *Non recte Deuerlingius huc revocavit Plac. p. 8, 11:* abiteres: abires. — pote'st *Lambinus.* potis *Fleckeisenus. V.* 816 ampectitote *Acidalius p. 441 sq. non immemor tamen Capt. v. 652.* plectitote *Guietus.*

818. ille ubi *Camerarius.* — cum hero suo *Pylades.* suo cum ero *Geppertus.* cum domino *Guietus.* cum erod *Ritschelius Opusc. III p. 126.* — ille seruus cum hero ubi huc *Reizius: aut sic aut* ubi cum ero huc *Muellerus Pros. p. 523.* illic huc ubi seruos cum hero *Bothius.*

820 *sq.* si ultis Kochius *Annal. phil. CI p. 685* (salutis *Pylades*). *Dein* Eu *Fleckeisenus* (*cf. Philol. II p. 85*) *assentiente Muellero Pros. p. 716: at cf. Langenus* '*Beitr.*' *p. 199.*

822. Hoc Herculi est iam *Pylades.* Iam hoc Herculi hercle est *Gruterus.* — fanum, Veneris quod *Pylades.* Veneris quod fanum *Bothius.*

826. apage controuersias *Acidalius p. 442.* absque controuersia est *Brantius apud Pareum cum L. Carrione Ant. lect. II 17 p. 52. V.* 825 mihi *om. Pylades.*

827. Palaestra haec equidem *Guietus.* quidem *etiam Bentleius Ritscheliusque Proleg. p. LXXVIII.*

829. Vt pote'st *Lambinus.* Id potiust *Acidalius p. 442.*

830. (uobis dico) heus uos *Bothius.* uobis dico, heus uobis *Camerarius.* dico uobis, heus uos *Guietus.* — num nam *Pylades.* num quid *Muellerus l. s. s.* (*vel* dico ego).

833. Quid est caueam quod? *Guietus.* — Ehem *Bothius praeeunte* hae hem *Pylade.* en *Fleckeisenus ep. cr. p. XIV.*

834. adire *Pius, unde* adeas *Acidalius p. 442 sq. At cf. v. 815 sq.*

835. factum: uobis habeo *Bothius.* facitis: habeo uobis *Muellerus Pros. p. 381. 685. Hiatum def. Langenus* '*Beitr.*' *p. 15. Cf. Asin. v. 59* (*praef. p. XXVI*).

836. Non accedam. propius illic. *Pylades.* LO. Non accedam potius. illic *Camerarius.* Non. accedam potius LO. illic *Lambinus.* Nunc accedam? LO. potius illic *Acidalius.* Nunc accedam propius? LO. illic *Guietus.* Accedam propius. LO. illic *Reizius.* Nunc potius abscedam. LO. illic *Bothius.* Non accedam potius (*vel* Potius non accedam). illi *Vssingius.* — illinc *coni. v. 808 Muellerus Philol. IX p. 740.* — tu asta *Camerarius.* astato *vel* asta tu *Gruterus.* adsta!

tu! *Pareus.* tu sta *Guietus.* *V.* 838 hodie usque hasce *Bothius.* *V.* 839 ac uiolentia *Pylades.*

842 *sq.* Aut fustem aut lapidem caperes *Kochius Em. Pl. p. XVI.* — lapidem . . . . TR. Quid ego? PL. Quasi canem Hominem insectares lapidibus nequissimum *Bothius, ubi* insectarer lapidibus? PL. nequissimum *Reizius,* i. lapidibus nequissimum *cum unius versus lacuna Fleckeisenus.*

845. iam hoc me *Pius, Camerarius:* hic *reduxit Acidalius p. 443.*

847. profectus ires *Saracenus, Dousa.* profectu's *improbat Olsenus p. 41.* — nunc ibidem *Fleckeisenus.* ibidem etiam nunc *Muellerus 'Nachtr.' p. 6 sq.* *V.* 848 illas illic, *om.* nunc, *Bothius* (*idem* iis *v.* 849).

852. salutem nihil moror tuam *Pylades.* salutem nihil moror ego *Guietus. Cf. Kampmannus Annot. p. 10, Ritschelius Proleg. p. CLXXVIII.*

853. Rapite hunc: *Pylades.* Rapin te *Fleckeisenus.* *V.* 854 ne utrum *Brixii non satis vehementer impugnavit Ribbeckius de part. p. 13 adn.*

856. in urbe *Bothius* (*postea* urbe). — ad portam *Camerarius in annot.* a portu *Acidalius p. 443.* ad forum *Pareus confirmante Gronovio. Ante* ad portum (*non ante* Quos) *distinguebat Weisius. Possis* obuiam mihi ocius *duce D* (ad portum *ut glossema sit verborum* ad littus)*: sed multo probabilius est* ocius *adscriptum fuisse* (*ex v. 852*) *ad* curriculo. *Festi loco quo* portum *vindicavi addas Placidi p. 74, 15 D. Mox* traherent *Angelius,* truderent *quidam.*

859. iam iam in ius rapiam *Guietus.* rapiam iam in ius *Reizius.* iam rapiam in ius *Bothius.* in ius rapiam interim *Muellerus Pros. p. 435. Hiatum post Osannum, Spengelium, Darnmannum def. Luchsius in Studem. Stud. I p. 6 sq. non curans* exulem *sic sententia cassum, quod perperam ipsum exulabant Leo Mus. Rhen. XLVIII p. 20 sq.* hinc exilico *suum substituens Vssingiusque* excruciabilem *vel* exemplumque edam *vel* exuramque eum *temptans. Ceterum cf. Demelius 'Zschr. f. Rechtsgesch.' I p. 353.*

861 *sq.* Quia *Bothius. Cf. Kampmannus de praepos.* AB *p. 15.* — abduxti *Gulielmius et Dousa l. s. s. Cf. Muellerus Pros. p. 322.* — negas leno *duce D Pius.* o *def. Palmerius.*

864. tibi hodie dixeram *Bentleius ad Ter. And. I 1, 13.* tibi nunc me *Vssingius abusus B scriptura* u me (*cf. Studemundus Annal. phil. XCIII p. 54*), *quae fortasse cohaeret cum v. 865 defectu.*

868. Optorto rapior *Fleckeisenus in ed.: at cf. Annal. phil. LXI p. 28.*

871. abi *pro* habe *Angelius,* habeas (*!*) *Olsenus l. s. s. p. 17.*

872. in neruom meliust te corrumpere *Guietus. Cf. Brugmanus l. s. s. p. 32.*

875. suades tu qualis es *Pylades.* suades? qualis es? *Lambinus. Cf. Acidalius p. 444.*

877. Etiam me tentas? *Pistoris.* — Verum istuc uelim *conl. Amph. v. 834 Brixius Annal. phil. CXXXI p. 205.*

879. ego redeo huc. ⟦ immo *Muellerus Pros. p. 523.* ego huc redeo. ⟦ immo equidem *idem 'Nachtr.' p. 84.* ego huc rediero. ⟦ immo 𝔖.

881. PL. Quid fures? rape *Vssingius.*

882. Ora, obsecro, Palaestra *Gulielmius Qu. in Rud. p. 440 sq.*

884. Sicin *Fleckeisenus: cf. Schraderus l. s. s. p. 12* [*266*]. *Exitum triiambicum conl. Pseud. v. 800. Men. v. 750 def. Crainius Philol. IX p. 649 neglecta sententia.* sic mel bibo *Lipsius Ant. lect. p. 117 obloquente Gulielmio p. 441, Boxhornio, Goellero ad Aul. p. 60.* sine te (*aut* solus) bibo *Luchsius in Studem. Stud. I p. 52.* semel eluo *Brixius Annal. phil. CXXXI p. 203. V.* 885 istic *Fleckeisenus.*

888. Namque in columbari *Brugmanus l. s. s. p. 46 sq.* Nam in collumbari *Pylades* (*ut Prisciani codd. nonnulli*) *probante Brixio ad Men. 105, Muellero Pros. p. 235, aliis.* Nam indu columbari *Bothius.* Nam in columbari eius *Pareus.* Nam huis in columbari *Guietus* (eius *eodem loco Vssingius, post* collum *Fleckeisenus in ed.: cf. Schroederus de fragm. Amph. Pl. ed. Argentor. a. 1879 p. 35 adn. Gepperti sententiam 'Zschr. f. Gymnw.' XX p. 208 repetens*). collus *Prisciani def. Meursius Exerc. cr. I p. 226 itemque ante* in columbari *reiciens Fleckeisenus apud Hertzium.*

892. mihi hodie *Pylades.* hodie me *Camerarius.* med hodie *vel* me hodied *Ritschelius N. E. P. I p. 90 obloquente Kellerhoffio l. s. s. p. 11* [*87*] *et Brixio l. s. s. p. 205.*

894. forma fortula *duce C Pareus. V.* 896 signuficem *Fleckeisenus ep. cr. p. VIII.*

900. datat *Bothius* (*olim* danit). dat *def. Kampmannus Annot. p. 11.* dabit *Langenus 'Beitr.' p. 215 assentiente Thielmanno 'd. Verbum* DARE*' p. 33* (*Prisciani testimonio neglecto*). facit *Ritschelius Parerg. p. 431. Proleg. p. CLXXXV et Fleckeisenus Annal. phil. LXI p. 19. Cf. ad v. 942.*

901. Vt est tempestas nunc *Bothius.* Vt nunc tempestas est *Geppertus probante Brixio l. s. s.*

904. Set uxor uocat me ad prandium *Fleckeisenus. Cf. Muellerus Pros. p. 284.*

905. oppilabit *Gruterus cum Scioppio Susp. lect. IV 1 p. 179* (Iam mihi oppilabit *Pareus*[3]). Iam opplebit meas auris *Camerarius.* Iam auris opplebit meas *Bothius.* Iam opplebit auris meas *Fleckeisenus.* — sua loquentia *Bentleius ad Heaut. I 1, 20 probante Reizio, Goellero ad Aul. p. 78, Muellero 'Nachtr.' p. 62.* sua *aut interpolatum aut dittographia ortum.*

908 *sqq. Iam ante Reizium* med *Guietus,* ex suis *del.* locis *Camerarius: quo servato* Templisque reducem *Fleckeisenus* (*cf. Spengelius 'Ref.' p. 208 sq.*). *V.* 909 *iambico-baccheum habebat Studemundus de cant. p. 48: at cf. Scyffertus de bacch. p. 11 sq. 43. V.* 910 adoreaque *Valla idem* (h)oria *explicans. De* conpotiuit *cf. Woelfflinus Arch. III p. 494, qui cod. B hoc loco adhibere poterit.*

912 *sqq.* Miro modo *om.* que *Pylades.* Miro mihi modo (*del.* mihi *ante* lepide) *Fleckeisenus. Cf. Muellerus Pros. p. 322. 415. 421, Spengelius 'Ref.' p. 197. 270 adn. 3. 271 adn. 2.* — Neque píscium unciam úllam Hocédie pondo cépi Nisi hŏc quód fero hic in réte *Seyffertus l. s. s. p. 19.* Neque píscium hodie póndo cepi ullam únciam Nisi hoc quód fero hic in réte 𝔖. — libram unam iam *Saracenus.* — hoc quod nunc fero *Pylades.* huc quod fero *Scutarius.* quod fero hic *Reizius.* hoc quod fero hic mecum *Fleckeisenus. V.* 916 sopori, quieti *del.* et 𝔖 *duce B.*

918. et meam simul *Pylades.* et meam seruitutem (*vel* seruientiam) *Camerarius in annot.* ex mea sententia *Gulielmius p. 440.* mea sen-

tentia *Bothius cum Gulielmio simul* qui heri *traiciente.* mea tolerantia *Guietus.* et meam sempiternam (!) *Franckenus p. 57.*

919 *sqq.* mea *del. Pylades,* fui *Reizius: cf. Seyffertus p. 19, Muellerus Pros. p. 245, Spengelius 'Ref.' p. 171 sqq., qui p. 174 de duplici versuum insequentium recensione et trochaica et anapaestica ex praeoccupata de Plauti numeris non innumeris opinione cogitat. V.* 920 *recepto* nihil est qui piger est *tetram. troch. fecit Reizius. De* quisquis est piger *cogitabat Gruterus.* Nimís homo nihilist qui ést piger Nimísque id genus odi égo male *Seyffertus.* Nimis ís homo *et* male ego *Muellerus.* ego male hominum *Fleckeisenus del.* hominem *v. 921.*

921. Vígilare addecét qui sua uolt *Fleckeisenus* (*cf. ad v. 920*). Vigilarē *hinc repetebat Wagnerus Mus. Rhen. XXII p. 425.* Vígilare hominem décet qui uolt sua *Spengelius.* — sua *del. Parcus.* — tempori *Camerarius, Gulielmius Veris. III 10.* tempore *Reizius. Cf. Sonnenburgius in Exerc. gramm. spec. ed. Bonnae a. 1881 p. 28.*

922. illum expectare erum oportet dum se *vel* illunc expectare opus est dum erus *Muellerus Pros. p. 245. 414.* — herus se ad suum officium suscitet *Reizius.* se herus suscitet ad suum officium *Hermannus de metr. p. 124.* suscitet herus ad suom officium *Bothius.* erus se suscitet ad suum officium *Fleckeisenus.*

923. cum malo et sine lucro *Reizius.* — quiescent *Pius.* — *Totum v. del. Muellerus Pros. p. 75.*

924. mi(hi) *post* repperi *trai. Fleckeisenus.* — ut piger si uelim sim *Pylades* (*cf. Studemundus de cant. p. 67 adn.*). ut si uelim piger sim *Reizius.* piger ut si uelim sim *Fleckeisenus* (*cf. Spengelius 'Ref.' p. 146 adn. 1*).

925 *sq.* in mari hodie *Fleckeisenus del. priore* quicquid inest. — quidquid est. graue quidem. Thensaurum *Pylades.* quicquid inest graue quidem est, aurum *Camerarius, ubi* graue quid inest *Gruterus,* graue id quidem ést *Weisius,* graue inest *Vssingius.* ego hic *ante* Aurum *trai. Bothius.* aurum *iterabat Pareus. Male plerique cum Reizio Hermannoque* aurum *in fine v. reliquerunt* (*pessime Muellerus Pros. p. 245 adn.*). — Híc ego inesse reór. nec conscius ést mihi ullus homó. nunc haec Tibi, Grípe, occasio óbtigit, uti *Reizius, ubi* nec mi ullus cónscius est homo. núnc tibi, Gripe, Haec occasio obtigit ut *Hermannus de metr. p. 124* (*cf. Fleckeisenus Annal. phil. LXI p. 21*). Nunc occasio haec Obtigit tibi, Gripe *Bothius. Anapaesticum pessimum admisit Spengelius p. 317.* — liberet ex populo praetor te *Camerarius.* liberet te ex populo praetor *Fleckeisenus.* liberet Praetor te in poplo *Bothius: de quo magis etiam quam de* ex populo *dubitabat Kampmannus de praepos.* EX *p. 15 adn. 11. De* ex pyelo (*conl. v. 301*) *fuit qui cogitaret.*

928. si consilium est *Pylades.* — ad herum ueniam *del.* ut *Camerarius.* docte astute *Guietus: at cf. Fleckeisenus Annal. phil. LXI p. 19 adn. Mox* pollicitabor ego illi *Pylades.* pol licitabor *Franckenus p. 57.* — pausillatim *Fleckeisenus ep. cr. p. XII.* — liber ac me emittat manu *Pylades.*

930 *sq. Cf. praef.* igitur demum *vindic. Gulielmius p. 440.* igitur tum domum *Reizius.* tum igitur demum *Spengelius* (*at cf. p. 173. 413 adn.*). — mancupia *Fleckeisenus ep. cr. p. VIII.* mancipiis *Vssingius olim.* — mancipia agrum aedes *vel* agros aedis mancipia *Brixius de Pl. et*

Ter. pros. ed. a. 1841 p. 42. V. 931 ad reges *Reizius.* apud remiges *Birtius l. i. s. p. 64. 119. V.* 932 nauem mihi *Bothius. Cf. Ostermeyerus l. s. s. p. 60.*

933. Oppidaque circumuectabor *Reizius.* Oppida circumuectitabor *Bothius.* Oppidā *admittebat Wagnerus Mus. Rhen. XXII p. 120,* omnia *post* circum *addebat Muellerus Pros. p. 12* (*post* oppida *Vssingius!*), tum *Birtius 'Elpides' ed. a. 1881 p. 59. Cf. Vahlenus Herm. XVII p. 606. At ne apte quidem additur* Oppida, *ubi non solam famam, sed simul novo oppido condendo locum quaerat navigator.* — ibi nobilitas *Dousa.*

934 *sq.* Magnum communibo oppidum: ci Gripo ego indam nomen *Bothius.* — cii (*sic Camerarius*) urbi ego *Reizius.* ei ergo urbi *Guietus. De* Oppidum (Vrbem?) *dubitabat Muellerus Pros. p. 12. 432 mox* ibique instituam magnum regnum *traiciens, ubi* que *del. Vossius de anap.* (*ed. Lips. a. 1881*) *p. 12 v.* 932—936 *altern. octon. et septen. anap. discribens. Cf. Sonnenburgius l. s. s. p. 23, al.*

936. nunc uidulum hunc *Guietus.* uidulum hunc nunc *Reizius.* nunc hanc praedam *Fleckeisenus.* uĭdulum *admisit Muellerus Pros. p. 19. 415* (*antea* instruere in mentem *traiciens*) *aut* uidúlum *aut* uidlum *Spengelius 'Ref.' p. 173 adn.* (*cf. T. M. P. p. 92*).

937. pransurus est atque sale (*del.* sine bono pulmento) *Pylades.* sale est pransurus *Bothius. De versu Trachalioni adtribuendo cogitabat Valla.*

938 *sq. Septen. troch. statuebat Reizius, dim. iamb. Muellerus Pros. p. 159 adn. 3* (*cf. p. 253!*) *adsentiente Spengelio 'Ref.' p. 290. 306, qui olim* Mitte modo *clausulam separans T. M. P. p. 152 dim. catal. eum dim. subiunxerat: qua clausula admissa insequentia pro octon. iamb. venditat Vssingius.* — rudentem quam trahis *Pylades.* — te *om. Reizius,* pol *Weisius,* nam *Bothius.* — ted adiuuabo nunc *Guietus.* te adiuuo *Muellerus Spengeliusque vitiata sententia.* — quod bene fit bonis haud perit *Pylades.* bonis bene quod fit haud perit *Reizius.* haud perit bonis quod bene fit *Hermannus de metr. p. 124.* quod bonis Bene fit haud perit umquam *Guietus.*

940. *Lacunam ante* turbida *statuebat Fleckeisenus octon. iamb. usque ad v. 944 continuans.* — tempestas here fuit *Bothius.* tempestas fuit heri *Fleckeisenus.* heri tempestas fuit *commemorat, non commendat Ritschelius Opusc. II p. 254: cf. Muellerus Pros. p. 190.*

942. Ne uides (*i.* uidesne) *Bothius.* Nam uiden *recepit Benoistus recte improbatum Fleckeiseno Annal. phil. LXI p. 40 sq.* — retem *utpote diserte quod Priscianus testetur plerique receperunt* (*nonnulli etiam alias intulerunt*) *non animadvertentes ipsius Prisciani additamento et hoc et* retiam *v. 900 deberi, antiquiores grammatici auctores cum* rete *legerint cum ceteris.*

943. sermonis tui sum indigens *Pylades om.* quam, *quod non improbabat Acidalius p. 444: ubi* quom *Reuterus corr.,* tam *ante* edepol *add. Guietus.*

944. mé odio *om.* iam *Goetzius.* — Iam quisquis es me odio enicas *Reizius.* Iam me odio quisquis es enicas *Benoistus.* Me odio enicas iam quisquis es *Muellerus Pros. p. 253 adn. non improbans creticam mensuram.* Enícas *def. Spengelius 'Ref.' p. 306 sq.* — es *om. Guietus* (*at cf. Olsenus l. s. s. p. 35*) *itemque* ego, hinc *Pylades.* ego hinc te abire *trai. Bothius.*

945. (mane) cauesis malo. GR. quid *'doctus adolescens' apud Taub-*

mannum (*cum B*). — nam me retractas *Reizius.* manu me retrahis '*certa medela*' *Studemundus de cant. p. 67: cf. Brixius Annal. phil. XCI p. 72.* nam nunc me retrahis *Fleckeisenus praeeunte* nunc retrahis med *Guieto.* nam ui me retrahis *Muellerus l. s.* nam me ergo retrahis *Spengelius* '*Ref.*' *p. 413. Cf. praef.*

946. At pol quin audies post. ‖ Quin loquere *Pylades.* At pol quin (qui *Fleckeisenus: cf. misc. crit. p. 31*) audies. ‖ Quin post loquêre (eloquere *Fleckeisenus: at cf. Aul. 777. Mil. 358*) *Acidalius p. 444* (Pol quin *Gronovius*). Quin *del.* at pol *Guietus.* — audies post. ‖ Frustra loquere (*!*) *Spengelius* '*Ref.*' *p. 413. Verba* post . . . . Eho modo *temere secl. Vssingius.* — quid ulis *Beckerus in Studem. Stud. I p. 185.*

947. Eho, modo, modo est pretíum operae *Reizius.* Eho modo operae est pretium (*et* ego tibi quod) *Bothius.* Eho tú, operae pretiumst modo *Fleckeisenus* (*itemque, sed* Eho est *Benoistus*). Eho, Modo audi: est operae pretium *Seyffertus Philol. XXIX p. 395 adn. recte monens* Eho *aut imperativo aut interrogationi adiungi, sed versum non expediens.* — tibi narrare ego uolo *Guietus.* — Eloquere *del. Spengelius.* Loquere *scr. Bothius.*

948. uide ne uspiam (*scil.* aliquis) *Bothius.* uide si quispiam (*et* Quid est id*!*) *Spengelius.* — nos *del. Pylades.* — prope hic num quispiam consequitur *Reizius.*

949. mea est quod *Guietus.* quod mea id *Reizius.* quod id mea *Fleckeisenus.*

950. (scire licet) at consilii Ecquid mihi in ted est *Guietus.* — eho quid *Angelius.* — nihil est *Pius.* — boni consilii *Camerarius. De* consili numquid *cogitat Spengelius* '*Ref.*' *p. 123, sed hiatum* '*traditum*' (*a Camerario scilicet*) *def. post Hermannum El. d. m. p. 207, Studemundum de cant. p. 11, alios: ubi* sed siquid *ipsi sententiae melius respondet.*

951. dic. ‖ ego dicam *Guietus.* dice. ‖ dicam *Reizius improbante Beckero in Studem. Stud. I p. 130* (*cf. 131 adn.*) *cretico-troch. agnoscente.*

952—955. *Secl. Weisius.* — das modo te mihi non fore *Reizius* (*et* fidus esco tibi). modo dabis mihi te non futurum *Guietus* (*et* Tibi fidem do). — Fidem do fidus tibi ero quisquis (*om.* es, *olim* Do fidem *om.* tibi) *Bothius.* Si fidem modo ‖ Das mihi te non fore infidum. ‖ Do fidem tibi ‖ Fidus ero, quisquis es. ‖ audi *Hermannus El. d. m. p. 221 improbante Studemundo de cant. p. 13 sq. 67 trochaico-cret. suadente, probante Spengelio* '*Ref.*' *p. 45 sq. 73* (*aliter olim de v. cret. p. 28*), *nisi quod anapaest. habet, quos trim. cret. catal. Hermannus fecerat. De Muelleri mensura Pros. p. 111 cf. Luchsius in Studem. Stud. p. 44. Idem Pros. p. 421* quisqui's *suasit: at cf. Olsenus l. s. s. p. 35.*

956 *sqq. Octon. troch. constit. Hermannus de metr. p. 129 obloquente Spengelio* '*Ref.*' *p. 164 sq.* (*cf. T. M. P. p. 73*), *iamb. septen. Guietus multa mutans.*

960. Quid *in v. 959 reiciebat Brixius de Pl. et Ter. pros. p. 22.* Quid? inde . . . . mihi dimidium? uolo *Lambinus.* Quid inde . . . . mihi? dimidium uolo *Gruterus. Cum Lambino distinxit Reuterus de* nonne *pro* inde *scribendo cogitans.* Quid? idne dari mi aequom est? *del.* dimidium *Bothius* (*olim* Quid? id aequom est dari mihi?) — uolo dicas *del.* ut *Reizius, ubi* tu *tantum non necessarium: cf. ad v. 961.* — dari mihi uolo dicas: dimidium? *Franckenus p. 57.*

961. hercle *del. Pylades itemque* amplius etiam *post Bothium traiciens Fleckeisenus, ubi* hercle etiam plus *Seyffertus Philol. XXVI p. 358 adstipulante Muellero Pros. p. 166, Lorenzio in Bursiani Annal. a. 1874/75 p. 669* (ut *delente*), *Spengelio 'Ref.' l. s. s.* (*olim* ampljus *defendente T. M. P. p. 127*). — domino indicandum *Lambinus.* — censeo *dactyl. def. Fleckeisenus Annal. phil. LX p. 258,* cēnseo *Muellerus p. 406,* censeô *Spengelius, Vossius, alii. Cf. v. 1272 (D). 1334.*

962. aduortes *Reizius.* — nam hoc (*cum F*) *Hermannus El. d. m. p. 393.* — hoc attinet omne ad te *Camerarius.* hoc attinet ad ted omne *Guietus.* hoc omne ad ted attinet *Bothius* (*olim* ad ted hoc omne attinet). — quid est factum *Camerarius.* quid est *Pylades.* quid mihi est factum *Guietus. Cf. Kampmannus Annot. p. 46 et de* AB *praepos. p. 13 adn.*

963. istum cuius ille est *Camerarius obloquente Kampmanno Annot. p. 46.* istunc quoiusnam est *Bothius. De v.* 964 *cf. Fleckeisenus Ex. Pl. p. 31 sq. V.* 965 dominum qui *malebat Lambinus.*

966. Nihilo pol tua pluris *vel* Tua pol nihilo pluris *Muellerus 'Nachtr.' p. 46.* — quanti *om. Lambinus. V.* 967 illunc noui *Bothius.* noui illum *Pylades.*

968. Nunc *Pylades. Pro* potius (*quod* Ah *ante* Non ferat *add. et* te *del. servabat Hermannus Annal. phil. XXXV p. 193, adscito post Camerarium* Non ferat *et del.* homo *et* te *Weisius*) ocius *coni. Gulielmius Qu. in Rud. p. 440* (*unde* homo nemo a me feret *trai. Fleckeisenus*), poti eius *Bothius,* potirier (*del.* homo) *Kampmannus de praepos.* AB *p. 12 sq. adn. 4,* potis *post Benoistum Spengelius T. M. P. p. 14, Studemundus Annal. phil. XCIII p. 50, Fleckeisenus ibid. p. 504 adn.*

969 *sq.* frustra es *Pylades.* frustra sis *vindicavit Kampmannus l. s. s. ante Spengelium l. s. s. p. 63.* huic *post* nemo *v.* 970 *trai. Bothius Hermannusque l. s. s., ubi praeterea* cepi uenatu *del.* in *Bothius: atque utroque* nemo *servato* inquam hunc *del.* qui *Guietus.*

975. certost omnibus esse *Pylades.* certumst omnibus esse *Reizius.* certost omnibus. ‖ Id *Guietus.* certod omnibust *Bothius. Nihil mutabant Kampmannus Annot. p. 46, Fleckeisenus Philol. II p. 81 sq. adn., Christius 'Metr.'*[2] *p. 23, alii, itemque* omnibūs *statuens Wagnerus Mus. Rhen. XXII p. 113.* — A te sentio *Muellerus 'Nachtr.' p. 99* (*conl. v. 1100*) omnibus *aut transponens aut in* omnium *mutans* (Tibi assentio *idem Pros. p. 55*). Si adsentio, 𝕾. *V.* 976 hunc *om. Weisius. Cf. ad v. 977.*

977. inuentust, communist *duce Acidalio p. 444 Guietus, Reizius.* inuentust *del.* commune est *mox* tu homo's *post* ne *inserto Fleckeisenus in ed.* (*cum Philol II p. 82 sq.* communem *v. 976 deleverit eodemque* in mari *traiciens varia temptaverit*): *ubi* ne tu *iam Lambinus* (*idem primus* inuentust). inuentus communi est *Franckenus l. s. s. p. 57 ac dein* ne impudenter tu, *ubi* (inuentust communi). ‖ Esne inpudenter *Leo Herm. XVIII p. 575.*

982. Ausu's *Fleckeisenus.* Ausus *perperam def. Olsenus l. s. s. p. 19.*

986. si quidem quod manibus excepisti *Saracenus.* si quidem quod uas caepisti *Pylades* (*v.* 985 Meum *del. retinens* mei). si quod uas quidem excepisti *Guietus.* siquidem, quod ais, 'excepisti' (*ut 'philosophetur' in duplici sensu verbi* excipere) 𝕾. uas *quasi 'depositarius' intellegitur a Kampmanno Annot. p. 47.*

987. tun' unquam *Camerarius.* tun inquam *Lambinus.* enumquam *glossis iam Scioppius illustravit, quibus addas Plac. p. 41, 9 D. (cf. Beckerus in Stud. Stud. I p. 125 adn. 3).*

990. uenatorem *Saracenus et, del.* Et, *Pylades.* uectorem *Valla.* nictorem *Bryardus.* uietorem (*i. lictorem*) *etiam Dousa.* uitorem *vindic. Salmasius. Cf. etiam Philoxenus p. 227, 9 = Corp. gloss. II p. 210, 16:* uitor: *καταπλόκος. De v.* 991 *cf. Beckerus l. s. s. p. 161. V.* 992 neque habitat, squamas gerat *Guietus.*

993. audisti *Guietus, Reizius, Bentleius: def. Ladewigius 'Zschr. f. A. W.' a. 1844 p. 630 sq., Spengelius T. M. P. p. 98, cum Fleckeisenus Ex. Pl. p. 41* esse *deleverit, quod non melius in ed. ante* piscem *traiecit. Nam* antehac *ut traiciamus etiam sententia suadet.* scelus *del. Benoistus* (*cum B ut credebat*) piscem uidulum *traiciens, aut hoc aut* tu (*praeeunte Ladewigio*) *Franckenus p. 57 sq. Cf. Engelbrechtus in Stud. Vindob. VI p. 230 sq. De* uerum *v.* 995 *cf. Langenus 'Beitr.' p. 114. V.* 996 furcifer? *Lambinus. V.* 997 pausilluli *Fleckeisenus ep. cr. p. XII. Idem* poeniceo *et* poeniceum *v.* 998. 1000 *ibid. p. VII (cf. Pseud. v. 229). V.* 998 atque *del. Pylades.* — atro *Bothius.*

999. opinor te in uidulum *Pylades.* opinor uidulum te in *Guietus et dein* uortes (*sic etiam Bentleius*). te opinor in uidulum *Reizius.* in uidulum opinor te *vel* opino in uidlum te *Bothius.* opino in uidulum *Kampmannus de praepos.* AB *p. 24 adn. 1, de praepos.* IN *p. 34 (itemque praeeunte Bothio* conuortes piscem *traiciens Fleckeisenus: cf. Ex. Pl. p. 15): quode recte dubitat Brixius Annal. phil. CXXIII p. 52.*

1002. nos uis facere *Gruterus.*

1003. Arbitratud *Guietus.* — ita enim uero? *Acidalius p. 445.* TR. ita? GR. ita. TR. enim uero *Reizius.* Ita? (*olim* Itan?) enim uero *Bothius.* Itane uero? *post Kampmannum Annot. p. 47 sq. Seyffertus Philol. XXIX p. 407.* TR. Ain tu? GR. Ita enim uero. TR. *Brixius Annal. phil. CXXXI p. 203 praeeunte* Ain *Muellero Pros. p. 669. At neque* Itane? *neque* Ain? *quadrat ad Gripi responsum ipsaque* stultus es *verba: meliusque* fit *quam* fieri uolo *Gripo convenit.*

1005. sanun es *Fleckeisenus.*

1006. Sum elleborosus *Bothius.* Elleborosus *om.* sum *Kampmannus Annot. p. 48.* — at *del. Guietus, Reizius* (*cf. Muellerus 'Nachtr.' p. 16*). — mittam *Pylades. V.* 1007 obstrudam *Guietus.*

1008. Ego iam hic te *Camerarius.* GR. Ego iam ⟨tibi, si muttis, hamo ferreo feriam caput. TR. Tum⟩ te hic 𝔖. — penicillus echinos exsugere *Valla. In* nouos *Acidalius, Pistoris, alii haerebant, sed explicabant, item Bothius de* udus (*post* exurgeri *cogitans*). — solet exugere *Pylades.* exsugeri solet *Lambinus* (*item* exugebo): *ubi* exurg. *vindicarunt Turnebus Adv. XXVI 2, Acidalius p. 445, Meursius Exerc. cr. I p. 226.*

1010. soleo piscem polypum *Brixius l. s. s. praeter rem.*

1012. fruisci *Valla, Camerarius in textu: sed* fruniscі *in annot. post Angelium reponens. V.* 1013 obflectam *Bothius: cf. Fleckeisenus ep. cr. p. XIV.*

1014. ego *κυβερνητής* ero *Erasmus.* at gubernator ero ego *Guietus.* ego gubernator ei ero *Reizius: cf. post Acidalium Ritschelius Proleg. p. CLXXV.*

1015. *Ante* sceleste *add.* tu *Guietus,* sis *Bothius* (*olim* Amitte),

nunc *Fleckeisenus,* iam *Benoistus.* rūdentem *def. Brixius l. s. s. p. 205. Cf. Engerus p. IX.*

1017. placare pernegando *Guietus. Mox* redditur *post alios Camerarius in annot.*

1019. marid *Guietus, Ritschelius N. Exc. Pl. p. 78. De distinctione adde Brixium l. s. s. p. 205. Hiatum def. Lachmannus in Lucr. p. 195, Fleckeisenus ep. cr. p. XXVIII.* — at ego quem *Pylades.* ast ego *Reizius.* at pol ego *Muellerus Pros. p. 639* (*inter alia*) *et* '*Nachtr.*' *p. 100.* at ego hinc 𝔖.

1020 *sqq.* opera et labore *Fleckeisenus. Post* procul *talem versum suppl. Seyffertus l. s. s.:* Te in mari excepisse, si non illi quaerenti indico. *Dein* fur sim *Langenus* '*Beitr.*' *p. 50 obloquente Blasio de mod. temp. in enunt. condic. permutat. ed. Argentor. a. 1885 p. 47* [*103*]. *Pro* mane *Valla et Saracenus* minus *ex om. personis. V.* 1023 non sum, fur sum *del.* et *Bothius.*

1025. *Cf. Langenus* '*Beitr.*' *p. 58.* — Et ego itidem esse *Reizius: aut sic aut* Et ego quidem item esse *Muellerus Pros. p. 587.* Et ego item esse iure 𝔖.

1026. mane: iam (*sic iam Z:* mane iam: *Camerarius*) reperiam *Lachmannus in Lucr. p. 211 probante Muellero Annal. phil. LXXXIII p. 267 adn. 5, Brixio olim ibid. CI p. 429 sq.* (*aliter l. s. s. p. 205 sq.*), *Rothio Qu. gramm. ed. Berol. a. 1876 p. 10 adn.* mane iam: repperi *Fleckeisenus del.* rem.

1032. Manedum, refero *Lambinus.* — hercle *om. Pylades.* — te obsecro (obsecro te *Guietus*) hercle aufer te *Camerarius abusus B* (*de quo cf. etiam Studemundum Annal. phil. XCIII p. 56 cr.* a [e, o?] *et* h [b?] *notantem*). *Post* te *recte distinxit Bothius,* condicionem *subintellegebat Spengelius T. M. P. p. 72 sq. V.* 1033 uicinos ob meos *Pius.*

1034. campis usque in ultimis *Guietus. V.* 1035 fieri rem *Lambinus,* tu fieri *vel* fiat hoc *alii obloquente Acidalio p. 445.*

1036. Restim paulisper remitte *Bothius. Vix recte in hoc v. haesit Langenus Stud. Pl. p. 210 neglegens actores inter litigandum continuo agitare restem debuisse.*

1038. me huc *Bothius. Fortasse huc spectat Marius Plotius Sacerdos p. 472, 26 K.: cf. ad Curc. v. 328.*

1040. tulerit *Pylades.* tetulit *Reizius* (*cf. Fleckeisenus Philol. II p. 79*)*: hoc improbavit Beckerus l. s. s. p. 217 sq., utrumque Seyffertus l. s. s. p. 7 lacunam statuens dissuadente sententia.* probo arbitrum *Goetzius.*

1041. iustum *pro* istuc *Brixius l. s. s. p. 203.*

1044. Etsi ignotus notust *Guietus.* Est ignotus notus *Vssingius.* — notus est *Camerarius* (notust *Acidalius*). — non *om.* notus *Pylades, om.* si *Pareus.*

1045. uobis cupio quae uoltis *Camerarius* (*unde* ultis *Kochius Ann. phil. CI p. 685*). uos quae uoltis cupio *Fleckeisenus.* uobis quae uoltis cupio (*et* ego *pro* edepol) *Benoistus.* uobis uolo *vel* uolo uobis (*sic Bentleius*) quae uoltis *Gruterus.* uobis quae uoltis uolo *Vssingius.*

1046. *Ante* propter uos *distinguebat Lambinus: cf. Mahlerus de pron. p. 45.* — ne propter uos uxor mea me *Bothius.* propter uos me uxor ne me *Fleckeisenus.* ne uxor mea me propter uos *inter alia Muellerus Pros. p. 747. Cf. praef.* — uoxor *Kochius Ann. phil. CI p. 285.* — med *Acidalius p. 446* (*ex* pedibus *vitio Camerarianae*). *V.* 1047 pelices

vindic. Fleckeisenus ep. cr. p. XI. — dicit *Bothius conl. v. 895 sq. 904 sq.: at cf. Brixius ad Mil. v. 396.*

1048. perimus miserae *Pylades: cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 25 adn. Mox* sed quin *Dissaldeus: cf. ad inscr. scaenae. V.* 1051 *del. Guietus.*

1052 *sq.* O praeses *Valla, Saracenus* (*idem* praesidis *v. 1051*). — DAE. salue (*om.* Gripe, *et antea* O here . . . . TR. Salue) *Bothius.* DAE. Gripe (*om.* salue) *Bentleius.* — Tuun *Fleckeisenus.* — seruost *Reizius.* — Haud pudet? *Pylades obloquente Acidalio p. 446.* Haud pudet . . . .? *Bothius, qui primus post Bentleium haec verba cum B in finem v. 1052 reiecit, quae inde a Pylade versus 1053 initium esse volebant immodulati etiam si* sis *deleas cum Reizio vel* hinc *cum Muellero Pros. p. 667 adn.* (*cf. 133. 322*)*: quod in errorem induxit Lachmannum quoque in Lucr. p. 27 sq.* (*cf. Fleckeisenus Ann. phil. LXI p. 38, Spengelius T. M. P. p. 73*).

1054 *sqq.* Tuun *Fleckeisenus: cf. Beckerus in Stud. Stud. I p. 173.* — meust *Pareus.* — optime. Quando tuust, (*item v. 1057, sed* tuust —) *distinxit Vssingius* (*cf. Schererus de partic.* QVANDO *p. 38*) *neque rectius locum intellexit Franckenus p. 58 ob iterationem v.* 1057 *sq. pessime sic contrahens* Nempe tuus est uir scelestus illic? ‖ Quid fecit tibi. *Cf. Langenus Stud. Plaut. p. 74 sq. Ceterum v.* 1058 scelestust illic *Guietus.* scelestus ille est *Bothius, Muellerus Pros. p. 331. Cf. Luchsius de gen. p. 47. De* subfringi *forma v.* 1059 *cf. Fleckeisenus ep. cr. p. XIV.*

1060. Quid est? qua *Pylades: corr. Camerarius.* — litigatis nunc inter uos *Camerarius* (nunc *nimium elato*).

1061. ego opinor (qui) reum facesso *Lambinus in annot., Dousa.* ego opinor, qui rem facesso *Acidalius p. 446.* ego opino reum facesso *Guietus.* (eloquar,) ego opinor. TR. Enim facesse *Bothius.*

1063 *sqq.* Vtn' *Bothius, Bentleius: cf. Fleckeisenus Ann. phil. LXI p. 43, Warrenus Diurn. phil. Americ. II p. 79, Schraderus de* NE *etc. partic. p. 16* [*270*]. — Tu audi *Vssingius: at cf. v. 123 sq., al.* — *V.* 1064 ut iste *Guietus.* en (hem *Fleckeisenus*) ut *Reizius.* at ut *Muellerus Pros. p. 587.* — *V.* 1065 dudum e fano Veneris *Lambinus, unde* dudum Veneris e Fano (*mox* ecillum uidulum *traiciens*) *Acidalius p. 446,* dudum e fano Venerio (*antea* eum *pro* illum) *Guietus,* tu e fano Venerio Dudum *Reizius.* dudum e fano deae *Vssingius. V.* 1066 uidulum eccillum tenet *Guietus.* uidulum ĕccillum habet *Reizius* (hic *ante* habet *Fleckeisenus, post* eccillum *Benoistus traiecit.* uidulum eius eccillum *Bothius*). *De* ecillum *vide si tanti est Schenkelium Stud. Plaut. p. 16* [*622*]. *Cf. praef.*

1069. nihil id refert *Pylades.* illud refert *Camerarius.* id rei refert *Bothius* (*olim* Quomodon habeas id refert). *Fortasse huc pertinet quod* mea *v. 1072 in B irrepserat. De* anne *cf. Schraderus l. s. s. p. 39* [*293*].

1071. reti deprehendi *Lambinus.* rete ego prehendi *Fleckeisenus.* (mare) retia prehendi *Benoistus abusus Prisciani testimonio* (*cf. ad v. 942*). — tuom qui potiust *Bothius.*

1072. das *Bentleius. De prosodia cf. Fleckeisenus Ann. phil. LXI p. 18, Muellerus Pros. p. 202.* — GR. hoc modo *et* DAE. quid *Pylades. Cf. ad v. 1069.*

1073. Quoad *Camerarius improbante Bentleio, Gronovio, Bothio,*

aliis (*cf. Brixius ad Capt. v. 670*). *Post* dicat *gravius distinguebat Bothius. Cf. Acidalius p. 446, Boxhornius, Gronovius.*

1074. mihi idem uis *Pylades.* idem uis mihimet *Fleckeisenus. Cf. Spengelius T. M. P. p. 59, Darnmannus p. 24.*

1075. solitus *del. Olsenus l. s. s. p. 47. 100* — noster hic nos *Bentleius.* hic nos noster *Bothius obloquente Kaempfio l. s. s. p. 21. Possis* noster nos sic non *vel* noster nos noenum solet. *V.* 1077 mi *Bothius,* isto *Reizius. De* equidem ego *cf. Ribbeckius de part. p. 39 sq. V.* 1078 sed inest isti cistula *Bothius olim* (cistula *cum Pylade*).

1080. tu *del. Bentleius. Cf. Engerus de Pl. pros. p. XX, Spengelius l. s. p. 205 sq. adn., Muellerus Pros. p. 434.*

1082. ista *om. Pylades, totum v. del. Guietus.*

1083. ĭsti usus est *Reizius.* istist usus *Bentleius. Cf. Langenus 'Beitr.' p. 162.*

1084. id *ut dittographiam del. Bothius: fort. recte, quamquam ad* qui *referri poterit.* — dederis *quidam.* — suos qui *Pylades. V.* 1085 ego hercle *Camerarius.*

1086. crepundia huius *Muellerus Pros. p. 13. 634.* — si autem ea *Pylades.* ea si *Reizius. Cf. Engerus l. s. s. p. IX, Koehlerus l. s. s. p. 5. V.* 1088 faciam uideas *Guietus, Bothius.*

1090 *sqq. V.* 1090—1093. 1102—1126 *ex altera recensione derivabat Dziatzko Mus. Rhen. XXIV p. 584 adn. At cf. Langenus Stud. Pl. p. 210 sq. V.* 1090 ut ted huius *etiam Ritschelius Nov. Exc. Pl. I p. 38.* ut te huiusce *Muellerus Pros. p. 736: cf. Schmidtius l. s. s. p. 55. Possis* ut te huius miserae conmiserescat mulieris.

1091. eius est lenonis *Reizius.* lenonis eiust *Fleckeisenus commendante Brandtio de gen. p. 63.* — quod suspicor *Reizius.*

1092. Hinc *Bothius.* Hic ego *Fleckeisenus.* suspicor Hic. nisi *dist. F.* — ex opinione *Guietus.* — tibi *om.* uiden *huic v. adi. Pylades* (*unde mox* Vt scelestus *trai. Bothius*).

1093 *sqq. Cf. ad v. 1092.* Vide *Guietus.* — scelestus ut aucupatur *Camerarius.* scelestus ut naugatur *Spengelius in Truc. V 72.* te ut aucupat scelestus (*vel* tu ut te scelestus captat *ex Men. v. 646*) *Muellerus Pros. p. 150.* scelestum ut aucupatur *Studemundus apud Beckerum in Stud. I p. 274 sq. Cf. Langenus 'Beitr.' p. 60. De v.* 1094 *cf. Luchsius de gen. p. 39. V.* 1095 Hae *Valla.* Eae (*et* iis) *Pius.* Haec *vindic. Scioppius Susp. lect. IV 5 p. 187: cf. Studemundus Ann. phil. CXIII p. 61. V.* 1099 item censes omnis esse *Pylades.* censes esse item omnis *Guietus.* — periuri *reduxit Scioppius demum I 1 p. 5.*

1100. ego istaec *Bothius.* ego (i)sta *Bergkius Opusc. I p. 185.* ista ego *Muellerus Pros. p. 332. 432: cf. Ritschelius Proleg. p. CXXXIV, Schmidtius de pron. p. 77. De omittendo* ego *cogitat Vssingius.* — hinc *del. L. Carrio Ant. lect. II 16 p. 51 obloquente Acidalio.* — a me non sentiat *Valla. Cf. Klopschius p. 8 sq., Handius Tursell. I p. 55.*

1101. Atqui non *Bothius obloquente Kampmanno de* AB *praepos. p. 27, redintegrante Franckeno p. 59.* At si nunc (*et* hinc erit) *Gronovius.* — hinc ibit *vel* dabit *Dousa Centurion. p. 505 sq. probante Kampmanno l. s.* huic inibist 𝔖 (*cf. Caecil. v. 188 R.*). *V.* 1102 expedi. quid postulas? *Lambinus. Cf. ad v. 1090 sqq.*

1105. parua uirgo fuit surrepta *Guietus, Reizius.* paruola fuit uirgo (*vel* parua fuit uirgo olim) surpta *Muellerus 'Nachtr.' p. 84 adn.*

1106. i(s)ta *del. Pylades,* istae *Reizius* Quid ista ad uidulum pertineant *scribens.* Quid ista ad uidulum attinent *Guietus.* (mihi) id || Ad uidulum quid pertinet *Bothius. De* uidlum *cogitabat Spengelius T. M. P. p. 92: cf. Muellerus Pros. p. 476 sq.* Quid id ad uidulum attinet *Fleckeisenus.* — istae seruae sint *Geppertus.* seruae istae sint *cum Muellero Koehlerus l. s. s. p. 67. Ceterum cf. Langenus Stud. Pl. p. 211. V.* 1109 cauderam *Meursius Exerc. cr. I p. 226 sq. V.* 1110. quis parentes noscere hae possint *Saracenus.*

1111 *sqq. An:* Quicum*? cf. Kienitzius de* QVI *loc. mod. p. 532. Noli* Athenis parua periit *collocatione minus bona neque allitteratione ut credunt augenda. V.* 1112 quid ais triuenefice *Dissaldeus.* quid ais tu uenefice *Loewius. V.* 1113 fari *Pylades. Cf. Langenus Stud. Pl. p. 211 sq.*

1114. bonast *post* loquens *reiciebat Reizius.* bona est mulier tacita *Bothius.* tacitast, si bona, mulier 𝔖. *Cf. Lipsius Epist. quaest. V 23.* bona erit mulier semper, uir loquens (!) *Vssingius.*

1115. pro oratione *Gulielmius Qu. in Rud. p. 440, Bentleius ad Ter. Phorm. II 3, 21. At cf. ad v. 248.*

1118. Tu uerbum *Pylades.* Vel uerbum *Pareus*[3]. Verbum uerbum (*et antea* praeter hoc) *Bothius. Cf. praef.* — ego hoc (*sc.* scipione) tibi *Seyffertus Stud. Pl. p. 24.*

1119. Ita ut *scripsi conl. v. 1065. Poen. 470. Adde Curc. 43. Stich. 579, al.* — eam senex *Pylades. Cf. Koehlerus l. s. s. p. 6 sq., Meyerus l. s. s. p. 80. Possis duce B* eam te quaeso cistellam senex. *Cf. ad v. 1130. 1219.*

1123. miluium *Camerarius* (*corr. Bentleius, alii*). miluom, etiam quom nihil auferret tamen *vulgo: cf. Luebbertus Stud. gramm. II p. 128* (*cf. 87*). *Vide Cicer. de nat. d. II 49, 125, al. Cf. Wortmannus de comparat. Pl. et Ter. ad anim. spect. ed. Marb. a. 1883 p. 41.*

1126. istic *Bothius.* — me mea pro parte *Pylades.* me pro re mea *Camerarius, Bentleius.* pro re mea pare *Rittershusius.* me mea pro re *Bothius conl. v. 1148.*

1127. Cedo modo istunc uidulum mihi *Bothius.* Cedo sis modo mi uidulum istum *Fleckeisenus. Cf. Muellerus Pros. p. 36* uidlum *non prorsus excludens.*

1128. At *Lambinus.* — sit nihil *Pylades.* — mihi uti reddas *Fleckeisenus: cf. Kaempfius l. s. s. p. 38. V.* 1129 Audin iam Palaestram atque Ampeliscam *Pius.*

1130. uidulus úbi cistellam túam inesse hic aibát *Fleckeisenus* (inesse aiebat *Vssingius:* aiebas *dcf. Benoistus*). uidulus cistellam tuam ubi inesse aibas *Engerus de Pl. pros. p. IX obloquente Spengelio T. M. P. p. 205, commendante Muellero Pros. p. 61 sq. Cf. Brixius ad Mil. v. 27.*

1131. hercle miser ut, *om.* ego, *Pius.* hercle ego miser, *om.* ut, *Pylades.* miser ego hercle ut *Reizius, Fleckeisenus in ed.: at cf. idem Exerc. Pl. p. 18, Ann. phil. CIII p. 814, Seyffertus St. Pl. p. 24 sq. adn., Mahlerus l. s. s. p. 16, Kellerhoffius l. s. s. p. 18* [*61*]. ego hercle miser ut *Vssingius obloquente Seyfferto l. s. s. p. 393.* — uti *Bothius.*

1132. rem ex incerta planam *Camerarius in annot.* rem quam quaeris planam *Lambinus.* rem planam ex procliui *Reizius* (procliua *Fleckeisenus*). rem palam *Weisius. Cf. praef. V.* 1133 caudiceam *Valla. Idem v.* 1134 singulatim *pro* nominatim.

1135. Nullus *Carrio Ant. lect. II 16 p. 51* (*unde* ostendes *vel*

ostendas *Bentleius*). Nihilum *Acidalius*. Nullum *post Bothium vindic. Brixius Ann. phil. CXXXI p. 206 duce Loewio Anal. Pl. p. 205* (*cf. Hauptius Opusc. III p. 464*).

1136. Vos autem *Lambinus*. Vos tum *Fleckeisenus*. — istaec quicquid inerit ibi, uobis *Guietus*. istaec uobis quidquid inerit illi (illic *iam Gronovius*) *Bothius*. uobis istaec quidquid inerit isti *Fleckeisenus. Cf. Muellerus Pros. p. 332 adn.* uois *vel hoc loco admisit Leo Hermae XVIII p. 586, ubi* uobis habebitis *sententia respuit. De toto v. dubitat Goetzius coni. v. 1121. Ceterum miram scripturam* istaice (*B*) *repetas ex* istic (ac). *Nihil egerunt male vertentes Koepkius et Klopschius l. s. s. p. 5 sq.*

1137. Sed si uera erunt tum te obsecro *Reizius del.* mea. Sed si uera, tum obsecro te *Bothius del.* erunt (*postea* Sed uera si erunt tum obsecro te, *etiam v.* 1138 *et* 1132 *iambicos efficiens*). Sed si erunt uera, obsecro te *del.* tum *Weisius. Nolim* Sed si uerem, t. o. t., *praesertim cum ipsa sententia* Sed *vix admittat.*

1138. DAE. ac meo hercle *Pylades* (*praeterea* oras merum *traiciens, et* GR. dic mihi *adiciens*). TR. ac meo hercle *Meursius Exerc. cr. I p. 227 itemque Guietus Bothiusque* hercle *inter alias mutationes ad priora reicientes.* GR. At meo hercle iniuriam meram *Camerarius in annot.* (*'nulla horum verborum vestigia in libris vet.' Lambinus*), *Acidalius p. 447, ubi* meram hercle iniuriam *Bothius olim,* hercle summam iniuriam *Fleckeisenus. Cf. praef.*

1140 *sqq.* Vt quicque insit *Fleckeisenus ep. cr. p. XXII dubitanter.* — anne abit *Valla. V.* 1141 Non referet *Guietus. Gravius post* feret *quam post* dicet *dist. Franckenus l. s. s. p. 61. V.* 1142 ergo *del. Guietus,* ut quid sit rerum *corr. Bothius. Possis* utqui quid sit rei *duce B.*

1143. DAE. Hoc bene habet *Valla, Saracenus* (Bene hoc *Pylades*). GR. Hoc habet *Camerarius.* GR. Hoc habe *cum Lambiniana Rostius Opusc. I p. 177 sqq.: cf. Duebnerus Ann. phil. IV p. 339 et Klopschius, qui Gripum* hoc habet *dicentem ictu graviore aperire uidulum sumebat l. s. s. p. 6 sq.* — GR. est solutum *Bothius* (solutus *Franckenus p. 61*), *Fleckeisenus in ed.* (*cf. Ex. Pl. p. 18*): *at v. ep. cr. p. XXVIII.* — perii ah *Reizius. Cf. Richterus de partic. excl. ed. Argentor. a. 1874 p. 12.* DAE. Aperi. (u. e. h.) *Vssingius.* — PA. uideo (*olim* PA. ah perii. uideo *cum F, Saraceno*) *Bothius obloquente Duebnero l. s.*

1147. parentes in tam angustum *Camerarius* (*idem* Tunc *v.* 1146): *corr. Bothius.*

1151. conuerti ad uerum *Bothius* (*antea* postea postules *Saracenus*).

1152. haud orat te *Camerarius.* haud tud oras *Guietus.* haud ted orat *Reizius, Ritschelius N. Exc. Pl. I p. 45.* ted haud orat *Sigismundus de partic.* HAVD *p. 255.* haud tecum orat *Muellerus Philol. IX p. 740* (*cf. Pros. p. 587. 736. 'Nachtr.' p. 115, Bergkius 'Beitr.' p. 49, Brixius ad Capt. v. 337* [*334*]) *improbante Seyfferto l. s. s. p. 395. Cf. praef.* — iniurius *def. Olsenus l. s. s. p. 7.*

1155. sunt? responde ordine *om.* ex *Pylades.* sunt? responde omne (*vix* mi) ordine *Beckerus in Stud. Stud. I p. 299 adn.* sunt ea? responde ordine 𝔖.

1157. quid sit *Reizius, Bentleius refutante Beckero l. s. p. 148.* quidnam est *vel* quid erit 𝔖.

1158. altrim secus *coni. Pseud. v. 357 Roeperus Philol. XVIII p. 242.* — altrinsecus ancipes securiculast, item *Fleckeisenus. Cf. Engerus l. s. s. p. X.*

1160. quid nomen est *vindic. Scioppius Susp. lect. III 7 p. 133.* quid nomen sit *Fleckeisenus: at cf. Beckerus l. s. p. 148. 172. De v.* 1161 *v. Langenus Stud. Plaut. p. 213.*

1162. DAE. Perge, te *Acidalius p. 448.* PA. Perge, te *Vssingius.* TR. Pergite *post Weisium Brixius Ann. phil. CXXXI p. 204.* — continuo placide. Tu i *Weisius* (GR. Placide aut i *etiam Muellerus Pros. p. 123 adn., Luchsius in Studem. Stud. I p. 20, Brixius*).

1163. Eloquere *Pylades.* — hic tuae in securicula quid est *Langenus 'Beitr.' p. 194.* — quod siet *Lambinus: cf. ad v. 1160.*

1165. Filiam hanc meam esse *Bothius. V.* 1166 Qui *vindic. Scioppius Susp. l. IV 5 p. 187.* — hodie me *Fleckeisenus: at cf. Kellerhoffius l. s. s. p. 11* [57]. *V.* 1168 retem (*antea* me *om.*) *Pylades: cf. ad v. 942.*

1169. situlula *Lambinus.* sicilicula *post Turnebum Advers. XXVI 2* (*cf. Scaliger ad Festum*) *cum Camerario retinuerunt editores et lexicographi: quam vocem extitisse uni B in loco aperte corrupto vix recte crederes, etiamsi non accederent testimonia: atque* in (est) *del. Reizius* (*praeterea* argentea *scribens*). Postid *meeum et* sicula *cum Z Goetzius.*

1170. tu dierecta i *Reizius.* tu i directa *Rostius Opusc. I p. 123.* dierecte i tu *Fleckeisenus* (*at cf. Kaempfius l. s. s. p. 39*). *Cf. Palmerus Hermath. X p. 65 sq.* — sucula cum *Guietus.* cum suculad (*olim* cum sucla) *Bothius. Cf. Turnebus Advers. VII 25.*

1171 *sqq.* aurea quam pater (*om.* est) *Reizius.* — natali dedit die (*om.* mihi) *Guietus.* mihi die natali dedit *Benoistus. Cf. Muellerus Pros. p. 98, Christius Mus. Rhen. XXIII p. 565. V.* 1172 Ea profecto est *Pylades. V.* 1173 O mea filia salue *Fleckeisenus ep. cr. p. XXVIII: cf. Wagnerus Mus. Rhen. XXII p. 111, R. Muellerus de Pl. Epid. p. 48, Koehlerus l. s. s. p. 6. Ceterum v.* 1175 Salue mi, pater *distinctionem commemorat, non commendat Bergkius Opusc. I p. 390. V.* 1176 *Gripo male tribuebat Pareus* (*corr. Bentleius*)*: ubi* pietate, *om.* ex, *Pylades.*

1177. Agedum (*om.* age *ante* Trachalio) *Fleckeisenus.* — hunc *post* uidulum *trai. Guietus.* — si pote et fer *Bothius.* si potes ferre *Vssingius.*

1178. Gripe *Lambinus Camerarianae tribuit: atque* Eia, Gripe scelerate, istaec res male quum e. t. *Guietus. V.* 1181 Quia te mage *Bothius.*

1182. Eamus intro omnes, quando omnes operam *Acidalius p. 448* (*idem* promiscam *vindicans*). Introeamus omnes quando operam omnes *Reizius.* Omnes intro eamus quandod operam *Bothius.* Eamus hinc intro omnes quando operam *Fleckeisenus.* Eamus intro omnes quandoquidem operam *Muellerus Pros. p. 587. Cf. praef.*

1184. *Novam scaenam hinc incipiebat Reizius.* — Sumnec ego *Kochius Mus. Rhen. XXV p. 622.* Sumne ego uir 𝔖 *coni. v. 1058 sq. et 1112. Ceterum vide Bacch. v. 623. Merc. v. 588. Men. v. 852, al.* — quia illunc *Guietus. V.* 1186 Credebam pol *Pylades.*

1187. mihi illa *Bothius om.* tam.

1188. Credo aedepol (*om.* ego illic) *Pylades.* Edepol credo (*om.* ego) *Guietus.* Credo ego edepol *Reizius.* — auri atque argenti *Guietus, Reizius, Ritschelius Opusc. II p. 251.* auri, argenti *Bothius: cf. Muellerus Pros. p. 587, Koehlerus l. s. s. p. 27. 29.*

1191. *Quintum hinc actum incipit Fleckeisenus* (*cf. ad v. 1265*) *improbante Spengelio de act. in fab. Pl. p. 32 sq. Idem Fleckeisenus v.* 1191 *sq. pro dittographia habuit, quos vel v.* 1281 *tutatur non minus consulto oppositus, quam scaena IV 6 scaenae IV 8 parallela est.*

1193. Satin sí quando *Bothius.* Satín si quoi *Ritschelius Proleg. p. CLXXII impugnans tum* quoii *formam.* — di ésse *male Spengelius T. M. P. p. 25* (déi esse *Weisius!*).

1195 *sq.* Ego quod hodie *Pylades* (*ac dein* Ex improuiso*: at cf. Merc. v. 631 sq.*). Ego hodie quod *Fleckeisenus.* Ego hodie qui *Camerarius.* — Ego qui neque speraui hoc die neque *Bothius.* Ego hodie, numquam quod speraui aut *Brugmanus de iamb. sen. p. 50. Mox* meam *pro* tamen *Fleckeisenus.*

1197. Et *aut delebat aut signum interrogationis post* meo *v. 1198* (*non* meam *v. 1192*) *ponebat Langenus l. s. s. seclusis v. 1193—1196.*

1199. Ergo eum *Gulielmius Qu. in Rud. p. 439.* Ergo *om.* eum *Pareus*[3]. Ego *om.* eum *Guietus.* Eum ego *Bothius.*

1200. exire huc eius seruum *Acidalius p. 449. Noli* ebitere huc seruom eius (*cf. Loewius gl. nom. p. 200*)*: cf. praef.* exire huc seruo eum eius *Kochius Mus. Rhen. XXII p. 100.*

1204. otiosa *D. Heinsius.* — est amatio *Pylades.*

1205. *Scaenam hic del. Reizius et v.* 1209 *incipit probante Fleckeiseno, Studemundo de cant. p. 75, al., redarguente Spengelio de scaen. inscr. p. 294 sq. — De* Aliquando *Plautino dubitans hunc v. praetermisit Schererus de partic.* QVANDO *p. 47* (*ad Stichi v. 387*). — osculandi *Gulielmius p. 439.* ausculando *Fleckeisenus. V.* 1206 Atque adornare *Camerarius improbante Scioppio Susp. lect. IV 5 p. 188.* Et adornare *Guietus. De v.* 1206 *cf. Turnebus Adv. XXVI 2, Bergkius Opusc. I p. 86, Ritschelius Opusc. II p. 587.*

1210. *Cf. ad v. 1205. De* ubi ubi *cf. Fleckeisenus ep. cr. p. XIV.* Vbi ubist tam iam *Muellerus 'Nachtr.' p. 65* (*cf. Pros. p. 107 sq.*) *praeeunte* tam *Bothio: at cf. Seyffertus St. Pl. p. 14.* tuum *Bentleius: sed idem alias* iam *cum Guieto Reizioque.*

1212 *sqq.* Eum rogato ut linquat *Pius.* Eum rogatod ut relinquat (*et* alia *pro* alias res) *Guietus.* Eum rogita (Rogita eum *Bothius*) ut relinquat *Reizius. Cf. Ritschelius Proleg. p. CXLVIII adn. V.* 1213 daturum me illi *Reizius. V.* 1214 eíus me nóuisse ét mihi ésse *Reizius.* éius me nouisse et mi ésse *Bothius* (míhi esse *Fleckeisenus*). *V.* 1216 Omnia hic licet *Pius.* Omnia illicet *Pylades.* Omniane licet *Reizius. V.* 1217 promisti *et* hocedie *Vmpfenbachius mel. Pl. p. 46.*

1218. ut tu exores *Pylades.* — ut me emittat manu *Camerarius: cf. Luchsius in Stud. Stud. I p. 38.* med ut emittat *Bothius: cf. Lorenzius ad Most. arg. v. 1, Schererus l. s. s. p. 30 sq. adn. Cf. praef.*

1219. facito filia oret *Reizius.* filia facito ut oret *Fleckeisenus in ed.:* filiā facito oret *idem Ann. phil. XCV p. 630 obloquente Muellero 'Zschr. f. Gymnw.' XXI p. 558. Adde Roeperum Philol. XVIII p. 240: cf. ad v. 1119. 1130. 1173.*

1221. mihi gratum beneficium *Pylades.* gratum mihi beneficumque *Guietus.* gratum mi beneficium *Reizius.*

1223. propero ire . . . . et recipere me huc *Saracenus. V.* 1225 infelicitet *def. Acidalius p. 449: at cf. post Buechelerum Spengeliumque Loewius Prodr. p. 289. De* 'licet' *v.* 1226 *distinguendo vide sis post Acidalium Leonem Mus. Rhen. XXXVIII p. 2.*

1229. si sapias, capias *Pistoris, quod servans* id quod di danunt boni *Guietus dedit.* si sapias, habeas quod dei danunt boni *Gronovius itemque, sed* quod danunt diui boni *Leo l. s. p. 3* (*cf. Franckenus l. s. p. 61*). *Facilius admiserim* (*servato* si sapias, sapias:) habeas, boni quod di danunt (*cf. Poen. v. 1253: 208, al.*). *Cf. Bentleius ad Ter. Heaut. II 3, 104, Muellerus Pros. p. 158.*

1232. Tanto illi melius *Reizius, Bentleius.* Quanto illi melius *Muellerus Philol. IX p. 741* (*cf. Pros. p. 57, ubi etiam de* Tametsi *vel* Quom melius illic *cogitat*).

1234. tu pauper, *om.* es, *Guietus.* tu es pauper *Reizius.* — pius *om.* es *def. Olsenus l. s. s. p. 41.*

1236. transennas, ubi *Ritschelius N. Exc. Pl. I p. 118.* transennae cubi *idem Opusc. III p. 138 et Bergkius 'Beitr.' p. 119.* transennae illi ubi *Fleckeisenus* (transennae ubí *Bothius*). *Cf. Langenus St. Pl. p. 75.*

1238. pascit *R. Thomson apud Taubmannum probante Reizio, Bothio, al.*

1241. *De* Diutine *cf. Fleckeisenus Ann. phil. CI p. 69 sq.* uti bene *om. Pylades.* ei uti bene *Camerarius* (uti ei *Fleckeisenus*). *De* partum *accusativo dubitat Langenus in Woefflini Archio III p. 330.*

1243. *Hunc v. una cum antecedenti Gripo tribuebat Angelius probante Lambino, refragante Acidalio p. 450, contra una cum sequenti damnabat Guietus.* Maiore ut cum dote abeat quamde *Bothius itemque sed* abeat hinc quam *Fleckeisenus improbante Studemundo de Vidul. p. 51.*

1245. uoster *cum Angelio 'aliisque libris' Lambini Acidalius l. s.* noster *Bentleius ad Hor. Serm. II 6, 48.*

1246. cauere hoc dictum sapientissimum est *Pylades.* sapientis hoc cauere aequissumum est *Bothius. Cf. Brugmanus de iamb. sen. p. 50.*

1247. maleficii sui *Pylades.* maleficii suis *Gulielmius Qu. in Rud. p. 441.* malefici sibi *Ritschelius Opusc. II p. 720 sq. adn.: cf. Luchsius in Stud. Stud. I p. 14 adn., Brugmanus l. s. s. p. 19* (malefacti sibi *praeferens*), *Langenus 'Beitr.' p. 121 sq.* (maleficis uiris *vel* seruis maleficis *temptans*). *At* malficiis suis *abl. instr. habeo cum Kellero 'Zschr. f. Gymn.' XXVI p. 436 conl. Bacch. v. 632.* (*Trin. v. 1087*).

1248. Nihil ego mihi quum lusi *Reizius.* Ego nisi quom lusim (*et* morer) *Ritschelius Proleg. p. CLXXX non improbante post Fleckeisenum Luebberto Stud. gramm. I p. 40. II p. 84. De* morōr *recte iudicavit Acidalius p. 450* (*cf. Kampmannus Annot. p. 11*). *V.* 1249 ad istum modum *Camerarius.* istum ad modum *Bothius.*

1251. sapientis *male genetivum habuit Gulielmius p. 441. An fuit:* monstrabat petro (*cf. Festus et Paulus s. v.*)?

1254. ne molestu's *Reizius.* nunc *pro* ne *Bothius,* nimis 𝔖.

1255. Ego daturus tibi *Camerarius.* Tibi ego daturus *Bothius.* — ne frustra sies *Acidalius p. 451. V.* 1256 illo in uidulo est *Bothius. Ad v.* 1257 *cf. Querol. p. 45, 5 Peip.*

1259. illoc cum seruo si quis *Franckenus p. 62.* illic cum auaro si quo *Vssingius. Possis:* illic cum ero iniquo si qui. *De structura cf. Langenus 'Phil. Rundsch.' I (a. 1881) p. 666. V.* 1260 sorti *Valla.*

1265. *Hinc actum V incipiebat Reizius non plane improbante Schmitzio de act. p. 25 Spengelioque: cf. ad v. 1191.* Itera dum '*cum quodam*' (*i. e. H. Stephano*) *Acidalius p. 451.* — me istaec *Pylades.* mi istaec *Bothius.*

1266. *Reizii emendationem ob sententiam magis etiam quam ob versum commendabilem commendat Muellerus Pros. p. 587, cum Abraham Stud. Pl. p. 226 sq. 'ratione metrica cogente'* (*!*) *Plautum* immo potius *praeter usum dedisse credat.*

1268. Opino. ⟦ Et mihi nupturast *Bothius: cf. Fleckeisenus Ex. Pl. p. 15 et Brixius Ann. phil. CXXIII p. 52.* mihi *om., ut antea* mea.

1271 *sq.* Quid rogas? Censeo *Bothius* (*praeterea* Quid? seruo censes *coniciens et* Dic quanti censes ea? ⟦ Egone? omne censeo). *V.* 1272 *damnat Guietus totumque locum retractatum habet Franckenus p. 63.*

1273. At summa quidem *Pontanus.* Absume quidem *Lipsius Ant. l. II 3 p. 117 Acidaliusque.* at (*in fine v. 1272*) Sume quidem *Reizius.* Ast hinno quidem (*et antea* Equone censeo?) *Pareus*[3]. At equidem (*sc.* censeo) *Franckenus l. s. Post varias explicationes Salmasii, Gronovii, al. cf. Goellerus ad Trin. p. 83, Kampmannus res mil. p. 30 sq., Men. v. 454.*

1275. Etiamne eam salutem adueniens *Fleckeisenus: v. etiam Ann. phil. LXI p. 47 adn., Muellerus Pros. p. 285. 'Nachtr.' p. 64. Cf. v. 1277.* — etiamne patrem *Camerarius.* etiamne eius patrem *Acidalius p. 451 sq. V.* 1278 illanc *Bothius: cf. Muellerus Pros. p. 340. V.* 1279 delectum *post Pyladem, Camerarium, alios Bothius conl. Pseud. v. 391 et Kampmannus l. s. s. p. 31: at cf. Muellerus ad Fest. Paul. p. 73, 16 et Fleckeisenus Ex. Pl. p. 18, ep. cr. p. VIII.*

1281. me *om.* est *Bothius.* — *Servato* mortalium *Guietus* hodie alter *trai., Muellerus Pros. p. 467* alter uiuat*: cf. Mohrius de iamb. sept. p. 11. V. Langenus St. Pl. p. 208.*

1282. modo damnauit ad recuperatores *Pylades.* apud recuperatores modo damnauit *Fleckeisenus. Cf. Demelius 'Zschr. f. Rechtsgesch.' II p. 210.*

1284. lenonibus ex gaudium credo esse procreatum *Guietus.* Lenones hercle *del.* Nam (*quod suspectum etiam Ritschelio*) *Mohrius l. s. s. p. 20 sq.: at cf. Fleckeisenus Ann. phil. CVII p. 501. V.* 1285 malist *Guietus: cf. ad v. 87.*

1288. *Scaenam del. Fleckeisenus: at cf. Spengelius l. s. s. p. 282.* — ad uesperam *Pius.*

1290. palo pectus tundar *Dousa.* palo pectus tundor *Reizius.* palo ob pectus tundor *Muellerus Pros. p. 326 adn. 2.* palus pectus tundit *Vssingius. Vix recte de lacuna cogites.*

1292 *sqq.* tradere *Pylades.* dare ei *Camerarius. V.* 1293 mihi hic suo *Guietus. V.* 1294 usque quaque in urbe *Pylades. V.* 1297 quis habet *idem.* qui habeat *Guietus. V.* 1298 illic mi est *Kaempfius de pron. p. 29.*

1300 *sq.* rubigo *Placidus p. 79, 5, ubi hunc locum adscr. Deuerlingius.* — non e ferro fabre factum est *Pylades.* uerum non e ferro factum est *Bentleius.* est et non e ferro factum *Reizius. V.* 1301 mutilum *Reuterus.* tenue magis *Guietus.* tenebrius (*!*) *Franckenus p. 65.*

1302. *Crucem praefigebat Bentleius, post Guietum secl. Fleckeisenus, Muellerus 'Naehtr.' p. 47, Langenus St. Pl. p. 370.* Namque quidem hoc uere natum est, uerum *Camerarius itemque del. eommate Lambinus.* Numquid natum est hoc uere uerum? *Reizius.* Num quid hoc uenenatumst uerum? *Franckenus p. 64 sq.* — hoc ue (*i. e.* male) natu(m) *Reuterus.* — *Pro* ita *Bothius* tam.

1303. *Totum v. lenoni continuabat Saracenus.* — cum raso *duce Longolio, quem redarguebat Pistoris, Guietus Bothiusque.* semiraso (*!*) *Vssingius.* — quid sit *Pylades. V.* 1305 num tu *Lambinus.*

1307. hoc proxima *Pylades.* — in mari elui *Valla.* in mari elani *Pius, cui* nam *adi. Pylades,* rem *Bentleius, cum* in marid *Guietus, Bothiusque scribant,* in mari hic *Brixius Ann. phil. CXXXI p. 203.* in mari mihi et alii *Camerarius. Ad* pecu (*vel* cetum?) alui *cf. v. 545.*

1310 *sq.* qui periit *et* ibi *om. Pylades.* qui periit infuerit quid *Guietus. V.* 1311 GR. nihil, tamen *Pylades.* — non hoc, sed aliud (*om.* tamen) *Guietus.* GR. tamen si, non hoc fabulemur? *Reizius del.* aliud, *quod servans* non *del. Hermannus El. d. m. p. 155.* (periit) tamen, si nunc hoc (nunc si illud *olim*) fabulemur *Bothius* (*cf. Fleckeisenus Ex. Pl. p. 37*), *ubi* fabulamur *Langenus 'Beitr.' p. 50 obloquente Dombarto 'Bl. f. bayer. Gymn.' XVII p. 335.* (periit) tamen? ‖ Sine hoc, aliud fabulemur *Spengelius T. M. P. p. 16 consentiente Blasio l. s. s. p. 48. Cf. Acidalius p. 452. Incohabat Gripus:* tamen, si hoc memineris, mihi dicas.

1313. Nummi octingenti aurei *Camerarius, unde* Octingenti in marsupio nummi aurei *trai. Reizius,* Octingenti nummi *Benoistus,* octingentis *suasit Ritschelius Opusc. III p. 133,* octingenti ibi *Muellerus 'Nachtr.' p. 47 adn.,* illi octingenti *Seyffertus Stud. Pl. p. 24.* primum *ante* infuerunt *add. Pylades.*

1314. mnae philippicae *Pylades cum codd. vetustis Anselmi.* mnae Philippiae *Bentleius.* Philippeae minae *Reizius probante Muellero Pros. p. 248.* nummi Philippei *Guietus.* auri minae Philippi *Langenus 'Beitr.' p. 87.* (milia) Philippum *Goetzius, fortasse recte. Ceterum cf. Christius Ann. phil. XCVII p. 345, Geppertus Stud. Pl. I p. 57.*

1316. Dii omnes homines *Pylades.* Dii me hominesque *Camerarius.* Di me omnes *Weisius.* Diui homines *etiam Abraham St. Pl. p. 204 adn. Hiatum def. Fleckeisenus Ann. phil. LXI p. 52 totum v. secludens.* — bene, bene, bene ego *Bothius. Aut* bene ergo ego *aut* bene ergo hodie *Muellerus Pros. p. 741.* boni bene ego *Franckenus.*

1317. est huius *Pylades.* huiusce est *Bentleius.* huius est is *Muellerus 'Nachtr.' p. 47 adn. improbans* Profectod *quod commendavit Brandtius de gen. p. 67 post Bothium.*

1319. epiclisis *Pylades 'ex Varrone'. Cf. Turnebus Advers. XXII 30.* — cantharus gaulus cyathusque *Camerarius.* cantharulus gaulus cyathus *Bentleius.*

1320. habuisti quidem tu *Guietus.* tu quidem hercle habuisti *Muellerus 'Naehtr.' p. 137 adn.*

1324. *Ad* Quadrigentos *cf. Bacch. v. 974. 1183.* — putridas *Valla, Lambinus: cf. Ritschelius Opusc. II p. 620 sq.*

1326. num git frigefactas *Valla.* nunc git frigefactas *Alciatus.* num cid (Git *Gulielmius p. 441.* Gid *Pareus*) frigidefactas *Salmasius.* nunc id frigefactas *ex Poen. v. 760 firm. Acidalius p. 452 Brantiusque.*

1327. addo: abi. GR. igitur audi: Si hercle *e. q. s. Camerarius. V.* 1329 *idem* Eloquere hercle.

1331 *sq. Adde testimonium Donati in Ter. Eun. II 2, 21:* negat et ait contraria sunt: ut Plautus in Rudente 'uel tu ais uel tu negas'. — istuc est necessum *Pylades.* istic necessum esse *Camerarius* (*unde* quia istuc '*amicus quidam Lambini*', quin istuc *quidam apud Pareum*): istuc? *etiam Acidalius p. 452. V.* 1332 ut roget *Vssingius. De* lubēt *v.* 1333 *cf. Ritschelius Proleg. p. CLXXXIV, Muellerus Pros. p. 64. V.* 1334 iurem tibi? ‖ Quod iubeo *Pylades.*

1335. uerbis *del. Guietus*, id *Reizius Bentleiusque: cf. Muellerus Pros. p. 306. Contra verba* id quod . . . . Teneo *interpolatori tribuit Langenus Stud. Pl. p. 371. Cf. Klopschius l. s. s. p. 9.*

1336. argentum mihi *Bothius: cf. Mohrius de iamb. sept. p. 24.* mi argenti *Bentleius* (*ac dein* Talentum eodem illo die).

1337. Eodem ipso die *Pylades.* Eodem illo die *Camerarius: quo servato* ubi uiduli sies *Bothius: cf. ad v. 1336.* — illius uiduli *Muellerus 'Nachtr.' p. 83.* tu uiduli *Vssingius.* per me uiduli 𝕾. — Eodem die uiduli ubi potitus sis. ‖ Fuat *Guietus. Cf. ad v. 1341 et praef.*

1338 *sqq. Cf. Spengelius de scaen. inscr. p. 295. V.* 1338 dea te *et v.* 1339 ego quem *Pylades. Post v.* 1342 *v.* 1344 *repetendum esse cum 'certo certius' visum sit Meursio, Acidalius p. 453, qui olim v.* 1338 —1341 *Gripum dicere et continuo repetere Labracem coniecerat, cum I. M. Wackero singulos potius versus singulatim repetendos praef.* GR. LA. *signari voluit adstipulantibus omnibus. At v.* 1338—1341. 1344 *non aliter versibus* 1336 *sq. respondent quam v.* 1348 *sq. versibus* 1345 *sqq., ut in gravissimis tantum quae intercedunt verbis singula praeeat Gripus.*

1341. GR. Sique in potestatem is meam peruenerit. LA. Isque potestatem in meam peruenerit *Bothius.* — in postatem tuto meam *Kochius Ann. phil. CIII p. 828.* in potestatem rursum meam (*vix* in meam potestatem) *Brugmanus de iamb. sen. p. 47.* in potestatem meam per hunc 𝕾*: cf. ad v. 1337 et praef.*

1342. huiic, Gripo dico, inque et me *Bothius.* huice Gripo, inquito et me *Fleckeisenus.* huic Gripo inquito et me digito *Muellerus 'Nachtr.' p. 110.*

1343. huic, huic Gripo dico, *Reizius.* huiic Gripo dico *Bothius.* huice Gripo dico *Fleckeisenus* (*ubi* dico *non quadrat, cum simul tangat Gripum*). — ut tu me audias *Pylades.* ut tu exaudias *Camerarius.*

1345. Quodsi fraudassis dic *Pylades, ubi* Et si *Acidalius,* Sed si *Bothius,* At si *Geppertus.* Si defraudassis *Ritschelius Parerg. p. 54.* — dicito uti te *Camerarius. V.* 1346 caputque atque *Guietus.*

1347. Tecum hoc habeto tamen, ubi *Pylades, Acidalius* (habeto, tamen ubi *priores*). Tecum tam tute habeto hoc *Fleckeisenus refragante Braunio Observ. gramm. p. 50.* Tecum hoc habeto tamen ut ut *Muellerus 'Nachtr.' p. 143.* — *Cf. Klopschius l. s. s. p. 10.*

1348. Et illum ego aduorsum *Camerarius, ubi* Et illa ego *vel* ille ego *Reuterus,* Et eum ego *Guietus,* Illunc (*postea* Illad ego) *Bothius,* Illut ego *Fleckeisenus,* Hanc legem 𝕾.

1350. Tam fiet etsi *Bothius* (*probante Braunio l. s. p. 48*). Fiet tamen etsi *idem postea. De* mihi illum *v.* 1353 *cf. Muellerus Pros. p. 340, Brugmanus de iamb. sen. p. 24.*

1354. ego hodie illi *Pylades.* illi ego hodie *Camerarius.* ego illic

hodie *Fleckeisenus.* ego illi hocedie *Ritschelius N. Exc. Pl. I p. 93. V.* 1355 quid *Lambinus,* dingua *Pareus refutante Grutero.*

1357. istic leno, ecce (*vel* en)! *Reuterus.* leno istic est *Guietus.* — heus, heus tu: em tibi *vel* heus tu: em tibi hominem *Muellerus Pros. p. 567* (*cf. 134*). — en tibi *Fleckeisenus, quod vel contra Brixium* (*adde Ribbeckium de partic. p. 33*) *def. Geppertus* '*Zschr. f. Gymn.*' *XIX p. 126. Ante* heus tu *Fleckeisenus ep. cr. p. XXVIII haec fere supplebat:* GR. hic ante ostium reliqueram. Sed eccillum, prope astat.

1359. ut quaeque *Camerarius.* ut quidque *Reizius, unde* infuit *Fleckeisenus: cf. ep. cr. p. XXII, Ann. phil. LXI p. 22, Muellerus Pros. p. 432, Pennigsdorfius de* QVISQVE *et* QVISQVIS *pron. ed. Hal. a. 1878 p. 18. At v. Lorenzius ad Most. v. 831 et praef.*

1360. tuus est. ⟦ Di *del.* o *Reizius, Bentleius.* — meust *Pylades.*

1361. Tuun est *Reizius.* — fuuerit *idem.* — meust *om.* tamen *Pylades.*

1363. Quibuscum, *om.* hodie, *Guietus.* quibus hodie, *om.* cum, *Fleckeisenus defendente Brixio Ann. phil. CI p. 773: idque etiam Kienitzius* '*servari*' *posse putat l. s. s. Ceterum cf. Demelius l. s. s. p. 211.*

1365. medhercle *Guietus probante Rischelio N. Exc. Pl. I p. 99, redarguente Muellero* '*Nachtr.*' *p. 53, Bergkio* '*Beitr.*' *p. 90 de* quidem hercle (factum et) *cogitante.* hercle factumst *cum B etiam Muellerus Pros. p. 317* (*cf. 452*) — *atque* me *in CD ad* mei *v. 1367 in eisdem traditum spectare videtur* — *ac dein* tua ex *vel* ex tua sententia. — est factum: cum istaec tibi res *Camerarius. Cf. praef.*

1366. non facile *Reizius.* facile — non *Bothius.*

1367. Immo tu hercle *Lambiniana om. v. 1369* tu *post* Immo. — tu mihi *Fleckeisenus: cf. Spengelius T. M. P. p. 59, Darnmannus l. s. s. p. 24, Luchsius in Studem. Stud. I p. 32 mox de* Ne duis ob eam *cogitans.*

1369 uerod *Bothius* (*olim* heus *duplicans*). — iam habes *Pylades cum aliis.* iamne habes *Camerarius.* quom iam habeas *Muellerus Pros. p. 587,* iam ut habeas *Brixius Ann. phil. CXXXI p. 205 interruptam post* uidulum *orationem significantes per* propera *absolvendam. Cf. praef.*

1372 *sqq.* num tu iuratus *Pylades.* — iurabo nunc *Bothius.* — serrandae rei *Pylades. Nolui* re seruandae. *At aperte ad* perdundae *spectat* periturissime *v.* 1375 (*cf.* occisissimus *al.*) *quod spreverunt omnes. V.* 1376 quid *Pius,* istunc *Bothius.* iuratus est, *om.* mihi, *Pylades. V.* 1377 *de* peiurio *cf. ad v. 17, de re vide Pithoei Advers. subsec. I 18 p. 766, Raevardi Var. lect. II 3, Gutheri de vet. iure pontif. II 3, Romeijni spec. iurid. p. 98, Selli de except. usu qui legis act. temp. fuerit ed. Bonnae a. 1867 p. 33 sqq., al. V.* 1378 *sq.* Si istum uidulum Redegissem in potestatem eius iuratus *Pylades,* si istum uidulum In potestatem eius redegissem iuratus est *Reizius.*

1381. stipulatus *Bergkius Opusc. I p. 176 inprobante Buggio Philol. XXXI p. 258 sq., probante Lorenzio Pseudoli p. 33 adn.* (*cf. ad v. 1069*). — niue etiam dum haud *Acidalius p. 454* (ni etiamdum haut *Bentleius ad Ter. Eun. III 5, 22*). niue etiam hauddum *Reizius.* siue etiam dum *cum Prisciano Muellerus Pros p. 662. 739, Sigismundus de* HAVD *partic. p. 228: at cf. Franckenus p. 50, Brugmannus de partic.* NI *p. 12 sq. Cf. praef.*

1382. habeas cum hoc *Guietus.* habe cum istoc *Bothius dubitanter.*

— DAE. aliost opus *Saracenus.* Aliod est opus *Bothius, Ritschelius.* Immo aliost opus *Fleckeisenus. Cf. praef.*

1383. ab isto auferre haud sciam si *Pylades.* ab isto auferre haud sinam nisi *Camerarius: ubi* te ab isto *Lambinus,* hoc te ab isto *Guietus,* te ni *Rostius Opusc. I p. 82* (*itemque, sed* nisi, *Brugmannus l. s. p. 5*), abis? Te auferre *Bothius obloquente Kampmanno de* AB *praepos. p. 8 adn. 3.* ab isto istuc auferre ausim, si *Vssingius quod ne ipse quidem intellexerit* (*cf. Seyffertus l. s. s. p. 395*). — istuc *Pius.* istum *Camerarius.*

1384 *sq.* Promisti *bis Acidalius p. 454, Bentleius. Recte ad* (Promisist)in *revocavit* inteor *corruptelam Brixius l. s. s. p. 206, ubi* Intueor *male def. Bothius* (*de* Id tueor *cogitans*). *V.* 1285 Promissum est (*et* ne ut leno) *Angelius.*

1386. Tu . . . uti non potes *Pius.* — potis *Fleckeisenus* (*ubi* seruanda est fides *add. Pylades*). — ratus *om.* es *Olsenus l. s. s. p. 17.*

1388. Id adeo ego dabo huic continuo *Brixius Ann. phil. CXXXI p. 206 sq. conl. Langeno 'Beitr.' p. 141* (*qui de* dabo med ut iam *del.* adeo *cogitaverat*) *recte improbata distinctione* dabo adeo, me ut *Holtzii, Klotzii, Braunii l. s. s. p. 34 non minus quam aliorum* dabo, adeo me ut. — med ut is emittat *Guietus.*

1389. ego erga te benignus fui *Bentleius.* ergo benignus erga te fui *Reizius probante Mahlero de pron. p. 22 sq.* ergo erga te benignus ego fui *Guietus probante Scherero de part.* QVANDO *p. 42, inprobante Mahlero. Cf. praef.* — fuui atque haec opera mea Sunt tibi seruata *Bothius* (*praeeunte* haec tibi opera sunt mea Seruata *Pylade mox* tu *delente*). *V.* 1391 iam *pro* tum *Bothius.*

1392. nempe pro tuo *Pylades, Acidalius p. 454.* num pro tuo *Guietus.*

1394 *sqq. Lacunam ante hunc v. statuit Seyffertus Stud. Pl. p. 16: at vix est quod apte interponas, cum ad v.* 1395 *satis apte referas verba: nam non minus bene ex Daemonis quam ex ipsius lenonis habitu spem de labascente Labrace* (*an:* Labrax labascit?) *concipere potuit servus. V.* 1396 magna cum pecunia *Bothius.*

1399. tibi minitor? *Valla.* tibi mutuas (*vel* mutuam das) *Saracenus.* tibi agis *Pius* (*unde* tibi tuam *Pylades,* tu tibi tuam *Guietus*). tibi nunc * *Camerarius, ubi* commodas *add. Lambinus* (*cf. Ritschelius Opusc. II p. 123*). tibi . . . DAE. mutti modo. GR. *Bothius.* tibin ut (*vel* tibi ego) muttiam *Muellerus Philol. IX p. 741.* tibi muni uiam *Kochius Em. Pl. p. XVI.* tibi munus paras *Vssingius. Cf. praef. V.* 1400 alia credita *Valla.* aliam credam *Saracenus.* — praedam praendero *Pylades.*

1401. unum istuc. ⸢uel *Reizius.* istuc unum. ⸢uel tu *Lambinus* (*cf. Muellerus Pros. p. 318*). istuc. ⸢uel *Guietus.* isto unum. ⸢uel *Spengelius T. M. P. p. 90* (*cf. p. 72*).

1403 *sq. Verba* Tibi . . . . leno *Daemoni tribuit Bothius.* — quidem operam hic *Fleckeisenus: cf. Luchsius comment. prosod. I p. 12.* — taceto *Camerarius, unde* tu *del. Reizius.* tace. ⸢Eho *Gruterus. V.* 1404 neque futurum fieri *Pius.* neque susurrum fieri mihi *Pylades. Cf. praef.*

1405. quanti tu illam *Fleckeisenus: cf. Spengelius T. M. P. p. 59, Darnmannus p. 24.* quanti illanc *Muellerus Pros. p. 287* (*et* tu *pro* tuam). *Ceterum cf. Christius Ann. phil. XCVII p. 347.*

1409. Liberta *Pius. De* huc *cf. Peinius de dat. ed. Argentor. a. 1878 p. 49 sq.*

1410. dimidio ego altero *Pylades.* dimidiod ego *Ritschelius N. E. P. I p. 78: cf. Muellerus Pros. p. 567.*

1413. habeo, Gripe, ego. ‖ hercle: at *Guietus.* Gripe, ego habeo hercle. ‖ Ast *Bothius* (*postea* habeod hercle. ‖ at). Gripe, ego habeo argentum. ‖ At *Seyffertus St. Pl. p. 15 adn. Cf. Muellerus Pros. p. 669, Brixius l. s. s. p. 207.*

1414. est *om. Reizius,* tu *Guietus, Bothius* (*olim* tist *suadens, ut hodie Leo*), *Brixius l. s. s. p. 207.* — iusiurandi *Saracenus. Cf. praeter Raevardum l. s. s. Polletiumque For. Rom. IV 13 Fleckeisenus Ex. Pl. p. 18. Ceterum v.* 1415 occidi *casu in Parcana intercidit, unde deceptus* si me suspendero *corr. Bentleius. Post v.* 1416 DAE. Quid murmurillas tecum ac te discutias *add. Valla ex Nonio l. s. s., qui haec verba* (*sed* et te discrucias) *Plauti post locum ex Rudente, non ex Rudente affert, cui etiam alii male adscripserunt.*

1423. Iam (*vel* Nunc) plausum date *Bothius antea* hodie hic *traiciens.* Vos plausum date *Muellerus Philol. IX p. 743 deletis v.* 1421 *sq. De v.* 1423 *delendo add. Hahnius Quaest. scaen. Pl. ed. Gryphisw. a. 1867 p. 47. Cf. praef.*

T. MACCI PLAVTI

COMOEDIAE

RECENSVIT

INSTRVMENTO CRITICO ET PROLEGOMENIS

AVXIT

FRIDERICVS RITSCHELIVS

SOCIIS OPERAE ADSVMPTIS

GVSTAVO LOEWE GEORGIO GOETZ FRIDERICO SCHOELL

TOMI III FASCICVLVS IV

PSEVDOLVM CONTINENS

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MDCCCLXXXVII

T. MACCI PLAVTI

PSEVDOLVS

RECENSVIT

FRIDERICVS RITSCHELIVS

EDITIO ALTERA A GEORGIO GOETZ RECOGNITA

COMOEDIARVM PLAVTINARVM

TOMI III FASCICVLVS IV

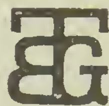

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MDCCCLXXXVII

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEVBNERI

PRAEFATIO

E quadraginta una quae olim fuere Pseudoli membranis Ambrosianis hodie deperditae sunt octo, superstites tres et triginta hae:

119. 120	= didasc. arg. II. 1—16	LXXV
341. 342	= 17— 35. 36— 54	
345. 346	= 55— 72. 73— 91	
135. 136	= 92—110. 111—130	
137. 138	= 131—142. 143—157	
351. 352	= 158—170. 171—181	
355. 356	= 182—195. 196—205	
121. 122	= 206—222. 223—234	
A. a		LXXVI
141. 142	= 263—277. 278—299	
115. 116	= 299—316. 317—334	
133. 134	= 335—353. 354—370	
139. 140	= 371—387. 388—402	
125. 126	= 403—419. 420—438	
131. 132	= 439—457. 458—476	
B. b*)		
C. c		LXXVII
165. 166	= 552—570. 571—583	
117. 118	= 584—595. 596—610	
163. 164	= 611—626. 627—644	
173. 174	= 645—662. 663—679	
123. 124	= 680—695. 696—711	
171. 172	= 712—727. 728—743	
D. d		

*) 'Qui inter v. 476 et 552 vulgo leguntur LXXVII senarii, eorum unus necesse est a paginis B. b. C. c afuerit. Qui potest aut v. 485

E. e			LXXVIII
147. 148 =	816— 834.	835— 853	
99. 100 =	854— 872.	873— 892	
145. 146 =	893— 907.	907— 919	
159. 160 =	919— 934.	935— 944	
109. 110 =	945— 958.	959— 975	
157. 158 =	976— 993.	994—1012	
F. f*)			

395. 396 =	1049—1065.	1066—1084	LXXVIIII
G. g**)			
393. 394 =	1120—1132.	1133—1150	
405. 406 =	1151—1166.	1167—1184	
419. 420 =	1184—1200.	1201—1220	
399. 400 =	1221—1239.	1240—1256	
H. h			
397. 398 =	1282—1295.	1296—1312	

---

fuisse, aut quem delevimus post v. 543, aut illorum unus qui susceptis glossematis e singulis in binos creverunt v. 502 sq. et 523' Ritschelius.

*) 'Rursum paginas F. f non complent, qui inter v. 1012 et 1049 in ceteris libris habentur senarii XXXIII cum unius scaenae inscriptione. Vnde grave pondus eis rationibus accedit quibus, ut in tribus locis lacunam signarem singulorum versuum, 1023, 1036 et 1047 sq., motus sum . . . . . Quod autem in paginis F. f ita calculos subduxi, ut unius tantum scaenarum interstitii rationem haberem, tametsi inter v. 1012 et 1049 duarum vulgo scaenarum initia fiunt, non inconsulto feci. Etenim quam ego describendarum scaenarum sequi rationem soleo, breviter eam significatam Musei nostri philol. t. IV p. 608 sqq. <= Op. vol. II p. 366 sqq.>: ut, ubi nova persona non prodeat, sed e pluribus una sola restet, non fiat nova scaena, sed eadem continuetur: eam rationem luculentis in hac ipsa fabula documentis firmat Ambrosiani codicis auctoritas. Qui quemadmodum sine uno intervallo superioribus continuat versus 230, 667, 1063, 1239, a quibus novas scaenas ordiri editores consueverunt, ita eundem prorsus credibile est continuasse v. 1016. 1017' Ritschelius. Ipse cum Spengelio Palatinos libros sequi malui.

**) 'Paginam . . . g cum prima pars cantici illius occuparit, quo actus IV. scaena septima continetur vulgo, non mediocrem commendationem metrorum discriptio nostra hinc accipit quod, quos nos XVII versus posuimus 1103—1119, hi adiecta personarum inscriptione iustum XIX versuum numerum examussim aequant' Ritschelius: ipse tamen huic rei minus tribuendum puto.

389. 390 = 1313 — 1326. 1326 — inscr. Rud. (?)
I. i
K. k
L. l
M. m
N. n
O. o
403. 404 = Rud.

} LXXX

Ex quibus paginis commode vel non ita difficulter expedire posse sibi visus est Loewius hasce: 99. 100. 120. 121. 122. 124. 125. 126. 133. 134. 136. 139. 140. 142. 146. 147. 148. 158. 164. 165. 166. 171. 172. 173. 174. Qamquam ne in his quidem locos difficiliores omnino deesse consentaneum est. Maiorem molestiam praebuerunt paginae hae: 110. 115. 116. 117. 119. 131. 132. 137. 145. 157. 159. 160. 163. 341. 342. 356. 389. 393. 394. 395. 398. Perdifficiles vero diverso modo reliquae sunt: 109. 118. 123. 135. 138. 141. 345. 346. 351. 352. 355. 390. 396. 397. 399. 400. 405. 406. 419. 420. Ex qua paginarum condicione lectionis maiorem vel minorem fidem pendere facile intellegitur. In apographo conficiendo Loewius praeter Ritschelianas lectiones non modo Studemundianas, sed etiam Geppertianas diligenter adhibuit: itaque has omnino omisi, illas plerumque non commemoravi, nisi ubi aliquid discrepantiae notandum fuit. Discrepantias autem lectionum a Studemundo post Loewii curas editarum, quoad eius fieri potuit, exhibui omnes, sed ut Loewii lectiones iuxta cum illis ponerem. Ceterum me in adnotatione fere eandem quam in reliquis fabulis a me et Loewio curatis rationem secutum esse, de qua in praefationibus Mercatoris et Epidici dictum est, propterea moneo, quod Schoellii mei ratio (cf. Truc. praef. p. XIII) paullulum discrepat. Quaecumque igitur puncto notatae sunt litterae, tenendum est in palimpsesto aut prorsus evanuisse aut intercidisse una cum membranae particula aut nova scriptura obductas esse. Inscriptiones paginarum sunt PSEU *et* DOLUS; DOLUS tantum apparuit in paginis 165, 171, 341; nihil apparuit in pagina 118, inscriptio deest in pag. 390, ut quae et ad Pseudolum et ad Rudentem pertineat, et in p. 119, in qua Pseudoli didascalia exarata

est (cf. Studemundus in Comment. in hon. Theod. Mommseni edit. p. 790). Quaternionis numerus in ima pagina 398 apparuit LXXXVIIII, in pagina 404 LXXX, in pagina 122 autem LXXV: *post* V numquid aliud exstiterit — Ritschelius enim LXXXVII sibi legere visus est — Loewius decernere non ausus est. Partem earum lectionum quas novas protraxit Loewius idem in Anal. Pl. p. 149—174 ipse communicavit. Novas curas quas huic quoque fabulae adhibere voluit mors disturbavit.

Codicem Veterem cum Ritschelii exemplari iterum contulit Hugo Hinck, cuius lectiones plerumque Lorenzii testimonio confirmantur: in paucissimis quibusdam iisque levissimis rebus, ubi differt Lorenzii testimonium, ex ipsa re facile cognosci potuit, utri fides habenda esset. Codicum Decurtati et Ursiniani novam collationem Schoellii mei beneficio debeo. Quae ex codice Lipsiensi et editione principe exhibui, ex Ritschelii editione, eius collatione ipsa hic illic inspecta, transcribere non dubitavi.

De vetere Pseudoli didascalia, quae una cum quindecim versuum argumento scripta est in pagina 119, explicatius dixit Ritschelius Parergon p. 283 sqq. Loewio apparuerunt haec:

M· IUNIO M· FIL P̣R URB

AC M

Certa sunt omnia praeter P̣ et puncta post M utroque loco: num post AC et M aliud quid scriptum fuerit, dici nequit.

'Prologum fabulae' — de quo quae hic profero ex Ritschelii praefatione repetita sunt — 'prope totum iam ante Ambrosiani codicis aetatem intercidisse ex eo perspicitur certissime, quod pagina 120, in cuius superiore parte nihil nunc litterarum relictum est, Pseudoli versu 16 terminatur. Quodsi inscriptioni scaenae primae duos versus tribueris, uniusque praeterea intervallo a prologo ipsam fabulam distinctam fuisse putaveris*), facile intelleges ab eisdem duobus versibus prologi extremis incepisse paginam, qui in ceteris

*) Loewio teste primus paginae versus vacuus est: secuntur duo versus prologi et inscriptio, post quam unius versus interstitium est.

libris soli supersunt. Quibus qui vulgo praemittuntur XXIII versus longe ineptissimi, ei primum aut in Pii editione Mediolanensi prodierunt, ut suspicabar in commentatione 'de crisi Plautina' p. 200 [= Opusc. vol. II p. 56], aut in eo exemplo quod numero 5 signatum ibidem descripsi p. 189 sqq. [= Opusc. vol. II p. 44: hoc, non illud, verum esse Ritschelius p. 48 ipse docuit]: in quo etsi illi, quod tum nesciebam, leguntur sane, tamen de tempore quicquam definiri nequit. Nec mirum novicii supplementi etiam codices quosdam novicios participes esse: nam non in Longolii tantum 'codice Romano' illud repertum est, ut l. s. s. p. 167 [= Opusc. vol. II p. 17] dixi: qui 'codex' dubitari potest scriptusne liber an impressus interpretandus sit: sed exstat etiam in Florentino U. Eodemque spectat quod in Florentino Q duae paginae ita sunt vacuae relictae, ut in fine demum alterius duo versus illi vere Plautini scripti sint, his autem adscripta in margine Ciceronis ad famil. IX 16 narratio de Servii Clodii iudicio Plautino'.

Personarum nomina in codice Vetere in mediis sermonibus per hanc fabulam fere constanter singulis tantum litteris notantur, ut P sit pro Pseudolo, non PS., B pro Ballione, non BA. vel BAL., C pro Calidoro, S pro Simone, C pro Calliphone, H pro Harpace, CH pro Charino, C pro coquo, S pro Simia vel potius Sycophanta, et colore partim rubro partim caeruleo, non atro. 'Vnde cum postmodum demum eas esse adiectas intellegatur, minus etiam mirandi sunt tot errores in distinguendis fabularum Plautinarum personis admissi. Cuiusmodi erroris vix aliud exstat tam luculentum exemplum, quam quod in Ballionis persona cernitur in ultimam scaenam perperam invecta, a qua dubitari nequit quin illa tam sit aliena quam est patienter adhuc tolerata' [Ritschelii sunt verba]. Hoc tamen in praefatione monuisse satis erit. Ac ne reliquorum quidem codicum compendia in adnotatione ubique imitatus sum.

Ipsi autem fabulae qui nomen dedit servus utrum Pseudolus recte appelletur an Pseudulus, multum disceptatum est. De qua re cum Ritschelius proleg. p. CCCXVIII paucis ita disputasset, ut recentiorem esse contenderet *Pseudolus*

formam, quae ne rationi quidem ullo modo esset conveniens, eandem sententiam in ipsius huius fabulae praefatione contra Osannum tutatus est: *Pseudulus* formam bis esse servatam in argumento quindecim versuum: eandem prodire ex D codicis aliquot inscriptionibus, denique accedere Nonii, Servii, Charisii, Probi, Prisciani testimonia. Cum his conferantur, quae idem Opusc. phil. vol. III p. 7 (cf. 332 sq.) monuit. Contra Ritschelium Fleckeisenus Annal. vol. XCIII (a. 1866) p. 9 sqq. *Pseudolus* formam rationi nullo modo convenire negavit: testimoniis veterum eandem formam firmare studuit Seyffertus Philol. vol. XXV (a. 1867) p. 448 adn. 3, postquam iam thesi altera dissertionis a. 1864 de bacch. vers. editae hanc rem breviter attigit. A quibus disputationibus profectus cur ipse dissentiam a Ritschelio, nunc exponam. Ex testimoniis primum eximenda sunt duo, quae ex codice Ambrosiano peti solebant, cum Argumenti v. 10 aperte *Pseudolus* extet, versu autem 15, ubi legitur *seudulo, sedulo'* obversatum esse librario probabile sit. Porro quod D^1 vel D^2 saepius *Pseudulus* quam *Pseudolus* habent (*u* habet I 4, II 2 D^1, II 3, II 4, IV 1, IV 2, IV 3, IV 4 D^2: *o* inscr. et subscr. D^1, I 2 rubr., V 1 D^2), ei rei propterea non multum tribuendum est, quod neque C neque B vestigium ullum huius formae exhibet, ut vix ex archetypo derivari possit. Itaque ex Plauti codicibus prodit forma *Pseudolus*, quam etiam argumenti prioris auctor firmat. Accedunt testimonia Festi, ubi nusquam *Pseudulus* extat, Plinii, fortasse etiam Donati, siquidem editionibus fides habenda est. Apud Servium Danielis praevalet *o* (ad Aen. X 727; IV 301; I 378: fluctuant libri IX 641; IX 484: *u* est X 231): ipsius Servii loco (in Aen. I 140) utraque scriptura exhibetur. Diomedes *o* et *u* habet p. 381 et p. 379, *u* p. 339. Probus qui dicitur *o* habet p. 26, 29, *u* p. 8, 16 = Mar. Plot. p. 473, 14. Prisciani libri *u* exhibent I p. 139, 12; p. 505, 2: reliquis locis utraque forma in libris est, sed ut praevaleat *u*, nisi quod *pseudolus* plerique libri habent p. 388, 9 idque in Plauti verbis ipsis. Porro *u* est apud Gellium, Porphyrionem, Charisium, Cledonium, in glossario Plautino. In Nonii

archetypo *o* praevaluit, ut ex his optimorum librorum (Harleiani et Leidensis) lectionibus, quas Luciano Muellero debeo, apparet: *o* est in utroque p. 20, 12; p. 11, 20; p. 84, 19; p. 97, 17; 84, 17 (et dolo): fluctuant libri p. 466, 25 (o *H*, u *L*); 503, 26 (o *H*, u *L*); 422, 30 (o *H*, u *L*); 184, 29 (o *LH*[2], u *H*[1]); 394, 32 (o *H*, u *L*); 500, 17 (o *H*, u *L*); 423, 29 (o *H*, u *L*); 331, 29 (o *ex corr. H*, u *ex corr. L*); 170, 25 (o *H*[1], u *LH*[2]); 334, 29 (o *H*, u *L*); 335, 29 (o *H*, u *L*). Quattuor locis (p. 501, 10; 227, 20; 536, 24; 164, 30) uterque codex *u* habet. Denique apud Cic. Cat. m. XIV 50 et *o* et *u* in libris est. Haec testimonia qui accuratius consideraverit, *Pseudulus* formae auctoritatem perparvam esse non poterit sibi non persuadere. Quae cum ita sint, non dubitavi, *Pseudolus* formam revocare, quippe quam ne ratione quidem prorsus destitutam esse Fleckeiseno assentiar, praesertim cum hanc formam dolosi servi indoles Romanis auribus commendasse videatur. Cf. Lorenzius Philol. vol. XXXV (a. 1876) p. 153 (cur tamen huic rei non nimium tribuendum esset exposui Anal. Pl. p. 115) et Iordanus 'Krit. Beitr.' p. 56.*)

Versuum distinctionem quam A praebet diligentissime me enotasse consentaneum est: idem de B dicendum, nisi quod in eis scaenis iambicis sive trochaicis, de quarum vera discriptione ne levissima quidem esse dubitatio posset, apparatum onerare nolui. Ne tamen quid deesset, hoc loco reliquam diversitatem ponendam esse duxi omnem. Sunt igitur initia haec (maiusculis litteris, verae discriptionis

*) De reliquis nominibus non multa habeo quae addam: nam quod de Calidori nomine et Fleckeisenus dubitavit *Calydorus* vel *Caludorus* forma commendata et Ussingius *Polydorus* coniciens, hoc certe nemo probabit, illud merito spreverunt Ritschelius et Lorenzius. Ceterum cum Ritschelio Opusc. vol. III p. 336 nomen a *Καλόδωρος* ducendum putaverim, non a *καλεῖν* et *δῶρον*, ut visum est Spengelio ('Ueber die lat. Komoedie' p. 9). Idem Spengelius ibidem p. 15 Pseud. v. 210 formam *Xystilis* vindicare conatus est, quae esset a fricando ducta, ut *Xystilis* idem significaret, quod *frictrix*. Quae sententia etsi primo obtutu admodum arridet, tamen probari vix possit. Etenim si verum est quod testatur Loewius, XYTILIS exstare in A, illud cum *Xittilis* scriptura codicum BCD vix melius coniungi poterit, quam ut Xutilis = *Ξουθιλίς* inde efficiamus. Nam in onomatologicis quaestionibus vel magis quam in aliis a librorum scriptura proficiscendum esse negari nequit.

testibus, plerumque servatis): a v. 12. *Eloquere — piter — uapulo — Supremum — certum — Cape — Mos — tere — pol — clementer — An — Immo — Immo — Tuam — At te — Quasi — Tace* — a v. 275: *Heia — Pol — Etidet* — a. v. 343: *Quomodo — Valde — Militi — Tuam — Eho — Quin tu* — a v. 470: *Age — Iam tibi* — a v. 711: *C Attuli — Charinus — Quin tu* — a v. 1000: *Imaginem — Video — Ita — Eadem — Quid — Tunes — Qui epistulam — Salutem* — a v. 1155: *Phonietume — At maturitate — Video — Mane — Quid agimus — An neseis — Edepol — Commentumst — Dedit — Pseudolus — Habes nergentum — Heus — Commune — Quam mox — Exploratorem — Adeo — Sequere — Suarum — Nam ego — Anet iam — Quotumo — Strenui — Vbi — Quid ais — Etiam ne — Sani.* Codicum CD discriptionem cum neque Ritschelius neque Schoellius ubique adnotaverit, ut quam nemo desideraturus sit, omitto.

De graeco exemplari nil constat: de cuius tempore quae protulit Usenerus Symb. phil. Bonn. p. 593 incertiora mihi videntur. Multo tamen minus intellego cur ad mediam quae dicitur comoediam fabulam revocaverit Bergkius Opusc. vol. II p. 744 et 'Beitr.' p. 141 (cf. Schoellius Anal. Pl. p. 15). Quantopere ipse Plautus hanc fabulam dilexerit, testatur Cicero Cat. m. XIV 50: 'quam gaudebat', inquit, 'bello suo Punico Naevius, quam Truculento Plautus, quam Pseudolo'.

Compositionem fabulae impeditiorem esse ex Lorenzii et Langeni disputationibus notum est. Nam etsi facile removeri possunt additamenta quaedam vel ex interpolatione vel ex diasceue repetenda, tamen non paucae difficultates restant, quas hac via expedire aut non potui aut non ausus sum. Saepius enim fit, ut aliquid turbatum esse sentiamus, via tamen emendationis incertior sit, quam cui nos fidenter committamus. Talia non semel intacta reliqui, nisi quod in adnotatione suspicionem sive meam sive aliorum paucis significavi.

De lacunis quibusdam Ritschelius sic disputavit: 'Praeter Ambrosiani indicia cum alias quasdam lacunas signavi tum v. 1187 et 1208 aliquid desideravi ad integritatem sententiae

concinnitatemque sermonum. Atque in ea fabulae parte reapse aliquid excidisse aliunde cognoscitur. Nam cum in glossario illo Plautino, cuius identidem mentio iniecta est, excerptae e Pseudolo glossae hoc se ordine excipiant: *manipulatim, alicunde, bombax, temperi, cupienter, nitidiuscule, altrinsecus, extrauersus, simitu, quotumo, rursus, saeuiter, blanditer, afflicter:* etsi reliquae voces suis quaeque locis exstant, tamen inter *quotumo* quod ad v. 1173 spectat, et *saeuiter blanditer* quae leguntur v. 1290, *rursus* illud hodie nusquam comparet.*) Huc simile quiddam accedit etiam magis singulare. In duobus enim codicibus illius glossarii, altero Scaligerano, Darmstadino altero, post *afflicter* quod e. v. 1295 petitum est sequitur *fanus.* Quod etsi quid esse dicam nescio, tamen fidem facit plura in male habitis canticis illis, in quae desinit fabula, intercidisse quam nunc assequi coniectura liceat.'

Denique habeo cur moneam, in orthographicis quaestionibus ne in hac quidem fabula me maiori constantiae operam dedisse quam in Bacchidibus: quo desiderio qui tenetur ei in editione minore quam praeparamus diligenter consuletur. Nunc plerumque satis habui, a certis quibusdam rebus si discesseris, singulis locis rariores librorum scripturas exhibere, sed ut ne usitatiores quidem expellerem, ubi consensu codicum fulcirentur.

Restat, ut addam quae dum plagulae corriguntur, et Fridericus Schoell et Oscarus Seyffert, qui ne huic quidem fabulae salutarem suam operam denegabant, mihi suppeditaverunt vel quae de meo adicere visum est.

82. 'abducturust m. cras — cras. PS. Eheu' Seyffertus. — 151. 'Nempe — ita animati estis — uincitis' coll. Poen. v. 323 idem. — 169. 'quidquid erit' Schoellius. — 201. Ambrosiani recensionem ad *staurus* spectare monuit Seyffertus. — 205. Num recte Ambrosianum secutus sim, nunc ipse dubito: reliquos libros qui sequi malet, locum sic poterit conformare: Sed nímium stultus, nímis fui || Indóctus: illine aúdeant || Id fácere, quibus ut séruiant || Suos ámor cogit? || Vah, táce' e. q. s.

---

*) Cf. Opusc. phil. vol. II p. 259, ubi de traiecta per errorem voce idem cogitat (v. 871).

— 233. 'Bene iam diu ego huic et hic mihi uolumus' Schoellius. — 255. *Proh* vel *Pro* scripsi, quoniam aliquid scribendum erat: melius *Oro* Schoellius. — 273. Adde testimonium Gramm. lat. V p. 648, 16 (Macrob. Exc. Bob.): egetur idem (h. e. Plautus) in Pseudolo: 'egetur ⟨atque⟩ amatur ampliter'. — 332. 333. duo] cf. Studemundus Woelfflini Arch. vol. III p. 552, qui recte *duó* (Amph. 1138 etiam in BD *duos* esse hoc loco moneo). — 347. 'A me amicam' Schoellius. — 349. 'Qui hoc occidam odium' Schoellius. — 366. Impure. PS. Stercus (vel 'Stabulum'). CA. Caenum' Schoellius. — 396. Inter *dapsilis* et *ubi sunt ea* unius versus exitum et alterius initium intercidisse Schoellius putat. — 422. 'illi feles filiust' Schoellius. — 449. 'Iram tam in promptu' Schoellius. — 453. Adde testimonium Consentii p. 380, 28: Plautus: 'itur ad te'. — 467. 'Parum esse apud te mihi fide' (vel 'fidei') 'ipse intellego' Schoellius. — 493. 'Ephebum ut seruos' Schoellius. — 497. 498 sq. 'peccata mea sunt', 'quapropter te expertem habuerim. Quia enim mihi ‖ Pistrinum in mundo scibam, ni id faxem, fore. ‖ S. Non a me scibas pistrinum in mundo fore?' Sauppius Quaest. crit. a. 1886 ed. p. 16 sq. — 501. Scibam] 'Ita' Schoellius *Cur non* servato. — 508. 'Domi tu uiues' Schoellius. — 544. 'Quasi in libro conscribuntur' Niemeyerus l. ad v. 543^{b} scripto. 'Quasi in libro quom conscribuntur litterae' Schoellius. — 556. 'magno multum' Schoellius. — 641. 'Magis erit saluom' Schoellius. — 681. 'Bene ubi quoi di sirunt' Schoellius. — 762. 'liquido, lepide atque' Schoellius. — 805. 'qui optumus, scitissumust' Schoellius. — 877. 'si non, ne centum quidem' Schoellius. — 931. 'O hominem lepide lepidum' Schoellius. — 1036. Signa lacunae reliqui propter argumentum, quo nixus est Ritschelius in praef.: cf. p. VI adn. Sed nolo reticere, ipsum locum etiam salvum videri posse ei, qui artis histrioniae rationem habebit. Simili ratione etiam versus 152 sqq. puto explicari posse. Omnino mihi pessuasi, artem histrioniam multo saepius in auxilium vocandam esse quam plerumque fit. — 1098. 'Cacula illam in Sicyonem ex urbe abduxit modo' Schoellius *illic* v. 1096 de Pseudolo interpretatus et ante v. 1096 lacunam esse coniciens. — 1113. 'Ego út mihi ‖ Ímperatumst, étsi abest, ‖ Híc adesse

erum árbitror.' Seyffertus. — 1129. 'mi improbati usui sunt' Schoellius. — 1193. 'qui ted hanc fabulam' Schoellius. — 1255. 1256. 'Quid opúst me multas ágere ‖ Ambáges? hoc est hómini ‖ Quam ob rém amet ⟨etiam⟩ uítam' Seyffertus. — 1320. 'Eheu' Schoellius.

Ienae m. Octobri a. MDCCCLXXXVII.

G. G.

T·MACCI·PLAVTI

PSEVDOLVS

M · IVNIO · M · FIL · PR · VRB ·

ACTA · MEGALESIIS

ARGVMENTVM I

Praeséntis numerat quíndecim milés minas:
Simúl consignat sýmbolum, ut Phoenícium
Eí det leno qui eúm cum relicuo ádferat.
Veniéntem caculam ínteruortit sýmbolo
Dicéns Syrum se Bállionis Pseúdolus,
Opémque erili ita áttulit: nam Símiae
Lenó mulierem, quem ís supposuit, trádidit.
Venit Hárpax uerus: rés palam cognóscitur,
Senéxque argentum quód erat pactus réddidit.

Praepostero ordine duo, qui soli superstites sunt, Plautini prologi versus in BCDFZ collocantur ante novem versuum argumentum. Illis praemittunt INCIPIT PSEVDOLVS (PSEDOLVS *D*) PROLOGVS *BCD*, Pseudolus *Z*, PROLOGVS *F*: *his* PROLOGVS *DZ*, PPOLOGVS *C*, PSEVDOLVS *B*, PLAVTI POETE CL[m]I PSEVDOLVS INCIPIT *F*. Argumentum *inscripserunt Saracenus et Beroaldus, ordinem mutavit Camerarius. Cum Mercatoris exitu duos prologi versus nullo intervallo conglutinat cum aliis recentis aetatis codex bibliothecae Angelicae T. 6. 11 formae max., scriptas a Nicolao Romano comoedias XX complectens: prorsus omittit Florentinus XXXVI 37. De novicio supplemento prologi dictum est in praefatione*

Argum. I 1. Presentis *B* milles *B* 2. symbulum *Z*. simbolum *BCDF* phoenicium *FZ*. phęnicum *B*. phenicum *D*¹: *unde* phenic(i)um *D*². pheo nicum *C* 3. Ei *BD*¹*Z*. Ei (sibi) *CD*². Sibi *F* reliquo *libri* afferat *CDFZ* 4. caculam *D*¹: *unde* caculam (·i· harpacō binomius fuit) *D*². har pacē. binominus fuit caculā *C* interuertit *B ante corr.* simbolo *DF* *Cf. Arg. II v. 14* 5. Ballionis] tabellionem *F* 6. erili ita attulit: nam *Bothius, Opitzius Stud. Lips. vol. VI (a. 1883) p. 255. 274.* erili *(praecedente duarum litt. rasura in B:* r *ex* b *D)* ita tulit nam *libri*. suo erili ita tulit. nam *Ritschelius*. erili is ita tulit. nam *Pylades*. erili ita tetulit. nam *Camerarius*. erili sic tulit: nam *Braune Observ. gramm. et crit. p. 17* Simiae *cum FZ et editoribus prioribus Studemundus 'Festgruss' p. 56*. sinimię *B*. si nimię *CD*. Simmiae *cum Bothio Ritschelius* 6. 7. nam trádidit ‖ Lenó mulierem quam is supposuit Simmiae *mavult Opitzius l. s. s. p. 246* 7. mulierēș *C* que missupposuit *B* 8. har pax *B*. harpax (p nom̄) *D* (p nom̄ *add. D*²) rem *F* 9. Senex quę *B*

ARGVMENTVM II

Calidórus meretricem ádulescens Phoenícium
Ecflíctim deperíbat nummorum índigus.
Eándem miles, quí uiginti múlierem
Minís mercatus ábiit, soluit quíndecim,
Scortúm reliquit ád lenonem, ac sýmbolum,
Vt, qui áttulisset sígnum simile cétero
Cum prétio, secum auéheret emptam múlierem.
Mox míssus ut prehéndat scortum a mílite
Venít calator mílitaris. húnc dolis
Adgréditur adulescéntis seruos Pseúdolus
Tamquám lenonis átriensis, sýmbolum
Aufért minasque quínque acceptas mútuas

Arg. II in solo A manu alia scriptum (cf. Studemundus de act. Stichi temp. p. 24) plenius quam Loewius legit A. Maius: cuius supplementa adieci, errores apertos omisi 1. ÇALIDORUS *A: post eam vocem nil legere potuit Maius, post circiter 4 litterarum spatium* M *dispexit Loewius:* meretricem adulescens Phoenicium *supplet Ritschelius,* scortum iuuenis Phoenicium *Maius: res incerta, cum post* Calidorus *nec* meretrice *nec* scortu *loco conveniat* 2. ECFLICTIM *probabilius esse quam* EFFLICTIM *censet Loewius* DEPERIBAṬ *et* ỊNDIGUS *A* 3. MULỊEREM *(incerta septima littera) A* 4. MỊNIS *A* *De* abit *videtur cogitare Loewius Anal. p. 153* soluit *Ritschelius.* ABSOḶUIT *A* quindecim. Scortum *Maius* 5. RẸLIQUỊD *A* ḶENONEM *A* 6. SỊGNUMSIMỊLE *A* 7. ÇỤMPRAETIO *A* MULIEREM *legit Maius: cuius vocis umbram tantum dispexit Loewius* 8. MISSUS *Maius: eiusdem vocis umbram vidit Loewius* ut prehendat *Bugge Philol. vol. XXXI (a. 1872) p. 251.* ADPRAEHENDIT *A.* ad prendendum *Ritschelius et, nisi quod* praehendendum, *Maius.* ad repetendum *Opitzius l. s. s. p. 226* SCORTUAMILITE *Maius legit:* S . . . . AMILITE *Loewius* 9. *Post* MILITARIS *nil legit Loewius,* HUNC *Maius: unde* hunc dolis *Bugge Philol. vol. XXXI (a. 1872) p. 251, itidem Bergkius Op. vol. I p. 675.* eum dolis *Ritschelius.* hunc artibus *Maius* 10. ADULISCENTIS *A* SERUUS *A* Adgreditur seruos adulescentis *Opitzius l. s. s. p. 205 adn.* 11. TAMQUAM *et praeter umbras quasdam vocis* LENONIS *nihil legit Loewius: reliqua suppeditat Maius* 12. Aufert *Maius.* ẠDFERT *A* Minasque *Ritschelius.* MINAS *A* ACCEPTASMUTUAS *A teste Maio: post*

Dat súbditiuo cáculae cum sýmbolo.
Lenónem fallit sýcophanta cácula:
Scortó Calidorus pótitur, uino Pseúdolus.

- - - -

ACC *nil certi legere potuit Loewius* 13. subditiuo caculae *Ritschelius.* SUBDITICIOCACULAE *A.* caculae subditicio *post Ritschelium praef. p. VII Bergkius 'Beitr.' p. 114 adn., ut alios taceam: at cf. Loewius Anal. p. 150, Opitzius l. s. s. p. 223* CUMSYMBOLO *Maius, Ritschelius: post* C *praeter incertas reliquias litterarum* UM *nihil legit Loewius* 14. sycophanta cacula *Ritschelius.* SECOPHANTACIECACULA *A testibus Maio et Ritschelio:* SECOPHANTA . . . ACULA *A teste Loewio: unde* sycophantans cacula *idem Anal. p. 150.* sycophanta eo cacula *Opitzius l. s. s. p. 224: ubi* soecophanta *Ribbeckius proposuit.* căcula sycophantice *Seyffertus de vers. bacch. thes. 6, Bergkius 'Beitr.' p. 114 adn.: cf. v 13 et Ritschelii praef. p. VII* 15. CALYDORUS *A* uino Pseudulus *Sauppius Quaest. Pl. p. 3.* UIUOSEUDULO *A teste Maio:* SEUDULO *etiam Loewio apparuit, qui Anal. p. 151* uinum Pseudulo *proponit.* ludo Pseudolus *Schoellius coll. Stich. arg. v. 7.* auro Pseudolus *Bergkius 'Beitr.' p. 114 adn.* saluo Pseudulo *Ritschelius.* astu *(vel* fraude*)* Pseuduli *Maius*

PERSONAE

PSEVDOLVS SERVOS
CALIDORVS ADVLESCENS
BALLIO LENO
LORARII
MERETRICES
SIMO SENEX
CALLIPHO SENEX
HARPAX CACVLA
CHARINVS ADVLESCENS
PVER
COCVS
SIMIA SYCOPHANTA

PROLOGVS

*   *   *   *   *   *   *

*   *   *   *   *   *

*   *   *   *   *   *   *

*   *   *   *   *   *

Expórgi meliust lúmbos atque exsúrgier:
Plautína longa fábula in scaenám uenit.

Prologi (in A nullo intervallo ab ipsa fabula distincti: de reliquis libris cf. ad Arg. I) v. 1. EXPORGI *A, Scutarius.* Exporci *BCDFZ*   MELIUST *A, Pius.* melius *BCDZ.* metuis *F*   EXSURGIER *ex A Geppertus Stud. Pl. II p. 62, Loewius Anal. p. 149 sq., uti iam Beroaldus.* exsurger *BD.* exurger *CFZ.* exsurgere *cum Pareo Ritschelius*   *Cf. Baier de Pl. fab. rec. Ambr. et Pal. p. 144*   2. loga (n *supra*) *C*   SCAENAM *A.* scenam *reliqui*   UENIT*(incerta* T*) A*   *Ex prologo petitum esse fragmentum quod servavit Rufinus p. 561, 2 (ed. Keil.):* Sisenna in commentario Poenuli . . . in Pseudulo sic: 'Malai διαίρεσις metri causa' *coniecit Ritschelius Parerg. p. 375*   *Perditorum sententiam hanc fuisse conicit Acidalius:* 'Abiicite iam malas curas, ut otiosi nobis operam hodie detis. Si qui autem negotiosi sunt, eos exsurgere atque abire melius est: nam longa fabula in scenam agenda venit': *quem contra Ussingius putat prologum esurientes abire iussisse coll. Poen. 5 sq.: adde Henricum Schenkl Stud. Pl. p. 56, qui negat hos versiculos prologi esse ultimos*

ACTVS I

PSEVDOLVS. CALIDORVS

PSEVDOLVS

Si ex té tacente fíeri possem cértior,
Ere, quaé miseriae té tam misere mácerent,
Duorúm labori ego hóminum parsissém lubens:
Mei té rogandi et tís respondendí mihi.

3—6. *Gellius N. A. XX 6, 8:* . . . 'Mei' autem casus interrogandi est, quem 'genetiuum' grammatici uocant, et ab eo declinatur, quod est 'ego'; huius deinde pluratiuum est 'nos'. 'Tui' aeque declinatur ab eo, quod est 'tu'; huius itidem pluratiuum est 'uos'. Sic namque Plautus declinauit in Pseudulo in hisce uersibus: 'si . . . mihi'
5. 6. *Non. p. 501, 1:* Genetiuus pro datiuo . . . Plautus . . . idem Pseudolo: 'duorum . . . mihi' 5. *Diomedes p. 368, 3:* . . . sed

---

Act. I scaen. 1 PSEUDOLUS CALY*(vel* I*)*DORUS *A.* P PSEVDOLVS C CALYDORVS *et infra haec in novo v.* SERVVS ADVLESCENS *B.* PSEVDOLVS SERVVS CALYDORVS ADOLESCENS *C.* PSEVDOLVS *(*PSEDOLVS *D)* CALLIDORVS *DFZ, sed sequente versu vacuo D* 3. P *praem. B,* PSE *CDZ* SIEXTE *A.* Siexte *B* CERTIOR *A.* cercior *B* 4. quę *B.* que *C* miseriae te tam *Z cum A.* miseria te tam *F.* miseria & etam *B.* miseria et ‖ Eam *D.* misera eam *C* miserie ⁊ āmisere *Gellii cod. Q:* miserie ⁊aminiserae *eiusdem cod. Z* misere macerent *Gellius cum A.* miserem accrant *B.* misere macerat *F.* misere macerant *CDZ* 5. Duum *Pareus* hominem *Nonius et Diomedes* PARSISSEM *A.* parsissem *ex* parissem *B.* arsissem *Z* lubens *Z cum A et Gellio Nonioque.* libens *BCDF, Diomedes* 6. Mei te *(*Meite *B)* rogandi *BCDZ cum A et Gellio (*ter rogandi *cod. Q.* terrogandi *cod. Z).* Mei interrogandi *F.* me interrogandi *Nonius: cf. Reblinius de Nonii Marcelli locis Pl. p. 25, Caesar de Pl. memoria apud Non. servata p. 34, 107.* Mis te rogandi *Popma de usu ant. loc. I 10, fortasse vere Ritschelio iudice* et tis *Vossius de Anal. IV 4.* et tui tis *libri Gellii (omissis quisquiliis).* et te *(*ette *B) BCD.* ETUI*(incerta* I*) A.* et tui *FZ, Nonius: cf. praeter Reblinium et Caesarem Lorenzius Philol. vol. XXXV (a. 1876) p. 154 sqq.* responde *Gellii cod. X* MIHI *A*

Nunc quóniam id fieri nón potest, necéssitas
Me súbigit ut te rógitem. respondé mihi:
Quid ést quod tu exanimátus iam hos multós dies
Gestás tabellas técum, eas lacrumís lauis,
Neque tuí participem cónsili quemquám facis?
Elóquere, ut quod ego néscio, id tecúm sciam.

CALIDORVS

Miseré miser sum, Pseúdole.

PSEVDOLVS

Id te Iúppiter
Prohibéssit.

CALIDORVS

Nihil hoc Ióuis ad iudicium áttinet:
Sub Véneris regno uápulo, non súb Iouis.

PSEVDOLVS

Licét me id scire quíd sit? nam tu me ántidhac

---

et parsi legimus . . . Plautus: 'labori . . . libens' 10. *Diomedes p. 381, 12:* nam lauo lauas nos dicimus, illi lauis, ut Plautus in Pseudolo: 'gestas . . . lauis' *Priscianus IX p. 471, 2:* lauo laui, quod antiqui tertiae quoque coniugationis declinatione proferunt, lauo, lauis, lauit. Plautus in Pseudulo: 'gestas . . . lauis' *Non. p. 503, 37:* Lauit pro lauat . . . Plautus Pseudolo: 'eas . . . lauis' *Idem p. 466:* Lauere . . . Plautus Pseudolo: 'eas . . . laui' *Servius Danielis in Verg. Aen. X 727:* ergo 'lauitum' et 'lauit', sicut Plautus in Pseudolo: 'easque . . . lauis', id

---

7. quõ *B* POTEST *A* NECESSITAS *A.* necesitas *C* 8. SUBI*(vel* E*)*GIT *A.* subigit *(*g *ex* it*) D* ROGITEM *A* RESPONDE *A* 10. tecum *om. codd. Diomedis et Prisciani* easque *Serv. Dan.* LACRUMIS *A.* lacrimis *BD, Serv. Dan., Nonius p. 466, Diomedes, Priscianus.* lac(r)imis *C.* lacrimas *Nonius p. 503.* lachrymis *FZ* laui *Nonius p. 466* 11. NEQ· *A* consilii *BCDFZ cum A* 12. ELOQUERE *A* id *om. A, Ritschelius* 13. misere *(*ad ũbiũ *m. 2 add.) D.* misere aduerƀ *C* ipseudole *ante ras. B* IUPPITER *A.* Iup piter *B.* iupiter *F* 14. PROHIBESSIT *A.* Pro hi bes sit *B.* ꝓhibes sit *C.* ///ꝓhibes sit *(er.* ꝓ*) D* nil *F* IUDICIUM*(incerta* D*) A* iuditium *D.* iudic(i)ũ *C* 15. UENERIS *A* uapulo *(*p *ex* s *ut vid.) C* IOUIS *A* 16. PS.] C *B* Licet me *cum A libri, Brixius Nov. ann. vol. CXV (a. 1877) p. 329.* Licetne *Ritschelius cum Dousa fil.* id *om. A, ut v. 12* tu meant id hac (·ante hac) *B.* tu meant id hac (i· ante hac) *C.* tumeant id hac *(*i· ante hac *add. m. 2) D.* tu me antehac *F.* TUMEOANTIDHAC *(in* E *tantum punctum supra additum certum) A: unde* med antidhac *omisso* tu *Bugge*

Suprémum habuisti cómitem consiliís tuis.

CALIDORVS

Idem ánimus nunc est.

PSEVDOLVS

Fáce me certum, quíd tibist:
Iuuábo aut re te aut ópera aut consilió bono.

CALIDORVS

Cape hás tabellas: túte hinc narrató tibi,
Quae mé miseria et cúra contabéfacit.

PSEVDOLVS

Mos tíbi geretur. séd quid hoc, quaesó?

CALIDORVS

Quid est?

PSEVDOLVS

Vt opínor, quaerunt lítterae hae sibi líberos:
Alia áliam scandit.

CALIDORVS

Lúdis me ludó tuo.

---

est umectas 17. *Fest. p. 305 ed. M.:* Supp[remum modo significat] summum ut [cum dicit . . . . .] 'suppreme bel . . . . . potens'. Plautus: ['me antidhac suppre]mum habuisti se[mitem consiliis] tuis'*: pro* se *Leidolphus de Festi et Pauli locis Pl. p. 334 duce Lorenzio* socium *proposuit*

'Tidskrift f. Phil.' vol. VII p. 33: cf. Bergkius 'Beitr.' p. 40 17. SỤPREMUM *A.* suppremum *Festus: cf. Ritschelius Opusc. vol. II p. 527.* supremũ (·i· sũmũ *add. m. 2) D* De comitem *dubitat Lorenzius in appendice: cf. testim.* 18. CAL.] P *B* ẸST *A* PSE. *om. B sine spatio* FACEMẸ *A.* Fac me *reliqui, Ritschelius* qud (i *sup.*) *C* TIBIST(T *extrema incerta) A.* tibist *D.* tibi st *BC.* tibi sit *FZ* 19. IUBABO *A.* iubo (ua *sup.*) *C* aut re te *Ritschelius (cf. Nov. exc. p. 71).* aut re *libri.* te aut re *Camerarius, Hermannus Epit. d. metr. p. 34.* aut red *Loewius Anal. p. 152. an* ted *sine* aut? Aut re iuuabo *transposuit Bothius. frustra fuere Schneiderus gramm. lat. I p. 146, Lingius de hiatu p. 43, alii* ẠUTCONSILIO *A* N̄ *in marg. D* 20. narrabo *F* 21. Quę *BD* me *sup. scr. B* 22. TIBỊ *A* qui hoc *D: idem ex* q' hoc *C* queso *B* ẸST *A* 23. querunt *BD.* quaer̃ *C* LỊṬTERAE *A.* lit terę *B.* littere *D* hę *D.* he *C.* haec *Bothius: cf. Schmidtius de pron. demonstr. form. p. 45, Studemundus Nov. annal. vol. CXIII (a. 1876) p. 61, Luchsius de gen. p. 53* 24. Alia aliam *cum A exhibent BDFZ: cf. Kiesslingius Mus. Rhen. vol. XXIII (a. 1868) p. 411 sq.* aliã aliã *C.* Aliam alia *Ritschelius* LUDỊSIAM *A, Loewius Anal. p. 152.* Ludin me *Ritschelius* ṬUO *A.* meo *Scaliger*

PSEVDOLVS

Has quídem pol credo, nísi Sibulla légerit,
Intérpretari nátum posse néminem.

CALIDORVS

Cur ínclementer dícis lepidis lítteris,
Lepidís tabellis, lépida conscriptís manu?

PSEVDOLVS

An, ópsecro hercle', habént quas gallinaé manus?
Nam has quídem gallina scrípsit.

CALIDORVS

Odiosús mihi's.
Lege uél tabellas redde.

PSEVDOLVS

Ímmo enim péllegam.
Aduórtito animum.

CALIDORVS

Nón adest.

PSEVDOLVS

At tú cita.

---

25. CREḌO *A* SỊBULLA *A.* sibilla *CD.* sibylla *BFZ* LEGẸRỊT *A* 26. INTERPRAETARI *A* natum posse *Brixius Nov. annal. vol. CXV (a. 1877) p. 327.* alium posse *libri, Lingius p. 13, alii.* potis esse alium *Ritschelius.* alium potesse *Camerarius.* Alium potesse interpretari *transponit Bothius.* hominem *intercidisse putat Muellerus Pros. p. 500.* haud alium posse *Niemeyerus de Pl. fab. rec. dup. thes. 4.* ere, alium posse *Sigismundus de HAUD p. 244* NEMỊNEM *A* *Ceterum uno v. conclusa verba* Posse neminem . . . lepidis literis *in C collocantur post v. 32 in fine paginae, sed notis* đ h *et lineola additis ad suum locum revocantur* 27. QUR *A (cf. Studemundus 'Ueber zwei Parallelkom.' p. 51)* in clementer *B.* clemter *C* LITTERỊS *A.* literis *C* 28. LEPIDỊS *A* conscriptis *ex* conscriptã *C* 29. PSE. *Z: om. reliqui*

obsecro *libri praeter A* HABENTQUAS *(litteris* NT *incertis) A.* habentque *FZ.* habent que *BCD.* habent quoque *Pylades.* habentne *Bentleius, Muellerus Addend. ad pros. Pl. p. 70. idem vel* An habent quas obsecro hercle gallinae *Brugmanus 'Quemadmodum . . . consociarint' p. 12, Prehnius Quaest. Pl. de pron. indef. p. 23* 30. GALLINAS *A* ODỊOSUS *A* MIHIẸS *A.* mihi es *reliqui* 31. ṬABELLAS *A* enim] etiam *Ritschelius in margine.* enim iam *Muellerus Pros. p. 666*

PELLE*(vel* I*)*GAM *A.* Pellegam *iteratum in marg. alia m. D* *Ceterum in v. 31—32 ante* Immo *et* At C *rubro colore pictum pro* P *B*

32. ADUORTỊTO *A* ADESṬ *A* Attucita *B* 32. 33. CA. Non adest: at tu cita. PS. Enim ego citabo? CA. Tu *c. q. s. Acidalius*

CALIDORVS

Immo égo tacebo: tú istinc ex cerá cita.
Nam istíc meus animus núnc est, non in péctore.

PSEVDOLVS

Tuam amícam uideo, Cálidore.

CALIDORVS

Vbi east, ópsecro?

PSEVDOLVS

Eccam ín tabellis pórrectam: in cerá cubat.

CALIDORVS

At té di deaeque, quántumst . . .

PSEVDOLVS

Seruassínt quidem.

CALIDORVS

Quasi sólstitialis hérba paulispér fui:
Repénte exortus súm, repentino óccidi.

PSEVDOLVS

Tace, dúm tabellas péllego.

CALIDORVS

Ergo quín legis?

38. *Cf. Auson. p. 55, 41 sqq. ed. Peip.:* Solstitialis Velut herba solet Ostentatus Raptusque simul *c. q. s.*

---

33. CA. *om. CD* TUISTỊNC *A, Bothius.* tu hinc *BCDFZ*, *nisi quod* hic (n *supra*) *C.* tu hinc quidem *Pylades.* tu hinc eum *(cui praestabat* tú eum hinc*) Camerarius.* tute hinc '*nescioquis*' *teste Ritschelio* 34. non *om. C* ỊN *A* inpectore *(*i *ex* e*) D* 35. CALYDORE *A cum BC* EAEST *A.* ea est *BZ* obsecro *libri praeter AB* *V. 36. 37 in margine ex parte B habet eadem manu scriptos, et prima quidem verba* Eccam intabellis porrec(tã) *in loco fortiter raso, abscissis nunc in altero versu eis litteris quae sunt inter* quan *et* Seruassint 36. C *praem. B* cera] cęita *D* cubat *BCDFZ.* ADCUBAT *A: cf. Baier de Pl. fab. rec. Ambr. et Pal. p. 156* 37. CA. *om. B* dii *FZ* deeque *D* quantumst *F.* quantust *CD.* quantus es *Z.* QUANTUMẸST *A* PS. *FZ. spat. CD* *Post* Seruas sint *iterum spat. CD* 38. CA. *om. CD* solsticialis *BDFZ.* sol sticias *C* FUI*(litteris* UI *incertissimis) A.* fui *BF.* frui *CDZ* 39. repentino] repente *B* 40. lapellas *B* pelligo *BCD.* pellego *FZ cum A (ubi utrum* pellego *an* pelligo *sit dubitat Studemundus 'Ueber zwei Parallelkom.' p. 53)* perlego, ergo. CA. quin *Bothius* quin] quum *Z* LEGIṢ *A*

PSEVDOLVS

'Phoenícium Calidóro amatorí suo
Per céram et lignum lítterasque intérpretes
Salútem inpertit ét salutem ex te éxpetit,
Lacrumáns titubantique ánimo, corde et péctore.'

CALIDORVS

Perií: salutem núsquam inuenio, Pseúdole,
Quam illí remittam.

PSEVDOLVS

Quám salutem?

CALIDORVS

Argénteam.

PSEVDOLVS

Pro lígnean salúte ueis argénteam
Remíttere illi? uíde sis quam tu rém geras.

CALIDORVS

Recitá modo: ex tabéllis iam faxó scies,
Quam súbito argento mi úsus inuentó siet.

---

42. *Auson. p. 273, 19 ed. Peip.:* signaui autem, non, ut Plautus ait, 'per . . . interpretes', sed per poeticum characterem

---

41. salutat:o *adscriptum D² mrg. (h. e.* salutatio*)* PHOENICIUM *A.* phoenicū (i *suprascr.*) *C.* phenicium (ꝑ nom̄ *add. D²) D* calydoro *CDZ cum A.* callidoro *F: correxit iam Bentleius* 42. ET *A* lignum *cum Ausonio Muretus Var. lect. IX 6, Kiesslingius Mus. Rhen. vol. XXIII (a. 1868) p. 412.* linum *BCDFZ cum A, Dousa Expl. II 24, Ritschelius* litterasque *et post eam vocem lacunam e rasura vocis* inpretis *(!) B.* literasque *CD* INTERPRAETES *A.* interpretis *B* 43. INPERTIT *A.* mittit *reliqui, Ritschelius: cf. Studemundus ind. Gryphisw. a. 1870/1 p. 15 et Baier l. s. s. p. 150* EXTEEXPETIT *A testibus Studemundo et Loewio, nisi quod huic de litteris* EX *primis dubitari posse videbatur.* abs te *(*abste *BD)* expetit *(*expetit *B²:* expectat *B¹) BCDFZ, Ritschelius: cf. Studemundus* 44. LACRUMANS *A.* Lacrimans *BCD.* lachrymans *FZ* titubantique *Ritschelius.* TITUBANTI *A.* titubanti *BCDFZ.* et titubans *Sauppius Quaest. Pl. p. 4.* et titubanti *Muellerus Pros. p. 500.* titubantid *Ritschelius Nov. exc. p. 73* ANIMO *A* titubanti et animo et *Parcus* CORDEET *A, post quas litteras nihil Loewio in A apparuit* 45. PERII *A.* Peri *B* SALUTEM *A* nusquam *e* nunquam *B* INUENIO *A* ipseudole *BD* 46. ILLIREMITTAM *A* ARGENTEĀ *A* 47. *Pers. notam om. B* lignean *B cum A.* ligneā *C.* lignea *DFZ.* linea *Saracenus* uis *libri praeter A* ARGENTEAM *A* 48. ILLIUIDE *A* 50. mihi *libri cum A* SIET *A*

PSEVDOLVS

ʿLenó me peregre míliti Macédonio
Minís uiginti uéndidit, uoluptás mea.
Et príus quam hinc abiit quíndecim milés minas
Dederát: nunc unae quínque remorantúr minae.
Ea caúsa miles híc reliquit sýmbolum
Expréssam in cera ex ánulo suam imáginem:
Vt, qui húc adferret éius similem sýmbolum,
Cum eó simul me mítteret. ei reí dies
Haec praéstitutast: próxuma Dionýsia.ʾ

CALIDORVS

Cras éa quidem sunt: própe adest exitiúm mihi,
Nisi quíd mihi in test aúxili.

PSEVDOLVS

Sine péllegam.

---

51. epistola D^2 *mrg.: cf. ad v. 64* perege *C* milicia *B* MACEDONIO *A, Bentleius, Scriverius.* macedonico *BCDFZ* 52. uiginti] ·XX· *C* uendidit uoluptas mea *BCDFZ.* MEAUOLUPTASUENDI*(vel* E*)*DIT *A, Ritschelius. cf. Baier p. 169* 53. Et] Ei *Ritschelius* HINC *A* abiit *F cum A, Pylades.* abit *BCDZ* 54. DEDERAT *A* unaequin quere morantur *B* qunq; *C* minę *BD* 55. EAÇAUSS *et suo loco* LIQ *A* reliquid (t.) *C* symbolum (v) *B.* symbolum *Z.* simbolum *CDF* 56. *In A* X *incerta* et L *apparuerunt* (ex anulo) cęra *D* annulo *Z* 57. QI*(vel* T *vel* E*)*QUI *visum est Loewio in A exstare: reliqua legi non potuerunt* afferret *F* symbolum *Z.* symbulum *B.* simbolum *CDF* 58. *Dubia vestigia litterarum* CUMEO *apparuerunt in A* Cum eo simul me mitteret ei rei dies *FZ.* Qum eo simul me mittere te ire id ies *B.* Cum eo simul me mittere; ei rei dies *CD.* Cum eo simul me leno mitteret. ei rei dies *Ritschelius, qui in adnotatione* Cum eo me simitu *proponit coll. v. 1012.* Cum eo simitu mitterer: ei rei *Sauppius Quaest. Pl. p. 4* 59. HAE *apparuerunt in A* haęc *C* praestituta (prestituta *B*) est proxima *BCDFZ* dionisia *D.* dionisa (i) *B.* diosia (n) *C* praestitutast: proxuma *Sauppius Quaest. Pl. p. 4, Muellerus Pros. p. 4.* praestitutast proxuma ad *Ritschelius.* praestitutast proxumā, *Fleckeisenus Misc. crit. p. 17.* *a* proxumā *facit pendentem vocem sequentem (acc.) Usenerus Symb. philol. Bonn. p. 594* 60. CRASEAQUIDEM *et* TIUMMIHI *(ita ut personae spatium videatur fuisse nullum) A* CA. Cras ea quidem sunt: prope *Taubmannus Pistorem et Acidalium secutus.* PS. Cras ea quidem sunt. CA. Prope *BCDZ et omisso* PS. *F* ad est *B* exitū (i) *C* 61. NISIQUIDMIHIINTEESTAUXILI‡SINEPELLE*(vel* I*)*GAM *A* mihi in te (inte *BD*) est *BCDFZ.* mi in ted est *Ritschelius* auxilii *libri praeter A* pellegam *FZ.* perligam BCD^1. perlegam D^2

CALIDORVS

Sino: nám mihi uideor cúm ea fabulárier.
Lege: dúlce amarumque úna nunc miscés mihi.

PSEVDOLVS

'Nunc nóstri amores, móres, consuetúdines,
Iocus lúdus, sermo suáuisauiátio,
Conpréssiones ártae amantum cónparum,
Tenerís labellis mólles morsiúnculae, 67a
Nostrórum * * * * * * * * 67b
Papíllarum horridulárum oppressiúnculae:
Harúnc uoluptatum mi ómnium atque itidém tibi

---

68. *Nonius p. 422, 25:* horridum plerumque exstans et prominens et erectum . . . Plautus in Pseudolo: 'papillarum . . . oppressiunculae'

---

62. SINONAMMIHIUIDEORCUMEAFABULARIER *A* Si nonam D^1: *corr.* D^3 cum ea *F cum A.* quom ea D^3Z. quo mea BCD^1
63. LEGEDULCEAMARUMQ·UNANU *apparuerunt in A* P *praem. B, vacuum spat. C* amarum que *B* mis ces *C* 64. NUNCNOSTRIAMORESMORES *apparuerunt in A* ad huc epi D^2 *mrg.: cf. ad 51. 73 Personae notam om. B* 65. LOCILUD*(vel* S*)*USSERMOSUAUISUAUIATIO *A* locus *D* se^r^mo *D* suauisauiatio *Ritschelius in adn. coll. Bacch. v. 116. 120.* suauis sauiatico *B.* suauis sauiatio *CDFZ, Ritschelius.* sauisauiatio *Bergkius Opusc. I 145.* suauisuauiatio *cum A Studemundus Herm. vol. I (a. 1866) p. 297 Versum huc peius quadrare quam loco Bacch. vidit Kiesslingius Symb. philol. Bonn. p. 835* 66. Conpressiones *solus B.* compressiones *CDFZ cum A* artae *Lipsius Ant. lect. IV 4.* arctae *codd. Pylades, Beroaldus.* ARTE(TE *incertissimis) A.* arte *reliqui* amantum comparum *Lipsius e 'Vaticanis'.* amantium comparum *CD.* AMANTUMCORPORUM *A.* amantum corporum *B.* amantium comparatę *FZ* 67ᵃ. TENERISLABELLI *et* UNCULAE *apparuerunt in A* 67ᵇ. *Accessit ex A, in quo sic est teste Studemundo Herm. vol. I (a. 1866) p. 296:* NOSTRORUMORGIORUM . . . . IUNCUL . .: *contra sic Loewio teste:* NOSTRORUM . . . . . . UM . S *(S dubia)* . . . . . . UNCULA .: *unde profectus idem Anal. Pl. p. 153 hoc conicit:* Nostrorum femorum conduplicatiunculae, *simul de* osculatiunculae *cogitans.* cantatiunculae *vel* saltatiunculae *Georges 'Jahresberichte' a. 1877 vol. III p. 339. contra a Studemundi lectione profectus* Nostrum órgiorum pálpitatiúnculae *Lorenzius append. p. 251 simul de versibus 67ᵃ—68 sic transponendis cogitans: 67ᵇ. 68. 67ᵃ: versum eicit Baier l. s. s. p. 128 sq.*
68. PAPILLARUMHORRIDULARU *et* UNCULAE *apparuerunt in A* oppressiunculę *BD.* oppressunculae *F* 69. HARUNC *A, Bothius.* Harum *reliqui, Ritschelius: cf. Studemundus Nov. ann. vol. CXIII (a. 1876) p. 60* UOLUPTATUMMIHI *A cum reliquis.* mihi uoluptatum *Ritschelius cum Pylade* OMNIUMATQ· *A* itidem *FZ.* IBIDEM *A.* ibidea *BD.* ibi^d^ea *C*

Distráctio discídium, uastitiés uenit,
Nisi quaé mihi in test aút tibist in mé salus.
Haec quaé ego sciui ut scíres curaui ómnia:
Nunc égo te experiar quíd ames, quid simulés. uale.'

CALIDORVS

Est mísere scriptum, Pseúdole.

PSEVDOLVS

O misérrume.

CALIDORVS

Quin flés?

PSEVDOLVS

Pumiceos óculos habeo: nón queo
Lacrumam éxorare ut éxpuant unám modo.

CALIDORVS

Quid itá?

PSEVDOLVS

Genus nostrum sémper siccoculúm fuit.

CALIDORVS

Nilne ádiuuare me aúdes?

---

70. *Nonius p. 184, 24:* Vastities et uastitudo et uastitas, horror et desertio et contagium. Plautus Pseudolo: 'distractio . . . uenit'

---

70. DISTRACTIODISCIDIU *et* NIT *in A apparuerunt Loewio, etiam* AU . . . . . . S *(*austities *pro* uastities*) Studemundo apud Caesarem de Pl. mem. apud Non. serv. p. 106* dissidium *Z* uastities *B, Nonius.* uasticies *CDZ.* uastigies *F* 71. NISIQUAEMIHIINTE *et* INMESALUS *in A apparuerunt* quę *BD* mihi *(*m̃ *F)* in te ẽ *(*intest *Z)* aut tibi ẽ *FZ.* mihi intestauit ibi est *BCD.* mi in ted est aut tibist *(cf. v. 61) Ritschelius* 72. HAECQUAEEGOSCIUIUTSCIRESCURAUIOMNIA *A* Hęc quę *B* sciui *FZ cum A, Sauppius Quaest. Pl. p. 5.* scibi *BCD.* resciui *Bergkius Opusc. I p. 127.* scio tu *Fleckeisenus.* conscripsi *Ritschelius* 73. NU *et* Q, *dein altera* Q *et dubia* M *apparuerunt in A* te] re *Scioppius Susp. lect. III 15, Bentleius* simimules *B* huc usq; *adscriptum* D^2 *mrg.: cf. ad v. 51* 74. *Nihil apparuit in A* miserrimę *D.* miserrime *BCFZ* 75. QU *et* ONQUEO *in A extare visa sunt* Quin *ras. ex* Qum *B* Puniceos *B: cf. Bergkius 'Beitr.' p. 157* 76. LA *initio et* O *in fine legit in A Loewius* lacrumam *D.* lachrumam *FZ.* lacrimam *BC* expuant *CDZ.* exputant *B.* expuam *F* 77. Q *ab initio et* OCULOFUIT *A* Quii ita *B.* Quid iam *fuisse suspicatur Ritschelius* sic coculum *CDZ.* sicco occulo *A videtur habuisse: cf. Loewius Anal. Pl. p. 154* 78. NIHILN *et* MTIBI *A* Nihilne *FZ.* Nihil ne *BCD* me audes *FZ.* me ades *B.*

PSEVDOLVS

Quid faciám tibi?

CALIDORVS

Eheú.

PSEVDOLVS

Eheu? id quidem hércle ne parsís: dabo.

CALIDORVS

Misér sum: argentum núsquam inuenio mútuom

PSEVDOLVS

Eheú.

CALIDORVS

Neque intus númmus ullus ést.

PSEVDOLVS

Eheu.

CALIDORVS

Ille ábducturus múlierem cras ést.

PSEVDOLVS

Eheu.

CALIDORVS

Istócine pacto me ádiuuas?

PSEVDOLVS

Do id quód mihist:

---

meades *CD* 79. EHEU*(et post lacunam quae capit* # eheu*)*IḌQUIDÉMḤẸṚCLẸṆẸP̣ARSỊSDẠḄỌ *A* CA. Eheu. PS. Eheu? id *Ritschelius cum A, ut videtur.* CA. Eheu PS. Heu id (Heuid *D) BCD et, nisi quod* ehu *pro* eheu, *F.* CA. heu PS. Heu id *Z.* CA. Eheu. PS. Heu? id *Bothius. cf. Muellerus Pros. p. 318. 715* quidem tibi *Pylades* ercle *D* pars is *B.* par sis *Z* hercle ne parsis: dabo *Ritschelius.* hercle, ne parsis, dabo *vulgo, Ussingius.* hercle nunc parsis: dabo *Bergkius 'Beitr.' p. 162* 80. MISERSUMARGENṬUMNUSQUAṂỊNUENỊOMUTUŨ *A* misersũ *ex* miserũ *D* in ueno *B* mutuum *libri* 81. EHEỤ . . . . UṢNỤMMUSULLUṢẸST#EHEU *A* PS. Eheu. CA. Neque *Bothius cum A, ut videtur.* pseudole PS. Eheu neque *BCD et, nisi quod* ehu, *F.* pseudole. PS. heu neque *Z.* pseudole. PS. heu. CA. neque *Saracenus* ullus est. PS. eheu. ‖ CA. Ille *Camerarius cum A.* ullust C Eheu C Ille *B.* ullu^c^st Cat Eheuṣ ille *D (nisi quod* eheu^s^ *D*[2]*).* ullus ẽ Eheu ille *C.* ullus est CA. Heu ille *FZ.* ullus est. PS. heu. CA. ille *Saracenus* 82. *Cf. ad v. 81* ILL . . . . URUṢṬMULỊẸREMCṚAS#EHẸU *A* aduecturus *F* mulierem cras est *Bothius.* est mulierem cras *BCDFZ:* cras *temptat Usenerus Symb. phil. Bonn. p. 594* ehu *F.* oiei *Bentleius* *Parum recte haec Lomanus p. 71 tractavit* 83. ỊSTOÇINEPACṬOME *et suo loco* DOIDQUỌḌMỊHỊẸST *apparuerunt in A* istoccine *F* adiuuas *F, Bothius, Bentleius.* adtuas *BCD: cf. Usenerus Nov. annal. vol. XCI (a. 1865) p. 230 sq.* adiutas *Z* mihi est *libri*

Nam is míhi thensaurus iúgis in nostrá domost.

CALIDORVS

Actúmst de me hodie. séd potes nunc mútuam
Drachumám dare unam míhi, quam cras reddám tibi?

PSEVDOLVS

Vix hércle opino, etsí me opponam pígnori.
Sed quíd ea drachuma fácere uis?

CALIDORVS

Restím uolo
Mihi émere.

---

88. 89. *Porphyrio ad Hor. Sat. II 2, 99:* as laquei pretium. Plautus in Pseudulo: 'sed . . . pendulum'

---

84. NAMISMIHITHENSAURUSIUGISINUOSTRA *et* T *in fine, ubi utrum* domost *an* domo est *extiterit teste Loewio incertum est: Studemundo visum est* NOSTRA *et* DOMOEST *exstare: cf. Abraham Stud. Pl. p. 197* theṅsaurus *D ante ras.* thensaurcs *B.* thesaurus *CD(ex rasura) FZ* nostra *(vel* n̄r̄ā*)* est *(vel* ē*) BCDFZ, Ritschelius.* uostra est *Scaliger: cf. A* est nostrae domi *Abraham l. s. s.* 85. ACTUMESTDEM *et post lacunam, quae* ehodiesedpotes *capit,* TUMUTUAM *A* Actumst de me hodie. sed *Loewius Anal. Pl. p. 155.* Actum hodie de me ē. sed *Z, Ritschelius.* Actum hodie iam de me ē. sed *CD.* Actum hodie iam ē de me. sed *F.* Actum hodie iam demeest qd̄ (o) *B: 'quo quis sic utatur audacius:* CA. Actum hodie de mest. PS. Quid iam? CA. Potine mutuam' *Ritschelius.* Actum est de me iam *Ussingius.* Actum iam de mest *Muellerus Add. ad pros. p. 138* nunc] tu *ex A Loewius Anal. Pl. p. 155: cf. Baierus p. 64* 86. DRACH . . . . . REUNAMMIHIQUAMCRASREDDĀ*(*Ā *incerta)*TIBI *A* Drachumam *BC ct D ante ras.* drachmam *D (post ras.) Z.* dragmam *F* dare mihi unam *libri praeter A, nisi quod* darem mihi unam *B.* mihi unam dare *cum Bothio Ritschelius.* hodie mi unam dare *vel* unam mi hodie dare *Muellerus Add. ad pros. p. 138* oras *Z* beddam *B.* reddibo *ordine librorum praeter A servato Bentleius in Hor. Serm. II 2, 99* 87. UIXH*(dubia) et suo loco* MEOP*(vel* B*)*PONAMPIGNORI *apparuerunt in A* opino, etsi *Ritschelius.* opinor ē *(est B)* si *BCDFZ.* opinor, si *Pylades* si ponā *D*[1]. si opponā (mo) *D*[2] pigneri *F* 88. SEDQUIDEADRACHUMAFACEREUIS *et suo loco* UOLO *A* quid ea drachuma *Ritschelius cum A.* quidem adrachuma *B.* quidē ‖ A drachuma *C et ante ras. D.* quidē ‖ A drachma *post ras. D.* quid de drachma *Z.* quiadracma *cod. Monac. Porphyrionis.* quid una dragma *F.* quid te drachma *non displicebat Scioppio Susp. lect. IV 19, Acidalio* uis *D*[2]. ui *D*[1] *Pers. notam om. B sine spatio* restin *D*[1]*: corr. D*[2] uolo *om. Porphyrionis cod. Monac.* 89. MIHIEMERE‡Q *et* Q*(dubia)* . . . FACIAMPENSILĒ *A* miemere *cod. Monac. Porphyrionis* quamobrem

PSEVDOLVS

Quamobrem?

CALIDORVS

Quí me faciam pénsilem.
Certúmst mihi ante ténebras tenebras pérsequi.

PSEVDOLVS

Quis mi ígitur drachumam réddet, si dederó tibi?
An tú te ea causa uís sciens suspéndere,
Vt mé defrudes dráchuma, si dederím tibi?

CALIDORVS

Profécto nullo pácto possum uíuere,
Si illa á me abalienátur atque abdúcitur.

PSEVDOLVS

Quid flés, cucule? uíues.

CALIDORVS

Quid ego ní fleam,
Quoi néc paratus númmus argentí siet
Neque líbellai spés sit usquam géntium?

---

om. Porphyrio CA. *om. C* faciem pendulum *Porphyrionis cod. Monac.* 90. ÇERṬỤMES . . . . ṬENEBRASTENEBRASP̣ẸRSEQUI *A* Certum ^est^ mihi *B*. certum est mihi *CDFZ* tenebras: persequi: tenebras *D*. tenebras persequi tenebras *FZ* 91. QUISMỊHIỊGITỤRD . . . . . . AṂREDDETṢỊDEDẸROTIBI *A* mihi *BCDFZ cum A* drach////-mam *erasa* u *D*. drachmam *Z*. dragmam *F* si (ñ *pro* si *C*) dederim tibi *BCDFZ: ut ex v. 93 sumpta expellit Ritschelius velut haec intercidisse ratus:* quom eris mortuos. *totus v. subditivus videbatur Madvigio Opusc. acad. II p. 101: contra v. 92. 93 damnat Loewius Anal. Pl. p. 156: omnia tutatur Langenus Stud. Pl. p. 67* 92. ANTUTEEA *A*. Antute ea *BD*. An tute ea *C*. An tu ea te *Ritschelius cum Bothio*. An ea te *idem Bothius* CAỤṢSA *A* UỊSSCỊENSSUSPẸNDERE *A* 93. DEFRAỤDẸS *A: item reliqui praeter B, ubi* defrudes *est* drachuma CD^1. drachumam *B, Loewius l. s. s.* DRACHMAM *A*. drachma *Z*. dragma *F*. drachma *ex* drachuma *corr.* D^2 DEDERỊMṬIBỊ *A* 94. *Post* POSS *in A nil vidit Loewius nisi apices quosdam* 95. SỊ *A* ila *D* ame *B* AṬQ· ABDUCỊṬUR *A*. atque adducitur *Z* 96. QỤỊDF̣ḶEṢCUÇỤLẸUỊỤẸṢ‡QUỊD-EGỌṆỊFḶEAM *A* Qui^d^fles *B* uiue *Gruterus* nifleam *B* 97. Quo (o *e corr.*) in ec *B*. quo in haec *C*. quo in hęc D^1. cui nec D^2FZ. CUINEC̣ *A* *Cf. ad v. 98* 98. Neque libellai *Ritschelius*. NẸQ·LIBELLAE *A*. Neque libellę *BCDZ, nisi quod* libellae ^i· libro^ *D* (i. libre *m. 2*) *et sic coniunctis vocabulis B:* Neq› libella es pessitus quam. *contra* Neque hr̃e *F*. Neque libellae ulla *Pylades*. Neque uel libellae *Ritschelius in adnotatione*. Neque quoi libellae *cum Camerario Muellerus Add. ad*

PSEVDOLVS

Vt lítterarum ego hárum sermonem aúdio,
Nisi tu ílli lacrumis fléueris argénteis,
Quod tu ístis lacrumis té probare póstulas,
Non plúris refert quám si imbrem in cribrúm geras.
Verum égo te amantem, né paue, non déseram.
Spero álicunde hodie mé bona opera aut mála mea
Tibi ínuenturum esse aúxilium argentárium.
Atque íd futurum unde únde dicam néscio,
Nisi quía futurumst: íta superciliúm salit.

---

pros. p. 119. Quoi neque libellae *v. 97 deleto Bergkius Opusc. vol. I p. 135: cf. Kiesslingius Mus. Rhen. vol. XXIII (a. 1868) p. 413 et Buggius 'Tidskrift for Ph.' vol. VII p. 22* SPES *A* USQUAM *A.* usque *F* gencium *B* 99. PS. *om. C* *Super* litterarum *D*[2] *scripsit:* ·i· epistole huius HARUM *A* 100. illis *F* lacrumis *Bothius praeeunte Meursio* (dacrumis). dracmis *B.* drachmis *CDZ cum A.* dragmis *F* FLEUERIS *A* ARGENTEIS *A.* argentes *B* 101. QUODTUISTISLACRUMISTEPROBARE(OBARE *incertissimis*)PO *in A apparuerunt* lacrimis *BCD.* lachrumis *FZ* pro uare *B.* plorare *Acidalius.* probarei *Muellerus Add. ad pros. p. 139* postules *cum Acidalio Muellerus l. s. s., Lorenzius* 102. QUAM *A* IMBREMINCRE(*vel minus prob.* I)BRUM *A* geras *BCDFZ.* LEGAS *A: cf. Loewius Anal. Pl. p. 156, Baierus p. 148.* ingeras *cum Salmasio et Bentleio Ritschelius* 103. TEAMANTEM *A* NEPAUE *A.* nepaue *B.* ne pauę *Z: unde* ne paueas *Lingius p. 35* non *om. B* DESERAM *A* 104. SPEROALICUNDEHODIEMEBONAOPERAAUT . . . MEA *A* me bona opera aut mala mea *scripsi.* me bona opera aut haec (hęc *D.* hac *Z*) mea *BCDZ.* me bona opera aut mala *F, Iuntina.* mea bona opera hercle aut mala *Ritschelius.* me bona opera atque hac mea, *quod in A fuisse putat Loewius, idem Anal. Pl. p. 157 defendit.* me bona operad hac mea *Bothius.* me bona aui, opera mala *Gulielmius.* me (*vel* mea) bona opera ut antidhac *Seyffertus Philol. vol. XXV (a. 1867) p. 447.* aut bona opera aut techina mea *Brixius Nov. annal. vol. CXV (a. 1877) p. 327 praeeunte ex parte Boblenzio progr. Iever. ed. a. 1870 p. 3.* me bona opera usum mea *Ussingius olim.* me bona opera aut non bona *idem in editione.* mea me bona opera ac mala *Fritzschius in ind. Rost. a. 1860 p. 24. cf. Mahlerus de pron. pers. colloc. p. 30 et Lorenzius Philol. vol. XXXV (a. 1876) p. 157* 105. Tibi me *Ritschelius: cf. Mahlerus l. s. s.* INUENTURUM *A* ESSE *A* aut xilium *B* ARGENTARIŨ *A* 106. Atqui *Ritschelius* unde unde dicam *B cum A.* unde unde unde dicam *CD.* CA. unde? PS. unde unde dicam *F.* CA. At id futurum unde. PS. unde unde dicam *Z.* CA. At qui id futurum? unde? PS. unde dicam *Bothius.* unde esse dicam *Lorenzius l. s. s., Bergkius Op. I p. 675.* cunde dicam *Ritschelius Opusc. vol. III p. 143. cf. Woelfflinus 'die Gemination im Lat.' p. 458* 107. Nisi *om. DFZ* FUTURUMEST *A.* futurum est *FZ.* futurus est *BCD*

CALIDORVS

Vtinám quae dicis díctis facta súppetant.

PSEVDOLVS

Scis tú quidem hercle, méa si commouí sacra,
Quo pácto et quantas sóleam turbelás dare.

CALIDORVS

In té nunc omnes spés sunt aetatí meae.

PSEVDOLVS

Satin ést, si hanc hodie múlierem effició tibi
Tua út sit, aut si tíbi do uigintí minas?

CALIDORVS

Satis, sí futurumst.

PSEVDOLVS

Róga me uigintí minas,
Vt me éffecturum tíbi quod promisí scias.
Roga, ópsecro hercle: géstio promíttere.

---

109. 110. *Servius Danielis in Aen. IV 301:* commotis excita sacris uerbo antiquo usum tradunt: moueri enim sacra dicebantur, cum sollemnibus diebus aperiebantur templa instaurandi sacrificii causa: cuius rei Plautus in Pseudolo meminit: 'scis . . . dare'. hoc uulgo apertiones appellant 110. *Fest. p. 355:* Turbelas dixisse antiquos, quas nunc turbas appellamus, testis est Plautus in Pseudolo: 'quo . . . dare' *Cf. Paulus*

---

108. QUAẸ *A.* quę *BD* DICTỊSFACṬẠ *A* SUP̣PETANT *A.* supetant *D* 109. quidem hercle] profecto *Servius Danielis* CỌMMOUỊSACRA *A.* commouissem sacra *Servius Danielis* 110. QUO-P̣ACTO *A.* Quo alto *Festi codex: unde* quo pacto *elicit Leidolphus de Festi et Pauli locis Plaut. p. 220,* quales *Ursinus* ETQUANTAṢ *A.* quantas *Bothius* ṢỌLEAM *A* TURBELAṢ *A, Festus.* turbellas *BCDFZ.* turbas *Servius Danielis* 111. ỊNTE *A.* Inte *B.* ĩte *ex* ite D^2 omnes spes sunt *B cum A.* sunt omnes spes *CDFZ.* spes sunt omnes *Bothius.* sunt spes omnes *cum Pareo Kampmannus de IN praep. p. 18* AẸṬẠTI *A.* ętati *BD* meę *BD* 112. HODIẸ *et* EFFICỊO *A* 113. Tu aut *B* UIGỊNTI *A.* uigenti *B* 114. futuru est *BD.* futurum est *CFZ* UIGINṬIMỊNAṢ *A* 115. Vtme *B* affecturum *B* TIBỊ *A* QỤOD *A: item FZ.* quo *BCD* P̣RO-MIṢỊSCIẠṢ *A* 116. ROGAOPSECROHERCLẸGESTỊOPROMITTẸRE *A* Roga obsecro hercle: gestio *uni Pseudolo continuavit Acidalius: idem confirmat A.* Roga CA. Obsecro (Opsecro *B)* hercle PS. Gestio *BCDFZ*
Versum 1073 parallelum esse huic monet Ribbeckius praef. Men. ed. R. p. XV

CALIDORVS

Dabísne argenti mi hódie uigintí minas?

PSEVDOLVS

Dabó: molestus núnciam ne sís mihi.
Atque hóc, ne dictum tíbi neges, dicó prius:
Si néminem alium pótero, tuom tangám patrem.

CALIDORVS

Pietátis causa uél etiam matrém quoque.
Di té mihi semper séruent. uerum quí potest?

PSEVDOLVS

De istác re in oculum utrúmuis conquiéscito.

CALIDORVS

Vtrum in óculum anne aurem?

PSEVDOLVS

At hóc peruolgatúmst nimis.

---

117. DABISNEARGENTIMIHI *A.* Dauis neargenti (ne argenti *CD*) mihi *BCD*[1]: *corr. D*[2]. Dabin mihi argenti (*vel* Dabin mihi hodie argenti) *Muellerus Add. ad pros. p. 101* HODIE *A.* hodio *B* UIGINTI *A* 118. DABO *A* NUNCIAM *A.* nunc iam *BCDFZ* nesis *B* 119. hoc *om. Z* nedictum *B* neces *B* tibi prius *C* 120. SI *A* tuum *libri cum A V. 121. 122 hoc ordine Bothius: inverso libri, Brixius Nov. annal. vol. CXV (a. 1877) p. 328 sq., Langenus 'Beitr.' p. 73, Ussingius* 121. PIETATISCAUSSA *A Cf. Rostius Op. Pl. p. 233 sq.* et iam *B* UELETIAMMATREM *A* 122. dii te *Z.* Di te *ras. ex* Dicite *B.* Dicite *C* MIHISEMPERSERUENT *A, Ritschelius coll. Asin. 654.* mihi seruent *BCDFZ.* mihi omnes seruent *Pylades* qui potest? *Loewius Anal. Pl. p. 157.* SIPOTEST *A, Ussingius.* si potes *BCDFZ.* qui potes *Seyffertus Philol. vol. XXIX (a. 1870) p. 391.* si hau potes? *Ritschelius: cf. Sigismundus de HAUD p. 227 adn.* nisi *vel* ni potes *teste Lorenzio Gul. Wagner. cf. Muellerus Pros. p. 94 adn. 2* seruent seruum, si potes *Bergkius Opusc. vol. I p. 675* 123. PS. *om. C* DE *et* IN *A* utrum *sup. scr. D* utrum uis *B* 124. Vtrum in oculum anne aurem? *Geppertus Stud. Pl. II p. 55 tamquam ex A, Abraham Stud. Pl. p. 185 adn. 1.* UTR . . . NINAUREM *A teste Loewio* (UTRUMANINAUREM *teste Studemundo apud Abrahamum*). Oculum utrum anne in aurem *BCDFZ.* In oculumne an in aurem *Ritschelius* (Vtrum in o. an in a. *idem in adn.*) Vtrumne in aurem *Loewius Anal. Pl. p 159: cf. Schraderus de NE p. 36.* Vtrum oculum an aurem *Lorenzius cum Brixio Nov. annal. vol. CI (a. 1870) p. 773.* Oculum anne in *Kampmannus de IN praep. p. 30, Bentleius* AT *A. om. Ritschelius Post* hoc *vocem* A *rubro colore pictam tamquam personae notam habet B* PERUULGATUMST *A.* peruolgatum (Peruolgatum *B*) est *BCDZ.* peruulgatum est *F* nimis *Bentleius, Bothius.* minus *libri cum A, Ussingius*

Nunc, né quis dictum síbi neget, dico ómnibus,
Pubé praesenti in cóntione, omní poplo,
Omníbus amicis nótisque edicó meis,
In húnc diem a me ut cáueant, ne credánt mihi.

CALIDORVS

St, táce, opsecro hercle.

PSEVDOLVS

Quíd negotist?

CALIDORVS

Óstium
Lenónis crepuit.

PSEVDOLVS

Crúra mauellém modo.

CALIDORVS

Atque ípse egreditur íntus, periurí caput.

---

126. *Festus Pauli p. 252:* pube praesente est populo praesente, συνεκδοχικῶς ab his, qui puberes sunt, omnem populum significans. *Cf. Festi lacinias laceras*

---

125. nequis *BC* SIBI *A* 126. Pube] *cf. Buechelerus de decl. (ed. Windekilde) p. 105.* Pubei *vel* Pubi *Bergkius Opusc. vol. I p. 675* PRAESENTI*(vel* E*) A.* presenti *B* concione *F* populo *libri praeter AB* 127. OMNIBUSAMICIS *A* 128. DIEM *A* aime D^1*:* aime D^2 CAUEANT *A* nec *B, Kochius Mus. Rhen. vol. XXV (a. 1870) p. 621 sq.* 129. 130. St, ‖ Tace *Ritschelius* STTACE *A.* Sit taceo *(nisi quod* St tace *man. recens) B.* sit tace *D.* si tace *C.* sic tace *F.* tace *Z* obsecro hercle *BCDFZ.* HERCLEOPSECRO *A* QUID *A* NEGOTIEST *A.* negoti est *BCD.* negocii est *FZ* hostium *Z* 131. leonis *C* CREPUIT *A* PS.] C *B* crura mauellaem *C.* Cruram auellem *B.* curã auellem D^1. cur^{r}ã ^{m}auellem D^2. CRURAMAUELIM *A* modo] domo *Goellerus in Truc. v. 436* 132. EGREDITUR *A* intus *Rittershusius apud Scioppium Susp. lect. I 1, Acidalius.* penitus *libri cum A* (PENITUS). Poenus *Muretus Var. lect. IX 6* per iuri *B: unde* periuri *coll. Rud. 1099 Pareus.* PERIURII *A.* periurum *CDZ.* periurium *F* CAPUT *A.* capud *C*

BALLIO. LORARII V. MERETRICES IV ET IDEM

BALLIO

Éxite, agite exíte, ignaui, mále habiti et male cónciliati,
Quórum numquam quícquam quoiquam uénit in mentem ut récte faciant,
Quíbus, nisi ad hoc exémplum experior, nón potest usura úsurpari.
Néque homines magis ásinos numquam uídi: ita plagis cóstae callent.

Act. I scaen. 2 BALLIO CALYDORUS PSEUDOLUS *A*. LENO LORARI IIII ET IDEM C *B*. LENO LORARII ·IIII· PSEVDOLVS SERVVS CALIDORVS ADOLESCENS *Z et rubr. in D (erasis in priore versu vacuo eisdem verbis a D^2 scriptis). om. C.* Ballio. Lorarij IIII (or). Calidorus. Pseudolus *F*. *'non quattuor, sed quinque lenonis servi apparent v. 157. 158. 161. 162: ut* LORARI IV *ortum esse e* LORARIVS *suspicer, cum unus tantum loquatur v. 158. neque enim mutarum personarum mentio fieri in scenarum inscriptione solet. addidi tamen* SERVAE' *Ritschelius.* LORARI IV *cum Dziatzkone 'Jen. Litteraturz.' a. 1878 p. 160ª Ussingius.* 'Leno lorarius' *coniungit Bergkius Opusc. vol. II p. 744.* Leno. Lorarii V. Meretrices IV et Idem *scripsi cum Spengelio 'Sitzungsber. der bayer. Ac.' a. 1883 p. 269 Tractaverunt hanc scaenam praeter Hermannum Elem. d. m. p. 184 sqq. Usenerus in Ind. Gryphiswald. a. 1866, Studemundus de cant. p. 77, Spengelius 'Reformvorschl.' p. 395 sqq., alii qui suo loco commemorabuntur*
133. B *praem. B*, LENO *D*, Le. *Z* EXITEAGIṬEEXITEỊGNAUỊṂALẸHABITỊETMALECONÇỊLỊATỊ *A* Exite exite *Bentleius* agite exite *Reizius cum A.* agite ite *BCDFZ.* agite, agite ite *Spengelius l. s. s. p. 167: cf. Baierus p. 156.* agite ite ite *Bothius* maleque *vel* habiti male *vel* male mi *Spengelius l. s. s. versum anapaesticum efficiens cum Muellero Pros. p. 366 Etiam v. 134—137 anapaesticos esse iussit Muellerus Pros. p. 366: cf. Spengelius l. s. s.* 134. NUNQUAM *A: item FZ.* nunc quam *B* cuiquam *libri praeter A* UENỊTIN *A.* uenitin *ex* uenitim *B* MENTẸM *A* recte *sup. scr. D* FACIANṬ *A*
135. QUỊBUS *A* ad] ob *F* POTE(*vel* I)SṬ *A.* potis *cum Bothio Ritschelius* USURẠ *A* usurpari usura *transponit B* 136. homines *Ritschelius.* ego homines *Z.* ego hominis *BCDF* (neque ego ‖ Hominis *B*). EGOHOMINI(*vel* E)S *A* NUNQUẠM *A.* umquam *reliqui, Ritschelius* UỊḌỊIṬA *vestigiis incertissimis A* ÇỌSṬAE *A.* costę *BD* CALLENṬ *A* *Ceterum* Neque ego numquam homines magis asinos *Loewius Anal. Pl. p. 159* numquam *ex A, hoc cum Brixio Nov. annal. vol. CI (a. 1870) p. 779 et Bergkio Opusc. vol. I p. 675*

Quós quom ferias, tíbi plus noceas: éo enim ingenio hi
súnt flagritribae,
Qui haéc habent consília: ubi data occásiost, rape, clépe, tene,
Hárpaga, bibe, és, fuge: hoc
Eórum opust: ut máuelis lupós apud oueis línquere
Quam hós domi custódes.

---

137. *Huc refert Usenerus ind. Gryphisw. a. 1866 p. 4 glossam Placidi p. 38, 22:* 'eo ingenio, ea natura [omnia generans]. ingenium pro natura posuit' 138. 139. *Nonius p. 20, 7:* Clepere est furari . . . Plautus Pseudolo: 'rape clepe arpaga'

---

137. QUUM *A.* dum *reliqui* FERIASTIBIPLUSNOCEAS *A* INGENIO *A* FLAGRITRIBAE *A: item B.* flagritibae *C.* flagritibę *DF.* flagricibę *Z* *V. 138—141 sic discripsi ducibus AB (cum haec duorum versuum initia B habeat cum A:* Qui hęc *et* Eorum*): item Ritschelius, nisi quod is* hoc *cum v. 140 iungit et* quam domi ‖ Linquere hos custodes *collocat. eosdem tractant Studemundus de cant. p. 10, Crainius 'Ueber die Comp. der Pl. Cant.' p. 33, Loewius p. 159 sq., Baierus p. 9 sqq. Ritschelius hoc adnotavit: 'licebat etiam:* lupós apud ouis quám custodes ‖ Línquere hos domi. *quodsi tetrametros poeta continuarit, hos non tales potius fuisse Bothio credes:* Qui haéc habent consúlta consilia: úbi data est occásio, ‖ Rápe, clepe, harpagá, tene, bibe, és, fuge. hoc est eórum opus, ‖ Vt lupos apúd ouis malis línquere quam hos domí custodes*: quam velut hoc exemplo factos:* Qui haéc habent consília, ubi data occásiost, rape, clépe, tene, ‖ Hárpaga, bibe, és, fuge. hoc eórumst opus, ut máuelis ‖ Lupós aput ouis quám domi relínquere hos custódes. *minus concinne Hermannus octonarium trochaicum hypermetrum voluit a catalectico dimetro trochaico et iambico tetrametro hypercatalectico excipi:* Qui haéc habent consília, ubi data occásio est, rape, clépe, tene, harpaga, ‖ És, bibe, fuge: hoc est eórum opus: ‖ Vt máuelis lupós apud ouis línquere, quam hos domí custodes. *denique creticos in ed. altera Bothius discripsit:* Qui haéc habent cónsilia: ‖ Vbi data occásio est ‖ Rápe clepe tene hárpaga es ‖ Bíbe fuge. hoc eórum opust ‖ Vt lupos ápud ouis máuelis línquere ‖ Quam hós custodés domi' 138. HAEC *A.* hęc *B* HABENT *A* ibi (v *sup.*) *B* DATAOCCASIOST *A.* occasio est *(est sup. scr. D²) BCDFZ* RAPE *A.* rapę *Z* clepetene *B.* clepe *(*depe *cum ras. sup.* d *D.* depe *C) CDFZ.* TENE *omisso* clepe *A.* clepe *om.* tene *Nonius* 139. arpaga *Nonius* HARPAGABIBE*(vel* I*)*ESFUGEHOC *A versu quidem proprio, sed ut ad antecedentem pertinere videatur.* harpaga bibe *(*harpagabile *B)* est fugi *(*fuge *corr. D²)* hoc *BCD.* harpaga *(*herpaga *Z)* bibe effuge *(*confuge *F)* hoc *FZ (corr. Pylades)* 140. 141. Eorum opust: ut] est eorum *(*est ‖ Eorum *B)* opus ut *BCDFZ.* EORUMOFFICIUMST *A: cf. Loewius l. s. s. et Baierus l. s. s.* MAUELISLUPOS *A.* induellis *(*mauelis *FZ)* lupus *(*lupos *F) BCDFZ* aput *(post* t *parvam rasuram) B.* ad *F* OUEIS *A.* ouis *reliqui* linquere *(*linqꝰ re *B)* quam hos domi custodes *BCDFZ.* QUAMHOS *et in proprio v.* DOMILINQUERECUSTODES *A: cf. Spengelius l. s. s. p. 331. 289* quamde hos domi custodes *Bergkius 'Beitr.' p. 134*

At faciem quom aspícias eorum, haud máli uidentur: ópera fallunt.
Núnc adeo hanc edíctionem nísi animum aduortétis omnes,
Nísi somnum socórdiamque ex péctore oculisque éxmouetis,
Íta ego uostra látera loris fáciam, ut ualide uária sint,
Vt né peristromáta quidem aeque pícta sint Campánica
Neque Aléxandrina béluata tónsilia tappétia.
Atque héri iam edixeram ómnibus dederámque suas prouíncias:
Verum íta uos estis néclegentes, pérditi, ingenio ínprobo,

---

142. *Versum damnat Usenerus l. s. s.: def. Luebbertus Stud. gr. II p. 78, Langenus Stud. Pl. p. 357* Atq; *ex* Atq' *D*[2] QUM *A.* cum *reliqui* aspicias *Camerarius.* ASPICIES *A.* aspicies *reliqui: cf. Bergkius 'Beitr.' p. 41* EORUM *A: om. Bothius* haud *ex* haut *B* HAUMALIUIDENTUR *A* FALLUNT *A* 143. ADEO *A: item reliqui: cf. Scioppius Susp. lect. III 15.* adeo ad *Langenus Nov. annal. vol. CXXV (a. 1882) p. 680.* habeo *Dousa, Acidalius.* ad *fuisse qui coniceret adnotat Ritschelius* EDICTIONEM *A.* edicionem *B.* editionem *F* ANIMUM *A* ADUORTETIS *A.* aduortetis *BDFZ.* aduertitis *C* omnes *quod proprium occupabat versum in A legi non potuit* 144. somnium *D*[1]. somnũ *corr. D*[2] SOCORDIAMQ·#EX *A.* socordiam que (quę *D.* quae *C)* ex *BCD* oculis *F* EXMOUETIS *litteris* EX *non satis certis A, Loewius p. 162.* amouetis *BCDFZ, Ritschelius* 145. ITA *A* uestra *BFZ cum A.* ũrã *CD* LORIS *A* ut ualide (utualide *B)* uaria sint (sunt *C.* SINT *A) libri cum A.* ut ualide uaria fiant *Hermannus.* ualide uaria uti sint *Ritschelius: cf. Studemundus de cant. p. 77* 146. Vtneperis tromata (mata *ex ras. et ut post* ta *ante rasuram* m *fuerit) B* peristromae *Buechelerus de decl. p. 13 (Windekilde).* peristromata ulla *Ussingius* QUIDEM *A* AEQUI*(vel* E*) A.* aeque *B.* ęque *D.* eque *FZ.* atque *C* ÇAMPANICA *A.* campa^ni^ca *B.* cumpanica *C* *Ceterum iambos discribunt recte Muellerus Pros. p. 247, Usenerus; trochaicum retinet Ritschelius: cf. Christius 'Metr. Bemerk.' p. 70 adn. 11* 147. ALEXANDRINABELUATA *A.* alexandrina beluata *CDFZ.* alexandri nabeluata *B.* Alexandrina belluata *Pylades.* Alexandrina uenenata *Bergkius Opusc. vol. I p. 134* T*(vel* C*)*ONSILIATAPPETIA *A: cf. Bergkius l. s. s. p. 133, Loewius Prodr. p. 290, Stich. v. 378.* consiliat appetia *B.* consilia tappecia *C.* consilia tapetia *D.* consuta tapetia *FZ.* conchyliata tapetia *cum Camerario, Bentleio in Hor. Ep. I 10, 19, Beckero Quaest. p. 51 Ritschelius: cf. Opusc. vol. II p. 527* 148. ATQ· *A* HERIIAMEDIXERAM *A.* herii ame dixeram *B.* heri amedixerã *D.* heri ame dexteram *C.* heri ante dixeram *FZ.* Atque here *reicit Ritschelius in adn.: cf. Spengelius T. Macc. Pl. p. 78* OMNIBUSDEDERAMQ· *A* suas *Ritschelius.* eas (EAS *A) libri* PROUINCIAS *A.* prouintias *C* 149. estis neglegentes, perditi, ingenio inprobo *Ritschelius praef. p. XIV.* estis praediti (pręditi *B.* p̃diti *CD*[1]*:* perditi *voluit D*[2]*)* neglegentes ingenio inprobo (improbo *CD) BCD.* PR *et* INGENIOIN*(vel* M*)*PROBI *(ita, ut quid post* PR*(*aediti*)*

Officium uostrum ut uós malo cogátis commonérier.
Nempe ut ánimati estis, uíncitis durítia tergi hoc átque me.
Hoc sís uide, ut alias rés agunt: hoc ágite, hoc animum aduórtite,
Huc ádhibete auris quae égo loquar, plagígerula genera hóminum.
Numquam édepol uostrum dúrius tergum érit quam terginum hóc meum.

---

154. *Nonius p. 227, 15:* tergum neutro genere dici et consuetudo et ueterum firmat auctoritas. Plautus Pseudolo: 'n u n q u a m . . . m e u m'

---

extiterit etsi nescitur tamen vix fuerit neglegentes*)* *A.* estis perditi negligentes ingenio improbo *FZ.* *de transponendis* estis neglegentes, perditi *cogitat Hermannus quoque.* perditi estis, neglegentes, ingenio inprobo *edidit Ritschelius.* estis praediti desidioso ingenio, inprobi *Loewius l. s. s. p. 163.* estis neglegenti ingenio praediti, improbo *vel* neglegenti praediti *Muellerus Add. ad pros. p. 139* 150. UESTRUM *A,* uestrum *(*urm̄ *D) reliqui* UOSMALO *A* COGATIS *A.* cogitatis *D*[1]: *corr. D*[2]. cupiatis *Ritschelius praef. p. XIV, fortasse vere* COMMONERIER *A* 151. *Versum delet Usenerus, tuetur Langenus Stud. Pl. p. 357* NEMPE *A* ut *scripsi.* ita *libri cum A, Ritschelius* estis, uincitis duritia tergi hoc *scripsi.* ESTISUOSUINCI*(vel* E*)*TISDURITA . . . ATQ·ME *(ut lacuna* HOC *capiat) A.* estis uos uincite hoc duritia *(*duricia *BZ)* ergo atque me *BCDZ.* estis uos uincere hoc duricia tergi atque me *F, Pylades.* estis uincere hoc uos duritia tergi atque me *Hermannus.* estis, uincere duritia tergi hoc atque me *Ritschelius. de* duritiae ergo *cogitat Bothius* Nempe ita animati uincitis hoc duritia tergi atque me *Spengelius l. s. s. p. 396* *V. 152—156 hoc ordine collocant BCDFZ, quos sic collocatos habet A: 152. 154. 153. 155. 156. eosdem sic transponit Ritschelius: 154. 152. 155. 156. 153 ex parte mutatos* 152. Hoc sis uide, ut alias *Loewius l. s. s. p. 164.* Hoc uide sis ut alias *DF.* Hoc uide sis ut auas *B.* Hoc uidessis ut alias *Z.* Hoc uidisse sis ut *(ex* uidisset ut*)* alias *C.* HOCUIDEASALIAS *A: cf. Baierus p. 24.* Hoc uide sis: alias *cum Bothio Ritschelius.* Vide sis ut alias *idem in adn.* Hoc sis uide: alias *Fleckeisenus Philol. vol. II (a. 1847) p. 90* RESAGUNTHOC *et* ADUERTITE *A* 153. HUC A auris *B.* AURI*(vel* E*)*S *A.* aures *CDFZ* QUAEEGOLOQUORPLAGIGERAGENERAHOMINUM *A (ubi* plagigerula *Bothius).* quae *(*que *B.* quẹ *D)* ego loquar plagigera genera hominum *BCDFZ.* quae ego loquar, omnes aduortite animum *Ritschelius: cf. 156.* homonum *in fine Bergkius Opusc. vol. I p. 149.* hominum plagigera genera *Spengelius l. s. s. p. 396* *Ceterum v. delet Usenerus l. s. s. cum Fleckeiseno: quibus assentiebar Act. soc. phil. Lips. vol. VI p. 257: cf. Muellerus Add. ad pros. p. 99* 154. Nunquam *Nonius* EDEPOL *A* UOSTRUM *A.* urm̄ *CD.* uestrum *reliqui, Nonius* DURIUS *A.* durum *Nonius* durius uostrum *cum Bothio Ritschelius* ERIT *A* qua *B* terginum hoc *(*terginumhoc *B) BCDFZ.* TERGINUM *A.* hoc terginum *Nonius: cf. Reblinius loco*

Quid núnc? doletne? em síc datur, si quís erum seruos spérnit.
(Adsístite omnes cóntra me et quae lóquar aduortite ánimum.)
Tu qui úrnam habes, aquam íngere: face plénum ahenum sít coco.
Te cúm securi caúdicali praéficio prouínciae.

LORARIVS

At haéc retunsast.

BALLIO

Síne siet: itidém uos estis plágis:
Numquí minus ea grátia tamen ómnium opera ego útor?

---

157. *Cf. glossa* aqua: minge, *quam (*aquam ingere*) huc refert Loewius Gloss. N. p. 154*

---

supra s. p. 42, Caesar l. s. s. p. 134 meumst *Ritschelius in adn.*
155. QUIDNUNC *A cum F, Bothius.* Qui *(*Cui *Z)* nunc *BCDZ, Acidalius: cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 18 adn.* Quin nunc *Pylades* DOLETNEEM *A, Brixius Em. in Capt. p. 20.* dolet ne em *BCD.* dolet hem *FZ.* doletne? hem *Iuntina, Ritschelius* SIDATUR *A. Ceterum cf. Fleckeisenus Philol. vol. II (a. 1847) p. 110* SIQUIS *A* seruus *libri cum A* 156. *Versum inclusi cum Lorenzio Philol. vol. XXXV (a. 1876) p. 159, Muellero Add. ad pros. p. 99, Brixio ad Mil. gl. v. 3, Bergkio Opusc. vol. I p. 149, 'Beitr.' p. 83: quem sic edidit Ritschelius:* Adsistite omnes contra me, plagigerula genera hominum: *cf. v. 153 (*omnes, quae loquor contra me *Spengelius l. s. s. p. 396)* ADSISTITE *A.* Assistite *F* OMNESCONTRA *A* MEETQUAE *A.* me///quo *B.* me ęque *D.* me eque *C.* me et quç *FZ* loquor *libri praeter A* 157. AQUAME*(vel* I*)*GERE *A: cf. Loewius Anal. Pl. p. 164* FAC *A* PLENUM *A* aenum *libri praeter A* COCO *A, Sauppius Quaest. Pl. p. 5.* cito *CDFZ, Ritschelius.* scito *B* 158. *In A nil apparuit nisi* S *ab initio et* S *post quattuor litteras (an* SECUM *pro* TECUM*?)* Tecum *B* caudica liprae ficio *B* prouintiae *C* 159. *In A apparuerunt* A *dubia ab initio, post suo loco* T *et in fine dubiae reliquiae litterarum* LAGIS LO *add. D^2: om. BC* retunsast *F.* retonsa est *Z.* retunsa *(*retun sa *B)* est *BCD* B *B.* LE *D^2FZ. om. C* siet: itidem uos estis plagis *Ritschelius cum Bothio.* siet itidem uos *(*uos *sup. scr. B.* quoque uos *Z)* quoque estis plagis omnes *libri.* siet. itidem uos estis omnes *Ritschelius in adn.* siet. itidem estis plagis omnes *Hermannus.* sit. itidem uos quoque estis omnes *Usenerus l. s. s. Versum trochaicum esse voluerat Spengelius T. Macc. Pl. p. 110* sit *scribens, iambicum hypermetrum l. s. s. p. 396* siet *retinens. cf. Muellerus Pros. p. 392 et Add. p. 28* 160. NUMQU *et* GRATIA *apparuerunt in A* gracia *B* opera ego utor *Hermannus.* opera utor *BDFZ.* operaintro *(*ro *in ras.) C e v. 161: qua scriptura abutitur Bergkius 'Beitr.' p. 72.* utor opera *Ritschelius cum Bothio.* operad utor *idem Nov. exc. p. 64.* operas utor *Spengelius l. s. s. p. 346*

Tíbi hoc praecipio, ut níteant aedes: hábes quod facias: própera, abi intro.
Tu ésto lectistérniator: tu árgentum eluito, ídem exstruito.
Haéc, quom ego a foró reuortar, fácite ut offendám parata,
Vórsa sparsa, térsa strata, laúta structaque ómnia ut sint.
Nam mi hódie natalís dies est: decet éum omnis uos concélebrare.
Pernám, callum, glandiúm, sumen facito ín aqua iaceant. sátin audis?

---

164. *Diomedes p. 379, 18:* quasi uerror uersus ut . . . apud Plautum in Pseudulo: 'uorsa sparsa' *Servius ad Aen. I 478:* uersa tracta, ut Plautus: 'inueniam omnia uersa, sparsa'

---

161. TI . . . . . PRAECIPIOUTNITEA *et* SQ *et* IN *apparuerunt in A* hoc *del. Ritschelius* precipio *B* propere *Bothius: 'fortasse vere' iudice Ritschelio* abintro *B* 162. TUESTOL *et in fine* UITO *apparuerunt in A* lectis terniator *B* idem *BC, Seyffertus Ind. phil. vol. XII (a. 1877) p. 360.* ide D^2. id D^1 *FZ.* itidem *Ritschelius* extruito *BF*
163. HAECQUUMEG, *dein* EU *et in fine dubia vestigia litterarum* ATA *apparuerunt in A* Hec *C* cum *libri praeter A* ego *FZ cum A.* eo *BCD* reuortar *Ritschelius.* reuortor *CD.* re uertor *B.* reuertor *F.* reuerror *Z* offenda *C* 164. U . . . . SPARSAT *et suo loco* LAUTAQ· *apparuerunt in A* Vorsa, sparsa, tersa, strata *Acidalius.* Vorsasprastergastrata *B.* Vorsas praster ga strata *D.* Vorsas praster gastrata *C.* Vorsa perstersa strata *F.* Vorsa prȩsterga strata *Z.* uorsa sparsa *Diomedes legit,* uersa sparsa *Servius, e cuius codice Cassell. tamen* inueniam uersam tersa strata aut unctaque omnia *affertur* lauta structaque omnia ut sint *Ritschelius* structaque *praeeunte Pistori.* lautaque (lauta que *B)* coctaque (cocta que *B)* omnia uti sint (sunt *CD.* sient *FZ) BCDFZ.* lauta coctaque omnia ut sint *Acidalius.* lautaque unctaque omnia ut sient *Ladewigius in Diurn. antiqu. stud. a. 1842 p. 1073 deleta cum Hermanno* sparsa *voce septenarium efficiens.* lauta, structa cuncta uti sint *Kiesslingius Symb. phil. Bonn. p. 836*
V. 165—168, quos anapaesticos esse iusserunt Studemundus de cant. p. 55, Muellerus Pros. p. 100, Spengelius de l. s. s. p. 168, Bergkius Opusc. vol. I p. 675, trochaice Ritschelius et Fleckeisenus metiebantur
165. NAMMIHIHODIENATALISDIESEST *apparuerunt in A* mihi *libri cum A* hodiest *et* dies *om.* est *Fleckeisenus* eum decet *idem* omnis uos *B.* omnes uos *CDFZ.* omnis *Ritschelius* concebrare *B*
166. *Versum eicit Usenerus (item Lorenzius Philol. vol. XXXV a. 1876 p. 159), recte ut videtur* PERNAMC*(vel* G*)*ALLUMG*(vel* C*)*LANDIUMSU *in A legit Loewius* Paternã *C* callum *Scutarius.* gallum *BCDFZ* face *Ritschelius cum Kampmanno de IN praep. p. 3* ina//qua *(erasa* n *ut vid.) B* *De proximis nugatur Gulielmius c. 5*

Magnúfice uolo me uíros summos accípere ut mihi rem essé reantur.
Intro abíte atque haec cito célerate, ne móra quae sit, cocus quóm ueniat.
Ego eo ín macellum, ut píscium quidquíd sit pretio praéstinem.
I, púere, prae: ne quísquam pertundát cruminam caútiost.
Vel ópperire: est quód domi dicére paene oblitús fui.
Audítin? uobis, múlieres, hanc hábeo edictiónem.
Vós, quae in munditiís, mollitiis déliciisque aetátulam agitis

---

167. MAGNUFIC *in A apparuit* Magnifice *BCDFZ* me *BCD, Scioppius Susp. lect. IV 19.* enim *FZ* uiros summos *Bothius.* summos uiros *BCDFZ* ut *sup. scr. B* mihi remorantur *F: corr. m. rec. in marg.* rem mi esse reantur *Ritschelius* 168. INTROABITEATQ·, *deinde suo loco* CO (cocus *adfert Studemundus 'Ueber zwei Parallelkom.' p. 56), paullo post dubia vestigia litt.* MUEN: *reliqua quae proprium v. occupabant dispici non potuerunt* Introite *Muellerus Pros. p. 163. 420, Bergkius Opusc. vol. I p. 675* haec cito celerate *Gulielmius c. 1, Oudendorpius in Apul. Met. II p. 100 a.* haec (hęc *D)* cito celebrate (caelebrate *B) BCDFZ.* haec celebrate *Bothius.* haec celerate *Ritschelius, simul de* accelerate *cogitans* ac festinate *Usenerus* nemoraq› aesit *B* quae *om. F* cum (c̃ *C) BCDFZ* ueniat *Ritschelius.* ueniat mihi *BCDFZ* 169. EGOEOINMACELLUMUTPISCIUMQ› *suo loco* PRAETIO *et* INEM *apparuerunt in A* eo ego *F* sit *Brixius Nov. annal. vol. CXV (a. 1877) p. 329.* est *libri.* ibist *Ritschelius: cf. Muellerus Add. ad pros. p. 86* precio *DFZ.* p̃cio *C.* pręcio *B* praestinem *FZ cum A.* praesentinem (pręsentinem *B.* p̃sentinẽ *D) BCD.* praesenti emam *Pareus* 170. IPUEREPRAENEQ *et* OST (ST *litteris dubiis) apparuerunt in A* ne quisquam (nequis quam *B.* nequisquam *D)* pertundat cruminam (crumenam *FZ) BCDFZ.* cruminam ne quisquam pertundat *cum Bothio Ritschelius.* ne pertudat quisquam cruminam *Usenerus.* ne quis pertundat clam cruminam *Bergkius Opusc. vol. I p. 676.* ne quispiam tundat cruminam *Spengelius: an* cruminulam ne quis pertundat? *cf. Gul. Meyer 'Abh. der bayer. Acad.' a. 1884 p. 71* caucio est *B.* cautio est *CDFZ* 171. UELOPP *et* OBLITUS *in fine apparuerunt* opp^e^rire *B.* operire *DF* dicere paene oblitus fui *Spengelius l. s. s. p. 397.* dicere paene fui oblitus *B et, nisi quod* pene, *CDF.* dicere pene sum oblitus *Z.* fui dicere paene oblitus *Bothius cum catalexi et* sum *pro* fui *substituto Heindorfius in Hor. Serm. I 4, 24.* fui paene oblitus dicere *Weisius, Ritschelius* 172. AUD *ab initio in A lectum est* Audit in *BCD* ediccionem *B.* editionem *F* 173. UOSQ *et in fine* Q·AETATULAMAGITIS *A* Vos que *B.* Vosque *CD* im̃unditiis *F.* in mundiciis *BCDZ* molliciis *BCDFZ* delitiisque *CF* aetatem agitis *Kampmannus de IN praep. p. 15, male.* aetatulam habetis *Muellerus Pros. p. 100: cf. Spengelius l. s. s. p. 170 et Brixius Nov. annal. vol. CI (a. 1870) p. 773* *V. 174—184 anapaesticos discripsi cum Studemundo*

Viris cúm summis, inclútae amicae: nunc égo scibo atque hodie éxperiar,
Quae cápiti, quae uentri óperam det, quae suaé rei, quae somnó studeat:
Quam líbertam fore míhi credam et quam uénalem hodie expériar.
Facite hódie ut mihi munéra multa huc ab amátoribus conuéniant.
Nam nísi mihi penus annúos hodie conuénit, cras populo próstituam uos.

---

176. 177. *Priscianus V 44 (p. 170, 14):* hoc penus et hoc penum. Plautus in Pseudulo: 'nisi mihi annuus penus hic ab amatoribus congeratur, cras populo prostituam uos, o puellae' *Idem VI 76 (p. 260, 17):* penus quoque et masculini et feminini et neutri inuenitur teste Donato et Capro. Plautus in Pseudulo: 'nisi mihi annuus penus ab amatoribus congeretur' *(*congeritur *libri multi) Servius ad Verg. Aen. I 703:* CURA PENUM] . . . masculino uero genere Plautus: 'nisi mihi annuus penus datur' *Cledonius p. 40, 9:* penus. hic penus. Plautus in Pseudulo: 'nam nisi mihi penus annuus hodie comuenit' *(*conuenit *al. m.) Charisius p. 74, 28:* penus quomodo debaet declinari incertum est. nam Plautus in Pseudulo eodem ferel oco et masculino genere dicit hic penus et neutro hoc penus*: cf. v. 228*

---

de cant. p. 55 sq., Muellero Pros. p. 100, Brixio l. s. s., Spengelio l. s. s., aliis: omnes trochaicos esse voluerat Ritschelius 174. U *initio,* NUNCEGO, Q· *et* EXPERIAR *apparuerunt in A* Viris quae summis *Brixius Nov. annal. vol. CI (a. 1870) p. 773.* Virisque summis *Dziatzko 'Jen. Litteraturz.' a. 1878 p. 160*[a] inclutę *B.* inclitę *CZ.* inclite *D.* inclyte *F* amicę *B* 175. QU *ab initio,* REIQUAE*(*UAE *vestigiis incertissimis) et in novo v.* S *dubia et paullo post* S *certa in A apparuerunt* Quę *BD* capiti *FZ.* capitis *BCD* quae suae rei *Bothius.* quaeque *(*queq› *B.* quęq› *D)* suae *(*suę *BD)* rei *BCDFZ.* quaeque rei *idem Bothius* quę *BD* summo *C* 176. E*(vel* I*)*CREDAMETQUAMUENALEMHODIEEXPERIAR *in A legi potuerunt* mihi fore libertam *Ritschelius* credam et quam *hiatu admisso Muellerus Pros. p. 100: cf. Add. p. 118 adn.* ego hodie *Ritschelius ('licebat etiam* credam, quam autem uenalem'*).* hocedie *Bergkius Opusc. vol. I p. 111.* hodied *Ritschelius Nov. exc. p. 90* *Verba* hodie experiar *e v. 174 iterata aliud quiddam loco suo pepulisse censet Ritschelius* *Cf. Usenerus l. s. s.*

177. F *ab initio et* TAHUCABAMATORIBUS *exstare visa sunt in A* mi hodie ut *Ritschelius* c̃ueniat *D.* comueniant *Usenerus ex Cledonii codice* *Versum confictum esse ad exemplum v. 228 dicit Sauppius Quaest Pl. p. 5: tutantur Studemundus de cant. p. 55 sq. et Usenerus l. s. s.* 178. NAM *ab initio suoque loco post* NIMIHI, *ut videbatur,* PE, *deinde* HOD *et* ENITCRASPO *apparuerunt in A Loewio (*annuus *adfert Studemundus 'Ueber zwei Parallelkom.' p. 55)* Nam nisi mihi penus annuos hodie conuenit *scripsi ex vestigiis cod. A.* Nam nisi

Natálem scitis mihi ésse diem hunc: ubi istí sunt quibus uos óculi estis,

Quibus uítae, quibus delíciae estis, quibus sáuia, mamillae, méllillae?

Maniplátim mihi munérigeruli facite ánte aedis iam hic ádsint.

Cur égo uestem, aurum atque éa quibus est uobís usus praehibeó? quid mi

Domi nísi malum uostra operást hodie, inpróbae? uini modo cúpidae estis:

---

179. *Servius Dan. in Aen. IX 641:* Plautus in Pseudolo: 'natalem . . . . esse' 181. Manipulatim *hinc transiit in gloss. Plautinum: cf. Ritschelius Opusc. vol. II p. 257* 183. 184. *Non. p. 500, 18:* ablatiuus pro genetiuo. Plautus Pseudolo: 'uino modo cu-

---

penus annuus hodie conuenit *libri praeter A.* Nam nisi mi annuos congeretur penus *Ritschelius duce Prisciano.* Nam nisi mi annuos conueniet penus *idem in adn.,* congerantur *versui 177 pro* conueniant *tribuens.* Nam nisi penus annuos confiet *Usenerus duce Plac. p. 29,13* postruam uos *F.* prostiua uos *B.* prostituã *(p ex st)* uos *C* *Versum hypercat. discripsi, ut Amph. 1062 (nisi* populo *delere males): acatal. ex BCD Studemundus l. s. s. et alii* 179. NATALEMS *et* BIISTISUNTQUIB· *apparuerunt in A* sitis *BCD* hunc mihi diem scitis esse *Serv. Danielis.* mi esse hunc diem scitis *Ritschelius* 180. QUIBUS *ab initio, post* QUIBUSSAUIA *et dubia vestigia litterarum* MAMILLA, *denique* MELLILL *apparuerunt in A* uitę *D* delitiae *C.* delitię *D* suauia *Z* Quibus uitae estis, quibus deliciae, sauia *Ritschelius* mammillae *Bothius.* mamilla *libri.* mammillae *Ritschelius* mellillae *ut vid. A.* mellitae *BC, Ritschelius.* mellitę *D.* mellita *FZ* mamillae, mellitae *Lorenzius* 181. MANIPUL *ab initio, post* UNERIGERULIFACITEANTEAEDISIAMHICADSINT *A* Maniplatim mihi *Weisius, Brixius Quaest. de pros. p. 43.* Manipulatim *(*Mani pulatim *B)* mihi *libri.* Manipulatim *Ritschelius* muneri geruli *B.* munigeruli *CDFZ.* munerigeruli illi *Muellerus Pros. p. 100* facite ante aedis iam hic *(*hinc *D)* adsint *BCDFZ.* facite ante aedis iam mi hic adsint *Ritschelius.* facite ante aedis iam hic mihi adsint *Bothius.* ante aedis iam facite hic adsint *Kampmannus de reb. mil. Pl. p. 35* 182. QUREGOUESTEMAURUMATQ·EAQUIBUSESTUOBISUSUIPRAE *et* QUIDMIHI *apparuerunt in A* Cur *libri praeter A* ergo *Z, Spengelius l. s. s.* usus *nescio quis apud Pareum.* usui *BCDFZ cum A, ut videtur.* usuis *adscripsit Bergkius Opusc. vol. I p. 676* p̄hibeo *D.* prehibeo *B.* p̄hibeo *vel* perhibeo *CFZ* qui[d] *B.* qid *D.* cum *F* Quid mihi *(ubi* mi *iam Studemundus l. s. s.) versui 183 adnectit Ritschelius* quis est uobis usus praehibeo? *Spengelius l. s. s.* 183. DOMINISIMALUMUESTRAOPERAESTHODIEINPROB *et* CUPIDAEESTIS *apparuerunt in A* Domi *om. Weisius, Ritschelius* ũrã *BCD.* uestra *FZ* opera est *libri* hodie *om. cum Bothio Ritschelius* improbae *Pylades.* inp̄be *BD.* improbe *CFZ* uini *Beroaldus, Lambinus.* uino *libri cum Nonio, Lipsius Epist. quaest. V 12: cf. Reblinius*

Eo uós uostros pantíces adeo madefáctatis, quom ego sim híc siccus.
Nunc ádeo hoc factust óptumum, ut nomíne quemque appellém suo,
Ne díctum esse actutúm sibi quisquám uostrarum míhi neget.
Aduórtite animum cúnctae.
Princípio, Hedylium, técum ago, quae amíca's frumentáriis,
Quibus cúnctis montes máxumi fruménti sunt structí domi:

pide testis' *Idem p. 394, 34:* siccum dicitur et sobrium . . . Plautus . . . Pseudolo: 'uino . . . siccus'

l. s. s. p. 57, Caesar l. s. s. p. 25 modo] mõ *Z.* meo *F* cupidę *B.* cupide *CDF, Nonius p. 500* testis *Nonius p. 500.* estis *om. cum Bothio Ritschelius* Quíd mihi domi nisi malum uostra operast hocedie, inprobae? *Usenerus ceteris deletis: cf. Bergkius Opusc. vol. I p. 676* 184. Eo] Enim *in adn. Ritschelius* uestros pantices adeo *F.* UESTROSPANTICESQ·ADEO(ADEO *lectione dubia) A.* uestros panticesque adeo *BCDZ.* uestrosque adeo panticis *Nonius, quem sequitur Ritschelius. cf. Langenus 'Beitr.' p. 147, Reblinius p. 109.* uostrum os panticesque adeo *Seyffertus Ind. philol. vol. XIV (a. 1884) p. 442.* uostros pantices quae *Buggius Philol. vol. XXXI (a. 1872) p. 252.* panticisque uostros *Usenerus l. s. s.* madefactatis *Nonius.* made facitis *B, Ritschelius.* madefactis *CDFZ.* MADEFECISTIS *A teste Studemundo apud Caesarem l. s. s. p. 118,* MADEFACTATIS *teste Loewio* QUUM *A.* cum *reliqui* SIMIHIC *A.* sim *Bothius. cf. Luebbertus Stud. gramm. vol. II p. 134* 185. NUNCADEOHOCFACTUMSTOPTUMUMUTQUAMQ·NOMINEAPPELLEMSUO *A* factu est *Lambinus, Madvigius Opusc. I p. 188.* factum est *BCDFZ, defensum ab interpretibus Apulei Met. I p. 52ᵇ Oudend.* optimum *BCDFZ* quemque *BCD.* quãque *Z.* quanque *F. cf. Buechelerus de decl. p. 53 ed. Windekilde* suo quemque appellem nomine *Fleckeisenus Ep. crit. p. 27* 186. NE(*vel* I)DICTUMESSEACTUTUMSIBIQUAEPIAMUOSTRARUMMIHINEGET *A* Nec *BCD* actuũ *C* quisquam *Fleckeisenus, Muellerus Pros. p. 616.* quaepiam (quepiam *Z) libri, Ritschelius.* quaequam *Usenerus* uestrarum (ur̃arũ *D) libri praeter A* 187. *Haec superiori continuat cum A etiam B: separavit Bothius* ADUORTITEANIMUM *A* cuncte *CD* 188. PRINCIPIO . . . IUMTECUMAGOQUAEAMICAESFRUMENTARIIS *A* Hedylium *Taubmannus* (Hedulium *Pareus.* Hedilium *Camerarius).* hedyllum *B.* hedillum *CDZ.* edilium *F* amica es *FZ cum A.* amices *B.* amicis *CD* *Ceterum verba* Quae . . . frumentariis *versu singulari concludunt CDZ* 189. cunctis montes maxumi frumenti sunt structi *Ritschelius.* CUNCTISMONTESMAXUMIFRUMENTIACERUISUNT *A.* cunctis montes maximi (*a ex* o *D*¹) acerui frumenti sunt *libri, nisi quod* maxumi *F.* quanti montes maxumi, frumenti acerui sunt *Buggius Philol. vol. XXXI (a. 1872) p. 252.* cunctis montes maxumi cari frumenti sunt *Spengelius l. s. s.* aceruati *pro* acerui *Bothius:* aggesti *Bergkius Opusc. vol. I p. 676. e glossemate* acerui *esse Acidalius suspicabatur: cf. Baierus p. 28. longius progressus est Hermannus* DOMI *A*

Fac sís sit delatum húc mihi fruméntum, hunc annum quód satis
Mi et fámiliae omni sít meae, usque ádeo ut frumento áfluam,
Vt cíuitas nomén mihi commútet meque ut praédicet
Lenóne ex Ballióne regem Iásonem.

PSEVDOLVS

Aúdin, furcifér quae loquitur? sátin magnificus tíbi uidetur?

CALIDORVS

Pól iste, atque etiam má lificus.
Séd tace atque hanc rém gere.

BALLIO

Aéschrodora, tú, quae amicos tíbi habes lenonum aémulos

---

190. SIT *A* HUCMIHIFRUMENTUM(MIHI *lectione incertissima) A* QUODSATIS *A* 191. Mi et *Bothius.* MIHIET *A.* Mihi etiam *BCDFZ* familiae *BCDFZ.* MALITIAE *A* OMNISITMEAE(*litteris* SIT *incertissimis) A* usque *Brixius Nov. annal. vol. XCV (a. 1877) p. 330.* atque *libri* (adque *B*), *Ritschelius* ut *deleto* ('*nisi males* atque *delere*' *idem)* ADEO *A* sit meae, ut adeo *Lorenzius.* meae sit, adeo ut *Fleckeisenus.* sit meae aeque adeo ut *Usenerus* adeo frumento iam *Baierus p. 11* Mihi atque familiae omni sit meae, adeo ut frumento affluam *Muellerus Pros. p. 618 adn.* afluam *BC cum A, Dombartus Nov. ann. vol. XCV (a. 1877) p. 334.* affluam *DFZ, Ritschelius* 192. UTCIUITASNOMENMIHI *A* meque *B* UTPRAEDICET *A* 193. *Iambicum senarium discripsi cum Bothio et Hermanno Elem. doctr. m. p. 187, Studemundo de cant. p. 23, Bergkio Opusc. vol. I p. 134. 676. Verba* Audin, furcifer *Ritschelius cum A huic v. continuat, his verba* quae loquitur *prorsus omissa in A addit B: verba* Satin — gere *uno v. comprehendit B, item verba* Satin — maleficus *A a* Sed *minorem versum incohans* EXBALLIONE(E *incerta) A sequente signo simili* U *litterae a Loewio non intellecto et lacuna aliquot litterarum: contra* exbaliato *legit Studemundus* '*Ueber zwei Parallelkom.*' *p. 50* iasonem *libri.* Iasionem *cum Passeratio, Salmasio, Ladewigio l. s. s. p. 1082 Ritschelius* Ex Bállione Iásonem *Spengelius p. 398 adn.* CA. Audin, Pseúdole, ‖ Furcifer quae *Ritschelius in adn.* 194. *De A et B cf. v. 193* PS. *scripsi.* E *B. om. C.* CAL. *DFZ, Ritschelius* loquitur *ex* loquetur *D*

Post Quae loquitur *et ante* satin *tale quiddam quale* quae comminatur *periisse censet Ritschelius,* puellae *Usenerus* Sat in *B* MAGNIFICUS *A* TIBI *A.* tibi *sup. scr. B* satine tibi esse magnificus *Ritschelius in adn.* 195a. 195b. *De A et B ad cf. v. 193. Dimetros constituit Studemundus de cant. p. 9: uno versu comprehendunt Ritschelius, Muellerus Pros. p. 213 adn., Spengelius p. 398* CA. *scripsi.* P *B.* PS. *CDFZ, Ritschelius* ISTE *A.* istie *Bothius, Muellerus.* istic *vel* istuc *Spengelius l. s. s.* adq' *B* MALE(*vel* I)FICUS *A.* maleficus *F* SED . . . . ATQ· *A* tace nunc *Ritschelius* 196. BA.] B *B. om. C* AESCHRODORATU *A.* Aeschrodoratu *B* AMICOSTIBIHABES *A* AEMOLOS *A: cf. Loewius Anal. p. 166*

Lánios, qui item ut nós iurando iúre malo male quaérunt rem, audi:
Nísi carnariá tria grauida tégoribus onere úberi hodie
Míhi erunt, cras te quási Dircam olim ut mémorant duo gnatí Iouis
Déuinxere ad taúrum, item ego te dístringam ad carnárium.
Id tíbi profecto taúrus fiet.

PSEVDOLVS

Nímis sermone huius íra incendor.
Húncine hic hominém pati 202ᵃ
Cólere iuuentutem Átticam? 202ᵇ

---

197. LANIOSQUI *A* NOS *A* IURANDO *A*. iurando *sup. scr. D^2: om. D^1F: post* iure *collocat Z* malo male *ex A Studemundus Emend. Pl. p. 11 (cf. Kiesslingius Mus. Rhen. vol. XXIII a. 1867 p. 414).* malo *BCDFZ, Ritschelius.* malam *Dousa.* male *Bentleius in Andr. IV 3, 13* QUAERUNTREMAUDI *A.* querunt (quaerunt *Z)* rem audi *(uide F. spat. praecedit in D) BCDFZ.* rem quaerunt, audi *cum Bothio Ritschelius.* rem quaerunt, adi *Bentleius* 198. NISICARNARIA *A* GRAUIDA *A: atque ita BCF, codices Lambini.* grauia (d *add. m. 2) D.* grandia *Z* tegoribus *BCD^1.* tegoribus (r *sup. scr.*) *D^2.* tergoribus *FZ.* TOGERIBUS *A* onere uberi *Lambinus.* oneri uberi *F, Camerarius.* oner iuberi *BCD.* onerata iuberi *Z: unde* onerata uberi *Pylades.* ONERE(*vel* I)UBERE *A* 199. CRASTE *A.* craste *B.* cras *Z* DIRCAM *A.* dircē *Z.* dierecte *F* MEMORANT *A* DUOGNATIIOU *apparuerunt in A.* duo ignati iouis *B* olim memorant duo gnatos Iouis deuinxe *Acidalius* 200. DE(*vel* I)UINXERE *A.* deiunxere *F* thaurum *F* ITEMEGOTEDI(*vel* E)STRINGAM *A.* item hodie stringam *BCDFZ, ubi* constringam *Ritschelius.* item hodie stringam te *Hermannus.* item ego te astringam *Usenerus, ubi* ted *Lorenzius.* item hodie distringam *Spengelius l. s. s. p. 398. cf. Bergkius 'Beitr.' p. 85* 201. Id *superioribus continuat B Versum iambicum hypercatalecticum discripsit Spengelius, trochaeos Ritschelius (*Tibi profecto id*)* Id tibi ergo *Fleckeisenus Nov. annal. vol. CI (a. 1870) p. 701.* Id tibi protenus *Lorenzius: idem vel* Id tibi porro *Kayserus 'Münch. Gel. Anz.' a 1851 p. 752* PROFECTOS *A* thaurus *F* FIET *A* PSEVD. *Acidalio duce Taubmannus.* CAL. *CDFZ.* C *B. libris obsequitur Ritschelius. cf. Brixius Nov. annal. vol. CXV (a. 1877) p. 330* NIMISSERMONE *et* INCENDOR *A*

202ᵃ. 202ᵇ. *Eidem personae continuavit Acidalius.* PS. *praem. CDFZ.* P *B* *Dimetros feci cum A: quos uno v. coniungit cum B Ritschelius* HUNCINE *A.* hunc ine *B.* hunccine (hunc cine *D) DFZ* hinc *D* HOMINEMPATI *A* hominem *ex* hodinem *B* pati nos colere *Ritschelius cum Hermanno.* pati clamare *Spengelius.* pati aequomst colere *Muellerus Add. ad pros. p. 139.* pati pollere *Brixius Nov. annal. vol. CXV (a. 1877) p. 330* IUUENTUTEM *A.* iuuenem *C.* iuuentem *DF^1.* uiuentem *F^2: cui sup. ser.* tu *m. rec.* iuuentam *codd. Pyladis*

V́bi sunt, ubi latént, quibus aetas íntegrast, qui amant á lenone?
Quín conueniunt? quín una omnes péste hac populum hunc líberant?

CALIDORVS

St′.

PSEVDOLVS

Vah, nimium stúltus, nimis fui indóctus: illine aúdeant
Id fácere quibus ut séruiant
Suos ámor cogit? [simul prohibet faciant aduersum eos quod nolint]

CALIDORVS

Táce.

PSEVDOLVS

Quid est?

---

203. QUIBUS *A* AETASINTEGRAEST *A*. aetas (*ętas D)* integra est *BCDFZ.* aetast integra *Ritschelius.* aetas integra *cum Bothio Hermannus.* aetas itegrast *Usenerus.* integra aetast *Brixius l. s. s.: cf. Muellerus Pros. p. 88* QUI *A* 204. Qui *B* una *sup. scr. D* POPULUMHINC *A.* populum *cum Bothio Ritschelius* LIBERANT *A.* liberunt *D* 205. CA. St. PS. Vah nimium *scripsi.* SED *uno versu, altero* UAH *et initio tertii* NIMIUS *A.* Sed nimis sum *BCDFZ.* Set ego nimis sum *Ritschelius* nimis fui indoctus *scripsi.* NIMISFUI *et in sequentis versus initio* INDUCTUS *A.* nimium fui *et in sequentis v. initio* Indoctus *reliqui.* nimium indoctus *Ritschelius addens: 'fortasse fuit* nimisque. *nisi Bothiana scriptura* nimium stultus, nimium indoctus fui *uti voles ad iambicum talem formandum:* Set nímium stultus, nímium indoctus fui. nempe illi ut aúdeant'. *Cf. Hermannus l. s. s., Spengelius T. Macc. Pl. p. 148, Usenerus l. s. s., Christius 'Metr. Bem.' p. 52, Seyffertus Philol. vol. XXV (a. 1867) p. 449 sqq., Lorenzius Philol. vol. XXXV (a. 1876) p. 160* ILLINEAUDEANT *A.* ne illi audeant *BCDFZ.* nempe illi audeant *Ritschelius.* ne illi haud audeant *Buggius Philol. vol. XXXI (a. 1872) p. 252.* ne illisce audeant *Schmidtius de dem. pron. form. p. 69* *V. 206. 207. tales constituit Ritschelius:* Is id facere quibus, ut miseri seruiant, suus amor cogit. ‖ [Simul prohibeat faciant aduorsum eos, quod malint]*: tales Usenerus:* id facere ‖ Quibus ut seruiant suos illos cogit amor. PS. Vah, tace. CA. Quid est? *tales Christius l. s. s. cum Weisio:* Id fácere quibus ut seruiant ‖ Súus amor cogit, simul ‖ Prohibét, faciant aduorsum eos ‖ Quód uolunt. CA. Vha tace. PS. buid est? 206. *Ita A: antecedentibus continuat B* Id eis *Ritschelius in adn.* His id *Lambinus* utseruiant *B* 207. Suus *libri cum A* COGIT *A* *Glossema delevi duce Rischelio* prohibet *BCDFZ.* PROHIBEN*(vel* BI*)*T *A* ADUERSUM *A.* aduersum *(ab* Aduersum *in B novus v. incipit) BCDFZ* EOS *A* NOLINT *A, ita ut incertum sit, num quid praeterea extiterit.* nolunt *BCD.* uolunt *FZ.* malint *Ritschelius* *Cf. Seyffertus l. l. s., Muellerus Pros. p. 89: quorum ille anapaestos discribit catalecticos (*Suos . . . nolunt*), hic acatalectos* (próhibet, né faciant) 208. TACE‡QUIDEST *omisso* Vah *A, Ritschelius, sed is personis*

CALIDORVS

Male mórigeru's mi, quóm sermoni huius óbsonas.

PSEVDOLVS

Táceo.

CALIDORVS

At taceas málo multo quám tacere dícas.

BALLIO

Tu autem,
Xútilis, fac ut ánimum aduortas, quoíus amatorés oliui
Dýnamin domi habent máxumam:
Sí mihi non iam huc cúlleis
Óleum deportátum erit,
Te ípsam culleo égo cras faciam ut déportere in pérgulam.

---

mutatis. C. Vah (uahc *C.* uach *D)* tace. PS. Quid est (quiest *C) B CDFZ, et quidem superioribus continuans B* CA. Male morigeru's mi *Spengelius.* CA. *(pers. om. BC)* Male morigerus male facis mihi *BCDFZ.* MALEFACISMIHI *A.* PS. Vah male morigeru's *Ritschelius: cf. Olsenus Quaest. Pl. p. 32.* PS. Male mihi morigeru's *Fleckeisenus. cf. Usenerus* cum *BCDFZ.* QUO *ut vid. A.* quor *Ritschelius* sermoni *Ritschelius.* SERMONI*(vel* E*) A.* sermone *BCDFZ* HUIU *(ut nihil praeterea potuerit legi) A.* huic *BCDFZ, Ritschelius.* huius *in adn. idem Initia versuum 209—217 in B haec sunt:* C Attaceas — aduortas *(sic)* — Si mihi — Te ipsam — Ibi tibi — Sed ubi 209. P Taceo *superiori continuat solus B* PS. *et* CA *BCDFZ.* CA. *et* PS. *Ritschelius* TACEO *A* Attaceas *B* QUAMTACEREDICAS *A, Bothius.* quam tacere (quamtacere *B)* te *(sup. scr. D²)* dicas *BCDFZ* BA. *BF.* LE. *DZ. om. C* TUAUT— *in A legi potuit.* Tuautem *B* quam tacere te autumes *Bergkius Opusc. vol. I p. 135, 158: cf. Votschius de infin. p. 38* 210. Xutilis *F.* xittilis *BCD.* XYT*(vel* E *vel* I*)*ILIS *A.* Xistilis *Z.* Xystylis *Ritschelius cum Camerario. cf. praef.* face *Ritschelius* ADUORTAS *A.* aduortis (a *sup. scr. m. 2) D* cuius *F.* quouis *BC.* quo uis *D* AMATORESOLIUI‖DYNAMINDOMO *A (et, nisi quod* domi*, Camerarius).* amato Resoliui (‖Resolui *D)* dynam (dinã *D)* indomi *BD.* amato ‖ Resolui dynamin domi *C.* amatores oliuinam ‖ In domo *F.* amatores ‖ Oliuinam domi *Z* MAXIMAM *A V. 212—214 suasore Ritschelio post 224 collocat Lorenzius: cf. Langenus Stud. Pl. p. 68 et ad v. 218—224* 212. SIMIHINONIAM *A* HUCCULLEIS *A, Camerarius.* huic culluis *C.* huic cullius *BD.* hinc culleus *F.* huc culleus *Z* 213. oliui *FZ* deportatum *sine* erit *BCD:* deportatur *FZ.* deportabitur *Pylades* '*Tetrametrum qui expetierit, aut hoc exemplum habeto:* Si mihi non iam huc culleis oliuom deportatum erit *aut Bothio duce hoc:* Si mihi non iam culleis huc oleum deportatum erit. *Iambicum septenarium Hermannus effecit:* Nam si mihi non iam huc culleus oliui deportatur' *Ritschelius* 214. FACIAM *A.* faciem *B ante corr.: cf. Bergkius 'Beitr.' p. 97*

Íbi tibi adeo léctus dabitur, úbi tu hau somnum cápias, sed ubi
　　　　Vsque ad languorém — tenes,
　　　　Quó se haec tendant quaé loquor.
(Aín, excetra tu, quaé tibi amicos, tót habes tam probe óleo onustos?
Núm tuorum cónseruorum quoipiamst hodié tua opera
Nítidiusculúm caput? aut num ipse ˙égo pulmento utór magis
Vnctiusculó? sed scio ego, tu óleum hau magni péndis: uino

V. 215—217 sic coniungit Usenerus: . . . hau somnum somnies, ‖ Sed ubi usque ad languorem — tenes quosum haece tendant quae loquor 215. HAU *A.* haud *FZ.* aut *BC.* ^{h}aud *D* somnium *DZ* CAPIAS *A* 216. langorem *F* tenesne *Hermannus cum 217 iungens* 217. Quo se haec *Bergkius* 'Beitr.' *p. 76.* quose (quo se *B*) haec (hęc *BD*) *BCD cum A.* Quorsum haec *FZ, codd. Lambini.* Quosum haec *Ritschelius.* Quossum haec *Fleckeisenus.* Quose haec *Kiesslingius Mus. Rhen. vol. XXIII (a. 1868) p. 414* *V. 218—224 delendos censet Usenerus (cf. Nov. annal. vol. XCI a. 1865 p. 264) cum Guyeto: cf. ad v. 212—214 et Langenus Stud. Plaut. p. 68. violenter rem tractat Kayserus* 'Münch. Gel. Anz.' *a. 1851 p. 742* 218. AINEXCETRATU *A.* Enex cetratu *B.* Enexcetratu *CD.* En ex cetrato *F.* En execrato *Z.* Excetrā tu *Brixius Nov. annal. vol. CI (a. 1870) p. 774* Ain *proximo versui adnectens.* Em tibi excetra *Lorenzius: cf. Langenus* 'Beitr.' *p. 119* Ain tu excetra quae amicos *Usenerus* pro beo leo *B* onustus *B.* HONESTOS *A* 219. Num tuorum conseruorum quoipiamst hodie tua opera *scripsi.* NUMQUOIPIAMESTHODIETUATUORUMOPERACONSERUORŨ *A, Camerarius* Num cupiam est hodie & ua tuorum opera conseruorum *BC, nisi quod* etuatuorum *C.* Nunc cupiam est hodie & uatuorum opera conseruorum *D.* Nunc tua iam est hodie et tuorum opera conseruorum *Z.* Nunc etiam est hodie tuorum opera conseruorum *F.* Numqui quoipiamst tuorum tua opera hodie conseruorum *Ritschelius* ('*nisi forte* hodie *malueris aut post* tua *aut post* conseruorum *collocare*'). Numqui quoipiamst hocedie tuorum tua opera conseruorum *Usenerus.* Num tuorum quoipiam tua opera est hodie conseruorum *vel* Num tua tuorum quoipiam hodiest opera conseruorum *Spengelius l. s. s. p. 144* 220. *Ita A, nisi quod* NITIDIUSCULUM *et* PULMENTOUTORMAGIS Nitidissimum *BCDFZ: corr. Palmerius p. 621, Bentleius* · *De* ipse ego *dubitat Niemoellerus* '*de ipse et idem*' *p. 32* Nitidiusculum caput? ‖ Aut num ipsus ego pulpamento utor unctiusculo *Usenerus* *V. 221 sq. uno versu comprehendunt libri, nisi quod in A verba* Te . . . modo *in proprio quidem, sed non in medio v. collocata sunt, ut versus breviores solent poni, et verba* Sine modo *in CD sequenti versui iunguntur* 221. UNCTIUSCULO *A.* unio in uisculo *F* scio ego *Ritschelius.* scio *libri cum A* *De* oliuom *cogitat cum Bothio Ritschelius, de* sed oleum,

Té deungis. síne modo:
Réprehendam hercle ego cúncta una opera, nísi quidem tu haec ómnia
Fácis effecta quaé loquor.)
Tu aútem quae pro cápite argentum míhi iam iamque sémper numeras,
Quaé pacisci módo scis, sed quod pácta's non scis sóluere,
Phoenícium, tibi ego haéc loquor, delíciae summatúm uirum:

---

scio tu *vel* sed tu, scio, oleum *Spengelius l. s. s. p. 144 adn.* HAU *A.* haud *reliqui* Sed scio tu oleum hau magni pendis: uino te ungis. sine modo *Usenerus* 222. TEDE*(vel* I*)*UINCIS *A.* te deuincis *BCDFZ: unde* Te deungis *Palmerio duce Acidalius.* Tu te deungis *Ritschelius* Te deungis sine modo *coniungit Spengelius l. s. s. V. 223. 224 ita constituit A: quorum prior terminatur voce* nisi, *alter* loquor *in reliquis* 223. Reprc hendam *B.* reprehendam (rep̄hendam *D) CDFZ.* Rependam *Angelius, Acidalius: 'quod tam esse necessarium videtur, ut de multo gravioribus turbis suspicer et velut hoc exemplo scripsisse poetam coniciam:* V́nctiusculó? scio tu oleum hau mágni pendis: uíno te ungis. ‖ Síne modo: repéndam ego cuncta hercle úna opera, nisi tu ómnia hodie ‖ Fácis effecta haec quaé l.' *Ritschelius: quorum in medio hoc conicit Ribbeckius praef. Men. p. XV:* Réprehendam ego, repéndam cuncta una ópera, nisi hodie ómnia: *ubi* Réprehendam hercle ego cúncta una opera, nísi tu hocedie haec ómnia *Usenerus Nov. annal. vol. XCI (a. 1865) p. 264 et l. s. s.* Ego quidem rependam haec hercle cuncta una opera, tu nisi hodie *Fleckeisenus* hercle ego cuncta *Usenerus.* EGOHERCLEEGOCUNCTA *A.* ego cuncta hercle (herc^l^he *D) BCDFZ, Ritschelius* ṬUHAEC *A.* hodie tu *BCDFZ, Spengelius.* hodie haec *Ritschelius* De haec omnia *cum dubitet Ritschelius, sic demum rationi satisfieri ei videtur, ut* Sine modo: rependam ego cuncta una opera, nisi quidem tu hercle hodie *scribatur* 224. FACISEFFECTAQUAELOQUOR *A.* facis scelesta (cęlestia *C.* scelestia *D)* haec (hęc *BD.* hac *C)* ut loquor *BCDFZ* 225. CAPỊTE *A* iam iamque semper *Usenerus, Muellerus Pros. p. 171.* iam iamque (iāiāq; *D)* sepe (saepe *Z) BCDFZ, nisi quod prius* iam *om. F.* MIHIỊ*(vel* Ẹ *vel* Ṭ*)*AM *et post 4—5 litt. quae legi nequeunt in novo v.* PER *A: unde* mihi iam tam diu semper *Ritschelius* (pernumeras *reiciens*). mihi iam dudum semper *Langenus Beitr. p. 95* 226. Quae pacisci *Ritschelius.* Ea pacisci *BDFZ cum A.* Capacisci *C.* Et pacisci *mire Bothius* scisset quo *CD.* scis sed quae *Z* pacta es *libri cum A* non *(sequente spatio)* scis *D.* nescis *F* 227. Phenicium *DF.* Phenitium *C.* Phen^o^icium *B* TIBI A EGOHAEC *A, Hermannus.* haec (hęc *D)* ego *BCDFZ* dilicię *B.* delitię *CD* sumatum *F*

Nísi hodie mi ex fúndis tuorum amícorum omne huc pénus adfertur:
Crás, Phoeniciúm, poeniceo cório inuises pérgulam.

CALIDORVS. PSEVDOLVS. BALLIO

CALIDORVS

Pseudóle, non audis quae híc loquitur?

PSEVDOLVS

Audío, ere, equidem atque animum áduorto.

CALIDORVS

Quid mí's auctor, huic út mittam, ne amícam hic meam prostítuat?

PSEVDOLVS

Nihil cúrassis: liquidó's animo. ego pró me et pro te cúrabo.

---

228. *Cf. ad v. 178*

---

228. mihi *libri cum A* hoc *Z* affertur *F* 229. PHOENICIUMPOENICE*(vel* I*)*O *A, Lambinus, Scaliger, Ritschelius.* phoenici phoenicio *B.* pheni phenicio *DF.* poeni phoenicio *Z.* phoenicio *C.* Phoenicium, Phoenicio *Pylades: quod fraudi fuit Hermanno.* Phoenicium, poenicio *Lorenzius* chorio *Z* INUISUS *A*

Act. I sc. 3 Sine ullo intervallo continuat cum A Ritschelius: cf. Spengelius 'Sitzungsberichte d. bayer. Acad.' a. 1883 p. 294. novam scaenam reliqui ordiuntur sic inscriptam in B:

CALIDORVS ADVLESCENS BALLIO
PSEVDOLVS SERVVS LENO

Nihil nisi CAL PSE BALLIO D^2 *in duobus versibus.* Calidorus. Pseudolus. Ballio Leno *FZ, nisi quod* Callidorus *Z. om.* CD^1 *V. 230—242 anapaesticos septenarios discripsit Ritschelius, ut quorum restitutio paullo minus mutationum requireret quam trochaicorum continuatio: cuius exemplum praeeunte ex parte Bothio in adnotatione proposuit. Anapaesticos versus agnovit Studemundus de cant. p. 57, nisi quod 236. 240 trochaicis similes esse dicit: cf. Spengelius l. s. s. p. 399* 230. *Ita A cum D.* Audio here equidem *FZ.* Audi cere equidem *BC* adque *B* Audio, ere, atque *Ritschelius Ab* Equidem *novum versum orditur B* 231. mihi es *libri cum A* autor *F* 232. NIHILCURASSIS *A: prob. Madvigius Opusc. II p. 105.* Bene curassis *reliqui.* Sine cura sis *Pricaeus in Apul. Met. p.* 186^b *ed. Oud. (t. III). Vel sic vel* Ne curassis *Scaliger, Acidalius* Tu ne curassis *Pistoris. Caecutire in luce Bothius maluit: item Rostius Opusc. vol. I p. 234 sq. cf. Baierus l. s. s. p. 95* liquido es *libri cum A* *De* ego *dubitat Muellerus Add. ad pros. p. 8, simul de* et *Lorenzius* MẸ *A*

Iam díu ego huic bene et hic míhi uolumus, et amícitiast antíqua.
Mittam hódie huic suo die nátali malam rém magnam et matúram.

CALIDORVS

Quid opúst?

PSEVDOLVS

Potin aliam rem út cures?

CALIDORVS

At

PSEVDOLVS

Bát.

CALIDORVS

Crucior.

PSEVDOLVS

Cor dúra.

CALIDORVS

Non póssum.

PSEVDOLVS

Fac possís.

CALIDORVS

Quonam uincére pacto possim ánimum?

PSEVDOLVS

In rém quod sit praeuórtaris quam re áduorsa animo auscúltes.

---

235. *Huc cum retulissent Charisii verba haec (p. 239, 21):* Bat sonus ex ore cornicinis lituum eximentis, ut Caesellius Vindex libro B litterae scribit, *his adhaesit G. Fabricii additamentum:* Vtitur Plautus in Pseud.' — but *restitui Charisio iubebat, Plauto malebat Bondamus Var. lect. p. 238*

---

233. *Ita BCDFZ, nisi quod* huic *pro* hic *D.* IAMDIUEGOHUICBENEETMIHIHICUOLIMUS *A: ubi* ego huic et mi hic bene uolumus *Ritschelius* (uolumus bene *Kayserus* '*Muench. gel. Anz.*' *a. 1851 p. 752). an* I. d. e. huic et hic mihi bene uolumus? et] ea *Ussingius* AMICITIAEST *A, atque ita Z.* amicicia est *BCF.* amititia est *D* 234. MITTAMEGO *A* natali *Z cum A.* natalio *BDF.* natalitio *C* magnã, *sed* g *ex* la *ut vid., D* *A v. 235—262 deficit A* 235. Quid opus est *libri: cf. Reifferscheidius Ind. Vratisl. a. 1885/86 p. 6.* Quid opist *Ritschelius duce Acidalio.* Quin opus est *Bothius* potin *(*o *ex* ri *ut vid.)* aliam *D.* Pot inaliam *B* *Cf. testim.* crutior *C* cordura *B.* condura *Scaliger*
236. *Cf. ad v. 230—242* uincere pacto possim animum *Spengelius l. s. s.* pacto possim uincere animum *libri.* pacto animum uincere possim *Ritschelius. cf. Muellerus Pros. p. 420* 237. PS. *om. BCD* Inrem *B* quod sit] quidem sic *F* quam re *C.* qua in re *BD.* quam

CALIDORVS

Nugae ístaec sunt: non iúcundumst nisi amáns facit stulte.

PSEVDOLVS

Pérgin?

CALIDORVS

O Pseúdole mi, sine sím nihili: sine sís.

PSEVDOLVS

Sino: sine modo ego ábeam.

CALIDORVS

Mane, máne: iam ut uoles med ésse, ita ero.

PSEVDOLVS

Nunc tú sapis et places sáne.

BALLIO

It diés, ego mihi quom césso. i prae, puere.

CALIDORVS

Heús tu, abit: quin réuocas?

PSEVDOLVS

Quid próperas? placide.

---

rem *FZ*. quam in re *Ussingius* aduerso *libri praeter B* 238. CA. *om. CD* istaec *B*. istec *CF*. ista hęc *DZ* iucundum est *BDZ*. iocundum est *CF* facit *(sequente spatiolo)* Stulte P Pergin *B* pergam *F* *Ceterum v. delet Lorenzius Philol. vol. XXXV (a. 1876) p. 162: cf. eiusdem appendix* 239. O o pseudole *BDF* misi ne sim *B*. misi nesim *C*. misi *(corr. in* mi si*)* nesim *D* nichili *C* sine sis *Ritschelius*. Mitte me sis (mesis *D*) *BCD: quibus praemittunt* PS. *FZ: cf. Muellerus Pros. p. 420* PS. Sino: sine modo ego abeam *Ritschelius (cf. praef. p. XIV)*. PS. sine. CA. modo ego abeam (a *posterior ex* t *D) BCD*. CA. sino. PS. modo ego aberam *Z*. sino modo ego abeam *F* sine modo || Ego abeam *Ussingius edidit*. PS. Mittin me? sine modo ego abeam *Lorenzius Philol. vol. XXXV (a. 1876) p. 162*. Mitte me, sis. PS. Sino. CA. Sine modo. PS. Ego abeam *Bergkius Opusc. I p. 676* 240. CA. *BFZ*. PS. *CD* iam ut uoles me esse *libri*. Iam ut tu med esse uoles *Ritschelius ('quamquam etiam* mĕ ŭtī *licebat')* ero *B ex ras., Scutarius*. ergo *B ante ras. et CDZ*. oro *F* PS.] CA *CD* tu *B ex ras. et F*. tum *B ante ras. et CDZ* et places sane *addidi. om. libri*. demum *add. Ritschelius,* sane *Lorenzius l. s. s.* *Cf. Muellerus Pros. p. 222, Studemundus de cant. p. 57, Kiesslingius Nov. annal. vol. XCVII (a. 1868) p. 635, Spengelius l. s. s. p. 399, ut mittam alios* 241. B. It] Bit *B (sed* B *littera caeruleo colore picta)* mihi *attemptat Bergkius Opusc. vol. I p. 676* quom cesso *Schoellius*. concesso *C*. cesso *reliqui* I *(non* i*) B* Heus tu *Fleckeisenus*. Heus *libri* abit *Bothius*. abiit *libri* mihi cesso. i tu prae, puere. CA. Heus ille abit *Ritschelius et* tu *quidem duce Fleckeiseno Exerc. cr. p. 40* *V. 242 in duo versiculos dispescit B, quorum alter a* Quod hoc malum *incipit* Qid̄ *D*. Quod

CALIDORVS

At príus quam abeat.

BALLIO

Quid, málum, tam placide is, púere?

PSEVDOLVS

Hódie nate, heus, hódie nate: tíbi ego dico: heus, hódie nate,
Redi ét respice ád nos. tam etsí's occupátus,
Morámur. mane: ém, conloquí qui uolúnt te.

BALLIO

Quid hóc est? quis ést, qui morám mi occupáto
Moléstam optulít?

PSEVDOLVS

Qui tibí sospitális
Fuít.

BALLIO

Mortuóst qui fuít: qui sit, ússust.

B habeat *C* BA. *DF, Taubmannus. om. BCZ* Quid, malum, tam *Ritschelius.* Quod hoc malum tam *libri.* Quod hoc malum? tam *Pylades.* Quid hoc, malum? tam *Lorenzius* placide is *Camerarius.* placidis *BCD.* placidus *FZ* quin reuocas, ‖ Pseudole? quin properas prius, quam abeat *Bothius* *Cf. Studemundus de cant. p. 57* *V. 243—263 praeclare discripsit Hermannus Elem. d. m. p. 306 sq. Versuum 243—248 haec sunt in B initia:* Hodie, Redi, Moramur, B Quid hoc, P Quid tibi, *ut tamen in* Molestam *(non* molestam*) et* Fuit *(non* fuit*) pristinae discriptionis vestigia relicta sint* 243. puere ‖ Hodie nate *B.* puere hodie ‖ Nate *CD.* puere hodie ‖ PS. Nate *FZ* 244. tam etsi's occupatus *Fleckeisenus, Muellerus Pros. p. 762.* tamenetsi occupatus *(*tam et sio cupatus *B.* tam etsi ocupatus *D) libri et, nisi quod* occupatu's, *Ritschelius: cf. Olsenus p. 41.* te, tam etsi occupatu's *Lorenzius l. s. s. p. 167: cf. Langenus 'Beitr.' p. 175.* tamenetsi occupatu's *Spengelius T. Macc. Pl. p. 125 et l. s. s. p. 204, Bergkius Opusc. vol. I p. 677.* tam etsi occupatum *duce Lambino Ussingius* 245. Moramur *Ballioni tribuebat Bothius* em *Seyffertus Stud. Pl. p. 22 post Usenerum Nov. annal. vol. CVII (a. 1873) p. 399 sq.* est (sunt *Z) qui libri, Ritschelius, Spengelius l. s. s. p. 400* colloqui *F* uolunte *B.* uoluntate *ante ras. D* quod uolo *vel* uolim te *Muellerus Pros. p. 199 adn.* 246. quis ē *sup. scr. D*[1] mihi *B.* mi *Hermannus. om. CDFZ* ocupato *D* 247. optulit *BD.* obtulit *CFZ* PS. *libri, Ritschelius.* CA. *Camerarius* qui *FZ.* quid *reliqui* sospitalis *FZ.* sospitali *BCD* 248. mortuus est *BCDFZ* qui sit usust *Bursianus Nov. annal. vol. LXXVII (a. 1858) p. 512, Bergkius Opusc. vol. I p. 677.* qui situs sus est *B.* qui siuissus est *CD.* qui est uiuus est *FZ. Fallit Scioppius Susp. lect. II 11.* qui est, is uiuost *cum Hermanno Ritschelius.* qui usuist est *Spengelius l. s. s. p. 400*

PSEVDOLVS

Nímis superbe.

BALLIO

Nímis molestu's.

CALIDORVS

Réprehende hominem: adséquere.

BALLIO

I, puere.

PSEVDOLVS

Occédamus hác obuiám.

BALLIO

Iuppitér te

Perdát, quisquis és.

PSEVDOLVS

Te uolo.

BALLIO

Át uos ego ámbos.

Vorte hác, puere, té.

PSEVDOLVS

Non licét conloquí te?

BALLIO

At míhi non lubét.

PSEVDOLVS

Sin tuámst quippiam ín rem?

BALLIO

Licétne, opsecró, bitere án non licét?

---

250. *Festus p. 181:* O c c i d a m u s Plautus ponit pro contra cedamus *e. q. s.*

Versum 249–264 haec sunt in B initia: P Nimis, B I puere, P Te uolo, B At mihi, ero *(sic)* uiuere, B Surdus, C Dabo, Quam ego, Quod tibi, Verbare, B Iam dius, Potin 249. molestus *libri, Olsenus Quaest. Pl. p. 31* 250. Occedamus *Passeratius, Gulielmius.* Accedamus *libri. cf. test.* hac *FZ.* ac *BCD* iupiter *DFZ* 251. quisqui's. P. Te uolo ego. B. At uos ego nolo ambos *Kochius Em. Pl. p. 14: cf. Ind. phil. vol. V (a. 1873) p. 253 et Philol. vol. XXXIII (a. 1874) p. 703* uos ego ambos *BCDZ.* uos uolo ambos *F, ubi* nolo *Beroaldus.* nolo ego ambos *Ussingius* 252. Vorte, *non* uorte *B* hac, puere, te *Muellerus Add. ad pros. p. 139 sq.* hac *(*ac *D.* hic *F)* te puere *libri.* hac te puer *cum Hermanno Ritschelius* colloqui *DF* 253. Sin tuam *(*Sintuam *B)* est *(om. C: postea inserit D*[1]*)* quippiam in rem *libri.* Sin tuam quippiam in remst *Ritschelius, ubi* quipiam *Fleckeisenus* 254. Licet neopse ‖ cro *B.* licetne obsecro *CDFZ* bitere *Lipsius Epist. quaest.*

PSEVDOLVS

Vah,

Mánta.

BALLIO

Omitte.

CALIDORVS

Bállio, audi.

BALLIO

Súrdus sum.

CALIDORVS

Proh . . .

BALLIO

Inánilogista's.

CALIDORVS

Dedí, dum fuít.

PSEVDOLVS

Non petó, quod dedísti.

CALIDORVS

Dabó, quando erít.

BALLIO

Ducitó, quando habébis.

CALIDORVS

Éheu, quam ego malis pérdidi modis,

---

258. *Fest. p. 258:* [Quando cum graui uoce pro]nuntiatur, significat [quod: acuta est temporis aduerbium,] ut Plautus . . . . in Pseudolo: 'dabo . . . habebis'

I 14. uiuere *libri, Acidalius* annon *B* PSE. *Pylades. om. BCDZ.* CA. *F* *V. 255. 256 ita discribunt Studemundus de cant. p. 46, Seyffertus de bacch. p. 32 et 43 (cf. Bergkius Opusc. vol. I p. 677):* Mánta B. Omitte. C. Bállio, audi. ‖ Surdús sum profecto inánilogístae*: at cf. Spengelius l. s. s. p. 255 sq. 223. 206. 279. 287* Mane *F* BA. omitte *BCF.* Ps. omitte *DZ* CA. Proh BA. Inanilogista's *scripsi.* profecto inanilogistae *(*inanilogistę *B.* inani logis tę *ex* inanilogistę *D), ubi* hercle *Spengelius l. s. s.* profecto inanilogus es *FZ.* profecto inani logistae *Salmasius.* profecto inani's. logi istaec *Bursianus Nov. annal. vol. LXXVII (a. 1858) p. 512.* CA. Profecto saeuo's. ‖ BA. Inaniloquos es tu *Ritschelius.* profecto resta. ‖ BA. Inanis logista's *Hermannus. cf. Rostius Opusc. vol. I p. 95* 257. puto *Bergkius teste Lorenzio* $\overset{o}{\text{qđ}}$ *B* 258. Dicito *ante corr. B, Buggius Philol. vol. XXXI (a. 1872) p. 252 sq.* *V. 259—263 a Plauto abiudicat Lorenzius l. s. s. p. 164, v. 262—263 Langenus Stud. Pl. p. 358* 259. Eheu *Bothius.* he heu *BC.* heheu *D.* heu heu *FZ, Ritschelius.* hei hei *Hermannus, a quo etiam in versuum discriptione in-*

Quód tibi détuli et quód dedi.

BALLIO

Mórtua

Vérba re núnc facis: stúltus es, rem áctam agis.

PSEVDOLVS

Nósce saltem húnc, quis est.

BALLIO

Iám diu scio: núnc ipsus sciat. 263a

Ambula tu. 263b

PSEVDOLVS

Potin út semel modo, Bállio, huc cúm lucro respícias?

BALLIO

Réspiciam istoc prétio: nam si sácruficem summó Ioui

Átque in manibus éxta teneam, ut póriciam, intereá loci

---

266. *Fest. p. 218:* [Porriciam porro ia]ciam maxime [de extis dicebant antiqui. Plautus in P]seudolo: 'atque in . . . intebea loci'.

---

sequentium discedendum fuit quom *coll. Capt. 995 Spengelius l. s. s p. 400 cum Brixio Nov. ann. vol. CI (a. 1870) p. 427* 260. mortuo *F* 261. uerba re *CD.* Verbare *B.* uerba *FZ* rem actam (ac tam *B)* magis *BCD* 262. saltim *C* qui est *vitium Gronovianae V.* 263ª. 263ᵇ *ita constitui: quos in hunc v. coniunxit Ritschelius:* Iam diú scio qui fuit: nunc qui is est, ipsus sciat. ambula tu*: cf. Beckerus in Studemundi Stud. vol. I p. 253* (Nósce saltem húnc quis est. Iám diú scio ‖ Quí fuit: núnc quis is sít ipsús sciat. ‖ Ámbula tú. Potin út semél modo*) et Bergkius Opusc. vol. I p. 677* dius *BCD*¹ *(crasa s in D)* scio: *scripsi.* scio (Scio *B)* qui fuit *BCDFZ* nunc ipsus sciat *scripsi.* nunc qui estis ipsus (ipsius *C)* sciat *BCDFZ, ubi* qui is est *Bothius,* qui est is *Pius,* quis est is *Camerarius,* qui siet *Fuhrmannus Nov. annal. vol. CV (a. 1872) p. 830* Ambulatu *(non* amb.*) B*

Ceterum ab hoc loco accedit A, cuius primi tres versus hi sunt: 1. QUIFUITNUNÇQUISITIPSESCIAT (qui sit ipse sciat *cum ipse dispicere non potuerit, a Studemundi lectione qui apud Beckerum l. s. s.* 'qui sit ipse sciat *vel simile quid dispicere visus est' mutuatus est Loewius).* 2. AMBULATU‡‡POTINUTSEMELMODO 3. BALLIOHUÇÇUMLUCRORESPICIAS

264. *Cf. ad v. 263* huc *B ex ras.* hunc *B (ante ras.) CDFZ* cum tuo *Muellerus Add. ad pros. p. 140* 265. ISTOC *A* PRETIO *A.* praetio *B.* p̄tio *D.* precio *CF* sacrificem *BCDZ.* SACRIFICEM *A* SUMMOIOUI *A* 266. *Apud Festum nihil superstes est nisi* atque in *et* intebea loci EXTATENEAMUTPORIÇIAM *(litteris* IÇIAM *incertissimis) A.* exta teneam ut poritiam *CD et, nisi quod* poriiciam, *Z.* extete neamunt A poritiam *B (nisi quod* extate *eadem m. correxit), ita quidem, ut* A *rubro colore scriptum videatur pro personae nota esse.* exta teneam ut porrigam *F.* porriciam *primus Beroaldus* INTEREA

Sí lucri quid détur, potius rém diuinam déseram.
Nón potest pietáti obsisti huic, útuti res sunt céterae.

PSEVDOLVS

Deós quidem, quos máxume aecumst métuere, eos minumí facit.

BALLIO

Cómpellabo. sálue multum, sérue Athenis péssume.

PSEVDOLVS

Dí te deaeque amént uel huius árbitratu uél meo:
Vél si dignu's álio pacto, néque ament nec faciánt bene.

BALLIO

Quíd agitur, Calidóre?

---

268. 269. *Servius Danielis ad Verg. Aen. I 378:* . . uetuste pietatem pro religione posuit . . . Plautus in Pseudolo: 'non . . . facit'

A. intebea *cod. Festi* 267. DETUR *A* POTIUS *A.* pocius *B* DIUINAM *A* DESERAM *A cum FZ.* de stram *B.* dextram *CD* *V. 268 post 291 collocat Ladewigius Philol. vol. XVII (a. 1861) p. 458* *Lenoni v. continuat C, Pseudolo tribuunt BDFZ: partem tantum lenoni tribuit Acidalius* potest *F cum A, Servius Dan., Pius.* potes *BCDZ.* potis est *Fleckeisenus.* potis *Loewius l. s. s. p. 166* PIETATI *A.* piaetati *cod. Cassell. Servii.* pietate *Pius* OB . . . . I *(ubi tamen* sist *paullo plus esse pro spatiis videtur) A* ututi res sunt *Ritschelius.* ut res sunt *BCDFZ cum altera manu cod. Cassell. Servii.* tres sunt *cod. Cassell. prima manu (non* siue ut res sunt, *ut vulgabatur).* UT . . RES *(omisso* sunt *et ut post* UT *quadret* UT*) A.* utut res sunt *Pylades.* utiuti res sunt *Bothius.* sicut res sunt *Kiesslingius Mus. Rhen. vol. XXIII (a. 1868) p. 415* cęterę *C* *V. 269 expellit Lorenzius l. s. s. p. 168* *Pseudolo v. tribuit cum Bothio Ritschelius ('nisi forte Calidoro etiam aptior' addens), Calidoro Bergkius Opusc. vol. I p. 677: pers. om. libri* DEOSQUIDEMQ . . . . E . . Q . . . . STMETUEREEOSMINIMIFACIT *A (*aequom *vel* aequum *adfert Studemundus 'Ueber zwei Parallelkom.' p. 56)* quos *cum Servio Pylades.* quod *BCDFZ* maxime *C.* maxumę *B.* maximo *cod. Cass. Servii* aecum est *B.* aequum *(*ęquum *D)* est *CDFZ.* est aequum *cod. Cassell. Servii* minimi *BDF.* minime *C, codex Cassell. Servii.* mīmi *Z*

270. BA. *non om. C* *Ceterum hunc v. (*Compellabo . . . di te*) in ipso principio paginae bis eadem manu scriptum C ostendit, sed priore loco rursus erasum* COMPELLABO *A* MULTUM *A* SERUE *extare visum est in A, sed litterae sunt incertissimae* serueat henis *B* pessumę *B* piissime *C, sed* pessime *in loco raso* 271. DITE *A.* Dii *F* DEAEQ· *A* ament uel *FZ.* ament///*(cum ras.)* uel *B corr.* amente uel *B ante et corr. C.* amente uel *D.* UELAMENT *A* HUIUSARBITRATU*(U post* H *incerta) A* 272. DIGNUS *A cum reliquis, Olsenus p. 39* ALIO *A* NEQ·AMENT *A* neque faciant *F* BENE *A* 273. AGI-

CALIDORVS

Amatur átque egetur ácriter.

BALLIO

Mísereat, si fámiliam alere póssim misericórdia.

PSEVDOLVS

Héia, scimus nós quidem te quális sis: ne praédices.
Séd scin quid nos uólumus?

BALLIO

Pol ego própemodum: ut male sít mihi.

PSEVDOLVS

Ét id et hoc quod té reuocamus. quaéso animum aduorte.

BALLIO

Aúdio:
Atque in pauca, ut óccupatus núnc sum, confer quíd uelis.

PSEVDOLVS

Húnc pudet, quod tíbi promisit quáque id promisít die,
Quía tibi minás uiginti pró amica etiam nón dedit.

BALLIO

Nímio id quod pudét facilius fértur quam illud quód piget.

---

281. 282. *Nonius p. 423, 27:* pudere . . . uerecundiae est, pigere paenitentiae. Plautus in Pseudolo: 'nimio . . . accepi piget'.

TURÇALYDORE *A* CA. amatur *F, Acidalius.* amatur *C.* PS. amatur *BDZ* ATQ· *A* 274. MISEREAT *A.* misereatur *C* POSSI-(*vel* E)M *A* 275. eia *Z.* eya *F* simus *BCD*[1] *(corr. D*[2]*)* *Post* sis *virgulam poni mavult Muellerus Nov. annal. vol. LXXXIII (a. 1861) p 274* nae praedices *B: in quo huic versui adhaerent* Sed scin quid nos uolumus 276. SCIN *A* uolumus *om. C* PROPEMODUM *A.* prope modo (v sup.) *B.* prope modo *reliqui.* prope modum *Beroaldus.* propemodum *Bothius. cf. Loewius l. s. s. p. 167* SIT *A* 277. ETIDET-HOC *A.* Etidet l oc *B.* Etidae hoc *(c ex o) C.* Et ideo hoc *Bergkius Op. vol. I p. 677* reuocamus. quaeso *Bothius, Buggius Philol. vol. XXXI (a. 1872) p. 253 sq.* reuocamus, quaeso *vulgo, Ritschelius.* ROGAMUS-QUAESO *A* ADUORTITE *A* BA. *D (sup. scr.) FZ. om. sine spat. BC*
278. Atqui *Lorenzius* OCCUPATUSNUNCSUM *A* confer sum *C* QUID *A* 279. PS. *DFZ.* B *B. om. C* HUNC *A, Camerarius.* Hun *B.* Hev *C.* Heu *DFZ* QUAQ·ID *(quamquam* ·ID *incertis litteris) A.* quaque id *F, codices Pyladis.* qãq id *D.* quamquã id *B.* quãquã id *C.* quamquam id *Z* PROMISIT *A* quamquam promisit dare *Saracenus.* quamquam id promisit diu *Kiesslingius Mus. Rhen. vol. XXIII (a. 1868) p. 415. idem et* quod nondum prompsit *antea H. Schenkelius Stud. Pl. p. 59 (665)* 280. Quia illas *Ritschelius.* Quia minas uiginti tibi *Fleckeisenus* PRO *A* et iam *BD* haut etiam *Sigismundus l. s. s. p. 259*
281. NIMIS *A teste Studemundo* (NIMIO *Loewius enotavit) apud Cae-*

Nón dedisse istúnc pudet: me, quía non accepí, piget.

PSEVDOLVS

At dabit, parábit: aliquos hós dies mantá modo.
Nám id hic metuit, né illam uendas ób simultatém suam.

BALLIO

Fúit occasió, si uellet, iám pridem argentum út daret.

CALIDORVS

Quíd, si non habuí?

BALLIO

Si amabas, ínuenires mútuom:
Ád danistam déuenires, ádderes fenúsculum:
Súbruperes patrí.

PSEVDOLVS

Subruperet híc patri, audacíssume?
Nón periclumst, né quid recte mónstres.

BALLIO

Non lenóniumst.

CALIDORVS

Égon patri subrúpere possim quícquam, tam cautó seni?

---

sarem l. s. s. p. 117 ID *A* PUDET *A* FERTUR *A* ILLUD *A*
282. DEDISSEISTUNC *A*. dedisse istum *Nonius, codd. Pyladis, Beroaldus*. dedissetis tum *BCDFZ* 283. B At *B* aliquos hos *Muellerus Add. ad pros. p. 33, Ussingius*. ALIQUO . HOS *A (ubi aut* D *aut* T *locum habere adnotat Loewius)*. aliquod *BCD*. aliquid *FZ: unde profecti* aliquid: tres dies *Dousa*, aliqui: duos dies *Scioppius Susp. lect. III 15* aliquot *cum Acidalio Ritschelius. cf. v. 321* maneat *F* MODO *A* 284. *Versum delet Lorenzius Philol. vol. XXXV (a. 1876) p. 168 sq.* IDHIC *A*. hic it *BCD*. hic id *FZ* METUIT *A* SIMULTATEM *A*
285. FUIT *A* OCCASIO *A*. ocasio *D* SIUELLET *A* IAMPRIDEM *A*. iam pridet *C*. iam di prid& *B* ARGENTUM *A* 286. SIAMABAS *A*. Iam abas *B*. iam abes *D*. iam habes *CFZ*. amabas *Gruterus* INUENIRESMUTUUM *A*, *'prisca exemplaria' Pii, qui 'alibi* inuenire est tuum *legi' dicit*. inuenires tuum *BCDFZ*. inuenire erat tuom *Ladewigius Philol. vol. XVII (a. 1861) p. 458 refutatus a Luchsio Studemundi Stud. vol. I p. 28. cf. Kiesslingius Mus. Rhen. vol. XXIII (a. 1868) p. 415* 287. DEUENIRES *A* ADDERES *(sed* E *extr. sup. scr. m. 1) A* FENUSCULUM *A*. faenusculum *BCF*. phenusculum *D*. foenusculum *Z* *Cf. ad v. 303* 288. SURRUPERIS *A*. surripuisses (surripuis ses *D) BCDZ*. subripuisses *F*. Surriperes *Pylades* SURRUPERET *A, atque ita B*. surriperet *CD*. surripere *Z*. subriperet *F* PATRI *A* audacissume *B*. ‡AUDACISSUME *A*. audacissime *CDFZ* 289. periculum est *BCDFZ* QUID *A* monstret *B* LENONIÛST *A*. lenonius est *BCDFZ*. lenonium est *Scutarius* 290. PATRI *A* subrupere *B ante ras.* surripere *CDZ cum A*. subripere *B ex ras. et F* POSSI*(vel* E*)*M

Átque adeo, si fácere possim, píetas prohibet.

BALLIO

Aúdio:

Píetatem ergo istam ámplexator nóctu pro Phoenício.
Séd quom pietatém te amori uídeo tuo praeuórtere,
Ómnes homines tíbi patres sunt? núllus est tibi, quém roges
Mútuom argentúm?

CALIDORVS

Quin nomen quóque iam interiit mútuom.

* * * * * * * * * * *

PSEVDOLVS

Heús tu, postquam hercle ísti a mense súrgunt satis potí uiri,
Quí suom repetúnt, alienum réddunt nato némini,
Póstilla omnes caútiores súnt, ne credant álteri.

---

292. *Diomedes p. 339, 31 de imperativis agens:* . . . Plautus in Pseudulo: 'pietatem ergo amplexator'

A quicquã *sup. scr. D* TAM *A.* tam *F. om. Z.* quã tã *C.* quantã *D.* ////////tã *(circ. 4 litt. erasae) B* SENI *A* 291. POSSI*(vel* E*)*MPIETAS *A* possim *C.* possem *BDFZ* PROHIBET *A* AUDIO *A* 292. *Cf. ad v. 268* *V. 292—296 hoc ordine BCDFZ: quorum v. 293—295 prorsus omissis reliquos duos sic collocat A: 296. 292* 292. istam *om. Diomedes* ISTAM·AMPLEXATOR *(sic cum puncto) A* PHOENICIO *A.* pheniceo *CD.* phoeniceo *Z* 293. quom pietatem te *Muellerus Add. ad pros. p. 140.* cum pietatem *F, Pylades.* cum pietate *BCDZ.* quoniam pietatem *cum Camerario Ritschelius* amori uideo tuo *CDZ.* amoruu deo tuo *B.* amatori uideo *F* prouertere *B.* praeuortere *CDFZ* *Cf. Langenus 'Beitr.' p. 79* 294. Omnes homines *Bothius, Bentleius.* Omnis *B.* Omnes *CDFZ* 295. mutuum *FZ.* Metuum *B.* me tuum *CD* *Calidori pers. exhibet B, atque ita Scutarius. om. reliqui* quin *F, Beroaldus, Pius.* qui *reliqui (*Quinomen *B)* interiit *BF.* interit *CDZ* mutuum *libri* *Aliquid intercidisse vidit Kiesslingius Mus Rhen. vol. XXIII (a. 1868) p. 416: quae talia fuisse putat Ussingius:* At si faenus nominasses, argentum fieret tuum. *Possis de altera recensione cogitare* 296. *Pseudolo tribuit Bothius, Ballioni libri* post quam *B* ISTI *A* amensa *(a c corr.) B* SURGUNT *A* SATISPOTIUIRI *A.* saturi *(*saturi *ex* satura *B)* poti *BCDFZ.* saturata cute *cum Kampmanno de AB praep. p. 25 Ritschelius.* satrapae *Scaliger.* 'saturi et uuidi *vel* distenta cute *reperisse* se' *Lambinus scribit (coniectura?).* saturi sympotae *Bursianus Nov. ann. vol. LXXVII (a. 1858) p. 512.* satis noti uiri *Ussingius* 297. suum *libri cum A.* suum quom *Ritschelius: cf. Kiesslingius l. s. s. et Brixius Nov. annal. vol. CI (a. 1870) p. 426* redeunt *B* NEMINI *A.* nemine *B.* memini *Z* 298. POSTILLAOMNES *A.* Ab alienis *reliqui. cf. Niemeyerus p. 54, Baierus p. 177* ne credant *Saracenus cum A.* nec reddant *BCDZ.* ne reddunt *F* ALTERI *A.* altius *F*

CALIDORVS

Nímis miser sum: númmum nusquam réperire argentí queo:
Íta miser et amóre pereo et ínopia argentária.

BALLIO

Éme die caeca hércle oliuom, id uéndito oculatá die:
Iam hércle uel dúcentae fieri póssunt praesentés minae.

CALIDORVS

Périi: annorum léx me perdit quínauicenária.
Métuont credere ómnes.

BALLIO

Eademst míhi lex: metuo crédere.

PSEVDOLVS

Crédere autem? eho, an paénitet te, quánto hic fuerit úsui?

---

301. *Festus Pauli p. 179:* Oculatum pro praesenti posuit Plautus, cum dixit oculata die'. *Unde apud ipsum Festum relicta sunt:* . . . Pseu]dolo osculatum pro prae . . . . . . to die caeca hercule

---

299. miser sum *BCDFZ.* MISERUM *A* numinũ *D*[1]*: corr. D*[2] NUSQUAM *A.* nusque *F* reperire *Z cum A.* reperiri *F.* repperire *BCD* argentique oc *D.* argentiq; hoc *C* 300. miseret amore *B.* MISEREAMORE *A.* bis et ego amore *vel* bis ego et amore *Kochius Emend. Pl. p. XIV* PEREOETINOPIA *A* ARGENTARIA *A.* argenteria *B ante corr.* 301. EMEDIE *A, atque ita FZ.* Emediae *B.* e medi& *D.* et me die *C.* Emito die *duce Festo O. Muellerus, Ritschelius* CE(*vel* L)CA *A.* cęca *BZ.* caeca *C.* coeca *D.* ceca *F* hercule *Festus* oliuom *B cum A.* oliuum *reliqui.* hornotinum *Ussingius* IDUENITO *A* OCULATA *A.* occulta *F* 302. HERCLE *A. om. F* DUCENTAE *A.* ducente *BCD* POSSUNTFIERI *A, Ritschelius* PRAESENTES *A.* presentes *B* MINAE *A* 303. PERII *A* ANNORUM *A.* annortum *BCD.* an non tum *FZ: de quo iure Fleckeisenus Exerc. p. 17 dubitabat* an non me lex dum porcet *Acidalius* PERDI(*vel* E)T *A* QUINAUICENARIA *A.* quina uicenaria *DZ.* quinãuicenaria *C.* quina cenaria *F.* quinauiceria *B, iungens huic versui proxima* Metuunt (*sic, non* metuunt) credere omnes *verba.* quiniuicenaria *Bergkius Opusc. vol. I p. 175.* quina uicennaria *Meursius, Lipsius. ceterum cf. Visseringi Quaest. Pl. p. 87 sqq. Vix recte hunc v. post v. 287 collocat Ladewigius Philol. vol. XVII (a. 1861) p. 458* 304. Metuunt *libri cum A* homines *Bergkius Opusc. vol. I p. 677* BA. *om. F* Eadem est mihi *BCDFZ.* EADEMMIHIEST *A* 305. CREDEREAUTEM *A. Idem, nisi quod* auteme ho *coniungit, B.* Credere aude *Bergkius Opusc. vol. I p. 677, Buggius Philol. vol. XXXI (a. 1872) p. 254 (Calidoro tribuens): cf. Langenus 'Beitr.' p. 316* eho an *FZ cum A.* e ho an *B.* Eohan *C.* Eo han *D: cf. v. 314.* eho *cum Bothio Ritschelius* PENITETTE *A itemque BDFZ, nisi quod* poenitet *Z.* penitetme *C: unde* paenitetne *Ritschelius* HUCFI(*vel* E)TERIT (*litteris* C *et* T *post* I *incertis*) *A* USUI *A*

BALLIO

Nón est usu quísquam amator, nísi qui perpetuát data.
Dét, det usque: quándo nil sit, símul amare désinat.

CALIDORVS

Nílne te miserét?

BALLIO

Inanis cédis: dicta nón sonant.
Átque ego te uiuóm saluomque uéllem.

PSEVDOLVS

Eho, an iam mórtuost?

BALLIO

Vtut est, mihi quidém profecto cum ístis dictis mórtuost.
Ílico uixít amator, úbi lenoni súpplicat.
Sémper tu ad me cum árgentata accédito querimónia:
Nám istuc, quod nunc lámentare, nón esse argentúm tibi,

---

306. ussu *Fleckeisenus, Buechelerus de decl. p. 110 (ed. Windekilde).* iustus *BCDZ cum A.* usui *F, cod. Scaligeri, 'Vatic.' Lipsii Ant. lect. IV 4, Ritschelius. cf. Seyffertus Ind. phil. vol. VIII (a. 1877) p. 340* QUICQUAM *A* PERPETUATDATA *A.* perpetuo datat *Buechelerus l. s. s.*

307. DETDETUSQ·QUANDO *A.* detque usque quando *CDFZ.* Det queusque *sine* quando *B.* Det quid usque: quando *Bergkius Opusc. vol. I p. 677.* Aut det usque, aut quando *edidit Ritschelius.* Aut det cusque aut quando *idem Opusc. vol. III p. 142.* Det usque usque: quando *Baierus l. s. s. p. 159.* Datque usque, quando *Pylades* nihil *(ex* mihil *B)* sit *BCDFZ cum A.* nihil est *Ritschelius in adnotatione: cf. Muellerus Add. ad pros. p. 141 adn.* SIMULAMAREDESINAT *A* *Ceterum versum eicit Bursianus Nov. annal. vol. LXXVII (a. 1858) p. 512*

308. NIHILNE *A.* Nihilne *(*Nihil ne *B.* ne *sup. ser. C) reliqui* TEMISERET *A: quod defendi posse concedit Ritschelius.* temet miseret *BCD.* te mei miseret *FZ.* mei miseret te *Ritschelius.* te miseret mei *Mahlerus de pron. colloc. p. 42* BA. *om. F* INANIS *A* cedis *Saracenus cum A.* cedes *BCDZ.* accedis *F.* accedas *codd. Pyladis* inanis? BA. Caedis dicta, non *Bergkius Opusc. vol. I p. 677* SONANT *A* 309. ATQ·EGOTEUIUOM *A* te *sup. ser.* D^2 uiuum *libri praeter AB* saluomque *B cum A.* saluumque *reliqui* PS. *om. F* Eo *DZ* mortus est *B.* mortuus est *CDFZ.* MORTUMST *A teste Ritschelio (qua scriptura abutitur Kochius Philol. vol. XXXIII a. 1874 p. 704), ubi* MORTUUEST *dubitanter testatur Loewius:* mortuumst *Studemundus 'Ueber zwei Parallelkom.' p. 55* 310. *Hunc v. om. CDFZ* MIHI *A* PROFECTO *A* quom *B* ISTIS *A* mortuus est *B cum A*

311. BA. *praem. F* UIXIT *A* amator/// *C* ubi] nisi *F* SUPPLICAT *A.* placet *reliqui* 312. adme *B* quom *B* ARGENTATA *A* querimoria *B.* QUAERIMONIA *A* 313. Nam istuc *BCDFZ, ubi* istoc *Camerarius.* NAMISTISTUC *(*ST *litteris incertis) A* LAMENTARE *A, atque ita Lambinus.* clametare *B.* clamet are *D.* dametare *C.* cla-

Apud nouercam quérere.

PSEVDOLVS

Eho, an umquam tu húius nupsistí patri?

BALLIO

Dí meliora fáxint.

PSEVDOLVS

Fac hoc quod té rogamus, Bállio,
Meá fide, si istí formidas crédere. ego in hoc tríduo
Aút terra aut mari aút alicunde euóluam id argentúm tibi.

BALLIO

Tíbi ego credam?

PSEVDOLVS

Quór non?

BALLIO

Quia pol quá opera credám tibi
Vna opera alligém canem fugitíuam agninis láctibus.

CALIDORVS

Sícine mi abs te béne merenti mále refertur grátia?

---

317. Alicunde *hinc transiit in gloss. Plautinum: cf. Ritschelii Opusc. vol. II p. 257* 319. *Nonius p. 331, 26:* Lactes . . . Plautus . . . Pseudolo: 'una opera . . . lactibus'

---

mitare *FZ* este *B ante corr.* est *F* 314. QUERERE *A* Eho an umquam *B cum A.* ehoa nũquã *CD.* eho nũquam *FZ.* eho ah nunquam *codd. Pyladis.* eho nunquid tu '*Vaticani*' *Lipsii Ant. lect. II 9.* An umquam *Ritschelius.* Enumquam *Fleckeisenus praef. Pseud. p. XIII.* Eho an tu umquam *idem edidit.* Eho tun umquam *Lambinus.* Eho umquamne *Ritschelius in adn. coll. v. 305.* Eho an tu huius umquam *Muellerus Add. ad pros. p. 58* 315. MELIORA *A.* melius *BCDFZ* faxint] faciant *libri praeter A: cf. Baierus l. s. s. p. 34* fac hoc quod *BCDFZ.* face quod *cum A Ritschelius: cf. Baierus l. s. s.* ballio D^2*FZ.* balho *B.* balcho CD^1. CALLIO *A* 316. ISTI *A* CREDERE *A* TRIDUO *A* 317. AUTTERRA *A* MARI *A* aut alicunde *Bergkius Opusc. vol. I p. 127, Spengelius T. Macc. Pl. p. 231.* alicunde *BCDFZ.* ALIQUONDE *A.* alicunde aliqua *coll. Epid. 331 Ritschelius* EUOLUAMIN (*non* id) *A* 318. TIBI *A* Cur *libri praeter A* QUAOPERA *A: item D (e ras.) FZ.* qua operas *BC et D ante ras.* quoia opera *Bergkius Opusc. vol. I p. 677* CREDAM *A* 319. OPERA *A* allicem *Nonius.* adlegem *Reichius Symb. philol. ed. Monach. a. 1877 p. 19 sqq.* canem fugitiuam *Dousa, Bothius.* fugitiuum canem *Nonius.* FUGITIUAMCANEM *A: atque ita reliqui, nisi quod* cane (canẽ *m. rec.*) *et* magninis *pro* agninis *B* agnis *Nonius.* mininis *Luchsius teste Lorenzio,* ego agninis *L. Muellerus cetera servantes Cf. Caesar p. 132* T(*vel* I)ACTIBUS *A* 320. Sic-

BALLIO

Quíd nunc uis?

CALIDORVS

Vt ópperiare hos séx dies aliquós modo,
Né illam uendas neú me perdas hóminem amantem.

BALLIO

Animó bono's:
Vél sex menses ópperibor.

CALIDORVS

Eúge, homo lepidíssume.

BALLIO

Ímmo uein etiám te faciam ex laéto laetantém magis?

CALIDORVS

Quíd ais?

BALLIO

Quia enim nón uenalem iám habeo Phoenícium.

CALIDORVS

Nón habes?

BALLIO

Non hércle uero.

CALIDORVS

Pseúdole, ei, accerse hóstias,
Víctumas, laniós, ut ego huic hic sácruficem summó Ioui.

---

cine *F* MIHIAB*(vel* P*)*STE *A.* mihi abs te *(*abste *B) reliqui* MALE *A* gracia *B.* GRATIA *A* 321. BA. *om. C* UIS *A* operiare *DF* HOSSEXDIESALIQUOS *A.* hos sex dies saltem *(*saltim *C) reliqui.* hos dies aliquos *vel* hos aliquos sex dies *Kiesslingius Mus. Rhen. vol. XXIII (a. 1868) p. 418.* hos sex dies festos *Ritschelius* 322. NE *A* neu] ne *C* me perdas *B cum A.* perdas me *reliqui* ANIMOBONOES *A: item B.* bono animo es *reliqui* 323. menses *libri cum A* OPPERIBOR *A.* operibor *DF* opperibor menses *Z* EUGE *A* lepididisume *B.* lepidissime *CDFZ* 324. IMMO *A* UEIN *A.* uim *B.* uin *reliqui* ETIAM *A* FACIAM *A* lacto *Z* LAETANTEMMAGIS *A* 325. QUIDAIS *A.* Quid iam *reliqui, Ritschelius* QUIA *A* UENALEMIAM *A, Ritschelius.* uenalemam *B ante ras.* uenalem *B (ex ras.) cum reliquis* phenicium *DF.* phenicium *C* 326 UERO‡PSEUDOLEEIACCERSEHOSTIAS *A.* uero CA. *(*CA *sup. scr. D*[1]*)* o pseudole accersi hostias *D.* uero opseudole arcessi hostias *cum vacuo spatio circ. 6 litt. e rasura orto post* opseudole *B.* uero o pseudole arcessi hostias *C.* uero. Cal. dole *(sic, cum lacuna)* accersi hostias *Z.* uero. CA. o pseudole accersi hostias *F.* accerse *iam Beroaldus* 327. Victimas *libri praeter A* lanios, ut ego huic hic *Brixius Nov. annal. vol. CXV (a. 1877) p. 331.* Lanios ut ego huic *D*[2]*F cum A, nisi quod is* HUIC.

Nam híc mihi nunc est múlto potior Iúppiter quam Iúppiter.

BALLIO

Nólo uictumás: agninis me éxtis placarí uolo.

CALIDORVS

Própera: quid stas? eí, accerse agnos. aúdin, quid ait Iúppiter?

PSEVDOLVS

Iam híc ero: uerum éxtra portam mi étiam currendúmst prius.

CALIDORVS

Quíd eo?

PSEVDOLVS

Lanios índe accersam dúo cum tintinnábulis:
Eádem duo gregés uirgarum inde úlmearum adégero,
Vt hodie ad litátionem huic súppetat satiás Ioui.

BALLIO

I ín malam crucem.

---

lanios et ego huic *Z*. laniosus tego huic *BD*^{1}. laniosus te ego huic *C*. lanios, ut ego huice *Ritschelius*. lanios, huic ut ego *Fleckeisenus*. lanios, ut ego hodie huic *Muellerus Add. ad pros. p. 131* sacrificem *C* SUMMO *A* 328. mihi *sup. scr. D*^{1} nunc *om. F* POTIUS *A* IUPPITERQUAMIUPPITER *A, Pylades 'ex antiquis codd.'* iuppiter queam iuppiter *BC*. iupit queã iuppit (queã *ex* qued *D*^{1}: īquã *D*^{2}) *D*. iupiter inquam iupiter *F et, nisi quod* in quã, *Z* 329. BA. *F. om. BCDZ* uictumas *D cum A* uictimas *B*. uictimas *CFZ* AGNINIS *A*. ac ninis *B*. acnimis *C*. ac nimis *DZ*. at minimis *F, quod defendi posse Handio Turs. I p. 426 visum.* mininis *Ritschelius*. at mininis *vel* at minis *Lipsius Ant. lect. II 1: quod ad* minas *h. c. oves glabras (ut Bacch. 1129) spectare Palmerius p. 711 et Dousa Expl. III 19 censuerunt.* agninis, *quod ex interpretamento repetebat Ritschelius, defendit Rostius Opusc. vol. II p. 239.* minimis *et mox* med *Scaliger.* ac minime *Bergkius Opusc. vol. I p. 677. an* crumillae, *ut* millae *intellexerit Calidorus?* MEEXTISPLACARI *A* 330. CA. *F. om. reliqui* ei, accerse *ex A Studemundus Stud. vol. I p. 271.* accerse *cum BCDFZ Ritschelius* AGNOS *A* AUDIN *A* IUPPITER *A*. iupiter *DFZ* 331. PS. *FZ et sup. scr. D*^{1}*. om. reliqui* uerom *B* extraportam *B* PORTAM *A* MI(*vel* E)ETIAM *A*. mi etiam *BDFZ, Ritschelius Opusc. vol. II p. 382.* mietiam *C*. Metiam *Saracenus, codices Pii. cf. Beckeri Antiq. Rom. I p. 178, 555, Iordani top. Rom. vol. II p. 106* currendum est *F*. currendusẽ *C*. currendust *BDZ*. CURRENDUST *A* PRIUS *A* 332. QUIDEO *A*. Quidéo *D* ACCERSAM *A* DUO *A, Pylades.* duos *BCDFZ* tintinabulis *Z* 333. duo] domo *F* GREGES *A* unde *F* UIMEARUM *A*. ulmearũ (e *add. m. 2*) *D* 334. UT *A* LITATIONEMHUIC *A* SATIAS *A, Camerarius.* sacias *B*. satius *CDZ*. satis *F* *Sociat huic versui verba* in malam crucem *B* 335. BA. *praem. Ritschelius*

PSEVDOLVS

Ístuc ibit Iúppiter lenónius.

BALLIO

Éx tua re nón est, ut ego emóriar.

PSEVDOLVS

Quidum?

BALLIO

Síc: quia,
Sí ego emortuós sim, Athenis té sit nemo néquior.
Éx tua rest, út ego emoriar.

CALIDORVS

Quídum?

BALLIO

Ego dicám tibi:
Quía edepol, dum ego uíuos uiuam, númquam eris frugí bonae.

CALIDORVS

Díc mihi, obsecro hércle, uerum sério, hoc quod té rogo:

---

cum Grutero. om. libri ỊINMALAM *A.* in malam *BCDFZ* CRUỌẸṂ *A* PS. *B.* CA. *CDZ. sine intervallo continuat F* Istuc ibit Iuppiter *Ritschelius.* ỊSṬỊCIBITỊUPPITER *A.* Isti cibiti oppiter *B proximo versui adnectens.* Istic ibit iuppiter (iupiter *F) CDFZ* LẸNONỊUS *A* *V. 336—339 ita collocavit Ritschelius: quorum ordo hic est in libris omnibus: 338. 339. 336. 337. Initia in B haec sunt:* P Isti, P Quidum C Ego, Ex tua, Si cgo, *sed ut rectae discriptionis maiusculae litterae in* Ex *v. 338 ct* Quia *v. 339 vestigia sint* *Ex Ambrosiani vestigiis non omni ex parte recte lectis hanc formam commendabat Ritschelius in adn.:* BA. Éx tua re non ést ut moriar. PS. Quídum? BA. Id ego dicám tibi: ‖ Sí ego mortuós sim, Athenis té sit nemo néquior. ‖ Éx tua re ut ego emóriar magis est hércle. CA. Quidum? BA. Síc: quia, ‖ Dúm edepol ego uíuos uiuam, númquam eris frugi bonae 336. *Versum om. F cum 'codd. antiquis' Pyladis* BA.] *om. libri* extuare *D* non est ut ego emoriar *BCDFZ.* UTEGOEMORIAṚṆONẸSTERE *A* PS.] CAL. *(post* CAL *erasa* Q *in C) BCDFZ* BA.] PS. *libri* Sic] Dic *Bergkius Opusc. vol. I p. 677* 337. si *ex* sc *D* ergo *CD* emortuus *CDFZ.* emortus *B.* MORṬUUS *A* at heniste *B* SIṬ *A* nequ(i)or *D.* nequor *BC* 338. BA. *praem. F* EXṬUAREESṬUTEGOEMORIAR *A.* Ex tua re (extuare *D)* non est ut ego emoriar *BCDFZ* CA.] PS. *libri* Qui dum *CFZ* BA.] CA. *libri* Id ego *Ritschelius. cf. Muellerus Pros. p. 666* ṬỊBI *A* 339. ẸDEPOL *A.* aedepol *Z* uiuus *CFZ cum A.* uius *B.* ui(v)us *D. cf. Kochius Nov. annal vol. CI (a. 1870) p. 284* NUNQUAMERIṢ *A* bonę *Z.* bone *BCD* 340. CA. *Saracenus.* PS. *libri* HẸṚÇLEUẸRUM *A.* uerum hercle *Z.* uerum *(ct* hercle *sup. scr.) D.* *cf. Muellerus Add. ad pros.*

Nón habes uenálem amicam tú meam Phoenícium?

BALLIO

Nón edepol habeó profecto: nám iam pridem uéndidi.

CALIDORVS

Quómodo?

BALLIO

Sine órnamentis, cum íntestinis ómnibus.

CALIDORVS

Meám tu amicam uéndidisti?

BALLIO

Válde: uigintí minis.

CALIDORVS

Víginti minís?

BALLIO

Vtrum uis, uél quater quinís minis,
Míliti Macédonio: et iam quíndecim habeo ab eó minas.

CALIDORVS

Quíd ego ex te audio?

BALLIO

Hóc: amicam túam esse factam argénteam.

CALIDORVS

Cúr id ausu's fácere?

---

p. 140 sq. SERIO *A* QUOD *A* ROGO *A, Acidalius.* rogo est *(vel* ẽ*)* *BCDFZ: cf. Seyffertus Philol. vol. XXIX (a. 1870) p. 380 et Muellerus l. s. s.*
341. HABESUENALEMAMICAM *A* phenicium *D* 342. BA. *DFZ. om. BC* NON *A* abeo *CD* Nã *(*N *ex* ia, *ut vid.) D* 343. QU . . . NTESTIN . . . S *ut vid. A.* cum testinis *B* 344. Valde] Quanti? *Ussingius* UIGINTIMINIS *A* 345. CA. *om. C: in quo hic versus quamquam suo loco positus tamen in ima pagina iteratur additis signis* đ *et* ħ UIGINTIMINIS *A* ł quat quinis *in ras. C* 346. MACEDONIO *A.* macedonico *Z* et iam *Pius, Acidalius.* etiam *libri* quindecim habeo ab eo *Brixius Nov. annal. vol. CI (a. 1870) p. 774.* quindecim habeo *BCDFZ cum A.* quindecim inde habeo *Muellerus Add. ad pros. p. 141.* quindecim habeo domi *(*intus *in adn.) Ritschelius* MINAS *A*
347. EGO *A* EXTE *A.* exte *B* Hoc: amicam tuam esse *Muellerus Pros. p. 635 (cf. Add. p. 99).* amicam tuam esse *libri, nisi quod* ESSE *A.* tuam esse amicam *Ritschelius.* tuam amicam esse *Bothius* tuam esse factam amicam argenteam *Ritschelius in adn.* FACTAM *A* 348. CA. *om. C* Qur *B cum A.* Cur *reliqui* ausus *libri, Olsenus Quaest. Pl. p. 18* BA.] P *B.* PS. *CD*[1]*: corr. D*[2] libuit

BALLIO

Lúbuit: méa fuit.

CALIDORVS

Eho, Pseúdole,

Eí, gladium adfer.

PSEVDOLVS

Quíd opust gladio?

CALIDORVS

Qui húnc occidam una átque me.

PSEVDOLVS

Quín tu ted occídis potius? nam húnc fames iam occíderit.

CALIDORVS

Quíd ais, quantum térram tetigit hóminum periuríssume?
Iúrauistin té illam nulli uénditurum nísi mihi?

BALLIO

Fáteor.

CALIDORVS

Nempe concéptis uerbis.

BALLIO

Étiam consultís quoque.

---

libri cum A CA.] *spat. om. A* eho] e *ex* o *D* 349. EI *A.* I *reliqui, nisi quod* Et *C. cf. Fleckeisenus Nov. annal. vol. LXI (a. 1851) p. 18* adfer *B (ex ras.)* CD^2Z *cum A.* adfert *B ante ras. et* D^1. affer *F* opust *Ritschelius.* OPUS *A: item reliqui. def. cum alii, tum Olsenus p. 84* Qui hunc occidam una atque me *Fleckeisenus.* Qui hunc (hunc *sup. scr.* B^1) occidam (occidã̄r *B)* atque me *BCDFZ.* QUIHOCOCCIDAMATQ·ME *(*O *post* C *incerta) A.* Qui hunc nunc occidam atque me *Ritschelius (*Quid *idem ceteris servatis Nov. Exc. p. 64).* Qui hunc occidam atque enicem *Ussingius.* Qui istunc occidam atque me *Guyetus.* Qui hunc ego occidam atque me *Bergkius Opusc. vol. I p. 677.* qui hunc ulciscar atque me *Palmerus Hermath. X p. 68* 350. TU *A* ted *Bothius.* te *libri cum A.* te unum *Muellerus Pros. p. 746.* tete *Spengelius T. Macc. Pl. p. 228* OCCIDIS *A.* occides *CDZ* postius *B* fames] m *e corr. D* fame siam *B* 351. terram tetigit *Geppertus Stud. Pl. vol. II p. 56, Bergkius Opusc. vol. I p. 677.* TERRATETIGIT *A.* terra tegit *BCDFZ.* terram tēgit *Buggius Philol. vol. XXXI (a. 1872) p. 254.* terra tetulit *Palmerus Hermath. XI p. 315.* in terra degit *cum Lipsio Ant. lect. IV 4 Ritschelius. ineptit Scioppius Verisim. I 12* tegit homo *ascripsit Bentleius* hominẽ *D* PERIURISSIME *A. item reliqui, nisi quod* per iurissime *B* 352. Iuraui stinte *B.* iurauistincte *C.* iurastin te *FZ* MIHI *A* *Huic versui adhaeret* B Fateor *in B* 353. *Cf. ad v. 352* UERBIS *A* consultis '*e vetustis exemplaribus*' *Pius: item Beroaldus.* con-

CALIDORVS

Périurauistí, sceleste.

BALLIO

At árgentum intro cóndidi.

Égo scelestus múnc argentum prómere hinc possúm domo:

Tú qui pius es, ístoc genere gnátus, nummum nón habes.

CALIDORVS

Pseúdole, adsiste áltrim secus atque ónera hunc maledictís.

PSEVDOLVS

Licet.

Númquam ad praetorem aéque cursim cúrram, ut emittár manu.

CALIDORVS

Ingere mala múlta.

PSEVDOLVS

Iam ego te dífferam dictís meis.

Ínpudice.

BALLIO

Itást.

---

sulis *BCDZ.* consiliis *F.* CONSUTIS *A* 354. *Verba* Per iurauistis *(ita, non* per iurauistis*)* sceleste *superioribus continuat B omissa personae nota* CA. *FZ. om. CD cum B* PERIURAUISTI *A.* Periurasti *F* BA.] CA. *CD, Z iterum* ARGENTUMINTRO *A* 355. ARGENTUM *A* promere hinc possum domo *Sauppius Quaest. Pl. p. 6, Muellerus Pros. p. 23.* PROMEREPOSSUMDOMO *A: item reliqui.* domo potissum promere *Ritschelius.* promere mihi possum domo *Fleckeisenus.* promere potis sum domo *Bothius.* promere possiem domo *Guyetus. cf. Ritschelius Opusc. vol. II p. 447* 356. qui pius es istoc *F.* quipiussist oc *(octava littera ex* i *corr.) B.* qui pius sistoc *C.* qui *(sup. scr.)* pius sistoc *D.* qui sis istoc *Z.* QUIPIUSISTOCES *A* NATUS *A* NUMMUS *A.* numinũ D^1Z*: corr.* D^2 357. CA. *F. om. reliqui* adsiste altrim secus atque *Fleckeisenus, Roeperus Philol. vol. XVIII (a. 1862) p. 242* (altrimsecus *Ritschelius).* ADSISTEALTERIMSECUSATQ· *A.* adsiste altrinsecus atque *D (ex corr.) FZ.* adsistera trinsecus atque *BCD (ante corr.).* adsiste atque altrinsecus *Bothius.* adsiste alterim atque *Ritschelius in adn.: cf. Opusc. vol. II p. 256. 457 sq.* PS.] *spat. om. A* LICET *A*

Versuum 358—366 haec sunt in B initia: Numquam, P Iam ego, P Verbero, C Socio fraude, B Fateor, P Permilies, C Fraus, B Cantores

358. *Calidoro tribuit v. Bergkius Opusc. vol. I p. 677* ut te mittam *scribens* NUNQUAM *A: ante quam vocem in B erasa* D ADPRAETOREM *A.* ad pretorem *BD* aeque *Pylades.* AE*(vel* I*)*QUE *A.* atque *libri* CURRAM *A* UTEMITTARMANU *A, Camerarius.* lite mittar manus *BCD.* litem utar manu *F.* lite utar manu *Z.* licet utar manu *codd. Pyladis* 359. CA. *om. BCD* Ingere *(non* ingere*) B.* Ingere huic *Fleckeisenus.* Inger ei *Usenerus Nov. annal. vol. XCV (a. 1867) p. 250* MALA *A* DICTIS *A* 360—362. *Calidoro tribuit* Sceleste, Bustirape *et* Sociofraude *Bergkius Opusc. vol. I p. 677* 360. Impudice *(sic, non*

PSEVDOLVS

Sceleste.

BALLIO

Dícis uera.

PSEVDOLVS

Vérbero.

BALLIO

Quíppini?

PSEVDOLVS

Bustírape.

BALLIO

Certo.

PSEVDOLVS

Fúrcifer.

BALLIO

Factum óptume.

PSEVDOLVS

Sóciofraude.

BALLIO

Súnt mea istaec.

PSEVDOLVS

Párricida.

BALLIO

Pérge tu.

CALIDORVS

Sácrilege.

BALLIO

Fateór.

CALIDORVS

Periure.

BALLIO

Vétera uaticinámini.

---

impudice *etiam B) BCFZ* Ita est *libri praeter A* dices *BCDF.* dics *Z* UẸRA *A* UẸRBERO *A* 361. PS. *bis posuit pro* CAL. *Ritschelius* Quid pini C busti rape *B* CERTO *A.* certe *reliqui* factum *FZ cum A.* factã *BCD* optime *F* 362. PS. *Ritschelius.* CA. *libri* Socio fraude *BCZ.* sotiofraude *D.* socifraude *F.* SOCIUFRAUDE *A: cf. Buggius Philol. vol. XXXI (a. 1872) p. 255.* sociofrude *Pareus*

MEAISTAEC *A, Guyetus.* meaec ista *B.* mea ec ista D^2. mẹa ^{h}ec ista D^1. mea hacc ista *FZ.* mea eccista *Bothius* PARRỊCỊDA *A* 363. CA. *Ritschelius.* PS. *libri, Bergkius Opusc. vol. I p. 677* SACRILEGE*(vel* I*) A* uaticinamin *C*

CALIDORVS

Légirupa.

BALLIO

Validé.

PSEVDOLVS

Perníciés adulescentum.

BALLIO

Acérrume.

CALIDORVS

Fúr.

BALLIO

Babae.

PSEVDOLVS

Fugitíue.

BALLIO

Bombax.

CALIDORVS

Fraús popli.

BALLIO

Planíssume.

PSEVDOLVS

Fraúdulente.

CALIDORVS

Inpúre leno.

PSEVDOLVS

Caénum.

BALLIO

Cantorés probos.

CALIDORVS

Vérberauistí patrem atque mátrem.

---

365. Bombax *hinc receptum in gloss. Plaut.: cf. Ritschelius Opusc. vol. II p 257*

---

364. LEGERUPA *A*. Legi rupa *B* pernicies *FZ*. PERMITTES *A*. Permilies *BCD* adolescentū *DF* BA.] *spat. om. A* ACERRUME *A* 365. babe *C*. habe *D*. abi *F* bompax *C* CA.] PS. *F* popli *Bothius.* populi *libri cum A* PLANISSIME *A* 366. Fraudalente *CD* Impure *BDFZ* *Inter* INPURE *et* LENO *pers. spat. A: unde profectus* CA. Inpure. PS. Leno. CA. Caenum *Kiesslingius Mus. Rhen. vol. XXIII (a. 1868) p. 419* PS. *(post* leno*) FZ.* CAL. *iteratum in BCD* CAENUM *A*. cenum *reliqui* *An* CA. Inpure. PS. Caenum. CA. Leno? *cf. Rud. v. 653* 367. Verbera[ui]sti *B*

BALLIO

Atque occidí quoque
Pótius quam cibúm praehiberem: núm peccaui quíppiam?

PSEVDOLVS

Ín pertussum ingérimus dicta dólium: operam lúdimus.

BALLIO

Númquid aliud étiam uoltis dícere?

CALIDORVS

Ecquid té pudet?

BALLIO

Tén amatorem ésse inuentum inánem quasi cassám nucem.
Vérum quamquam múlta malaque dícta dixistís mihi,
Nísi mihi hodie attúlerit miles quínque quas debét minas,
Sícut haec est praéstituta súmma ei argentó dies:
Si íd non adfert, pósse opinor fácere me officiúm meum.

MATREM *A* quoque *sup. scr. D* 368. CIBUM *A.* pre hibere *B.* PRAEBEREM *A* quipiam *Fleckeisenus* 369. In pertussum *D.* Inpertus sum *C et B ante ras.* Inpertus um *ex ras. B.* Inpertusum *FZ cum A* ingerrimus *C* docta *B* 370. Numquid *Scutarius.* NUNQUID *A.* Nunc quid *BC.* Numq̃ *D.* Nũquã *FZ* ALIUD *A: item FZ.* alium *BCD.* aliud mi *Bergkius* '*Beitr.*' *p. 54, Muellerus Pros. p. 599 (cf. Add. p. 31 sqq.).* alium me *Gruterus, Ritschelius: cf. Nov. exc. p. 56* uoitis *Z* ecquid te *Pylades.* ec quite *BCD.* ecqui te *FZ.* HAECQ*(vel* C*)*UIDTE *omisso spatio ante* HAEC *A* 371. TEN *A.* Te *reliqui.* Ted *Camerarius, Ritschelius. cf. Umpfenbachius Mel. p. 34, Ritschelius Nov. exc. p. 44, Bergkius* '*Beitr.*' *p. 52, Mint. Warren* '*On the enclitic Ne in early latin*' *p. 6 (56), Brixius Nov. annal. vol. CXV (a. 1877) p. 331* Te amatorem uelatum esse inuentum *Bergkius l. s. s. p. 158 coll. loco Fest. p. 14* AMATOREM *A* ESSEINUENTUM *A, Bothius.* inuentum esse *BCDFZ* 372. UERUM *A.* Sed *reliqui* MALAQUAE *A.* mala quę *BCZ.* mala que *D* dicta dixistis mihi *Ritschelius.* INMEDICTADIXISTISTAMEN *A.* in me (ĩ me *C)* dicta dixistis mihi *reliqui.* in me dicta dixistis modo *Pylades. cf. Usenerus Nov. annal. vol. XCI (a. 1865) p. 263, Seyffertus Stud. Pl. p. 30, Niemeyerus l. s. s. p. 13, Baierus l. s. s. p. 75. Nihil agit Geppertus Stud. Pl. I p. 94* 373. MIHIHODIE *A.* mihi *reliqui.* mi actutum *Guyetus.* mihi iam *Bothius.* mihi huc *quasi ex A Geppertus Stud. Pl. vol. II p. 57* mites *BCD*[1] *(corr. D*[2]*)* 374. EST *A* PRAESTITUTA *A.* prestituta *B* SUMMAEI *A, Gruterus.* summę *B.* summe *CDFZ.* summa *Lipsius Ant. lect. IV 4 et* ei *post* argento *addens Acidalius.* numerando *Camerarius* ARGENTO *A* 375. IDNONADFERT *A.* is non aderit *reliqui: cf. Blasius l. s. s. p. 18, Baierus l. s. s. p. 140* MEOFFICIUM *A.* officium *reliqui.* officium me *Camerarius. cf. Baierus l. s. s.*

CALIDORVS

Quíd id est?

BALLIO

Si tu argéntum attuleris, cúm illo perdideró fidem:
Hóc meumst offícium. ego, operae sí sit, plus tecúm loquar:
Séd sine argento frústra's, qui me tuí miserere póstulas.
Haéc meast senténtia, ut tu hinc pórro quid agas cónsulas.

CALIDORVS

Iámne abis?

BALLIO

Negóti nunc sum plénus.

PSEVDOLVS

Paulo póst magis.
Íllic homo meus ést, nisi omnes dí me atque homines déserunt.
Éxossabo ego illúm simulter ítidem ut murenám quoquos.

---

382. *Non p. 170, 19:* simulter pro similiter. Plautus Pseudolo: 'exossabo . . . cocus'

---

376. *Spat. ante* SI *om. A* ATTULERIS *A* quom illo *B* PERDIDERO *A.* perdiderim *reliqui, nisi quod* Perdiderim *B: cf. Baierus l. s. s. p. 92* FIDẼ *A* 377. *Pers. spat. praem. D* Hoc meum est officium ego operae si *BCDFZ, nisi quod* oficium *D,* opere *CDFZ: de qua scriptura cf. Baierus l. s. s. p. 32 contra Niemeyerum p. 20 disputans.* HOCOFFICIUMMEUMESTMIHIOPERASI *A.* Hoc officium meumst. magis operae si *Ritschelius. cf. Muellerus Add. ad pros. p. 61 adn. An* ergo? TECUM *A* 378. SINEARGENTO *A cum reliquis.* sine nummo *Ritschelius* sine argento *e v. 641 repetens conferensque Proleg. p. CXLVIII.* se argento *idem Opusc. vol. III p. 130* FRUSTRAESQUI *A.* frustra (frastra *B ante corr.)* est quod *reliqui. cf. Baierus l. s. p. 95.* frustra es quod *Scioppius Susp. lect. I 13* me tui *libri cum A.* me tis *vel* tui me *Muellerus Pros. p. 291, Add. ad pros. p. 64* miserere *Spengelius ad Truc. II 1, 13 probante Kiesslingio Nov. annal. vol. XCVII (a. 1868) p. 612.* misereri *libri cum A* 379. Hec *C* SENTENTIAMEAST *A.* mea est sententia (sentencia *B) reliqui* ut *libri cum A.* at *cum Bothio Ritschelius* AGASPOSTULAS *A* 380. CA. *om. C* IAMNE *A* habis *BCD* BA. *om. BCD sine spatio* NEGOTI *A.* negotii *BCD.* negocii *FZ* nunc *B cum A: om. reliqui* PS. *FZ.* P *ex* B *ras. B.* BAL. *CD. Ballioni continuat A, Bothius* PAULLOPOST *A* 381. ILLIC *A* meust *Ritschelius Ceterum simillimus est v. 600 (cf. praef. Men. p. XV ed. R.), unde intellegitur* nisi . . . deserunt *cum eis quae praecedunt iungenda esse, non cum sequentibus* 382. Exossabo *BDZ cum A, Nonius.* Exossuabo *F.* Exossabit *C* ego illum simulter *Nonius.* EGOILLUMSIMILITER *AZ.* similiter ego illum *BCD.* simulter ego illum *F: cf. Baierus l. s. s. p. 73, Reblinius l. s. s. p. 81, Caesar l. s. s. p. 132* murenam (r *ex* u *C) libri cum A* QUOQUOS *A.* quoqus *B.*

Núnc, Calidore, té mihi operam dáre uolo.

CALIDORVS

Ecquid ínperas?

PSEVDOLVS

Hóc ego oppidum ádmoenire, ut hódie capiatúr, uolo.
Ád eam rem usust hóminem astutum dóctum, cautum et cállidum,
Qui ímperata ecfécta reddat, nón qui uigilans dórmiat.

CALIDORVS

Cédo mihi, quid és facturus?

PSEVDOLVS

Témperi ego faxó scies.
Nólo bis iterári: sat sic lóngae fiunt fábulae.

---

387. Temperi *hinc transiit in gloss. Plaut.: cf. Ritschelius Opusc. vol. II p. 257*

---

quoquis *CD.* quoquus *Z.* coquus *F* 383. NUNCCALUDORE *A.* Sed nunc calidore (callidore *Z) reliqui* TEMIHIOPERAMDAREUOLO *A.* operam mihi te uolo dare *reliqui: cf. Niemeyerus l. s. s. p. 14, Baierus l. s. s. p. 82* ECQUID *A: item FZ.* ec Quid *CD.* Quid *B.* quin *Acidalius* inperas *solus B* 384. PS. *om. F* opidum *DF* ATMOENIRE *A.* amenire *F* HODIE *A* uapiatur *Z* *Ceterum redit hic v. infra v. 586 sq.: unde profectus v. 384—386 a Plauto abiudicat Ladewigius Philol. vol. XVII (a. 1861) p. 457 simul genuinos versus intercidisse ratus et versus 387—389 post 392 collocans: cf. Ritschelii Opusc. vol. II p. 279 sq. 768, praef. Menaechm. ed. R. p. XV, Lorenzius Philol. vol. XXXV (a. 1876) p. 170 sq., Niemeyerus l. s. s. p. 14 sqq., Baierus l. s. s. p. 34 sqq., Langenus Stud. Pl. p. 203* 385. rem usust *CDZ.* REMUSUSEST *A.* remus *et post rasuram* ist *litterarum* ust *B.* rem usui es *F* DOCTUM(*litteris* CT *incertis) A* cautum et callidum *Reifferscheidius Ind. Vratisl. a. 1885/86 p. 8, Schoellius Woelfflini Arch. vol. II p. 210 (sine* et, *ut Geppertus).* CAUTOETCALLIDO *A.* scitum (Scitum *B)* et callidum (calidum *B) reliqui, Ritschelius: sed ut in adn. suspicetur Plautum* homine astuto docto scito et callido *scripsisse. cf. Geppertus Stud. Pl. vol. II p. 61, Niemeyerus l. s. s. p. 9, Langenus in Woelfflini Arch. t. III p. 331, Baierus l. s. s. p. 143. accusativum sollicitare non audeo* 386. Cui *D* imperata ecfecta *B.* IMPERATAEFFECTA *A.* imperat haec (hęc *D)* facta *CDZ et, nisi quod* hec, *F* non] PS. non *F* do^r^miat *D* 387. Cedo iam mihi *Ritschelius* es *F cum A, Pius.* est *reliqui.* eo's *Bergkius Opusc. vol. I p. 677* eo facturu's? *Lorenzius* TEMPERI *A, gloss. Plaut.* temperi *reliqui* 388. N . . . . bis *(cum rasura) B* iterari: sat *Bothius.* ITERARI(*vel* E)SAT *A.* iteraris at *BC.* i^er^taris ac (er *add. m. 2) D.* iterare. sat *FZ* SIC *A* longe *B* FIUNT *A*

CALIDORVS

Óptumum atque aequíssumum oras.

PSEVDOLVS

Própera: adduc hominém cito.

(CALIDORVS

Paúci ex multis súnt amici hómini qui certí sient.

PSEVDOLVS

Égo scio istuc: érgo utrumque tíbi nunc dilectúm para,
Átque exquire ex múltis illis únum qui certús siet.)

CALIDORVS

Iam hī́c faxo aderit.

PSEVDOLVS

Pótin ut abeas? tíbi moram dictís creas.

---

389. *V. in marg. habet C* Optumum *FZ cum A.* Optimum *BCD* aequissimum *Z cum A.* equissimum *(*equis simũ *D) BCDF* adduc *F, codd. Pyladis cum A.* Adhuc *B.* adhuc *CD.* addiac *Z: unde* adi ac *Scutarius.* adduce *Ritschelius* hominem cito *(*scito *C) BDFZ.* HOMINEMCELERITER *A.* hominem huc cito *Ritschelius De* propera *delendo cogitat Geppertus Stud. Pl. vol. II p. 61.* propera hominem adduc celeriter *Niemeyerus l. s. s. p. 21 V. 390—392 damnant post Guyetum Lorenzius Philol. vol. XXXV (a. 1876) p. 169 sqq., Langenus Stud. Pl. p. 203: cf. quae dixi ad v. 384* 390. *Calidoro tribuit Ritschelius cum F: Pseudolo continuant reliqui* MULTI *A* amicis *Muellerus Pros. p. 565* CERTEQUISIENT *A.* qui certi sient *reliqui.* certi qui sient *Ritschelius duce A* 391. PS. Ego scio istuc. ergo utrinque *F.* CA. Ego scio istuc PS. Ergo utrimque *BCDZ, nisi quod* utrinque *Z.* EGOSCIOISTUNCEEGOUTRUMQ· *A.* utrumque *iam Acidalius, qui etiam de* utcumque *cogitabat* DE*(vel* I*)*LECTUM *A.* dilectum *BCDF, Fleckeisenus.* delectum *Z, Ritschelius: cf. ad Rud. v. 1279* 392. Atque exquire ex multis illis unum *Niemeyerus l. s. s. p. 14.* EXMULTISATQ·EXQUIREEX*(litteris* EX *incertis)*ILLISAMICISUNUM *A.* Ex multis exquire illis unum *reliqui: cf. Usenerus Nov. annal. vol. XCI (a. 1865) p. 264, Buggius Philol. vol. XXXI (a. 1872) p. 255.* Atque exquaere ex illis multis unum *Ritschelius.* Atque exquire ex illis unum amicis *Geppertus Stud. Pl. vol. II p. 59.* Ex illis exquire multis unum *Bothius: cf. Baierus l. s. s. p. 35* qui *(*quasi *F)* certus siet *BCDFZ.* QUICERTUSTCEDO *A: qua scriptura abutitur cum Niemeyero Baierus l. s. s.* 393. CA. *om. BCD* hoc *Z* ADUERIT *A* PS. *om. BCD sine spatio* POTIN *A* abeas *F, Beroaldus.* habeas *BCZ cum A.* abeas *D* TIBI *A.* CA. tibi *FZ* morem *F* dictis *BCDZ.* DICT*(vel* I*)*O *A. om. F* geram *F*

PSEVDOLVS

Postquam íllic hinc abiit, tu ástas solus, Pseúdole.
Quid núnc acturu's, póstquam erili fílio
Largítu's dictis dápsilis lubéntias?
Quoi néque paratast gútta certi cónsili
Neque ádeo argenti [neque nunc quid faciam scio].
Neque éxordiri prímum unde occipiás habes,
Neque ad détexundam télam certos términos.
Sed quási poeta, tábulas quom cepít sibi,
Quaerít quod nusquam géntiumst, reperít tamen:
Facit íllud ueri símile quod mendáciumst:

Act. I sc. 4 *Novam scaenam ordiuntur libri omnes,* PSEVDOLVS SERVVS DV *inscriptam in B,* PSEVDVL' *in D,* PSEVDOLVS *in FZ. unius versus interstitium est in A, duorum in C. contra Ritschelium qui antecedentibus adnectit scaenam disputavit Spengelius* 'Sitzungsber. der bayer. Acad. der W.' *a. 1883 p. 276* 394. P *praem. B* illic hinc *libri cum A.* ille hinc *Guyetus, Ritschelius.* illic *Bothius* ABIIT *A* adstas *F* PSEUDO(*vel* U)LE *A, Iuntina.* pseudols *B.* pseudolus *CDFZ* 395. acturus *libri, Olsenus p. 23, 41* ERILIFILIO *A* 396. LARGIUS *A.* largitus *reliqui, Olsenus p. 41* dictis dapsilis lubentias? *Ritschelius.* dictis dapsilis ubi (ut *F*) sunt ea *libri cum A, nisi quod is* DAPSILI(*vel* E)S *habet. quod defendebat Dousa Expl. III 20 et sic interpungens:* Largitus, dictis dapsilis *Gulielmius c. 2.* dicta es dapsilia? *commendabat Lipsius Ant. lect. I 17.* dicta dapsilia es *Lambinus.* Opulentias *Bergkius teste Lorenzio. cf. Buggius* 'Tidskr. f. Phil.' *vol. VI p. 9* 397. QUOI *A.* Qui *BCD.* cui *FZ* neque paratast gutta *Ritschelius.* neque parata gutta *BCDFZ, nisi quod* gucta *F.* NECPARATIESTQUICQUAM *A* (PARATUST *Studemundus legit teste Prehnio p. 13).* paratumst ciccum *Buggius* '*Tidskr. f. Phil.*' *vol. VII p. 21. cf. Loewius Anal. p. 167, Niemeyerus p. 48 et Baierus p. 45* CERTI *A* CONSILI *A.* consilii *reliqui* 398. *Ita libri: verba* neque nunc . . . scio *interpolata esse dicit Ritschelius tale quid intercidisse ratus:* inueniundi ulla spes adest. (argenti *vel* argentist) nummus usquam gentium *Buggius l. s. s.* spes est usquam gentium *Palmerus Hermath. vol. VIII (a. 1882) p. 248.* facias *Lachmannus ad Prop. I 7, 6. integrum versum delet Ussingius* 399. occipias habes *B cum A.* accipias habeas *CDFZ, nisi quod* accipeas *C ante corr.* occipias '*alibi scriptum esse*' *dicit Pius* 400. ADDETEXENDAM *A.* adde texundam *BD.* ad detexundum *F.* detexundam ad *cum Guyeto Ritschelius* TELAM *A* 401. CUMCEPIT *A.* cum cepit *B.* c̄ cepit *D.* cũ caepit *Z.* concepit *C.* cõceptas *F* 402. Querit *BCDF* GENTIUMEST *A.* si gentium *BCD* est gentium *FZ* REPERIT(*incerta* P) *A, Scutarius.* repperit *BCDZ.* Reppererit *F* 403. FACIT *A.* Fecit *B.* Facile *Bergkius Opusc. vol. I p. 123 cum* reperit *iungens* illud *CDFZ cum A.* illut *B* QUOD *A* mendatium *CD* est *libri cum A* *Versum delet Kiesslingius Mus. Rhen. vol. XXIII (a. 1868) p. 419*

Nunc égo poeta fíam: uigintí minae,
Quae núsquam nunc sunt géntium, inueniám tamen.
(Atque égo me iam pridem huíc daturum díxeram,
Et uólui inicere trágulam in nostrúm senem:
Verum ís nescio quo pácto praesensít prius.)
Sed cónprimunda uóx mihi atque orátiost:
Erum éccum uideo huc sénem Simonem uná simul
Cum suó uicino Cálliphone incédere.
Ex hóc sepulcro uétere uigintí minas
Effódiam ego hodie, quás dem erili fílio.
Nunc húc concedam, unde hórum sermoném legam.

---

404. POETA *A* minae *(mine D) libri praeter A.* MINAS *A, Ritschelius. cf. Baierus l. s. s. p. 51* 405. Que *B* nusquam nunc *BCDZ.* NUNCNUSQUAM *A.* nusquam *F* INUENIAM *A* *V. 406—408 delent Ussingius et Langenus Stud. Pl. p. 359: v. 406—409 Ladewigius Philol. vol. XVII (a. 1861) p. 456, Lorenzius Philol. vol. XXXV (a. 1876) p. 171 sq., v. 408 Sauppius Quaest. Pl. p. 6* 406. EGOMEIAMPRIDEMHUIC *A, Ritschelius.* ego huic iam pridem me *BCDFZ, nisi quod ante* ego *una littera erasa in C et* huic *sup. scr. D*[1]. huic iampridem ego me *Bothius* 407. ET *A.* At *BCDFZ.* Ac *Ritschelius* INICERE *A.* iniicere *'prisca exemplaria' Pii.* incipere *BCDFZ*
TRAGOLAM *A* 408. QUO *A* presens it *D.* pręsens it *Z.* presens id *F, sed* d *littera postmodum erasa.* PRAESENTIT *A* PRIUS *A*
409. SEDCONPRE*(vel* I*)*MUNDAUOXMIHIATQ·ORATIOEST *A.* Sed conprimendast uox mihi atque oratio *reliqui, nisi quod* cõprimendast *CDZ,* compmendast *F,* mihi uox *Z,* oracio *BC* *Ceterum hunc versum eundem esse cum 788 adnotavit Ritschelius* 410. ERUM *A.* uerum *C* ecce eum *Henricus Schenkl St. Pl. p. 88 (694)* huc senem Simonem una *Muellerus Pros. p. 500.* huc simonem una *libri cum A.* huc meum Simonem una *Ritschelius.* istuc Simonem una *Pylades.* huc una Simonem *Camerarius* 411. Quom *B.* quem *CD* caliphone *Z*
De v. 412 sqq. cf. Leo Herm. vol. XVIII (a. 1883) p. 563 sq.
412. sepulchro *libri praeter A* UETERE *A teste Loewio: eandem scripturam probabiliorem quam* UETERI *dicit Studemundus 'Ueber zwei Parallelkom.' p. 43* UIGINTI *A.* uigintia (i *sup. scr.*) *C* MINAS *A* 413. HODIE *A* 414. UNDE *A.* ut *BCDFZ, Ritschelius*

SIMO. CALLIPHO. PSEVDOLVS

SIMO

Si dé damnoseis aút si de amatóribus
Dictátor fiat núnc Athenis Átticis,
Nemo ánteueniat fílio credó meo.
Ita núnc per urbem sólus sermoni ómnibust:
Eum uélle amicam líberare et quaérere
Argéntum ad eam rem. hoc álii mihi renúntiant:
Atque íd iam pridem sénsi et subolebát mihi,
Sed díssimulabam.

PSEVDOLVS

Iám illi foetet fílius.
Occísast haec res, haéret hoc negótium.
Quo in cómmeatum uólueram argentárium

416. *Cf. Porphyrio ad Hor. Serm. I 6, 68:* Sic dicit Plautus: 'Athenis Atticis'

Act. I sc. 5 SIMO CALLIPHO PSEUDOLUS *A.* Simo Pseudolus Calipho *F.* SIMO CALLIPHO SENES II PSEVDOLVS SER DV *B et, nisi quod* PSEV̄D SERV' *omisso* DV, D^2Z. *om.* CD^1 415. SI. D^2 SIDEDAMNOSEIS *A.* Sidedam no sis *B.* Side (Vide *F*) damnosis *CDFZ, nisi quod* dampnosis *D* AUTSIDE *A, Bothius.* aut de *reliqui.* natis et *Pylade duce Camerarius* 416. ATTICIS *A* 417. ANTEUENIAT *A.* antecedat (ante cedat *B*) *reliqui* 418. ITA *A* PER *A* SOLUSSERMONIOMNIBUST *(de* T *non satis constat) A.* solu sermone est omnibus *B.* solus sermone omnibus D^1. solus sermone est omnibus CD^2. solus sermo est omnibus *Z.* soluit sermonem cum omnibus *F.* solum sermoni omnibust *Ritschelius* *Post* omnibust *plene distinxit Ussingius: cf. ad v. 420* 419. UELLEAMICAM *A* QUAERERE *A.* querere *BCD* 420. rem, hoc *Ussingius: cf. v. 418* ALIMIHI *A* renunciant *B* 421. adque *D* id] HOC *A.* ego *praeferat Lorenzius* PRIDEM *A* et *om. C, Lorenzius* subolebat *Ritschelius.* SUIBOLEBAT *A.* subolet BCD^1FZ. sudolet D^2 422. *Versum om. libri praeter A* FE . . . FILIUS *A teste Loewio (qui negat Maianam et Geppertianam scripturam* NOTUS *ibi extitisse): unde* foetet filius *coniecit: quod dubitanter recepi.* subolet *Ritschelius exempli causa* 423. PS. *praemittunt* D^3FZ. *om.* BCD^1 OCCISAEST *A: item reliqui, nisi quod* ociosa est *F* HAEC *A* heret *libri praeter A* negocium *BFZ* 424. QUOIN *A, Camerarius.* Quin *BCDZ.* Quom *F.* Qua in *cum Scaligero Ritschelius* COMMEATUM *A.* comeatum *CD* uolueram *Ritschelius.* uolui *libri cum A.* uolui hinc *Hermannus apud Beckerum Quaest. p. 106.* iam uolui *Lambinus: cui praestabat* uolui iam *Ritschelio iudice.* uolui me *Bergkius Opusc. vol. I p. 677* *Transposuit Bothius:* Quo comm. uolui in argentarium

Proficísci, ibi nunc óppido opsaeptást uia.
Praesénsit: nihil est praédae praedatóribus.

CALLIPHO

Hominés qui gestant quíque auscultant crímina,
Si meo árbitratu líceat, omnes péndeant,
Gestóres linguis, aúditores aúribus.
Nam istaéc quae tibi renúntiantur, fílium
Te uélle amantem argénto circumdúcere,
Fors fúat an istaec dícta sint mendácia.
Sed sí sint ea uera, út nunc mos est, máxume,
Quid mírum fecit? quíd nouom, adulescéns homo
Si amát, si amicam líberat?

PSEVDOLVS

Lepidúm senem.

SIMO

Vetus nólo faciat.

CALLIPHO

Át enim nequiquám neuis:
Vel tú ne faceres tále in adulescéntia.

---

425. profisci *CD.* Proficiscere *Loewius Anal. Pl. p. 167* ibi nunc mihi *Ritschelius.* nunc ibi *Guyetus.* '*probior est lectio* illi' *Pius. cf. Muellerus Pros. p. 682* OPSAEPTASTUIA *A.* obsepta est uia *Camerarius.* opsa eptastula *BCD.* opposta obstacula *F et, nisi quod* opposita, *Z* 426. PRAESENSIT *A.* Presensit *B.* p̃sens it *CD* EST *A* predę *B.* praede *CDZ* predatoribus *C* 427. CAL. *om. CD*[1]*: add. D*[3] CRIMINA *A* 428. si *ex* sũ *C* leceat *C* 429. audit ores *B* sauribus *B ante ras.* 430. ISTAEC *A.* istae *(*istę *CD) BCD.* ista *FZ* que *C* 432. FORSFUATANISTAEC *A.* Forsitan ea tibi *(*eatibi *D) reliqui.* Fors sit an ea tibi *Bentleius in Ad. I 1, 30. cf. Niemeyerus l. s. s. p. 16, Baierus l. s. s. p. 82* sint *B cum A.* sunt *reliqui: quod et Bentleio fraudi fuit et Handio Turs. II p. 716* mendatia *D* 433. SINTEAUERA *A.* ea uera sunt *reliqui, omisso* nunc *Bentleius.* uera ea sunt *Camerarius* mos *B cum A. om. CDFZ* est maxime *libri praeter A: quod ante Acidalium iungebatur* TIBIRENUNTIANT *addit A: quae ex v. 451 recte repetit Ussingius: cf. Loewius l s. s. p. 167 et Baierus l. s. s. 39 sq.* 434. QUOD *posteriore loco A* nouom *B.* NOUM *A.* nouum *reliqui* adolescens *DFZ* 435. PS. *om. sine sp. C. spat. om. etiam A* 436. SI. *et mox* CA. *add. D*[2] *in spatio. spat. C* Vetus] Verum *F.* Veto *Bergkius Opusc. vol. I p. 677* at enim *(*atenim *B)* nequiquam *BC.* at enim nequicquam *DFZ.* NEQUIATENIMQUAM *A* neuis] uis *Z* 437. TUNE *A* nefaceres *D, Kiesslingius Nov. annal. vol. XCVII (a. 1868) p. 640* adulescencia *B.* adolescentia *CDFZ*

Probúm patrem esse opórtet, qui gnatúm suom
Essé probiorem quam ípsus fuerit póstulet.
Nam tú quod damni et quód fecisti flágiti,
Populó uiritim pótuit dispertírier.
Id tú mirare, sí patríssat fílius?

PSEVDOLVS

Ὦ Ζεῦ, quam pauci aeque éstis homines cómmodi. em,
Illic ést pater, patrem ésse ut aequomst, fílio.

SIMO

Quis hic lóquitur? meus est híc quidem seruos Pseúdolus.
Hic míhi corrumpit fílium, scelerúm caput:

---

442. *Huc refert Loewius Prodr. p. 271 glossam hanc:* 'patrissat: patri similis est'

---

438. patrẽ (ẽ *ex* ũ *ut vid. corr.*) *C* oportet *ex* oportuit *corr. C* GMATUM *A* suum *libri cum A* 439. ESSEPROBIOREM *A* FUERIT *A* 440. NAMTUQUOT(*vel* D), *dein* F *suo loco* (fecisti) *et* LAGITI *apparuerunt in A* dãpni *D* flagitii *BCDFZ* 441. POPULOUIRITIMPOTUITDISPERTIRIER *A* postulo D^1: *corr.* D^2. paulo *F* dispartirier *Z* 442. Id tu *scripsi.* IDNETU *A.* Id ne tu *reliqui.* Id nunc *Ritschelius coll. Proleg. p. CXXXVIII.* Ne tu *Bergkius Opusc. vol. I p. 127.* Tene id (*et* mirari) *Fleckeisenus* MIRARE *A: idque 'legi alibi' Pius scribit.* mirari *BCDZ.* miraris *F, Beroaldus* SIPATRISSATFILIUS *A* patris sat *C.* patrisat *D.* patrizat *F* 443. P *praem. B. om. reliqui* OZEU *A.* ωZEY *BCD.* ω̃ Ζεῦ *Z.* azer *F.* ω̃ Ζεῦ, Ζεῦ *Ritschelius* pauci aeque (*vel* tam) estis *Muellerus Pros. p. 501.* PAUCIESTIS *A cum reliquis, Ritschelius.* pauculi estis *Spengelius teste Lorenzio* Vocis homines *nil nisi extrema* S *legi potuit in A* Commodi, em] COMMODE(*vel* I)M *A.* commodiem *BCD.* comodiem *F.* commodiorem *Z.* commodi. ‖ En illuc *Ritschelius: cf. Seyffertus Philol. vol. XXIX (a. 1870) p. 389* 444. ILLICESTPATERPATREM *A.* Illic est (ẽẹ *D*) patrem *BCD.* PS. illum esse patrem *F.* Illic esse patrem *Z.* En illuc est patrem *Ritschelius.* Hem illuc est patrem *Pylades.* Ehem, illic est patrem *Camerarius.* Enim *pro* Hem *Bothius.* Em illic'st pater patrem *Luchsius de genet. pron. p. 47* ESSEUTAEQUOMEST *A.* esse ut equo est *BCD.* esset ut equior *Z.* esset ut equus *F* FILIO *A* 445. SI. Quis *Camerarius.* QUIS *A.* S Siquis *B. vacuo spatio praemisso* siq̃s *C.* SI. (SI D^2: *erasa* P) siquis *DZ.* SI. sed quid *F, codd. ant. Pii* HICLOQUITUR *A.* hic loquitur (ur *ex corr.*) *C.* loquitur hic *Ritschelius* meus est hic quidem *Fleckeisenus* (*cf. Luchsius Comment. pros. II p. 12*). MEUSHICESTQUIDEM *A.* meus hic est quidem *reliqui* seruos *BCDFZ.* SERUS (U *incerta*) *A* meus hic quidem seruost *Ritschelius simul de* quidemst seruos *cogitans* PSEUDOLUS *A.* pseudulosus *Z* 446. SCELERUMCAPUTHICCORRUPITMIHIFILIUM *A* corrupit *Bergkius Opusc. vol. I p. 677* *Cf. Baierus l. s. s. p. 161*

Hic dúx, hic illist paédagogus: húnc ego
Cupio éxcruciari.

CALLIPHO

Iám istaec insipiéntiast,
Irás in promptu gérere. quanto sátius est
Adíre blandis uérbis atque exquaérere,
Sintne ílla necne sínt, quae tibi renúntiant.
Bonus ánimus in malá re dimidiúmst mali.

SIMO

Tibi aúscultabo.

PSEVDOLVS

Ítur ad te, Pseúdole:
Orátionem tíbi para aduorsúm senem.
Erúm saluto prímum, ut aequomst: póstea,
Si quíd superfit, uícinos inpértio.

---

452. *Donatus in Ter. Andr. I 5, 16:* Itur ad me] quasi ad hostem. Plautus in Pseudolo: 'itur ad me'

---

447. ILLI*(vel* E*)*EST *A.* illi est *Gulielmius, Dousa Expl. III 20.* illest *B.* ille est *CDFZ* pedagogus *libri praeter A* 448. CUPIO *A* EXCRUCIARI*(vel* E*) A.* excruciare (i) *C* CA. *om. C.* PS. D^2Z IAM *A* ISTAEC *A.* istec *C* INSIPIENTIAST *A.* insipiencia si *B.* insipientia si *reliqui* 449. Iras *Buggius Philol. vol. XXXI (a. 1872) p. 256.* IRAM *A: item reliqui.* Sic iram *cum Camerario Ritschelius* INPROPROMPTU*(litteris* PR *post* O *incertissimis) A.* in proptu *B.* in pmtu *D.* in procinctu *Bergkius Opusc. vol. I p. 677. an* in propatulo? GERERE *A.* gereres *F* QUANTO *A* sacius *B* 450. ATQ· *A* EXQUAERERE *A.* exquirere *reliqui* 451. *Cf. ad v. 433* Sintne illa necne sint, quae *Ritschelius.* SINTNEILLAUERANECNEQUAE *A.* Sint illa negnes iniquę *BC.* sint illa negnesini quę *D.* sint illa necne sint quae *FZ. argutatur Baierus l. s. s. p. 40* RENUNTIANT *A.* renuntiantur *FZ, nisi quod* c *pro* t *Z.* renunciant *etiam codd. Pyladis V. 452—454 hoc ordine collocant libri: quos sic ordinat Ritschelius: 453. 454. 452. v. 452 fortasse aliunde petitus* 452. ANIMUS *A.* ani mus *in ras. C* DIMIDIUMST *A.* dimidiust *BCD.* dimidium est *FZ* 453. *Personarum nomina usque ad v. 523 (praeter unum v. 509) om. C* SI. *add.* D^2 AUSCULTABO *A.* abscultabo *B.* auscultabo igitur *Pylades* '*ex vett. codd.*', *quod fidem vix habet: unde profectus* auscultabo ego *Acidalius.* auscultauero *Muellerus Pros. p. 666* ITUR *A* ad te *FZ cum A.* adie *BCD.* ad me *Donatus* 454. Oracionē *B* ADUORSUM *A.* aduersum *BFZ.* aduersem *CD* 455. Herum *CZ* SALUTO *A.* salutato *Z* PRIMUMUT *A* AEQUUMST *A.* aequost *B.* ęquo(st)st *C.* equom(st) (st *add. m. 2) D.* equom ē *Z.* equumst *F* 456. Siquid *B* SU-

SIMO

Salué. quid agitur?

PSEVDOLVS

Státur hic ad húnc modum.

SIMO

Statúm uide hominis, Cálliplo, quam básilicum.

CALLIPHO

Bene cónfidenterque ádstitisse intéllego.

PSEVDOLVS

Decet ínnocentem quí sit atque innóxium
Seruóm superbum esse ápud erum potíssimum.

CALLIPHO

Sunt quaé te uolumus pércontari, quaé quasi
Per nébulam nosmet scímus atque audíuimus.

SIMO

Confíciet iam te hic uérbis, ut tu cénseas
Non Pseúdolum, sed Sócratem tecúm loqui.

PERFIT *A.* super fit *B.* sup fit *D.* super sit *CFZ* uicinos *libri cum A.* id uicino *Ritschelius.* uicinum hoc *I. Cotteritius apud Taubmannum. cf. Studemundus Ind. Gryph. a. 1870/71 p. 15* inpertio *B cum A.* impertio *CD.* impartio *FZ, codd. Pylades* 457. SI.] *spat. D* AGITUR *A* PS.] SI D^2 *in spatio* HIC *A* 458. SI.] *om. BD* UIDE *A* CALLIPHO *A.* calipho *F* QUAMBASILICUM *A, Rittershusius, idemque Scaliger adscripsit addita* V. *nota, qua* uetus codex *alibi significatur.* qui ambasilicum *B.* quiambas illicũ *C.* qui ambas ilicũ *D.* qui amabas illicum *F.* quasi basilicum *Z.* quam basilicust *Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 292* 459. CA.] PS. D^2 CONFIDENTERQ·ASTITISSE *A.* confidenter que adstitisse *B.* confidenter que *(quę CD)* te adstitisse *CDZ.* confidenter q̃ astitisse *F.* confidenter adstitisse *Palmerus Hermath. vol. XI p. 315* *Vocis* intellego *nil in A apparuit nisi* L *prior.* intelleg$\overset{o}{\text{e}}$ *C.* intellige *Z.* intelligo *F, Beroaldus* 460. PS.] SI D^2 INNOCENTEM *A.* innocens *F, codices Lambini* QUISIT *A.* quin sit *codices Lambini* ATQ· *A* innoxium *Bothius.* INNOXIUM*(vel* S*) A.* innoxius *BCDFZ* *Ceterum hic v. et qui sequitur redeunt post Capt. v. 664 fere iidem: ubi conferatur Schoellius* 461. Seruom *B.* Seruum *reliqui cum A* APUDERUM *A.* atque hero *F, cod. Scaligeri* potissimum *libri cum A* 462. CA.] PS. D^2 que *C* UOLUMUS *A* p conctari *D.* RI *litterae apparuerunt in A* QUAEQUASI *A.* Que quasi *B* 463. NEBULAMNOSMET *A* *Ante* nosmet *eadem vox erasa in C* AUDIUIMUS *A* 464. CONFICI *et* UTTUCEN *apparuerunt in A* SI. D^2 465. *Personae spat. praemittunt CD* SE . . . . . . TEM *A* LOQUI *A*

PSEVDOLVS

Itást. iam pridem tú me spernis, séntio.
Paruam ésse apud te míhi fidem ipse intéllego.
Cupis me ésse nequam: támen ero frugí bonae.

SIMO

Fac sís uociuas, Pseúdole, aedis aúrium,
Mea út migrare dícta possint quó uolo.

PSEVDOLVS

Age, lóquere quiduis, tamétsi tibi suscénseo.

SIMO

Mihin dómino seruos tú suscenses?

PSEVDOLVS

Tám tibi
Mirum íd uidetur?

SIMO

Hércle qui, ut tu praédicas,
Cauéndumst mi aps te iráto, atque alio tú modo

---

466. PS. Ita est. iam *DFZ* (PS. D^2. Ịsta *D*). Ita est iam *C*. ITASTIAM *A*. C. Itaestiam *B*. Quid ais? PS. Iam *Ritschelius*. CA. Itanest? PS. Iam *Seyffertus Philol. vol. XXVII (a. 1868) p. 456 sq.* CA. St tace. PS. Iam *Bergkius Opusc. vol. I p. 677. cf. Brixius Nov. annal. vol. CXV (a. 1877) p. 332* SPERṆIS *A* 467. *Vac. spat. praecedit in* CD^1. SI. D^2. *Simoni tribuendum esse suspicatur, sed sic mutatum:* Paruam esse aput me tibi fidem ipse intellegis *Ritschelius in adn. idem praef. p. XIV v. delendum censet cum Ribbeckio, ut confictum ad exemplum v. 477. cf. Langenus Stud. Pl. p. 68* PARUM(*litteris* RUM *incertissimis*) *A* APUḌṬẸ *A* IPSE *A*. *idem in versus fine adiecit C signis indicans, quo pertineat.* esse *Z* INTELLẸ(*vel* Ị)GỌ *A*. intelligo *Z* 468. PS. *praem.* D^2*: spat.* CD^1 TAMEN *vix legi potuit in A* EṚỌFRỤGI *A* bone *libri praeter A* 469. SI. *add.* D^2 FACSISUO(*vel* A)ẠCIUAS *A*. Fax si sua ciua *B*. Fac sis uaciuas CD^1. Fac sis uacuas D^3FZ AEDỊ(*vel* E)S *A* 470. *Spat. praecedit in CD* Me aut *B*. mea et *Z* DỊCTA *A*. dicia *B* QUAEUOLO *A* 471. *Spat. praecedit in D* QUIḌ *A* quid uis tam et si *B* TỊBI *A* SUS(*vel* C)ẸNSEO *A*. succenseo *DFZ* 472. SI.] *spat. D* Michin *B*. MIHI *A* DOMI-NOSERUUSṬU *A* succenses *FZ* PS. D^2 *in spatio* TAM *A*, *Bergkius Opusc. vol. I p. 677, Loewius Anal. Pl. p. 168.* Iam *BCDFZ*. Num *Ritschelius*. Nam *Bothius*. Itan *Acidalius*. An *Kiesslingius Mus. Rhen. vol. XXIII (a. 1868) p. 419.* Tamin *Braunius Obs. gramm. et crit. p. 46* 473. id *om. A* SI. *om. D* Hercle (Herde *D*. Ercle *C cum A*) qui (quin *F*) *libri cum A.* quin *cum F Pistoris et* tu ut *transponens Acidalius. cf. Fleckeisenus Misc. crit. p. 28.* hercle cui *Ladewigius*. Quin hercle *Ritschelius* PRAEDIÇAS *A*. predicas *B* 474. *Spatium praecedit in CD* CAUENDỤMẸSṬ *A*. cauendum est *F*. cauendust *Z*.

Me uérberare, atque égo te soleo, cógitas.
Quid cénses?

CALLIPHO

Edepol mérito esse iratum árbitror,
Quom apúd te paruast eí fides.

SIMO

Iam síc sine
Irátus sit: ego, né quid noceat, cáuero.
Sed quíd ais? quid hoc, quod té rogo?

PSEVDOLVS

Quiduís roga.
Quod scíbo, Delphis tíbi responsum dúcito.

SIMO

Aduórte ergo animum et fác sis promissí memor.
Quid aís? ecquam scis fílium tibícinam

Cauendus ẽ *B.* cauendus es *C.* cauend̄ es *D* apste *B.* abs te (abste *D*) *CDFZ.* *de A non constat* (abs *propter spat. adfert Studemundus* '*Ueber zwei Paralelkom.*' *p. 63*) ALIOTUMỌDO *A*: *item reliqui, nisi quod* io *ex* lo *corr. B.* haudque alio tu modo *Bothius.* haut alio modo *Ritschelius*: *cf. Kiesslingius Mus. Rhen. vol. XXIII (a. 1868) p. 419* 475. *Spat. praem. C* UERBERARẸATQ·EGỌTẸ *A* tu soleo *C.* ut soles '*in priscis exemplaribus*' *esse Pius dicit* COGITAṢ *A* 476. *Ante* Quid *personae nota erasa in B* Quid censes SI. (SI. *D*²) edepol *D et spatio pro* SI *relicto C.* Quid censes C Edepol *B.* PS. Quid censes? SI. Edepol *FZ.* CA. Quid censes? edepol *Acidalius* MẸRITO *A* 477. *Ab hoc versu ad 551 deficit A* Quom *B.* Cum *reliqui* paruast ei fides *Muellerus Add. ad pros. p. 8.* parum ste fides *BCD*¹. paruum est fidei *F, cod. Scaligeri.* parum stet fides *D*³*Z, defensum ab Acidalio*; parum siet fides *Lipsius Ant. lect. IV 4.* parumst ei fides *Fleckeisenus Nov. annal. vol. XCI (a. 1865) p. 253, Kiesslingius Mus. Rhen. vol. XXIII (a. 1868) p. 419 sq.* stet parum fides *Bothius.* tam paruast ei fides *Ritschelius, simul de* tam parui eius stet f. *vel* fides *in* fide *mutato* tam parua (paruae) sit *cogitans* S. *B.* PS. *D*²*FZ.* *spat. D*¹ sine *Brixius Nov. annal. vol. CI (a. 1870) p. 774.* sino *libri, Ritschelius* 478. Iratussit *B* nequid *B* *Ante* cauero *spat. C* 479. Sed *B, Saracenus.* SI. Sed *D*²*FZ.* Sed *cum spat. C* quid, quod rogo te *Ritschelius* PS. *D*² Quiduis *Fleckeisenus, Bergkius Opusc. vol. I p 677.* Si quid (Siquid *B.* d *ex corr. D*) uis *libri, Ritschelius: cf. Prehnius l. s. s. p. 16* 480. Quod] Siquid *F* ducito *Ritschelius.* dicito *libri.* credito *Bergkius Opusc. vol. I p. 677* 481. S *B, Saracenus. om. Z. spat. om. C.* PS. *D*²*F* Aduorte *Pius.* Auorte *libri* et *om. F* faxis promissis *BCD* memor] mor *in ras. C* 482. Quid ais? eequam *Pylades.* SI. (SI *D*²) quid ais ecquam *DFZ.* P. Quid ais S eequam *B, Scutarius*

Meum amáre?

PSEVDOLVS

Ναὶ γάϱ.

SIMO

Líberare quám uelit?

PSEVDOLVS

Καὶ τοῦτο ναὶ γάϱ.

SIMO

Écquas uigintí minas
[Per sýcophantiam átque per doctós dolos]
Paritás ut auferás a me?

PSEVDOLVS

Abs te ego aúferam?

SIMO

Ita: quás meo gnato dés, qui amicam líberet?
Fatére? dic.

PSEVDOLVS

Καὶ τοῦτο ναί, καὶ τοῦτο ναί.

---

483. PS. *om. CFZ sine spatio: add. D² in spatio* *Ναὶ γάϱ Bentleius, Bothius.* nae gar mea est *B.* negar mea ē *reliqui.* *ναὶ ναί Gronovius.* negare mea est *Pylades.* negare meum est *Camerarius.* *οὐ δεῖ τοῦτο* negare *Lambinus. Graeca esse primus vidit Petitus Misc. II 18, non tamen Graeca potius quam barbara comminiscens* S *B, Pylades. om. reliqui* qua *B* *V. 484 sqq. tractat Henricus Schenkl Stud. Pl. p. 67 (673)* 484. PS. *Pylades.* C *B. spat. D. om. CFZ* *Καὶ τοῦτο ναὶ γάϱ Bentleius, Bothius.* Cetuton kaito itone gras *B.* ceu ton kaito ito negaris *C.* ceuton Kaito ito negars *D: item, nisi quod* negari, *Z.* ceu tu au ita negars *F.* seu tu aut ita negari *cod. Scaligeri.* *καὶ τοῦτο καὶ τοῦτο* nego *Camerarius.* *δεῖ* nec *τοῦτο* negare *Lambinus* S *B, Saracenus. om. CDFZ* Equas *BCD* 485. *Uncis inclusit Ritschelius, ut qui redeat post v. 527, ubi aptior ei locus: altero loco delet Ussingius* sicophanti amatque *BCD.* sicophantiam atque *Z.* sycophantiam atque *F* 486. auferas a me *Camerarius.* ame auferas *B.* me auferas *reliqui.* a med auferas *Ritschelius* PS. *add. D²* Abste *B* ego *om. Ritschelius* 487. S *BF, Saracenus. spat. C. om. reliqui* meo gnato *FZ.* ame cognato *CD et cum rasura vocis* eo *post* ame *B. cf. Seyffertus Philol. vol. XXVII (a. 1868) p. 433 sq.* 488. Fatere? dic PS. *Καὶ τοῦτο ναί, καὶ τοῦτο ναί Bothius* (Fateri *δεῖ καὶ τοῦτο ναὶ.* PS. *καὶ τοῦτο ναί Camerarius: uni autem Pseudolo tribuens Taubmannus).* Fateri di chaytoyna ‖ P Chaitoyionai *B.* fateri ‖ Dichaytoyna chaitoyinai *C.* fateri ‖ Dichay toyna *et post spatium* chaytoyionai *D.* fatere ‖ Dycai toyna *(spat.)* chaytorionai *Z.* fateri dicat *(spat.)* torna carthorionai *F.* fatetur dicar toina carthiouia nai *cod. Scaligeri.* Faterin *c. q. s. Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 132.* Fatere: dic: *καὶ τοῦτο ναί.* PS. *καὶ τοῦτο ναί Ussingius*

SIMO

Fatétur. dixin, Cállipho, dudúm tibi?

CALLIPHO

Meminí.

SIMO

Quor haec tu ubí resciuisti ílico
Celáta me sunt? quór non resciui?

PSEVDOLVS

Éloquar.
Quia nólebam ex me mórem progigní malum,
Erum út suos seruos críminaret ápud erum.

SIMO

Iubéren hunc praecípitem in pistrinúm trahi?

CALLIPHO

Numquíd, Simo, peccátumst?

SIMO

Immo máxume.

PSEVDOLVS

Desíste: recte ego meám rem sapio, Cállipho.

---

489. SI. Fatetur. dixin *Bothius.* C Fatetur S dixin *B.* fatetur. *(spat.)* Dixin *C.* fatetur SI. (SI *add. m. 2)* Dixin *D et maiore spatio praemisso Z.* PS. fatetur. SI. Dixin *F* callipho *Iuntina.* caliphon *Z.* calipho *reliqui* 490. CA. D^2 SI D^2 Quor *B.* Cur *reliqui* tu ubi (b *in* ubi *ex corr. C) libri.* tute ubi *Ritschelius.* tu cubi *idem Opusc. vol. III p. 138 praeeunte Bergkio 'Beitr.' p. 119.* ubi tu *Pylades* resiuisti *B.* resciuisci *D.* res sciuisti *F* resciuisti, ilico *Handius Turs. III 210* 491. me] mihi *Muellerus Pros. p. 27* cur *libri* resiui *BCD* PS. *om. BCD sine spatio* 492. PS. *praem.* D^2 ex me morem (exmemorem *B.* ex memorem *D) BCDF, codd. Pyladis.* te memorem *Z* progigni *Scaliger et ante Bothium Gifanius Conlect. in Lucr. s. v.* praegigni *CZ.* pregigni *D.* que gigni *B.* peregrini *F* 493. ut suos seruos *Muellerus Add. ad pros. p. 141.* ut seruos (utseruos *B) libri.* ut suum seruos *Ritschelius.* ut seruos suum *Camerarius.* ut ego seruos *Pylades codices commemorans.* ne *(vel* ut ne*)* seruos *Henricus Schenkl Stud. Pl. p. 60 (666)* criminarit aput erum *C.* criminarit apud erum *D.* criminaret apud herum *FZ.* criminare ita puderum *B.* criminarer apud herum *Pius, Pylades (e codd.?)* Erum ut si seruos . . . erum, Iuberes hunc *Blasius l. s. s. p. 25* 494. SI.] *spat. C. om. BD* Iuberen *Bothius.* Iuberes *BFZ. idem sine interrogatione Pseudolo continuatum Scaliger.* Luberes *CD.* Luberet *Gruterus.* Iuberen tu *Ritschelius* precipitem in *D.* precipite min *B* pristrinum *B, Fleckeisenus, ut infra* 495. CA. *supr. scr.* D^2. *om. B* nunquid *C* Simo, peccatum est *Bothius.* peccatum est simo *libri* S *BF, Saracenus. om. DZ* Imo *perraro exemplo B* maxime *BCDZ* 496. P *B, Pylades.* SI. D^2*Z. om. F* recte

Peccátan ea sunt? ánimum aduorte núnciam,
Quaprópter gnati amóris te expertem hábuerim.
Quia míhi sciebam pístrinum in mundó fore.

SIMO

Non á me scibas pístrinum in mundó tibi,
Quom ea mússitabas?

PSEVDOLVS

Scíbam.

SIMO

Quin dictúmst mihi?

PSEVDOLVS

Quia illúd malum aderat, ístuc aberat lóngius.
Illúd erat praesens, huíc erant diéculae.

---

499. *Charisius p. 201, 10:* In mundo pro palam et in expedito ac cito: Plautus in * *: 'quia sciebam, inquit, mi *(in libri)* pistrinum in mundo fore'

---

sup. scr. D^2 meam rem *libri, Ritschelius.* rem meam *inde a Taubmanno edebatur* callippho *B.* callyppho *C.* calipho *FZ* 497. S *praem. B.* PS. D^2*FZ. Pseudolo continuavit Pylades* Peccatan ea *Bothius.* Peccata mea *libri* *Ceterum hunc v. et duo qui secuntur delet Ussingius: cf. Langenus Stud. Pl. p. 360* 498. gnati amoris te expertem *Bothius (ubi* amore *Fleckeisenus).* te expertem amoris nati *libri.* te expertem huius amoris *Ritschelius.* te experitum amoris *Bergkius Opusc. vol. I p. 677 collatis Plac. p. 41 Deu. et Festo p. 461. non recte de his Naekius indicat Opusc. vol. I p. 188* 499. *Ita Fleckeisenus duce Charisio.* Pistrinum *(*Pristrinum *B)* inmundum (ineundũ *FZ)* scibam *(*sc///ibam *C)* si id faxem mihi *(*miki *B) libri (quod offensioni non fuit Bentleio in Phorm. IV 5, 12): ubi* in mundo *Camerarius, Ritschelius,* si dixem *Ritschelius,* si id sexem *Bergkius Opusc. vol. I p. 677,* si id faxim *vel* ni id faxim *Madvigius Opusc. II p. 69,* fore *pro* mihi *Ritschelius* *Ceterum hunc versum deleri iubebat Osannus Anal. p. 202* 500. SI. D^2. N *(sic) B* a me (ame *B) libri.* itidem *Ritschelius* pristrinum *B* in mundo *BCD.* ineundum *FZ* tibi *libri.* fore *Ritschelius* 501. Cum *libri* ea mussitabas *FZ.* eamus scitabas *BCD.* ea mussitas *Bothius* PS.] D *(sic) B.* PS. *add.* D^2. *spat. om. C* SI. D^2. *spat. om. C* Quin *Ritschelius.* Cur non *libri: unde* Cur tacitumst mihi *Ussingius* dictum (dictu *B)* est *libri* miki *B* 502. Quia illud *Acidalius, Bentleius in Heaut. IV 2, 1.* Quia aliud *FZ.* Quid aliud *C.* Qui aliud *BD.* Illut *Ritschelius, qui verba* istuc . . . praesens *(v. 503) interpretis esse censens seclusit: cf. Langenus Stud. Pl. p. 69* *Ante* istuc h *erasa et ante* aberat *una littera erasa in B* 503. *Cf. ad v. 502* presens *BD* erant *Pylades.* erat *libri* diecule *C.* diecula *Ussingius*

SIMO

Quid núnc agetis? nam hínc quidem a me nón potest
Argéntum auferri, quí praesertim sénserim.
Ne quísquam credat númmum, iam edicam ómnibus.

PSEVDOLVS

Numquam édepol quoiquam súpplicabo, dúm quidem
Tu uíuos uiues: tú mi hercle argentúm dabis:
Abs te équidem sumam.

SIMO

Tu á me sumes?

PSEVDOLVS

Strénue.

SIMO

Exlídito mi hercle óculum, si dederó.

PSEVDOLVS

Dabis.
Iam díco ut a me cáueas.

SIMO

Certe edepól scio:
Si apstúleris, mirum et mágnum facinus féceris.

PSEVDOLVS

Faciám.

SIMO

Si non apstúleris?

---

504. SI *add. D*². C *B* iam non *pro* a me *Casaubonus* 505. presertim *BCD* 506. Nequisquam *B* credã *D* numnũ *B* 507. Nunc quam *BCD* quoiquã *B*. cuiquam *reliqui* *Post* quidem *parva ras. in B* 508. uiuos uiues *Ritschelius coll. v. 339, Brixius Emend. Pl. ed. a. 1847 p. 9.* uiues *libri.* *de* ipsus *post* hercle *inserendo et Ritschelius in adn. cogitabat et Brixius l. s. s.* miki *B*. mihi *reliqui* hercle hoc *Bergkius Opusc. vol. I p. 677* *Versuum 509 et 510 ordinem invertit Kiesslingius Mus. Rhen. vol. XXIII (a. 1868) p. 420* 509. Abste *B*. Abte *D* SI. *FZ*. C *B*. CA *(et* SI *sup. scr.) D*¹. CA *C* Tua *D* mea *B ante ras.* SI. Tu a me sumes? Strenue *Ussingius* 510. SI. Exlidito *Ritschelius.* S Sex cliidito *B*. SI. Excludito *reliqui, nisi quod* SI. *om. C: non suspectum Faerno in Ter. Phorm. V 8, 96.* SI. Exculpito *Lambinus: quod tueri licet Bembini codicis auctoritate* mihi *libri* P dabis *BC*. PS. si dabis *DFZ* 511. *Simoni* Certe edepol *e. q. s. F tribuit: Calliphoni reliqui* 512. apsuteris *B*. abstuleris *reliqui* et] ~~scio~~ (& sup. scr.) *D* facinus feceris *B*. feceris facinus *reliqui* 513. PS. *om. C* SI. At si *Ritschelius* abstěleris *B*. abstuleris *reliqui*.

PSEVDOLVS

Virgis caédito.

Sed quíd, si apstulero?

SIMO

Dó Iouem testém tibi,

Te aetátem inpune habitúrum.

PSEVDOLVS

Facito ut mémineris.

Praedíco, ut caueas, díco, inquam, ut caueás. caue.

SIMO

Egon út cauere nóqueam, quoi praedícitur?

PSEVDOLVS

Em, istís mihi tu hodie mánibus argentúm dabis.

CALLIPHO

Edepól mortalem gráphicum, si seruát fidem.

PSEVDOLVS

Seruítum tibi me abdúcito, ni fécero.

SIMO

Bene átque amice dícis: nam nunc nón meust.

---

abstulerit *Ussingius hoc et sequentia Calliphoni assignans* PS. *Pylades. spat. B. om. reliqui* cedito *libri* 514. PS. *praemittunt DFZ, non BC* abstulero *libri* 515. etatem *B* impune *libri praeter B* ut *e corr. B* *V. 516. 517 hoc ordine collocat Buggius 'Tidskr. f. Phil.' vol. VII p. 22: inverso cum libris Ritschelius* 516. PS. *praem. libri praeter C, Ritschelius* Predico *BCD* 517. neq·c·am *B* cui *libri* p̄ditur *D.* prȩditur *C.* preditur *B* 518. PS. *om. libri* Em istis *B.* emistis *CD.* hem istis *FZ.* En istis *Ritschelius: cf. Brixius Emend. in Capt. p. 18* mihi tu hodie manibus *Pius.* mihi (miki *B*) ut hodie manibus *libri.* tu hodie manibus mi *Ritschelius.* tu mi hodie manibus *Dziatzko 'Ien. Litteraturz.' a. 1878 p. 160*[a]. tu manibus mi hodie *Lorenzius* 519. *Simoni versum tribuit Ritschelius. cf. Ladewigius Philol. vol. XVII (a. 1861) p. 459, Brixius Nov. annal. vol. CI (a. 1870) p. 774 sq.* 520. PS. *om. C* me *om. F* ecfecero *Ritschelius in adn.*

521. *Calliphoni priorem partem, Simoni alteram tribuit Bothius* amicȩ *B* dices *Z* nam nunc non meust *scripsi (loquitur ad Call. conversus).* nam nunc nam meust *BC.* nam nunc iam meust *DZ.* nam nunc iam meus es *F, Pylades.* nam nunc non meu's *Ritschelius, simul de* nempe *cogitans.* nam nunc haud meus est *Gruterus.* nam nunc es meus *Guyetus.* nunc etiam meu's *Brixius Nov. annal. vol. CI (a. 1870) p. 775.* nam nunc quidem meu's *Ussingius.* '*de* nunc iam meu's *vel* nam iam nunc meu's *noli cogitare' Ritschelius*

PSEVDOLVS

Vin étiam dicam, quód uos magis mirémini?

CALLIPHO

Studeo hércle audire: nám ted auscultó lubens. 523[a]
[Agedúm: nam satis libénter te auscultó loqui.] 523[b]

PSEVDOLVS

Prius quam ístam pugnam púgnabo, ego etiám prius
Dabo áliam pugnam cláram et commemorábilem.

SIMO

Quam púgnam?

PSEVDOLVS

Em, ab hoc lenóne uicinó tuo
Per sýcophantiam átque per doctós dolos
Tibícinam illam, tuós quam gnatus déperit,
Ea círcumducam lépide lenonem: ét quidem
Efféctum hoc hodie réddam utrumque ad uésperum.

---

522. Vin eciam *C.* Vinetiam *D* 523[a]. '*Eiectis glossematis*' *ex duobus unum effecit versum Ritschelius hunc:* Agedum: studeo hercle audire: te ausculto lubens: *quam sententiam retractat Nov. exc. p. 30 sq.: cf. Bergkius Opusc. vol. I p. 111 adn., 'Beitr.' p. 39, Lorenzius Philol. vol. XXVIII (a. 1879) p. 183 sq., Abraham l. s. s. p. 182* 523[a]. *Calliphoni tribuit cum libris Ladewigius Philol. vol. XVII (a. 1861) p. 459, Simoni Ritschelius* Studeo *F.* Studie *BCD.* studio *Z* te dausv cultu *B.* te ausculto *D*[2]*FZ.* te auscultu *D*[1]. te ausculta *C: corr: Camerarius* libens *CFZ* 523[b]. S *praem. B.* ÇẠ *et sup. ser.* PS *C.* PS *D* Age dum *B.* age d *in* age dum *ex* prius *ut vid. corr. C* libenter *D*[2]. liberter *D*[1] 524. PS.] CA. *BCD* Priusquam *B* ergo *Bothius* 525. commerabilem *B* 526. Hem ab hoc lenone *FZ, Fleckeisenus.* emabe hoc lenone *B.* emc ab hoc lenone *CD.* Hem, ab lenone hoc *Ritschelius: cf. Brixius Emend. in Capt. p. 20* 527. sycophantiam *F.* sicophantiam *reliqui* 528. Tibi Cinamillam *B.* Tibicina illa *Salmasius* tus *B.* tuus *CDFZ* quãnatus *B* 529. Ea *BCD, Scaliger, Dousa.* eam *FZ* circum ducam *B* lepide lenonem: et quidem *Acidalius.* lepidele nomem S Quid est *B.* lepidule nomen SI. quid est *CD.* lepidule SI. mirum quidem est *F.* lepidule nomen. SI. mirum quidem est *Z.* lepide lenonem. SI. quid est? *Camerarius.* lepidule nõne *e 'priscis exemplaribus' affert Pius.*lepide lenonem et SI. Quid est? *Lorenzius dubitanter: cf. Langenus Stud. Pl. p. 362 et Henricus Schenkl l. s. s. p. 66 (672)* 530. PS. *praemittunt libri: om. Acidalius* hoc hodie *CFZ.* hodie hoc *B.* hoc hodie *D.* hocedie *Bergkius Opusc. vol. I p. 112, 'Beitr.' p. 86.* hocedie hoc *Ritschelius Nov. exc. p. 93.* ego hodie hoc *idem in adn.* *Pro* reddam *lacuna circ. 8 litt. est in B* utrumque *temptat Kiesslingius Mus. Rhen. vol. XXIII (a. 1868) p. 420*

SIMO

Si quídem istaec opera, ut praédicas, perféceris
Virtúte tu regi Ágathocli antecésseris.
Sed sí non faxis, númquid causaest, ílico
Quin te ín pistrinum cóndam?

PSEVDOLVS

Non unum ín diem,
Verum hércle in omnis quántumst. sed si effécero,
Dabín mi argentum quód dem lenoni ílico
Tuá uoluntate?

CALLIPHO

Iús bonum orat Pseúdolus:
Dabo ínque.

SIMO

At enim scin quíd mihi in mentém uenit?
Quid, si hísce inter se cónsenserunt, Cállipho,
Aut dé conpecto fáciunt consutís dolis,
Qui me árgento interuórtant?

---

utrumque *vel* ego hercle *proponens: cf. Lorenzius in appendice* *Versum delet Langenus Stud. Pl. p. 362* 531. Siquidem *BCD* istaec (ista ec *BD.* ista hec *F*) opera ut (aut *CD*) *libri.* istac opera ut *Kiesslingius l. s. s.: cf. Lorenzius.* istoc, ut tu *Langenus l. s. s.* predicas *BD* p̄feceris *F* 532. tu regi Agathocli *Ritschelius.* regi agathocli *Z.* regi agatocli *F.* rei agathocli *CD.* rei agat hoc li (*continuans* liante cesseris) *B.* regis Agathocli *et antea* Virtutem *Pylades* '*ex codd. ant.*' regi Agathocoli *Ritschelius Opusc. vol. II p. 488. 515* antecen^{s}seris *D* 533. si id *Ritschelius* nunc quid *B.* Nunquid *C* causae est *Camerarius.* causa est *libri* 534. pristrinum *B* unum in diem, ‖ Verum *Bothio duce Ritschelius.* unum quidem diem modo uerum (Verum *B*) *sublata versuum distinctione libri.* condam *deleto* unum quidem diem modo, ‖ Verum *Acidalius* quantum est *Camerarius.* quantus est *BCDZ.* quantum potest *F, codd. Pyladis* *Post* effecero *spat. D* 536. mihi *libri* lenon ilico *B.* le‿noni (le‿noni *m. 2*) ilico *D* argentum quod petit leno, ilico *Ladewigius Philol. vol. XVII (a. 1861) p. 459* 537. Tuauluntate *Kochius Nov. annal. vol. CI (a. 1870) p. 686* uis *ex* ius *D* *Simonis nota post* bonũ *incohata et erasa in D* *V. 538—545 licentius tractat Henricus Schenkl Stud. Pl. p. 62 (668)* 538. inique *Z* ate nim *B.* Dabo: at enim *Sauppius Quaest Pl. p. 7. plura intercidisse putat Lorenzius* 539. se *om. C* conseserunt *B.* consenserint *F* cali^{l}pho *D.* calipho *F* 540. deconpecto *B.* de conpacto *CD.* de cõpacto *FZ* consultis *cum Guyeto Ritschelius* 541. me argento interuortant *Fleckeisenus.* me argento (meargento *D*) circumuertant (circum uertant *BD*) *libri.*

PSEVDOLVS

Quis me audácior
Sit, si ístuc facinus aúdeam? immo síc, Simo:
Si súmus conpecti seú consilium umquam íniimus 543a
Aut dé ea re umquam intér nos conieráuimus, 543b
Quasi quom ín libro scribúntur calamo lítterae,
Stilís me totum usque úlmeis conscríbito.

SIMO

Indíce ludos núnciam quandó lubet.

PSEVDOLVS

Da in húnc diem operam, Cállipho, quaesó mihi,
Ne quó te ad aliud óccupes negótium.

CALLIPHO

Quin rús ut irem, iám heri mecum státueram.

---

argento circumuortant *Lambinus, Ritschelius.* med argento euortant *Bergkius Opusc. vol. I p. 677* audatior *CD.* auditior *B. cf. Schenkelius l. s. s.* 542. sit·istuc (·si *superscr.*) *D* fatinus *D* audeam *ante Acidalium Pylades.* audeam facere *B.* audeam dicere (e *extr. ex* o *D) reliqui* Simo] sino *Kiesslingius Symb. phil. Bonn. p. 837 sq.* face *Lorenzius exempli causa: cf. Schenkelius l. s. s.* 543a. conpecti siue *Acidalius (ubi* seu *Bothius).* conspectis lue *B.* conspecti siue *reliqui.* compecti aut *Guyetus. ceterum cf. Proleg. Trin. p. CCCXXIV* iniimus *Bothius, Kampmannus de reb. mil. p. 33, Fleckeisenus Exerc. p. 28.* inimus *libri.* iniuimus *Camerarius: atque ita Bentleius in Andr. I 3, 11: cf. Engelbrechtus Stud. Vindob. vol. VI (a. 1884) p 240* 543b. *Delevit hunc v. Ritschelius: cf. Proleg. Trin. p. CXXXI* Aut *Bothius.* de istac-re ‖ Aut *B.* de istac (ista *F*) re aut *reliqui* deeare *D* umquam *delet Langenus Stud. Pl. p. 69* de istac re *servans* conierauimus *scripsi.* conueniamus *BCD.* conuenimus *FZ.* conuenit *Spengelius T. Macc. Pl. p. 40.* conueuat *Niemeyerus 'Philol. Wochenschr.' II No. 7 p. 202.* consensimus *Langenus* 544. *Hunc quoque v. damnat Ussingius. cf. Schenkelius l. s. s.* cum in libro *Guyetus.* in libro (in-libro *B)* cum *libri* calamo litterę *B.* litterae calamo *reliqui, nisi quod* littere *D* 545. ulmeis] uel meis *F* 546. *Post* ludos *versum 550 inserit F* nunciam *BC.* nuntiam *D* 547. PS. *om. BF* da in] dam *C* diem mihi *F, omisso in fine* mihi capho *B.* calipho *F* qnęso *D.* queso *B* 548. Nequote *B* aliut *D* occupet *F* negocium *Z* ut irem *FZ.* utirem *D.* uti rem *BC* mecum statueram *Lorenzius, Bergkius teste Lorenzio.* constitueram *libri.* constitiueram *Ritschelius exemplo Reizii apud Hermannum El. d. m. p. 302.* constituueram *Salmasius, Bothius* uisere irem, iam heri constitueram *Seyffertus Ind. phil. vol. VIII (a. 1877) p. 341*

PSEVDOLVS

At núnc disturba quás statuisti máchinas.

CALLIPHO

Nunc nón abire cértumst istac grátia:
Lubídost ludos tuós spectare, Pseúdole.
Et si húnc uidebo nón dare argentúm tibi
Quod dixit, potius quam íd non fiat, égo dabo.

SIMO

Non démutabo.

PSEVDOLVS

Námque edepol, si nón dabis,
Clamóre magno et múltum flagitábere.
Agite ámolimini hínc uos intro núnciam,
Ac meís uicissim dáte locum falláciis.

CALLIPHO

Fiát: geratur mós tibi.

PSEVDOLVS

Sed té uolo
Domi úsque adesse.

CALLIPHO

Quín tibi hanc operám dico.

---

550. At] Iam *F (vid. ad v. 546)* distur ba *D* *Versum delet Langenus 'Beitr.' p. 321* 551. CA. *om. F* certumst *F.* certum (cer tum *D*) est *reliqui* 552. *Ab hoc v. accedit A* Lubido est ludos *BCDFZ.* LUBIDOSTINLUDOS *A* SPECTAREPSEUDOLE *A* 553. ETSI *A.* Etsi *B, vulgo* *Post* NONDAREARG *nihil in A apparuit* 554. DIXIT *A: item* D^3, *Saracenus.* dixi BCD^1FZ pocius *B* FIA . . . . DAB *apparuit in A* 555. Non demutabo *Simoni tribuit Bothius: Calliphoni libri continuant* Namquę *B* EDEPOL *A.* pol *Brugmanus l. s. s. p. 41* non (si *superscr.*) *D* (si *add.* D^2). si (on *superscr.*) *B* DABIS *A* 556. multum CD^2FZ *cum A.* multom (v *superscr.*) *B.* multitudo D^1. multo *Scaliger, Ritschelius* FLAGITABERE *A: atque ita FZ.* flagit habere *B.* flagito abere *C.* flagitoabire D^1. flagitoabere D^2 557. P *praem. B,* PS *CD* amolimini *B cum A.* amouemini (amouemini *C.* amo uemi ni *D*) *reliqui* INTRO *A* nun ciam (nuc (n *superscr.*) iam *C*) *BCDFZ.* NUNCIAM *A* 558. UICISSIM *A* FALLACIIS *A.* fallatiis *BCD* 559. FIATGERATUR *A.* CA. Fiat (Flat *B*) geratur *BCD.* SI. Fiat geratur *reliqui.* SI. Fiat. CA. Geratur *cum Bothio Ritschelius* MOSTIBI‖SED *A.* Mos tibi sed *DFZ (corr. Pylades).* Nos tibi sed *C.* uos tibis et *B* 560. usquę *B* ADESSE *A* CA. *BFZ, Fleckeisenus.* PS. D^2. *om. C.* SI. *cum Camerario Ritschelius: cf. Sauppius Quaest. p. 7* QUIDTIBI *A*

SIMO

At ego ád forum ibo. iam híc ero.

PSEVDOLVS

Actutúm redi.

Suspíciost mihi núnc uos suspicárier,
Me idcírco haec tanta fácinora his promíttere,
Quo uós oblectem, hanc fábulam dum tránsigam,
Neque sím facturus, quód facturum díxeram.
Non démutabo, [atque etiam certum quod sciam:]
Quo id sím facturus pácto nil etiám scio,
Nisi quía futurumst. nám qui in scaenam próuenit,
Nouo módo nouom aliquid ínuentum adferre áddecet.
Si id fácere nequeat, dét locum illi quí queat.

---

561. SI. *BCD, Fleckeisenus. om. FZ.* CA. *cum Camerario Ritschelius* IAMHICERO *A, Lorenzius Philol. vol. XXXV (a. 1876) p. 175.* iam hic adero *BCDZ.* iam adero hic *Ritschelius* Actutum *(*Ac tutum *B)* redi (REDI) *libri cum A: quae Pseudolo tribuit Ritschelius, Calliphoni BCD, Simoni FZ* 562. PS. *praemittunt libri* Suspicio est *libri cum A* 563. iccirco *F* tanta facinora his *Ritschelius.* TA . . . . . . INORA *A.* tanta facinora *reliqui* PROMITTERE *A.* adpromittere *Bergkius Op. vol. I p. 623* tanta facinora haec promittere *Bothius* 564. QUO *A.* Quin *BCDZ.* Qui *F, Pius* OBLECTEM *A* DUMTRANSIGAM *A* 565. SIM *A* Neque me facturum *Bergkius teste Lorenzio* futurum *Bergkius Opusc. vol. I p. 677.* facturus *Bothius* *Ceterum hunc v. et sequentem delet Ussingius: unum v. finxit eodem Ussingio duce Langenus Stud. Pl. p. 363 hunc:* Non demutabo atque ut facturum dixeram 566. *Cf. ad v. 565* atque (adque *C)* etiam certum quod sciam *libri cum A: ubi* atqui *scribit Seyffertus Philol. vol. XXVII (a. 1868) p. 446 sq. cetera retinens. verba* atque . . . sciam *excludit Christius 'Metr. Bem.' p. 53.* ut quod ego pro certo sciam *Ritschelius in adn.* ut quod ego iam certo sciam *idem edidit* 567. QUOID *A.* Quo *BFZ.* cum *C.* cum (quo) *D (*quo *add. et* cum *exp. m. 3)* NIHILETIAM *A.* nihiletiam *D.* nihil etiam *C.* ni chi letiam *B* SCIO *A* 568. qua (i) *C* FUTURUNST *A.* futurum est *reliqui* scenam *libri praeter A* 569. Nouo modo nouom *(*nouum *CDFZ)* aliquid inuentum *libri cum A, Bentleius in Phorm. V 8, 79.* Nouo modo, nouum aliquid *cum Dousa Ritschelius.* Nouo modo, nouum innentum *Pareus.* Nouus, nouum aliquid inuentum *Guyetus, iudice Ritschelio non improbabiliter, modo cum Pio* aliquod *scribas.* Noue, nouom aliquid inuentum *Bothius* adferre *B cum A.* afferre *reliqui* 570. id *om. A* FACERE *A* nequeat det *FZ.* nequeat et *BCD.* NEQ·ADDET *A* QUIQ·AT *A*

Concédere aliquantísper hinc mi intró lubet,
Dum cóncenturio in córde sycophántias.
* * * * * nón ero uobís morae. 573a
Tibícen uos intérea hic delectáuerit. 573b

572. *Non. p. 11, 16:* concenturiare est colligere . . . Plautus Pseudolo: 'cui . . . sycophantia est'

571. CONCEDEREALIQUANTISPERHINCMIHIINTROLUBET *A* Concidere *Z* addecet *sup. scr.* D^3 aliquantis per *BCD* mihi *libri* inro BCD^1 *(corr.* D^2*)* libet *libri praeter A* 572. CORDESYCOPHANTIAS *apparuerunt in A* Dum] cui *Nonii libri: cf. Caesar l. s. s. p. 81* incorde *B* sycophantias *FZ.* sicophantias *B.* siconphantias CD^3. sicophantis D^1. sycophantia est *Nonius* *V. 573a accessit ex A: quem sic explet Loewius qui primus protraxit Anal. Pl. p. 168:* Statím reuortar: nón *e. q. s.: otiosissimam amplificationem orationis dicit Baierus l. s. s. p. 128* 573b. Tibi cen uos *B.* TIBIGENUOS *A.* Tibicent uos *D ante ras.* INTEREA *A.* intera *B* HICDELECTAUERIT *A*

ACTVS II

PSEVDOLVS

Pro Iúppiter, ut mihi quícquid ago, lepide ómnia prospereque éueniunt.
Neque quód dubitem neque quód timeam, meo in péctore conditumst cónsilium.

574. *Charisius p. 241, 23:* Pro Iuppiter [pro] gaudentis: pro . . . eueniunt'

Act. II scaena 1 *Novam scaenam orditur A: videtur etiam B ordiri, in quo perparvum spatium intercedit. sine ullo intervallo vel inscriptione continuant reliqui, in medio adeo versu F.* PSEVDOLVS *praemittit B* *Tractaverunt hoc canticum perdifficile post Ritschelium praeter Fleckeisenum Bergkius Opusc. vol. I p. 107 (quem in plurimis sequitur Lorenzius), Studemundus de cant. p. 57. 78, Winterus 'Ueber die metr. Reconstr.' p. 72, Christius 'Metrik' p. 660 sq ed. II, Spengelius 'Reformvorschl.' p. 400 sq.: partem scaenae attigerunt Usenerus l. s. s. p. 15 sq. (v. 574—583), Buchholdus de paromoeos. p. 100, alii, qui opportuno loco commemorabuntur: eorum quos dixi scripturas discrepantes rarius commemorare potui* *Ceterum accurate vestigia codicum AB pressi: quorum discriptionem exhibeo, nisi ubi contrarium adnotabitur* 574. Proluppiter *B.* Proiuppiter *D.* Pro iupiter *F* UṬ *A.* u///t *(i erasa) D* MỊḤIQUICQUID *A* quidquid *Charisius* LEPỊDE *A* PROSPẸRẸQ· *A.* Prospere que *(non* prospere que*) B.* prospeque *Usenerus l. s. s.* eueniunt *B cum A.* ueniunt *reliqui* Pro Iúppiter, ut quicquíd ago, lepide prósperequé omne éuenit *reicit Ritschelius in adnotatione. trochaicum esse volebat Hermannus de metr. p. 127 sq., sed deleto* Pro 575. *Trochaicum esse iussit Ritschelius: anapaestos recte Fleckeisenus cum Bergkio agnovit* NẸQ· *altero loco A* quo — quo *Bothius* TIMEẠM *A.* tim///eam *(e erasa) D* meo *del. cum Hermanno Ritschelius* inpectore *B* conditum st *B.* CÕ ‖ DITUMESṬ *A.* conditum est *Z* CONṢILIỤṂ *A* conditum consiliumst *Fleckeisenus* *Verba* meo . . . consilium *eiciunt Bergkius, Usenerus, Lorenzius ut parallela verbis* nam . . . copias *v. 577—579* timeam'st *scribentes*

Nam éa stultitiast, fácinus magnum tímido cordi crédere.
Nam ómnes res perínde sunt,
Vt agas, ut eas mágni facias. nam égo in meo prius péctore
Íta paraui cópias,
Duplicís, triplicis dolos pérfidias, ut, ubíquomque hostibus cóngrediar —
Maiórum meúm fretus uírtute dícam,
Mea índustria ét malitiá fraudulénta —
Facile út uincam, facile út spoliem meos pérduellis meis pérfidiis.
Núnc inimicum ego húnc communem meum átque uostrorum ómnium

---

576. stulticia si *BCD*. STULTITIAEST *A*. stulticia est *FZ* CREDERE *A* *Hunc v. et sequentem et verba* Vt . . . facias *delet Ussingius duce Wintero: cf. Langenus Stud. Pl. p. 363* *Huic v. continuant v. 577 AB* 577. *Cf. ad v. 576* OMNI(*vel* E)S *A* RESPERINDE *A*. resper inde *B* 578. *Cf. ad v. 576* EAS *A* eas ut *Bothius, Ritschelius* magnifacias *ex* magnificias *CD* nam ego in meo (inmeo *B*) *BCDFZ*. N . . .˙. OEGOIN *A*. *cf. Studemundus* '*Ueber zwei Parallelkom.*' *p. 50, Seyffertus Stud. Pl. p. 20* prius pectore *Christius*. pectore prius *libri cum A* iam in meo pectore ego prius *Ritschelius* ('in meo pectore *delet Bothius: quae si insiticia sunt — iterata e v. 575 — etiam* ego *et* prius *eiectis unus septenarius concinnandus erit:* Vt agas, eas ut mágni facias. iam íta paraui cópias' *idem*) *Ceterum male hunc versum tractat Crainius* '*Ueber die Composition*' *etc. p. 46* 579. *Continuatur versui 578 in B* PARAUI *A* 580. *Anapaestos agnovit cum Bergkio Fleckeisenus: versum trochaicum effecit Ritschelius hunc:* Dúplicis, triplicis égo perfidias, út, ubi cum hostibús congrediar*: cf. ad v. 583* TRIPLICIS *A* UTUBIQUOMQ·HOSTIB· *A, Bergkius*. ut ubique cum hostibus *B*. ut ubicumque cum (ubi cumq· Cum *C*) hostibus *CDFZ*. ut ubiquẽ cũm hostibus *Pylades, Christius l.s.s.* ut ubi ubi ego cum hostibus *Muellerus Pros. p. 173.* ut cum hostibus ubi ubi *Fleckeisenus* *V. 581. 582 coniungunt AB* 581. MAIORUM *A, Dousa*. Malorum *ex* Melorum *B*. malorum *reliqui* MEUM *A, Gruterus*. meorum *reliqui* 582. MEA *A, Camerarius*. ///me *B*. me *CDF*, *nisi quod* meindustria *ex* mei industria *incohato D*. mei *Z*. an *Scaliger*. an mea *Gruterus*. Meaque *Ritschelius* malicia *BF* fraudulenta *Bothius*. fraudulentia *cum A Camerarius*. fraudulencia *B*. fraudulenti *CDFZ* 583. UINCAMFACILEM *A* eos *F* perfidiis *FZ*. perfidis *BCD cum A*. dolis *Ritschelius ex v. 580, trochaeos discribens:* '*quodsi* perfidiis *servare hoc loco voles, superiore illo scribendum erit:* Dúplicis, triplicis égo dolos, ut, úbiubi cum hostibús congrediar' *idem* 584. NUNCINIMICU *et* MUNEMMEUMATQ·UOSTRŨ *apparuerunt in A* cõmunẽ *D*. conueni *F* uostrorum *Guyetus*. uostrum (o *ex* r *D*) *BCD cum A*. uestrum *F*. nostrum *Z*

Bállionem exbállistabo lépide: date operám modo. 585a
Hóc ego oppidum ádmoenire ut hódie capiatúr uolo. 585b
(Huc meás legiones ádducam: facilem égo hanc rem meis ciuíbus faciam.*)* 586
Si hóc expugno, póst ad oppidum hóc uetus contínuo mecum 587a
Exércitum protinus óbducam. 587b
Inde me ét simul participés omnis meos praéda onerabo atque ópplebo,
Metum ét fugam perduéllibus meís me esse ut sciant nátum.
Eó sum genere gnátus: magna mé facinora décet efficere, 590

---

585. BAL . . O . . . E . . . LLISTABOL *et* RAMMODO *apparuerunt in A* exballistabo *(*exballis tabo *corr. in* exbalis tabo *B) BCD.* exbalistabo *FZ, Ritschelius* *V. 585b expulit Ritschelius Opusc. vol. II p. 279 sq.: cf. v. 384* HOC *et* UTHODIECAPIATURUOLO *apparuerunt in A* opidum *F* hoc die *BCDZ.* hoc hodie *F* *V. 586—587b ita constitui: quos sic exhibent BCDFZ:* Atque ut hoc meas legiones adducam si hoc expugno ‖ Facilem ego hanc rem meis ciuibus faciam ‖ Post ad oppidum *(*ad opidum *DF.* adoppidum *B)* hoc uetus continuo mecum *(*continuomecum *B)* exercitum *(sequitur spat. in B: spat. om. CDFZ)* protinus *(*Protinus *B)* obducam *(*adducam *F). duo versus sunt in A, quorum in priore apparuerunt haec:* ATQ·HO*(litteris* HO *non satis certis), dein post maius spatium* D *et post spat. circ. 5 litt.* SIEXPUGNOFACILEMHANC, *denique in proprio v.* REMMEISCIUIBUSFACIAM*: haec autem in altero:* POSTADOPPIDU *et* USCONTINUOMEUMEXERCITUMPROTI, *ita ut* nus obducam *omnino absint, errore librarii. eosdem tales esse voluit Ritschelius:* Núnc ad oppidum hóc ego uetus contínuo legionés meas ‖ Prótinus adducam. hóc si expugno, fácilem ciuibús rem faciam. *aliter rem expediebant Bergkius l. s. s., Spengelius T. Macc. Pl. p. 32 (cf. Ritschelius Opusc. vol. II p. 768 sq.) et l. s. s., Winterus l. s. s., Ussingius: quorum commenta adferre longum est* *Ceterum* meum *v. 587a Acidalius proposuerat, v. 586* ad hoc *pro* ut hoc *Palatinorum Pylades,* obducam *recte def. Kochius Em. Pl. p. 14* 588. *Anapaestos agnovit Fleckeisenus: trochaeos discripsit Ritschelius* omnis *deleto: cf. Proleg. Trin. p. CXLVI* mecum *Z* et] ut *D* SIMUL *A* PARTICIPIS *A.* participes *CDFZ.* particips (e *supra*) *B* omnes *libri praeter AB* MEOS *A* preda *libri praeter AZ* ATQ·OPPLEBO *A* 589. METUMETFUGAMPERDUELLIBUS *A* meis me esse ut sioant natum *B.* meis esse me ut sciant natum *CDFZ.* MEISMEUTSCIANTNATUM *A. an* meis me ut dicant gnatum? meis iniciam, med ut sciant *Ritschelius duce Pylade.* meis faciam, natum ut me sciant *idem Proleg. p. CXLVI.* meis me esse uti sciant gnatum *Spengelius l. s. s. p. 401 adn.* meis me esse ut natum sciant *Bergkius l. s. s.* 590. Quo sum *FZ.* Quo sim *Ritschelius* gnatus *BCDFZ.* NATUS *A*

Quae póst mihi clara et diú clueant.
Sed hunc quém uideo? quis hic ést qui oculis meis óbuiam ignobilis óbicitur?
Lubét scire, quíd uenerít cum machaéra,
Et hic quám rem agat, hinc dabo insídias.

HARPAX. PSEVDOLVS

HARPAX

Hi lóci sunt atque hae régiones, quae mi áb ero sunt demónstratae,

592. *Festus p. 174:* Nobilem antiqui pro noto ponebant et quidem per C litteram *(?)*, ut Plautus in Pseudolo . . .: 'oculis meis . . . . obiicitur'

---

591. *Anapaestos agnovit Bergkius, reicit in adn. Ritschelius* Que *D* posteri *Z* mihi *(*me *F)* clara et diu *libri cum A.* clara diu mihi *Ritschelius trochaeos discribens.* mihi claritudine *Scaliger, Salmasius* clueant *CD.* •clue///ant *(*r *erasa) B.* cluant *Z.* cluceāt *F.* CIUEANT *A* 592. *Anapaesticum fecit Ritschelius* Sed hunc quem *libri cum A, Bergkius Opusc. vol. I p. 109.* Set quem hic *Ritschelius.* Sed hic quem *Fleckeisenus. cf. Muellerus Pros. p. 320* IGNOBILIS *A, Festus.* ignorabilis *reliqui* OBICITUR *A.* obiicitur *FZ, Festus De* oculis meis ignorabilis obicitur *cogitat Ritschelius* 593. 594. *Uno v. (sed diviso post* QUAM*) coniungit A: duo exhibet B, quorum posterior ab* Agat *incipit. anapaesticum octon. esse voluit Muellerus Pros. p. 121: bacchiacos constituit hosce Ritschelius:* Lubét scire hic quíd uenerít cum machaéra: ‖ Pol hínc, quam rem agát, nunc iám dabo ego insídias*: cf. Studemundus de cant. p. 33, Seyffertus de vers. bacch. p. 27, Spengelius l. s. s.* 593. Libet *BCDFZ* uenerit *Bergkius.* HICUENIAT *A.* hic uelit *BCDFZ, nisi quod* hic *sup. scr. B* machera *libri praeter AZ*

594. Et hic *Spengelius l. s. s.* ETHUIC *A cum BCD.* et hinc *Z.* et huc *F.* et chlamyde *dubitanter Acidalius* AGAT *A* at hinc, quam rem agat, huic dabo insidias *Muellerus l. s. s.*

Act. II scaena 2 HARPAX PSEUDOLUS *A.* H HARPAX CACVLA P PSEVDOLVS SERVOS *B.* HARPAX *(*HAR PAX *D)* CACVLA PSEVDOLVS *(*PSEVDVLVS *D)* SERVVS *DFZ. unius versus spat. habet C*

V. 595—599 anapaesticos feci duce Fleckeiseno: cui assentiuntur Spengelius T. Macc. Pl. p. 133, 'Reformvorschl.' p. 401, Studemundus de cant. p. 65, Muellerus Pros. p. 194, alii: trochaicos constituit Ritschelius 595. HAR *praemittunt CD* Haec loca *Kiesslingius Mus. Rhen. vol. XXIII (a. 1868) p. 422: cf. Muellerus Pros. p. 194*

sunt atque hae *(*hę *BD) libri cum A: ubi* haec *probabile dicit Ritschelius: cf. ad v. 23.* atque hae sunt *edidit Ritschelius cum Bothio*

que *BD* mihi ab ero *(*hero *FZ) libri cum A.* ab ero mihi *Ritschelius* demonstrate *BCD*

Vt ego óculis rationém capio, quom mi íta dixit erus méus miles:
Septúmas esse aedis á porta, ubi ille hábitet leno, quoí iussit
Sumbólum me ferre et hoc árgentum. nimis uélim certum qui id míhi faciat,
Vbi Bállio leno hic hábitet.

PSEVDOLVS

[St, tace, tace meus hic est homo, ni omnes di atque homines deserunt.]
Nouo cónsilio mihi núnc opus est: noua rés haec subito mi óbiectast.

---

596. UTEGOOC *et* ERUSMEUSMILES *apparuerunt in A* Vi *B* ego *delet cum Hermanno Ritschelius* racionem *B* quom *scripsi.* quam *libri.* nam *Ritschelius cum Lipsio Ant. lect. IV 4* mihi *libri* meles (i *supra* e) *C* ita erus meus mihi miles dixit *(vel* dixit miles*) Ritschelius* 597. SEPTUMASE *et* IUSSIT *legi potuerunt in A (etiam* quoi *a Studemundo 'Ueber zwei Parallelkom.' p. 56)* Septimas *BCDFZ* esse a porta aedis *Ritschelius.* a porta esse aedis *Bothius* habitet *Ritschelius.* habitat *BCDFZ* cui iussit *FZ.* cuius sit *BCD* ubi illic habitet, quoi me iussit *Ritschelius* *V. 598. 599 sic constituit Ritschelius:* Sumbolum ferre et hoc argentum, ⟨simul abducere hinc mulierem.⟩ ‖ Nimis uelim, certum qui id faciat mihi, ubi Ballio hic leno habitat *Omnia coniungit etsi duobus versibus (*CERTUM *in fine prioris est) A. duo exhibet B, quorum posterior a* Certum *incipit* 598. *Praeter* SYMBOLUM *et* CERTUM *et* QUID *nil legi potuit in A* Simbolum *BCDF.* Symbolum *Z* me] mae *B* me sumbolum *Fleckeisenus* qui id mihi faciat *C.* quid mihi faciat *BD.* qui mihi faciat *Z.* quidem me faciat *F.* qui id faciat mihi *Bothius* nimis quam uelim certum qui id faciat *Fleckeisenus* 599. TAT *litterarum dubia vestigia in fine apparere visa sunt in A* Vbi Ballio leno hic *Bothius.* ballion leno (le///no, *erasa* n *B)* ubi hic *libri.* Ballio leno ubi hic *Camerarius.* ubi hic habitat Ballio leno *Spengelius l. s. s. p. 401* habitet *vel* habeat *postulat Beckerus in Studemundi Stud. vol. I p. 311.* habitat *libri* *Suspiciosi hunc versum ex glossemate natum* 600. *Versum eundem esse cum 381 dudum viderunt: expulerunt Reizius, Winterus l. s. s., Ussingius, Brugmannus de NI p. 5: cf. Langenus Stud. Pl. p. 363* STTACETACEMEUS *et* Q·HOMINESDESE *exstare visa sunt in A* St, tace tace *cum A Camerarius.* Sitace (Si tace *C)* tace *(c ex* t *incohata D) BCD.* Si tace tare *Z.* En tace tace *F.* Sis tace *Pius.* St, tace *cum Bothio, Ritschelius* est hic *cum C Ritschelius* dii *F* me atque *ut v. 381 Ritschelius, Bothius* deseruerunt *Muellerus Pros. p. 407* omnes deserunt di me atque homines *Fleckeisenus* *V. 601—603 anapaesticos feci cum Fleckeiseno: trochaeos discripserat Ritschelius* 601. *Duo sunt in A versiculi, quorum posterior a* NOUA *incipit: in B verba* nouo consilio nunc *in fine antecedentis versus exstant* mihi nunc *Muellerus Pros. p. 205.* NUNCMIH *A, ut neque extrema* I *neque* OPUSEST *legi possint.* nunc

Hoc praéuortar princípio: illa omnia míssa habeo quae ante ágere occepi.
Iam pól ego hunc stratiotícum nuntium aduenientem probe percútiam.

HARPAX

Óstium pultábo atque intus éuocabo aliquém foras.

PSEVDOLVS

Quísquis es, conpéndium ego te fácere pultandí uolo.
Nam égo precator ét patronus fóribus processí foras.

HARPAX

Túne's Ballio?

PSEVDOLVS

Immo uero ego éius sum Subbállio.

HARPAX

Quíd istuc uerbist?

PSEVDOLVS

Cóndus promus súm, procuratór peni.

---

608. *Cf. Fulgent. Exp. p. 563:* Plautus in Asinaria ait: 'ego sum promus condus, procurator peni'

---

mihi (mihi *etiam B) BCDFZ, Ritschelius: item Fleckeisenus versum catalecticum efficiens* HAECSUBITOMIHI *A.* subito mihi haec (hec *B.* hęc *CD) reliqui, Ritschelius* obiecta est (obiectaest *D) BC DFZ. post* OB *nihil apparuit in A* 602. Huc *Bothius* preuortar *B* PRINCIPIO *A.* princirio *B* HABEO *A* queante *B* AGEREOCCEPI *A* *Versum hypercatal. catalecticum fecit Fleckeisenus* principio *deleto, acatalectum deleto* ante *Muellerus Pros. p. 414: trochaeos restituit Ritschelius* omnia *sublato cum Guyeto, ubi* illa *expunxerat Bothius* 603. nam *Z* strati oticum *B.* stratiosum *D ante corr.* stratiocum D^3 *F* NUNTIUM *A cum F.* nuncium *BCDZ* ADUENIENTĒ *A* percuciam BD^1*: corr.* D^3 Iam stratioticum hunc ego nuntium aduenientem pol percutiam *Ritschelius.* Iam pol ego hunc stratioticum aduenientem nuntium percutiam *Guyetus.* Iam pol nuntium ego hunc stratioticum aduenientem probe percutiam *Bothius.* Iam pol ego aduenientem hunc stratioticum nuntium probe percutiam *Fleckeisenus anapaestos constituens* 604. HA. ostium *CD.* Hostium (H *minio picta) B.* HOSTIUM *A.* HA. hostium *FZ* pul stabo *B* ATQ·INTUS *A* ALIQUEMFORAS *A* 605. conpenditım (comp. *CDFZ)* ego *BCDFZ.* COMPENDIUM *om.* ego *A* FACERE *A* pultandi D^3 *FZ cum A.* putandi *BC itemque ex* putando D^1 UOLO *A* 606. p̄catör *D.* peccator *B.* praecautor *Pylades* PROCESSIFORAS *A* 607. TUNEESBALLIO, *Pylades.* Tune e oballio *B.* tune est oballio *CD.* tu ne esto ballio *FZ* eius *sup. scr. C* SUMSUBBALLIO *A.* sum suballio *F, cod. Scaligeri* 608. uerbist (uerbi st *B) BCD.* uerbi est *FZ* condus promussum *B.* suppromus sum *F* PROCURATOR *A* poeni *F*

HARPAX

Quási te dicas átriensem.

PSEVDOLVS

Immo átriensi ego ímpero.

HARPAX

Quíd tu, seruosné's an liber?

PSEVDOLVS

Núnc quidem etiam séruio.

HARPAX

Ita uidere: et nón uidere dígnus, qui libér sies.

PSEVDOLVS

Nón soles respícere te, quom dícis iniuste álteri?

HARPAX

Húnc hominem malum ésse oportet.

PSEVDOLVS

Dí me seruant átque amant:
Nam haéc mihi incus ést: procudam ego hínc hodie multós dolos.

HARPAX

Quíd illic solus sécum loquitur?

PSEVDOLVS

Quíd ais tu, adulescéns?

---

614. *Huc refert Reitzensteinius (Verrian. Forsch. p. 32) Pauli p. 79 gl. hanc:* excudere, procudere et incus ipsa a caedendo dicta sunt

---

609. HA. *om. CD*[1]*: add. D*[3] atriensen *C* IMMOATRIENSIEGOIMPERO *A* Ego immo *Z* 610. QUINTU *A* seruos nees *B.* seruusne es (seruus nees *D*) *CDFZ.* SERUUNES *A* PS.] *spat. B* SERUIO *A.* seruio (o *in lit., in qua* unt *fuerat*) *B* 611. ITAUIDERE (*litteris* ITA *incertis*) *A* ETNON *A* UIDEREDIGNUS *A* 612. SOLES *A* TE *A* quom *B.* QUO(*vel* U)M *A.* cum *reliqui* dicas *libri praeter A: cf. Baierus l. s. s. p. 90* INIUSTE *A* alteri (t *ex* l) *D* 613. HOMINEM *A* ESSEOPORTET *A* di] dii *F. de A non satis constat* SERUANT *A.* ser^a^unt *B* atqamant *B.* ATQ·AMANT *A* 614. haec mihi incus *BCD.* HAECMIHIINCUS *A.* hic meus *FZ.* hic mihi mens *Scutarius.* hic mihi incus *Lambinus* PROCUDAMEGO *A.* procundã ego *C* hinc hodie *Ritschelius cum Guyeto.* HODIEHINC *A cum reliquis.* hoc die hinc *Bothius.* hocedie hinc *Bergkius Opusc. vol. I p. 111.* hodied hinc *Ritschelius Nov. exc. p. 90* MULTOSDOLOS *A* dolus *ante corr. C* hodie multos hinc *vel* multos ego hodie hinc *Muellerus Pros. p. 565* 615. ILLICSOLUSSECUM *A.* illic secum solus *BFZ, Ritschelius.* illi secum solus *C.* illicũ (esc *superscr.*) solus *D. cf. Seyffertus*

HARPAX

Quid est?

PSEVDOLVS

Ésne tu an non és ab illo míliti Macédonio?
Séruos eius, qui hínc a nobis ést mercatus múlierem,
Qui árgenti meo eró lenoni quíndecim dederát minas,
Quínque debet?

HARPAX

Súm: sed ubi tu mé nouisti géntium
Aút uidisti aut cónlocutu's? nam équidem Athenas ántidhac
Númquam adueni néque te uidi ante húnc diem umquam oculís meis.

PSEVDOLVS

Quía uidere inde ésse: nam olim, quom ábiit, argento haéc dies
Praéstitutast, quóad referret nóbis neque dum réttulit.

HARPAX

Ímmo adest.

PSEVDOLVS

Tun áttulisti?

'*Philol. Wochenschrift*' *a. 1886 p. 720* LOQỤỊṬỤR *A* QUỊDAISTỤ *A.* quia istu *D.* quiaistu *C* ẠDULI*(vel* E*)*ṢÇENS *A.* adolescens *FZ* QUỊD *A* 616. ẸṢṆE *A* annon *B* ẸṢẠBILLỌ *A* militi] *cf. Usenerus Nov. Annal. vol. XCV (a. 1867) p. 250, Bergkius* '*Beitr.*' *p. 69, Muellerus Add. ad pros. p. 4.* militite *B.* MỊLỊTI*(vel* E*) A.* milite *CDFZ* MAÇẸḌONIO *A cum B.* macedonico *CDFZ* milite e Macedonia *cum Hermanno in Iahnii Annal. nov. vol. XXXV p. 194 Ritschelius* 617. SERUUS *A cum reliquis* ẸIỤṢ *A* HỊNC *A* ẸSTMERÇATUS *A* 618. MEOERỌ *A, Pylades.* ero meo *BCDFZ, nisi quod* hero *FZ* Qui hero meo lenoni argenti *Bothius* QUINDECỊM *A* DEDERATMINAṢ *A: et ita B.* minas dederat *CDF.* minas dederit *Z* 619. DEḄEṬ *A.* delet *ex* debet *D* ṢEDUBITU *A.* sed dubito *C* NOUISṬI *A* 620. UIDIṢṬỊ *A* CONLOCUTUṢ *A: atque ita CFZ: cf. Olsenus l. s. s. p. 15.* cũ locutus *D.* con^{cu}lotus *B* equidem *BDFZ.* quidem *C.* IDEM *A* ATHENAS *A teste Ritschelio, Acidalius.* athenis *BCDFZ et teste Loewio A* antidhac *ex* antedhac *B.* antid hac *D.* antehac *F.* ANṬEIDHAÇ *A* 621. NUNQUAM *A: atque ita B* UENI *A* UỊDI *A* unquam *C* OÇULIS *A* *Post hunc v. unum intercidisse putabat Ritschelius velut hunc (622):* Qui tu igitur me a milite esse dicis e Macedonia? *at cf. Langenus* '*Beitr.*' *p. 55* 623. P *om. B* OLỊM *A* QUOM *A cum B.* cum *reliqui* ABIỊT *A* HAEC *A, Beroaldus, Acidalius.* hic *reliqui* 624. PRAESṬITUTAṢṬ *A.* Prestituta est *reliqui, nisi quod* pręstituta est *Z* quo ad *BCDZ* REFẸṚRET *A.* re ferret *B* NOBỊS *A* RETTULIT *A cum Z.* retulit *reliqui* 625. tun *(*tum *FZ)* attulisti

HARPAX

Égomet.

PSEVDOLVS

Quid dubitás dare?

HARPAX

Tíbi ego dem?

PSEVDOLVS

Mihi hércle uero, quí res rationésque eri
Bállionis cúro, argentum accépto et quoi debét dato.

HARPAX

Sí quidem hercle etiám supremi prómptas thensaurós Iouis,
Tíbi libellam argénti numquam crédam.

PSEVDOLVS

Dum du stérnuas,
Rés erit solúta.

HARPAX

Vinctam pótius sic seruáuero.

PSEVDOLVS

Vaé tibi. tu inuéntu's uero, meám qui furcillés fidem.

BCDFZ. TUNATTULISTINE *A*   626. ego] HERCLE *A*   diem *CF*   HERCLEUERO *A*   RES *A*   racionesque *B.* rationesq *C*   ERI *A*   627. BALLIONIS *A*   ARGENTUM *A.* argentom (v) *B*   accepto et *Bothius.* accepto expenso et *libri cum A*   quo idebet *B.* CUIDEBET *A cum reliquis*   628. HERCLEETIAM *A*   SUPREMI *A cum Z.* supremmi *B.* suppremi *C.* subpremi *DF*   promptas *BFZ.* PROMPTAS *A.* prompta *C.* propta (m) *(iungens cum v. sequente) D.* promptes *Acidalio duce Ritschelius: cf. Langenus 'Beitr.' p. 54*   THENSAUROS *A, Ritschelius.* thenalaros (v) *B.* thesauros *CFZ.* theauros *D*   IOUIS *A cum BZ.* ioui *CF.* ioiu *D*   699. *Cf. Studemundus Hermae vol. I (a. 1866) p. 307 sqq.* LIBELAM *A.* libellam *om. B: sed in marg. man. 1 addidit*   argentinum quam *B*   nunquam *C*   CREDAM *A*   PS. *addidit Acidalius. om. libri cum A*   DUMTUSTERNUAS *A, Guyetus.* dum tu strenuas *reliqui.* Dum te strenuas *Ritschelius.* I dum du sternuas *(vel* sternuis*) Salmasius.* Dum du strenuu's *Pareus.* Da dum strenue: *Gronovius. nihil profecit vel Gulielmius vel Scioppius vel Bergkius Opusc. vol. I p. 174*   630. RESERIT *A, Salmasius.* PS. Res erit *reliqui.* Res erat *Acidalius, Ritschelius*   SOLUTA *A*   UINCTAM *A, Gruterus.* uinciam *B, Scioppius Susp. lect. I 1.* untiam *CDZ.* nunc iam *F, codd. Pyladis*   POTIUSSICSERUAUERO *A*   631. Vae tibi *FZ.* Ve tibi *BCD.* UALE*(vel* T*)*IBI *A*   Tun *M. Warren l. s. s. p. 6 (56)*   inuentus *BCDFZ cum A, nisi quod* inuentus *B et* iuuentus *C: cf. Olsenus p. 28*   uero meam qui *BCDFZ, Ritschelius.* SOLUSUERUM . . . . . (meam qui *paullo plus esse videtur quam spatium capit) A*   furcilles *Passeratius 'stabilire ut infirmam' interpretans: cf. tamen*

Quási mi non sescénta tanta sóli soleant crédier.

HARPAX

Pótest, ut alii ita árbitrentur ét ego ut ne credám tibi.

PSEVDOLVS

Quási tu dicas mé te uelle argénto circumdúcere.

HARPAX

Ímmo uero quási tu dicas quásique ego autem súspicer.
Séd quid est tibi nómen?

PSEVDOLVS

Seruos ést huic lenoní Surus:
Éum esse me dicám. Surus sum.

HARPAX

Súrus?

PSEVDOLVS

Id est nomén mihi.

HARPAX

Vérba multa fácimus. erus si túos domist, quin próuocas,

---

632. *Huc refert Ritschelius Pauli glossam p. 88 hanc:* Furcilles siue furcilla, quibus homines suspendebant *(quae verba mutilata sunt). cf. Plac. p. 8, 8:* adfurcillaui: subrui, labefactaui, concussi

---

Haulerus Stud. Vindob. vol. V p. 164 et Funckius in Woelfflini Arch. vol. IV (a. 1887) p. 81. FO*(vel* U*)*RCILLES *A.* forcilles *BCDFZ, nisi quod* forcillas *C*[1]. floccides *(quod esse putat* flocci des *Ritschelius) quidam apud Lambinum.* sugilles *vel* forilles *vel* furciles *Palmerius.* suggilles *vel* forioles *Salmasius.* focilles *alii (cf. Philox. p. 69, 52 Corp. Gloss. vol. II:* facillare: στραγγαλίσαι, *h. e.* focillare, faucillare, *ut vidit Roenschius 'Rom. Forsch.' vol. III p. 336)* 632. QUASIMIHI *A cum reliquis* non mihi *Ritschelius* sexcenta *FZ* soli *B cum A. om. reliqui* SOLEANT-CREDIER *A* *V. 633 et 634 suo loco omissos C in fine paginae scriptos habet post v. 642 add.* đ ħ 633. Potis *Ritschelius* *Post* UT *quae sequebantur circ. sex litterae in A legi non potuerunt.* ut alii ita *FZ, nisi quod* te *pro* ita *F.* ut aui ita *BCD* ARBITRENTUR *A.* arbitentur *CD* ETEGO *A* ut *om. A* NECREDAM *A.* ne credam *reliqui, Ritschelius.* necredam *Seyffertus teste Lorenzio* 634. TU *A* uelle *(e prior ex* l *corr.) D.* uelle *cum spat. C* ARGENTOCIRCUMDUCERE *A* 635. tu id *Ritschelius* QUASIQ·EGO *A.* quasi que ego *B.* quasiquę go *D.* quasi quę ego *C* SUSPICER *A.* id suspicer *reliqui* 636. TIBI *A* SERUUS *A cum BCFZ.* seruus (secum *add. m. 2) D* SURUS *A.* syrus *BFZ.* sirus *CD* 637. EUM *A* me *sup. scr. D*[2] SURUS *utroque loco A.* syrus *reliqui* NOMENMEŪ *A* 638. Verbam//////ulta *(*ilic *ut vid. erasum) D* MULTAFACIMUS *A* fatimus *D* ERUS *A* TUUSDOMIEST *A cum B.* domi est tuus *CDFZ*

Ýt id agam, quod míssus huc sum, quícquid est nomén tibi?

PSEVDOLVS

Si íntus esset, éuocarem. uérum si dare uís mihi,
Mágis solutum erít, quam si ipsi déderis.

HARPAX

At enim scín quid est?
Réddere hoc, non pérdere, erus me mísit. nam certó scio
Hoc febrim tibi ésse, quia non lícet huc inicere úngulas.
Égo, nisi ipsi Bállioni, númmum credam némini.

PSEVDOLVS

Át illic nunc negótiosust: rés agitur apud iúdicem.

HARPAX

Dí bene uortant. át ego quando eum ésse censebó domi,
Rédiero. tu epístulam hanc a me áccipe atque illí dato.
Nám istic sumbolúst inter erum meum ét tuom de múliere.

PSEVDOLVS

Scío equidem: qui argéntum adferret átque expressam imáginem
Húc suam ad nos, cúm eo aiebat uélle mitti múlierem.

---

639. quod *Acidalius cum A.* quo *BCDFZ* huc *Camerarius.* hic *BCDFZ et, ut videtur, A* sum, quicquid *Acidalius.* sum PS. quicquid *BCDFZ. item (h. e. spatio relicto) A* 640. PS. *Acidalius. om libri. cf. ad v. 639* MIHI *A* 641. Magis] is *ex* n *C* solutum erit *Bothius.* erit solutum *libri cum A. cf. Muellerus Pros. p. 107 adn.* quam si *Scaliger, Bothius cum A.* quam *reliqui* Atenim *B* SCIN *A cum FZ.* sin *BCD* 642. NONPERDERE *A* ME *A, Pylades. om. reliqui* IUSSIT *pro* misit *A, ut vid.: cf. Studemundus Stud. vol. I p. 278* NAMCERTO *A.* exerto *B.* non certo *D.* noncerto *praeeunte spatiolo C.* nunc certo *F.* nunc certe *Z* 643. Nunc *Ritschelius* febrim *Z.* FEBREM *A.* febrin *reliqui* quia] q *c corr. C* NON *A* HUC *A, Guyetus.* hoc *reliqui* INICERE *A cum CD.* initere *Z.* iniicere *F.* ini *cum lacuna circ. 7 litt. B* hungulas *D* 644. NUMMUM *A cum reliquis.* argentum *Ritschelius, quod in A esse credidit* NEMINI *A* 645. illic *om. codd. Pyladis* NEGOTIOSUST *A.* negotiosus (negociosus *FZ*) est *reliqui* RESAGITUR *A* 646. Dii *F* QUANDOEUMESSE *A* CENSEBO *A.* censabo *B* 647. REDIERO *A* epistolam *C.* epistolam *F* ATQ·ILLI *A* 648. SYMBOLUSEST *A* (symbolust *Fleckeisenus, Ritschelius Opusc. vol. II p. 701*). simbolum est *BCD.* symbolum est *FZ* ERUMMEUMETTUUM *A* tuum *BCDFZ* 649. SCIO *A* qui *Ritschelius.* ut qui *libri cum A* ARGENTUM *A.* argtum *C* afferret *F.* ·ad· ferret *D* IMAGINEM *A.* maginem *B* 650. Huc suam

Nam híc quoque exemplúm reliquit éius.

HARPAX

Omnem rém tenes.

PSEVDOLVS

Quíd ego ni tenéam?

HARPAX

Dato istunc súmbolum ergo illí.

PSEVDOLVS

Licet.

Séd quid est tibi nómen?

HARPAX

Harpax.

PSEVDOLVS

Ápage te, Harpax: haú places.
Húc quidem hercle haud íbis intro, né quid 'harpax' féceris.

HARPAX

Hóstis uiuos rápere soleo ex ácie: ex hoc nomén mihist.

PSEVDOLVS

Pól te multo mágis opinor uása ahena ex aédibus.

Bothius. Suam huc *libri cum A* CUMEO *A cum F.* quom eo (quomeo *B) reliqui, nisi quod* ·i· cũ illo homine *sup. scr. CD* alebat *B.* ///aiebat (i *crasa et* ai *e corr.) D* UELLEMITTIMULIEREM *A* mitte *C*
apud nos
651. HICQUOQ· *A.* hic quoque *CD.* hic quoquę *B* EXEMPLUM *A*
imaginis ·i· imaginis
RELIQUIT *A.* reliquid *BCD* EIUS *A.* eius *C.* ieius *D* HA. *om. BCD sine spatio* tenens *D* 652. PS.] HA. *BCD* ni *sup. scr. B* HA.] P *B.* PS. *CD* ISTUNCSUMBOLUMERGO *A.* ergo istum simbolum ergo *BCD.* ergo istum symbolum *FZ* ILLI *A* PS. *om. sine spatio BCD* 653. TIBI *A* HARPAX *A cum Z.* arpax *B.*
a v̄
har parx *C.* har pr/// *D.* harpax sum *F* Apagete *B* *Post* te *spat. circ. 4 litt. B* hapax *B* HAUPLACES *A.* haut (hat *C.* haud *FZ) places reliqui* 654. hoc *C* haud ibis *CDFZ.* haut ibi/// *cum ras. litterarum* st *B.* AUDIBIS *A* intro ne *F, Pylades.* INTRONE (*vel* I) *A.* intro ni *CDFZ: cf. Ritschelius Opusc. vol. II p. 629. lacunam pro eis vocibus B* harpax feceris *libri cum A: quod vix sanum dicit Ritschelius.* harpagefeceris *Scaliger.* harpagaueris *Scriverius.* harpax clepseris *Bergkius Opusc. vol. I p. 677. cf. Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 171* 655. ostis *Z* ACIE *A.* atie *D* EX *A, Camerarius. om. BCDFZ* nomen mihi est *BCDFZ.* MIHINOMENEST *A* 656. POLTEMULTO *A, Scutarius.* Poltem uito *BD.* pol tem uito *C.* pol te inuito *Z.* pol ten uiuos? *F.* pol tu uiuos

HARPAX

Nón itast. sed scín quid te oro, Súre?

PSEVDOLVS

Sciam, si díxeris.

HARPAX

Égo deuortor éxtra portam huc ín tabernam tértiam
Ápud anum illam dóliarem, clúdam, crassam, Chrýsidem.

PSEVDOLVS

Quíd nunc uis?

HARPAX

Inde út me accersas, érus tuos ubi uénerit.

PSEVDOLVS

Tuo árbitratu: máxume.

HARPAX

Nam ut lássus ueni dé uia,
Mé uolo curáre.

PSEVDOLVS

Sane sápis, et consiliúm placet.
Séd uide sis, ne in quaéstione sís, quando accersám, mihi.

---

659. *Donatus in Andr. IV 4, 31:* et Plautus: 'doliarem . . . crassam' 661. 662. *Servius Dan. in Aen. X 231:* ut . . . pro quoniam Plautus in Pseudulo: 'ut . . . curare'

Vaticanus Lipsii Ant. lect. IV 4 UASA *A* AHENA *A, Bothius, Bentleius.* ahenea *BC.* aenea *DFZ* exscędibus *B.* Exscedibus *CD* 657. ISTAEST *A.* ita est *reliqui* SED *A* scin *FZ cum A.* sin *BCD, nisi quod* s *ex* c, *ut vid., D* ORO *A.* orem *reliqui: cf. Beckerus in Studemundi Stud. vol. I p. 277* SURE *A.* scyre *B.* syre *CDFZ* SCIAM *A* 658. HA. *om. B* deuortar *cum Scaligero Ritschelius* hinc *Fleckeisenus* terciam *BD* 659. ILLAM *A* doliarem cludam *ut vid. Donatus: et sic Ritschelius.* DOLIAREMCLAUDAM *A, Turnebus Adv. III 12.* diobolia recludam *B* (recl·udam [a] *man. eadem corr.).* diobolia recludam *C.* dio boliarecludã *D.* doliarem cladum *Z* (claudam *Scutarius).* diaboliam recludam *F.* diobolarem cludam *Camerarius* CRASSAM *A.* grassam *BCD* chyrsidem *B.* chrisidem *C* *Huc inserendum esse Plautinum versum a Festo v.* subuerbustam *p. 309 servatum coniectura Gulielmii fuit* 660. nunc *om. DFZ* ACCERSAS *A cum F.* arcessas (arces sas *D) reliqui* tuus *libri cum A* UBI *A* UENERIT *A.* uenerit (er *ex* ie) *D* 661. arbitrio [ato] *C* MAXUME *A.* maxime *reliqui: quod Harpaci tribuerunt Scaliger, Guyetus* *Spat. om. A* UT *A* deuia *B* 662. UOLO *A cum F et Servio Dan.* nolo *reliqui* CURARE(*vel* I) *A* PS.] S *B.* SI. *D* 663. UIDESIS *A.* uideses [i] *C* questione (quęstione *C) libri prae-*

HARPAX

Quín ubi pranderó, dabo operam sómno.

PSEVDOLVS

Sane cénseo.

HARPAX

Númquid uis?

PSEVDOLVS

Dormítum ut abeas.

HARPAX

Ábeo.

PSEVDOLVS

Atque audin, Hárpage?
Iúbe sis te operirí: beatus éris, si consudáueris.

PSEVDOLVS

Di ímmortales, cónseruauit me íllic homo aduentú suo.
Suó uiaticó redduxit me úsque ex errore ín uiam.
Námque ipsa Opportúnitas non pótuit mi opportúnius
Áduenire quam haéc allatast mi ópportune epístula.

---

ter A SIS *A* arcessam *libri praeter A F* miki *B.* tibi *C D.* te *F Z* 664. ibi *Z* dobo *D ante corr.* DABOOPERAM *A* 665. Numquid *Lambinus.* NUNQUID *A.* Nunc *(*Hunc *D)* quid *reliqui* ABEAS *A.* habeas *D* habeo *D* 666. iube siste *D.* iube si te *C.* Iubes siste *B.* iubessis te *Z* opperiri *Z, iam a Scutario correctum, a Camerario revocatum et usque ad Bothium propagatum* BEATUSERIS *A.* bea(s)tueris *D (s add. m. 2).* beatus es *F* si Consudaueris *(ult.* s *ex* t*) D.* si consideraueris *Z, correctum a Scutario. pro eis vocibus* pseudolus *B*

Act. II scaena 3 Sine intervallo continuat A. novam sc. ordiuntur reliqui (cf. Spengelius 'Sitzungsberichte der bayer. Acad.' a. 1883 p. 278 sq.) SERVOS C. *inscriptam in B,* PSEVDOLVS SERV' *in* D^2, Pseudolus seruus *in F Z. inscriptionem om.* CD^1 *reliquo post* Consudaueris *v. vacuo* 667. Diimortales *B.* ũimmortales *C.* Dii immortales *D F Z* CONSERUAUIT *A* ME *A* ille homo *Fleckeisenus* aduenienti *C D* SUO *A* 668. REDDUXITMEUSQ· *A.* redduxit meus que *B.* reduxit me usque *reliqui, Ritschelius* EXERROREINUIAM *A* 669. NAMQ·IPSAOPPORTUNITAS *A.* Nam ipsa mihi opportunitas *(*oportunitas *B D.* oportunitas nonportunitas *C) reliqui: cf. Niemeyerus l. s. s. p. 16, Baierus l. s. s. p. 137* POTUIT *A* MIHI *A (*mi *Ritschelius). om. reliqui* 670. ADUENIRE *A* HAECALLATAST *A.* haec allata est *Saracenus, Lipsius Ant. lect. IV 8.* haec *(*hęc *D.* hec *B F)* cauata est *B C D F Z.* haec nauata est *Pius.* haec cauita est *Scaliger Festo*

Nam haéc allata córnu copiaést, ubi inest quicquíd uolo:
Híc doli, hic falláciae omnes, híc sunt sycopbántiae,
Híc argentumst, híc amica amánti erili fílio.
Átque ego nunc me ut glóriosum fáciam et copi péctore.
Quó modo quicque agerem, út lenoni súrruperem muliérculam,
Iam ínstituta, ornáta cuncta in ánimo, ut uolueram, órdine
Cérta, deformáta habebam. séd profecto hoc síc erit:
Céntum doctum hominúm consilia sóla haec deuincít dea,

---

674. *Nonius p. 84, 16:* Copi pro copioso. Plautus Pseudolo: 'atque . . . pectore'

---

p. 61 M. abusus. haec aduenta est *Salmasius.* haec captata est *Dousa Expl. III 20.* haecce data est *Scioppius.* haec curata est *Gronovius.* haecce allata est *Gruterus* mihi *libri cum A* OPPOPTUNE *(P ante T incerta) A.* oportune *CD* epistola *FZ* 671. allata] illa ea *Z* cornu copię ē *Z.* ÇORNUCOPIAST *A.* cornu copiast *BCD.* copiast cornu *F* quidquid *B cum A* 672. doli//// *cum rasura ri litterarum B* fallacię *B.* fallatię *(fall ex fla C) CD* OMNESHICSUNT *A, Bothius, Bentleius.* omnes sunt hic sunt *reliqui.* omnes sunt, hic *Scaliger, Guyetus* SYCOPHANTIAE *A cum F, Beroaldus.* sycophanie (c supra) *B.* sicophanice *CD.* sycophantę *Z* 673. argentum est, hic *Camerarius.* argentum hic *BCDFZ.* ARGENTUMHIÇ *A* AMICAMANTI *A.* amanti amica *F, Bothius, Ritschelius: cf. Brixius Emend. in Capt. p. 11* ERILI *A.* herili *rarissimo exemplo BC* 674. AD*(vel* T*)*Q· *A.* Atquę *B* NUNÇ *A* MEUṬ *ut vid. A: atque ita Nonius.* me *reliqui.* me et *Scaliger* faciam et copi pectore *Nonius cum AZ: cf. Koblinius l. s. s. p. 34, Caesar l. s. s. p. 119.* faciam ut copi pectore *B.* faciam ut pectore *C et vacuo spatio circ. 9 litt. post* ut *relicto D.* faciam et copi in pectore *F.* faciam: copi pectore *Ritschelius.* faciebam et copi pectore *Lambinus* *Ceterum* nunc *(*me ut gloriosum faciam, ut copi pectore*)* Qui quidque agerem, uti *Bothius* 675. Quomodo *libri* QUICQ· *A.* quidque *Beroaldus.* quique *BCDFZ* LENONIS *A* surruperem *B ante ras.* surriperem *(*sur riperem *D) B (ex ras.) CDZ cum A.* subriperem *F.* eriperem *Ritschelius* MULIERCULAM *A* 676. IAMINSTITUṬAMCUNCTA *omisso* ornata *et litteris* ṬA *incertissimis A* in animo ut uolueram ordine *Brixius Nov. annal. vol. CI (a. 1870) p. 775.* IN*(*IN *perdubia lectione)*ORDINEANIMOUTUOLUERĀ *A.* in ordine *(*hordine *D) animo (*habeo *FZ)* ut uolueram *reliqui.* mi ordine *(vel* ex ordine*)* animo ut uolueram *Ritschelius.* ordine, animo ut uolueram *Buggius 'Tidskrift f. Phil.' vol. VII p. 23* 677. DEFORMATA *A.* defor·ta (·ma *supra*) *B* HABEBAM *A.* habeam *F* PROFECTO *A.* profectā *D ante corr.* HOÇ *A. sup. scr. C* 678. CERTUM *A* DOCṬUM *A* HOMINUM *A.* hominem *B* SOLA *A cum B. om. reliqui* hec *B* DEUIṆCIṬ *A.* diuincit *vitium Gronovianae*

Fórtuna. atque hoc uérumst: proinde ut quísque fortuna útitur,
Íta praecellet átque exinde sápere eum omnes dícimus.
Béne ubi quoi quod scímus consilium áccidisse, hominém catum
Éum esse declarámus: stultum autem íllum quoi uortít male.
Stúlti hauscimus frústra ut simus, quóm quid cupientér dari
Pétimus nobis: quási quid in rem sít possimus nóscere.
Cérta mittimús, dum incerta pétimus. atque hoc éuenit
In labore atque ín dolore, ut mórs obrepat ínterim.
Séd iam satis est phílosophatum: nímis diu et longúm loquor.
Di ímmortales, aúrichalco cóntra non carúm fuit
Meúm mendacium híc modo quod súbito commentús fui,

---

683. Cupienter *hinc receptum in gloss. Plaut.: cf. Ritschelius Opusc. vol. II p. 257*

---

679. ADQ· *A* UERUMẸST *A cum reliquis* perinde *F* 680. precellet *B.* PRAECELLE*(vel* I*)*Ṭ *A.* praecellit *dubitanter in adn. Ritschelius* ẸXINDE *A* OMNẸSDẸỊCIMUS, *ut vid., A* 681. BẸNE-UBI *A* quoi quod scimus consilium *scripsi cum Ussingio (nisi* quoi quid scimus consili *praeferas).* quid discimus consilium *BCDFZ.* QU *et* SCIMUSCONSILIUM *A, ita, ut spatium paullo plus quam* iddi *capere videatur (*quod discimus consilium *teste Studemundo apud Prehnium p. 20).* discimus consilium quoi *Ritschelius.* quod consilium discimus *Camerarius.* scimus *vel* rescimus *pro* discimus *Acidalius. fuit cui* didicimus *vel* noscimus *placeret. 'elegantissimum omnium hoc sit futurum:* Bene ubi quoi consilium accipimus accidisse' *Ritschelius* accidisse *BCDFZ et, ut videtur, A (quod sollicitare non ausus sum).* cecidisse *cum Acidalio Ritschelius: cf. Langenus 'Beitr.' p. 322* hominem *etiam A, ut videtur* catum *B.* CATŨ *A, ut videtur.* cautum *CDFZ* 682. DECLARAṬỤR *A* ỊLLỤM *A* QUOỊ *A.* quo *BCD.* cui *FZ* UORTỊṬ *A.* uertit *reliqui* MẠLẸ *A* 683. HAUSCIMUS *A.* haud *(ex* haut *B.* autem *F)* scimus *(*sumus *F) BCDFZ* frustra ut simus *Camerarius.* frustra ut *(*frustraque *F)* scimus *BCDFZ cum A* cum *libri praeter A* quid *Dousa auctore Lipsio.* quod *libri cum A* ÇUPỊENTER *A* 684. PẸṬỊMUS *A* syt *B* POSSỊMUS . . . CERE *A* 685. CERṬẠ *A* mittimus *BCD cum A.* amittimus *cum FZ Ritschelius* PETIMUṢ *A* AṬQ· *A* ẸUENIT *A, Pylades.* uenit *BCDFZ* 686. ỊNLABORE *A* in *post* atque *sup. scr. D* *Post* MORS *in A nihil apparuit* 687. IAṂSAṬIS *A* phi[lo]sophatum *B* NIṂỊṢDIUẸṬ *A* LONGUS*(*S *incerta) A* 688. Dii inmortales *B.* Dii immortales *CDFZ.* DIIMMORTALES *A* AURICALCO *A.* auricalcho *CD. cf. Baierus l. s. s. p. 101* CONTRẠNỌN *A* 689. Meum *om. C* mendatium *CD* modo hic *Ritschelius* COMMENTUṢ *A*

Quía lenonis me ésse dixi. núnc ego hac epístula
Trís deludam, erum ét lenonem et qui hánc dedit mi epístulam.
Eúge, par pari áliud autem quód cupiebam cóntigit:
Vénit eccum Calidórus: ducit néscioquem secúm simul.

CALIDORVS. CHARINVS. PSEVDOLVS

CALIDORVS

Dúlcia atque amára apud te sum élocutus ómnia.
Scís amorem, scís laborem, scís egestatém meam.

CHARINVS

Cómmemini omnia: íd tu modo, me quíd uis facere, fác sciam.

---

694. *Comparat Studemundus (Emend. Front. scr. R. Klussmann p. XXXI epistulae adiunctae) Frontonis p. 185, 12 haec:* 'omnia amara et dulcia'

---

690. Quia lenonis *libri cum A.* Qui a lenone *cum Dousa Ritschelius.* Quom a lenone *Brixius Nov. annal. vol. CI (a. 1870) p. 427* DIXI *A* EPISTU*(vel* O*)*LA *A.* epistula *BCD, ante quam vocem* p *incohavit m. 1. in B.* epistola *FZ* 691. TRE*(vel* I*)*S *A.* Tres *D*[2] *Z* deludam *BCDFZ, nisi quod* deludamerum *iungit B.* LUDAM *A* dedit mihi *B.* DEDITMIHI *A.* mihi dedit *CDFZ* EPISTU*(vel* O*)*LĀ *A.* epistolam *C.* epistolam *Z* 692. EUGEPARPARIALIUD *A cum reliquis, nisi quod* r pari a *in lit. B.* Eugepae. porro aliud *Acidalius, Ritschelius* CUPIEBAM *A* 693. calido24s *D.* CALY*(vel* I*)*DORUS *A* nescio quem *BCDFZ*

Act. II scaena 4 CALYDORUS CHARINUS PSEUDOLUS *A.* Calidorus o harinus ad huliscens. II. PSEVDOLVS SERVOS C *B.* Pseudolus *(pro inscriptione paginae: dein v. 1:)* Calidorus charinus *(uno praeterea versu vacuo, in cuius priore parte aliquid erasum est) C.* Calidorus charinus *D*[1]*:* Adocentes PSEVDVLVS *in eodem v. D*[2]*: sequitur v. vacuus, in quo* CA ulcia *erasa sunt.* Callidorus. Charinus adolescens. Pseudolus *Z.* Calidorus. Charinus adulescentes. Pseudolus seruus *F* 694. C *praem. B.* CA. *D* ADQ· *A* ap apud *B* te *sup. scr. D*[2] eloctus *C* OMNIA *A* 696. id] dic *FZ* me quid *libri cum A, Ritschelius.* quid me *inde e Taubmanno edebatur* FACERE *A* FACSCIAM *A cum B.* faciam *reliqui* id tu modo me, quid uis facere, fac sciam *Kaempfius de pron. pers. colloc. p. 32 Secuntur vulgo e glossematis nati duo versus, quos om. A. eorum in B haec species est:* C Quom hec tibi alia sum elocutus uis scires si scis desimbolo ‖ CH Omniainquam tu modo quid me facere uis fac ut sciam. *quorum priore* Cum *CDFZ,* hęc *CDZ,* elocuturus *F,* uis] ius *D.* ut *FZ,* scirẽ *Z,* sicis *D.* si quid *F,* de simbolo *C.* de symbolo *FZ: altero* inquam que tu *F,* quid] quę *Z exhibent*

CALIDORVS

Pseúdolus mi ita ímperauit, út aliquem hominem strénuom
Béneuolentem addúcerem ad se.

CHARINVS

Séruas imperiúm probe:
Nám et amicum et béneuolentem dúcis. sed istic Pseúdolus
Nóuos mihist.

CALIDORVS

Nimiúmst mortalis gráphicus: εὑρετὴς mihist.
Ís mihi haec sese éffecturum díxit quae dixí tibi.

PSEVDOLVS

Mágnufice hominem cómpellabo.

CALIDORVS

Quóia uox resonát?

PSEVDOLVS

Io,
Ió, te, te, turánne, te rogó, qui inperitas Pseúdolo:
Quaéro, quoi ter trína triplicia tríbus modis tria gaúdia

---

697. miki *B.* mihi *reliqui cum A* UTALIQUEM *A cum reliquis.* aliquem ut *Ritschelius. cf. Brixius Nov. annal. vol. CXV (a. 1877) p. 332* strenuum *libri cum A* 698. Bene uolentem *BC* abducerem *F* 699. Nam ut *Z* bene uolentem *BC* ducis sed istic *FZ cum A.* ducis set istinc *D.* ducisset istinc *C.* ducisse distinc *B* 700. Nouus mihi est *FZ cum A.* Nouus si mihi est *BCD* nimium est *libri cum A* MORTALIS *A* graphicus *BCDFZ.* SCITUS *A: cf. Baierus l. s. s. p. 46* heuretes *libri cum A.* heureta is *Ritschelius.* heureta *Fleckeisenus Misc. crit. p. 22. cf. Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 58* mihi est *libri cum A* 701. IS *A cum FZ.* His *BCD* hec *B* SESE *A.* esse *reliqui* ETFECTURUM *A* DIXITQUAEDIXI *A cum FZ.* dixitq; dixi *BCD* TIBI *A* 702. MAGNUFICE *A.* magnifice *reliqui* *Spat. om. A* QUOIAUOX *A.* cuiauox *D.* cui auox *B.* cuia uox *CFZ* RESONAT *A.* sonat *reliqui* Quoia hic uox sonat? *Ritschelius.* Quoia hic uox prope me sonat? *Kiesslingius Mus. Rhen. vol. XXIII (a. 1868) p. 422. cf. Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 51, Studemundus Hermae vol. I (a. 1866) p. 296* 703. Io te te *FZ.* TETE *A.* Iote tete *BCD.* Te, io te *Ritschelius* TURANNE *A.* tiranne *BCD.* tyranne *FZ* te rogo *BCDFZ.* ROGO *A.* te uoco *Ritschelius.* ter ego *Gulielmius.* ter regi *amicus Acidalii* imperitas pseudolo *FZ.* IMPERITASSPSEUDOLE *A.* imperitas pseudoli *BD, nisi quod* inperitas *B.* imperitas pseudolus *C* *V. 704—705ᵇ sic restituendos putavit Ritschelius:* Quaéro, quoi ter trínas, triplicis, tríbus demeritas ártibus ‖ Dém laetitias, dé tribus partas pér malitiam et pér dolum '*ceterum multo minus*

Ártibus tribus tér demeritas dém laetitias dé tribus 705a
Fraúde partas, pér malitiam, pér dolum et falláciam: 705b
Ín libello hoc ópsignato huc átttuli pauxíllulo.

CALIDORVS

Íllic homost.

CHARINVS

Vt páratragoedat cárnufex.

PSEVDOLVS

Confér gradum
Cóntra pariter. pórge audacter ád salutem brácchium.

CALIDORVS

Díc utrum Spemne án Salutem té salutem, Pseúdole?

PSEVDOLVS

Ímmo utrumque.

---

placituram talem horum confirmationem confido: Quaero, quoi ter trina, triplicia, artibus tribus gaudia ‖ Dem demerita, de tribus parta per dolum et fallacias, ‖ In libello hoc opsignato quae attuli pauxillulo?' *idem* 704. QUAERO *A.* Quero *BCD.* CAL. Quaero *FZ* quoi ter *Scutarius.* QUOIPER *A.* quo iter *BCDZ.* quid id est? *F* PS. trina *FZ* tria *Beroaldus cum A.* me tria *BCDFZ* 705a. ter demeritas *BCDFZ.* TRISDEMERITAS *A* LAETITIAS *A cum FZ.* lęticias *D.* leticias *B.* letitias *C* DETRIBUS *A.* detribus *BD.* dem tribus *F* 705b. PERMALITIAM *A.* per maliciam (malitiam *C*) et *reliqui* fallaciam *BFZ.* fallatiam *CD.* FALLACIAS *A* 706. opsignato *B.* obsignato *CDFZ cum A* huc *scripsi.* ad te (adte *B*) *BCDFZ.* ABSTEHOC *A.* quas *Ritschelius.* haec *Ussingius* attuli *libri cum A.* tuli *Ritschelius: cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 7* obsignato opem attuli *Opitzius l. s. s. p. 255* pauxillolo *C* 707. CA. *Pylades.* CH. *BCDFZ* homo est *libri cum A* CH. Vt *Acidalius.* PS. *BCD. spat. A. om. FZ, Ritschelius* PARATRAGOEDAT *A cum F.* parat rago edat *B.* par atrago edat *CD.* paratrago edat *F.* paratragoediat *Z: corr. Gronovius, Bentleius* carnufex *CDZ cum A.* carnifex *BF* PS. *Weisius, Ritschelius.* CA. *BCDZ. spat. F cum A* 708. CA. contra *BCD* pariter. porge audacter *duce Guyeto Ritschelius.* PARITERPROGEAUDACTER *A.* pariter por claudaciter *B. lacunam relinquunt CDF. om. Z.* pariter porrige audacter *Camerarius* adsalutem *D.* at salutem *Z.* At salutem *F* bracchium *B.* BACCHIUM *A.* brachium *CDFZ* 709. C *B, Pylades. om. reliqui.* CH. *Camerarius* SPEMNEANSALUTEM *A, Camerarius.* spem neans matrem *BCD.* spemne an matrem *FZ: quod placuit Lipsio Ant. lect. IV 8, Scioppio Susp. lect. II 11 et de Matre Matuta interpretantibus Gronovio Bothioque* te resalutem *Z*

CALIDORVS

Vtrúmque, salue. séd quid actumst? quíd times?
Attuli hunc.

PSEVDOLVS

Quid? áttulisti?

CALIDORVS

Addúxi uolui dícere.

PSEVDOLVS

Quís istic est?

CALIDORVS

Charínus.

PSEVDOLVS

Euge, iám *χάριν τούτῳ ποιῶ.*

CHARINVS

Quín tu si quid opúst mi audacter ímperas?

PSEVDOLVS

Tam grátiast.
Béne sit tibi, Charíne: nolo tíbi molestos ésse nos.

---

710. Sed quid actumst? quid times? *scripsi.* SEDQUIDACTUNST‡-QUIDTIMES (times *supra scr.*) *A.* sed quid actum est. PS. quid times (ạc̣tụ̃ *C) BCDFZ.* Sed quid actumst? quid taces? *Ritschelius.* PS. Sed quid actum est? CA. Quid times? *Bothius, impugnatus a Ladewigio Diar. antiqu. stud. a. 1842 p. 1085.* Sed quid actumst? quid iubes? *Ussingius.* Sed quid actumst? PS. Quid tibei? *Buggius 'Tidskr. f. Phil.' vol. VII p. 23* 711. CA. Attuli (CA. Attulit *D.* CA. Attuli tibi *F) BCDFZ: cf. ad v. 710* hinc *BCD* *Inter* P *et* quid *rasuram, in qua* Charinus *fuerat, B* quid attuli *(non item* sti*) e corr. post ras., in qua* charinus. PS. *fuerat D* 712. PS. *om. B* Quis *BC cum A.* quid *DFZ* CA.] *spat. om. A* *Inter* EUGẸ *et* TUṬOP̣OIO *nihil in A apparuit* *χάριν τούτῳ ποιῶ Scaliger.* charytoi io ϖ olω *B.* charytoι ιο no Lω *C.* chary toi io nolω *D.* charynũ uolo *Z.* charinum uolo *F.* *χάριν (vel Χαρῖνον) οἰωνὸν ποιῶ Camerarius.* *χαῖρε, οἰωνὸν ποιῶ Lambinus.* *χαίρειν Χαρῖνον* uolo *Acidalius.* *χαίρειν τοῦτον λέγω Ussingius* 713. CH. *om. BCD* TUSIQUIDOPUSSTMIHỊ *A (cf. Buggius Philol. vol. XXXI a. 1872 p. 256, Muellerus Add. ad pros. p. 120 adn.).* tu quicquid opus est mihi *BCDFZ.* tu quod opus est mi *Ritschelius* aucdacter *B.* audactar *Z* impera *Buggius l. s. s.* PS. Tam gratia est *Pareus, Bentleius.* P tam graciam *B.* ‡T*(vel* I*)*AMGRATIA *A. om. reliqui.* iam gratiam *Camerarius.* iam gratia est *Dousa. cf. Seyffertus Philol. vol. XXIX (a. 1870) p. 389* 714. BE*(vel* I*)*NESITTỊBI *A, Weisius, Ritschelius.* Bene sit *reliqui.* Bene siet *(et* Charino*) Bothius* o Charine *Bentleius* TIḄỊ *A*

CHARINVS

Vós molestos míhi? molestumst íd quidem.

PSEVDOLVS

Tum igitúr mane.

CALIDORVS

Quíd istuc est?

PSEVDOLVS

Epístulam hanc modo íntercepi et súmbolum.

CALIDORVS

Súmbolum? quem súmbolum?

PSEVDOLVS

Qui a mílite allatúst modo.
Éius seruos, qui húnc ferebat cúm quinque argentí minis,
Tuám qui amicam hinc áccersebat, éi os subleuí modo.

CALIDORVS

Quómodo?

PSEVDOLVS

Horum caúsa haec agitur spéctatorum fábula:
Hí sciunt qui hic ádfuerunt: uóbis post narráuero.

CALIDORVS

Quíd nunc agimus?

---

715. molestum est id quidem *Pius*. MOLESTUMSTMIHIQUIDEM *A*. molestum est quidem *reliqui*. molestus es tu quidem *Scaliger* Tum igitur *CDFZ*. Tum tu igitur *B*: *nec discrepare videtur A, quamquam de eius lectione non satis constat. cf. Brixius Nov. annal. vol. CXV (a. 1877) p. 332* 716. CA. *F*. CH. *reliqui* epistula *B*. epistolam *FZ* hanc modo *cum Guyeto Ritschelius*. modo hanc *BCDFZ*. HANC *A* INTERCEPIET *A* SUMBOLUM *A*. symbolum *FZ*. simbolum (sim bolum *D) BCD* 717. CA. *F*. CH. *reliqui* SUMBOLUMQUEMSUMBOLUM *A*. Sumbolum (Sum bolum *D*) quem simbolum (sim bolum *D) BCD*. Symbolum quem symbolum *FZ* MILITI(*vel* E) *A* allatust modo *Camerarius*. ALLATUSSTMODO *A*. aliatust modo est *B*. alienatust (st *ex* m *C*) modo est *CD*. alienatust modo *FZ* 718. EIUS *A* seruos *B*. seruus (ser uus *D*) *reliqui* *cum A*. seruo *Camerarius, Ritschelius: cf. Kiesslingius Mus. Rhen. vol. XXIII (a. 1868) p. 422* FEREBAT *A* cum quinque *BCDFZ*. ETQUINQ· *A* minis *BCDFZ*. MINAS *A*: *cf. v. 753* 719. HINC *A* accersebat *FZ*. ACCERSABAT *A*. arcessebat *D*. arcessaebat *C*. arcessabat *B* ei os *BCDFZ*. EIUS *A*. ei ego os *Ritschelius*. illi os *Guyetus*. eii os *Bothius* MODO *A* 720. Horum *BCDFZ*. HORUN *A* CAUSSA *A* hec *BCD* AGITUR *A* fabula *FZ*. FABULA *A*. fabulę *C*. fabule *BD* 721. Hi] Hic *F*. Ei *dubitanter in adn. Ritschelius* abfuerunt *F* 722. CA.]

PSEVDOLVS

Líberam hodie túam amicam amplexábere.

CALIDORVS

Egone?

PSEVDOLVS

Tu istic ípsus, inquam, sí quidem hoc uiuét caput.
Sí modo mihi hominem ínuenietis própere.

CHARINVS

Qua facié?

PSEVDOLVS

Malum,
Cállidum, doctúm, qui quando príncipium praehénderit,
Pórro sua uirtúte teneat, quíd se facere opórteat:
Átque qui hic non uísitatus saépe sit.

CHARINVS

Si séruos est,
Númquid refert?

PSEVDOLVS

Ímmo multo máuolo quam líberum.

CHARINVS

Pósse opinor mé dare hominem tíbi malum et doctúm, modo

C. *C* QUỊD *A* nonc (v) *C* AGỊMUS *A* amplexabero *C* 723. ♯TUISTICỊPSUS *A*. P. Tute ego ipsus *BCDZ*. PS. Tute. CA. ego ipsus *F*. PS. Tute. CA. Ego? PS. Ipsus *cum Acidalio Ritschelius*. PS. Tute ergo ipsus *idem Acidalius*. PS. Tune. CA. Ego? PS. Ipsus *Fleckeisenus duce Bothio. cf. Baierus l. s. s. p. 141* INQUẠM *A* siquidem *B*. SIQUIDẸM *A*. si quidem *CDFZ* uiuet caput *FZ*. UIUI*(vel* E*)*ṬCAPUT *A*. uiue caput *C*. uiuecapud *D*. uiue (caput) *B* 724. Simo do *D* MIHIHOMỊNEM *A*. hominem mi *Ritschelius* INUENIEṬIS♯ *A* CH. *Pylades*. CA. *BCDFZ* facie] indole *Ladewigius Philol. vol. XVII (a. 1861) p. 460* PS. *om. BCD sine spatio* 725. quiquan do *D* prȩhenderit *CD*. prehenderit *BFZ*. PREHENDERỊT *A* 726. suauir tute *D* 727. ATQ·QUIHỊCNONUISITATUS *A*. Atque eum qui non hic usitatus *reliqui*. uisitatus *iam Pius, Beroaldus, Salmasius, Scaliger, Gifanius, Bentleius* sepe *CD*. sepȩ *B* sit. CH. si seruos D^3*FZ*. sit. si seruos *(spatio 4 litt. inter* sit *et* si *relicto BD. sine sp. C) BCD*. SIT♯UT*(vel* E, *vel* I*)*SERUUS *A* 728. Nunc quid *B* ṆUMQUIDREẸFẸRṬ♯IṂMO *A* maulo (o) *C* 729. CH. *F*. CA *vel* C *reliqui* OPỊNOR *A*. opino D^1*: corr.* D^2 medare *D* TIBỊ *A* DOCTUM *(*U *non satis certa) A* modo *BCDFZ. in A vox quattuor litterarum exstitit, quarum ultima* S *est, prima* P *videtur esse*

Qui á patre aduenít Carysto nécdum exit ex aédibus
Quóquam, neque Athenás aduenit úmquam ante hesternúm diem.

PSEVDOLVS

Béne iuuas. sed quínque inuentis ópus est argentí minis
Mútuis, quas hódie reddam: nam húius mihi debét pater.

CHARINVS

Égo dabo: ne quaére aliunde.

PSEVDOLVS

O hóminem opportunúm mihi.
Étiam opust chlamyde ét machaera et pétaso.

CHARINVS

Possum a mé dare.

PSEVDOLVS

Di ímmortales, nón Charinus míhi hic quidem, sed Cópiast.
Séd istic seruos éx Carysto qui híc adest, ecquíd sapit?

---

730. QUIAPATRE *A.* Qua (i *sup.*) patre *B.* Qui a patre (Quiapatre *CD*) *CDFZ.* Qui ad patrem *Ritschelius. cf. Sauppius Quaest. Pl. p. 7* caristo *CDF.* charisto *Z* EXIT *A.* exiit *reliqui: cf. Fleckeisenus Nov. annal. vol. LXI (a. 1851) p. 61 sq. contra Lachmannum in Lucr. p. 210 disputans* exaediebus *B.* AEDIBUS *om.* ex *A* 731. nequeat henas *B* ADUENIT *A* 732. IUUAS *A, Camerarius.* lubas *BCDF.* iubessis *Z* sed] e *ex* o, *ut vid., C* INUENTIS *A.* inuentus *C* 733. NAMHUIUS *A, Camerarius notis postumis, Gulielmius.* nam unam huius *BCDFZ.* summam huius *Rostius Opusc. vol. I p. 182* 734. CH. $D^3F.$ CA *vel* C $BD^1Z.$ *om. C* nequaere *B.* nequere *C.* reque re *D.* ne quaeras *Muellerus Pros. p. 566* alii inde *D* o] & (o *sup.*) *D* Homoinem *B* oportunum *CD* MIHI *A* 735. ETIAM *A* OPUSTCHLAMYDEET *A.* opus techamyde & *B.* opust chamide et *C.* opust chamyde & *D.* opust chalmyde et *Z.* opus est chlamyde et *F.* chlamyde opust *Ritschelius: cf. Sauppius Quaest. Pl. p. 4* MACHERA *A.* mechera *B ante corr.* machera *B post corr. et CD* CH. *om.* BCD^1*: sup. ser. in D man. recens* possum ame *B.* a me possum *Z* 736. PS. *om. BCD* Dii *BCDF* IMMORTALES *A* charinus (a *ex* o *corr.*) *D* MIHIHICQUIDEM *A.* mihi quidem est *reliqui.* mi hic quidemst *Ritschelius* COPIAST *A.* copia *reliqui, Ritschelius* Charinust mi hic quidem, sed Copia *Sauppius Quaest. Pl. p. 8. cf. Ritschelii Opusc. vol. II p. 728* 737. istic *Z.* isti *BCD ex corr.* iste *D ante corr. et F.* ISTE(*vel* I) *A* SERUOS *A.* seruus *reliqui* CARYST(*vel* I)O *A.* charysto *D.* charisto *FZ.* carysto, *sed* y *e corr., C* QUIHICADESTECQUID *A.* hic qui aduenit quid (qui *B*) *reliqui.* qui huc aduenit, quid *Bothius, Ritschelius.* huc qui aduenit, ecquid *Luchsius teste Lorenzio: cf. Baierus l. s. s. p. 82* *Totum versum sic formabat Scaliger:* Sed qui seruus ex Carysto aduenit huc, ecquid sapit? *de maioribus turbis cogitat Ladewigius Philol. vol. XVII (a. 1861) p. 460*

CHARINVS

Híreum ab alis.

PSEVDOLVS

Mánuleatam túnicam habere hominem áddecet.
Écquid is homo habét aceti in péctore?

CHARINVS

Atque acidíssumum.

PSEVDOLVS

Quíd, si opus sit ut dúlce promat índidem, ecquid habét?

CHARINVS

Rogas?
Múrrinam, passúm, defrutum, méllam, mel quoiuísmodi.

---

738. *Non. p. 536, 14:* tunica . . . Plautus Pseudolo: 'manuleatam . . . addecet' *Prisc. IV 38 (p. 139, 10):* excipitur manuleatus . . . Plautus in Pseudulo: 'manuleatam . . . addecet' *A Prisciano pendet Osbernus Panorm. p. 334* 740. 741. *Plinius N. H. XIV 13, 15 (92) de* murrina *agens:* . . . quoniam in Pseudolo sit: 'quod . . . mella' *Nonius ex Varrone p. 551, 7:* Murruna potio confecta. Varro . . . . ut Plautus ait: 'murmurena, passum, defritum' *Cf. idem p. 551, 15 et Caesar p. 36, 62*

---

738. CH. *Camerarius. om. F.* CA. *BCDZ* Hircum ab aliis *schedae Turnebi Opusc. vol. I p. 64, 53* (alis *Adv. XX 10).* Hirquum ab aliis *B.* His cum (Hiscum *D)* ab aliis *CDF.* IRQUUMABALIS *A.* Vsque a cunabulis *Z, Lipsius Ant. lect. IV 8.* a cunabulis *affertur etiam ex mss. Schobingeri. Lambini autem haec est adnotatio:* 'Hircum ab alis] *sic diserte scriptum reperi in nostris codicibus manuscriptis, nisi quod in duobus erat* hircum ab aliis, *in aliis* iscum ab aliis' PS. *om. F* manuliatam *cod. A Prisciani.* manulatam *eiusdem codd. GK* TUNICAM *A* ADDEÇET *A cum Prisciano et Nonio.* decet *BCDFZ* 739. Ecquid is homo habet *Lorenzius.* Ecquid habetis homo *BCD.* Ecquid habet is homo *Z et, nisi quod* Et quid, *F.* EQUIDEMHOMOHABET *A.* Ecquid autem homo habet *Ritschelius.* Ecquid dem homo habet *Niemeyerus l. s. s. p. 28.* Ecquid habet istic homo *Guyetus.* Ecquid habet homo iste *Bothius* CH. *F.* CA *reliqui* acidissimi *(ex* acidissime *D) libri praeter A, Ritschelius* 740. Quod *Plinius* opus sit *libri cum A* (SIT). opus est *Plinius.* opust *Ritschelius* UT *A* DULCE *A* idem *Plinius* indidem? ecquid *Brugmannus de NI p. 27* etquid *C.* et quid *vel* et qui *libri Plinii* CH. *FZ.* CA. *BCD* Rogans *C.* rogas *cum* mur rinã *v. 741 iungit D*
741. Murrinam *BCD (cf. v. 740) F cum A, Plinius.* murinam *Z.* murmurena *Nonius* defructum *B.* defritum *Nonius priore loco,* defretum *vel* defritum *eiusdem codices posteriore.* de·fru·tum *D* (fru *add. D*[2]). defrutum *(t ex c) C. cf. Hilbergius* 'Zeitschr. f. öst. Gymn.' *vol. XXVIII (a. 1877) p. 37* MELLAMMEL *A:* mella *etiam Plinius: cf. Buggius* 'Tidskr. f. Phil. *vol. VI (a. 1665) p. 14.* melinam mel *B, Ritschelius.* mellinam mel *CDFZ.* mulsum mel *conicit Ritschelius*

Quín in corde instrúere quondam coépit thermipólium.

PSEVDOLVS

Eúgepae: lepidé, Charine, meó me ludo lámberas.
Séd quid nomen ésse dicam ego ísti seruo?

CHARINVS

Símiae.

PSEVDOLVS

Scítne in re aduorsá uorsari?

CHARINVS

Túrbo non aequé citust.

PSEVDOLVS

Écquid argutúst?

CHARINVS

Malorum fácinorum saepíssume.

---

746. *Huc spectat Priscianus X 12 (p. 505, 1):* argui argutum, unde et participium argutus id est conuictus. Plautus in Pseudulo: 'argutus malorum facinorum *et paullo post:* Plautus iterum in Pseudulo de sycophanta: 'ecquid argutus es' pro conuictus. *posteriora a Prisciano profecta esse negat Hertzius: locum turbatum esse annotat Ritschelius. cf. glossae hae:* argutum: conuictum. Plautus: 'argutum malorum facinorum' *(cod. Casin. 217) et* argutum: conuictum. Plautus *(cod. Vatic. 1468)*

---

in adn. mellinam *Lorenzius Philol. vol. XXXV (a. 1876) p. 176.* melliniam *Bothius* QUOIUISMODO *A, etiam teste Studemundo 'Ueber zwei Parallelkom.' p. 56: correxerunt Luchsius de gen. pron. p. 32, Lorenzius l. s. s.* quouis modi *BCD.* quoiusmodi *FZ.* quoiquoimodi *Ritschelius: cf. Opusc. vol. II p. 727* 742. hermopolium (her mo polium *D.* hermo polium *C) BCDFZ: unde* thermopolium *cum Pio Ritschelius,* thermipolium *Fleckeisenus.* pantopolium *ex A Loewius l. s. s. p. 169* 743. Eugepae lepide *Gruterus cum A.* Eugę pae lepide *B.* Eugepe (Euge pe *C)* lepide *CD.* Euge pellepide *F.* Euge pellepede *Z.* Euge pol lepide *inutiliter Handius Turs. II p. 612* MEOME *A, Bothius.* me meo *BCDFZ* LAMBERAS *A cum BCDF, membranis Turnebi (Adv. XX 10), cod. Scaligeri.* iam beas *Z. confert Ritschelius Fest. Pauli p. 118 glossam hanc:* lamberat: scindit ac laniat 744. *Inde ab hoc v. usque ad v. 815 deficit A* quid *Camerarius.* qui *libri.* quod *Pylades* ego *om. F* CA. *BCD* Simię *BC.* simiae *Z.* simie *DF.* Simmiae *cum Bothio Ritschelius V. 745—750 ex diasceue repetit Kiesslingius Symbol. phil. Bonn. p. 838 sq.: assentitur Langenus Stud. Pl. p. 364* 745. Scit neinre *BD* aduor sa *D* CA. *BCD* Turbono nae que *B* eque *D* citus est *libri* 746. Hecquid *D* argutus est *libri* CA. *BCD* fanorum (ci *suprascr.*) *B* saepissime *Z.* sępissime *B.* sepissime *CDF*

PSEVDOLVS

Quíd, quom manufestó tenetur?

CHARINVS

Ánguillast: elábitur.

PSEVDOLVS

Écquid is homo scítust?

CHARINVS

Plebi scítum non est scítius.

PSEVDOLVS

Próbus homost, ut praédicare te aúdio.

CHARINVS

Immo sí scias:
Vbi te aspexerít, narrabit últro, quid sesé uelis.
Séd quid eo factúrus es?

PSEVDOLVS

Dicam. úbi hominem exornáuero,
Súbditiuom fíeri ego illum mílitis seruóm uolo:
Súmbolum hunc ferát lenoni cúm quinque argentí minis,
Múlierem ab lenóne abducat. ém tibi omnem fábulam.
Céterum quo quícque pacto fáciat, ipsi díxero.

---

747. cum *libri* manifesto *libri praeter F* CA. *BCD* anguilla est elabitur *F*. anguilast elabitur *Z*. anguilaste labitur *CD*. angulas te labitur *B* 748. *Versum delet Ladewigius Philol. vol. XVII (a. 1861) p. 460* Ecquitis homo scitus est *B*. Ec quitis homo ẽ scitus *C*. Hec quitis *(t e corr.)* homo ẽ scitus *D*. Ecquid is homo ẽ scitus *FZ* CA. *BCDZ* plebi scitum *Ritschelius*. plebis citum *BCD*. plebiscitum *FZ* est scitius *Camerarius*. est citus *BCD*. eque scitum est *FZ* 749. homo est *libri* predicare *BC* CA. *BCDZ* si scias *CDFZ*. sci scias *B*. sic scias *Ritschelius*. *cf. Muellerus Pros. p. 94 adn. 2, Seyffertus Philol. vol. XXIX (a. 1870) p. 401* 750. sese *Camerarius*. esse *libri* 751. quid eo *Ritschelius in adn.* quid es *D ante corr. cum F: atque ita edidit Ritschelius*. quis es *CD (ex corr.) Z*. qui el es *B* facturus es *duce Ritschelio (qui in adn.* facturu's*) Muellerus Pros. p. 566*. acturus *edidit cum libris Ritschelius*. eo's acturus *Bergkius Opusc. vol. I p. 677* ////ubi ominẽ *D (erasa* l*)*. *de* cubi *cogitat Bergkius 'Beitr.' p. 119* 752. Subditiuom *Ritschelius*. Subditũ *B*. Subditium *C*. Subdiciũ *D*. Subdiditium *F*. Subditicium *Z* seruo muolo *B*. scuũ *D (r add. m. 2)*. seruum uolo *CFZ* 753. Simbolum *BCD*. Symbolum *FZ* fera·t *D* cum] quom *B* 754. em *BCD*. hem *FZ*. en *Ritschelius* 755. Cȩterum *Z* ceterum quo *iterat F* quidque *F*

CALIDORVS

Quíd nunc igitur stámus?

PSEVDOLVS

Hominem cum órnamentis ómnibus
Éxornatum addúcite ad me iam ád tarpezitam Aéschinum.
Séd properate.

CALIDORVS

Príus illi erimus quám tu.

PSEVDOLVS

Abite ergo ócius.
Quícquid incertí mi in animo príus aut ambiguóm fuit,
Núnc liquet, nunc défaecatumst cór mihi, nunc péruiamst:
Ómnis ordiné sub signis dúcam legionés meas
Áui sinistra, auspício liquido atque éx mea senténtia.
Cónfidentiást inimicos meós me posse pérdere.
Núnc ibo ad forum átque onerabo meís praeceptis Símiam,

---

762. 763. *Nonius p. 334, 20:* Liquidum est prosperum . . . Plautus Pseudolo: 'ab sinistra . . . perdere'

---

756. '*Charino haec fortasse rectius tribuentur*' *Ritschelius* cũ-hornamentis omnibus *D.* quom ornamenti somnibus *B* 757. abducite *F* adme *B* iam ad tarpezitam] iam attrapezitam *CD.* iam ad trapezitam *FZ.* iam attrapeZiam (t *superscr.*) *B* aeschynum *F* 758. CA. *F.* CH. D^3*Z, Fleckeisenus.* PS. *BC*D^1 illi *Bentleius, Bothius.* illic *libri* PS. *om. BCD, cum spatio B, sine sp. CD* ergo *(r ex c) D* Otius *CD* *Versus 759—766 in suspicionem vocat Lorenzius: cf. Muellerus Pros. p. 463 adn.* 759. mihi *libri* ambiguum *libri.* ambigui *dubitanter in adn. Lorenzius* 760. defecatum si *(est F)* cor *(sicor BD) libri* peruiamst *Spengelius 'Reformvorschl.' p. 297.* peruiast *BC*D^1*Z.* peruiumst D^3. per uias *C.* est peruium. *Ritschelius cum* cor mihi nunc *iungens* cor mihi, nunc protumiast *Muellerus Pros. p. 463.* cor mihi, nunc per uias *(cum sequentibus iungens) Bergkius Opusc. vol. I p. 127. cf. Brixius Em. in Capt. p. 11.* cor mihi, nunc peruiumst *Blasius Woelfflini Archii vol. IV (a. 1887) p. 323* 761. Omnes *libri* ordine *Scaliger, Boxhornius.* ordines *libri, Bergkius l. s. s.* ordine ego *cum Kampmanno de reb. mil. Pl. p. 11, Ritschelius* sub *om. C* legionis meae '*Lanoius*' *apud Gruterum* *Ceterum hunc v. et sequentem delet Ussingius* 762. ab *Nonius.* Aue *cum Bothio Ritschelius* liquido atque ex mea *Bothius.* liquido atque *(atq̃ex C)* ex *libri, Nonius.* liquido atque ex animi *Bentleius.* liquide liquido atque ex *idem Bothius* sentencia *B* 763. Confidentia est *(Confidenti a est D) libri* meos me] meus mea *Nonius* 764. honerabo *BCD* meis] mi is *B* preceptissimam *B.* praeceptis Simmiam *Ritschelius*

Quíd agat: ne quid títubet, docte ut hánc ferat falláciam.
Iam égo hoc ipsum oppidum éxpugnatum fáxo erit lenónium.

---

765. Qu[i]d *B* nequit *B* hunc *CD* ferat *libri, Brixius Nov. annal. vol. CI (a. 1870) p. 775.* serat *Scioppius Susp. lect. I 13, Ritschelius* fallatiam *CD* 766. ego hoc ipsum *libri.* ego ipsum *Ritschelius.* hoc ipsum *Guyetus.* ego hoc *Bothius* opidum *F* lenocinium *F*

ACTVS III

PVER

Quoi séruitutem dí danunt lenóniam
Puero átque eidem si áddunt turpitúdinem,
Ne illí, quantum ego nunc córde conspició meo,
Malám rem magnam múltasque aerumnás danunt.
Velut haéc mi euenit séruitus, ubi ego ómnibus
Paruís magnisque mínisteriis praefúlcior.
Neque égo amatorem mi ínuenire ullúm queo,
Qui amét me, ut cúrer tandem nitidiúscule.
Nunc huíc lenonist hódie natalís dies.
Intérminatus ést a minumo ad máxumum,

767. *Nonius p. 97, 12:* danunt, dant . . . Plautus Pseudolo: 'cui . . . lenoniam' 774. Nitidiuscule *hinc transiit in gloss. Plaut.: cf. Ritschelius Opusc. vol. II p. 257*

Act. III scaena 1 PVER DV *B*. PVERI·I·I· D^2. *om.* CD^1 *(uno v. vacuo relicto in quo v. 715 deletus est rasura C).* Pueri duo *F*. Puer *Z* *Totam hanc scaenam suspectat Lorenzius praefat. p. 24 coll. Philol. vol. XXXV (a. 1876) p. 173* *V. 767—773 in loco raso exstant in C (cr. v. 716—720)* 767. Cui *BDF, Nonius.* ui *c. spat. in. C.* Qui *Z* seruientem dii *F* lenoninam *Z* 768. *Versum damnat Sauppius Quaest. Pl. p. 8* idem *CZ* Puero, simitu quom *Ritschelius: cf. Opusc. vol. II p. 258 et Buechelerus Mus. Rhen. vol. XV (a. 1860) p. 430* 769. Neilli *B* consipio *Scriverius* 770. multas que *B* erumnas *CD.* erum nas *B* 771. Vellit B^1CD^1. *corr. in BD eadem manus* hec *B* mihi *libri* euent (i *suprascr.*) *C* 772. magn///isque *(cum rasura litt.* i*) B* ministeriis *Acidalius.* miseriis *libri* praefulcior *Beroaldus.* Pręfulgior *CZ.* prefulgior *BDF* 773. amvtorem *C ante corr.* mihi *libri* inuenire ullum *Pylades.* ullum inuenire *libri. alia conamina vide apud Muellerum Add. ad pros. p. 141* 774. Quiamet *B* ut curer tandem *Gulielmius.* ut curet (utcuret *B*) tandem *BCFZ.* ut cur renandem D^1. ut cur rettandem D^2. et curet tandem *Bothius* curer . . . nitidius cutem *temptat Bergkius Opusc. vol. I p. 124* 775. lenoni est hodie *Pylades.* lenon hodie est *B.* lenoni hodie (odie *D*) est *CDFZ.* lenoni hic hodie est *Muellerus Pros. p. 494.* lenoni hocediest *Bergkius Opusc. vol. I p. 111, Ritschelius Nov. exc. p. 93* 776. Interminatus est a minimo *F.* inter-

Si quís non hodie múnus misissét sibi,
Eum crás cruciatu máxumo perbítere.
Nunc néscio hercle, rébus quid faciám meis:
Nam nísi lenoni múnus hodie mísero,
Cras míhi potandus frúctus est fullónius.
Neque égo illud possum quód illi qui possúnt solent,
Eheú, quom illi rei ego étiam nunc sum páruolus.
Atque édepol, ut nunc mále malum metuó miser,
Si quíspiam det quí manus grauiór siet,
Quamquam íllud aiunt mágno gemitu fíeri,
Conprímere dentis uídeor posse aliquó modo.
Sed cónprimundast míhi uox atque orátio:
Erus éccum recipit sé domum et ducít coquom.

---

778. *Festus Pauli p. 215:* perbitere Plautus pro perire posuit

---

minatust a minimo *Z.* Interminatus tam inimo *BC.* interminat' tãinimo *D.* Interminatust leno a minumo *Ritschelius.* Interminatust usque a. m. *Redslobius Symb. p. 16* maximum *libri* 777. Siquis *B* non·die (ho *add. m. 1) B.* non odie D^{1}*: corr. man. rec.* 778. Tum *BCD* maximo *BCDZ* prębitere *Z.* perdere *F* 779. nescio hercle *libri.* hercle nescio *Ritschelius: cf. Luchsius Hermae vol. VI (a. 1872) p. 269* quid *FZ.* quia *B.* q (a *superscr.*) *D.* qua *C* miis *B* *V. 780—782 hoc ordine collocavit Ritschelius: quorum ordo in libris hic est: 782. 780. 781. v. 780 et 781 delendos censet Ussingius* 780. Nam *Ritschelius.* Nunc *libri* 781. potantus *B* fructus *vix sanum esse dicit Ritschelius.* fluctus *Pius.* fucus *Beroaldus.* frictus *Bergkius Opusc. vol. I p. 128* potandum defrutum est fullonium *Hilbergius 'Zeitschr. f. östr. Gymn.' vol. XXVIII (a. 1877) p. 38 sq.* 782. ego pol *F* possunt qui *Mercerus apud Gulielmium* olent D^{1}*: corr.* D^{2} solent, *Luchsius.* solent. *Ritschelius*

783. heu *Z.* heu heu *F.* hei hei *cod. Scaligeri* quom *Luchsius apud Lorenzium, Brixius Nov. annal. vol. CXV (a. 1877) p. 333.* quam *libri, Ritschelius* illi rei ego *Ritschelius.* ille relego *BC et D ex corr.* ille recego *D ante corr.* ille delego *cod. Scaligeri.* ille hercle ego *FZ.* illae rei ego *Gruterus: cf. Buechelerus de decl. p. 114 ed. Windekilde*

paruuolus *B.* paruulus *reliqui* 784. nunc male malum *Ritschelius.* nunc male enm *libri.* 'male nunc erum *longius sit a libris' Ritschelius.* ututi male nunc eam *quendam coniecisse adnotat idem* 785. Siquispiam *B* quoi *F, Gruterus* *Ceterum recte haec interpretatus est Dousa Expl. III 22, inepteque* qui anus latior fuat *Dissaldeus suasit*

787. Comprimere *CFZ* dentes *libri* aliquomodo *B* 788. comprimenda est *libri* mihi (miki *B.* Mi *C) uox libri.* uox mihi *Ritschelius 'Ceterum dubitari potest num praestet* Comprimunda — oratiost *ad exemplum v. 409: quando neutro sat commode posse carere videmur' Ritschelius* Erusecum *B* ducet *CD* coqum *B.* coquum *reliqui*

BALLIO. COQVOS. PVER

BALLIO

Forúm coquinum quí uocant stulté uocant:
Nam nón coquinumst, uérum furinúmst forum.
Nam ego sí iuratus péiorem hominem quaérerem,
Cocúm non potui quam húnc quem duco dúcere
Multílocum gloriósum, insulsum inútilem.
Quin ób eam rem Orcus récipere ad se hunc nóluit,
Vt ésset hic, qui mórtuis cenám cóquat.
Nam hic sólus illis cóquere quod placeát potest.

COQVOS

Si me árbitrabare ísto pacto, ut praédicas,
Cur cónducebas?

BALLIO

Ínopia: alius nón erat.
Sed cúr sedebas ín foro, si erás coquos,
Tu sólus praeter álios?

COQVOS

Ego dicám tibi.
Hominum égo auaritia fáctus sum improbiór coquos,

Act. III scaena 2 B BALIIO LENO C COCVS PVER DV *B. unius v. spat. CD*¹. BALLIO LENO COCVS Puer *D*²*FZ, nisi quod* Coquus *F* 791. coquinum est *libri.* coquinum *Fleckeisenus* furinum est *libri, Fleckeisenus.* furinum *Ritschelius* 792. Nam] Ne *Ladewigius Philol. vol. XVII (a. 1861) p. 461* ego si *B.* si ego *reliqui* pelorem hominem *B*¹*CD.* peiorem hominem *B (ex ras.) FZ.* pessumum hominem *Ritschelius: cf. ad v. 793.* hominem nequam *Palmerus Hermath. vol. VIII (a. 1882) p. 248. videtur aliquid intercidisse* quererem *BCD* 793 Coquum (Coqum *CD)* non potui *libri.* Peiorem hau potui *Ritschelius* 794. Magis multilocum *omisso* insulsum *Ussingius versibus 792. 793 non mutatis* Multi locum *B.* Multiloquum (Multi loquum *CD) reliqui* sin sulsum *B*¹*CD*¹*: corr. D*³ 795. ad se hunc *Guyetus.* hunc ad se (adse *B) libri.* ad se *Bentleius* 796. Vti sit *Bothius* mortui scenam *B.* mortui (mortuis *D*³) cenam *CD.* mortuis cenat *F* 797. solus *libri.* solis *Ritschelius* coq̃re *D* 798. CA. *CD*¹. C°A. *corr. D*²*: et sic per totam scaenam* arbitrabere *Z* predicas *B* 799. Qur *B.* Cur *reliqui* coc udebas *D*¹. co^n du^c ̣e-bas *D*² 800. coqus *BCD.* coquus *FZ* 801. preter *BC.* post *F* alius *BCD* CA. *CD*¹. C°A *D*² dico *DFZ* 802. Hominum ego auaritia factus sum *Ritschelius praeeunte Weisio.* Hominum auaritia (auaricia *B.* aua ritia *D)* ego sum factus *libri.* Aua-

Non meópte ingenio.

BALLIO

Qua ístuc ratione?

COQVOS

Éloquar.

Quia ením, quom extemplo uéniunt conductúm coquom,
Nemo íllum quaerit qui óptumus, caríssumust:
Illúm conducunt pótius qui uilíssumust.
Hoc égo fui hodie sólus obsessór fori.
Illí drachumis sunt míseri: me nemó potest
Minóris quisquam númmo ut surgam súbigere.
Non égo item cenam cóndio, ut alií coqui,
Qui míhi condita práta in patinis próferunt,
Boues quí conuiuas fáciunt herbasque óggerunt,
Eas hérbas herbis áliis porro cóndiunt:
Indúnt coriandrum, féniculum, alium, átrum holus:
Appónunt rumicem, brássicam, betám, blitum:
Eo láserpici líbram pondo díluont:

---

ritia hominum factus sum *Fleckeisenus praef. editionis Ritschelianae p. XIII* improboor *B* cocus *B.* coqus *D.* coquus *reliqui* 803. me opte *B.* meo te CD^1. meopte *in D man. recens* racione *B* CA. CD^1. $\overset{o}{CA}$ D^2 804. cum *libri* exemplo (ex emplo *B*) *BCD* coqum *B.* cocum *CD.* coquum *FZ* 805. Nemo *Camerarius.* Ne *libri* obtimus *C.* optimus *reliqui* carissumust *Fleckeisenus.* et carissimus est *F.* et caris simust *D.* et carissimust *reliqui, Ritschelius, nisi quod is* carissumust 806. uilisssimust *C.* uilissimust *BDZ.* uilissimus *Z* 808. drachumis sunt *Ritschelius Opusc. philol. vol. II p. 473* (drachmis sunt *in ed.*). drahcmis sent *B.* drahcmis essent *CD.* drachmis iissent *Z.* dragma issent *F.* drachmissant '*libri veteres*' *Lambini.* drachumissent *Luchsius apud Lorenzium.* sunt drachumis *Ritschelius in adn.* drachma issent *Dousa Expl. III 23.* issent drachmis *Lambinus.* drachmis issent *cum Gronovio Fleckeisenus Exerc. p. 10* miserrime nemo *B* 809. Minori qui, quam *Acidalius* quis///quã *C* (*er.* qo) subigeret *Z* 810. ego *om. Z* itaem *B.* itidem *Bentleius* cęnam *CD* coci *BCD* 811. condit aprata *B* 812. Boues *libri* qui *om. Bothius* faciant *Bothius, Ritschelius* hoggerunt *B.* aggerunt *FZ* 813. Easque *Sauppius Quaest. Pl. p. 9* *V. 814. post 815 collocat Sauppius l. s. s.* 814. foeniculum *C* alium BD^1. allium CD^2FZ holus *BCD.* olus *FZ* 815. blitam *F* 816. *Ab hoc versu accedit A* EOLASSERPICI *A: cf. Buggius Philol. vol. XXXI (a. 1872) p. 256.* Eo lasarpicii *Z.* Eola sarpici *B.* eo las. arpici *C.* eolas ar pici *D.* eolas arpici *F.* Eo laserpicii *Beroaldus* LIBR . . PONDO *A* diluunt (dilunt *C*) *libri cum A*

Teritúr senapis scélera, quae illis quí terunt
Prius quám triuerunt, óculi ut exstillént facit.
Ei hómines cenas úbi coquont, quom cóndiunt,
Non cóndimentis cóndiunt, sed strígibus,
Viuís conuiuis íntestina quae éxedint.
Hoc híc quidem homines tám breuem uitám colunt,
Quom hasce hérbas huiusmodi ín suom aluom cóngerunt,
Formídulosas díctu, non essú modo.

---

817. 818. *Charis. p. 144, 10:* sinapis Plautus in Pseudulo: 'teritur . . . facit' *Cf. idem p. 63, 5:* gummi et sinapi Graeca sunt; et Plautus dixit: 'teritur sinapi'. cuius genetiuus cum s profertur, huius sinapis, ceteri casus similes sunt = *Beda p. 291, 3* *Prisc. VI 12 (p. 205, 1):* hoc gummi, hoc sinapi magis peregrina sunt quamuis quidam haec sinapis dixerunt, ut Plautus in Pseudulo: 'teritur...facit' *Serv. in Verg. Aen. IX 484:* . . . uel deriuerauit ueteres secutus, ut funeram pro funesta diceret, ut homo scelerus, sicuti scelestus uel scelerosus dicebatur. Plautus in Pseudolo: 'teritur sinapis scelera' *(cf. ad v. 1054)* *Mar. Plot. Sacerd. p. 473, 14:* hoc sinapi, quamuis Plautus in Pseudulo haec sinapis declinauerit = *Probus p. 8, 16* *Cf. Probus p. 26, 29:* haec senapis, huius senapis, sicut Plautus in Pseudolo 823. *Serv. in Verg. Aen. II v. 50:* aluum] Plautus masculino ait genere, quo non utimur

---

817. sinapis scelera *Servius, Charisius.* senapis celera *BCD*[1]. sinapis celera *D*[4]*F*. sinapis scelerata *Z*. senapis *cod. Rb et* ^s^celera *cod. L Prisciani.* sinapis scelerata *plerique Prisciani libri.* SE*(vel* I*)*NAPI *(vel* E*)*MSCELERA *A* Terunt senapis scelera *Sauppius Quaest. Pl. p. 10* quae illis *Scaliger, Lindemannus in Char.* Q·ILLIS *A*. cum illis *BCDFZ, Priscianus.* quod *(t sup. scr.)* illi *Charisii codex* QUITERUNT *A*. quiterunt *D*. qui terit *Charisius* Teritur sinapi sceleratum: illis qui terunt *Bothius* 818. Priusquam *B* TRIUERONT*(vel* I *vel* E*)* *A*. teruerunt *ex edd. Prisc. Vossius de anal. III 30 et Dousa III 24.* contriuit *Charisius* OCULI *A* ex^s^tillent *cod. Charisii.* extillent *FZ cum A* (EXTILLENT). exstillent *vel* extillent *vel* extillant *meliores libri Prisciani.* extilient *B*. exilient *CD*[1]. exiliant *D*[3] 819. UBICOCUNT *A, Scaliger.* libico quint *B*. sibi coquint *CD (notabili forma).* sibi coquunt *FZ* com *B*. cum *CDFZ et testibus Ritschelio atque Studemundo 'Ueber zwei Parallelkom.' p. 56 A (ubi Loewio post* COCUNT *nihil apparuit)* condunt *B*. condiunt *ex* condiant *D*. condiant *Z* 820. CONDIUNT *A*. condunt *Z* strygibus *Z*. STIGIBUS *A* 821. UIUAS *A* CONUIUIS *A* INTESTINAQUAE *A*. intestina que *B*. intestinaq; *CD* EXEDINT *A*. exedunt *FZ* 822. QOLUNT *A* 823. QUOM *A*. Cum *reliqui* herba *B* huiusmodi] huius *C* in suum aluum *D*[3]*FZ*. in suum saluum *BD*[1]. INSUU*(vel* O*)*MMALU*(vel* O*)*UM *A*. insinum saluum *C* 824. FORMIDULOSAM *A*. Formidolosas *FZ* dictu *(erasa

Quas hérbas pecudes nón edunt, hominés edunt.

BALLIO

Quid tú? diuinis cóndimentis útere,
Qui prórogare uítam possis hóminibus,
Qui ea cúlpes condiménta?

COQVOS

Audacter dícito:
Nam uél ducenos ánnos poterunt uíuere,
Meas qui éssitabunt éscas, quas condíuero.
Nam ego cícilendrum quándo in patinas índidi
Aut cépolendrum aut máccidem aut saucáptidem,
Eaépse sese féruefaciunt ílico.
Haec ád Neptuni pécudes condiménta sunt:
Terréstris pecudes cícimandro cóndio,
Hapalópside aut cataráctria.

---

o) *D* ESSU *A*. esu *FZ*. esu /// *(crasa ˜) D*. esum *BC* 825. pecudes *Z* HOMINES *A* 826. QUITTUDIUINISCONDIMENTIS (·i· uituperes) *A* Qquid *Z* 827. PROROGARE *A* 828. culpes *CD* CONDIMENTA *A* CA. CD^1. CA (o) D^2 audactar *Z* DICITO *A* 829. ducentos *F* UIUERE *A* 830. QUIESSITABUNTESCAS *A et, nisi quod* esitabunt *(pro quo* essitabunt *Scutarius) FZ*. quisessit habunt escas *B*. quis esit (·i· manducant) habunt escas *C*. quis esit habunt esscas D^1. ëssitabunt *in marg.* D^3. qui esitabunt escas D^4 quas *om. F* condiuero *Saracenus cum A*. condidero *reliqui* 831. cicilendrum *(crasa* l *sup.* ic *D) BCDZ*. COCILE*(vel* I*)*NDRUM *A*. ciciliendrum *F* PATINASINDIDI *A, unus Vatic. Lipsii Ant. lect. IV 8, 'codd. mss.' Lambini: et sic iam Scutarius*. patina scindidi *BFZ*. patinas cindidi *C*. patina scin didi *D*. patina sciscidi *Gifanius* 832. CE*(vel* I*)*POLENDRUM *A*. si polindrum (sipolindrum *Z) BCDF, Scutarius*. cepolindrum *Ritschelius* maccidem *B cum A*. maecidem *cum CDZ etiam F*. macidem *Camerarius* saucaptidem *Ritschelius*. sauccaptidem *BC*. sauc captidẽ *D*. sane captidem *FZ*. SI*(vel* E*)*CAPTIDEM *A*. sancaptidem *Camerarius* 833. Eaepse sese *Buggius Philol. vol. XXXI (a. 1872) p. 256 sq.* EAE*(vel* I*)*PSE*(vel* I*)*PATINAE *A* (EA.PS.SE *Ritschelius recte, ut vid.: cf. Geppertus ad Trin. v. 586)*. Eae *(*eat *Z)* ipsae *(*ipsę *CD.* ipse *B)* sese patinae *(*patine *B) BCDFZ*. Ipsae se patinae *Ritschelius cum Guyeto*. Eae sepse patinae *Bergkius 'Beitr.' p. 148, Buechelerus de decl. p. 52 ed. Windekilde. cf. Niemoellerus l. s. s. p. 22* ferue faciunt *BC* 834. Accadneptum *B*. Acc *(*Acc *C.* Hc *F.* Haec D^3*)* ad neptuni *CDFZ* 835. Terrestres — hapolopside *hoc loco om. Z, sed ante v. 841 habet in principio paginae* TERRESTIS *A*. Terrestres *(*Terres tres *BCD) reliqui* cicimandro *BDF, Ritschelius*. cicimdro *C*. cecimandro *Z*. CIOMALINDRO *A*. cicimalindro *Ussingius: cf. Loewius Anal. Pl. p. 169* CONDIO *A* 836. Hapalopside *Guyetus*. Aaud hapalopside *B*.

BALLIO

At te Iúppiter
Dique ómnes perdant cúm condimentís tuis
Cumqué tuis istis ómnibus mendáciis.

COQVOS

Sine sís loqui me.

BALLIO

Lóquere atque i in malám crucem.

COQVOS

Vbi ómnes patinae féruont, omnis áperio:
Is odós dimissis pédibus in caelúm uolat.

BALLIO

Odós dimissis pédibus?

COQVOS

Peccaui ínsciens.

BALLIO

Quidúm?

COQVOS

Dimissis mánibus uolui dícere.

---

aut hapalopside *C.* aut·^{h}apolopside *(h add. man. 3) D.* aut apolopside *F.* aut paropside *Z.* AUTHAPALOCOPIDE *A.* Aut hapalopsi *Buechelerus Mus. Rhen. vol. XV (a. 1860) p. 438* AUTCATARACT*(vel* I*)*RIA *A.* aud cactaractria *B.* Aut catactri *C.* acataractria *D.* achataractria *F.* ac atharathrio *Z. corr. Camerarius* ad *B* IUPPITER *A.* iupiter *DF*

837. Diique *libri praeter A* PERDANT *A* quom *B* CONDIMENTIS *A* 838. TUISISTIS *A, Pylades.* tuis *BCDFZ* omnibus me *non apparuerunt in A, sed quadrat spatium* om̄s *C* mendatiis *CD* 839. SINESISLOQUIME *A cum FZ.* Sinescis loqui me *BCD*

BA. Loquere] boquere *B et* b *quidem minio scr.* ⁑LOQUERE *A* IIN *A, Camerarius.* in *BCDFZ* 840. om̄s *BD* PATINAE *A* FERUONT *A.* feruent *BCDF, codd. Pyladis.* fuerunt *Z* OMNES *A.* omis *D*^{1}*: corr. D*^{3} 841. ISODOS *A.* I sodos *B.* Ibi odos *Ritschelius cum Acidalio* dimissis *Z cum A.* demissis *reliqui* pedibus *BCDFZ.* MANIBUS *A, Ritschelius* celum *B* UOLANT *A* *V. 842. 843. 844 hoc ordine Acidalius: 844. 842. 843 libri cum A. v. 842 et 843 delendos putat Ussingius: cf. Niemeyerus l. s. s. p. 29, Baierus l. s. s. p. 140, Langenus Stud. Pl. p. 364* 842. ODOS *A.* Odor *reliqui*

dimissis *(*dimisis *B) BCDFZ.* DEMISSIS *A* pedibus *BCDFZ.* MANIBUS *A, Ritschelius* PECCAUI *A* inscietis *D*^{1}*: corr. D*^{3}

843. QUIDUM⁑DIMISSISPEDIBUS *A (et ita Ritschelius).* B Quidem C quiam demissis manib' *B.* BA. quidem. BA. quia demissis manibus *C.* BA. quidc̃. C^{o}A *(o add. m. 2)* Quia dimissis manibus *D.* BA. quid est? CO. quia dimissis manibus *FZ.* quia enim *pro* quia *Camerarius:*

Eum odórem cenat Iúppiter cottídie.

BALLIO

Si núsquam coctum is, quídnam cenat Iúppiter?

COQVOS

It íncenatus cúbitum.

BALLIO

I in malám crucem.

Istácine causa tíbi hodie nummúm dabo?

COQVOS

Fateór equidem esse mé coquom caríssumum:
Verúm pro pretio fácio ut opera appáreat
Mea, quó conductus uénio.

BALLIO

Ad furandúm quidem.

COQVOS

An tu ínuenire póstulas quemquám coquom
Nisi míluinis aút aquilinis úngulis?

BALLIO

An tú coquinatum te íre quoquam póstulas,

---

852. *Huc refert Loewius Prodr. p. 271 glossam hanc (Philox. p. 20, 32 Corp. Gl. vol. II):* aquilinus: ἀετώδης, γρυπός

---

quod fraudi fuit Reizio et Hermanno in Iahnii Annal. phil. nov. vol. XXXV (a. 1842) p. 191 844. EUMODOREM *A, Gulielmius.* Eum modo rem *B.* Eum modorem *C.* Eũ in odorem *Z.* Eum in adorem *F.* cũ modorẽ D^1: eumodorem D^3 IUPPỊTER *A.* iupiter *DF* cottidie *BC.* cotidie *D cum A.* quottidie *Z.* quotidie *F* 845. NUSQUAM *A cum BZ.* numquam *CDF* COCTUMIS *A.* is coctis BCD^1. is coctum D^2FZ: *cf. Baierus l. s. s. p. 170* quid nam *B* cęnat *CD* iupiter *DF* 846. IT *A cum* D^3FZ. Id BCD^1 CUBỊTUM *A* I *om. C* Abi in *Muellerus Pros. p. 666* MALẠM *A* 847. ỊSTACINE *A.* Ista cine *B.* Istaccine *F* TỊBIHODỊE *A* DABỌ *A* 848. FATẸOR *A.* Fateor *ex* Fauor *C* quidem *Ritschelius* esse me *Pylades.* me esse *libri cum A* COQUOM *A.* cocum *BCD.* coquum *FZ* carissimum *libri praeter A* 849. precio *BFZ.* p̄cio *D* oppera *B* APPẠREAT *A* 850. UẸNỊO *A.* ueni (uęni *D) reliqui. cf. Baierus l. s. s. p. 154* 851. tu *om. Z* COQUOM *A.* coquam *B.* coqum *CD.* coquum *FZ* 852. Nisi *om. C* AUỊ *A* 853. BA. *Saracenus: om. libri* QUOQUINATUM *A.* coquinatum *reliqui. cf. Sauppius Quaest. Pl. p. 10.* coquitatum *duce Hermanno Fleckeisenus: cf. ad Aulul. v. 408* TEIRE *A, Camerarius.* tere (i supra) *B.* tere *D.* te re *C.* ire *FZ* coquam *CD*

Quin íbi constrictis úngulis cenám coquas?
Nunc ádeo tu, qui méus es, iam edicó tibi,
Vt nóstra properes ámoliri hinc ómnia,
Tum ut húius oculos ín oculis habeás tuis.
Quoquo híc spectabit, eó tu spectató simul.
Si quo híc gradietur, páriter progredímino.
Manum sí protollet, páriter profertó manum.
Suom sí quid sumet, íd tu sinito súmere:
Si nóstrum sumet, tú teneto altrínsecus.
Si iste íbit, ito: stábit, astató simul.
Si cónquiniscet ístic, conquiníscito.
Item hís discipulis príuos custodés dabo.

---

862. 'Altrinsecus' *hinc transiit in gloss. Plaut.: cf. Ritschelius Opusc. vol. II p. 258* 864. *Nonius p. 85, 11:* conquiniscere . . . Plautus . . . Pseudolo: 'si . . . simul'

---

854. Quin — adeo *om. C* constructis *Z.* CONSTI*(vel* E*)*CTIS *A* UNGULIS *A.* ^n^ugulis *(*u *prior ex* ci *et* n *in ras.) D* ÇOQUAS *A.* quoquas *B* 855. MEUS *A* ESIAMEDICOTIBI *A cum F et codd. Pyladis.* est amedico tibi *(*es *pro* est *ex ras. eadem manus) B.* est ame dico tibi *CDZ* 856. Vt] ne *F.* Vti *Camerarius* PROPERES *A cum* $BD^{3}F$, *Beroaldus.* properas $CD^{1}Z$ amoliri hinc omnia *Pylades, Ritschelius.* AMOLIRI*(vel* E*)* . . . . . . OMNIA *(inter* I *et* O *tale quid, quale est* ITUITA *extare videbatur).* ammoliri omnia *B ante ras.* amoliri omnia *B ex ras.* ãmoliri omnia *CF.* ammolliri omnia *D.* amolliri omnia *Z.* omnia amolirier *Bothius.* amoliri *ante* nostra *collocabat Guyetus* 857. in ocules *D ante corr.* 858. HIC *A cum CDFZ.* hic *ras. ex* huic *B* SPECTABITEOTU *A cum FZ.* spectaui te otu *B.* Spectaui te o tu *C.* spectauite o tu *D* spectato *ex* spectatu *D* semul *F* 859. SIQUOHIC *A cum B (*Siquo*).* Si hic quo *reliqui* PARITERPROGREDIMINO *A cum B (*pro gre dimino *B), Lambinus, Meursius, Pareus. cf. Brixius Nov. annal. vol. CXV (a. 1877) p. 333.* pariter progredimini *CDFZ.* p. tu progredimino *Ritschelius, Langenus 'Beitr.' p. 84.* eo pariter progredimino *Berghius Opusc. vol. I p. 128.* p. progrediminor *Camerarius, defensum ab Acidalio. vide Madvigii Opusc. vol. II p. 240*
860. si *om. Guyetus* tollet *Muellerus Add. ad pros. p. 11* PROTOLLÆTPARITER *A* profecto *Z* 861. Suum *libri cum A* siquid *B* SINITOS *A* 862. ALTERIMSECUS *A* 863. IBIT *A* ibi tito *B.* ibi cito *F* stabit] it *ex* ic *C* STABITASTATO *A* semul *F* 864. Si conquiniscet istic *CD (ex corr.) Z cum A.* Si conquiniscet istic *D ante corr.* Siconquis cetisti• *B.* Si conquiniscit *F.* si conquiniscesi istic *libri Nonii* *Post, non ante* istic, *ut Ritschelius, distinxit Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 41* ÇONQUINISCITO *A.* conquinis cito simul *BC.* conquiniscito simul *(*semul *F) DFZ.* ceucto simul *Nonius, Bentleius: cf. Reblinius l. s. s. p. 28, Caesar l. s. s. p. 133* 865. DISCIPULIS *A* priuos *Gulielmius Verisim. I 4, confirmatum ex*

COQVOS

Habe módo bonum animum.

BALLIO

Quaéso, qui possúm, doce,
Bonum ánimum habere, quí te ad me adducám domum?

COQVOS

Quia sórbitione fáciam ego hodie té mea,
Item út Medea Péliam concoxít senem,
Quem médicamento et suís uenenis dícitur
Fecísse rursus éx sene adulescéntulum:
Item égo te faciam.

BALLIO

Eho, án etiam es ueneficus?

COQVOS

Immo édepol uero sum hóminum seruatór.

BALLIO

Ehem,
Quanti ístuc unum mé coquinare pérdoces?

A. prius *BCDFZ* CUSTODE*(vel* I*)*S *A* dato *F* *Cf. ad v. 876* 866. HABE *A* BONUMANIMUM *A cum B, Acidalius.* animum bonum *CDFZ* POSSUM *A cum F.* possim *reliqui: cf. Beckerus in Studemundi Stud. vol. I p. 139* doce *om. A* 867. BONUMANIMUM *A, Bothius.* Animum *reliqui, nisi quod* Hanimum *B.* Animum bonum *Pylades* quite *B.* quid te *F* adte me *B* 868. so(r)bitione *C* HODIETE *A cum B, Bothius.* te hodie *CDFZ.* te hocedie *Bergkius Opusc. vol. I p. 677* MEA *A.* mea/// *C (cr. m)* 869. ITEM *A* ut Medea Peliam *D*[1], *Scutarius.* ut me dea peliam *Z.* utme de apelleme *B.* ut me de appellem me *C.* utmedeappellem *(priorem* p *expunxit D*[3]*:* me *in marg.) D.* ut medea peleum *F.* UTMEOEAPPELLAM *A* concoxit *BCDF cum A, codd. Pyladis.* recoxit *Z* *Ceterum cf. Muretus Var. lect. VI 10* 870. mendicamento *C* DICITUR *A* 871. RURSUS *A, Pylades.* rursum *(*rur sum *D) BCDFZ* ex ene *D*[1]*:* ex(s)ene *D*[3] adol. *Z* 872. ITEM *A* an tu *Z* ETIAMES *A.* etiam *reliqui, Ritschelius* UENEFICUS *A cum BCDZ.* ueneficiis *F.* ueneficu's *Ritschelius: cf. Olsenus p. 14* 873. 874. INmo *B* edepol uero sum *Ritschelius.* edepol *(*ẹdepol *Z)* uero *(*uerum *ante corr. C) BCDFZ.* EDEPOLUEROS *A (cf. Studemundus Nov. annal. vol. XCIII a. 1866 p. 63).* edepol uero ego *Brixius Emend. Pl. (ed. a. 1854) p. 3.* edepol uerod *Ritschelius Nov. exc. p. 86.* uero edepol *Bothius* HOMINUM *A* SERUATOR *A* BA. Ehem *Studemundus l. s. s.* EHEM *sine spatio A.* magis BA Ehem *(*Hem *Z)* mane *reliqui.* magis *Ritschelius, voce* Ehem *extra versum collocata et* mane *deleto* 875. Hem mane. quanti istuc *Guyetus.* BA. Hem mane: quanti unum *Bothius, Brixius Qu. p. 25*

COQVOS

Quid?

BALLIO

Ýt te seruem, né quid surripiás mihi.

COQVOS

Si crédis, nummo: sí non, ne miná quidem.
Sed utrúm tu amicis hódie an inimicís tuis
Datúru's cenam?

BALLIO

Pól ego amicis scílicet.

COQVOS

Quin tuós inimicos pótius quam amicós uocas?
Nam ego íta conuiuis cénam conditám dabo
Hodie, átque ita suaui suáuitate cọndiam:
Vt quísque quicque cónditum gustáuerit,
Ipsús sibi faciam ut dígitos praerodát suos.

BALLIO

Quaeso hércle, prius quam quoíquam conuiuaé dabis,

MEÇOQUINARE *(incerta* R *littera) A: cf. ad v. 853* PERDOCES *(litteris tribus prioribus incertis) A* 876. ṢERUEM *A* nequid *BCD* subripias *F* *Ceterum hunc v. post 865 suasore Bergkio (cf. Opusc. philol. vol. I p. 677) collocat Lorenzius: at cf. Seyffertus Ind. phil. vol. VII (a. 1878) p. 341* 877. Si credis D^3 *cum A.* Sic *(*Si *F)* reddis BCD^1FZ nummo: si non, ne mina quidem *Camerarius.* NUMMOSINONCREDIṢNEMINAQUIDEM *A.* nummos inos *(*meos *FZ)* neminas *(*ne metuas *FZ)* quidem *BCDFZ. cf. Buggius Nov. annal. vol. CVII (a. 1873) p. 403.* nummo: si non credis, non mina *Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 61* 878. UTRUMTU *A.* utrum *reliqui.* utrumne *Brixius Quaest. p. 41* AMỊCIS *A* TUỊS *A* 879. daturus *libri cum A, Olsenus p. 22* cẹnam *C* BA. *om. sine spat. B, in versus init.* CD^1*: add.* D^3 ẸGO *A* 880. CO. *om.* BCD^1Z*: add.* D^3F tuos *Lorenzius, Bergkius Opusc. vol. I p. 677.* tu illos *BCDFZ.* TUỊLLOS *A: de* illos *voce delenda cogitant Bentleius, Ritschelius: qui tamen* tu illo *edidit cum Acidalio et Pistori* QỤAM *A* uocas] TUOS *A*

881. CO. *praemittit F* NẠMEGOIṬACONUIỤIS *A* couiuis D^1*:* co^n^uiuis D^2 dabo D^2*:* dobo D^1 882. SUAUISUAUIṬATE *A, Gruterus.* suauitate *BCD.* suauiter *FZ* condiam *Camerarius cum A.* condim *BCD.* conditam *FZ* *Inter* condim *et* ut *(in medio quidem versu) spatium 6 fere litterarum relictum est in CD* 883. QUITQ· *A.* quicque *reliqui* GUṢTAUERIT *A* 884. Ipsus *Dousa III 24.* Ipsos *BCDFZ.* ỊPSẸ*(vel* Ị*) A* SỊBI *A* dictos prerodat *B* PRAẸRODAT *A* 885. BA. *om B* · Queso *BD* prius quam *CDFZ.* priusquam *B* ÇỤIQUAM *A.* quicquam *CDFZ, Ritschelius. om. B* CONUIUAE *A.* conuiui BCD^1. conuiuis D^3FZ*, Ritschelius*

Gustáto tute príus et discipulís dato,
Vt praérodatis uóstras furtificás manus.

COQVOS

Fortásse haec tu nunc míhi non credis quaé loquor.

BALLIO

Moléstus ne sis: nímium tinnis: nón taces?
Em illíc ego habito: iam íntro abi et cenám coque,
Properá.

PVER

Quin tu is accúbitum et conuiuás cedo:
Conrúmpitur iam céna.

BALLIO

Em, subolem sís uide:
Iam hic quóque scelestus ést coqui sublíngulo.
Profécto quid nunc prímum caueam, néscio:

---

886. GUSTATO *A, Camerarius.* Gusta *reliqui (nisi quod* Gustatute *iungunt B D,* Gustatu te *C)* discippulis *C.* discipulis *(*lis *ex* les*) D* 887. Vt prerodatis *C.* It prerodatis *B* UOSTRAṢ *A.* ur͡as *CD.* uestras *FZ.* uestra *B* 888. hęc *BD* noⁿ *D* CREDIS *A, Guyetus.* credas *reliqui, Ritschelius* que *B* LOQUOṚ *A* 889. BA. *om.* *C*D^1 *(inter* places *et* em illic *suprascr.* D^2*).* C *B* Molestos (v) *C.* Molestes (v) *B* nesis *B* nimiũ *ex* miniũ *D* tinnis: non taces? *Guyetus, Loewius Anal. Pl p. 170 (cf. Baierus l. s. s. p. 39).* iam tinnis: non taces *B.* iam tinnis non places *CDF.* iam tu nimis places *Z.* iam tu mihi places *codd. Pyladis.* IAMTỊNNISTACE *A.* tinnis: non places *Ritschelius* 890. Em illic *BCD (cf. ad v. 889).* Hem illic *FZ.* ILLỊC *A.* En illi *Ritschelius* iam intro abi et *Muellerus Add. ad pros. p. 83.* INTROABIẸT *A.* intro habiet *BCD.* intro abi et *FZ.* tu intro abi et *Ritschelius.* intro abi sis et *Pylades.* intro huc abi et *Camerarius* quoque *BCD* 891. PROPERA *A.* Propere *reliqui, Ritschelius* PVER *Bothius.* C *B.* CA *C*D^1. CO D^2*FZ* quin tu is *Pareus.* QUITTUIS *A.* quinuis D^1. quin uis *BC*D^3. quin is *FZ* et conuiuas cedo *BCDFZ, Handius Tursell. II p. 11, Seyffertus Philol. vol. XXVII (a. 1868) p. 443.* i et conuiuas cedo *Ritschelius.* i, conuiuas cedo *Gulielmius.* ETPROPERASCEDO *A* 892. Corrumpitur *FZ cum A.* conruppitur D^1: *corr.* D^3 BA.] C *B. om. F* Em *BCD.* Hem *Z.* En *F, Ritschelius* SUBOḶEM *A.* subolet *FZ* 893. BA. *praem. F* ỊAM *A.* Nam *Ritschelius. cf. Brixius Nov. annal. vol. CXV (a. 1877) p. 334* QUỌQ· *A* scelestus] *in A nil apparuit nisi* L *media suo loco* QUOQỤỊSỤBLINGULO *A, Loewius l. s. s. p. 170.* coqui sublincio (sub lincio *BD*) *BCD.* coqui ut coniicio *Z.* coquus ut coniicio *F.* coqui sublingio *Turnebus Adv. III 21 (sed non, quod dicit Lambinus, e codd.), Lambini 'codd. veteres', Salmasius, Ritschelius.* coquit sub linteo *Camerarius* 894. PROFECTOQ *et* SCỊO *appa-*

Ita in aédibus sunt fúres, praedo in próxumost.
Nam míhi uicinus ápud forum pauló prius
Patér Calidori edíxit opere máxumo,
Vt míhi cauerem a Pseúdolo seruó suo,
Ne fídem ei haberem: nam éum circum ire in húnc diem,
Vt mé, si posset, múliere interuórteret.
Eum prómisisse fírmiter dixít sibi,
Sese ábducturum a mé dolis Phoenícium.
Nunc íbo intro atque edícam familiáribus,
Profécto ne quis quícquam credat Pseúdolo.

---

ruerunt in A qui^{d} *F* nesgio *ante ras. B* 895. *In A* INAEDI-BUSSUN *apparuerunt* predo *BCD.* preda *F* proxumo est *F.* proximo est *BCDZ* 896. NAM *A, Acidalius.* Iam *BCDFZ* MIHI *A.* mihi hic *BCDFZ.* hinc meus *Ritschelius.* me hic *Camerarius.* a me hic *Lambinus* UICINUS *A* APUD*(vel* T*)*FORUM *A.* aput forum *D* *Litterarum* PAULOPRIUS *nil nisi incertissima vestigia supersunt teste Loewio: ubi* paulo *magis quam* paullo *spatio convenire testatur Studemundus 'Ueber zwei Parallelcom.' p. 48*
897. *Hinc reliqui huius scaenae versus non sunt pari cum superioribus initio in A, sed paullo longius promoti* CALUDORI *A* edixit opere *Abraham Stud. Pl. p. 207 praeeunte Schenkelio Stud. Pl. p. 61 (667)* (hic opere edixit). *inter* OPERE *et* MAXUMO *in A circ. 6 litterae olim exstiterunt.* opere (operę *CD)* fecit *BCDFZ.* a me opere petiit *Ritschelius.* opere suasit *Ussingius.* opere petiuit *Camerarius.* opere ecfecit *Bothius.* opere orauit *Bergkius Opusc. vol. I p. 697: cf. Brixius Nov. annal. vol. CXV (a. 1877) p. 333 (*me opere orauit*)* maximo *BCDZ* 898. CAUEREM *A* AB*(vel* D*)*PSEUDOLOSERUOSUO *A: ubi* ABSPEUDOLO *legit Studemundus 'Ueber zwei Parallelkom.' p. 56*
899. NE *A.* Neu *reliqui* fidem ei] fide me *B ante ras.* fide m *B ex ras.* ei fidem *Ussingius* HABEREM *A* NAMEUM *A eum reliquis.* nam *eum Bothio Ritschelius* circum iret *BCD* diem *om.* D^1*: sup. scr.* D^2 900. Vt a me *et* mulierem *F, codd. Lambini* possit *B* MULIERE *A cum BCDZ* INTERUORTERET *A.* interuortier *codd. Lambini* 901. PROMISISSE *A.* pomis^{i}sse *C* firmiter *BCDFZ.* FORTITER *A* DIXITSIBI *A* 902. amedolis *B* PHOENICIUM *A.* phenicium *F.* phoenitium *CDZ.* phenitium *B* 903. FAMILIARIBUS *A.* familiari^{b}us *B* 904. nequis *B* CREDAT *A* pseudole *CD* *Post hanc scaenam, quae explicit in media pagina* 164^b*, in Z vacuum spatium est dimidiae et unius integrae paginae*

PSEVDOLVS. SIMIA

PSEVDOLVS

Si umquám quemquam di immórtales uoluére esse auxilio ádiutum, 905
Tum me ét Calidorum séruatum uolunt ésse et lenonem éxtinctum,
Quom te ádiutorem génuerunt mihi tám doctum hominem atque ástutum.
Sed ubi íllic est? sumne ego homo ínsipiens, qui haec mécum egomet loquar sólus?

Act. IV scaena 1 PSEUDOLUS SIMIA *A.* PSEVDOLVS SER C SYCOPHANTA C *B. om. CD*[1], *uno versu vac. relicto C.* PSEVDVL' SICOFAN TA C *D*[2]. Pseudolus. Simia sycophanta *FZ* *Tractaverunt hoc canticum post Ritschelium praeter Fleckeisenum et Lorenzium Studemundus de cant. p. 57, 69, Muellerus Pros. p. 96 sqq., Winterus l. s. s. p. 73, Spengelius l. s. s. p. 402, a quibus multa desumpsi*
V. 905—907 trochaicos esse voluit Ritschelius cum Bothio et Brixio Quaest. p. 16 sq. facile anapaesticos effici posse seruatum esse uolunt *verbis transpositis adiciens* 905. Siumquam *B* QUICQUAM *A* DIIMMORTALE*(vel* I*)*S *A.* dii mortales *BC.* diimortales *D.* di immortales *Z et, nisi quod* dii, *F* UOLUERUNT *A* AUXILIO *A* aduitũ *D* 906. Tum me et *libri cum A.* Iam mihi *Ritschelius.* Med et *Bothius Pareo duce. cf. Seyffertus Philol. vol. XXV (a. 1867) p. 447* CALYDORUM *A cum B.* callidorum *C* SERUATUM *A.* seruatum *FZ.* serutum *B.* seruum *CD* uolunt seruatum *Ritschelius cum Bothio.* uolunt saluom *Brixius l. s. s.* LENONĒ *A* EXTINCTUM *A.* Extinctum, *non* extinctum *B* 907. Quom *B.* Cum *CDFZ cum A* adtutorem *B*
GENUERUNT *A.* genuer̃ *CD.* genuere *FZ* TAM *A* HOMINEM . . . . . . UTUM*(quadrat* ATQ·AST*) A* asttutum *C* *V. 908—910 anapaesticos discripsit Ritschelius octonarium cum duobus septenariis: duos dimetros anapaesticos excipi a bacchiaco hexametro (quem Bothius praeierat) et trochaico octonario Brixius voluit* ego *inserens v. 909 ante* opinor*: ego Ambrosianum secutus sum, a quo non discedit B, nisi quod verbum* dedit *superioribus adnectit et verba* Verba . . . caui *uno versu coniungit antiquae discriptionis in* Malus *(non* malus*) voce vestigio relicto* 908. SEDUBIILL *ab initio, post* ENSQUIHAECME|CUMEGOMETLOQU . . . LUS *A, versu, ut 905—907, propter spatium bipartito*
illic est *BCDFZ.* illest *Fleckeisenus* sum ne *B* ego *om. F* qui haec *FZ cum A.* Quid *(non* quid*)* hec *B.* quid haec *C.* quidhec *D* loquor *Camerarius 'fortasse recte' iudice Ritschelio* qui egomet mecum haec loquar *Seyffertus Philol. vol. XXV (a. 1867) p. 460, Mahlerus p. 25.* qui haec egomet mecum loquar *Kellerhoffius p. 56.* qui loquar haec mecum egomet *Ritschelius, 'quamquam etiam* qui haec mecum loquar egomet *defendi potest'.* qui mecum egomet loquar haec *Brixius l. s. s.*

Dedit uérba mihi hercle, ut opínor.
Malus cúm malo stulte cáui.
Tum pól ego interii, homo si ílle abiit neque hoc ópus quod uolui hodie éfficiam.
Sed eccúm uideo uerbéream statuam: ut it, út magnifice infért sese.
Ehem, te hércle ego circumspéctabam: nimis métuebam male, né abisses.

SIMIA

Fuit meum ófficium, ut facerém, fateor.

PSEVDOLVS

Vbi réstiteras?

SIMIA

Vbi míhi lubitumst.

PSEVDOLVS

Ístuc ego satís scio.

909[a]. *Vocis* Dedit *apparuit* I *sola in A* UERBAMIHIHERCLE *A.* Verba mihi hercle *B.* uerba mihi hercle *CFZ.* uerbamea hi hercle *ante corr. D* UTOPINOR *A* opinior *C* *Ceterum hunc v. cum 909*[b] *iunctum ita edidit Ritschelius:* Dedit hic mihi uerba hercle, ut opinor: malus cum malo stulte caui 909[b]. CUMMALO *A cum CDFZ, Acidalius.* cum malos *B.* quom malos *Brixius* STULTECAUI *A* 910. Tum *om. Ritschelius: cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 25* EGOINTERIIHOMOSI *A* illic *Bothius, Ritschelius.* hinc *Luchsius Hermae vol. VI (a. 1872) p. 280* ABIIT *A cum FZ. idem ex ras. B.* habiit *ante ras. B.* habiit *CD.* abit *Ritschelius* Quod, *non* quod *B* uolui *Bothius.* UOLUIT *A.* uoluit ego *BCD.* uolui ego *FZ* HODIEEFFICIAM *A* neque quod uolui, hodie efficiam *Ritschelius ducibus Brixio et Bothio* *Non improbabiles trochaicos Brixium et Fleckeisenum Exerc. p. 25 hos constituisse censet Ritschelius:* Tum pol ego interii, homo si ille abiit, neque quod uolui, ego hodie efficiam: ‖ Tum pol ego interii, homo si ille abiit: neque opus quod uolui hodie efficiam: '*quod genus numerorum qui probaverit, poterit etiam* Pól ego intérii, homo ílle si ábiit' *idem* *V. 911. 912 trochaicos quam anapaesticos esse maluit Ritschelius* 911. SEDECCUM *A.* Sed eccum *(*ec cum *D) CDZ.* Sed heccum *B.* Sed eccam *F.* Set eccillum *Ritschelius* UIDEO *A.* uide *Spengelius l. s. s.* UERBEREAM *A.* uerueceam '*Romanus cod.*' *Longolii: idemque et* '*in priscis exemplaribus legi*' *Pius dicit et adscripsit Scaliger* stuam (at) *C* UTITUT *A, Studemundus Stud. vol. I p. 293.* uti ut *BCD.* ut *FZ, Ritschelius.* ut istic *Brixius.* uide ut *vel* hoc uide ut *Muellerus Pros. p. 97.* ut ut it *vel* uiden ut *Spengelius l. s. s.* 912. Ehemte *B.* Hem te *FZ, Ritschelius* abiisses *FZ* 913. *Duo dimetros discribit A* SI *praem. CDFZ: om. B* me cum *B.* mecum *F* OFFICIUM *A* fateor] facerẽ *ante corr. D* miki *B* LIBITUMEST *A cum reliquis* 914. *Trochaicum versum constitui cum Fleckeiseno praeeunte Bothio:*

SIMIA

Cur érgo, quod scis, mé rogas?

PSEVDOLVS

At hóc uolo, monére te.

SIMIA

Monéndu's, ne me móneas.

PSEVDOLVS

Nimis tándem ego aps te contémnor.

SIMIA

Quippe égo te ni contémnam,
Stratióticus homo qui clúear?

PSEVDOLVS

Iam hoc uólo, quod occeptúmst, agi.

SIMIA

Numquíd agere aliud mé uides?

PSEVDOLVS

Ámbula ergó cito.

---

*iambicum esse voluit Ritschelius (*Istúc ego iam satís scio*)* ISTUD *A.* istuc *FZ.* ipsuc *D.* ipsuc *(c ex incohata* m *ut vid.) C.* Ipsu/// *(erasa* o*) B.* Ipsus *Brixius* ego, o *ex corr. D.* ego iam *Camerarius* SATIS *A. de* sat *cogitat Ritschelius* cio *D* cur *CDFZ.* QUOR *A.* Qur *B.* Quid *Ritschelius ex A, ut putabat* ergo quod *F cum A, Scutarius.* ego quod *Z.* ego quo *(*quoscis *iungit BC) BCD* me. PS. Rogas *C, sed signis* PS *ad v. 916 revocans* *V. 915—918 tractat Kiesslingius Ind. Gryph. a. 1878 p. 12* 915. *Verba* P At...te *superioribus adnectit B* Monendus *scribebatur ante Loewium Anal. p. 213.* menendus *F* moneas *cum A Scaliger.* moneat *BCDFZ* *V. 916—918 bacchiacos duos tetrametros Brixius discripsit* 916. *Superioribus adnectit B* PS. *om. C: cf. ad v. 914* NIMIS *A* ego *del. Ritschelius cum Pareo* '*nisi* abs te ego *malueris' addens* apste *B.* abste *CD* contẽp nor *D.* contempnor *C* *V. 917—918 coniungit B etiam* P Iam *adsciscens* 917. SI *om. BCD*[1]*: sup. scr. D*[3] TENE*(vel* I*) A* quidni ego te *F* contempnam *CD* 918. STRATIOTICUS *A cum Z.* Stratiocus *CDF.* Statiocus *(non* statiocus*) B* homo qui cluear *B.* *idem CDFZ, nisi quod* cluerat *D*[1]*: corr. D*[2]*, ubi* clueam *Scaliger: cf. Spengelius ad Truc. II 7, 54, Langenus 'Beitr.' p. 68.* ESSEHOMOCLUEAR *A* 919. *Iambicum octonarium esse Brixius vidit l. s. s.* Iam *versui 918 continuant AB, praemisso* P *B, om. spatio A* occeptum stagi *BC.* hocceptum stagi *D.* occeptunst agi *Z.* occeptum est agi *F cum A* SY. nunquid *Z.* SI *(sup. scr. D*[1]*)* nunc quid *DF.* NUMQUID *praemisso spatio A.* nunc quid *sine spatio BC* ALIUDAGERE *A* UIDES *A* 920—935. *A creticis transiri v. 923 ad iambicos octonarios, a v. 926 ad 935 continuari creticos uno interposito bacchiaco 931 cum Bothio censuit Ritschelius* *V. 920 et 921 iungit B, sed* Hec, *non*

SIMIA

Immo ótiosé uolo.

PSEVDOLVS

Haéc ea occásiost: dum ílle dormít, uolo
Tu príor adire ut óccupes.

SIMIA

Quid próperas? placide: né time. ita ílle faxit Iúppiter,
Vt ílle palam ibidem ádsiet, quisquís illest qui adest a mílite.
Numquam édepol potior ílle erit Harpáx quam ego. habe animúm bonum.
Púlcre ego hanc éxplicatám tibi rém dabo.
Síc ego illúm dolis átque mendáciis

---

hec *exhibet* 920. AMBULAERGOC *apparuerunt in A* otiose *C.* ociose *BDFZ* 921. HAECE *et* RMITUOLO *apparuerunt in A* PS. *om. B* Hec *B.* hec *F.* hęc *CD* ea occasio est *BCFZ.* ea occasionē *D.* est occasio *Ritschelius: cf. Spengelius l. s. s. p. 8 adn. 1* *V. 922—924 in quinque dimetros dispescit A, quem secuntur Muellerus l. s. s., Lorenzius: cf. Studemundus de cant. p. 6: eosdem tribus versibus comprehendit B, quorum alter a* netime *(non* Netime*), tertius ab* Ibidem *incipit verae discriptionis relicto signo praeter* netime *nullo* 922. *De A nil constat, nisi ibi quoque unum versiculum exstitisse* Tu prior adire ut occupes *Muellerus l. s. s.* Tu prior ut occupes adire *BCDFZ, nisi quod* ut *pro* tu *Z.* Tú prior óccupes *Ritschelius cum Weisio.* Tú prior ut óccupes *Bothius: cf. Spengelius de cret. p. 23 et Leo Mus. Rhen. vol. XL (a. 1885) p. 177* *De bacch. hexametro coniunctis v. 921. 922 cogitat Ritschelius* 923. QUIDPROPERASPLACIDENETIME *et in sequenti v.* ITAILLEFAXITIUPPITER *A* SY. *Pylades* Γ *B. om. CDFZ* quin *F* SY. placide *FZ* netime *B* illa *D.* uolo *Ritschelius* faxit *ex* faxet *D* iupiter *DF* *Cf. Ribbeckius praef. Men. p. XV* 924. UTILLEPALAMIBIDEM *et in novo v.* QUISQUISILLESTQUIAD *apparuerunt in A* ibidem assiet *Camerarius.* ibidem atiet *(*ibidēati& *D) BCD.* ibidem ante *FZ.* ibi dentiat *Pylades* quisquis ille est *BCDFZ.* quisquist *Ritschelius, 'nisi malueris* quisquis illest quist a milite' *adiciens* qui] quia *CD* amilite *B* 925. *Uno versu conprehendunt AB: dimetros continuat Muellerus l. s. s.: trochaicum fecit* harpax *deleto Ritschelius* NUNQUAM *A* potior ille erit *Bothius.* erit ille potior *BCDFZ.* ERITILLEPO *superest in A* ha^{r}pax *B.* har pax *C.* *in A nihil apparuit ante* AMEGOHABE||ANIMUMBONUM abe *CD* 926. PULCHRE *A cum CDFZ.* Pulc^{r}he *B* explicat$\tilde{\bar{u}}$ *C* TIBIREM *A* *V. 927—930 duobus versibus complectitur B, quorum alter a* Siego *incipit, alter a* Sese ut, *sed ut in scripturis* Intimorem *(non* intimorem*) et* Meque *(non* meque*) verae discriptionis vestigia relicta sint* 927. SICEGO *A, Pylades.* Si-

Ín timorém dabo mílitarem áduenam,
Ípsus sese út neget ésse eum quí siet,
Méque ut esse aútumet, qui ípsus est.

PSEVDOLVS

Quí potest?

SIMIA

Occídis me, quom istúc rogitas.

PSEVDOLVS

O hominém lepidum.

SIMIA

Té quoque etiám dolis átque mendáciis,
Quí magistér mihi's, ántidibo, út scias.

PSEVDOLVS

Iúppiter té mihi séruet.

SIMIA

Immó mihi.

---

ego *B.* si ego *CDFZ* MENDACIIS *A.* mendatiis *CD* 928. Intimorem *B.* intimorem *D* 929. ipse *libri praeter A, Muellerus Pros. p. 722, Bentleius* esse eum *cum A Bothius, Hermannus Elem. doctr. metr. p. 207, Bentleius.* eum esse *(cũesse B) BCDFZ* 930. neque *F* AUTUMET *A cum FZ.* auttum & (·i· estimet) *B.* aut tumet *CD* est. PS. qui *FZ.* est PS. quid *CD.* est *(spat.)* quid *B.* ESTQUI *A.* est. PS. qui id *Pareus* 931. *Anapaestos agnoverunt Muellerus l. s. s., Spengelius l. s. s.: trochaeo-creticos discripserunt Studemundus de cant. p. 13, Seyffertus de bacch. v. p. 17: cf. Muellerus Pros. p. 722: quem talem edidit Ritschelius:* Occídis me, quom ístuc rogitás. P. Hominem lépidum *et in adnotatione adicit* rogas *fortasse vere coniecisse Bothium* MECUMISTUC *A.* mecum istuc *B.* me cum istuc *reliqui* o *om. Bothius* Ohominem *BD.* OHOMINEM *A* LEPIDŨ *A* 932. *Simiae personam praeposuit Ritschelius: om. libri* Tequoque *B* ETIAM *A* ATQ· *AF, Bothius, iungens haec omnia cum* hominem lepidum *Acidalii suasu.* atque etiam *BCDZ* mendatiis *CD* *His adiungit B v. 934* 933. *Accessit ex A: om. reliqui* QUIMAGISTER *A, Buggius Philol. vol. XXXI (a. 1872) p. 257* MIHIES *A* Qui malis par mihi's * * * *edidit Ritschelius ex Ambrosiani vestigiis minus feliciter expeditis* antidibo *Leo Herm. vol. XVIII (a. 1883) p. 578, Ussingius.* AN . . D*(vel* B*)*E*(vel* I *vel* P*)*RO *A teste Loewio qui adfirmat in lacuna vel* RI *vel* ELI *vel* TU *locum habere (cf. Anal. p. 170): ubi nihil certi legerat Ritschelius, sicuti in eis quae subsecuntur* UTSCIAS *A* 934. *De B cf. ad v. 932* P *B. om. CDFZ* iupiter *F* TEMIHI *A* *V. 935—939 tales constituerat Ritschelius:*

Sét uide, ornátus hic sátine me cóndecet?
P. Óptume habet. S. Estó. P. Tantum boni tíbi di immortalés duint,
Quántum tu tibi óptes. nam si exóptem quantum dígnus es,

Séd uide, ornátus hic mé satin cóndecet?

PSEVDOLVS

Optúme habet.

SIMIA

Esto.

PSEVDOLVS

Tantúm tibi boni di immórtales duint, quántum tu tibi exóptes.
Nam si éxoptem, quantúm dignu's, tantúm dent, minus nihiló sit.
Neque ego hóc homine quemquám uidi magis málum.

SIMIA

Tun id mihi?

PSEVDOLVS

Táceo. 939[a]

Mínus sit nihilo: néque ego hoc homine quémquam uidi mágis malum.
S. Tún mi id? P. Probus est híc homo. S. Neque hic est néque ego. P. At ne titubés, uide.

alia idem ut minus probabilia in adnotatione reicit. propius ad libros accedebant Studemundus de cant. p. 12, Spengelius de cret. p. 25 et l. s. s., Kiesslingius Mus. Rhen. vol. XXIII (a. 1868) p. 424, Muellerus Pros. p. 102, 218, Winterus l. s. s., quamvis in singulis discrepantes. suspicor vel in his vel in sequentibus esse quaedam interpolata
935. *In A haec apparere visa sunt:* SE *ab initio,* NATVS *et* MES *suis locis,* DECET *in fine (*me satin condecet *probabilius esse dicit quam* me satis condecet *Studemundus apud Schraderum l. s. s. p. 34): B huic versui sequentem continuat* me satis *libri praeter A* men satis *in adn. reicit Ritschelius* condedet *ex* condedit *C* 936. *In A nihil legi potuit, nisi quod constat versus initium promotius antecedente fuisse* obtume *C D.* optime *F* 937. *In A nihil apparuit nisi* TANTU *ab initio: versus bipartitus fuit* di immortales *FZ.* dii mortales *B.* dum *(*dũ *D)* mortales *(*mor tales *D) CD* tibi di boni immortales *Bothius* • duint *Pius.* diunt *libri* tu *BC. om. DFZ.* tute *Winterus l. s. s., Spengelius l. s. s.* exoptes *scripsi.* optes *BCDFZ* 938. NAMS *et suo loco* QUANTUMDIGNUSTANTUMDENTMINUS *et in proprio versu* NIHILOST *(*SIT *Studemundus apud Blasium p. 48 legisse dicitur) A* Nam siex optem *B* dignus *libri cum A.* dignumst *Kiesslingius l. s. s.* nihilo sit *Spengelius de cret. p. 25.* nihilo est *BCDFZ. de A cf. supra* 939[a]. NEQ-EG——————MUIDIMAGISMALUMETMA *et in proprio v. . . . .* CUMTUNIDMIHITACEO *A* eque *pro* Neque *B* ego] enim *malit Ritschelius* hoc homine *BCDFZ.* hoc hominem *Spengelius l. s. s.* malum *duce Ritschelio Spengelius l. s. s.* malum et maleficum *(*malefic///um *D) BCDFZ: cf. A* Tum *pro* Tun *C* Taceo *versui 939[b] praemittit B*

Sed egó tibi quae bona dábo et faciam, si hanc sóbrie rem accurássis. 939[b]

SIMIA

Potin út taceas? memorem ímmemorem facit quí monet quod memor méminit.
Teneo ómnia: in pectore cóndita sunt: meditáti sunt mihi dóli docte.

PSEVDOLVS

Probus ést hic homo.

SIMIA

Neque hic ést neque ego.

PSEVDOLVS

At uide, né titubes.

SIMIA

Potin út taceas?

PSEVDOLVS

Ita mé di ament

SIMIA

Ita nón facient. mera iám mendacia fúndes.

939[b]. *Duo versiculos habet A: quorum in priore* SEDEG *et* BOETFACIAM, *in posteriore* SIHANCSOB . . REMACCURASS . . *apparuerunt* *V. 940 sqq. tractat Hermannus Elem. p. 394* 940. Sed ego tibi quae bona dabo *scripsi.* sed ego quantibi (quam tibi *CD.* quae tibi *FZ)* dona (Dona *B)* dabo *BCDFZ.* Sed quanti te (faciam) *Kiesslingius l. s. s.* Sed quae ego tibi dona *Spengelius l. s. s. cf. Brixius Nov. ann. vol. CXV (a. 1877) p. 334.* bona *iam Dousa III 24* sobrierem *B.* rem sobrie *Z* accurasses *B.* accurrassis *C* *Post v. 941 collocat v. Ritschelius sic mutatum:* Taceo. set quid tibi bene faciam, si hanc sobrie rem accurassis? *Ceterum hunc v. et antecedentia ab* Esto *v. 936 ad v. 939ª delet Ussingius* 940. SI. potin ut taceas *CDFZ.* POTINUTTACEAS *A.* Potinultaceas *B* inmemorem *CD.* IMMEMOREM *A cum FZ.* immemoram *B* QUOIMONET *A* memore *pro* memor *Bergkius 'Beitr.' p. 21, qui in Opusc. vol. I p. 677* memorem inmemorem facit qui monet, quod *proposuit* 941. eneo *pro* Teneo *B* INPECTOREOMNIA *A* SUNTMIHI *A.* sunt *reliqui, Ritschelius* 942. *Ante v. 940 ponit Ritschelius: vide supra ad v. 935—939* ESTHIC *A.* hic est *BCDFZ* SI. *om. F* PS. *om. F* ATUIDE *A cum FZ.* Atude *B.* At tude *C.* Attu de *(cum* neti tubes *iungens) D* ne titubes uide *Spengelius l. s. s.* S Potinũ tateas *B.* SI. potinum taceas *CD.* SI. potin ut tacẽs *Z* 943. PS. *om. B* MEDI *A.* medii *BD.* me dii *CFZ* AMENT *A cum CDFZ.* amment *ante ras. B* nonfacient *B.* NONFACIET, *ut vid., A* mera iam *BCDFZ.* MERAM *A* MENDACIA *A.* mendatia *CD* fundes *BCDF.* fundis *Z, Ussingius.* FUNDE*(vel* I*)*S *A*

PSEVDOLVS

Vt ego ób tuam, Simia, pérfidiam te amo et métuo et magni fácio.

SIMIA

Ego istúc aliis dare cóndidici: mi optrúdere non potis pálpum.

PSEVDOLVS

Vt ego áccipiam te hodié lepide, ubi efféceris hoc opus,

SIMIA

Háhahe.

PSEVDOLVS

Lepidó uictu, uino, únguentis et intér pocula pulpámentis.
Ibidem úna aderit muliér lepida, tibi sáuia super sauía quae det.

SIMIA

Lepide áccipis me.

PSEVDOLVS

Immo si éfficies, tum fáxo magis id dícas.

SIMIA

Nisi effécero, tum cruciábiliter cum cárnufice me accípito.

---

944. *Versum delet Ladewigius Philol. v. XVII (a. 1861) p. 461* Vtego *B* optuam *B* SIMIA *A cum D (ex ras.) FZ.* simiam *BCD ante ras.* me tuo *C* magnifacio *B.* MAGNIFACIO *A.* magnifico *CDFZ, Ritschelius* 945. *Hunc versum (*istaec *scribens) post v. 948 ponit Ladewigius l. modo exscripto* E///go *C* condidici] ÇO *etiam in A apparuit* mihi *libri praeter A, ubi* M *tantum apparuit* OPTRUDERE *A cum BCD.* obtrudere *FZ* NON *A* POTIS *A.* potes *reliqui, nisi quod ex* potest *D.* pote *Ritschelius.* poti' *Bothius* palpum] L *tantum in A apparuit* 946. UTEGOACCIPIAMTE *ab initio et in fine perdubiae reliquiae litterarum* PUSHAHE *in A exstare visae sunt* accipiam te hodie *CDFZ cum A, ut vid.* hodie te accipeam *B.* hodie te accipiam *Ritschelius* ubi tu *Ritschelius: cf. Studemundus de cant. p. 53* effe[r]ceris *B.* ecfexis *Bothius: cf. Luebbertus Stud. gramm. vol. I p. 82* ha habe *F.* Ha ha he *(*Haha he *C) BCDZ* 947. LEPIDOUICTUUINOU *apparuerunt in A* unguine et *Ussingius.* unguentis *omisso* et *Fleckeisenus* pocla inter *Fleckeisenus Philol. vol. II (a. 1846) p. 113* pul pam̃tis *C.* pulmentis *Muellerus Pros. p. 421* 948 IBIDEMUNA *et dubia vestigia litterarum* QUAEDET *apparuerunt in A* libidem *B* aperit *BCD* super sauia quae *FZ.* super uiaque *(*uia que *B) BCD.* suauia quae *Buecheleris Nov. annal. vol. LXXXVII (a. 1863) p. 783* super sauia tibi quae sauia det *Ritschelius* det *BCDZ.* decet *F* 949. LEPIDEACCIPIS *et* AGISDICAS *apparuerunt in A* accipies *Ussingius* efficies *Hermannus.* effici *B.* efficis *CDFZ.* ecfexis *Fleckeisenus* magis id *Ritschelius.* magis *BCDFZ.* etiam magis *Hermannus* 950. NISIEFFECEROC *apparuit*

Séd propera mihí monstrare, ubíst lenonis óstium.

PSEVDOLVS

Tértium hoc est.

SIMIA

St′, tace: aedes híscunt.

PSEVDOLVS

Credo animó malest

Aédibus.

SIMIA

Quid iám?

PSEVDOLVS

Quia edepol ípsum lenonem éuomunt.

SIMIA

Íllicinest?

PSEVDOLVS

Illic ípsus est.

SIMIA

Mala mércist.

---

in A Ni *Bothius, Ritschelius, septen. iamb. discribens* tum *addidi: om. libri* cru(ci)abiliter *B* cum carnufice me *scripsi.* carnifex me *BCDFZ* cruciabilem me carnufex *Ritschelius* ego, cruciabiliter ter carnufex med *Seyffertus Philol. vol. XXIX (a. 1870) p. 402. cf. Muellerus Pros. p. 297 adn. 1* 951. SEDPROPERAMIHIM *et* ISAEDIŨ *in A apparuerunt* ubist lenonis ostium *Schmidtius 'Bem. zu Pseud.' p. 29.* ubi sit ostenonis (sit sito stenonis *B.* sit ostium lenonis *Z.* sit hostium lenonis *F)* aedium *BCDFZ.* ubi sit os lenonis aedium *Brixius Em. Plaut. (ed. a. 1847) p. 4 sq.* ubi ostiumst lenonis aedium *Ritschelius iambicum octonarium discribens. cf. Kiesslingius Mus. Rhen. vol. XXIII (a. 1868) p. 425 et Beckerus in Studemundi Stud. vol. I p. 156 sq.* 952. TERTIUMHOCEST *et* MOMALEST *in A apparuerunt* PS. *om. B* Tercium *B* ab hoc *Ritschelius in adn.* St, tace *Gruterus.* Sitacȩ *B.* sitacȩ *C.* si tacȩ *D.* tace *FZ* edes *B.* ae dis *D* his cunt *D* PS. *sup. scr. D. om. BC*
953. AEDIBUS#QUIDIAM *apparuerunt in A* SI.] Q *B* PS.] S *B*
954. ILLICINEST#ILLIC *et* CSISUIDE *apparuerunt in A: ubi etiam est* #. malast me(rs#illu) *expiscatus est Studemundus teste Abrahamo 'Phil. Wochenschrift f. klass. Phil.' vol. II p. 270* Illiccinest *F.* Illicine est *D.* Illic inest *BC.* Illiccinest *Z* ipsus *add. Ritschelius. om. BCDFZ* mercist *Buechelerus de decl. p. 19 ed. Windekilde cum BCZ.* me(r)cist *D.* merces est *F.* mercest *Ritschelius: cf. Opusc. vol. II p. 652 sq.* merx est *Pius.* mercest hercle *Ritschelius l. s. s.: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 331* *Totum v. sic Bothius:* S. Illicine est? P. Illic. S. Mala merx est, Pseudole: illuc sis uide

PSEVDOLVS

Illuc sís uide:

Vt transuorsus, nón prouorsus cédit, quasi cancér solet.

BALLIO. PSEVDOLVS. SIMIA

BALLIO

Mínus malum hunc hominem ésse opinor, quám esse censebám, coquom:

Nám nihil etiam dum hárpagauit praéter cyathum et cántharum.

PSEVDOLVS

Heús tu, nunc occásiost et témpus.

SIMIA

Tecum séntio.

PSEVDOLVS

Íngredere in uiám dolose: ego híc in insidiís ero.

---

955. Extrauersus *(cf. Ritschelii Op. vol. II p. 258) ex hoc loco excerpsit, qui glossarium Plautinum conposuit, in cuius codicibus aut* extrauersus *aut* extra uersus *aut* ex. extrauersus *aut* x. extra uersus *scriptum est* *Varro de l. l. VII 81:* apud Plautum: 'ut transuersus, non . . . . solet': dicitur ab eo qui in id quo it *(quod pro* quo it *codex)* est uersus et ideo qui exit in uestibulum, quod est ante domum, prodire et procedere; quod cum leno non faceret, sed secundum parietem transuersus iret, dixit ut transuersus cedit quasi cancer, non prouersus, ut homo

---

955. NONPROSUSSU *et* NCERSOLET *in A apparuerunt* Vt transuersus, non prouersus *codex Varronis (cf. Bergkius Beitr. p. 158).* Non prorsus uerum ex transuerso (extran uerso *B.* ex trans uer so *D.* extrans uerso *C) BCD, codd. Pyladis.* Non prouersus uerum transuersus *Z.* Non pro horsus uerum ex transuerso *F.* Non prorsus, uerum transuorsus *Ritschelius. cf. Usenerus Nov. annal. vol. CVII (a. 1873) p. 175 et Baierus l. s. s. p. 120* cedet *F* solet, e *ex* a, *C*

Act. IV scaena 2 BALLIO PSEUDOLUS *(*US *incertae)* SIMIA *A.* BALLIO IDEM C. *et* BAL *quidem in lit. B.* BALLEO. IDEM *C.* BALLIO PSEVDVL' SICOPANTA CA *D*[2]. Ballio. Pseudolus. Simia sycophanta *F.* Ballio. Pseudolus. Sycophanta *Z* 956. B *praemittit B.* BA *D.* PA *C* HUNCHOMINEMESSE *A* CENSEBAM *A* COQUOM *A.* eoquum *BFZ.* eocum *CD* 957. DUMETIAM *A. cf. Bentleius in Eun. III 5, 22* HARPAGAUIT *A.* har pagauit *C* PRAETER *A.* preter *CD: idem cum rasura litterarum* ca *post eam vocem B* eyatum *D.* crathum *B.* eiathum *F* et] et et *B* CANTARUM *A.* eantarum *CD* 958. OCCASIOEST *A cum reliquis* ETTEMPUS *A* SI., *non* SY, *CD constanter.* SY. *FZ.* S *B* sencio *BC* 959. INGREDEREINUIAM *A*

SIMIA

Hábui numerum sédulo: hoc est séxtum a porta próxumum
Ángiportum: in id ángiportum mé deuorti iússerat.
Quótumas aedis díxerit, id ego ádmodum incertó scio.

BALLIO

Quís hic homo chlamydátus est? aut úndest? aut quem quaéritat?
Péregrina faciés uidetur hóminis atque ignóbilis.

SIMIA

Séd eccum qui ex incérto faciet míhi quod quaero cértius.

BALLIO

Ád me adit recta. únde ego hominem hunc ésse dicam géntium?

SIMIA

Heús tu, qui cum hirquína barba astás, responde quód rogo.

---

964. *Festus p. 174* nobilem . . . Plautus in Pseudolo: 'peregrina . . . ignobilis' *cf. Pauli testimonium contractum*

DOLOSEEGOHIC *A, Loewius Anal. p. 170, Brixius Nov. ann. vol. CXV (a. 1877) p. 335.* dolos ego et hic *B.* dolos et ego et hic *CD.* dolis et ego et hic *FZ.* dolose, et ego hic *Camerarius.* dolose. i, ego hic *Gulielmius.* dolo: egomet hic *Ritschelius.* at ego hic *posterius hemistichium afferens Bentleius in Phorm. I 4, 52* ININSIDIIS *A* 960. HABU *et in medio v.* L, *dein* PORTAADPROXUMŨ *apparuerunt in A* nimirum pseudolo hoc *F* proximum *BCDFZ* 961. ANGI *et* DE(*vel* I)UORTIIUSSERAT *apparuerunt in A* Angi portumini dangiportum *B.* Angi portum inidangi portum *C* diuorti *F* iusserat *cum A Acidalius.* iusseras (uis seras *C*) *BCDFZ* 962. Q *in principio et in fine* MODUMINCERTE(*vel* I)SCIO *apparuerunt in A* Quotumas aedis *Camerarius.* Quotum asaedis *B.* Quo tum has aedis *reliqui* eg^o^admodum *D* incerto *BCDFZ: cf. Baierus l. s. s. p. 98* 963. QUI *in principio et* ESTAUTQUEM *apparuerunt in A: exitus proprium versum occupat, ubi tamen nihil apparuit* PA. *C* clamidatus *BCD* unde est *BCDFZ* queritat *BCDFZ* 964. P *in principio et* Q·IGNOBILIS *in A apparuerunt* 965. SEDE *et* HIQUODQUAEROCERTIUS *apparuerunt in A* SI. *add. Saracenus: om. libri* heccum *D* faciem *B.* facit *F* quot quero (*o extrema incerta*) *B.* quod q̃ ro *D.* quod quero *C* cercius *B* 966. ADMEAD *et* NCESSEDICAMGENTIŨ *apparuerunt in A* BA. *Saracenus: om. libri* Admea ditrecta *B.* Ad mea directa *CD* 967. HEUSTUQ *et* RESPONDEQUODROGO *apparuerunt in A* tu qui cum hirquina barba astas *Fleckeisenus* tu qui cum hirquin astas barba *B: item CDFZ,* nisi quod hir qui nastas *D,* hir quina stas *C,* hirquina stas *FZ* (hirquina astas *Camerarius*). cum

BALLIO

Ého, an non prius salútas?

SIMIA

Nullast míhi salus datária. 968. 969

BALLIO

Nám pol hinc tantúmdem accipies.

PSEVDOLVS

Iam índe a principió probe. 970

SIMIA

Écquem in angipórto hoc hominem tú nouisti, té rogo.

BALLIO

Égomet me.

SIMIA

Pauci ístuc faciunt hómines, quod tu praédicas:
Nam ín foro uix décumus quisquest, qui ípsus sese nóuerit.

PSEVDOLVS

Sáluos sum: iam phílosophatur.

SIMIA

Hóminem ego hic quaeró malum,
Légirupam, ímpurúm, peiiurum atque ímpium.

---

hirquina qui astas barba *Ritschelius edidit.* tu qui cum hirquina's barba, mihi *Brixius Emend. Capt. p. 8.* tu, cum hirquina astas barba *Kochius Emend. Pl. p. 15* responde quod rogo *etiam BCDFZ.* responde hoc, te quod rogo *Ritschelius.* responde hoc quod te r. *idem in adn., Kochius* 968. 969. EHONONPRIUS *et* ⌗ NULLAESTMIHISALUSDATARIA *apparuerunt in A* Eho ‖ An *Ritschelius* Eho an non *BCDFZ, nisi quod* Eo *Z* saluta *Z: corr. Scutarius* SI. *om. BCD sine spat.* Nulla *(*nulla *CD)* est *BCDFZ* dataria *ex* datacia *D* 970. NAMPOL *et* MINDEAPRINCIPI‖OPROBE *apparuerunt in A* BA. *om. CD* Nam] Iam *Ritschelius in adn.* tantundem *D* PS.] S *B.* SI *CD* aprincipio *B* probe *Bothius.* ꝓbi *BCD.* probus *FZ: quod saltem* probust *esse debuisse adnotat Ritschelius addens: 'nisi praestat* improbe' 971. SI. *hic om. CD* INANGIPORTO *A.* inangi porto *C.* inangiporto *B* HOC *A: om. B* HOMINEM *A* nouisti *Z cum A.* nonuisti *B.* non *(*no n *D)* uidisti *CDF* 972. Ego memet me *Z: corr. Pylades* PAUCIISTUCFACIUN . . . . . NES *A* qd *C* predicas *B* 973. decimus *F cum A* QUISQ·EST *A.* quisque est *F, Pylades.* quisquis *(*quis quis *D)* est *BCDZ* ipsus sese nouerit *FZ.* ipsu sese nouerit *B.* ipsus es enouerit *C.* ipsusesenouerit *D.* IPSEESSENOUERIT *A* 974. PS. *om. B* Saluos *BCD*[1]*F.* Saluus *D*[2]*Z cum A* PHILOSOPHATUR *A* quero *B* 975. Lege rupam *B.* LEGI*(uel* E*)*RUPUM *A* IMPURUM *A.* impium *FZ, Ritsche-*

BALLIO

Me quaéritat:
Nám illa mea sunt cógnomenta: nómen si memorét modo.
Quíd est ei homini nómen?

SIMIA

Leno Bállio.

BALLIO

Sciuín ego?
Ípse ego sum, aduléscens, quem tu quaéris.

SIMIA

Tune's Bállio?

BALLIO

Égo enimuero is sum.

SIMIA

Vt uestitu's, és perfossor párietum. 979. 980

BALLIO

Crédo, in tenebris cónspicatus sí sis me, apstineás manum.

---

lius. implum *CD et cum ras. vocis* per *post eam vocem B* PEIIURUM *A.* peiurum *B.* periurum *CDFZ, Ritschelius* IMPIUM *A.* improbum *BDFZ, Ritschelius.* impprobum *C* *Cf. Baierus l. s. s. p. 142* BA.] PS. *C* queritat *B* 976. NAM *A* MEA *A, Camerarius. om. BCDFZ* SUNTCOGNOMENTA *A.* sunt cognamenta *ante corr. B. idem Z* SIMEMORET *A cum FZ.* simemor et *B.* si memor Et *C.* sime mor Et *(sic:* Etmo do*) D* 977. Quid *(*Quod *F)* est ei homini *BCDFZ.* QUID . . . . MINI *A.* ei est *transposuit cum Guyeto Ritschelius: cf. Muellerus Pros. p. 304, Beckerus in Studemundi Stud. vol. I p. 171* NOMEN *A* LENOBALLIO *A* SCIUINEGO *A.* Scibinego *B.* Scinbin ego *C.* Scibin *(ex* Scinin*)* ego *D.* Sum ego *Z.* Sum ego ipse *F* 978. IPSEEGOSUM *A, ubi quod sequitur* adulescens *legi non potest: cf. Loewius Anal. p. 171.* Ipse ego istum *B.* ipseego istun *CD.* ipse sum *Z.* Ego sum *F.* Ipse ego is sum *Gruterus, Ritschelius* adolescens *F* QUEM *A* QUAERIS *A, Ritschelius.* queritas *BF.* quęritas *C.* que·ri·tas *D.* quaeritas *Z* SI. *om. BCD*[1]*: add. D*[3] TUNES *A.* tu nees *B.* tune es *reliqui* ballino *D* tun Ballio's *Bothius* quaeritas *servato.* Tu's Ballio *Bergkius Opusc. vol. I p. 677* 979. EGOENIMUEROIS, *dein* TIT*(litteris* IT *incertissimis) et* RFOSSORPARIETŨ *(lacunae capiunt* sum ⌗ uttues *et* usespe*) A* enim uero *B* issum *B* Vt uestitus, es perfossor *Bothius duce Acidalio.* ut uestitus est perforor *(*perfossor *FZ) BCDFZ: cf. Loewius Anal. p. 171.* Vt uestitu's, perforator *Ritschelius lacunam post eum versum indicans (980), in qua fuerit tale quid:* Multo magis uidere *c. q. s.* paretum *C* 981. CREDOINTENEBR *et suo loco* USSISISMEAPSTINEASMANU *apparuerunt in A* apstineas *B, sed ut* p e s *correcta sit.* abstineas *CDFZ*

SIMIA

Érus meus tibi mé salutem múltam uoluit dícere.
Hánc epistulam áccipe a me: hanc mé tibi iussít dare.

BALLIO

Quís is homost, qui iússit?

PSEVDOLVS

Perii: núnc homo in medió lutost.
Nómen nescit: haéret haec res.

BALLIO

Quem hánc misisse ad me aútumas?

SIMIA

Nósce imaginém: tute eius nómen memorató mihi,
Vt sciam te Bállionem esse ípsum.

BALLIO

Cedo mi epístulam.

SIMIA

Áccipe et cognósce signum.

BALLIO

O, Pólymachaeroplágides
Púrus putus est ípsus: noui: heus, Pólymachaeroplágidi

---

989. *Nonius 27, 22:* Putus purgatus est dictus a purgando. Plautus Pseudolo: 'purus putus est ipsus'

---

982. SI *om. CDZ* Serus *B* MEUSTIBIME *A* me tibi *Mahlerus l. s. s. p. 32* multa *B* UOLUITDICERE *A* 983. HANC *A.* Han asc *B* EPISTULAM *A cum BZ.* eplam *CD.* epistolam *F* ACCIPE *A.* acipe *D* AMEHANMETIBI *A.* a me hanc me tibi *reliqui.* a me: tibi med hanc *Ritschelius.* a med: hanc me tibi *idem Nov. exc. p. 45 cum Guyeto. cf. Bergkius 'Beitr.' p. 47 et Muellerus Pros. p. 566* IUSSIT *A* 984. BA. *om. B. add.* D^2 *in spatio. spatium est in C* Qui sis *B* homost *CDZ.* homo si *B.* homo ẽ *F* QUIIUSSIT *A.* quis sit *C* PS.] SI. *BCD* PERI *A.* periit *BCD* LUTOST *A.* luto est *FZ.* tuto est *BCD* 985. HAERETHAECRES *A.* haera et hec *B* Quem hanc *libri cum A.* Quem *Ritschelius* auttumas *C* 986. IMAGINEM *A* EIIUS *A* 987. ballionem te *Z* ESSEIPSUM *A* mihi *libri cum A* eptam *C* 988. ET *A cum Z. om. BCDF.* hem *Camerarius* OH *A, Bothius.* Oho *BCDZ.* eho *F, Ritschelius* POLY(*vel* I)MACHAEROPLACIDES *A: corr. Guyetus.* polymacero placides *B.* polymachaero *(sic, sed in fine versus) reliqui, nisi quod* i *pro* y *DF,* e *pro* ae *CDF (in C librarius in v. 990 aberravit et* Placides nomen est *perrexit: dein omissum v. 989 eadem manus in primo paginae versu ante v. 982 addidit signo* h *adiecto).* Polymachaeroplegides *Salmasius* 989. *Cf. ad v. 988* B *praemittit B* PUTUSEST

Nómen est.

SIMIA

Scio iám me recte tíbi dedisse epístulam,
Póstquam Polymachaéroplagidae élocutus nómen es.

BALLIO

Quíd agit is?

SIMIA

Quod homo édepol fortis átque bellatór probus.
Séd propera hanc pellégere quaeso epístulam — ita negótiumst —
Átque accipere argéntum actutum múlieremque emíttere.
Nam hódie Sicyoní necessest me ésse aut cras mortem éxsequi:
Íta erus meus est ímperiosus.

BALLIO

Nóui: notis praédicas.

A cum FZ, Nonius. mutus est *BCD.* putust *Bothius* IPSUS *A.* ipsust *Sauppius Quaest. p. 13* heus Polymachaeroplagidei *Studemundus Stud. vol. I p. 171.* HEUSPOLUMACHAEROPLAGIDI*(vel* E*) A.* heus P. Polymachero placides *B.* heus *(spat.)* polymachero ‖ Placides *C.* heus *(spat.)* polimachero placides *DF.* herus polymacheroplacides *Z.* heus, Polymachaeroplacides *Acidalius.* heus. SY. Polymachaeroplacides *Camerarius.* heus, Polymachaeroplagides *Ritschelius* 990. NOMENEST *A cum B.* Placides nomen est *D (cf. ad v. 989).* SI. Placides nomen est *F.* SY. Placides nomen est *Z. de C cf. ad v. 989* ⌗SCIO *A.* S Scio *B.* SI. scio *CD.* scio *FZ* MERECTETIBI *A, Guyetus.* tibi me recte *BCDFZ.* tibi recte me *Bothius* DEDISSE *A* eptam *C* 991. polymachero placide *BC.* polimacheroplacide *DF.* polymacheroplacide *Z.* POLYMACHAEROPLACIDEM *A* nelocutus *B* es] ST *ut vid. A. om. F* 992. QUIDAGITIS *A.* Sed quid agitis *(superiori versui continuata) B.* Sed quid agitis *CD.* Sed quid agit is *FZ.* Quid is agit *Ritschelius in adn.* Sed quid agit *Bothius* SI. Quod] uod *B* EDEPOL *A.* depol *C* 993. Sed] ed *B* HANC *A* pellegere *BFZ.* pelligere *CD.* PERLEGERE *A (*perlegere *vel* perligere *Studemundo teste 'Ueber zwei Parallelkom.' p. 53)* queso *BCD* NEGO‖TIUMEST *A cum CDFZ, nisi quod* c *pro* t *FZ.* negotius est *B* 994. ACCIPERE *A* mulieremque *Guyetus, Bothius.* MULIEREM *A.* mulieremque *(*mulierem que *B)* mihi *BCDFZ* EMITTERE *A* 995. hodie Sicyoni necessest *Ritschelius.* NECESSEESTHODIESICYONI*(vel* E*) A.* necesse////// *(*me *crasa)* hodie sicyoni *B.* necesse est ‖ Hodie sycioni *C.* necessest hodiesycioni *(*hodie sycioni *Z.* hodie sytioni *F) DFZ.* necessest Sicyoni hodie *Berghius Opusc. vol. I p. 677* ESSEAUTCRASMORTEM *A* exequi *BCD* 996. ITA *A* IMPERIOSUS *A* NOU . . . . AEDICAS *A* notis] doctis *adscriptum a Scaligero, sed rursus deletum*

SIMIA

Própera pellegere érgo epistulam.

BALLIO

Íd ago, si taceás modo.
'Milés lenoni Bállioni epístulam
Conscríptam mittit Pólymachaeroplágides,
Imágine obsignátam quae inter nós duo
Conuénit olim.' súmbolust in epístula.
Video ét cognosco sígnum. sed in epístula
Nullám salutem míttere scriptám solet?

SIMIA

Ita mílitaris dísciplinast, Bállio:
Manú salutem míttunt bene uoléntibus,
Eadém malam rem míttunt male uoléntibus.
Sed ut óccepisti, pérge opera experírier,
Quid epístula ista nárret.

BALLIO

Auscultá modo.

---

997. SI. *om. B* PROPERAPELLE*(vel* I*)*GEREEPISTUL, *dein* AGA *et* SITACEASMODO *apparuerunt in A* legere *Guyetus* ergo epistolam *Bothius.* epistulam *(*eptam *C)* ergo *BCDFZ* sitaceas *B* 998. *Pergitur in A paullo longius remotis versuum initiis* milles *Z* BALLIONI *A* EPISTULAM *A cum B. om.* CD^1FZ*:* Eptã *add.* D^3 *in marg.* 999. CONSCRIPTAM *A.* Cnscriptam *C* MITTIT *A* POLYMACHAEROPLACIDES *A.* polymachero placides *BCDZ.* polimacheroplacides *F* 1000. Imagine *Gulielmius.* IMAGINEM *A cum BCFZ.* inmaginem *D* QUAE *A.* que *B* nos *sup. scr.* D^2 DUO *A.* duos *Studemundus Woelfflini Archii t. III (a. 1886) p. 551* 1001. OLIM *A Post* olim *Simiae pers. inserit cum FZ Ritschelius* sumbolust *Ritschelius.* SUMBOLUMST *ut vid. A.* symbolum est *FZ.* simbolum est *BCD V. 1002. 1003 inverso ordine collocat A* 1002. *Ball. pers. praemittunt FZ, Ritschelius* UIDEOET *A* sed *sup. scr.* B^1 epistula, *sed* e *ex* p, *B* 1003. MITTERESCRIPTAM *A cum reliquis, nisi quod* mittere *tantum sup. scr. in B.* mittere adscriptam *Ritschelius.* mittere inscriptam *Bothius.* solet salutem scriptam mittere *ego Acta Soc. philol. Lips. vol. VI p. 236.* mittere is scriptam *Sauppius Quaest. crit. (ed. a. 1886) p. 17. cf. Buggius Philol. vol. XXXI (a. 1872) p. 257* 1004. ITA *A* DISCIPLINAST *A.* disciplina est *reliqui* baltio *BC et ante corr. D* 1005. SALUTEM *A* BENE*(vel* I*)*UOLENTIBUS *A.* beniuolentibus *Z* 1006. EADEM *A* mittunt *BCDFZ.* MITTIT *(litteris* IT *incertis) A: cf. Baierus l. s. s. p. 47* MALEUOLENTIBUS *A* 1007. SED *A* ut *sup. scr. B* PERGE *A* OPERA *A, Lipsius Ant. lect. V 9.* operam *BCDFZ.* opere *Scaliger* experier *Z* 1008. EPISTULA *A* nar& *B* ausculta, *sed* l *ex* i *vel* t *incohata, D*

'Harpáx calator méus est ad te quí uenit'
Tuné's is Harpax?

SIMIA

Égo sum: atque ipse harpáx quidem.

BALLIO

'Qui epístulam istam fért, ab eo argentum áccipi
Et cum eó simitu múlierem mittí uolo.
Salútem scriptam dígnumst dignis míttere:
Te si árbitrarem dígnum, misissém tibi.'

SIMIA

Quid núnc?

BALLIO

Argentum dés, abducas múlierem.

SIMIA

Vtér remoratur?

BALLIO

Quín sequere ergo intró.

SIMIA

Sequor.

1012. Simitu *ex hoc loco adfert gloss. Pl.: cf. Ritschelius Opusc. vol. II p. 258*

1009. ARPAX *A.* har pax *C* CALATOR *A.* callator *C* adte *B* QUI *A* 1010. TUNESISHARPAX *A, Bothius.* tune es harpax *FZ.* Tunes saphax *B.* tune es saphax *CD.* Tune is es Harpax *Pylades* ATQ·IPSEARPAX *A cum B.* atque (atque *om. F)* ipse harpax *BCDFZ.* atque Harpax *Ritschelius.* BA. Atque ipse harpax *Ussingius. cf. Lorenzius Philol. vol. XXXV (a. 1876) p. 178 sq.* *Ceterum* SI. ego sum. BA. atque iste Harpax quidem, Qui *Bothius* 1011. B *om. B: add. man. recens* QUIEPISTULAM *A* eptam *C* ARGENTUM *A* *Post* ACCIP *num* EI *vel* IE *vel* I *sequatur in A incertum: novus v. a* CUMEO *incipit* accipi ‖ Et cum eo *Gruterus.* accipi et ‖ Cum eo *Camerarius.* accipiet ‖ Quo meo *B.* accipiet ‖ Cum eo *CD.* accipies. ‖ Cum eo *FZ.* accipe, et ‖ Cum eo *Lambinus* 1012. *Cf. ad v. 1011* simitu *Camerarius.* SIMILITU *incerta lectione A.* simit *B.* simul *CDFZ* MULIEREM *A.* multe rem *B* 1013. *Ab hoc v. ad v. 1048 deficit A* dignum est *libri* 1015. S *om. B* 1016. S *om. B* Vterre moratur *BC.* Vterremoratur *D.* Vter moratur *F* BA.] *spat. B* ergo *FZ.* rego *BCD* Intro, *non* intro, *B* SI.] *spat. B*

PSEVDOLVS

Peiórem ego hominem mágisque uorsuté malum
Numquam édepol quemquam uídi, quam hic est Símia:
Nimisque égo illunc hominem métuo et formidó male,
Ne málus item erga mé sit, ut erga illúm fuit:
Ne in ré secunda núnc mi obuortat córnua,
Si occásionem cápsit. qui si sít malus,
* * * * * * * * * * * *
Atque édepol equidem nólo: nam illi béne uolo.
Nunc ín metu sum máxumo triplicí modo:
Primum ómnium iam hunc cómparem metuó meum,
Ne déserat med átque ad hostis tránseat.
Metuo aútem, ne erus rédeat etiamdum á foro:
Ne cápta praeda cápti praedonés fuant.

1021. *Hunc locum fortasse imitatus est Apuleius de mag. cap. 81:* 'superest ea pars epistulae, quae similiter pro me scripta in memet ipsum uertit cornua' 1022. *Huc refert Loewius Prodr. p. 271 glossam hanc:* capsit: ceperit

---

Act. IV scaena 3 Novam scaenam ordiuntur libri: continuavit Ritschelius: cf. Spengelius 'Sitzungsber. der bayer. Acad.' a. 1883 p. 295 SERVOS DV *B* PSEVDVL' *D*[2]. *om. D*[1]. Pseudolus *FZ. unius v. spat. C* 1017. PS. *praem. CD* magis que *B* uersute *libri* 1018. simia *CDFZ.* simia *ex* sima *C.* similia *B* 1019. Nimis *dubitanter Ritschelius in adn.* illunc *Ritschelius.* illum *libri* 1020. Nec *Z* ergasme *B.* ergame////// *D* erga illum *libri.* illum erga *Ritschelius* 1021. mihi *libri* obuertat *libri* 1022. capsit *Camerarius.* ceperit capsti *B.* ceperit Capsti (Capst i *D) CD.* caeperit cautio est *FZ* qui si sit malus *Muellerus Pros. p. 297 adn. 2.* qui sit (quisit *B)* malus *libri.* quoi, si sit malus *Ritschelius.* qui siet malus *Camerarius.* qui sit malus malo *Bothius.* qui sit mihi malus *Ussingius* 1023. *Lacunam indicavit Ritschelius* 1024. Atqui *Ritschelius* equidem] id quidem *malit Ritschelius V. 1025—1031 delet Ussingius praeeunte ex parte Guyeto: cf. Langenus Stud. Pl. p. 70* 1025. maximo *libri praeter F* triplicimo do *D* 1027. med atque *Bothius, Ritschelius Nov. exc. p. 49.* me atque *libri.* me atque hinc *Ritschelius edidit.* nunc me atque *Camerarius.* me neue *Muellerus Pros. p. 731* transeat[n] *B.* transeant *CD* 1028. Metuo autem *BDFZ.* Metuo meum[aut] *C. cf. Muellerus Pros. p. 59 adn. 1.* Tum metuo *Ritschelius, cui nec* Metuo itidem *nec* Metuo iterum *placet* eros[v] *D* etiam dum a foro (aforo *B) BCD.* etiam domum a foro *Gulielmius* ne redeat satis mature *vel* quia non rediit etiam dum *expectat Ussingius* 1029. preda *et* predones

Quom haec métuo, metuo, né ille huc Harpax áduenat,
Prius quam hínc hic Harpax ábierit cum múliere.
Perii hércle: nimium tárde egrediuntúr foras.
Cor cónligatis uásis expectát meum,
Si nón educat múlierem secúm simul,
Vt éxulatum ex péctore aufugiát meo.
* * * * * * * * *
Victór sum: uici caútos custodés meos.

SIMIA. PSEVDOLVS. PHOENICIVM

Simia

Ne plóra: nescis, út res sit, Phoenícium,
Verum haúd multo post fáxo scibis áccubans.
Non égo te ad illum dúco dentatúm uirum
Macédoniensem, quí te nunc flentém facit:
Quoiam ésse te uis máxume, ad eum dúxero.

BZ fuant *B.* fiant *reliqui* 1030. Quom hęc metuo metuo *B et, nisi quod* Cum haec, *CDZ.* Tum hoc metuo *F.* Iuxta cum his metuo *Ritschelius.* Tum hoc autem metuo *Muellerus Pros. p. 59 adn.* aduenat *BD.* adueniat *C.* ueniat *FZ* 1031. Priusquam *B* habierit *B* quom *ante ras. B.* cum *ex rasura idem* 1032. her cleni-mium *D* 1033. Cor] cum *F* concolbogatis *pro* cor conligatis *unus e libris Lambini, qui* cor conglobatis *illinc eruit* expectat meum *Z.* expectata meum *B.* expectata ‖ Meum *C.* exspectata ‖ Meum *D.* expectabo eum *F* 1034. non] *prior* n *ex* c *incohata D* semul *F* 1035. exolatum *B, Ritschelius collata proleg. Trin. p. XCII.* exulatum *CDFZ.* exsolatum *'libri veteres' Lambini* aufugiat *Camerarius.* aut fugiat *BCD.* fugiat *FZ* 1036. *Intercidisse talem fere versiculum suspicatur Ritschelius:* Set foris concrepuit: eccos ut uolui exeunt. *cf. praefatio* 1037. uici cautos *CDFZ, nisi quod verba* cautos custodes *in rasura habet C.* uicia aut os *B*

Act. IV scaena 4 S SICOPHANTA SERVOS MERETRIX DV *B.* SICOFANTA PSEV DVL' *D*[2]. *om. uno versu vacuo relicto CD*[1]. Simia Sycophanta. Pseudolus *F.* Sycophanta. Pseudolus *Z* 1038. res sit *libri.* sit res *cum Bothio Ritschelius. cf. Brixius Nov. annal. vol. CXXXI (a. 1885) p. 194* phoenitium *BD.* phoentium *C* 1039. *Hunc v. iterant CD* haud *CDFZ.* haut *B* faxos cibis *BD* Accbans *C in altera scriptione:* accubans (us *in ras.) in priore* 1040. No nego *D* dent atum *B.* peltatum *Bothius* 1041. qui te nunc *Camerarius.* quile nunc *B.* qui lenonem *CDFZ* 1042. Cuiam *libri, nisi quod* cuius *sup.* Cuiam *addidit C* esse te *Camerarius.* te esse *libri* maxime *libri praeter F* duxero *Ritschelius.* duco te (ducote *B) libri.* duceris *Ussingius* Quoiam esse te uis, ad eum duco, maxume *Bothius*

Calidórum haud multo póst faxo amplexábere.

PSEVDOLVS

Quid tu íntus, quaeso, désedisti? quám diu
Mihi cór retunsumst óppugnando péctore.

SIMIA

Occásionem répperisti, uérbero,
Vbi pérconteris me * * * *
* * * * * * ínsidiis hostílibus.
Quin hínc metimur grádibus militáriis?

PSEVDOLVS

Atque édepol quamquam néquam homo's, recté mones.
Ite hác, triumphe, ad cántharum rectá uia.

1043. Calydorū *B* haud *ex* haut *B* amplexauere *B* 1044. quęso *D.* queso *B* desedisti tam diu? Mihi *Acidalius, Dissaldeus.* '*si quid mutandum, malim* desedisti? iam diu Mihi' *Ritschelius* 1045. *Cf. ad v. 1044* retunsumst oppugnando *Camerarius.* retuns usto pugnando *B.* retunsust ‖ Obpugnando *C, et nisi quod* Oppugnando, *DZ.* retusum est oppugnando *F* pectore ‖ S Occasionem *B.* pectore. SI. occasionem *CF et, nisi quod* SY., *Z.* pectorisi. occasionem D^1. pectore; si. occasionem D^2 *Pseudolo v. 1046 cum proximo Bothius continuavit, Simiae unum v. 1049 tribuens* reperisti *Z* '*V. 1047. 1048 nullo intervallo in libris continuatos in hanc fere sententiam supplere licebit:* Vbi perconteris me, ⟨opportunam scilicet: Qui hic oppugnemur⟩ insidiis hostilibus' *Ritschelius: cf. praef.* perconteris *Z.* percunteris *B.* percunctetis *CD.* percuncteris *F* me in insidiis *F.* me in signis *olim Ussingius* 1049. *Ab hoc v. accedit A* QUINHINCMETIMURG *et* ARIIS *apparuerunt in A (ubi* gradibus militariis *legit Studemundus teste Abrahamo p. 220)* Quin] Viam *Salmasius* hinc metimur *Pylades cum A.* hii metimur *B.* hic metimur *CDZ (sed* r *ex* s *C).* hinc mentimur *F. partim* hinc comitamur *partim* hircometamur '*libri veteres*' *Lambini.* hinc cito imus *Ritschelius.* hinc metamur *Dousa Expl. III 25.* hincmet imus *Boxhornius.* i simitur *Bergkius Opusc. vol. I p. 679.* hinc meamus *Seyffertus Philol. vol. XXV (a. 1867) p. 451.* hinc molimur *Muellerus Add. ad pros. p. 141: cf. Lorenzius Philol. vol. XXXV (a. 1876) p. 179* militariis *BCD (ex corr.) FZ, Langenus 'Beitr.' p. 324.* militaribus *D (ante corr.), Boxhornius, Salmasius, Ritschelius.* milliariis *Lorenzius cum aliis* 1050. PS. *cum reliquis* D^1. SI. D^2 Atque *suspectum est Ritschelio, non recte.* Atqui *Bothius* nequa *BCD cum A* homo es *BCDFZ.* HOMO *A, Olsenus p. 42* RECTEMONES *A* 1051. *Hunc in CDFZ omissum servarunt cum AB antiquae membranae Turnebi Adv. XX 10: quem in 'libris veteribus' se quoque repperisse Lambinus dicit* ITE *A* triumphe *Ritschelius.* triumphi *B et membr. Turnebi.* TRIUMPHI *(vel* E*) A. genetivum* triumphi *esse vult Ussingius cum aliis* AD *A* CANTHARUM *A*

ACTVS IV

BALLIO

Hahaé, nunc demum mi ánimus in tutó locost,
Postquam íste hinc abiit átque abduxit múlierem.
Iube núnc uenire Pseúdolum, scelerúm caput,
Et abdúcere a me múlierem falláciis.
Concéptis hercle uérbis, satis certó scio,
Ego périurare mé mauellem míliens,
Quam mi íllum uerba pér deridiculúm dare.

1054. *Cf. ad v. 817 Servius Dan. in Aen. IX 484:* Plautus in Pseudolo . . .: 'nunc iube . . . caput', id est scelestum

Act. IV seaena 5 BALLIO SIMO *A.* BALLIO LENO *D²FZ. om. CD¹ relicto spatio unius versus: sine ullo intervallo superiori scaenae continuat B Ceterum novum actum ab hac scaena incipit Ritschelius, a v. 1246 editores ante Ritschelium* 1052. B *om. B* HAHAE *A.* Hahe *BD.* Ha he *F.* Habę *Z.*]ahe *C.* Ha hae *Camerarius.* Ha ha he *Bothius, Goellerus in Truc. II 1, 1 p. 80, fortasse recte* nunc demum mihi *BCDFZ.* NUNCMIHIDEMUM *A* animus in tuto locost *Ritschelius.* ANIM *et in exitu versus* OCOEST *A.* animus in tuto est loco *reliqui* 1053. Post quam *B* ille *Fleckeisenus* ABIIT *A.* Habiit *CD* MULIEREM *A* 1054. IUBE*(vel* I*)*NUNCUENIREPSEUDOLUM *A, Geppertus 'Ausspr.' etc. p. 91, Seyffertus Ind. philol. vol. VIII (a. 1878) p. 343, Brixius Nov. annal. vol. CXV (a. 1877) p. 336.* nunc iube uenire pseudolum *Servius Dan.* Libet *(*mihi libet *Z)* uenire pseudolum *(*psudolum *D) BCDFZ.* Lubet nunc ueniat Pseudulus *cum Fleckeiseno Ritschelius coll. v. 1061: cf. Muellerus Pros. p. 121. 282* SCELERUM *A* capud *D* 1055. ETABDUCEREAMEMULIEREM *apparuerunt in A* Et *delevit cum Bothio Bentleioque Ritschelius* fallatiis *CD* 1056. CONCEPTISHERCLEUERBISSAT *apparuerunt in A* Her clę *D* 1057. EGO *A* periurare *B cum A.* peiurare *C.* perurare *D¹:* perorare *D².* pericrare *Z.* peierare *F* MEMAUELLE . . . . IENS *litteris extremis incertis.* mauellem me *(*mauelē me *Z)* miliens *(*milies *FZ) reliqui.* mauelim me miliens *Bothius* 1058. mihi *libri cum A* ILLUM *A* PERDERID-

Nunc déridebo hercle hóminem, si conuénero.
Verum ín pistrino crédo, ut conuenít, fore.
Nunc égo Simonem mi óbuiam ueniát uelim:
Vt meá laetitia laétus promiscám siet.

SIMO. BALLIO

SIMO

Vissó, quid rerum méus Vlixes égerit,
Iamne hábeat signum ex árce Balliónia.

BALLIO

O fórtunate, cédo fortunatám manum.

SIMO

Quid ést?

BALLIO

Iam

SIMO

Quid iam?

. . . . . . DARE *A* de ridiculum *B.* dericulum *CD.* 1059. DERIDEBO *A* *Inter* HOMINEM *et* NUENERO *paullo plus exstitit quam* SICO *in A* conuero *B* 1060. UERUMINPISTRINOCREDOUTCON *in A apparuerunt* pristrinū *BC.* pistrinum *DFZ, Kampmannus de IN p. 40* forte *pro* fore *'alibi legi' Pius scribit* 1061. SIMONEM *A.* sumonem *B* mihi *libri* OBUIAM *A.* ouiam *B* ueniat *Camerarius.* uenitat *B.* uentrem *C.* uenire *DFZ.* U . . . . T *A* UELIM *A* uenire ulim *Koehius Nov. annal. vol. CI (a. 1870) p. 685* 1062. laeticia *CZ.* lęticia *D.* leticia *BF* LAETUS *A.* letus *B* promiscam siet *Camerarius.* PROMISCAMS *apparuerunt in A.* promiscasiet *B.* promiscua (promis cua *D*) siet *CDFZ*

Act. IV scaena 6 *Sine intervallo continuant A, Ritschelius.* S SIMO SENEX E EIDEM. DV *cum rasura litterae* C *post* SENEX *et litterae* S *ante* DV *B.* SIMO SENEX BALLIO (BALIO *D*²) LENO *D*² *FZ. dimidium v. vacuum et*]iso *C: cf. Spengelius 'Sitzungsberichte der bayer. Acad.' a. 1883 p. 283* *Hanc scaenam licentius tractavit Schmidtius 'Bem. zum Ps.' p. 21 sqq.* 1063. UISSO *A.* Viso *reliqui* QUIDRERUM *A cum Z.* quirerum *B.* quiserum *CD.* quid seruus *F* MEUSULIXESEGERIT *A cum FZ, nisi quod* ulysses *Z.* meū sulixe segerit *B.* meum ulixes egerit *CD* 1064. Iam nae *B* exa^c^re *B* BALLIONIA *A cum Z.* ballcona *B.* balliona *D et,* na *ex* ni, *C.* babillonia *F* 1065. FORTUNATE *A* cedo fortunatam manum *BCDFZ.* CEDOFORTUNATAMMODOMANUM *A.* fortunatam cedo manum *Sauppius Quaest. p. 13.* fortunato cedo manum *Lorenzius Philol. vol. XXXV (a. 1876) p. 179.* fortunato *etiam Bergkius Opusc. vol. I p. 678* 1066. *In A litteris incertissimis tale quid exstare visum est:* SIMO‡IAMQUIDIAM . . . METUAS‡QUIDEST SI. Quid est *Bothius, Lomanus p. 100, Bentleius.* Simo SI quid est (quidē *D*) *BDFZ.* sino SI. qui-

BALLIO

níhil est quod metuás.

SIMO

Quid est?

Venítne homo ad te?

BALLIO

Nón.

SIMO

Quid est igitúr boni?

BALLIO

Minaé uiginti sánae et saluae súnt tibi,
Hodié quas aps ted ést stipulatus Pseúdolus.

SIMO

Velím quidem hercle.

BALLIO

Róga me uigintí minas,
Si ille íllac hodie sít potitus múliere,
Siue eám tuo gnato hódie, ut promisít, dabit:

1068. 1069. *Priscianus VIII 21 (vol. I p. 388 ed. II.) de* stipulari *agens:* Plautus .... actiue dixit. idem in Pseudulo: 'minae ... Pseudolus'

---

dem *C* nihil est] nihilem *C.* nihilẽ/// *D* Sl. *om. C* quid est] quidem *C.* quidẽ *D.* quid *F* 1067. UENITNEHỌMỌADTẸ *A.* Venit ne homo *(*nehomo *C.* neho mo *D) BCDFZ* quidem *C* IGITURẸSTBỌNỊ *A* 1068. MỊNAE *A.* mine *C* UIGINTIṢANAEETSALUAẸ *A cum CF et Prisciani libris praeter H, ubi* uiginti salue et sane *est.* uigintis anae et saluae *B.* uiginti sanę et salue *D.* uiginti sanae ac salue *Z* TIBỊ *A* 1069. aps ted est stipulatus *Ritschelius ('quando* aps ted instipulatust *vix latinum').* APSTEẸSTṬSTIPULATUS *A.* abs te inde est instipulatus *(nisi quod* apste *B) BCDFZ: quod defendebat Kampmannus de AB p. 13.* abs te est instipulatus *Priscianus.* abs te indest stipulatus *Camerarius.* endostipulatus uel industipulatus *ascripsit Scaliger.* aps te est instipulatus *Bentleius, Buggius Philol. vol. XXXI (a. 1872) p. 258 sq.: cf. Bergkius Opusc. vol. I p. 176* pseudolus *etiam Prisciani libri plerique* 1070. QỤỊDẸM *A* 1071. SIILLEHỌD .... TP ...... MULIERE *A* ille illac hodie *Ritschelius.* illae hodie illa *DZ.* ille hodie illa *BCF.* ille hocedie illa *Bergkius Opusc. vol. I p. 111.* illic hodie illa *Pylades.* ille hodied illa *Ritschelius Nov. exc. p. 90.* Ille hodie si illa *transponit Flekceisenus* Si illic hodie illac erit potitus *Brugmannus de NI p. 13* 1072. SIUEEAMT ... NATOHODIEUṬPROMISỊṬDABIT *A* gnato hodie *BCDFZ cum A, ut videtur.* hodie gnato *Ritschelius.* gnato hocedie *idem Nov. exc. p. 93 duce Bergkio*

(Roga, ópsecro hercle: géstio promíttere.)
Omníbus modis tibi ésse rem ut saluám scias.
Atque étiam habeto múlierem donó tibi.

SIMO

Nullúmst periclum, quód sciam, stipulárier,
Vt cóncepisti uérba. uigintí minas
Dabín?

BALLIO

Dabuntur.

SIMO

Hóc quidem actumst haú male.
(Sed cónuenistin hóminem?

BALLIO

Immo ambó simul.

SIMO

Quid aít? quid narrat? quaéso, quid dixít tibi?

BALLIO

Nugás theatri: uérba quae in comoédiis
Solént lenoni díci, quae puerí sciunt:

1073. ROGA *A, Bothius, Bentleius.* Rogato *BCDFZ.* Roga tu *Muellerus Pros. p. 210. 278* opsecro *B.* obsecro *reliqui cum A* HERCLE *A* hercle obsecro *transponit C, Camerarius* GESTIOPROMITTERE *A* *Ceterum versum parallelum versui 116 delet Lorenzius* *V. 1074. 1075 inverso ordine Ritschelius collocat* 1074. OMNIBUSMO . . . . ESSEREMUTSALUAMSCIAS *A* 1075. ATQ· *et* LIEREMDONOTIBI *in A apparuerunt* dono] od *C* 1076. SI *om. F* NULLUMESTPERICLU *et* IAMSTIPULARIER *apparuerunt in A* Nullum periclum st *BD*[1], *Ritschelius.* Nullum periculumst *CD*[2]. Nullum periculum est *FZ* 1077. UTCONC *et* BAUIGINTIMINAS *apparuerunt in A* cocepisti uerba. SI. uiginti *F* *Cf. Voigtius Mus. Rhen. vol. XXVI (a. 1871) p. 153 et Lorenzius in appendice* 1078. DA, *dein medio versu* Q . . . . M *et* UMALE *habere visus est A* actumst *D.* actum st *BC.* actunst *Z.* actum est *F* hau *B cum A, ut videtur.* haud *reliqui* *V. 1079—1086 eicit Lorenzius Philol. vol. XXXV (a. 1876) p. 174 cum Kiesslingio Mus. Rhen. vol. XXIII (a. 1868) p. 425* 1079. SEDC *et* AMBOSIMUL *apparuerunt in A, praeterea dubia vestigia litterarum* INEM‡ IMMO conuenisti hominem *Z.* hominem conuenistin *Camerarius* imo *Z* ambo *Z cum A.* ambos *reliqui* una simul *Muellerus Pros. p. 666* 1080. QUIDAITQUI *et suo loco* Q . . . SOQUIDD . . . . TIBI *apparuerunt in A* queso *BD* dixit *Bothius.* dicit *BCDFZ*

1081. NUGASTHEA *et* RBAQUAEINCO *apparuerunt in A* que *B* incomaediis *B.* incomoediis *D.* in cõmoediis *Z* 1082. LENONIDICI-

Malum ét scelestum et péiurum aibat ésse me.

SIMO

Pol haú mentitust.

BALLIO

Érgo haud iratús fui.
Nam quánti refert eí nec recte dícere,
Qui níhili faciat quíque infitias nón eat?

SIMO)

Quid ést quod non metuam áb eo? id audire éxpeto.

BALLIO

Quia númquam abducet múlierem iam néc potest.

SIMO

Quidúm?

BALLIO

Meministin tíbi me dudum dícere
Eam uéniuisse míliti Macédonio?

SIMO

Memini.

QUAE *A* pueriseiunt *B* 1083. SCELESTUM *A* PEIURUM *A*. periurum *reliqui* aibat *Guyetus, Bentleius.* AIEBAT *A, Beroaldus.* aiebant *BCDFZ* 1084. HAU *A cum B.* haud *reliqui, nisi quod* hau *litteras ex* men *corr. D* MENTITUST *A.* metitust *F* ERGO *A cum B.* ego *CDFZ* 1085. *Ab hoc versu ad 1119 deficit A* refert ei nec recte *Pylades.* referte inegrecte *B.* refert ‖ Nec recte (rec te *D) reliqui.* refert te nec recte *Camerarius* 1086. nihili *Camerarius.* nihil *libri* fac^{a}it *C* inficias *libri* 1087. SI. *F. om. BCDZ* quod *Camerarius.* quid *libri.* qui *Pylades* non *sup. scr. B* metuam *Bothius.* metuas *cum libris Ritschelius* Sed qui non metuas *Ussingius* expeto *post Beroaldum Camerarius.* expecto *libri* *Vix credibilia de hoc v. et 1088 molitur Bergkius Opusc. vol. I p. 678* 1088. numquam *CFZ.* nunquam *D.* nunc quam *B* abducet mulierem iam *Ritschelius cum Bentleio et Reizio in Iahnii Annal. phil. nov. vol. XXXV (a. 1842) p. 191.* a me (ame *B) abducet mulierem iam *libri.* mulierem a me abducet *sine* iam *Bothio duce Kampmannus de AB praep. p. 7* 1089. Quidum? BA. *add. Fleckeisenus. om. libri, Ritschelius.* Quianam *Bergkius Opusc. vol. I p. 678, Lorenzius.* Quinam *Langenus 'Beitr.' p. 326* Meministin tute *Ritschelius.* Meministin tu *Lambinus.* Commeministine *Reizius.* Non meministi tu *Kampmannus l. s. s. cf. Muellerus Add. ad pros. p. 87* 1090. ueniuisse *vel* uenum iuisse *Fleckeisenus Exerc. p. 48.* uaeniuisse *Ritschelius.* uenisse *libri.* ueniisse *Engelbrechtus Stud. Vindob. vol. VI (a. 1884) p. 238* macedomeo *Z.* macedonico *Scutarius* 1091. Emillius *B.* emillius CD^1. em illius D^3Z. en illius *F* adme *B* Memini. ‡ En illius seruos huc ad me modo *Ritschelius: cf. Fleckeisenus Nov. annal.*

BALLIO

Ém illius seruos húc ad me argentum áttulit
Et óbsignatum súmbolum.

SIMO

Quid póstea?

BALLIO

[Qui intér me atque illum mílitem conuénerat.]
Is sécum abduxit múlierem hau multó prius.

SIMO

Bonán fide istuc dícis?

BALLIO

Vnde ea sít mihi?

SIMO

Vide módo, ne illic sit cóntechinatus quíppiam.

BALLIO

Epístula atque imágo me certúm facit.
[Qui illam quidem iam in Sicyonem ex urbe abduxit modo.]

SIMO

Bene hércle factum. quíd ego cesso Pseúdolum

---

vol. LXI (a. 1851) p. 59, Spengelius T. Maec. Pl. p. 66, Brixius Em. in Capt. p. 18, Ritschelius Opusc. vol. II p. 689. 700 sqq., Luchsius de genet. p. 52 *V. 1092—1098 tractat Henricus Schenkl l. s. s. p. 70 (676)* *V. 1092 sq. ita edidit Ritschelius:* Attúlit argentum et óbsignatum súmbolum, ‖ Qui intér me et illum conuénerat. SI. Quid póstea? 1092. Et obsignatum simbolum. SI. quid postea *CD*[1] *et, nisi quod* symbolum, *FZ.* Et eboh signatum simbolum SI. quid postea *B superioribus continuans.* Et epistulam eius obsignatam, sumbulum *Fleckeisenus.* Et sui eri imagine opsignatam epistulam *Luchsius l. s. s.* Et obsignatum symbolum, conuenerat ‖ Qui . . . . S. Quid postea? *Acidalius* 1093. *Versum interpreti tribuit Brixius l. s. s.: tutatur eum Spengelio Ussingius* BA. Qui *F*: *om. BCDZ* interme *B* 1094. BA. *praem. BCD* hau *B.* haud *reliqui* *Ceterum versum superioribus continuat B* 1095. Bonan fide *B ex ras. et FZ.* Bonam fidem *B ante ras. et CD* *Ante* istuc *spatiolum radendo ortum (fuerat* d) *B* 1096. V//////dem odone *cum ras.* ui *litterarum B* illic ne sit *Muellerus Pros. 340* contechinatus *Ritschelius Opusc. vol. II p. 477.* contechnatus *idem edidit cum B Z.* conthecnatus *CD.* contegnatus *F* 1097. Epistola *F* *Versum delet Ussingius* 1098. *Versum damnat Lorenzius* Quin illam quidem *Pylades.* Quin iam quidem illam *Camerarius.* Qui illam iam *Ussingius praeeunte Bentleio* inszcyonemex *B.* Inszionem ex *CD.* in sitionem ex *F* abduxit *om.* ex urbe *Weisius, Ritschelius.* ex urbe abduxit *Lambinus, Acidalius* Quin in Sicyonem illanc quidem

Facere út det nomen ád Molas colóniam?
Sed quís hic homost chlamydátus?

BALLIO

Non edepól scio:
Nisi ut óbseruemus quó eat aut quam rém gerat.

HARPAX. BALLIO. SIMO

HARPAX

Malus ét nequamst homo quí nihili facit ímperium sui séruos eri:
Nihilíst autem suom qui ófficium facere ínmemor est, nisist ádmonitus.

---

abduxit modo *Bothius* *Ceterum lacunam post h. v. indicat Lorenzius* 1100. admolas *B.* ad molas *CDF*, *'antiquae pergamenae' Turnebi Adv. XX 10, 'libri veteres' Lambini.* admolariã *Z.* ad molarum *Pylades. cf. Buechelerus Nov. annal. vol. XCIII (a. 1866) p. 242, Bergkius 'Beitr.' p. 99, Ritschelius Nov. exc. p. 114* colonias *F* 1101. quis *(s ex c) D* hic *correctum ex* his *B* homo est *libri* chlam mi datus *B.* clamidatus *CD* 1102. Nisi ^{ut} *C.* Nisi ut *reliqui: quod sollicitare non audeo.* Nisi *Ritschelius* obseruamus *Z* *Act. IV scaena 7* CACVLA. LENO. SENEX. *B. om. relicto spatio unius versus* CD^1. BALLIO SIMO HARPAX CACVLA SERVVS D^2. Harpax. Ballio. Simo *F.* Harpax Simo. Ballio *Z* *Tractaverunt hoc canticum post Ritschelium et Fleckeisenum Crainius 'Zeitschr. f. d. Gymnasialwesen' vol. XX (a. 1866) p. 479 sqq., Christius 'Metrik' p. 439[1], Winterus et Spengelius l. s. s.* *V. 1103. 1104 quos trochaicos esse iusserat Ritschelius, anapaesticos feci cum Lorenzio, Wintero, Spengelio: cf. Muellerus Pros. p. 140* 1103. nequam est homo *libri.* nequam homost *Ritschelius* qui nihili *FZ.* quinih^{i}l *B.* qui nihil *CD* facit imperium sui seruos eri *Spengelius l. s. s. (cf. p. 176 sq.).* eri imperium sui seruus facit *B.* imperium *(*im perium *D.* impiũ *Z)* eri *(*er *e corr. C.* heri *FZ)* sui seruus facit *CDFZ* eri sui seruos facit imperium *Ritschelius trochaice.* Malus et nequamst homo qui *(ubi* qui homo *Fleckeisenus)* nihili sui eri seruos facit imperium *Ritschelius in adn.* nihili imperium heri facit sui seruos *Bothius.* eri imperium sui facit seruos *Winterus l. s. s. et* sui eri imperium facit seruos *Lorenzius, catalecticos efficientes* 1104. Nihili est *Z.* Nihil est *BCDF* suum *libri* oficium *D* immemor *CFZ.* inmor D^1*: corr.* D^2 Nisi *(non* nisi*)* est admonitus *B.* nisi adeo *(*ad eo *D)* monitus *reliqui.* nisi si admonitust *vel* fácerest inmemór, nisi monitust *Ritschelius in adnotatione.* nisi admonitust *Winterus l. s. s. catalecticum versum efficiens*

Nam quí liberós se ilico ésse arbitrántur,
Ex cónspectu erí si suí se abdidérunt,
Lúxantur, lustrántur, comedunt quód habent, ei nomén diu Séruitutís ferunt.
Néc boni ingeni quícquam in is inest,
Nisi ut ímprobis se artibus téneant.
Cum his míhi nec locus nec sérmo umquam
Cónuenit neque is nóbilis fui.
Égo, ut mihi imperátumst, etsi abést, hic adesse erum árbitror.

1107. *Nonius p. 335, 28:* Lustrari dicimus et scortari: a lustris. Plautus Pseudolo: 'luxantur... habent' *Cf. Festus Pauli p. 120:* luxantur a luxu dictum, id est luxuriantur

---

1105. se ilico esse *Ritschelius.* esse illico se *B C.* esse ilico se *D F Z.* ilico se *sine* esse *Guyetus, Bentleius* 1106. eri si sui se *C D F Z.* eri////// sui se *B (erasae su litterae)* ab diderunt *B* *V. 1107. 1108, quos uno versu comprehendit B, ita constitui cum Spengelio de cret. p. 27, Bergkio Opusc. vol. I p. 166 sq., Seyfferto de bacch. p. 13 sq., Studemundo de cant. p. 4. 40. 42. eosdem sic conformavit Ritschelius:* Luxántur, lustrántur, comedúnt quod habent, quód non: ‖ Ei nómen diú seruitútis ferúnt
1107. Luxantur *Nonius.* Luxuriantur iantur *B.* Luxuriantur *CDFZ* come dunt *(c ex r) D* habente in omen *B.* habenti nomen *(no men D) CD.* habent nomen *FZ.* habent, ii nomen *Camerarius.* habent, quod non habent, ii nomen *Gruterus.* habent omne, I nomen *Ritschelius in adn.* *V. 1109—1112 tribus versibus comprehendit B, quorum primus a* Nec boni, *alter a* Probis, *tertius a* Conuenit *incipiunt: primum constitui cum Ritschelio, alterum cum Spengelio l. s. s. p. 21, reliqua de meo: cum Ritschelius post v. 1109 sic pergat:* Nísi uti sese ímprobis ártibus sustíneant. ‖ Cum hís mihi néc locus nec sérmo conuenit, ‖ Néque eis umquam hóminibus nóbilis fui. *cf. praeter Fleckeisenum Muellerus Pros. p. 410 adn. 1, Add. p. 142, Seyffertus de bacch. p. 39 sq., Winterus l. s. s., Leo Mus. Rhen. vol. XL (a. 1885) p. 177* 1109. ingenii *libri* inis in est *B.* inhis in^{est} *(est add. m. 2) D.* in his inest *CZ.* in iis inest *F* 1110. utim ‖ Probis *B* teneant] expoliant *Crainius l. s. s., Muellerus l. s. s.: cf. Spengelius l. s. s. p. 21* Nísi uti se ímprobis téneant artibus *Bothius* 1111. cumhis *B* nec *B*[2] *cum CDFZ.* hec *B*[1] umquam *(ita Z.* unquam *BCD.* nũquam *F), quod post* is *libri habent, transposui* 1112. neque *om. CDFZ* is *CDZ.* iis *B.* his *F* *V. 1113—1115 ita constitui dubitanter: eosdem tribus versibus comprehendit B, quorum alter a* Nunc ego, *tertius a* Nequom *incipiunt Ritschelius haec edidit:* Étsi abest, híc adesse érum meum arbitror: ‖ Métuo, quom hic nón adest, né metuam, quom ádsiet. ‖ Ego út mi imperátumst, ei rei óperam dabó. *idem aut* quod *pro* ut *aut* huic *pro* ei *in adnot. postulat. cf. praeter Fleckeisenum et Lorenzium Christius l. s. s., Seyffertus de bacch. p. 39 sq.,*

Núnc ego illum metuó ne, quom adsiét, metuam: ei rei operám dabo.
Nam ín taberna úsque adhuc síuerat Surus,
Quoí dedi súmbolum. mánsi ut iusserat:
Léno ubi essét domi me aíbat accérsere.
Vérum ubi is nón uenit néc uocat,
Venio húc ultro ut sciam quíd rei sit, ne illíc homo me ludíficetur.
Neque quícquamst melius, quám ut hoc pultem atque áliquem huc éuocem hinc íntus.
Léno argentum hóc uolo
Á me accipiat átque amittat múlierem mecúm simul.

Winterus l. s. s., Spengelius l. s. s., Leo l. s. s.: quos exscribere non potui 1113. mihi *om. Z* imperatumst (imperatum est *Z*) etsi *CDFZ.* Impetratum (*non* impetratum) estet si *B* ab est hic *B.* abest hic *FZ.* abem hic *C.* habem hic *D* ad esse *B* 1114. 1115. ne quom adsiet metuam *scripsi.* qum (cum *CDFZ*) hic non adest (ad est *B*) Nequom (necum *CDZ.* nec cum *F*) adsiet metuam (metuiã *CD*) *BCDFZ* ei] eius? *In margine* CD^2 *habent:* absentes dominos a seruis (aseruis D^2) uerendos 1116. intaberna usque *B.* inter berna usque *C.* inter ber nausque *D* siuerat *I. H. Vossius apud Bothium.* sineret *libri.* siuerat me *Ritschelius cum Bothio. cf. Spengelius l. s. s.* sirus *BCD.* syrus *FZ* *Ceterum hunc v. cum sequenti sic iungit Ussingius:* Nam ín taberna úsque adhuc mánsi, uti iússerat ‖ Me Syrus, quoi dedi symbolum 1117. Cui *libri* simbolum *BCD.* symbolum *FZ* mansit *CD* uti *cum Bothio et Bentleio Ritschelius* 1118. me aibat *Bothius, Bentleius:* me aiebat *CFZ.* mea iebat *D.* mea lebat *B* accersere *F.* arcersere *B.* accessere *C.* arcessere *DZ* 1119. iubi is *B.* ubi his *D* nonuenit *B* neque adeo me uocat *Braunius l. s. s. p. 28.* nec manentem uocat *Ritschelius: cf. Spengelius l. s. s. p. 77 sq.* 1120. *Ab hoc v. accedit A* UENIOHUCULTROUT *et* OMOME, *dein in proprio versu* LUDIFICETUR *apparuerunt in A, ubi etiam* SCIAM *legit Ritschelius* *Versum anap. discripsit Muellerus l. s. s. p. 140: troch. Ritschelius* utsciam *B* quid rei *CDFZ.* quodrei *B* sit *Ritschelius.* siet *BCDFZ* me *sup. scr. C* 1121. NECQUICQUAMESTMELIUSQUAM, *post* ATQ·ALIQUẼ *et in proprio v.* EUOCEMH *apparuerunt in A, ubi etiam* UT *post* QUAM *et* UC *in fine legit Ritschelius. in B a verbo* Atque *novus versus incipit, cui verba* leno argentum hoc *adhaerent* huc euocem hinc intus *scripsi.* euocem hinc intus *BCDFZ.* huc euocem intus (*et* mi melius) *Fleckeisenus. cf. Muellerus Pros. p. 325. 421.* huc intus euocem *Ritschelius,* huc *cum Lambino et A, iambico octonario discripto* 1122. *In A breviculus versus fuit: sed nihil legi potuit* uolo *huic versui adiecit Ritschelius: quod proximo praemittunt libri cum A* 1123. UOLOAMEACCIPIATATQ· *et* MUL *apparuerunt in A* a me *FZ cum A.* me *BCD* emittat *FZ* muliere *F.* muliẽ *C*

BALLIO

Heús tu.

SIMO

Quid uis?

BALLIO

Híc homo meus est.

SIMO

Quídum?

BALLIO

Quia praeda haéc meast:
Scórtum quaerit, hábet argentum: iam ádmordere hunc míhi lubet.

SIMO

Iamne íllum coméssurus és?

BALLIO

Dum recéns est
Homó, dum calét, deuorári decét. nam
Boní me uirí pauperánt, improbi aúgent.
Popló strenuí, mihi damnósi usuí sunt.

1124. HEUSTUQUIDUIS‡HICHOMOMEUS *et* QUIA *et in proprio v.* PRAED *apparuerunt in A* quiduis *B* meus est *Ritschelius.* meust *BCDZ.* est meus *F* quia apredae *B* hęc *B. om. C* mea est *BCDFZ* 1125. SCORTUMQUAERITHABETARGEN *et* EREHUNC *et in proprio v.* MIH *apparuerunt in A, ubi* ORDEREHUNC *legerat Ritschelius* So ortum *CD* querit *BCDF* iam *Pius, Beroaldus.* tam *B.* tam etiam *CDZ.* tamen *F* mihi nunc *F* lubet *CZ.* iubet *B.* libet *F.* Lubet. si *D, omissa personae nota ante* Iamne *v. 1126*

1126. *Cf. ad v. 1125* IAMNEILLUMCOMMESS *et* ENSEST *apparuerunt in A, ubi etiam* UR *post* COMMESS *et* DUMREC *ante* ENS *legit Ritschelius* Iam neillum *BC* comesurus *B.* commessurus *CD.* cõmesurus *FZ* recens est] recens em *D* 1127. DUMCALETDUMDATURDEUORA *apparuerunt in A* Homo, dum calet *scripsi.* Dum datur dum calet *BCDFZ.* Dum datat, dum calet *Ritschelius.* Dum dat, dum calet *Ussingius cum Studemundo de cant. p. 81 et Spengelio l. s. s.*

deuorare *F* decet. nam *FZ.* decet tam *B.* decet tamen *CD. cf. de hoc versu Studemundus, Seyffertus de bacch. p. 46:* decetur *Spengelius l. s. s.* decet *Ritschelius* 1128. BONIMEUIRIPAUPERANTIMPROBIAUGENT *A, Muellerus Add. ad pros. p. 142.* Boni me uiri (uiri ‖ Me *CDFZ*) pauperant improbi alent (pauperantim probi alent *B.* pauperant improbialent *CD.* pauperant improbi alunt *FZ*) augent rem meam mali *BCDFZ immisso glossemate.* Boni uiri pauperant me, improbi me alunt *Ritschelius. cf. Studemundus l. s. s. p. 45, Seyffertus l. s. s.* 1129. POPULOSTRENUIMIHIINPROBIUSUISUNT *A* Poplo *Ritschelius.* Populi *cum B etiam CD*[2]*FZ.* Populc *D*[1] mihi damnosi usui sunt *Ritschelius.* mihi improbius uisunt *B.* mihi improbius uisi sunt *CDZ.* mihi improbi usui sunt *F.* damno mihi,

SIMO

Malúm quod tibí di dabúnt: sic sceléstu's.

BALLIO

Venus mi haéc bona datat, quom hosce húc adigit
Lucrifúgas, damni cupidós, qui se
Suamque aétatem bene cúrant,
Edúnt, bibunt, scortántur: illi súnt alio ingenio átque tu,
Qui néque tibi bene ésse patere et íllis quibus est ínuides.

HARPAX

Mé nunc commorór, quom hic asto, quom hás foris non ferio,
út sciam,
Sítne Ballió domi.
Heús, ubi estis uós?

---

improbi usui sunt *Camerarius.* instrenui mi usui sunt *Crainius l. s. s.* mihi probrosi usui sunt *Spengelius l. s. s. cf. Muellerus Add. ad pr. p. 142. tradita servaverunt Studemundus l. s. s., Seyffertus l. s. s., alii*

1130. MALUMQUODTIBIDIDABUNTSISCELESTUS *A* *In B hic versus superiori continuatur* didabunt *B.* dabunt *CDFZ* sic scelestu's *Ritschelius.* nisic scelestus *B.* nisi scelestus *(prima* s *ex* c *D) CD.* ut scelestus *FZ.* qui sic scelestus *Camerarius: cf. Olsenus l. s. s. p. 26*

Sequitur in libris v. 1135: quem conferas *V. 1131—1132ᵇ ita discripsi duce Spengelio l. s. s. p. 116: quos duobus versibus complectuntur et A et B, quorum alter in A a* DAMNICUPIDOS, *in B a* Lucri fugas *incipit: cf. Seyffertus de bacch. p. 27, Bergkius Opusc. vol. I p. 112. eosdem sic constituit Ritschelius:* Vénus mihi haec bóna datat, quom ádigit huc lúcrifugas, ‖ Dámni cupidos, quí se suamque aetátem bene curánt, edunt 1131. UENUS *A* mihi *libri cum A* hęc *D.* hec *BF* BONA *vel* DONA *A* dat at *B.* dat. at *CD.* dat ad *F.* DAT *A cum Z* quom *B.* QUUM *A.* cum *CDFZ* hosce huc] hos huc *libri cum A* adigit *B cum A.* adicit *CD.* addicit *F.* adiicit *Z* 1132ᵃ. Lucri fugas *B.* LUCRIFUGOS *A* dampni *C.* damp ni *D* *Septenarium hunc proponit dubitanter in adn. Ritschelius:* Vénus mihi haec bona dát laetifica, quom hós huc adigit lúcrifugas 1132ᵇ. etatem *BDF* CURANT *A* 1133. EDUNTBIB *et* SUNTALIOINGENIOATQ·TU *in A apparuerunt* Scor tant ur *D* Pótitant, scortántur: alio súnt illi ingenio átque tu *Ritschelius: cf. Muellerus Pros. p. 103 et Ritschelius Nov. exc. p. 66* 1134. QUINEQ*(vel* C*) et* PATEREETILLISQUIBUSESTINUIDES *in A apparuerunt* 1135. *Verba post v. 1130 tradita huc collocavit Ritschelius ita scripta:* Me núnc commorór, quom forís has non fério, ‖ Vt sciam sítne nunc Bállio domi. *cf. Seyffertus de bacch. p. 27, Spengelius l. s. s.*

HA.] *praem. FZ: om. BCD* nunc commoror, quom hic asto *scripsi.* nunc commoror *libri cum A, nisi quod* NUMC *A* cum *BCDFZ.* QUUM *A* FORI*(vel* E*)*S *A.* fores *reliqui* nonferio ut *B.* NO *tantum apparuit in A* *Verba* SITNEBALLIODOMI *in proprio versu habet A, non B* sit *ex* scit *rasura D* neballio *ante corr. D* *V. 1136 sq. ita confor-*

BALLIO

Hic quidem ad me récta habet rectám uiam.

[HARPAX

Heús ubi estis?

BALLIO

Heús, adulescens, quíd istic debetúr tibi?]

Béne ego ab hoc praedátus ibo: nóui: bona scaeuást mihi.

HARPAX

Écquis hoc aperit?

BALLIO

Heús, chlamydate, quíd istic debetúr tibi?

HARPAX

Aédium dominúm lenonem Bállionem quaérito.

BALLIO

Quísquis es, aduléscens, operam fác compendi quaérere.

HARPAX

Quíd iam?

BALLIO

Quia tute ípsus ipsum praésens praesentém uides.

---

mavit Ritschelius: Heús, ubi estis uos? ‖ Heús, ubi estis? BA. Híc quidem ad me récta habet rectám uiam. *cf. Spengelius T. Macc. Pl. p. 150*

1136. HA. *praem. D³FZ: om. BCD¹* HEUSU *et* CQUIDEMADMERECTAHABETRECTAMUIAM *in A apparuerunt Cf. Luchsius Comm. pros. II p. 13* BA. Hic quidem *FZ.* hic quidem *BCD* adme *B* recta *om. F* 1137. *Versum uncis inclusit Fleckeisenus praef. Ritsch. p. XIV*

HEUSUBI . . . . U . . . . . ESCENSQUIDISTICDEBETURTIBI *A, ubi* uos *vix exstitit et spatium fuisse videtur* HA. *praem. FZ. om. BCD* estis uos *libri praeter A* BA. *FZ: om. BCD* ad hulescens *B.* adolescens *FZ* 1138. BEN, *dein suo loco* O, *post* D, *denique* BONOUIBONASCAEUASTMIHI *A* go *B* ab] ad *F* praedatus ibo: noui *Camerarius, ut A videtur habuisse.* predatus (p̄datus *CD)* si bono ui *(in FZ) BCDFZ*

scaeua est *B.* scęua est *C.* scę ua est *D.* scęna ē *Z.* scena est *F* *Ceterum hunc v. om. codices Pyladis* 1139. EC *et* QUIDISTICDEBETURTIBI *apparuerunt in A* clamidate *CD* 1140. AED *et* UMLENONEMBALLIONEMQUAERITO *apparuerunt in A* HA. *om. BCD¹: supra* dominum *sup. scr. D²* Edium *BCD* querito *BCD* 1141. QUISQU *et* OPERAMFACCOMPENDIQUAERERE *apparuerunt in A* adulescens, sc *ex* n *C.* adol. *F* querere *B* 1142. QUIDI[A . . Q . . . . SUS]IPSUMPRAESENSPRAESENTEM *et in proprio v.* UIDES *(quae uncis inclusa sunt, accesserunt ex Studemundi lectione Hermae vol. VI a. 1872 p. 276 edita)* Quid c Quis *B* Quia tute ipsus ipsum *Baierus inter alia l. s. s. p. 79* tute *cum Umpfenbachio Mel. Pl. p. 32, Ritschelio Nov. exc. p. 39.* Quia te (Quiate *B)* ipsus coram *BCDFZ: ubi* ted *cum Bothio Ritschelius,* te

HARPAX

Tún is es?

SIMO

Chlamydáte, caue sis tíbi a curuo infortúnio,
Atque in hunc inténde digitum: hic lénost.

BALLIO

At hic est uír bonus.
Séd tu, bone uir, flágitare saépe clamore ín foro,
Quóm libella núsquamst, nisi quid léno hic subuenít tibi.

HARPAX

Quín tu mecum fábulare?

BALLIO

Fábulor: quid uís tibi?

HARPAX

Árgentum accipiás.

BALLIO

Iamdudum, sí des, porrexí manum.

---

is *Camerarius.* Quia tute ipsum coram *Muellerus Pros. p. 735.* Quia enim ipsus coram *Fleckeisenus praef. Ritsch. p. XIII.* Quia tu eum ipsus ipsum *Luchsius Hermae loco supra scripto. cf. Baierus l. s. s.* presens presentem *B.* presens p̄sentē *D.* prȩscens presentem *C* uidet *cum Camerario Ritschelius* 1143. TUNỊSES‡ *et* CẠỤESISTIBIACURUOIN-FORṬUNIŨ *in A apparuerunt* Tuni ses *B* SI. *om. C* hclamydate *ante ras. B.* clamydate *ex ras. B.* chlamidate *CD* tibi a *libri.* a *cum Guyeto Ritschelius* curuo *Pareus cum A.* curio *BCDFZ.* corio *Bentleius.* duro *Rostius Opusc. vol. I p. 244.* diro *Beroaldus.* Curtio *mirabiliter Lipsius Ant. lect. V 9.* Thurio *Palmerius.* crucio *Pontanus Anal. III 19: cf. A. Muellerus progr. Flensburg. a. 1886 p. 24 et Luebbertus Woelfflini Arch. vol. III (a. 1886) p. 304* infortunio *libri praeter A:* a coruo infortunium *Bergkius Opusc. vol. I p. 678. cf. Lorenzius in appendice* 1144. ḤU . . . . DE *A* leno est (lenoest *D*) *libri cum A* *Spat. ante* AT *om. A* BONỤS *A.* probus *reliqui, Ritschelius* 1145. SẸD *A* BONẸUỊR *A, Camerarius.* none uir *B.* nones (*vel* non es) uir *reliqui.* probe uir *Guyetus* sepe *CD* clámore *B cum A.* in clamore (inclamore *D*) *CDFZ* ỊN *A* 1146. Quom *B.* QUUṂ *A.* Cum *reliqui.* Cui *Bentleius in Ad. II 2, 15* LỊBẸL-LANUSQUANST *A.* libella nusquam est *C.* libellanus quam est *D.* libellanus quaest *B.* libello nusquam est *FZ* NISỊ A QUID *A, Acidalius.* quod *BCDFZ.* quidem *Pius* LENỌ *A* sub uenit *B* 1147. QU————BULARE *A* *Pro* fabulare *lacunam cum ras. B* FABULOṚ‡QUID (*de spatio non prorsus constat*) *A* qid̄ *D* UỊSTIBỊ *A* 1148. ẠRGENṬUMAÇÇỊPỊAS *A: quae verba versui 1147 continuat B* *Spat. om. A* IAMḌỤDUMSI *A.* Ian dudum si *B.* iam si dudum *CF.* iãsidudũ *D.* iam si dubium *Z*

HARPAX

Áccipe: hic sunt quínque argenti léctae numeratáe minae.
Hóc tibi erus me iússit ferre Pólymachaeroplágides,
Quód deberet, átque ut mecum mítteres Phoenícium.

BALLIO

Érus tuos?

HARPAX

Ita díco.

BALLIO

Miles?

HARPAX

Íta loquor.

BALLIO

Macédonius?

HARPAX

Ádmodum, inquam.

BALLIO

Te ád me misit Pólymachaeroplágides?

HARPAX

Véra memoras.

BALLIO

Hóc argentum ut míhi dares?

HARPAX

Si tú quidem es
Léno Ballio.

BALLIO

Átque ut a me múlierem tu abdúceres?

HARPAX

Íta.

1149. *Hunc v. superioribus continuat B* ACCIPEHIC *A* LECTAE *A*. lecte *B* NUMERATAE *A cum Z*. numerate *CD*. numurate *B*. numerateque *F* mine *B* 1150. TIBI *A* IUSSIT *A* ferro *B* POLUMACHEROPLAGIDES *A*. polymachero placides *B*. polimachero placides *C*. polimachero placides *D* 1151. DEBERET *A* MECUM *A*. meum *CD* *Post* MITTERES *nihil legi potuit in A* phoenitium *CD*. phenicium *F* 1152. Eruus *B* TUUS *A cum reliquis* MILES *A* ITALOQ————US *A* 1153. Ad modum inquam *B superioribus continuat* *Post* TEAD . . . . S *nihil in A legi potuit* adme *B* polymachero (*ex* polymechero) placides *B*. polimacheroplacides *CD* 1154. *Verba* Vera — dares *superioribus continuat B* HA. *om. C* UERAMEMORAS *A* BA.] bal (l *ex* b) *D* *Inter* HOCARGE *et* S *in fine nihil legi potuit in A* 1155. *Post* ATQ· UTAMEM *nihil apparuit in A* ame *B* tu abduceres *Bothius*. abduceres *FZ*. tu adduceres *BCD* 1156. HA. Ita *superioribus addunt*

BALLIO

Phoenicium éam esse dixit?

HARPAX

Récte meministí.

BALLIO

Mane:

Iám redeo ad te.

HARPAX

At máturate própera: nam properó. uides

Iám diem multum ésse?

BALLIO

Video: hunc áduocare etiám uolo.

Máne modo istic: iám reuortar ád te. quid nunc fít, Simo?

Quíd agimus? manuféstо teneo hunc hóminem qui argentum áttulit.

SIMO

Quídum?

BALLIO

An nescis, quaé sit haec res?

SIMO

Iúxta cum ignaríssumis.

BALLIO

Pseúdolus tuos állegauit húnc, quasi a Macédonio

BCDFZ BA.] CA. *BCD*[1]*: corr. D*[2] *Post* ITA‡PHOENICIUM *nihil in A apparuit* Phoenicium eam esse *Fleckeisenus, Muellerus Add. ad pros. p. 142.* phonictume esse *B.* Phoenitium esse *CD.* Phoenicium esse *FZ.* Phoenicium esse eam *Ritschelius.* Phoeniciumne esse *Camerarius* me ministi *C* 1157. IAMREDEOADTE‡ADMATURA *apparuerunt in A* *Ante* Iam *scripturus fuit* B *librarius in B* adte *BD* (adtehar *D)* Atmaturitate *B.* At maturitate *CD* *Spat. ante nam C* 1158. IAMDIEMMULTUMESSE‡U *visa sunt in A extare* diem *cum A Muellerus Add. ad pros. p. 142.* die *B, Ritschelius.* diu *CD.* diei *FZ*

1159. MANEMODOISTI*(vel* E*), dein sub finem* Q *et in fine* O *apparuerunt in A* Manemodo *B* isticiam *B* reuertar *BCDZ* atte *pro* ad te *B*[1]*CD* nunc fit *Bentleius, Bothius.* nunc fiet *BDFZ.* nunc *sine* fiet *C.* fiet *sine* nunc *Guyetus* 1160. QUIDAGIMUSMANUFESTOTENEOHUNCHOM *apparuerunt in A, ubi v. bipart. fuit* manifesto *Z.* BA. Manufesto *BCD* hunc hominem teneo *BCDFZ, Ritschelius* at tu//////////lit *cum ras. circ. 5 litt. D* 1161. QUIDUM‡ANN *et dubia vestigia litt.* IGNARIS *apparuerunt in A, ubi exitus proprium v. occupabat* Quidiam *B.* Quid iam *CDFZ, Ritschelius* an ne scis quae *Z.* annescisquę *(*is *ex* it*) D* iuxta] facta *F* cum] quoniam *B* ignarissimus *C.* ignarissimis *BDFZ* *Secuntur hic in BC (post dimid. v. vacuum C) DFZ v. 1205—7, suo illi loco redeuntes: om. A hoc loco: item Acidalius cum Angelio* 1162. PSEUDOLUSTUUS *apparuerunt in A*

Mílite esset.

SIMO

Háben argentum ab hómine?

BALLIO

Rogitas, quód uides?

SIMO

Heús, memento ergó dimidium istínc mihi de praedá dare.
Cómmune istuc ésse oportet.

BALLIO

Quíd, malum? id totúm tuomst.

HARPAX

Quám mox mi operam dás?

BALLIO

Tibi do equidem. quíd nunc mi's auctór, Simo?

SIMO

Exploratorem húnc faciamus lúdos suppositícium,
Ádeo donicum ípsus sese lúdos fieri sénserit.

BALLIO

Séquere. quid ais? némpe tu illius séruos es?

HARPAX

Planíssume.

---

teste Loewio: etiam a(lle)gauit *adfert Studemundus 'Ueber zwei Parallelkom.' p. 53* BA. *praemittunt BCDZ. om. F* tuus *libri cum A* quasi si *Hermannus in Iahnii Annal. phil. nov. vol. XXXV (a. 1842) p. 194* 1163. MỊLỊTẸESSETHABENARGẸNṬUṂAB *et* SQ *sub finem apparuerunt in A* SI. Haben argentum *Ritschelius, Bentleius.* SI. Habes nergentum *B.* habes ne argentum *(*neargentum *D) CDFZ. cf. Schraderus l. s. s. p. 25* 1164. ḤEUṢṂEMENTỌERG *apparuerunt in A* istinc mihi *libri, Kaempfius l. s. s. p. 31.* mihi istinc *Ritschelius* de pręda dare *BD.* de preda dare *Z.* dep̃dare *C.* de p̃da date *F* 1165. ỊSṬUC *A* ỌPORTẸT *A* QUỊḌMALUMIDTOTUMṬUU*(vel* O*)*M—— *A.* Quid malum id totum tuum est *BCDFZ.* Quin malum totum tuum. *Ritschelius* 1166. HA.] *D*[3], *Acidalius.* SI. *B. om. CD*[1]*FZ* MIHỊỌPERAM *A* mihi *etiam BCDFZ* BA. *BCD, Acidalius.* SI. *FZ, simul* BA. *inserentes post* equidem. *spat om. A* MIHIES *litteris incertissimis A.* mihi es *BCDFZ* mi auctor es *reicit Ritschelius in adnotatione* ẠUÇṬOR-SỊMO *A* 1167. EXPL *et* FACỊẠMUṢLUDOSUPPOSITICIUM *apparuerunt in A* ludos *F, Lambinus.* ludo *reliqui cum A: vide Ritschelii Parerg. p. 429* Suppositiciũ *C (*pp *ex* bp*)* 1168. ADE *et* LUDOSFIERISENSERIT *apparuerunt in A* BA. *praemittunt BCDZ. om. F, Acidalius* domicum *Z* senserim *B.* senserĩ *CD* 1169. TUILLỊỤṢMILITIS‡PLANISSUME *apparuerunt in A* BA. *Acidalius. om. libri*

BALLIO

Quánti te emit?

HARPAX

Suárum in pugna uírium uictória:

Nám ego eram domi ímperator súmmus in patriá mea.

BALLIO

An etiam ille umquam éxpugnauit cárcerem, patriám tuam?

HARPAX

Cóntumeliám si dices, aúdies.

BALLIO

Quotumó die

Éx Sicyone péruenisti huc?

HARPAX

Áltero ad merídiem.

BALLIO

Strénuissume hércle iuisti.

1172. *Huc spectare videtur Servius in Aen. I 140:* quod autem dixit 'saxa inmania, uestras domos', de Pseudolo Plauti tractum est, ubi ait: 'nisi forte carcerem aliquando effregistis uestram domum' *Vbi* tuli quem defregisti *cod. Cass., sed* aliquando effregistis *correctoris manus* 1173. Quotumo *hinc quasi adverbium excerpsit gloss. Plaut.: cf. Ritschelius Opusc. vol. II p. 259*

---

seruus *F* *Ad talem scripturam A spectare videtur:* Sequere. quid ais? nempe es tu illius militis? planissume *B cum A.* planussume *CD.* planussime *Z.* planissime *F* 1170. PUGNAUIRIUMUỊCTORIA *apparuerunt in A* 1171. NAM *et* SUMMUSINPATRIAMEA *apparuerunt in A* Num *BCD* eram] dederam *CD* 1172. ANE . . . . AMỊLLEEXPUGNAỤỊṬÇẠRCEREMPATRIAMTUÃ *A* BA. *om. BCD* Anet iam *B* An etiam umquam ille *ex A prodire videtur* *Cf. testim.* 1173. ⌗QỤOṬUMODIE *apparuerunt in A* HA. *om. BCD* dices] '*an* dicis *potius?' Ritschelius: cf. Rothheimerus de enunt. condic. p. 30* BA.] SI. *Ritschelius* quotumo die *Camerarius cum A.* quotum odie *B.* quotum hodie *C.* quo tum hodie *D.* quid tun hodie *FZ.* quotumo *etiam gloss. Plaut.* 1174. *Ante* ⌗ALTẸṚỌADMERIDIEM *nihil apparuit in A, nisi incerta vestigia litterae* U, *quae ad* huc *spectare videtur* (ex sicyone *adfert Studemundus 'Ueber zwei Parallelkom.' p. 61)* si cione *C ex ras.* sycione *C (ante ras.) D.* sitione *F* peruenisti huc *Guyetus (cf. A).* huc peruenisti *(*peruenesti *ante corr. D: item* peruenesti *CZ) BCDFZ: cf. Muellerus Pros. p. 667* alto adhuc meridie *F* me^ri^diem *B* 1175. STṚẸNUEMẸHERC, *post* Q *et in fine* SPERNIXHOMO *apparuerunt in A, ita ut aegre dicas, num post* HOMO *aliquot litterae exstiterint* BA. *FZ.* *om. BCD.* *Simoni versum tribuit Ritschelius* Strenuissume hercle iuisti *Bergkius 'Beitr.' p. 91.* Strenui

SIMO

Quámuis pernix híc est homo.

BALLIO

Vbi suram aspiciás, scias posse eum gérere crassas cómpedes.
Quíd ais? tune etiám cubitare sólitu's in cunís puer?

SIMO

Scílicet.

BALLIO

Etiámne facere sólitus es, scin quíd loquar?

SIMO

Scílicet solitum ésse.

HARPAX

Sanein éstis?

BALLIO

Quid hoc quod té rogo?
Nóctu in uigiliám quando ibat míles, quom tu ibás simul,
Cónueniebatne ín uaginam tuám machaera mílitis?

---

me hercle (Me hercule *CZ.* Meher cule *D.* HA. mehercule *F*) isti *BCDFZ.* Strenue mehercle istinc isti *Palmerus Hermath. vol. VIII (a. 1882) p. 249.* Euge, strenue mehercle isti *Ritschelius.* Strenue tu mehercle iuisti *Fleckeisenus praef. Ritsch. p. XIII* SI. Quam uis *scripsi.* quam uis (quamuis *B*) *BCDFZ, Ritschelius* pernix (per nix *C*) hic est homo *BCDZ.* pernix est homo *F.* pernix hic homo est *Bothius* 1176. *Ballioni tribuit Ritschelius: sine pers. nota continuant libri* Aspitias *D. in A tale quid quale est* ASPITAS *videtur esse* SCIAS *incertissima lectione A* POSSEEUM *A* GERERE *A* COM *et in proprio v.* PEDES *A* 1177. BA. *praemittunt BCDF: non Z* QUID *et* NISPUER *in A apparuerunt* tu ne *B* solitus *C, Olsenus p. 47.* solitus es *reliqui* incunis *B. alludi ad* cunnis *monet Ritschelius* cubitare . . . puer *et v. sequ.* BAL etiam *in ras.* (*cr.* ne facere . . . loquar *et* solitum) *C* 1178. *Post* SCILICET# *num* ETIAMFA *exstaret in A non satis certum fuit Loewio: cui praeterea apparuerunt haec:* USESSCINQUIDLOQUAR *litteris tertia et quarta incertis: ubi* E(ti)am fa(cere soli)tunst# *legit Studemundus apud Schraderum p. 34* SI. *Taubmannus.* HA. *FZ. om. BCD* Etiam ne *B* fatere *B* solitum es *BCD* 1179. SI. *Camerarius. om. libri* SCILICET *A* Scilicet solitum esse *om. FZ* SANEIN *A.* Sani e ne *B.* sanine *CDFZ* ESTIS *A* BA. *FZ.* SI. *BCD* QUID *A* hoc quod *BCDFZ.* QUOD *A, Bothius, Ritschelius* 1180. NOCTUINUIGILIAM *A* noctu (o *ex* u) *C*
ndo
QUANDOIBAT *A.* quaibat *D* MILES *A* QUUM *A.* tum *reliqui* simul? *vulgo* *Versuum 1181—1185 haec sunt in B initia:* Conueniebant ne, Ire, Mane, Quid est 1181. CONUENIEBATNE *A cum FZ et D ex ras.* Conueniebant ne *BCD* (*ante ras.*). Conuenibatne *Ritschelius in adnotatione* IN *A* MACHERA *A cum BCD*

HARPAX

Í in malam crucem.

BALLIO

Ílicebit támen tibi hodie témperei

HARPAX

Quín tu mulierém mi emittis? aút redde argentúm.

BALLIO

Mane.

HARPAX

Quíd maneam?

BALLIO

Chlamydem hánc commemora, quánti conductást?

HARPAX

Quid est?

SIMO

Quíd meret machaéra?

HARPAX

Elleborum hisce hóminibus opus ést.

BALLIO

Eho,

1185. *Donatus in Andr. II 1, 31:* cum is nihil promereat] laboret uel mereatur uel mercedis petere debeat, ut 'qui meret machera' Plautus in Pseudolo

---

1182. EINMALAM *A.* In malum *C* Ilicebit *Studemundus Stud. vol. I p. 20.* Ire licebit *libri cum A, Ritschelius.* Id licebit *Ussingius.* Ilicet *Muellerus Add. ad pros. p. 15.* Licebit tibi quidem *Fleckeisenus* TAMENTIBIHODIE *A.* tibi tamen enhodie *B.* tibi tamen hodie *reliqui.* iam tibi hodie *Ussingius.* tam tibi hodie *Lorenzius* TEMPEREI, *ut vid., A.* temperi *reliqui, nisi quod ex* tempere *corr. D et* tempori *Z* 1183. HA. *F, Saracenus. om. reliqui* mihi *libri cum A* EMISTIS *A.* emitte *Ritschelius* mihi emitte aut *reiciens* REDDE *A, Bothius.* reddis *BCDFZ* Quin tu emittis mihi mulierem aut reddis *Fleckeisenus cum Reizio: cf. Muellerus Pros. p. 586 et Seyffertus Philol. vol. XXVII (a. 1868) p. 443* BA. *FZ. spat. A. om. BCD* 1184. CHLAMYDEM *A.* clamidem *CD* COMMEMORES *(litteris* OR *incertissimis) A teste Loewio: ubi* commemora *legit Studemundus Stud. vol. I p. 169.* ^{mo}commores *B.* commemores *CDFZ, Ritschelius* Quanti, *non* quanti *BCD* con duc tast *D.* CONDUCTAST *(extrema littera dubia) A* qui conducta sit *Beckerus l. s. s. cf. Brixius Nov. ann. vol. CXV (a. 1877) p. 336* Quid est *non apparuit in A* 1185. QUIDMERETMACHAERA‡ELLEBO *apparuerunt in A, ubi exitus proprium v. occupavit* SI. *Ritschelius cum Bothio.* BA. *libri* machera *BCD* Etlebrorum *B.* Ellebrorum *C.* Elleboro D^3. Eelebrorum D^1. Heleborum *Z.* Helleborum *F.* herba purgatoria *sup. scr. CD* hominibus *B* opus est. B

HARPAX

Mítte.

BALLIO

Quid mercédis petasus hódie domino démeret?

HARPAX

Quíd? domino? quid sómniatis? méa quidem haec habeo ómnia, 1187. 1188

Meó peculio émpta.

BALLIO

Nempe quod fémina summa sústinent?

HARPAX

Vncti hi sunt senés: fricari sése ex antiquó uolunt.

BALLIO

Résponde, opsecro hércle, uero sério hoc quod té rogo:
Quíd meres? quantíllo argento té conduxit Pseúdolus?

---

eho ‖ HA. Mitte *B: nec discrepant CDFZ, nisi quod* eo *Z.* est opus ‖ BA. Eho. HA. Mitte *vulgo: cf. Handius Tursell. II p. 361, Seyffertus Philol. vol. XXIX (a. 1870) p. 394* 1186. *Cf. ad v. 1185* MITTEQUIDMERCEDI *apparuerunt in A* mercedis *ex* mercede *D.* merced *C* 1187. 1188 QUIDDOMINOQUI(I *incerta), post* NIA *et in proprio v.* O *(h. e.* omnia) *apparuerunt in A, unde* quid socii *abesse videtur* HA.] *om. B. spat. CD* *Duorum versuum fragmenta in unum coaluisse Ritschelius censuit: qui talis est in BCDFZ et 'libris veteribus' Lambini:* Quid domino quid socii *(*quid socii *om. FZ)* quid somniatis mea quidem *(*equidem *CDF.* ecquidem *Z)* haec *(*hęc *BD)* habeo omnia *(nisi quod* domini *e Lambini codd. affertur): unde iam Lambinus et Scioppius Susp. lect. I 13* BA. quid socci? HA. quid somniastis *effecere. cf. Baierus l. s. s. p. 27 sq.* Quoi domino? SI. Quid socci *Ritschelius duce Rittershusio: cf. Muellerus Pros. p 177* *V. 1189. 1190 del. Ussingius*

1189. MEOPECULIOEMPTA⫲NEMPEQU *apparuerunt in A* poculio *B* emta *D* BA.] *spat. BCD* quid *BF* foemina *Z* sustinent *Lambinus, Scaliger, Canterus Nov. lect. VII 16.* sustinet *libri* *Interrogative interpunxit Fleckeisenus: punctum vulgabatur* 1190. UNCTIHISUNTSENESFRICARIS *apparuerunt in A* HA. Vncti hi sunt senes *Camerarius.* uncti hi sunt senes ‖ Vncti hi sunt senes *cum spatio ante* uncti *B.* Hunc tibi sunt senex *CD.* Nunc tibi sunt senes *Z.* Nunc ubi sunt senes *F* 1191. RESPONDEOP*(vel* B*)*SECROHERCLE . E *in A apparuerunt* BA. *Saracenus. om. libri* opsecro *BD.* opsecreto *C.* obsecro *FZ* hercle uero serio hoc *Muellerus Add. ad pros. p. 140, Loewius Anal. p. 172.* hercle hoc uero serio *BCDFZ, Ritschelius*

1192. QUIDMERESQUANTILLO *apparuerunt in A* me res *C* quantillo argento te *Camerarius, Seyffertus Stud. Pl. p. 22.* quantillo argenti ote *B.* quantillo argenti *DF, Pylades, Ritschelius.* qua

HARPAX

Quís istic Pseudolúst?

BALLIO

Praeceptor túos qui te hanc offúciam
Dócuit, ut falláciis hinc múlierem a me abdúceres.

HARPAX

Quém tu Pseudolúm, quas tu mihi praédicas fallácias?
Quem égo hominem nullíus coloris nóui.

BALLIO

Non tu istínc abis?
Níhil est hodie hic súcophantis quaéstus. proin tu Pseúdolo
Núnties abdúxisse alium praédam, qui occurrít prior,
Hárpax.

HARPAX

Is quidem édepol Harpax égo sum.

BALLIO

Immo edepol ésse uis.

---

nullo argenti te *C.* quantulo argenti te *Z* 1193. QUIDISTICPSEUDOL *et* LACIĀ *apparuerunt in A* *Verba* Quis . . . pseudolust *superioribus continuat B* HA.] *spat. B. om. CD* Quis istic *Ritschelius.* Quisti *B ante corr.* Quisti (i *sup.*) *B ex corr.* Quid istic *CF.* Qui istic *DZ* est pseud. *F* BA.] *spat. CD. om. in versus initio B* preceptor *C* tuus *libri* qui te hanc offuciam *Bergkius Opusc. vol. I p. 128 (quamquam magis placeret tale quid:* qui ted haec omnia*).* qui te (quite *B)* hanc fallaciam *(*fallatiam *CD) BCDFZ.* qui hanc sucophantiam *Ritschelius* te *in v. sequente post* Docuit *posito* 1194. *Cf. ad v. 1193* DOC, *post* FALL *in A apparuerunt* fallatiis *D* mulierē ame *B.* me mulierem *CD.* a me mulierem *FZ* *Ceterum hunc versum sic mutari Bothius iussit:* Docuit, ut fabricis hinc a me mulierem tu abduceres 1195. QUEM, *post* ASTUMIH *apparuerunt in A* HAR. D^2FZ. *om.* BCD^1 tu *sup. scr.* D^2 predicas *BC* fallatias *CD* 1196. *Versum delet Ussingius cum Guyeto: cf. Langenus Stud. Pl. p. 365* HOMINEM *A* nullius *libri (etiam A ut videtur, ubi* NU . . . . S*).* nulli *cum Pylade Ritschelius: cf. Opusc. vol. II p. 692, Luchsius de genet. p. 55, Brandtius p. 11* COLORIS *A* BA.] *spat. B* NONTUIS *et in proprio v.* TINCABIS *A* 1197. HODIE *A* hic *BCDF, codd. Pyladis. om. A.* istius *Z.* hinc *Ritschelius in adnotatione* SUCOPHANTIS *A.* sycophantis *BZ.* si cophantis *D.* sicophantis *C.* sycophantiis *F* QUAESTUS *A.* questus *Z* pro intu *BC* PSEUDOLO *A cum F, Pius.* pseudole *BDZ.* pseudolo le *C* 1198. NUNTIES *A* ABDUXISSE *A cum F, Camerarius.* adduxisse *BCDZ* alium *B cum A.* aliam *CDZ.* illam *F* PRAEDAM *A* OCCURRIT *A* 1199. HA. *om. B. spat. CD* Harpax *superioribus continuat B* edepol *om. A* ego] ego ego *C. om. A* BA. *om. D sine spatio:*

Púrus putus hic sýcophantast.

HARPAX

Égo tibi argentúm dedi,
Ét dudum aduenléns extemplo súmbolum seruó tuo,
Méi eri imagine óbsignatam epístulam, hic ante óstium.

BALLIO

Méo tu epistulám dedisti séruo? quoi seruó?

HARPAX

Suro.

BALLIO

Sátin confidit néquam? nugas haúd est meditatús male.
Édepol hominem uérberonem Pseúdolum, ut docté dolum
Cómmentust: tantúndem argenti, quántum miles débuit,

1200. *Festus p. 217:* [Putum pro puro . . . Plautus: purus putus hic] sycophanta est

---

spatium rel. B C 1200. SYCOPHANTAEST *litteris plerisque incertissimis A.* sicophanta est *C.* sico phanta est *D.* sycophanta est *B F Z, Festus* HA.] *spat. B C D* EGOTIBIARGENTUM *A* 1201. MPLO·SUMBOLUMSERUOSUO *apparuerunt in A* extimplo *C D* simb o lũ *D.* simbolum *C.* simpblum *B ante corr.* simbblum *B ex corr.* symbolum *F Z* 1202. NATAMEPISTULAM . . . ANTEOSTIUM *apparuerunt in A* Mei eri *Ritschelius.* Eri *libri.* Eri mei *Fleckeisenus praef. Ritschelii. hiatum cum Lachmannus in Lucr. p. 195 tum alii alio modo tutati sunt* epistolam *F Z* hostium *D F Z* 1203. STISERUO-CUISERUO‡SURO (cui *adfert etiam Studemundus 'Ueber zwei Parallelk.' p. 56) apparuerunt in A* BA. *om. B C D* tu *F Z.* tua *B C D* epistolam *F.* epistulam hic *C* dedistis *B C D* quoi *B.* cui *reliqui*

HA.] *om. B D. sp. C* si///ro *ex* suro *(sequitur rasura, ante quam* suo *scriptum fuit) B.* siro *C D.* syro *F Z* 1204. *In A haec apparuerunt:* N . . . SMEDITATUMMALEST *incerta* N, *post quam* ugi *melius quam* uga *quadrat et ante quam* non confidit sycophanta hic nequam est *nimium videtur esse: unde Loewius Anal. p. 172 coniecit* sycophanta *afuisse*

V. corruptum, de quo despero, dubitanter sic dedit Ritschelius: qui talis est in libris: Non confidit sycophanta hic nequam est nugis meditatur male, *nisi quod* BA. *praemittunt F Z,* sicophanta *habent C D.* SI. Non confidit. BA. Sycophanta hic nequam meditatus malest *Ladewigius Philol. vol. XVII (a. 1861) p. 461.* SI. Non confido. BA. Sycophanta hic nugas meditatus malest *Ribbeckius praef. Men. p. XV: ubi* nugas meditatur male *Dissaldeus,* nugax, meditatus male *Gronovius. ceterum versum damnat Ussingius cum Guyeto: fragmenta unius vel plurium esse versuum aliunde illatorum suspicatur Lorenzius*

V. 1205—1207 hoc loco A habet et iterum B C D F Z: quorum in priore loco discrepantias uncis significo: hoc loco delevit Guyetus 1205. NEM-PSEUDOLUMUTDOCTEDOLŨ *apparuerunt in A* BA. *praemittit (F)* donum *(B)* 1206. UNDEMARGENTIQUANTUMMILESDEBUIT *apparuerunt*

Dédit huic atque hominem éxornauit, múlierem qui abdúceret.
* * * * * * * * * * * * * *
Nám illam epistulam ípsus uerus Hárpax huc ad me áttulit.

HARPAX

Hárpax ego uocór: ego seruos súm Macedonis mílitis.
Égo nec sycophántiose quícquam ago nec málefice,
Néque istum Pseudolúm, mortalis quí sit, noui néque scio.

SIMO

Tú, nisi mirumst, léno, plane pérdidisti múlierem.

BALLIO

Édepol ne istuc mágis magisque métuo, quom uerba aúdio.
Míhi quoque edepol iámdudum ille Súrus cor perfrigéfacit,
Súmbolum qui ab hóc accepit. míra sunt, ni Pseúdolust.
Ého tu, qua facié fuit, dudum quoí dedisti súmbolum?

---

in A Commentust tantundem *FZ (FZ).* Commentust tantunde *(C).* Cōmetust tantundem *(D).* Commentumst tantundem *(B) et, nisi quod* tantundem, *CD.* Commentum sitantumdem *B* quantim *(BCD)* 1207. XORAUITMULIEREMQUIABDUCERET *apparuerunt in A* abduceret *BCDFZ cum A.* arcesseret *(BDZ).* a^r^cesseret *(C).* accerseret *(F)* 1208. '*Dubitari nequit quin aliquid interciderit velut hoc exemplo:* Atque adeo memorare iussit serui mei nomen Suri. ‖ Apage, nugator: quem iam hercle teneo manufestarium' *Ritschelius. cf. Henricus Schenkl Stud. Pl. p. 71 (677): quamquam dubito* 1209. SUERUSHARPAXHUCADMEATTULIT *in A apparuerunt* epestulam *D* har pax *C* 1210. USSUMMACEDONISMILITIS *apparuerunt in A* seruus (ser uus *D) BCDFZ* 1211. AGONECMALEFICE *apparuerunt in A* sycophanthiose *B: sine* h *post* t *reliqui* 1212. NOUINESCIO *apparere visa sunt in A* 1213. ULI *sub finem apparuerunt in A* Tunisimirum st *B* mirunst *Z* 1214. AUDIO *apparuerunt in A* HA. *BCD* edepol (d *e corr.) C* nę *Z* magis que *B* quum *B.* cum *reliqui* *Versum expellit Ribbeckius praef. Men. p. XV* 1215. MIHIQUOQ *et* CORPERFRIGEFACIT *apparuerunt in A, ubi tamen* MIHI *litterae dubiosae* BA. *praemittunt BCD,* SI. *FZ: Ballioni continuavit Ritschelius* ian dudum *B* sirus *ras. ex* surus *B.* sirus *CD* perfrigefecit *F* *Cf. Ritschelius Opusc. vol. II p. 619* 1216. SUMBOLUM *A.* Simbolum *BCD.* Symbolum *FZ* QUIABHOCACCEPIT *A, Bothius.* qui hoc accepit *BCDFZ* MIRASUNT *quamquam extitisse videntur in A, tamen legi nequeunt* SI. Mira *Ritschelius* NI *in A fuisse videtur. om. BCDFZ. add. Pylades: cf. Brugmannus de NI p. 17* PSEUDOLUST *A.* pseudolus est *reliqui* 1217. Eho *ex* Eo *D* quia *D ante ras.* FACIE *A.* facile *B.* facie (·i· uultu) *CD* FUITDUDUM *A.* fuit, dudum *Ritschelius.* fuit dudum *vulgo.* fuit, diedum *Scioppius Susp. lect. I 13* QUOI *A.* cui *reliqui* DEDISTI *A cum DFZ.* dedistis *BC* SUMBOLUM *A.* simbolum *BCD.* symbolum *FZ*

HARPAX

Rúfus quidam, uéntriosus, crássis suris, súbniger,
Mágno capite, acútis oculis, óre rubicundo, ádmodum
Mágnis pedibus.

BALLIO

Pérdidisti, póstquam dixistí pedes.
Pseúdolus fuit ípsus. actumst dé me. iam moriór, Simo.

HARPAX

Hércle te hau sinám moriri, nísi mi argentum rédditur,
Víginti minae.

SIMO

Átque etiam mihi áliae uigintí minae.

BALLIO

Aúferen tu id praémium a me, quód promisi pér iocum?

1218. HA. *om. BCD* RUFUS *A* QUIDAM *A.* quiddam *Z* UENTRIOSUS *A.* uentricosus *F* CRASSISSURIS *A, Camerarius.* crassis syris *B.* crassus sirus *CD.* crassus syrus *Z.* crassus *F* 1219. CAPITE *A* argutis *Passeratius* OCULIS *A* ORERUBICUNDO *A* rubicondo *ante corr. B* ADMODŨ *A* rubicundo admodum, Magnis *male interpunxit Bothius* 1220. MAGNIS *A* PEDIBUS *A* ‡‡PERDIDISTI *A.* BA. perdidisti *Scaliger,* SI. Perdidisti *(*Per didisti *B) BCDFZ, ille Ballioni, Simoni hi proximum v. continuantes* post quam *BC* postquam dixi *in A non apparuit* 1221. *Post* PSEUDOL *in A apparuerunt perdubia vestigia litterarum* USFUITIPSUS *et sub finem* SI *incerta lectione* BA. *praemisit Camerarius* Pspeudolus *B* ipsus. actum est de me, iam *Camerarius.* ipsus actu imst dem et iam *B.* ipsus actumst idem *C.* ipsus. actũ est idẽetiã *D.* ipsus. actumst. BA. idem etiam *F et, nisi quod* actũ est, *Z.* ipsus. BA. actum est de me. iam *Acidalius: recte fortasse (iudice Ritschelio), si Simoni tribueris verba* Pseudolus fuit ipsus 1222. HERCLETEHAUSINAM *(litteris* INAM *incertis) in A apparuerunt* HA. *Acidalius.* SI. *Z. om. BCDF* te hau sinam moriri *ex A Loewius Anal. p. 172.* aut te sina moriri *B.* aut tesin a me moriri *C.* auttesin ame moriri *D.* haud te sinam emoriri *Z.* autem te sinam emoriri *F.* hau te sinam moriri *Ritschelius: cf. Sigismundus de HAUD p. 255 et Seyffertus 'Jahresbericht 1883—1885' p. 61* mihi argentum *B.* argentum mibi *CDFZ* 1223. UIGINTIMINAE‡‡ATQ *apparuerunt in A* SI. *Acidalius.* HA. *BCFZ. om. D* alie *B* mnae *'ex codd. ant.', ut ait, Pylades* 1224. AUFERENTUIDPR *apparuerunt in A* Auferen tu id praemium a me *habuisse videtur A: cf. Studemundus apud Muellerum Add. ad pros. p. 101.* Auferetur id praemium a me *(*ame *BCD) BCDFZ, nisi quod* Auferentur *B*[1] *et* premium *DZ* promissi *Z* Auferetur, quod promisi per iocum, a me praemium? *Ritschelius* pretium id a me *Guyetus.* praemium a me id *Hermannus Nov. annal. vol. XXXV (a. 1842) p. 192.* Auferesne *iam Bentleius*

SIMO

De ímprobis uirís auferri praémium et praedám decet.

BALLIO

Sáltem Pseudolúm mihi dedas.

SIMO

Pseúdolum ego dedám tibi?
Quíd deliquit? díxin, ab eo tíbi ut caueres, céntiens?

BALLIO

Pérdidit me.

SIMO

At mé uiginti módicis multauít minis.

BALLIO

Quíd nunc faciam?

HARPAX

Sí mi argentum déderis, te suspéndito.

BALLIO

Dí te perdant. séquere hac sis me ergo ád forum, ut soluám.

HARPAX

Sequor.

SIMO

Quíd ego?

BALLIO

Peregrinós absoluam: crás agam cum cíuibus.

1225. DEIMPROBISU *apparuerunt in A* Deimprobis *B*. De improbris *CD* auferi *(r add. m. 2) D*. auferri *ex* auferris *rasura B* premium *BZ* 1226. SALTEMPSEUDOL *apparuerunt in A* 1227. QUIDDELIQUI *apparuerunt in A* deliquid *BD*^{1} (t *sup. scr. D*^{3}). deliqud *C* tibi ut caueres centies *FZ*. tibi ut habere sentiens (haberesentiens *D) CD*. tibi uit habere sentiens *B*. ut tibi caueres, centies *Guyeto duce Bothius, Ritschelius, qui tamen, ut Bentleius, de* ut *delendo cogitat* 1228. PERDIDITME‡‡ATME *apparuerunt in A* modicis *(o e corr.) C*. immodicis *Boxhornius*. solidis *Bergkius Opusc. vol. I p. 678*. commodis *Lambinus, Dousa Expl. III 25* mulctauit *F*. multauit (·i· occidit) *CD*. multabit *Pareus* 1229. QUIDNUNCFA *apparuerunt in A* HA.] SI. *F* mihi *BCDFZ* 1230. DITEPERDANTSEQ *et* SEQUOR *apparuerunt in A* Dite *B* hac sis me ergo *Ritschelius*. sis me ergo hac *libri*. ergo hac sis me *Fleckeisenus. cf Kellerhoffius p. 84*. me ergo hac *Guyetus*. sis me ergo *Bothius. cf. Muellerus Add. ad pros. p. 50*. seque sis me erga hac *Kochius Mus. Rhen. vol. XXV (a. 1870) p. 617* 1231. QUIDEGO‡‡PE *apparuerunt in A* SI. Quid ego? BA. Peregrinos *Bothius*. BA. quid ego peregrinos *BZ*. BA. Quid ego peregrinam *F*. quid ego peregrinos *CD (ex* peregrinus *D*^{1}). BA. Quid ego? peregrinos *Pylades*. BA. Hodie ego peregrinos *Camerarius*

Pseúdolus mihí centuriata hábuit capitis cómitia,
Qui íllum ad me hodie ádlegauit, múlierem qui abdúceret.
Séquere tu. nunc ne éxpectetis, dum hác domum redeám uia.
Íta res gestast: ángiporta haec cértumst consectárier.

HARPAX

Sí graderere tántum quantum lóquere, iam esses ád forum.

BALLIO

Cértumst mi hunc emórtualem fácere ex natalí die.

SIMO

Béne ego illum tetigí, bene autem séruos inimicúm suom.
Núnc mihi certumst álio pacto Pseúdolo insidiás dare,
Quam ín aliis comoédiis fit, úbi cum stimulis aút flagris

---

cum uicibus *D*. cum ucib; *C*. cum ////////////// us F^1. cum ciuibus F^2 1232. PSEUDOLUSMI *apparuerunt in A* centuri ata *D* capitis habuit *Ritschelius* 1233. QUII *apparuerunt in A* illum ad me (adme *B*) hodie *libri*. illum ad med hodie *Guyetus: cf. Ritschelius Nov. exc. p. 90.* illunc hodie ad me *edidit Ritschelius.* illunc ad me hodie *Bothius.* illum ad me hocedie *Berghius Opusc. vol. I p. 111* allegauit *F* 1234. SEQUERETU *et in fine* Ū *(quod ad* hac uia redeam domum *spectare vidit Loewius Anal. p. 172) apparuerunt in A* tu. nunc ne *Ritschelius.* tu nunc. ne *FZ.* te nunc ne *BCD, nisi quod* Seque retenunc ne *D* reddeã *Z* *Cf. Baierus l. s. s. p. 165* 1235. ITARESGESTAE *et* R *in fine apparuerunt in A* gestast angiporta hęc *D.* gestast angi porta haec *C.* gestas tangi porta hec *B.* gesta est. angiporto haec *Z.* est. angiportum hoc *F.* gesta est: angiporta *Ussingius* certum est *libri* 1236. SIGRADE, *post sub finem* SSE *et in fine* Ū *apparuerunt in A* HA. *om. BCD* gradere re *B* tantum quantum *Pylades (idem in A fuisse spatium indicio est: cf. Abraham l. s. s. p. 207).* tantum *BCD.* quantum *FZ* esses *BCD, Scioppius Susp. lect. II 11.* isses *Z.* ẽẽ *F* adforum *B.* apud forum *Abraham l. s. s. p. 207* 1237. CERTU *et* NATALIDIE *apparuerunt in A* BA. *om. BCD* Cer tũst *D.* Certunst *Z.* Certum est *F* mihi *libri* hunc *errore excidit in ed. Taubm., Gron.* emor tualõ *D.* emortalem *F* die] diesimo D^1: imo *exp.* D^3. die simo *C*

Act. IV scaena 8 *Novam scaenam ordiuntur libri praeter A.* SIMO SENEX BD^2Z. SIMO SENEX· C· *C.* SIMO *F. om.* D^1. *continuat A, Ritschelius. cf. Spengelius 'Berichte der bayer. Acad.' a. 1883 p. 279, Baierus l. s. s. p. 113* 1238. BENEEGO, *post* GIBENEAUTEMSERU*(supra* U *altera* U *scripta esse videtur)*SI *et in fine* UMSUŨ *apparuerunt in A* seruos *ex* seruus *D* suum *libri* 1239. NUNCM, *post* STALIOPACTOPSEUDOLOINSIDIAS *apparuerunt in A* certum est (cer tũ est *D*) *BCDZ* 1240. NAMINALIISC *et* ISFITUBICUMSTIMULISAUTFLAGRIS *apparuerunt*

Ínsidiantur: át ego iam intus prómam uigintí minas,
Quás promisi, si éffecisset: óbuiam ei ultro déferam.
Nímis illic mortális doctust, nímis uorsutus, nímis malus.
Súperauit dolúm Troianum átque Vlixem Pseúdolus.
Núnc ibo intro: argéntum promam: Pseúdolo insidiás dabo.

---

in A inaliis *B.* aliis in *Bothius* comedis *B.* cōmoediis *D.* comoediis *C* 1241. INS *et* OMAMUIGINTIMINAS *apparuerunt in A* at ego iam intus *Kochius Emend. Pl. p XV.* at ego iam inultus (inultiis *D) libri.* ego iam inultus *Ritschelius.* at ego inultus *idem in adnotatione cum Weisio* 1242. *Hunc v. in ceterorum continuitate omissum in B vetus manus addidit in margine* QU *et in fine* OBU . . . . . ULTROFERAM *apparuerunt in A* ultro ei *Ritschelius* 1243. NIMISUORSUTUS *(tribus primis litteris incertis) apparuerunt in A, ubi exitus proprium occupabat versum* mortolis D^1*: corr.* D^2 doctust *Ritschelius.* doctus *BCDFZ, Olsenus p. 11* uersutus *BCDFZ* 1244. ATQ·ULIXEMPSEUDOLUS *(tribus primis litteris incertis) apparuerunt in A* dolum *omnes: quod fuerunt qui pro* Dolonem *positum opinarentur (quod ipsum proposuit Bentleius), quos ridet Beckerus Quaest. p. 64* Troianum Dolona superat *Guyetus* Ulyssem *Camerarius.* ui ixē *B.* uixissem CD^2. uixisset D^1. uicit *F.* uici *Z* *Ceterum de hiatu cf. Muellerus Pros. p. 571* pseudolum *BCD* 1245. N *et* SEUDOLOINSIDIASDABO *apparuerunt in A* ibi *BC.* tibi *D* *Hunc versum deleri iubet Lorenzius in appendice: cf. Langenus Stud. Pl. p. 365*

ACTVS V

PSEVDOLVS

Quid hóc? sicine hóc fit? pedés, statin án non?
An íd uoltis, út me hinc iacéntem aliquis tóllat?
Nam hércle si cécidero, uóstrum flagítium erit.
Pérgitin pérgere? ah, séruiundúm mihi
Hodiést. magnum hoc uitiúm uinost:

Actus V scaena 1 SERVVS PSEVDOLVS EBRIVS· *B.* PSEVDOL' SERVVS EBRIVS *D*[2] *Z.* *om. spatio unius versus relicto CD*[1]. *duo versus in A sunt, quorum in priore probabile est* PSEUDOLUS *olim fuisse.* Pseudolus Seruus *F* *Tractaverunt hoc canticum post Ritschelium et Fleckeisenum Studemundus de cant. p. 38, Seyffertus de bacch. locis multis, Crainius 'Ueber die Comp. der plaut. Cantica' p. 47 sq., Winterus l. s. s., Spengelius l. s. s.* 1246. Q *in principio et sub finem* N . . . ANNON *apparuerunt in A* Quid *DFZ.*]uid *C.* Quod *B* siceine *FZ* annon *B* 1247. ẠNIDU *(litteris* IDU *incertis) et* QUỊSṬOLLAT *apparuerunt in A* Anid *BD* hic *Camerarius* iaeentem *D*[3] *FZ.* tacentem *BCD*[1] *V. 1248. 1249 creticos esse vidit Lingius de hiatu p. 32: bacchiacos Hermannus Elem. doctr. metr. p. 304 sic continuavit:* Nam sí ceciderό, uostrum erít flagitium hércle. ‖ Pergín pergere? áh seruiéndum mi hódiest 1248. NẠM *et in versus fine* FLAGITIUM *apparuerunt in A* siceeidero *B* uostrum flagitium erit *Spengelius l. s. s.* uostrum *(*urm̃ *CD.* uestrum *BFZ)* erit flagitium *BCDFZ.* flagitium uostrum erit *Ritschelius* 1249. HỌDIESṬ *in fine apparuerunt in A, quae verba B recte sequenti versui dat* Pergit inpergere *B.* pergitin pergere *CDF, codd. Pyladis.* pergin pergere *Z: corr. iam Scutarius.* PERGITIN *Ritschelio visum est etiam in A extare* seruiendum *Hermannus.* seuiendum *BCDFZ.* sedendum *codex Roverianus Lipsii Ant. lect. V 9.* sed eundum *Boxhornius.* ceuendum *Gronovius.* eeuiendum *Lingius.* sequendum *Berghius Opusc. vol. I p. 164. cf. Studemundus de cant. p. 83, Seyffertus de bacch. p. 30* seruiundum mihist *omnino omisso* hodie *Ritschelius: cf. Spengelius l. s. s.* *V. 1250. 1251 contrahit B (sed* Pedes, *non* pedes *habet): duo fuerunt in A versus, quorum in altero sub finem* L *apparuit (h. e.* dolosus*)* *De hexametro bacchiaco cogitat Ritschelius: sed duo edidit versus, quorum prior est dimeter bacchiacus, tetrameter alter: cf. Seyffertus l. s. s., Studemundus l. s. s., Spengelius l. s. s.* 1250. Hodie est *libri cum A* uicium *B* uino est *libri*

Pedés captat prímum, luctátor dolósust.
Profécto edepol égo nunc probe ábeo madúlsa:
Ita uíctu excurato, íta magnis mundítiis et dis dígnis
Itaque ín loco festíuo 1254[a]
Sumús festiue accépti. 1254[b]
Quíd opust me agere ambáges? hoc est hómini quam ob rem
uítam amet: 1255. 1256
Hic ómnes uoluptatés, in hoc omnés uenustatés sunt:
Deis próxumum esse hoc árbitror:

1251. *Donatus in Eun. IV 5, 1:* Plautus de uino: 'pedes . . . dolosus est' 1252. *Cf. Festus Pauli p. 126:* Madulsa ebrius, a graeco μαδᾶν deductum uel quia madidus satis a uino

---

1251. capitat *C* primo *Donatus, ut vid.* dolust *Z.* dolosus est, *ut vid., Donatus* 1252. PROFE *et* ULṢAM *apparuerunt in A, ante quae Ritschelius* EOMAD *legerat* abeo madulsa *Lipsius Ant. lect. V 9 duce Paulo.* habeo madulsam *BCDZ.* mulsam *F.* habeo madulsam *defendit Bergkius Opusc. vol. I p. 158, ubi simul versus 1252—1256 aliter tractantur, et Studemundus de cant. p. 36 sq.* 1253. ITAUIC . . . . . URATOI*(*OI *incertae)*TAMAGNIṢMUṆḌIṬIIS*(*IIS *dubiae)*D*(vel* B*)*ISDI*(*DI *dubiae)*G—— *apparuerunt in A (*MUNDITISDISDIGNIS *Studemundus apud Richterum de excl. part. p. 18:* et *addidit ibidem Studemundus): qui talis est in B:* Ita uictu excurato ita munditiis digni ah*: contra talis in reliquis:* Ita uictu excurato ita magnis munditiis *(nisi quod* c *pro* t *DFZ)* digni ah *(*ah *om. F).* Ita uíctu excuráto, ita múnditiis dígnis *Ritschelius (*excuratod *idem Nov. exc. p. 77):* múnditiis dígne ‖ Atqué loco in festíuo *idem duce Lipsio.* dignati *Pontanus in Macrob. I 24: cf. Spengelius l. s. s. et alii, quos commemoravi* *V. 1254*[a] *et 1254*[b]*, quos coniungunt AB, ante v. 1253 collocati sunt in A: cf. Bergkius et Studemundus l. s. s.*

ITAQ·ỊNLO *et* EPTI *apparuerunt in A: etiam* co festiuo *legit Studemundus 'Ueber zwei Parallelkom.' p. 50* inloco *B* Itá loco in festíuo sumus féstiue accépti *Ritschelius: cf. Spengelius, Studemundus, Bergkius, Muellerus Add. ad pros. p. 142, Seyffertus de bacch. p. 19* 1255. 1256. QỤIḌỌPUS . . . . . MULTAS*(*AS *dubiae)*AGẸRẸAMBAG . . . OCESTHOMINE *in fine paginae A, qui a proximo versu ad v. 1281 deficit: Ritschelio post* OPUS *etiam* EST *apparuit* *Ita hunc versum constitui dubitanter: pro quo duo sunt in B:* Quid opus me multas agere ambages hoc est ‖ Homini quamobrem uitam amet: *a quibus non discrepant reliqui (*quam ob rem*). eosdem sic edidit Ritschelius:* Quid opúst me multás agere ambáges? ‖ Hoc ést homini quam ób rem agat uítam: *cf. iidem qui supra commememorati sunt (praeterea de* opus *Olsenus p. 85)*

V. 1257—1264 tractavit Bergkius Opusc. vol. I p. 167

1257. *Ita scripsi cum Spengelio: itidem libri, nisi quod et* in hom(oc)nes *B exhibet. cf. ii quos supra commemoravi* 1258. proxumum esse hoc *Spengelius l. s. s. p. 257.* proximum esse *libri.* esse proxu-

(Nam úbi amans complexúst amantem, ubí labra ad labélla adiungit,
Víbi alter alterúm bilingui mánufesto inter sé praehendunt, 1260
Vbi mámma mammicula ópprimitur aut sí lubet corpora cónduplicant)
Manu cándida cantharum dúlciferum propínare uicissim amícitiam 1262. 1263
Neque esse álium alii odio ibi néc quemquam sermónibus morologís uti:

---

mum *idem Spengelius.* proxumum me esse *Muellerus l. s. s.* Deís proxumum ésse arbitrór suauitátem *Ritschelius: cf. Lorenzius et ii quos supra commemoravi* *V. 1259—1261 hinc alienos putat Ussingius, v. 1259 Anspachius de Bacch. p. 28* 1259. *Verba* nam . . . complexust *superioribus continuat B* Nam *om. Ritschelius: cf. ad v. 1258* complexus est *F* *Cf. Kiesslingius Mus. Rhen. vol. XXIII (a. 1868) p. 412 et Spengelius l. s. s. p. 145, Bergkius l. s. s., Muellerus Pros. p. 609* labra ad *Camerarius.* ad labra *libri* 1260. Alter ubi *Ritschelius: versum iambicum iubet esse Lorenzius cum Bergkio* Vbi altera *B* *De* bilingues *vel* bilinguii *cogitabat Acidalius* manifesto (manifestos *ante corr. D) libri* inter se prehendunt *Camerarius.* inters praehendunt *B.* inter prehendunt *CD.* interprehendunt *FZ* 1261. *Anapaestos discripsit Muellerus Pros. p. 121 cum Bergkio l. s. s.: trochaeos continuat Ritschelius* Vbimam m//am anicula *cum ras. i litt. B.* ubi mammiam anicula *C.* ubimam miam anicula *D*[1]. ubi mãma amamicula *D*[3]. Vbi manu mamilla *FZ: corr. Pontanus. Aut* ut mammilla nam amicula *aut* ubi mammilla illam amicula *codd. Lambini.* ubi mamma manicula *Camerarius.* ubi mammilla amiculae *Lambinus* aut] allant *B.* alant *CD.* ac tum *F.* ac etiam *Z.* alia aut *Camerarius: 'recte, sed ut* alia *interpretamentum sit interpretis' iudice Ritschelio* *Cf. Buchholdus l. s. s. p. 104* 1262. 1263. *Pro uno v. hos edidit Ritschelius:* Manú candidá cantharúm tum dulcíferum ‖ Propínare amícissumám tibi tuam amícam: *cf. Spengelius de cret. p. 27, Seyffertus de bacch. p. 46, Studemundus de cant. p. 45, Bergkius l. s. s , Muellerus Pros. p. 200, alii* cantarum *Scutarius.* cantharum *Beroaldus.* canpharum *BCD.* campharum *F.* cãpharum *Z* uicissim amicitiam *scripsi.* micissimã amicitiam *B.* micissimã amiciciã *C.* [a]micissimã amiciciã *D.* mitissimam amicitiam *FZ.* amicissimam amicitiam *Camerarius.* suauissima amicitia *Lipsius apud Dousam Expl. III 25.* hilarissumam amicam *Muellerus.* oculissumam amicam *Spengelius* *Infinitivi e v. 1258 nexi esse videntur Ritschelio: lacunam significat Lorenzius* 1264. *Anapaesticum octonarium feci dubitanter (septenarium iam Muellerus l. s. s.: cf. Bergkius). qui talis est in libris:* Neque ibi esse alium alio odio ibi nec molestum nec sermonibus morologis uti, *nisi quod* morolongis *C.* Neque ibi álium alii esse ódio nec sermónibus morologís uti quémquam: *simul*

Unguénta atque odóres, lemníscos, coróllas
Darí dapsilís: non ením parce prómi
* * * * * * *
Víctu cetero, né quis me roget.
Hóc ego modo átque erus minor 1268[a]
Hunc diém sumpsimus prothýme, 1268[b]
Póstquam opus meum ómne ut uolui pérpetraui hostíbus fugatis.
Illós accubántis, potántis, amántis
Cum scórtis relíqui et meúm scortum ibídem,

---

de utier *cogitans Ritschelius: quod probavit Fleckeisenus: cf. Studemundus de cant. p. 41, Spengelius de cret. p. 27, Seyffertus de bacch. p. 8, alii* alii *pro* alio *iam Lipsius apud Dousam Expl. III 25* *Versum expungit Ussingius. lacunam signat Lorenzius* *V. 1265—1266 uno versu comprehendit B: tetrametro submittit hunc v. Ritschelius:* Darí dapsilís: nec etiám parce prómi uictúm ceterúm*: cf. Bergkius Opusc. vol. I p. 128* 1265. *Post* Vnguenta *rasuram in qua* agi *fuit B.* Vnguenta *ex* Vnguentũ *D.* Vungenta *C* lemniscos corollas *Aldina.* lemnis coscor ollas *B.* lentiscos corollas *CDFZ* 1266. dare D^1*: corr.* D^2 dapsiles *libri.* plexiles *Pius* parcepromi *BCD (ex corr.).* parce promi *Z.* patre promi *F.* parcipromi *D ante corr., Acidalius: cf. Truc. v 184* *Post hunc v. quaedam intercidisse statuit Lorenzius: quem secutus antecedentia non mutavi* *De v. 1267 sqq. cf. Leo Mus. Rhen. vol. XL (a. 1885) p. 177* 1267. Nunc né quis rogét me *Ritschelius. cf. 1265. 1266* Victu cete rone quis (cetero nequis *CD.* cętero ne quis *Z) libri.* Víctu de cétero né quis me roget *Bergkius l. s. s.: cf. Seyffertus de bacch. p. 13, Studemundus de cant. p. 42* 1268[a]. 1268[b]. *Duo versus B exhibet: coniungit Ritschelius* hunc atque erus minor diem *Spengelius l. s. s.* prothyme *Camerarius.* pothyme *BCD.* potissume *FZ, 'prisca exemplaria' Pii, qui 'alios legere'* prothimie *dicit.* prothime *iam Scutarius* 1269. *Iambicum esse voluit Ritschelius talem:* Postquam ópus meum, ut uolui, ómne perpetráui hostibus fugátis*: cf. Bergkius l. s. s.* Pquam *C* ut uolui omne *CDFZ, nisi quod* ome *C* 1270. 1271. *Hexametrum fecit Ritschelius submisso tetrametro hoc:* Et meúm scortum ibidém, cordi atque ánimo opsequéntis*: cf. Bergkius l. s. s., Studemundus de cant. p. 34, Muellerus Pros. p. 365, Seyffertus de bacch. p. 17. duo versus B habet, quorum alter a* Reliquiet *incipit* 1271. scortis *ex* scortus *corr. B ras.* *Versuum 1272—1276 haec sunt initia in B:* Corde, Quam exurrexi, Adhunc, Quiprobe, Sic hęc*: quos praeter 1271. 1272 (cf. 1270. 1271) ita digerit Ritschelius:* Set póstquam exurréxi, oránt med ut sáltem. ‖ Ad húnc me modum ílli intulí satis facéte: ‖ Némpe ex disciplína: quippe Iónica ego probé perdidici. ‖ Síc ego palliolátim amictus hác incessi lúdibundus. ‖ Plaudúnt partim: illi clamitant me ut reuortar*: cf. praeter alios Spengelius l. s. s. et Seyffertus de bacch. p. 17*

Cordi átque animo suo ópsequentis. séd postquam exurréxi,
Órant med ut sáltem: ad hunc me módum intuli illi sátis facete,
Lépide ex disciplína: quippe ego quí probe Ionicám perdidici.
Póstid palliolátim amictus síc incessi lúdibundus.
Plaudúnt et 'parúm' clamitánt, ut reuórtar.
Occépi denuo hóc modo. (nolui: 1277a
Idem amicae dabam me meae 1277b
Vt me amaret.) Vbí circumuortór, cado: 1278a
Id fúit naenia lúdo. 1278b

1278. *Huc referunt fragmenta Festi p. 161 s. v.* 'naenia' *tradita:* Naenia . . . [Sunt qui eo uerbo finem sig]nificari credi[derunt, ut ait Plautus in Pseudolo]: abi ergo [circumuortor cado: id fuit naenia ludo]: *cf. Buggius Nov. annal. vol. CVII (a. 1873) p. 405, Leidolphus l. s. s. p. 250*

1272. cordi *Lambinus.* corde *libri* opsequentes *B.* obsequentis *FZ.* obsequentes *CD* exu///rrexi *(p erasa) D* 1273. 1274. med *Camerarius, Ritschelius Nov. exc. p. 29.* me id *BCDZ.* me hi *F* Adhunc *B* me *om. Z* intulit illis satis fac et enime *B.* intulit Illis satis facete nime *CD.* intuli illis satisfacere minime *FZ: ubi* illi *et* Nempe *pro* nime *Ritschelius,* Lepide *ego dubitanter.* intuli, ut illis satisfacerem *Camerarius* disciplina *libri* quippe ego ‖ Quiprobe Ionicaper didici *B.* quippe ego qui probe lenoni caper didici *C.* quippe ego qui probi (e supra) leonicaper didici *D, ut* e *addiderit supra* i *m. 3.* quiui ego qui probum lenonem capere didici *F.* quiui ego qui lenonem capere didici *Z.* quippe ego qui probe Ionica perdidici *Camerarius, ubi* Ionicam *Spengelius* 1275. Postid *scripsi.* sed *libri* palliolati mamictus *B.* palliotatim *(*pallio tatim *D.* paliolatim *Z)* amictus *CDFZ (aut* palliolatus *aut* palluratus *libri Lambini): ubi* palliolatim *Scutarius* incessi *CDFZ.* hęc incessi *B.* dehinc cessi *Scaliger.* hac incessi *Bothius* 1276. et parum *scripsi.* parum *B.* partim *CDFZ: cf. Studemundus de cant. p. 48.* perpetim *Spengelius T. M. Plaut. p. 21.* eu parum *idem Spengelius 'Reformvorschlaege' p. 406* ut] me ut *libri 'Aut* inclamitant *scribendum videtur aut delendum* me' *Ritschelius* reuertar *libri* *V. 1277—1278ᵇ duobus versibus comprehendit Ritschelius hisce:* Occépi hoc modó denuó uolui: amícae dabám me, ut me amáret: ‖ Círcumuortór, cado: nénia ludo íd fuit*: cf. Seyffertus de bacch. p. 36, Studemundus de cant. p. 34* *Verba* nolui . . . amaret *ab hac recensione aliena puto, uti plura in hac scaena* nolui *BCD²*. uolui *D¹FZ, Gulielmius* idem] id est *F* amice *BFZ.* amicę *CD* maeae *D* ubi *D³Z.* abi *Festus (?).* tibi *BCD¹*. ibi *F: cf. Buggius Nov. annal. vol. CVII (a. 1873) p. 405* circum uortor *BD.* circumuortor *C.* circunuortor *F.* circumtortor *Gulielmius* *Verba* Id . . . ludo *cum v. 1279 coniungit B* nenialudo *B.* neni aludo *C.* nem aludo *D.* nempe ludo *F.* nempe

Ítaque dum enitór, prox, iam paene ínquinaui pállium. 1279
Númiae tum uoluptáti edepol fui: 1280^a
Ób casum datur cántharus: bibi. 1280^b
Commúto ilicó pallium, íllud posíui:
Inde húc exií, crapulám dum amouérem.
Núnc ab ero ad erum méum maiorem uénio foedus cómmemoratum.
Áperite, aperite. heús, Simoni mé adesse aliquis núntiate.

---

a ludo *Z.* nemo laudo *nonnulli libri Lambini* 1279. Itaque] Atque *Ussingius* du me mitor *B.* dumenitor *D.* dum enitor *CFZ* prox iam *e suis libris Lambinus, e vet. cod. Scaliger, Festo p. 253 ed. M. usi.* proxiam *B.* praxiã *CD* (prax iam *Ussingius).* pax iam *FZ.* pauxillatim *Saracenus* pene *libri* 1280^a *et* 1280^b *uno versu coniungit cum B Ritschelius* datur ob casum cantharus *transponens: cf. Studemundus de cant. p. 17, Spengelius l. s. s.* nimietum D^1*: separavit* D^3. temeto *F, cod. Vaticanus 'alter' Lipsii Ant. lect. V 9* ędepol *Z* bibi BCD^2Z. tibi D^1. uini *F* *V. 1281—1282 coniungit B* 1281. Commutoilico *(prior* i *ex* l*) B.* Commut ollico CD^1. Commut ollico (i *supra* o) D^2. Commuto illico *Z* palium *Z* posiui *B.* posui *reliqui* 1282. *Ab hoc v. accedit A:* INDEHUCEXIUICRAPULAMDUMAMOUEREM inde *(*i *ex* l*) B* exii *Z.* exi *BCDF* grapulam *(*c *ex* g*) B.* grapulam *CD.* crapulam *FZ* a·uerem (·mo· *supra*) *B* 1283. NUNCABEROADERUMMEUMMAIOREM . . . . . FOEDUSCÕ *et in proprio v.* T*(vel* E*)*RO.ATU—— *litteris dubiis A: in lacunam quadrat* adueni *magis quam* ueni*: similiter legisse videtur Studemundus teste Spengelio p. 145 et 186, ubi ex Ambrosiani vestigiis* comprobatum *conicitur* Nun *F* abero *ante ras. B.* abeo *idem ex rasura.* abero *CDFZ.* abeo *Winterus l. s. s.* ab ero *recte Spengelius l. s. s.: om. Ritschelius* aderum *B* fedus *B et ante corr. D* commemoratum *BCDFZ.* comprobatum *Studemundus l. s. s.* *Ceterum octonarium anapaesticum Spengelius discripsit l. s. s.: cf. Baierus l. s. s. p. 155* 1284. APERITEAPERITEHEUSSIMONIMEADESSEALIQUISNUNTIATE *A* apperite aperite *D* heusimoni me *B.* heusimo nime *C.* husimo (e *supra* h) ni me *D.* heu simoni me *Z* adesse me *Bothius, Ritschelius* aliquis *ex A Loewius.* quis *BCDFZ, Ritschelius* nuntiate simo pseudolus *BCD.* nuntiat *FZ.* nunciato *Guyetus*

SIMO. PSEVDOLVS

SIMO

Vóx uiri péssumi me éxciet foras.
Séd quid hoc? quómodo? quíd uideo ego?

PSEVDOLVS

Cúm corona ébrium Pseúdolum tuom.

SIMO

Líbere hercle hóc quidem. séd uide statum.
Núm mea grátia pértimescít magis?
Cógito saéuiter blánditerne ádloquar.
Sed me hóc uotat uim fácere nunc,
Quód fero: sí qua in hoc spés sitast mihi.

1290. Saeuiter *et* blanditer *ex hoc loco transierunt in gloss. Plaut.: cf. Ritschelius Opusc. vol. II p. 235*

Actus V scaena 2 SIMO PSEUDOLUS *A teste Ritschelio: Loewio nihil apparuit.* SIMO SENEX· PSEVDOLVS SERVVS· *B. om. unius v. sp. relicto CD.* Simo. Pseudolus. Ballio leno *F et, nisi quod* Bal., *Z. Ballionis pers. expulit Ritschelius* *Antistrophicam in hoc cantico rationem Hermannus deprehendere sibi visus est Elem. doctr. metr. p. 218 sq. post Ritschelium Fleckeisenumque scaenam tractaverunt Studemundus de cant. p. 73, Crainius 'Ueber die Compos.' p. 50 sq., Winterus l. s. s., Spengelius l. s. s., Christius 'Metrik' p.* 409^2 *V. 1285 et 1286 coniungit B* Sed *tamen, non* sed *exhibens* 1285. SI. Vox *BDZ.* SI uox *C c. sp. init.* ỤIRỊ *A* PẸSSUMIṂE *A cum Z.* pessumine *B.* pessumi ne *CD.* pessimi me *F* EXÇỊET *A* 1286. HOC . . . MỌDO *A* QUỊḌUIDEO *A, Camerarius.* quid tu uideo *BCDFZ (nisi quod* tu *ras. ex* l *vel* b *incohata D): unde* tu? Quid uideo *Spengelius,* Quid? uideo *Lorenzius,* Quid ita uideo *Ritschelius: cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 9 adn. 7 et Braunius l. s. s. p. 58.* Quid te uideo *Beroaldus, Pius* *V. 1287–1288 uno v. comprehendit B* 1287. Quom *B.* cum *reliqui cum A* ÇORONA *A* EBṚIUM *A* PSEỤDOLUM *A.* pseudolus D^1 ṬUUṂ *A cum reliquis* 1288. LIBẸRE *A.* Liberae *B* HERCLẸ *A* QUIDẸM *A* SẸDUIDE *A.* seduide *B* STATUM *A* *V. 1289–1290 uno v. comprehendit B (*Cogito *exhibens, non* cogito*)* 1289. Non *F* MEAGRATỊA *A.* mea gracia *B.* meam gratiam *F* PERTIMESÇI*(vel* Ẹ*)*T *A.* pertimescet *BCD (ex corr.) Z.* pertimescit *D (ante corr.) F* MAGIS *A.* PS. magis *FZ* 1290. COGIṬO *A* SAẸUITER *A.* sẹuiter *BD.* seuiter *Z* BLẠNDITẸRNE *A cum FZ.* bianditerne *BCD* ADLOQUAR *A cum B.* alloquar *reliqui* 1291. 1292. SEDMEHOÇỤO*(*ỤO *dubia lectione), mox* ṆUNCQUỌDFEROSIQUAIN *et in proprio v.* HOCSPESIT*(vel* TI*) ita ut reliqua legi nequeant) A: etiam in B coniunguntur divisionis antiquae nullo indicio relicto: quos sic edidit Ritschelius:* Sét illi me hoc uím uotat facere núnc iam, || Quód fero: sí qua in hoc spés sitast

PSEVDOLVS

Vír malus uiro óptumo obuiam it.

SIMO

Dí te ament, Pseúdole.

PSEVDOLVS

Háhae.

SIMO

I in malám crucem.

PSEVDOLVS

Cur égo adflictor?

SIMO

Quid tú, malum, in os igitúr mi ebrius inrúctas?

PSEVDOLVS

Mólliter sústine mé: caue né cadam.

1295. Afflicter *tamquam adverbium hinc transiit in gloss. Plaut.: cf. Ritschelius Opusc. vol. II p. 264*

---

mihi*: cf. Muellerus Pros. p. 88, Christius l. s. s., Spengelius l. s. s.* 1291. BA. *praemittit F* hoc me *BCDFZ* uetat *FZ* 1292. siqua *B* inhoc *B* spes sitast *CDZ.* spes sit ast *B.* spes sita est *F* *V. 1293. 1294 uno v. comprehendit B, tribus A, quorum prior est* UIRMALUṢỤIRO, *alter* . . . . MO . . . IAM *teste Loewio, qui negat nunc dici posse num post* UIRO *aut* IAM *aliud quid sequatur (Ritschelius* OPTUMOOBUIAMIT *legit): tertius hic est:* DITEAMEṆTPSẸỤḌỌḶẸ#HẠHAE#ỊṆṂẠLAMCRUC̣EM *litteris* #HẠ *et* ỊỊ *incertissimis* 1293. PS. *om. F* optimo *F* obuiamit *B* 1294. Dite *B* *Ita scripsi ex A.* pseudole pfui inmala crecem *B.* pseudolepsui in malam crucem *C.* preudoles, *(h. e.* pseudole sed*)* sui in malam crucem *D.* pseudole sed i in malam crucem *FZ.* Pseudole. fu, malam i in crucem *Ritschelius.* phui *iam Camerarius.* Pseudole. PS. Fu. S. I in malam crucem *Spengelius l. s. s. p. 80* 1295. *Anapaesticum feci, quem Ritschelius iambicum (*Cur égo nam adflicter? S. Quid, malum, tu in os mi inructas ebrius*) esse voluit* CUREGOAḌFLICTẸR *A.* Cur ego *(*ergo *B)* me adflictor *(*afflictor *CDZ) BCDZ.* Cur ego me afflicter *F, Hermannus: atque* afflicter *gloss. Plautinum.* Cur ego te adflicto *Spengelius l. s. s.* Cur ego me afflictem *Pylades.* afflictas *in margine posuit Dousa.* Cur egomet afflictor *Acidalius, Ritschelius Opusc. vol. II p. 264* QUIḌTUMALUMINOSIGITUR *A.* Quid tu malum ergo in os *(*inos *B) reliqui* mihi *libri cum A* incrutias D^1*: corr.* D^2 Quid ita, malum, ergo in os ructas mihi *Ritschelius Opusc. vol. II p. 264: cf. Lorenzius in appendice* *V. 1296. 1297 uno versu comprehendit B cum A, nisi quod* Me ut, *non* me ut, *in B est: cf. Spengelius T. Macc. Pl. p. 143, Muellerus Pros. p. 219, Studemundus de cant. p. 14* 1296. sustine me *Ritschelius.* SIṢṬENEME *A.* siste ne me *BC.* sisteneme *D.* siste nunc me *FZ* CẠUENECẠDAM *A.* caue nec adam *C*

Non uídes me, ut madide mádeam?

SIMO

Quae ístaec audáciast, té sic intérdius
Cúm corolla ébrium incédere?

PSEVDOLVS

Lubet.

SIMO

Quíd, lubet? pérgin ructáre in os mihi?

PSEVDOLVS

Suáuis ructús mihist: síc sine, Simo.

SIMO

Crédo equidem potis ésse te, scelus,
Mássici móntis ubérrumos quáttuor
Frúctus ebíbere in hora úna.

1300. 1301. *Nonius p. 164, 30:* ructus a ructando dictus. Plautus Pseudolo: ʻpercin . . . Simon'

1297. NON *A* uiden *F* UT *A* madidem ad eam *BD.* madidem adeam *C.* madidus adeam *FZ.* madide madeam *Camerarius* Nón uides me, uti mádide madeam ego *Ritschelius* *V. 1298. 1299 coniungit B in* Cum *antiquae discriptionis vestigio relicto* 1298. QUAEISTAECAUDACIASTTE *A.* Quę ista he caudacia site *B.* Quae *(*Quę *CD)* ista haec *(*hęc *D)* audatia site *(*si te *C) CD et, nisi quod* audacia, *Z.* Quae istec audacia est te *F* Quae ista haec audaciast te sic *Pylades (*te sic *ex* ʻ*codd. ant.*'*)* INTERDIUS *A.* inter dius *BCD* 1299. COROLLA *A.* corrolla *C* EBRIUM *A* incedere *BCDFZ.* INGREDERE *A.* ingrediri *Seyffertus Ind. phil. vol. XIV (a. 1884) p. 440* Ita lubet *Ritschelius* *V. 1300. 1301 uno versu comprehendit B* 1300. SI] PS. *CD*[1] QUIDL————NOSRUCTAREMIHI *A teste Loewio: cf. Studemundus apud Caesarem l. s. s. p. 117* percin ructare in os mihi *Nonius* inos *B* 1301. SUAUISRUCTUSMIHIEST *A* ruptus *F* mihi est *BCDFZ* sic sines imon *Nonius: cf. Seyffertus Ind. philol. vol. XIV (a. 1884) p. 440.* S(ics)INESIMO *A teste Studemundo apud Caesarem l. s. s. p. 129.* SICSINEEIMODO *Loewius legebat.* sic sine modo *BCDFZ.* sic sine: i modo *Gulielmius Verisim. I 4, Ritschelius: cf. Spengelius l. s. s., Brixius Nov. annal. vol. XCI (a. 1865) p. 69 sq., Reblinius l. s. s. p. 29, Caesar l. s. s. p. 129* *V. 1302. 1303 uno versu comprehendit B, sed in scriptura* Massici *(non* massici*) vestigio rectae discriptionis relicto* 1302. CREDO *A* POTISESSETE *A.* potasse te *B.* potassete *CD*[1]. potasset& *D*[3]. potesse te *FZ: cf. Muellerus Pros. p. 219* 1303. MASSICI *A.* ma^s^sici *D* UBERRUMOS *A.* uber rumos *D.* uberrimos *F* QUATTUOR *A cum Z.* quatuor *BCDF* *V. 1304. 1305 uno v. comprehendit B* 1304. FRUCTUSEBIBERE *A* in una hora *Ritschelius* PS.] HAR.

PSEVDOLVS

Hiberna, áddito.

SIMO

Hau mále mones: sed díc tamen,
Vnde onustám celocem ágere te praédicem?

PSEVDOLVS

Cúm tuo fílio pérpotauí modo.
Séd, Simo, ut probe táctus Balliost.
Quaé tibi díxi, ut effécta réddidi.

SIMO

Péssumu's homo.

PSEVDOLVS

Múlier hoc facit:
Cúm tuo fílio líbera accubat.

SIMO

Ómnia ut quícque egisti, órdine scio.

BCD HIBERNA *A* ADDITO *A cum reliquis, nisi quod* add *ex* und, *ut vid., corr. D* 1305. Haud male mones: sed dic tamen *Acidalius.* SEDDICATAMENHAUMALEMONES *A.* SI. Sed dic tamen PS. hau male mones SI. *B, verba a* PS. hau *cum v. 1306 coniungens.* SI. sed dic tamen PS. haud male mones SI. *CDF et, nisi quod* hic, *Z: sed verba* Si. sed . . . haud *in loco raso C* 1306. onustam *Z.* HONESTAM *A cum BCDF* CELOCEMAGERE *A* agerete *BD* predicem *BF* *V. 1307—1312 tribus versibus binos contrahens coniungit B (quorum alter est a* Que tibi . . . homo est*): ubi octo A versiculos praebet turbato ordine hosce:* 1. CUMTUOFILIOPERPOTAUIMODO 2. SED . . . OUTPROBE 3. CUMTUOFILIOLIBERAO*(vel* A*)*CCUPAT 4. TACTUSESTBALL—— 5. QUAETIBIDIXIUTEFFE——EDD—— 6. PESSUMUSHOMO 7. MULIERHAECFACI—— 8. OMNIASCIOUTQUICQ·EGISTIORDINESCIO*: quae praeeunte ex parte Acidalio ita transposuit Ritschelius:* Cúm tuo fílio pérpotauí modo. ‖ Múlier haec hóc facit: cúm tuo fílio ‖ Líbera accubat. SI. Péssumu's homo. ‖ PS. Sét, Simo, ut probe táctus Balliost? ‖ Quaé tibi díxi, ut effécta reddidi? ‖ SI. Ómnia ut quídque egisti órdine ego scio 1307. Quom *B* filio *om. CDFZ* perportaui *BCD* 1308. Sed, *non* sed *B in medio versu* ut probe tactus *Z.* utprobet actus *B.* ut probet actus *CD.* ut probe captus *F* ballio est *BCDFZ* 1309. Que *BDF.* Quę *C* uteffecta *B* 1310. SI. Derides Pessimus *B.* SI. derides pessimus *CD.* SI. Derides pessumus *FZ. cf. A, quocum* Derides *om. Ritschelius* homo est *BCDZ (cf. A).* homo es *F, codices Lambini.* is homo iit *(et* pessume*) Gulielmius Verisim. I 4* hoc *F, Fleckeisenus.* haec *Z.* hęc *CD.* hec *B (*haec feci *et mox* accubet *Acidalius)* 1311. Cum, *non* cum, *in medio versu B* *Ante* accubat *spat. circ. 5 litt. C* 1312. utquique *B.* ut quique *CDF.* ut quidque *Z*

PSEVDOLVS

Quid érgo dubitas dáre mi argentum?

SIMO

Iús petis: fateór, tene.

PSEVDOLVS

At negabás daturum ésse te mihi.
Onera húnc umerum ac me cónsequere hac.

SIMO

Egone ístum onerem?

PSEVDOLVS

Onerabís: scio.

SIMO

Quid ego huíc homini faciám? satin ultro et argéntum aufert et me ínridet?

1313. *Versum trochaicum esse dicit Muellerus Pros. p. 298* Quid-ergo *B* mihi *libri* ARGENTUM *A* uis *C* TENE *A* *V. 1314—1324 ita edidit Ritschelius:* PS. Át negabás daturum ésse te mihi: ‖ Tamén das? SI. Derídes. quid? hóc, Pseudule, aúfersne ‖ Abs túo ero? PS. Lubéntissimó corde atque ánimo. ‖ SI. Nonne aúdes, quaeso, aliquám partem mihi grátiam facere hinc árgenti? ‖ PS. Non. mé dices auidum ésse hominem: nam hinc númquam eris nummo díuitior. ‖ SI. Hem, hércle, hoc ego numquám ratus sum fore mi, út tibi fierem súpplex. ‖ PS. Onera hóc humerum atque me cónsequere hac. SI. Ego istó me onerem? PS. Onerabís, scio. ‖ SI. Quid ego huíc homini faciám? satin ultro argéntum aufert et me ínridet? ‖ PS. Vae uíctis: uorte ergó tergum. ‖ SI. Heú heu, desine. síne me: doleo. PS. Ní doleres tu, égo dolerem: ‖ Néque te mei tergí misereret, hóc si non hodie écfecissem.

Versuum 1314—1319 haec sunt in B quattuor initia: PS At *(et* Onera, *non* onera *in medio v.),* Hac ego *(et* Quid*),* Et argentum, Em BAL hoc *(et* Fore, *non* fore *in medio v.)* 1314. PS. *om. C* negabas *C (a alt. ex* i *et eadem littera supra scr.).* negas *Z* mihi *Spengelius.* mihi tamen das *BCDFZ. post* MIHI *in A nihil legi potuit* *Versum spurium dicit Ussingius: cf. Langenus Stud. Pl. p. 365* 1315. hunc humerum *Spengelius.* hunc hominem *libri cum A.* hoc humerum *duce Acidalio Ritschelius: quod ipse de pallio, de argento interpretatus est Acidalius, de crumena Ladewigius in Diurn. antiqu. stud. a. 1842 p. 1077* ac *Spengelius.* atque *libri* CONSEQUERE *A* HAC *A cum B.* ac *CD.* SI. ac *Z.* SI. at *F* SI.] *om. libri cum A: addidit Ritschelius* EGONE *A.* ego *reliqui* ISTUMONEREM *A.* istum onerem *CDFZ, nisi quod* one rē *D.* istum honerem *B* ego istunc onerem *Spengelius* PS. *F Z. pers. spat. AB, quod om. in versus initio CD* 1316. SI.] *spat. B. om CD* homini *ex* hominē *D* FACIAMSATI . . . ULTRO *A teste Loewio: ex quo* satinne *profert Studemundus apud Schraderum p. 26. 30.* faciam statim ultro *reliqui:* satin *iam Pylades* ETARGEN *et in proprii versiculi initio* TUM *A.* PS. Et argentum *Z* AUFERTET *A.* aufertet *B* MEINRIDET *A.* me inridet *(ri e corr.) D.* me irridet *FZ* 'Ceterum haud scio an ultro *rectius collocetur post* me' *Ritschelius*

PSEVDOLVS

Vae uíctis.

SIMO

Vorte ergo úmerum.

PSEVDOLVS

Em.

SIMO

Hóc ego numquam rátus sum
Fore me, út tibi fierem súpplex.
Heú heu.

PSEVDOLVS

Desine.

SIMO

Át ego doleo.

PSEVDOLVS

Ní doleres tu, égo dolerem.

SIMO

Quid? hoc aúferen, Pseudole mi, ábs tuo ero?

PSEVDOLVS

Lubentíssumo corde atque ánimo.

1317. UAEUICTIS⧣UORTEERGOUMERUM *A.* ⧣ Vę uictis. BAL. uorte ergo humerum *BC, nisi quod* ae *cum spat. C.* PS. *(hoc D²)* Vae uictis. BAL. Vorte ergo humerum *D.* BAL. Vae uictis. PS. Vorte e. h. *Z.* BAL. ue mihi. PS. uerte e. h. *F* 1318. EM⧣HOCEGONUMQUAMRATUSSUM *A.* Em. BAL hoc ego numquam ratus sum (ratussum *B.* reatus sum *C) BCDZ.* BA. Hem hoc ego numquam ratus sum *F, quod placuit Handio Turs. III p. 49* 1319. FOREMEUTTIBIFIEREMSUPPLEX *A* uttibi *B* 1320. *Hic versus fortasse interpolatus est* Heu heu. PS. Desine. SI. At ego doleo *scripsi.* HEUHEUDESINEDOLEO *A.* heu heu heu *(spat. B)* Desine (desine *s. spat. C).* BAL Doleo *BC.* PS. *(hoc D²)* Heu heu desine BA. Doleo *D.* heu heu PS. desine. BA. Doleo *FZ.* Heu heu heu heu, desine, doleo *Spengelius anapaesticum efficiens (*Ni doleas tu, egomet doleam*)* ⧣NIDOLERESTUEGODOLEREM *A* PS. *FZ. spat. BCD¹.* SI *D²* dolorestu *B.* dolores tu *C* 1321. QUIDHOCAUFERTNPSEUDOLUS⧣MIHIAB*(vel* P*)*STUOERO⧣LUBẼ *et in proprio v.* TISSIMOCORDEATQ·ANIMO *A, ubi tamen* S⧣ *incertissimae sunt (*Quid hoc auferen Pseudolum mihi abs *ex Studemundi lectione adfert Schraderus l. s. s. p. 24)* SI. *om. BCD* Quid hoc auferre nonpseudole apstuo ero *B.* quid hoc auferre Non pseudole abstuo *CDFZ, nisi quod* Bal. *praem. FZ et* uno *pro* non *F: ubi* auferesne *Pistoris et* aufers non *Pius: quae edidi, proposuit praeeunte ex parte Ussingio Seyffertus 'Jahresbericht' 1882—1885 p. 122: cf. Spengelius l. s. s.* PS.] *spat. BD. om. CF: corr. Z* Lubentissimo *BCDFZ*

SIMO

Non aúdes, quaeso, aliquám partem mihi grátiam facere hinc árgenti?

PSEVDOLVS

Non. mé deices auidum ésse hominem: nam hinc númquam eris nummo díuitior:
Neque té mei tergi mísereret, hoc seí non hodie effécissem.

SIMO

Erit úbi te ulciscar, seí uiuo.

PSEVDOLVS

Quid mínitare? habeo térgum.

SIMO

Age sáne igitur.

PSEVDOLVS

Redi.

SIMO

Quíd redeam?

PSEVDOLVS

Redi módo: non eris decéptus.

1322. SI.] BALL. *Z. om. BCDF* NONNE *A, Schraderus p. 44* QUAESSO *A.* quaeso *CFZ.* quęso *D.* queso *B* ALIQ . . . . MIHI *A* GRATIAM *A.* graciam *B.* gratam *F* FACERE *A* HINC . . RENT—— *apparuit in A (*hinc de argento *legit Studemundus apud Schraderum l. s. s.)* hinc argenti *Acidalius.* hic argenti *BCD.* huius *'alibi legi' Pius dicit: unde* huius argenti *Fleckeisenus: cf. Brandtius de genet. p. 66:* argenti *Ussingius* 1323. NONMEDI, *mox dubia vestigia litterarum* MESSE *in A ante* HOMINEMNAMHINC *e. q. s. apparuerunt* PS. *DFZ. om. BC* Non *CDFZ, 'libri vett.' Lambini.* Nom *B.* Num *Ussingius.* Noui *Camerarius* deices *B.* dicis *CDFZ* esse hominem *om. B* BAL. Nam *FZ* hinc *BCF.* hanc *D*[1]*: corr. D*[2]. h̄, *h. e.* hoc, *Z* NUNQUÃ *A* diuicior *B.* diutior *C.* ditior *F* 1324. PS. *praem. FZ* ME *et* I *supra scr. A* MISERERET *A* HOÇSI *A.* Sei hoc *BCD.* si hoc *FZ, Ritschelius in adn. anapaesticum septenarium efficiens* hocedie *Bergkius Opusc. vol. I p. 678* & fecissem *BCD* *De v. 1325—1335 cf. Ritschelius Parerg. p. 296* 1325. SI.] BAL. *libri* SI *A.* si *B (ex ras.) FZ.* sei *B ante ras. et CD* UIUO *A* QUIDMINITARE *A* *In verbis* habeo tergum *corruptelam latere suspicatur Ritschelius: ubi* habeo domi tergum *Fleckeisenus,* auen argentum *Sauppius Quaest. Pl. p. 13,* habeo argentum *Bergkius Opusc. vol. I p. 678* 1326. BAL Age sane *superioribus continuat B* BAL. *pro* SI *etiam CDFZ* sane igitur *Brixius ad Mil. gl. 1024.* sane PS. Igitur *cum libris Ritschelius* redi *BF, Scutarius.* reddi *CDZ.* REDDI *(vel* E*) A* redeam *F cum A, Saracenus.* reddam *BCDZ* PS.] BS *C* REDI *A.* reddi *Z: corr. Scutarius* NONE *et in proprio versu* RISDECEPTUS *(tribus primis litteris incertis) A* noeris *C*

SIMO

Redeó.

PSEVDOLVS

Simul mecum i pótatum.

SIMO

Egone eám?

PSEVDOLVS

Fac quod te iúbeo.
Si is, aút dimidium aut plús etiam faxo hínc feres.

SIMO

Eo: duc mé, quo uis.

PSEVDOLVS

Númquid irátus es aút mihi aut fílio
Própter has rés, Simo?

SIMO

Níl profecto.

PSEVDOLVS

I hác simul.

1327. REDEO‡SIMULMECUMPOTATUM*(vel* IPOTATUM*)*‡EGONEEAM-FACQUODTEIUBEO *litteris* POTATUM*(vel* IPOTATUM*) incertissimis A* BAL Redeo *superioribus addit B* BAL *etiam CDFZ* Reddeo *Z: corr. Scutarius* PS.] BS. *C* simul mecum i potatum *Bothius.* i simul mecum potatum *F, Acidalius.* simul mecum potatum *(*po tatum *D) BCDZ.* simul i mecum potum *Ritschelius olim* BAL Ego ne *B.* BAL. Egone *reliqui.* SI. Ego eam *Muellerus Pros. p. 103* 1328. 1329. *Octonarium discripsi cum Fleckeiseno: pro quo hos edidit versus Ritschelius:* Si is aút dimidium aut plús etiam faxo hínc feres. ‖ SI. Eo: dúc me quo uis, Pseúdule. PS. Quid núnciam? *cf. praeter Hermannum Elem. doctr. metr. p. 304 et Epit. ed. alt. p. 106 Muellerus Pros. p. 180, Spengelius de cret. p. 9, Seyffertus de bacch. p. 15, Philol. XXIX (a. 1870) p. 407, Stud. Pl. p. 18* SIISAUTDIMIDIUMAUTPLUSETIAMFAXOHINC-FERES‡EODUC‖MEQUOUIS *A* Siis B audi mi diũ *D* (t *supra* audi) pius *BCD* fores *F* SI.] BAL. *libri* quouis *B* *V. 1330—1335 quattuor versibus comprehendit B, quorum haec sunt initia:* Quid, Nihil, Hercle, Atque, *sed ut* Aut, *non* aut *scribatur versu 1,* Spectatores *v. 2,* Vocare *v. 3: eidem tales sunt in A:* 1. QUIDNUNCNUMQUIDIRATUSESAUTMI-HIAUTFILIOPROPTER‖RES*(ante* RES *num* HAS *sit, incertum)*SIMO*(quattuor litteris incertissimis)*NIHILPROFECTO 2. IHACTESEQUOR‡QUINUOCASSPEC-TATORESSIMUL‡HERCLEME *et in proprio versu* ——— SOLENTUOCA-RENECEGOISTOS *(*hau *Studemundus adfert 'Ueber zwei Parallelkom. p. 57)* 3. UERUMSIUOLTIS *et* REHUNCGREGẼ *et in proprio v. vestigia dubia litterarum* ETF*: de quibus versibus cf. Christius 'Metr. Bem.' p. 62, Seyffertus de bacch. p. 14, Spengelius de cret. p. 9 et l. s. s., Studemundus de cant. p. 6 sqq., Winterus* 1330. PS. Numquid *Spengelius.* Quid nunc numquid *(*nuquid *F) BCDFZ* 1331. SI. Nihil *F.* BAL. Nihil *CDZ.* Nihil *B* I hac simul *Spengelius.*

SIMO

Té sequor. quín uocas spéctatorés simul?

PSEVDOLVS

Hércle me isti haú solent 1333[a]
Vocáre neque ergo ego ístos. 1333[b]
Verúm sultis ádplaudere átque adprobáre hunc
Gregem ét fabulam, ín crastinúm uos uocábo.

I hac *(*ihac *C) libri.* I modo hac *Ritschelius.* I hac modo *Muellerus Pros. p. 742* 1332. BAL. *pro* SI *CDFZ: spat. B* quia *Z* Spectator essimul *B* 1333[a]. 1333[b]. haud *libri praeter A* Vocare neque ergo ego istos *libri praeter A* Hércle me isti haút solent: néque ego ergo istós uoco *Ritschelius* Vocáre hercle me ísti haud solént neque ego ergo ístos *Spengelius* 1334. Verúm sultis ádplaudere átque adprobáre hunc *Seyffertus de bacch. p. 14 cum Hermanno Elem. d. m. p. 304 (nisi propter* sultis *praestat:* Sed sí uoltis *e. q. s.).* uerum sed uoltis adplaudere Atque adprobare hunc *libri (nisi quod* si *pro* sed *F,* applaudere *F,* atque *CDFZ,* approbare *CDFZ et quidem ex* adprobare *D*[1]*).* Verúm sei uoltís plaudere átque adprobáre hunc *Spengelius l. s. s.*
fabulam
Vérum si uóltis adplaúdere atque ádprobare *Ritschelius* 1335. & fabulã *B* crastinã *ante corr. B* Húnc gregem et fábulam, in crástinum uós uoco *Ritschelius* PLAVTI PSEVDOLVS EXPLICIT *BCD*
In A septem versus sunt, quorum primo M *et mox* PL, *utrumque incerta lectione, extare videtur, altero legi potuit nihil, tertio* N, *quarto nihil, quinto dubia vestigia litterarum* PSEUDOLUS, *sexto dubia* T, *septimo* FELICI *perdubia lectione: quod ad* Macci Plauti Pseudolus explicit feliciter incipit Rudens *nescio quomodo (verbis ut videtur transpositis) spectare videtur*

T. MACCI PLAVTI

COMOEDIAE

RECENSVIT

INSTRVMENTO CRITICO ET PROLEGOMENIS

AVXIT

FRIDERICVS RITSCHELIVS

SOCIIS OPERAE ADSVMPTIS

GVSTAVO LOEWE GEORGIO GOETZ FRIDERICO SCHOELL

TOMI III FASCICVLVS V

MENAECHMOS CONTINENS

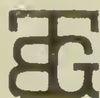

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MDCCCLXXXIX

T. MACCI PLAVTI

MENAECHMI

RECENSVIT

FRIDERICVS RITSCHELIVS

EDITIO ALTERA A FRIDERICO SCHOELL RECOGNITA

COMOEDIARVM PLAVTINARVM

TOMI III FASCICVLVS V

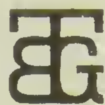

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MDCCCLXXXIX

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEVBNERI

'Menaechmi quo gravius cum aliorum inveteratorum vitiorum tum lacunarum multitudine laborat, eo magis dolendum est et paucas tantum eius fabulae membranas Ambrosianas superesse et eas maximam partem tam male habitas ut Plautinae scripturae investigandae operam omnem eludant. Quarum pristinam compagem, quantum indagari potuit, hanc habetote.'

427 a. 428 a | Mil. glor. | L
* *
* *
379. 380
381 382 = Mil. 1423—36. 37 et Men. inscr.
A. a
B. b
427 b. 428 b = 57 — 75. 76 — 91*)

423. 424 = 92—110. 111—125**) | LI
C. c
439. 440 = 159—176. 177—193
409. 410 = 193***)—212. 213—227
415. 416 = 228—246. 247—265
441. 442 = 266—283. 284—302
D. d
429. 430 = 341—357. 358—373

---

*) Nihil adnotaverat Ritschelius, nisi v. 90 finiri hoc folium (cf. etiam praef. Mil. p. VI): unde aberravit Geppertus Stud. Pl. II p. 64. Loewius vero haec adscripsit '*427 B. 428 B (nicht von Mai's Hand), die mit 427 A und 428 A an dem oberen Theile noch etwas zusammenhängen, sind das miserabelste Blatt, das mir bisher vorgekommen. Ausser einigen Laciniae an der inneren Seite ist vom Texte nichts erhalten. Aber auch von den Rändern fehlt der ganze äussere, die äussere Hälfte des unteren und ein kleines Stückchen des oberen Randes. Das beiliegende Pergamentstreifchen kann ich nicht sicher unterbringen* [cf. ad v. 76]. *Zuletzt ganz deutlich die Quatern.-Nota* L.'

**) Recte hoc folium definivit Geppertus (nihil legens in cohaerente folio), cum Ritschelius f. 423. 424, 429. 430, 455. 456, 457. 458 sedem pristinam definiri posse negaverit 'ut in quibus nihil veteris scripturae superstes sit.'

***) Cf. adn. et append. ad v. 193 (a v. 195 vel potius 194 paginam incipere notaverat Ritschelius).

E. e		LII
F. f		
391. 392 = 446—462. 463—482		
411. 412 = 483—501. 502—521		
413. 414 = 522—541. 542—560*)		
401. 402 = 561—576. 577—594		
G. g		
H. h		
I. i		LIII
K. k		
L. l		
M. m		
N. n		
O. o		
P. p		
Q. q		
R. r		
S. s		LIIII
T. t		
455. 456 = ? — 1017**). 1018—1036		
457. 458 = 1036—1050. 1051—1065***)		
U. u		
X. x		
211. 212 = 1132—1151. 1152—Trin. inscr.		

Praeter paginas 423, 424. 429, 430 et 455—458 nihil pellucebat Ritschelio in paginis 427b et 211, propemodum nihil praeter initia quaedam vel exitus versuum in p. 428b. 440. 411. 412. 413. 414. 401, item in superiore parte paginarum 409. 410. 415. 416. 391. 392: non multum in p. 439.

*) Non recte inter versus 540 et 541 paginarum interstitium notaverat Ritschelius. Cf. p. IX.

**) Nonus huius paginae versus cum v. 1007 fuerit, ipsum initium eo minus cum aliqua probabilitate definiri potest, quia praecedentia utrum dimetris an tetrametris *A* exhibuerit nescitur. V. 1018—1022 complectebant sex versus (bipartito, ut vid., ultimo).

***) Huius quoque folii sedem in universum recte iam Geppertus definivit, etsi neque ipsum initium neque finem indicare potuit. Praecedens vero folium, etsi cum hoc cohaerere suspicatus est, tamen fortasse aliorsum pertinere opinabatur non amplius rem explanans.

441. 442. 212: haud paulum in inferiore parte p. 391. 392: aliquanto plus in inferiore p. 409. 410. 415. 416: plurimum in p. 402, quae omnium integerrima mansit.

Non minoribus difficultatibus laborabat Loewius ubi partem harum paginarum potiorem accurata lectione retractabat: quin immo ex eo tempore quo Ritschelius legerat nova accessisse detrimenta et per se consentaneum erat et nonnullis locis demonstrari poterat. Nihilo minus qua fuit sollertia non mediocriter auxit provexitque lectionem. Illius autem fide nituntur quaecunque de paginis 427b, 428b. 439, 440. 409, 410. 415, 416. 441, 442. 391, 392. 401, 402 testati sumus (v. 57—91. 159—302. 446—482. 561—594), nisi quod extremam paginam cum Loewii descriptio aliquamdiu latuerit ipse quoque pertractavi. Itaque mihi addendae erant paginae 423, 424. 429, 430. 411, 412. 413, 414. 455, 456. 457, 458. 211, 212 (v. 92—125. 341—373. 483—560. 1017—1065. 1132—1162), in quibus partim prima legendi experimenta feci a. MDCCCLXXXV, alia aut supplevi aut correxi a. MDCCCLXXXVIII. Quodsi multo pleniora et accuratiora testimonia de *A* iam exhiberi poterant quam in proecdosi, non miraberis vel sic multa desiderari. Velut de spatiis eorum versuum, quorum non nisi singulae litterae legi poterant, nequaquam constanter iudicari poterat modo propter membranarum miseram condicionem, modo propter ipsorum versuum rationem, variam scripturam recipientium, modo propter metiendi molestiam, cui tempus non sufficeret.

Ritschelius vero haec adiungebat:

'Paginae 212 haec species est post undecim versus primos exitum fabulae complexos:

12
13
14 . . . . . TA
15
16 . . . . . MENAECHMI — — — — TRINUMMU ·
17
18 FELICITER
19

De quibus reliquiis dixi Parerg. Pl. I p. 297*). — In paginae 382 versu 7 apparuit MENAECHM, in versu 15 FELICITER. Ipsius igitur fabulae initium fiebat in membrana *Aa*: nec tamen, quantum assequi coniectura licet, in pagina *A*, in qua videri didascaliam scriptam fuisse l. s. s. dixi, sed in *a* demum. Nam cum pagina 428*b* terminetur fabulae versu 90 [i. 91], ad sex autem paginarum spatium complendum versus requirantur CXIV, apparet unam paginam superfieri. Nisi quidem etiam ampliorem in Ambrosiano codice fuisse prologum fabulae statueris, qui vel nunc ieiunis additamentis potius quam ulla sententiarum lacuna laborat. Illis autem nonaginta versibus ubi unum addideris a scenae primae inscriptione, unum vel duos ab inscriptione prologi, habebis XCII vel XCIII: ut (modo talem in *A* fuisse, qualis est in Palatinis, prologum credideris) ad plenam quinque paginarum mensuram duo vel tres versus hodie desint. Quibus commodiorem quam post v. 78 locum vix excogitabis.'

'Vnum autem versum, non duos, primae scenae inscriptioni tribui**), quod in Menaechmis quidem hanc ipsam rationem constantem fuisse in Ambrosiano codice fidem faciunt exempla earum scenarum omnium, quarum in illo initia supersunt***): quae sunt e tralaticia scenarum descriptione I, 4. II, 1. II, 2. IV, 2†), et ut calculis recte subductis efficitur III, 2 (quode vid. annot. v. 466) atque III, 3: nam de I, 3 et IV, 1 non licet quicquam definire††). Quodsi

---

*) Mihi in versu 14 apparuit T—————UTI, quo accedit fragmentum huc pertinens et illam continens litteram quam Ritschelius hic A notavit, cum in Parergis diceret '*ein* A *oder halbes* M'. Mihi punctum cum initio M litterae inesse visum est. Versu autem 16 non modo MENAECKMI plene apparuit, sed etiam (minus certum) INCIPIT ante TRINUM et in medio fortasse EXP.

**) At ipsum initium fabulae revera duobus versibus inscriptioni relictis distinctum esse Loewius vidit itemque inter v. 78 et 79 nihil intercessisse in *A*, cum in fine prologi potius unus accedat versus. Itaque nihil sic deest ad plenam quinque paginarum mensuram.

***) Excipitur I 2, ubi versu nullo vacuo inscriptionem inter v. 18 et 19 (109. 110) inculcatam esse litteris minoribus iam Geppertus vidit in ipsa sane lectione paululum a me discrepans.

†) Accedunt iam praeter I 3 et IV 1 (vide infra) V 8 et V 9.

††) De III 2 ipsa lectione confirmavit Loewius, item de I 3, ubi

scenae I, 3 inscriptionem item uno fuisse versu conclusam credideris, non repugnat certe reliqua condicio paginae 440. In qua quanquam videri possunt quindecim tantum versus scripti esse, qui sunt scenae I, 2 quattuor extremi cum proximae undecim primis, e quibus unus 192 per duorum spatium dispestus apparuit: tamen, etiamsi reliquorum quattuordecim nullus bipertitus fuerit, nihil impedit quominus post v. 182 non unus, sed duo intercidisse putentur. — — —*). De scena autem IV, 1 quod dixi nihil definiri posse, id caussam hanc habet quod vel sine ulla inscriptione a v. 541 ad 560 hodie numerantur viginti versus**): ut, si unum inscriptioni tribueris, duobus caruisse Ambrosiani paginam 414 appareat quos servarint Palatini. Quanquam hoc quidem soli casui tribuendum est, nec cogitandum de interpolatione, cuius suspicio in illorum versuum nullum cadit.'

'Nomen fabulae cum acrostichidis scriptor per decem litteras enarravit quae sunt MENAECHMEI, antiquitatem quam alibi affectat servavit***): atque notabilis est in hac

praeterea nihil deesse post v. 182, contra novum accedere versum post v. 179 intellexit.

*) Cf. append. ad v. 182 sqq.

**) Et a v. demum 542 incipere paginam vidi et unum versum vacare inscriptioni et pro versibus 545—550 quinque tantum exstare, ut summa cum probabilitate de versibus 547 sq. (*Non . . . . dato, Num . . . . dicito*) propter externam similitudinem contractis cogites, cum eandem ob causam in praecedente pagina v. 537 videatur omissus esse.

***) Mirum nuper iudicium tulit L. Muellerus cum in Indice Noniano scriberet p. 382 sq.: ''Menechmis scribi oportuit, per 'e', non sicut factum, per 'ae'. sane acrostichis fabulae exhibet illud 'Menaechmei', cum codices Plauti multum varient. itaque Ritschelius inscripsit 'Menaechmos'. at apud Nonium L, H, G nusquam diphthongum (cf. comm. in 1, 8); quem ne in Bambergensi quidem libro aut in Helveticis inveniri memini. 24, 18 L_1 'Menechimis'; cf et comm. in 338, 14. 15. sed recte a Ritschelio Opusc. II, 521 [500. 502. 506] improbatur tetrasyllabum. nam cum '-imus' antiquissimo tempore non efficeret nominum finalem, cur epenthesis fieret in talibus? ortum vero 'Menechimis' ex eo quod subinde in libris scriptis vel impressis invenitur 'Menechinis'. 'Menecmus' ut 'Clutemestra' Plauti quidem aetate seu 'Menecmum' seu potius 'Menegmum' vulgo pronuntiatum existimo''. At ex Nonii libris quales habemus in 'e' vel 'ę' exhibendo ne de Nonii quidem scriptura, nedum de Plauti, satis certum iudicium ferri potest. Qua in re multo gravius est argumenti acrostichi testimonium.

potissimum fabula pristinae EI pro I scripturae non in *A* tantum sed in *Ba* quoque frequentia: nam rasuras et radendo ortas lacunas in Menaechmis quoque multas *B* habet, in quarum partem idem cadit quod praef. Bacch. p. IX [p. VII ed. alt.] narravi.'

Ceterum codicem *B* denuo excussit Hinckius, *CD* codices Heidelbergensem*) et Vrsinianum (in quo legendo operam suam Ritschelio praestiterat Henricus Brunnius) ipse iterum versavi: de *FZ* Lipsiensi codice et principe editione deque Pyladis Pii aliorum codicibus Ritschelii adnotationes intactas reliqui**). De 𝕽 et 𝕾 editorum notis non est quod moneam, neque (*) signum lectorem delegare ad appendicem. Ex Ritschelii praefatione (quam scripsit Bonnae m. Sept. a. MDCCCL) haec quoque repetam:

'In perpolienda fabula cum ad actum quintum pervenissem, emendationes accepi Fleckeiseni, a quo petieram ut, si quid (ut solet) haberet quo meam operam sublevaret, id mecum amice communicaret. Quibus ita usus sum ut in labore pro virili parte peragendo pergerem et absoluta demum fabula illius sive correcturas sive coniecturas aut Plautinis verbis adhiberem aut in annotatione commemorarem. Quo factum est ut in hac toties legatur *R, item Fleckeisenus*:

Huic vero accedit Ambrosiani auctoritas, qui et MEÑAEC——KMI singulis paginis inscriptum habet (nisi quod bis erravit librarius p. 428 B MEÑEC, p. 430 MEÑES, ut vid., exhibens) et saepius in ipso contextu veram formam, nusquam alteram, perhibet. Ceteri codices Plautini cum et ipsi per se in eiusmodi quaestione minoris momenti sint, item 'ae' firmant saepius. Neque recte 'Menechimis' scripturam Muellerus ex 'Menechinis' derivavit. Illa enim saepius etiam in antiquioribus codicibus invenitur (velut 'Menacchimis' Keilius apud Varronem de r. r. II ad antiquiorem refert archetypum), hanc Itali invexerunt ex 'Meneghino' Mediolanensis similitudine (cf. Burckhardtius, '*Cultur der Renaissance*' II⁴ p. 40 adn.). Ceterum 'Menechinus' forma cum constans sit in recensione Itala, fortasse nostro iure concludimus ab illa non alienum esse aliquem hominem doctum Mediolano oriundum vel Mediolani degentem. Cf. Voigtius, '*Wiederbel. d. cl. Alt.*' II² p. 390 sq.

*) Ex *C* interdum *a* ex *o* correctum adnotaverat Ritschelius, ubi de forma litterae *a* agitur saepius usurpata, non de correctura.

**) Singulas editiones commentationesque iam a Ritschelio adhibitas etsi non perpetuo contuli, tamen ubi res monebat inspexi nonnulla addens vel corrigens.

nec enim mirum saepe nos in easdem prorsus corrigendi vias incidisse. Qui si in paucis quibusdam rebus, e metrico potissimum genere, ita discrepabamus ac fortasse discrepamus ut ab illius partibus stare nullo modo possem: (quo illud pertinet quod monosyllaba *me nam* cum similibus omnibus hiatum non in arsi tantum bisyllaba, verum etiam in thesi eaque monosyllaba pati sibi persuasit:) tam late patentis dissensionis caussas intellexi futurae disceptationi reservandas esse. — Vnum est autem quiddam in hoc metrico genere, quod cum ad Menaechmos praeter alias fabulas spectet, hoc loco commemorandum duxi. Nam cum in universum tanta sit fabularum Plautinarum omnium et in sermone et in numerorum tractatione aequabilitas, ut singularum discrepantias indagaturum verendum sit ne plerumque spes eludat, tamen aut fallimur aut a plerisque fabulis haec ipsa hoc distat, quod multo maiore in eo hiatu admittendo libertate usa est, quo trochaici septenarii binae partes dirimuntur. Quodsi eas fabulas, de quibus ex proposito a nobis apparatu certo iudicari potest, cum hac diligenter contenderis, in nulla vel omnino tot quot in Menaechmis illius hiatus exempla reperies vel tot ita comparata ut nullam ab eis condicionibus, quas prolegomenis Trinummi explicavimus, excusationem habeant. Ac primum quidem eos hinc versus segregamus, quorum in legitima caesura hiatus coniunctus est cum mutatione personarum, quales habes v. 152. 379. 384. 422. 650. 651. 868. 937. 1075. 1077. 1094:

Té morare, míhi quom obloquere :: Óculum ecfodito — ᴗ —.
Vbi tute hunc hominém nouisti :: Íbidem ubi hic me iám diu.
Nímis miror quid hoc ést negoti :: Óboluit marsúppium.
Núnc quando uis èamus intro :: Étiam parasitúm manes.
Quís hic homost :: Menaéchmus quidam :: Édepol factum néquiter.
Quís is Menaechmust :: Tú istic inquam :: Égone :: Tu :: Quis árguit.
Míhin' equis iunctís minare :: Écce Apollo dénuo.
Quíd ego dixi :: Insánu's inquam :: Égone :: Tu istic quí mihi.
Te hódie mecum exíre ex naui :: Énimuero aequom póstulas.

Húnc ego esse aió Menaechmum :: At ego me :: Quae haec fábulast.
Húnc meum fratrem ésse :: Spero :: Ét ego idem speró fore.

In quibus tanto offensionis minus hiatus habet, quanto ei certior in aliis versuum locis quibuslibet defensio ab eadem personarum mutatione parata est, ut v. 380 *Ín Epidamno* :: *Ín Epidamno*, 547 *Non hábeo* :: *Át tu*, 623 *Quó redeám* :: *Equidem ád*, 898 *hóminem* :: *Ópseruemus*, 954 *médice* :: *Ímmo*, fortasse etiam 299 *nouisti mé* :: *Vbi ego*, non tamen, si quid video, v. 147 *esse mé* :: *Vbi éssuri* —. Minimo intervallo ab horum ratione ea exempla distant, quae a fine sententiae atque enuntiationis aut ab aliqua saltem structurae conclusione, quanquam non coniuncta cum personarum mutatione, item veniam prorsus legitimam habent, ut v. 219. 431. 696. 847. 851. 940:

Spórtulam cape átque argentum. éccos tris nummós habes.
Ȅamus intro :: Iám sequar te: húnc uolo etiam cónloqui.
Nímis iracunde hércle tandem. heús tu, tibi dicó: mane.
Ni óccupo aliquod míhi consilium, hí domum me ad se aúferent.
Ne híc te obtundat :: Fúgio. amabo, ádserua istunc, mí pater.
Égomet haec te uídi facere: égomet haece te árguo.

Quorum altero non magis opus est *ted* forma, quam *te* inserto in paenultimo. Et firmant hoc quoque genus certissima ex aliis versuum locis quibuslibet exempla, ut v. 1125 *sálue: égo sum Sósicles*, v. 1158: *Vaénibunt serui supellex aédes fundi. ómnia Vaénibunt* —, alia. Verum his omnibus, quorum simillimis nec Pseudulus nec Stichus nec ceterae adhuc emendatae carent, prorsus praetermissis talium in Menaechmis multitudo restat, quae sententiae atque adeo constructionis continuitate non mediocriter offendant. E quorum numero quaedam sane et facile et probabiliter removeas. Sic destitutum est ratione, poetam credere in medio septenario *me te* pronomina ante vocalem dedita opera servasse, ubi commodissimis ascitis *med ted* formis in promptu esset vitare hiatum. Quemadmodum igitur versum 942 ipsi codices fidem faciunt a Plauto talem profectum esse:

Et ob eam rem in cárcerem ted ésse conpactúm scio,

ita v. 1044 dubitari nequit quin ex *a me habeat* rectius *a med abeat* quam *a me abeat* fiat:

Íd si attulerit, dícam ut a med ábeat liber quó uolet.

Inaudita foret pronuntiatio *úna ópera,* quae voces tam necessario inter se vinculo continentur ut nusquam non coalescant in *unópera:* quo confidentius addito, quale ad ipsam sententiam requiritur, pronomine sic versum 796 formavimus:

Póstulas uirós? dare illi una ópera pensum póstules.

Alibi vitii suspicio aliunde vel movetur vel augetur, velut cum accentus quaedam molestia accedit. Quo nomine cum vix tolerabilis v. 681 esset qualis in codicibus exstat: *Tíbi dedi equidem illam, ád phrygionem út ferrés, pauló prius,* praeterea autem non *tibi* potius quam *dedi* notionem intendi sententia iubere videretur, cum Bothio transpositis verbis simul hiatum sustulimus:

Dédi equidem illanc, ád frugionem ut férres, tibi pauló prius.

Similis ratio versus 930 fuit, ubi cum hiatu coniuncta accentus non insolentia at insuavitas

Óbdormisco, sí resolui árgentúm quoi débeo

in caussa fuit cur *ego* addito numerorum elegantiae consulendum putaremus. Item mutilum in libris versum 1087 ne sic redintegrandum putes: *Íllic homost aut súcophanta aút geminus fratér tuus,* satis indicio esse accentus in ultima syllaba *geminus* vocis poterit. — Contra haec omnia vix quicquam auxilii, quo ad removendum hiatum cum aliqua et facilitate et probabilitate utare, praesto est his quos infra scripsimus versibus 399. 778. 841. 870. 913. 1112. 1113:

Égo quidem neque úmquam uxorem hábui neque habeó: neque huc —.
Néscio quid uos uélitati éstis inter uós duo.
Vaé capiti tuo :: Écce Apollo éx oraclo mi ímperat.
Sét quis hic est qui mé capillo hínc de curru déripit.
Nón potest haec rés ellebori únguine optinérier.

Cúm patre ut abií Tarentum ád mercatum: póstea
Ínter homines mé deerrare á patre atque inde áuehi.

Nam nec quattuor syllabarum esse *deerrare* potuit, nec tertio versu poetam ullo modo credibile est *Apollo mi ex oraculo imperat* dedisse. Haec igitur cum dubitationem non habeant in quantavis orationis perpetuitate, hinc proficiscendum erit ad ea quoque exempla tutanda quae, absque illo esset, sat lenibus corrigendi artificiis hiandi offensione omni liberarentur. Ergo non sollicitandos duxi v. 407. 435. 611. 667. 923. 950. 1072. 1091:

Nám nescio quem, múlier, alium hóminem, non me quaéritas.
Hábeo praedam: tántum incepi óperis. i et quantúm potest —.
Cérte familiárium aliquoi írata's :: Nugás agis.
Nam éx hac familiá me plane éxcidisse intéllego.
Díc mihi hoc: solént tibi umquam óculi duri fíeri.
Hélleborum potábis faxo áliquos uigintí dies.
Húnc censebam té esse: huic etiam éxhibui negótium.
Mémorat. meliust nós adire átque hunc percontárier.

Quorum primo licebat *alium tu hominem*, altero *incepi hic operis*, tertio *aliquoi tu irata's*, quarto *plane iam excidisse*, quinto *umquamne oculi*, sexto *faxo potabis*, septimo *téd esse: huíc etiam,* octavo *adíre atque hínce.* — Haec igitur cum ita sint, haud scio an non praeter similitudinem veri quispiam hanc ipsam hiatus frequentiam inde repetat, quod Menaechmorum fabula ex antiquissimis esse Plautinis, quae quidem aetatem tulerunt, existimatur. Eodemque fortasse illud pertinet, quod sero animadverti aut mihi visus sum animadvertere plus licentiae in hac quam in aliis fabulis sumpsisse sibi poetam in producenda eademque acuenda ultima syllaba *mihi tibi sibi* pronominum. Quorum cum hanc mensuram ◡́◡ esse olim dixi, dixi quod usitatum est et consuetudine receptum, nimius ut videtur in eo quod pristinae mensurae iambicae iam Plautina aetate vel Plautina in poesi evanuisse usum omnem credidi: nam a principio longam, non brevom vocalem fuisse evidentissimis ut puto argumentis demonstrari contra Theodorum Bergkium potest. Verum de

hoc alibi explicatius dicendi locus erit.' [Cf. Opusc. II p. 632 sqq.].

Quas hoc loco Ritschelius adumbravit sententias, eas notum est cum alios impugnasse tum Spengelium (T. M. P. p. 55 sqq. et 178 sqq.), qui neque in admittenda *mihī tibī sibī* mensura neque in hiatu septenario trochaico concedendo Menaechmos differre a ceteris fabulis ostendit, siquidem ipsam librorum memoriam sequeremur. Ac de pronominum illorum prosodia prorsus legitima hodie lis iam non est: de hiatu vero in diaeresi rem nondum confectam esse ex adnotationibus ad singulos versus modo enumeratos aliosque apparet. Quem hiatum etsi pauci prorsus excludunt, plerique liberalissime defendunt, tamen nequaquam continuo relinquendum esse, ubi exstare videatur, ipsa librorum memoria saepius edocti sumus. Neque in locis modo enumeratis desunt, qui aut propter lectionem omnino dubiam afferri non debuerint (velut v. 407. 841. 913, al.) aut aliis rationibus evanescant.

Quod vero sententiis illis ductus Ritschelius modo posuerat Menaechmorum fabulam ex antiquissimis esse Plautinis — de quo longe aliter postea iudicabat Nov. exc. Pl. I p. 126 —, id non defuerunt qui denuo contenderent, velut Stiefelius ('Bl. f. b. Gymn.' XV p. 312 sq.) eumque secutus Reinhardstoettnerus in libro amplissima doctrina insigni ('Plautus. Spätere Barbeitungen plautin. Lustsp.' ed. Lipsiae a. 1886 p. 490).

Sed praeter locum conclamatum de Hierone regnante*) ex Windischmanni Visseringiique opinione in hanc sententiam adhibitum, cum ad Plauti exemplar potius eiusque aetatem trahendum esse iam plerique consentiant, nihil attulit Stiefelius nisi eiusmodi rationes, quales dudum explosit Rit-

) Mire Reinhardstoettnerus scripsit Stiefelium interpolatos habere v. 407 sqq.: quam ille sententiam disertis verbis reiecit. Sed non minus mire ipse Stiefelius errores historicos Erotio maxime imputari vult ('vergessen wir nicht, wem die Worte in den Mund gelegt sind: ein m Mädchen, das jene Namen öfters von seinem Geliebten gehört und nur teilweise richtig im Gedächtnis behalten hat'*): ubi prorsus neglexit Menaechmum Syracusanum addere 'haud falsa, mulier, praedicas' ipsaque verborum illorum 'veritate' commoveri.

schelius (Parerg. p. 200 adn., 268), vitia inveniri in ἤθεσιν describendis argumentoque explicando et rariores esse sententias communes: quae nihil valere ostendunt argumenta gravissima et ex ipsis quae accuratius novimus fabularum temporibus petenda et ex graecorum exemplarium quae poeta expressit varietate*).

Non minus inconsiderate Stiefelius l. s. p. 310 sqq., laudatus sane a Lorenzio, impugnavit Ladewigii coniecturam et acutam et satis probabilem, qua hanc fabulam ex Posidippo conversam esse sumpsit, sive *Ὅμοιοι* eius quam novimus exemplar fuerit**) sive aliqua *Δίδυμοι* vel *Μέναιχμοι* fabula inter duo et viginti eius comoedias referenda, quarum inscriptionem iam non tenemus. Nam vim testimonii ex Athenaeo petiti cum infringere studeat, in eodem quo Teuffelius 'Stud. u. Char.' p. 265 errore versatus summam rei plane pervertit. Scilicet *δοῦλος μάγειρος* cum invalescente demum luxuria usu venerit apud Graecos et posterius etiam apud Romanos — id quod testimoniis apte fulciri potest —, ille antiquioribus tribuit temporibus***): quibus servi atque vi-

*) Omnino falsam de Plauti indole ac de arte scaenica aetatis Plautinae opinionem prodit, qui monologorum facetias tanquam summae caveae concessisse poetam scribat ('*eine Concession des Dichters an die Gründlinge seiner Zeit*'): neque rectius de aliis rebus iudicat (velut p. 316, ubi notat '*ein gewisses selbstbewusstes Auftreten des vom Schicksal früh auf die eigenen Beine gestellten Menaechmus I gegenüber des hasenfüssigen Verhaltens* [sic] *seines erklärlicherweise verhätschelten Bruders*'). Multo melius de imitatoribus Plauti ex Italia oriundis disputavit Stiefelius. Quem iam longe superavit Reinhardstoettneri diligentia, cui utinam cura et elegantia in digerenda mole par esset. Ceterum cum nuper Mediolani degerem a grege Taurinensi, quem ducit Gemellius, lepide actam vidi fabulam '*I due gemei*', in qua argumentum *Διδύμων* ita mutatum est, ut alter vir sit honestissimus, alter nebulo ac fur — utrumque idem histrio nomine Vaser mira egit dexteritate —: atque inter alia pallae causa ita rediit, ut nequam ille vestem surrupuerit, quam a scrutario redemptam aliquis dono dat gemino: unde confusio augetur.

**) Cf. Ribbeckius 'Gesch. d. R. D.' p. 125. Quae una sententia servata est ex hac fabula etsi in Menaechmis non redit, tamen facile potuit proferri aut a parasito (III 1) aut a sene (V 2 in.) aut a Menaechmo I (V 5 in.).

***) '*So möchte der δοῦλος μάγειρος ganz wohl jener Zeit entsprechen, wo der Luxus noch innerhalb gewisser Schranken blieb . . . sollte Erotion zweier Personen halber immer einen Koch miethen? Nein, diese*

lissima adeo mancipia coquebant nec tamen coqui audiebant*), utpote qui non tam ex arte quam ex usu cottidiano culinam administrarent. Iam accedit, quod illud de Hierone regnante Posidippo convenit, non convenit plerisque aliis, quos comicis Latinis auctores fuisse praecipuos sciamus.

Iam ipsa ratio qua argumentum lepidissimum**) Plautus ex graeco exemplari non sine solita libertate traduxit cum saeculorum gentiumque plausu ac perpetua imitatione probata fuerit, hac ipsa aetate haud paucos vituperatores invenit, nimis saepe serio considerantes, quae facile conceduntur aut scaenicis rationibus***) aut ioculari licen-

---

ist ökonomischer [scilicet ut amatoris pecuniae parcat!] *und setzt einen Sklaven über die Küche*'. Quin immo hoc ipsi Plauto tribuit immutanti: at cf. adn. sq.

*) Itaque Cuamus in Truculento quamvis 'in culina clueat' v. 615. 627 sq. — nimirum bellator veru exarmatus! — SERVVS est, non COQVVS: id quod propter Lorenzium moneo ('phil. Anz.' VII p. 306 sq.) aliosque, qui et hoc exemplum perperam contra Ladewigium attulerunt et sine idoneo argumento coquos in Curculione et in Milite glorioso servos domesticos esse contenderunt. Paulo aliter res habet in Aulularia, ubi v. 309 coqui se servos esse significant. At iidem aperte conducticii sunt de foro (v. 280 sq.): unde patet coqui cuiusdam ministros illos esse, qualem ipse Posidippus alias exhibuit dicentem *κατ' ἀγορὰν ἐργάζομαι Ἐπρίατο γάρ τις ὁμότεχνός με γνώριμος.* Quode recte exposuit Vssingius ad Aulul. p. 300 sq. (cf. Ribbeckius 'Alazon' p. 25). Adde I. Muellerum 'griech. Privatalt.' p. 443 d. et Marquardtum 'Privatleben d. Römer' p. 146.

**) Quod nuper Zielinskius noster Quaest. com. ed. Petrop. a. 1887 p. 71 sqq. fabulae argumentum ad paramythium quoddam revocare studuit, argutius quam verius disputasse videtur. Quae enim necessario aut resecanda aut immutanda fuisse poetae comico statuit, in eis ipsis propria vis ac natura paramythii consistit. Quibus demptis quae restant, rectius ex ipso vitae usu ipsiusque artis comicae inventionibus atque exaggerationibus derivantur.

***) Velut Langenus Stud. Pl. p. 149 vituperat, quod Menaechmus II cum nondum in tabernam deverterit, veste communi, non viatoria incedat: quam quidni in ipsa navi mutare potuit, antequam in urbem iret, servis illam tradens? Idem notat v. 230 sqq. spectatorum gratia Messenionem sciscitari, quod probe sciat: qua libertate quis non utitur poeta scaenicus? Dein negat p. 150 pallam 'hodie' reconcinnari potuisse (v. 466 sq.): quod qui promittit aperte mentitur. Dein p. 153 patrem adscitum, quamvis moleste progrediatur, celerrime adesse dicit: quod cum omnino minus curent poetae, quid impedit quominus in proxima vicinia illum habitare sumamus? E contrario p. 155

tiae*): nam propius haec fabula ad tricarum genus (*Schwank*) accedit quam ad iustam comoediam (*Lustspiel*). Qua in re nemo gravius peccavit quam Sonnenburgius quaecunque displicere posse videantur ad dittographiam revocans nonnullis sane locis apertissimam: ac plerumque ille ita agit, ut tanquam circino potius quam stilo adumbrandam esse comoediam postulet. Itaque quaedam acute recteque observata nube errorum circumdedit. Quos cum plerosque Ribbeckius Langenusque optime perstrinxerint, alios paucis in appendice nos tetigerimus, nolim hoc loco plura subiungere.

Inter eos qui post Ritschelium hanc fabulam tractarunt iniuria prorsus neglecta iacuit Kayseri censura Annal. Heidelberg. XLVII, a. 1854, p. 414 sqq., qua nonnulla saltem bene monuit. Longe maiora partim commentando partim emendando praeter Langenum Ribbeckiumque quos modo commemoravi praestiterunt Brixius, C. F. W. Muellerus, Spengelius, Vssingius, Vahlenus, alii. Quamquam pleraque minus recte cum alii administrarunt tum Vahlenus, etsi per plus quam viginti annos huic maxime fabulae continuam operam navavit. De cuius editione obiter compilata**) cum 'phil.

Messenionem sero advorsum venire dicit pro negotio imperato: at quidni tabernam illam longius abesse sumamus? Praeterea 'ante solem occasum' illum venire erus iusserat, cum ipsa fabula sub meridiem incipiat. Denique miratur (p. 158) quod Menaechmus I familiam Syracusanam, ex qua se ortum esse probe sciat, plane non curavit: at bene illi est Epidamni, qui omnino diem carpat homo levior lasciviorque. Talia cum responderi possint, rectius omnino non quaerimus, quae vix offendunt, si non tam singula curiosius expendimus, quam lepide vivideque fabulam peragimus.

*) Huc pertinet quod uterque frater quae per apertum errorem accipiat in usum convertere vult improbissime (Langenus p. 151) quodque Matrona 'idem quod semper facit' male virum habens, vel cum fecisse videatur quae iusserat (Sonnenburgius p. 20, Langenus p. 152).

**) Ceterum tandem aliquando publice pronuntiandum est, etsi leges non impediant — quod sane dolendum —, parum honestam esse eorum rationem, qui collationes multo labore magnoque impendio comparatas nulla venia neque ab editoribus neque a redemptoribus impetrata perpetuo exscribant, etiamsi in potiore quam dicunt lectione se contineant. Ribbeckius sane, cui nos ipsi laeti lubentes copias commisimus quique eodem quo nos redemptore usus est, noluit tamen aliter adhibere quam quivis, qui honeste modesteque uteretur paratis in communem usum. Sed aliter sentiunt Ribbeckii, aliter — alii.

Rundsch.' II, a. 1882, p. 719 sqq. nequaquam iusto acerbius retulissem, ultra modum iratus ille in me desaeviit per observationes Hermae XVII p. 610 sqq. insertas. Quas quo animo conscripserit uno exemplo notabo, quo quia Brixium cum Ritschelio in v. 155 Gellium secutum esse dixi, ubi Wagnerum dicere debui — scilicet confusis in schedis meis *Br.* et *Wr.* notis —, Vahlenus scripsit (p. 617): 'de Brixio hoc ille homo diligens mentitus est'. At in eadem statim pagina ipse 'mentitus est' vir diligentissimus Gellium 'propter *umbilicum* versum afferre', quem propter *dimidiatus* affert. Et quotiens in editione*) aliasque 'mentitus est'. Velut ad v. 645, ubi Ritschelius adnotabat 'mihi *quidam apud Lambinum*', compilator Ritschelii habet 'mihi *Lambinus*': itaque Lambinum fingit commentum esse, in quo refutando, frustra sane, dimidiam fere paginam ille consumpsit. Etiam propius ad mendacii speciem illud accedit, quod v. 824 — ubi apud Ritschelium testimonium de *B* casu interciderat, quem defectum disertis verbis tetigit Muellerus 'Nachtr.' p. 129 a Vahleno ipso adhibitus — sine ullo fundamento *tu* tribuit codici, quem *tu te* habere ex nota *B* iuxta *D* facile omissa vel conicere potuit coniector paulo felicior coniecitque Muellerus. Neque vero per solam aut neglegentiam aut confidentiam Vahlenus 'mentitur.' Quomodo enim appellabis quod p. 622 se a me scribit 'in summa re mirifice alucinatum increpari', cuius similem locutionem per totam censuram frustra quaesiveris, cum Vahlenus si in talibus se continuisset**), modeste sobrie humane scripsisse videri pos-

*) Sat multa menda invenies, si accurate Vahleni apparatum non modo cum nostro, sed etiam cum proecdosi contuleris. Non is sum qui eiusmodi peccata ultra modum efferam, quippe cum expertus sciam vel omni cura adhibita interdum vix evitari. Sed indignum est eum, qui nullo negotio alterius diligentia abutatur ne correcta quidem interim corrigens novaque vitia inferens, sic invehi in eum, qui — quomodocunque de ceteris iudices — saltem in fundamentis rei criticae parandis aliis viam muniat molestiamque minuat. Itaque quamvis diu tacuerim, hac occasione data non potui non punire Vahleni superbiam.

**) Ceterum risum non mihi tantum movit, quod ille tales maxime locutiones decerpsit, quales olim in ipsum coniecit L. Muellerus. Quem si imitari voluit, utinam potius in arte metrica severius exercenda imitatus esset.

set. Atque statim ab initio p. 610 scribit sibi 'iniuriosa convicia repellenda' esse. Iam si ex censura illa unum verbum proferre potuerit, quod convicii atque adeo iniuriosi convicii nomine recte appelletur, me iniuriam fecisse illi publice fatebor. Quodsi non poterit, ipse fatebitur se 'mentitum esse' atque iniuriam mihi fecisse.

Quod vero per hanc editionem permultos — nequaquam omnes — notavi Vahleni errores, non ideo feci, ut par pari referrem — quod me noluisse ipse tenor adnotationum mearum demonstrabit —, sed ideo, quia hac aetate 'laxae observantiae', quam facete Ritschelius dixit, vindex exstitit, quem iam nonnulli pro duce atque antesignano habere videantur. Hunc vero 'ordinem' improbandum esse novis exemplis demonstrare possumus in hac editione, ubi haud raro novis Ambrosiani testimoniis veram viam munire licuit. Vt pauca hoc quoque loco delibem: quod v. 299 Pylades *tu* sermoni aptissimum adiecit propter hiatum, tanquam commentum prorsus inutile ne commemoratione quidem dignum habuit Vahlenus, item quod v. 495 propter proceleusmaticum*) Ritschelius *mihi qui* traiecit: — utrumque *A* confirmat. Contra v. 589 *me* in *CD* iteratum reduxit Vahlenus, qui non facile patitur quidquam perire, quod librarius aliquis scripserit: iam *A* cum *B* consentiens afuisse ab archetypo demonstrat recteque omissum esse a plerisque editoribus. Puram putam habes 'laxitatem' in eis, quae Vahlenus de incisione anapaesti disputat Hermae XVII p. 604. Proficiscitur a v. 556, ubi cum eo ipso loco de quo agitur a libris dissentiat Nonius, quicunque via ac ratione progrediatur, diffidet potius. Immo cum Nonii scriptura exquisitior sit, librorum qua abutitur Vahlenus aperto nitatur errore (cf. adn. et append.), in contrariam partem hoc exemplum valet. Cui Vahlenus alterum adiungit 'item librorum testimoniis firmatum' *Tu magnus amator* v. 268. De testimoniis cum dicat videtur *BCD* scripturam pro diversis venditare, quod nobis 'criti-

*) Aut ridet aut contemnit Vahlenus eos, qui velut in anapaesto v. 204 vel v. 300 haereant: iam *A* docet iustam fuisse offensionem, etsi altero loco remedium simplicissimum nemodum invenerat.

castellis' unum est. Iam a Loewio discet *A* hanc scripturam non firmare. Id scire non potuit: sed non magis sciverunt Ritschelii Fleckeisenique, neque tamen hoc exemplo ad vitium commendandum abusi sunt, id quod proprium est Vahleno. Denique tertium addit exemplum*) 'item librorum testimoniis firmatum' scilicet 'senarium' v. 601 *Quam hodie úxori ábstuli átque huic détuli Erótio.* Hoc loco *A* non exstat, *B* autem *hodie* non habet: itaque egregie firmata est scriptura! Iam vero ipsa vox *hodie* minus quadrat. Nam haec verba quae olim Vahlenus ipse aliique damnabant etsi omitti non posse Langenus praeclare demonstravit, tamen mira sunt, si sic simpliciter rem enarrat Menaechmus saepius iam narratam; contra optime quadrant, si solita iactatione furtum 'lepidum' effert: unde exempli gratia *Quam commode* reposui tam hac ratiocinatione ductus quam metrica condicione. Nam 'senarius' ille adplicatur dimetris quibuscum arctissime cohaeret sententia ipsaque structura, sequuntur autem mutatis personis anapaesti. Quare senarius per se ne probabilis quidem est, nedum certus. Atque aliter discribendum esse hunc versum cum ex testimonio demonstrari nequeat, feliciter accidit, quod in simili causa erroris convincere possumus Vahlenum. V. 367 sq. pro longo in *B* dimetros omnes post Hermannum discripserunt: unus Vahlenus post Bothium malum effecit octonarium (cf. etiam l. s. s. p. 612 adn.): quem iam ipse *A* redarguit, quo duce totum illud canticum multifariam reformare licuit. Quo minus dubitabimus etiam sine testimonio non modo 'senarium' illum removere, sed etiam alios versus (velut 773 sq.), de quibus perperam Vahlenus iudicavit. Quid enim? num putabis saniore illum atque acutiore iudicio usum esse, ubi *A* aut non exstat aut opem non fert, sed eisdem tamen rationibus impugnari potest, quas hic illic ipsa memoria librorum confirmare possumus quasque ex universa memoria recte perpen-

*) Quasi ipse irrideat rationi suae — si rationem dicere fas est qua contrarium potius efficitur — addit singula huius dactyli exempla sparsa per omnes comoedias inveniri! Ceterum ex eiusmodi exemplis discant etiam alii, maxime metrici, quanta opus sit cautione in librorum Plautinorum 'auctoritate' laudanda.

sitata haurimus*)? Nam id summum est in hac disputatione mea — quam facile augere potui aliis exemplis —, quod non singula Vahleni commenta damnantur eis quae attuli — id quod non minus aliis accidit, cum singula etiam illius probari possint ac probanda sint, siqua diligentius, ut solet, observaverit subtiliusque —, sed ipsa eius ratio damnatur superstitiosa. Liberiorem vero rationem eandemque severiorem lubricam esse ac per multos demum labores et contentiones sensim sensimque propius ad veritatem perduci posse haud ignoramus. Neque tamen est quod Vahlenus rideat 'usquequaque per arva critica testas fractarum coniecturarum sparsas iacere': nam prae his testis videre non videtur montes silvasque explicationum artificiosarum, vindiciarum inutilium, defensionum inanium. Quarum ingentem tumulum ipse exstruit, sub quo olim sepelietur, ut nos si dis placet sub testis illis. At infracta manebit vis rationis, quam pro virili parte propugnamus, et profligabitur nesciendi non ars, sed inertia.

Probe scio propter haec similiaque quae unius veritatis causa scribo Vahlenum eiusve satellites vehementius etiam in me invecturos esse, ac fortasse invenient non tantum quae solito more modoque vituperent maligne, sed etiam quae suo iure castigent. Quo ex genere unum iam proferendum est idque gravissimum, quod nuper in RVDENTE edenda commissum est**). Vbi in contextu — non in apparatu — integri interciderunt versus duo, v. 499:

*) Quo etiam illud pertinet, quod Vahlenus perpaucis locis exceptis — ubi interdum erravit etiam — lacunas non agnoscit in eis partibus, quibus *A* non exstat. Miro igitur casu vel potius insigni fortunae beneficio integriorem habet recensionem Palatinam ab Ambrosiana destitutam, nedum utrique similem defectum tribuat.

**) Ceterum hoc nullus notavit censorum sat levia ex parte vanaque proferentium. Cum iam ipse et animadvertissem et cum socio communicassem, humane per litteras monuit Redslobius simul v. 754 *clauis* pro *clauos* expressum esse indicans. Alia melius complectentur in Addendorum et Corrigendorum fasciculo post absolutam editionem parando. In hac fabula praeter menda quaedam levicula — velut *40* pro *4* in marg. p. 36, accentus quosdam detritos, *s* interdum pro *ſ* expressam — corrigas ad v. 57 'Epidamnenſiſ *Z*', ad v. 195 (testim.) '[suc]cingulum', ad v. 380 'Epidanno *bis F*', v. 515 del. comma,

Deosque ínmortalis quaéso, dum uiuás, uti

et v. 874:

LA. Quid id ést? CH. Vt id quod quaérant inueniánt sibi.

Quod quomodo accidere potuerit et me et socio invito, qui solitam et in illa editione et in hac paranda operam mihi praestitit, explicare nil attinet, cum excusari nullo modo possit. Alia nolim hoc loco persequi, quae non modo excusari, verum etiam vindicari posse contra censorum quorundam opprobria putem: sed omnem potius curam aliis fabulis mox edendis impendam.

Scripsi Heidelbergae m. Iun. a. MDCCCLXXXIX.

F. S.

---

ad v. 604 corr. *Philol. II* pro *Exerc.,* v. 617 add. comma post *ei,* ad v. 656 et 768 add. (*), ad v. 925 sq. testim. suppl. ex append., ad v. 1156 corr. MENAECHMVS I (pro II).

T·MACCI·PLAVTI

MENAECHMI

ARGVMENTVM

Mercátor Siculus, quoí erant gemini fílii,
Ei súrrupto altero ócius mors óptigit.
Nomén surrupti deín illi indit, qui domist,
Auós paternus, fácit Menaechmum e Sósicle.
Et ís germanum, póstquam adoleuit, quaéritat
Circum ómnis oras. póst Epidamnum déuenit:
Hic fúerat alitus ílle subreptícius.
Menaéchmum ciuem crédunt omnes áduenam,
Eúmque appellant méretrix, uxor ét socer.
I sé cognoscunt frátres postremo ínuicem.

INCIPIT MENECHMVS. ARGVMENTV̄ MENECHMI · *B*. ARGVMENTV̄ IN menehmos PLAVTI POETę *D*. *om*. *C*. PLAVTI. POETE. CL^mI. MENECHINI. FABVLA. INCIPIT. ARGVMENTVM *F*. Plauti Comici feſtiuiſſ. Menęchini *Z*. Menechini *per totam fabulam inscribit F. Nec in ipsis sermonibus aliam formam FZ norunt, nisi quod* ę *pro* e *Z constanter. Veram nominis formam ex editoribus primus restituit Scutarius*

1. ſyculuſ *C* quoi *pro* cui *B* 2. Ei *c corr. post. ras. Ba*. Et *F* ſurrupto *BaC*. ſubrupto *D* (*er*. e *supra* ru) *Z*. ſubrepto *F*, *codd. Pii*. surrepto *Bb* altero ocius mors optigit 𝔖. altero . . morſ optigit (*ex* mor ſoptigit) *cum ras. Ba*. alię rumor ſoptigii *C et (nisi quod* optigii *separ. m. 3) D*. altero morſ obtigit *FZ* (*) 3. ſurrupti dein 𝔖. ſurrepiti *B*. ſurrepit *CD*. ſubrepit *F*. ſubrepti *Z* domi ſt *pro* domi eſt *B* (*) 4. Auoſ paternuſ *FZ*. Auoſ (*ex* Auo *Db*) paternoſ *BCD* Menaechmum e Sosicle ℜ, *et* ex *pro* e *substituto Osannus in Bergkii Diurn. antiqu. a. 1849 p. 208*. menechumeſoſicle *Ba* (menech . me *B ex ras*.). menęchume ſoſicle *CD*. menęchinū ſoſiclē *Z*. menechiniſ ſoſicleſ *F* 5. queritat *Ba* 6. *om*. *CDFZ: ex B addidit Camerarius* (*) 7. alitus *codd. Pii, Pylades*. auitus *libri* ſubrepticuſ *Ba*. ſurrepticiuſ *CD*. ſubrepticiuſ *BbFZ* (*) 8. Macnaechmum *B*. Menechmū *D* ciuem credunt omnes *Pylades*. omneſ (om̄ſ, ſ *ex* i *ut vid*., *D*) ciuem credunt *libri* 9. a^p^ellant *C*. apellant *BD*. appellat *F* 10. Ii *CD et ab initio* E *littera erasa B*. Hi *FZ* (I *Osannus*) ſe *Bb*. ſi *Ba* (*)

PERSONAE

PENICVLVS PARASITVS
MENAECHMVS I } ADVLESCENTES
MENAECHMVS II (SOSICLES) } ADVLESCENTES
EROTIVM MERETRIX
CYLINDRVS COQVOS
MESSENIO SERVOS
ANCILLA
MATRONA
SENEX
MEDICVS

PROLOGVS

Salútem primum iam á principio própitiam
Mihi átque uobis, spéctatores, núntio.
Appórto uobis Plaútum lingua, nón manu:
Quaeso út benignis áccipiatis aúribus.
Nunc árgumentum accípite atque animum aduórtite:
Quam pótero in uerba cónferam paucíssuma.

(Atque hóc poetae fáciunt in comoédiis:
Omnís res gestas ésse Athenis aútumant,
Quo uóbis illud graécum uideatúr magis.
Ego núsquam dicam, nísi ubi factum dícitur.
Atque ádeo hoc arguméntum graecissát: tamen
Non átticissat: séd sicilissat. scílicet

---

11. 12. *Glossae latino-graecae p. 34, 56 G. (Philoxenus p. 103, 32):* greciscat: ἑλληνίζει *(cf. p. 295, 31 G.). — glossar. Salomonis f. 91ʳa:* graecissat: Graecos imitatur*: cf. Loewius Prodr. p. 267 sq. — Consentius art. p. 376, 31 K.:* scire autem debemus etiam a nominibus

---

PROLOGVS POETA · *BD cum spatio satis amplo inter utramque vocem. om. C (ubi* alutem primũ *versum explet).* PROLOGVS *FZ* (*) 1. iam *om. Z (add. Scutarius)* aprintipio *B* propiciam *BCDZ* 2. nuncio *CDZ* 3. Aporto (p supra) *B* (p *s. scr. Bb*). Adporto *Z* 4. Qneſo *(sic) B.* queso *CD* 5. argumẽntum *C* atq *B* aduorate *C ante corr.* 6. portero *D* paucifſima *DZ* 7—16 *duce Osanno Anal. p. 178 sq. secl. Langenus Ind. lect. Monast. a. 1873* 7. comediiſ *CD* (*) 8. omĩſ *CD.* Omneſ *F.* 9. uobis illud graecum *Pylades.* illud (illuc *D*) uobiſ grecum *libri, nisi quod ante* uobiſ *c. 8 litt. rasura est in B* (*) 10. ubi] ego *C* 11. greciſſat (◡ *sub* ſſ *Bb*) *BD.* geciſſat (r supra) *C* 12. sed sicilissat. scilicet 𝕾 (sed *cum Paulo,* sicilissat *cum Paulo Consentioque*). uerum ſicilicif ſitat *B* (ſſ *lineola coni. Bb*). uerum ſycilicifſitat *CZ.* uerum ſy ciliciſſitat (ciſ *fort. in* tiſ *corr.*) *D (alt.* ci *exp. Dc).* uerum ſicilirifſitat *F* (*)

Huic árgumento antélogium hoc fuit ínterim:
Nunc árgumentum uóbis demensúm dabo,
Non módio neque trimódio, uerum ipso hórreo:
Tantum ád narrandum argúmentum adest benígnitas.)

Mercátor quidam fuít Suracusís senex.
Eí sunt natei fílii gemineí duo,
Ita fórma simili púerei, uti matér sua
Non ínternosse pósset quae mammám dabat,
Neque ádeo mater ípsa quae illos pépererat.
(Vt quídem ille dixit míhi, qui pueros uíderat:

---

fieri frequentatiua uerba, ab appellatiuo ut 'graecizat sicilizat patrizat', a proprio ut 'lentulizat'. *Paulus p. 28, 17 M.:* atticissat: attice loquitur Plautus: non atticissat sed sicilissat i. e. sicule loquitur: *cf. Leidolphus 'de Festi et Pauli l. Pl.' p. 249, Baierus 'de Pl. fab. rec. A et P' p. 75.* atticissabas *hinc habere videtur Sidonius Apollinaris Epist. IV 1, 4* 13. *Ausonius Epist. XVI (XII ed. Peip.):* libello tamen apologorum antetuli paucos epodos . . . . fors fuat, ut si mihi uita suppetet aliquid rerum tuarum quamuis incultus expoliam . . . . hi igitur, ut Plautus ait, interim *[sic cod. T, vulg., Peip.:* interim ut Plautus ait *cod. M, Schenkl]* erunt antelogium fabularum, garruli et deceptores. *Cf. Fulgentius contin. Verg. p. 148 M.* 19—21. *Nonius p. 343, 30 M.:* matrem ueteres etiam nutricem dici uolunt. Plautus Menaechmis 'ita . . . . pepererat'. — *idem p. 423, 23:* mater aliquando pro nutrice ponitur . . . . Plautus Menaechmis 'ita . . . . pepererat'. *Cf. Reblinius 'de Non. l. Pl.' p. 104, Caesar 'de Pl. mem. ap. Non. serv.' p. 31. — [Seruius] ad Verg. Aen. VIII 632:* sane ueteres etiam nutrices matres uocabant ut ait Plautus in Menaechmis 'et mater non possit dignoscere, quae mammam dabat'

---

13. argumento *ex* argumentu *C* antelogium *Muretus.* antilogium *Ausonius.* ante elongium *Ba.* ante elogium *BbCDF, nisi quod* e^u^logium *Dc.* elogium *Z* interim *add.* 𝔖 *ex Ausonio. om. libri* (*) 14. demenſuſ *Ba: corr. Bb* 15. mod^i^o *C* neque] atque *F* crimodio *C ante corr.* 16. argum̃tũadẽbenignitaſ (d *et* b *e corr. ut vid.*) *C* (*) 17. *Ante* quidam *ras. 2 litt. B* ſiracuſiſ *B.* ſyracuſiſ *reliqui (prima* ſ *ex* q *Da)* 18. ei' *C* natei *Ba.* nati *reliqui (B ex ras.)* geminei duo *Ba.* gemini duo *B ex ras. C.* duo gemini *D.* duo gemini *FZ* 19. puerẹi *Ba praecedente c. 7 litt. rasura.* pueri *reliqui* uti mater sua *Camerarius.* ut mater ſua *cum libris Nonius.* et mater *Seruius* (*) 20. non poſſit dignoſcere *Seruius* que . . amam *c. ras. Ba:* quę . mãmam *Bb* 21. Noque *Ba: corr. m. Camer.* ipſa que *Ba* (quę *Bb*). ipſaque *CD* pepererat *BDc, Nonius.* peperat *CDaFZ (corr. Beroaldus)* 22. dixit mihi *B.* mihi || Dixit *reliqui*

Ego illós non uidi, né quis uostrum cénseat.)
Postquám iam pueri séptuennes súnt, pater
Oneráuit nauim mágnam multis mércibus.
Inpónit geminum item álterum in nauém pater,
Taréntum auexit sécum ad mercatúm simul:
Illúm reliquit álterum apud matrém domi.
Tarénti ludei fórte erant, quom illúc uenit:
Mortáles multi, ut ád ludos, conuénerant:
Puer ínter homines íbi aberrauit á patre.
Epidámniensis quídam ibi mercatór fuit:
Is púerum tollit áuehitque Epidámnum eum.
Pater éius autem póstquam puerum pérdidit,
Animúm despondit: eáque is aegritúdine
Paucís diebus póst Tarenti emórtuost:
(Sicút pollinctor díxit qui eum pollínxerat.)

36b. *Fulgentius p. 560, 8 (p. VIII sq. ed. Lersch.):* pollinctores dicti sunt qui funera morientium curant. unde et Plautus in Menaechmis comoedia ait 'sicut . . . . pollinxerat'. pollinctores dicti sunt quasi pollutorum unctores, id est cadauerum curatores. *Versum in libris omissum (ut v. 23 in CD) huc revocavit 𝕾, quem vulgo referunt ad similem (non parem) locum in Poenuli prologo 63* (alter est emortuos. Propterea apud uos dico hoc confidentius, Quia mihi pollinctor

---

23. *Hunc omissum in CDFZ servavit B: una cum v. antecedenti seclusit Teuffelius Annal. phil. XCV p. 32 sq.* uostrum] ur̃m *B,* uerũ *B marg. m. Camer.* 24. ſeptuenſ . eſ *c. ras. Ba,* ſeptuen . neſ *Bb.* ſeptenneſ *F* sunt] ſ͞t *(sic) C* 25. onerabit *C ante corr.* nauim *CD.* nauem *BFZ* 26. Inponit *B.* imponit *ceteri* geminum item *Muellerus Pros. p. 490.* geminum *BDbFZ.* gemitum *CDa* (*) 27. Tercentum *Z (corr. Scutarius)* 28. reliquid *CDa (corr. Dc)* 29. ludei *Ba.* ludi *BbFZ.* iudei *C.* iudęi *D* cum *BCD* 30. ut *om. Da (suprascr. Dc).* et *F* 31. Puer] *post* P *una litt. erasa in B, quam puncto del. Bb* ibi aberrauit *𝔑.* aberrauit *libri* (*) 32. Epidamnenſiſ *FZ* qu$\overset{i}{a}$dam *C* 33. auehitque Epidamnum eum *Seyffertus Philologi XXV p. 451.* auehit que epidamnium *BCD.* auehitque epidamnum *Z.* aduehitque epidamnum *F* (*) 34. autem *om. DFZ* p$\overset{r}{e}$didit *Bb* 35. diſponit *Ba.* diſpõdit *B manu Camer.* eaque iſ *Dc, Camerarius.* eaquiſ *CDa.* ea quiſ *B.* aquiſ *FZ* egritudine *BCD* (*) 36. tarenti emortuuſt *BD* (tarentie *D ante ras.*). tarentie mortuuſt (*ex* moſtuuſt) *C.* tarenti eſt mortuuſ *FZ* 36b. *Cf. testim. et append. ad v. 13*

Postquám domum autem de eá re rediit núntius
(Ad auóm puerorum, púerum surruptum álterum
Patrémque pueri maérendo esse emórtuom),
Immútat gemino nómen auos huic álteri.
Ita illúm dilexit, quí subruptust, álterum:
Illíus nomen índit illi quí domist,
(Menaéchmo, idem quod álteri nomén fuit.
Et ípsus eodemst áuos uocatus nómine.
Proptérea illius nómen memini fácilius,
Quia illúm clamore uídi flagitárier.
Ne móx erretis iám nunc praedicó prius:
Idémst ambobus nómen geminis frátribus.
Nunc ín Epidamnum pédibus redeundúmst mihi,
Vt hánc rem uobis éxamussim dísputem.

---

dixit qui eum pollinxerat). *Sed non aliter v. 51—55 consentiunt cum Poenuli v. 80—82 et v. 62 cum Poenuli v. 77. Eandem vero hic versus indolem habet quam in hoc prologo v. 22 sq., 45 sq.* 45. *Nonius p. 499, 35 M.:* accusatiuus pro genetiuo . . . Plautus . . . et Menaechmis 'propterea . . . . facilius' 50. *Nonius p. 9, 10 M.:* examus-

---

37. domum autem *exempli causa* 𝔅. ſiracuſaſ *BCD, sed cum rasura 9 litt. ante eam vocem B.* ſyracuſaſ *F.* ſyracuſiſ *Z* de ea re rediit *DFZ.* deca re redit *B.* deaearerediit (dea *corr. in* dee) *C* nunciuſ *Z* (*) 38. auom *omnes* ſurruptum *BaCD.* ſubruptum *F, codd. Pyladis, item Lambini.* ſubductum *Z.* ſubduptum *B man. Camer.* 39. maerendo 𝔖. tarenti *libri* emortuum *BCDF.* mortuum *Z* *Totum versum uncis inclusit Bothius unaque cum antecedenti Dziatzko Annal. phil. CVII p. 836* (*) 40. Immittat *Da.* Imnuttat *(sic) Db* gemino nomen auos huic 𝔅. nomen auoſ huic gemino *libri, nisi quod* au^{v}oſ *Bb* (*) 41. ſubruptuſt *BCD.* ſubruptuſ eſt *FZ* 42. illi *BCD. om. FZ (add. Scutarius)* domi eſt *libri* *V.* 43—56 *ducibus ex parte Teuffelio Langenoque seclusit Dziatzko l. s. s.* (*) 43. Mena hec moidem *Ba,* Mena—ee-mo,idem *Bb.* Mane hec moidc̃ *C et, nisi quod* hęc$^{///}$ *(cr. ⊢ ?) D* 44. eodem eſt auuſ *B et, nisi quod* coďe *(uti saepius) C.* eodem eſt *DFZ* *post* uocatuſ *in C erasum* c̃ 45. Pro^{p}terea *C* nomem *B* 46. clamorτ' *C* 47. e^{r}retiſ *Db* predico *Ba* (ę *Bb*) 48. Idem (iďe *C*) eſt *libri* fratribus] fratib; ſibi uelit *C (vide ad v. 51), in quo v. 49 (item ut in D) versum explet cum spatio in fine* 49. epidannum *F* eſt *libri* 50. Vt *in ras. Bb* *ante* examuſſim *una litt. erasa in B.* examu^{s} ſim *C.* examuſim *Z*

Si quís quid uostrum Epidámni curarí sibi
Velít, audacter ímperato et dícito:
Sed ita út det, unde cúrari id possít sibi.
Nam nísi qui argentum déderit, nugas égerit:
Qui déderit, magis maióres nugas égerit.
Verum ílluc redeo, unde ábii, atque uno adsto ín loco.)
Epidámniensis ílle, quem dudum díxeram,
(Geminum íllum puerum quí surrupuit álterum,
Ei líberorum, nísi diuitiae, níl erat.)
Adóptat illum púerum surruptícium
Sibi fílium eique uxórem dotatám dedit,
Eúmque heredem fécit, quom ipse obiít diem.
(Nam rús ut ibat fórte, ut multum plúerat,

---

sim dicitur examinate ad regulam uel coagmentum; est enim amussis regula fabrorum, quam architecti cum opus probant rubrica inlinunt. Plautus . . . . idem Menaechmis 'ut hanc . . . . disputem' 63. *Consentius art. p. 378, 32 K.:* sunt etiam praesenti tempori et praeterito perfecto quaedam uerba communia, ut incendit obruit pluit suit. haec enim nulla mutata praesentis temporis forma in declinatione

---

51. uestrum *libri, nisi quod* uestrm (u *supra*) *C,* ur̃m *D* epidamni *codices Pyladis.* epidamnum *BCDZ.* epidannum *F* sibi ‖ Velit audacter *R: v. Prol. Trin. p. CLXXXIII.* ſibi uelit ‖ Audacter *BCDFZ.* Audacter *C: vide ad v. 48* (*) 53. det unde *Ba.* de inde *B ex ras.* 54. qui argentum *Beroaldus.* qui non (*vel* ñ) argumentum *libri, sed ut in B spatium e rasura c. 8 litt. ortum sit ante* non dederit, r *ex* t *ut vid. corr. Da et Db* migaſ *C* 55. Qui *Pylades.* Nam niſi qui *libri* (*) 56. illu (c *supra*) *Dc* redeunde *BaCDa.* rede.unde (o *supra*) *BbDc* tq; *in* atq; *rescripsit Bb* *post* adſto *spatium e rasura vocis* loco *B* 57. Epidãnniensis *B.* Epidamnienſiſ *Z.* Epidannenſiſ *F* ——SILL——— *apparuit in A* (*) *V.* 58 *sq. seclusit* 𝕾 58. ſurrupuit *BCD.* ſubripuit *FZ* alteram *CD et ex* alterum *c. rasura* alter *vocis ante eam vocem Ba (corr. Bb)* 59. EILIBERO——— *A* diuiliae *BCD* erat *suprascr. C,* era *in ras. Ba* 60. ADO——— *A* *ante* illum *et post* puerum *rasuras C (fuit* adoptabat *et* puerum ei' *ut vid.)* surrupticium *BC (ex* ſurrupuitũ, *ut vid., corr.).* ſuprupticium (r *supra*) *D.* ſubrupticium *F.* ſubrepticium *Z* 61. eique] ei quod *F* 62. EUMQ———— *A* cum *Pius.* quam *libri, nisi quod* quam *(et mox* die *pro* diem) *Bb* *V.* 63—66 *seclusit Dziatzko l. s. s. p. 836, quibus v.* 67 *adi.* 𝕾 (*) 63. NAM——— *A* pluuerat *Dc.* plucrat *Da cum reliquis et Consentio* (*)

Ingréssus fluuium rápidum ab urbe haud lóngule,
Rapidús raptori púeri subduxit pedes,
Apstráxitque hominem in máxumam malám crucem:
Illi aútem diuitiae éuenerunt máxumae.)
Is íllic habitat géminus surruptícius.
Nunc ílle geminus, quí Suracusís habet,
Hodie ín Epidamnum uéniet cum seruó suo
Hunc quaéritatum géminum germanúm suom.
(Haec úrbs Epidamnus ést, dum haec agitur fábula:
Quando ália agetur, áliud fiet óppidum.
Sicút familiae quóque solent mutárier:
Modo hic hábitat leno, módo adulescens, módo senex,
Paupér, mendicus, réx, parasitus, háriolus.)
*   *   *   *   *   *

---

praeteriti temporis proferuntur, in tantum ut etiam pluit utrobique pronuntietur priore correpta, quamuis Plautus produxerit in Menaechmis 'forte . . . . pluerat' 64. longule *hinc habet glossar. Plaut.: cf.* 𝕽 *Opusc. II p. 252*

---

64. INGRESS———— *A* Ingroeſſuſ *Bb* ab urbe *BbDb*. burbe *BaCDa* haud, d *e corr. Bb* (*) 65. RAP———— *A* Rapiduſ . . . . hominem *suo loco omissa in imo paginae margine habet Da additis* 3 Rapide *FZ* pedes *Saracenus.* fideſ *libri* 66. Apstraxitque *B*. ab ſtraxit q' *CD*. ABSTRAX———— *A* maximam *libri* malam] malam matam *C, sed* t *vel* l *ex* c *ut vid. corr.* 67. Illi autem diuitiae 𝕾. Illi diuitiae *Z*. Illi diuicie *B*. illi diuitię *DF*. diuiciæ (*om.* illi) *C*. ILL———— *A* euenere *Z* maximę *CD*. maxume *FZ*. maxime *B* (*) 68. Is illic *Camerarius.* Iſtillic *C*. Iſtilic *BaD*. Iſillic *Bb*. Iſtic *FZ* habitant *C* ſubrupticiuſ *FZ* 69. germanuſ *Z* ſyracuſiſ *FZ*. ſiracuſſiſ *BCD* (r *ex* c *Da*, ſ *ex* ſſ *Dc*) habet (itat) *BbDc* 70. epidã nũ *BC*. epidannum *FZ* ueniet *Geppertus.* uenit *libri* ſuo ſeruo *B* 71. Nunc *F* queritatũ *BC* ſuum *libri* *V. 72 sqq. secl. Teuffelius l. s. s.* 72. Hec *B et,* ec *ex* od *ut vid. in ras., C.* KAE———— *A* epidãpnuſ *D*. epidannuſ *FZ* hec *C* 73. QUA———— *A* opidum *B* 74. SICUT———— *A* familę (i) *C* mutarier *Camerarius.* mutari *BCD*. mutari modo *FZ omissis ceteroqui v. 75. 76* 75. Modo hic habitat 𝕾. Modo ni cadit at *B*. modonicaditat *CD*. MOD—— *A* adoleſcenſ (v) *Ba*. adoleſcenſ *CD* ſexnex *ante ras. C* (*) 76. medicoſ (n, u) *Ba* arioluſ *libri praeter A* (arioluſ peniculuſ *B*) *Mutilum in fine esse prolo-*

gum Bothius perspexit: atque uno versu vel A auctior fuit, in quo ante sequentis scaenae inscriptionem haec apparuerunt:

—————————————— ————PARASITUSKARIOLUS

——————————————————E * MELIS—————— ,

ubi perdubias ante ELIS *litteras etiam* TUU *esse posse Loewius adnotabat. Praeterea fragmentum quoddam adiacet ex trium versuum spatio abscissum, ubi in primo versu* Q *certum est in altero* LUO *praecedente fortasse* A *subsequentibus* MS *(litteris a* Q *illo paullulum remotis): quae si ad hunc locum revocanda sunt, in priore v.* 75 *parte A* Q *habuit — ac potuit aut* QUE (Q·) *male inseri aut loco vocis* Pauper *velut* COQUOS *vel* QUOQUOS *poni — alterius reliquias tali exemplo illustret 'hariolus':*

⟨Fratrem ille s⟩aluom s⟨aluis u⟩elis ⟨auehet,
Bonitas si uostra adiutat atque aequanimitas.⟩

ACTVS I

PENICVLVS

Iuuéntus nomen fécit Peniculó mihi
Ideó quia mensam, quándo edo, detérgeo.
*   *   *   *   *   *
Hominés captiuos quí catenis uínciunt,
Et quí fugitiuis séruis indunt cómpedes,

---

77. *[Seruius] in Georg. I 137:* 'nomina fecit' uero notamina: Plautus in Men(a)echmis 'iuuentus . . . mihi' 78. *Festus p. 258, 33 M. (suppletus partim ex Paulo):* [quando cum graui uoce pro]nuntiatur significat [quod: acuta est temporis aduerbium] ut Plautus in Mae[naechmis ait 'ideo quia] mensam quando edo detergeo' *Marius Plotius Sacerdos p. 486, 10 K.:* tergeo tersi. dicimus et tergo tergis tertia correpta: legimus et 'spicula lucida tergent' quod uenit a tergeo ⟨terges⟩ et ⟨'ter⟩gunt' ab eo quod est tergo tergis *[cf. p. 490, 25 cum Probi cath. 34, 14 et 38, 21, unde patet et* 'tergunt' *et* 'tergent' *pertinere ad discrepantem scripturam apud Verg. Aen. VII 626, quod non significavit Keilius].* 'qua mensas detergeo'*: ubi hoc testimonium a Probo omissum a Sacerdote neglegentius adscriptum esse Keilius vidit*

Act. I Sc. 1 PENICVLVS PARASITVS *BD (in marg. iuxta v. 75 sq. nullo v. vacuo) FZ. unius v. spat. C. in A fuit inscriptio uno praeterea v. vacuo. Ceterum personarum in mediis scaenis notas per totam fabulam tam raras CD habent, ut non quas omittunt, sed quas addunt commemoremus. Plerumque autem ne spatia quidem ulla relicta sunt. Nisi quod paulo aliter res se habet in actus V scaenis 1. 2. 9: de quo diximus ad v. 701. 1102* 77. fecit *ex* fuit *C* paeniculo *Seruius* 78. ——— GEO *A* edo] ego *Z* detergeo *BC, sed o e corr. Bb.* detergo̊ *D.* detergo *FZ: cf. testim. Post hunc versum quaedam intercidisse sensit R* (*) 79. ———IUNT *A* cathenif *Z* 80. ———NPEDES *A* (compedef *BCDFZ*)

Nimis stúlte faciunt meá quidem senténtia.
Nam hoc hómini misero si ád malum accedít malum,
Maiór lubidost fúgere et facere néquiter.
Nam se éx catenis éximunt aliquó modo,
Dum cómpediti aut ánum lima praéterunt
Aut lápide excutiunt cláuom: nugae súnt eae.
Quem tu ádseruare récte, ne aufugiát, uoles,
Esca átque potióne uincirí decet:
Apud ménsam plenam hamo hómini rostrum déliges.
Dum tu ílli, quod edit ét quod potet, praébeas
Suo árbitratu usque ád fatim cottídie,

---

85. *Nonius p. 333, 36 M.:* limare, exquirere et delinire, secundum consuetudinem, a lima dictum. Plautus Menaechmis 'anum lima praeterunt' 89. *Nonius p. 455, 10 M.:* rostrum hominis dici non debere consuetudo praesumpsit. apud Plautum in Menaechmis positum sic 'apud . . . . deligis'*: cf. Reblinius l. s. s. p. 93, Caesar l. s. s.*

---

81. ——— ENTENTIA *A* fatiunt *B* 82. ———LUMACCEDITMALŪ *A, qui ceteris non videtur auctior fuisse* hoc homini *Muellerus Add. ad Pros. p. 117.* homini *libri, post quam vocem litt.* miſo *(sic) erasae in B* mifero *C* accidit *B* (*) 83. ———NEQU——*A* libido *FZ* eſt *libri inter* nequīt *et* nã *rasuram C (fuit* nequitū iã, *ut vid.)* 84. cathenif *Z* ———MODO *A, ubi nihil apparuit in duobus qui sequuntur versibus* 85. Dum *ℜ.* Tum *libri* aut anum *ℜ, Bentleius.* anum *B, Nonius.* ianũ *CD, codd. Pyladis.* ianuam *FZ* praeterunt *Nonius.* p̄terunt *CD.* preteᵉrunt *Ba.* prᵒeterunt *Bb.* prętereunt *FZ, Nonii LA* (*) 86. excuciunt *B* clauum *CD (non B)* nugę, gę *pro* ſunt *in ras. B.* Nuge *D* eae] hę *FZ* (*) 87. ———OLES *A* afferuare *CD (non B)* rectᵉo *C* afugiat *C* 88. *Nihil apparuit in A* Aeſca *CD* uincire *C ante ras.* decet *B.* debet *reliqui* V. 89—91. *haec apparuerunt in A:*

——— INIROSTRUMDELIGES
——— UODPOTETPRAEBEAS
———COCTIDIE,

ubi c *expunxit m. 1, versus autem* 89 *et* 91 *auctiores fuisse spatium docet* 89. aput *Nonius* (apud *Bamb.*) plena *C* hamo homini ꝭ *convenienter spatio in A.* homini *BCDFZ.* hominiſ *Nonius* deligiſ *Nonius.* diligeſ *F.* dilieᵍſ *C* (*) 90. edit *Ba, Camerarius.* edat *BbCDFZ* praebeaſ, p *ex* d *corr. Ba.* pręb̊aſ *C* 91. Sů: *Bb* usque adfatim *ℜ coll. Poen. v. 534: atque* USQ· *accurate spatium in A explet.* ad fatim *B.* affatim *reliqui* cottidie *BC.* cotidie

Numquam hércle effugiet, tam étsi capital fécerit.
(Facile ádseruabis, dúm eo uinclo uíncies.)
Ita istaéc nimis lenta uíncla sunt escária:
Quam mágis extendas, tánto adstringunt ártius.
Nam ego ád Menaechmum huc núnc eo, quo iám diu
Sum iúdicatus: últro eo, ut me uínciat.
Nam illi íllic homo homines nón alit, uerum éducat
Recreátque: nullus mélius medicinám facit.

---

p. 15. 31 92. *Nonius p. 38, 14 M.:* capital dictum est capitis periculum. Plautus Menaechmis 'numquam .... fecerit'*: cf. Reblinius p. 65, Caesar p. 38. 50 (ubi scripturam A ignorat)* 94. *Nonius p. 108, 21 M.:* esculentum et escarium ab escis et ab edendo dictum .... Plautus Menaechmis 'ea .... escaria'. *idem p. 338, 14:* lentum, tenax. Plautus Menaechmis 'lenta ... escaria'*: ubi cum* Menechmiſmiſ *L ante corr. et* menecminiſ *II Gen. praebeant, cogitari posse de* nimis *addendo Muellerus animadvertit: cf. Reblinius p. 67. 102*

97. *Placidus p. 59, 12 D.:* iudicatus: iudicio addictus damnatusque*: huc revocavit Deuerlingius neque rectius ad Asin. v. 937 adhibueris, ubi* iudicatum *legitur* 98. *Nonius p. 422, 10 M.:* alere est uictu temporali sustentare, educare autem ad satietatem perpetuam educere. Plautus in Menaechmis 'nam ... educat'

D cum A corr. quotidie *FZ* (*) 92. NUMQ*****RCL**FF——— *A* hercle effugiet tametſi *Nonius.* edepol te fugi & tiam & ſi *Ba.* edepol te fugi& ·ętiam & ſi *Bb.* edepol te fugiet iã & ſi *CDZ.* edepol confugiet iam etſi *F.* edepol fugiet tametsi *Pylades* capitale *B, sed* e *e corr. Bb* fuerit *C ante corr.* (*) 93. *Hunc v. melius abesse sentiebat Vahlenus Mus. Rhen. XVI p. 635* adſeruabiſ *B.* aſeruabiſ *C.* afferuabiſ *DFZ* dum eo] Dueo *C* uinculo *B* 94. **A——— *A* ea enim fere lenta *Nonius p. 108.* nimiſ lenta *idem fortasse p. 338* istec *Z* uincta *Nonius p. 338.* uincla (c *ex* l) uincla *C* ſcaria *Nonius utroque loco* (*) 95. ———TIUS *A* Quãquã magiſ *D* adſtringunt *B.* afſtringunt *D.* aſtringunt *CF.* aſtringant *Z* artiuſ, u *in ras. Bb* (*) 96. ———IU *A* menechmũ *CD* huc nunc 𝕾. hunc *BCD.* nunc *F, Pylades. om. Z* cui *FZ.* quo *BD et* ($\overset{\text{o}}{\text{q}}$) *C, ante quam vocem gravius vulgo distinguebant* (*lenius ante* ultro eo)*: corr. Langenus Philol. XXXIII p. 709* (*) 97. ———T *A* uincia *C.* uinciet *ut vid. D ante corr.* 98. illi 𝕾. *om. libri cum Nonio et A, in quo* **MILL****M——— ———UCAT *apparuerunt* homo *ex* hemo *ut vid. Db. rasuram litterarum* mo *post* homo *B* hominiſ *Nonius* alii *CD* aut uerte ducat *Nonius* (*) 99. R*C —Q—LL———IT *A* recreatque *cum BC etiam A, ut vid., et codd. Pyladis.* creatq' (re above) *D.* recte atque *Z.* rete atque *F* meli$\overset{\text{v}}{\cdot}$ſ, *er.* o *ut vid., C*

Itást adulescens: ípsus escae máxumae,
Ceriális cenas dát: ita mensas éxtruit,
Tantás struices cóncinnat patinárias:
Standúmst in lecto, sí quid de summó petas.
Sed mi ínteruallum iam hós dies multós fuit:
Domi dómitus sum usque in iúre cum careís meis:
Nam néque edo neque emo, nísi quod est caríssumum.
Id quóque iam cari qui ínstruontur déserunt.
Nunc ád eum inuiso. séd aperitur óstium:
Menaéchmum eccum ipsum uídeo: progreditúr foras.

101 sq. *Festus p. 310, 30 M.:* struices antiqui dicebant extructiones omnium rerum. Plautus 'cerialis .... patinarias'. *fragm. Bob. p. 542, 27 K.:* struices compositiones dicuntur patinarum (patinantur *B: corr. Keilius,* patinariae *ed. Vindob.*), unde etiam structores dicuntur. *[Seruius] in Aen. IV 267 (cf. ad v. 270):* exstruis a struice: Plautus in Menaechmis 'tantas .... patinarias' 103. *Donatus in Ter. Phorm. II 2, 29:* cena dubia ... ubi tu dubites quid sumas potissumum] non potius, sed potissimum dixit, ut in re omni aliis alia monstraret potiora. Plautus 'standum ... petas'

100. ——————E *A, in quo nihil apparuit v. 101 sq.* eſt *libri* aduleſcenſ *B.* adoleſcenſ *CDFZ, post quam vocem distinxit Weisius* ipſiuſ *Z* eſcę *rasura ex* ſeſcę *C* max$\overset{\text{v}}{\text{i}}$me *D.* maxime *Ba* (ę *Bb*) 101. cerialiſ *Festus.* Cerealiſ *DcFZ.* Certaliſ *Ba CDa.* Cer$\overset{\text{te}}{\cdot}$taliſ *Bb* caenaſ *Festus* menſaſ *Festus, codd. Pyladis.* mensam *BCDFZ* 102. tantaſ ſtruiceſ *Seruii cod. T cum libris.* tantant aſtruiciſ *Seruii cod. F* concinat *uterque cod. Seruii* (*) 103. ſtandum ſt *B.* ſtandũſt *CD.* Standum eſt *FZ, Donatus* ſiquid *BC* ſummo *libri.* ſumma *Donati ed. princ.: atque id Lipsius Ant. lect. III dicit in libris aliquot antiquis exstare* S****UM——————————SUMMOPET** *A* 104. ——————L****UI* *A* (L *in fragmento*) mihi *vel* $\overset{\text{i}}{\text{m}}$ *libri* hoſ *rasura ex* hodie *ut vid. C* multo *Z* 105. ——————S*MU——————M**S *A (priores litterae in fragmento) A* Domo *Ba.* Domi *Bb cum reliquis* sum usque in iure *S.* ſummuſ que *Ba.* ſum · uſ que *Bb.* ſumuſq᾽, q *ex* o *ut vid. corr., C.* ſum uſque *DFZ* careiſ *Ba.* cariſ *Bb, ceteri* (*) 106. ——————M *A* Nãneque *B.* nãq᾽ *CDFZ* kariſſimum *B.* cariſſimum *FZ*

107. Idquoq᾽ *B.* Id $\overset{\text{o}}{\text{q}}$q, ^{o} *fere evanida, D.* Id qq *C* qui, i *e corr., Bb* inſtruntur *BaC.* inſtruuntur *BbDFZ* (*) 108. N*N*A—————— *A, in quo nihil apparuit versu antecedenti* ſed *C.* ſ& *ex* & *Bb.* ſ᾽ *D.* ſi *FZ (corr. Scutarius)* apperitur *Z* hostium *FZ* 109. M*NA*CK——————IPSU——————ROGREDITURF**AS *A* menechmũ *D* progredietur foriſ *Z* foraˢ Menaech peniculuſ *B*

MENAECHMVS I. PENICVLVS

MENAECHMVS

Ní mala, ni stúlta sies, ni índomita impósque animi,
Quód uiro esse odió uideas, túte tibi odio hábeas.
Praéterhac sí mihi tále post húnc diem
Fáxis, faxó foris uídua uisás patrem.
Nám quotiéns foras íre uoló, mé retinés, reuocás, rogitás:
Quó ego eam, quám rem agam, quíd negotí geram,
Quíd petam, quíd feram, quíd foris pépigerim.
Pórtitorém domum dúxei: ita omném mihi
Rém necesse éloquist, quícquid egi átque ago.

---

110. *Seruius in Aen. III 686:* ni teneant cursus] antiqui 'ni' pro 'ne' ponebant, qua particula plenus est Plautus 'ni mala ni stulta sis'. *Donatus in Eun. II 3, 36:* quid ni] . . . est enim 'quid ni' aut quid nisi aut cur non, quia ueteres 'ni' pro 'ne' ponebant et 'ne' pro 'non', ut Plautus 'ni stulta sis' pro 'ne' et 'ne uult' pro 'non uult'. *Cf. R Opusc. II p. 629* 118 *sq. Nonius p. 24, 19 M.:* portitores di-

---

Act. I Sc. 2 M***ECKMUS MENA *litteris minutis inter v. 109 et 110 habet A nullo vacuo relicto.* MENECHMVS ADOLESCENS PARASITVS PENICVLVS *B.* MENehcm⁹ ADOLESCENS PENICVL PARASITVS *D: item, nisi quod* Menęchinuſ *FZ. unius v. spat. C. MENAECHMOS I et II discriminavit R. Versuum fines B eosdem atque nos servat, praeter v. 120—122: itemque A praeter v. 110 et 120—122, ubi tamen v. 113. 115. 118. 120a nihil apparuit* (*) 110. *Sic A:*

NIMALA—— ——

—— ————A**PO*Q·ANI**

sies *Reizius, Bothius, Hermannus.* ſiſ *BC, Seruius, Donatus. om. DFZ* nundomita *C* ipſoſque *Z* 111. ————AS *A* urro *C* uideaſ tute *BC.* uideſ tute *FZ.* uidetute *D, ubi* tu te *separ. Dc* (*)

112. ———— DIEM *A* Preter hac *B* ſi mi·hi *Ba.* ſimile *FZ* poſt *BFZ.* p̃ *CD* 113. uiſaſ *ex* uidu *ut vid. Da* (*) 114. ————ÇAS *A traiectis, ut vid.,* rogitas reuocas foraſ *BC. om. DFZ* (*) 115. ego *suprascr. Db* negotii *BCD.* negocii *FZ* geritur *FZ: atque* ã *in D fere* ĩτ *videtur esse* 116. petam *Camerarius.* detam *BaDa.* dedam *Bb.* detiam *C.* dicã *Dc.* detur *FZ* fæeram *C* —— —— -AMQUIDFORIS — G——*A, ubi cum inter* FORIS *et* G *spatio* LE *non sufficiat* pepigerim *corr.* 𝔖 (pegerim *Vssingius*), *ubi* legerim *BaCDF.* egerim *B ex ras. Z* (*) 117. —— ——XEIITAQ—— — *A* Portitiorem *C* duxi *BCDFZ.* dixit *Nonius* omnem *om. Nonius* 118. Rem *om. Nonius* necesse

Nímium ego te habui délicatam. núnc adeo, ut factúrus, dicam.

Quando égo tibi ancillás penum, 120
Lanám linum, aurum púrpuram
Bene praébeo nec quícquam eges, 121
Maló cauebis, sí sapis:
Virum óbseruare désines. 122

Átque adeo, ne mé nequiquam sérues, ob eam indústriam Hódie ducam scórtum atque aliquo ad cénam condicám foras.

PENICVLVS

Íllic homo se uxóri simulat mále loqui, loquitúr mihi: 125
Nám si foris cenát, profecto me, haúd uxorem, ulcíscitur.

---

cuntur telonearii, qui portum obsidentes omnia sciscitantur, ut ex eo uectigal accipiant . . . Plautus Menaechmis 'portitorem . . . . ago'
120 *sq. [Seruius] ad Aen. IV 373:* litore egentem] . . . . et in tribus modis haec elocutio profertur. 'egeo hanc rem' Plautus Menaechmis 'linum lanam praebeo neque quicquam eges'

---

eloqui est *Dousa.* neceſſe loqui eſt *BCDF.* neceſſe eſt loqui *Z.* neceſſe eſt eloqui *Nonius* quidquid *Nonii L* (*) 119. ———————— ————————USDICÃ *A* nimiũ *ex* nuniũ *Dc* (*) 120—122. *Post duos versus versui 120a respondentes haec apparuerunt in A (ex parte in panno nunc abscisso: cf. ad v. 104 sq.):*

LAN**LIN————————
———— G*SMAL————————IS
————————————————,

ubi sic B:

Quando ego tibi Ancillaſ penum
Lanam aurum ueſtem purpuram bene prębeo nec quicquam egeſ
Malo cauebiſ ſiſapiſ uirum obſeruare desineſ:

itaque duobus versiculis duos senarios cum dimetro subiunxit A, duos octonarios B, ubi dimetros discripsit Geppertus Lanam linum aurum 𝔖 *duce A et Seruio.* Lanam (lanã, ã *c corr.*, *C*) aurum ueſtem *BCDFZ* prebeo *C* neque *Seruius* molo *C* (*) 123. ATQ——————— *A* neme *BC.* me *Z* nequicquam *BaFZ.* nequiçquam *Bb.* quicquam *C.* quicq *D* induſtriam] ſ *abscissum cum marg. C.* induſtiã, ʳ *Dc* 124. atque aliquo ad coenam *Acidalius.* ad cenam (cęnam *C*) atque aliquo *libri cum A, ut vid., in quo* K*D ——— Q***Q**C**D*C*M *apparuit sequente versu voci* foras *vacante* conducam *DcFZ* (*) 125. ILLICKOM****XOR ———————— QUILOQUITURMIKI *A* ſimulat, at *e corr.*, *Bb* 126. cęnat *C*

MENAECHMVS

Eúax, iurgio hércle tandem uxórem abegi ab iánua.
Vbi súnt amatorés mariti? dóna quid cessánt mihi
Conférre omnes congrátulantes, quía pugnaui fórtiter?
Hánc modo uxori íntus pallam súrrupui: ad scortúm fero.
Sic hóc decet, darí facete uérba custodí catae.
Hoc fácinus pulcrumst, hóc probumst, hoc lépidumst, hoc factúmst fabre:
[Meó malo a mala ábstuli, hoc ad dámnum deferétur.]
Auórti praedam ab hóstibus nostrúm salute sócium.

PENICVLVS

Heús adulescens, écqua in istac párs inest praedá mihi?

MENAECHMVS

Périi, in insidiás deueni.

PENICVLVS

Immo ín praesidium: né time.

127. *Varro de l. l. VII 93:* apud Plautum 'e u a x . . . . i a n u a' euax uerbum nihil significat, sed effutitum naturaliter est*: cf. Bergkius 'Beitr.' I p. 157* 134. *Priscianus inst. VII 26 p. 309, 4 H.:* in pronominibus quoque fecerunt antiqui 'meum' pro 'meorum', 'tuum' pro 'tuorum', 'nostrum' pro 'nostrorum' dicentes. Plautus . . . . idem in Menaechmis 'a u e r t i . . . . s o c i u m'

127. hecle (r *supra*) *C. om. Varro* (ab regia ianua *Flor.*) (*) 128. ſ̄ amatoreſ, a *ex corr. (incohata* m *ut vid.) D* (*) 129. qui *Ba.* quia *Bb cum reliquis* (q< *D*) foriter *B* (*) 130. palam *C* ſubrupui *FZ* (*) 131. Sic hoc *BbCD* (ſi). Si hoc *Ba.* Si hic *FZ post* decet *distinxit Geppertus* cate *BZ (corr. Lambinus)* (*) 132. pulcrum (h *supra*) eſt *B.* pulchrum eſt *reliqui* probum est hoc lepidum eſt *libri* factuſt *BCD.* factumst *F.* factum eſt *Z* 133. *Versum seclusit Goetzius Mus. Rhen. XXXV p. 481 adn.* amala *D, sed . Dc* ſuſtuli *Z* dampnum *D* (*) 134. Aduorti *B.* Auerti *reliqui cum Prisciano* (auertit *Prisciani PWr*) predam *Ba* (ę *Bb*) oſtibus (h *supra*) *Bb.* hoſtib; *C* ſalutē,˜ *Dc.* ſaluto *Z* ſotium *D* (*) 135. adoleſcenſ *DFZ* ecqua *BbFZ.* et qua *BaCD* in] mihi *Z* praeda mihi *Camerarius.* pre mihi *BaC.* p.re (·66t *supra*) mihi *(sic) Bb.* p̄mihi *Da.* p̄mihi *Dc.* premii *FZ* (*) 136 *sqq. Spatia usque ad v. 142 personis relinquunt CD (pers. suppl. Dc v. 137 sq.)* 136. Perii *om. Z* deuenit *BaCD.* deueni *B ex ras. Dc* preſidium *BC*

MENAECHMVS

Quís homost?

PENICVLVS

Ego sum.

MENAECHMVS

O méa Commoditas, ó mea Opportúnitas,
Sálue.

PENICVLVS

Salue.

MENAECHMVS

Quíd agis?

PENICVLVS

Teneo déxtera Geniúm meum.

MENAECHMVS

Nón potuisti mágis per tempus mi áduenire quam áduenis.

PENICVLVS

Íta ego soleo: cómmoditatis ómnis articulós scio.

MENAECHMVS

Vín tu facinus lúculentum inspícere?

PENICVLVS

Quis id coxít coquos?
Iám sciam, si quíd titubatumst, úbi reliquias uídero.

---

137. homo est *libri* ME· Oh *B*. ‡oh *CD* ó *C* oportunitaſ *BC*. ºportunitaſ *Da* (*) 138. Qui *Ba* agiſ *BCDF*. aiſ *Z* dextra *libri: corr. Camerarius* meum] mihi *C* 139. *ante* magis *er.* g *C* mihi *libri* quẹͣm *Bb* 140. omneſ *F* 141. lutulentum *F*. lucĕ-lentum *Da* Inspice *Da: corr. Db* quiſ ḥid *D*. quid iſ *F* · quocuſ *c. ras. litt.* ẹ *(puncta ab ead. m.) B*. quocuſ *C*. cocuſ *DF*. coquuſ *Z* (*) 142. ſiquid *BC* titubatumſt *BF*. titubatuſt *CD*. titubatum est *Z* (*)

MENAECHMVS

Díc mi, en umquam tú uidisti tábulam pictam in páriete,
Ýbi aquila Catameítum raperet, aút ubi Venus Adóneum?

PENICVLVS

Saépe. sed quid istaé picturae ad me áttinent?

MENAECHMVS

Age me áspice.
Écquid adsimuló similiter?

PENICVLVS

Quí istic ornatúst tuos?

MENAECHMVS

Díc hominem lepidíssumum esse méd.

PENICVLVS

Vbi essurí sumus?

MENAECHMVS

Díc modo hoc quod égo te iubeo.

PENICVLVS

Díco: homo lepidíssume.

---

143. *Ausonius (Edyll. VI) epist. ad Gregor. fil.:* En umquam uidisti nebulam *(cf. Epist. XVII [II] 407)* pictam in pariete? *Cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 21, Goetzius Act. soc. phil. Lips. IV p. 355* 144. *Liber glossarum:* Catamitus quidam uir fuit. Plautus 'ubi . . . Adoneum'*: cf. Loewius Prodr. p. 256. Praeterea probabile est ad hunc versum spectare Paulum p. 44, 6 M.:* Catamitum pro Ganymede dixerunt, qui fuit Iouis concubinus.

---

143. mihi *libri* en umquam *Brixius confirmante Ausonio.* nũquã *C.* nũq *D.* numqua *B.* numquid *FZ* (*) 144. aqulã *C* catameitum *Da.* catamei tum *Ba.* cate mei tũ *C.* catamettum *F.* catamitum *BbDcZ* adoneụm *Bb.* 145. Sepe *BCD* picture *BaD.* pictu . . rę, ti *ut vid. er., C* adtinent *B* 146. E(c)quid *Bb.* Ecquidem *Z* adſimulo *B.* aſſimulo *CDFZ* quid *F* ornatuſt *Weisius.* eſt ornatuſ *libri* tuuſ *libri* (*) 147. *Spat. D* lepidiſſimum *libri* med *Guietus.* me *libri* eſſuri ſumuſ *Ba.* eſſuri ſum *C.* (eſſuri) ẹẹ mẹ ſum' *D.* eſuri ſumuſ *BbDeFZ* (*) 148. *Spat. D* hoc *om. Z* quo(d) *Bb.* quid *Z* i(v)béo *C* dico *BbCDZ.* dic *Ba F* lepidiſſime *libri, ex* lepidiſſſe me *C*

MENAECHMVS

Écquid audes dé tuo istuc áddere?

PENICVLVS

Atque hilaríssume.

MENAECHMVS

Pérge, perge.

PENICVLVS

Nón pergo hércle, nísi scio qua grátia.
Lítigium tibíst cum uxore: eo mi ábs te caueo caútius.

MENAECHMVS

Clam úxoremst * * * * * * * *
Vbi sepulcrum habeámus atque hilare húnc conburamús diem.

PENICVLVS

Age sane igitur, quándo aequom oras, quám mox incendó rogum?
Díes quidem iam ad úmbilicum est dímidiatus mórtuos.

152. *Charisius inst. I p. 145 K.:* 'te' ablatiuus 'clam te est'. atquin Plautus in Menaechmis 'clam uxorem est': nisi forte clam et accusativo et ablatiuo possit aptari 155. *Gellius N. A. III 14, 16:* Varro . . . disseritque ac diuidit subtilissime, quid 'dimidium' 'dimidiato' intersit . . . . propterea Plautus quoque in Bacchidibus 'dimidium auri' dicit non 'dimidiatum 'aurum' . . . . in Menaechmis autem 'dimidiatum' diem non 'dimidium' in hoc uersu 'dies . . . mortuust'

---

149. *Spat. D* Ec quid *B.* Etqd *C.* et qiđ *D* iſtic *F* Pe. *om. BZ* atqui *BCD* hilariſſime *BCDZ* 150. Me. *om. Z* Perge, perge *Schwabius Ann. phil. CV p. 407.* Perge *libri* (*) 151. Litigium *BbDcZ.* Litidium *CDaF.* Litutium *Ba* tibi eſt *libri* uxore: eo *ℜ et Brixius in progr. a. 1847 p. 3 (praceunte* uxore: hoc *Acidalio).* uxore oh *C.* uxore M o *B.* uxore ⋕oh *D.* uxore Me. hoc *FZ* mihi *libri* 152 *sq. Sic constituit* 𝔖 *cum lacuna ad hoc exemplum explenda:* Clam uxoremst⟨, ubi bene erit nobis, oblatratricem meam⟩ Vbi, *ubi* clam uxorem eſt *testatur Charisius: libri habent:* Clam uxorem ubi ſepulchrum habeamuſ atque hunc comburamuſ diem, *nisi quod* habemuſ *F,* combura · · uſ *c. ras. Ba.* conburamuſ *Bb.* c̄burnauſ *Da (corr. Dc).* c̄ burnauſ *C* (*) 154. equum *BaZ.* ęquum *Bb CD* eraſ *Z* incendo rogũ *add. Bb* 155. Me. *praemittunt FZ* iam ad umbilicum *FZ, Gellius (sed* in ad *Gellii P ante corr. itemque R ex* iad *corr.).* iã ad ˌum bilicum *Bb.* iã dumbilicum *CD.* ia · dum bilicum *c. ras. Ba* dimidiatuſ mortuuſ eſt *Gellius* (mortuuſt *Carrio).* eſt dimidiatuſ (dimi[di]atuſ *Db*) mortuuſ *libri* (*)

MENAECHMVS

Té morare míhi quom obloquere.

PENICVLVS

Óculum ecfodito pér solum
Míhi, Menaechme, si úllum uerbum fáxo, nisi quod iússeris.

MENAECHMVS

Cóncede huc a fóribus.

PENICVLVS

Fiat.

MENAECHMVS

Étiam concede húc.

PENICVLVS

Licet.

MENAECHMVS

Étiam nunc concéde audacter áb leoninó cauo.

PENICVLVS

Eú: edepol ne tu, út ego opinor, ésses agitatór probus.

MENAECHMVS

Quídum?

PENICVLVS

Ne te uxór sequatur, réspectas idéntidem.

MENAECHMVS

Séd quid ais?

156. *Personas om. B* Te morare *CD.* Nemorare *B, sed* N *e corr. Bb.* Remorare *FZ* quom *FZ.* quam *CD.* quin *B,* in *e corr. Bb* obloquere PE. oculum *F et, nisi quod* occulum, *Z.* obloquere oculum *CD.* obloquere. occulum *B* ecfodito *CD.* effodito *Bb FZ.* hec fodito *Ba* perſolum *libri: sed* pſolũ· *add. Bb* (*) 157. Mihi *BbCDFZ.* Mi *Ba* męnęchine *C.* menechmę *D* iuſeriſ *Ba: corr. Bb* 158. fiat etiam M concede huc licet *B: in CD spatium est post* fiat 159. *Sic libri cum A, nisi quod* ALẸOṆIṆO *A.* ab leomino *Z* (*) 160. ẸUEDẸPOLNETU— *A* Eu *BCD.* Heu *FZ ultimam litteram in* eſſeſ *e corr. Bb* 161. ME. *om. B* QUIḌUṂ#NẸTẸUX— *A* Quidum ne *B* ſequatuſ *C* 162. SEDQUIDAISEGON— *A* quid *ex* quiſ *Bb* ais *Pylades cum A.*

PENICVLVS

Egone? íd enim quod tu uís, id aio atque íd nego.

MENAECHMVS

Écquid tu de odóre possis, sí quid forte olféceris,
Fácere coiectúram, quoi sit *?

PENICVLVS

* * *
Cíeo res nasum * * * * cáptum sit collégium.

MENAECHMVS

Agedum, odorare hánc quam ego habeo pállam: quid olet? ápstines?

PENICVLVS

Súmmum oportet ólfactare uéstimentum múliebre:
Nam éx istoc locó spurcatur násum odore inlútili.

---

168. *Nonius p. 394, 16 M.:* spurcum etiam fetidum. Plautus Menaechmis 'nec isto . . . . inlutibili'*: cf. Reblinius p. 119, Caesar p. 38. 56. 71*

---

agiſ *BCDFZ* Ego ne *BC* quid *Z* aio *B ex ras. Z.* ato *B ante ras.* dato *CDF* nego *BbZ.* nega *BaCDF* 163. ECQUIDTUDEODOR——— *A* Ecquid *F.* Hec quid *CD.* Haec quid *B.* En ecquid *Z* deo dore *B* ſiquid *B* forte *ex* fecte *Da* 164 *sq. Sic versus constituit* 𝕾 *ad hoc exemplum explendos:*

Facere coiecturam, quoi sit ⟨demptum (*vel* aptum)?
PENICVLVS
Ex latebris aeque ego⟩
Cieo res nasum ⟨si scit⟩ (*vel* nasum ciens) q⟨uasi⟩ c. s. c.,

quos libri praeter A in unum exhibent contractos:

Facere coniecturam captum ſit collegium,

nisi quod coniecturũ *CD, spatium post* ſit *C,* colegium *B ante corr. In A vero haec apparuerunt:*

FACERECOIECTURAMCUIṢỊ (*vix* CVM)———
CỊṬO—S—ASUM——— Q̣———,

ubi re(s)n(asum)siscit(q—) *spatia accurate explent* (*) 166. ME. *om. B* AGẸDUMODORẠRẸḲẠṆÇQUẠṂẸGOKAḄEOP̣A——— *et in versu sequenti dubiam* N *litteram vocis* abstines *A* hanc . . . . olfactare *om. Da, add. Db in marg. (suo loco* d *adscripto): unde factum, ut* PE. Agedum odorare *verba in FZ collocata sint inter* olfactare *et* oportet palam *C* quod *Ba* apſtineſ *BaC.* abſtines *reliqui* 167. SUMMUM——— *A* oportet olfactare *Guietus:* olfactare (olfaetare *C*) oportet *libri* (*) 168. NAMEXISTOCLOCỌ——ḌẠ——— *A* Nam ex *CDF cum A.* Nam *B.* Nec ex *Z.* Nec *Nonius* iſto *Nonius.*

MENAECHMVS

Ólfacta igitur hínc, Penicule: ut lépide fastidís.

PENICVLVS

Decet.

MENAECHMVS

Quíd igitur? quid olét? responde.

PENICVLVS

Fúrtum, scortum, prándium.

MENAECHMVS

Tíbi fuat . . nqu * * * * *
Élocutu's: nam * * * * *
Núnc ad amicam déferetur hánc meretricem Erótium.
Míhi, tibi atque illí iubebo iam ádparari prándium.

---

hoc *F* iſto cloco *CDa: corr. Dc* loco ſpurcatur *ex* locoſ purcatur *Bb, ubi ex A si recte* —GA *notatur, spatium docet* LOCOPURGATUR *vel tale quid exstitisse* naſum odore *BbZ, Nonius.* naſum modori *BaC.* naſũmodori *D, ubi insolentiorem* n *litterae formam* n *suprascripto expunxit et* m *lineola separavit Dc.* a ſummo odore *F* inlutili 𝔅. inlutibili *Nonius ex eoque Z.* inlucido *BCD.* in lutido *F* (*) 169. DIFACTAIGITURKINCPEN———— *A* Olfacta *Dc in marg.* (O abscissa) *F, codd. Pyladis, Saracenus.* Di facta *B.* Difacta *CD cum A.* Dii facta *Z* ut lepide 𝔅. lepide ut *libri* PE. *Saracenus. om. libri sine spatio* (*) 170. ME. *Scutarius. om. libri* QUIDIGITURQUIDOLETRE———— *A* Quĩ igitur *Z* quod olet *CDFZ* 171 *sq. Duobus versibus auctior A est, quorum initia quae sola nunc exstant, sic descripsit Loewius:*

TENFUAT——NQU————————
ELOCUTUSNAM——U————————

initio tamen TIBIFUAT *(ut interpretari posse Ritschelius visus erat) non prorsus excludens: quae ad hoc exemplum explet* 𝔖 *(quadrante eo et ego):*

ME. Tibi fuat ⟨co⟩nqu⟨isite exstructum epulum: ut paucis rem meram⟩
Elocutu's: nam ⟨ego⟩ u⟨xori pallam hanc surrupui modo.⟩

(*) 173. ME. *praem. B* NUNCADAMICAMDEFER————EROTIUM *A* defertur *Z* etium (ro) *D* 174 *sq. Haec apparuerunt in A:*

MIKITIBIATQ·ILLIIUBEBOI————NDIUMEU
INDEUSQ·ADDIURNAMSTELLAMCRASTINAMPOTERIMUSEU,

ubi eu Peniculo tribuendum utroque versu omiserunt ceteri, praeterea v. 174 PEN. *praemittit F* iubeo *BZ* apparari *FZ, v.* 175 MEN. *praemittit F* ad diurnam *DcFZ cum A.* ad diurnum *CDa.*

PENICVLVS

Eu!

MENAECHMVS

Índe usque ad diúrnam stellam crástinam potérimus—.

PENICVLVS

Eu!

Éxpedite fábulatu's. iám foris ferió?

MENAECHMVS

Feri.

Vél mane etiam.

PENICVLVS

Mílle passum cómmoratu's cántharum.

MENAECHMVS

Plácide pulta.

PENICVLVS

Métuis credo, né fores Samiaé sient,

F * * * * * * * *

MENAECHMVS

Máne mane, obsecro hércle: eapse eccam éxit: ah, solém uide,
Sátin ut occaecátust prae huius córporis candóribus?

---

adiurnvm (d· *sup.*) *B* poterimus—. 𝔖 *cum A.* potabimuſ *BCDFZ* (*) 176. *Sic libri cum A, nisi quod* fabulatuſ *(corr. Lambinus)*, FERIOFORIS *A.* foreſ ferio *reliqui* (*) 177. ——————COMMORATUSCANTKARŨ *A* *Peniculi pers. add. Acidalius: om. libri cum A, ut vid. ex spatio* millę *D* paſſuſ *F* commoratuſ *libri: corr. Pistoris* 178. ME *B, Acidalius. om. FZ* pulta. P metuiſ credo *B (sed* met *Bb e corr.) F, Pylades* (metuiſ *afferens e codd. ant.*). pultã & uiſ (iuſ *D*) credo *CD.* pulta. PE. credo *Z* ſcient *BaCD* P——————————SAMIAESIENT *A, in quo versus sequebatur a ceteris omissus, quem ad hoc exemplum explet* 𝔖 *(vel* F *dubia)*:

F⟨rangi quae tam facile possint, quam in me uas Samium solet⟩.

180. ——————PA——————SOLEMUIDES *A, ubi ex certis quae videntur* PA *litteris et ex spatiis concludas tale quid exstitisse:*

⟨Mane, mane obsecro, heus:⟩ pa⟨tent ipsae aedes. ah⟩solem uides

eapse *Acidalius.* ab ſe *libri* eccam *Bothius.* ecca *libri* exit oh *Acidalius* (ah *Bothius*). exitoh *CD.* exit. PE. oh (o *Z*) *BFZ* uide *Acidalius.* uideſ *libri cum A* (*) 181. MEN. *praemittit F* ——————————ORISCANDORIBUS *A* Santin *B.* Statin *F.* Statim *Z* occaecatust *Pylades.* occecatuſ *libri* pre *BaC.* prę *Bb.* p̄ *D. om. A, ut vid. ex spat.* candoribuſ erotium peniculuſ *CD itemque B ante ras.* (*)

EROTIVM. PENICVLVS. MENAECHMVS I

EROTIVM

Anime mei, Menaéchme, salue.

PENICVLVS

Quíd ego?

EROTIVM

Extra numerum és mihi. 182

PENICVLVS

Ídem istuc aliis ádscriptiuis fíeri ad legioném solet. 184

MENAECHMVS

(Égo istic mihi hodie ádparari iússi apud te proélium. 185

EROTIVM

Hódie id fiet.

---

184. *Varro de l. l. VII 56:* in Menaechmis 'idem . . . . solet' ascriptiui dicti, quod olim ascribebantur inermes armatis militibus qui succederent, si quis eorum deperisset*: cf. Muretus Var. Lect. VI 4*

Act. I Sc. 3 EROCIUM MVLIER · PENICVLVS PARASIT'. MENECHM' · ADOŁ *B itemque (sed* EROTIVM) *rubricator in D deletis* erotiũ mulier peniculuſ pa menechm' ado, *quae scripserat Db, ut vid.* Erotium mulier meretrix. Menechinuſ adoleſcenſ. Peniculuſ paraſituſ *F*. *unius versus sp. ACDa* 182. ————LUE⁜QUIDEGO⁜EXTRANUME ‖ RUMESMIKI *A (ubi* animemimenaechmesa *spatium explet)* Mei *B* (Mi *m. Camer.*). mei *CDFZ* menechme *D*. menaechme, h *ex* b, *C* ſalue [P] . qd ego [ER] extra *B (sed* [r] ego *Bb*, [r] *crasa)*. ſalue quid ego (ergo *FZ*) extra *CDFZ (pers. rest. Camerarius)* (*) 184. ————IUISFIERIADLEGIONEMSOLET *A (ubi* idemistucaliisadscript *spatium explet)* P *B*. MEN. *FZ* aſcriptiuſ *Da*. aſcriptiuiſ *DbFZ, Varro* fieri ad legionem *Varro* (in *pro* ad *ed. princ., non cod. F*) *cum A*. ad legionem fieri *BCDFZ* *Versus 185—188 alienos hinc esse intellexit Langenus Stud. Pl. p. 298 sq. duce Sonnenburgio* (*)

185. ME *B, Saracenus. om. FZ* ————IUSSIAPUDTEPPROELIUM *A* istuc *Z* adparari, ri *ex corr., B*. apparari *FZ* proelium *Z*. p̄lium *D*. pręlium *Bb*. prelium *BaCF* 186. ————ABIMUS *A (ubi* hodieidfiet⁜incouterq.procliopot *quadrat)* ER. Hodie id fiet. ME. In eo *Gruterus*. Hodie id fletineo *BC, sed crasa ante* Hodie *nota* ME *B*. Hodie id fleti nec *DF*. Hodie id feci. neque *Z* proilio *B*. pro ilio *CDaF*. pro illo *DcZ (corr. Scaliger)* (*)

MENAECHMVS

Ín eo uterque proélio potábimus.
Vter ibi meliór bellator érit inuentus cántharo,
Tuaé legioni adiúdicato, cúm eo ut hanc noctém sies.)
Vt ego uxorem, méa uoluptas, úbi te aspicio, odí male.

PENICVLVS

Ínterim nequís quin eius áliquid indutús sies.

EROTIVM

Quíd hoc est?

MENAECHMVS

Induuiaé tuae atque uxóris exuuiaé, rosa.

EROTIVM

Súperas facile, ut súperior sis míhi quam quisquam qui ímpetrant.

PENICVLVS

Méretrix tantispér blanditur, dúm illud quod rapiát uidet: 193

---

187. ——————ITINUENTUSCANTKARO *A* *(ubi* uteribimeliorbellatorer *quadrat)* Vter, r *ex* l, *Da (suprascr.* r *Dc)* Vter° ibi erit melior *B, ubi* Vtrobi *corr. Bb,* erit *del. Ba* bellatorérit *C* 188. ——————ROKANCNOCTEMSIES *A* Tuae legioni adiudicato, cum eo ut 𝔖. Tueſt legio (Tu^a^eſt legio *Bb.* Tu eſ legio. *FZ*) adiudicato cum utro *libri* (utro *cum A, ut vid., in quo spatium ceteroqui corruptam librorum scripturam vix totam capiat*) ſcieſ *B ante ras. CDa:* c *exp. Dc: ceterum in D aliquid ad hunc v. cr. est in marg.,* ∗S *ut vid.* (*) 189. ——————ODIMALE *A quadrante spatio* (aspicio) uxore *CDa* meã *B* uolupta ſubite *BaCDa: corr. BbDc* aſpi·cio *C, erasa* t *ut vid.* 190. PE. *Vssingius.* ER. *FZ. om. B* ——————NDUTUSSIES *A quadrante spatio* eiuſ · ali (ſ *er.*) quid *B.* eiuſ ſaliquid *C* intuta *Ba.* induta *Bb* sies *Pylades, A.* ſiſ *libri* 191. ERO *praem. B, om. ceteri, restituit Vssingius* QU——————Q·UXORISEXUUIAEROSA *A* h̃ ẽ *Da.* h̃ ẽ *Db.* hẽ *Dc* M *B. om. reliqui sine spatio, fortasse cum A* uxori ſexu uiae roſa *Ba.* uxori ſexu uia (ſexuuia *Da,* ſ *separ. Dc*) eroſa *CD* 192. ER *B, Pylades. om. FZ* SUPER——————QUAMQUISQUAM ‖ QUI—————— *A quadrante spatio* quisque *Z* impetrat *FZ* (*) 193. MERETRIXTANTISPERBLANDITURDUMILLUDQUODRAPI ‖ *A, ut* ATUIDET (*vix* IATUIDET) *extiterit in versu sequenti, ubi iam nihil apparet* Meretr^i^x *C* tantiſ ꝑblanditur *BC* (ſ ꝑ *lineola iunxit Bb*)

Nám si amabas, iám oportebat násum abreptum mórdicus.

MENAECHMVS

Sústine hoc, Penícule: exuuias fácere quas uouí uolo.

PENICVLVS

Cédo. sed opsecro hércle, salta síc cum palla póstea.

MENAECHMVS

Égo saltabo? sánus hercle nón es.

PENICVLVS

Egone an tú magis?

Sí non saltas, éxue igitur.

MENAECHMVS

Nímio ego hanc perículo

Súrrupui hodie.

PENICVLVS

Meó quidem animo ab Híppolyta subcíngulum

Hércules haud aéque magno umquam ábstulit perículo.

---

195. *Nonius p. 138, 21 M.:* mordicus . . . Plautus Menaechmis 'iamdudum oportuit . . . . mordicus' 201. *Festus p. 302, 4 M.:*

---

195. NAMSIAMABASIAMOP————— *A* iamdudum oportuit *Nonius* naſſum *C et D ante ras.* adeptum *Nonii codd.* (ademptum *edd.*) modicuſ *Ba* ([r] *suprascr. Bb*). mordiciuſ *Z* (*) 196. SUSTINEKOCPENICU———— *A* exſuuiaſ *BaC* quas uoui uolo *Camerarius: vide Turnebum Advers. XX 27.* quaſ ſuo uiuolo *BD.* quaſ ſuo uiuilo *C.* quam ſuauum (ſuauium *F*) uolo *FZ* 197 *sq.* PE. Cedo. sed *et mox* ME. Ego saltabo? sanus *Acidalius.* PE. Cedo. ME. ſed *et mox* PE. Ego ſaltabo. ME. ſanuſ *FZ.* *personarum notas om. B. in A apparuit:* CEDOSEDOPSECROKEROLES———— *et* EGO ——O———— *quadrante* saltab Caedo *C* obſecro *libri praeter A* ſiccum *D.* ſiccam *C* ſalto (*a supra o, v supra a*) bo *C* PEN. *om. B* 199. Si *Acidalius.* ME. Si *FZ* SINONSALTASEXUE———— *A* exuigitur *Ba* ([e] *rescripsit Bb*). exuigitur *CD.* exi igitur *FZ (corr. Camerarius)* ME. nimio *Acidalius.* nimio *libri* 200. *sq. om. F* 200. SURRIPUIKODIE———— *A* Surrupui *B et* (ru *ex* rip) *C.* Supruptui *D.* Subrupui *Z* PE. 𝕾. *om. libri: cf. ad v. 202* ab *ex* ap *C* ipolita *BCD* ſubcingulum *BbDcZ.* ſubgingulum *BaCDa* (*) 201. KAUDKERCULESAEQ***AGN———— *A* Haud hercle ſeque *B*

MENAECHMVS

Cápe tibi hanc: quando úna uiuis mieís morigera móribus.

PENICVLVS

Hóc animo decét animatos ésse amatorés probos,
Quí quidem ad mendícitatem próperent se detrúdere.

MENAECHMVS

Quáttuor minís ego istanc émi anno uxorí meae.

PENICVLVS

Quáttuor minaé perierunt pláne, ut ratio rédditur.

MENAECHMVS

Scín quid uolo ego te áccurare?

EROTIVM

Scío, curabo quaé uoles.

[suc] singulum ap[pellabant antiqui bal]teum. Plautus [ab Hippolyta succingul]um Herculis [aeque magno neu]tiquam abstu[lit periculo]: *ubi* Hercules *corr. Vrsinus,* tiquam *ex* [u]nquam *corruptum habent Leidolphus Sigismundusque in Comment. philol. Ien. II p. 225 sq., III p. 256 adn. post* Hercules *supplentes* haud aeque magno. *At Verrius nescio an legerit velut* Hercules nimio magis neutiquam abstulit periculo

---

(ſ *exp. Bb*). Aud hercule ſeque *C.* Apud hercule ſeq' *Da* (Aut *corr. Db*, ſ *lineola separ. Dc*). Haud Herculeſ eque *Z cum libris quibusdam Lambini* Hercules haud *traicientis: cf. test.* (*) 202. CAPITITIBIKA———— *A* ME *B. om. FZ (reduxit* 𝔖*)* mieiſ *BaC.* meiſ (i *suprascr.*) *Da: prius* i *del. BbDc* morigera] *prior* r *e corr. Da,* g *suprascr. C* 203. KOCANIMODECETANIMATOSESSEAMA*****P—— *A* (*) 204. QUIQ*****DMENDICITATEMPROPERENTSED———— *A* medicitatem (n *suprascr.*) *Bb.* mendititatem *C* properent se *Bothius cum A.* ſe properent *FZ.* ſe proderent *BaCD.* ſe proderent (i *suprascr.*) *Bb* detendere *Z (corr. Scutarius)* 205. *om. F* QUATT———— *A* Quatuor *BDZ (non CA)* mineſ *D ante corr.* ego istanc emi *Fleckeisenus.* ego emi iſtanc *FZ.* ego.mi (e *suprascr.*) iſtanc *BbDc.* egomi ſtanc *BaCDa* auo *Z* (*) 206. QUATTUORMINAEPERIERUNTPLANEU*****RED***UR *A* Quatuor *DFZ.* Quotuor (a *suprascr.*) *Ba* mine *CD* perieř *D.* periere *FZ* reditur (d *suprascr.*) *Bb* 207. SCINQUIDUOLOTEACCURARE ‖ SCIOCURABOQUAEUOLES *A, ubi* uolo ego te *ceteri* accurrare *C* curaro *Ba: corr. Bb* que *BaCD* (*)

MENAECHMVS

Iúbe igitur tribus nóbis apud te prándium accurárier,
(Átque aliquid scitámentorum dé foro opsonárier:
Glándionidám, suillam, láridum, pernónidam
Aút sincipitaménta porcina aút aliquid ad eúm modum,
Mádida quae mi adpósita inmensam míluinam súggerant.)
Átque actutum.

EROTIVM

Lícet ecastor.

MENAECHMVS

Nós prodimus ád forum:
Iam híc nos erimus. dúm coquetur, ínterim potábimus.

EROTIVM

Quándo uis, uení: parata rés erit.

MENAECHMVS

Properá modo.
Séquere tu me.

---

208. *Sic libri cum A, nisi quod* nobiſ tribuſ *D* (*sed add.* : :) *FZ* *V. 209—212 secl.* 𝔖, *v. 210 sqq. cum Buechelero apud Sonnenburgium p. 6 adn.* (*) 209. *om. FZ (add. Pylades)* ATQ·ALIQUIDSCITAMENTO-RUMDEFOROOPSONARIER *A* Atq', q' *in ras. Bb* ſit amentorum (o *supra* a) *Ba.* ſit amentorum *reliqui (em. Turnebus Advers. XVIII 14 cum A)* obſonarier *BCD* 210. GLANDIONIDAMSUILLAMLARIDUMAUTPERNONIDAM *A, ubi* Glandionicam *FZ,* ſullam (i *supra* u) *B.* ſullam *CDF* (ſuillam *Z cum A*), laridum *B* (. *Bb*), aut *om. BCDFZ,* pernonidem *B.* per nonidem *C.* per non idem *Da.* pernam idem *Dc.* pernam itidem *FZ:* pernonidam *(ut A) Schwabius* (*) 211. AUTSINCIPITAMENTAPORCINAAUTALI-QUIDADEUMMODŨ *A, ubi* ſincipit amenta *BaCDa (coni.* ℜ *cum A),* ſinciput amenta *Db.* ſinciput omenta *Bb.* ſinciput aut menta *F.* ſinciput aut polimenta *Z* porcina *om. B: add. Bb in marg.* (*) 212. MADIDAQUAEMIKIAPPOSITAINMENSAMM——UEINAMSUGGERÃ (eil *vel* ul *lacunam explet, in fine vix* ÃT *fuit*) *A* que *CD* appoſita *Z (non BCDF)* in mensam *CDFZ.* mensam *B et pro* in *rasuram duarum litt.:* inmenſam *coni.* 𝔖 (*) 213. ATQ·ACTUTUM‡LICETECAS-TOR‡NOSPRODIMUSADFORUM *A, ubi* ER. *et* ME. *om. BF sine spatiis,* licete caſtor noſ *BaCDa* (licet ecaſtor *BbDb*) 214. IAMK——————M—OQUETURINTERIMPOTABIMUS *A, ubi post* Iam *rasuram 4 litterarum (quarum ultima* ſ *fuit) B,* quo quitur *B.* quoquitur *CD.* coquitur *FZ:* coquetur (quoquetur *A ut vid.*) *em. Bothius, Bentleius* (*)
215. QUA————PERAMODO *A quadrante* ndoueisueniparatareserit‡pro erit propera *om.* ME *et sp. B* 216. SEQU——————QU—— *A, in quo versus minor fuit, quam qui ceterorum*

PENICVLVS

Ego hércle uero te ét seruabo et té sequar,
Néque hodie, ut te pérdam, meream deórum diuitiás mihi.

EROTIVM

Éuocate intús Culindrum míhi coquom actutúm foras.

EROTIVM. CYLINDRVS

EROTIVM

Spórtulam cape átque argentum. éccos treis nummós habes.

CYLINDRVS

Hábeo.

EROTIVM

Abi atque obsónium adfer. tríbus uide quod sít satis:
Néque defiat néque supersit.

---

218. *Charisius inst. gr. II p. 201, 5 K.:* intus Plautus in Menaechmis 'euocate . . . foras': praepositiones enim aduerbiis denegantur*: ubi quod supra* enim *in N adscriptum est* et *— unde* etenim *retinuerunt Keilius alii — videtur ad* ex *praepositionem subintellegendam spectare*

---

scripturam totam caperet (nedum me *Lambini)* tu me *Lambinus.* tu *BCDF. om. Z* h^r^ecle *C* tiſequar *CDa.* ti^v^ſequar *Db.* assequar *Dc* (*) 217. NEQ·——————MEREARDEORUMDI———AS-MIKI *A spatiis quadrantibus* merear *B ante corr. et F cum A* diuiciaſ *B* (*) 218. E***ATEINT——————QUOQUOMACTUTUMFORAS (*quadrante* usculindrummihi *et* UM *— fortasse etiam* AS *— per ligaturam, ut vid.) A* culindrum mihi quoquum *BCD* (quo quum *B*). cylindrum mihi coquum *FZ.* mihi cocum cilyndrum *Charisius* foraſ erotium cilinorus *CD.* foraſ *cum circa 15 litt. ras. B*

Act. I Sc. 4 EROCIVM MERETRIX·CILINIDORVS COCVS· *B itemque (sed* EROTIVM *et* CILINDOR' *rubricator in D erasis eisdem verbis a Db, ut vid., scriptis.* Erotium mulier. Cylindrus coquus *F.* Erotium meretrix. Cylindrū coquus *Z. unius versus spat. AC*

219. S————ENTUMECCOSTREISNUMMOS ‖ KABES (*quadrante* portulamcapeatq.arg) *A* hec coſtriſ *BaCD, ubi* eccoſ triſ *corr. Bb,* triſ *separ. Db,* heccoſ *coni. Dc* habeſ, ſ *ex* a *ut vid. C* (*) 220. **BE—— Q·OB***IUMADFERTRIBUSUIDEQUODSIT ‖ SATIS (*quadrante* o#abiat) *A* Abeo *CDa (corr. Dc)* absonium *Z* affer *FZ* (*) 221. N——————INESERUNT (UNT *per ligaturam*) *A* Neq defiat neq *C*

CYLINDRVS

Quoíusmodi isti hominés erunt?

EROTIVM

Égo et Menaechmus ét parasitus éius.

CYLINDRVS

Iam isti súnt decem:
Nám parasitus núnc hominum octo múnus facile fúngitur.

EROTIVM

Élocuta súm conuiuas: céterum curá.

CYLINDRVS

Licet.
Cócta sunt: iube íre accubitum.

EROTIVM

Rédi cito.

CYLINDRVS

Iam ego híc ero.

---

223. *Nonius p. 497, 6 M.:* accusatiuus positus pro ablatiuo . . . Plautus Menaechmis 'nam . . . fungitur'

---

cuius modi *libri cum As* isti homines *Fleckeisenus confirmante, ut vid., spatio in A.* hiominef *BaC.* hi hominef *Bb.* iom̅s *Da, ut vid.* iom̅f *Db.* hominef *Z.* omnef *F* (*) 222. EG***MEN——— —ASITUSEIUS‡IAMISTISUNTDECẼ mendechmuf *CD* (d *exp. Dc*) de.cem *c. ras. B* (*) 223. NAMPARASITUSOCTOKOMINUMNUNCFACILEFUNGITUR (UR *per ligaturam*) *A* nunc hominum octo munus 𝔖 *duce A.* octo hominum munnf *libri cum Nonio* (*) 224. ELOCUTASUMÇOMUIUASCETERUMCURARELICET *A, ubi* conuiuaf *ceteri* cęterum *Z* cura. CY. licet *Camerarius.* curaticet *BaCD.* cura licet *Bb.* cura tu et *FZ* (*) 225. COCTASUNTIUBEIREACCUBITUM‡REDICITO‡IAMEGOKICERO *A, ubi* CIL *praem. B.* CY. *Z* Coacta *CD* iubire *BaCDa.* inbere *F (corr. BbDbZ cum A)* redi cito iam *omissis spatiis et personis B* (ER. *om. etiam F*) redicito *C.* re dicito *D* ero. Menaechmuf (a *ex* e *m. ead.*) mef fenio taciti *B*

ACTVS II

MENAECHMVS II. MESSENIO

MENAECHMVS

Volúptas nullast náuitis, Messénio,
Maiór meo animo, quám quando ex altó procul
Terrám conspiciunt.

MESSENIO

Máior, non dicám dolo,
Si aduéniens terram uídeas, quae fuerít tua.
Sed quaésso, quamobrem núnc Epidamnum uénimus?
An, quási mare, omneis círcumimus ínsulas?

226—229. *Placidus Lactantius in Papinii Statii Theb. II 194:* prospectet amicam Puppis humum] suffecerat addidisse 'humum' nisi iungeret 'amicam': ut Plautus in Menaechmis 'voluptas nulla est . . . . . fuerit tua'.

Act. II Sc. 1 MENECHMVS ADOLESCENS·MESSENIO SENEX· *B itemque D partim iuxta v. 225 partim iuxta alteram inscriptionem* Menechmuſ meſſenio taticj *(cf. ad v. 225): eandem — sed* meſ ſenio taciti — *C habet ut primum versum scaenae.* Menęchinuſ adoleſcenſ. Meſſenio ſeruuſ *FZ. unius versus spatium A* 226. *Sic (sed* NULLAEST) *A cum Placido, ubi* Nullaſt uoluptaſ *BCD et, nisi quod* eſt, *FZ,* nautiſ *Z* 227. *Sic libri cum A et Placido, nisi quod* quando *Placidus solus cum Lambino, ubi* QUOM *A itemque Dc suprascr. F.* quin (i *ex incohata* a) *Da.* qum *C.* qum (a suprascr.) *Ba.* cum *Z* (*) 228. TERRA—————— *A* conſpitiunt *BC.* proſpiciunt *Placidus, fortasse recte* MES *om. BF s. sp.* maior eſt *Placidus post* dicam *una littera erasa B* dolor *ex* dolo *Bb* 229. ——M——N—————— *A*
Si *Acidalius, Bentleius in Hor. Serm. II 6, 32.* Quam ſi *libri cum A, ut vid., et Placido* terram conſpiciaſ *Placidus* que *C* (*) 230. SETQUAESSOQUAMOBREMN——————————N——— (N *incerta ex* uenimuſ) *A* MES. *F* Sed queſo *BCD* quam obrem *B* epidam num *C.* inepidãnũ *B.* epidannum *FZ* (*) 231. ANQUASIMAREOMNEISCIR————— *A* Iam *FZ* omniſ *BCDFZ* circuimus *Z.* circum imuſ *reliqui*

MENAECHMVS

Fratrém quaesitum géminum germanúm meum.

MESSENIO

Nam quíd modi futúrumst illum quaérere?
Hic ánnus sextust, póstquam ei rei operám damus.
Histrós, Hispanos, Mássiliensis, Hílurios,
Maré superum omne Graéciamque exóticam
Orásque Italicas ómneis, qua adgreditúr mare,
Sumus círcumuecti. seí acum, credo, quaéreres,
Acum ínuenisses, sei ápparerct, iám diu.
Hominem ínter uiuos quaéritamus mórtuom:
Nam inuénissemus iám diu, sei uíueret.

MENAECHMVS

Ergo ístuc quaero cértum qui faciát mihi,
Quei sése deicat scíre, eum esse emórtuom:

---

232. FRATREMQUAESITUMGEM—— A MEN. *om.* *B* queſitū *CD* 233. NAMQUIDMODIFUTURUM***ILLUM—— *A* MES. *om.* *B* Iam *Z* eſt *libri cum A* querere *D.* que///rere, n *ut vid. cr.*, *C* 234. KICANNUSSEXTUSPOSTQUAM—— *A* ſextuſ eſt *BCDFZ (corr. Pylades)* ei rei *Gruterus.* ire hi *BaCDa.* ire hi^nc *Bb.* huic rei *Dc in marg.* rei huic *FZ* (*) 235. KISTROSKISPANOSMASSILIEN—— *A* Hyſtroſ *F.* Iſtroſ *Z* hyſpanoſ *FZ* maſſiliehſiſ *C* hilirioſ *ex* hilurioſ *B m. rec.* illyrioſ *F.* illyricoſ *Z* (*) 236. MARESUPERUMOMNEGRAECIAMQ—— *A* ſupremū *Ba.* ſupernum *F* gretiamq' *BCD* (*) 237. ORASQ·ITALICASOMNEISQUAADGREDITUR**RE *A* (*fortasse* QUO) omniſ *BCDFZ* quaſ *Z* adgreditur, *prius* d *ex* g *incohata D.* aggreditur *F* 238. SUMUSCIRCUMUECTISEIACUMCREDOQ—— *A* *post* circū uecti *rasuram trium litt. B* circū uectiſ iacum *CDa (corr. Dc)* ſi *ex ras. B* qurereſ *BCD* 239. ACUMINUENISSESSEIAPPARE—— *A* ſi *reliqui* apareret *C* iam diu *Gulielmus.* tamdiu . *C.* tamdiu *B.* tam diu *D et, cum proximis constructa, FZ* (*) 240. KOMINEMINTERUIUOSQUAERITAMUSMORTU** *A* queritamuſ *BDc.* querit amuſ *CDa* mortuum *libri* 241. NAMINUENISSEMUSIAMDIUSEIUEIUERET *A (exitu valde incerto)* inueniſſeſ id diu *F* ſi uiueret *BCDFZ* 242. MEN. *om. B* ERGOISTUCQUAEROCERTUMQUIDIDFACIATMIKI *A, ubi* iſtu///c *c. ras. Ba.* iſtunc *Bb,* quero *C,* certum *om. FZ (restituit Pylades ex codd.),* quid faciat *C.* qui faciat *BDFZ* (*) 243. QUEISESEDEICATSCIREEUMESSEEMORTUUM *A, ubi* Qui ſeſe dicat *ceteri,* eſſe mortuum *BZ* (*)

Operám praeterea númquam sumam quaérere.
Verum áliter uiuos númquam desistam éxsequi:
Ego illúm scio quam córdi sit carús meo.

MESSENIO

In scírpo nodum quaéris. quin nos hínc domum
Redímus, nisi si históriam scripturí sumus?

MENAECHMVS

Dictúm fac cesses dáre, ne edis. caueás malo:
Moléstus ne seis: nón tuo hoc fiét modo.

MESSENIO

Hem,
Illóc enim uerbo ésse me seruóm scio:
Non pótuit paucis plúra plane próloquei.
Verúm tamen nequeo cóntineri quín loquar.
Audín, Menaechme? quom ínspicio marsúppium,

---

244. OPERAMPRAETEREANUMQUAMSUMMAMQUAERERE *A (puncto supra* M *non prorsus certo), ubi* Opera *FZ,* p̄terea *BD.* preterea *C,* ſumā (i *supra*) *Bb.* ſinam *F,* querere *BaCD* 245. *Sic libri cum A, nisi quod* Verum inter uiuos *FZ et* exſequi, ſ *ex* i *corr. m. ead., B.* ex///ſequi, i *ut vid. er., C.* exequi *FZ* (*) 246. EGOILLUMSCIOQUAMCARUSSITCORDIMEO *A, ubi* cordi sit carus *reliqui* (*) 247. MESSE *add. Db* ——————NCDOMUM *A, ubi ceterorum scriptura duabus tribusve litteris superat spatium* Inſcir pono dum *DaC (corr. Dc,* no *separ. Db)* ſcyrpo *Z* querif *BaCD* 248. ——————RIAMSCRIPTURISUMUS *A quadrante spatio* niſi (ſi *supra*) *Db* ſcripturi, c *ex* r, *C* 249. MEN. *om. BZ* D ——————EDISCAUEASMALO *A (ubi ictum* facessasdatum *spatium expleret)* fac cesses dare, ne 𝕾. fac ceſſaſ datum *BaC.* faceſſaſ datum *BbDFZ* ediſ caueaſ *BCD cum A, ut vid.* et diſcaueaſ *FZ* (*) 250. ——————NONTUOKOCFIETMODO#EM *A, ubi* molestusneseis *spatium explet* Meleſtus *CDa (corr. Db)* neſcieſ *F.* ne ſiſ *BCDZ* MEN. *Z. om. F* em *(sic in fine versus) BCD cum A.* hem *FZ* (*) 251. ——————SERUOMSCIO, *quadrante* illocenimuerboesseme, *A* ſeruon *F.* ſeruom *reliqui* (*) 252. NON——————RAPLANEPROLOQUEI *A (quadrante* potuitpaucisplu), *ubi* proloqui *BDbFZ.* proliqui *CDa* 253. ——————EOCONTINERIQUINLOQUAR *A (quadrante* uerumtamennequ) Veruntamen *B.* Veruntamen *CDFZ* nequeo contineri *Fleckeisenus cum A, ut vid.* nequeo continere *BDbcFZ.* neq³ ocontinere *CDa* qui (n *supra*) *C* 254. ——————QUOMINSPICIOMARSUPPIUM *A quadrante* audinmenaechme Audin *CDFZ.* Adi////// *c. ras. Ba.* Adi////// (v *supra*) *Bb (Audi Camerarius)* menechme *CD* quom *F cum A.* qum *BC.* quum *DZ* marſuppium *B (sed* upp *e corr. m. ead.) cum A.* mar

Viáticati hercle ádmodum aestiué sumus.
Ne tu hércle, opinor, nísi domum reuórtereis,
Vbi níl habebis, géminum dum quaerís, gemes.
Nam itást haec hominum nátio: in Epidámnieis
Voluptárii atque pótatores máxumei:
Tum súcophantae et pálpatores plúrumei
In úrbe hac habitant: túm meretrices múlieres
Nusquám perhibentur blándiores géntium.
Proptérea huic urbei nómen Epidamno índitumst,
Quia némo ferme síne damno huc deuórtitur.

MENAECHMVS

Ego istúc cauebo. cédo dum huc mihi marsúppium.

---

255. (tanquam opipare) uiaticatus *hinc habere videtur Sidonius Apollinaris Epist. VI 10, 2*

ſuppium *C.* mar ſupium *Da.* marſupium *DcFZ* *Versus* 254—259 *hoc se ordine in B excipiunt bifariam divisa pagina (de quo cf. Parerg. p. 488 sq.):*

Adi . . . . . . Viaticati . . . . . .
Ne tu . . . . . Vbi nihil . . . . . .
Nam ita . . . . . Voluptarii . . . . . .

255. ——————DMODUMAESTIUISUMUS *A, ubi* uiaticatiherclea *spatium explet* Viatiacati *F* ercle *D* aestiuae *BC.* estiuę *D.* estiue *Z* 256. NETUERCLEOPINORNISIDOMUMREUERTEREIS, *ubi* hercle *ceteri,* opinior *C in ras.,* reuorterіſ *DF.* reu^r^oterіſ *Ba.* reuerterіſ *CZ* 257. UBINIKILKABEBISGEMINUMDUMQUAERESGEMES *A, ubi* geminũ *Z,* quaerіſ *Z.* querіſ *BCDF* 258 *sq.* NAMITAESTKAECKOMINUMNATIOINEPIDAMNIEIS ‖ UOLUPTARIIATQ·POTATORESMAXUMEI *A, ubi* natio epidamnia ‖ Nã ita eſt hec hominũ ‖ Voluptarii atque potatoreſ maximi *B, itemque ceteri, nisi quod* epidannia. nam *FZ,* hęc *CDFZ,* uoluptarii *CD,* maxumi *Z:* nam . . . hominum *recte iam Camerarius trai.,* in *suppl.* ℞, *pro quo spatium tantum ex A enotaverat* (*) 260. TUMSYCOPKANTAEETPALPATORESPLURUMEI *A, ubi* ſicophantae et *D.* ſycophante atque *F,* plurimi *FZ.* pluri *B et, cum lacuna in fine v., CD* 261. *Sic libri cum A, nisi quod* u///rbe, l *vel* b *incohata er. et* hac *suprascr. C* 262. *Sic libri cum A* (Nunquam pręhibentur *Z*) 263. *Sic A, sed* INDITUST, *ubi* urbi *ceteri,* epidanno *FZ,* inditumſt *DcF.* inditum eſt *Z* (indituſt *etiam BCDa*) 264. *Sic A, sed* QUA, *ubi* Quia *reliqui* ferme huc ſine damno *BDF, et, nisi quod* danno, *Z.* ferm^o^o huic ſine ſine damno *C:* huc *trai. Bothius cum A* diuortitur *DFZ (non BC)* *Vsque ad scaenae finem pers. notas a v.* 265 *addit Db, easdem (non spatia) a v.* 266 *om. B, v.* 265 MES. *ante* cedo *exhibens.* 265. *Sic A, ubi* dum mihi huc *reliqui, sed cum*

Messenio

Quid eó ueis?

Menaechmvs

Iam aps te métuo de uerbís tuis.

Messenio

Quid métuis?

Menaechmvs

Ne mihi dámnum in Epidamnó duis.
Tu mágnus tritor múlierum es, Messénio,
Ego aútem homo iracúndus, animi pérditi:
Id utrúmque, argentum quándo habebo, cáuero,
Ne tú delinquas néue ego irascár tibi.

Messenio

Cape átque serua: mé lubente féceris.

CYLINDRVS. MENAECHMVS II. MESSENIO

Cylindrvs

Bene ópsonaui atque éx mea senténtia:

---

duarum litt. ras. post huc *B*, marſupium *DFZ* (*non AB*). mar ſuppium *C* (*) 266. QUIDẸOUEIS‡IẠMABṢṬEMẸṬỤỌ*******Ṣ———— *A* uiſ *BCDFZ* abſte *etiam D.* apſte *BC.* apſ te *FZ* 267. QUIḌṂETUIṢ‡NEṂỊ***A———— *A* dannum *Z* epidanno *FZ* duis *Beroaldus.* duſ *Ba et* (*sic quidem* inepidam noduſ) *CD.* diaſ *BbFZ.* duaſ *codd. Pii* 268. Tu magnus tritor mulierum *S duce A, in quo* TUMAG————MULỊERUM———— *apparuit et reliquorum scriptura* Tu magnuſ (.ᵐagnuſ *D*) amator (*alt.* a *ex* u, *ut vid., corr. clariusque suprascr. C*) mulierum *spatium excedit* meſ///////ſenio *c. ras. duarum vel trium litt. B* (*) 269. EGOAUTEMKOMOIṚAÇỤṆD———— *A* iracundiſ *BCDa.* iracundi ſum *Dc* (*) 270. ỊDUTRUMQ·———— *A cum incertis litterarum* (argentu) MQU (ando) *vestigiis* habebo *Pylades.* habeo *libri* 271. NETUDELIṆQỤẠṢṆ———— *A* *post* delinquaſ (q *ex* g *incohata, ut vid., corr.*) *3—4 litt.* (*fort.* neue) *er. C* neu ego *BC.* neuego *D* (*) 272. CAPEATQ·SERUA———— *A* Capeat que *CDa* (*corr. Dc*) iubente *BCD fortasse cum A* *post* feceriſ *habet* cylinditiſ menechm̉ *C,* cylindruſ menechmuſ *D*

Act. II Sc. 1 CYLINDRVS. MENAECHMVS. MESSENIO *B nigro atram. itemque* (*sed* Menęchinuſ, *ut constanter,*) *FZ. om. CD* (*cf. ad v. 272*). *unius versus spatium AD. Personarum notas in hac scaena addidit Db, et pro* Men *quidem plerumque* So. 273. BENEOPSONAỤIẠṬQ·ẸXMEẠSẸNṬẸṆ*** *A, ubi* Cil *praem. B,* meſſenio *Db,* Cenę *Z,* obſonaui *CD* (a *ex* o) *FZ* (*non B*) (*)

Bonum ánteponam prándium pransóribus.
Sed eccúm Menaechmum uídeo. uae tergó meo:
Prius iám conuiuae obámbulant ante óstium,
Quam ego ópsonatu rédeo. adibo atque ádloquar.
Menaéchme, salue.

MENAECHMVS

Dí te amabunt, quísquis es.

CYLINDRVS

Quid qua * f * * * * * quís ego sim?

MENAECHMVS

Non hércle uero.

CYLINDRVS

Vbí conuiuae céteri?

MENAECHMVS

Quos tú conuiuas quaéris?

---

274. BONU*****PON——————— *A*   ante ponam *BC*   *Versus* 273—277 *sic exhibet C:*

ene obsonaui atq; ex mea ſententia bonũ ante po
nã prandium pranſoribuſ ꝉ natu redeo adibo atq; allo
Sed eccũ menaechmum uideon etergo meo ꝉ quar
Priu^{s} iã conuiuae ambulant ante oſtium quã ego opſo,

ubi D ſadibo atq' ^{ad}eloquar *versui 275 adscripsit verba* Priuſ.....redeo *antecedenti: unde FZ* adibo atque adloquar *post* pranſoribuſ *inserunt* (*del. Pylades, suo loco restituit Iuntina*)   275. SEDECCU——————— *A*   menechmũ *D.* menaech///mum *c. ras. B*   uideo. uae tergo *Gruterus.* uideon///etergo *c. ras. B.* uideon aetgo *D ante ras.* uideon etergo *C.* uideon a tergo *D ex ras. FZ* (*)   276. PRI——————— *A*   obambulant ℞. ambulant *libri*   ante ostium.....di te amabunt *om. FZ* (*ex codd. suppl. Pylades om. verbis* adibo atque adloquar*: cf. supra*)   hoſtium *D* (*)   277. QUA*****PSON——————— *A*   opſonatur edeo *Da* (*corr. Db et Dc*): de *CFZ cf. supra*   alloquar *C* (*v. s.*). ^{ad}eloquar *D*   278 *sq.* *E*****M***LUE——————— ‖ QUIDQU———F——————— *A*, *pro quibus unum versum exhibent BCD:*

Menaechme ſalue ME di te amabunt quiſquiſ ego ſim,

nisi quod Menechme salue dite *CD* (So. *suprascr. Db*), *et* ſim *ex* ſun *C*, *FZ vero* (*v. s.*) MEN. ſciſ quiſ ego ſim (ſum *Z*). *Quae ad hoc exemplum suppl.* 𝔖*:* MEN. Di te amabunt quis⟨quis es⟩.

CY. Quid qu⟨aesso⟩ f⟨abulare? non scis⟩ quis ego sim? (*)   280. MEN. *Sonnenburgius p. 7.* CIL *BFZ.* meſſ *Db*   NONHERCLEUERO——————— *A*   ercle *etiam D.* ^{h}ercle *C*   CY. ℞. *om. libri s. sp.*   cẹteri *D*   281. QUOSTUCONUIUASQU——————— *A*   ~uiuaſ *Db*   querif *BCD*   CY. *om. Db*   tuum *libri*

CYLINDRVS

Parasitúm tuom.

MENAECHMVS

Meúm parasitum?

CYLINDRVS

Oe, cérte hic insanúst homo.

MESSENIO

Dixín tibi esse hic súcophantas plúrumos?

CYLINDRVS

*   *   *   *   *   *   *   *

MENAECHMVS

Quem tú parasitum quaéris, adulescéns, meum?

CYLINDRVS

Peníсulum.

MESSENIO

Eccum in uídulo saluóm fero.

CYLINDRVS

Menaéchme, numero huc áduenis ad prándium:
Nunc ópsonatu rédeo.

---

282. MEUMPARASỊṬUṂ‡ỌẸCERṬẸKICINS——E**KOMO *A* parasitum? CY. Oe, certe 𝔖 *duce A.* paraſitum/////Certe *B, crasa* ME *nota.* paraſitum certe *ceteri* inſanaſt *C ante corr.* inſanuſ eſt *FZ: aut hoc* (NU *per ligaturam*) *aut* INS(ANU)E(ST) *A* (*) 283. DIXINTIBIESSEKICSYCOPKANTASPLỤRUMOS *A, ubi* ſicophantaſ *D.* ſicophant$\overset{a}{e}$ſ *C,* plurimoſ *BDFZ et* (*er.* r *post* pl) *C* *Post hunc v. has novi versus reliquias praebet A a ceteris omissi:* ————Ẹ————RN*T———————, *quem Cylindro tribuit* 𝔖 *ad hoc exemplum explendum* (*spatiis quadrantibus*):

(Rides m)e (opino)r: n(e) t(u parasitum manes).

285. ———— QUẠẸRỊSẠDULESỌẸNSMEUS *A quadrante* quemtuparasitum ME *om. Db* que *D* paraſitum queriſ *B.* para queriſ *CD* aduleſcenſ meum *B.* aduleſ meum *D.* adule^{s} meum *C.* adoleſcenſ. CY. meum (*cum proximo* Peniculum *constructum*) *FZ* (*) 286. ————INUIDULOṢALUOMFERO *A quadrante* peniculum ‡eccum, *ubi* CIL Peniculum eccum *B.* Peniculum eccum *CD.* Peniculum. MES. eccum *FZ* (*cf. ad v. 285*) inuidulo *BC* ſaluum *FZ* (*) 287. ————ṚỌKỤÇADUẸNISADPRANDIŨ *A quadrante* Menaechmenume CY. *om. BDb* Mena hec menum ero *CD* (num *separ. Db et Dc, priora copul. rubricator*). Menaechmum ero (*sic cum spatio circa 5 litt.*) *B*

MENAECHMVS

Respondé mihi,
Adoléscens: quibus hic prétiis porci uéneunt
Sacrés sinceri?

CYLINDRVS

Númmeis.

MENAECHMVS

Nummum a me áccipe:
Iube té piari dé mea pecúnia.

289—291. *Festus p. 318, 7 M.:* Sacrem [*porcum dici ait Verri*]us, ubi iam [*a partu habetur purus a qu*]a re appel[*latum esse sacrum dici*]t. ita id adi[*cit quod non opus est:*] omisit uoca[*buli formam. Plautus:* '*Adu*]lescens qui[*bus hic pretiis porci*] ueneunt sa[*cres sinceri? nummis*] nummum [*a me accipe iube te*] plari de mea [*pecunia*]'*: ubi valde incerta sunt supplementa Vrsini, praesertim cum* um sit, *non* omisit, *cod. habeat; cf. Reitzensteinius* '*Verrian. Forsch.*' *p. 9 adn., 108. Varro de re rust. II 4, 16:* porci . . . a partu decimo die habentur puri et ab eo appellantur ab antiquis 'sacres', quod tum ad sacrificium idonei dicuntur primum. itaque apud Plautum in Menaechmis, cum insanum quem putat, ut pietur in oppido Epidamno interrogat 'quanti hic porci sunt sacres?' *Idem ibidem II 1, 20:* porci . . . quoniam puri sunt, ad sacrificium ut inmolentur, olim appellati 'sacres', quos appellat Plautus cum ait 'quanti sunt porci sacres'*: ubi Varronem memoriter afferre Plauti verba apparet*

---

288. ——————EDEO⁜RESPONDEMIKI *A quadrante* nuncobsonatur MEN *praem. FZ* opſonatu redeo responde mihi *B.* ipſo naturę deo reſponde mihi *C.* ipso nature deo r(m)e(i)ſponde *D, itemque, sed* mihi reſponde, *FZ: personam interposuit Camerarius cum A* 289. ———————TIISPORCIUENEUNT *A quadrante* adulescensquibushicpre (*vix* pret, *ut* ——IEIS *fuerit*) Adoleſcenſ *DFZ* pretiiſ *F* (*cum A*). preciis *Z.* pretii *B.* precii *C.* p̄tij *D* porti *C.* por(c)tj *D* ueneunt *Saracenus cum Festo et A.* ueniunt *BCDFZ* *Cf. testim.* 290. ——————NUMMEIS⁜NUMMUMAMEACCIPE *A quadrante* sacressinceri⁜, *unde locum restituit* ℜ (S *tantum pro* NUMMEIS *lecto*) Sacriſ incerinummi(o)ſ////////a me *cum ras. trium litt. B* ((o)*Bb*). Sacriſ (ſ *ex* c) incerinũ miſ ame *C.* Sacriſ inceri (Sacri ſinceri *Dc*) nũmiſ a me *D.* Sacriſ ſinceriſ. nummum a me *F.* Sacre ſinceri nummum a me *Z* (*) 291. ————DEMEAPECUNIA *A, ubi* iubetepiari *spatio non prorsus sufficere* (*velut* expiari *paululum excedere*) *videtur* iubete *Da* (*corr. Dc*) plari *Festus* peccunia·Ↄ quiſ eſci *C: cf. ad v. 293*

I: nám equidem insanum ésse te certó scio,
Qui míhi molestu's hómini ignoto, quísquis es.

CYLINDRVS

Culíndrus ego sum: nómen non nosteí meum?

MENAECHMVS

Sei tú Culindrus seú Cunilidru's, périeris.
Ego té non noui néque nouisse adeó uolo.

CYLINDRVS

Est tíbi Menaechmo nómen.

MENAECHMVS

Tantum quód sciam.
Pro sáno loqueris, quóm me appellas nómine.
Sed úbi tu me nouísti?

---

292. ——— NUMESSETECERTOSCIO *A quadrante* namequideminsa I: nam 𝕾. Nam *libri cum A, ut vid.* (*) 293. ————NIIGNOTOQUISQUISES *A quadrante* quimihimolestushomi molestus *libri: corr. Lambinus* quisquis es] quiſ// *C in fine paginae, tertio qui antecedit versu adscribens* quiſ eſci *cum lineola* eſ *FZ cum A.* eſ *c. ras. circ. 2 litt. B.* eſci *CDa* (eſci, tu *suprascr.*: *Dc*): ci *ex adscripta personae nota aut incohato* cilindruſ 294. ——— NOSTEINOMENMEUM *A quadrante* cilindrusegosumnon Cy. *om. Db* Cilindruſ *BCD cum A, ut vid.* Cylindruſ *FZ: cf. ad v. 217* nomen non nosti *Bothius.* non nosti nomen *libri cum A, ut vid.* 295. Mess *Db* Sei *Muellerus Annal. phil. LXXXIII p. 262 duce* ℜ. Seu *BCDFZ* Culindrus *N. Heinsius, Salmasius: libri ut antea* *ante* ſeu *rasuram c. 5 litt. B* Cunilidru's 𝕾 *duce A, in quo* ——————L—— PERIERIS *ita apparuit, ut neque cum spatio neque cum* L *littera aut ceterorum scriptura* coriendruſ *aut coniecturae adhuc prolatae conveniant* (*) 296. ——————Q·NOUISSEADEOUOLO *A quadrante spatio* te *om. Da: suprascr. Db* 297. ————KMONOMEN—— ANTUMQUODSCIÃ *A quadrante* esttibimenaec *et* #t Cy. *om. Db* Ē *D* mena hec mo *B.* menahec mo *CDa.* menahecm̃ *Db.* menahec h m̃ *Dc.* menechini *F.* menęhini *Z* Men. Tantum *Vssingius coll. Merc. v. 642 confirmante spatio in A.* tantum *libri* (*) 298. ————QUERISQUOMMEAPPELLASNOMINE *A quadrante* prosanolo Men. *FZ* (*non B*) *itemque* Me *suprascr. Db,* Cilind *supra* Me *eraso: cf. ad v. 297* qum *BC.* quin *D.* qui *FZ* me meo *Z* apellaſ *D* (*)

Cylindrvs

Vbi ego te nóuerim,
Qui amícam habes erám meam hanc Erótium?

Menaechmvs

Neque hércle ego habeo néque te, qui homo sís, scio.

Cylindrvs

Non scís quis ego sim, quí tibi saepíssume
Cyathísso apud nos, quándo potas?

Messenio

Eí mihi,
Quom níhil est, qui illic hómini dimminuám caput.

Menaechmvs

Tun cýathissare míhi soles, qui ante húnc diem
Epidámnum numquam uídi neque uení?

Cylindrvs

Negas?

Menaechmvs

Nego hércle uero.

Cylindrvs

Nón tu in illisce aédibus
Habes?

---

299. ———— STIUBIEGOTENOUERIM *A, quadrante* sedubitumenoui, *ubi* Sed ubi nouiſti me Cil Vbi (*sic cum spatiis*) *B, itemque, sed* me Cy. ubi *FZ,* me ubi *CD* (Meſ *suprascr. Db*)*:* tu *add. Pylades confirmante Brixio ex usu, A ex spatio* (*) 300. ———— AMKABESERAMMEAMKANCEROTIŨ *A quadrante* quiamic, *ubi* Qui amicam habeaſ *ceteri* (*) 301. NEQ·KERCLEEGOKABEONEQ·TEQUIKOMOSISSCIO *A, ubi* Neque te hercle *D: sed* te *exp. Da et Db* (Me, *cr.* C *ante* Me, *suprascr. Db*), hercle habeo neque te quiſ *BCDFZ* (hercle ego *cum A Bentleius*), ſcis *Z* (*) 302. NONSCISQUISEGOSIMQUITIBISAEPISSUME *A, ubi* Cy. *praem. FZ.* Meſ *Db. om. B,* ſiſ *BaCDa,* ſ·ciſ *BbDc,* ſepiſſime *BCDF.* ſepiſſime *Z* (*) 303. Ciatiſſo *BCD* totaſ *BaCDa.* ptotaſ *BbDc* Me *suprascr. Db in ras.* (*fuit* Cil *ut vid.*). Men. *F* hei *FZ* 304. Qum *B.* Cum *reliqui* illic *B.* illi *libri* dim minuam *BZ.* diminuam (*ex* dimiduã *D inter scribendum*) *reliqui* (*) 305. Men. *om. BF* Tunc *Ba* (*cr.* c) *CD* cyatiſſare mihi *B.* cratiſſa remihi *CD inter* ſoleſ *et* qui *supra v.* Cl, *ut vid., erasum D* 306. Epidannum *FZ* Cy. *FZ.* Me *B.* Meſ *Db* negaſ, g *ex* q, *C* 307. M e (*crasa* S, *ut vid., inter* M *et* e) *Db. om. B post* uero *Db suprascr.* M, *cui* eſ *add. Dc eadem ante* uero *notam referens* in *om. FZ* edibuſ *C* 308. Habes *Seyffertus*

MENAECHMVS

Dí illos homines, qui íllic habitant, pérduint.

CYLINDRVS

Insánit hic quidem, qui ípsus male dicít sibi.
Audín, Menaechme?

MENAECHMVS

Quíd uis?

CYLINDRVS

Si me cónsulas, 310
Nummum íllum, quem mihi dúdum pollicitú's, habes:
Nam tú quidem hercle cérto non sanú's satis,
Menaéchme, qui nunc ípsus male dicás tibi.
Iubeás, si sapias, pórculum adferrí tibi. 314

MENAECHMVS

Inéptum hercle hominem múltum et odiosúm mihi. 316

CYLINDRVS

Solét iocari saépe mecum illóc modo.

Stud. Pl. p. 5 sq. Habitaſ *libri* Me *Db, er.* Cl, *ut vid.* di illoſ *ex* dulloſ; *ut vid., Dc.* dii illoſ *FZ* que *BaCDa: corr. BbDb* perduint *Bb, Pius.* perdunt *vel* p dunt *BaCDa.* perdiunt *DcFZ* (*) 309. Meſ *praem. Db* quidem *Bothius, Bentleius.* equidem *libri* ipsus *Luchsius in Studem. Stud. I p. 47.* id ſe *BCD.* ipſe *FZ* (*)
310. Aud in *BbDb.* Aut in *BaCDa* menaheeme *Da.* mena hec me *Ba* (h *er.*) *C.* menechme *Dc* ME *in lit. B. om. Db: cf. ad v. 312* iuſſime *ex* iuſſiſne *Da* (uiſ *corr. Dc*) Cil *om. Db* 311. *Eadem qua supra v. 254 sqq. collocandorum versuum ratione B usus hunc ordinem ostendit:*

Nummum ...... Nam tu
Menaechme..... Iubeaſ
Tu hercle ...... Solet
Quamuiſ .... Qui aiſ

311. pollicituſ *libri, nisi quod* policituſ *C: corr. Lambinus* habes 𝕾. dare *libri* (*) 312. Me *huic versui praem. Db: cf. ad v. 310* he^r^cle *C* ſanuſ *libri: corr. Lambinus* 313. menechme *D* nu^n^c *Bb* maledicaſ *B* 314. *ante* porculū *rasuram circa 7 litt.* (porculū?) *B.* proculum *Z* adferi *Da* (*corr. Dc*). afferri *FZ* (*) 316. MEN. 𝔅. MES. *FZ. om. B* Ineptum hercle 𝕾. Tu hercle *libri, nisi quod* Eu *pro* Tu *man. Camerarii in B* homo eſ multum odioſuſ mihi *FZ* (*) 317. CY. *om. B* Iocari *BCDa: corr. Dc* ſepe *BD* illoc *B.* illo *reliqui* (*)

Quam uís ridiculus ést, ubi uxor nón adest.
Quid aís tu?

MENAECHMVS

Quid uis?

CYLINDRVS

Sátin hoc, inquam, quód uides,
Tribus uóbis opsonátumst an opsono ámplius,
Tibi ét parasito et múlieri?

MENAECHMVS

Quas múlieres,
Quos tú parasitos lóquere?

MESSENIO

Quod te urgét scelus,
Qui huic sís molestus?

CYLINDRVS

Quíd tibi mecúmst rei?
Ego té non noui: cum hóc, quem noui, fábulor.

MESSENIO

Non édepol tu homo sánus es, certó scio.

CYLINDRVS

Iam ergo haéc madebunt fáxo: nil morábitur.

---

318. ridiculoſ (v supra) *C* 319. Quid ais tu? MEN. quid uis *R cum Bothio.* Qui aiſ tu quid uiſ *C.* Qui aiſ tu qui uiſ *B a:* qdị uiſ *m. ead.* Quiſ aiſtu qđ uiſ *D.* MEN. Quid aiſ tu? CY. Quid uiſ *F.* MEN. Quiſ aiſ tu CY. quiduiſ *Z* CY. Satin hoc, inquam *S.* inquam ſatin hoc *BCD* (*nisi quod* ſatıſn *C ante ras.,* ſatim *ex ras.*). inquam. CY. ſatin hoc *FZ* (*) 320. nobiſ *B* obsonatum est an *Camerarius.* obſonatu ſt an *B.* obſonatuſ tan *CD.* obſonatuſ an *FZ* opsono *BD.* obſono *CFZ* (*) 321. paroſito (a supra) *C* muleri *Z* MEN. *F.* ME *B.* MES. *Z.* Ci *Db* quas *Pylades.* quaſ tu *libri* muliere *C* (*) 322. paratitoſ *BCDa* (*corr. Db*) MES *BF.* M *Db.* CY. *Z* urguet *B* 323. ſciſ *Z* CIL *BF.* MEN. *Z. om. Db* mecum eſt *libri* 324. S̃ (*er.*) Me Ci *praem. Db,* CY. *Z* Meſ *ante* cum *suprascr. Db* 325. MES. *F.* MEN. *Z.* S̃ (*er.*) Me Ci (Ci *ex* M) *Db. om. B* 326. CY. *FZ.* Meſ *Db. om. B* hec *BC* madebunt (n supra) *Db* faxo (ſaxo *Z*) nihil morabitur *libri: quo spectare videtur quod in B apparet in ima pagina ab antiqua m. scriptum sine ulla nota:* faxxo me morat' (*)

Proin tú ne quo abeas lóngius ab hisce aédibus.
Numquíd uis?

MENAECHMVS

Vt eas máxumam malám crucem.

CYLINDRVS

Ire hércle meliust te ínterim atque accúmbere,
Dum ego haéc appono ad Vólcani uioléntiam.
Ibo íntro et dicam te híc adstare Erótio,
Vt te hínc abducat pótius, quam hic adstés foris.

MENAECHMVS

Iamne ábiit? abiit. édepol haud mendácia
Tua uérba experior ésse.

MESSENIO

Obseruató modo:
Nam istíc meretricem crédo habitare múlierem,
Vt quídem ille insanus díxit, qui hinc abiít modo.

MENAECHMVS

Sed míror, qui ille nóuerit nomén meum.

MESSENIO

Minume hércle mirum: mórem hunc meretricés habent:
Ad pórtum mittunt séruolos, ancíllulas:

---

327. nequo *BD* abeaſ *DcF*. habeaſ *BCDaZ* lo^{n}giuſ *Bb C* hisce *Brixius ad Mil. v. 27 duce Muellero. om. libri* (*) 328. S (*er.*) me Soſci (*del.*) *praem. Db* Num quid *B* maximam *BaCD*. ^{in}maximam *Bb*. maxumam in *FZ* 329. Meſ *Db* meliuſt *BCD*. meliuſ *F*. meliuſ eſt *Z* accubere *C* (*) 330. ergo *BC* uolcam *pro* uolcani *visus est C habere* (*) 331. aſſtare *D*. aſtare *FZ*

332. aſteſ *F* 333. MES *B*. *om. Db* Iam ne *BD* abiit? abiit *Gruterus*. habit *BaC*. abit *D*. abiit *BbFZ* aut *BaCD*. haud *Bb* mendatia *BCD* (*) 334. † ſua *Bb marg.* experior esse. MES. *Lipsius Ant. lect. II 13.* exterioreſ ſe *BaCD*. exterior eſſe *Bb*. MES. exterior ſiſ *FZ* abſeruato *Z* 335. iſtih *C* 336. inſanuſ ille *DFZ* abiid *C* (*) 337. MEN. *om. Db* nom̄ *D* (*etiam lineolam Da*) 338. Minime *libri* (*) 339. A *CDa*. Ad *Dc* ſeruoloſ *B*. ſeruoluſ *CD*. ſeruuloſ *FZ*

Si quaé peregrina náuis in portum áduenit,
Rogitánt quoiatis sít, quid ei nomén siet:
Postílla exemplo se ádplicant, adglútinant:
Si péllexerunt, pérditum amittúnt domum.
Nunc ín istoc portust náuis praedatória,
Aps quá cauendum nóbis sane cénseo.

MENAECHMVS

Monés quidem hercle récte.

MESSENIO

Tum demúm sciam
Recté monuisse, sí tu recte cáueris.

MENAECHMVS

Tace dúm parumper: nám concrepuit óstium.
Videámus, qui hinc egréditur.

---

341. *Priscianus inst. XVII 23 p. 122, 20 H.:* per deriuationem, quae apud Graecos non est, possessiuum 'cuius cuia cuium' et gentile 'cuias', cuius nominatiuum etiam 'cuiatis' communi genere antiqui proferebant. Plautus in Poenulo . . . idem in Menaechmis 'rogitant cuiatis sit [aut quo ex oppido]': *ubi verba* aut quo ex oppido *per merum librariorum (vix ipsius Prisciani) errorem repetita sunt ex praecedente Poenuli versu 994: id quod tacite a Ritschelio, uncis ab Hertzio significatum neglexit Vahlenus*

---

340. Si quae ℟ *cum Kampmanno de* IN *praepos. p. 24 Bentleiusque.* Sed qua *Ba.* Si qua *BbFZ.* Sed quia *CD* 341. Rogant *B* (Rogitant *etiam Priscianus*) culatus *C.* cuiatis *reliqui cum Prisciano* *supra* quid *suprascr. aliquid Bb, quod non liquet* ſiet *B.* ſciet *C.* ſciat *Da.* ſiat *DbFZ* 342. Postilla *Gulielmus.* Poſt ille *BaCDFZ.* Poſt illę *Bb* adplicant *D.* applicant *Bb CFZ.* applicat *Ba* adglutinant *DcZ.* acglutinant *CDa.* ac glutinant *BbDb.* ac glutinat *Ba.* agglutinant *F* 343. admittunt *FZ* domum. ‖ MEN. ſane cenſeo *FZ inducti cod. D, qui* ſane cenſeo (*ut alias versuum particulas*) *supra scr. om. hic* Γ *nota* 344. MES. *praem. FZ* portust *Geppertus, Bentleius.* portu ſtat *libri* predatoria *BC* (*) 345. *********END****BISSANEC————— *A* Apſ *pro* Abſ *BaC* sane censeo *h. l. om. FZ: cf. ad v. 343*

346. *****Q****MKERCLERECTE#TUM——— *A* hercle recte tum *Db.* hercle recte cum *C* 347. Rete *B* 348. MEN. *om. Db* tum *Ba: corr. m. ant. minio* nã *ras. ex* unã *D* hoſtium *FZ* 349. egreditur. MES. Hoc *Pylades.* egreditur hoc *B minio DcFZ.* creditur hoc *BaCDa*

MESSENIO

Hoc ponam ínterim.
Adséruatote haec súltis, naualés pedes.

EROTIVM. MENAECHMVS II. MESSENIO

EROTIVM

Sine fóris sic, abi: nolo óperiri.
Intús para, curá, uide:
Quod opúst, fiat. sterníte lectos,
Incéndite odores: * * *

---

350. *Nonius p. 461, 31 M.:* [reuocare] pedem cum hominum et aliquarum animantium dici manifestum sit, Vergilius lib. VIIII etiam fluuiorum dici posse ostendit . . . . et Plautus remos nauium 'pedes' dixit*: cf. p. 381, 14:* remi sunt nauales pedes, sicuti plerumque. remos remiges Vergili auctoritate possumus dicere 352 *sq. Varro de l. l. VII 12:* sed tamen hoc ipsum ab eadem est profectum origine, quod cum uolumus domum curare dicimus: tu domi uidebis, ut Plautus cum ait, 'intus . . . . fiat', *ubi* fuat *vel* siet *ad senarium efficiendum editores Varronis refragante Bergkio 'Beitr.' I p. 159*

---

350. Adſeruatote *C.* Adſerẹuatote *Ba.* Abſeruato te *D.* Abſeruatote *FZ* hec *D* sultis *Pylades.* ſiuuoltiſ *C.* ſi uoltiſ *BDFZ* *Cf. testim.* (*) pedeſ . erotiũ maenechmnſ meſſenio. *C.* pedeſ coritiũ menecchm̃ meſſenio *D*

Act. II Sc. 3 EROCIVM MVLIER . MENECHMVS ADOLESCENS . MESSENIO SENEX . *B.* *unius v. sp. A, ut vid., CDa.* EROTIVM MENECHMVS MESSENIO *rubr. in ultimo v. pag. Db* Erotium. Cylindruſ. Menẹchinnſ. Meſſenio *FZ.* CYL. *pers. del.* 𝔎 *Versus* 351—356 *septem versus in A occupabant, quos quinque versibus sic complectitur B:*

ERO Sine foreſ ſic ubi (a *supra* u) nolo operiri
Intuſ para (ui *supra*) curaui dequod opuſt fiat.
Sternite lectoſ incendite odoreſ.
Mundicia inlecebra animo ſt amantium
Amantia moenitaſ malo ſi nobiſ lucro ſt,

ubi v. 1 f . oreſ *c. ras.* (f *ex* ſt) *C.* foris 𝔎 abi *BbCDF.* abii *Z* *v.* 2 paraui *Bb* para cura uide quod *DcF itemque, sed* quid, *Varro,* inde, *Z.* para curani deqđ *CDa* opuſt fiat *CD* opuſ fiat *Varro.* opuſt. CYL. fiat. ERO. *F itemque, sed* opuſ eſt, *Z* Quod . . . lectos *comprehendit Hermannus, post* odoreſ *lacunam statuit clausulamque separavit* 𝔖, *suadente cum A tum metro et sententia, ad hoc exemplum:*

* * *: munditia ínlecebra
Animóst amantum.
Amánti amoenitás malost, nobís lucrost.
Séd ubi illest, quem cóquos ante aedis ésse ait? atque éccum uideo:
Quí mihist úsui et plúrumum pródest.
* * * * * * *
Ítem hinc ultro fit, út meret potíssumus nostraé domi ut sit.
Núnc eapse ád eum adibo: ádloquar últro.
Animúle mei, mihi mirá uidentur
Te hic stáre foris, fores quoí pateant,
Magis, quám domus tua, domus quom haéc tua sit.

---

359. *Nonius p. 468, 12 M.:* meret pro meretur. Plautus in Menaechmis 'item . . . . ut sit'*:*

Incéndite odores: ⟨múnditia Domus níteat:⟩ munditia ínlecebra *v.* 4 munditia *D* inlecebra *Dc.* incelebra *CDa.* illecebra *FZ* animoſt *D.* animo eſt *FZ* amantum *CDFZ* *v.* 5 Amantia moenitaſ *etiam CDa.* Amanti amoenitaſ *DcFZ* malo ſi *FZ.* maloſy *C.* malo ſ› (*h. e.* ſet) *D:* malo eſt *Camerarius* lucroſt *CD.* lucro eſt *FZ* (*) 357. ****BIILLESTQUEMCOQUOSANTEAEDISES*******Q·**CUMUIDEO *A, ubi* Sed ubi ille eſt *BC.* Sed ubi eſt ille *DFZ,* coquuſ *BCDFZ,* aedis esse ait atque *Pylades cum A, ut vid., et Bb.* aediſ ſe ait ſe atq› *Ba* (aędiſ [eſ] ſe ait ſe atq› *Bb*). aediſſe ait ſeatq› *C.* ędiſſe aitſe atq› *D.* ędiſ (edeſ *F*) ait esse atque *FZ* (*) 358. ———S ——— L——— *A* (*quadrante inter* S *et* L tusuietp) eſt uſui, u *prius a Bb corr.* eſtu ſui *CDa* (*corr. Dc*) plurimum *libri* prodeſt *BbDcFZ.* propeſt *BaCDa* (*) *Post hunc versum intercidisse unum demonstrat A, ubi* ———UTSIT *in fine tertii a v. 358 versus ita apparet, ut v. 359 bipartitum non fuisse appareat. Quem talem fuisse et metrum et v. 359* (Item) *exigit:*

Quí me habet praé sua múliere cáram.

359. hinc *BCD.* huic *FZ.* hic *Nonius* (*sed* in c[ultro] *Bamberg.*) utro *Ba: corr. Bb* meret, et *ex* o *C* potiſſimuſ *CDFZ, Nonius.* potiſſimum *B* ut ſit *in fine versus libri cum A et Nonio* (*)
360. *Nihil apparuit in A* eapse ad eum 𝕾. eum *BCDZ.* cum *F* alloquar *FZ* ultro *BbDcFZ.* ultri *BaCDa* (*) 361. ———MIRAUIDENTUR *A* Anime *Z* mei *BaCDF.* mi *B ex ras. Z* cur uideo *pro* mihi mira uidentur *Z* (*corr. Scutarius*)
362. ———KICSTA*EFORISQUOIPATEANT *A* foriſ foreſ *libri praeter A, sed* foreſ *ex* fore *Db* cui *FZ* 363. ———US***D*MUS——— ———IT *A quadrante* quomhaectuas(it) domuſ tua *BaFZ cum A, ut vid.* domuſ itua *CD.* domuſ ſit tua *Bb* cum *FZ.* quam *BCD* quã [hec] tua *C*

Omné paratumst, * * *
Vt iússisti atque ut uóluisti:
Neque tíbi apud mest ullá mora intus.
Prandium, út iussisti, hic cúratumst:
Vbi húbet, ire licet accúbitum.

MENAECHMVS

Quícum haec mulier lóquitur?

EROTIVM

Equidem técum.

MENAECHMVS

Quid mecúm tibi
Fúit umquam aut nunc ést negoti?

EROTIVM

Quía pol te unum ex ómnibus

---

368. *Cf. Varro Ταφὴ Μενίππου fragm. VII R., VI B.* (*)

V. 364—368 *haee apparuerunt in A:*

——————————————TRO
——————————————QL****I*EQ·T*BI
——————————————US
——————————————MEST
——————————————

ubi B habet:

Omne para......ⁱtutiuſ ſiſti atque ut uoluiſti neq› tibi
Si...am ora intuſ.

Prⁿadium ut iuſſ.ſtihic curatuſt ubi libet· ire licet accubitum.

V. 364—366 *om. FZ* 364 *sqq.* Omẽ *D* paratuſt...utiuſ‿ſiſti *Bb.* paraſituſ tutiuſ ſiſti *D et, nisi quod* tutuiſ, *C.* paratum eſt ut iuſſiſti *Camerarius, ubi ducc A supplendum erit, velut*

Omné paratumst — quin tu ís intro? — Vt iússisti

tibi apud mest (*vel* tibist in med) ulla mora 𝔖. tibiſt || ..ullam‿ora *Bb.* tibi ſullã oraſ *CD* (*) 367 *sq.* Prandium *B ead. m. CDFZ* ut iuſſi ſtihic curatuſt ubi *Bb.* utiuſ ſt ſtihic curatuſ tibi *C.* utiuſſt ᶠⁱſtihic curat' tibi *D.* ut iuſſiſti hic curatumſt ubi *F, et nisi quod* curatum eſt (*cum A, ut vid.*) *Z* lubetire *CDb.* iubetire *Da.* lubet ire *FZ* (*) 369. Me *BDb* Qui cum *B* hec *BaD* loquitur mulier *F* Ero. *Db.* Mes *B* te cum *C* Men. *Db* ——————————D *A versu post* Quid *bipartito, ut vid.: itemque v.* 370 *bipartitus fuit, in quo nihil apparuit* 370. negotii *BCD.* negocii *FZ* E *Db* qui *B* polt te *CD*

Vénus me uoluit mágnificare: néque id haud inmeritó tuo.
Nam écastor solús benefactis tuís me florentém facis.

MENAECHMVS

Cérto haec mulier aút insana aut ébriast, Messénio,
Quaé hominem ignotúm conpellet mé tam familiáriter.

MESSENIO

Díxin ego istaec heíc solere fíeri? folia núnc cadunt,
Praeút, si triduom hóc hic erimus: tum árbores in té cadent.
Nam íta sunt hic meretríces: omnes élecebrae argentáriae.
Séd sine me dum hanc cónpellare. heus múlier, tibi dicó.

EROTIVM

Quid est?

MESSENIO

Vbi loci tu hunc hóminem nouisti?

EROTIVM

Íbidem, ubi hic me iám diu,
Ín Epidamno.

MESSENIO

Ín Epidamno? qui húc in hanc urbém pedem,
Nísi hodie, numquam íntro tetulit?

---

377. *Festus Pauli p. 76, 5 M.:* elecebrae argentariae meretrices ab eliciendo argento dictae*: quae huc pertinere Scaliger observavit*

---

371. *E————————UO *A* Fenuſ *CD* uoluit me *Z* magnifacere *Z.* gratificare *F* immerito *BFZ* (*non CD*) (*) 372. ——————F***S *A* faciſ *FZ cum A, ut vid.* faciaſ *CD.* fatiaſ *B* 373. C***OK***MULIERAUTINSANAAUTEBRIAẸṢṬṂẸ*****O *A* Men. *Dc del.* Soſ *a Db scripto* ebria eſt *libri cum A, ut vid.* 374. Quc *BaCD* conpellet *B.* cōpellet *CD* 375. MES. *Dc* iſtaec heic *Ba.* iſtaec hic *BbDc.* iſta echic *Da.* iſta ethic *C.* iſtec hic *FZ* folia *FZ.* fortia *BaCD.* fortia (ol *supra* rt) *Bb* 376. Pre ut *BCD.* Nunc *FZ* triduum *libri* inte *B* cadent *ex* canent *Ba* (*) 377. *Post* meretrices *distinxit Vahlenus Mus. Rhen. XXVII, a. 1872, p. 176* omneſ elecebre *BaDc.* omne ſe lecebrę *C.* omē ſe lecebre *Da.* omneſ illecebrę *FZ: cf. testim.* 378. medum *C.* modo *Z* compellare *libri* dico quid *B ex ras.* dicoſ quid *BaCD* 379. MES *om. B* Vbi loci 𝔖. Vbi *libri* nunc *F* ERO *Dc* (*) 380. epidamno *bis F* (*non Z*) MES *Dc* qui hic *Z* (*) 381. ũquam intra *F* te tulit *BaCDaZ.* de tulit *Bb.* tetulit *Dc* ERO. *hic om. B*

EROTIVM

Héia, deliciás facis.
Mí Menaechme, quín amabo is íntro? hic tibi erit réctius.

MENAECHMVS

Haéc quidem edepol récte appellat meó me mulier nómine.
Nímis miror, quid hoc sít negoti.

MESSENIO

Óboluit marsúppium
Huíc istuc, quod habés.

MENAECHMVS

Atque edepol tú me monuistí probe.
Áccipe dum hoc: iam scíbo, utrum haec me máge amet an marsúppium.

EROTIVM

Eámus intro, ut prándeamus.

MENAECHMVS

Béne uocas: tam grátiast.

EROTIVM

Cúr igitur me tíbi iussisti cóquere dudum prándium?

MENAECHMVS

Égon te iussi cóquere?

EROTIVM

Certo tíbi, mi et parasitó tuo.

---

hia deliciaſ *CDF.* eia delitiaſ *Z.* hi adelitiaſ *Ba,* h *et* a *erasis* eia *corr.* *post* facis (*non ante* quin) *gravius distinxit Geppertus* 382. ERO *praem. BDc* menechme *B.* menechme *D* (*) *Mox* Hic tibi — nomine, Nimiſ — atque (*sed* Huic), Edepol — mar, ſuppium Eamuſ — iuſſiſti, Coquere — tuo (*sed* Egone) *quinque versibus comprehendit B* 383. MEN. *Dc* Hec *B.* Nec *Z* apellat *CD* 384. MES *praemittit B mox omittens sine spatio* minor *CD* negotii *BCD.* negocii *FZ* oboluit *BbFZ.* obuoluit *BaCD* marſupium *BDFZ* (*non C*), *item v. 386* (*) 385. ME *post* Huic *habet B mox omittens s. sp.* istud *F* qđ *sup. scr. Da.* quid *Z* MEN. *F.* MES. *Z* 386. accipedum *B* cibo *CD* me *add. Db* 387. tamen gratia eſt *FZ* (*) 388. me tibi *BDc.* me tibi me *CDa.* tibi me *FZ* meiuſſiſti, *alt.* ſ *e corr. et* ſt *in ras. C* (*fuit* meiuſcoq *ut vid.*) quoquere *Z* 389. Egone *libri: corr. Bothius, Bentleius* tibi, mi 𝔖 (*huc revocans* [tibi] me *in CD excurrens v. 388*) *itemque Leo Hermae XVIII p. 585.* tibi *libri* (*)

MENAECHMVS

Quoí, malum, parasíto? certo haec múlier non sanást satis.

EROTIVM

Péniculo.

MENAECHMVS

Quis istést Peniculus? qui éxtergentur báxeae?

EROTIVM

Scílicet qui dúdum tecum uénit, quom pallám mihi
Détulisti, quám ab uxore tuá surrupuistí.

MENAECHMVS

Quid est?
Tíbi pallam dedí, quam uxori meaé surrupui? sánan es?
Cérte haec mulier cánterino rítu restans sómniat.

EROTIVM

Quí lubet ludíbrio habere me átque ire infitiás mihi
Fácta quae sunt?

MENAECHMVS

Díc quid est id quód negem, quod fécerim?

---

391. *Vix dubium est, quin huc spectaverit Verrius Flaccus, ex quo haec servavit Festus p. 230, 24 M.:* peniculi quis calciamenta tergentur, quod e codis extremis faciebant antiqui qui tergent ea. dictum est forsitan a pendendo. *Contra non recte huc traxit Deuerlingius Placidum p. 13, 7* (baxeas, *quae forma etiam in aliis glossis redit*).

395. *Festus p. 273, 6 M.:* Rit[us est mos uel consuetudo. rite autem be]ne a[c recte significat . . . . . Plautus in Menaechmis 'certe haec mulier can]terin[o ritu astans somniat']*: quae huc pertinere Vrsinus vidit*

---

390. ME SoS *Db* Cui *libri* malum *BbF*. malo *BaCDZ* certe *Z* hec *D* non ſanaſt *B*. non ſana eſt *FZ*. noſanaſt *C*. ñ anaſt *Da*. ñu (*vel* ño) ſanaſt *Db* 391. iſte eſt *BCDZ*. hic eſt *F* peniciluſ *Z* extergent̄ *ex* extenuenti *ut vid. Da* baxeae *Scutarius.* bexeae *BC, sed* ł buxeę *suprascr. Ba.* bexeę *D.* bexe *Z* (*)

392. quom *FZ*. qum *CDa*. cum *BDc* palã *Da: corr. Db* 393 *sq.* ab uxore . . . . dedi quam *om. FZ* (*non D*) meę ſurrupuiſ ananeſ *CDa* (*corr. Dc*). tue ſubripuiſſe aiebaſ *FZ* 395. MEN. *praem. FZ* Certo *F* cantherino ritu *BbDc* (canterino *Pylades e codd. ant.: cf. testim.*). cantherin ori tu *BaCDa* (orituaſtanſ *C*). cantherum oritu *F*. cantharidum ritu *Z* restans 𝕾. aſtanſ *libri* (*)

396. Qui *B*, sed ° *erasum* inficiaſ *CDF* 397. que ſt̄ *D* quid fecerim *Z* (*)

EROTIVM

Pállam te hodie míhi dedisse uxóris.

MENAECHMVS

Etiam núnc nego.
Égo quidem neque úmquam uxorem hábui neque habeó: neque huc
Vmquam, postquam nátus sum, intra pórtam penetrauí pedem.
Prándi in naui: inde húc sum egressus ét te conueni.

EROTIVM

Éccere,
Périi misera. quám tu mihi nunc náuem narras?

MENAECHMVS

Lígneam,
Saépe tritam, saépe fixam, saépe excussam málleo.
Quási supellex péllionist: pálus palo próxumust.

EROTIVM

Iám, amabo, desíste ludos fácere atque i hac mecúm semul.

MENAECHMVS

Néscioquem, muliér, quem nosti alium hóminem, non me quaéritas.

---

398. chodie *C ante ras.* uxoris MEN. etiam *ante Gruterum Colvius in Appul. Metam. I p. 50a Oud.* uxoriſ.^{M} ſed iam *B.* uxoriſ etiã *Dc.* uxoriſ ſ? iam *Da.* uxoriſ etiam *C,* etiam *ex* eccam, *ut vid., corr. et* ia *clarius suprascr.* uxoriſ. MEN. iam *FZ* 399. (*) 401 *sq.* naui *C,* a *ex* i, *ut vid., corr. et clarius suprascr.* ſume greſſuſ *C* et te *R.* te *libri* conueni. ERO. eccere. ‖ Perii *Pistorem secutus Taubmannus.* conueni eccere ‖ Perii *CD.* conueni eccerẽ ‖ ERO Perii *B.* conueni. ecce rem. ERO. Perii (Peri *Z*) *FZ* mihi nunc *BCDF.* nunc mihi *Z* (*) 403. Sepe *ter CD, bis* (*non ab initio*) *B* (*)

404. Quam ſi *BCD* ſuppellex *B.* ſupplex *F* pellionist *R.* pellioniſ *BCD, codd. Pyladis.* cellioniſ *F, cod. Scaligeri.* celioniſ *Z* proxumuſt *BCD.* proximuſt *F.* proximuſ eſt *Z* (*) 405. desiste *Fleckeisenus Annal. philol. XCV, a. 1867, p. 629.* deſine *libri* ſemul *BbCDa.* ſemel *Ba.* ſimul *DcFZ* (*) 407. Nescio quem *B.* Nam quem *CDFZ* quem nosti *suppl. S. om. libri* queritaſ *Ba* (*)

EROTIVM

Nón ego te nouí Menaechmum, Móscho prognatúm patre,
Quí Suracusís perhibere nátus esse in Sícilia,
Vbi rex Agathoclés regnator fúit, et iterum Píntia,
Tértium Liparó, qui in morte régnum Hieroni trádidit,
Núnc Hierost?

MENAECHMVS

Haud fálsa, mulier, praédicas.

MESSENIO

Pro Iúppiter,
Núm istaec mulier íllinc uenit, quaé te nouit tám cate?

MENAECHMVS

Hércle opinor pérnegari nón potest.

MESSENIO

Ne féceris.
Périisti, si intrássis intra límen.

MENAECHMVS

Quin tu táce modo:
*   *   *   *   *   *   *   *
Béne res geritur. ádsentabor, quícquid dicet, múlieri,
Sí possum hospitiúm nancisci. iám dudum, muliér, tibi

---

408. menechmum *BD* mofco *BDaF*. nofco *Dc* ꝓgnatum *B, sed* ro *litteris erasis* 409. firacufif *D*. firacuffif *B*. fyracufif *CFZ* perhibere (tur) *Dc* fycilia *C*. fcilia (ci) *B m. ead.* 410. *Verba* ubi . . . . fuit *antecedenti versui, verba* Et i. P. *insequenti adiungit B* *supra* Vbi *aliquid* (Er *ut vid.*) *erasum D* agatoclef *F* Pintia *R duce Gronovio.* pinthia *libri* (*) 411. Tercium *BC*. Tertio *Z* liparo, p *ex* b, *C*. lyparo *Z* mofte *C ante corr.* heroni (i) *Da* 412. MEN. *praemittunt FZ* hiero eft M haud *B*. hiero ef haud *C*. heroef haud *DFZ* falfa *BCDF*. falfo *Z* p̄dicaf ꝓ i uppit̄ *B*, MES *hic omittens* pro (h) *Dc* iupiter *DFZ* 413. Num *CF*, *Dousa III 6*. MES Num *B*. Nč *D*. Nunc *Z*. ifta hec *B*, h *eraso* illinc *rasura ex* illunc *B* que *Ba* (*) 415. Ercle *B* poft (te) *C* fine *B* 416. Perifti *FZ* *inter* tace *et* modo *aliquid* (c *ut vid.*) *erasum C* (*) *Post hunc versum quaedam intercidisse Ladewigius p. 296 vidit: recedere servum erus iusserat ut e v. 432 apparet* 418. adfentabor *B*. affentabor *ceteri* 419. pofum (f) *C*. poffem *Z* ofpitium (h) *Bb*. hofpicium *D* nancifor *D ante ras.* (*)

Nón inprudens áduorsabar: húnc metuebam né meae
Vxori renúntiaret dé palla et de prándio.
Núnc quando uis, eámus intro.

EROTIVM

Étiam parasitúm manes?

MENAECHMVS

Néque ego illum maneó neque flocci fácio, neque, si uénerit,
Eúm uolo intromítti.

EROTIVM

Ecastor haúd inuita fécero.
Séd scin quid te amábo ut facias?

MENAECHMVS

Ímpera quiduís modo.

EROTIVM

Pállam illam quam dúdum dederas, ád phrygionem ut déferas,
Vt reconcinnétur atque ut ópera addantur quaé uolo.

MENAECHMVS

Hércle qui tu récte dicis: eádem dignorábitur,
Ne úxor cognoscát te habere, si ín uia conspéxerit.

---

420. inprudenſ *B.* imprudenſ *ceteri* aduorſab[a]or *Da.* aduorſabor *C.* aduerſabar *FZ* nimeae *BaCDa* (*corr. Dc*) 421. renuntiaret *BbDcF.* renuntiare *BaDa.* renunciare *C.* renunciaret *Z* 422. & iam *B* (*) 423. maneo *ex* moneo *Bb* fatio *B* 424. ecaſto *D.* etaſto *C* haud inuita *CD, codd. Pyladis.* auh inuita *B.* audiui. ita *FZ* 425. MEN. *praemittit F* ſ[c]in *Bb* faciaſ? MEN. impera quiduis modo *Dousa Expl. III 6 cum Palmerio Lipsioque.* fatiaſ? impera ME quid uiſ modo *B* (*ubi* impero *corr. Bb*). faciaſ impero? quiduiſ modo? *CD.* faciaſ impero. ERO. quiduiſ modo *F et* MES. *pro* ERO. *substituens Z* 426. ERO *B.* MEN. *FZ* dederam *Z* frigionem *BCD* ui *B* deferam *Z* (*) 427. re concinnetur *B* que *CD.* 428. ME *B.* ERO. *FZ* qui tu *Fleckeisenus misc. crit. ed. a. 1864 p. 29.* quiintu *CD* (cum *suprascr. Dc*). quin tu *B FZ* diciſ. MEN. eadem *FZ* dignorabitur 𝔖. ignorabitur *BD FZ.* gnorabitur *C* (*) 429. euxor *in 6 fere litt. rasura* (*fuit* Nil *ab initio et fort.* noſc). *C* (*)

EROTIVM

Érgo mox auférto tecum, quándo abibis.

MENAECHMVS

Máxume.

EROTIVM

Eámus intro.

MENAECHMVS

Iám sequar ted: húnc uolo etiam cónloqui.
Ého, Messenio, áccede huc.

MESSENIO

Em: quíd negotist? * *
* * * * * * * * sus sciri

MENAECHMVS

Quíd eo opust?

MESSENIO

Opúst.

MENAECHMVS

Scio ut me díces.

MESSENIO

Tanto néquior.

MENAECHMVS

Hábeo praedam: tántum incepi óperis. ei quantúm potest,

---

430. abibiſ maxime *BCD* 431. Ero *om. B* ted *Guictus.* te *libri* et iam *B* colloqui *DFZ* (*) 432. Eo *Z* Mes. *om. B sine spatio* Em : quid 𝔖. quid *libri* negotii eſt *BCD.* negocii eſt *FZ* *Post* eſt *habent* ſuſſciri *BaC.* ſuſciri (f *supra*) *Da.* ſuſciri *FZ*. t ſciſcitari *Bb in marg.* ſuſurra *alia m. ant. in B marg., ubi lacunam statuit* 𝔖 *ad hoc exemplum explendam:*

Mes. Em: quíd negotist? ⟨Men. Tuóm scies. Mes. Quíd tu agis? Men. Tace. Mes. Mónitor sum, omnem rém ne-
ces⟩sust scíre ⟨me⟩.

(*) 434. Men. 𝔖. Mes *B. om. FZ* eo *Pylades.* ego *BaCD.* ergo *BbFZ* opust? Mes. Opust. Men. Scio 𝔖 *coll. Stichi v. 95.* op . ſi op̃ ẽ ſcio *B, ubi* v *in fine add.* (*non suprascr.*) *Bb.* opu ſiopuſ eſt ſcio *C.* opuſi opuſt ẽ ſcio *D.* opuſ eſt. Men. ſcio *FZ* me diceſ Mes. *Acidalius.* me dicaſ Me *B* (n e *Bb ut supra*). medicaſ *C.* me dicaſ *DFZ* nequior. Men. *Acidalius.* nequioreſ *B* (ſ *Bb ut supra*). nec quiorę *C.* nequorę (c *supra*) *D.* nequiorem *FZ* (*) 435. p̄dam *BD.* predam *C* tãntū, *er.* ˜, *D* ei *Gruterus.* et *libri* quantum, tı *ex* d, *C* potest *Dousa.* poteſ (t *ex* ſ *C*) *libri* (*)

Ábduc istos ín tabernam actútum deuorsóriam.
Tú facito ante sólem occasum ut uénias aduorsúm mihi.

MESSENIO

Nón tu istas meretríces nouisti, ére.

MENAECHMVS

Tace, inquam * *
Míhi dolebit, nón tibi, si quíd ego stulte fécero.
Múlier haec stulta átque inscitast: quántum perspexí modo,
Ést hic praeda nóbis.

MESSENIO

Perii. iámne abis? periít probe:
Dúcit lembum díerectum náuis praedatória.
Séd ego inscitus, quí domini animo póstulem moderárier:
Dícto me emit aúdientem, haud ímperatorém sibi.
Séquimini, ut quod ímperatumst, uéniam aduorsum témperi.

---

436. Abduc, b *ex* p, *C* iſtoc *Z* iſto ſintabnam *Ba.* iſto ſintaber nam *C.* iſto ſin t abernã *Da: corr. BbDc* deuorſoriam *CD.* diuorſoriam *B.* diuerſoriam *FZ* 437. solem *Lambinus.* ſoliſ *libri* occ(a)ſum *C* (*) 438. ere *om. F* tace inquam *versu mutilo libri* (*) 439. ſiquid *B* ſtulte, e *e corr. Bb.* ſtul *CDa* (*corr. Dc*)

440. hec *CD* inſcita eſt *DcFZ.* inſita eſt *BaCDa.* inſcia eſt *Bb* quantum . . . . modo *vulgo constructa cum superioribus, cum proximis iunxit* ℜ proſpexi *Z* 441. perii. iamne abis? periit *Bothius, Fleckeisenus Exerc. p. 16 sq.* peri iamne abiſ periit *BCD, sed ut in B post* peri *unius litterae rasura sit,* ia ne *et* perit *Da habuerit.* peri (perii *F*). MEN. iamne abiſ. MES. peri tibi *FZ* (*)

442. lembum *Z.* limbum *BC.* limpum *DF* dierectum *Z.* d(i)erectũ *Bb.* cllerectũ *C.* dlerectum *D.* directum *F* p̄datoria *BD.* predatoria *C* (*) 443. inſcituſ *DcFZ.* inſituſ *BCDa.* † inſciuſ *Bb in marg.* qui domini animo 𝔖. quid rome *C.* qid romȩ *D* (*in* rornȩ, *ut vid., corr. m. ead.*). quod ⁝ romȩ *B,* ⁝ ꝑ me *Bb in marg.* qui hero me *FZ* (*) 444. aut *F* 445. Sequini *Z.* Sedquimini *CD, exp.* d *Db, ut vid.* quid *Z* eſt *libri* temp(o)eri *Dc* temperi. Peniculuſ *CD, cui C subscr.* PARASITV[S] *in fine v. sq. post* loci *vacuo nullo*

ACTVS III

PENICVLVS

Plús triginta annís nunc natus súm iam, quom intereá loci
Númquam quicquam fácinus feci péius neque sceléstius,
Quám hodie, quom in cóntionem médiam me inmersí miser:
Vbi ego dum hietó, Menaechmus sé subterduxít mihi
Átque abit ad amícam, credo, néque me uoluit dúcere.
Quei íllum dei omnes pérduint, quei prímus commentúst poplum

Act. III Sc. 1 PENICVLVS PARASITVS. *BFZ.* PARASITVS *D, de quo, item ut de C, cf. ad v. 445* 446. nunc natus sum iam 𝔖 *duce A, in quo primus paginae versus ante v. 447 ab initio vacat scriptura, unde v. 446 bipartitum fuisse probabile est et excessisse reliquorum librorum ambitum hoc loco* natuſ ſum *exhibentium* quom *FZ.* qum (u) *B m. cad.* qum *CDa.* qum (c) *Dc* (*) 447. NUMQUAMQUICQUAM——— *A* quicqu/////am *C* (*fuit* [qu]ia) neque] atque *B* 448. QUAMKODIEQUO————IMISER *A* cum *BCD* concionem *F* inmerſi, ſ *ex* i, *Da.* immerſi *BC* 449. UBIEGODUMKIETOMENAECKM———— *A* ego dum hieto, Menaechmus *Palmerius p. 666 cum A, ut vid.* ego dumhi & omen aechm̄ *B.* ego du mihi & omenaechmuſ *C.* ego du m (i) & omenechm̄ *D.* egomet menechinuſ *Z.* ego dii mihi et menechinuſ *F* ſubter duxit *C.* ſubtraxit *Z* (*) 450. ATQ·ABITADAMICA**R***N——OLU *A quadrante ante* OLU *litteras perdubias* eq·meu abit *B D cum A.* abiit *C.* abiit *FZ* dicere (v) *Da* 451. QUIILLUMDEIOMNESPERD———— || ———M *A* Qui *Camerarius cum A, ut vid.* Que *CD.* Quo *Ba,* Quõ, *deinde* Qui *Bb.* quem *FZ* di *BCD.* dii *FZ* om̄ſ *B* perduint *BbC.* perdunt *BaD.* perdiunt *FZ* quei primuſ *C.* que cipm̄ (i) *B.* que iprim̄ *Da.* qui primuſ *DcFZ* commentu eſt *BCDa.* commentuſ eſt *DcFZ* poplum 𝔖 *duce A, in quo quinto fere loco versus bipartiti* M *Loewius testatur, prior versus cum verba usque ad* commentuſt *capiat. om. BCDFZ* (*)

Cóntionem habére, qui homines óccupatos óccupat.
Nón ad eam rem désidiosos hómines decuit délegi,
Quí nisi adsint quóm citentur, cénsus capiat ílico?
Qu . . . . qua . senatus . . . o . . one . . . . .
. . . . q . . m l. . . . . . .
Ádfatimst hominum, ín dies qui síngulas escás edint,
Quíbus negoti níhil est, qui essum néque uocantur néque uocant:
Eós oportet cóntioni dáre operam atque cómitieis.
Seí id ita esset, nón ego hodie pérdidissem prándium:

---

452. CON——N——B——KOMIN——————UPAT *A, ubi et* tio *et* emha *quadrant,* erequi *vix locum habet* (*an fuit* ereq.i ?) Contionem habere qui *Scutarius, fortasse cum A.* Contionem hac re qui *B.* Contionem ha^{nc}re qui *CD* (ha^{nc}re *Dc*). Contionare, qui *Z.* Concionare qui *F* ^{h}ominef *ex* omfnef *Da* (*) 453. NON—————— *A vacuo sub finem versu, ut ceteris non plus verborum habuisse appareat* No^{am}n *Dc* desidiosos homines 𝕾. otiofof (ociofof *CD*) hominef *libri* deligi *BF* (*) 454. QUI——————ATILICO *A quadrante* nisiadsintquomcitenturcensuscapi*: atque* ADSINTQUOMCITENTUR *legit etiam* ℜ, *ubi* qum *CD.* cum *B,* cinete^{n}t̃ *Bb.* citenet̃ *CDa* (*supra* en *er.* u^{s} [= us], *ut vid., D*)*: corr. DcFZ* (CAPI)AT *A.* capiant *BC.* percapiant *DF.* percapiunt *Z* (*) 455. 456. '*Duobus hic versibus auctior A est, quorum nihil nisi haec legi potuerunt:*

QU········QUAMSENATUSELEGL\L\LONLONE··AIAP
··——————··Q··ML··—— ——· ‖

In priore post SENATUS *prima littera visa est vel* D *vel* P *esse posse, altera* E, *tertia fortasse non* G *sed* U *potius, post quattuor autem vel quinque intervalla* CONTIONE *apparere. Posterior versus priore longe brevior est in fine, non ab initio'* ℜ*: ubi Loewius initio prioris versus* QUAE *in fine eiusdem* ONENAMIP *dubitanter enotavit ceteris abscissis, et propter* P *finalem et propter sequentis versus spatium unum tantum versum eumque bipartitum extitisse coniciens* 457. ————KOMINUM ————ESQUISINGULASESCASEDINT *A quadrante* adfatimest *et* indi, NT *per ligaturam* Ad fatũ *Da.* Affatim *DcZ.* Affatum *F* eft *libri* edint *Da cum ABC.* edant *Dc.* edunt *FZ* (*) 458. QUIBUSNEGOTINIKILESTQUBSUUNTNEQ·UOCANTURNEQ· ‖ UOCANT *A, ubi* negotii *BCD.* negocii *FZ,* qui essum *BCD.* qui efum *FZ* (QUB'\UNT *Ar 'quod non expedio': neque magis expedivit Loewius pravam potius lectionem quam gravem corruptelam admittens*), uocauit *BaCDa* (*corr. Bb DcFZ*) 459. EOSOPORTETCONTIONIDAREOPERAMATQ·COMITIEIS, *ubi* concioni *F,* comitiif *BCDFZ, sed antepaenultimam litteram e corr. Bb* 460. SEIIDITAESSENONEGOKODIEPE——————IUM *A, ubi* Si id ita effet *ceteri* pdidiffẽ, ˜ *vel add. vel rescr. Bb.* perdidiffem, *pro alt.* d *incohata* f, *ut vid., D*

Quoí tam credo halátum oluisse, quám me uideo uíuere.
Íbo: etiamnum réliquiarum spés animum oblectát meum.
Séd quid ego uideó? Menaechmus cúm corona exít foras.
Súblatumst conuíuium: edepol uénio aduorsum témperi.
Óbseruabo, quíd agat, hominem: póst adibo atque ádloquar.

MENAECHMVS II. PENICVLVS

MENAECHMVS

Potine út quiescas, si égo tibi hanc hodié probe
Lepidéque concinnátam referam témperi?
Non fáxo eam esse díces: ita ignorábitur.

---

461. QUOITAMCREDODATUMUOLUISSEQUAMMEUIDEOUIUERE *A, ubi* Cui *ceteri,* noluiſſe *Z,* quamne *B.* quã ne *CDa* (*corr. DcFZ*)*: pro* datum uoluisse *'veteri ut apparet vitio'* halatum oluisse 𝕾 (*) 462. IBOETIAMNUMRELIQUARUMSPESANIMUMOBLECTATMEUM *A, ubi* etiamnunc num *Dc.* etiam: nam *FZ,* reliquiarum *BCDF.* relliquiarum *Z,* obiectat me *BaCDaFZ.* oblectat me *Bb.* oblectat meum *Dc* (*Saracenus, Beroaldus*) *cum A* 463. uideo? Menaechmus cum *Brixius* (cum *cum Saraceno*). uideo menechmũ *BD.* uideo menaechmum *CFZ* chorona *B ante ras. CD* ——FORAS *Ar* (*) 464. ————POLUENIOADUERSUMTEMPERI *A quadrante* sublatumestconuiuiumede eſt *libri* conuium *C* aduerſum *BCDF* temoeri *Ba* (*corr. Bb*). tempeºri *Dc* 465. ————NEMPOSTADIBOATQ·ĖADLOQUAR (E *expuncta,* UA *in fine per ligaturam, quadrante* obseruaboquidagathomi) *A: unde* *R, cui* QU*R *tantum apparuit ante spatium insequentium versuum usque ad v. 471, huc revocavit, quem post v. 474 habent BCD* (*praem.* PE *B,* adibo *ex* adipo *Da*)*, post v. 472 med. FZ*

Act. III Sc. 2 |||||||||||| (Menechmͥ *cr.*) peniculuſ. MENECHM' ADOL̃. PENICVLVS PARASIT'. *B.* Menechmͥ Peniculuſ MENechM' ADOⱢ. PENICVⱢ PARASITVS *D.* Menęchmuſ peniculuſ *C FZ. unius v. spat. A* 466. ————TIBIKANÇKODIEPROBE *A, ubi fortasse* potineutquiescassei *potius quam* potineutquiescassiego *locum habuisse Loewius adnotavit* ME *praem. B* Potine ut *F.* P. otine me ut *B.*]otine neut *CDa.* Potin ne ut *Dc* (P *rubr.*) *Z* quieſcaſ? *B.* quieſcaſ, c *ex* t *C* ſi ego *FZ.* ſed dico *B.* ſedco *C Da.* ſedego *Dc* hodio, o *ex* a, *C* (*) 467. ————TAMREFERAMTEMPERI *A quadrante* lepideq·concinna Lepide que *BC* referram *CD* tempori *DcZ* 468. ————SE————SITAIGNORABITUR *A quadrante* nonfaxoeames *et* dice eam ẽẽ *B.* eum eſſe *CD* (*)

PENICVLVS

Pallam ád phrygionem fért confecto prándio
Vinóque expoto, párasito excluśo foras.
Non hércle ego is sum quí sum, ni hanc iniúriam
Meque últus pulcre fúero. obserua quíd dabo.

MENAECHMVS

Pro di ímmortales, quoí homini umquam unó die 474
Boní dedistis plús, qui minus speráuerit?
Prandí, potaui, scórtum accubui: ápstuli
Hanc quóius heres númquam erit post húnc diem.

---

469. *Nonius p. 3, 23 M. s. v.* Phrygiones, *sed lemmate cum explicatione nunc deperdito:* ....Plautus Menaechmis 'pallam....prandio'*: Idem p. 537, 32 M.:* palla est honestae mulieris uestimentum, hoc est tunicopallium. Plautus in Menaechmis 'pallam.....prandio'*: cf. Reblinius p. 77, Caesar p. 38* 476. *Priscianus inst. VIIII 48 p. 483, 18 H.:* alia uero omnia in 'deo' desinentia per 'ui' diuisas proferunt praeteritum..... excipitur 'prandeo prandi'. Plautus in Menaechmis 'prandi.... accubui'

---

469. ————————ONFECTOPRANDIO *A quadrante fere* pallamadfrigionemfertc phrygionem *DcFZ.* phyyglonẽ *BaCDa.* phyygionẽ *B corr.* frigionem *Nonius, sed priore loco* frygionem *LG* 470. ————————OF—— *A quadrante* uinoq.expotoparasitoexclus Vino que *B* e poto *Z* 471. NON———————NIURIÃ *A quadrante* hercleissumquisumnihanci, *ex quibus* QUISUMNI *legit etiam* *R* hercle ego is *R cum Fleckeiseno.* hercle iſ *BFZ.* hercleiſ *C.* er cleiſ *D* ſum ni *BbD.* ſumni *BaC.* ſum in *FZ* (*)
472. MEQ·ULTUSP *A, ubi praeterea* ULCKREFUEROOBSERUAQU—— *legit R* Neque *FZ* ultuſ *BbFZ.* uultuſ *BaCD* pulchre fuero. obſerua quid dabo *BCD.* fuero. obſeruabo quid agat. Hominem poſt adibo. atq; alloquar *FZ: cf. ad v. 465* (*) 474. PRODEI ———————E *A, ubi* PRODIIMMORTALESQUOIKOMINIUMQUAM ——————— *enotavit R, inter* DEI *et* E *reliqua non quadrare nisi et* UMQUÃ *admisso et extremis litteris imminutis adnotavit Loewius* ꝑ *B.* Pro[h] *De* dii *BCDFZ* inmortaleſ *D* cui *BCDFZ* homini *ras. ex* hominum *C* hominiũ quam *D* *Post hunc versum habent BCD v. 465, ubi vide* 475 *sq. Sic A:*

BONIDEDISTISPLUSQUIMINUSSPERAUERIT
PRANDIPOTAUISCORTUMACCUBUIABSTULI

itemque FZ, quos versus invertunt BCD (praem. ME *B ob versum interpositum) ceteroqui consentientes, nisi quod* dediſti *CDa: corr. Db,* qui minuſ *ex* quominuſ *Da,* apſtuli *CDa* (abſtuli *Dc*) Prandi et potaui *Priscianus* (*) 477. KANCQUOIUSREIERESNUMQUAMERITPOSTKUNCDIẼ *A, ubi* QUOIUSKAERES *et* KANC *Ar* cuiuſ hereſ *BCDFZ* unquam *Z*

PENICVLVS

Nequeó, quae loquitur, éxaudire cláncululum.
[Satúr nunc loquitur dé me et de partí mea.]

MENAECHMVS

Ait hánc dedisse mé sibi atque eam mé meae
Vxóri surrupuísse. quoniam séntio
Erráre, extemplo, quási res cum ea essét mihi,
Coepi ádsentari: múlier quicquid díxerat,
Idem égo dicebam. quíd multis uerbís opust?
Minóre nusquam béne fui dispéndio.

PENICVLVS

Adíbo ad hominem: nám turbare·géstio.

MENAECHMVS

Quis hic ést, qui aduorsus ít mihi?

---

485. *Donatus in Ter. Eun. III 4, 2:* ut de symbolis essemus: Plautus in Menaechmis 'minore nusquam fui dispendio': sed melius 'essemus' producta 'e' littera*: ubi* minime essemus minore: ut cũ fui *ed. princ.* (*item, sed* nõ cũ sui *ed. Ven.*). minore nunquam fui *vulgo* 487. *sq. Diomedes art. gr. I p. 325, 21 K.:* interdum comparatiuus nominatiuo iungitur, ut doctior hic quam ille, ut Plautus in Menaechmis 'quid . . . . pluma?'

---

478. NEQUEOQUAELOQUITUREXAUDIRECLANCULUM *A* quae loquitur *BbCZ.* qua eloquit̃ *Ba.* que loquitur *DF* (*) 479. *Hunc v., ut qui ab A absit, secl.* ℞ de parti *CDaZ.* de parte *DcF.* departe *B, ubi* † pallacro (*ubi minus certae* cro [*an* ero(tii)?] *litterae*) *rursus del. m. poster.* (*) 480. ———————E———Q·EAMMEAE *A quadrante* aithancdedissem *et* (*quod non prorsus evanuit*) sibiat Ait/// hanc, *er.* h *et* ha *quoque in ras., C* mé *C* me meae *Bothius.* meae *libri cum A* (*) 481. UXORISURRUPUISSEQUONIAMSENTIO *A* ſubripuiſſe *FZ* qũo *C* 482. ERRAREEXTEMPLOQUASIRESCUMEAESSETMIKI *A* q(a)ſireſ *CD* 483. Cępi adſentari *B.* Coepi aſſentari *CDFZ* 484. Idẽ///, *er.* ſt, *C* opust *Pylades. om. libri: in A nihil neque hoc v. neque antecedente apparuit* (*) 485. MINORE——————————— *A* pene *Bb. om. Donatus: v. testim.* (*) 486. ADIBOA———— *A* PE. *om. Z* 487. QUISK————————— *A* ME. *om. Z* aduorſuſ it *Bothius* (it *cum Grutero*). aduerſum (adũſum *B*) ſit *BCD.* aduerſum fit *FZ*

PENICVLVS

Quid aís, homo
Leuiór quam pluma, péssume et nequíssume,
Flagítium hominis, súbdole ac minumí preti?
Quid dé te merui, quá me causa pérderes?
Vt súrrupuisti té mihi dudum dé foro.
Fecísti funus méd absente prándio.
Cur aúsu's facere, quoíi ego aeque herés eram?

MENAECHMVS

Adeléscens, quaeso, quíd tibi mecúmst rei,
Mihi quí male dicas hómini hic ignoto, ínsciens?
An tíbi malam rem uís pro male dictís dari?

PENICVLVS

Pol eám quidem modo té dedisse intéllego.

MENAECHMVS

Respónde, adulescens, quaéso, quid nomén tibist?

PE *om. B (sine sp.) et Z* agiſ *C* (*) 488. peſſime *BDcZ.* peſ ///ime, *er.* 1, *ut vid., D* nequiſſime *BDZ.* nequiſſ^{u}me *C* 489. FLAGITIUMKO——— *A* ſubdo leac *Da: corr. Dc* minimi *libri* p̄tii *B.* precii *CDFZ* (*) 490. qua/// *c. ras.* m *litt. B* 491. UT——— *A* ſubripuiſti *FZ* (*) 492. FECISTIFUNUSME——— *A* fumuſ *C* med *Salmasius.* meo *libri* (me *Beroaldus*) abſenti *libri* (*) 493. CURAUSUSFA——— *A* auſuſ *libri: corr. Lambinus* quoii *Brixius.* quo^{i} *Bb.* cui *reliqui* aeque ac heres eram *e 'Vaticana lectione' Lipsius Ant. lect. II 13: ubi* ac *del.* ℜ, *Bentleius.* ea quae heriſ heram *BC et, nisi quod* eaque, *D.* ea que heriſ erant *F.* quę eraſ era *Z* (*) 494. ***LESCENS ——— *A* PE *BDb* Adoleſcenſ *CD* queſo *BCD* quid *ex* quit *C* mecum eſt *libri* 495. MIKIQUIM ——— *A* Mihi qui ℜ *cum A.* Quę (i *supra*) mihi *Bb.* qui mihi *CDFZ* homini *B. om. CD* (*in fine v.*) *FZ* hic ignoto *Camerarius cum Bb* (*post quam vocem distinxit* 𝔖). hic noto *BaCD.* hic.^{ig} noto *Bb.* ignoto *FZ* inſcienſ *BbCDFZ.* inſienſ *Ba* (*) 496. ANTIBIM ——— *A* malā, ā *ex* ū, *C* dari? *B.* dari. *C.* daré. *D.* dari (*cum* Poſtea? *constructum*) *FZ* 497. PE. Pol eam quidem modo (*vel* hodie) 𝔖: *atque* POLEAMQU——— *apparere in A visum est.* PE Poſt eam quidem edepol *B.* Poſt eā (*in ras. ex* quā) quidē aedepol *C.* Poſt eā quid (q *ex* c *ut vid.*) ē edepol *D.* Poſtea? PE. quid eſt edepol *FZ* intellogo *C ante corr.* intelligo *Z* (*) 498. RESPONDEADULESCENSQUAESOQ——— *A* adoleſcenſ *CDFZ*

PENICVLVS

Etiám derides, nómen quasi non nóueris?

MENAECHMVS

Non édepol ego te, quód sciam, umquam ante húnc diem
Vidí neque noui: uérum certo, quísquis es,
Eas, si aéquom facias, míhi odiosus né sies.

PENICVLVS

Non mé nouisti?

MENAECHMVS

Nón negem, si nóuerim.

PENICVLVS

Menaéchme, uigila.

MENAECHMVS

Vígilo hercle equidem, quód sciam.

PENICVLVS

Tuóm parasitum nón nouisti?

MENAECHMVS

Nón tibi
Sanúmst, adulescens, sínciput, ut intéllego.

---

queſo *BD* quid *BbDFZ.* qui *BaC* nomen tibist *cum Weisio Fleckeisenus.* tibi nomenſt *Ba.* tibi nomen ſit *B man. rec. cum CD FZ* (*) 499. ETIAMDERIDESQUASINOMENNONNOUERIS *A cum ceteris: trai.* ℞ (*) 500. NONEDEPOLEGOTEQUADSCIA**********TEKUNCDIẼ *A* aedepol *C* qđ *C.* quod *BDFZ* unquã *D* Nite *ex* ante, *ut vid., Da* (Ni te *Dc*) 501. UIDINEQ·GNOUIUERUMCERTOQUISQ—— *A, ubi* noui *ceteri,* orto *CDa* (certo *etiam B*). orto^r *Db.* hortor *FZ* (*) 502. Eas, si aequom 𝔖. Si aequom *B.* ſięquũ *CZ.* ſiequum *DF: in A primae litterae vix* SI *fuerunt, praeterea nil nisi* D *in altera parte versus apparuit* fatiaſ *B* ſiæſ *D.* ſiaſ *FZ* (*) 503. ——————UER—— *A* nonegẽ (n *supra*) *Db* 504. ME——————QUODSCIAM *A* Menaecme *B.* menechmae *C.* menech me *D* uigilia *B,* uigida *C* ME.] M *Db* herole *C.* ercle *D* ^e^quidem *Da.* quidem *FZ* 505. T—————— *A* Tuum *libri* paraſ//itum, ſ *ex* ſt, *C* tibi *BCD, codd. Pyladis. om. FZ* 506. ——————INTELLE** *A* eſt *libri* adoleſcenſ *CDFZ* sinciput, ut *Camerarius.* ſinciput *libri, sed* iput *Bb in lit.* inteligo *Z* (*)

PENICVLVS

Respónde: surrupuístin uxorí tuae
Pallam ístanc hodie atque eám dedisti Erótio?

MENAECHMVS

Neque hércle ego uxorem hábeo, neque ego Erótio
Dedí nec pallam súrpui. satin sánus es?

PENICVLVS

Occísast haec res. nón ego te indutúm foras 512
Exíre uidi pállam?

MENAECHMVS

Vae capití tuo.
Omnís cinaedos ésse censes, tú quia's?
Tun méd indutum, fuísse pallam praédicas?

PENICVLVS

Ego hércle uero.

MENAECHMVS

Nón tu abis, quo dígnus es,
Aut té piari iúbe, homo uesaníssume?

---

512. *Nonius p. 449, 20 M.:* interfici et occidi et inanimalia posse ueteres uehementi auctoritate posuerunt. Plautus in Menaechmis 'occisa est haec res'

---

507. ——————N*X**ITUAE *A* ſurrupuiſtin *B ex ras. CD.* ſurrupuiſtiin *B ante ras.* ſubripuiſti *FZ* tuę, ę *ex* o, *C.* tue *D* 508—510. *nihil apparuit in A* 508. palã *Da,* l *suprascr. Db* atque eam *R, Bentleius.* atque *libri* (*) 509. M *Db* ercle *D. om. FZ* 510. taliam *Ba.* taliã *CDa* (pallã *suprascr. Dc*) surpui *Bothius.* ſurrupui *BCD.* ſubripui *FZ* satin *Thomas 'Rev. de l'instr. publ. en Belg.' XIX p. 260 sq.* PE Satin *BFZ.* Satin *D.* Satui *C* (*) 512. PE. *hoc loco praem. Thomas* ————NONEGOTEINDUTUMFORAS *A* occiſa eſt *Nonius, Pius.* Occiſa ſi *Ba.* Occiſa ſt ī. *Bb.* occiſa ſi *CDFZ* hec *BD* 513. EXIREUI—————— *A* pallam *Lambinus.* palã *B.* palla? *reliqui* ME *suprascr. B* Ve *CDZ* 514. om̃ſ *D.* omneſ *FZ* cinedoſ *Z.* cina (omniſcina) edoſ *Ba.* cynedoſ *CDF* eſſe *om. DFZ* ſenſeſ *Ba* tu quia es *Camerarius.* quia tueſ *BC.* quia tu eſ *DFZ: nihil apparuit in A* (*) 515. ——————PALLAMPRAEDICAS *A* tum *Z* med *Bothius.* me *libri* fuiſſe *B. om. reliqui, in fine v. cum spatio CD* p̄dicaſ *B* (*) 516. ——————NUSES *A* 517. ——————O****SANISSUME *A* uesanissume *S.* inſaniſſime *BCDFZ* (*)

PENICVLVS

Numquam édepol quisquam me éxorabit, quín tuae
Vxórei rem omnem iam, út siet gesta, éloquar.
Omnés in te istaec récident contuméliae.
Faxo haúd inultus prándium comédereis.

MENAECHMVS

Quid hoc ést negoti? sátine, ut quemque cónspicor,
Ita mé ludificant? séd concrepuit óstium.

ANCILLA. MENAECHMVS II

ANCILLA

Menaéchme, amare aít te multum Erótium,
Vt hóc una opera iám ad aurificem déferas,
Atque húc ut addas aúri pondo unam únciam
Iubeásque spinter nóuom reconcinnárier.

---

527. *Festus p. 333, 6 M.* (*suppletus ex Paulo*): Spinther uocabatur [armillae genus, quod mulie]res antiquae gere[re solebant brachio summo] sinistro. Plautus 'iu[beasque . . . .] reconcinnarier.' *Pris-*

---

518. ***Q*********QUISQUAMMEEXORABITQUINTU** *A* (EDEPOL *Ar*) nunquã *D* aedepol *C* quintue *D* 519. ***REIREM***EM***********TAELOQUAR *A*, *ubi* uxori *ceteri* siet *Brixius*. ſit *BCDFZ* (*) 520. *M*****T***TAECRECIDENTCONTUMELIAE *A* MEN. *praemittit F* Om̃ſ *BCD* iſtec *D* 521. FAXOKAUDINULTUSPRANDIUMCOMEDEREIS *A*, *ubi* ʰaut *C*, inultum *BF*, *Scutarius*. multum *CDZ*, comederiſ *BCDFZ* 522. QUID***EST ——— *A* negoti *CD*. negotii *B*. negocii *FZ* ſatine ut quemquem *B* (*) 523. hoſtium *DFZ* Ancilla maenechm̃ idem *addit B*, ANCILLA. ADOLESCENS *D*

Act. III Sc. 3 ANCILLA . ADOLESCENS *B*: *cf. ad v. 523.* Menęchinuſ adoleſcenſ *FZ*. *unius versus spatium A* (*in quo v. 523—524 nihil apparuit*) *itemque C* (*non D*) 524. A M (*sic*) *praemittit Db* (M, *ut vid.*, *rubricatoris gratia*) Menech me *D* (M *rubr.*). enaedime *c. sp. init. C* (*) 525. UTKO——— *A* iam ad *ℜ*. ad *libri* (*) 526. ATQ——— *A* huc *ℜ*. hunc *Ba*. nunc *BbCDFZ*, *sed* tq; nunc *C in ras.*, *cr.* (A)d aurific, *ut vid.* unam unciam *ℜ*. unciam *BbCDFZ*. untiam *Ba* (*) 527. IUBEASQ·SPI——— *A* Iubeaſ q; *B*, ; *in parva ras.* iubeaſ *Priscianus* ſpinter *BZ*, *Priscianus*, *Paulus*. ſpinther *CDF*, *Festus* nouom *B*. nouum *CDFZ*, *Priscianus*

MENAECHMVS

Et istúc et aliud, sí quid curarí uolet,
Me cúraturum dícito, quicquíd uolet.

ANCILLA

Scin, quíd hoc sit spinter?

MENAECHMVS

Néscio, nisi aúreum.

ANCILLA

Hoc ést, quod olim cláncululm ex armário
Te súrrupuisse aiébas uxorí tuae.

MENAECHMVS

Numquam hércle factumst.

ANCILLA

Nón meministi, te óbsecro?
Redde ígitur spinter, sí non meministí.

MENAECHMVS

Mane.
Immo équidem memini: némpe hoc est quod illí dedei.

---

cianus inst. V 15 p. 151, 8 H.: iter quoque uel itiner uetuste neutri sunt generis et spinter, quod ἀκροχέριον aut fibulam in umeris aut armillam significat. Plautus in Menaechmis 'iubeas . . . . reconcinnarier'

---

528. ETISTUCET———— *A* M, *ut vid., suprascr. Dc* iſtuc *F, Bothius cum A.* iſtud *BCDZ* ſiquid *B* uolei *C.* uoleſ *Ba* 529. MECURATURUMDICITOQUIC ———— *A* 530. SCINQUIDKOCSIT-SPIN———— *A, ubi* quod *reliqui* ſpinther *CF* ſpintherne ſcio *D* (ne *separ. Db*). ſpinter$^{\cdot M}$ne ſcio *Ba.* ſpinter$^{\cdot M}$ neſcio *Bb* (*) 531. KOCESTQUODOLIMCLANCULUMEX———— *A* quo dolim *Ba* 532. T*S*RR*****SEAIEBAS———— *A* ſubrupuiſſe *Z.* ſubripuiſſe *F* aiebaſ *Bb cum A* (*et priscis exempl. Pii*). mebaſ (ſurrupuiſſemebaſ) *BaCDa.* timebaſ *DbFZ* tue *D* 533. NUMQ———— ECRO *A* herde *C* eſt *libri* te *R. om. libri* (*) 534. REDDEIGITUR————MANE *A* Rede *B* ſpint̃ *BZ.* ſpinther *CD. om. F* ſi nomine miniſti *CD ante corr.* (*) 535. IMMOEQUIDEM————LLIDEDEI *A* quidem *F* dedi *BCDFZ*

ANCILLA

Istúc.

MENAECHMVS

Vbi illae armillaé sunt, quas uná dedei?

ANCILLA

Numquám dedisti.

MENAECHMVS

Nám pol occultó dedei. 537

ANCILLA

Dicám curare?

MENAECHMVS

Dícito: curábitur. 539
Et pálla et spinter fáxo referantúr simul.

ANCILLA

Amábo, mei Menaéchme, inauris dá mihi,
Faciúnda pondo duóm nummum stalágmia:
Vt té lubenter uídeam, quom ad nos uéneris.

MENAECHMVS

Fiát. cedo aurum: ego póst manupretiúm dabo.

---

536. **TU——————————QUASUNADED— *A* (*extrema ex parte in fragmento huc pertinente*) AN. Istuc. ME. *Lambinus*. Istuc *libri* illae *Bb*. iclae *BaC*. ^er^claе, *ubi* ^er^ *suprascr. Db*, a *del. Dc*. hercle *FZ* uni (a *suprascr.*) *C* dedi *BbFZ*. dedit *BaCD* (*) 537. M. *praemittit Db* *In A pro duobus v.* 537. 539 *unus est, in quo nihil apparuit: sed probabile est v.* 537 *intercidisse* occulto 𝔖. hoc una *BCD*. una *FZ* dedi *BCD*. die dedi *F*. dedi die *Z* (*) 539. *Cf. ad v. 537* AN. Dicam curare? ME. *Camerarius*. Dicam curare *BCD*. AN. accurare dicit ME. (PE. *Z*) *FZ* dicito. curabitur. *Bb*. dicit occurabitur *BaCD, nisi quod* occurrabitur *C ante ras*. Accurabitur *FZ* (*) 540. ****LAETSPINTERFAXOREFERATUR——— *A* A *praemittit Db* Et *BC cum Ar*. hec *D*. hęc *Z*. Nec *F* ſpinther *CDF* faxo reſerantur *BDFZ*. faxore ferantur *C* (*) 541. AMABOMEIMENAECHMEINAURIS*****I *A* mi *BCD*. *om. FZ* amabomime naethme. *C* mime nechme *D, ubi* mi *separ. Db*, men *copul. Dc* in aureſ *F* 542. ——————MU***AL*G——— *A* Faciunda *Pylades*. Faciundaſ *F*. Fatiendaſ *BC*. Faciendaſ *DZ* duum *libri* nummũ *ex* nummi *Db* stalagmia *Pylades cum A*. ſtatagmia *BC*, *sed* i *exp. Bb*, a *ult. in ras. 2 litt. C*. ſtatacmia '*codd. ant.*' *Pyladis*. ſta////tacmia (nummũſta) *D* (*er.* i, *ut vid.*). ſtatamia *F*. ſpathalia *Z* (*) 543. ——————————IS *A* libenter *BCDZ* quom *FZ*. quõ *B*, *sed* õ *e corr. Bb*. quã *CD* 544 *sqq*. ME Fiat . . . . ANC da ſodeſ abſte *et* Poſt . . . . . duplex *duobus versibus discr. B* 544. —————EGO*****RETIUMDABO post 𝔖. *om. libri* manu

ANCILLA

Da sódes aps ted: égo post redditeró tibi.

MENAECHMVS

Immó cedo aps ted: égo post tibi reddám duplex.

ANCILLA

Non hábeo.

MENAECHMVS

At tu, quándo habebis, túm dato.

ANCILLA

Numquíd uis?

MENAECHMVS

Haec me cúraturum dícito, —
Vt, quántum possint, quíque liceant, uéneant.
Iamne ábiit intro? ábiit, operuít foris.
Di mé quidem omnes ádiuuant, augént, amant.
Sed quíd ego cesso, dúm datur mi occásio

---

547. *Charisius inst. gr. I p. 111, 23 K.:* Quando particulam pro cum ponere Formianos et Fundanos ait Varro: faciunt nec sine exemplo, nam Plautus in Menaechmis ita ait 'non .... dato'. uitium tamen esse non dubium est*: ubi ante* faciunt, nec *Keilius inscrit* sed et alii (formianus et fundanius ait ut uarro *habet Neap.*)

---

pretium *C.* manu p̄tiũ *Ba* (*copul. Bb*). manu p̄cium *D.* manu precium *F.* manu priuſ *Z* (*) *Inter v.* 544 *et* 551 *nihil apparuit in A, sed quinque tantum sunt versus, ut unus (fortasse ab similem exitum* dato*:* dicito) *intereiderit* 545. hoſpeſ *pro* ſodeſ *Z* (*corr. Pylades ex codd.*) aps ted : ego *R duce Spengelio praceunte* post ego *Pylade.* apſte *C.* abſte *BDF.* a te *Z* p̓ *D* (*) 546. ME. *om. B sine spatio* Imo *Da* (*corr. Db*) apſ ted: ego *R.* abſte ego *BD.* apſte ego *C.* abſ te. AN. ego *FZ* (*pers. del. Weisius*) dupelex *B.* duplex daturum dicito *F* 547. ME Non habeo A *BFZ: corr. R post Weisium* ad *B ante ras. C* a[t]tu *Charisius* dum *D* dabi[to]ſ (*del.* biſ) *Charisius* dato Daturum dicito *Z* (*) 548. ANC. *Weisius. om. B.* ME. *FZ* uis *Acidalius.* me uiſ *libri, sed cr.* i *ante* meuiſ *C* hec *D* curaturũ dioto *C.* cura *FZ: cf. ad v. 546 sq.* (*) 549. poſſint *BC.* poſſent *D.* poſſit *FZ* quique liceant *BCD.* quãque liceat *FZ* ueneant *B.* ueniant *CDFZ* (*) 550. ME. *praemittunt FZ* intro habiit *B ante ras. CD* operuit *BCD, Scutarius.* obtrudit *Z* foreſ *libri* (*) 551. ——————UGENTAMANT *A* Dii *FZ* quidem *Bothius.* equidem *libri* om̃ſ *BD* 552. ——————URMIKIOCCASIO *A,* mihi *cum reliquis* oeſ ſo *D*

Tempúsque, abire ab hís locis lenónieis?
Properá, Menaechme: fér pedem, confér gradum.
Demam hánc coronam atque ábiciam ad laeuám manum:
Vt, sí sequentur me, hác abiisse cénseant.
Ibo ét conueniam séruom, si poteró, meum,
Vt haéc, quae bona dant dí mihi, ex me iám sciat.

MATRONA. PENICVLVS

MATRONA

Egone híc me patiar ésse in matrimónio,
Vbi uír conpilet clánculum, quicquíd domist,
Atque íd ad amicam déferat?

---

554 *sq. Nonius p. 519, 26 M.:* censere et arbitrari ueteres cognatione quadam socia ac similia uerba esse uoluerunt . . . . Plautus . . . idem in Menaechmis 'd e m a m . . . . c e n s e a n t'*: cf. Reblinius p. 89 sq., Caesar p. 53. 56. 72*

---

553. ———————ABKISLOCISLENONIEIS *A* Tempuſ que *BC* adire *Z* (*corr. Pius ex 'codd. ant.'*) iiſ *F* lenoniiſ *FZ.* lenoniſ *Ba CD.* lenoni·ſ (·ni) *Bb* 554 *sq. Nihil apparuit in A* 554. A (*del. antea* M) *praemittit Db* menechme *BD* (*) 555. hanc *Nonius. om. libri* abiiciam *FZ* leuam *libri cum Nonio* 556. U———————————BII*SECENSEANT *A* ſi ſequentur *Nonius* (ſi *om. Bamb.*). ſi qui ſequatur *BCD, sed* ſequi *Ba,* ſi quiſ *C ante ras.* ſi qui ſequantur *FZ* me hac *Nonius.* hac me *BbDcFZ.* hec me *BaDa.* haec me *C* abiiſſe *BDFZ cum A.* habiiſſe *C.* abiſſe (habiſſe *G*) *Nonius* (*) 557. ———————————MSIPOTEROMEUM *A* mum *Ba* (*) 558. ———————————————I*I**MESCIAT *A* S̃, *ut vid., er. in marg. D* hec que *BD* di *BCD ex ras. Z.* dic *D ante ras.* dii *F* mihi ex me iam *Bentleius in Ter. Heaut. II 3, 104.* mihi ex me *libri cum A, ut vid.* ſciat peniculuſ *B* (peniculuſ *erasum*) *et C.* ſciat peniculiſ *D* (*)

Act. IV Sc. 1 MVLIER PARASIT'· *B.* MVLIER PARASITVS PENIICVLVS *D.* Mulier. Peniculuſ. Paraſituſ *FZ. unius v. spat. AC.* MATRONA *ex inscriptione act. V sc. 1 ascivit* R. *Eundem actum continuandum esse Ribbeckius intellexit 'Gesch. d. R. D.' p. 21* 559. EGO——————————— *A* M *praemittit Db* me patiar esse in *Camerarius.* mepaciar in *Bb.* medaciar in *BaCDa.* medacier (n) in *Db.* mendiciar in *FZ* (*) 560. UBIUIRCONPILETCLANCULUMQUIDQUIDDOMIST *A* uir . . . pilet *Ba.* uir . cō pilet *Bb.* uir compilet *CDFZ* domi eſt *libri praeter A* 561. ATQ·IDADAMICAMD————————‡QUIN ——— *A, ubi fortasse* degerat *potius locum habuisse ex incerta valde*

PENICVLVS

Quin tú taces?
Manuféstо faxo iam ópprimes: sequere hác modo.
Pallam ád phrygionem cúm corona adeo ébrius
Ferébat, hodie tíbi quam surrupuít domo.
Sed eccám coronam, quám habuit. num méntior?
Em hac ábiit, si uis pérsequi uestígiis.
Atque édepol eccum ipse óptume reuórtitur,
Sed pállam non fert.

MATRONA

Quíd ego nunc cum illóc agam?

PENICVLVS

Idém quod semper: mále habeas.

MATRONA

Sic cénseo.

PENICVLVS

Huc cóncedamus: éx insidiis aúcupa.

---

570. *Nonius p. 467, 11 M.:* aucupaui actiuum positum pro passiuo . . . Plautus . . . idem Menaechmis ‘ut concedamus . . . aucupa’

G *litterae lincola Loewius adnotabat* P *praemittit Db* Atque id ad *Camerarius cum A.* Atq . . ad *Ba.* Atq; . ad *c. ras. Bb.* Atque ad *C DFZ* (*) 562. MANUFESTOFAXO——— *A* Manifeſto *BFZ* obprimeſ *D* ac *Ba.* ˫ac *Bb* 563. PALLAMADFRYGION——— *A* phydrionẽ *B.* fridionẽ *C et,* o *ex* d *rasura, D* corona adeo ebriuſ 𝕾. corona ebriuſ *B.* coronã *CD.* corona *FZ* (*) 564. FẸṚEBATKỌḌIETIBIQUẠMS——— *A* ſurripuit *F.* ſubripuit *Z* domo *ex* homo *CaDa* 565. SEDẸCCAMCỌṚOṆA——— *A* (*) 566. EMKAÇABIỊTṢỊỤỊS——— *A* Em hac abiit ſi *etiam B.* heen hac abiit Si *CD*, *sed* abiit *ex* habuit *Dc.* MVL. hem hanc habuit? PE. ſi *FZ* 567. ATQ·EDEPOLECCUMOPT——— *A* aedepol *C* ipse *Muellerus Pros. p. 498. om. libri cum A* obtume *D.* optime *B* (*) 568. SẸḌPALLAMNONFẸRT⌗QỤỊḌ——— *A* illo *B* 569. IDEMQUỌDṢE** ***ALEKABEẠS⌗——— *A* habeat *Bb* MV *om. B* 570. KUCCONCEDAṂUSEXINṢỊḌỊỊṢ***UP* *A* PE *om. B* ut (*non* huc) concedamuſ (conconcedamuſ *Bamb.*) *Nonius* concedam *F* accupi *Z*

Post aucupa *erasum* menęchm̕ idẽ *in B*

MENAECHMVS I. MATRONA. PENICVLVS

MENAECHMVS

Vt hóc utimúr maxumé more móro 571
moléstoque múltum atque utí, quique súnt
optumí, maxumé morem habént hunc:
cluéntis sibi ómnes uolúnt esse múltos: 573
boníne an malí sint, id haúd quaeritánt:
res magís quaeritúr quam cluéntum fidés quoiusmodí clueat: 575

Act. IV Sc. 2 MENECHM' MVLIER . PARASITVS *B*. MENECHMVS ADOLESCENS · DV · *D*. Menechinuſ. Mulier. Peniculuſ *F*. Meņechin⁹ adoleſ. Mulier uxor. Peĩcul⁹ Paraſit⁹ *Z*. *unius v. spat. A C*

571—577. *Sic A:*

UTKOCUTỊMURMAXIMẸMORE————
MOḶESTO*Q·MULTOATQ·UṬIQUỊQ·————
OPT————ẠXỊMỊ————
CLỊENTESSIBIOMNẸSUOLUNṬẸSSẸMULTOS
ḄỌNINẸANMALISINTIDKAUDQ————
RESMAGISQUAẸRITURQUAṂÇ————FỊDES
CUIUSMỌDỊCL————
SIEṢPAUPERAṬQ·KAUḌMALUSNẸQUAMKAB————
————S——I—L————FRUGỊKABẸTUR

sic autem B:

Vt hoc utim̃ maxime more morum
Moleſto q///// multũ. atq’ uti quiq’ ſunt
Optumi maxumi. morem habent hunc.
Clientiſ ſibi om̃ſ uolunt ẽẽ multoſ.
Bonine an mali ſint id haud queritant.
Reſ magiſ quęrit̃ quam clientiũ fideſ cuiuſmodi ducat
Si ẽ paup atq’ haud maluſ. nequã habetur.
Sin diueſ maluſ eſtiſ clienſ frugi habetur.

ubi v. 571 *sq.* t hoc *c. sp. init. D a.* At hoc *D rubr. F Z.* et hec *c. sp. init. C* utimur *C.* ut unur *D.* utuntur *F Z.* uiuitur *codd. Pyladis* maxume *F* moro *Lipsius Ant. lect. II 13.* morũ *etiam C D F Z* Moleſtoque multum *C D F Z.* Moleſto qui multũ *B fortasse ante ras.* (Moleſtoq; *B b*). MOLESTOSQ·MULTO *A, ut vid.* obtumi *D.* OPTUMEI *A, ut vid.* maxume *Lomanus p. 51.* maxumi *B C F Z.* maxᵛimi *D.* MAXIMI *A, ut vid.* (*) 573. CLỊENTES *A.* clientiſ *etiam C D F Z* uolunt omneſ *F* 574. an mali *ras. ex* animali *D* queritant *etiam D* (*non C*) 575. querit̃ *D.* quaerit̃ *C* clientum *C D F Z cum A, ut vid.* cuiuſ modi *vel* cuiuſmodi *libri* clueat *C.* cluat *Z.* oᵛleat *D* (ᵛ *del. D c*). oluat *F* (*)

síst pauper átque haud malús nequam habétur,
sin díues malúst, is cluéns frugi habétur.
Quí neque legés neque aequóm bonum usquám colunt,
Sóllicitos patrónós habent: datúm
Dénegant, quód datumst, lítium pléni:
Rapáces, uirí fraudulénti * *,
Qui aut faénore aut periúriis
Habént rem parátam: mens ést in querélis.
Iurís ubi dicitúr dies, simúl patronis dícitur.
[Quippe qui pro illis loquantur, quae male fecerint:]
[Aut ad populum aut in iure aut ad iudicem res est.]

---

576. Si eſt *etiam CDFZ.* SIES, *ut vid., A* (*) 577. *Ante* S *in A* Seindiuesmalu *spatium explet, post* S est(i)sc(l)iens eſt iſ clienſ *BbCDFZ* 578—585. *Sic A* (*ubi v.* 578 *litteras* INEQ·LE *inveni in lacinia huc, ut vid., pertinente, spatium vero ante* SQUAM *minus est, quam quod* quineq.legesneq.aequmbonumu *capiat, ut fortasse* bonum *defuerit; v.* 584 *autem* NQUOL *apparuit Ritschelio,* NQ *tantum Loewio*):

**INEQ·LE—————————SQUAMCOLUNTSOLLICITOSPA
——— ——KAB**T
—————————TUMESTLITIUMPLEN***PACES
———— ——LEN——————
Q——————————————K***NTREMPARATAM
———————ESTINQUERELI*
——————————————MULPATRONISDICITUR

sic autem B:

Qui neq' legeſ neq' aequum bonum uſquam colunt·
Sollicitoſ patronoſ habent
Datum denegant quod datum ẽ. litium pleni. rapaceſ. uirifraudulenti
Quia ut fenorea·aut·. piuriiſ habent rem paratã menſę inquo /// re
Liſ uiriſ ubi dicit̃. dieſ ſimul patroniſ dicit̃.

ubi v. 578 equum *D* uſque *FZ* *v.* 579 ſolicitoſ *F* *v.* 581 luxantur *suppl.* 𝕾 *duce A, in quo sub finem versus* UX *inter alia litt. vestigia pellucebat* *v.* 583 Qui aut *Bb.* quiaut *C* fenore aut *Bb.* foenore aut *CDcFZ.* foenore haud *Da* *v.* 584 menſ eſt in querelis *FZ, fortasse cum A.* menſę inquoi (i *in lit.*) rè Liſ *Bb.* menſae inquo ire liſ *C et, nisi quod* menſe, *D* *v.* 585 iuriſ *DFZ.* uiriſ *etiam C* (*) 586 *sq. Sic A:*

QU——————Q————QUAEMALEFECERINT
AUTADPOPULUMAUTINIUREAUTAPUDAEDILEMRESEST

sic autem B:

Quippe qui pilliſ loqua . . que male fecerint.
Aut adpopulũ aut iniure aut adiudicẽ reſ ẽ.

ubi v. 586 loquant̃ *BbC.* loquitur *F.* LOQUNTUR *A, ut vid. ex spatio inter* Q——Q quę male *Bb.* quemale *D* fecerunt *D* *Priorem versum interpreti tribuit Hermannus, alterum Vssingius* (*)

Sicút me hodie nimis sóllicitum cluens quídam habuit neque
quód uolui
Agere haú quiquam licitúmst: ita med attínuit, ita detínuit.
Ápud aediles pro éius factis plúrumisque péssumisque 590
Deíxei causam: cóndiciones tétuli tortas, cómfragosas.
Aút plus aut minús quám opus fuerát 592
Dícto dixerám, cóntrouorsiám
Ýt * * * * * * sponsió 593
Fíeret: quid ille? quíd? — mé praedem dedít.
Néc magis manuféstum ego hominem úmquam ullum tenéri
uidi: 594

---

588. SICUTMEKODIENIMISSOLLICITUMCLIENSQUIDAMKABUIT || NEQ· QUODUOLUI *A, itemque reliqui, nisi quod* ſic̃ *C.* ſiout *D,* minif *B.* Minif *CD,* ſolicitum *F.* ſollicituſ *Z,* quidem *F,* quid uoluit *Z* (*) 589. *Sic* 𝔖, *ubi A:* AGEREAUQ——QUAMLICITUMESTITAMEATTINUITITADETINUIT*: ubi de* AUQUI *a* ℜ *notato dubitans dubitanter* MEQUEI *exstare posse Loewius adnotabat, B autem:* Agere quicum licitũ ẽ. ita me attinuit ita de^ti^nuit (*ubi* ta *ante* denuit *in litura scr. et* ti *supraser. Bb*) *itemque reliqui, nisi quod* adtinuit *DF,* ita me detinuit *CDFZ* (*) 590 *sq. Sic A:*

APUTAEDILESPROEIUSFACTISPLURUMISQ·PESSUMISQUE
DEIXEICAUSAMCONDICIONESDETULITORTASCOMFRAGOSAS

sic autem B:

Apud aedileſ proeliiſ factiſ plurimiſq; peſſimiſ qui dixi cauſã.
conditioneſ tetuli tortaſ. confragoſaſ.

itemque ceteri, nisi quod pro eiuſ *Bb* (*Camerarius*) *cum A,* plurumiſ peſſumiſq; *CD.* plurimiſ peſſimiſque *F.* plurimiſ peſſumiſ *Z* condicioneſ *CF cum A.* conditio neſ *D.* conditione *Z* detuli *Bb cum A* (*) 592 *sq. Sic locum constituit* 𝔖 (ille? quid? praedem *Camerario praeeunte, ubi* me *add. duce Bekkero Icto*) *cum lacuna tertii versiculi ad hoc exemplum explenda:*

Vt ⟨procrastinarem aut ut⟩ sponsio,

ubi A habet:

AUTPIUSAUTMINUSQUAOPUSFUERATDICTODIXERAMCŌ
TROUERSIAMUT
SPONSIOFIERETQUIDILLEQUIPRAEDEMDEDIT

B autem:

Aut pluſ aut minuſquã op̉ erat multo dixerã controuerſiam.
Vt ſponſio fier& Pe quid ille qui p̃dã dedit?

itemque reliqui, nisi quod minuſ opuſ quam *Z* Aut ſponſio *Da* (*corr. rubr.*) fieret quid ille qui *CD.* fieret quid ille *FZ* praedem *Camerarius cum A.* p̃dã *B, sed* ã *c corr. Bb, itemque D.* praedã *C.* predam *FZ* (*) 594. NECMAGISMANIFESTUMEGOKOMINEMUMQUAMULLUM *A in fine pag.,* UM *per ligat.* ne^c^g magiſ *Da.* neg^o^ magiſ *Dc* manifeſtũ *BZ* unquã *D itemque rasura ex* umquã *C* (*)

Ómnibus male fáctis testes trés aderant acérrumi.
Di illum ómnes perdant, íta mihi 596
Hunc hódie corrumpít diem:
Meque ádeo, qui hodié forum 597
Vmquam óculis inspexí meis.
Diém iam corrupi óptumum: 598
Iussi ádparari prándium:
Amíca expectat mé, scio.
Vbi prímum licitumst, ílico 599
Properáui abire dé foro.
Irátast credo núnc mihi: 600
Placábit palla quám dedi,
Quam cómmode uxori ábstuli 601
Atque huíc degessi Erótio.

PENICVLVS

Quid aís?

MATRONA

Viro me malo mále nuptam.

PENICVLVS

Satin, aúdis quae illic lóquitur? 602

MATRONA

Satis.

---

595. acerrumi *D.* acerrummi *C.* acerrimi *F* 596—600. *Dimetros discripsit Geppertus, quos sic exhibet B:*

Di illũ om̃ſ pdant. ita mihi hunc hodie corrumpit diem.
Meq' adeo qui hodie forũ umquã oculiſ inspexïmeiſ.
Diem corrupi. optimũ iuſſi adparari prandiũ.
Amica exſpectat me ſcio. ubi pimũ ẽ licitũ. ilico
Pperaui abire deforo. irata ẽ credo nunc mihi.
Placabit palla quã dedi quam uxori abſtuli. atq' huic detuli erotio.

ubi v. 596 Dii *F* corrumpit *BaCD.* corrupit *BbFZ* *v.* 597 quiodie *BaCD.* qui hodie *FZ* inſpexi meiſ *BbFZ.* inſpexim . . *Ba.* inſpeximuſ *D.* inſpicimuſ (ox) *C* *v.* 598 diem iam 𝕾. diem *libri* optimum *BCZ.* optumum *F.* hoptintũ *D, sed* p *ex* n *Da,* m *ex* nt *Db,* h *del. Dc* apparari *FZ* expectat *CDFZ* *v.* 599 licitum eſt *Guietus.* eſt licitum *libri* illico *Z* *v.* 600 irataſt *CD.* irata eſt *FZ* placabit *B, Beroaldus.* Placebit *CDFZ* (*) 601. quam commode 𝕾. quam hodie *CDFZ.* quam *B* degessi 𝕾. detuli *libri* (*)
602. aiſ *in ras.* (*er.* agiſ) *C* ſatin *BbFZ.* ſtatin *BaD.* ſtatet *C* que *BCD* 603. ſatiſſiſ apiam *C*

MENAECHMVS

Sí sapiam, hinc intro ábeam, ubi mihi bene sít.

PENICVLVS

Mane: male erit pótius.

MATRONA

Né illam ecastor faénerato mi ábstulisti.

PENICVLVS

Síc datur.

MATRONA

Cláneulum te istaéc flagitia fácere censebás pote?

MENAECHMVS

Quíd illuc est, uxór, negoti?

MATRONA

Mén rogas?

MENAECHMVS

Vin húnc rogem?

MATRONA

Aúfer hinc palpátiones.

PENICVLVS

Pérge tu.

MENAECHMVS

Quid tú mihi

Trístis es?

MATRONA

Te scíre oportet.

---

abeam *B ex ras. F.* habeam *B ante ras. CDZ* P mane male erit *B.* mane. male erit *D.* male erit *C.* Mv. mane malerit *F.* Mv. male male erit *Z* (*) 604. eeastor faenerato mi *Fleckeisenus Exerc. p. 78.* me eaſtor fenerato *BCD.* eeaſtor fenerato *F.* mecaſtor foenerator *Z* abſtuli *F* Pe. *Gruterus. om. libri* (*) 605. Ma. *praem. Gruterus* (*continuant libri*) te iſta ec *D* (*copul. De*). te iſta et *C* tenſebaſ *CDa* (*corr. Db*) pote (*vel* potis) *Lindemannus in Iahni Annal. phil. XIX p. 162.* poteſ ſe *BCD.* poteſſe *FZ* (*) 606. illic *Z* uxor eſt *F* negotii *BCDF.* negoeii *Z* 607. Mv Aufer *B.* Aufir *CDa.* Pe. Aufer *DbFZ* Pe. *Langenus Philol. XXXIII p. 711.* Me. *FZ. om. B* pg& tu *D.* perget tu *C* Me *B. om. FZ* (*) 608. Triſtiſ eſ Mv te ſcire *B, sed* Triſtiſ eſ *add. Bb.* Triſ eſte ſcire *CD.* Triſtiſ eſ ſcire *FZ* opor&ᵗ *B m. ead.* ſeit *BbFZ.* ſit *B*

PENICVLVS

Scít, sed díssimulát malus.

(MENAECHMVS

Quíd negotist?

MATRONA

Pállam —

MENAECHMVS

Pallam?

MATRONA

Quídam pallam — quíd paues?

MENAECHMVS

Níl equidem paueó — nisi unum: pálla pallorem íncutit.

PENICVLVS

At tu, ni clam mé comesses prándium, — perge ín uirum.

MENAECHMVS

Nón taces?

PENICVLVS

Non hércle uero táceo. nutat né loquar.

MENAECHMVS

Nón hercle ego quidem úsquam quicquam núto neque nictó tibi.

CDa. ſic *Dc* ſediſſimulat *B.* ſe diſſimulat *Dc.* ſediſ ſimulat *Da.* ſediſ ſimula *C* *Versus* 609—626, *quae cum versibus* 640—645 (Quid negotist? . . . . . palla surruptast mihi [tibi]?) *dittographiam versuum* 606—608. 627—639 (Quid illuc est, uxor, negoti? . . . . . palla surruptast mihi [tibi]?) *efficiant, secl.* 𝔖 609. negotii ſt *CDc.* negotii eſt *BFZ.* ^{n}ego tuſit *D,* ^{n} *Db,* i *erasa, cum iam Da, ut vid., expunxerit* MV. pallam. ME. pallam? MV. *Gruterus.* MV. pallam. ME. pallam *FZ.* MV pallã pallã *B.* pallam pallam *CD* quidã pallã. quid *B* (*non* PE. quid). quidam pallam quid *CD.* quid MV. pallam. quid *F et* (*nisi quod* Vx.) *Z* (*) 610. Nihil *libri* paueo *BbD ex corr. Z.* paulo *BaCD ante corr.* palleo *F* 611. At tu, ni clam me 𝔖 (*cum apodoseos aposiopesi*). At tu ne clam me *Bb.* At tu nec iam me *BaC.* Aut tunectiã me *D.* Aut tu ne etiam me *FZ* comeſ ſeſ *D, alt.* e *ex* c *vel* o *Db.* commeſſeſ *F* (*) 612. ercle *BCD* nutrat *C* neloquar *BC* 613. ercle *BCD* qui dem quam *Ba.* quidemuſ quã *CDa: corr. BbDb* neque rapto tibi *FZ* *Sequitur in libris post hunc versum* (Non . . . . tibi), *quem ante v. 620* (Num . . . . tibi) *cum Kiesslingio Anal. Pl. II p. VIII trai.* 𝔖 (Ne . . . . expedi)

Penicvlvs

Níhil hoc confidéntiust, qui, quaé uides, ea pérnegat.

Menaechmvs

Pér Iouem deosque ómnis adiuro, úxor, — satin hoc ést tibi? —
Mé isti non nutásse.

Penicvlvs

Credit iám tibi de isto: illúc redi.

Menaechmvs

Quó ego redeam?

Penicvlvs

Ad phrýgionem equidem cénseo: ei pallám refer.

Menaechmvs

Quaé istaec pallast?

Penicvlvs

Táceo iam, quando haéc rem non meminít suam.

Matrona

Né ego ecastor múlier misera.

Menaechmvs

Quíd tu misera's? mi éxpedi.

---

614. confidentiust *R*. confidentiuſ *libri* qui q^{ue} uideſ *Bb*. quinqʼ uideſ *BaCD*. qui quod uidet *FZ* 615. deoſ que *D* om̃iſ *CDFZ*. om̃ſ *B* ſtatin *D, sed* t *er.,* ſ *et del. et suprascr. a Db* 616. Me iſti non *codd. Pyladis.* Mei ſi non *B*. Mei ſunon *C*. Meiſi inon *D*. Me ſibi non *FZ* nutasse. Pe. credit iam *Camerarius.* nutaſſe credit iam *BCD, sed* nutaſ ſe *Da* (*corr. Dc*), crediſ *Db*. nutaſſe crediſ? Mv. iam *FZ* isto *Bothius.* iſtiſ *libri* illuc credi *B*. illu credi *Da* (*corr. Dc*). illucredi *C* (*) 617. ego redeam *BbDcFZ*. egredeam *BaCDa* Pe *B*. Mv. *F*. Vx. *Z* ad phrygionem equidem *Muellerus Pros. p. 630.* equidem ad phrygionem *libri, nisi quod* ad phyygionem *BC*. a phrygione *FZ* i *Gruterus.* et *BFZ*. & *CD* (*) 613. Que *D* iſta et *C* palla eſt *vel* ẽ *libri* Pe. *Schmiederus.* Mv. *FZ*. *om. B* hec rem *BC*. ecrẽ *Da*. nec rem *DbFZ* non meminit *BbDc*. non memini *BaC*. memini *Da*. ñ memini *Db*. commeminit *FZ* (*) 619. *Cf. ad v.* 613 ecaſtor *BF*. egaſtor *CD*. mecaſtor *Z* quid *Pareus.* qui *libri* miſera eſ *BbF*. miſer eſ *Z*. mifereſ *BaCD* mihi *libri*

Númquis seruorúm deliquit? num áncillae aut serueí tibi
Résponsant? elóquere: inpune nón erit.

MATRONA

Nugás agis.

MENAECHMVS

Trístis admodúmst. — non mihi istuc sátis placet —

MATRONA

Nugás agis.

MENAECHMVS

Cérte familiárium aliquoii írata's.

MATRONA

Nugás agis.

MENAECHMVS

Núm mihi's iráta saltem?

MATRONA

Núnc tu non nugás agis.

MENAECHMVS

Nón edepol delíqui quicquam.

MATRONA

Em, rúsum nunc nugás agis.

MENAECHMVS

Díc, mea uxor, quíd tibi aegrest?

---

620. ME *praem. FZ* Numquiſ, iſ *in lit. Bb* deliquid *Ba CD* ⊢aut *Bb* seruei *Gruterus.* ſeru& *BaCD.* ſeru& (ient) *Bb.* ſeruae *Z.* ſerue *F* ´621. Responsant? eloquere *Camerarius.* Reſponſ ante loquere *CD* (r *inter* ante loquere *suprascr. Db itemque* r *adscr. in marg. v. 629*). Reſponde (ſ) ante (i) loquere *Bb.* Reſponſa aut loquere *FZ* impune *FZ* (*) *In marg. huius v.* h̄ ð *adscr. Da huc referens quos in ima marg. suppl. v. 622 sq.* 622. ME *B.* PE. *Z. om. F* admodum eſt *vel* ẽ *BaCDFZ.* admodum eſ *Bb, Pylades* *Sic distinxit* 𝔖 (*vulgo* est: non . . . placet.) non *BCD.* ME. *FZ* MV. *F.* VX. *Z. om. B* (*) 623. ME *om. B* Certe *BCDF.* Cęterum *Z* familiarium *BaC F.* famuliariũ *D ante ras.* familiarum *BbZ* aliquoii *Muellerus Pros. p. 556.* aliquoi *CD* (i *extrema a Dc superlita, non suppleta, ut vid.*). aliquo *B.* alicui *FZ* irata eſ *libri* (*) 624. mihi eſ *libri* irataſ altem *C* 625. *Hunc v. om. Z* em *BCDa* hem *DcF* rusum 𝔗. rurum *BaCDa.* rurſum *BbDbF* nunc] non *F* 626. ME. *FZ. om. B* eſt *vel* ẽ *libri* *Cf. ad v. 608 sq.*

PENICVLVS

Béllus blanditúr tibi.)

MENAECHMVS

Pótin ut mihi moléstus ne sis? núm te appello?

MATRONA

Aufér manum.

PENICVLVS

Síc datur. properáto apsente mé comesse prándium:
Póst ante aedis cúm corona mé derideto ébrius.

MENAECHMVS

Néque edepol ego prándi neque hodie húc intro tetulí pedem.

PENICVLVS

Tún negas?

MENAECHMVS

Nego hércle uero.

PENICVLVS

Níhil hoc homine audácius.
Nón ego te modo híc ante aedis cúm corona flórea
Vídi astare, quóm negabas míhi esse sanum sínciput,
Ét negabas mé nouisse, péregrinum aibas ésse te?

MENAECHMVS

Quín ut dudum déuorti abs te, rédeo nunc demúm domum.

---

627. Potim ut moleſtus *Z* ne] non *C* num *BCD*. non *Z*. PE. non *F* MV *B*. PE. *Z*. *om*. *F* (*) 628. PE *B*. *om*. *FZ* datur *BCD*, *codd*. *Pii*. dat *FZ* apſente *C*. abſente *BD ex ras*. *FZ*. abſentẽ *D ante ras*. comeſ ſe *CDa* (*copul*. *Dc*). commeſſe *F*

629. *Cf*. *ad v*. *621* aediſ *omnes* (*item v*. *632*) corona me derideto *Camerarius cum Bb*. coronam deri deto *Ba*. coronã ederi deto *CD* (ri *separ*. *Dbc*). corona hercle rideto *F*. corona hedere *Z* ebrius] huc intro tetuliſti pedem *Z* (*quae proximo v*. *redeunt*) 630. aedepol *F* te tuli *BaC*. de tuli *Bb*. retuli *F* 631. Tunc *D ante ras*. ercle *D* h̄ *DZ*. *om*. *F* omine *Da* (*corr*. *Db*) audatiuſ *BCD* (*) 632. flora *BaD et* (*ex* flore) *C* 633. adſtare *F* quom *F*. qum *BCD*. cum *Z* (*) 634. perigrinum *Z* aibas *Bothius*. aiebaſ *BD ex ras*. *FZ*. alebaſ *BD ante ras*. *C* te *om*. *Z* 635. diuorti *BC*. diuerti *Z* adſte *CDa*: *corr*. *Db*

PENICVLVS

Nóui ego te. non míhi censebas ésse, qui te ulcíscerer:
Ómnia hercle uxóri dixi.

MENAECHMVS

Quíd dixisti?

PENICVLVS

Néscio.
Eámpse sis roga.

MENAECHMVS

Quíd hoc est, uxor? quídnam hic narrauít tibi?
Quíd id est? quid tacés? quin dicis quíd sit?

MATRONA

Quasi tu néscias.
Pálla mihist domó surrupta.

MENAECHMVS

Pálla surruptást mihi? 639b

(MATRONA

Mé rogas?

MENAECHMVS

Pol haúd rogem te, sí sciam.

PENICVLVS

O hominém malum:
Vt dissimulat. nón potes celáre: rem nouít probe:
Ómnia hercle ego édictaui.

MENAECHMVS

Quíd id est?

MATRONA

Quando níl pudet

---

636. ulcifcerer *BbDbZ*. nolcifcerer *BaCDa*. ulcifcier *F* (*) 637 ercle *D* 638. Eampse sis 𝔖 '*philol. Rundsch.*' *a. 1882 p. 724.* Eam pfuf ei *C*. Eampfuf ei *Da* (ipfuf *Db*). Eam pluf *Ba*. Eam ipfuf *BbFZ* quid nam *B* (*) 639 b. *Cf. v. 645* mihi eft *BC*. m̃ c̃ *D*. eft mihi *FZ* furrepta *BCD*. fubrupta *F*. fubrepta *Z* pala *Da* furrepta eft *BCD*. fubrupta eft *F*. fubrepta eft *Z* mihi '*quidam*' *apud Lambinum improbante ipso.* tibi *libri* (*) 640. *Cf. ad v. 608* negaf *F* PE. o *FZ*. MV o *B*. ho *CD* 641. poteſt *B*. poteft *F* nouit *Acidalius*. noui *libri* (*) 642. PE *praem. B* ercle *D* nihil *libri*

Néque uis tua uolúntate ipse prófiteri, audi átque ades.
Ét quid tristis sim ét quid hic mihi díxerit, faxó scias.
Pálla mihist domó surrupta.

MENAECHMVS

Pálla surruptást mihi?)

PENICVLVS

Víden ut te sceléstus captat? huíc surruptast, nón tibi:
Nám profecto tíbi surrupta si ésset, salua núnc foret.

MENAECHMVS

Níl mihi tecumst. séd tu quid ais?

MATRONA

Pálla, inquam, períit domo.

MENAECHMVS

Quís eam surrupuít?

MATRONA

Pol istuc ílle scit qui illam ápstulit.

MENAECHMVS

Quís is homost?

MATRONA

Menaéchmus quidam.

MENAECHMVS

Édepol factum néquiter.
Quís is Menaechmust?

MATRONA

Tú istic, inquam.

---

643. porfiteri *C* audi atq' *BbFZ.* audiat quid *Ba.* audiat qui *D.* audeat qui *C* adeſt *Ba* (*) 644. tristis sim *R cum Lambino praeeunte* sim tristis *Pylade.* triſtiſ *libri* (*) 645. *Cf. v. 639b: utroque loco scriptura eadem, nisi quod hic* ſurrupta *bis BCD* 646. Viden ut te *Lambinus.* Vident ut *BaCDa.* Viden ut *B ex ras. DcFZ* captat *Camerarius.* capiat *libri* ſurruptaſt *B.* ſurrupta ē *D.* ſurruptaē *C.* ſubrupta eſt *FZ* (*) 647. ſubrupta *FZ* nunc *Camerarius.* non *libri* 648. Nihil *libri* eſt *vel* ē *libri* ſ' *ex* ot (ottu), *ut vid., Da* (ſed *suprascr. Dc*) tu quid *BCDF.* quid tu *Z* inquit *Z.* inquam *etiam Pyladis codd.* 649. ſubripuit *FZ* apſtulit *C.* abſtulit *reliqui* 650. is *Brixius.* hic *libri* eſt (ē) *libri* menechm̄i *BD* (*) 651. Qui ſiſ *BaDa* menaecm̄i *B.* menechmuſ *D* eſt *vel* ÷ *libri* (*corr. Guietus, Bentleius*)

MENAECHMVS

Égone?

MATRONA

Tu.

MENAECHMVS

Quis árguit?

MATRONA

Égomet.

PENICVLVS

Et ego: atque huíc amicae détulisti Erótio.

MENAECHMVS

Égon dedi?

MATRONA

Tu, tú istic, inquam.

PENICVLVS

Vín adferri nóctuam,
Quaé 'tu tu' usque dícat tibi? nam nós iam defessí sumus.

MENAECHMVS

Pér Iouem deosque ómnis adiuro, úxor, — satin hoc ést tibi? —
Nón dedisse —

PENICVLVS

Immo hércle uero, nós non falsum dícere.

MENAECHMVS

Séd ego illam non cóndonaui, séd sic utundám dedi.

MATRONA

Équidem ecastor tuám nec chlamydem dó foras nec pállium

Ego ne *B* (*) 652. amica edetuliſti *BaDa* 653. dedi. Mv tutu iſtic *B, sed* tutu i *e corr. Bb.* dedi. Pe. tu tu iſtic *FZ et sine* Pe. *Dc.* dedit utniſtic *Da.* dedit nt iſtic *C* Pe. uin 𝕾. uin *libri* afferri *FZ* (*) 654. Qne *BaCD* tu tu uſque dicat *FZ, item B, sed quartam quintamque litteram e corr. et* uſ‿que *lineola minio ducta.* tututuſ quedicat *C.* tu (Quetu) tutuſ quedicat *D* noſ iam *F: atque ita Lipsius Ant. lect. II 14.* noſ iam noſ *BCD.* noſ iam noſ *Z* (*)
655. omniſ *CDZ.* om̃ſ *B* ſtatin *Da* (*corr. Dc*) 656. dedisse — (*scil. 'dono illam, sed commodasse'*) 𝕾. *vulgo* dedisse. Pe. immo *Z.* Mv immo *BF.* tibi immo *D* ercle *D.* herde *C* 657. ſ? *ex* ſi *Dc*
ſic utendam *BbZ.* ſicut endã *BaDa* (*copul. Dc*). ſic̃ eandam *C, ubi* ſic̃ *valet* ſicut, am *ex* em *correctum est* 658. etaſtor *C.* & caſtor *D* clamidem *BCD* do foraſ *B.* deforaſ *CDa.* dê foraſ *Dc.* deferaſ *FZ*

Quoíquam utundum. múlierem aequomst uéstimentum múliebre
Dáre foras, uirúm uirile. quín refers pallám domum?

MENAECHMVS

Égo faxo referétur.

MATRONA

Ex re túa, ut opinor, féceris:
Nám domum necúmquam intro ibis, nísi feres pallám simul.
Éo domum.

PENICVLVS

Quid míhi futurumst, quí tibi hanc operám dedi?

MATRONA

Ópera reddetúr, quando quid tíbi erit surruptúm domo.

PENICVLVS

Íd quidem edepol númquam erit: nam níhil est, quod perdám, domi.
Quá uirum qua uxórem di uos pérdant. properabo ád forum:
Nam éx hac familiá me plane éxcidisse intéllego.

MENAECHMVS

Mále mihi uxor sé fecisse cénset, quom exclusít foras:
Quási non habeam, quo íntromittar, álium meliorém locum.
Sí tibi displiceó, patiundum: at plácuero huic Erótio,

---

659. Cuiquam utendum *libri* ęquum eſt ueſtimentum *FZ*. aequo meſ tueſ timentum *BaDa* (*corr. Db et c*). aequom eſt ueſ timentũ *Bb*. aequo meſtueſ timentũ *C* 660. qui[u] *Da* deferſ *F* 662. necumquam *Bergkius Opusc. I p. 678*. numquam *libri* introibiſ *BCD* ſemul *F* (*) 663. Eo domum. PE. quid *Bothius, Bentleius*. ME Ego domum? PE quid *BFZ et sine pers. notis CD* eſt (ē) *libri* (*) 664. ME *praem. B* Operam *BaCD* (m *exp. Bb*) ſubruptum *FZ* (*) 666. Qua uirum qua uxorem *Fleckeisenus*. Cum uiro cum uxore *libri* di uoſ *BbDc*. diuoſ *BaCDa*. ME. dii uoſ *FZ* (*)

667. familiam eplane *C*. familiã eplane *Da* (*corr. Dc*). familia me ſane *F* intelligo *DFZ* (*) 668. ME *B. om. FZ* se *Pylades*. ſeſe *libri* quom *FZ* quam (v) *D* (v *Db*). qum *C*. cum *B* excluſit *BCDF*. excludit *Z* (*) 669. intromittar *ras. ex* intromittatur *C*. intromittam *F* 670. patiundum *libri* at placuero *FZ*. atplacuero *BbCDc*. adplacuero *BaDa* (*)

Quaé me non exclúdet ab se, séd apud se occludét domi.
Núnc ibo: orabo út mihi pallam réddat, quam dudúm dedi.
Áliam illi redimám meliorem. heus, écquis hic est iánitor?
Áperite atque Erótium aliquis éuocate ante óstium.

EROTIVM. MENAECHMVS I

EROTIVM

Quís hic me quaerit?

MENAECHMVS

Síbi inimicus mágis quist quam aetatí tuae.

EROTIVM

Meí Menaechme, cúr ante aedis ástas? sequere intró.

MENAECHMVS

Mane.

Scín quid est, quod ego ád te uenio?

EROTIVM

Scío: ut tibi ex me sít uolup.

MENAECHMVS

Ímmo edepol pallam íllam, amabo té, quam tibi dudúm dedi,
Míhi eam redde: uxór resciuit rem ómnem, ut factumst, órdine.

---

671. Que *B, sed ę minio* Queme *D* non non *F* abſte *Ba* ſ› aput *pro* ſed apud *D* occludit *B et ante corr. C* 672. reddo adquã *Ba.* reddo (at) adquam *Bb* 673. heuſ *F, Camerarius.* ciuſ *BCD. om. Z* ecquiſ *BbFZ.* & quiſ *CD.* hec quiſ *Ba* 674. erotium, e *ex corr. Bb* aliqui *B* hoſtium *BDFZ* Erotiũ menaechm̃ *in fine v. erasa B*

Act. IV Sc. 3 EROCIVM MERETRIX . MENECHM' ADOL. *B.* EROCIVM. ME. menechm̃ *Db* (*et rubr.*). *unius v. spat. CDa* Erotium Menęchinuſ *FZ* 675. E. *Db* querit *BaD* (ę *Bb*) ME *B. om. reliqui* inimiciaſ *D.* inimiciciaſ *F.* inimicitiaſ *Z* quist *R. om. libri* ſuae *FZ* (*) 676. ER. *Camerarius. om. libri* Mei *Ba.* Mi *BbC Dc. om. DaFZ* curante ediſ *BDa* aſtaſ *BaDZ.* aſſtaſ *C.* adſtaſ *F.* haſ ſtaſ *Bb* M. *Db* 677. Sin *Ba: corr. Bb* E. *Db* uolup *Pylades.* uoluptaſ *libri* (*) 678. M. *Db* pallã illũ *C* 679. Mihi, h *ex corr. Bb* uxore (r) ſciuit *Da* (*copul. Dc*) eſt *libri* (*)

Égo tibi redimám bis tanto plúris pallam, quóm uoles.

EROTIVM

Tíbi dedi equidem illam, ád phrygionem ut férres, pauxilló prius,
Ét illud spinter, út ad aurificem férres, ut fierét nouom.

MENAECHMVS

Míhi tu ut dederis pállam et spinter? núnquam factum réperies.
Nam égo quidem postquam íllam dudum tíbi dedi, atque abii ád forum:
Núnc redeo, nunc té postillac uídeo —

EROTIVM

Video, quám rem agis:
Quaé conmisi, ut mé defrudes, ád eam rem adfectás uiam.

MENAECHMVS

Néque edepol te défrudandi caúsa posco. quín tibi
Díco uxorem résciuisse.

---

683. *Priscianus inst. V 15 p. 151, 11 H.:* iter quoque uel itiner uetuste neutri sunt generis et spinter quod ἀκροχέριον aut fibulam in umeris aut armillam significat. Plautus in Menaechmis . . . (*cf. v. 527*) idem in eadem: 'mihi tu . . . . reperies'

---

680. tanta (o *supra*) *Bb* quom *Brixius.* quam *libri* (*) 681. dedie quidem *C* phrigionem *CD* feref *F* pauxillo prius *Spengelius Philol. XXIII p. 561.* paulo priuf *FZ.* paulo uif *Ba* (uif *lineola minio del. et ante suprascr. Bb*) *CD* (*) 682. fpinther *CDF: item v. 683* nouom *B.* nouum *reliqui* 683. Mihi tu ut *CDF.* Mihi ut tu *B.* Mihi tu *Z cum Prisciano* (*nisi quod* tu fi *R*, tum *AD*) pallam fpinter *Prisciani RAH* nunquã *C* reperief *Z cum Prisciano* (*nisi quod* repperief *RAH*). releccrif *Ba.* relegerif *CDF.* releccerif (dix *supra*) *Bb* (*) 684. abii, *ult. litt. c corr. Bb* 685. poftillac uideo. ℞ *cum Bb* (*ubi* uideo — ℞). poft illac uideo *FZ.* doft illac uideo *CD.* doft illa euideo *Ba* EROT *hoc loco BCDa* (*) 686. ERO *ab initio crasum B* Quae *Bothius.* Quia *libri* conmifi *C.* commifi *ceteri* defraudef *F.* defrudef *etiam Lambini codd.* adeam *BD* adfectaf *B.* affectaf *CD* 687. M. *Db* aedepol *C* defrudandi *ex* defrudanti *Da.* defraudandi *F* qui[u] *Da* 688. resciuisse. ER. nec te *Pylades.* refciuif fencete *Ba.* refciuiffe necte *Bb.* refciuiffe nec te *CDFZ*

Erotivm

Néc te ultro oraui út dares:
Túte ultro ad me détulisti. dédisti eam donó mihi:
Eándem nunc repóscis. patiar: tíbi habe: abi, aufer: útere
Vél tu uel tua úxor, uel etiam ín loculos conpíngite.
Tu húc post hunc diém pedem intro nón feres, ne frústra sis:
[Quándo tu me béne merentem tíbi habes despicátui,
Nísi feres argéntum, frustra's: mé ductare nón potes.]
Áliam posthac ínuenito, quám habeas frustrátui.

Menaechmvs

Nímis hercle iracúnde tandem. heús tu, tibi dicó, mane.
Rédi. etiamne astás? etiam audes meá reuorti grátia?
Ábiit intro, occlúsit aedis. núnc ego sum exclusíssumus:
Néque domi neque ápud amicam míhi iam quidquam créditur.
Íbo et consulam hánc rem amicos, quíd faciundum cénseant.

---

693. despicatui habentibus *hinc habere videtur Fronto p. 205, 17 N.*

---

dareſ *B.* dareſ oraui ut dareſ *C.* dareſ erotium *DFZ* 689. *Erotii pers.* (Ero *B.* E. *Db.* Erotiũ [*in fine v.*] *C.* Er. *FZ*) *praemittunt libri: hic del. Pylades* (*) 690. tunc *Z* habe: abi 𝔖. habe *libri* (*) 691. loculos *Balbachius p. 27 sq.* oculoſ *libri* conpingite *B.* compingite *CD* 692. ferreſ *B.* fereſ, f *ex* q, *C* ne frustra sis *Pylades.* ne fruſtraſſiſ *CDcFZ.* ne fruſtraſ ſiſ *Da.* neferuſtaſiſ (r *supra*) *Bb* (*) 693 *sq. Ex alia comoedia hos versus illatos esse Sonnenburgius vidit p. 24 sq.* deſpica tui *Da* (*copul. Dc*) 694. frustra's: me ductare ℜ. frustra.[m] eductare *B.* fruſtra me ductare *reliqui* poteſt *Bb* (*) 695. poſt hac *C.* poſtac *D* inuenito quam *BbDZ.* inuenit oquã *Ba.* inuento quam *F.* inuenito quam tu *C* fruſtra tui *Da* (*copul. Dc*) 696. M. *Db* hercle iracunde *Seyffertus Stud. Pl. p. 5 adn. 4.* iracunde (iraconde *Z*) hercle (ercle *D*) *libri* *post* tandem *distinxit Acidalius, ante quem* tandem heus *coniungebant* (*) 697. Rediet iam ne aſtaſ & iam *Ba* (Redi etiam *minio corr.*). Redi & iamne aſtaſ & iam *C et, nisi quod* neaſſtaſ, *D: quae recte distinxit Acidalius.* Redi. Er. etiamne aſtaſ. etiam *Z et, nisi quod* adſtaſ, *F* gr̃a *B* (*) 698. Abii[t] *Bb.* Abi *CD.* Me. Abiit *FZ* occlusit aedis *Camerarius cum Bb* (oclu(c)ſit ędiſ). octuſ .taediſ *c. ras. Ba.* octuſ iraediſ *C.* octuſ itaediſ *D ante ras.* ociuſ ita ediſ *D ex ras. FZ.* ociuſ in aediſ '*ant. exemplaria*' *Pii* excluſiſſimuſ *libri* 699. amicã *ex* amicũ *Da* domine que *Ba* quicquã *B.* quic quã *D* 700. faciendum *libri* cenſeat (n *supra*) *C*

ACTVS IV

MENAECHMVS II. MATRONA

MENAECHMVS

Nimis stúlte dudum féci, quom marsúppium
Messénioni cum árgento concrédidi.
Inmérsit aliquo sése credo in gáneum.

MATRONA

Prouísam, quam mox uír meus redeát domum:
Sed éccum uideo: sálua sum, pallám refert.

MENAECHMVS

Demíror ubi nunc ámbulet Messénio.

MATRONA

Adíbo atque hominem accípiam quibus dictís meret.

---

707. *Nonius p. 468, 14 M.:* meret pro meretur. Plautus in Menaechmis . . . . (*cf. v. 359*) idem in eadem: 'adibo . . . . meret': *cf. Reblinius p. 53, Caesar p. 39. 72*

Act. V Sc. 1 Cf. ad v. 559 Post Erotiū Menechmuſ *erasa* MATRONA · MENECHM' ALTER . *B.* MeSOS MC *rubr. in D post crasa* Ero MeSoS, *quae scr. Db. unius v. spat. CDa.* Menęchinuſ Aducna. Mulier *FZ* *Ceterum in hac scaena et proxima personarum nomina, omissa in Da, pleraque addidit Db: de quo plerumque tacemus* (*) 701. MENAECH. *praem. C* Mulier *quod praescr. Db erasa* N *init. scr. rubr.* qum *B.* cum *reliqui* marſuppium *CD.* marſupium *BFZ* 702. credidi *F* 703. Inmerſit *BC.* immerſit *DFZ* 704. MA, *non* MV, *B constanter per hanc scaenam et proximam.* Muli (*dein* Mu) *Db* uer meuſ *C.* . . rameuſ *Ba.* uir meuſ *Bb* 705. Sed et cum *C* 706. MENECH. *C.* MEN. *D* demiro rubi n̅c ambulat *C* (*) 707. dictiſ quibuſ *Nonius* meret *idem, codd. Pii.* aer& *BaCD.* ·m ·aer& *Bb.* hęret *Z.* heret *F*

Non té pudet prodíre in conspectúm meum,
Flagítium hominis, cum ístoc ornatú?

MENAECHMVS

Quid est?
Quae té res agitat, múlier?

MATRONA

Etiamne, ínpudens,
Muttíre uerbum unum aúdes aut mecúm loqui?

MENAECHMVS

Quid tándem admisi in me, út loqui non aúdeam?

MATRONA

Rogás me? o hominis ínpudentem audáciam.

MENAECHMVS

Non tú scis, mulier, Hécubam quaproptér canem
Graii ésse praedicábant?

MATRONA

Non equidém scio.

MENAECHMVS

Quia idém faciebat Hécuba, quod tu núnc facis.
Omnía mala ingerébat, quemquem aspéxerat:
Itaque ádeo iure coépta appellaríst Canes.

MATRONA

Non égo istaec tua flagítia possum pérpeti:

---

708. Mu. *praescr. Db* 709. *Cf. ad v. 489* ifto cor natu *Ba.* iftoc or natu *Bb* MEN. *CD* 710. Quae te res *Brixius coll. Curc. 92.* Quę ref te *BbFZ.* Querof te *BaCD* agit ad *Ba: corr. Bb* MEN *suprascr. CDa, sed in D ead. m., ut vid.,* EÑ *er.* ut *corr.* etiam ne *BC* impudenf *FZ* (*) 711. Mittire *CDa* (*corr. Db*). Mutire *FZ* uerbum unum *BCD.* unum uerbum *FZ* 712. MEN. *C suprascr. D* inme *B.* in te *FZ* 713. o *Pylades. om libri* inpudentem audatiam *BCD* (*) 714. heccubam *DF.* hec cumbam *C* quam ppter *Ba:* m *exp. Bb* 715. Grai ieffe *BCDa* (*alt.* i *del. Dc*). Gręci effe *FZ* p̄dicabant *BC.* predicabant *D* 716. ME *om. B* Qui aidem *C* 717. quemquem *BC.* quem quom *D* (o *Dc*). quenque *FZ* (*)

718. cœpta *Db* appellari ẽ *Bb.* appellare eft *BaCD.* appellari *FZ* canef *BaCDa.* canif *BbDbFZ* 719. ME *Ba* (*erasum*) ego istaec tua ℜ, *item Fleckeisenus.* ego iftęc *FZ.* ego ifta hęc *Ba* (h *exp. Bb*). ego ifta hec *CD* (*)

Nam méd aetatem uíduam exigere máuelim
Quam istaéc flagitia túa pati, quae tú facis.

MENAECHMVS

Quid id ád me, tun te núptam possis pérpeti,
An sís abitura a tuó uiro? an mos híc itast,
Peregríno ut adueniénti narrent fábulas?

MATRONA

Quas fábulas? non, ínquam, patiar praéterhac,
Quin uídua uiuam, quám tuos mores pérferam.

MENAECHMVS

Meá quidem hercle caúsa uidua uíuito
Vel úsque dum regnum óptinebit Iúppiter.
* * * * * * * *

MATRONA

At míhi negabas dúdum surrupuísse te,
Nunc eándem ante oculos áttines * *
* * * * * * non té pudet?

---

720. Nam med aetatem uiduam *Gruterus*. Nam me da &atẽ uiduam *Ba* (me‿d a&·ate *Bb*). nam meda &ate miuduam *C*. nãmeda & ate muiduã *Da*. nãmedã & atẽ muiduã *Db* (ẽ in *lincola copul. Dc*). nam me iam etatem uiduam *F*. nã me iã ętatẽ uiduã *Z* exigere mauelim 𝔖. esse mauelim *BbF*. essem auelim *BaC*. essẽ auelim *Da*. essẽ m auelim *Db*. esse mane licet *Z* (*) 721. ista hec *BaC* (h *exp. Bb*). ista ec *D* que *Ba*. quę *Bb* (*) 722. tun te *Bothius*. tute *BCD*. tu te *FZ* 723. habitura *D* adtuo *BaCD* (d *exp. Bb*) an mos hic ita est *Bothius* (*praeeunte* an mos est ita hic *Camerario cum Bb*). annos ita est hoc *BaCD* (h *D*). an non. ita est. hęc *FZ* 724. peregrino, gr *ex* ge, *Da* aduenient inarrent *Ba*. aduenienti narrent *Bb c. ras.* narræntt *D*. narrat *FZ* 725. ME *B. om. Db* pter hac *B*. pret hac *CD* 726. (*) 727. MEN *C suprascr. D* me quidẽ *C* uidua uictita *FZ* 728. Velusq' *D* (*separ. Db*) optinebit *B*. obtinebit *CD*. optinet *F*. obtinet *Z* iupiter *FZ*

Post hunc versum et inter v. 730 lacunas signavit 𝔖 *ad hoc exemplum explendas (cf. v. 649—657):*

MA. Verbúm sat est. da pállam. ME. Quid dem quaé meast? *et mox* ⟨non nís tamen Fatéri quae ante fássus es?⟩ non t. p.? (*) 729. Mu *in spat. Db ante* Surupuis sete *erasum* Men *Db*. subrupuisse te *Z*. subripuisse *F* (*) 730. *V. supra* mine, e *ex* b, *ut vid., ras. D* eadem *BCD* non te *BCDF*. num te *Z*. nunc tandem *cod. Schobingeri*

MENAECHMVS

Heu hércle, mulier, múltum et audax ét mala's.
Tun tíbi hanc surruptam dícere audes, quám mihi
Dedit ália mulier, út concinnandám darem?

MATRONA

Ne istúc mecastor iám patrem accersám meum,
Atque eí narrabo túa flagitia quaé facis.
Ei, Décio, quaere meúm patrem, tecúm simul
Vt uéniat ad me cíto: ita rem esse dícito.
Iam ego áperiam istaec túa flagitia.

MENAECHMVS

Sánan es?
Quae méa flagitia?

MATRONA

Pállam atque aurum meúm domo
Suppílas: surrupís tuae uxori ét tuae
Degéris amicae. sátin haec recte fábulor?

MENAECHMVS

Quaeso hércle, mulier, sí scis, monstra quód bibam,
Tuám qui possim pérpeti petulántiam.
Quem tú hominem arbitrére arguere, néscio:
Ego té simitu nóui cum Portháone.

---

731. MENEC *C.* Mu *Db* ercle *D incohata* cl *pro* cr, *ut vid.* mal . ſ *Ba.* mala eſ *BbCDFZ* (*) 732. ſurreptam *BCD.* ſubreptam *FZ* (*) 733. concinnadã *Z* 734. me caſtor *BC* accerſam *omnes* (*) 735. einarrabo *Bb.* inarıabo *Ba.* e narrabo *C.* enarrabo *D FZ* que *BaD.* quę *Bb* 736. Ei *B.* ei *CD.* hei *FZ* deceo *BCD* quaere *BbFZ.* quare *Ba* (*ras. supra* ar) *CD* (*) 737. me cito : ita 𝕾. me ita *libri* itarem *Da: separ. Dc* (*) 738. iſtaec *Bb.* iſta hec *Ba.* iſtec *CD* MENEC. *C* ſananeſ *BC.* Saneſ? *D*
739. Que *BD* domo *quod in proximi versus initio habent libri huc traxit Pylades* (*) 740. (domo) Suppilas: surrupis 𝕾. (Domo) ſuppilaſ *libri* tue *D* (*) 741. Dederiſ *ex* Degeriſ *Bb* amice *Ba* (ę *Bb*) ſatin *rasura ex* ſtatin *B* hec *BD* recte *rasura ex* recite *B* 742. MENEC. *C* Queſo *BD* ercle *D* (*) 744. arbitrere arguere 𝕾. arbitrare *libri* (*pro prima* r *incohata* b, *ut vid.*, *D*) MV. neſcio (ego te.) *FZ* (*) 745. simitu noui *Camerarius.* ſi me tu noui *B.* ſime ñtu noui *CD.* ME. ſciſ me. MV. non te noui *FZ* cum porthaone. ‖ MA Si me *B.* cumporthaone ſime *C.* cū p̊ thaoneſ me *D.* ME. Cum pthaoneſ me *F.* cũ pthaoneſ me *Z* (*)

MATRONA

Si mé derides, át pol illum nón potes,
Patrém meum, qui huc áduenit. quin réspicis?
Nouístin tu illum?

MENAECHMVS

Nóui cum Calchá simul:
Eodém die illum uídi quo te ante húnc diem.

MATRONA

Negás nouisse? mé negas et meúm patrem?

MENAECHMVS

Idem hércle dicam, sí auom uis addúcere.

MATRONA

Ecástor pariter hóc atque alias rés soles.

---

748. *Priscianus inst. VI 53 p. 239, 10 H.:* in os autem terminantia faciunt genetiuum latinum, ut Κάλχας Κάλχαντος, hic Calchas Calchantis — quamuis hic Calchas huius Calchae antiqui declinabant. Plautus in Menaechmis 'nouistin . . . . . simul'. *Charisius inst. I p. 66, 22 K.:* inueniuntur tamen quaedam peregrina quae cum incremento syllabae declinantur, ut Calchas Pallas Atlas Gigas. faciunt enim Calchantis Pallantis Atlantis Gigantis. quamuis antiqui, ut Plautus et Pacuuius, Calcham dicant, non Calchantem (*ubi* Calcham *R Proleg. Trin. p. XXXVII.* calchan *cod. Neap.*)

---

746. at pol illum *Z.* ad polillũ *BaDF.* ac polillũ *Bb.* a^t^polillũ *C* 747. M *praem. Db,* Mv. *F* huc qui *FZ* qui^n^ refpicif *Db.* qui . nrefpicif (*erasa* i) *C.* quin refipifcif *B* 748. Nouiftin tu illum *BbDFZ.* Nouifti intu illum *Ba.* nonuiftintu illum *C.* nouiftin illum *Priscianus* (nouifti nullum *GLK*) calcha *Priscianus, Charisius.* chalca *Z.* calchante *C et ex* chante *D.* calcantef *Ba.* calcante *F et ex ras. B* femul *F* 749. illũ uidi *B.* uidi illum *reliqui* ante *suprascr. Da.* MA ante *B* 750. Mu (*ex* Me, *ut vid., ut v.* 748 Me *ex* Mu) *Db. hic om. B: cf. ad v. 749* et meum patrem 𝔖 (*simul* nouisse? me *pro* nouisse me? *distinguens*). patrem meum *libri* (*) 751. ercle *D* fi auõ *B, sed* uõ *in lit. Bb.* Siauum *C.* Si auũ *DF.* fanum *Z*
752. folef *C ex corr. et cum ras.* (*fuit* foli eft, *ut vid.*) *In fine versus* menaechmuf *erasum in B*

SENEX. MATRONA. MENAECHMVS II

SENEX

Vt aétas meást atque ut hóc usus fáctost,
Gradúm proferám, progredíri properábo.
Sed íd quam mihí facile sít, haud sum fálsus.
Nam pérnicitás deserít: consitús sum
Senéctute: onústum geró corpus: uíres
Relíquere. ut aétas mala érgo malást mers.
Nam rés plurumás pessumás, quom aduenít, fert.
Curás si autumem ómnis, nimís longus sérmost.
Sed haéc res mihi ín pectore ét corde cúraest:
Quídnam hoc sit negótí quod filiá 762

756—758. *Nonius p. 1, 7 M.:* nam aetatem malam senectutem ueteres dixerunt. Plautus Menaechmis: 'c o n s i t u s . . . . m a l a e s t e r g o'. *idem p. 192, 18 M.:* aetas feminini est generis. Plautus Menaechmis 'u t a e t a s . . . . m a l a e s t e r g o'

Act. V Sc. 2 Post rasuram 7 litterarum mai. SENEX · MENECHM' ADOL̄. *B.* SENEX MENECHM' *rubr. in D erasis* ſenex *ante* S *et* menechm' *infra* M *quae scripserat Db. unius v. spat. C.* Senex. Mulier. Menęchinuſ *FZ Versuum discriptionem accurate servavit B, nisi quod v. 774 superiori continuat* (*cf. ad v.* 762) 753. MES *erasum B* Et ętaſ *D* (E *rubr.*). tętaſ *c. sp. init. C* mea eſ *C.* mea eſt *B FZ.* meaē *D* hic *FZ* facto eſ *C.* facto eſt *BZ.* facto ē *D.* facto *F* (*)
754. progrediri *Bothius.* progredi *libri Verba* properabo . . . . falſuſ, *a principio omissa in pagina versa, in superiore marg. suppl. Da*
755. facile ſit mihi *libri: traiecit Bothius* (*) 756. conſituſ *Z cum Nonio.* conſcituſ *BaCDF.* conſciuſ *Bb* 758. ut ętaſ, t ę *e corr. Bb* mala ergo malast mers 𝔖. mala eſt merſ mala eſt ergo *Nonius utroque loco.* mala eſt (malaē *CD*) merx mala ergoſt *BCDF, sed* merx *ex* mer . . . *Bb.* mala ē morſ. mala ē ergo *Z* (*) 759. plurimaſ peſſimaſ *B.* plurimaſ peſſumaſ *FZ* quom *BbF.* quam *Ba.* cum *CDZ* aduenit, e *e corr. Bb* fert *Ba.* affert *BbCZ.* adfert *DF*
760. Curas si 𝔖. Quaſſi *B.* quaſſi *C.* quaſ ſi *DFZ* autumen *B* nimi iſ *Da.* nimiˢ iſ *Dc* ſermoſt *B.* ſermo eſt *reliqui* (*)
761. hec *CDcF.* ec *Da.* eo *Z post* reſ *erasum* ē, *ut vid., C* corda *CDa* (*corr. Dc*) cura eſt *Ba* curae eſt *Bb.* dura eſt *reliqui* (*)
762 *sq. Sic constituit* 𝔖 (*v.* 763a *cum Bergkio*), *ubi B habet:*

Quid nam hoc ſit negotii quod filia ſic
Repente expetit me ut adſeſe irem.
Nec quid idſit mihi certiuſ facit
Quid uelit quid me accerſit.

Síc repente éxpetit mé ut ad sese eám
Néc, quid id sít, mihi cértius facít.
Quid uélit? quid med accérsit?
Verúm propemodúm iam sció, quid siét rei:
Credó cum uiró litigí natum esse áliquid.
Ita ístaec solént, quae uirós subseruíre
Sibí postulánt, dote frétae, feróces.
Et ílli quoque haúd abstinént saepe cúlpa.
Verúmst modus tamén, quoad pati úxorem opórtet.
Nec pól filia úmquam patrem áccersit ád se,
Nisi aút quid commíssi aut uití iurgist caúsa.
Sed íd quicquid ést, iam sciam. átque eccam eámpse
Ante aédis et éius uirúm uideo trístem.
Id ést, quod suspicábar.
Áppellabo hanc.

MATRONA

Íbo aduorsum. sálue multum, mí pater.

SENEX

Sálua sis. saluén aduenio? sáluen accersí iubes?

---

itemque reliqui, nisi quod negoti *CDc.* no.ti (go *suprascr.*) *Da.* negocii *FZ,* expedit *D ante corr.* (*) 764. ꝑpe modũ *BD, sed* ꝑbe *B ante corr.* ſciet rei *Z.* ſierrci *Da, ut vid.: corr. Db itemque suprascr. Dc* 765. litigi *et* aliquid *Spengelius 'Ref.' p. 243. 271. 274 adn.* litigium *et* aliquod *libri* (*) 766. ita iſtec *D.* Iſta iſtęc *Z.* ita haec (iſtaec *suprascr.*) *C* que *BD* quaeuir oſ, ir *ex* ol, *C* 767. dotae frete *B* docte *F* 768. quoque *BCDF, codd. Pyladis.* quo *Z.* quoi *codd. Pii* ſɩpe *B CD* 769. eſt *BFZ.* ẽ *CD* tumen *C* quoad pati *Lambinus.* quo adpati *Ba.* quo id pati *BbFZ itemque ex corr. C.* quod pati *C ante corr. Da.* quot pati *Db* 770. necpol (n *ex* ie, *ut vid., corr.*) *C* unquã *CD* &acerſit *D, ubi* & *exp. Dbc* 771. aut qd *C.* aut qd̓ *D.* aliquid *FZ* commiſſi *BbCDZ.* commiſi *BaF* aut uiti iurgist causa 𝔖. aut iurgii ẽ cauſa *Bb.* aut uigiſ ẽ cauſa *Ba.* aut uirgi ẽ cauſa *C.* adiurgii eſt cauſa *D* (ad *exp. Dc*) *F.* aduirgii ẽ c̃a *Z* (*) 772. id quicquid est *Bothius.* quicquid id eſt *libri* (idẽ *B*) eampſe *BaCDa.* eam ipſe *BbDbF.* eam : ipsam *Z* 773. uirum uideo tristem *Brixius.* triſtem uirum uideo *libri* (*) 774. idẽ quod *B haec prioribus adiungens* ſuſpicabor *C, ut vid., ante corr.* (*) 775. MV. ibo *Gulielmus.* ibo *libri* aduorsum *Pylades.* uorſum *libri, post quam vocem* MA *B,* Mu. *DbFZ inserunt: del. Gulielmus* Salue, Sa *ex* Su *D* 776. ſaluen aduenio ſaluen *B.* ſaluen ad uetuo? Saluen *C.* ſaluen adtuo? Saluen *D.* ſed cur ab tuo ſeruo *FZ* iubet? (s *suprascr.*) *C* (*)

Quíd tu tristis és? quid ille autem ábs te iratus déstitit?
Néscioquid uos uélitati éstis inter uós duos.
Lóquere, uter meruístis culpam, paúcis: non longós logos.

MATRONA

Núsquam equidem quicquám deliqui: hoc prímum te absoluó, pater.
Vérum uiuere híc non possum néque durare ulló modo:
Proín tu me hinc abdúcas.

SENEX

Quid istuc aútemst?

MATRONA

Ludibrió, pater,
Hábeor.

SENEX

Vnde?

MATRONA

Ab íllo, quoi me mándauisti, meó uiro.

SENEX

Ecce autem litígium. quotiens tándem ego edixí tibi,
Vt caueres, neúter ad me irétis cum querimónia?

MATRONA

Quí ego istuc, mi páter, cauere póssum?

---

778. *Nonius p. 3, 5 M.:* uelitatio dicitur leuis contentio, [dicta] ex congressione uelitum. Plautus Asinaria . . . idem Menaechmis 'nescio quid . . . . duo'. *Festus Pauli p. 369, 7 M.:* uelitatio dicta est ultro citroque probrorum obiectatio ab exemplo uelitaris pugnae. Plautus 'nescio quid . . . . uos'. *Cf. Leidolphus p. 245, Reblinius p. 10. 53, Caesar p. 30. 39*

---

777. tu *om. F* eſ triſtis *Z* aut *D* (*) 778. Neſcio quid *omnes* uos *om. Paulus* uelitati *FZ cum Nonio Pauloque.* ueliati *Ba.* uelati *BbCD* duoſ *libri.* duo *Nonius. om. Paulus* (*) 779. cupam *Da: corr. Dc* paucif *FZ.* pauci *BCDa.* pauca *Dc* logoſ *DcZ.* logoſ (λόγους) *F.* locos *BCDa* 780. abſoluo *B* 781. hic uiuere *B* (*) 782. autem eſt *libri* 783. Se. *om. FZ* qui (o) *Bb.* cui *reliqui* 784. Se. *om. F* litigiȍ *D* ego edixi *R.* edixi *libri* (*) 786. ego *om. C*

SENEX

Men intérrogas?

* * * * * * *

Nísi non uis. quotiéns monstraui tíbi, uiro ut morém geras?
Quíd ille faciat, né id obserues, quó eat, quid rerúm gerat.

MATRONA

Át enim ille hinc amát meretricem ex próxumo.

SENEX

Sané sapit:
Átque ob istanc indústriam etiam fáxo amabit ámplius.

MATRONA

Átque ibi potat.

SENEX

Tuá quidem ille caúsa potabít minus,
Sí illic, siue alibí lubebit? quae haéc, malum, inpudéntiast?
Vna opera prohibére, ad cenam né promittat, póstules,
Néue quemquam accípiat alienum ápud se. seruirín tibi
Póstulas uirós? curare una ópera pensum póstules,
Ínter ancillás sedere iúbeas, lanam cárere.

MATRONA

Nón equidem mihi te áduocatum, páter, adduxi, séd uiro:
Hínc stas, illim caúsam dicis.

---

797. *Varro de lingua lat. VII 54:* in Menaechmis 'inter.... carere' .... carere a carendo, quod eam tum purgant ac deducunt, ut careat spurcitia — ex quo carminari dicitur tum lana —, cum ex ea carunt [*sic Neukirchius.* carent *F*] quod in ea haeret neque est lana.

---

meninterrogaſ *D* (*separ. Dc*). me interrogaſ *FZ* (*) 787. *Excidisse talem fere versiculum sensit* ℞:
Pól si sapias, sátis tu pro te, quíd opus sit factó, scias:

788. (*) 789. fatiat *B.* faciet *Z* qđ *Da.* qͥd *Dc* 790. Ad *Ba.* At *Bb* hanc *Da* ex ꝓximo *BD.* e proxumo *F* 791. Atque *om. Z* (*) 792. At *Ba.* Atqꝫ *Bb* tua quid cauſa *F.* tuā quid cā *Z* potebit *C* (*) 793. Si *Bothius.* Siue *libri* libebit *BZ.* lib&bit? *Da.* liebit *C.* licebit *F* que hec *BaD* (quę *Bb*) inpudentia ſt *B.* impudentia eſt *CDFZ* 794. cęnam *C* 795. Neque *B* se *Acidalius.* te *libri* ſeruirin *BCD.* ſeruiren *F.* ſeruirem *Z* 796. poſtulaſ? uiroſ *CDa* curare ℞. dare *libri* pinſum *B* (*) 797. iubeſ *Varronis cod. Flor.* carere *Z, Varro.* carpere *BCDF* 798. quidem *CDZ* mihi te *B.* mittit *CDa.* mihi *DcFZ* ꝥ *D* 799. Huic *F* illim *BaCDa.* illin *F.* illinc *BbZ.* illiuſ *Dc* *Verba*

SENEX

Sí ille quid delíquerit,
Múlto tanto illum áccusabo, quám te accusaui, ámplius.
Quándo te auratam ét uestitam béne habet, ancillás, penum
Récte praehibet, méliust sanam, múlier, mentem súmere.

MATRONA

Át ille suppilát mihi aurum et pállas ex arcís domo:
Mé despoliat, mea órnamenta clam ád meretrices dégerit.

SENEX

Mále facit, si istúc facit: si nón facit, tu mále facis,
Quae ínsontem insimulés.

MATRONA

Quin etiam núnc habet pallám, pater,
Ét spinter, quod ad hánc detulerat: núnc, quia resciuí, refert.

SENEX

Iám ego ex hoc, ut fáctumst, scibo: adíbo ad hominem atque ádloquar.

(ill)im cauſã dicif ſi ille *in ras. scripsit C* (*er.* [ill]um accuſabo quã te, *ut vid.*) caᵛoſam (ᵛ *ex* o *vel* n, *ut vid.*) *D* diciſſi ille *et mox* SE Multo *BFZ. Correxit Camerarius* 800. tanta *BCD* acuſaui *Z* (*) 801. ancillas, penum '*codd. antiqui*' *Pyladis.* ///anpillaſpen *B.* aupilla ſpen *C* (n *ex* m *incohata*) *et D.* ampulla ſpem *Z.* ampillaſthen *F* (*) 802. Mu. *praem. DbF* p̄hib& *Ba.* phib& *Bb.* phibent *reliqui* meliust sanam *R.* meliuſ ſanam (ſamnam *BCDa*) eſt *libri* (*) 803. ſuppillat *Z* pallaſ ex *DcFZ.* palla ſex *CDa.* pallaſ ſex *Ba.* pallam ex *Bb* artiſ *CDa: corr. Dc* domo *Gulielmus Verisim. II 13.* modo *libri* (*) 804. clam *Acidalius.* iam *B.* etiã *FZ.* tiam me *C* (ornamentatiam me, rn *ex* re *incohata*). iã me *D, sed* ornamen[tac] ///iã me *Da crasa* t, *ubi* i *in* t *corr. expunctis* tac *et* me *Dc* (*) 805. faciſ *ex* facit *C* 806. Quę *Db.* Que *BCDa.* Qui *F* inſemuleſ *C.* ĩſemuleſ *Da.* ĩſimuleſ *Db.* adſimuleſ *Z* pallã ‖ Pater ſpinter *B.* pallam pater ſpinther *CD* (*sed* ſpint[h]er *C*): *ubi* Et *initio v.* 807 *suppl. FZ* reſ ciui *Da: copul. Dc* refer *Ba.* refert *Bb* 808. ut *om. Ba, suprascr. Bb* factumst, scibo: adibo ad hominem *R praeeunte* scibo: hominem adibo *Saraceno,* scibo, ibo ad hominem *Camerario.* factũ ẻ ſibo adhominẽ *BaDa* (ibo *ras. ex* ſibo *B*). factum eſt ſibo ad hominem *C.* factum eſt ſcibo ad hominem *DbFZ* atque alloquar *Saracenus.* adquemloquar *BaC.* atque loquar *Bb.* adquem loquar *supra* quem *eraso* atq⁊ at, *ut vid., D.* atque eloquar *FZ* (*)

Díc mi istuc, Menaéchme, quid uos díssertatis, út sciam.
Quíd tu tristis és? quid illa autem írata abs te déstitit?

MENAECHMVS

Quísquis es, quicquíd tibi nomen ést, senex: summúm Iouem
Deósque do testís —

SENEX

Qua de re aut quóius rei rerum ómnium?

MENAECHMVS

Mé neque isti mále fecisse múlieri, quae me árguit
Hánc domo ab se súrrupuisse atque ábstulisse, —

MATRONA

Péierat.

MENAECHMVS

Sí ego intra aedis húius umquam, ubi hábitat, penetrauí pedem,
Ómnium hominum exópto ut fiam míserorum misérrumus.

SENEX

Sánun es, qui istúc exoptes, aút neges te umquám pedem
Ín eas aedis íntulisse ubi hábitas, insaníssume?

---

809. mihi *libri* menechme *B* quid *Boxhornius.* quod *libri* diſſertatiſ *BCDc.* diſ ſertatiſ *Da.* diſcertatiſ *DbF.* deſertatiſ *Z* (*) 810. Qui *CDa: corr. Dc* tu triſtiſ eſ *FZ.* tutrix eſ *B C, sed* triſtiſ *Bb marg.* tu $\overset{tif}{\text{trix}}$ eſ *Db* $\overset{i}{\text{quod}}$ *Bb* illa *CDa.* illã *BDcFZ* irata abs te destitit *Dousa.* iratã abſte deſtituiſ *BFZ.* iratam abſte dediſtituſ *C.* iratam abſteſ dediſti tuſ *Da.* iratam abſte dediſti tuiſ *Dc, eraso* abſ, *ut vid., supra* tu (*) 812. Deoſ que *BCDa* do testes *Gruterus.* de-teſteſ *B itemque ex* deteſtiſ *C.* de teſteſ *Da* (quede). de teſtor *Db.* deteſtor *BbDcFZ* SE. *Pylades. om. libri, sine sp. B* quadere *BC* cuius *libri* (*) 813. ME. *Pylades. om. libri* $\overset{v}{\text{malieri}}$ *Da* quę *Bb.* que *BaC* *post* queme *vacuum spatium C* arruit *CDa: corr. Db*
814. dono *Ba.* $\overset{m}{\text{dono}}$ *Bb* ſurripuiſſe *F.* ſubripuiſſe *Z* atque abstulisse — MA. peierat. ME. 𝕾 (*ut dicturum 'neque intra aedis eius umquam penetravisse pedem' interrumpat mulier*). atq' abſtuliſſe delurat *libri, nisi quod* deiurat *corr. Bb,* delirat *DcFZ* (*) 816. ędiſ *BbDZ.* hediſ *BaC.* ędeſ *Dc.* ediſ *F* unquam *CD* pedem *Pylades. om. libri* 817. miſerrimuſ *libri* 818. ex opteſ *C* negeſ te unquam *FZ.* necẽ umquã *Ba* necẽ. $\overset{ut}{\text{umquã}}$ *Bb.* nec eſt eumquã *C.* nec ẽ cũ quã *Da.* nec ẽ $\overset{tu\ inquã}{\text{cũ quã}}$ *Dc* 819. eaſ ędiſ *Bb.* ea ſediſ *Ba CDa.* eaſ ędeſ *DcFZ* intuliſſe *FZ.* intuliſ *BaCD.* $\overset{eriſ}{\text{intuliſ}}$ *Bb* inſaniſſime *libri*

MENAECHMVS

Tún, senex, aís habitare méd in illisce aédibus?

SENEX

Tún negas?

MENAECHMVS

Nego hércle uero.

SENEX

Immo hércle id haud ueré negas:
Nísi quo nocte hac éxmigrasti.— tú concede huc fília.
Quíd tu ais? num hinc éxmigrastis?

MATRONA

Quem ín locum aut quam ob rem, óbsecro?

SENEX

Nón edepol sció.

MATRONA

Profecto lúdit te hic. non tú tenes?

SENEX

Iám uero, Menaéchme, satis iocátu's: nunc hanc rém gere.

---

820. Tun *BbFZ*. Tunc *BaCD* (tc̃) aiſ *BbFZ*. ait *BaCD* abitare *D* med in *Gruterus*. medin *Da*. m&din *C*. me in *BDcFZ* *Verba* ait habitare m&din illiſ ceaedib; *suppl. in marg. C* edib; *D* (*) 821. Tun *Bothius*. Tu *libri* nego *BbFZ*. neo . . *Ba*. neq; *CD* SE. *Acidalius*. MA *B*. *om. reliqui* inmo *B* hercle id haud uere 𝔖 (hercle *cum Vahleno Mus. Rhen. XVI p. 638*). hec eludere *BCD*. hec cludere *F*. occludere *Z*. ſin haec eludere *codd. Pyladis* negaſ *B*. neg& *CDF, codd. Pyladis*. negem *Z* (*) 822. quọ (a supra) *Bb*. q̃ (*h. c.* quam) *Z* hac *Camerarius cum BbDc*. ac *BaCDa* (ꜰ *suprascr. Bb*, h *Dc*). *om. FZ* exmigrasti. tu 𝔖. migraſti *BCD*. emigraſti *FZ* concede *B, Dd* (*man. Camer.?*), *Scutarius*. conce *reliqui* huc *Camerarius*. hac *libri* (*) 823. SE. *praemittunt FZ* (*del. Acidalius*) aiſ *B ex ras., Beroaldus*. agiſ *Ba cum reliquis* e(x)migrastis ℜ *cum Acidalio*. ex migraſti *B*. exaigraſti *CD*. emigraſti *FZ* MV. *Z, Acidalius*. ME. *F, Saracenus*. *om. B sine spatio* aut quam ob rem *Beroaldus*. aut obrem *CDFZ*. aut rē̃ *B* obseoro *D* 824. SE. *Pylades*. MA *B*. *om. DbFZ* ſcio ꝓfecto *B* tu *Muellerus Add. ad Pros. p. 129*. tu [te] *C*. tu te *BFZ*. tute *D* (*) 825. SE. *FZ*. *om. B Db* me nec me *BaC: copul. Bb* iocatuſ *BbDcFZ*. locatuſ *BaCDa* hanc rem gere *Spengelius Philologi XXIII p. 178 sq. et Studemundus Annal. phil. XCIII p. 51*. ac rem agere *Ba*. acrema gere *C*. acremagere *Da*, *ubi* ac (ꜰ n supra) *corr. Bb*, hanc *suprascr. Dc et* rem agere (*c. ras. supra* [age]re) *separ. Dc*. ad rem age redi *FZ* (*)

MENAECHMVS

Quaéso, quid mihi técumst? unde aut quís tu homo's? noceón tibi
Aút adeo isti, quaé mihi moléstiaest quoquó modo?

MATRONA

Víden tu illic oculós liuere? ut uíridis exoritúr colos
Éx temporibus átque fronte: ut óculi scintillánt, uide. 829

MENAECHMVS

Quíd mihi meliust quam út, quando illi me ínsanire praédicant, 832
Égo med adsimulem ínsanire, ut íllos a me apstérream?

MATRONA

Vt pandiculans óscitatur. quíd nunc faciam, mí pater?

SENEX

Cóncede huc, mea gnáta, ab istoc quám potest longíssume. 835

MENAECHMVS

Eúhan, euhoe, Brómie, quo me in síluam uenatúm uocas?

---

834. *Huc respicere Festus Pauli p. 220 M. videtur:* pandiculari dicuntur qui toto corpore oscitantes extenduntur, eo quod pandi fiunt: *cf. Woelfflinus in Archio lexicogr. lat. I p. 341 et [Philoxenus] p. 140, 9 G. (CGL II):* oscitatur: χασμᾶται

---

826. ME. *FZ. om. BDb* Queſo *BCD* tecum eſt *libri* unde *suprascr. Cb* tu homo's? noceon tibi ‖ Aut 𝔖. tu homo (homo tu *FZ*) eſ ‖ Tibi aut *libri* (*) 827. quę *Bb.* que *BaCD* molestiaest 𝔖 *coll. Asin. 571. Curc. 561. Poen. 35.* moleſta eſt *libri* quo quomodo *BC* (*) 828. MV. *FZ. om. BDb* illic 𝔑 (*ut 304. 842*). illi *libri* liuere: ut uiridis 𝔑. iure reutuiridiſ (iſ *ex* uſ) *C.* iurereu tui ridiſ *Da.* urere ut uiridiſ *DcF.* uire . . uiridiſ *c. ras. Ba.* uirere.uiridiſ (.ut *suprascr.*) *Bb: unde* uirere? ut uiridis *Camerarius: idemque in suis codd. Lambinus esse scribit.* ueſtre. ut uiridiſ *Z* color *DbFZ* (*)
829. *Hunc v. in marg v. 826—828 suppl. C* ſintillant *CDa: corr. Dc* (*) 832. meliuſ eſt *libri* quam *om. FZ* ut 𝔑. *om. libri* p̄dicant *BCD* 833. med *Bothius.* me *libri* 'apſterream *C.* abſterream *BDFZ* (*) 834. MU. *praemittunt DbFZ,* MA *ante* quid *habet B* pandiculaſ (n *suprascr.*) *BC m. ead.* fatiam *BC* (*) 835. nata *libri* eſ quam poteſt *Ba.* eſ quam poteſ *Bb.* quam poteſ *CDFZ* longiſſime *BCDZ* (*) 836. Euhan, euhoe, Bromie 𝔖. Eum atq· heubromie *B, sed* Eum (h *suprascr.*) *Bb.* Eubi (Euhi *D.* Euboe *Z*) atq· heu bromie *CDZ.* Heuboae atq; eubromie *F* ſyluam *F* (*)

Aúdio, sed nón abire póssum ab his regiónibus:
Íta illa me ab laeuá rabiosa fémina adseruát canis:
Póste autem illic híreus squalus, quí saepe aetate ín sua
Pérdidit ciuem ínnocentem fálso testimónio.

SENEX

Vaé capiti tuo.

MENAECHMVS

Écce, Apollo, tú mi ex oraclo ímperas,
Vt ego illic oculós exuram lámpadis ardéntibus.

MATRONA

Périi, mi patér: minatur míhi oculos exúrere. 843

(MENAECHMVS

Eí mihi, insaníre me aiunt, ultro quom ipsi insániunt.) 831

SENEX

Fília, heus.

MATRONA

Quid ést? quid agimus?

SENEX

Quíd, si ego huc seruós cito? 844
Íbo, adducam qui húnc hinc tollant ét domi deuínciant, 845
Príus quam turbarúm quid faciat ámplius.

MATRONA

Enim célseo.

---

837. habire *C et ante ras. B* ſ> *D* 838. me *rasura ex* met *B* leua *libri: atque* leuar abioſa *BaCDa* abſeruat *F.* obſeruat *Z* 839. Poste *R*. Poſt te *BCD.* Poſtete *F.* Poſt *Z* aurem *C ante corr.* illic hircus squalus *S* (illic hircus *cum Beroaldo*). illi circo faluſ *BCDZ.* illi chircoſaluſ *F* ſepe *CD.* ſeſe *B* ętate *Bb.* etate *BaC* (*) 841. Se. *om. B* Ve *libri* Me. *om. B (sine sp.) Db* appollo *BCD* tu mi *S.* mihi *libri* exoraculo *BZ* imperas *Langenus Symb. p. 7.* imperat *libri* (*) 842. illic *R, item Fleckeisenus: ut. v. 304. 828.* illi *libri* exuram *BDbFZ.* exurati *CDa* lampadis *Geppertus.* lamphadib; *Da.* lampadibuſ *BCDcFZ* (*) 843. Perii *B.* Peri *CDFZ* mi *FZ.* mihi *Bb.* mihi *BaCD* (m) exurere *BC et* (x *ex* a *inter scribendum*) *D.* eruere *FZ* 831. *Cf. append. ad v. 829 sq.* Hei *FZ* alunt *C et BD ante ras.* ultro cum *BCDZ.* cum ultro *F* ipſe *BaCDa* 844. heus Mv. quid *Acidalius.* heuſ quid *BCD.* Mv. heuſ quid *FZ* Se. *om. B (sine sp.) Db* ſeruoſ cito *BbDcFZ.* ſeruo ſcito *CD.* ſeruo ſcito *Ba* (*) 845. abducam *FZ* 846. amplius. Ma. enim censeo.

MENAECHMVS

Ni óccupo aliquod míhi consilium, hí domum me ad se aúferent.
Púgnis me uotás in huius óre quicquam párcere,
Ni éx meis oculís abscedat. ín, mala, in magnám crucem?
Fáciam quod iubés, Apollo.

SENEX

Fúge domum quantúm potest:
Ne híc te obtundat.

MATRONA

Fúgio. amabo, adsérua tu istunc, mí pater,
Né quo hinc abeat. súmne ego mulier mísera, quae illaec aúdio?

MENAECHMVS

Haúd male illanc ámoui. abigam núnc hunc inpuríssumum,
Bárbatum, tremulúm Tithonum, quí cluet Cucinó patre.

---

854. *Priscianus inst. VI 25 p. 216, 14 H.: Τιτάν Τιτᾶνος* hic Titanus huius Titani Plautus in Menaechmis 'barbatum . . . . patre'

ME. Ni occupo 𝔖. ampliuſ enim ereo ‖ Ni occupo *Da* et, *nisi quod* Niocupo, *C: itemque FZ, nisi quod* herco *cum Dc et* ME. *ante* ampliuſ *cum Db.* ampliuſ enim ‖ Ni occupo *Ba: quo uero post* enim *addidit Bb* (*) 847. aliquod *DcF, Beroaldus, Lambinus.* aliquid *BCDaZ* adſeſ *Ba,* ſ *alt. crasa* (*) 848. me uotaſ in *B* (inhuiuſore). meuota ſin *C.* me uota ſin *D.* me notaſ in *F.* MV. notaſ in *Z* *post* parcere *lenius distinxit* ℜ, *vulgo* ? *ponunt* (*) 849. Ni (Nei) ex meis *Muellerus Add. ad Pros. p. 61 praeeunte* Ni iam ex meis *Camerario.* Ne iam meiſ *Ba,* (m^h·. iſ *h. e.*) Ne iam hiſ *BbF.* Nei amiiſ *C.* Negemuſ *Da,* Neg^ia. m . iſ (*h. e.* Ne iam iſ) *Db.* SE. Nȩ iam hiſ *Z* occuliſ *CD* abscedat. in (*i. e.* isne), mala, in 𝔖. abſcedat in malam *libri, nisi quod* abſcedaſ *F* (*) 850. ME. *crasum B.* Mu *Db, quod in* Men *corr. Dc* Mul *ante* fuge *suprascr.* Fatiam *CD* poteſt *B.* poteſ *reliqui* 851. adſeruo *C ante corr.* obſerua *FZ* tu *Muellerus Add. ad Pros. p. 89 coll. v. 959. om. libri* (*) 852. Nequo *B.* Neq; *CD* abeat *DcFZ.* habeat *BCDa* ſumne *ex ras. BD.* ſumme *C et ante ras. BD* illa hec *CDa* (h *exp. Dc*). illa hȩc *Ba,* h *crasa* audio *BbFZ.* audeo *BaCD* 853. ME *B. om. DbFZ: cf. ad v. 855* Aut *FZ* illunc *FZ* amoui. abigam nunc 𝔖. amoui. nunc *B.* amo uinum *CDa.* amo uirum *DbFZ* inpuriſſimum *BCD.* ĩpuriſſumum *F.* impuriſſimum *Z* putamē, *ut vid., in marg. Dd* (*) 854. Tithonum *Meursius.* titanum *libri, codd. Pyladis cum Prisciano.* tritauũ *Dc marg.* qui cluet Cucino ℜ *Opusc. II*

Íta mihi imperás, ut ego huius mémbra atque ossa atque ártua
Cómminuam illo scípione, quem ípse habet.

SENEX

Dabitúr malum,
Mé quidem si attígeris aut si própius ad me accésseris.

MENAECHMVS

Fáciam quod iubés: securim cápiam ancipitem atque húnc senem —:
Ósse fini dédolabo ássulatim uíscera.

---

855. *Priscianus inst. VI 77 p. 262, 5 H.:* similiter artus. hoc enim quoque cum neutro etiam genere hoc artu ueteres proferebant, bene secundum quartam declinatur. omnia enim masculina, quae neutra quoque in u desinentia inueniuntur, eiusdem sunt declinationis, ut hic tonitrus hoc tonitru, hic cornus hoc cornu. ergo similiter hic artus hoc artu. Plautus in Menaechmis 'ita mihi . . . comminuam.' *Nonius p. 191, 10 M.:* Artua neutro genere Plautus Menaechmis 'ita . . . . artua'*: cf. Reblinius p. 69 (om. Vahlenus cum* R) 859. *Nonius p. 72, 28 M.:* assulatim ut minutatim . . . . Plautus Menaechmis 'nisi dedolabo assulatim uiscera'*: ubi* fini *Nonium voluisse Vahlenus affirmat, quod si verum esset, certe non hoc vocabulum primum posuisset. Cf. Reblinius p. 57, Caesar p. 28. Praeterea* assulatim *hinc habet glossarium Plautinum: cf.* R *Opusc. II p. 252*

---

p. 479, cluet *cum Scaligero et Palmerio.* qui lucet cygno *Z ex Prisciano (nisi quod* lucit *K,* cyno *KR.* cycno *H.* CYC·NO *B.* cieno *G.* cigno *ADL).* cycno prognatum *BCD, nisi quod* cieno *ex* cirno *Da.* cigno *Dc* (cycno *Dd marg.) et* ₚrognatum *Ba, erasis* ro *litteris.* cygno prognatum *codd. Pyladis.* mofeo prognatum *F: cf. v. 408. 1078* (*) 855. ME. *praemittunt FZ (corr. Camerarius ex B)* inperaſ *Nonius* ego *ex* enif *vel* eiuſ, *ut vid., Da: unde* ego *suprascr. Dc* cuiuſ *Nonius* menbra *BC.* m̃bra *D* atque *ante* artua *om. Prisciani GLK* artuſ *B, sed* uſ *in litura Bb: cf. testim.* 856. SE. *om. Db, versui* 857 *praemittunt FZ* 857. ₚpiiſ (iſ *ex* u) *C* accerferiſ *Da: corr. Dc* 858. ME. *om. Db* Fatiam *BC* fecurī *Dc.* fecuri *BCDa* capiam *ex* cupiam *Bb* *Post* senem (*quod duce Camerario in hunc versum adhibuerunt: cf. ad v. 859) anacoluthon statuit Gronovius: scilicet caedendi verbum gestu Menaechmus poppysmoque supplet* 859. *Cf. ad v. 858* Senemoffe fini dedolabo *B: item, nisi quod* Sene moffe *CDa, ubi* Senem offe *corr. Dc,* decolabo *Db.* Senem offe fini decollabo *F.* Senem exoffem nifi dedolabo *Z.* nifi dedolabo *Nonius* (*)

SENEX

Énimuero illud praécauendumst átque adcurandúm mihi.
Sáne ego illum metuo, út minatur, né quid male faxít mihi.

MENAECHMVS

Múlta mi imperás, Apollo. núnc equos iunctós iubes
Cápere me indomitós, ferocis, átque in currum inscéndere,
Vt ego hunc proterám leonem uétulum, olentem, edéntulum.
Iam ádstiti in currúm: iam lora téneo, iam stimulum ín manu.
Ágite equi, facitóte sonitus úngularum appáreat:
Cúrsu celeri fácite inflexa sít pedum perníicitas.

SENEX

Míhin equis iunctís minare?

MENAECHMVS

Écce Apollo dénuo
Mé iubes facere ínpetum in eum, quí stat, atque occídere.
Séd quis hic est, qui mé capillo hínc de curru déripit?
Ímperium tuóm demutat átque edictum Apóllinis.

---

860. p̄ceauendū *B* eſt atque accurandum *FZ*. ē atq’ adcura dum ſi *Ba* (adcura͏ⁿdum *Bb*). eſt atq’ adcurā dumſi *C*. ē atq’ adcurā dū ſi *Da* (dū ᵉſt *Dc*, accurandū *Dd marg.*) 861. Mu *praem. Db* nequid *B* 862 mihi *libri* iunctoſ *Z* 863. feroceſ *FZ* in *om. DFZ* inſcendere *ex* incendere *C* 864. uetulum *Gulielmus*. &ulū *C*. & ulum *B*. g&ulum *ex* &tulum *Db*. getulum *F*. gętulum *Z* olentē *ex* olentū *Da* edentulum *Pius, Beroaldus*. edentuiſ *D*. edentiuſ *BCFZ* 865. adſtiti *BC ex ras. Da*. adſtitu *C ante ras.* adſtito *Db*. aſſiſto *Dc*. aſcendo *FZ* in *om. F* manu *Brixius*. manuſt *BCD*. manumſt *F*. manu eſt *Z* (*) 866. ęqui *D* facito te *CDa: copul. Dc* appareat ℞ (*ex BC, ut putabat*) *idem post hanc vocem distinguens, cui* Cursu celeri *vulgo adiungebant*. apparent *BCD*. appareant *FZ* 867. facite *B*. facito te *C*. facitote *DFZ* inflexa *Dousa Explan. III 6*. inflexu *libri* ſit *BbFZ*. ſint *CD*. ſunt *Ba*. (ſụnt *Bb*) 868. SE. *et mox* ME. *Camerarius. utrumque om. libri* Mihin equiſ *BbDcFZ*. Mihi nequiſ *BaCDa* minare *Camerarius ex Bb*. manare *BaCD*. manere *FZ* æcce *Db*. acce *CDa* appollo denuo· *C* (*) 869. atq’ atq’ *Da: prius del. Db* (*) 870. (*) 871. SE. *praemittunt FZ* tuum *libri* edictum *FZ*. dictum *BC et rasura ex* dicitum *D* apolloniſ *CDa: corr. Dc* (*)

Senex

Heu hércle, morbum acrem ác durum. * * *
* * * * * * di, uostrám fidem:
Vel híc, qui insanit, quám ualuit pauló prius.
Ei dérepente tántus morbus íncidit.
Eibo átque accersam médicum iam quantúm potest.

Menaechmvs

Iamne ísti abierunt quaéso ex conspectú meo,
Qui mé ui cogunt, uálidus ut uesániam?
Quid césso abire ad náuem, dum saluó licet?
* * * * * * *
Vosque ómnis quaeso, sí senex reuénerit,
Ni me índicetis, quá platea hinc aufúgerim.

---

874. derepente *hinc habet glossarium Plautinum: cf.* ℜ *Opusc. II p. 252*

---

872. Se. *om. DbFZ: cf. ad v. 871* Heu *FZ.* Eu *BD.* Eo *C* ercle *D* acrem *ras. ex* aerem *D* ac *BCD.* atque *F.* et *Z* *Sic locum constituit* 𝔖 *cum lacuna ad hoc exemplum explenda:*

Heu hércle, morbum acrem ác durum. ⟨exanimís cubat.
Vt incérta salus est hóminum,⟩ di uostrám fidem:

dii ueſtram *Z* fide *C* (*) 874. Et *FZ* 875. Eibo *CD.* Ibo *BFZ* *Act. V Sc. 3 Singulari in versu* Menechmuſ idem *habet B,* Menechmuſ idem *C* (*uno praeterea vacuo*), Menechmͥ quidẽ *Da, sed erasis* qu *litteris. Vna autem scaena, quae hinc incipit, comprehenduntur in libris v. 876—888, nisi quod signo* 9 *v. 882 separavit Da. Quam* MENECHMVS IDEM . SENEX IDEM *inscribit B,* Menechinuſ Sacereuſ ſeruuſ *F,* Menęchinuſ. Saceruſ ſeruuſ *Z. Recte v. 876—881 huic scaenae, proximae v. 882—888 Bothius post R. Warnerum tribuit novumque adeo actum a v. 882 exorsus est* 876. Iam neiſti *B* abierñ *D.* abiere *FZ* queſo *D* conſpectũ eo *CDa: corr. Dc* (*) 877. ualiduſ ut uesaniam *Bothius.* ut ualiduſ inſaniam *libri, cum spatio ante* inſaniam *C* (*) 879. *Intercidisse talem fere versiculum sensit* ℜ*:*

Facesso hercle ex his turbis iam quantum potest

880. omniſ *libri* (omĩſ *B*) queſo *D* 881. Nime *B.* nime *CDa.* ne me *DcFZ* hinc *om. FZ* (*)

ACTVS V

SENEX

Lumbí sedendo, óculi spectandó dolent,
Manéndo medicum, dúm se ex opere récipiat.
Odiósus tandem uíx ab aegrotís uenit.
Ait se ónbligasse crús fractum Aesculápio,
Apóllini autem bráchium. nunc cógito,
Vtrúm me dicam dúcere medicum án fabrum.
Atque éccum incedit. móue formicinúm gradum.

---

882 *sq.* *Ausonius Lud. sept. sapient. v. 131 sq.* (*Chilon. 1 sq.*): 'L u m b i . . . . d o l e n t M a n e n d o Solonem quoad ad se se r e c i p i a t' (*cf. Ter. Phorm. 462*): *ubi* oculique *pro* oculi *olim ediderunt, ex Camerariana scilicet, quod mox* 'ex Ausonio' *Plauto reddebat Geppertus in Act. gymn. Berol. a 1865 p. 903 Bergkiusque Opusc. I p. 678, ipsius Ausonii emendationem habebant* ℞ *Nov. exc. I p. 72 adn., Goetzius Act. soc. phil. Lips. IV p. 355, Vssingius: cf. Hauptius Opusc. III p. 520 et Schenkelius Stud. Pl. p. 57 [665] adn.* 888. *Priscianus inst. I 59 p. 79, 18 H.:* item i seruant omnia quae a nominibus mutorum animalium cuiuscumque sint declinationis, deriuantur in hanc formam: aper aprinus, caper caprinus, ceruus ceruinus, porcus porcinus, taurus taurinus, ferus uel fera ferinus, canis caninus, lepus leporis leporinus, lupus lupinus, formica formicinus — Plautus in Menaechmis: 'a t q u e e c c u m . . . . g r a d u m' — hirundo hirundininus *e. q. s.*

---

882. *De scaenarum distinctione vide ad v. 875* SE *praemittunt BZ*, Sac. *F* oculi ſpectando *DeF*, *Saracenus cum Ausonio*. oculi exſpectando *BC*. oculi expectando *DZ* (*) 884. egrotiſ *BCD* 885. abligaſſe *F* cru' *Da*. cru^s *Dc* factum *F* 886. autẽ autẽ *B* nuncgito *CDa: corr. Db* 887. medicam *C*. me dicã *ex* medicã *Dc* (*) 888. moue *libri cum Prisciani omnibus Hertzianis, ubi* mouet *cum Pylade et Putschiana Halberst. m. sec. teste Hertzbergio* (*) *Sequuntur in B singulari versu perscripta* Adulefcenſ meſſenio

MEDICVS. SENEX

MEDICVS

Quid illi ésse morbi díxeras? narrá, senex.
Num láruatust aút cerritus? fác sciam.
Num eúm ueternus aút aqua intercús tenet?

SENEX

Quin eá te causa dúco, ut id dicás mihi
Atque íllum ut sanum fácias.

MEDICVS

Perfacile íd quidemst.
Sanúm futurum, méa ego id promittó fide.

SENEX

Magná cum cura ego íllum curarí uolo.

MEDICVS

Quin súspirabo plús sescenta 'oe' ín die:
Ita mágna ego illum cum cúra curabó tibi.

SENEX

Atque éccum eumpse hominem: ópseruemus, quám rem agat.

Act. V Sc. 4 MEDICVS . SENEX . *B* (*cf. ad v. 888*). MEMECHM' MESSENIO · SACEREVS SERVVS *rubr. in D erasis eisdem nominibus a Db scriptis. unius v. spat. DaC.* Senex. Medicuſ *FZ* 889. illi esse *R: item Fleckeisenus.* eſſe illi *F, Pius.* eſſet illi *BC D* (e&) *Z* dixeraſ *ex* duxeraſ *D inter scribendum* Me. narra *FZ* (*)

890. laruatust *R.* laruatuſ *libri* ceituſ *Z* fac ſciam (ut *suprascr.*) *Dc* (*)

891. cum *Z* uetenuſ (r *suprascr.*) *BbDb.* uetenuſ *BaCDa* aq (a *suprascr.*) inter cuſ *D*

892. id *om. Ba. add. Bb* 893 quidem eſt *FZ.* quidẽ . ſt *Bb.* quid aſt *Ba.* quidea eſt *C.* quid ea c̃ *D* 894. mea ego id *DcFZ.* me aeco id (*sic*) *B m. ead.* me acoid *C.* meaeco *Da* (*) 896. Me *om. B: cf. ad v. 897* plů *D* sescenta oe in die 𝕾 (*cf. ad v. 282*), in die *cum Lambino.* ſeſcenta indieſ *BDa.* ſeſentia in dieſ *C.* ſexcenta in dieſ *Dc.* ſexcentum dieſ *FZ* (*) 897. Me. *praem. B* Ita magna ego illum cum cura 𝕾. Ita ego illum cum cura magna *libri* (*) 898. eumpse *Muellerus Pros. p. 651.* ipſum *libri* opſeruemuſ *C.* obſeruemuſ *BDFZ* rem gerat *Z* (*)

MENAECHMVS I. SENEX. MEDICVS

MENAECHMVS

Édepol ne hic diés peruorsus átque aduorsus mi óptigit.
Quaé me clam ratús sum facere, ea ómnia hic fecít palam
Párasitus, qui mé conpleuit flágiti et formídinis:
Méus Vlixes, suó qui regi tántum conciuít mali.
Quem égo hominem, siquidém uiuo, oppido é uita euoluám sua.
Séd ego stultus súm, qui illius ésse dico, quaé meast.
Meó cibo et sumptu éducatust: ánima priuabó uirum.
Cóndigne autem haec méretrix fecit, út mos est meretrícius:
Quía rogo, palla út referatur rúrsum ad uxorém meam,
Míhi se ait dedísse. heu, edepol né ego homo uiuó miser.

SENEX

Aúdin quae loquitúr?

MEDICVS

Se miserum praédicat.

SENEX

Adeás uelim.

Act. V Sc. 5 MENECHMVS ADOL̃. SENEX . MEDICVS. *BFZ. unius v. spat. C.* MENECHM' ADOLESC̃ *D in v. 898, nullo vacuo relicto* 899. *Sic libri, nisi quod* m (i supra) *BD.* mihi *CFZ et* obtigit *FZ* 900. Quę me clam *BbDbFZ.* Quem eclam *Ba.* Quaemedam *C.* Quemeclam *Da* hic *Muellerus Pros. p. 12. 578. om. libri* (*) 901. Pafituf *CDa: corr. Db* conplebit *CD.* complebit (v supra) *Bb.* cõpleuit *FZ* flagitii *libri* 902. ulyffef *Z* regitantantum *CDa* (*prius* tan *exp. Dc*) concinit *C* 903. fiquidem *B.* fi quidem *CD* uiuo, oppido e uita euoluam *S.* uiuo nitae uoluam *BaC.* uiuo uita euoluã *Bb.* uiuo nite uoluam *Da.* uiuo uita uoluam *Db.* uiuo uita foluam *FZ* (*)
904. quę *Bb.* que *BaCD* mea est *Camerarius.* mea fit *libri*
905. cibo *ex* ciuo *Bb* educatuf eft *libri: correxit Bentleius* (*)
906. hec *D* meretricibuf *B* 907. palla *BCDa.* pallam *Db FZ: corr. Abraham Stud. Pl. p. 233 adn.* referratur *Z* 908. heu *FZ.* ᵇeu *Bb.* eu *BaCD* ędepol *Z* ne ego (·vζli supra) *Dd et vaì Dd marg.*
909. Me. *praem. Db* quę *Bb.* que *BaDZ* S *ex* M *in spat. Db. spat. B.* fed *BaCDa.* fe *DcFZ* p̄dicat *BD.* predicat *C* SE. *om. BDb sine spat.* adeaf, d *in* t *mutavit Bb* (*)

MEDICVS

Sáluos sis, Menaéchme. quaeso, cúr apertas bráchium?
Nón tu scis, quantum ísti morbo núnc tuo faciás mali?

MENAECHMVS

Quín tu te suspéndis?

MEDICVS

Ecquid séntis?

SENEX

Quidni séntiam?

MEDICVS

Nón potest haec rés ellebori iúmento optinérier.
Séd quid ais, Menaéchme?

MENAECHMVS

Quid uis?

MEDICVS

Díc mihi hoc quod té rogo:
Álbum an atrum uínum potas?

MENAECHMVS

Quín tu is in malám crucem?

MEDICVS

Iam hércle occeptat ínsanire prímulum.

910. MED. *om. BDb* saluuſ ſiſ menaechme *B*. Saluuſiſ menechme *C*. saluū ſiſ menechme *D* queſo *BCD* aptaſ *D*. aptaſ *Z* 911. mobo (r *suprascr.*) *C* tuo *BC*. tuto *Da*. tuto (e *suprascr.*) *Dc*. tu te *FZ* mali? ℜ. mali. *vulgo* 912. MEN. *om. BDb* Quintu te *B*. Quintute *CD* MED *BFZ*. Me *Db in sp.* ec quid *BCDFZ* SE. 𝔖. MEN *BFZ. spat. D* quid ni *BFZ*. quid mi *C* (*) 913. MED. *om. Db* hec *BCD* hellebori *F*. elebori *Z* iumento 𝔖 *coll. Amph. 327 sq. (Gell. N. A. XX 1, 28) et Platonis Euthyd. p. 299 B* (ἐλλεβόρου ἄμαξαν). iungere *BaCD*. iungere (uine *suprascr.*) *Bb*. ungere *F*. ingere *Z* obtinerier *FZ* (*) 914—917 *suo in loco, quem vacuum reliquerat Da, addidit Db* 914. menachme *B*. menechme *C*. menae chine *D* MEN. *et* MED. *om. BCD sine spatiis, sed* ME *suprascr. Db*, MED. *Dc* dic *in marg. Bb* (*locum ante* mihi *designans*) te *om. B* 915. Albnmanatrū *Ba*. Albv (v *ex* a *inter scribendum*) ma na trū *D, ubi* ma *separ. Db, reliqua corr. Dc: cf. ad v. 916 sq.* MEN *suprascr. Dc* tuiſ *Ba* 916. MED. *Acidalius*. SE. *FZ. om. BDb* occeptat *BbF*. occepta *BaCDb*. occepta[s] *Dc*. hoc ceptat *Z* *Post* primulum

SENEX

* * * *

Quíd tibi quaesito ópus est?

MEDICVS

* *

MENAECHMVS

Quin tu me intérrogas,
Púrpureum panem án puniceum sóleam ego esse an lúteum?
Sóleamne esse auís squamossas, píscis pennatós?

SENEX

Papae,
Aúdin tu, ut delíramenta lóquitur? quid cessás dare
Pótionis áliquid, priusquam pércipit insánia?

MEDICVS

Máne modo: etiam pércontabor ália.

SENEX

Occidis fábulans.

MEDICVS

Díc mihi hoc: solént tibi umquam óculi duri fíeri?

MENAECHMVS

Quíd? tu me lucústam censes ésse, homo ignauíssume?

---

libri statim habent turbato metro Menaechmi verba Quin tu me interrogaſ: *ubi ducibus* R *et Vahleno adhibita hac notatione, quam a manu saec. XIV iudice Hinckio, XIII/XIV iudice Loewio B Fol. 51r marg. Curculionis versibus 243 sq. ascriptam habet:*

albũ an atrũ uinũ potaſ
quđ tibi queſito op̄ eſt

lacunam signavit S *ad hoc exemplum explendam:*
Med. Iam hercle occeptat insanire primulum. ⟨Se. Quin fac tuom. Quid tibi quaesito opus est? Med. Quin tu dic.⟩ Men. Quin tu m. i.

(*) 918. puniceum *BCZ*. pu·ni·ceu *D*. pumiceum *F*. poeniceum '*nonnulli libri*' *Lambini: ut Pseud.* 229 919. ſquamoſaſ *DcFZ*. quamoſaſ *CD* (*ubi* ſaſ *a* piſ *separ. Db*). quam oſſaſ *Bb*. quam oſſa *Ba* pape *B* 920. Sen *praem. Dc* Audin tu *BbDbF*. Auditu *BaCDa*. Audin *Z* delira menta *C*. deliramenta, ra *ex* rn *Da* ceſ ſaſ *D* 921. priuſ quam *BC* peribit *F* (*) 922. Med *BDcZ*. Med. Faciam *F* modo]uero *FZ* percunctabor *Z* alia. Se. *FZ*. Me alia *B*. alia *CD* occipiſ *ex* occidiſ *Bb* fabulans *Acidalius*. fabulam *B*. falam *CD*. fac iam *Z*. *om. F* (*) 923. 924. *Huc spectant quae Curculionis versibus* 222. 223 *eadem qua supra (vide ad v.* 916 *sq.) manu eodem folio in B marg. adscripta sunt:*

MEDICVS

Díc mihi, en umquam íntestina tíbi crepant, quod séntias?

MENAECHMVS

V́bi satur sum, núlla crepitant: quándo esurio, túm crepant.

MEDICVS

Hóc quidem edepol haú pro insano uérbum respondít mihi.
Pérdormiscin tu úsque ad lucem? fácilin tu obdormís cubans?

MENAECHMVS

Pérdormisco [sí * * * * *:
Óbdormisco] sí resolui argéntum, quoii débeo.

MEDICVS

* * * * * * *
* * * * * * *

MENAECHMVS

Quí te Iuppitér dique omnes, pércontator, pérduint.

---

solent $\overset{\text{i}}{\text{t}}$bi oculi duri fieri
censesne locustã ee

(*) 924. Me *Db, cui* n *adser. Dc* lucustam *BaCD.* lacustam *Bb.* locustam *FZ: v. s.* ignauissime *libri* (*) 925. Med. *Dc* mihi en unquam *Z ex Nonio.* me hi . numquã *Ba.* me hie numquam *CDa.* mihi anumquã *Bb.* me hie numquam (mihi, id superscr.) (*h. e.* mihi numquid) *Dc.* mi hoc nunquam *F* tibi *om. Nonius* (*) 926. Me *Db* tum *om. Z.* tunc *F, Nonius* 927. Med. *Dc* hau pro *BaCDa.* haud pro *BbDeFZ* 928. Perdormiscin tu usque *R.* Perdormiscin usque *Z.* Perdormistin usque *F.* Pdormiscaniuſ que *Ba.* Pdormiscan · uſ que *Bb.* Perdormiſ caniuſ que *CDa.* Perdormiscam usque *De* facilin *CD.* Me facil$\overset{\text{e}}{\text{i}}$n *B* (e *Bb*). Men. facilin *FZ* obdormiſ cubans *R ducibus Acidalio et Scioppio.* dormiſ curanſ *libri* (*) 929. 930. *Duos versus flagitare sententiarum rationem et concinnitatem sermonum iudicabat R, velut hoc exemplo:*

Perdormisco, ⟨si me flore satis compleui Liberi:
Obdormisco,⟩ si resolui a. q. d.

Quorum mediis elapsis unus in libris hic restat, cui Med *praemittit B:*

Perdormiſco ſi reſolui argentum cui debeo

nisi quod Perdormiſ coſ ire ſolui *disiungunt CDa* (*recte et in contextu et in marg. iungit Dd*): quoii *corr. Brixius* (*) 931. 932. '*Desunt duo nisi fallor versus, quorum prior simili sententia fuerit oportet atque v. 927, altero demuo Menaechmum percontabatur Medicus' R* 933. Me *praemittunt BDbFZ* Qui *BC.* Cui *D* (*ubi ? adscr. Dd*). Quin

MEDICVS

Núnc homo insaníre occeptat. de íllis uerbis cáue tibi.

SENEX

Ímmo Nestor múnc quidemst de uérbis, praeut dudúm fuit:
Nám dudum uxorém suam esse aiébat rabiosám canem.

MENAECHMVS

Quíd ego dixi?

SENEX

Insánus, inquam, —

MENAECHMVS

Égone?

SENEX

Tu istic, quí mihi
Étiam me iunctís quadrigis mínitatu's prostérnere.

MENAECHMVS

* * * * * * *

SENEX

Égomet haec te uídi facere: égomet haec ted árguo.

MENAECHMVS

Át ego te sacrám coronam súrrupuisse Ióui scio:

FZ iupiter *FZ* diique *F* om̄ſ *BD* perduint *Pius.* perdunt *BaCDa.* perdu^i^nt *Bb.* perdu^i^nt *Dd.* perdiunt *FZ* 934. MED *B.* SE. *FZ* illiſ *ex* illoſ *Da* 935. SE *BDc. om. FZ* Immo neſtor *D: cf. Spengelius T. M. P. p. 12.* Immoneſtor *B.* Immoneſter *C.* Modeſtior *FZ* eſt *libri* deū biſ *Da: corr. Dc.* de uebiſ *C* prae ut *B* p̄ ut *D.* prout *F* (*) 936. aiebat *DcFZ et B ex ras.* alebat *CDa et B ante ras.* ca mem *Da: corr. Dc* 937. Quid . . . . iſtuc *uni Menaechmo tribuit B, nec in CD spatia relicta sunt, ubi personas suprascr. Dc* inſanuſ *BCD.* inſaniſ *FZ* *Interruptam post* inquam *orationem significarit* 𝔖 (*dicturus est 'ut dudum eras, uxorem aiebas rabiosam canem'*) Ego ne tuiſtic *D.* Ego neeuſtic *C.* Ego ne iſtuc SE *B* (*) 938. Et iam me *B.* Etiam ne *C* minitatuſ *B ex ras. DcZ.* miniſtatuſ *Da.* miniſ ſtatuſ *BaC.* minitatuſ ē *F* prorſternere *C* (*) 939. *'Menaechmi responsum hic interciderit necesse est'* 𝔅 (*) 940. SE *om. B* hec te *BCDc.* ecte *Da.* ecce *FZ* (*corr. Camerarius*) uide *BaCDa: corr. Dc* haec ted *Guieto duce Bothius.* hec te *BCD.* ecce *FZ* (*) 941. MEN. *Dc* te] tam *F* ſurrupuiſſe *D.* ſurripuiſſe *Z.* ſubripuiſſe *F* Ioui scio *Camerarius praeeunte* Iouis scio *Pylade.* iouiſ *BDcFZ.* Io iouiſ *CDa* (*)

Ét ob eam rem in cárcerem ted ésse conpactúm scio:
Ét postquam es emíssus, caesum uírgis sub furcá scio:
Túm patrem occidísse et matrem uéndidisse etiám scio.
Sátin haec pro sanó male dicta mále dictis respóndeo?

SENEX

Óbsecro hercle, médice, propere, quídquid facturú's, face.
Nón uides hominem ínsanire?

MEDICVS

Scín quid facias óptumum?
Ád me face uti déferatur.

SENEX

Ítane censes?

MEDICVS

Quíppini?
Íbi meo arbitrátu potero cúrare hominem.

SENEX

Age, út lubet.

MEDICVS

Élleborum potábis faxo hosce áliquos uigintí dies.

MENAECHMVS

Át ego te pendéntem fodiam stímulis trigintá dies.

---

942. Et obeatã *B, ubi* at *exp. Bb* ted esse *Camerarius.* te deeſſe *Ba.* te d eſſe *B ex ras.* teb deeſſe *C.* tebde ẽẽ *D.* te eſſe *FZ* conpactum *B.* cōpactum *CD* (*) 943. Et] E *CD* eſ emiſſuſ, eſ e *in ras. B m. ead.* eſe miſſuſ *C* ceſum *libri* ſub furca *BbDcFZ.* ſuffurca *Ba.* ſufurca *CD* 944. Tum] tuum '*alibi scriptum*' *Pius narrat* 945. Satim *Z* hec *BC* maledicta maledictiſ *BC* reſpondeo *BbDcFZ.* reſcondeo *CDa.* reſ condeo *Ba* (*) 946. ercle *Da: corr. Dc* medice *BbDcFZ.* maledice *BaDa et, cum ras. ex* male dicte, *C* quidquid *BC.* quid quid *Da.* quicquid *DcFZ* facturuſ *BCD: corr. Lambinus.* ſiſ facturuſ *F.* ſciſ facturuſ *Z* (*) 947. ſcin *DcFZ.* ſin *BaCDa* optumum *F.* optimum *Z.* optimum eſ *BaC* (eſt *Bb*). opti mumeſ *Da.* optume *Dc* 948. uti deferatur *Dc, Acidalius.* ut id eferatur *CDa.* ut deferatur *B, Camerarius.* ut efferatur *FZ* itane *Bb, Acidalius.* itana *BaCDa.* itan *DcFZ* quippini *BCD.* quidni *FZ* 950. 951 *hoc ordine Camerarius: inverso libri, sed ut in BC* 2 *et* 1 *numeri praepositi sint m. rec.* 950. MED *om. B* Helleborum *DcF.* Eleborum *Z.* Helleſ borum *BaCDa.* Helleſ forum *Bb* hosce *praeter libros add. Brixius praeeunte* hos *Muellero Annal. phil. LXXXIII p. 264* aliquoſ *i. e.* alioſ *Bb* (*)
951. At ego, t ego *e corr. B m. ead.*

MEDICVS

I, árcesse homines, qui íllunc ad me déferant.

SENEX

Quot súnt satis?

MEDICVS

Proínde ut insaníre uideo, quáttuor, nihiló minus.

SENEX

Iam híc erunt. adsérua tu istunc, médice.

MEDICVS

Immo ibó domum,
Vt parentur, quíbus paratis ópus est. tu seruós iube
Húnc ad me feránt.

SENEX

Iam ego illic fáxo erit.

MEDICVS

Abeó.

SENEX

Vale.

MENAECHMVS

Abiit socerus, ábiit medicus: sólus sum. pro Iúppiter,
Quíd illuc est, quod me hí nunc homines ínsanire praédicant?
Nam équidem, postquam gnátus sum, numquam aégrotaui unúm diem.

---

952. MED *B. om. FZ* I arcesse *Pareus.* Larceſſe *BaC.* A arceſſe *Da.* arceſſe *B ex ras. Dc.* Accerſe *FZ* illunc *Camerarius.* illum *libri* defferant *Z* qđ *i. e.* quot *ex* quod *D* 953. MEN. *FZ* Proin de *F* ut *B, Pius.* ui *reliqui, quod exp. Dc* uideo *B ex ras.* uideor *BaCDFZ* quatuor *B.* MED. quatuor *FZ* nihilo minuſ *DcF.* nihilominuſ *BbZ.* nihil hominuſ *BaCDa* 954. tu iſtunc *BbDcF.* tuiſ tunc *BaC et* (tč) *Da.* tu iſtuc *Z* immo ibo *etiam B* (*) 955. opuſt *F* tu *DcFZ.* tuſ *CDa.* tuoſ *B* lube *CD* hunc || Ad *libri: corr. Lambinus* (*) 956. erit abeo uale *B* (*) 957. ſocruſ *F* habiit *C et,* h *expuncta, Da* solus *Guictus, Bentleius.* nunc ſoluſ *libri* ꝑ[h] *Dc* iupiter *FZ* (*) 958. me hi nunc 𝔖: *cf. ad v. 957.* me hic *BCD.* me hii *Z.* me hi *F* p̄dicant *BD.* predicant *C* (*) 959. *Hunc solus B servavit, sed ut ei 2, proximo 1 praescriptum sit m. rec.* egrotaui *B*

Néque ego insanió neque pugnas néque ego litis coépio.
Sáluos saluos álios uideo: nóscito homines, ádloquor.
Án illi perperam ínsanire me áiunt, quom ipsi insániunt?
Quíd ego nunc faciám? domum ire cúpio: at uxor nón sinit,
Húc autem nemo íntromittit. nímis prouentumst néquiter.
Híc ero usque: ad nóctem saltem, crédo, intromittár domum.

—

MESSENIO. (MENAECHMVS I)

Spectámen bonó seruo id ést, qui rem erílem
Procúrat uidét, collocát cogitátque,
Vt ábsente eró tam rem erí diligénter
Tutétur, quam si ípse adsit, aút rectiús.
Tergúm quam gulám, crura quám uentrem opórtet
Potióra esse, quoí cor modéste sitúmst.

---

960. *Nonius p. 89, 16 M.:* coepere incipere . . . . Plautus Menaechmis 'n e q u e e g o . . . . c o e p i o'*: cf. Caesar p. 38, 39*

---

960. Neque inſanio *D* neque ego *BCDF.* ne *Nonius.* ue *Z* litiſ *libri cum Nonio* coepio *codd. Pyladis cum Nonio.* cepio *FZ.* cupio *BCD* (*) 961. Saluuſ ſaluoſ *BCDc.* Saliniſ ſaluoſ *Da.* Sanoſ ſaluoſ *Z.* Sacroſ ſaluoſ *F* noſcito 𝕾. noui *libri* (*) 962. A$\overset{t}{n}$ *Dc* perperam *Dc.* perderam *BDa.* ꝑderã, ã *ex* e *corr., C* me aiunt *in litura BbDc.* mea lunt *Da.* mealunt *C.* me uolunt *FZ* quom 𝕾 *coll. v. 831. om. libri* ipſ///i (*erasa* o, *ut vid.*) *D* (*) 963. fatiam *B* at *Camerarius. om. libri* (*) 964. prouentum eſt *libri* nequit$\overset{e}{u}$r *Bb* 965. ero usque: ad noctem saltem *Bothius cum Pio post* noctem *distinguente.* ergo uſque ad noctem ſaltem *libri, nisi quod* uſce *BaCDa.* uſque *Dc. in marg.* uſce i. uſqꝫ *Dd* intromittat *Z* (*)

Act. V Sc. 6 SERVVS *B et, in v. 965 sine sp., D.* Meſſenio ſeruuſ *FZ. om. C versu in fine pag. anteced. vacuo. Mutam personam* MENAECHMVM *add.* ℜ *Eadem est in B discriptio versuum, nisi ubi contrarium testati sumus* (*) 966. ſeruid *Ba.* ſeruo id *Bb cum reliquis* quirẽ erilem *Bb.* quire e . ilem *c. ras. Ba.* qui rem herilem *CDFZ* 967. ꝓcurat· uidet · collocat · cogitatqꝫ *B* (*) 968. ero, o *in ras. Bb.* hero *DcFZ* tam rem eri *Vssingius praeeunte* rem eri tam ℜ. re . . eri *c. ras. Ba.* rẽ eri *BbCD* (erorẽ). rem heri *FZ* (*)

969. quam ſi ipſe adſit *B ex ras.* Quã ſiipſeaſſit *CD.* quam ipſi ipſe adſcit *Ba* (*) 971. cui *libri* modeſteſitũ *B* eſt *libri* (*)

Réccordetur íd, qui nihili súnt quid eis pretí
Détur ab eris suís ignauis ímprobis uirís.
Vérbera, compedés, 974
Mágna crux, molaé,
Lássitudó, fames, 975
Frígus durum.
Haec prétia sunt ignáuiae: 976
Id ego malum metuó male.
Própterea bonum ésse certumst pótius quam malúm. 977
Nám eo exemplo séruio, 978
Térgo ut in rem esse árbitror.
Magis múlto patior fácilius ego uérba, uerbera ódi, 979
Nimióque edo lubéntius molitúm quam molitum praehíbeo.
Proptérea eri imperium éxsequor, bene ét sedate séruo id:
Atque íd mihi prodest: álii sese hilarént, ita ut in rem esse dúcunt sint:
Ego íta ero ut me esse opórtet.

---

972. Reccordetur 𝕾. Recorde cordet̃ *B.* recordet̃ *CDFZ* iiſ *BDZ.* uiſ *C.* hiſ *F* p̄tii *B.* pretii *Dc.* precii *DaFZ.* precu (precudetur) *C* (*) 973. eris suis 𝕾 ſuiſ eriſ *libri, nisi quod* ereiſ, *ut vid., B ante ras.,* heriſ *FZ* ſignauiſ *B ante ras.* (*) 974—977. *Sic constituit* 𝕾 *(v. 977 cum Bergkio) duce B, qui habet:*

Verbera . compedeſ . Mole magna (gna . *e corr. Bb*)
Laſcituto . fames . friguſ durũ . Hęc p̄tia ſunt ignauię.
Id ego male malũ metuo . ꝓpterea bonũ ẽẽ certũ ſt potiuſ quã malũ.

itemque ceteri, nisi quod Molę *Z,* laſſitudo *CDFZ cum Bb,* Hęo *CDa* (Hęc *Dc*), precia *CFZ.* p̃cia *Da.* p̃tia *Dc,* id ergo *C.* Ideo ego *F,* certũſt *CDZ.* certum eſt *F,* pocius *C*

Post v. 977 hunc habent libri:

Nam magiſ multo patior faciliuſ uerba uerbera ego odi,

nisi quod pacior *Da (corr. Dc),* ūba *B,* egodi *Ba (corr. Bb): ubi* ego *traiecit* 𝕽 *deleto* Nam*: quo servato huc transposuit* 𝕾 *(post v. 980* 𝕽*) quem ante v. 986 libri exhibent versum:*

Ego exemplo ſeruio tergo ut in rem eſſe arbitror,

ubi pro Ego *Gruterus* Eo, tergo *B solus.* terge *CDF.* tergi *Z,* arbitor (r *supra*) *Da* (*) 980. libentiuſ *CD (non B)* molitum Quã mollitum *CD* p̃hibeo *Ba.* ꝓhibeo *BbCD.* perhibeo *FZ.* praebeo *Saracenus* (*)

981. exſecor (qv *supra*) *Bb.* exequor *CDFZ* ſeruo id *BbCDFZ.* ſeru . *Ba Ceterum v.* 981—983 *sic B:*

Ꝑpterea eri imperiũ exſecor (qv *supra*) bene & ſedate . ſeruo (·id *supra*) atqꝫ mihiid ꝓdẽ
Aliiſ ẽẽ ita ut inrem ẽẽ ducunt ſint. ego ita ero ut me ẽẽ oport&.

ubi v. 982 id atque (*ex* adqꝫ *Da*) id mihi prodeſt *CDFZ,* alii sese hila-

Metum id míhi adhibeam, culpam ábstineam a me, ero ut ómnibus in locis sím praesto. 984
[Seruí qui quom culpá carent metuont, eí solent esse eris útibiles:
Nam illí qui nil metuónt, postquam malum prómeriti, tum aequé metuont.]
Metuam haúd multum: propest quándo erus, sic si fáciam, pretium exsóluet. 985
Postquam ín tabernam uása et seruos cónlocaui, ut iússerat,
Ita uénio aduorsum. núnc foris pultábo, adesse ut mé sciat.

---

rent, ita ut 𝔖. aliiſ ẽẽ ita ut *cum Ba* (ſ *erasum*) *DFZ*. aliiſ ita eſſe ut *C*. alii ſe eſſe ita ut *codd. Lambini,* eſſe ducunt. ſin ego *CD, sed* ſint *D ante ras.* eſſe dicunt. ſin ego *FZ* (ducunt *codd. Pylades*), *v.* 983 ita *om. CDFZ* (*) 984. mecum *FZ* (metum *etiam codd. Pyladis*) Adhibeam, d *ex* u, *ut vid., Db* culpam *C*. culpã *BaD*. culpa *BbFZ* a me 𝔖. *om. libri* (*inter* am e) ſim preſto *libri, nisi quod* ſĩ. preſto *ex* inpreſto *Bb* *Post hanc vocem duos hos exhibet Ba:*

Serui qui cum culparent & metuo ni ſolent ẽẽ eriſ ut ibileſ
Nam illi qui nihil metuunt. poſtquã malũ ꝓmeritũ que ei metuunt.

ubi cum *om. reliqui,* culpa carent metuunt ⊦i ſolent *Bb*. culpa carent et metuunt ſolent *reliqui* (ſolent *D*) *[quo adsciscendum* ei *in alt. v. iuxta* metuunt *excurrens]*, utibileſ *BbCDFZ*, poſtquã *cum CD etiam codd. Pyladis.* priuſquam *Z*. poſt *F*, ꝓmeritũqꝫ ei metuunt *etiam CD*. promeritum eſt metuunt *Z*. promeritumſt metuant *F*. promeriti tum aeque metuont 𝔖 (promeriti sunt tunc m. *Pylades*). *Quos versus perperam huc translatos esse e Mostellariae act. IV initio (v. 858 sqq.) Hermannus vidit Elem. doctr. metr. p. 310, ubi sic habet B:*

Serui qui quo·m culpa carint . tamen malum metuunt.
Hii ſolent////////////// eſſe eriſ utibileſ
Nam illi qui nihil metu·u nt poſtquam ſunt malum meriti
(Stulta ſibi expetunt conſilia),

ubi quom *CD*, carent *Dc*, Hu *C* (Hi *FZ*), ſolent eſſe *sine spat.* (*ex ras.*) *et* metuunt *CD* (*) 985. Metuam haud *Pylade duce* (*qui* metuam *ex 'codd. ant.' sumpsit*) *Gruterus.* Metum aut *BCD*. Metum haud *F*. Mecum haud *Z* prope eſt *CDFZ*. ꝓpe eſ *B* quando erus, sic si faciam 𝔖. quando ceruſo faciam *libri* (*etiam Pyladis*), *nisi quod* fatiam *B* p̄tium *B*. p̄ciũ *C*. precium *FZ* (*non D*) exſolu& *B*. exoluet *CDFZ* *De versu qui sequitur in libris cf. ad v. 977 sq.* (*)
986. poſtqua *C* tab̄nam *B* uaſa et *FZ cum B corr.* uaſa& ſed *B*. uaſ ſed *CD* collocaui *CDFZ* (*non B*) 987. aduerſum *BCDF* meſciat *B ex corr. D*. miſceat *B ante corr.* *Ante versum 988 lacunam signavit* 𝔖 *ad hoc exemplum explendam:*

* * * * * * * *

Néque uirum ex hoc sáltu damni sáluom ut educám foras.
Séd metuo ne séro ueniam dépugnato proélio.

SENEX. MENAECHMVS I. LORARII. MESSENIO

SENEX

Pér ego uobis deós atque homines díco, ut imperiúm meum
Sápienter habeátis curae, quae ímperaui atque ímpero.
Fácite illic homo iam ín medicinam ablátus sublimén siet,
Nísi quidem uos uóstra crura aut látera nihili pénditis.
Cáue quisquam, quod illíc minitetur, uóstrum flocci fécerit.
Quid státis? quid dubitátis? iam sublímen raptum opórtuit.
Ego íbo ad medicum: praésto ero illi, quóm uenietis.

MENAECHMVS

Óccidi.
Quid hoc ést negoti? quíd illisce homines ád me currunt, ópsecro?

Néqueo facile cómminisci ut hánc deludam múlierem

988. uirum *Bothius.* utrum *BCD.* meum *FZ* ſaluom *B.* ſaluum *CD.* alium *FZ* ut educam foras *Pareus.* ute duo anfora *BCD, nisi quod* ut eduo *C,* uteduo *D.* eluo anfora *Z.* eluo amphora *F* (*)

989. ſero *rasura ex* ſeruo *B, ex* ſerb, *ut vid., D* proelio *Z et,* r *ex* ſ, *ut vid., inter scribendum, D.* p̄lio *B.* prelio *CF* (*)

Act. V Sc. 7 SENEX MENECMVS ADOLESCENS. LORARII. MESSENIO SERVVS *B ita ut initio* SER *crasum mox* MEN *super* AD., MES. *super* SERV. *scriptum sit.* SENEX · ADOLESCENS · LORARII · SERVVS *rubr. in D ex eisdem nominibus a Db scriptis. unius v. spat. C.* Senex. Menechinuſ. Lorarii. Meſſenio *F et, addito* ſeruuſ, *Z*

991. curę quę *B.* cureq; *C.* curęqꝰ *Da.* cur ęqꝰ *Dc.* ut que *F.* utqꝰ *Z.* curae: quaeque *codd. Pyladis* 992. facile *Z* ſublimen *BF.* ſublimem *CDaZ.* ſublime *Dc.* ſublimiſ *codd. Pyladis* ſ . & *c. ras. Ba.* ſi& *Bb.* 993. ur̃a *BCD.* ueſtra *FZ* nihil *B.* nihilli *Z* penditi *Ba: corr. Bb* 994. Cauete *FZ* uoſtrum *omnes* 995. Qui *C* ſtatiſ *BbDbFZ.* ſatiſ *BaCDa* ſublimen *BCF.* ſublimem *DZ* oportum *CDa: corr. Dc* 996. p̄ſto *B.* preſto *CD* illi cum *BCD.* illic ut *FZ* AD *B.* Adoleſcenſ *Db sine spat.* 997. negotii *BZ.* negocii *reliqui* illisce *Brixius.* illic *libri* opſecro *CDa.* obſecro *BDcFZ* (*)

Quid uóltis uos? quid quaéritatis? quíd me circumsístitis?
Quo rápitis me? quo fértis me? perii. ópsecro uostrám fidem,
Epidámnienses súbuenite cíues. quin me míttitis? 1000

MESSENIO

Pro di ímmortales, óbsecro, quid ego óculis aspició meis?
Erúm meum indigníssume nescíoqui sublimén ferunt.

MENAECHMVS

Ecquís mihi suppétias audet férre?

MESSENIO

Ego, ere, audacíssume.
O fácinus indignum ét malum,
Epidámnii ciués, erum 1005
Meum híc in pacato óppido
Lucí deripier ín uia, 1006
Qui líber ad uos uénerit.
Mitti ístunc * * 1007

---

998. uoltiſ uoſ *D ex ras. FZ.* uoltiſ quoſ *BCD ante ras.* queritatiſ *BCD* circumſiſtitiſ *Dd marg. FZ.* circumſtitiſ *BaCD.* circumſtatiſ *Bb* 999. raptiſ *Da: corr. Dc* opſecro *Da.* obſecro *BCDcFZ* ueſtrã *BC.* urãm *D* 1000. Epidam nienſeſ *C.* Epidã menſeſ *B.* Epidannenſeſ *F.* Epidannienſeſ *Z* quin *BCDF,* '*membr. exempl.*' *Pii.* quid *Z* mit titiſ *D* 1001. MES. *FZ.* SER *B: et sic constanter.* Sacereniſ *Db: del. Dc, ut vid.* Ꝑ di immortaleſ *B.* Produm mortaleſ *C.* Prodummor taleſ *Da.* Pro[h] dii ĩmortaleſ *Dc.* Pro dii immortaleſ *FZ* aſpitio *BC* 1002. indigniſſime *BCDcFZ.* indigitiſ ſime *Da.* indigniſ ſime *Db* quid *FZ* ſublimen *BCDaF.* ſublimem *DbZ* 1003. MEN.] AD *B: et sic constanter* mihi suppetias 𝕾. ſuppetiaſ mihi *libri, nisi quod* ſubpetiaſ *D,* ſuppeciaſ *C* audet ferre *BbDc.* aut et ferre *BaC.* aut etferre *Da.* audet afferre *FZ* ego] eo *Z* audaciſſime *BCDbFZ.* audaciſ ſime *Da* (*) 1004—1006. *Dimetris discripsit Geppertus, quos sic habet Ba:*

O facinuſ indignũ & malũ epidam nii . ciueſ · erum
Meũ hic inpacato opido lucideri pierin uia qui liberat uoſ uenerit

ubi v. 1004 indignũ *ex* indignuſ *c. ras. C, v.* 1005 epidamnii ciueſ *Bb Dc.* epidam nuciueſ *CDa.* epidamnii ciueſ *FZ,* paccato oppido *Z.* pacato opido *etiam CDF, v.* 1006 luci deripier in uia *FZ.* lucideri pierinuia *etiam CDa.* lucide rapier in uia *Bb.* lucide eripi et cum ui *Dc,* liber ad *BbDcFZ.* liberat *etiam CDa* (*) 1007. Mitti istunc (*cum lacuna exempli gratia per* actutum uolo *explenda*) ||

MENAECHMVS

Ópsecro te, quísquis es, aduléscens, operam mi út duis
Neú sinas in me ínsignite fíeri tantam iniúriam.

MESSENIO

Ímmo operam dabo ét defendam et súbuenibo sédulo.
Númquam te patiár perire: mé perirest aéquius.
Éripe oculum istí, te ab humero quí tenet, ere, te óbsecro.
Hísce ego iam seméntem in ore fáciam pugnosque óbseram.
Máxumo hercle hodié malo uostro ístunc fertis. míttite.

MENAECHMVS

Téneo ego huic oculúm.

MESSENIO

Face ut oculi lócus in capite appáreat.
Vós scelesti, uós rapacis, uós praedones.

LORARII

Périimus.
Óbsecro hercle.

MEN. Opsecro 𝕾 *duce A, in quo* OP̣Ṣ Ẹ*RỌ Ṭ Ẹ *apparuit ab initio versus (noni paginae usque ad hunc locum prorsus detritae), ubi voci* obſecro *praemittunt* Mittitiſ tunc *BaC.* Mitti iſtunc *B ex rasura et lineola minio ducta.* Mittitiſtunc *D, ubi* A *praemisit Db,* Mittite iſtunc *corr. Dc.* Mittitiſ. ME. nunc *FZ* (Mittite iſtunc. MEN. *Gruterus*) quisquis es, adulescens 𝕾 (*cf. 1021. 1065. Pseud. 1141: facile hoc loco* ADOL. *ut personae nota omitti potuit*). quiſquiſ eſ *CFZ.* quiſ quiſ eſ *D.* quiſquiſ *B* mi ut duis ℜ. mihi ut deſ *BbFZ.* mihi uideſ *BaCD* (*)
1008. NE——— *A* 1009. Sa *praem. Db* IṂṂỌ————— *A* operam *Guietus.* et operam *libri* ſubueniẹbo *Bb* (*) 1010. Ṇ——— *A* potiar *D ante corr.* me perire est aequius *Camerarius* (perire *cum Saraceno*). me derireſ tecuiuſ *CD.* me deridereſ te cuiuſ *B.* me deriſ te citiuſ *F.* mederi te cuiuſ *Z* 1011. EṚ——— *A* isti, te *Bothius.* iſti *libri* ⊢umero *B m. ead.* umero *CD* tenete rete *BC Da* (tenet *separ. Db,* ere *copul. Dc*). tenet here te *FZ* (*) 1012. ***OEEG——— *A* Hiſce, H *in ras. C* ſementē *ex* ſemet ne *D* fatiã (c) *B* (*contra* t *ex* c *D*) 1013. ———ITE *A* Maximo *libri* hercle hodie malo *Bothius olim.* hodie malo hercle *BFZ.* hodiemalum hercle *C ante corr.* hodi malo hercle *C ex ras. et corr.* hodimaloher de *Da* (hercle *corr. Dc*) uoſtro *ex* uoſtru *D* (*)
1014. TENEOEG———RE** *A* A *praemittit Db,* AD *ante* Face (*non ab initio*) *habet B* 1015. ***S**L——— *A* Sa *praem. Db* ſceleſti . uoſ, *erasa* ſ, *C* rapaciſ *BCDc.* rapatiſ *Da.* rapaceſ *FZ* p̄doneſ *B.* predoneſ *Z* Lora. *F.* lora *Z. om. B*(*CD*) *sine spat.* perimuſ *libri: corr. Camerarius* (*) 1016. *ḄṢ*C——— *A* hercli *C*

MESSENIO

Míttite ergo.

MENAECHMVS

Quíd me uobis táctiost?
Pécte pugnis.

MESSENIO

Ágite abite: fúgite hinc in malám crucem.
Ém tibi etiam: quía postremus cédis, hoc praemí feres.
Nímis bene ora cómmutaui atque éx mea senténtia.
Édepol, ere, ne tíbi suppetias témperi aduení modo.

MENAECHMVS

Át tibi di sempér, adulescens, quísquis es, faciánt bene.
Nam ábsque te esset, hódie numquam ad sólem occasum uíuerem.

MESSENIO

Érgo edepol, si récte facias, ére, med emittás manu.

MENAECHMVS

Líberem ego te?

Personas om. B(CD) sine spat. uobiſ] uoltiſ *F* tactioſt *B Dc.* tactioſi *CFZ.* tactio ſi (*vel* ſ?) *Da* 1017. ✱EC✱EPUGNIS⋕AGITEABITEFUGITEKINCIN——— *A* Plecte *FZ* pugniſ agite *om. pers. B* habite *BaCDa: corr. Dc* 1018. Em *Ribbeckius de partic. p. 33.* En *BCD 'notabili exemplo'.* Hem *FZ* p̄mi *B.* premi *CD.* premii *FZ* 1019. Nimis *Bothius.* Nimiſ aut *BCD.* Nimiſ haud *FZ* hora *BCD* commutaui *'sunt qui legant': Pius (cf. Amph. 317 et* aut *antea excurrens, fortasse ex* ut *vel* at ut *olim suprascripto).* commetaui *BaC.* cõmeta ui *D.* comm^n^etaui *Bb.* commentaui *FZ* ſetentia *C.* ſentencia *D* (*) 1020. Sa *praem. Db* temperi *R.* tempore *libri* 1021. At *BC, Scioppius Susp. lect. V 1.* Et *DFZ* aduleſcenſ *B.* adoleſcenſ *ceteri, cum rasura* (r *litt., ut vid.*) *inter* ſc *C* eſ, ſ *in ras. Bb* fa^c^tiant *B.* faciant *ex* facie . . *c. ras. C.* faciunt *Z* 1022. Namq; (*sic*) abſque *B.* Nam ſi abſque *Z* te eſſet *Lambinus.* te ee . *Ba.* te ẽẽm *Bb.* te eſſem *FZ.* tedẽẽt *C.* tede& *D* A *ante* Hodie nũquam *Db* a^d^ſolẽ *C.* ad ſoliſ *B, sed* ſ *a Bb* occauſum *C* uiuere *Ba* (*) 1023. ————————NU *A* Sa *Db. spat. CDa* Ego *Z* hedepol *B* fatiaſ ere *B.* faciaſ ore *C.* faciaſ habere *Z* med *Bothius.* me *libri* emittaſ *C* (aſ *in ras. ex* eſ *ut vid.*) *DFZ.* mittaſ *B* 1024. — —— —I⋕Q✱✱✱✱ST *A* A *Db. spat. CDa* Liberẽ *BaDcZ.* Liberũ *Bb.* libertẽ *CDaF* te Sa *Db.* te⋕ *C.* ⋕*Da*

MESSENIO

Vérum: quando equidem, ére, te seruauí.

MENAECHMVS

Quid est?
Ádulescens, errás.

MESSENIO

Quid, erro?

MENAECHMVS

Pér Iouem adiuró patrem,
Méd erum tuóm non esse.

MESSENIO

Nón taces?

MENAECHMVS

Non méntior:
Néc meus seruos númquam tale fécit quale tú mihi.

MESSENIO

Síc sine igitur, sí negas tuom me ésse, abire líberum.

MENAECHMVS

Meá quidem hercle caúsa liber ésto atque ito quó uoles.

MESSENIO

Némpe iubes?

---

post uerũ *suprascr.* e *Bb* quando equidem *Muellerus Pros. p. 935 sq.* quando quidem *BC (cf. Bb antea).* quandoquidem *DFZ* A *ante* quid eſt *Db, spatium post* quid eſt *C* quidẽ *B* (*) 1025. ——————ṾR****RẼ *A* Aduleſcenſ *B.* adoleſcenſ *CDFZ* craſ ‖ Quid ero p *Da.* eraſ ‖ Sa Quid ero p *Db* (r *suprascr.*; A *suprascr. Db*) iouẽ, i *ras. ex* t, *ut vid., D,* ioı *ex* uen, *ut vid., c. ras. corr. C* 1026. ——————ỊỌR *A* Med *Bothius.* Me *libri* tuum *libri* eſſe ñtaceſ. *D.* eſſe netaceſ *C: cf. ad v. 1027* ñmencior *Da* (mentior *Dc*) (*) 1027. ——————ẸṬUṂỊḲỊ *A* Nec meuſ ſeruuſ *BD* (ſer uuſ) *FZ.* Neconſeruuſ meuſ *C* numquã *B.* umquam *CFZ.* unquam *D* talẽ fecit qualẽ (˜˜ *er.*) *Ba* (*) 1028. Sa *praem. Db* ——————LỊḄẸRŨ *A* si negas tuum me esse *Brixius olim.* ſi tuum negaſ me eſſe *BCD* (*uncis verba haec incl. Da*) *Z.* ſi ſic negaſ me eſſe *F* (*) *Post v. 1028 sequuntur in BCDZ versus 1037—1043 suo loco redeuntes. Omisit h. l. et A et Z, nisi quod versui 1028 post* liberũ *etiam adhaerent* cũ uiatico *verba* 1029. ME. *Z. om. BF* ——————ỌḶẸṢ *A* herde (cl *suprascr.*) *C* atq; ito *Bb.* at quito *Ba.* atque abito *Z*

MENAECHMVS

Iubeo hércle, si quid ímperist in té mihi.

MESSENIO

Sálue, mi patróne. — 'quom tu líber es, Messénio,
Gaúdeo.' — credo hércle uobis. — séd, patrone, te ópsecro,
Né minus imperés mihi umquam, quám quom tuos seruós fui.
Ápud ted habitabo ét, quando ibis, úna tecum ibó domum.

MENAECHMVS

Mínume.

MESSENIO

Nunc ibo ín tabernam, uása atque argentúm tibi
Réferam. rectest ósignatum in uídulo marsúppium
Cúm uiatico: íd tibi iam huc ádferam.

MENAECHMVS

Adfer strénue.

MESSENIO

Sáluom tibi ita, ut míhi dedisti, réddibo: hic me máne modo.

1038. *Nonius p. 476, 25 M.:* reddibo pro reddam. Plautus . . . .

1030. ————NṬẸṂỊKỊ *A* Sa *praem. et mox* A *suprascr. Db* ſiquid *B* imperii eſt *BCZ.* imperiiẽ *D.* imperii eſ *F* 1031. *Nihil apparuit in A* cum *libri* libereſ *BCZ* (*) 1032. ————ṆẸṬẸỌP—— *A, ubi personarum spatia spatium non admittit* gaudeo ‖ Credo *CD.* Gaudeo SER credo *B.* gaudeo MES. credo *FZ* ercle uob, *alt.* e *ex* o, *C* obſecro *BCD FZ* (*) 1033. ————ṚỤỊ *A, qui ceteris certe non auctior fuisse videtur* Neminuſ *B* mihi umquam quam quom 𝔖. mihi quam cum *libri* (cũ *D et,* ˜ *evanida, C*) tuuſ ſeruuſ *libri* (*) 1034. ————IBỌDỌMU (˜ *in fine non apparuit*) *A* apud *ex* adud *C, ex* aput *D* ted *Guietus.* te *libri* 1035. ——— BO***ABERNAUASAATQ·ARGENTUMTIBI *A* (*vix* TABERNÃ) Sa *Db in spat.* Minime *libri spat. ante* nunc *C* (*non D*) uaſ ſa *Bb* atque *B cum A.* at *C.* ad *D.* et *FZ* ibi *Z* (*) 1036. R**ẸR——— ——— *A* recte eſt *libri, nisi quod* A *praem. Db s. sp.* obſignanũ *C* marſupium *BFZ* *Sequitur in BCDFZ versus 1044, suo loco iteratus, hic deletus a Pylade. In A quoque duo versus inter v. 1036 et 1038 sunt, quorum nihil legi potuit: ubi tamen etiam de versu 1037 bipartito cogitari potest. Versuum 1037 sqq. in priore loco (cf. ad v. 1028) scripturam additis circulis signavimus* 1037. Quom *(B)* uiatio *C.* iuatico *(D)* id *CDa (F):* Sa *praem. Db s. sp.* SER id *B.* AD id *(B).* MES. id *FZ* iam huc *B (BCD).* huc *CF et, in ras. paulo longiore, D.* iam nunc *(F)Z* adferam *B (B).* afferam *reliqui* MEN. *F(F)Z.* AD *B.* SER *(B).* A *Db (Db). spat. (CD)* adfer *B (B).* affer *reliqui, nisi quod* affert *(C)* 1038. ṢAḶ———— *A* SER *B. om. (B)* Saluom *B(B).* Saluum *reliqui cum Nonio* tibi ita

MENAECHMVS

[Nímia mira míhi quidem hodie exórta sunt mirís modis.]
[Álii me negánt eum esse quí sum atque excludúnt foras.]
Étiam hic seruom esse sé meum aibat, quem égo modo emisí manu
* * * * * * * *
Ís ait se mihi állaturum cum árgento marsúppium:
Íd si attulerit, dícam ut a med ábeat liber quó uolet,
Né tum, quando sánus factus sít, a me argentúm petat.
Sócer et medicus me ínsanire * * * *

---

idem in Menaechmis 'saluum . . . . reddibo': *cf. Reblinius p. 53, Caesar p. 39*

BCD, Nonius. tibi itẽ *(B).* itẽ tibi *(CDF).* tibi *FZ* reddibo *Nonius.* reddebo *(B) et, cum lacunula post eam vocem, (C).* redhibeo *C et margo (C) F(F)Z.* red.hibeo (*eraso* ', *ut vid.*) *D.* redhibeo† reddebo *(D): alt. exp. (Dc).* ſed habeo *B* hic me mane modo 𝕾. hic me mane *(CDF)Z.* hic mame *(Ba).* hic mane *(Bb).* hic (*nihil praeterea*) *BCF et, cum spat. in fine v., D* (*) *Post hunc versum in A sequitur in quo* AL *apparuit initio* (*ut v.* 1039 *aut non habuerit aut alio loco habuerit A, ut vid.*) *ac dein* (*ante v. 1046, ut vid.*) *octo versus, in quibus nihil apparuit* 1039. AD̃ *(B).* A *Da* Nimia *ex* Nimii *B m. cad.* hode (i *superscr.*) *B. om. (BCDF)* miriſ *(BCDF).* multiſ *BCDFZ* (*)
1040. *Hunc versum del. Kayserus cens. p. 417 sq.* eũ *D(D). om. FZ* qui ſumat que *(Ba).* quiſum atque *(Bb)* excluſum (+ dunt *superscr.*) *Bb* (*)
1041 *sq. Sic constituit* 𝕾 (*cum eiusmodi supplemento:*

Quamquam nusquam ante hunc diem uidi: certo non sanust satis)

quorum haec est scriptura in (BCDF):

Vel ille qui ſe petere modo argentũ . modo qui ſeruom ſe meũ
Eſſe aiebat . quem ego modo emiſi manu,

nisi quod v. 1041 quiſepe te reargentũ *(Ba).* qui ſe petere: argentum *et in marg.* : modo *(Bb) et* ſeruũ *(CDF), v.* 1042 alebat *(Ba) et* modo ego *(F). Pro his autem duobus versibus unum hunc BCDFZ exhibent:*

Etiam hic ſeruom eſſe ſe meum aiebat quẽ ego emiſi manu

ubi ſeruum *CD* (*) 1043. mihi *B(B). om. reliqui* allatorũ (v *superscr.*) *(Bb)* cum] ạṛcũ *Bb.* c̃ *(C)* marſoppium *C.* marſopiũ *(B).* marſupium *BF(F)Z* (*) 1044. *Recte hic redit, qui iam post v. 1036 scriptus erat in libris* AD *praem. (B),* MEN *(F)* Ipſe ſi adtulerit *Bb, non (B)* med *Bothius.* me *libri* abeat *D ex ras. FZ(BbCDF).* labeat *D ante ras.* habeat *BC(Ba)Z* lib *C(C)* 1045. Ne tum *Lambinus.* Nec dum *B.* Nedum *reliqui* a me *om. Z* 1046. *Sic constituit* 𝕾 *cum lacuna ad hoc exemplum explenda:*

Socer et medicus me insanire ⟨praedicabant nec tamen

* * * * * dicébant quid sit. míra sunt:
Haéc nihilo esse míhi uidentur sétius quam sómnia. 1047
Núnc ibo intro ad hánc meretricem, quámquam suscensét mihi:
Seí possum exoráre, ut pallam réddat, quam referám domum.

1047. *Gellius N. A. XVIII 9, 4 sq.* (Insecenda quid esset quaeri coeptum . . . .). Alter autem ille eruditior nihil mendum, sed recte atque integre scriptum esse perseuerabat et Velio Longo, non homini indocto, fidem esse habendam, qui in commentario quod fecisset de usu antiquae lectionis scripserit non 'inseque' apud Ennium legendum sed 'insece': ideoque a ueteribus quas narrationes dicimus 'insectiones' esse appellatas. Varronem quoque uersum hunc Plauti de Menaechmis 'nihilo minus esse uidetur sectius quam somnia' sic enarrasse 'nihilo magis narranda esse quam si ea essent somnia'. Haec illi inter se certabant. Ego arbitror et a M. Catone 'insecenda' et a Q. Ennio 'insece' scriptum sine u littera. . . . . Nam quod in uersu Plautino est 'sectius quam somnia' nihil in alteras partes argumenti habet. *Cf. R Prol. Trin. p. LXXV, Bergkius 'Beiträge' p. 158 sq., Nettleshipius 'Journ. of phil.' XI p. 109 (= 'Lect. and Ess.' ed. Oxon. a. 1885 p. 369): qui mire excogitavit* Haec nihilo est mage ut uidetur sectio (*vel* H. n. mage u. u. sectiost) quam somnia *et mox* quod in uersu Plautino est 'sectio (est) quam somnia'*: quod neque cum Varronis explicatione neque cum ipso loco concinit* (*quaenam enim est narratio apud Plautum?*). *Varronem per* nihilo magis *reddere* nihilo setius (*eodemque spectare* minus *apud Gellium interpolatum*) *luce clarius est — etsi Vahlenus negat omnino* setius *illum legisse — videturque Gellius obiter inspecto Velii loco ad* se(c)tius *traxisse quae ad aliquam 'secendi' formam in eodem versu a Varrone lectam pertinerent. Fuit fortasse velut* mira sunt Et nihilo haec (*vel* sunt. Nihilo haec mihi) uidentur sectu setius quam somnia, *ubi 'sectu (esse)' coll. 'usu (esse)' potuit Varro enarrare per 'narranda esse', cum rectius 'sectu' = dictu scil. 'mira esse' enarrasset.*

Quor pro insano haberent me〉 dicebant quid sit. mira sunt quid ſi *F iungens* quid ſi mira ſunt haec *In A sub finem alterius supra v. 1048 versus* UNT *litterarum ligatura apparere visa est, nihil versu sequenti* (*) 1047. Hęc *B C D. om. Gellius* eſſe mihi uidentur *B C D.* mihi eſſe uidentur *F Z.* minuſ eſſe uidetur *Gellius* ſetiuſ quam *C D Z.* ſed uſquam *B a.* ſecuſ quam *B b.* ſeciuſ quam *F.* ſectiuſ quam *Gellius* ſomna *B.* ĩſomnia *Z* *Cf. testim.* (*) 1048. ATN**C ——————— *A, qui fortasse* At nunc ibo ad *habuit pro* Nunc ibo intro ad quan quã *C D* ſuſcenſ et *B a C.* ſuſcenſed *D a.* ſuccenſet *B b D c Z.* ſuccenſerit *F* 1049. SEIPO——— ———OMUM (MUM *per ligaturam*) *A* Si *B C D F Z* reddet *C ante corr.*

MENAECHMVS II. MESSENIO

MENAECHMVS

Mén hodie usquam cónuenisse te, aúdax, audes dícere,
Póstquam aduorsum mi ímperaui ut húc uenires?

MESSENIO

Quín modo
Éripui, homines quóm ferebant té sublimen quáttuor,
Ápud hasce aedis. tú clamabas deúm fidem atque hominum ómnium:
Quóm ego accurro téque eripio uí pugnando, ingrátiis.
Ób eam rem, quia té seruaui, me ámisisti líberum.
Quom árgentum dixí me petere et uása, tu quantúm potest
Praécucurristi óbuiam: ut quae fécisti, infitiás eas.

MENAECHMVS

Líberum ego te iússi abire?

MESSENIO

Cérto.

Act. V Sc. 8 M————ỤS — — — *A* (MENAECKMUS, *ut vid., ab initio versus*). Menaechm̉ meſſenio *versu singulari ac dein* MENECHM' ADOL̄. MESSENIO. SOSICLES· *B.* MENECHM' SOSICLES MESSENIO SERVVS *rubr. in D erasis eisdem nominibus a Db scriptis itemque, sed* Menęchinuſ Soſideſ, *Z.* Menechinuſ. Meſſenio *F. unius v. spat. C* 1050. ṬUṂẸḲỌ*****QUAM*Ọ*ỤẸ*ỊṢ***Ụ*****ḌẸṢḌỊÇ—— *A* te *B. om. reliqui cum A, ut. vid.* (*) *Quartum ab hoc versum cum medium inter quattuor quorum legi nihil potuit habere videatur A ante v. 1056, aut ordo aut ipse contextus horum versuum alius fuerit oportet neque improbabile est v. 1053 sq. inversos illum exhibuisse*
1051. aduorſum mihi *libri* (Aduor ſum *D*) MESSEN. *CDa in spat. om. Z* quọmodo (in· *supra*) *B* 1052. quom *R.* qui *libri* ferebant te *Gruterus.* te ferebant *libri* ſublimen *BF.* ſuplimem *C.* ſublimem *D Z* quatuor *libri* (*) 1053. haſcę *D.* haſ ce *C* ediſ *CF.* hẹdiſ *Da.* haedeſ *Dd* 1054. ————————IS *A: vide ad v. 1050* Qum *BD.* Quin *CZ.* qn *F* te q . . *c. ras. Ba.* te q; *Bb.* tequę *D* ui pugnando *Camerarius.* uel inpugnando *B.* oppugnando *reliqui* ingraciiſ *C.* ingratiſ *FZ* 1055. Obeatam rẽ *Ba:* at *exp. Bb* mea miſiſti *D:* a *exp. Dc* 1056. Cum *BCD* argento *B* poteſt *BaDaFZ.* poteſ *B ex ras. CDc cum A, ut vid., in quo* S *in fine versus apparuit* (*) 1057. ————————S *A* p̄cucurriſti *D.* pręcucurriſti *C.* Precucurriſti *B.* percurriſti *FZ* utq› *BCD* infitiaſ *BD.* inficiaſ *CFZ* 1058. ————————ṆÇẸṚ*******SṬ *A* Sos *B.* SUSICLES *CD in spat.* abire certo cui *BCD, ubi personas*

MENAECHMVS

Quin certíssumumst
Mépte potius fíeri seruom, quám te umquam emittám manu.

MENAECHMVS I. MESSENIO. MENAECHMVS II

MENAECHMVS I

Si uóltis per oculós iurare, níhilo hercle ea causá magis
Faciétis ut ego hinc hódie abstulerim pállam et spinter, péssumae.

MESSENIO

Pro di ímmortales, quíd ego uideo?

MENAECHMVS II

Quíd uides?

MESSENIO

Speculúm tuom.

---

inser. *FZ,* quin *corr.* *Saracenus cum A, ut vid.* certiſſimũ ſt *B itemque ex* tertiſſimũſt *Dc.* certiſſimumſt *CZ.* certiſſimum eſt *F* (*) 1059. ——————NU *A* Mepte, *sed* p *corr. ex* n, *B.* meapte *CD.* Me a te *FZ* ſeruom *B.* ſeruum *ceteri, nisi quod* ſeruũ *rasura ex* ſeruiſ, *ut vid., D* unquã *CD* emit amanu *Ba.* emittãmanu *Bb.* emitteam manu *C*

Act. V Sc. 9 ——————KMUS, *ut vid.* (MU *per ligaturam*) *A.* . . . . Menaechm̃ Meſſenio *singulari versu et mox* MENECHM' ⁊ FRAT̃ EIVS. MESSENIO SERVVS *B.* MENECHM' MESSENIO *rubr. in D delens initio* Me *et* Mes *adhibens a Db scripta.* Menęchinuſ. Meſſenio. Soſideſ Menęchinuſ *Z et, nisi quod* Soſicleſ, *F. unius v. spat. C. In ipsis sermonibus utrumque fratrem BZ eadem nota* (ME *B.* ME. *vel* MEN. *Z*) *significant: in F alter* Mene. *alter* Mene. (*sic*) *scribitur: de CD vide singulos locos et ad v. 1102. Ex editoribus primus distinxit Camerarius* ME. SV(*rreptum*) *et* ME. So(*siclem*) 1060. ——————AGIS *A* M *Db* (*del.*) occuloſ *C* uira re *D* hercle *C* (*) 1061. Fatietiſ *B* hinc hodie *℞ in adn.* hodie *BCDFZ: in A versus* (*post* SPINTER, *ut vid.*) *bipartitus fuit: unde probabile est ceteris eum auctiorem fuisse. Sed legi praeter incertas vocis* SPINTER *reliquias nihil potuit* abſtulerem *C* ſpinther *BCDF, cui voci ? adscr. Db* peſmae *Bb.* peſſume *F.* peſſime *DZ.* poſſime *C* 1062. ——————ULUMTUŨ (UM *et* UU *per ligaturam*) *A* Pro *Dc* diimmortaliſ *CDa: separ. Dc.* dii immortaleſ *BFZ* ⌗quid *CD* uideſ ſpeculum *s. sp. CD* tuum *libri cum A* (*)

Menaechmvs II

Quíd negotist?

Messenio

Tuást imago: tám consimilest quám potest.

Menaechmvs II

Pól profecto haud ést dissimilis, meám quom formam nóscito.

* * * * * * * *

Menaechmvs I

Ó adulescens, sálue, qui me séruauisti, quísquis es.

Messenio

Ádulescens, quaeso hércle, eloquere tuóm mihi nomen, nísi piget.

Menaechmvs I

Nón edepol ita prómeruisti dé me, ut pigeat óbsequi
Quaé uelis. mihíst Menaechmo nómen.

1063. negoti *D.* negoci *C.* negotii *B.* negocii *FZ* eſt *libri* (*om. sp. CD*) tua eſt *FZ.* tumſt *D et* (tum ſtimago) *B.* tumeſt *C* inmago *D* consimilest 𝔖 (*cf. ad Truc. 505. 507, Amph. 537, al.*). conſiliaeſt *CD.* conſi˙ ..... *Ba.* conſimiliſ ∸ *Bb itemque, sed* eſt, *FZ.* consimilis, *ut vid., A, in quo apparuit* ———————— LỊṢQU****Ṭ*ṢṬ

1064. Me. *om. F* havdeſt *C* (v *in ras. paulo maiore ex* de, *ut vid.*). haud *Z* mea *CD* quom formam *Acidalius praeeunte* formam quum *Pylade.* quã formã *CD.* quam formã *Ba* (q᾽ụạm *Bb*). formam *FZ* noſ ſcito *Ba: corr. Bb* (*) *Inter versuum 1063 et 1065 reliquias tres versus sunt in A, in quibus nihil nisi* M *sub medii finem legi potuit: unde patet praeter v. 1064 in A duos alios exstitisse aut unum bipartitum. In ipso autem versu* 1065 ———— Q ———— Q*** QỤIṢ———— *ita apparuit, ut ante primam et alteram* Q *ceterorum scriptura paulo excedere spatium videatur et aliquid post* quisquis es *exstitisse. Quae conformatio illustretur velut hoc exemplo:*

Mes. Est lubido adire hominem. Men. ii. Adeas. Mes. Salue multum, ‖ quisquis es.
Men. i. Et tu edepol, qui me seruasti, quisquis es, saluos sies.

1065. Me *del.* SoS *Db* aduleſcenſ *B: non item proximo v.* adoleſcenſ *utroque reliqui* ſeruauiſti *B.* ſeruaſti *CDZ.* ſaluaſti *F: de A vide antea* 1066. Mes *Db* quęſo *Z.* queſo *BDbF.* queſ *Da.* quiſ *C* ercle *C, ante quam vocem* M, *ut vid., erasum* eloquere *Fleckeisenus.* loquere *libri* tuum *libri* piget *DF.* pige^t^r *Bb.* pier *C.* pigeſ *Z* (*corr. Scutarius*) 1067 *sq.* edepol ita *Bb, Camerarius.* me depolita *Bb.* me edepol ita *reliqui* obsequi ‖ Quae uelis. mihi 𝔖 *coll. Ter. Phorm. 79 praeeunte* quae uelis ‖ Obsequi. mihi *Vahleno.* quaeueliſ ‖ Mihi *libri* (que *Ba*) eſt *libri* menęc h mo *C.* menechmo *BD ante*

MENAECHMVS II

Immo edepól mihi.

MENAECHMVS I

Sículus sum Surácusanus.

MENAECHMVS II

Ét mihi illi patriást domus.

MENAECHMVS I

Quíd ego ex te audio?

MENAECHMVS II

Hóc quod res est.

MESSENIO

Nóui equidem hunc: erus ést meus.
Égo quidem huius séruos sum, sed méd esse huius crédidi.
Égo hunc censebam téd esse: huic etiam éxhibui negótium.
Quaéso ignoscas, sí quid stulte díxi atque inprudéns tibi.

MENAECHMVS II

Délirare míhi uidere. nón commeministí semul
Té hodie mecum éxire ex naui?

MESSENIO

Énimuero aequom póstulas.
Tú erus es: tu séruom quaere. tú salueto: tú uale.
Húnc ego esse aió Menaechmum.

---

ras. menaechm̃ *Db.* menęchinuſ *FZ* ME *Db in spat.* mi *C c. spat. in fine v.* (*) 1069. Si c . . duſ *c. ras. Ba.* Si culuſ *Bb.* Syculuſ *D* ſiracuſanuſ *BCDZ* et mihi illi patriast domus 𝔖. ea domuſ et patria eſt mihi *libri* (*) 1070. ME *Db, mox* SoS *et* MESSENIO *CDa* noui *B, Pylades.* noui ‖ Noui *CDFZ* meuſ, euſ *e corr. Bb* 1071. ſeruuſ *libri* med *Pareus.* me *libri* (*) 1072. c̃ſebam *C* ted esse *Pareus.* te eſſe *BCDF.* eſſe te *Z* hunc *C* exibui *Ba Da:* ˫ *suprascr. Bb,* h *Dc* negocium *FZ* (*) 1073. Queſo *BCD* ſiquid *B* inprudenſ *BC.* imprudenſ *DF, codd. Pyladis.* imprudenter *Z* 1074. SoS *CDa* c̃ominuiſti, nui *ex* niv, *ut vid., corr., C* ſemul *B.* ſimul *CDFZ* 1075. e naui *Z* M *Db.*#*CDa* enimuero aequom *B.* equũ *CF.* æ quũ *D.* ęquum *Z* poſtulaſ *C in ras.* (*) 1076. eſtu *Ba.* eſ#tu *BbCDa, ubi* S *Db* ſeruom *BF.* ſeruũ *CDZ* quere *B.* quaere#*D.* quę re#*C* tu ſalueto tu *Bb.* tu ſalue totu *Ba.* ſalueto tu. tu *reliqui, nisi quod* tuuale *in ras. C,* #tu uale *D* 1077. MeS *praem. Db* aio eſſe *F*

MENAECHMVS I

Át ego me.

MENAECHMVS II

Quae haec fábulast?

Tú's Menaechmus?

MENAECHMVS I

Mé esse dico, Móscho prognatúm patre.

MENAECHMVS II

Tún meo patré's prognatus?

MENAECHMVS I

Ímmo equidem, adulescéns, meo.

Tuóm tibi neque óccupare néque praeripere póstulo.

MESSENIO

Di ímmortales, spem ínsperatam dáte mihi, quam súspicor.

Nám nisi me animus fállit, hi sunt géminei germaní duo:

Nam ét patriam et patrém commemorant páriter qui fuerínt sibi.

Séuocabo erúm. Menaechme.

MENAECHMI AMBO

Quíd uis?

MESSENIO

Non ambós uolo.

Séd uter uostrorúmst aduectus mécum naui?

---

menec hum^{ME}·at ego *B*. menaechmum‡at ego *CDa*, *ubi* SoS *Db* me quae *CD*, *ubi* Meſ *suprascr*. *Db* que hec *Ba* (quę *Bb*) fabulaſt *B*. fabulaẽ *CD* (*) 1078. So *Db* Tueſ *BCD* menechm̃ *B*. męnechmuſ *C* Me *Db*.‡*om*. *CD* moſco *F*. meſ^{h}co *C* 1079. S *Db* Tun meo *Pylades*. Tun ameo *B*. Tuñameo *C*. Tunã meo *DFZ* patre eſ *libri* MeS *er*. S *Db*.‡*CD* adoleſcenſ *BCD* meo *CD ante ras. om*. *B*. nec *D ex ras FZ proximis iunctum* 1080. Tuum *libri* tibi nec *F* p̄ripere *B* (*) 1081. Mes *CDa* Dũ mortaleſ *CD*. Dii immortaleſ *BFZ* ſuſpico *BaCDa* (*) 1082. geminei *Ba*. gemini *BbDFZ*. gemui *C* 1083. patriam et patrem *Lipsius Epistol. quaest. IV 6*. patrem et matrem *libri* commorant *C* quę^{i} *Bb* fuerunt *DFZ* (*) 1084. Seuocabo *BCDa*. Sed uocabo *DbFZ* . . menechme, *craso* Me, *B* Men. Ambo *Camerarius*. Me *BDbZ*.‡*CDa*. *om*. *F* Messen *CD* ñamboſ *Da*. nãboſ *C* 1085. uostrorumst *Gruterus*. uoſtrũ eſt *BC et*, *ex* ueſtro *corr*., *D*. ueſtrum eſt *FZ* naui mecum *Z* Men *CD* (*)

MENAECHMVS I

Nón ego.

MENAECHMVS II

Át ego.

MESSENIO

Te uolo ígitur. huc concéde.

MENAECHMVS II

Concessí. quid est?

MESSENIO

Íllic homo aut merus súcophanta aut géminus est fratér tuos.
Nam égo hominem hominis símiliorem númquam uidi usquam álterum,
Néque aqua aquae neque láctest lactis, créde mi, usquam símilius,
Quam híc tuist tuque húius autem. póst eandem patriam ác patrem
Mémorat. meliust nós adire átque hunc percontárier.

MENAECHMVS II

Hércle qui tu me ádmonuisti récte et habeo grátiam.

1089. *Priscianus inst. VI 20 p. 212, 6 H.:* in c duo sunt generis neutri 'lac lactis' — quod antiquissimi etiam 'hoc lacte' protulisse inueniuntur teste Capro, apud quem exempla inuenis (Plautus in Menaechmis: 'neque aqua .... similius') — et allec allecis*: cf. ad Bacch. v. 19*

1086. ME At ego MES te *B.* MES at ego te *reliqui* hunc *C* SoS *CD* conceſſi *ras. ex* conceſſeſt, *ut vid., Da* 1087. aut *om. C* merus sucophanta 𝔖. ſicophanta *B.* ſycophanta *CDFZ* tuuſ *libri* (*) 1088. hominis *Wesenbergius Emend. Cic. Tusc. I p. 27.* homini *libri* nunquã *CD* usquam *Onions 'Journ. of philol.' XIV p. 53 sq. coll. Most 905. om. libri* (*) 1089. MES *CD* Neque *B, Priscianus.* Nec *CDFZ* aque *Ba* neque *Priscianus.* nec *BCDFZ* lacte (e *ex corr. BbC*) eſt *BCD, Priscianus.* lacte *FZ* lactis ℞. lacti *libri cum Prisciano* mihi *omnes* (*) 1090. tuiſt *D ante corr.* tui eſt *D ex corr. cum ceteris* tuque huius autem. post *Bothius.* tuqueuiuſ autẽ poſtea *Ba.* tuq⁊ ·uiuſ autẽ. poſtea *c. ras. Bb.* tuq⁊ huiuſ (huiſ *C*). aut̃ poſtea *CD.* tuque huiuſ. poſtea autem *FZ* (*) 1091. meliuſ ẽ *B.* meliuſ *reliqui* percunctarier *Z* (*) 1092. SoS *CD* qui *Ba, Fleckeisenus.* quin *BbCDFZ*

Pérge operam dare, ópsecro hercle. líber esto, si ínuenis
Húnc meum fratrem ésse.

MESSENIO

Spero.

MENAECHMVS II

Et égo itidem speró fore.

MESSENIO

Quíd ais tu? Menaéchmum opinor té uocari díxeras.

MENAECHMVS I

Íta uero.

MESSENIO

Huic itém Menaechmo nómen est. in Sícilia
Té Suracusís natum esse díxti: et hic natúst ibi.
Móschum tibi patrém fuisse díxti: et huic itidém fuit.
(Núnc operam potéstis ambo míhi dare et uobís simul.

MENAECHMVS I

Prómeruisti ut né quid ores, quód uelis, quin ímpetres.
Tám quasi me emerís argento, líber seruibó tibi.

1093. opſecro *C.* obſecro *BCDFZ* lib *C, ut saepius* eſtoſi *et in marg.* ¨ hodie *Dc.* e · oſi *c. ras. Ba* inuentuſ *DaZ et (suprascr.) Dc.* inueniſ *ex* inuent *non deleto in fine* uſ *Db.* inuentum *F* 1094. fratrem meum *FZ* eſſe ſpero·& (MES) *(sic) B.* eſſe ſpero. MES. et (MES) *CDFZ: corr. Lambinus* itidem *Bothius.* idem *libri* ″fore ſpéro *F* (*) 1095. MES. *Lambinus. om. libri* Quid agiſ *Ba.* QuiAiſ (d) *D,* A *ex incohata* l, *ut vid., corr., unde* Qui diſ *FZ* menechmum *BC* dixeraſ, r *ex* x, *ut vid., corr., C* 1096. MEN. *CDFZ. om. B* MES *DZ. om. BCF* menechmo *BC* nomenẽ. in *CDb.* nominẽ in *Da* ſycilia *C.* ſicylia *D* 1097. Te *om. FZ* ſiracuſiſ *BCD.* ſyracuſiſ *FZ* dixti: et *Seyffertus Stud. Pl. p. 13.* dixiſti *libri* natuſ eſt ibi *BDZ.* natuſ ẽ tibi *F.* natuſ ibi *C, sed* ibi *in ras. ex* eſt (*) 1098. Moſcum *FZ* dixti: et *Seyffertus.* dixti *DFZ.* dixit *BaC.* dixſti *Bb* MES. huic *F* utidẽ *C* (*) 1099—1110. *Hos versus alterius esse recensionis Goetzius demonstravit Mus. Rhen. XXXV p. 487* 1099. *Ante* poteſtiſ *unam litteram,* q *ut vid., erasam C* 1100. MEN *CD.* Mene (ſoſi) *F* Ut neq; qđ oreſ qđ ueliſ *C* nequid *B* 1101. MES. *hic praemittunt libri, non v. 1102: corr. Camerarius* Tam quaſi *BCDa.* Tãnquã ſi *Db.* Tamquam ſi *FZ* me emeriſ *C ex corr. FZ.* me ęmeriſ *Bb.* meę meriſ *Ba.* me emeraſ *D* (*)

MESSENIO

Spés mihist, uos íuuenturum frátres germanós duos
Géminos, una mátre natos ét patre uno unó die.

MENAECHMVS I

Míra memoras. útinam efficere quód pollicitu's póssies.

MESSENIO

Póssum. sed nunc ágite uterque id quód rogabo dícite.

MENAECHMVS I

V́bi lubet, roga: réspondebo. níl reticebo quód sciam.

MESSENIO

Ést tibi nomén Menaechmo?

MENAECHMVS I

Fáteor.

MESSENIO

Est itidém tibi?

MENAECHMVS II

Ést.

MESSENIO

Patrem fuísse Moschum tíbi ais?

MENAECHMVS I

Ita uero.

MENAECHMVS II

Ét mihi.

MESSENIO

Ésne tu Surácusanus?

1102. *Cf. ad v. 1101* *Inde ab hoc versu personas* (MEN, MES, SOS) *habent CD recte, nisi contrarium testamur* eſt *libri* inuenturum *Lambinus, Scaliger.* inuenturoſ *libri* 1103. notoſ *C* 1104. memoreſ *C* pollioitus *C.* policituſ *F.* pollicituſ *BDZ: corr. Lambinus* poſſiſ *libri: corr. Camerarius* 1105. nunc agite *CDFZ.* nunc co · ite *rasura ex* cogite *B* id quod] iquod *C* 1106. iubet *Da: corr. Db* rogare ſpondebo *Ba* nihil *libri* 1107. menęchmo *Da.* menechmo *B.* menechimo *C.* menechmọ̊ *Db.* menechinuſ *FZ* MEN.] *spatium F* MES.] MEN. (*iterum*) *C* idem *FZ* (*) 1108. moſcum *F* MEN ita ůoet mihi *CD* 1109. Eſt ne *Ba* tu ſiracuſanuſ *BD.* tu ſyracuſanuſ *FZ.* tuſ yracuſanuſ *C*

MENAECHMVS I

Cérto.

MESSENIO

Quid tu?

MENAECHMVS II

Quíppini?

MESSENIO

Óptume usque adhúc conueniunt sígna. porro operám date.)
Quíd longissumé meministi, díc mihi, in patriá tua?

MENAECHMVS I

Cúm patre ut abií Tarentum ád mercatum: póstea
Ínter homines mé deerrare á patre atque inde áuehi.

MENAECHMVS II

Iúppiter supréme, serua mé.

MESSENIO

Quid clamas? quín taces?
Quót eras annos gnátus, secum quóm pater a patria áuehit?

MENAECHMVS I

Séptuennis: nám tum dentes míhi cadebant prímulum.
Néque patrem postíllac umquam uídi.

ME. SV. certo. MES. quid tu? ME. SO. quippini *Camerarius cum F*. SOS. certo. MES. quid tu? MEN. quippini *CD*. ME certo. MES quid tu ſcilic&. ME quippini *B, ubi* ſcilicet *ex interpretatione* quippini *vocis repetit* 𝔅 (*ex* ſoſict *nota Bothius*) quippeni *Db*. quippin *FZ*

1110. Optime *BCDZ* adhuc·ueniunt (.con *supra*) *Da* date, e *ex* i *minio* *B* 1111. longiſſime *BCFZ*. logiſſime (n *supra*) *D* in *rasura ex* ut *D* 1112. ut abii tarentum *Db FZ*. utabutarentũ *Da*. ut apiit arentum *C*. ut habitarem. tum *B, punctum minio: cf. ad v. 1113* (*) 1113. dęerrare *Z*. de errare *F* auehi *CDFZ*. abiit *Ba*. abii *B ex ras.: cf. ad v. 1112* (*) 1114. SOS. *om. C* iupiter *FZ* ſup̄me *BC* MES *et ante* quid *et post* taceſ *in fine versus CD* 1115. anno *C* gnatuſ *BZ*. gnatoſ (v *supra*) *D*. natọſ (v *supra*) *C*. nataſ *F* secum quom 𝔖. quã te *B*. cũ te *CDFZ* pat̃ a *CD*. patera *Ba* patia (r *supra*) uehit *Bb* (*) 1116. nam tum *Z*. nam tunc *DF*. nam tuno *C*. iam nunc *B* mihi *om. DFZ* 1117. poſtillac umquam 𝔅. umquã puſilla *Ba*. um-

MESSENIO

Quid? uos túm patri
Fílii quot erátis?

MENAECHMVS I

Vt nunc máxume meminí, duo.

MESSENIO

V́ter eratis, tún an ille, máior?

MENAECHMVS I

Aeque ambó pares.

MESSENIO

Qui íd potest?

MENAECHMVS I

Gemini ámbo eramus.

MENAECHMVS II

Dí me seruatúm uolunt.

MESSENIO

Si ínterpellas, égo tacebo pótius.

MENAECHMVS II

Taceo.

MESSENIO

Díc mihi:
V́no nomine ámbo eratis?

MENAECHMVS I

Mínume: nam mihi hóc erat,

---

quã ꝑ illa[c] *Bb.* unquã poſtilli, nq *ex* m *corr.*, *C.* unq poſt illa *D itemque, sed* ũquam, *FZ* qid *D* uos tum *Colvius in Appul. Metam. XI p. 768 a Oud., Scaliger.* uoſtrum *libri* (*) 1118. fili[i] *Bb* quot *B ex ras.* quod *BaC* erratiſ *Ba* ut *BC.* & *D.* et *FZ* nuno *C* maxime *libri* maxi·memini (me· *suprascr.*) *Bb* 1119. Vt e·ratiſ *c. ras.* r *litt. B.* ///re Vteratiſ *D,* re *suprascr. Db erasa* e, *ut vid.* an] aut *Z* maiore que (ME) *Ba.* maior,e—que (ME) *Bb* ęquę *D* 1120. id *om. FZ* MEN *om. B* gemini *BbDFZ.* gemino *Ba.* germini *C* erramuſ *Ba* dii *FZ* 1121. taceo *Bà.* tacebo *BbCDFZ, cui voci* potius *adiunxit* 𝕾, *quod cum* taceo *iungunt libri* (*) 1122. amberatiſ *F* Minine *C.* minime *reliqui* hoc *B. om. reliqui*

Quód nunc est, Menaéchmo, illum autem túm uocabant Só-
siclem.

MENAECHMVS II

Sígna adgnoui: cóntineri quín conplectar nón queo.
Mí germane gémine frater, sálue: is ego sum Sósicles.

MENAECHMVS I

Quómodo igitur póst Menaechmo nómen est factúm tibi?

MENAECHMVS II

Póstquam ad nos renúntiatumst te * * * *
* * * * * * ét patrem esse mórtuom,
Áuos noster mutáuit: quod tibi nómen est, fecít mihi.

MENAECHMVS I

Crédo ita esse fáctum ut dicis. séd mi hoc respondé.

MENAECHMVS II

Roga.

MENAECHMVS I

Quíd erat nomen nóstrae matri?

MENAECHMVS II

Teúximarchae.

1123. menechmo *BCDa*. menęchmuſ *DbFZ* illum autem tum *Muellerus Add. ad Pros. p. 130 sq.* illum tum *BCDZ*. illum tamen *F* ſoſiclen *BD*. ſoſidem *Z* (*) 1124. SOSICLES *CD* adgnoui *BC*. agnoui *DF*. cognoui *Z* conplectar *B*. cõplectar *CDZ*. amplectar *F* nonqueo *B* 1125. Mihi *BCD* salue: is 𝕾. ſalui *C*. ſalue *BDFZ* (*) 1126. ///ẽ factũ tibi?, *erasa* e, *ut vid.*, *D*. ẽ factũ ẽ tibi *B* 1127 *sq.* *Vnum versum habent libri hunc:* ME (SOS) Poſtquã adnoſ renuntiatũ ẽ te & patrẽ ẽẽ mortuum, *nisi quod* morarū[tuum] *B: quem ex duobus coaluisse duce Is. Pontano intellexit* 𝕽 [*velut* renuntiatumst te ⟨et deerrauisse a patre Et per praedonem aliquem ablatum esse⟩ et] (*) 1129. Auuſ *BCDF* noſter mutauit quod tibi *libri, nisi quod* nĩ *C*, qđ *CD*. quid *Ba: corr. Bb* nominẽ fecit *C* (*) 1130. Hercle ita *FZ* eſſe factum *B*. Factũ *CDF*. factum eſt *Z* dicis; ſed *CDF*. diciſſ& *Ba*. diciſ ſ& *Bb*. dicit MES. ſed *Z* mihi *libri* reſponde *BC*. reſpondere *D*. reſpondeto *FZ* SOS. *om. CD sine spat.*
1131. MEN. *FZ. om. BCD* Quid *BaCDZ*. Quod *BbF* erat ueſtrę *Z* (erat nomen noſtrae *Pylades ex 'codd. ant.'*) SOS. *om. C* Teuximarchae 𝕽. teuxi inarce *D* (*copul. Dc*). teuxinarce *BC*. theuſinarcae *F*. theuſimarce *Z*

MENAECHMVS I

Cónuenit.

Ó salue, insperáte, multis ánnis post quem cónspicor.

MENAECHMVS II

Fráter, et tu, quém ego multeis míserieis labóribus
Vsque adhuc quaesíui quemque ego ésse inuentum gaúdeo.

MESSENIO

Hóc erat, quod haéc te meretrix huíus uocabat nómine:
Húnc censebat té esse, credo, quóm uocat te ad prándium.

MENAECHMVS I

Námque edepol iussi híc mihi hodie prándium adparárier
Clám meam uxorem, ouáns, quia pallam súrrupui dudúm domo:
Eám dedi huic.

MENAECHMVS II

Hanc dícis, frater, pállam, quam ego habeo?

MEN. *post* conuenit *demum habent CDZ* (*) 1132. O *om. F* inſpiratio *Da: ubi* iͤọ *corr. Db,* iͤr *Dc* annif multif *B solus* post quem *Gulielmus Verisim. III 20, Acidalius.* poſtquẽ *B.* poſtquã *C.* Poſt quã *D.* poſtquam *FZ cum A, in quo* ———POSTQUAMCONSPICOR *ita apparuit, ut ceteroqui reliquorum scriptura neque cum spatio neque cum litterarum reliquiis sane prorsus obscuratis conveniat:* IṆSP**AṬẸṬẸṆ *ab ipso versus initio dispicere mihi visus sum et* ẸSṬ *ante* POSTQUAM*: sed et haec incerta et prorsus dubiae (c. 10?) quae intercedunt litterae* 1133. **ATERETTUQUEMEGỌMULTẸỊṢMISERIẸISḶABỌRIBỤS *A*
SOS. Frater (frͬ *CD*) et tu *CDFZ cum A, ut vid.* Frater ME et tu *B* ego *BC cum A. om. DFZ* multis miseriis *Bothius cum A, ut vid.* multiſ miſeriſ *BCDFZ* (*) 1134. **Q·ADKỤÇQUẠESỊUỊQUEMQ·EGỌIṆỤẸṆṬỤṂẸṢṢẸGẠỤDẸỌ *A* queſiui *B* quenque *F* 1135. ḲOCẸṚẠTQUỌDKẠẸCṬEMẸṚẸṬṚỊXḲỤIUSỤỌ ——— *A* Hoc, c *ex* ſ, *ut vid., C* hęc *ex* hoc *C* meritrix *C* 1136. KỤNÇCENSẸBATTẸẸṢṢẸ****ỌQỤỌṂṬẸỤỌ——— *A* quom *B cum A, ut vid.* cũ *C DFZ* 1137. NA*Q·ẸDẸPOḶ——————RARIẸṚ *A* nanq; *C* ęedepol *CD* iussi hic mihi hodie 𝕾. hic mihi hodie iuſſi *libri* (iuſſit *B ante ras.*) prandium appararier *Camerarius cum A, ut vid., praeeunte* apparari prandium *Pylade.* prandiũ paraͬui *Bb.* prandium adprandiũ *C.* prandium adparandum *D et* (app.) *FZ* (*) 1138. CLAṂṂẸẠṂỤXO——————ḌỤḌỤṂDỌṂỌ *A* ouans, quia 𝕾. quia *Ba CDFZ.* quiͦͥạ *Bb* ſurrupui *C et, ras. ex* ſurrupuit, *B.* ſurripui *D.* ſubripui *FZ* (*) 1139. EAṂḌẸḌẸỊKUIC♯KA——————QỤẠṂEGỌKABẸO ‖ Ḳ——ṢṬ *A* dediͭ *Db* (*fortasse etiam A*) habeo.

MENAECHMVS I

Haéc east.

Quómodo haec ad té peruenit?

MENAECHMVS II

Méretrix, quae huc ad prándium 1140
Me ábduxit, me síbi dedisse aiébat. prandi pérbene,
Pótaui atque accúbui scortum: pállam et aurum hoc ábstuli. 1142

MENAECHMVS I

Gaúdeo edepol, sí quid propter mé tibi euenít boni: 1144
Nám illa quom te ad sé uocabat, mémet esse crédidit. 1145

MESSENIO

Númquid me moráre, quin ego líber, ut iustí, siem?

MENAECHMVS I

Óptumum atque aequíssumum orat, fráter: fac causá mea.

MENAECHMVS II

Líber esto.

MENAECHMVS I

Quóm tu's liber, gaúdeo, Messénio.

MEN. Haec east *Vahlenus* (*in A siquidem* K——ST *perdubiae revera exstant,* KAECEST *fere locum habere visum est*). habeo MEN. *BCDFZ* (*) 1140. QUOMODOKAECADTEPER————————DIUM *A* (*et* MER *in fragmento*) hec *Ba.* hęc *Bb. om. Z* Meritrix *C* quae huc *R.* huc *BCD.* hęc *FZ* 1141. MEABDUXITMESI————————NE *A* adduxit *CZ* me *ex* mihi, *ut vid., corr. C* ſib (*sic*) *suprascr. Db* dediſti *ante corr. C* alebat *B ante ras.* aebat (i *suprascr.*) *C* 1142. POTAUIATQ————————— *A* potaui *DcFZ cum A.* Dotaui *B Da.* dodaui *C* aurũ *ex* aurã *C* abstuli *Onions l. s. s. p. 74. om. libri* (*) 1144. G**DEOEDEPOLS*Q————————————IT**NI *A* MEN. *om. F* ędepol *D* ꝑter *C.* 1145. NA*****QU—————— CREDIDIT cum *BCDFZ* (*non A, ut vid.*) memet *R.* me *libri* (*) 1146. NUMQUID********QUIN***LEIBER*****TISIE* *A* MESSEN. *CDFZ* nunquid *Da.* nunquiđ *Db* memorare *BCZ* quin ego *Bb.* cum ego *Ba.* Qua nego *C* iuſti ſiem *Dc cum A, ut vid.* iuſtiſ eam *BCDa.* iuſti eam *FZ* 1147. OPTU***ATQ·AE******* UM*********RFACC***AMEA *A* Optimum *BCDFZ* aequiſſimum *DZ.* equiſſimum *BCF* erat *D* 1148. LIBERESTO ‖ QU******** BERGA*DEOMESSENIO *A* So. *Z: et sic in proximis* ME *suprascr. Db* quõ *Ba.* quo[m] *Bb.* cum *CDFZ* tueſ *BCD*

MESSENIO

Séd meliorest ópus auspicio, ut líber perpetuó siem.

* * * * * * *

MENAECHMVS II

Quóniam haec euenérunt, frater, nóbis ex senténtia,
Ín patriam redeámus ambo.

MENAECHMVS I

Fráter, faciam ut tú uoles.
Aúctionem hic fáciam et uendam quídquid est. nunc ínterim
Eámus intro, fráter.

MENAECHMVS II

Fiat.

MESSENIO

Scítin quid ego uós rogo?

MENAECHMVS I

Quíd?

MESSENIO

Praeconiúm mi ut detis.

MENAECHMVS I

Dábitur.

1149. SEḌ*******ESTOPU**UṢP̣ỊCIOUTḶỊBERPERP̣ẸṬỤỌSIEM *A* MES. *BD.* SoS. (*omissa hac nota ante v. 1151*) *FZ. om. C* Sed me *in ras. Da* melior ẽ *Ba.* meliore c̃ *BbCDFZ* auſpitio *CD* ſiet *F.* ut ſiet *Z* 1150. *Aliquid responsum esse Messenioni cum prorsus credibile sit, lacunam signavit* ℞ 1151. QUOṆỊẠMḲAẸCEUENẸṚUṆṬ——— ———RA———TENTIA *A* Qm̃ (*h. e.* Quoniam) *BC.* quõ *Da.* quoniã *DbFZ* hec *Ba.* hęc *Bb* MEN *ante* Euenerunt *erasum D* f̃r *C* nobis ex sententia *Camerarius.* noſtra (ñra *C*) ex ſententia *libri cum As* (*) 1152. INPATRIAMREDEAMUS*******TER♯FACIAMUTỤỌḶẸṢ *A* ME *ante* frater *Db cum reliquis* fatiã *D* ut tu *B.* ut *reliqui cum A* (*) 1153. *Sic A* (INTERÌ) uendęm (a *supra*) *C* quid quid *B.* quicquid *reliqui cum A* nunc *B cum A. om. reliqui* interi *C* 1154. *Sic A, nisi quod* ♯FIATSCITINQUID *spat. om., ubi* fiat MEN. ſciam Quid *C.* fiat MES. ſcit inquid (*ex* inquit *corr.*) *Ba: copul. Bb* ſcitiſne *suprascr. Dc* 1155. QUIDPRAECONIUMMIKIUTDETISDABITURERGONUNCIAM *A, ubi* MES. praeconium (preconium *C*) mihi (m (i *supra*) *D*) ut detiſ *CDF.* MES. m (i *supra*) p̄coniũ uidetiſ *Ba* (ut detiſ *Bb*). MES. Pręconiũ ut mihi detiſ *Z,* dabitur ergo *etiam BCDZ.* dabitur i *F*

MESSENIO

Ergo núnciam
Vís conclamari aúctionem fóre?

MENAECHMVS II

Equidem die séptimi.

MESSENIO

Aúctio fiét Menaechmi máne sane séptimi.
Vénibunt seruí, suppellex, fúndi et aedes. ómnia
Vénibunt quiquí licebunt, praésenti pecúnia.
Vénibit — uxór quoque etiam, sí quis emptor uénerit.
Víx credo auctióne tota cápiet quinquagési *
* * * * * * * is aes.
Núnc spectatorés ualete et nóbis clare plaúdite.

(MES. *interposuit Camerarius*), nuntiã *Ba.* nũtiam *C* (*) 1156. ME *praem. B,* MES. *FZ: hic del. Camerarius* UISCONC******AUCTIONEM-FOREQUIDEMDIESEPTIMI *A* MEN. equidem *Bergkius Symb. I p. 144.* quidem *D cum A.* quidẽ *B.* quid eſt *C.* MEN. quidem *FZ* ſeptimi? (*non* ſeptimi & *ante ras.*) *D* (*) 1157. AUCTIOF —————P TIMI *A* MES. *Camerarius. om. libri* menechmi *BCD.* MES. menechine. MEN. *FZ* ſeptimi, o *minio, B* 1158. UENIBUNTS—————SOMNIA *A* Veni·bunt *cum ras. B* (*et mox* Veniębunt *et* Veniębit *Bb*) ſuppellex *BCDaZ: corr. Dc* fundi et aedes *Muellerus Pros. p. 681 sq.* fundi aedes *libri cum Ar, nisi quod* ędeſ *BbC.* . edeſ *cum ras. Ba* (*) 1159. UENIBUNTQUIQ—————SENTIPECUNIA *A supra* quiqui *scripsit* i. qº qº *Dd* p̄ſenti *BD* 1160. UENIBITUXORQU—————SIQUISEMPTORUENERIT *A* ueuerit *Z* (*) 1161. auctione tota *Bothius cum A, ut vid., in quo* UIXCREDOAUCTIO————*apparuit.* tota auctione *BCDFZ* caput *C* —————QUINQUAGESISAES *A.* quinquageſeaeſ *CD.* quinquageſieſ *BaFZ.* quinquagę ⁱ ſieſ (*h. i.* quinquagieſ) *Bb, ubi lacunam signavit* 𝕾 *ad hoc exemplum explendam:*

Vix credo auctione tota capiet quinquagesi⟨mam
Aeris quod meret: habebis uili rem, si habessi⟩s aes.

(*) 1162. ualete *ex* ualere *D* —————CLAREPLAUDITE *A.* clare dare plaudite *B.* clare applaudite *CDFZ* PLAUTI MENECHMVS EXPLICIT· *B: de subscriptione in A cf. praef.*

APPENDIX CRITICA

Arg. v. 2. clam altero *Pylades.* illorum altero *R.* altero ilico *Muellerus Pros. p. 497 sq.* — Eorum surrupto altero mortem oppetit *Opitzius in Stud. Lips. VI p. 253 sq. 273 male adhibens 'cod. Flor.' apud Osannum scripturam* Ex illis s. a. mortem oppetit (*sic Lambinus*). — *Cf. v. 34 sqq. et Trucul. v. 624, Hor. c. II 3, 26 sq.*

Arg. v. 3. surrepti illius illi indit *Pylades.* surrepticii indit illi (*cf. prol. v. 42*) *Camerarius non improbante Muellero Pros. p. 490* [surreptici illi indit *Vahlenus prave usus falso de B testimonio* surreptiti: *cf. Woelfflinus in Archio V (a. 1888) p. 421, ubi id ipsum exposuit quod 'phil. Rundsch.' a. 1882 p. 723 significaveram non recipiente Vahleno Hermae XVII p. 620*]. surrepti illic indit *Spengelius T. M. P. p. 192.* surrupti ibi indit illi *R in edit., ubi pro* ibi *Brixius* tum, *Opitzius p. 272* cum *proponebant.* surrupti pueri illi indit *R Opusc. II p. 416 sq. Ceterum cf. Hecyrae per. v. 5:* Profectus dein in Imbrum. — *V. 4* facít *notabat R addens in praef. p. IX nihil ab antiquitate alienius esse quam admissum talem anapaestum* paternŭs făcĭt: *at cf. Muellerus Pros. p. 110, Opitzius p. 263.*

Arg. v. 6. Ante Camerarium hunc versum adiecerat Beroaldus: Cunctas per oras in epidamnum uenit. *Pro* post Epidamnum deuenit *Bergkius Opusc. I p. 678 dubitanter* postremo Epidamnum uenit: *cf. Brixii adnot.*

Arg. v. 7. Hic (Huc *Meursius*) fuerat auectus *Beroaldus.* Hic fuerat auctus *Camerarius.* Huc fuerat ductus *Acidalius, quod recipiens R 'non male'* alitus (altus *Pareus*) *corrigi addidit: cf. Opitzius p. 248. De v. 8 cf. Muellerus Pros. p. 514. 694.*

Arg. v. 10. Ibi se cognoscunt *R cum Bothio. Ceterum cf. Ottius Annal. phil. CIX (a. 1874) p. 863 adn.*

PROLOGVS. *'E disparibus partibus hunc, qualis nunc habetur, prologum conflatum esse viderunt Osannus Anal. p. 178 sq. et Ladewigius Philologi I p. 278 sqq. Cuius prologi ineptias plurimas patienter tolerare praestabit quam vel emendando vel resecando tollere' R. Ob v. 6 cum v. 14 sqq. repugnantiam apertam cum iam Wolffius 'de prol. Pl.' (Guben. a. 1812) v. 1—12 reiecerit, rectius post Osannum v. 7—16 continuos a v. 1—6 segregarunt (cuius rei rationem non satis respexit Dombartus 'Bl. f. b. Gymn.' XVII, 1881, p. 34). Iam cum Brixius Vahlenusque Mus. Rhen. XXVII p. 173 sqq. reliqua cum alterius exordii versibus continuari posse opinentur, latius patere dittographiam ex parte certissimam intellexerunt cum Teuffelius 'Stud. u. Char.' p. 263 sqq. Lorenziusque 'Goetting. gel. anz.' a. 1868 p. 1208 sq. tum Langenus Ind. lect. Monast. a. 1873 et Dziatzko Annal. phil. CVII, a. 1873, p. 833 sqq. Cf. ad v. 19. 22 sq. 36b. 38 sq. 43 sqq. 58 sq. 63 sqq. 72 sqq.*

7—12. *Sic hos versus constituit* ℜ:

Atque ádeo hoc arguméntum graecissát: tamen 11
Non átticissat: uérum sicelissát [tamen]. 12
Atqui hóc poetae fáciunt in comoédiis: 7
Omnís res gestas ésse Athenis aútumant,
Quo uóbis illut graécum uideatúr magis.
Ego núsquam dicam, nísi ubi factum dícitur. 10

Vbi v. 11 *sq. ante v.* 7 *traiectos improbarunt Brixius, Vahlenus l. s., Braunius 'Observ. gramm. et crit.' p. 27, alii.* — *V.* 7 [9 ℜ] Alii *pro* Atque (Atqui) *Muellerus 'Nachtr.' p. 128: at cf. Schwabius Annal. phil. CV, a. 1872, p. 403 sq.* — *V.* 9 [11] Quo graecum uobis illud *Bothius.* Quo illuc rei uobis graecum 𝔖. — *Ad illustrandum v.* 10 [12], *de quo multa inania protulerunt, adhibeas proverbium 'factum, non fabula'.* — *V.* 12 [8] uerum sycilicissat *Scutarius et* (sicil.) *Beroaldus, Scaliger.* sicelissitat *Lambinus sic ceteris perversis cum Mureto Var. lect. III 13:* graecissat tamen: Verum non atticissat, at sic. *Transponi Ladewigius l. s. s. p. 280 iussit:* Atque adeo hoc argumentum sicelissitat (*sic*), Non atticissat, uerum graecissat tamen. *Duce Festo* uerum sicelissat tamen ℜ *monstrum verbi* sicilissitat *male a Sibero* (*apud Taubmannum*) *aliisque defensitatum merito improbans* (*cf. Opusc. phil. II p. 434 et adde Funckium in Woelfflini Archio III, a. 1886, p. 412 sq.*). *At nequaquam* σικελίζειν *graecum impedit quominus hominem Romanum ob* Siciliam *vocalem immutasse sumamus, in qua cum libris sinceriora Pauli Consentiique testimonia consentiunt* (sicelissitat *etiam Vssingius*). *De* uerum *pro* sed *substituto cf. Leidolphus 'de Festi et Pauli locis Plautinis' p. 249 Baierusque 'de Pl. fabul. rec. A et P' p. 75.*

13. *Vt insiticium hunc v. om. Pylades assentiente Osanno. Ceterum cf. Rostium Opusc. p. 93 sqq. Ante* hoc fuit (*ubi* fuat *Dousa*) quoddam *inserebat Mureto auctore Lambinus,* quidem *auctore Scaligero* (*ad Ausonium*) *Taubmannus;* fabulae *ante* argumento ℜ (Hoc fabulae argumento antelogium fuit *Brixius.* Hoc igitur a. a. fuit *Bergkius Opusc. I p. 678*)*: at apud Ausonium* fabularum *ipsi voci* argumento *respondet, cum* interim *potius ad verba Plautina pertinere videatur versui aptissimum eodem loco, quo etiam versus antecedens labem tulit. Ceterum vix recte huc revocaveris* anteloquium *Symmachi epist. 8. 23: contra certissime Fulgentii contin. Verg. p. 148 M.:* omisso ergo antelogii circuitu coepti operis aggediamur exordium*: unde simul aliquid ponderis accedit versui 36 b, quem eidem prologo eodem teste per se sane levissimo vindicavimus.*

16. Tanta *'prisca exemplaria' Pii, Muretus,* ℜ: Tantum *etiam Pyladis codices omnes, quod apte defendas collato Asin. v. 8* (*non recte def. Vssingius*). *Contra* argumentum *abesse a 'priscis exemplaribus' Pylades dicit* uestra adest *substituens, ubi* adest nobis *Guietus,* nostra adest *cum Bothio* ℜ (argumentum est *Camerarius*). *Mil. v. 79 sq. abusus duos versus effecit Onions 'Journ. of. philol.' XIV p. 53 sq. priorem pessime per* ádest mihi comitas *concludens. Sane vel* ádĕst benignitas *hoc versus loco suspectum* (*cf. etiam Merc. 11*)*: an fuit* dandum (*cf. v. 14*) *pro* narrandum? — *V.* 17 ſyracuſinſ *alibi legi Pius ait.*

19 *sq. Propter Nonium de transponendis* mater ut *dubitabat* ℜ, *de*

forma pueris *prologistae tribuenda non dubitat L. Muellerus ad Nonium. Ob* mater sua *nutricisque notionem singularem mox verba* quae mammam dabat Neque adeo mater ipsa *amplificatori tribuit Dziatzko l. s. s. p. 836 sq., vix recte ob ipsam singularitatem.*

26. alterum geminum in nauem *Pylades.* in nauim alterum geminum *Bothius olim.* geminorum alterum in nauem *𝕽 cum Hermanno apud Beckerum Quaest. p. 107, ubi* filium alterum *Wagnerus,* geminum hunc alterum *male Onions l. s. s. p. 54: cf. ad v. 40.*

31. aberrauit inter homines *Acidalius.* deerrauit inter homines *Fleckeisenus coll. v. 1113.* inter homines exerrauit 𝕾.

33. in Epidamnumque auehit *Acidalius.* atque in Epidamnum auehit *𝕽.* auehitque Epídaminum *Hasperus Annal. phil. CXXXI p. 314* (*item* Epidaminensis *v.* 32. 57. 1000) *praeter rationem.*

35. *Pro* eaque is *Saracenus* atque is, atque ea *codd. Pyladis,* eaque in *Pareus.*

37. *Interpretis esse urbis nomen Fleckeisenus quoque suspicatus proposuit* In patriam postquam. *Correptam vocalem alienis exemplis defendebant Brixius, Wagnerus Mus. Rhen. XXII p. 427, Vssingius. Cf. Muellerus Pros. p. 137. 278, Dziatzko l. s. s. p. 836.*

39. pueri [in itinere] esse *𝕽.* pueri eius ésse Tarenti *Fleckeisenus obloquente Engero in progr. Ostrow. a. 1852 p. XIV.* pueri esse ibi Tarenti *Muellerus Pros. p. 521 (cf. p. 278).* pueri | esse Tarenti *Vssingius. An:* pueri amentia esse? *Cf. Bergkius Opusc. I p. 379.* Tārenti *qui defendunt cum Teuffelio l. s. s.* (*etiam Birtius Mus. Rhen. XL p. 524*) *velim etiam* āberrauit *v. 31 aliaque defendant.*

40. nomen huic auos gemino *Pylades. Cf. Prol. Trin. p. CLXXIII.* nomen auos illi gemino *Fleckeisenus.* nomen auos huic geminorum *Wagnerus.* nomen auos abhinc gemino 𝕾 (*cf. Lachmannus in Lucr. p. 196 similisque usus* dehinc *adverbii ad* postquam *relati*)*: utique in pronomine recte haesit Fleckeisenus.*

41—48. *Sic hos versus constituit 𝕽:*

Ita illúm dilexit, quí subruptust, álterum:
Illíus nomen índit ille ei quí domist. 42
Ne móx erretis, iám nunc praedicó prius: 47
Idémst ambobus nómen geminis frátribus. 48
Menaéchmo idem quod álteri nomén facit: 43
Et ípsus eodemst áuos uocatus nómine. 44
Proptérea illius nómen memini fácilius, 45
Quia illúm clamore uídi flagitárier. 46

Qua ex transpositione (*simul* facit *pro* fuit *inducto*) *Brixius olim v.* 43 [45 *𝕽*] *delebat, Teuffelius v.* 41. 42. 47. 48 [41—44] *alteri recensioni tribuebat. Oblocuti sunt Vahlenus Schwabiusque l. s. s. Cf. Langenus et Dziatzkio l. s. s. Ceterum v.* 44 Etenim ipsus *corr. Schwabius,* eodem auos est *Camerarius, v.* 46 clamore audiui *Bergkius Opusc. I p. 678: at cf. Georges s. v.* uidere *II A A. 2.*

51 *sq.* sibi uolt Audacter *Pylades e* '*codd. antiquis, in quibus* epidãni *plane legitur.*' sibi Velit, is audacter *Camerarius.* — in Epidamnum (Epidaminum *om.* in *Hasperus l. s. s.*) curarier Sibi uelit *Spengelius Philol. XXXVII p. 419. Pro* uelit *corr.* uolet (*provocans ad Pyladis codd.!*) *Brugmannus de part.* ni *p. 15.* Epidamnum (*vel* in E.)

qui defendunt neglegunt non tam per se offensioni fuisse accusativum (quamquam curare aliquid aliquo non dicitur, mandare sic dici potest) quam versu 53 respui. Possis Epidamni a me curarier Sibi uolt. *Cf. Poen. v. 79—82 ibique adnotata.*

55. *Ex* Nam nisi *male repetito (cf. Berghius Opusc. I p. 178)* Nisi quod *efficiens* nugas *del.* 𝔐*, ut cum Pylade omnes editores in gemino versu Poenuli 82: ubi item rectius initio* Verum *aut deleveris (servato* magis maiores nugas) *aut ad v. 83 initium pro* Sed *adhibueris (cf. supra ad v. 12).*

57. ille quem ante dixeram *Lambinus in adnot.* illic quem dudum d. *Engerus l. s. s. p. XVIII.* ille ut dudum d. *Muellerus Pros. p. 336 sq.* ille quem ad modum d. *Langenus l. s. s.* ille quem modo d. *Dziatzko l. s. s. Cf. Brandtius de gen. p. 9. Fortasse antequam locus versibus 43 sqq. 58 sq. additis dilataretur fuit velut* quem dudum aluerat. — *V.* 62 qua *cum B b et mox* die *pro* diem *Camerarius, ubi* quom *et* diem *restit. Acidalius.*

63 *sqq.* pluuerat 𝔐 *cum Aldo atque Bentleio in Hor. Serm. I 5, 15. At praeter Consentium cf. Varro de l. l. IX 104 ibique Muellerus. Mox (ubi* Ingressum *Faernus in Ter. Heaut. II 2, 10 inscienter, ut vid.)* Ingressust (*et v.* 65 fluuius *pro* pueri, *ubi* pueri is 𝔐) *Berghius Opusc. I p. 159 sq.,* Ingresso *Dziatzko l. s. s.: quibus mutationibus cum anacoluthon ex verborum lusu ortum evitetur, molestiores fiunt enuntiationes. Ceterum* haud longiter *malebat Lambinus.*

67. Ita illi diuitiae euenerunt *Pylades.* Illi tum diuitiae (diuitiae tum *Guietus*) euenere *Camerarius.* Illo illi diuitiae e. *Bothius.* Illi diuitiae ita e. 𝔐 *obloquente Braunio l. s. s. p. 21.* Illi diuitiae prouenerunt *Spengelius l. s. s. p. 435. Prologistae tribuere possis* Illi dum diuitiae (*cf. ad v. 85*). *Priorum vero commenta neglegunt apertam inter* maxumam crucem *et* diuitiae maxumae *oppositionem: unde etiam Dziatzkonis opinio amplificanda erat.* — *Ad* ueniet *v.* 70 *repositum cf. praeter v. 230 Poen. 124, Amph. 140.*

75. Modo enim fit leno *Camerarius* (*ubi* enim *del. Bentleius*). Modo hic agitat leno *Gruterus, quem recte scripturam interpretatum esse ratus* Modo leno hic agitat *trai.* 𝔐 *'nisi* Modo agitat leno hic *vel* Modo enim hic leno agitat *males'* (*cf. Muellerus Pros. p. 397*). Modo hic adstat leno *Bothius.* Modo huc aditat leno *Onions l. s. s. p. 55. Quas omnes scripturas respuit sententia* (agitat *etiam linguae usus*)*: neque recte* familiae *v. 74 ab omnibus dicuntur histrionum (unde Brixius vel* hic *v. 75 histrionem significare voluit!), quasi pro catervis diversis diversae comoediarum urbes fingantur. Nostram scripturam confirmat Trucul. v. 10—12. Adde Pompon. v. 111 R., al.*

77 *sq. Ex alio parasiti monologo hos versus derivat Sonnenburgius 'de Men. Pl. retract.' ed. Bonnae a. 1882 p. 2 assentiente Ribbeckio Mus. Rhen. XXXVII p. 532, obloquente Langeno Stud. Pl. p. 296. Hiatum inter v.* 78 *et* 79 *quem senserunt cum Ritschelio (cf. praef.) inde revocare possis, quod insequens potius oratio ex alia fabula Menaechmis accommodata sit. At melius lacunam ad hoc exemplum expleveris:* Sunt uéro item alii, quí me Pendiculúm uocant, Ideó quia cena ubíst quasi uinctus péndeo (*cf. testim. ad v. 391*).

82 *sq. Hos versus secl. Vssingius itemque Ribbeckius refutante Lan-*

geno p. 40. — Namque homini *cum Camerario* 𝕽. Nam homoni *Bergkius Opusc. I p. 148.* nimis *inter* (homi)ni mis(ero) *fuit qui insereret* (*alia Muellerus olim Pros. p. 745*)*; at* hoc *confirmat inter alia exempla Bacch. 424 neque quidquam insulsius Belowio, qui 'de hiatu' p. 18 hoc certum hiatus post* Nam *exemplum habet, v. 96 (p. 19) incertum 'quoniam non minus recte (!) in alia v. sede hiatus statuitur.' Ceterum* accedit *Bothius (Bentleiusque) reduxit* (accidit *vulg. c. Camerario*).

85. Cum *Lorenzius 'Goett. gel. anz.' a. 1868 p. 1211.* Tam (*i.* Tamen *vix sic collocatum*) *Ribbeckius l. s.* Dum *Langeno, L. Muellero, aliis probatum, sed alias a Plauto non sic usurpatum, etsi retinui, aptius puto versuum 84 sq. principia* Nam *et* Tum *inter se permutari.* — compeditis *Brixius in adn.* — ianuam *frustra def. Turnebus Adv. XX 27.* lamnam *Gulielmius.* annulum *Colvius in Appul. Met. VI p. 661b Oud.* anum *vindic. cum Salmasio Gruterus Susp. lect. II 1.* ei anum *coll. CD Langenus Philol. XXXIII p. 708* (*Stud. Pl. l. s. s.*). autem anum *Vahlenus,* tum — autem *huic loco non aptius quam in editione in Herm. XVII p. 620 sq. defendens ex Pers. 462 sqq.* (*ubi ex ordine quo procedunt primum Sagaristio tum autem Virgo describuntur: cf.* Poste autem *v. 839*)*: refutavit etiam Ribbeckius.* — proterunt *Saracenus.* perterunt *Beroaldus* (praeterunt *Pius, Salmasius, alii*).

86. naugae 𝕽 *Opusc. II p. 425 abusus rasura in B.* — sunt merae *Pylades.*

89. mensas plenas *coll. v. 101 Muellerus 'Nachtr.' p. 81.* — tu hominis 𝕽. tu homini *Fleckeisenus.* homoni *Brixius contra Bergkii sententiam Opusc. I p. 149 sane perversam. At ne* tu *quidem spatio in A sufficit.* hamo *vero praeter supplementi lenitatem et* rostrum deliges *commendat et Curc. 431, Truc. 42.* — hominem rostro *Guietus.*

91. *Hunc v. del. Geppertus Stud. Pl. II p. 64 perversa ratiocinatione ab A abesse contendens.* — arbitratu et affatim *Camerarius.* arbitratud ad fatim *post Buechelerum de decl. lat. p. 47 sq. Christiumque Mus. Rhen. XXIII p. 564* 𝕽 *'N. Pl. Exc.' I p. 72. Cf. Muellerus Pros. p. 490.*

92 *sq. De* hercle*:* edepol *cf. adn. in Bacch.*[2] *595 ibique excitatos. In* effugiet, *quod A tuetur cum Nonio* (*itemque fortasse* te fugiet *ad* ecfugiet *revocandum*)*, haerendum non esse contra Brixium demonstrarunt Caesar Rebliniusque l. s. s. Quod vero v.* 93 *Langenus contra Ribbeckium l. s. s. vindicare studuit propter* uincla escaria *sic demum recte adiuncta, non minus recte haec referentur ad v. 87—89.*

94. *De delendo* Ita *cogitabat Fleckeisenus: at cf. Langenus 'Beitr.' p. 233, 339.* Ea enim nimi' lenta *L. Muellerus ex Nonio, perperam.*

95. Quo magis *Fleckeisenus: quod Ritschelius fuit cum verum haberet: at cf. Langenus 'Beitr.' p. 289 sq.* — intendas *Camerarius, contra quem Scioppius dixit Susp. lect. II 19.*

96. nunc *etiam* 𝕽. hunc nunc *Muellerus Pros. p. 505, 'Nachtr.' p. 81. Cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 20.* huc nunc *praetuli coll. Merc. v. 555 cum propter* quo (*ubi* quoi *denuo suasit Langenus Philol. XXXIII p. 709, Stud. Pl. p. 296: at cf. praeter alia v. 124 'aliquo'*) *tum propter v. 98 facillime iam emendandum* (*cf. Mil. 21 sq., al.*)*. Ceterum de* adiudicatus *cogitabat Langenus: at cf. testim.* — ultro ego *Geppertus.*

98. *Inde ab hoc versu novam recensionem statuit Sonnenburgius p. 2 sq.: at cf. Ribbeckius Langenusque p. 41. 296 (addasque ad* medicinam facit *in quo haesit ille Curc. 160). In* illīc homo *nihil vitii Bentleius suspicatus est in Hor. Serm. I 3, 11.* hercle *post* homo *inseruit* ℛ *(quod post* Nam *saltem ponendum fuisse Kellerhoffius 'de colloc. verb. Pl.' p. 24 monuit coll. Seyfferto Stud. Pl. p. 21),* homones *suasit. Bergkius Opusc. I p. 148,* Namque illic *vel* Nam ille quidem *Abraham 'philol. Wochenschr.' a. 1885 p. 270. Cf. ad v. 96.*

102. Et tantas struices *Bothius imperite.*

105. Domi sum domitus usque *Pylades.* Domi domitus fui usque *Camerarius (cf. Kaercherus 'Prosod.' p. 22).* Domi simitu fui *Dissaldeus.* Domi dum dominus sum usque ℛ. Domi domītus sum usque *Brixius olim.* Domi dum inuitus sum usque *Madvigius Advers. II p. 7.* Domi dominatus (*i. e.* conuiuatus) sum usque *Vahlenus (cf. Ind. lect. aest. Berol. a. 1880 p. 6 sq.).* Domi dum intus sum *(!) Ussingius. At reputandum erat primum* Domi dómitus *quamvis versui sensuique minime satisfaciat, per se non offendere (cf. Lucr. V 1333), sed lusum continere Plautinissimum tam sono quam sensu, quippe cum contra ponatur foris vincto; deinde v. 107 per se optimum non habere quo referatur (unde aut plus minus violenter mutarunt aut inepte argutati sunt): quare utriusque versus incommodo uno neque eo violentiore supplemento succurrendum erat. Caros suos in ius vocat (cf. Varro r. r. III 9), unde cum mox deficiant, non habet qui ventrem impleat.*

107. Id quoque iam, cari qui instruuntur, deserit *Palmerius: ubi* instruantur *Scaliger.* Ii quoque iam cari qui instruxerunt, deserunt *Pylades.* I quoque iam cari qui instruuntur, deserunt *Salmasius.* Id quoniam, cari qui instruuntur, deserit *Acidalius.* Sed quoniam cari, quom instruontur, deserunt ℛ *ponens 'quod saltem construi posset, aliorum acumini satis obscura verba commendans', ut olim Camerarius in annot. Exempla alienissima comparans (velut Amph. prol. 81, Bacch. 546, al.) post* Id quoque *vel* Id quoque iam *distinxit Vahlenus l. s. s. et Ind. lect. hibern. a. 1882 p. 4 sq. Cf. ad v. 105 carosque qui instruuntur et deserunt illustres ex Capt. v. 155—164.*

110 *sqq. 'In numerorum discriptione nec Bothianum exemplum nec Hermannianum Elem. doctr. metr. p. 221 sq. potui in omnibus sequi'* ℛ. *Adde Studemundum de cant. p. 10. 12. 76. 86, Crainium 'd. Comp. d. Pl. Cant.' p. 9 sq., Winterum 'd. metr. Reconstr. d. Pl. Cant.' p. 62, Spengelium 'Ref.' p. 372 sq., passim, alios. Versum* 110 *cum mere choriambicum esse Bothius aliique voluerint (cf. Leo Mus. Rhen. XL p. 198), alii creticum (relicto* sis*) probarunt (ut olim Spengelius de cret. p. 21, iam Seyffertus 'Jahresber.' a. 1881/2 p. 43: atque vel insequentem v. Crainius creticum habuit admisso inter alia* odío*): alii anapaesticos esse et hunc et sequentem esse crediderunt, quos non minus male in tres dispescuit Muellerus Pros. p. 184 (admisso* sīs*) quam (recepto* sies*) trimetros acatalectum cum catalectico Spengelius admisit per se improbabilissimos pessimosque (cf. Christius 'metr. Bem.' p. 45, aliter iudicans 'Metr.' p. 394 ed. alt.).*

111. *Liberius Hermannus:* Quód uiro odió uides, túte item tíbi habeas, *Ritschelius:* Quód uiro odio uídeas esse, túte tibi habeás item, *Wagnerus:* Quód uiro esse uídeas odio, ódio tute habeás tibi. *Bergkius*

Opusc. I p. 166 adn. sotadeum et hunc et v. 114 *habuit* uiro tuo *scribens. Fortasse melius* uideas odio esse uiro *traieceris, haec pars versus ut concinat cum v. 114 sequente ithyphallico. Ceterum si v.* 110 *cum A in duos dispescas, magis etiam idem et hoc v. et v.* 114 (*cum Wagnero*) *statuendum erit. Cf. ad v. 110 sqq.*

113. uises *Madvigius Opusc. alt. p. 78. De* pos hunc *scriptura quae antecedit cf.* R *Opusc. II p. 549. 551.*

114. *Dactylicos catal. agnoverunt* (*admisso* forăs) *Wagnerus, Winterus, Leo.* foras *delens et* me *pro* reuocas *sribens hunc versui 110 adaequabat Bentleius coll. Merc. v. 221. Item* foras *del. dimetro cret. dimetrum anap. catal. subiunxerat Hermannus. Totum anapaesticum esse voluerunt Muellerus, Brixius* (*dimetros catal. discribentes*), *Spengelius* (*hic* retrahis *post* retines *adiecto octonarium complens cum caesura post* iré uolo, me). *Septen. troch.* (rogas *corr.*) *constituit Koepkius, octon. Ritschelius* ego ire uolo *scribens, ubi* uolo ire *Bothius,* abire uolo *Crainius,* exire uolo *Vahlenus. Cf. ad v. 111.*

116. egerim, *quod Bb non minus inepte correxit quam* dedam, *post Brixium obstinate defendit Vahlenus Herm. XVII p. 612 et nunc vel contra vestigium melioris scripturae in A defendat. Ferri non posse intellexit Hauptius* foras egeram *coni. Opusc. III p. 519* (degeram *Schwabius l. s. s. p. 407*) *melius saltem quam* foris re(i) geram (*post* negoti geram*!*) *Onions l. s. s. p. 56. Proxime ad verum accessit Vssingius* pegerim *proponens duce BaCD, quo tamen* pepigerim *praestat tam ob spatium in A quam ob ipsam formam. Ad* foris pepigerim *cf. v. 124* aliquo condicam foras *et Asin. 864 sqq.*

118. necessum est loqui *Bentleius.* necesse eloqui *Hermannus.*

119. Nimium ego habui *Hermannus p. 208, Bentleius.* Nimis te ego habui *Fleckeisenus.* Nimium te habui R *addens 'Bentleium de clausula* (Te delicatam) *cogitantem in Andr. IV 1, 12 non intellego'. — Ceterum cf. Brixius in progr. a. 1854 p. 4, Ribbeckius in trag. fragm.*[2] *p. XXI, Olsenus p. 25, Baierus l. s. s. p. 44.*

120—122. *'Subiungere dimetrum tetrametris malui cum Bothio quam praemittere cum B: quamquam qui volet poterit etiam quinque dimetros continuare'* R. *Dimetros confidentius suaserunt Brixius cum Kiesslingio Anal. Pl. p. 6 sq., al. neque audiendi qui duce AB versiculos trochaicos* (*admisso* egŏ́ tibi *in prioris exitu*) *suadent Winterus Schererusque de* QVANDO *partic. p. 24: neque recte cogitaveris de versiculis ad hoc exemplum supplendis:* Quando égo tibi ⟨quibus úsus est⟩ Ancíllas ⟨pedisequós⟩ penum *coll. Pseud. 182, Aul. 501. Contra in versu sequenti exquisitum illud* linum lanam *in Servii testimonio quamvis neglegenti non tantum A confirmat, sed etiam ipsius loci ratio: nam* uestem — *quam quod stragulam esse voluit Brixius cum per se minus probari potest tum verborum collocatione excluditur* — *et* aurum *iuxta* purpuram *male coniungi permulti loci docent (cf. Aul. 500; Most. 286. 288; fragm. v. 22 W.; Cato ap. Gellium XI 18, 18; Accius v. 517 R.; Lucr. V 1421; Hor. c. II 16, 7 sq. — Curc. 344. 348. 435. 488.; Epid. 222; Men. 734. 801; Mil. 1099. 1302; Most. 282; Pseud. 182; Caecilius v. 104 R.; Ter. Heaut. 248. 482: adde Trucul. v. 535 sqq. et 946 adn.): neque contra facit Aul. v. 168 aperte corruptus neque recte adhuc expeditus — nam* eburata *unice verum —, ubi fortasse* pallas *delen-*

dum et aurata *ante* eburata *inserendum coll. Stichi v. 377. — Ceterum v.* 123 iam ob industriam *Gruterus.*

124. atque ad cenam aliquo *cum Palmerio* 𝔅. atque alicui coenam *Guietus.* ad coenamque aliquo *Bothius. Cf. Brixius Annal. phil. CXXIII, a. 1881, p. 54 adn.*

127. iurgio hercle uxorem tandem 𝔅 *in editione de* iurgiod uxorem tandem *duce Varrone cogitans* '*N. Pl. Exc.*' *p. 67* (iurgio uoxorem t. *poterat Kochius*). *Ceterum quod apud Varronem sequitur* ut apud Ennium 'behac' (*cf. trag. fragm. 333 R.*) *non* Hahae *corrigendum cum Spengelio, sed* (h)euhoe *coll. Prisc. XV 17 p. 73 H., Cledon. p. 64 ed. Bertsch.*

128 *sqq.* amatores sunt *trai. Camerarius, quem secutus v.* 129 congratantes *corr.* 𝔅 (qui *dein praeferens*), *ubi* gratulantes *Pylades, Bentleius obloquente cum aliis Studemundo de cant. p. 86. Contra v.* 130 *quoque iambicum fecit Bergkius Opusc. I p. 678* Hanc quam modo *praeeunte* Hanc modo quam 𝔅 *in adn. — V.* 131 *pro* Sic hoc (*de quo post Geppertum recte iudicavit Vahlenus Hermae XVII p. 608*) Sic *Pylades,* Sic huic 𝔅 *cum Colvio in Appul. Metam. I p. 72b Oud. — V.* 132 lepidum (*om.* est) *Camerarius. — V.* 133 quod *post* Meo *add.* 𝔅, *post* hoc (*non* abstuli) *dist. Brixius* (*ad pallam pronomen trahens, quod cum* ad *coniunctum* = huc *est*), *idem* ad amicam *corr., ubi* ad dominam *Dissaldeus* (domnam *Leo Mus. Rhen. XXXVIII p. 3 adn.*) *obloquente Vahleno* (hinc *post* deferetur *add. Geppertus*). *Idem Brixius cum v.* 130 *ut dittographiam v. 133 secluserit, longius progressus Sonnenburgius p. 3 v.* 128. 129. 134 *pro dittographia v.* 130—133 *habuit; eosdem sic trai. Ribbeckius p. 533 sq.:* 127. 131 (*non recte* dare uerba *de iurgio interpretatus, cum ad fraudem pertineant*). 130. 133. 132. *Miro iudicio Langenus Stud. Pl. p. 296 sqq. v.* 134, *quocum artissime v. 135 coniungitur, ante v.* 130 *collocat recte v.* 133 *cum Goetzio damnans, quem ironice dictum Ribbeckius opinabatur: artificiosius, praesertim cum furtum nesciat illa; praeterea* a mala *non potuit ex illius sententia dicere,* Meo malo (*et* damnum) *non ex sua.*

135. praemi mihi *duce Pylade Pareus et Gulielmius, quod recepit* 𝔅 *tam a litteris lenius quam deterius a lingua.*

137. 'homo es *alibi legi Pius dicit: fortasse vere*' 𝔅. *Ceterum rectius scribi* Commoditas, Opportunitas (*item v.* 138 Genium) *qui loci suadeant* (*imprimis Pseud. 669. Mil. 1134*) *satis in propatulo est. Cf. Schusterus* '*quom. Pl. Att. exempl. transt.*' *p. 32 sqq. 56 sqq. — V.* 138 agis *vindicarunt Dousa Expl. III 5, Lomanus p. 55. — V.* 141 qui *pro* quis *cum Bothio* 𝔅.

142. At sciam *Rittershusius.* — reliquias ubi 𝔅 *cum Bothio: at cf. Stichi v. 496, al.*

143 *sqq.* numqua *probavit Taubmannus,* numquid *Camerarius,* numquam *Salmasius Handiusque Turs. IV p. 319* (*quod non debuit recipere Vahlenus neglecto Ausonii testimonio a Seyfferto, Goetzio Act. soc. phil. IV p. 355, aliis allato*), num quam 𝔅. *Ceterum cf. O. Iahnius* '*arch. Beitr.*' *p. 12 sqq, Helbigius Mus. Rhen. XXV p. 218, Kaesbergius Qu. Pl. et Ter. p. 36, alii. Neque tamen intellego quomodo inde a Lambino usque ad Brixium Vssingiumque* (*cf. etiam Ribbeckius l. s. s.*) *interpretes omnes dixerint Menaechmum sese palla indutum adsimilare*

Catamito aut Adonio, cum his raptis pallam raptam aperte adsimulet manibus protrahens quasi delicatam. Eodem aliisque erroribus ductus v. 143—146 *aliam recensionem versuum* 147—153. 158—170 *Sonnenburgius habebat praeter v.* 154—157 *etiam v.* 173—175 *eiciens obloquente Ribbeckio p. 534 Langenoque p. 298.*

146. '*Mirer ni* adsimulo adsimiliter *scripserit Plautus.* simulter *suadet Fleckeisenus*' *R. De* a, similiter *parasito tribuendo cogitat Ribbeckius. Duce Ba possis* Équid adsimulo símiliter (*cf. Ribbeckius fragm. trag.*[2] *p. LI*) *et mox* quist istic ornatus tuos, *ubi* qui istic ornatus tuus *Guietus itemque, sed* tuust *cum Bothio, R.* qui iste est o. t. *Muellerus* '*Nachtr.*' *p. 44 adn. coll. v. 391, al. assentiente Luchsio de gen. p. 47.*

147. esse me. ⟦ubinam *Camerarius.* esse med. ⟦ubinam *Guietus et sine* nam *Bothius, Ritschelius N. exc. Pl. p. 50, Bergkius Opusc. I p. 678* (*idem de* cubi *cogitans* '*Beitr.*' *p. 119*). med esse. ⟦ubi *Fleckeisenus.* esse me. ⟦dic ubi *Geppertus.* esse me. ⟦ubi nos *R in edit.* esse me. ⟦ubi hodie *Muellerus Pros. p. 635. Cf. sis Vmpfenbachium melet. Plaut. p. 19. Ceterum* lepidissumum *se dici volt Menaechmus neque ob prandium offerendum* (*Brixius*) *neque ob pallae ornatum* (*Dombartus l. s. s. p. 36, alii*)*, sed ob furtum* (*cf. v. 131 sq. et quae modo monuimus ad v. 143 sqq.*).

150. Perge porro *Pylades.* Perge, perge *etiam Lachmannus.* Euge, perge *Weidnerus Advers. p. 18.* — hercle ego *Camerarius.* hercule ego *Bothius olim.* hercle uero *idem postea* (*cf. Brixius progr. a. 1847 p. 3*)*, R, Ladewigius Philol. I p. 291.* — *V.* 151 Litigium est tibi *Camerarius.*

151—157. *Sic hos versus constituit R:*

Lítigium tibíst cum uxore: eo mi ábs te caueo caútius. 151

MENAECHMVS

Té morare míhi quom obloquere.

PENICVLVS

Óculum ecfodito † persolum 156
Míhi Menaechme, si úllum uerbum fáxo, nisi quod iússeris. 157

MENAECHMVS

* * * clam uxoremst, úbi sepulcrum habébimus, 152
* * * * atque húnc comburamús diem. 153

PENICVLVS

Age sane igitur, quándo aequom oras, quám mox incendó rogum? 154
Díes quidem iam ad úmbilicum dímidiatus mórtuost. 155

'*Versus* 156 *sq. ante v.* 152—154 *collocavit Bothius. Vulgatum ordinem tutatus Ladewigius integrum versum excidisse post v.* 151 *suspicabatur. Mihi duorum reliquiae coaluisse in unum visae sunt, quos exempli causa sic redintegro:*

[Magis sapis nunc. nam] clam uxoremst, ubi sepulcrum habebimus,
[Vbi polluceamus lepide] atque hunc comburamus diem.

Primum versum sic Guyetus: Clam uxorem age sepultum habeamus et hunc c. d. (et hunc *male cum Camerario, ubi* habemus ut hunc c. d.

Bothius)' R. Totum locum sccl. Weisius (v. 154—157 *Sonnenburgius: v. s.). Brixius eum olim in progr. a. 1847 p. 2 sq. v.* 154 *post v.* 151 *collocans Menaechmo cum v.* 152 *continuaverit (deleto* atque *ante* hunc), *postea eum Teuffelio assensus est Ladewigio. Transpositionem etiam Buggius impugnavit 'Tidskr.' VI p. 2 sq. (cf. Philol. XXVIII p. 358) pro* sepulcrum *coni.* bustum, *ubi* Clam uxoremst ubi sepulcrum habeam *temptavit Vahlenus leni sane mutatione tria vitia foediora inferens,* Clam uxoremst ubi pulcre habeamus *Vssingius,* Clam uxorem ubi sepulcrum habeamus, ibi c. d. *Onions p. 57. Ex quibus unus Vssingius recte sensit* sepulcrum habere *minime comparari posse cum 'funus facere' v. 492: neque tamen hoc removendum mutatione prorsus improbabili, sed explicandum aliter ex eis exemplis quae tetigit Lorenzius ad Pseud. v. 412 R. admissa lacuna quam ipsi libri produnt.* atque *post Brixium delebant Fleckeisenus Annal. phil. LXI p. 19 Lorenziusque, quod item prava verborum explicatione nititur.* Vxorem *in versus initio iterato possis* atque hunc uramus *(coll. Leg. XII tab. fragm. XI 9, al.).* Vbi sepulcrum habeamus atque comburamus hunc diem *Goetzius.*

155. dimidiatus mortuost *cum Gellio R. Libros secutus sum non propter ea quae disputavit Vahlenus Herm. XVII p. 617 sq. (de Gellio falsa referens), sed quia* est *cum* dimidiatus *coniungendum propter sententiam,* mortuos *cum* dies. *Cf. Trin. 494.*

156. obloqueris *Bothius: cf. Muellerus Pros. p. 579 sq.* — 'per solum *monstrum scripturae quod perdomare nescii' R: neque perdomuere Buechelerus Mus. Rhen. XII p. 132 sq.* semorum *ex glossa commendans aut Lentzius Var. Lect. (Regiom. a. 1852) p. 25* pessulo *corr. ante Madvigium Adv. II p. 7 Hoppiumque Annal. phil. CVII p. 244 (adde ibidem Fleckeisenum Hertziumque CIX p. 250 et Buggium Opusc. ad Madvig. miss. p. 152) aut Kayserus de* peruolim *cogitans in censura Annal. Heidelberg. XLVII (a. 1854) p. 419 (nedum Crainius* et cor simul *proponens Act. gymn. Berol. XX p. 476). Spengelii explicationem Philol. XXVII p. 340 ex Poen. v. 571 haustam cum merito explosissent Fleckeisenus Muellerusque, amplexi sunt Brixius Wagnerusque. Rectius quam de solo cum radicibus everso (Vssingius) de ipsorum oculorum solo simul perfosso cogitabis coll. v. 1014 et Stat. Theb. I 55. Ceterum* pessulo *ne Titinii quidem v. 30 recte defendi poterit.*

159 *sq.* ab lenonio cauo *Pareus. Mox post* Eu *(de quo cf. Fleckeisenus Philologi II p. 88) dist. Bothius (vulgo post* edepol*): quod 'Menaechmo continuari rectius' Vahlenus opinatur. At cf. Langenus 'Beitr.' p. 198.*

164 *sq. Verba* captum sit collegium *Peniculo tribuit Lipsius Ant. lect. II 13, ubi* augurum *in fine adi. Pylades,* si siet *corr. cum Bothio R de v.* 165 *addens 'sententiae summa dubitari nequit quin haec fuerit: non melius coniecturum quam memet puto.'* fuat *pro* siet *Muellerus 'Nachtr.' p. 83. Vssingius temptavit:* Pe. Cape sis augurum collegium Coniecturam qui meliorem faciat non inueneris. *Leo l. s. s. p. 21:* id unde captum sit. Pe. Collegium ‖ Conuocassis hariolorum, certiorem haud fecerint. *At duorum versuum partes conflatas esse aberrante librario a* cui sit *ad* captum sit, *ipsa res docet et confirmant vestigia Ambrosiani (ex quo minus recte* FACERECO^T————— *et* CUO·.·.·S··ATA—————

notaverat 𝕽, *non meliora Geppertus*). *Agi de 'coniectorum' collegio conexus monstrat* (*de* conregium *hariolatus est Palmerius Spicil. p. 251, de collegio 'parasitico' Gruterus*), *nisi fuit velut* ⟨Pe. Odoratur meum⟩ Cito res nasum, ⟨uatum quasi si⟩ c. s. c. — *V.* 166 quid olere abstines? *Lipsius.*

167. me olfactare oportet *Camerarius, Brixius Quaest. p. 36.* uolfactare oportet *Kochius Em. Pl. p. X.* olfactare omne oportet 𝕾.

168. *De* spurcatur *ne dubites duce A cf. Lucilium XXVIII 60 M.* spurcare *Colvius.* — inlucido *def. Scioppius.* illaetabili *Lipsius Elect. I 21.* insubido *Pareus* (*et* madore). mucido *Colvius: optime, nisi in* inlu *libri consentirent cum Nonio.*

169. dic facta *'prisca lectio' Pius idemque* haec (*pro* hinc) *'alibi codicum'.* — lepide. ut *distinctionem ex Mil. v. 763 def. Vahlenus l. s. s. p. 607 sq.: rectius idem* decet *def., ubi* licet 𝕽 *cum Acidalio* (*qui etiam* cedo *proponebat*), olet *Seyffertus Philol. XXVII p. 452. Quae exempla attulit Vahlenus Poen. 861, Mil. 315 sq. tam* decet *firmant quam distinctionem Vahlenianam reprobant. Neque ipsum fastidium decet parasitum prodere, sed lepidum tantum. Fortasse tamen* ut *non transponendum, sed delendum ut adscriptum olim ad efficiendum* lepide fastidis, ut decet.

171 *sq. Non recte alterum tantum novorum versuum Menaechmo tribuit* 𝕽, *pravissime Vahlenus cum aliis utrumque Peniculo continuavit: nam aperte trium verborum vaticinium et collaudat et pluribus exsequitur Menaechmus: ut igitur v. 173 sq.* scortum, prandium *illustrant, ita priora ad* furtum *pertinuisse ipsum subiectum v. 173 deficiens demonstrat: unde simul Sonnenburgii de his versibus dubitationes aptius refutantur quam Langeni verbis p. 298.*

175 *sqq. Post* poterimus *Menaechmi verba interrumpi a parasito Loewius volebat. Rectius potandi gestu orationem compleri dicemus: cf. ad v. 858. Neque haerendum erit in hac diiambi forma. Vix recte* poti erimus *correxeris coll. Gellio II 25. Neque* poterimus *neque prius* Eu *detegens alterum post v.* 175 *seorsum scripsit* 𝕽, *ubi* Eŭ ĕxpedite *alii admiserunt.* — fabulatus *om.* es *Olsenus p. 30. Ceterum* ferio foris, feri *post Luchsium Studem. Stud. I p. 54 aliosque (adde Baierum p. 163. 170) praetulit Vahlenus!* — Vae *pro* Vel *Gronovius: cf. Muellerus Annal. phil. LXXXIII p. 266, Langenus 'Beitr.' p. 69.* — Millepassum (ὑφέν) *Camerarius et Turnebus Advers. XVIII 14.* — commoratus *om.* es *Olsenus p. 30.* — *Ad supplementum nostrum cf. Bacch. 200 sq., Capt. 89, al.*

180. obsecro te hercle *Lambinus.* — ab se (*cf.* 𝕽 *Nov. exc. Pl. I p. 52 adn.*) *defendi posse visum Hermanno in Iahni Annal. philol. nov. XXXV p. 195 post Meursium Handiumque Tursell. I p. 24.* apse *Ribbeckius tragic. fragm.*[2] *p. XXXVIII sq.* — uides *sublata interpunctione retinuit* 𝕽: *at cf. Beckerus in Studem. Stud. I p. 293, Baierus l. s. s. p. 53, alii. V.* 181 occaecatur *Vssingius, vix recte: cf. Trucul. v. 353 sq.:* occaecatus *om.* est *def. Olsenus p. 83.*

182 *sqq. Post v. 182 excidisse Peniculi responsum opinabatur* 𝕽 *versum sequentem (184) 'nec posse Erotii esse versum 182 continuantis'* [*ut praeeunte Saraceno voluerat Acidalius* Idem istuc *mutans in* Item ut] *statuens 'nec ullo modo Peniculi, sed Erotii sua superbia laesum eamque conquestum parasitum placantis et consolantis': idque confirmare*

studuit computatione de A instituta, quam reliquiae accuratius indagatae refutarunt. Recte autem Brixius aliique Peniculum ipsum his verbis non magni facere Erotii superbiam sumpserunt. Ceterum alias *pro* aliis *Scaliger. De exitu v.* 184 *'prave Beckerus Quaest. p. 13 iudicat: recte Kampmannus de re milit. p. 9'.*

185 *sqq. Versui 185* P *praescr. Bentleius quo nescio an verba insequentia potius spectaverit.* Ergo isti ac mi hodie *Acidalius: cf.* 𝔑 *N. exc. Pl. I p. 91* (*ubi de* Ego istic mi hodied *cogitat*). — *Idem Acidalius* iussim (*sic* 𝔑) *vel* iusso, *Brixius a. 1847 p. 18* iube sis (*ceteroqui cum Acidalio faciens*): *cf. Cramerus de perf. coni. usu potent. ed. Marburgi a. 1886 p. 10. Deinde* prandium *Scaliger, Salmasius* (*at cf. Ribbeckius p. 534 sq.*), *ubi* proilium *auctore Mureto Var. L. VI 4 Lambinus, ut v.* 186 (*ubi* pro Ilio *Camerarius*) *cum iisdem ex libris Ciacconius, Popma, Lipsius, alii* (*etiam Fleckeisenus Annal. philol. CVII p. 411 adn.*). *Praeterea* Hodie id feci. nae *cod. Pyladis.* Hodie ut fieret. in eo *Camerarius construens cum superioribus. Verba* in eo — noctem sies *Peniculo tribuebat* (*post Bentleium?*) *Vssingius assentiente Ribbeckio, qui* certabimus *pro* potabimus. *At quomodocumque verba aut corrigimus aut distribuimus neque cum personis neque cum reliqua scaenae parte congruunt. Post v.* 188 *intercidisse unum Langenus putat, cum novam recensionem inde a v.* 189 *usque ad v.* 208 *sqq. statuat Sonnenburgius p. 5 sq. At Peniculus cum salutem interruperit recte Menaechmus ipso statim v.* 189 *salutat meretricem: versus autem* 185—188 *rectius fortasse locum parallelum habebis propter v. 182 sq. adscriptum quam scaenicae retractationi tribuas. Versu* 188 *desperato* Tua legio est *e codd. ant. affert Pylades.* Tua haec est legio: adiudicato *Pareus.* Tu tua ex lege (Ex tua lege *Geppertus*) adiudicato *Gruterus.* Eum leges: tu iudicato 𝔑 *dubitanter.* Tua erit legio: iudicato *Kayserus l. s. p. 419.* Tuus est: legito ac iudicato *Vahlenus Mus. Rhen. XVI p. 631.* Tuomst eligere ac iudicare *Wagnerus.* Tu selegito ac iudicato *Vssingius.* Tuost: legioni adiudicato *Ribbeckius.* — cum utrone 𝔑 *cum Fleckeiseno.* cum utro tu *idem olim.* cum utrod *idem N. exc. Pl. I p. 64.* tu cum utro *Kayserus.* te, cum utro *Beckerus in Studem. Stud. I p. 188 adn. At praeter hiatum* (*quem fuit qui* istanc *scripto removeret*) *ipsum pronomen offendit pugnatque cum verbis* uter — cantharo (*quam offensionem augent ex parte conamina priora, velut Vahleni*). *Ceterum v.* 191 exuuiae erosa *inde a Scutario edebatur, ubi* orosa *pro* erosa *'in codd. defecatis scriptum esse' Pius dicit.*

192. imperat *'alibi legi' Pius dicit: et sic Scaliger.* imperant *Vssingius. Cf. Martialis XI 41, 2. At optime* impetrant *consentit cum verborum negare, facere, solere, sim. usu erotico. Mox* tantisper perblanditur *Camerarius.*

195. *'Inter v. 193 et 195 excidisse versum cum sententia arguit tum Ambrosianus docuit, in cuius pagina 409 suprema duorum versuum spatia apparuerunt pro eo qui vulgo est 195. Legi autem nihil potuit'* 𝔑. *Vnde olim Vssingius temptabat* ER. Falso tu te amare ais, qui maledicentem sic feras: Nam *e. q. s.! Item hariolatur Reblinius l. s. s., cum recte Geppertus Stud. II p. 65 sq. iudicaverit* (*nisi quod* UIDET *ex versu 193 legi dicit in primo paginae versu, ubi nihil legitur, exstitit autem* ATUIDET *potius*). *V.* 195 *duce Nonio* iam dudum oportet

L. Muellerus (*cui* Nam si amas *praecesserit*) *valde incerta ratione. De* nassum *scriptura cf. Baierus l. s. s. p. 99. V.* 196 quod suaue est uolo *Pius e v. c.:* quasi Ioui uolo *Meursius e v. c.* (*unde* pacere *corr.*).

200 *sqq.* Pe. *hoc loco inserere malui quam* Me. *v.* 202 *delere cum ceteris, quia et ipsa sententia et forma voce 'periculo' repetita ad aliam personam eamque parasiticam provocant: quo aptius eidem iam v.* 203 *sq. continuantur cum libris aliter ad spectatores dicenti* (*ubi artificiosius priorem Menaechmo continuavit Gruterus, Erotio tribuit Bothius, quod probarunt Ladewigius Philol. I p. 293,* ℞, *alii*)*: itemque optime huic rationi v. 205 sq. respondent. Quod vero tacita iam donum accipere meretrix videtur, non mirum, melius cum gratias agere voltu suavioque quam verbis possit. Ceterum v.* 201 Haud Herculeus aeque *Kochius Mus. Rhen. XXV p. 618,* Haud Herecoles (*vel* Hericules) aeque *Bergkius Mon. Anc. p. 51 adn.,* Haud Hercles adaeque *Brixius in adn.* (*cf. Birtius Mus. Rhen. XXXIV p. 16 sq.*) *neque Festi testimonium respicientes quod a Muellero aliisque recte huc tractum omiserat Ritschelius neque rationem grammaticam, quae* haud *ut traiciamus suadet. At ne* umquam *quidem exemplis huic loco prorsus accommodatis explicatur, quo libentius Festum sequar aliorsum ducentem. De* mieis *scriptura v.* 202 *cf. Schwabius p. 407 sq., Thurneyssenus Kuhni Act. XXX p. 499 sqq.*

205. *De* ego istanc anno emi *cogitabat* ℞ *in adn. assentiente Muellero 'Nachtr.' p. 49.* ego emi istam annod *idem N. exc. Pl. I p. 66.* emi ego istanc anno iam *Bentleius. Nescio an optime* emi *inter* uxori *et* meae *collocetur, ubi facillime aut propter litteras* ime *omitti aut propter disiunctionem traici potuit.*

207. uolo te *cum A* ℞, uolo ted *cum eodem N. exc. Pl. I p. 37 Wagnerus: at cf. Baierus l. s. s. p. 150, Kaempfius de pron. pers. p. 4, alii. Pro* scio *Acidalius* si scio *ad sententiam requirebat,* hauscio: set ℞, cedo *Brixius laudante Muellero Pros. p. 734,* ubi scio *Vssingius:* scio *coll. v. 187 post Lorenzium def. Wagnerus, melius coll. v. 677 Sonnenburgius. Mox* igitur nobis (*del.* tribus) *Bothius.*

209 *sqq. Versus* 210—212 *Peniculo dedit Bothius itemque una cum v.* 209 *Ribbeckius: ubi novae personae nulla probabilitas est. Sane prorsus parasitica sunt, sed aliunde illata, id quod praeter alia* Atque actutum *demonstrat v. 213 artius cum v. 208 coniungendum. — V.* 209 sit omentorum *Pylades,* sis amentorum (*vel* om.) *Meursius. — V.* 210 *'mira scitamentorum nomina satius duxi intacta relinquere'* ℞, *ubi* glandulam *codd. Pyladis,* glandionidem suillam *Salmasius,* Glandium, callum, suillum *Scaliger;* aut *in hoc versu ab uno A traditum ante* laridum *trai.* ℞, *quem secuti Vssingius post Gruterum patronymica substantivis* suilla *et* laridum *adici voluit, Schwabius p. 408 sqq. adiectiva* suillum *et* laridum *patronymicis: utrumque contra usum ipsamque probabilitatem, cum patronymica iocose ficta cum aliis substantivis coniungantur, velut Trin. 1022, Mostell. 356. Cum A faciens* laridam *corr. Langenus Philol. XXXIII p. 709, ante* suillam *iterabat* aut *Weidnerus Advers. p. 14. Deinde* peronidem aut ‖ Sinciput aut polimenta *Camerarius, ubi pro* peronidem *Lambinus* pernam, pedem, *Scaliger* parotidem *vel* petiminem (*sic*)*; pro* aut polimenta (*quod e Festo petitum*) aut omenta *Bothius.*

212. *Cf. Turnebus Advers. XVIII 15* (Madecta *Meursius!*). — in mensa *Lambinus probantibus omnibus: fortasse recte, sed minime*

necessario, quamquam alibi apud Plautum inmensus *non extat.* — *Pro* miluinam (MULUINAM *Ar*) bulimam *coni. Bernaysius, unde* quae anteposita in mensa mihi bulimam suggerant *R Opusc. II p. 599*, quae mi adposita in mensa suggerant bulimiam *Onions l. s. s. p. 57* (*aut* bulimiam *aut* bulimum *Scaliger ad Festum*). *Recte illi dubitarunt de* miluina *scil.* '*fame*': *vix probabilius* miluina *accipiatur coll. piscina, al. de loco ubi miluos* (*i. e. fames*) *habitet, i. e. de ventre avido. At certe* miluinam *ipsa singularitas tutatur. Facilius admiserim* inmensam *ad* miluinam *adscriptum depulisse velut* essuriem.

214 *sq. V. 214 Peniculo dedit Bothius, eidem verba* dum c. i. p. *et mox* propera modo *Ribbeckius p. 335 dubitanter* (propera modo *etiam Lachmannus*).

216. tute *Bothius olim: de* tu hac me *cogitabat R* (*immo* hac tu me: *cf. ad Trin.*[3] *v. 1109*). *Cf. Muellerus Pros. p. 635.* — tete seruabo et sequar *vel* te(d) seruabo et te sequar *Bergkius* '*Beitr.*' *p. 40, gravius tamen mendum et* tis *formam suspicans* (te insequar *idem Opusc. I p. 678*). te seruabo usque et sequar *Brixius in adn.* te et seruabo et consequar *Weidnerus l. s. s.* te et seruabo et insequar *Vssingius. At* sequar *unice verum et propter usum et propter allitterationem. Duce A* Sequere tu. ⟦Ego uero te seruabo sincere et sequar *vel* ⟦Ego uero sedulo et seruabo te et sequar *S*.

217. deum *ex B cum notaverit R*, dium diuitias *Kochius Ann. phil. CI (a. 1870) p. 284*, diuom diuitias *S* '*phil. Rundsch.*' *a. 1882 p. 724 adn. et Leo Mus. Rhen. XXXVIII (a. 1883) p. 3 corr. Sed quamvis lubenter hunc lusum Plauto tribuas, tamen non recte inferas hoc loco, cum Aulul. 166. Trin. 490 ne possis quidem inferre.*

219 *sq.* argentum. tris eccos *Geppertus.* argentum. en eccos tris *Lachmannus.* argentum hoc. eccos tris *Muellerus Pros. p. 555.* — '*an* habe *potius pro* habes?' *R. Mox* uide tribus *pro* tribus uide *R: cf. Muellerus Pros. 218.*

221. quoiusmodi ei homines *R.* quoimodi eis homines (eis *cum Vsenero*) *Brandtius de gen. p. 48.*

222. Ego, Menaechmus et parasitus *del. priore et R cum Brixio in progr. a. 1847 p. 4.*

223. octo munus hominum *R cum Mureto Var. lect. VIII 11.* hominum munus octo *Guietus.* octo homonum munus *Bergkius Opusc. I p. 148.* octo hominum una munus *Lachmannus.* octo hominum unus munus *Muellerus* '*Nachtr.*' *p. 97 ante Palmerum Hermath. XI p. 32: at primum quidem eiusmodi soni lusum non sine verborum ipsorum concentu adhibet Plautus, deinde prorsus improbabile est* munus *in A in* nunc *abiisse: quare cum utraque recensio hiscat, eo rectius* nunc *adhibemus, quo facetius* οἷοι νῦν βροτοί (*cf. Pers. 385. Trin. 1032*) *hoc loco dicuntur non aliter ac* μεγάλους *adiecit Eubulus in fragm. inc. 1* (ἕνα γὰρ ἐκεῖνον ὄντα δύο λογίζομαι | μεγάλους, μᾶλλον δὲ τρεῖς).

224. cura tu haec '*in priscis exemplaribus*' *esse Pius dicit.* cura. ⟦ilicet *Buechelerus Mus. Rhen. XII p. 133 improbante Vssingio.*

227. quam aliquam quom ex *Muellerus* '*Nachtr.*' *p. 128*, quam si quam ex *Brixius, languidissime. Cf. Schererus de* QVANDO *partic. p. 26 adn., Baierus l. s. s. p. 169, qui quod v.* 226 Nullast uoluptas *praeferre videntur, ob allitterationem hoc loco valde conspicuam alterum*

cum plerisque retinui: eadem non minus quam linguae usus exquisitior v. 228 prospiciunt (procul) *Placidi* (*cf. eundem v. 229 — ubi possis* [con]spicias *pro* uideas — *ipsumque eius lemma*) *commendat.*

229. Quom adueniens *Bothius.* — fuat *dubitanter Acidalius.*

230. nunc Epidaminum *Hasperus* (*cf. ad v. 33*). huc in Epidamnum *Goerbigius 'nominum quibus loca significantur us. Pl.' ed. Hal. a. 1883 p. 34. — Cf. Langenus Stud. Pl. p. 149 et praef. Mox* circuimus *R cum Z: cf. Fleckeisenus Ann. phil. LXI p. 24, Spengelius T. M. P. p. 216.*

234. sextus *om.* est *Camerarius cum A: cf. R Opusc. II p. 610, Seyffertus Stud. Pl. p. 25 adn.* (*ubi* sextus est *def., recte* ei rei *monosyllaba esse debere inculcans*)*: omisit hunc locum Olsenus p. 94.*

235. Istros *et* Ilurios *R addens* Ilurios *prima syllaba brevi dixisse Plautum videri,* HILURICA *autem etiam Trin. 852 esse in A, ubi cum Fleckeiseno Epist. p. IX, Cens. p. 29 sq. fecit in ed. alt.* Histros *ante* Hilurios *trai. Schwabius l. s. s. p. 412 obloquente Brixio.* — Illures *Scaliger.*

236. omne superum *Bothius olim.* superum iam omne *R.* superumque omne *fuit qui suaderet probante Kochio Em. Pl. p. IX, refutante censore 'phil. Anz.' V p. 253. Cf. Spengelius T. M. P. p. 234, Darnmannus p. 16.*

239. inuenisses: appareret *del.* si *Spengelius Philol. XXIII p. 559 refutante Muellero Pros. p. 514 adn.* (*post quem acta egit Vahlenus Mus. Rhen. XXVII p. 175 sq.*). *Cf. Blasius de mod. temp. permutat. p. 9 (65).*

242. istunc *cum B b contra A B a C D Hasperus 'phil. Anz.' XIII p. 32 sq. itemque* istum, *servato* (qui) id, *Weidnerus Advers. p. 14: cf. Beckerus in Studem. Stud. I p. 310 adn.*

243. *'Profectus esse ab interprete videtur' R. Oblocutus est Kayserus l. s. s. p. 417 et rectius iudicans Brixius.*

244. *Versum eiecit Ladewigius Philol. XVII p. 463 offensus in* praeterea *voce* (*cf. Handius Tursell. p. 547*) *pro qua* postidea *Bentleius. At v. Lorenzius ad Most. 75. Longius progressus v.* 240 – 246 *alii recensioni tribuit Sonnenburgius p. 6 sq.: at cf. Langenus Stud. Pl. p. 42.*

245. uiuum numquam *Dousa fil.* uiuos numquam eum *R in adn. dubitanter. Cf. ad v. 244. — V.* 246 carus sit cordi *cum A R, alii: at vide Baierum l. s. s. p. 165.* cordi carus sit *Geppertus, fortasse recte. De v.* 247 *cf. sis Fischerum de Ter. sectat. Pl. p. 43 et Luebeckium 'Hieronymus quos noverit scriptores' p. 108. Hieronymum vero proverbium 'iuxta comicum' exhibentem non ad Plautum, sed ad Terentium (And. 941) respicere inde concludo, quod Comm. in Zachar. II 8 t. VI B p. 851 et Dial. c. Pelag. II 30 t. II B p. 780* nodum in scirpo, *non* in scirpo nodum, *habet: neque in contrariam partem valet Contra Ioh. Hierosol. c. 3 t. II A p. 409:* qui inimicus est etiam in scirpo nodum quaerit.

249. facessas et discaueas *Saracenus.* facessas doctum et discaueas *R cum Camerario 'quo tamen poetae manus restituta esse credi nequit'.* facessas atque tibi caueas *Kayserus l. s. s. p. 419.* hau facessas doctum, si caueas *Brixius dubitanter* (*ubi* si, *non* hau, *probat*

Lorenzius l. s. s. p. 1211). fac teneas: aluom edis, caueas *(!) Gertzius apud Vssingium* (Dictis si abstineas eiusmodi, c. *Vssingius olim!*). facessas, dātum edis, c. *Leo Hermae XVIII p. 576* (edis datum *commemorans et post* malo*⌄gravius, lenius ante* nou *distinguens*). facessas, datum edis, si c. *Onions p. 58 sq. post v. 249 lacunam statuens* (*e. g.*: MES. Tute hinc domum facessas, si c. m.) *sine ulla ratione. Cum* facessas, *in quo consentiunt plerique* (*inducti locutione* hinc facessere *prorsus aliter comparata*), *apte defendi nequeat,* edis *in quo consentiunt libri explices ex Amph. 309, Ter. Phorm. 318. De* sis caueas *cogit. Neumannus de compos. a* DI(S) *incip.* (*ed. Ienae a. 1885*), *quod* caue sis *esse debere monuit Seyffertus.*

250 *sq.* Hem *post alios def. Langenus 'Beitr.' p. 264.* Em ílloc *in proximi v. initio ser. Brixius* (*cf. progr. a. 1854 p. 15 sq.*) *assentiente Ribbeckio de partic. p. 30 Wagneroque, ubi* ením *non admittentes* uerbo iam *R in ed.,* uerbo tuum *Fleckeisenus,* ex (*vel* de) uerbo *Muellerus Pros. p. 487,* uerbod *R Nov. exc. Pl. p. 74: cf. Luchsius de gen. p. 52,* uerbo, ere, *S*.

258 *sq.* Nam ita est haec hominum natio hic Epidamnia *Camerarius 'quod fraudi fuit Fleckeiseno Philol. II p. 81'.* Nam ita istaec hominum natio est Epidamnia *Bothius itemque, sed* Epídamini *Hasperus l. s. s. Hiatum* natio Epidamnia *defenderant Kampmannus Annot. p. 3 et Lachmannus in Lucr. VI 734 p. 388.* natio: ipsi Epidamnieis (*nomin.*) *Vahlenus Mus. Rhen. XXVII p. 176, ubi* ipsi *neque A capit neque sententia* (*comparat v. 100, ubi dominus cenae opponitur invitatis!*). natio quae Epidamni habet *Vssingius 'ad sensum'!*

265. *De* huc *hoc v. et antecedente collocando cf. Baierus l. s. s. p. 74. 170. Mox verba* iam . . . . metuis *casu absunt ab ed. Camer. De* duas *vel* duis *v. 267 cf. Wagnerus ad Aulul. 236: illud praetulit Brixius.*

268. Magnus tu amator *R cum Bothio.* Tu amator magnus *Fleckeisenus recipiente Brixio.* Tu magis amator *Weidnerus Advers. p. 15.* Tu magnu's amator (*om.* es *post* mulierum) *Bergkius Opusc. I p. 678, qui debuit saltem et fortasse voluit* Magnú's amator. *De* Tu magnus moechus (*coll. Mil. 775*) *vel* molitor (*coll. Auson. epigr. XC 3*) *cogitaveram ante cognitum A. Non displiceret* Tu magnus meiles mulierum *coll. v. 183 sqq., Trucul. 230, Persa 232 sq., al. Ad* tritor *cf. Pers. 420. 795 cum Capt. 888. Vitium def. Vahlenus Herm. XVII p. 604: cf. praef.*

269. animi perciti *Lipsius Ant. lect. II 13 probante cum aliis Brixio* (*qui de B errat cum Grutero*): *fortasse recte, etsi* animi perditi *defendi poterit coll.* animum despondit *v. 35 aliisque locis: ac solent facilius irasci qui animum desponderunt* (*ut Hegio in Captivis*). *De v.* 270 *cf. Muellerus Ann. phil. XCI p. 560.*

271. Tu ne *R: cf. Schererus de* QVANDO *partic. p. 32, Kaempfius de pron. p. 41.*

273. sententia Bonum *construendo iunxit Gruterus. Cf. v. 1010, Trucul. 964, al.*

275. uideon? au tergo *Acidalius: at cf. Ribbeckius fragm. com.*[2] *p. LXVI.*

276. *De* inambulant *praeterea cogitabat R,* deambulant *Onions l. s. s. p. 59: at recte* obambulant *et Muellerus praetulit Pros. p. 487*

coll. Capt. v. 491 et Brixius (*in adnotatione et* Priús iam conuiuae ambulant *et* Prius iám conuiuas ambulant *commemorans*). — *V.* 277 obsonatus *Pylades,* colloquar *Aldina.*

278 *sqq.* ʻMES. di te ament, scis quis ego sum? *Camerarius. Proximi v. initio* Noui *pro* Non *Acidalius. Quo ascito Bothius alio tempore* MEN. di te amabunt: scin quis sum, *alio* M. di te amabunt. quis ego sum, *alio* M. di te amabunt quisquis sum. *Verum inter illos duos versus, quorum nunc principia tantum servata sunt, novum A interpositum habet, cuius nihil nisi quinto loco* Q *littera apparuit. Vnde talem fere fuisse sermonum rationem confidenter conicias:*

CY. Menaéchme, salue. MEN. dí te amabunt quís[quis es.
Tun húnc scis qui sit, quí sciat] quis égo siem?
MES. Non hércle uero. CY. ubi [súnt] conuiuae céteri?

Similem viam Fleckeisenus ingressus hoc exemplum proponit:

CY. Menaéchme salue. MEN. dí te amabunt quísquis [es.
Set nímis demiror quí tu noris, quís] ego sim.
CY. Noui hércle uero: sét ubi conuiuaé tui?ʼ *R.*

V. 280 *totum cum Fleckeiseno Cylindro dabat Lorenzius l. s. s. V.* 278 quisquis es. ‖Ego sum hercle uero *Bentleius adscripserat. Ceteroqui cum Ritschelio faciens pro altero versu Vssingius male fingebat:* Tun huic Messenio dixisti quis ego sim?, *ubi propius ad veram sententiam accedens Sonnenburgius coco tribuit* Non me nouisti aut nescis quis ego sim? *De* Quid quaeris f — *duce A in huius v. in. cogitaverat Loewius. V.* 280 sunt *cum R suppl. Muellerus Pros. p. 650, cum ille postea N. exc. Pl. I p. 86* uerod, *Bergkius ʻBeitr.ʼ p. 119* cubi *adhibuerit. Cf. Brixius in progr. a. 1854 p. 12, Olsenus l. s. s. p. 71. Ad* ubí *cf. Trucul. v. 360* (*praef. p. XXXIV*).

282. *De* oe *interiectione ex A recepta cf. Donatus ad Phorm. IV 4, 28:* unde et uocem eiusmodi dabant [*scil.* harioli] quae est OE: quod OE sonus exhalandi uim praestat. *Adde glossam cod. Sang. 912 apud Warrenum ʻon Lat. gloss.ʼ p. 171, 92:* Oe compellatio personae. — certo *R: at cf. Langenus ʻBeitr.ʼ p. 25. Mox* Dixtin *vitium Aldinae.*

285 *sqq.* ʻ*Pro versu 286 duos A habet quorum prior his litteris* UBI****SMEUS *terminatur. Vnde consentaneum est sic fere scripsisse Plautum:*

CY. Peníciulum. [MEN. quis is Penículust aut] ubi is ést meus?
MES. Peníclum túum eccum in uídulo saluóm fero'.

Sic R, quem de A fefellisse opinionem teste Loewio iam Goetzius monuit Mus. Rhen. XXXV p. 483 (cf. v. 283 sqq.) neglegente Vahleno in editione, cum Ribbeckius l. s. s. p. 536 versum deperditum ex parte saltem Menaechmo tribuere videatur mox Peniculum — eccum *Messenioni continuans cum hiatu defendendo. Pro* Meum Peniculum (*FZ*) Tuum Peniculum *Saracenus; pro* (tuum) eccum *Geppertus* eccum hunc, *Schenkelius Stud. Plaut. p. 623* ecillum *proposuerunt,* indu uidulo *Birtius Mus. Rhen. XL p. 545 sq. Mox* fero, Menaechme. CY. *commendavi ʻphil. Rundsch.ʼ II p. 721 adn., coll. v. 297 sq. 382 sq.* (*facilius enim v. 278 allocutionem neglegere potuit Menaechmus nondum excitatus*), *cui mutationi A non favet, sed B fortasse,* CY. *in v. in. omittens et spatium inter corruptas sane primas voces exhibens. Ceterum* menehme num uero *in ʻreverendae vetustatis exemplaribusʼ esse Pius testatur. Cf. ad*

v. 317 sq. De v. 287 *per ironiam explicando hariolatur Rostius Opusc. I p. 193 sq. — V.* 288 MEN. Nunc obsonator adeo responde mihi *Alciatus parerg. iur. X 14.*

290. Sacri *Scutarius,* Sacres *Saracenus, Pius.* — sinceri, nummos eos a me *Camerarius.* sinceri? CY. nummo. MEN. eum a me *Lipsius Ant. lect. II 13.* sinceri? CY. nummo uno. MEN. en a me *Pylade duce Acidalius.* sinceri? CY. numo. MEN. numum a me *Bothius. Nihil profecit Brixius Quaest. p. 35.* sinceri? CY. nummis. MEN. quinque a me *Bentleius, ut vid.*

292 *sqq.* Nam | equidem insanum *Fleckeisenus Annal. philol. LXI p. 51 obloquente Luchsio Hermae VI p. 267 sq. adn.* (*simul Spengelium T. M. P. p. 193 refutans*). Nam equidem edepol insanum *R obloquente ex A Studemundo Annal. phil. XCIII p. 62, ex usu sermonis Luchsio Hermae XIII p. 499 sq.* Nam equidem insanum insanum *Seyffertus Stud. Pl. p. 21 sq., ubi* insane insanum *Lorenzius ad Pseud. v. 1045 Hasperusque 'phil. Anz.' XIII p. 32 sq.* (*cf. Raebelius de usu adnomin. ed. Hal. a. 1882, ad Amph. v. 813*), insanissimum *(!) Weidnerus Adv. p. 45 et Onions l. s. s. p. 39. Mox* molestus *om.* es *def. Olsenus p. 33. — V.* 294 nomen nouistin meum *Weidnerus p. 31. Post v.* 293 *sic ordinavit Brixius:* 297—301. 294—296. 302 *sqq., v.* 302 *olim a* Non nosti *vel* Non tu scis (*v. i.*) *incepisse conieciens. Qua opinione recte reprobata Sonnenburgius v. 8 sqq. v.* 297—316 *in suspicionem vocat: cf. ad v. 317 sqq.*

295. Seu tu Culindru's *R, ubi* Seu *aliud agens ipse reliquit* (*cf. Opusc. II p. 631*), *vel ab aliis monitus tenuit Vahlenus* (Si *Wagnerus,* Sei *Brixius duce R post Muellerum*): — u's *vero alteri potius nomini adhibendum esse Brixius monuit Ann. phil. CXXIII p. 53 adn.* (*neutri Olsenus l. s. s. p. 42*). *Pro* coriendruſ *coniecerunt* Caliendrus *Scaliger recipiente R,* Coliendrus *Lambinus,* (Colindrus *Schwabius l. s. s. p. 413 insulsam Salmasii explicationem de 'culo' et 'cole' recoquens.* Colandrus *Onions l. s. s. p. 59*), Cicilendrus *Dousa,* Culiendrus *Guietus,* Coriandrus *Bothius: idque unum recensioni Palatinae cum aliqua probabilitate tribui potest* (*cf. etiam Kiesslingius Mus. Rhen. XXIII p. 423*) *facileque inde, si recte conieci de A, ipsa recensionis discrepantia explicari potest* (*de* cunila *cf. Trin. 935*). *Sed cogitari multa possunt: velut non inepte anquiras figurae nomen 'cylindro' opponendum.*

297 *sq.* Hem (*scriptum olim* Em) tibi Menaechmo nomen tamen est *R praeeunte* tamen *Pistori, pro quo* tandem *Bothius. Ceterum* tantumst *R in gemino Mercatoris v. 642 assentiente Goetzio, ubi* est *non minus recte omittitur quam alias in responsionibus maxime. Mox* sane *vitium Camerariae, corr. a Lipsio l. s. s. —* cum me appelles *Camerarius.*

299. Sed ubi nouisti tu me *R cum Pylade, postea* nouisti med *commendans N. exc. Pl. p. 50, cum Bergkius* cubi *praetulerit 'Beitr.' p. 119. Iam apparet quam recte Brixius* tu *tenuerit: cf. imprimis Pseud. 619, qui versus eandem cum A collocationem verborum habet.*

300. Qui amicam eram meam habeas (*pro quo licebat etiam* Qui habeas amicam e. m.) *R praeeunte* Amicam qui habeas heram meam *Pareo. Hiatum perperam def. Geppertus 'Ztschr. f. G. W.' XX p. 212. Ceterum v.* 300—302 *secl. olim Vssingius.*

301. Neque hercule habeo *Bothius itemque alio tempore Bentleius.* — quis sis homo *Camerarius: de* qui(s) *cf. Baierus l. s. s. p. 95.*

302. Non tu scis *Kochius Annal. phil. CVII p. 241, Brixius in Addendis antea suadens* Non nosti: *cf. ad v. 292 sqq.* — tibimet qui *𝔅: cf. Studemundus Annal. phil. XCIII p. 54, Kaempfius l. s. s. p. 34.*

304. quicum illi homini *Pylades.* illi qui homini *Camerarius.* qui homini illi *Bothius.* qui illi homoni *Bergkius Opusc. I p. 149. De* illic *dativo cum 𝔅 faciunt Buechelerus de decl. p. 59 Brixiusque (cf. ad Mil. v. 352), cum Vssingio dubitat Belowius de hiatu Pl. p. 41.* — *V.* 306 *noli* ueni neque uidi *pro* uidi neque ueni: *cf. v. 500 sq., al.*

308. *Servato* Habitas *Bothius:* di illos, qui illi habitant, homines, *𝔅: qui di illos qui illic habitant 'quamquam etiam* qui di homines qui illic *potueram'* (*illud admitti non potuisse Langenus demonstravit Mus. Rhen. XII p. 430, hoc Seyffertus*), *Fleckeisenus Ann. phil. LXI p. 51:* di | homines, qui illic habitant, *Bentleius:* di eos homines q. i. h., *Spengelius Philol. XXIII p. 560:* di illum hominem qui illic habitat, *Onions l. s. s. p. 60:* di illum omnes qui illic habitat (illum — habitat *a Spengelio sumens,* omnes *a Seyfferto*). *Cum Seyfferto faciunt Brixius, Vahlenus Ind. lect. aest. a. 1880 p. 13, Belowius p. 12.*

309. *Vide Proleg. Trin. p. LVIII.* Insanit equidem *Ribbeckius de partic. p. 41 refragante Luchsio. Vt dittographiam v. 312 del. Sonnenburgius: cf. ad v. 312 sq.*

311 *sqq.* pollicitus *om.* es *itemque* sanus (*ubi* sanu's *etiam Bentleius in Phorm. I 3, 12*) *def. Olsenus p. 38. 7. De* mihi quem dudum pollicitu's *cogit. 𝔅. Versus* 312 *sq. versui* 314 *cum Camerario et plerisque subiecit 𝔅 coniungens* Nummum illum . . . dare, Iubeas . . . adferri tibi (*unde* Nummo illo *Dousa corr. offensus in attractione*), *eosdem per parenthesin exhibuit Geppertus, seclusit vero olim Vahlenus Mus. Rhen. XVI p. 635 et nuper Vssingius: quas suspiciones partim alia tollunt* (*cf. post Brixium Langenus Stud. Pl. p. 43*) *partim* si me consulas — si sapias *male in unam enuntiationem iuncta. Quare cum nemo facile de lacuna cogitaverit,* dare *mutandum erat* (*cf. Ter. Hecyr. 786, al.*), *pro quo vix* pares *praestabit.*

316. Tu hercle insanus homo es multum (et odiosus mihi) *Pylades.* Heu hercle hominem molestum *Camerarius et post eum Lomanus p. 50 Wagnerusque, unde* Heu *retinuerunt omnes, nisi quod* Eu *Fleckeisenus tutatus est Philol. II p. 84 mirante 𝔅 iterumque Spengelius Philol. XXIII p. 179* (*adde lect. Pl. p. 3 et ad Trucul. III 2, 27*) *mirante Langeno 'Beitr.' p. 199* (*cf. etiam Muellerus Pros. p. 716*). Heu ‖ Hercle hominem ineptum multum *𝔅.* Heu hercule hominem multum *Bentleius.* Heu hercle homonem mulum *Bergkius Opusc. I p. 148* (*mox* multum *def. p. 156, 6*). Heu hercle hominem insulsum *Vssingius. De* inuisum *pro* multum *cogitabat Riesius ad Catulli c. 112, de* stultum *Lachmannus. Possis* Heu edepol (*cf. v. 92 adn.*) hominem multum *vel ex altera parte* Heu hercle hominem olidum multum *vel similia: sed multo probabilius in versus initio sine dubio corrupto unam corruptelae sedem quaeres tu non in* Heu *mutans, sed pro adiectivi velut* Ineptum, Molestum, *sim. exitu habens.*

317 *sq. Hos versus post v.* 286 *reiecit ex parte Sonnenburgio ad*

stipulatus Ribbeckius, qui tamen improbat quod ille, ut v. 297—308 [309]. 310—316, ita v. 319—325 *alii recensioni tribuit: extremum vero horum versuum Messenioni cum F Ribbeckius Vssingiusque dant: cf. Langenus Stud. Pl. p. 42.*

319. Men. Quid ais tu? quid uis *Bothius olim.* — Quid uis, nequam? 𝔅. Quid uis. Cy. dicam *Vssingius.* Quid uis, inque *Goetzius.* Quid uis, inquam *exemplis tam inter se quam ab hoc loco dissimillimis def. Vahlenus Herm. XVII p. 619 sq. sic iocari statuens Menaechmum, quasi omnino hoc loco ille faciat quod eum facere v. 317 sq. cocus opinatur! Cf. ad v. 317 sq.*

320. Tribus opsonatumst an etiam opsono amplius 𝔅*: at cf. Muellerus Pros. p. 365, Christius Mus. Rhen. XXIII p. 570, Vahlenus Ind. lect. aest. a. 1880 p. 17 sq.* (*inutiliter* an opsono amplius *disiungens*).

321. Tibi et párasito et mulíeri? ⸢Quas tu *def. Vahlenus coll. Pseud. v. 1185* (*at cf. Curc. v. 613*). Tibi et múlieri et parasíto. ⸢Quas tu 𝔖. *De v.* 325 *cf. ad v. 317 sq.*

326. ego *cum Acidalio* 𝔅 *itemque Bentleius.* ergo *seclusis v. 319—325 def. Sonnenburgius: sed non minus bene defenditur, siquidem misso Messenione ad ea quae v. 319—321 incohaverat redit cocus. De* morabitur *cf. Langenus 'Beitr.' p. 177 sq.*

327. ne longius quo abeas ab *Bothius obloquente Kampmanno Annot. p. 7.* ne hinc abeas longius quo ab 𝔅 *addens 'de* ne quo abeas longius hinc *cave cogites'* (longius hic *Geppertus*). ne quo abeas longius ab his *inter alia Muellerus Pros. p. 56.* longiūs *def. Fleckeisenus Annal. phil. LXI p. 44, Buechelerus de decl. p. 4, Ribbeckius fragm. com.*[2] *p. XXXVII, Christius 'Metr.'*[2] *p. 23: neque in prosodia ipsa offensio esset, si* ab aedibus *sufficeret.* ne quo abeas longule hisce ab 𝔖. *Mox* maxumam in *retinuit* 𝔅 *dubitans de* maxumam, *quod probabat etiam Bentleius in Phorm. V 8, 37. Cf. Capt. v. 469, al.*

329. Te ire hercle meliust intro iam 𝔅 (*cf. Opusc. II p. 266 adn.*) *praeeunte* te intro *Dissaldeo cum Z. Noli* Ire hercle meliust te intero*: nam recte v. 214 comparavit Vahlenus: neque aptum est per* Te ire *haec verba opponi verbis* ut eas m. m. c., *cum iam cocus Menaechmi iocosam ut putat simulationem non curans placide cum eo agat.*

330. Volcani ad uiolentiam 𝔅 *cum Bothio. Cf. Ribbeckius 'Alazon' p. 21. 25 Schusterusque 'Quom. Pl. att. exempl. transt.' p. 30.*

333. abiit? abiit 𝔅 *cum Grutero 'nisi* ille hinc abiit *males'.* abiit. Mes. abiit. Men. *Vssingius: at cf. v. 550, al.*

336. qui abiit hinc modo 𝔅.

338. mirumst 𝔅 *refragante Brixio Olsenoque p. 74, qui mire de hoc loco errat hiatum nescioquem excusans. V.* 340 Si quā *def. Muellerus 'Ztschr. f. Gymnw.' XXI p. 559. De* postilla *v.* 342 *adde Opusc. II p. 545.*

344. Nunc portu istoc stat *Kaercherus 'Prosod.' p. 16.* Nunc in statu stat *(!) Muellerus Pros. p. 473 adn.* Nunc instat portu(m) *Vssingius. De* stat manus praedatoria *fuit qui cogitaret: at cf. v. 442. Sane* nau(i)s *nullo modo defendi potest ex Bacch. v. 797 'Bene náuis agit[at]ur.'*

350. si ultis *Koehius Annal. phil. CI p. 283.* — naualis pedes

Postgatius in soc. philol. Cantabrig. a. 1883. Ceterum ex coniunctis Nonii locis p. 461, 31 et 381, 14 facile compilatoris confusio explicatur, quam non plane expediverunt Reblinius p. 94 et Caesar p. 21.

351 *sqq.* '*Canticum hoc Hermannus Elem. doctr. metr. p. 394 sq. ita tractavit, ut vix invenerim in quo discedendum esse videretur*' *R. Praeterea tractarunt quorum sententias singulis locis adscripsimus Studemundus, Spengelius, Crainius, Bergkius, Brixius, Muellerus, Christius, alii: qui plerumque in eo errarunt quod nihil nisi iambos anapaestosque admiserunt non libris ducibus sed mutationibus ex parte vitiosis. V.* 351 Sine forís *Christius* '*Metr.*'[2] *p. 246 permiro iudicio, haerens in* fórĭs. *Cf. Muellerus Pros. p. 186.* — opperiri *Saracenus: quo recepto R cum Hermanno dimetro cretico* Síne foris síc abi *subiunxit senarium* Nolo . . . . . uide, *per* nolo te opperiri *creticotroch. effecit Geppertus, in anapaestis* ŏpperiri *defenderunt Crainius de compos. p. 41 et* '*Zschr. f. Gymnw.*' *XX p. 472 (ex v. 351 sq. septenarium vitiosum efficiens) et Christius* '*Metr.*' *p. 269. Oblocuti sunt olim Lambinus et Dousa, nuper cum Bergkio Studemundus de cant. p. 22, Brixius (olim* '*de Pl. et Ter. pros.*' *ed. a. 1841 p. 54 per* nolo ego operiri *cret. tetr. cat. claudens vitiosis baccheis praemissum), Spengelius* '*Ref.*' *p. 67 (aliter olim iudicans de cret. p. 9. 26 et ad Trucul. I 2, 95), alii.* — *V.* 352 cura: uide, Quod opust fiat *distinxit Brixius assentiente Fuhrmanno Annal. phil. CV p. 824 (praeeunte* opus est ut fiat *Camerario), quae distinctio cum Varronis sententiae tum rationi adversatur.* — *V.* 353—355 Quod opúst fiat. sterníte lectos, Incéndite odores múnditi es, Inlécebra animost ⟨ea⟩ amantum *cum Hermanno R, ubi deletis* fiat *et* amantum (*una cum v. 356) septen. anapaest. Crainius effecit, syllabas* (odo-)res. Munditia inlecebra animost amantium *pro senario vendidit Studemundus de cant. p. 59,* ⟨Laetos⟩ incendite odores: Munditia illecebrast animo amanti amantium *Bergkio placuit Opusc. I p. 678 (cf.* '*Beitr.*' *p. 159), pro* animost ea *Hermanni* animo sit *suasit Buechelerus de decl. p. 41 probante Muellero Pros. p. 69 sq., 418 et olim Brixio Annal. phil. XCI p. 66, qui postea iambicam mensuram admisso* In|lécebra ani|móst amántium *praetulit. At ante sententiam generalem de munditia prolatam praeceptum requiritur de aedibus nitidandis (cf. Pseud. 161, Stich. 347—355, Bacch. 10).* — *V.* 356 *in duas trip. dispescit Studemundus p. 22,* Malost amanti amoenitas *trai. Spengelius. Ceterum cf. Langenus Stud. Pl. p. 43.*

357 *sq. Recepto* ait esse *pro* esse ait *v.* 357 *duobus dimetris Hermannus dispescuit, septen. anap. cum R probarunt fere omnes (unde simul de versibus sequentibus perturbatum est iudicium), nisi quod Christius* '*metr. Bem.*' *p. 80 (cf. Mus. Rhen. XXIII p. 562 sq. 578)* qui *ex v. sq. huc trahens octonario adiunxit* '*paroemiaeum*' Mist úsui et plurumum pródest. *Vbi creticam mensuram* '*inter iambos et anapaestos*' *improbantes anapaestos alii aliter constituerunt. Atque Crainius* Qui mi úsuĭst . . . ut mereat (*sic*) *septenarium esse voluit, ceteri dimetrum aut* usu et *post Bothium corrigentes aut* usúi ĕt *admittentes itemque* plurúmu(m), *nisi quod ne a* plŭrumúm *quidem abhorruit Muellerus Pros. p. 413: cf. post Bergkium, Studemundum, Brixium Spengelius* '*Ref.*' *p. 45 sq. Recte versus* 357 *sq.* (*mire v.* 352. 359. 361) *constit. Winterus p. 63.*

359 *sq.* huic *R cum FZ, ubi* hinc *def. Vssingius, alii. Iambi-*

cum octonarium cum paroemiaco Hermannus constituit meret: potíssimust nostraé domi *corr., ubi* meret potissimus nostrae uti domi sit *Bothius,* meret potíssumus nostrae ut sít domi *R addens:* 'huic fit ultro uti *nescio an praestet. Nisi potius e proximo v.* ultro *irrepsit, Plauti autem fuit* huice fit ut. *Alia horum descriptio Fleckeiseno placuit:* Ítidem huic ultro fít ut meret, ut nostrae domi potíssumus sit. Núnc eum adibo ⟨atque⟩ ádloquar ultro' (atque adloquar *iam Pylades*). potíssumus nostrae dómuist *dubitanter Ribbeckius Annal. phil. LXXXVII p. 337. De* potissumus nostrae domist *cogitavit Brixius, etsi* potísumus (*pro* pótisumus) *defendit.* domi ut sit nostrae pótĭsumus *Langenus Philol. XXXIII p. 709.* Item . . . . potissumus *senarium esse voluit Bergkius Opusc. I p. 164 alterum subiungens* Nostrae ut domi sit: nunc eum adibo ultro adloquar, *ubi* Nunc ⟨ád⟩ eum adibo ultro adloquar *Langenus 'Beitr.' p. 102 sq.: cf. Brixius Annal. phil. CXXIII p. 53 sq. V.* 359 *teste L. Muellero et probante Caesar 'de Pl. mem. apud Non. serv.' p. 48. 19 sq. (?) dicit olim graviorem corruptelam traxisse. At nodum in scirpo quaesiverunt homines docti trochaeos optimos in quibus libri cum A et Nonio consentiunt spernentes, cum optime concinant cum creticis v. 358, ad quos iam probabiliter et v. deperditum revocamus, quem tam A prodit quam* Item *sententiae v. 358 minus recte adplicatum, et v.* 360 *ubi trimeter catalecticus et per se minus probabilis et propter* eum *pro* ad eum *traditum. Cf. Asin. 714, al.*

364 *sqq.* Omne paratumst prandium '*quidam libri*' *Lambini.* Omne paratumst *monometrum* (*cum Hermanno et R*) *def. olim Spengelius T. M. P. 135 itemque cum Christio 'Metr.'*[2] *p. 268 sq. Leo Mus. Rhen. XL p. 168: iam recte improbat Spengelius 'Ref.' p. 333, minus recte de delendis verbis* ut iussisti atque *cogitat: neque melius aut Studemundus p. 22* Omné paratumst ut iússisti | Atque út uoluisti néque tibist (*iamb.*) Vllá mora intus *dispescebat aut Muellerus Pros. p. 63* Omné paratumst, ut iússisti atque ut uóluisti, neque tíbi mora intust *comprehendebat. V.* 366 tibi est ulla mora *Camerarius.* tibi iamst ulla mora *R cum Hermanno,* tibist neculla mora *Bergkius,* tibist haud ulla mora *Vahlenus,* tibi nulla morast *Spengelius 'Ref.' p. 329,* tibi fit ulla mora *Leo: ubi cur plerique in loco aperte lacunoso paroemiacum agnoverint inter dimetros, non intellego. Trochaeos Bergkius esse voluit Opusc. I p. 678.*

367 *sq. Dittographiae suspicionem obiter olim ab Vssingio motam refutat cum Brixio Langenus Stud. p. 43. Mire* Prandíum ŭt *Spengelius, alii, atque adeo* Prăndium út *Muellerus Pros. p. 418 maluerunt quam* Prandjum út. *Pro* iussisti *Bothius* iusti *scripsit octonarium trochaicum cum proceleusmatico* úbi lubet *constituens, quod recoxit Vahlenus itemque Bergkius, nisi quod dimetros dispescuit trochaicos, ut anapaesticos cum Hermanno R confirmante A. V.* 368 *catalecticum admisso* ăccubitum *Hermannus Spengeliusque 'Ref.' p. 321 fecerunt, correcto* lubet, licet ire *R,* lubet ilicet *Brixius, acatalectum admisso* licēt *Muellerus Pros. p. 63, correcto* lúbet ⟨intro⟩ ilicet *Fleckeisenus. Mutantibus formulae constantiam obiecerunt Muellerus Pros. p. 418 et Bergkius 'Beitr.' p. 159 coll. Varrone apud Nonium p. 106, 11 M.* (*Ταφὴ Μενίππου fragm. VII R. VI B.*)*:* 'ubi lubet ire licet accubitum'. † ac-

cedo strenuo sussilimus quod esurigo findebat costas: *ubi per formulam ab Acidalio primo adnotatam hunc versum respici Fleckeisenus censuit apud Vahlenum p. 222: neque tamen minus gravis est consensus ad memoriam stabiliendam, si non ex Plauto, sed ex communi consuetudine verba addhibuit Varro.*

371. neque id *Pylades.* atque id haud *Camerarius.*

376. 'tum *nescio an delendum sit'* 𝔅: *recte servavit Brixius colon pro commate ponens.*

379. Vbi tute hunc *cum Bothio* 𝔅 *obloquente Muellero Pros. p. 580 (ibid. p. 29 sq.* primum *inserente post* hominem), *Brixio (olim* Vbi tu istunc, *postea* Dic *vel* Cedo ubi hunc *proponente,* me ⟨nouit⟩ *recipiente), Belowio de hiatu p. 15.*

380. In Épidamno autem? qui huc *Fleckeisenus.* In Épidamno? quin huc *Muellerus Pros. p. 553 adn.* Ain? ín Epidamno? qui huc 𝔖.

382. *Post* Menaechme (*non post* facis) *cum prioribus distinxit* 𝔅. — hic tu eris rectius *Langenus 'Beitr.' p. 134.*

384. miror quid hoc negoti est *Bothius.* miror quid hoc est negoti 𝔅. demiror quid hoc negotist *Muellerus Pros. p. 580. At cf. Beckerus in Studem. Stud. I p. 228. Vix recte* obuoluit *scriptura — quam def. Kochius Em. Pl. p. X (cf. v. 167) — usus correxeris velut* uah, oluit (*cf. Aulul. 216*).

387. iam *Camerarius.* tam *coll. Festo p. 360 vindicavit Gulielmius. Vide ad Stich. 472 et adde Ribbeckium de partic. p. 28, Corssenum 'Krit. Beitr.' p. 272 sqq., Lorenzium ad Pseud. v. 692, alios. Ceterum inde ab hoc versu alteram recensionem statuit Sonnenburgius p. 12 sqq., cui v.* 387—405. 415. 416. 438—441 *tribuit, cum tertiae adeo v.* 418—432. 435—437 *adscribat, primae ut v.* 369—386. 407—413. 433. 442—445 *relinquantur. Cf. ad v. 404 et vide refragantem Langenum Stud. Pl. p. 300 sq.*

389. tibi tu et 𝔅. *aut sic aut* tu tibi et *Muellerus Pros. p. 708.* et (*del.* tibi *et* mihi *post* Egone te *inserto*) *Vssingius in adn.* (!). tibique et *Fleckeisenus assentiente Mahlero de pron. p. 20 et Schradero de* -NE *partic. p. 12 adn.* tibi | et *coll.* tibi | aut *in v. lacunoso 826 sq. def. Vahlenus! At certius etiam quam* me *in versu antecedenti post idem pronomen excurrens* mi *additum firmant v. 174. 208. 220. 222. 320 sq. Mox verba* certe haec mulier . . . satis *Messenioni tribuit Ribbeckius. Cf. Langenus Stud. p. 43.*

391. qui istic est *Bothius. — Verba* qui extergentur baxeae? *Messenioni tribuit Ribbeckius.* — buxeae, *cum B suprascr., Camerarius.*

395. MES. *praemittit Ribbeckius, fortasse recte.* mulier cantharino ritu astans *Scutarius.* mulier canterino ritu hic astans *Camerarius.* canterino ritu mulier astans 𝔅 *in edit. 'quamquam licet etiam sic transponere:* mulier canterino | astans ritu' *postea* ritud *cum Bothio suasit Nov. exc. I p. 64. Ad* restans *cf. Caecilius v. 273 sq. R.: 'quid enim oscitans hietansque restas', al. Ceterum cf. Turnebus Advers. XVIII 15.*

397. quom fecerim 𝔅 *refutante Brixio: cf. Luebbertus Stud. gramm. II p. 127, 253.*

399. uxorem ⟨hic⟩ habui *Guietus.* ⟨ullam⟩ uxorem habui *Muellerus Pros. p. 555.* ⟨haud⟩ uxorem habui 𝔖. *Vide praef. — V.* 400 pede *'quidam' apud Lambinum refragante ipso.*

401 *sqq.* egressus sum *editiones inde a Camerario: unde erravit Spengelius T. M. P. p. 4 adn.* — ⟨hic⟩ te conueni *Wagnerus.* — *De v.* 402 *cf. Scipio Gentilis Parerg. I 28. Verba* Ligneam . . . proxumust *Messenioni tribuit Ribbeckius, qui olim tragicam aliquam parodiam latere in v. 403 suspicabatur.* fissam *pro* fixam *et cum Scaligero* excusam *pro* excussam *corr.* 𝕽 *refragante Vssingio. De* excussam *cf. Loewius Act. soc. phil. Lips. VI p. 349 et Onions l. s. s. p. 60.*

404 *sqq.* pellionis *om.* est *def. Olsenus p. 101. Post versum* 404 *cum prioribus Messenioni tributum v.* 406 *sqq. insequi iussit Ribbeckius p. 537 sq. v.* 405 *inculcans ante v.* 415 *et mox v.* 438 *sq. ante v.* 418 *ita traiciens, ut quo loco in libris exstent fortasse lacuna statuenda sit. Cf. ad v. 387 et ad v. 407.*

405. Iam⟨iam⟩, amabo, desine *Camerarius.* Iam ⟨me⟩, amabo, desine *cum Grutero* 𝕽 (*cf. Parerg. p. 428 sq.*). *De* de(si)ne *pronuntiando hariolatur Crainius Stud. Plaut. ed. a. 1858 p. 7 adn. Cf. Muellerus Pros. p. 556. Vide ad v. 404 sqq.*

407. Nam nescio quem 𝕽 *simul excidisse aliquid ante hunc versum ex librorum scriptura sic contaminata concludens refragantibus Kaysero cens. p. 418 et Brixio.* Nescio quem tu *Fleckeisenus probante Studemundo apud Beckerum Stud. I p. 230 adn. et Brixio, nisi quod hic etiam de* Nescio pol quem *coll. Aulul. 71. Epid. 61 cogitat neque improbat quod praeterea* alium hinc hominem *Muellerus Pros. p. 555 proposuit simul* alium homonem *commemorans* (forte *olim inser. Pareus,* alium tu hominem *noluit* 𝕽 *in praef.*). Nesciōquem *Vahlenus perperam coll. v. 530 def. At reputandum erat praeter metri defectum offendere* Non ego te noui *non recte ad* non me quaeritas *adplicatum. Quae incommoda simul tollit scriptura facile ex hac memoria derivanda* Nescio
quem mulier
quem nosti alium h. n. m. q.

410. *De* Vbi Agathocoles rex regnator *cogitat* 𝕽 *Opusc. II p. 488 sq.* — 'Pythia *Hermolaus, Lambinus* (*iidem mox* Olympia *pro* Liparo). Panthia *Camerarius.* Plinthias *Petitus.* Phintia *Gronovius, prope ad veritatem. Ceterum de mira hac regum successione disputarunt quos in Pauli Encycl. reali t. III p. 1301 Haakhius attulit commemoratus a Ladewigio Philol. I p. 276.' Adde Meierum Opusc. acad. II p. 335 sq., Stiefelium 'Bl. f. bayer. Gymn.' XV (a. 1879) p. 309 sq., Holmium 'Gesch. Siciliens i. Alterth.' II p. 286, 490. Cf. praef.*

413. Num *vindic. Dousa III 6. Post hunc v. lacunam statuit* 𝕽 *cum Ladewigio p. 296 assentientibus cum aliis Brixio et Vssingio, qui de altera lacuna post v. 416 dubitans hoc loco supplet* Vnde unde est, bene inuitanti aduorsari uix decet, *quae ne quadrant quidem ante* Hercle opinor. *At nihil omnino desideratur, modo recte explices* pernegari *ex eis quae dixi Anal. Plaut. p. 24 adn. 49* (*cf.* impetrant *v. 192*).

416. Periisti *corr. Guietus, Bentleius.* — tu *om. Camerarius: cf. Lingius de hiatu p. 35. Cf. ad v. 387, 404 sqq., 413, 432 sqq.* — *Mox v.* 418 assentibor *Lambinus* (*item v. 483*).

419. possim *Lambinus.* — mulier, iamdudum tibi *Bothius. De* dudum *cf. Langenus 'Beitr.' p. 42, de* ni meae *v.* 420 *cf. ad v. 881. Deinde* Vxori iret nuntiare *et* Vxori haec renuntiaret *Bothius temptabat.*

422. intro eamus *Guietus.* eamus hinc intro *Muellerus Pros. p. 580.* eamus intro huc *Brixius in append. coll. Epid. 157.*

426. ad phrygionem una deferas *Scaliger.*

428 *sq.* eadem ea *R.* eadem opera *cum Weisio Fleckeisenus.* et eadem *Brixius improbante Vahleno, qui item vitiose* eadem enim *proposuit.* eadem ita *Thomas 'Rev. de l'instr. publ. en Belg.' XIX p. 259 sqq. cum* ignorabitur *coniungens* te habere, *ubi olim* Ne uxor agnoscat, te habere si *interpungi Acidalius iubebat, transponi* Ne te habere uxor cognoscat, si *Fleckeisenus. At omnino non coit* ignorabitur, ne cognoscat *facileque* dignorabitur (*de quo cf. Paulus p. 72, 16 M., Corp. gloss. lat. II p. 49, 31, al.*) *et per se corrumpi potuit et collato v. 468, ubi in eadem voce iniuria haerebat Ribbeckius* (*cf. Ter. Phorm. 931*).

431. I : iam *Wagnerus, cui Aulul. 802 opposuit Brixius. — 'Fortasse fuit* te : nam hunc' *R* ted *amplexus Nov. exc. Pl. I p. 45, ubi* sed *Muellerus Pros. p. 35.*

432 *sqq.* ⟨ad me⟩ accede huc *R addens 'de transponendis* huc accede *cogitare noli'.* — Quid est negoti *Bothius. — Pro monstro scripturae* ſuſſciri *Menaechmo tribuit* scire uis? *Camerarius et* st! *ante* scire *inserens Palmerius.* subsili *Bothius, 'mire' iudice R, 'perapte' iudice Vahleno, qui ad Varronis locum provocat ad v. 368 adscriptum, ubi scilicet de subselliis subsiliunt petituri triclinium! De* sciscita *cogitabat Scioppius Susp. lect. V 24, de* suspice *Vssingius, de* fascini (*scil. 'negotiumst'*) *Ribbeckius* (?), *de* tus fer, i (!) *Palmerus Hermath. X p. 63, ubi* suscipe *R coll. v. 349: 'nisi* suscipe hoc *potius scripsit poeta'. Mox* MES. Quid ergo opust? MEN. opus est. MES. scio ut mendices. MEN. tanto nequior es *Camerarius, alii alia ac nuper* opus est scitum me dicas *Vssingius,* opust Iouem ut me dicas *Palmerus* (!): *ubi* Quid eo opust? MEN. opust. scio ut me dices. MES. tanto nequior *R, 'eo sumens a Pylade,* dices *et* nequior *ab Acidalio. Fortasse tamen inter* opust *et* scio *duo hemistichia interciderunt'. Assenserunt de hac lacuna Vahlenus Mus. Rhen. XVI p. 631 sq. et Beckerus in Studem. Stud. I p. 257, cum Kayserus cens. p. 418 Brixiusque post eum rectius ante v. 433 lacunam agnoverint. At simul reputandum erat neque* Opust. scio ut me dices *uno tenore eundem dicere potuisse et ipsa verba* scio ut me dices *aliam antea requirere sententiam, qualem vel reliquiae corruptae* ſuſſciri *indicant sine ulla adhuc probabilitate temptata. Praeterea post v. 433 iudice R 'necesse est talis versus interciderit, quo et intrandi consilium suum Menaechmus aperiret* (*coll. v. 437*) *et tacere servum iuberet* (*coll. v. 438*). *Quare* Tace *posui in principio. Absque quo esset, illud quidem potuerat etiam post v. 436 dici atque ita* tu *servari v.* 437'. *Quo loco* tu *pronomini* istos *v. 436 oppositum recte servavit Vahlenus Mus. Rhen. XXVII p. 176. De intrandi vero consilio vix erat quod disertis verbis Menaechmus diceret, praesertim si post v. 416 exempli gratia dixerit*: Procul a me recede: nam ego iam istam tangam aliquo modo. *Sed vel v. 415 sq. sufficiunt (v. s.). Denique* tace (*v. ad 438*) *in superiore lacuna locum habere potuisse exemplo demonstravi, nisi forte ex* (nequior)e(m) — *unde initio v.* 435 En (habeo) *Gronovius,* Enim (habeo) *Bothius eruebat* — St! habeo [e = ẽ = (e)st] *effeceris, quod hiatum in caesura hoc loco minus probabilem probabilius saltem tollat quam* inceptaui operis *vel* incepi hoc operis *vel* incepi

facinus *Muelleri Pros. p. 556* (*ubi* incepi hic operis *praeibat* 𝔅 *in praef.*). *Ibidem pro* et (ei) *Camerarius* tu, 𝔅 i et *posuit: at cf. Kiesslingius Annal. phil. XCVII p. 629.* — potes *def. Wagnerus. Mox* Abduce *pro* Abduc 𝔅. — diuersorium *Scipio Gentilis Parerg. I 37: cf. Trucul. 697.*

437. Tum 𝔅 *cum Lambino: v. s.* — ante solis occasum aduorsum ut uenias mihi *fuit qui temptaret: at cf. v. 1022. Epid. 144.*

438. Non . . . ere? 𝔅 *distinxit cum vulgata, ubi melius interrogationem post Koepkium sustulerunt Vssingius Ribbeckiusque.* — tacē *vel* tu tace, nequam *olim Vahlenus* (*ut* 𝔅 *v. 319*) *Mus. Rhen. XVI p. 631 sq. sic impugnans lacunam quam post v. 433 statuerat* 𝔅. — *In fine* nunc iam *addebat Camerarius,* tace *bis ponebat Gruterus et ter adeo Bothius inutiliter.* atque hinc abi 𝔅, et caue malo *Brixius,* uerbero *Palmerus Hermath. XI p. 410,* et fac tuum *Vahlenus* (*olim* atque abi)*: quae non quadrant ante* Mihi dolebit, non tibi, *denique* ac mitte me *Ribbeckius, quod erus servo dicere non potest.* quid paues? 𝔖. *Ceterum cf. ad v. 387, 404 sqq., 432 sqq. Mox* tibi, ⟨hic⟩ si quid ego 𝔅. non tibi, egomet si quid *Fleckeisenus.*

441. hinc *pro* hic 𝔅 *refutante Brixio.* — perii *utroque loco Lambinus,* periit *priore Guietus.*

442. lembulum dierectum *Bothius commendante Koehio Mus. Rhen. XXXII p. 99.* lembum iam dierectum 𝔅 '*nisi* lembum eccum *magis placuerit*'. lembum directum illa *Fleckeisenus.* lembum dierectum eccum *Onions l. s. s. p. 63. Cf. Palmerus Hermath. X p. 65 sq.*

443. inscitus, qui pro me hero *Camerarius.* inscitus, qui me hero meo *Lambinus.* inscitus, quin' hero me *Bentleius.* inscitus qui domino me *Bothius, quod commendat Vahlenus, ars non commendat.* inscitus sum qui ero me 𝔅 (*de quo perperam iudicantem Olsenum p. 9. 61 refutavit Seyffertus 'Jahresber.' 1883/5 p. 53 sq. adn.*). inscitior qui ero me *Fleckeisenus coll. Trin. 936, Amph. 56. Non neglegendum ab hoc loco dubio si recesseris* moderari *nunquam coniungi cum dativo personae* (*cf. Langenus 'Beitr.' p. 231*). *Cogitaveram de* qui dromoni p. m.*: sed tum* ille *pro* me *scribendum esset v. 444.*

446. *Tertium actum non hoc loco sed a v. 559 incipere voluit Spengelius 'die Acteinth.' p. 20 sq., ut intra versuum 442—465 spatium Menaechmus pransus sit, potaverit, scortum accubuerit: quod etsi excludi praefracte nequit, tamen neque necessarium est neque probabile.*

446. annis triginta natus sum quando *Camerarius* (annos *Lambinus*). triginta natus annis ego sum quom (natus annis *cum Grutero.* sum quom ego *Pylades*) 𝔅. trigintad annis natus sum quom *Buecheleru̇s de decl. p. 48.* triginta iam sum natus annis quom *Muellerus. Male* uerum *pro* quom *Geppertus 'Zschr. f. Gymnw.' XIX p. 901. De* quicquam *v.* 447 *cf. Neuius 'Formenl.' II p. 245.*

449. inhio *praeter* hieto *Palmerius.* haereo *Camerarius. de* hittio *hariolabatur Gruterus.* inhieto *Bentleius. De* abi(i)t *v.* 450 *cf. Menradius in Woelfflini Archio IV p. 469.*

451. '*Mutilum versum addito* male *supplevi, sic turbatum Bothius olim dedit:* Qui illum di deaeque omnes perdant, qui commentus primus est (*quo peritius Lomanus p. 51:* primus qui commentus est), *sic autem nuper:* Qui illum perduint di omnes *e. q. s.*' 𝔅. *Emendationem Bothio-Lomanianam occupaverat Bentleius, probavit Luchsius in Studem.*

Stud. I p. 31, cum Vssingius qui primus id (*vel* sibi) commentus est *itemque, sed* hoc, *praetulerit Vahlenus Ind. lect. Berol. a. 1880 p. 11, Herm. XVII p. 608 sq. Quibus omnibus propius ad verum accedere rationem supplendi etiam a Weisio adhibitam iam apparet.*

452. habere, quae *cum Pylade* 𝔅, *ubi* qui *vindicavit Langenus Philol. XXXIII p. 710* (*Onions l. s. s. p. 54*) *de* occupet *pro* occupat *inferendo dubitans.*

453 *sqq.* Nam ad eam rem '*vetus lectio*' *Pii.* Non ad eancce rem *Camerarius in ann.* Non ad eam rem hercle 𝔅 *quo peritius* Non hercle ad eam rem *Muellerus Pros. p. 758: cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 17.* Non saltem ad eam rem *Vahlenus.* Vnos ad eam rem (*praeeunte* Solos *Vssingio*) *Gertzius.* Non ad eam rem, ni *Onions l. s. s. inscite.* — homones decuit otiosos deligi *Langenus Stud. p. 44. Possis* decuit homines otiosos deligi*: sed* decuit deligi *cum aegre divellas, augere malui alliterationem insignem* desidiosos *pro* otiosos *adhibito.* — *V.* 454 censu careant *Gronovius.* census capiant (*scil.* censores*!*) *explicare studuit Turnebus Advers. XVIII 15.* census capiat (*scil.* otiosos) *explicandum = censio* (*multa*) *capiat coll. Rud. 1273. Brixium qui rationibus falsis usus v.* 453 *sq. secludebat optime refutavit Langenus, cum Sonnenburgius p. 15 v.* 453—456 *et* 457—459 *pro locis parrallelis habeat* (*cf. Ribbeckius p. 538*)*, Baierus vero miro iudicio p. 126 v.* 455 *sq. secludat improbans quae non noverit. Ceterum si uno tantum versu A auctior fuerit — de quo Loewius cogitabat — necessario propter spatium de aliqua in eo dittographia cogitandum: id quod sane admittunt vestigia a Ritschelio indicata.*

457. Adfatim hominumst 𝔅. — esculas edunt *Acidalius. Cf. Vahlenus Mus. Rhen. XXVII p. 176 sq. Vide ad v. 453 sqq.*

461. *Traditam scripturam* '*nec sententia nec numeris ferendam*' *iudice vel Vssingio Vahlenus defendit obloquente Seyfferto* '*Jahresber.*' *1881/2 p. 84.* Quoi tam credideram insoluisse (*h. c.* insueuisse) 𝔅 *quanquam dubitanter.* Quoi tam credo deum uoluisse *Bothius, contra quem Balbachius Obs. p. 25 dixit. At similiter Brixius* Quod tam credo deos uoluisse *sensu a parasito prorsus alieno.* Quoi tam certo eram aduocatus (*!*) *Kayserus cens. p. 420.* Quoi tam credo funus factum *ad sententiam Brixius in adn., in contextu Wagnerus.* Quod tam credo letum obiisse *Kochius Mus. Rhen XXIV p. 633.* Quoi t. c. ratum hoc fuisse *Kanius Mnemos. n. s. IX p. 344.* Quod t. c. datum nunc esse *Rothius Quaest. II p. 12 adn.* Quod t. cr. eum uoluisse *Onions p. 64.* Quoi t. cr. datum oluisse *Spengelius Philol. XXIII p. 178 sq. intellegens prandium Menaechmo datum, quod ille dedit potius. Nihilo minus vix dubito quin* oluisse *verum sit* (*cf. etiam* ob[u]oluit *scripturam v. 384*)*, si modo ea vi accipias perfectum, qua mortuus* '*uixisse*' *dicitur et amator* '*fuisse*'*. Talis enim sensus requiritur e verbis oppositis* '*quam me uideo uiuere*' *atque optime sic reliquiarum mentio odore iam carentium se adplicat. Quod si verum est iam pro* Quoi (*scil.* prandio) tam credo datum *requiritur velut* credo odorem *vel* credo *ἀτμόν, quibus paululum praestare* halatum *visum est.*

463. Sed quid ego? uideo Menaechmum? *Bothius.* Set quid ego hic uideo Menaechmum? (*nisi males* Set quid uideo? eccum Menaechmum) 𝔅 *obloquente Kaempfio de pron. p. 14. Cf. Muellerus Pros. p. 35.*

466. sic ego '*quidam libri*' *Lipsii Ant. lect. II 13. De* potine ut *cf. Schraderus de* —NE *partic. p. 32* (*in B* ut *ante* ut *erasum testans 'ut vid.'*). *de exordio scaenae in quo mire haeserunt Brixius, Wagnerus, Sonnenburgius vide Seyffertum 'Jahresber.' 1881/2 p. 84 adn. et Langenum Stud. Pl. p. 150 sq. — V.* 466—473 *Sonnenburgius p. 16 seclusit.*

468. esse eam dices faxo *cum Bothio* ℞ *obloquente Brixio.* — ita integrabitur *Ribbeckius p. 538: cf. ad v. 428 et 478 sq. — V.* 470 foris *Lambinus.*

471. *De* Nehercle is sim qui sum *cogitabat Lambinus. Cf. Victorius Var. lect. VII 20.* — Non hercule *Bothius, Bentleius.* Non edepol *fuit qui corrigeret: cf. v. 92.* — nisi *Camerarius.* ni ego 𝔖 *coll. Bacch. 505. Trucul. 307. Amph. 673, al. Post* ni (*non post* hercle) *hiatum admittit Vssingius neque melius iudicat Belowius de hiatu p. 14. Cf. 'phil. Anz.' XVII, a 1887, p. 45.*

472. '*In verbis* obserua quid dabo *duorum versuum reliquias investigasse videor, qui tales esse potuerunt:*

Meque últus pulcre fúero. obserua[tóst opus
Prius étiam: post huic édepol mali ali]quíd dabo.

Interpolatorum librorum turbae cum Acidalio fraudi fuere tum Bothio et Lomano p. 65' ℞. obserua quid dabo *optime vindicavit Langenus 'Beitr.' p. 217. Cf. ad v. 466. — De* sperauerit *v.* 475 *cf. Cramerus de perf. coni. ed. Marburgi a. 1886 p. 18 et Wirtzfeldius de consec. temp. Pl. et Ter. ed. Siegburg. a. 1888 p. 21.*

476. 'tum apstuli *vel* item apstuli *scribat, qui hiatum tolerare nolet.* atque abstuli *Fleckeisenus suadet*' ℞. ei *vel* inde abstuli *Muellerus Pros. p. 687.* hanc apstuli (Pallam quoius) *Wagnerus. Possis* scortumque accubui *coll. v. 1141 sq. Ceterum traiectionis in archetypo P causa* PRODI *et* PRANDI *initia fuisse videntur.*

478 *sq.* PEN. [Satín nunc loquitur dé me et de partí mea?] Nequeó, quae loquitur, éxaudire. MEN. Clánculum ℞, Satin *pro* Satur *cum Bothio scribens et addens: 'sic inter se transposui, priorem quidem uncis inclusum, ut qui ab A absit. Qui si Plautinus est, fortasse locum habuit ante v. 486 potius. Vulgatum ordinem servans Ladewigius p. 296 aliquid intercidisse inter v. 479 et 478 putabat, sic autem construi Acidalius volebat:* Nequeo quae loquitur exaudire. clanculum Satur nunc loquitur *e. q. s. Quae in B scripta sunt supra versum, rursum ea deleta manu prosteriore, non expedio.' Cum Acidalio distinxit Vssingius vitium tamen inesse putans, cum alii vel* loquitur clanculum *constructione coniunxerint, Brixius 'clanculum' significare ex occulto sumpserit. At cf. Asin. 881 (clanculum exaudit qui non advertitur exaudiendo sive visu sive sonitu sive halatu).* — Saturne loquitur *Kayserus cens. p. 418.* Furtim nunc loquitur *et mox* deque arti mea *olim Vahlenus Mus. Rhen. XVI p. 632* arti *sensu cassum ex* † fallac(ia) *male lecto peiusque correcto 'lucratus'. Iam sine ratione versum defendit assentiente Baiero p. 127 adn., de quo item errabat Teuffelius 'Stud. und Char.' p. 267 magisque etiam Brixius post v. 468 traiciens, ubi prorsus turbat, errans de A mireque* de meo *proponens. Recte iudicarunt Sonnenburgius p. 16 adn. et Langenus Stud. Pl. p. 301.*

480. eam mihi meae *vel* meae mihi 𝔅. *Cf. Luchsius in Studem. Stud. I p. 61. — V.* 483 assentiri *Lambinus, ut v. 418.*

484. multis quid uerbis opust *Bothius.* uerbis quid multis opust 𝔅. *Pro* opust *possis etiam* moror (*ut Ter. Andr. 114*): *cf. ad v. 502.*

485. bene fuit (*sc.* mihi) *Ekius in ed. Captiv. a. 1853 p. 52. Cf. Langenus Anal. Pl. I p. 7. Vide ad v. 478 sq.*

487. aduersum it *cum Grutero amplexus* (*neglecta* sit *scriptura*) Sed *in versus initio addebat Brixius perperam adhibitis locis, ubi alia eiusdem actoris verba praecedunt.*

489. Flagitium tu hominis 𝔅: *item Fleckeisenus.* Flagitium homonis *Bergkius Opusc. I p. 148.* Hominis flagitium *Wagnerus. Item v. 709* (*cf. Asin. 473, Cas. III 2, 22 [II 1, 8]*). *Fortasse in ore vulgi, unde profluit convicium, in unam vocem coaluit* flagitiũ hominis (uominis).

491 *sqq.* Quid . . . . foro? *Brixius distinguens cum 'quibusdam' apud Lambinum, qui* Vt = *postquam explicans* foro, fecisti *construendo iungebat. Quod recipiens Vahlenus etiam* prandio, Cur ausus facere, quoi *distinxit, unde Olsenus p. 18* prandio — Cur ausus facere —, quoi *dubitanter* (*sed* ausus *om.* es *sine dubitatione*). — *V.* 492 me absente *Beroaldus.* med absente *cum Bothio* (*et Bentleio*) 𝔅 *in edit.: at cf. Nov. exc. Pl. I p. 23.* absenti *item def. Vssingius* (*idem* absente prandio *ob diiambum legitimum improbans, qui v.* 480 eám meaé *reliquit!*) *et Vahlenus Herm. XVII p. 599 sqq., quamquam hoc loco propter ipsum vitium* meo *nihil libris tribuendum est. — V.* 493 quum ea qua tu eraſ eram *codd. Pyladis* (ea que eris eram '*cod. Cantabr.*' *Salmasii*). quoi ego aeque atque haeres haeream *Lambinus.* quoi aeque ac eres (*i. erinaceus*) haeream *Iunius apud Lipsium.* heres eram *e vet. cod. etiam Scaliger adscripsit* quoi ego qua tu (h)eres eram *ad Festum coni. Nihil profecit Handius Turs. I p. 197.* quoi ego adaeque heres eram 𝔅: *cf. Langenus 'Beitr.' p. 22.*

495. Qui mihi maldicas *Brixius in adn.* (*etiam de* Qui mi *cogitans*), *Ribbeckius.* Mihi qui maledicas *improbavit Kaempfius de pron. p. 34 ob allitterationem* (*quae sic minime cessat*) *pronomenque elatum, quod alia collocatione item effertur in simili sententia v. 374.* — homini hic ignoto insciens *cum B b Camerarius.* homini ignoto insciens *Gruterus* (*probante Vahleno, qui ad formularum 'solus soli' 'absens absentem' similitudinem provocans 'insciens' = ignotus esse posse perperam sumpsit: debebat esse:* homini ignoto nescius *vel* homini hic nescio insciens). sic homini ignoto sciens 𝔅. homini hic ignoto sciens *Brixius: cf. Muellerus Pros. p. 531.* sic homini ignoto insolens *Ribbeckius p. 539. Pro* hic noto *aut* hic ignoto *aut* hic nescio *scribendum esse neque ullo modo* hic *aut deleri aut mutari posse demonstrat v. 633 huc respiciens ('peregrinum aibas esse te'): quod non intellegens illo loco male de recensionis diversitate cogitavit Sonnenburgius. Quod ante* insciens *distinxi cf. Ter. Phorm. 59.*

497. (dari) Postea? Pe. eam.quidem *Camerarius.* (dari?) Posce. Pe. eam quidem *Bothius* (dari?) Pe. Pax: eam quidem 𝔅 *dubitanter.* Pe. Istam quidem *Vahlenus olim* (*probante et Brixio et Luchsio in Studem. Stud. I p. 7*), *iam servato* Post eam quidem (*sic etiam Bent-*

leius) deinde ante dédisse (*!*) *commendans.* Pe. Poscae eam quidem *Palmerus Hermath. XIV (a. 1888) p. 300.*

498. quid tibi nomen est *Camerarius, ubi* quod *'alii libri' Lambini.*

499. quasi non nomen *Bothius, Bentleius. Mox* quoad *pro* quod *Geppertus Stud. Pl. II p. 66 abusus* QUAD *scriptura ex* QUA(SI) *eodem loco conspicuo in versu antecedenti repetenda.*

501. certe *pro* certo *Langenus Philol. XXXIII p. 709, 'Beitr.' p. 28.*

502. Aequom si facias *cum Camerario* ℜ. Si te aequom facias *Muellerus Pros. p. 759. Dubitavit de his verbis Vssingius ex simili ratione, qua Brixius* non sies *pro* ne sies *reposuit. At hiatus indicio est potius initio versus aliquid intercidisse, ut v. 484 in fine. Mox* non rogem *pro* non negem *'alios scribere' Pius dicit.*

506. Sanum esse, adulescens, sincipitium ℜ *olim, ubi* sincipŭt intéllego *olim Fleckeisenus admisit,* sincipŭt intéllego *def. Vahlenus Herm. XVII p. 606. Cf. Bentleius in Ter. Phorm. II 3, 21, Muellerus Pros. p. 80.*

508. hoc die *Bothius olim.* hodied ℜ *postea: cf. Muellerus 'Nachtr.' p. 118 adn. — Pro* atque ⟨eam⟩ dedisti (*cf. 561 A et 480*) eamque dedisti *Camerarius,* quam dedisti *Guietus,* ac detulisti *Muellerus Pros. p. 80 adn. et 506,* atque huic dedisti *Onions p. 65.*

510. *De* pallam dedi nec surrupui *cogitavit Brixius* (surpui *idem olim Quaest. p. 23*) *obloquente Vahleno ad v. 1073. Post verba* Satin sanus es *Periculo tributa aliquid intercidisse cum Ladewigio p. 296 statuit* ℜ. *Velut:* Profécto nisi illum ut cónfiteatur fécero, (Occisast haec res). *Contra ex diversis recensionibus v.* 507—510 *et v.* 512—517 *derivabat Sonnenburgius p. 17. At nulla omnino iam relinquitur offensio.*

514. quia tu es *def. Vssingius!* quia tu is es *Spengelius T. M. P. p. 136, Bergkius Opusc. I p. 678! Cf. Muellerus Pros. p. 763.*

515. me fuisse indutum pallam *Bentleius itemque Muellerus Pros. p. 80 adn.* pallam indutum me fuisse *praeferens turbata allitteratione.* me indutum exiuisse pallam *fuit qui praeferret.*

517. piari iube, *quod Lingius p. 56 defendit, nolui mutare coll. Trucul. 631. Most. 815, al.* piari iubes *Pylades.* iubes piari *cum Guieto* ℜ. piari iuben *Bergkius Opusc. I p. 678. Mox* me quisquam *trai. Camerarius.*

519. iam, gesta ut sit *Pylades.* iam, uti sit gesta *Camerarius.* iam, ut sit gesta, ego ℜ. *De* iam, ut siet gesta *Brixii dubitandum cum Muellero 'Nachtr.' p. 89.* actutum, ut sit gesta *Wagnerus.* iam, ut sit gesta, ita *Weidnerus Advers. p. 15.* iam iam, ut sit gesta *Hasperus Ann. phil. CXXVII p. 133. Fortasse pro* eloquar *admittendum* deloquar [*coll.* (*d*)*enuntiare,* (*d*)*enarrare, sim.*] *vel* traloquar *vel* delicem. *De proximo versu dubitavit Muellerus Pros. p. 228 sq. iniuria expectans* rēcident iniuriae. — *V.* 521 inultus *coll. Most. 1113,* inultum *coll. Ter. Andr. 610; Haut. 918 apte defenderis. Cf. Baierus p. 95. — V.* 522 ut quemquem (*B*) *'propter numeros' def. Vssingius* (*cf. ad v. 492*), *omisit Prehnius Quaest. Pl. de pron. indef. ed. Argentor. a. 1887 p. 2 sq.*

524 *sqq. Quod versus huius scaenae tantum non omnes (exceptis v. 555—558) retractatori, v. 528—537 interpolatori tribuit Sonnenbur-*

gius p. 17 sq. merito explosit Ribbeckius p. 539. Adde Langenum Stud. p. 151. — *V.* 524 orare ait te *Saracenus.* amare te ait *cum Bothio* 𝕽*: cf. Muellerus Pros. p. 487.* amabit era te *vel* ted amabit *Langenus 'Beitr.' p. 290 sq., 339 refutante Brixio Annal. philol. CXXIII p. 55 sq.*

525. nunc una opera *Camerarius.* una opera sibi *Vssingius.* — ad aurificinam *Bentleius.* — iam *additum coll. Bacch. v. 1075 (B) def. Brixius.*

526. huic *pro* hu(n)c *Pylades.* — tu pondo *idem, ubi* pondod *cum Buechelero* 𝕽 *Nov. exc. p. 64. Cf. Muellerus Pros. p. 531.*

530. quod hoc est 𝕽*: item Fleckeisenus. Cf. Beckerus in Studem. Stud. I p. 284, et de* quid *ex A recepto cf. v. 341. 497. 1131, al.*

533. au! non *Acidalius.* an non *post Lambinum Bothius.* noenu *Bergkius Opusc. I p. 678. Cf. Muellerus Pros. p. 531.*

534. ⟨Me. Minumé.⟩ An. redde igitur, si *del.* spinter 𝕽. *Obloquitur Brixius coll. Trin. v. 147, qui etsi et valde dubius est et longe aliter comparatus, tamen hoc loco quaestio apte ad praecedens responsum refertur, ex quo aliquid efficiatur.* — *V.* 535 quod ei dedi *Bothius.*

536. Istuc, ubi illae armillae sunt *Camerarius, itemque* (Istuc: ubi) *Vahlenus coll. Aristoph. Av. 648.* illae *delebat Bothius,* sunt *Brixius.* An. Istuc hercle. Me. Armillae ubi sunt 𝕽 *addens: 'sic conformanda duxi quae in libris turbata sunt. Nisi tamen liberius corrigendum:* Me. Quid istúc? armillae hercle úbi sunt'. *De priore commento cf. Muellerum Pros. p. 355 adn.* (*cf. ad v. 453*). *At sane* illae *latere in* iclae *prorsus inprobabile et propter ipsam corruptelam et propter versum: quae litterae nescio an reliquiae sint nominis, ad quod* armillae *adscriptum sit postea, velut* ubi uiriolae sunt.

537. Nam pol ⟨cum⟩ hoc una dedi 𝕽 *addens:* 'non pol has una dedi *Ladewigius p. 296 suspicabatur, rectius de lacuna post hunc v. cogitans.'* Non pol cum hoc una dedi *Ribbeckius p. 539.* Tam pol hoc quam illas dedi *Vssingius olim. Non est quod lacunam statuamus, si* una *ex priore versu repetitum probabiliter corrigimus. Mox* Dicam curassere (*non* dicito curassere) *Lambinus.*

540. referentur *Madvigius Opusc. alt. p. 78. Mox* in auris *Pylades.*

542. Faciundas *def. Vssingius.* — nummum duom *malit Muellerus Pros. p. 102.*

544 *sqq.* cedo aurum mi: ego 𝕽. cedo sis aurum: ego *Fleckeisenus.* cedo aurum: tum ego *quidam. At vix casui tribuendum quod, cum v. 546 recte* ego post *legatur, antea modo* ego *modo* post *exstat cum defectu versus. Ac v.* 545 post ego *iam Pylades correxit, quae invertit Spengelius T. M. P. p. 9 sq.* (*non recte simul* reddibo *suadens*) *assentiente Studemundo Annal. phil. XCIII p. 50 et* 𝕽 *Nov. exc. I p. 49 adn.* poste, *quod idem Spengelius commemoravit, hoc loco amplexi sunt Bergkius 'Beitr.' p. 48 et Ribbeckius p. 539 sq., etiam v. 546 suasit Bergkius Opusc. I p. 678. De* postid *utroque loco cogitabat Muellerus Pros. p. 737. 'V. 546—548 diu est cum sic uti feci personis disposui. Nostram rationem Ladewigius p. 294 probat'* 𝕽. — *V.* 547 nunc (*vix* ego *vel* pol) *add. Muellerus p. 651: malim* At non habeo. ⟦At tu, *praesertim cum* AT *ante* N *facile intercidere potuerit* (*cf. A v. 1048*).

548. *De* me haec *traiciendo* (*servato* me uis, *ubi* uis *etiam Bentleius*) *perperam cogitavit Vahlenus.*

549. quanti possint *Lambinus.* quantum possim *'alii' apud Lambinum.* quantum possit *R cum FZ et Scioppio Susp. lect. I 3.* quantum possint *vindic. Wagnerus.* — quique liceat *Scioppius.* "quique liceant *h. e. 'quicunque' h. e. 'quacunque ratione' h. e. 'quanticunque' coll. Pers. IV 4, 41. 109: non quod Rostio Opusc. p. 127 visum est 'cuique (emi) liceant': tametsi in Plautino versu apud Festum p. 306 M. est* cuique liceat ueneat, *ubi* quique *Scaliger" R* (*idem* uaeneant).

550. intro? abiuit *Camerarius.* intro? abiit atque *Pareus.* intro haec? abiit *Fleckeisenus, ubi* intro illa *vel* hinc intro *Muellerus Pros. p. 685,* introd *R Nov. exc. p. 81.* abiit intero (*vel* intro et *et mox* operiuit) *Brugmannus de iamb. sen. p. 20.* intro? intro abiit *S. De* me [e]quidem *v.* 551 *cf. Prol. Trin. p. LXXVIII, Luchsius Quaest. pros. II p. 19.*

554. profer *Brixius cum Langeno Philol. XXXIII p. 710 sq. At* confer *defendi potest, cum de advorsitore cogitet* (*cf. 557 sq. 437. 457. 706. 1051*).

556. Vt qui sequantur, hac me abiisse *Pylades.* ut ‖ Si qui sequantur, hac me abiisse *Bothius, Bentleius* (*idem alias* Vt si qui sequitur . . . censeat). Si qui sequantur, hac me abiisse ut *Brixius in adn.* Vt si sequantur me, hac (*vel* hac me) abiisse *Caesar p. 56.* Vt siqui' sequatur me, hac abiisse *Vahlenus Herm. XVII p. 603 sq. Nonii scripturam, quam optime vindicavit Reblinius, multo exquisitiorem esse non magis intellegens quam* sequatur *formam cohaerere cum vitio* haec *in eisdem libris, denique contra rationem malum versum defendi ipsa memoria dissentiente ex locis non minus dubiis v. 268 et v. 601: cf. praef.*

557. Ibo, ut conueniam *Abraham Stud. Pl. p. 208: cf. Baierus p. 145. Neque tamen improbandum* Ibo et conueniam, *praesertim cum sequatur* Vt — sciat. *Cf. Poen. 794.*

558. bona di mihi danunt, ex me sciat *Bothius.* bona boni dant di mi, ex me sciat *Fleckeisenus.* bona dant di mihi, ex me resciat *Bentleius.* bona dant di mihi hic, ex me sciat *Vssingius.*

559. *Tertium actum hinc demum incipere vult Spengelius: cf. ad v. 446.* — eemendicarim matrimonium *Bothius.* me patiar tali in matrimonio *Onions p. 65.* me patiar sperni in matrimonio *S. Sed cf. v. 514 (D), 515 (CD), al.*

561. (domi) Est atque amicam *Bothius.* (domist) Atque hinc ad amicam *R.* Atque omne ad amicam (*vel* ad amicam omne) *Muellerus 'Nachtr.' p. 128.*

563. corona hinc ebrius *Camerarius.* corona hic ebrius *R in edit.* coronad ebrius *idem Nov. exc. I p. 64 cum Buechelero.* corona eam (*dueibus CD!*) *Muellerus p. 531, certam medelam habens. Cf. Stich. 664, al. — V.* 563 *sq.* (*item v.* 568 *sq.*) *secl. Sonnenburgius p. 18 sq. rationibus usus plane ridiculis.*

565 *sq.* quam hábuit: numnam *R, item Fleckeisenus. Et mox* Hem ‖ Hac ábiit*: cf. Muellerus Pros. p. 391.*

567. eccum ipsum *Camerarius* (*an* eumpse?). eccum eccum *Gruterus.* eccum huc *R obloquente ex A Studemundo Annal. phil. XCIII*

p. 62. ecce eum *Schenkelius Stud. Pl. p. 694. — Cf. ad v. 653. — V.* 570 occupa *'alii' apud Lambinum.*

571—587. *De* DV *errore in D praescripto cf.* ℜ *Opusc. III p. 19. 'Tractarunt hoc canticum, praeeunte ex parte Bothio, Hermannus Elem. doctr. metr. p. 304 sq. ad eiusque exemplum pleraque conformans Brixius Quaest. p. 15. A quibus in hoc potissimum discessi, quod v. 571. 572. 575. feci hexametros'* ℜ (*scilicet bacchiacum v. 571, creticos catal. v. 572. 575, mox Opusc. II p. 726 sq. del.* molestoque multum *et* maxumi *tetrametros v.* 571 *sq. efficiens et v.* 575 Quoímodi clueat *segregans* [quoismodi *Lorenzius Philol. XXXV p. 177*]*: cf. Spengelius 'Ref.' p. 79. 46*). *At quam sententiam iam Hermannus l. s. s. commemoravit improbando, bacchiaeos continuatos esse v.* 571—577, *probarunt Studemundus de cant. p. 84, Brixius, Spengelius 'Ref.' p. 247, alii: unde iam concidunt, quod inter alia v.* 572 *olim* hunce *dedit* ℜ (*cf. Muellerus 'Nachtr.' p. 131*), *cum cret. catal. defenderit Christius 'metr. Bem.' p. 59* (*cf. Spengelius p. 62*), *v. autem* 574 nunc *in fine adiecit Bergkius Opusc. I p. 169 sq., cum bacch. catal. admiserit* ℜ (*cf. Spengelius p. 74 adn., 253*), *denique v.* 576 *pro* Si est (*ubi hiatum def. Christius 'Metr.' p. 426: cf. Spengelius p. 204*) Si is est *Hermannus corr.*, Si quist ℜ. *Ceterum v.* 571 *servato* morum *Meursius* honc utimur — morem — molestomque *suasit, v.* 572 maxume *firmavit Langenus Philol. XXXII p. 711. — V.* 578—584 *sic dedit* ℜ *cum Hermanno* (*nisi quod is initio* Qui nec *post Bothium: ubi* neque *etiam inter* aequum bonum *inserebat post Pyladem Acidalius*)*:*

Quí neque legés neque aequóm bonum usquám colunt,
Sollícitos patrónos habént.
Datúm denegánt, quod datúmst:
Lítium plení, rapaces,
Virí frauduléntí:
Qui aut faénore aut periúriis
Habént rem parátam: mens ést in queréllis.

V. 580—582 *sic Bothius discripsit:*

Datúm denegánt quod datum ést litum pléni,
Rapáces, uirí frauduléntí,

ac similiter Leo Herm. XVIII p. 577 sq., cum Bergkius quod datumst *Opusc. I p. 116 adn.* (*cf. Studemundus de cant. p. 43*), *postea autem p. 170* Datum *deleverit, Spengelius vero p. 248* (*cf. 226 sq. 286*) *antea de* Patrónos sollicitós habent (= *v. 583*) *cogitans bacchiaeos continuet:* Neque léges neque aéquom bonum úsquam colúnt, ⟨i⟩ patrónos sollícitos habént: ⟨i⟩ datúm denegánt quod datúmst litum pléni, uirí frauduléntí.

584. partam *Camerarius.* — mens est in querellis *verba del. Christius 'Metr.' p. 426!* mens eis inquies est *Bergkius olim, mox* pensei ninquolam rem *hariolatus.* mens est in quo (*vel* qua) lis est *Leo l. s. s. ex* NQUOL *quod Ritschelius notaverat.*

585. Illis ubi *Lambinus.* His uiris ubi *Bergkius.* Quibus ubi *Leo. Cf. Raevardius ad l. XII T. c. IV.*

586. male quae *Camerarius.* quae mali male *Bergkius Opusc. I p. 171 sq.* (*quod recoxit Vahlenus*) *etiam* [Quippe] *commemorans, sed potius tetram. brachycatal.* (*p. 157*) *probans: similiter Studemundus de*

cant. p. 11; cf. Muellerus Pros. p. 436 et Spengelius 'Ref.' p. 290 admisso Quïppe *senarium voluisse interpolatorem sumens.*

587. Ad pópulum aut in iúre aut aput aédilem rés est *𝔅* (*ex A* AUT . . . . AEDILEM *notans*) *'ut aberraverit a vero Kampmannus de* IN *praep. p. 13' cum Weisio scribens* Aut ád populum aut ín iure apúd iudicém rest, *ubi* aut ad iudicém rest (*vel* aut ad iudicem est res *cum Hermanno*) *Bergkius I p. 172* apud aedilem *interpolatori tribuens* (*cf. v. 590*) *confirmante Baiero p. 147. Cf. Huschkius 'Verf. d. Serv. Tull.' ed. a. 1838 p. 606 adn. De interpolatione consentiunt Spengelius p. 266. 330* (*anapaestos admisso* iudícem res est *statuens*) *et Langenus Stud. p. 302.*

588 *sq. Octonarios troch. fecit 𝔅, ubi Bergkius p. 160. 172 per* quidam habuit cliens neque *vitiosum septenarium conclusit, anapaestos cum Muellero Pros. p. 73 Spengelius 'Ref.' p. 183 sq.* (*cf. 320*) *aliique agnoverunt. — V.* 589 Agere quicquam licitum est *Pylades.* Agere aut quicum uolui, licitumst *𝔅,* Agere aut quicum lubitumst, licitumst *Muellerus: at sententiam hae mutationes pessumdant, cum Menaechmus 'aliud agere', non 'cum alio agere' voluerit. Ad* hau queiquam *duce A repositum cf. Amph. 680. — De* ita me(d) attinuit, ita me detinuit *male cogit. Vahlenus. Et haec et sequentia pervertit Winterus p. 65.*

590. Aput aedilem *𝔅* (*cf. v. 587 A*) *obloquente Bergkio p. 172 sq. Mox* Dixit *vitium Gronovianae. Cf. Bergkius p. 155 adn. 4.*

592 *sq. Sic 𝔅:*

Plús minus quam opus fúerat dicto díxeram, ut eam spónsio
Cóntrouorsiám finiret. quíd ille? quid? praedém dedit.

Plus minus *cum Pylade, ubi* Haut plus aut minus *Salmasius.* Haut plus haut minus *cum aliis Teuffelius 'Stud. u. Char.' p. 268 sqq., Studemundus, Brixius, quod nec lingua fert* (nec — nec *requirens*) *nec sententia, cum aut plus aut minus dicendo condiciones tortae efficiantur* (*male* confragosas aut p. a. m. q. o. e. *coniungebant Lambinus et Palmerius*). Vt plus aut minus *Bergkius I p. 156 sq.* — multo dixi in controuersiam *Lambinus.* mulctam dixeram in controuersiam *Palmerius Spicil. p. 48, quo duce* multae *Gronovius.* multo controuersiam Duxeram *Bothius et mox* ut ne *pro* ut (uti *Camerarius*), *quod rec. 𝔅 in edit. min., Kayserus p. 420* dixi cum aduorsariis (*del.* dicto), Vt ne sponsio hodie fieret *temptans, Vahlenus Mus. Rhen. XVI p. 633* dicto dixi, eam controuersiam Vt ne sponsio di(f)ferret *commendans, cui oblocutus Bergkius p. 153 sqq.* dicto multus dixeram ut Sponsio fieret *del.* controuersiam (*similiter Vssingius* dicto dixi ut sponsio Fieret). dicto *etiam Teuffelius del. simul* dixeram *pro trochaeo admittens!* Dicto duxeram controuersiam, ut Sponsio fieret *Studemundus: cf. Karlowa 'Röm. Civilpr.' ed. a. 1872 p. 53. Cf. Rodenbuschius de temp. usu Pl. ed. Argentor. a. 1888 p. 29. Mox* quid ille? praeuidem dedit *Buechelerus Ann. phil. LXXXVII p. 783* (*de quo etiam Bergkius cogitaverat* [*non recte in fine septenarii*], *postea tetram. brachycatal. statuens*). quid ille ignauos? quid? praedem dedit *'vir doctus' apud Brixium. Male Vahlenus comparavit Ter. Andr. I 1, 61 ubi in verbis* quid Pamphilus? quid? *prius* quid *Simonis est, alterum advorsitoris! Ad totum locum praeter eos quos Bergkius, Teuffelius, Karlowa commemorant cf. Mommsenus 'Staatsr.' II p. 482 sqq.*

594. manufesto ego hominem *post Bothium Spengelius Philol. XXIII p. 560.* manufesto illo ego hominem *Muellerus Pros. p. 610 adn.*

manufestum homonem ego *Bergkius Opusc. I p. 173 dubitanter. Inter* umquam *et* ullum *duce A* (?) quam illum *inser. Spengelius 'Ref.' p. 141 adn.* — uidi tenerier *Koepkius.*

596—603. *'Iambicos octonarios sex cum duobus anapaesticis septenariis descripsi. Minus recte haec tractasse Fleckeisenum puto Philologi II p. 78.* diem corrupi optimum, *in libris posita ante* iussi *delevi ut glossema' R praeterea v.* 596 corrupit *cum omnibus et v.* 597 inspexim meis *reponens obloquente Luebberto Stud. gramm. I p. 43. 45. Eodem versu* qui hocedie *Bergkius Opusc. I p. 173. Ex illis verbis* ita mi hunc optumum hodie *v.* 596 *corr. Brixius, cum suo loco* diem corrupi, opimum *Rittershusius apud Scioppium Susp. lect. II 19 Bentleiusque* (*unde* opimum iussi mi apparari prandium *Muellerus Pros. p. 617*), Diem corrupit optumum *Bothius* (*itemque Spengelius ita, ut* Diem corrupit . . . . prandium *in suspicionem vocet*), D. corrupi ego o. *Bergkius,* D. corrupi ita o. *Vahlenus. — V.* 598 *et* 599 *invertit Brixius. Dimetros post Geppertum Kiesslingius Anal. Pl. p. 6 suasit. V.* 601 Quam méae hodie uxori ábstuli atque détuli huic Erótio *R, ubi admisso exitu* détuli Erótio *non modo Bothius senarium constituit et olim Spengelius T. M. P. p. 11 sq.* (*iam* meae *cum R inserto et* Erotio *deleto vitium corrigens*), *sed etiam Vahlenus Herm. XVII p. 603 improbata interpolationis suspicione olim ab ipso mota et Brixio* (*olim Quaest. p. 54 proponente* Placabit palla quam abstuli | uxori atque ad eam detuli), *Bergkio, Spengelio, aliis probata, bene a Langeno Stud. p. 302 sq. refutata* (*ex parte etiam a Sonnenburgio p. 19* Quam meae hodie uxori abstuli *revocante: qui post Fleckeisenum recte monuit v.* 604 *aperte ad haec verba ab uxore exaudita referri*). hinc *pro* huic *inter alia Winterus p. 65. Cf. praef. — V.* 603. MEN. Satis si sapiam *Kiesslingius Anal. Pl. II* (*ed. a. 1881*) *p. IV coll. Trin. 636, Most. 928: at cf. Pseud. 935 sq., Capt. 446, al. Vide etiam Bergkium Opusc. I p. 383. Ibidem* MV. mane *etiam Sonnenburgius. Transpositio* potius erit *Camerarii est.*

604 *sqq. 'Post versum 603 lacunam esse, in eis autem quae sequuntur pristinum versuum ordinem graviter turbatum Ladewigius p. 296 sqq. sensit, in longe tamen paucioribus ille transpositionibus acquiescens* [*scilicet* 606. 609—617. 604. 605. 618. 619. 607. 608. 620], *quam quibus opus esse nobis visum est. Qui quos versus, ratione ut putamus imperante, sic uti factum esse vides collocavimus ei in libris hoc se ordine excipiunt* [*ex numeris infra praescriptis*]: *626. 625. 614. 607. 608. 615—619. 639. 620—624. 609. 610. 604. 611—613. 605. 606. 627—638. 645. 640—645. Frustra mea sententia tralaticium ordinem prope totum Fleckeisenus defendit Philologi II p. 108 sqq.* [*v.* 619 *post v.* 606 *traiciens*]. *Intercidisse fere talia possunt:*

Quisnam hic loquitur? quid ego uideo? meo cum parasito simul
Vxor eccam ante aedis adstans mihi facit remeliginem*:*

quae iam excipiat v. 604 [*622*], *ubi* nugas agis *irrepsit e. v. 610* [*621*] *sqq. exturbans* set conloquar *(vel aliquid simile)' R. Sic igitur totus locus perhibebatur in proecdosi:*

MENAECHMVS

* * * * * * * *

Trístis admodúmst: non mihi istuc sátis placet. [set cónloquar.] 622
605 Díc, mea uxor, quíd tibi aegrest?

PENICVLVS

Béllus blanditúr tibi. 626

MENAECHMVS

Pótin' ut mihi moléstus ne sis? núm te appello?

MATRONA

Aufér manum, 627
Aúfer hinc palpátiones. pérgin tu?

MENAECHMVS

Quid tú mihi*) 607
Trístis es?

MATRONA

Te scíre oportet.

PENICVLVS

Scít, sed dissimulát malus. 608

MENAECHMVS

Númquis seruorúm deliquit? num áncillae aut serví tibi 620
Résponsant? elóquere: inpune nón erit.

MATRONA

Nugás agis. 621

MENAECHMVS

Cérte familiárium aliquoi írata's?

MATRONA

Nugás agis. 623

MENAECHMVS

Núm mihi's iráta saltem?

MATRONA

Núnc tu non nugás agis. 624

MENAECHMVS

Nón edepol delíqui quicquam.

MATRONA

Hem rúsum nunc nugás agis. 625

MENAECHMVS

Quíd illuc est, uxór, negoti?

MATRONA

Mén rogas?

MENAECHMVS

Vin húnc rogem? 606
Quíd negotist?

---

*) '*Fortasse sic potius personis haec distribuenda:*
PE. Aufer hinc palpationes. ME. pergin [*pro* perge] tu? — quid tu mihi'.

MATRONA

Pállam

MENAECHMVS

Pallam?

MATRONA

Quídam pallam

PENICVLVS

Quíd paues? 609

MENAECHMVS

Níl equidem paueó — nisi unum: pálla pallorem íncutit. 610

PENICVLVS

At ego, tu ne clám comessis prándium. perge ín uirum. 611

MENAECHMVS

Nón taces?

PENICVLVS

Non hércle uero táceo. nutat né loquar. 612

MENAECHMVS

Nón hercle ego quidem úsquam quicquam núto neque nictó tibi. 613

PENICVLVS

Níhil hoc confidéntiust: qui, quaé uides, ea pérnegat. 614

MENAECHMVS

Pér Iouem deosque ómnis adiuro, úxor: satin' hoc ést tibi? 615
Mé isti non nutásse.

PENICVLVS

Credit iám tibi de isto: illúc redi. 616

MENAECHMVS

Quó redeam?

PENICVLVS

Equidem ád phrygionem cénseo: i, pallám refer. 617

MENAECHMVS

Quaé istaec pallast?

PENICVLVS

Táceo iam: quando híc rem non meminít suam. 618

MATRONA

Clánculum te istaéc flagitia fácere censebás potis? 605
Né illam ecastor faénerato mi ábstulisti. síc datur. 604

PENICVLVS

Síc datur. properáto apsente mé comesse prándium: 628
Póst ante aedis cúm corona mé derideto ébrius. 629

MENAECHMVS

Néque edepol ego prándi neque hodie húc intro tetulí pedem. 630

Penicvlvs

Túu negas?

Menaechmvs

Nego hércle uero.

Penicvlvs

Níhil hoc homine audáciust. 631
Nón ego te modo híc ante aedis cúm corona flórea 632
Vídi astare, quóm negabas míhi esse sanum sínciput 633
Ét negabas mé nouisse, péregrinum aibas ésse te? 634

Menaechmvs

Quín ut dudum déuorti abs te, rédeo nunc demúm domum. 635

Penicvlvs

Nóui ego te. non míhi censebas ésse, qui te ulcíscerer: 636
Ómnia hercle uxóri dixi.

Menaechmvs

Quíd dixisti?

Penicvlvs

Néscio. 637
Ĕampse roga.

Menaechmvs

Quid hóc est, uxor? quídnam hic narrauít tibi? 638
Quíd id est? quid tacés? quin dicis quíd sit?

Matrona

Quasi tu néscias. 639
Né ego ecastor múlier misera.

Menaechmvs

Quí tu misera's? mi éxpedi. 619

Matrona

Mé rogas?

Menaechmvs

Pol haút rogem te, sí sciam.

Penicvlvs

O hominém malum: 640
Ýt dissimulat. nón potes celáre: rem nouít probe:
Ómnia hercle ego édictaui. *e. q. s.*

Hunc igitur ordinem cum alii probarunt tum Ladewigius Philol. XVII p. 463, Brixius, Vahlenus, Langenus Stud. Pl. p. 45: cum in librorum memoria acquieverint Vssingius, Lorenzius 'Jahresber.' a. 1880 p. 74 sq., Dombartus 'Bl. f. bayer. Gymn.' XVII (a. 1881) p. 37, alii. Contra Kiesslingius Anal. Pl. II p. III—VIII priorem saenae partem v. 604 —619 [626. 625. 614. 607. 608. 615—619. 639. 620—624 *R*] *alteri recensioni tribuit, quae pristino exordio substituta sit. Quam sententiam merito explosit Ribbeckius p. 540 sqq. ita cum Ritschelio faciens, ut praeter alias mutationes singulis locis mox adnotandas v.* 611—618. 605 [617—625 *R*] *secluderet ut dittographiam versuum 604. 628—635* [*627*

—*635* 𝔅]. *Sonnenburgius vero p. 20 sqq.* (*cf. etiam p. 16*) *post versum* 604 [626 𝔅], *quem totum Peniculo tribuit, lacunam admittens subiunxit v.* 606. 609—611. 619. 640—644 [614—617. 639—644 𝔅]. *Idem ab uno eodemque poeta negat proficisci potuisse v.* 607 sq., 612—618, 620 sq. 623—625, 639, 645 [607 sq., 618—624, 609 sq. 611—613, 638, 645 𝔅] *et eiusdem recensionis initio adscribit* (622?), 626 sq., 628—638 [(604?), 605 sq., 627—637], *denique interpolatos habet v.* 646—648, 653 sq., 657 —660. *Quae sententiae cum omnes variis difficultatibus obnoxiae pleraeque etiam per se intricatiores sint, continuam versuum* 609—626. 640 —645 *dittographiam admisi, qui praeter initium**) (Quid negotist = *v.* 606) *versumque extremum* (645 = 639 b: *qui versus sane facillime per errorem repeti poterat ob similem versuum 639 a et 644 exitum*) *has continent repetitiones, quas ex parte iam Ladewigius aliique commemorarunt:* 611 (comesses prandium) = 628 (comesse prandium), 614 (tun negas? . . . nihil hoc confidentius) = 631 (nihil hoc homine audaciust qui . . . pernegat), 611 (perge in uirum) = 607 (perge tu), 615 (per Iouem . . . tibi?) = 655 (per Iouem . . . . tibi?), 619 (Ne ego ecastor) = 604 (Ne illam ecastor), 622 (tristis admodumst) = 608 (tristis es), 640 *sq.* (me rogas? . . . o hominem malum, ut dissimulat) = 606. 608 (men rogas? . . . scit sed dissimulat malus), 642 (omnia hercle ego edictaui) = 637 (omnia hercle uxori dixi). *Quae ut ex parte leviora sunt et singula***) *quodammodo defendi possunt* (*cf. Langenus l. s. s.*), *ita coniuncta rem eo magis conficiunt, quod omnino nimium distracta est disputatio et in eisdem versibus cum palla ita commemoratur* (*v. 609. 617 sq.*), *ut non admittit v. 639 a. b, tum* nugas agis *ridiculariter et repetitum et immutatum tenorem ceteroqui servatum interrumpit.*

604. Pe., *non* Mv., *praemittit Sonnenburgius* (*v. s.*) *de versu statim post v.* 601 *inferendo cogitans.* — ecastor faeneratod *post Bothium 𝔅 N. exc. Pl. p. 75.* faenerato ecastor (*vel* ecastor abstulisti faenerato) *Muellerus Pros. p. 556: at cf. Asin. 896.* ecastor faenerato detulisti 𝔖.

605. *Peniculo continuavit Kiesslingius male* flagitia *de surrepta palla et prandio comesso accipiens: at cf. v. 790. 792. 803 (quamquam vel de uno flagitio pluralis adhiberi potuit generalis). Contra parasitum* flagitia *dicere posse negat Sonnenburgius p. 20: cf. v. 489, al.* — *De* potis (*sic* 𝔅), pote *cf. Kampmannus de Pl. reb. mil. p. 19 sq. et Muellerus 'Ztschr. f. Gymnw.' XXIX, a. 1875, p. 221 sq.*

607. *De* Pe. (*cum D b F Z, non B*) *praemittendo cogitarunt 𝔅 in adn., Vssingius, alii: quibus Amph. 903 opposuit Sonnenburgius.* — pergin tu *𝔅 Matronae continuans* (*vel Menaechmo adiungens*)*: improbarunt post Langenum Sonnenburgius Ribbeckiusque.*

609. Me. pallam? Mv. quidam pallam Pe. quid *cum Grutero 𝔅.*

---

*) *Vix credideris Sonnenburgium contendisse p. 21 non potuisse Menaechmum* quid negoti est? *interrogare 'nisi antea* quid illuc (*sive* quid hoc) negoti est? *dixerat': quem praeter alia exempla ex hac ipsa fabula v. 432. 1063 redarguunt. Sed omnino saepissime ille intellegendo facit, ut nihil intellegat.*

**) *Velut minime haerendum puto in eo, quod bis Menaechmus palpari mulieri temptat v.* 607 *et* 627 *et bis parasitus triumphans dicit* sic datur *v.* 604 *et* 628 *respiciens ad v. 472 et 518 sqq.*

Me. pallam? quidnam (*vel* quid [quam?] mihi) pallam? Pe. quid *Brixius.* Me. pallam? Ma. quid eam pallam? Me. quid *permire Muellerus Pros. p. 305 adn.* Me. pallam? Ma. quidam — Me. pallam? Pe. quid *Kiesslingius.* — Me. pallam? Pe. quidam pallam — quid paues? Me. Nil equidem paueo, nisi unum. Pe. palla pallorem incutit. At tu ne clam me commessis *Ribbeckius p. 542, ubi* nisi — uerum palla p. i. *vel* Pe. noui uirum: p. p. i. *Pistoris. Ceterum pallam propter vocis similitudinem pallorem efficere Vssingius explicat!*

611. At ego, tu ne clam comessis 𝔅 (comessis *cum Bothio: cf. Luebbertus Stud. gramm. I p. 7 sq. 10 sqq. 43. 47*): *atque* At ego *plane necessarium habet Vahlenus, quamquam non pavet ille ne comessit, sed comesse eum putat se scire.* Vtine tu clam me comessis *Muellerus Pros. p. 223. Coniunctivum iussivum* comesses *habet Vssingius exempla adhibens prorsus aliena. At incohat* ni comesses (*scil.* '*iam non paueres*') *mox se interrumpens, ut mulier potius invehatur in virum. Cf. ad v. 609.*

616. credit iam tibi de istis: huc *Vssingius.* credit iam de istis tibi: illuc *Vahlenus.* credit iam tibi: desiste, huc *Kiesslingius.* credit 'isti' (= *mihi*), non tibi: illuc *Ribbeckius.*

617. Quo redeam ego? Mv. Equidem ad *Bothius.* Quo redeam? Pe. Equidem ad 𝔅. Quo ego redeam? Pe. Ad *Fleckeisenus* (*mox de* Mv. i, p. r. *cogitans*). *Cf. Kaempfius de pron. p. 13.*

618. Me. Quae istaec pallast? Mv. Taceo iam quando hic *Camerarius* (*itemque sed* Pe. *pro* Mv. 𝔅). Ma. Quae istaec pallast? Me. Taceo iam quando haec *Vssingius Sonnenburgiusque (!). Cum Camerario facit Dombartus l. s. s.: v. infra. — V.* 619 quid *post Pareum Brixius coll. v. 644. 779. 811, al. Cf. ad v. 639 b.*

621 *sqq.* Pe. nugas agis *Pistoris: atque sic etiam v. 622—625 probante Dombarto* (*qui traditum ordinem sic defendit, ut muliere* '*iam*' *tacente — scilicet ex versu 618 immutato — parasitus pro ea respondeat*). *Cum Pistori v.* 624 *sq., non v.* 621 *sq., Ribbeckius facit, cum tamen quaestiones Menaechmi continuatae plane postulent matronam, non parasitum, respondere: ut vituperari hic locus possit (v. s.), non corrigi. Versu autem* 622, *quem cum traiceret* 𝔅 *simul* nugas agis *perperam irrepsisse sumpsit probantibus multis — vide supra — male Vssingius coniunxit* non mihi istuc satis placet 'Nugas agis.' *At optime a* non mihi istuc satis placet *incohantem maritum per* nugas agis *interrumpit mulier, cum si re vera displiceret quod miseram tristemque videt, non affecisset tristitia ipse. Ceterum v.* 623 Certe enim *Bothius in adn.* — familiarumne aliquoi irata's? *Muellerus Pros. p. 556* (*simul commemorans* aliquoii *ante Ribbeckium:* tu aliquoi *noluit* 𝔅 *in praef.*), *ubi* irata's. *cum Spengelio Brixius coll. 395. Amph. 296. Cf. Langenus* '*Beitr.*' *p. 24 sq.* — nunc nugas agis *Bentleius. Ad v.* 624 *cf. Aulul. 638.*

627. *Matronae totum versum continuat Ribbeckius* (*adiunctis* Aufer hinc palpationes *ex v. 607 cum* 𝔅), *cui repugnant verba* num te appello (*ubi* num *reduxit Scioppius Susp. lect. I 19*).

631. Tu negas *Bothius coll. v. 821 ab ipso correcto itemque Brixius obloquente Vahleno. Cf. Schaderus de* -ne *part. p. 6 adn.* — audaciust 𝔅: *at hoc loco in exclamatione om.* est *defendi potest, quod aegre desideres in enuntiatione qualem v. 614 habemus.*

634. aiebas peregrinum *Geppertus. Cf. ad v. 495.*

636. uolciscerer *formam admisso* esse *coll. Ter. Phorm. 989 servat Kochius Annal. phil. CI p. 284. Cf. v. 472, ubi* uultus *pro* ultus *exstat cum ruina metri.*

638. Ipsus eam roga *Bothius.* Eam roga ipsus *Guietus.* Eampse roga *R: item Fleckeisenus.* Eampsus roga *Muellerus de re metr. p. 304.* Eam ipsus, ei, roga *Schwabius l. s. s. p. 414 obloquente Brixio.* Eampse ipsus roga *Onions l. s. s. p. 68.* Eampse sis roga *etiam Leo Mus. Rhen. XXXVIII (a. 1883) p. 10.* — Quid hoc est? uxor, quidnam *dist. Seyffertus Stud. Pl. p. 29 refutante Brixio.*

639b. *Hunc versum hic delebat Acidalius ex proximis* Mv. Quasi tu nescias, Me rogas *construens assentiente Kiesslingio, refragante Ribbeckio. Atque inter haec ipsa verba v.* 619 *interposuit R: vide ad v. 604 sqq. Sonnenburgius vero p. 22 sq. totum versum* 638 *Peniculo tribuens eidem adiunxit* Pallast tibi domo surrupta *perversa omni actionis ratione. Ceterum ad v. 639b. 645 cf. Aulul. 634 sq., Pseud. 935, al.* — surrupta est mihi *etiam Bentleius:* tibi *defendentes nihil profecerunt Lambinus, Acidalius, alii.*

641. *Verba* non potes celare: rem noui probe *Angelius (et Gruterus) Mulieri tribuunt dubitante Acidalio: cum B facit post Pyladem aliosque Vssingius.* — non potest celari *Onions.*

643. prófiteri, audi atque ⟨húc⟩ ades *R postea* prōfiteri *probans Nov. exc. p. 54 cum aliis quos enumerat Schererus de* QVANDO *partic. p. 45 (non obsequente Kiesslingio). Ceterum* porfiteri (*C*) *scripturae non multum tribueris: cf. ad v. 938 (C).*

644. tristis *om.* sim *def. Olsenus p. 64 adn.* — scies *Madvigius Opusc. alt. p. 78. De v.* 645 *cf. ad v. 639b.*

646. Viden uti *Camerarius, Bentleius.* Viden tu ut *Gruterus.* Viden ted ut *R.* Viden te uti *idem Nov. exc. p. 46.* Viden tu ut te *Muellerus Pros. p. 150. 736.* — *V.* 647 salua non foret *perversius etiam quam Gronovius explicat Vssingius. Ad* periit (= *surrupta est*) *v.* 648 *cf. Dombartus l. s. s. p. 38.*

650. Pen. Menaechmus quidam *Ribbeckius.* — quidamst *vel* est quidam *Muellerus Pros. p. 580. Possis* heu edepol, f. n.

651. inquam es. Me. Egone *vel* inquam. Me. Egon autem *Muellerus p. 580, etiam de* egōne *cogitans p. 30 refutante Schradero de* -NE *partic. p. 11, 14. Cf. Proleg. p. CLXX. Proximos versus usque ad v.* 655 *melius abesse iudicat, nec tamen delet Langenus Stud. Pl. p. 152: ubi gravissimum incommodum v.* 653 *aliter distributo removetur (ut v.* 656 *mutata distinctione Sonnenburgii offensio dilabitur).*

653. Pe. tute istic, inquam. uin *Fleckeisenus Philol. II p. 93: atque Peniculi personam ante* tu, tu i. i. *etiam Goetzius retinet* inquam *trahens ad* Et ego *c. q. s.* Mv. tu, tu istic, inquam. uin *cum B Vssingius Vahlenusque. Ac sane* tu, tu istic, inquam *rectius tribuitur ei, quae antea* tu istic inquam . . . tu *dixerat et cui Menaechmus respondet v. 655. Sed ab eadem vel maxime abhorret cum* nos *pronomen tum ipse iocus de noctua, cum utrumque deceat parasitum: cf. ad v. 651.*

654. '*Praestat fortasse* tutu *scribere*' *R: cf. Palmerius Spicil. p. 148, Lipsius de recta pronunt. l. l. X, al.* — *Prius* nos *delebat Lambinus,*

alterum inter alios Gruterus, Bentleius, Bothius. At mirum in modum repetitum pronomen ioco de tutu *convenit, ut nescio an praeferendum sit* nos-nos, *deleto aut* tibi *aut* nam *aut* iam (*vix* [de]fessi).

656. *Cf. ad v. 651.* — uero nos, non falsum dicere [*scil* nos adiuramus, (nos) non f. d.] *distinxit Teuffelius 'Stud. u. Char.' p. 268 obtemperante Brixio permire alioqui* uerum *pro* falsum *exspectans. At Peniculus pro* non dedisse *innuit adiurantem dicere debuisse* nos (uos) non f. d. *Ceterum v.* 657 utendum *pro* utendam *Meursius.*

662. tu numquam intro *R olim,* numquam hodie intro *in ed. cum Fleckeiseno,* numquam introd *Nov. exc. I p. 81. De* ibis intro *coll. Pseud. 659 cogitat Brixius.*

663. Pe. Eho dum, quid *Acidalius.* Pe. Eho domum! quid *Gruterus.*

664. tibi quando quid *Bothius.*

666. Cum uirum, cum uxorem *Gruterus.* Quom uirum tum uxorem *R.* Cum uiro uxor *Vssingius* (*mox* ambo *inserens post* perdant). Qui uirum cum uxore *Onions p. 68. Cf. Muellerus Pros. p. 564, 'Nachtr.' p. 33 et Lorenzius ad Mostell. 1047.*

667. Namque ex hac familia me plane *Camerarius.* Nam ex hac familia me plane iam *Kampmannus de* EX *praepos. p. 13 adn.* (*quod noluit R in praef.*). *Vide Muellerum Pros. p. 556.*

668. Mále mi uxór sesé *recte improbabat Bothius: aut* se *cum Pylade aut* fexe *vel* facere *corr. Bentleius. Cf. Mahlerus de pron. p. 52* foras? *distinguens.* — exclusit foris *Lambinus.*

670. patiundumst *corrigentes del.* at *R et Kochius Em. Pl. p. XI* (si *ante* Erotio *inserens*)*: quo servato* Si *del. Fleckeisenus,* huic *R in adn. Cf. Olsenus p. 97 cum Vahleno ad v. 756 provocans. Sane* patiundum *exclamativum esse potest. Ceterum v.* 672 amabo *pro* orabo *Scriverius.*

675. Quis me hic *R: at cf. Muellerus Pros. p. 394, Kaempfius de pron. p. 31.* — máge quamde aetatí tuae *Bothius.* mágis quam aetati tuaé, rosa *S coll. v. 191.*

677. scio tibi ex me ut *R* (*cf. Opusc. II p. 451*), *olim Proleg. Trin. p. CLXIII* scio út tibi ex me (*non* scío ŭt tibi ex me *cum Weisio*) *probans: cf. Kaempfius p. 37.*

679. rem omnem, ut facta est, *Lambinus.*

680. tanta *cum Ba nescio an revocandum sit coll. v. 800, ubi in* multo tanta . . . amplius *BCD consentiunt, et Rud. 521, ubi* multo tanta miserior *B ante corr. CD cum A. Adde* decem tanta te amo *apud Frontonem p. 91, 5. 7 N., sim.: sed cf. Lachmannus in Lucr. VI 459 p. 372. Ceterum mirum est quam illud ineptum* (*ubi debebat saltem* quam ualet) *non modo usque ad Brixium omnes tolerasse, sed vel post illum retinuisse Vahlenum: cf. idem mendum v. 62. 156. 363. 543. 1064. 1115 (B). 668 (Da). 759 (Ba), al.*

681. Dédi equidem illanc, ád phrygionem ut férres, tibi pauló prius *cum Bothio R: cf. praef.* Tíbi dedi equidem illam ád phrygionem ut déferres p. p. *Fleckeisenus. De tralaticia scriptura* (*non improbata Koehlero de septen. troch. Pl. p. 78*) *dubitationem suam Hermannus significabat Elem. doctr. metr. p. 88 itemque Muellerus Pros. p. 557.* pauxillo prius *Spengelius firmare poterat ex Afranio v. 296 R.*

(cf. 75). Ceterum v. 681—685 *secl. Sonnenburgius p. 24 sq. vanis usus rationibus.*

683. Mihidum *vel* Mihi si (*vel* nisi) tu, *vulgo autem* Nisi mihi tu *Priscianus olim ex interpolationibus.* Mihin tu ut *Muellerus 'Nachtr.' p. 11, fortasse recte. — Pro* relegeris [reperies] *Gruterus* relege res, *Bothius* relege rem *vel* relege sis, *Boxhornius* ne dixeris, *Geppertus* dixeris, *R* repereris *obloquente Brixio, Pareus* reuiceris, *Fleckeisenus* euiceris '*ingeniose*' *iudice R. At certissimum* reperies (*cf. Poen. 762*) *neque haerendum in mira corruptela, cum saepius* p *et* c *inter se confundantur* (*cf.* refcondeo *945,* anpillaf *801, al.*) *et facile ex* receri(e)s *corrigi potuerit* relegeris.

685. *Ad* nunc te postillac uideo *requirit* primum *Vssingius assentiente Sonnenburgio, ubi male* nec te *Gertzius. Fortasse* uideo *corruptum* (*ante* Er. Video), *ut* nunc te postillac primum — *incohantem interrumpat mulier: nisi omnino sufficit, interruptam si admittimus orationem* (*scil.* uideo — primum atque alloquor). *Ceterum v.* 686 quia connisi (*a* conniueo*!*) *Scioppius Susp. lect. V 1.*

689. detulisti. dono mihi dedisti eam *R* (*aut sic aut* tetulisti et dedisti eam dono mihi *Proleg. Trin. p. CXXVI*)*: at cf. Luchsius in Studem. Stud. I p. 27.*

690. habe tibi *Guietus* (*cf. Catull. I 8: ubi qui nuper negarunt ferri posse hanc collocationem cum alia neglexerunt tum Rud. 1121*). tibi habeto *R ut Trin. 266.* tibi eam habe *Fleckeisenus.* tibi habe eam *Weidnerus Advers. p. 15.* i, tibi habe *Muellerus Pros. p. 603, 687 obloquente Brixio.* tibi tu habe *Vssingius olim. Sero vidi* abi *post* habe *iam Vahlenum* (*coll. Mil. 761*) *commentum esse, non commendasse, Herm. XVII p. 621 adn.*

692. non feres pedem intro, ne frustra sies *Bothius olim* (*postea* ne te frustrassis), *cui* frustra sies *praeierat Beroaldus.* ne frustra sis, pedem intro non feres *R: cf. Spengelius T. M. P. p. 62.*

694. frustra me ductare *coniunxerunt Vahlenus et Seyffertus 'Jahresber.' XLVII* (*a. 1883/5*) *p. 23* (*distinguentes* ne frustra sis, quando . . . . despicatui, nisi feres argentum: frustra) *neglecto et usu sermonis* (*cf. Woelfflinus Arch. II p. 3*) *et sensu — neque enim* frustra *est* = *gratiis — et graviore incommodo, de quo cf. etiam Langenus Stud. Pl. p. 303* (*vide eundem 'Beitr.' p. 259 de v.* 695).

696. Nímis iracunde hércle tandem. heús *R cum Acidalio, ante quem* hercle. tandem heus *interpungebatur. De* hercle *traiciendo cf. etiam Brixius.* — heus tú tibí (*vel* tibi ego) *Muellerus Pros. p. 518, 720.* heus, heús tu tíbi *S*.

697. Redi. Er. Etiam astas? etiamne *Bothius.* Redi. etiam astas? etiamne *R post Acidalium, nisi quod is* etiamne *bis.*

701. *Quartum actum recte ab hoc versu incipit Spengelius assentiente Ribbeckio: cf. ad v. 446. 559.*

706. *Lacunam post hunc versum statuit Ribbeckius p. 544, cum Sonnenburgius v.* 704—706 *aliud scaenae exordium habeat mox in v* 707 *sqq. haerens: cf. Langenus Stud. Pl. p. 152 sq. Vide ad v. 720 sq. 728 sqq. — V.* 703 *post v.* 706 *traicit S* (Demíror ubi nunc ámbulet Messénio: Inmérsit *e. q. s.*), *pro v.* 701. 702 *dittographia habet Goetzius.*

710. Quae res agitat te *Camerarius.* Quae res ted agitat *R.*

Cf. Muellerus Pros. p. 734. Mox unum uerbum *non correctum a Bentleio in Ter. Eun. III 1, 35.*

713. Rogas med? hominis *Bothius.* Rogas me? hem, hominis *ℜ.* Rogas me? homonis *Bergkius Opusc. I p. 148. Cf. Muellerus Pros. p. 678.* Rogas? heu, hominis *𝔖. De proximis cf. Ostermeyerus de hist. fab. in com. Pl. p. 9 sq. et Langenus Stud. Pl. p. 153.*

717. 'quenque *FZ, haud scio an vere, quanquam* quemquem *Bentleius tuetur in Hec. I 1, 8' ℜ: item Brixius tuetur coll. Poen. 483, Truc. 228, al.*

719. Non istaec ego *Pylades.* Non ergo istaec *Bothius.* Non pol ego istaec *𝔖 coll. Truc. 240. — Cf. ad v. 721.*

720. Nam me aetatem meam uiduam esse *Pylades 'ex codd. ant.'* Nam aetatem ecastor uiduam me esse *aut* Nam med aetatem uiduam uiuere *Fleckeisenus* (*ubi* uiduam uixe *Onions p. 68 contra sententiam,* uiduam hic esse *Brixius,* esse uiduam *'cum hiatu legitimo' Vssingius*). Nam meam med aetatem esse uiduam *ℜ obloquentibus Brixio, Muellero Pros. p. 521* (*de* multo *vel* nimio *addendo cogitante cum transpositione*)*, Kaempfio de pron. p. 39, aliis. An:* Nam med aetatem uiduatam esse*? — Aliam ab hoc inde versu recensionem statuit Sonnenburgius p. 25 sq.* (720—728. 734. 736. 737). *Cf. ad v. 721.*

721. *'Haud dubie confictus e v. 719. 730. 733' ℜ. V.* 719 *potius del. Sonnenburgius* (*itemque mox v.* 735. 738—741 *inter alia*). *At cf. post Brixium Ribbeckius p. 544 et Langenus Stud. Pl. p. 46. — V.* 722 *de* tun te *dubitat Brixius. Ibid.* nupta *Scaliger. — V.* 724 gnarrent *Bergkius Opusc. I p. 678 abusus rasura in B.*

726. istos *ℜ pro* tuos *'quae mala interpretatio est.'*

728 *sqq. Post v. 729* (*ubi de lacuna iam Kayserus cogit.*) *auctore Ladewigio Philol. I p. 298 sq., suasore etiam Fleckeiseno Philol. II p. 79 hoc ordine versus transponendos esse duxit ℜ assentiente Brixio cum aliis:*

MATRONA

Ne istúc mecastor iám patrem accersám meum 734
Atque ĕi narrabo túa flagitia quaé facis. 735
I, Décio, quaere mĕum patrem, tecúm simul
Vt uéniat ad me: ita rém natam esse dícito.
Iam ego áperiam istaec túa flagitia.

MENAECHMVS

Sánane's?
Quae méa flagitia?

MATRONA

Pállam atque aurum quóm meum
Domó suppilas clám tuae uxori ét tuae 740
Degéris amicae? sátin' haec recte fábulor? 741

MENAECHMVS

Heu: hércle, mulier, múltum et audax ét mala's. 731
Tun tíbi surruptam hanc dícere audes, quám mihi 732
Dedit ália mulier, út concinnandám darem? 733

Matrona

Haut míhi negabas dúdum surrupuísse te:
Nunc ĕandem ante oculos áttines? non té pudet?

V. 729 [740 *R*] Haut *pro* At *reposuit [at cf. v. 655 sqq.], ubi* Hanc *Bothius: quod probans (coll. v. 477. 480) traditum ordinem def. Vahlenus Mus. Rhen. XVI p. 636 sq.* (*melius Kayserus cens. p. 417*). *Etiam v.* 729—733 [737—741] *del. Sonnenburgius: cf. ad v. 721.* — *V.* 731 [737] Eu *Fleckeisenus l. s. s. p. 85: cf. Langenus* ‘*Beitr.*’ *p. 199.* — *V.* 732 [738] Tun hanc surreptam (*del.* tibi) *Guietus.* Tun tibi surreptam hanc *Bothius:* tíbi hănc *def. Brixius Vahlenusque coll. v. 1072.* — *Vide ad v. 720.* — *V.* 734 [729] isto *Muellerus Pros. p. 532.* istoc *Brixius in adn. coll. Mil. 851.* — *V.* 736 [731] I, Decio *Camerarius.* Epidice *R Opusc. III p. 308.* I, Decso *Fleckeisenus.* I, Decto *Vssingius. Sed defendi potest* Decio = *Δεχίων* (*cf. Δεχάς et Δορκάς: Δορκίων, sim.: a Δεχ— incipit nomen quaestoris CIA. I n. 159*). — quaese *Colvius in Appul. Metam. IV p. 261 b Oud.: cf. Langenus* ‘*Beitr.*’ *p. 291 sq.* — *V.* 737 [732] huc ad me: ita rem illi esse *Pylades.* ad me: ita rem mihi esse *Camerarius, ubi* natam *add. R* ‘nisi rem esse natam *malueris.*’ — *V.* 739 [734] *sq.* pallam atque aurum meum domo Quum suppilas tuae uxori atque illud tuae *Pylades.* cum pallam atque aurum meum Domo suppilas uxori tuae et tuae *Camerarius.* pallam atque aurum cum meum Domo suppilas clam tuae uxori et tuae *R, clam cum Fleckeiseno, addens:* ‘*Ipse conieceram* Domo tŭae suppilas clánculum uxori et tuae. *Nisi males, ex parte duce Pylade:* pállam atque aurum mĕum domo Quom tŭae suppilas úxori et eandém tuae.’ *In priore versu* pallas atque aurum meum *Vahlenus Mus. Rhen. XVI p. 635 sq. coll. v. 803* (*ubi* aurum et pallas *est sine pronomine*), *in altero* suppilas tu tuae uxori *Muellerus Pros. p. 532.* suppilas: tuae uxori aufers *Vahlenus, quod non plane probantem cum Hermae XVII p. 622 arguat non meminisse v. 133. 601, ipse non meminit v. 560 sq., Asin. 884 sq. Ceterum post v.* 733 [739] *Kayserus quaedam suppl. ad v. 426 sq. similitudinem.*

742. monstra quidpiam *Scaliger.*

744. tu hominem me esse arbitrare *Pylades.* tute hominem esse me arbitrare *Camerarius.* tu med hominem esse arbitrare *R, ubi* hominem med esse *Fleckeisenus,* esse hominem me *Bergkius Opusc. I p. 148,* hominem esse me *vel* tandem hominem me *Muellerus Pros. p. 506,* hominum hominem me *Onions p. 70.* tute hunc hominem esse arbitrare *Vmpfenbachius melet. Pl. p. 31.* — arbitrare? Ma. Nescio. Me. *Pareus.* arbitrare? nescio *Fuhrmannus Annal. phil. CV p. 811.* arbitrere, nescio *Beckerus in Studem. Stud. I p. 240.*

745. cum Parthaone *Camerarius, R: at cf. Bergkius l. s. s. et Ostermeyerus l. s. s. p. 11. Mox de* edepol *pro* at pol *cogitabat R, cui v. 670 opposuit Vahlenus.*

750. Negas mé nouisse, négas nouisse meúm patrem? *Luchsius in Studem. Stud. I p. 61 sq.* Negás te me nouísse, negas meúm patrem? *Fleckeisenus Annal. phil. CXXI p. 124.* Negás nouisse mé? negas adeó patrem? *Brixius diiambum tamen defendens cum Vahleno Ind. lect. Berol. a. 1878 p. 10, 1880 p. 5: eo minus recte, quod ad diiambum

786 *sqq.* ego *cum C om. R: def. Muellerus p. 129 Brixiusque. Mox verba* Nisi non uis (neuis *Bothius*), *quae Seni continuant libri, Mulieri Gruterus tribuit itemque Onions p. 70. Contra Sonnenburgius p. 27 quo loco lacunam statuit R novam recensionem agnoscit versuum* 788—791. 801—807 (*v.* 792—800 *interpolatos habet*), *ut v.* 786 *excipiat v.* 808 *perincommode. Cf. Ribbeckius p. 545. — V.* 789 Quod ille faciat *Wagnerus.*

790 *sq. Menaechmo verba* Sane . . . . amplius *tribuebat Ladewigius Philol. XVII p. 464 obloquente Sonnenburgio p. 28 adn. 'Ceterum talis potius sententia expectari videtur:* Hau sane sapit: Atqui ob istanc industriam etiam amabit facies amplius' *R.* — istam *Bothius.*

792. tuan *cum Pylade R:* tua *Brixius et, interrogationem delens, Vahlenus. — Cf. ad v. 786 sqq. — Mox* Siue *post Kaercherum 'Prosod.' p. 10 sq. 14 def. Vahlenus ex v 295! Ad* seruirin *v.* 796 *cf. R Opusc. II p. 560, cui repugnat Corssenus 'Ausspr.' I p. 323.*

796. una illi *Pylades.* illi una *R: cf. praef.* una eis *Fleckeisenus.* unad *Brixius.* una te *Wagnerus. Cf. Muellerus Pros. p. 578. Possis* dare una opera operam penso. *Vtique desideratur verbum, cui* uiros *subiectum sit neque quadrat* dare pensum (*scil.* te uiris). *Ceterum vel in* postules *certo consilio notaque figura repetito offendit Sonnenburgius: cf. ad v. 786 sqq. Ad v.* 799 *cf. R Opusc. II p. 454.*

800. *De* tanta *cf. ad v. 680.*

801. Quando curatam et uestitam bene habet te *R.* At quando ornatam et uestitam bene habet te *Kayserus cens. p. 420. At cf. append. ad v. 120 et Vahlenus Mus. Rhen. XVI p. 637.* — ampulosam *'prisca exemplaria' Pii.* amplius ne postules *Saracenus: cf. ad v. 683.*

802. *Cf. ad v. 155.* meliust, mulier, mentem sanam sumere *S.*

803. suppilauit mi aurum *servato* modo *Kampmannus de* EX *et* DE *praepos. p. 10.* — pallam ex *Camerarius.*

804. clam me *Gulielmius Gruterusque: unde* gerit *Bentleius.*

808. factum est scibo, hominem adibo *Pylades.* — ac conloquar *Weidnerus Advers. p. 16 refutante Seyfferto 'Jahresber.' a. 1881/2 p. 49.*

809. 'quod] *an* quid *potius?' R adstipulante Beckero in Studem. Stud. I p. 146.* — dissentatis *Meursius.* decertatis *Gulielmius.* disceptatis *Colvius.* discernatis *Boxhornius.* discertatis *cum Da, ut putabat, R propugnante Goetzio in Woelfflini Arch. II p. 347 ex glossarum memoria. At cf. Cato p. 58, 14 Iord.*

810. *Hunc v. coll. v. 777 del. Sonnenburgius p. 27 itemque Fleckeisenus.* quid tu trux es *cum Pareo Gruterus, quod recipiens* quid illam autem abs ted iratam destituis *Bothius: unde verborum collocatio* quid illa autem abs te irata destitit (*ut v. 777*) *remansit apud R omnesque post eum, nisi quod Vahlenus ex B* iratam destituis *saltem revocavit cum ruina versus* (*cf. Kampmannus de* AB *praepos. p. 22 adn.*), *cum libri ipsi demonstrent* destit *decurtatum turbas dedisse.*

812 *sqq.* Deosque testor testes *Weidnerus Advers. p. 16.* — rei? MEN. Rerum omnium Me nego isti . . . . surrupuisse atque abstulisse ad alteram *Sonnenburgius p. 29, ubi* surrupuisse, atque abstulisse deierat *Camerarius.* surrupuisse et abstulisse: deierat *Wagnerus. Lacunam signavit R 'quam sic supplere licebit* súrrupuisse ⟨pállam neque

eam umquam antidhac Fúisse illius, quám me sibimet⟩ abstulisse déierat. *Aliter Teuffelius Annal. phil. XCIX p. 484* ⟨neque uidisse umquam antidhac Hanc, quae me sibi etiam spinter⟩: *ubi cum dudum notatum esset post Spengelium a Fleckeiseno* atque *non recte omissum, novum idque omnium languidissimum supplementum Vahlenus excogitavit. Qui quod omnes tulerunt vel potius intulerunt mulieris iusiurandum, id nusquam inveniri animadverterunt Sonnenburgius Vssingiusque, non animadverterunt Menaechmi iusiurandum aperte tangi.*

820. me hic in *Camerarius. 'Totum versum haud scio an talem potius poeta fecerit:* Tún senex ⟨quaeso hércle⟩ habitare mé ais (*aut* me ais hábitare) in illisce aédibus' *R*.

821. Mv. nimio haec impudenter *Camerarius.* Se. nimio (*cum Acidalio*) hoc (*cum Bothio*) ludicre (*cum Pareo*) *R*: *'de quo tamen dubitatio non levis restat'.* Se. Immo ludis, si hoc *Kayserus cens. p. 419 sq.* Se. immo hercle ludicre *Vahlenus Mus. Rhen. XVI p. 638, ubi* ludibrio *Luchsius Studem. Stud. I p. 39 ibidemque* ridicule *Studemundus,* peiure *Seyffertus Stud. Pl. p. 22,* tu temere *Vssingius.*

822. exmigrasti *R, ubi* exmigrastis *Vahlenus desiderat: at recte singulari utitur adversus patrem familias.* — Se. concede *inde a Saraceno vulgabatur.* — huc sis *R cum Acidalio.* huc mea *Fleckeisenus. Probabilius visum uno loco eoque per se vitioso mutare: cf. Amph. 771.* — *V.* 823. quem in locum autem, obsecro *Dousa.*

824. ludit te hic profecto *Bothius* tu te *servans.* — tu technas *e 'codd. ant.' Pius affert.* Se. (*sic Camerarius*) non te tenes *R*. Se. non tu tenes *Vahlenus* (tu tenes *in B exstare fingens*): *quae verba Matronae dedit Muellerus 'Nachtr.' p. 129* (*etiam* Se. non tu taces *commemorans, quod mox suasit Weidnerus*) *unaque cum antecedentibus Brixius mirante Vahleno: sed cf. Pseud. 216.*

825. iocatus es nunc hanc rem age *cum Camerario R. Cf. Pseud. 195.* iocatus *om.* es *def. Olsenus p. 29. Totum versum Matronae Brixius Wagnerusque dant refutantibus Lorenzio 'Jahresber.' a. 1877/8 p 112 et Ribbeckio p. 545.*

826 *sq. Alii recensioni hos versus tribuit Sonnenburgius p. 29 sqq.* — tibi mecumst *pro* mihi tecumst *Luchsius Herm. XIII p. 498: at cf. v. 323 sq.* — quid nocui ‖ Tibi aut *Pylades.* quid feci ego ‖ Tibi aut *Camerarius probante Vahleno, qui hiatum* (*ex v. 389!*) *def. in versu omnino ἀμέτρῳ.* quid ego tibi ‖ Feci aut *Geppertus.* numquid tibi ‖ Feci ego aut *Langenus 'Beitr.' p. 145.* sanan tibi ‖ Mens est aut *R*. quae mens tibi ‖ Aut *Ribbeckius p. 545.* — Aut isti adeo *Braunius Observ. gramm. p. 30, qui lacunam post hunc versum, non post v. 829, statuit: idemque sentit Ribbeckius.* — quae molestast mihi *cum Weisio R*. quae molesta fit mihi *Geppertus* (*itemque admisso* Ti(bi) aút *Leo Herm. XVIII p. 585!*). molesta quae mihi est *Vahlenus.* quae molestast dudum mihi *Ribbeckius.* — Sen. Quomodo? *Bothius.*

828. uiere *Scutarius.* urier *codd. Pyladis probante Elmenhorstio Observ. in Arnobium I.* uertere *'quidam codd.' Pii.* lurere *Meursius, quod 'verbum ἀναλόγως factum' fortasse audendum etiam R visum est probavitque Onions p. 71 simul* maculas *pro* oculos *commendans.* lucere *Bothius.* rubere *Weidnerus p. 16.* turgere *S*. — et uiridis *Bothius idem* luridus *duce Meursio coniciens.*

829 *sqq. Post hunc versum Acidalius inseruit, qui in libris collocatur post v. 843: quod probans inter v.* 829 *et* 831 *lacunam signavit* 𝕽 *(cf. ad v. 826 sq.): 'ubi enim* aiunt *eum* insanire?' *Vbi recte ad notas insaniae antea enumeratas provocarunt Rassowius (in thesi I dissertationi de subst. Pl. add.), Sonnenburgius, Vssingius. Versum illum, quem suo loco def. Vahlenus (simul improbans quod post* ultro, *non post* aiunt, *distinxit Vssingius coll. Auberto 'Tidskr. f. Phil.' I p. 112 sqq.), ut dittographiam (cf. v. 832. 962) secl. Sonnenburgius (assentiente Langeno Stud. Pl. p. 304) in eandem suspicionem trahens v.* 844—847. *De duobus praeterea versuum qui insecuntur paribus invertendis cum dubitanter cogitaverit Acidalius, hoc quoque recepit* 𝕽*: repugnant Langenus Philol. XXXIII p. 712, Vssingius, Brixius (de v. 831 assentientes), Sonnenburgius p. 30 adn. Sic igitur locus perhibebatur in proecdosi:*

ut óculi scintillánt uide.

* * * * * * *

MENAECHMVS

Heí mihi, insaníre me aiunt, últro quom ipsi insániunt.

MATRONA

Vt pandiculans óscitatur. quíd nunc faciam, mí pater? 834

SENEX

Cóncede huc, mea gnáta, ab istoc quám potest longíssume. 835

MENAECHMVS

Quíd mihi meliust quám, quando illi me ínsanire praédicant, 832

Égo me ut adsimulem ínsanire, ut íllos a me apstérream? 833

Eúoe *c. q. s.*

Vbi v. 832 [834 𝕽] Sed quid *dubitanter Langenus obloquente Vssingio. — V.* 833 [835] Vt ego me *Fleckeisenus.* Ego me ut 𝕽 *'quanquam magis etiam placiturum sit* Égo ut adsimulem me insanire'*: atque aut hoc aut* quam ut *et* Ego med *postulat Nov. exc. p. 42, ubi* Egomet me *Muellerus Pros. p. 729 sq.: cf. Rothius Quaest. gramm. II p. 17 et Schererus de* QVANDO *partic. p. 41 sq. — V.* 834 [832] SE. Vt pandiculans oscitatur. MA. Quid n. f. m. p. 𝕾 *duce B. — V.* 835 [833] quam potis *Fleckeisenus.*

836. Euhoe atque heu Bromie *Saracenus et* Euoe *substituens Camerarius.* Euhie atque heu Bromie *Bothius (quod vel post Langenum probavit Vahlenus).* Euie, Euie, Bromie *Goppertus.* Euoe Bacche: heu, Bromie 𝕽*: ubi* heu *ferri non posse demonstravit Langenus 'Beitr.' p. 201.*

839. *De* poste *cf.* 𝕽 *Opusc. II p. 541 sqq. — In 'priscis et membranaceis exemplaribus'* chrysalus *legi testatur Pius.* illicircofaluf *etiam codd. Pyladis.* illic hircus alius *cum Saraceno Beroaldoque* 𝕽. ille hircus, alias *Bothius.* illic hircus salius *Palmerius Spicil. p. 147, ubi* olidus *Seyffertus Philol. XXVII p. 839,* caluos *vel* canus *Muellerus Pros. p. 730 adn.,* uetulus *Goetzius. —* ircus *vel* irquos *Onions p. 71. Fortasse latet comicum aliquod compositum, velut* hircasellus.

841. ex oraclo mi 𝕽 *(item Fleckeisenus), postea* mi ex oraclod *praeferens Nov. exc. I p. 64.* mihi | ex oraclo *Bothius,* mi ex oraclo |

Kampmannus de reb. mil. Pl. p. 27, ubi oraculo *cum B def. Spengelius T. M. P. p. 184 dubitante etiam Langeno 'Beitr.' p. 7 adn.* nunc mi ex oraclo *Wagnerus* (*ubi* nunc Apollo *collocandum erat*).

842. illico *Bothius olim. — Fuit qui de* lampadibus candentibus *cogitaret.* lampadis *cum Fleckeiseno probat Buechelerus de decl. p. 6: adde* ℞ *Opusc. II p. 636 adn., Muellerum Pros. p. 53 sqq., Koehlerum de troch. septen. Pl. p. 4, alios.*

843 *sqq.* exurere *etiam codd. Pyladis: idemque 'alibi' adscripto Pius affert. De insequentibus cf. ad v. 829 sqq. — V.* 844 *de* heus *cf. Handium Turs. III p. 74. Verba* Quid agimus *Seni adiungit Vssingius, contra v.* 845 *sq. Matronae tribuit Ribbeckius p. 545 sq.: at cf. Langenus Stud. Pl. p. 154 sq.*

846 *sq.* Me. amplius enim uero nisi ‖ Occupo *Camerarius.* amplius. Me. Enimuero nisi ‖ Occupo *Acidalius 'quod fraudi fuit Handio Turs. IV p. 193.'* amplius. Me. Hem, iam reor, ‖ Ni occupo ℞, *ubi* Nunc haereo *Brixius olim,* Enim haereo *Vssingius ad Aul. 492* (*iam ad* Enim periculum est *aberrans*), Quid enim haereo *Vahlenus,* Enim uero haereo (*antea* amplius quid faciat *traiciens*) *Onions p. 71,* Enim serio (*coll. Poen. 435*) *Ribbeckius p. 546. At aliquid respondendum erat Matronae post* Quid, si ego *neque quidquam desideratur ante* Ni occupo: *immo si velut* enim haereo *praemittis desideratur* Nam (*cf. Brugmannus de* NI *partic. p. 4*). — *Ad* aliquid *cf. Studemundus ad Vidul.*[2] *p. 52. Possis* aliquid consili mihi, hi (occupabo aliquid mihi consili *inter alia Muellerus Pros. p. 557. 730*). — hi me domum ad sese *Bothius: 'haud scio an vere'* ℞.

848 *sq.* me uotas in *cum B Pareus.* men uotas in ℞ *refutante Kaempfio de pron. p. 43.* — me uetastin huius ori *Bothius.* — parcere] pascere *vel* spargere, *et antea* Pugnos, *quidam apud Acidalium.* impercere *adscripsit Scaliger. Ceterum* parcere, Ni . . . . crucem? Faciam ℞, parcere? Ni . . . crucem, Faciam *vulgo,* parcere. Ni . . . crucem, Faciam *Handius Turs. IV p. 193: cf. Brugmannus p. 7.* — Ni a meis *Vahlenus prae litterulis neglegens sermonem: nam* abscede a me *recte dicitur,* a meis oculis *ne insaniens quidem dicet* (*cf. si tanti est Kampmannum de* AB *praepos. p. 21 sqq. et de* EX *praep. p. 13*). — abscedat maxumam in malam crucem ℞ *itemque Luchsius in Studem. Stud. I p. 20, nisi quod* in *delet probante Studemundo ad Vidul.*[2] *p. 50. Sed ut librorum memoria recte improbatur, ita non est quod* magnam crucem *improbemus et ratione parum probabili corrigamus: cf. Stich. 625, ubi* summam crucem *exstat item singulariter.*

851. amabo te, adserua *Bothius.* amabo, tu adserua (*vel* adserua hic *vel* adseruato) *Muellerus Pros. p. 577 sq. Ceterum v.* 852 *dubito, num per* audio *poetae manus restituta sit.*

853. a me amoui *cum Bothio* ℞ *'nisi* hinc *males: atque ita Fleckeisenus.'* nunc *iterabat Gruterus.* nunc hunc ego perimam *'vetus cod.' Acidalii.* nunc hunc petam *Vssingius.* — hunc hircum impurissumum *Palmerus Hermath. VII p. 141 sq.* hunc impuratissumum *Onions p. 71. Ceterum* puta mē *a Dd huic versui adscriptum, ut vid., intellegas de loco* Me(naechmo) *tribuendo.*

854. Titanum Caelo prognatum *'nonnullos legere velle' Lambinus narrat: cum Saraceno scilicet.* Titanum *def. etiam Koenigius Quaest.*

Pl. ed. a. 1883 p. 10 sqq. intellecto Tithono: at cf. post Kiesslingium Anal. Pl. II p. IX sq. Ostermeyerus p. 12 sq. et Seyffertus 'Jahresber.' a. 1883/5 p. 94 sq. Cygno qui cluet *Palmerius p. 716 et Colerus: cf. Luchsius l. s.: s. p. 51.* qui lucet Cyno Mosco *e vet. cod. adscripsit Scaliger, ipse* cluet *et* Gyga *corrigens.* Cucino prognatum patre *Wagnerus.*

858 *sqq.* huic seni ‖ Exossabo, dein dedolabo *Camerarius et,* hunc senem *revocans, Lambinus.* hunc senem ‖ Ossum fini dedolabo *Gronovius, cui de anacolutho assentiuntur Schwabius p. 414 sq., Reblinius, alii (cf. ad v. 175 et Pseud. 216, ubi item de gestu supplente cogitandum).* hunc senem ‖ Osse tenus dolabo et concidam *R coll. Epid. 488, de quo valde dubitans Opusc. II p. 252 saltem* ei *post* assulatim *add.* (*alii ante* assulatim, *ubi possis* hac). *Minus recte iudicarunt Teuffelius Ann. philol. XCIX p. 485 et, lacunam post* senem *statuens, Brixius: cf. Muellerus Pros. p. 578, 'Nachtr.' p 89. De* osse fini *adeas Neuium I p. 219 sq., Iordanum Vind. serm. l. ant. (1882) p. 14, Woelfflinum Arch. I p. 424.* — huic seni ‖ male mi sit, nisi assulatim dedolabo *L. Muellerus ad Nonium quamquam non ignorans* osse fini *nihil habere in quo offendas (cf. Append. p. 421): v. testim.* — uiscerans *Vssingius.* — *V.* 858—861 *securi ancipiti iugulat Sonnenburgius etiam de exitu scaenae dubitans.* — *V.* 860 praecauendumst atque adcurandumst *serv. Vssingius, Vahlenus.* — *V.* 861 ego *del. Bothius.* — *V.* 864 uetulum *etiam Bentleius.* — e dentibus *'in nonnullis exemplaribus legi' Pius scribit.*

865. iam stimulum in manumst *etiam cod. Meursii.* stimulus iam in manust *R recte* stimulum *gen. neutrius plerisque probatum improbans.* — *V.* 867 in flexu *Salmasius, Lambinus.*

868. minaris *Guietus, Bentleius.* — ecce autem, Apollo *Muellerus Pros. p. 578.*

869. qui hic stat *R cum Bothio.* qui astat *S: quamquam* qui stat *defendi potest cum Vahleno ex Poen. 1224 (non ex Pseud. 967).*

870 *sq.* capillo me hinc *Bothius olim: itemque Bentleius et Kampmannus de* DE *et* EX *praep. p. 1, admisso* quis hic est. *'Fortasse fuit* me capillo dum hinc (. . . deripit, Imperium . . . Apollinis?)' *R, qui* capillod *suasit Nov. exc. I p. 75.* capillo me nunc *vel* ui hinc *Muellerus Pros. p. 657.* capillo qui med *S: cf. v. 1011.*

871. Imperium tu deum demutas *Vssingius, cum Brixio haerens in* Apollinis, *ubi vocativum exspectes: quod non perspexit Sonnenburgius p. 31 adn.* — dictum (*ut BCD*) *Scioppius Susp. lect. V 1.* — edictum? Apollo, ades. *S* (*cf. CDa*).

872 *sq.* Heu, mórbum acre hercle *Guietus.* Heu, mórbum hercle acrem *cum Bothio Bentleioque R.* Heu ‖ Edepól morbum acrem *Seyffertus Stud. Pl. p. 5.* Heu hercle ácrem morbum *Studemundus apud Kellerhoffium de colloc. verb. Pl. p. 79.* Heu hércle morbum acutum (*del.* ac durum) *Spengelius. At quam post hunc versum lacunam signavit R probantibus plerisque* (*ubi* Homunculorum uires quam pereunt cito *suppl. Wagnerus*), *ea in ipso versu excurrente statuenda erat.* — *V.* 874 *sq. 'magis placitura sit talis conformatio:* Vel huic qui insanit, quom ualuit paulo prius, Vt derepente t. m. d.' *R.* Vel hic insanit: paulo quam ualuit prius *Brugmanus de iamb. sen. p. 41 male et* qui *delens et efferens* paulo.

876. *Distributionem Bothianam, quam iam a. 1772 Warnerum*

occupasse monuit Wagnerus, etiam Spengelius probat de act. p. 19 sq. (adde Baierum p. 112 adn.). Aliter Studemundus de cant. p. 65. — Pro quaeso *coni.* plane *Kochius Em. Pl. p. XI vituperatus a censore 'phil. Anz.' V p. 253.*

877. Qui ui me *𝕽 ad* ut ualídus insaniam *addens: 'de quo alibi dicam.' Cf. Brugmanus de iamb. sen. p. 41.* ut ualens *vel* ualidus ut ego insaniam *Brixius in adn.* sanus ut uesaniam *Wagnerus.* ut ui ualida insaniam 𝕾.

881. Ne ei iam índicetis *𝕽: at cf. Vahlenus Mus. Rhen. XVI p. 638. Hunc v. cum antecedenti alii eique antiquiori recensioni tribuit Sonnenburgius.*

882. *Inde ab hoc v. usque ad v.* 888 *cum Weisio seriorum manum agnoscit Sonnenburgius p. 32: cf. Langenus Stud. Pl. p. 304.* — oculi aspectando *Pius.* oculi aspectando mihi *Pylades.* oculique spectando *Camerarius (cf. ad testim.).* mi, oculi spectando *𝕽 postea* sedendod *commendans cum Bothio Nov. exc. I p. 72.* et oculi spectando *Fleckeisenus.* illi, oculi spectando *Muellerus Pros. p. 506.* oculi ἔξω spectando *𝕾 dubitanter coll. Trucul. 558 ducibus BCD.*

887. me dicam medicum ducere *cum Bothio trai. 𝕽: cui* me medicum dicam ducere *praeferrem. Cf. Luchsius in Studemundi Stud. I p. 17.*

888. *De* moue(t) *'recte Scioppius Susp. lect. V 1, prave Beckerus Quaest. p. 13' Vssingiusque.*

889. Quid esset *om.* illi *Geppertus.* Quid esse illi *Pius, Bentleius in Hor. Epist. I 2, 34.*

890. laruiatus aut cerritus *Bentleius.* laruatus aut cerritust *Brixius: cf. ad v. 295 et v. Olsenum p. 13.*

894 *sqq. Sic ordinatos atque correctos dedit 𝕽 obloquentibus Seyfferto Philol. XXV p. 452 sq., Vssingio, aliis:*

MEDICVS

893 Perfacile íd quidemst. 893
Quin sóspitabo plús sescentos ín die. 896

SENEX

895 Magná cum cura ego íllum curarí uolo. 894

MEDICVS

Sanúm futurum méa ego id promittó fide: 895
Ita illúm cum cura mágna curabó tibi. 897

Atque v. 896 [894 *𝕽*] sospitabo *etiam Scaliger voluisse videtur, qui* suspitabo *adscripsit: ubi* suspirabit (*non* suspirabis) *Bothius* (*et* sexcentos in dies *cum Camerario*), suscitabo (*et* sescentos in die *cum 𝕽*) *Kochius Em. Pl. p. XI,* suppeditabo (*et* sescenta ei in die) *Seyffertus itemque Vssingius* (*sed* mystilabo) *et Palmerus p. 142 sq.* (*sed* insputabo, *vel* subus piabo *et* sescentis). *Verbum* suspirabo *vindicavit Lambinus* (sexcenties in die *vel* sexcenties die *corrigens et 'cuiusdam'* plus quam sexcentos dies *commemorans, qui* plus quam *a Pylade sumpsit*)*: cuius explicationem repetens Vahlenus Camerarii* sescentos in dies *firmari posse opinatur Amphitruonis fragm. VI, quod et alienum est a sententia et* in die *praebet ex memoria unice vera! — V.* 897, *ubi* ego *del. 𝕽, aut* cum *aut* Ita *del. Bothius* (ita *in versum antecedentem post* sescen-

ties *adhibebat Acidalius), de* Ita illum égo *cogit. Seyffertus, de* Ita ego eum *Kaempfius de pron. p. 9.*

898. *Hunc versum, quem uni Medico continuabat Camerarius, inde ab* Obseruemus *Medico dedit* 𝔑 *cum Acidalio; uni Seni cum B F Z tribuens* obseruemus hominem *traic. Onions p. 71. Male* ecce eum *Schenkelius Stud. Pl. p. 694 et* Attat *vel* Eum (*vel* Hinc *vel* Clam) opseruemus *Muellerus eodem loco. Cf. Bergkius Opusc. I p. 149 adn. Ceterum* opseruemus *pluralis maxime Senem decet, non Medicum qui* opseruabo *potius diceret.*

900. Quom quae me clam 𝔑 *mox* omnia ea *cum Bothio invertens. Totum versum sic formabat Fleckeisenus Philol. II p. 89:* Quaé me ratus sum fácere clam omnis, ómnia ea fecít palam. *An* ea omnia edictat? *Contra* ea ómniá fecít *def. Vahlenus Herm. XVII p. 606 sq. ex locis similiter corruptis.*

903. ego hemonem *Bothius.* ego homonem *Bergkius Opusc. I 149.* ego hercle hominem 𝔑. ego hominem hercle *Fleckeisenus, cui mox* pol ego hominem *placuit Epist. p. XVIII.* ego hodie hominem *Muellerus Pros. p. 709.* ego hominem hodie *Luchsius Herm. VI p. 275.* — uita deuoluam *Camerarius.* uita iam euoluam 𝔑 *postea* uitad *commendans Nov. exc. I p. 64 cum Bothio et Buechelero de decl. p. 48.* ui uita euoluam *Bergkius* (*cf. etiam 'Beitr.' p. 70*). uita euitabo *Onions. At non est quod duobus locis versum labem traxisse statuamus. De* oppido *cf. Langenus Anal. Pl. III p. 11 sq.*

905. mea anima priuo uirum *Ribbeckius p. 546.* iam mei priuabo uirum *coll. Afran. 152* 𝔖. *Vna cum antecedenti hunc v. del. Sonnenburgius p. 33 sqq. Mox* ut mos est meretricibus *Camerarius.*

909. *Ante hunc v. lacunam statuit Ladewigius obloquente Brixio.* — *V.* 910 cur exsertas brachium *iecit Lambinus.*

912. Se. ecquid sentis? Med. quidni sentiam? Non potest *c. q. s.* 𝔑 *cum Acidalio: librorum distributionem servat Vssingius.*

913. ellebori unguine *duce Bb Lachmannus Opusc. I p. 189* (*merito improbans vulgatam* iugere)*: quod probarunt cum* 𝔑 *omnes, nisi quod* uno unguine *Muellerus Pros. p. 578. At cum omnino non agitur de* ellebori unguine (*cf. 950, al.*) *tum desideramus modi significationem quandam eamque exaggeratam. An exstitit* iugmine (= iumento)?

915—917. *Sic constituit* 𝔑:

Album an atrum uínum potas? Men. Quíd tibi quaesitóst opus?
Med. * * * * * Men. Quín tu is in malám crucem?
Sen. Iam hércle occeptat ínsanire prímulum. Men. Quin tú rogas,

medium versum sic reconcinnare conatus Opusc. II p. 274 sqq. ⟨Magni refert, qui colos sit.⟩ *et v.* 917 tu rogas *cum Bothio* (*postea inscite* primum *corrigente*), *pro quo olim* me rogas *dederat* (tu *etiam Pylades del.*)*: ubi servato* tu me interrogas *Bentleius* furere *pro* insanire, *Vahlenus autem sic:*

Album an atrum uinum potas? Men. Quin tu is in malam crucem?
Sen. Iam hercle occeptat insanire primulum. ⟨Men. Quin tu taces?⟩
Quid tibi ⟨autem⟩ quaesito opus est? Quin tu med interrogas *c. q. s.*

Contrahendum, non augendum ex notatione illa sane valde dubia), hunc locum esse cum Sonnenburgio censet Ribbeckius p. 546 (post* Album an atrum uinum potas *adiungens* Quin tu med interrogas), *qui etiam in insequentibus dittographiam agnoscunt. At quomodocunque de loci integritate iudicamus, lacuna statuenda erit non tam ex notatione illa quam ex ipsa versuum dialogique ratione. Certe verba* Iam hercle occeptat insanire primulum *esse non possunt nisi Medici, cum et huic maledixerit Menaechmus et Seni dudum constet de plena insania. — V.* 918 poeniceum *voluisse videtur* 𝔑.

921. perciit insania *'prisca exemplaria' Pii, qui 'alibi legi'* percipit insaniam *addit.* percitus (percitust *Weisius)* insania *Pylades.* percipit uesania *Bothius, Onions: fortasse recte.* percipiat insania 𝔑 *Prol. Trin. p. CLXXXVI.* percipit eum insania *Bentleius. Cf. Fleckeisenus Ann. phil. LXI p. 34, Corssenus 'Ausspr.' I p. 352. II p. 492 sq., Muellerus Pros. p. 79, Curtius 'Verbum' I^2 p. 207, al.*

922. aliam occipis fabulam *duce B b Camerarius.* alia. Se. occipias fabulam *Meursius.* Se. aliam occipias (*vel* occipito) fabulam *Dousa Expl. III 6.* Se. alia occidis fabula *Gruterus.* alia. Se. occidis fabula *Bothius.*

923 *sq.* mihi hoc: solent tibi oculis umquam 𝔑 *Opusc. II p. 767 (cf. 275 ubi* solentne tibi oculi u. *improbat, ut* solent tibi umquamne oculi *in praef.).* mihi (*vel* mi hoc): en umquam solent tibi oculi *Muellerus Pros. p. 557.* Dic mihi hoc: oculin solent tibi umquam 𝔖. — *V.* 924 (*quem ante v.* 926 *traiciebat Meursius*) tun me 𝔑, *Bothius olim. De* lucustam *forma cf. Schwabius p. 415: ibidem* ignarissime *cum quodam apud Gronovium commendat.*

925 *sq. Casu inter testim. intercidit Nonius p. 255, 1 M.:* crepare est sonare. Plautus in Menaechmis 'dic mihi . . . . tunc crepant.' — mihi, en umquam *vindicarunt Gulielmius Misc. quaest. c. 5, Acidalius in Cistell. c. 2.* — tibi intestina *Camerarius.*

928. facilen tu dormis cubans *Medico continuabat Scioppius, Bentleius,* facilin tu domituris *Scaliger. Tales versus Acidalius commendabat:* Perdormiscin? Men. usque ad lucem. Med. facilen' obdormis? Men. cubans Obdormisco *e. q. s. De* facilin *cf.* 𝔑 *Opusc. II p. 560, Schraderus de -ne partic. p. 13.*

929 *sq. Hunc v. del. Vssingius unaque cum antecedentibus (inde a v.* 919) *Sonnenburgius: cf. ad v. 905. 915 sq. — V.* 933 *versui* 929 *sq. sine ullo defectu Vahlenus continuari putat 'ridicule'.* — argentum quoi ego 𝔑. ei argentum quoi *Muellerus Pros. p. 558.* argentum quoii *etiam Ribbeckius p. 541* (cuui *Acidalius*). *Cf. praef.*

935. Imo modestior *Camerarius.* I, modestior *Bothius.* Immo honestior *Kampmannus de reb. mil. Pl. p. 40, de* de *et* ex *praep. p. 6 et Brixius Quaest. p. 30.* Immo melior *Brixius in edit.* Immo noster 𝔑. *Cum Spengelio faciunt Vahlenus conferens Asin. 599 et Ostermeyerus p. 14 sq.: Vssingius etiam in eo quod v.* 934 occeptat de illis uerbis:

---

*) *Ne tamen praefracte neges cum quibusdam potuisse illa aetate aliam eamque pleniorem memoriam suppetere, sufficit ad Turnebi membranarum exemplum provocasse. Ac mirum certe et memorabile, inveniri hanc notationem ad locum sine dubio perturbatum.*

caue tibi *distinxit: at cf. Lorenzius ad Mostell. 773 Brixiusque ad Mil. 1029. Lacunam ante hunc v. statuebat Ladewigius Philol. XVII p. 462 refragante Sonnenburgio p. 35 sq. ubique retractatorem culpans.*

937. *De* insanus *perverse iudicat Olsenus p. 31.* insanisti 𝔅. insaniuisti *Muellerus Pros. p. 103. 580 (etiam de* Egōne *cogitans vel de* Egon *et* tu tu istic *vel* tu istic inquam*: cf. Schraderus p. 11. 14). Post hunc v. (non post 938) talem 'versum' desiderat Vssingius* ⟨Meo scipione (*!*) te fracturum esse aibas ossa atque artua⟩. *Refutat Sonnenburgius p. 36, probat Ribbeckius p. 547 una cum altera lacuna.*

938. citis *pro* iunctis *vel tale quid Schwabius postulat.* — minitatus *om.* es *def. Olsenus p. 33.*

939. *Exempli causa Vahlenus proponit:* MEN. Quis se dicit haec me facere uidisse aut quis arguit? *Minus languidum foret:* MEN. Egon? insanos hercle oportet esse qui haec med arguont. *Cf. ad v. 937.*

940. ecce te *Camerarius.* haecce te *cum Scioppio Susp. lect. V 1* 𝔅 *olim, postea* haec ted *probans Nov. exc. I p. 37: cf. Muellerus Pros. p. 578. 734.*

941. Iouis scio 𝔅 (*cf. Parerg. I p. 341*)*: at cf. Trin. 84, Muellerus 'Nachtr.' p. 22.* scio Iouis *Gruterus.* aio Iouis *Pareus: quod litterularum causa in CD ex aperta dittographia ortarum (ut in eisdem codd.* b d *versu sequente) praeferunt Vahlenus Vssingiusque neglecta loci ipsius indole.*

942. tete esse *vel* tepte esse *Kampmannus de* IN *praep. p. 22: cf. Buechelerus de decl. p. 25,* 𝔅 *Nov. exc. I p. 28, Bergkius 'Beitr.' p. 47.*

945. hoc *Camerarius: unde* Satin' hoc pro sano? m. m. r. *Acidalius. — Cf. ad v. 683.*

946. si quid *pro* quicquid (*ut Epid. 284*) *Luchsius Herm. VIII p. 118 sq.*

950. *Hunc v. cum sequenti (vel potius antecedenti) interpolatori tribuit Sonnenburgius p. 36. — 'De transponendis* faxo potabis *videtur Hermannus Elem. doctr. metr. p. 88 cogitasse: de quo v. praef.'* 𝔅*: aut sic aut* aliquos faxo *Muellerus Pros. p. 558, ubi* hos aliquos *etiam Kochius Em. Pl. p. XI.*

954. adserua, medice, tu istunc 𝔖. — ego ibo *Camerarius* (ibo ego *Bothius*)*: quod cum per errorem ex B notaverit* 𝔅 *hiatum* ego | ibo *lubenter def. Vahlenus,* ego abibo *Schwabius p. 416 suasit, de* ego immo ibo *cogit. Seyffertus 'Jahresber.' a. 1881/2 p. 88 adn. comparatis locis nequaquam similibus.* ad me ibo *Muellerus 'Nachtr.' p. 86 (alia antea temptans Pros. p. 651)* 'ego' *illud adhibens in v.* 956 *ante* abeo.

955 *sq.* tuos *cum B* 𝔅. *Cf. Schwabius, Brixius, Muellerus Pros. p. 641. 'Nachtr.' p. 86. An fuit:* tu seruos tuos, *ut* Iúbe hŭnc, *non* hunc *tantum in v. 956 adhibendum sit? — V.* 956. Ad me deferant *Acidalius (at cf. v. 999. 1013).* — MED. Abeto 𝔖. *Cf. ad v. 954.*

957. solus nunc (*om.* sum) *Pylades.* nunc solus sum *servat Vahlenus sine adn.* nunc *del. etiam* 𝔅 *et Fleckeisenus Exerc. Pl. p. 30 sq.: cf. ad v. 958.*

958. me hice *Lambinus.* med hice *Acidalius.* hice me 𝔅. me hisce *Brixius olim.* med hisce *Schmidtius de pron. p. 26.* nunc me hisce (*v. s.*) *Muellerus 'Nachtr.' p. 86 (cf. Kaempfius p. 38).* — me hic homones *Bergkius Opusc. I p. 148.*

960. neque pugnas ego nec litis 𝕽: *at cf. Vahlenus ad v. 1073 ed. suae [1091], Kaempfius p. 41, Caesar l. s. s. (qui Pers. 525 affert).*

961. Sanus saluŏs *Brixius coll. Amph. 730. Pseud. 1068: at sic* alios *non quadrat iuxta* homines. — noui ego homines 𝕽. noui homones *Bergkius.* probe noui homines *Wagnerus.*

962. An, qui perperam insanire me aiunt, *Pylades.* An illi, perperam insanire qui aiunt me, 𝕽. *Cf. Hintzius de* AN *partic. ap. prisc. scr. vi et usu, ed. Hal. a. 1887, p. IV. VI.*

963. cupio: uoxor *Kochius Annal. phil. CI p. 283 sq., 685.* quom cupio, uxor *Muellerus Pros. p. 603.* cupio: id uxor *Onions p. 72.* coepio? uxor 𝕾 (*cf. v. 960*). *Camerarii scripturam commendat B v. 672. Ceterum hunc versum cum sequentibus fere solos ex hac scaena ingenuos habet Sonnenburgius p. 33 sqq. Cf. Langenus Stud. Pl. p. 155.*

965. Hic ergo usque ad noctem si adstem *Vssingius.*

966 *sqq. De muta persona addenda dubitat Spengelius 'Scenentitel' p. 270. At et verba ipsa v. 965 et actio quae sequitur demonstrant in limine domus consedisse ac fortasse obdormivisse Menaechmum. — 'Multis modis male habitum in libris canticum ex parte feliciter Hermannus restituit Elem. doctr. metr. p. 309 sq.'* 𝕽. — *V.* 967 cogitát *del.* que *cum Hermanno* 𝕽 *obloquente Bergkio Opusc. I p. 163 sq., Studemundo de cant. p. 39, Spengelio, aliis. — V.* 968 rem | eri *def. Christius 'Metr.'*[2] *p. 420.* suo rem heri *Hermannus.* rem sui eri 𝕽 *'nisi* rem eri tam *males'.* res heri *Bothius.* ab re rem eri *Spengelius 'Ref.' p. 249 (cf. 207. 276). Cf. Muellerus Pros. p. 620.* — quasi (*vel* tamquam si) *Lambinus, Langenus 'Beitr.' p. 292 sq.: cf. Spengelius p. 249 adn.* — adsiet *Bergkius Opusc. I p. 164, senarium constituens, et Spengelius* rectiusque *addens* (*vel* quasi ipse adsit aut rectius rei). *Cf. Studemundus p. 40, 82. — V.* 971 (cor) modestumst *Bothius.* modeste modestumst *Bergkius.* modeste scitumst *Langenus Philol. XXXIII p. 712* (*cf. Anal. Pl. I p. 5 et Hasperus 'phil. Anz.' XVII p. 119*). modeste sedatumst *Spengelius* (expolitumst *Vssingius!*). modeste situm in spest 𝕾. *Male hunc versum cum sequentibus discripsit Vahlenus Hermae XVII p. 615. Proxima sic exhibuit* 𝕽:

Recórdetur quí sunt nihili, ís quid pretí detur áb suis erís.
[Ignauis improbis uiris.]
Verbéra compedés,
Molaé, lassitúdo, famés, frigus dúrum:
Haec prétia sunt ignáuiae: id égo malum male métuo.
[Proptérea bonúm certumst pótius quam malum ésse.]
Magis múlto patior fácilius ego uérba, uerbera ódi:
Nimióque edo lubéntius molitúm quam praehibeo á me.
Proptérea eri imperium éxsequor, bene ét sedate séruo id:
Eóque exemplo séruio, tergo ín rem ut arbitro ésse.
Atque íd mihi prodest. álii, ut esse in sŭam rem ducunt, íta sint:
Ego íta ero, ut me esse opórtet. id si adhíbeam, culpam abstíneam,
Eró meo ut omnibus ín locis sim praésto, metuam haut múltum.
Propést quando haec mea méus erus ob fácta pretium exsóluet.

972—975. *Sic Hermannus:* Recórdetur íd qui nihilí sunt quid hís ‖ Pretí detur áb suis herís, ‖ Ignáuis improbís uiris, ‖ Verbéra, cóm-

pedés, || Molaé mágna lássitúdó famés (*deinde* Frígus . . . mále malum, Métuo . . . quám malum, Nám magis . . . uerbera ódi ego [*sic, antea* facilus *admittens vel. corr.* facile], Nímioque . . . praéhibeo *comprehendens*): *cuius vestigiis insistens dochmios cum iambis mixtos statuit Leo Mus. Rhen. XL p. 171 improbatus Seyfferto 'Jahresber.' a. 1883/5 p. 37 adn. Vbi Bergkius p. 165:* Recórdetur córde id, qui níhili || Súnt quid iis preci détur ab suís hereis || Vérbera, compedés, molae mágna lassitúdo, || Famés, frigus dúrum. || Ignáuis improbís uiris, *Christius 'Metr.' p. 422 (ex parte cum Brixio):* Recórdetur íd: || Qui níhili sunt quid ís preti || Détur ab suís eris, || Ignáuis improbís uiris, || Cómpedes uérbera, || Molaé lassitúdo, famés frigus dúrum, *Spengelius p. 253 sq. (cf. 195, 209, 213, 254 adn., 289):* Córde rēcordétur id, qui níhili sunt quid eís preti || Détur ab suis éris, ignauis ímprobis uiris uérbera, || Molaé lassitúdo famés frigus dúrum. *Verba* Ignauis improbis uiris [seruis *Lambinus*] *a* 𝕽 *deleta ('interpretis esse certum est') a Bergkio olim traiecta suo loco defendit post Studemundum de cant p. 41 et Brixium Langenus Stud. Pl. p. 47. Pro* magna *a* 𝕽, *Spengelio, aliis deleto* maciā *commendabat Kiesslingius. Plura et delet et immutat Winterus p. 64.*

977. '*Vix Plautinus vel hoc certe loco non Plautinus*' 𝕽: *at cf. Vssingius et Langenus l. s. s. Senarium Spengelius habet p. 199 versum, de quo cum Bergkio eo magis facio (p. 151. 165: cf. Studemundus p. 11), quia sic optime cum hoc concinunt v. 972 sq. Post hunc versum quem traieci [v. 981* 𝕽] *del. Vssingius probante Spengelio p. 376 et Langeno p. 48. Initio* Ego hoc *Saracenus (etiam de* Ego extemplo *cogitans),* Ego eo *Vahlenus,* Eo ego *Spengelius (et mox* meo tergo, *septen. troch.).* Ego hóc exemplo séruio | ut ín rem tergi esse árbitror *Kampmannus de* IN *praep. p. 39 adn.* — *V.* 979 [978] uerba quam uerbera *codd. Pyladis, qui* ego odi *omisit.* Nam múlto patior fácilius magis uérba, uerbera ódi *Spengelius.* — *V.* 980 [979] praehíbeo *dubitanter etiam Brixius et (coll. Pseud. 182 item dubio) Spengelius servant (cf. etiam Abraham Stud. Pl. p. 229 sq.): an fuit* molitum (*a molitus = molendi actus*) exhibeo? *De Hermanno vide supra.* — *V.* 981 [980] bene et sedulo seruio *Pylades, unde* seruio *retinuerunt etiam alii.*

982. alii sunt ita: ut (*et* suam *pro* sint) *Pylades.* alii ita ut se esse *Lambinus.* alii sese ita ut *Gruterus.* alii, esse ut *Bothius (olim* alii ita sint in rem ut esse ducunt). alii ita ut *Vssingius (ut ipse olim 'phil. Rundsch.' a. 1882 p. 723). Totum versum sic Hermannus:* Atque íd mihi prodest, álii sint ita, ésse ut in rem dúcunt, *sic Spengelius:* Alii ut esse se ín rem ducunt sínt. ego ita ero ut me ésse oportet. *Monstra def. Vahlenus in edit. et Herm. XVII p. 613 sq. Mox* (ut) med (esse oportet) *Bothius.*

984 *sqq.* metum comitem mihi adhibeam *Pylades 'ex codd. ant. partim': quod tamen ad solum* metum *spectat.* metum ut mihi adhibeam *Camerarius.* id mi adhibeam *Hermannus (sic hunc v. exorsus* Sin égo ero ut *et mox* meo *post* Hero *inserens probante* 𝕽): *quem quod in* metum *delendo sequitur* 𝕽, *suo iure improbavit Vahlenus non recte simul locum parallelum ex Mostellaria tutatus. Antea vitium* omnibus *dactyli (qui non solus anapaesticam mensuram suadet hoc loco mire spretam ab omnibus) alio vitio expellebat Brixius* ut in ómnibús locís eró *vel* omníbus ut ín locís eró *traiciens. Ceterum in loco ex Mostel-*

laria (*ubi videas*) promeritum est: post metuunt '*sic fere in codd. ant.*' *esse Pius dicit.* promeriti sunt, tunc m. *Pylades.* promeriti, tum quam ei (*om.* ei *inter* metuont *et* solent) m. *Vahlenus. Cf.* ℞ *Opusc. II p. 277 sq.*

985. Metuam ego haud multum quidem *Pylades, Camerarius.* Metuam haud malum *Bothius.* — (quando) strenue faciam '*alibi scriptum esse*' *Pius narrat.* quando accersor facio (*et* exsoluent) *Saracenus.* quando herus qui quod faciam (*et mox* exsoluet mihi) *Pylades.* quando herus ut quod strenue faciam *Camerarius et, omisso* ut, *Gruterus.* quando (*alias* quom) herus ob facta *Bothius.* quando herus quod faciam *Hermannus. Contra Ritschelium cf. Studemundus de Vidul.*[2] *p. 51.* quando erus ob facta mihi *Schererus de* QVANDO *partic. p. 29* (*cf. p. 17 sq.*) *de* quandoc *forma cum Vahleno duce Festo Plauto intrudenda sobrie dubitans. Totum versum et Spengelius damnat et Sonnenburgius p. 38: at cf. Langenus p. 155. — V.* 986. *De* uassa et *vide sis Baierum p. 99 (sed cf. B): cf. v. 1035.*

988. Vtque meum (*et mox* ex hoc saltem Epidamno aluum eluam amphora!) *Saracenus.* Neque ut eum *Dousa Expl. III 7.* Atque uirum *Bothius* (Atque *cum Gronovio*). Meumque erum ℞. Neque uirum *Bergkius Opusc. I p. 678 hunc versum subiciens v. 989.* Atque eum *Geppertus, Kampmannus de* EX *praep. p. 14 adn. itemque Brixius* (*dubitanter, recte improbans* meum). Meque et erum *Kochius Em. Pl. p. XI* (*neglecto* saluom). — saluum scio eliciam foras *Camerarius.*

989. '*De trochaicis numeris qui dubitaverit, iambicos sic restituere poterit:* Set métuo pol, ne s. u. d. p.' ℞: *cf. Studemundus de cant. p. 75, 73. Hunc quoque versum damnat Sonnenburgius una cum v. 985. Itemque v.* 990—1003 *retractatori tribuit fortasse omnes p. 38 sqq. De* sublimen *v.* 992. 995. 1002. 1052 *cf. Opusc. II p. 462 sqq.*

997. negoti, quod *Bothius in adn.* — illico *idem: cf. Schmidtius p. 68. — Ante v.* 999 *lacunam statuebat Ladewigius Philol. XVII p. 462.*

1003. égo ere, atque ℞ *cum Acidalio.* égo uero *Brixius olim.* ego uéro, ere *Onions p. 72.* ego hércle, ere, *Muellerus Pros. p. 651.* ego hercle et *Birtius Mus. Rhen. XL p. 557.* ego, ere, aúdeo *Muellerus* '*Nachtr.*' *p. 104* (*aut sic aut* ego, ere, audacissume audeo *Schwabius p. 417*). *Delet hoc hemistichium Vssingius, ut sequentia verba* O facinus indignum et malum *octonarium compleant.*

1004 *sqq. Haec inde a Camerario disponebantur:* O facinus . . . . erum ‖ Meum . . . . oppido ‖ Luci . . . . uenerit: *ubi cum ille in medio versu fortasse aliquid detritum esse dixisset in annot., Gruterus* in pacato hic oppido '*lepide*' *iterabat. Cf. ad v. 1003. Dimetro* O . . . malum *duos octonarios adiunxit* ℞: *cf. Studemundus de cant. p. 4, Kiesslingius Anal. Pl. p. 6, al. — V.* 1006 derupier *dedit* ℞ *ex B, ut putabat* (*cf. Opusc. II p. 544 adn.*). *Adde Langenum* '*Beitr.*' *p. 83. — Deinde v.* 1007 *a* Mittitis? MEN. nunc *Camerarius, a* MEN. Mittitis nunc? *Acidalius, a* Mittite istunc. MEN. *Gruterus editoresque post illum omnes septenarium incohabant, unde* quisquis (*om.* es) *Bothius* (*Vahlenus, alii*), quisqui's ℞: *utrumque contra usum certissimum, cui hoc loco ipse A succurrit. Quare Olsenus p. 36* quisquis es *in finem versus traiciebat antea* operam ut mihi des (*vel* mihi ut des operam) *scribens: ubi* operam ut des mihi *Camerarius,* operam mihi duis

Luchsius in Studem. Stud. I p. 32 uideſ *ex* $\overset{\text{ui}}{\text{deſ}}$ *repetens: at cf. v. 955, 1115, al.*

1009. Ímmo et operam dábo ĕt defendam *def. Vssingius, alii: cf. Muellerus Pros. p. 309.* Ímmo et dabo operam ét defendam 𝕾. — *V.* 1010 me perire citius *Saracenus.* me perire satius est *Pylades.*

1011. qui te tenet, here, te obsecro *Camerarius.* qui tenet te, here, te obsecro *Bothius ed. III.* qui tenet te, ere, opsecro (*et antea* istic ab humero) *Fleckeisenus.*

1013. malo hercule hodie uostro *Bothius ed. II,* malo hercle hodie uostro *idem ed. III cum Guieto.* hodie cum malo hercle uostro *Lomanus p. 18 simul* hunc *pro* istunc *substituens.* malo hercle uostro hodie *Brixius olim* (*vide Muellerum Pros. p. 317. 558*) *probante Koehlero de septen. troch. p. 45: at cf. Fleckeisenus Philol. II p. 84, Seyffertus Stud. Pl. p. 5, Brixius.*

1015. Vos scelestos *ℜ: quam exclamationem non modo improbavit, sed ne intellexit quidem Vssingius male* agite, abite *ex v. 1017 ad* Vos scelesti *e. q. s. adhibens verba* Mittite . . . pugnis *Menaechmo continuans. At est* Vos scelesti *scil.* estis.

1019. Nimis sat ora *Bergkius Opusc. I p. 678.* Nimis bona hora *Vssingius Brixii de* commetaui *errorem notans.* — commentaui *def. Turnebus Adv. II 28, Acidalius.* carmentaui *vel* carminaui *Gulielmius Veris. III 20.* — *V.* 1020 *dubitabat Fleckeisenus an* tetuli *potius pro* adueni *scribendum sit. At cf. Lobeckius ad Soph. Aiac. 290. Ibidem adde ℜ Opusc. III p. 246.*

1022. Nam absque ted esset, numquam hodie *ℜ* (*etiam Nov. exc. I p. 23*)*: at cf. Muellerus Pros. p. 727, Bergkius 'Beitr.' p. 38 sq., al. V. Brugmanus Mus. Rhen. XXXII p. 485 sq. Iordanusque 'Krit. Beitr.' p. 308.* — *V.* 1023 o here, me emittas *Bothius ed. III abusus cod. C* (ore), *qui saepissime* e *et* o *permutat. Cf. Kampmannus de reb. mil. Pl. p. 38 Schererusque de* QVANDO *part. p. 30 adn.* — *V.* 1024 *etiam* quando quidem te *om.* ere *proponebat Muellerus: at cf. Trin. 352. 991.*

1026. Mepte erum *Fleckeisenus.* Me quidem erum *Koehlerus l. s. s.* Memet erum *Vmpfenbachius melet. Pl. p. 26.*

1027. umquam tale faxit *Seyffertus Philol. XXIX p. 396, mire. Ceterum* numquam (*B*) *spreverunt omnes, vix recte: sed fortasse praestat* tale numquam fecit.

1028. *De* igitur *cf. Schererus p. 31 adn.* — si esse tuum negas me *ℜ Proleg. Trin. p. CXLVIII.* si negas me tuom esse *Muellerus p. 204.* si tuum negas med esse *Brixius postea male deleto* Sic (*quamquam probat Koehlerus l. s. s. p. 64*). — *De versibus mox per errorem repetitis cf. Spengelius T. M. P. p. 49 sq.*

1031 *sq.* Messenio *et* uobis *del. Saracenus. Verba* cum tu . . . gaudeo SERVO ALII *Camerarius,* LORARIO *Scaliger,* TIBICINI *dubitanter Vssingius tribuebat, cum de ipsius Messenionis prosopopoeia Brixius paulo rectius cogitet. Interpolata e v. 1148 verba credens Ladewigius Philol. I p. 295 in unum versum contraxit talem fere:* MES. Salue mi patrone, amo te; sed, patrone, te obsecro. *Cum Balbachio Observ. crit. p. 29 sqq. dedit ℜ:* MES. Salue mi patrone. quom tu liberas me serio, Gaudeo. MEN. credo hercle uero. *At cf. Lorenzius 'Jahresber.' XXII p. 79 Dombartusque 'Bl. f. bayer. G.' XVII p. 38 sq.* — *V.* 1031

—1034 *aliis versibus substitutos credit Sonnenburgius p. 38 sqq. Item v.* 1037 *sq. et v.* 1042 (*non* 1040). 1046. 1048 *secl.: cf. Langenus p. 156.*

1033. olim *post* tuus *inserebat Guictus, post* minus ℜ nunc, *Muellerus* '*Nachtr.*' *p. 129* libero: *Fleckeisenus* mihi imperes *trai.* '*Fortasse tamen praestat versus forma talis:* Né nunc minus mihi ímperes, quam quándo tuus seruós fui' ℜ. *Versum non modo debilem, sed etiam sententiam mancam admittunt Vssingius aliique.*

1035. Mane me *pro* Men. Minime. Mes. *cum Acidalio* ℜ, *ubi de* Meminens *vel* Minimo (*scil. pretio*) *item Messenioni continuando Bothius cogitabat. At* Minime (*quod artificiosius explicat Vssingius*) *sibi spectatoribusve dicit Menaechmus aptissime. Cf. ad v. 986* (uassa).

1038. reddebo *probatum Scioppio.* redhibebo *Gruterus.* '*Valde dubii res iudicii quam disceptavit Struvius de decl. et coniug. lat. p. 149 sqq.*' ℜ, *qui* tu *post* reddibo *suppl.: ubi* ibo *Palmerus Hermath. X p. 61,* omne *Vssingius.*

1039 *sqq.* '*Nihil vel Acidalius profecit* At iam *pro* Etiam *proponens vel Kampmannus de reb. mil. Pl. p. 38. Nec Bothiana ratio placere potest, qui v.* 1046 *post v.* 1040 *traiecto scribit* Vel ille, qui modo sese aiebat petere argentum, qui meum ‖ Se modo esse aiebat seruom, quem ego modo emisi manu: *quae deletis, in quibus interpretis manus manifesta, coniunxi in versum* 1042 *antea de coniectura addens, qualem olim lectum esse cum sententia arguit tum proximorum scriptura*' ℜ. *Itaque sic dedit:*

Nímium mira míhi quidem hodie exórta sunt mirís modis.
Alii me negant eum esse quí sum, atque excludúnt foras,
⟨Alii me esse aiúnt qui non sum, ac séruos se esse mĕos uolunt:⟩
Vél ille qui se pétere argentum ait, quem égo modo emisí manu.

Vbi v. 1039 Nimia *vindic. Luchsius Herm. VIII p. 120, v.* 1040 (*cf. ad v. 1031*) *post Kayserum del. Langenus Philol. XXX p. 434 sqq. proxima sic contrahens:* Vel ille se esse seruom meum aibat, quem ego modo emisi manu (*item Brixius, sed* seruom se meum esse aibat, *et Vssingius, sed* seruom esse se meum aibat), *ubi Kayserus temptabat:* Vel ille qui se petere argentum ait, modo qui se seruom meum ‖ Esse aiebat, ⟨alienum⟩ quem e. m. e. m., ‖ ⟨Non uidetur sanus esse: tam ridicule se gerit⟩, *Onions vero p. 73:* Vel ille qui se uasa aiebat petere et argentum modo, Qui seruom se meum esse aiebat, quem ego m. e. m., Is *e. q. s. De vera loci restitutione etsi desperandum erit cum Vahleno, tamen cum v.* 1039 *hoc loco omittere videatur A, versus autem* 1040, *quem habere videatur quique socium necessario sibi postulet, — nisi ex alia omnino comoedia adscriptus sit — in hac fabula non possit non alterius Menaechmi esse* (*cf. Act. V Sc. 2, ubi alium habent et Matrona domum fugit occludens*), *accedente ipsorum versuum dittographia ac discrepante, ut vid., ambitu in A cogitari potest de tali illius oratione post v. 1059 habenda:*

Nímia mira míhi quidem hodie exórta sunt mirís modis:
⟨Álii me uocánt benigne béneque accipiunt prándio,⟩
Álii me negánt eum esse quí sum atque excludúnt foras,
⟨Quási ego intromitti áb eis quos non nóui omnino póstulem⟩.
Vél ille qui se pétere argentum ait, módo quem ego emisí manu,
⟨Vt quidem credit, míhi uidetur ínsanire cum ómnibus.⟩

Talia vero propter ipsum parallelismum cum Menaechmi I versibus 1042 —1047 confundi poterant facilius.

1043. Is quod ait se *R. Totum v. del. Vahlenus Mus. Rhen. XVI p. 635.* — *De v.* 1044 (*ubi possis* a me abetat liber *vel* a me liber abeat) *cf. Muellerus Pros. p. 737.* — *V.* 1045 suus *pro* sanus *cum Scaligero Casaubonus in Pers. Sat. V 88.*

1046. *Hunc v. del. Kayserus: cf. ad v. 1031. At contractum potius esse cum metrum tum mirum illud* quid sit, mira sunt *demonstrat, de quo cf. Beckerus in Studem. Stud. I p. 226. Pro* dicebant *Camerarius* aiebant *itemque R coll. Mil. glor. 66 (adde Baierum p. 149).* dicunt *Bothius.* — quid fit '*alibi legi*' *Pius dicit.*

1047. *Cf. ad testim.* Haec nihilo esse mihi uidentur sectius *servabat R: cf. Prol. Trin. p. LXX. Adde Weihrauchium Philol. XXX p. 626.* secus quam *Vahlenus dedit de versu securus itemque de sermone: cf. Studemundus Vidul.*[2] *p 48 (ad v. 33). De extremis versibus cf. ad v. 1031.*

1050. Tu(n) med hodie usquam conuenisse, audax, audes dicere? *S duce A, praesertim cum* te *in B suppletum esse probabilius sit ex consensu codd. ACD in pronomine ex usu veterum omisso.*

1052. '*Frustra in his Lambinus, Acidalius, Pistoris elaborarunt. Totum versum sic Guietus:* Eripui te, homines sublimem quem ferebant quattuor'.

1056. potis *Fleckeisenus. Antea* qui te *pro* quin te *vulgata viticsc. De* eas *v.* 1057 *Brixii errorem corr. Wirtzfeldius de consec. temp. Pl. et Ter. (ed. a. 1888) p. 19.*

1058. quoin *pro* quin (cui) *Muellerus* '*Nachtr.*' *p. 34 admodum mire. Ceterum cf. Langenus Stud. Pl. p. 155 et vide ad v. 1039 sqq.*

1060 *sqq.* Sultis per oculos iurare *praeeunte Grutero R.* Sultis per oculos iurate *Muellerus* '*Nachtr.*' *p. 129.* Si uel per oculos iuretis *Luchsius Herm. VI p. 275 itemque, sed* iuratis, *Brixius.* — *V.* 1062 Pro *del. R addens:* '*Non est veri simile a tribus iambicis scaenam exorsam esse. Eosdem prorsus atque nos trochaicos septenarios Fleckeisenus restituit*'. *Iambicos probans v.* 1061 hocedie *suasit Bergkius Opusc. I p. 112, ubi* hinc *vel tale quid non tantum propter versum (et A) requiritur: nam* '*pallam*' *quidem* '*abstulit hodie*', *sed uxori abstulit.* — *Ad v.* 1062 *cf. Ribbeckius in Woelfflini Archio II p. 122.* — *Retractatori tribuit v.* 1060 *sq. Sonnenburgius.* — *V.* 1063 consimilist *R.* consimil east *Bergkius Opusc. I p. 678.*

1064. est haud dissimilis *Sigismundus de* HAUD *partic. p. 255 refutante Seyfferto* '*Jahresber.*' *a. 1883/5 p. 61.*

1067 *sq.* tu edepol *pro* me edepol *Muellerus* '*Nachtr.*' *p. 129, ubi* me *ad* '*pigeat*' *interpolatum esse monui.* — quae uelis ‖ Eloqui *cum Fleckeiseno R, qui antea eadem via usus scripserat* quae uelis ‖ Respondere (*dein* mihi Menaechmost), *cum Kayserus cens. p. 420* pigeat quae uelis *defendens* Immo ⟨hoc nomen⟩ edepol ⟨est⟩ mihi *proponat.*

1069. Eadem pol patriast *R.* Domus ea et patriast *Kayserus p. 420 sq.* Eadem urbs et patriast *Buechelerus Mus. Rhen. XII p. 133 dubitanter, quod confidentius receperunt Brixius Vahlenusque.* Eadem patriast urbs *vel* Eadem patriast et *Vssingius. De* Ea demus patriast *fuit qui cogitaret.*

1071. huius me esse 𝔅, *item Fleckeisenus post Kampmannum Annot. in Rud p. 33: at cf. Nov. exc. I p. 42.* me esse huiusce *Bergkius 'Beitr.' p. 51: at cf. Muellerus 'Nachtr.' p. 131 (de* esse me huius *cogitans) Schmidtiusque de pron. p. 55 sq., quibus non obtemperavit Vssingius.*

1072. Húnc 𝔅 *del.* Ego (*quod sane facile ex v. 1071 repeti potuit*): *at cf. v. 222. 738, al.* — té esse: huic 𝔅 *in edit. et praef.: at cf. Nov. exc. I p. 47.* — Ego censebam hunc esse ted *Kaercherus 'Prosod.' p. 65.* Ego censebam te esse hunc *Muellerus Pros. p. 319 sq., 558.* — exibui *praefert Brixius.*

1075. Te hódie mecum exíre ex naui | Énimuero 𝔅, *ubi* Enímuero *Muellerus Pros. p. 580. De v.* 1076 *dubitantem Weidnerum refutat Seyffertus 'Jahresber.' a. 1881/2 p. 49.*

1077. Quae haec est fabula *Bothius itemque coll. Mostell. 937 Muellerus Pros. p. 580 sq.: recte, ut vid.*

1080. Tuum tibi ego 𝔅: *cf. Mahlerus de pron. p. 18.* Nam tuum tibi *Fleckeisenus.* Tuum me tibi *Koehius Em. Pl. p. XII.*

1081. quam insperatam spem datis mi, ut suspicor 𝔅 *addens 'liberius sic conformavi, quae in libris sunt: quae non expedio.' Librorum scripturam def. Kretschmerus Qu. Pl. ed. a. 1863 p. 26 sq.* (*nisi quod* insperatam spem *male trai.*) *Brixiusque: ubi* mihi datis, quam *Langenus Philol. XXXIII p. 712,* dat mihi, quod iam *Vssingius.* — suspico *rec. Bothius: cf. Langenus 'Beitr.' p. 67.*

1083. matrem *vocari patriam 'elegantissime' credebat Meursius et crediderunt Meursio nonnulli.*

1085. Sed erum; uter *Bergkius Opusc. I p. 126.* Sed eum uter *Langenus Philol. XXXIII p. 712.* — uostrum est huc *Camerarius.* uostrumst hodie *Vahlenus coll. 1045* (*ubi* hodie exire *quadrat, cum* hodie aduectus *minus quadret*). *Possis* uostrumst, quist *vel* uostrumst tandem aduectus*: sed cf. Aulul. 321.*

1087. Illic aut homo est *Bothius.* Illic homo aut est 𝔅: *'vix enim hiatum in caesura hunc probabis* Íllic homost aut súcophanta aút geminus fratér tuus'*: cf. praef.* Illic homo hercle aut (*vel* Certo illic homo aut *vel* Illic homo aut pol) *Brixius.*

1088. Nam hominem *et* uidi ego alterum 𝔅 *cum Bothio addens 'scabros numeros Lingius de hiatu p. 57 probavit': at cf. Kaempfius de pron. p. 38 sq.* — homini *def. Vahlenus post Madvigium ad Cic. de fin.*[3] *p. 622 sq., provocans ad Munronis in Lucr. IV 1211 adnotationem, qua minime tangitur acuta Ritschelii observatio Opusc. II p. 331. 570 sqq. Cf ad Bacch. 19. Amph. 601.*

1089. lacte lactis, mihi crede, usquam similiust 𝔅, mihi crede *cum Lingio: de quo cf. Schmalzius ad Reisig.-Haas. adnot. 618.*

1090. tis tuque huis autem *Weidnerus Advers. p. 11.* — poste 𝔅*: cf. Opusc. II p. 546.*

1091. *De* hunce *cogitabat* 𝔅, *de* meliust *vel* hunc *post* adire *traiciendo vel* accedere *corrigendo Muellerus Pros. p. 535, quibus commentis* hominem *pro* hunc *praefert Brixius,* melius nos adirest (*vix* meliust nos adbitere) 𝔖. — *De* qui[n] v. 1092 *adde Kienitzium de* QVIN *partic. p. 9, de* QVI *partic. p. 560 sq.*

1094. Ét ego idem 𝔅. Ét ego item *Seyffertus Stud. Pl. p. 13*

(*tacite*). Et quídem ego item *inter alia Muellerus Pros. p. 579.* Et égo quidem *Brixius coll. Capt. 572. Cf. v. 1107.*

1097 *sq.* dixisti: hic natust ibi ℜ *cum Pareo.* dixisti: ibidem hic natus est (*cf. C*) *Brixius in app.* dixti: hic ibidem natus est *Langenus Philol. XXXIII p. 713. Cum Seyfferto hoc versu, non insequenti, facit Vssingius, ubi* dixisti: huic *cum Pareo et Guieto* ℜ: *cf. Muellerus 'Nachtr.' p. 98. Ceterum v.* 1095—1098, *non* 1099—1110, *seclusit Vssingius ratione non addita: cf. Sonnenburgius p. 42 sqq., Ribbeckius p. 531, Langenus Stud. Pl. p. 157.*

1101. Tanquam si emeris me *cum Pylade Acidalioque* ℜ: *at cf. Muellerus 'Nachtr.' p. 8 Brixiusque.* — V. 1102 uos inuenturos, frater, *Pareus* (inuenturos fratres *servat Vahlenus!*). — germanos duo *Bothius: cf. ad v. 778.* — *V.* 1104 pollicitus *om.* es *def. Olsenus p. 88.* — *V.* 1105 *de B cf.* ℜ *Opusc. II p. 407.*

1107. Estne tibi *et* Estne item ℜ: *item Fleckeisenus.*

1112. ad mércatum. tum póstea *Camerarius.* una ád mercatum. póstea *Muellerus Pros. p. 558 coll. v. 27.* ad mércatum. ibi tum postea 𝔖. *Cf. Koehlerus de septen. troch. p. 45 male* utut *commendans.*

1113. med aberrare a patre *Buechelerus Mus. Rhen. XII p. 135 sq. improbante Langeno Ind. Monast. a. 1873 p. 8.* me deerrare a meo patre (*vel* a patre forte) *Muellerus Pros. p. 453 sq., 578.* med exerrare a patre 𝔖 (*cf. ad v. 31*). — huc *pro* inde *Schwabius p. 417 coll. v. 31 sq., Poen. 903.* — *V.* 1114 seruas me *Dousa coll. 1120: at eiusmodi exclamationes* (*cf. 'Hilf Himmel!'*) *saepius merum stuporem designant.*

1115. . tum quom pater a patria te auehit ℜ *cum Fleckeiseno.* quom ted a patria auexit pater ℜ *olim, postea* patriad *suadens Nov. exc. I p. 64.* quom olim te pater a patria auehit *Wagnerus. Cf. v. 27.*

1117. unquam post illa ego *Camerarius.* meum umquam postillac *Muellerus Pros. p. 454.* numquam postillac *Brixius Ann. phil. CI p. 779 mox probans transpositionem* (*cf.* ℜ *Opusc. II p. 549. 551*). umquam postillac *Vahlenus!* — Quid? uostro *Lambinus.* Quid uostrorum *Gruterus.* Quid uos? tum *Seyffertus Stud. Pl. p. 18.*

1121. (Si interpellas,) taceo. ⸢Potius ego tacebo *Langenus Philol. XXXIII p. 713.* ego tacebo. ⸢Taceo potius *Abraham Stud. Pl. p. 226.* ego tacebo. ⸢Ego potius taceo *quidam 'phil. Anz.' XV p. 508.*

1123. Menaechmo *vindic. Bothius Brixiusque Qu. p. 44: adde Beckerum in Studem. Stud. I p. 170 adn.* — illunce tum ℜ. at illum tum *Fleckeisenus.*

1125. *De* mi(hi) *cf. Bergkius Opusc. I p. 390.* salue: egō *Vssingius.* salueto: ego *Fleckeisenus* (*quod noluit* ℜ). salue: ego is *Muellerus Pros. p. 32. 594 coll. Capt. 1025, qui* is ego *potius suadet* (*A, Bothius*). salue: ne ego *Hasperus 'phil. Anz.' XIII p. 32 sq.* Salue *ante* mi germane *trai. Weidnerus Advers. p. 15.*

1127 *sq.* renuntiatum de te est, et patrem esse emortuum *Is. Pontanus in Macrob. VII 16.* renuntiatum est de te, et mortuum patrem *Brixius Qu. p. 9.* renuntiatum est te ⟨deerrasse a patre Atque frustra inuestigatum esse⟩ et p. e. m. *Kayserus cens. p. 416.* renuntiatumst ⟨ubi nauis rediit retro Puerum surruptum Tarenti⟩ te et p. e. m. *Vssingius. De lacuna dubitat Vahlenus sine ratione. Ceterum recte, ut puto,* emortuum *Pontanus: cf. v. 39. 243, al.*

1129. Auos mutauit noster: tibi quod *Bothius: quod cum relictum esset apud* ℜ *sine adnotatione, dudum correctum a Spengelio et Brixio retinuit Vahlenus.*

1131. *Θουσιμάρχῃ Camerarius in annot.* Theusimarche *Taubmannus.* Zeuximarchae *dubitanter Bergkius Opusc. I p. 678.*

1133. Frater *Menaechmo I cum B et vulg. continuabat* ℜ, *recte iudicavit Vahlenus. De* salue *iterando cogitabat Camerarius in Curis sec.: cf.* ℜ *Opusc. III p. 77, ubi etiam* miseriis *probat, pro quo olim* et miseris *dedit* (*praeeunte* miserisque *Camerario*) '*nisi gravius ulcus subest.*' *Mox lacunam post v.* 1134 *statuit Ribbeckius p. 547.*

1137. edepol hodie hic mihi *Kaempfius de pron. p. 31. — V.* 1137 —1142 *aliis versibus substitutos credit Sonnenburgius p. 42 sq.*

1138. quoi quam pallam ℜ. quoi ego pallam *Fleckeisenus. At minime hoc loco quadrat* quoi *male correctum.* — surpui *Bothius, Brixius olim Qu. p. 23.*

1139. huic. ⟦hancne *Camerarius.* huic ⟦hancine tu (*et mox* fero *pro* habeo) ℜ *improbante Kochlero de septen. troch. p. 54.* huice. ⟦hancine *Fleckeisenus, ubi servato* hanc *post* habeo *Brixius adiciebat* in manu: *quem in summa rei recte iudicasse ex A confirmabat Studemundus Annal. phil. CXIII p. 70* EAM—ḌẸỊḲUIC——————————QUẠ G̣ỌḲẠḄẸỌ‖ ——— ‖QUOMODOKAEC̣ẠḌ *notans.*

1142. mihi dedit *in fine cum Camerario suppl.* ℜ *addens: 'sed longius patere lacunam apparet atque integrum praeterea versum intercidisse huiusmodi:*

Quae meo sumptu iuberem sibi reconcinnarier.'

mihi dedit *sine lacuna probat Vahlenus, quam sane mittere possumus, si* abstuli *potius vel tale quid supplemus.*

1145. me te *Camerarius.* mepte *Meursius.* med *Pareus.* te med *Guietus.* me ted *Bothius.* — me uocare credidit *Muellerus Pros. p. 734,* me esse, credo, credidit '*Nachtr.*' *p. 116 coll. v. 1136: ubi Messenio sic loquitur, non Menaechmus I.* me esse secum credidit 𝔖. — *V.* 1149 (*ob* Men. *et* tu *in Z iteratum*) liber perpetuo ut sies *Saracenus. — Cf. Geppertus Stud. Pl. I p. 80, Sonnenburgius p. 42 sqq. — Ante v.* 1148 *lacunam statuebat Ladewigius Philol. XVII p. 463.*

1151. nostra, frater, ex *Gruterus.* nobis, frater, ex ℜ. *Cf. Studemundus de Vidul.*[2] *p. 51. Servato* nostra ex sententia *et* redeamus ambo, frater *cum A* (*praesertim cum* frater *etiam v. 1154 in responsi fine exstet*) *possis:* Quoniam haec euenerunt prospere et n. e. s., I. p. r. a., f. ⟦F. u. t. u.

1152. '*Haud scio an* Faciam frater ut uoles *praestet*' ℜ: *cf. ad v. 1151.* — iubes *pro* uoles *Lorenzius* '*Goett. gel. anz.*' *a. 1868 p. 1223: at cf. Baierus p. 149 sq.*

1155. praeconium ut mihi detis *cum Z Brixius Qu. p. 47 et append.* mihi ut praeconium detis *Camerarius. Cf. Bergkius Opusc. I p. 383.*

1156. fore? quo die? Men. Die ℜ *cum Lambino, ubi* qui die *Gulielmius, de* fore *delendo cogitabat Muellerus Pros. p. 769 adn.* fore? — Quid est? dic. Men. *Bothius.*

1158. aedes, fundi, omnia. *Lingius de hiatu p. 64 itemque, sed* fundi. omnia ℜ (*cf. praef.*), *postea Opusc. II p. 650 adn.* fundis, aedes

probans cum Buechelero de decl. p. 18 (*item Ribbeckius p. 547*)*: ubi* fundi et aedes *etiam Bergkius 'Beitr.' p. 102. Ceterum* Vaenibunt (*et* Vaenibit) ℞ (*ut v. 549*). Veneibunt (*et* Veneibit) *duce B Pareus.*

1160. Vxor quoque etiam uaenibit *cum Guieto Lingioque* ℞. Vxor uenibit quoque etiam *Bothius.* Venibit uoxor quoque etiam *Kochius. Cf. Muellerus Pros. p. 70 sq.*

1161. auctione tota ℞ *ex Bothio de libris nihil adnotans: itemque Brixius, Vahlenus, alii.* — quinquagensiens ℞*: quod tam propter formam quam propter rem sententiamque recte improbans totum versum pro interpretamento habuit Schwabius p. 418 sq., quasi facilius ab interpolatore eiusmodi monstrum procrectur. Nihil egit Vssingius* quinque aut sex minas *vel adeo* quinquaginta mnas (*!*) *corrigens.* — *De* (ap)plaudite *v.* 1162 *Spengelii iudicium ad Trucul. V 75 iam confirmat A.*

DATE DUE			
GAYLORD M-2			PRINTED IN U.S.A.